

Поредплата

до «РУСЛАНА» в Австрії:
на чий рік . . . 2 пер.
на рік . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-0 пер.

30 границь:

чий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми от і душу ми виреш: а не возьмем милости і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Післядній у Львові що для
кількох неділь і руских сьвят
о 1/2 год. пополудни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. І. пл. Дембровеного (Хорун-
щини). Експедиція місцеве
в Агеєвці Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сялише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порту. — Оголо-
шенє звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесенє по 30 сот.
від стрічки.

З Новим роком.

(Δ) Минув старий рік, перейшов за своїми попередниками до минушини. Але се, що він приніс, остає у нас в живій тямці, осяяне ранню зорею нового року. Великі, несподвані переміни, нові основи суспільно-політичного і державного життя, нова державна рада на підвалинах загального права виборчого, отсе добуток минувшого, старого року. Вправді нова державна рада не розвіяла ще всієї журби, яку великою вагою безробіття і безуспішності налягала старий куріальний парламент, але всеж таки зазначила нові напрми, розкрила нові шляхи, якими має йти політичне, суспільне та державне життя, викликала надії на поправу відносин. З загальним виборчим правом дошли ся до слова широкі верстви народні, з тим допущено до рівноправності, як сего вимагав християнська справедливість, також і тих найменших посеред людської суспільності.

Одначе се не значить, що вже все досягнуто, чого народ бажав, се не значить, начеб вже все тепер було добре, а все давнє було лихе. Але вже сї почини нової державної ради показують, що є певний поступ в забезпеченю найліпших духових дібр, бож найзавзятійші вороги

християнства — поліодумні борителі і облесні ліберали поражені на голову. Далеко переважна частина нової ради стоїть на християнських основах і може охоронити від усяких нападів найдорожшє для нас духові добра. Навіть сї великі успіхи визнають Маркєвських мрій не зможуть зрушити кріпких підвалин суспільного і християнського ладу, на яких основує ся наша держава і суспільність. Австрія вступила на сю дорогу конституційного розвитку, якою може дійти до виміру християнської справедливости найширшим верствам народним і до переведення рівноправности поселених в ній народів.

Добігає як раз 60 літ, як посеред страшної бурі революції 48 го року почала Австрія конституційне життя. На всіх усяодах розлад і гроза, партійний заколот, серед котрого не можна було дійти до ладу, так що здавало ся, наближає ся кінець Австрії, а сї розпад мав бути лише питанням недалекого часу.

Але всі ті грізні бурі переминули щасливо, Австрія оперла ся своєю житєвою силою посеред сєї конституційної боротьби всім зверхчим і внутрішнім ворогам. Виявило ся наглядно, що хто бажав вести реальну політику, приневолений говорити про будучину Австрії, а Европа побачила в ній точку Архимеда.

на яку може оперти ся, щоби не понасти в хаос і тому справедливо висловив ся великий чеський учений і політик Палацький, що Австрію треба би утворити, як би сї не було.

Як перед 60 роками посеред бурі революції, так і останніми часами не оден раз в усяких брошурах і письмах засуджувано Австрію на неминучу погибель, а тимчасом она вийшла побідно з внутрішнього заколоту загальним правом виборчим, а якраз сторонництва, що нерчили сї істнуванє, розпали ся або щезли майже з нащадком, а на їх місце витворили ся великі сторонництва роботящі, народо-господарске становище держави виявило ся в сьвітлім стані і перебуло щасливо всякі важкі пересилєня міжнародного грошевого торгу. Таким способом минувший рік дав таку велику науку всім зневіреним, а неоден бесідник, що осягав великі успіхи політичної реторики, бючи пастуком о стіл і проголошуючи гробовим голосом про кінець Австрії, вкрив ся великим соромом.

Австрія, котру загребували вже здалекогоди живота, находить ся на дорозі відродін на нових основах до давньої могутности. Що йно усунено велику перепону всякої законодатної роботи, австро-угорську угоду а тим промощено шлях до розвязки вельми досяглого питання національного. Наколи поведе

Новорічні дзвони.

Минає остання північ старого року. Велика стрілка на годиннику посуває ся так скоро, як минає час і марно намагав би ся хто небудь здержати єго хід, бо час минає невмолимо, хвиля за хвилею, дечь за днем, рік за роком. Аж ось опинили ся стрілки вже на дванадцятій годині, а за тим потонув і старий рік у безмежнім морі часу, яке хвилює понад столїтнями і тисячлїтнями, яке поглотило пропавші народи, похоронило витязів і побіджених.

А ледво починає годинник вибивати останню годину старого року, розляг ся гомін новорічних дзвонів, могутний, три-вожний, нечуваний гомін.

Ніч. Сю ніч можуть перегомоніти дзвони, а люди в сні не почують їх гомону. Але ні. Сєї ночі не сплять люди, се новорічна ніч, ніч усяких надій і чих помислів. Се ніч, в котрій являють ся мерці, а спомини минушини приють вид блідих постатей. Неначе і постати наближають ся до людей, бо заставим поглядом сї змарнілі надії, зацїлі ідеали, розвіяні замисли, несподівані бажаня, все те банованє незаспоєне, все те довіре обманене, вся відва-зломана...

Чи чуєте клич півночі? чи чуєте гомін дзвонів?

Сьвіт переповнений иншими голосами, криком ворохобні і обурєня, змалїним сичєнем зневіри і відступства, огнєним скреготом пристрасти, викликами нечистої веселости. Чи ж они заглушать сї сьвяті, набожні голоси з висоти? Думаю, що ні, коли так повними і глибокими звуками не несе ся їх гомін воздухами і співає уми-раючому рокови похоронну пісню, старинну пісню про марність сего сьвіта, то сей гомін на крилах бурі долетить таки до домівек людських і дібе ся входу як до палати богача, так і під курну стріху бідлахи. Всї почують гомін новорічних дзвонів, всі відчують зараз поважне питання таємниче, що дійде до глибини серця: пощо живєш ти, чоловіче, на що сей сьвіт, на що житє?

А коли новорічні дзвони відозвуть ся голосним гомоном і відспівають похоронну пісню старому рокови, коли они загомонять про марність і суету всего земского, то ми християни відчуваємо, що зближаємо ся до вічности. Для вічности живємо, для неї умираємо, а в темї останньої ночі в році сьїє нам приязно сьвітло найсвятїйшої ночі того року, що нам оповідає про милосердє Сина Божого.

А коли новорічні дзвони видзвонять нам питання: «щось зробив, чоловіче, здай справу!» тоді ми глядимо милосердє і ходатайства та споглядаємо на різдвяні ясла, на Боже дитятко в них і Пречисту

Діву. Тоді в розкаянню кличемо імя сего, що в небесній славі сьїє понад входом нового року і з надїєю та вірою переступаємо поріг нового року покладаючись на невичерпанє Боже милосердє...

Що раз голоснійше несе ся гомін новорічних дзвонів. Чи й ви чуєте їх, ви всі, що причисляєте ся до великої християнської родини? Сей гомін долїтає і до ваших дверей, але мішають ся в сї сьвяті, побожні звуки також облесні, ложні, приманчиві голоси. Стережіть ся перед сими голосами, бережіть ваших дітий, котрим намагають ся вирвати віру і невинність, всїяти роздїл і розлад в християнську семью, а з воріт вашого обїєстя хотїлиб стерти імя Христа своїми безбожними руками! Пильнуйте ся і молїть ся, щоб не ввійти в спокусу, бо время люте! Годинник вибив уже дванадцятку, стрілка часу посунулась дальше, і посуває ся щораз дальше, з вічної висоти сходить новий рік. Темно і непроглядно. Землю залягла глуха тишина, але все ще сьїє сьвітло великої ночі Божого милосердє над людством, а в тім сьвітлі сьїє закрита будучина повна віради, любови і обїтницї вічної щасливости.

За А. Е. переказав Ол. Б.

15559

ся найти ключ до розумної і справедливої розв'язки сего питання, тоді настане внутрішній мир, тоді скріпиться держава на зверх і устане над нею верховлада Угорщини.

Все, що зробить ся для досягнення національного миру і вдоволення поселених в Австрії народностей, буде могутною запорукою до остаточної розправи з Мадярами в 1917 р. і до остаточної перестрою Великої Австрійської Монархії на основі національної самоуправи і рівноправності, в котрій і руский нарід найде повну поруку свободного культурного і національно-політичного і народогосподарського поступу і розвитку. Тим способом дістануть також велику науку ті зневірені політики розпуки, що проповідували упадок Австрії а разом упадок народу українсько-руського, бажаючи его затопити у великім московським морі.

Нехай же в сім новім році, що є зараз ювілейним роком 60-літнього володарства нашого монарха, що кермує державою від самої колиски конституції з незвичайною саможертвою і почуттям обов'язків, добрий геній кермує нашою монархією, нехай доведе всі народности тут поселені до повного вдоволення і міжнародного мира, що був би найкращим вінцем нашого володаря в ювілейнім році.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В справі німецько-чеського прооуміння, звичають що вільновсенімецьке віче в Аш на основі реферату посла д-ра Троста заявило ся за національним розмеженням. Знаменне становище заняв в сій справі на вічу в Сміхові др. Крамарж і назначив, що Чехи ніколи не відступлять від права, щоби в усіх судах з Чехами відбували ся розправи по чеськи, а колиб хто бажав зрушити сю підвалину, то нема мови про німецько-чеське порозуміння. Коли Німці вимагають процентного іменования урядників після числа населення, то се повинно відносити ся не лише до іменования практикантів, але і до урядників центральних властей. Чехи є під двома умовами за окремим поділом: безглядна рівноправність кожного Чеха перед судом в цілім королівстві і спроможність до розвитку чеських меншостей.

Польські людовці наміряють вступити до польського кола ще перед соймовими виборами. Се викликало велике зворушення поміж всеполяками, позаяк змінило би ся тоді верховладне становище т. зв. „демократичної унії“ в польським колі.

Новий бан хорватський барон Равх обняв уже урядоване і висловив ся перед редактором „Хорв. коресп.“, що він бажає утворити зовсім нове, строго-унітарне станичне сторонництво. Небавом отже проголосить свою програму і сподіває ся найти прихильних собі людей в усіх таборах. З теперішнім сторонництвом пересправляти не буде, а буде в кождім сторонництві глядіти людей, котрі би за ним пішли і забезпечили переведення угодного закону з Хорватією.

Се вельми пригнобило національне сторонництво з Томашичом на чолі. Однак з сего оголошення очунали трохи хорватські націоналісти, позаяк розійшла ся вість,

що бар. Равх думає оживити „мумію“ і переорганізувати з Томашичом.

Parl. Korresp. подала сими днями зменшу статю, начеб угорське правительствало окремо погодити ся з Румунами, щоби з їх підмогою згнобити Хорватів і цинчили ся кусничком проскури, посмарованої Славян. Щоби приднати собі 3³/₄ мільона Румедом і мовчки сїдали на своїх звичайних муни в Угорщині й Семігороді, мусїлиб Мадяри їм признати таку самоуправу як Хорватії і дати рівноправність иншим народностям. Однак сего не можна по Мадярах сподівати ся, а инакше неможлива „угода“ з Румунами.

Заграниця.

Російське правительство заняте тепер вельми запопадливо нагіною за заговором, котрий мав довести до великого внутрішнього перевороту. Наслідком того увязнено там в останніх днях чимало людей, які нібито мали звязи з тими переворотовими живлами.

Corriere d'Italia занимає ся знов вельми живо морським і народо-господарським питанням Італії з вістрем зверненням проти Австрії. Італія думала для поправи добродійних інститутів в Альбанії заснувати в Скутарі сирітські дома під доглядом Салезіянців, а тим зрівноважити вплив Австрії, який она має на клер в Альбанії, щоби опієля се використати в політичнім напрямі. Однак Австрія запротестувала проти сего і все порушила, щоби лише там не допустити Салезіянців, що їй і удало ся.

Грецький кабінет Теотокиса опинив ся в труднім положенню. Міністер скарбу Лімонульос виїс в парламенті закон одобрений радою міністрів, який дає поруку і упрямління податки що до певного товариства для закупки розинків.

В парламенті викавано, що числа подані в тій предлозі наносять державі велику шкоду, а міністер скарбу признав ся до похибок і справив їх, однак опозиция назвала се обманством. Голосоване випало в сій справі некорисно для правительства, однак міністер скарбу приневолений був уступити.

Але се захитало також становище Теотокиса, бо він не матиме більшості в палаті. Сторонництво Теотокиса порівнує оден день з другим із стадом голодних вовків: оден тручає другого з усіх сил, а при найменшій похибці кидають ся всі на одного, щоби его пожерти. Але й парламент зовсім знесилений, в останніх тижнях 5—6 разів не зібрало ся потрібне до ухвал числа послів. Імовірно отже буде розв'язаний і розписаний нові вибори.

Богдан Лепкий.

Де ж вони?

У Махницьких сїдали звичайно до „св'ятої вечері“, з першою зорею. То був дїм, де берегли давних звичаїв, де не тільки батьківські заповіді, але навіть кождий стіл і сталець мав своє місце. Їх життя ішло як добрий годинник. Нині той лад рвав ся що хвилини.

Служниця кілька разів бігала до міста, бо все „щось забуло ся купити“, мати, не знати чому, накрила стіл буденною скатертю, батько замість св'ятого вбрав якийсь зношений одяг. Всі ходили як запоморочені, якби то не був „св'ятий вечір“ і якби його не треба було.

Була вже темна ніч, як родина зібрала ся в їдальні.

Мати великою ложкою розливала борщ, батько держав тарілку з проскурою у руках і не міг якось почати старосв'ітського звичаю немов чекав когось, що за хвилину мав увійти до хати.

„Вистигне борщ“ — сказала мати — „сїдаймо“.

„А проскурою не поділимо ся?“

„Я і забула. Цьвю, що треба“.

„Дай нам Боже“ — почав тихо і якось несміло батько.

По черзі підходили до нього, мати, віддана донька, зять і двоє руських внуків, хлопчик і дівчинка. Цілували старого в руку, ділили ся кусничком проскури, посмарованої мовчки сїдали на своїх звичайних місцях. Донька, зять і внуки мешкали осібно; вони прийшли, щоби родичам було веселіше.

Кінець стола, стояли дві порожні тарілки, якби ждали на когось, що мав прийти здалека.

Хто глянув на ті місця, зітхав і не піднов голови так скоро.

Іли мовчки, хотів кождий хотів говорити, щочерерваги типу. Така тиша пригнітала усіх.

Батько відізвав ся перший:

„Маємо кріпкий мороз“.

„Бажуть, що в очі двоє людей замерзло“.

„Рік було тепліше“.

„Веселіше“ — додала зітхаючи мати.

„У нас побиті тепломіри“ — запримітив зять.

„Вони від пана таріль“.

„О, які гарні квіти“.

„Де?“

„На кланах“.

„Іджді діти борщ. Борщ добрий з галушками“.

Розмов рвала ся заєдно.

Два порожні тарелі ждали...

* * *

Подали рбу.

Кождий взяв по куснику, а цівмисок покладали як раз перед двома порожніми тарілками.

Запримітила мати і перенесла на бічний стіл, щоби не видів батько...

„А дітьом псизбирайте ости, бо задавлять ся“.

„Подай, Оленю, таріль, ти, Петрусю, також“.

„Так. Тепер можемо їсти безпечно“.

Діти справді їли доволі жваво, зате старші вибирали кождо кїсточку, і були тою роботою ніби так заняті, що не могли говорити до себе... А два пусті місця заєдно ждали на когось, що мав прийти здалека.

* * *

„А чи нині знов будуть стріляти? озвав ся нараз дитячий чистий голос.“

У хаті, якби куля влетіла.

„Петрусю. Іди, пірижж, не говори богато!“

„Діти не сміють говорити, коли їх ніхто не питаєть ся“.

Кінець стола білїли ся два пусті тарелі...

* * *

Подали кутю. Пшеници, мід і мак. Солідність і забуття. Давні часи нагадає та справа.

„На селі кидають кутею на стіну“.

„По що?“

„Пізнають, який буде рік на пчолі“.

„Декуди приносять кутю до церкви на парастас“.

„Всілякі бувають звичаї“.

Петрик слухав дуже цікаво. Але довго він не всидів, обтираючи губи від маку і меду спитав у друге.

„А чи то правда, що на св'ятий вечір приходять душі і їдять, що для них їх родина лишить?“

„Хтож тобі се казав?“

„Покійна тітка Христя...“

„Петрусю, ти чув, що діти не можуть говорити, коли їх ніхто не питає...“

Від порожніх місць повівся зимний...

* * *

Петрусь замовк, але його питання очунали ся в їдальні, воно літало від голови до голі домагаючи ся відповіди.

складу книжок «Благотворительного Общества» у Чернигові.

— **С.-петерб.** «Благотворительное Общество» піддало до печаті скотолічбник д. В. Корольова під заголовком «Ветеринарні поради». Першу частину цієї книги — про позверхові хвороби редакція газети «Хуторянин» думає розіслати своїм підписчикам як премію на 1908 рік. — Тепер друкують ся і небагато видуть у продаж видання «Благ. Общества» та П. Б. Мазауренка «Розмови про хімію» та П. Б. родавського «Як розвести на піску соснові бір».

— **Історичний календар соціалістів.** Берлінський «Vorwärts», центральний орган німецьких соціалістів, приятелів «Діла», убагородив і кормить своїх читачів в розісланім сего року календарі такими датами:

12. січня: шеф поліції Румфел заарештований.

30. січня: король англ. Кароль І. Третій.

2. лютого: заговор проти Пет. Вел.

5. лютого: експлозія динаміту в Зимовій Палаті.

8. лютого: Марія Штуарт страчена.

13. марця: атентат на царя Александра II.

14. цвітня: невдалий атентат на міністра Сипягіна.

10. червня: сербські офіцери мордували королівську династію.

10. липня: Вільгельм Мовчливий замордований.

13. липня: Кульмана атентат.

1. грудня: зеліничий атентат на Александра II.

На те додає від себе Reifort з 4. с. м. дословно так: Нестав лише щось по достаточнім успокоєню красним словом «невдалий атентат» — оклику: «Ідіть робіть то само». Але так говорять ся лише.

— **Французські святотради.** В місті Nancy у тандитника Genguer знайдено триста кільограмів потсвченого золота і ювіла з монстранцій, чаш, канделябрів і інших знарядів церковних. Тандитника узяв з його двома доньками і двома спільниками.

— **Боротьба з католицтвом в Холмщині.** Православне духовенство на Холмщині, як повідомляє «Річч», знало добре про те, що добре булоб вивести з серед православної місцевості людности ті обряди, які залишились ще із часів пановання католицтва та унії. Св. синод похвалив сей намір холмського духовенства, але всеж порадив, щоб за сього боротьбу з обрядами вже зяти після того, як Холмщина буде відокремлена від Польщі, що значно допоможе православному духовенству в сій справі. А щож таке уніятські владики?

— **Замість шкіл в осі — 14 нових в'язниць.** Головна тюрмена уряду подала до міністерства внутрішніх справ проєкт збудовання чотирнадцяти нових в'язниць по деяких губерських містах центральної Росії та Царства Польського. До всіх проєктів, як пишеть ся в «Тов.», додано орахунки накладу на будову кожної тюрми, а на всі 14 управа просить 6 мільонів карбованців. З міністерства проєкт піде в раду міністрів. Скільки за се булоб шкіл?

— **Палата четвертої Рими.** Трета Рома, Рома сардинського королівства є знана, але четверта то є новість, яку хочуть соціалісти за всяку ціну зреалізувати. Між Ватиканом а Квіриналом хочуть «товариші» вибудувати велику палату «Casa dei Socialisti». Оповідене, яке в тій цілі тими днями оголосили, між иншими звучить дословно так: «Закладаючи «Casa dei Socialisti», ми зачали гру. Хто повинен велич підприємства, мусить зго тим оточітиш пошпирати і помагати нам в леманю опору явних і скритих ворогів. Не сумніваємо ся, що ціла партія однодушно пожертвує свої найліпші сили, щоб се так великої матеріальної і моральної вартости діло перевести. Те поперте буде нам дане, бо соціал-демократи переконані, що здвигнене тої «Casa dei Socialisti» між Ватиканом а Квіриналом в знаменитий спосіб представляє поступ соціальної демократії, котрий то поступ

відить людську совість а світ увільнить від тир і тирарі. Те поперте буде нам дане, бо ми маємо, щоб, коли офіційна Італія зрає ся до посвячення пам'ятника для трети Рими, четверта Італія — яка поала з завзятих борб між капіталом а працею — могла голосити з сеї «Casa dei Socialisti» найвнеслішу і найбільше правдиву науку, що іменно період вітчизни амокнений, а настав час гуманности». — Але найкрасніше є те, що провідники італійських соціалістів запевнили се підприємство про всі свої сампатії і приобіцали своє агітаторське і фінансове поперте.

— **Всемосковский церковний собор,** як доносить Köln. Volksz. ч. 19., обраховує свої кошти на 1,600.000 рублів, з котрих мільон покривсам, а 600.000 буде просити у думи. Собор може бути скликаний найскорше в осени.

— **Катастрофи** В кінематографічній театрі в Бурслей в Англії настав з невислідженої причини переполох. Публика почала утікати, а що коридори були вузкі і слабо освітлені, тому люди падали і толочили ногами одні других. Наслідком глоти удусило ся 16 осіб, переважно дітей, а 6 осіб покалічило ся. — В Новім Йорку згорів оноті тринадцятиповерховий будинок. Кількадесят осіб погигло, а між ними много пожарників, яких придавила завалена стіна.

— **Кілько соли в морі?** Се цікаве питанє розв'язано в приближеню. Обчислено, що коли би вода в морі випарувала, то оставшою на дні солию можна би вкрити цілу Европу верствою грубою на 10 тисяч стіп.

— **Стара мурилка.** В Кателі Гайль в півн. Америці померла мурилка Грані Бідер в 125. році життя і поличила двох хлопців в віці 93 і 82 літ.

— **Гумористичний кутик.**

Жовта небезпечність. В останніх днях загостило до Львова кількадесят Хінців, які розпродують різні глиняні фігурки містерної роботи. Передовсім вечерами снують ся ті Хінці по реставраціях. В одній з гостинниць доморослий «політик» побачивши перший раз того вечера п'ятьох Хінців, які що кілька мінут з'являлись оден по другім, каже до сусіда: Добродію, буде війна з Хінами, бо так само в Петербурзі мали ходити Яванці перед манджурскою війною!

Оповідки.

— **Хор львівського «Сокола»** буде ходити від Нового року до Йордану з колядою по руских домах. Дохід призначений на будову сокільній. Гарзд! — *Старшина.*

— **Вечерок з танцями в Самборі** відбуде ся дня 1. н. ст. лютого в салі «Рускої Бесіди». Дохід призначений на будову бурси Володимира В. в Самборі. До численної участі запрошає Виділ бурси. Початок о год. 9. вечером. Вступ 2 К від особи.

— **3 Бережан** пишуть нам: При виборі членів комісії оціночної податку особисто-доходного з III кола просимо оголосувати на: 1) д-ра Андрея Чайковского з Бережан, 2) о. Николая Садовського з Шибалина яко членів, а на: 1) п. Стефана Сендецького з Бережан і 2) Василя Кушніра з Лісників яко заступників. Виповнені карти виборчі прислати поштою до відділу податкового ц. к. староства в Бережанах. — За комітет бережанський: *Сендецький, Людвиг.*

— **Звіт Тов-а торговельно-промислового «Сокільський Базар»** стоваришєня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за грудень 1907: В місяці грудни приступила в члени Вп. Ц. Волянська з Криворівні з 1 уділом. Стан уділів з 31/XII 2673 К, стан щадниці 10540 К 27 с, стан фонду рез. 152 К. Загальне число членів 76 зі 125 декларованими уділами на квоту 3125 К. Уділ виносить 25 К, внесове 2 К. Стопа від вкладок 5%. Торг в склепі був в місяці грудни о 434 К 60 с більший від торгу в грудни 1906. При тій нагоді повідомляємо Вп. Суспільність, що вже вийшов листковий календар на р. 1908 на дві і стоїть з поштовою пересилкою 1-10 К.

Також вийшли картки з гербом усіх краєках на хрестики по 20 с і образи такі самі по 1 К. З поважанєм. Дирекція «Сокільського Базару» у Львові ул. Руска 20.

Телеграми

з дня 13. січня.

Прага. Німецькі послы до чеського сойму мали вчєра нараду під проводом члена палати вельмож д-ра Еппінгера. Затверджено компроміс, заключений межі стороництвами в Чєхах в справі виборів до сойму.

Париж. З Феазу доносять урядово, що дня 4. с. м. здетронізовано там в мечеті дотеперішного султана Абдуля Азіса і проголошено новим султаном Мулея Гафїда. Причиною є зносини Абдуля Азіса з Європейцями. Порішено зірвати всякі зносини з Європейцями і оголошено «святую війну». Також в Мекінес населене окликало султаном Мулея Гафїда.

Француска рада міністрів обговорювала вчєра події в Марокку і радила над середниками охорони Європейців в Рабат та по инших місцевостях.

Царгород. Вчєра відбула ся нарада амбасадорів чужих держав у найстаршого дипломата бар. Маршала. Уложено і підписано ноту з ко откою а рішучою заявою, що держави не відступлять від свого жаданя що до продовження мандатів органів, занятих реформою. Ноту доручено безпроволочно начальній турецькій власті.

Вігрозба го милосердних сердець.

Круглі сироти в числі девяти душ по офіційалі судовім, Русині, пригадують ся ласкавій пам'яті ВП. Земляків і просять о присилку на руки Адміністрації «Руслана» підмоги на закупно топлива та найпотрібніших средств поживи.

„Псалтиря розширена“

в дусі християнської молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всіми трома Ординариями. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попереднім присланєм гроший, або посліплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгури, п. Печеніжин.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 12. с. м.: Моргенбесер Адольф, Станиславів; Макс Фляйшман, Самбір; о. Василь Телишевський, Пядики; о. Лев Борачок, Звенигород; Іван Пласкач, Борислав; о. Іван Бачинський, Любянки незмі; Яцко Остапчук, Збараж; др. Іван Білинський Збараж; Марія Чайковська, Старуня; Николай Дембровський, Бернадівка; Юлія Метеля, Люблинець; Марія Панькова, Добрачин; др. Евген Олесницький, Стрий; Йосиф Мельник, Липів; Теодозий Бачинський, Комарно.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 6. до 12. січня 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12-25—12-50 К
Жито	11-85—12-10 К
Ячмінь броварняний	8-40—8-80 К
Ячмінь на панш	7-60—7-80 К
Овес	6-90—7-20 К
Кукурудза	8-20—8-45 К
Просо	8-35—8-60 К
Горох до варєня	10-25—11-25 К
Горох на панш	7-60—8-00 К
Бобик	7-15—7-35 К
Конюшина червена	75-00—85-00 К
Конюшина біла	37-50—45-00 К
Конюшина шведска	75-00—85-00 К
Тимотка	34-00—38-00 К
Ріпак зимовий	16-00—16-25 К
Насіє конопл.	9-75—10-00 К
Хміль	62-50—77-50 К
Насіє льняне	10-00—10-25 К
Льнянка	11-00—11-25 К

ВОЛОДЯМИР КОРНИЧ-ЯСЕВИЦКИЙ
ц. к. радник висшого суду кравого, н. п.
отворив (5-6)
адвокатску канцелярию
в Чернівцях, площа Єлисавети ч. 3.
напротив нової палати судової.

Артист-маляр
Евген Турбацкий
Львів, ул. Пекарська ч. 43.
поручає ся при окрашенях церков; образи
до іконостасів, історичні, портрети і т. д.
(20-2)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма.
від 1. до 15. січня 1908.
Щоденно о год. 8. вечер представлєнє.
В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по-
пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life
представлєнє. Білєти вчаснійше можна набу-
ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-
ка ч. 5.

Поручає ся дешево і совісно
Артистично ритівниче заведенє
А. ЗІГМАН
— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металевих і кавчукових
печаток.
Монограми, герби і всякі гравури — ви-
віски ритовані і лянї, прасовані бляхи
для сторожій і товариств. — Поручає ся
яко доставець ріжних руских товариств
і Урядів парохіальних. (5-2)

Товариство взаїмних обезпечєнь
„Дністер“
у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий до-
машних і господарських, збіжжя і паші на слу-
чай шкід заподіяних через пожар. Оплата
премій мала, а користь для погорівших
велика.
Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою скоростию. При оцінці шкід бу-
вають запрошені 2 господарі селяни з поміж
членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 від-
шкодовань в сумі сім і пів мільона корон.
Зиск по скінченні році звертає ся чле-
нам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні
члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої
річної премії.
Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, і т. д. приймають
поліси „Дністра“ при уділюванню позички.
Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для
Краківського Товариства, а провізію від таких
обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні
цїли.
Поясненє до обезпечєнь уділяє Дирекція
або агенти.
Агенції „Дністра“ находять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де єще не ро-
бить инший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділенє агенції.
До тепер дістали агенти 969 507 К провізій.
Фонди Товариства 31/12 1906:
Фонд резервовий К 846.189 20
„ резерви премій „ 550.110 —
„ на звороти „ 16.110 —
„ на ріжницю курсів „ 29.866 35
„ резерви спеціальної „ 31.040 73
„ емерит. урядників „ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня „ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!
Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Каварья і реставрація
різ Косцюшка і Сикстускої Лв.
Щоденно подвійний концерт
скової музики і віденьского кварт.
Шрамлів. — Страви виключно на
серовім маслі. Вступ вільний.
О численні відвідини просять
Франц і Вольман.
(8-10)

СОКІЛ Жутки набувати можна в „Со-
кільськїм Базарі“ у Львові
і паперці і у всіх торговлях вкраю.

ДОБРИЙ АПЕТИТ
дістанете по ужитю
Кайзер'а
Pfeffermünz-Caramellen
Випробовані і поручені лікарями.
Необхідні при лихїм травленю, без-
апетитности, жолудковім болю і т. д.
Відсвіжуюче і оживляюче средство.
Пакет 20 або 40 сот. у всіх антиках і
дрогериях.
(8-12)

Найбільший склад в краю
оригінальних машин
до шитя і гафту, кра-
вецьких і шевських та
машин почшокових.
Курс гафту безплатно.
Приймає до направи
машини до шитя всяких системів.
Цінники даром і оплатно.
ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ
механіх і спеціаліст
Львів, Готель Жоржа.
(10-10).

Ц. к. упр. гал. акц.
Банк
Гіпотечний
Відділ депозитовий
приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
хованя папери вартісні і дав на них
завдатки.
Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.
Сховки депозитові.
(Safe Deposits)
За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.
Під тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдогіднійши зарядженя.
Приписи дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

1. Домашний адвокат, вичерпуючий збір-
ник взорів і примірів, спорних письм, що від-
носять ся до цивільного закона, цивільної про-
цедури і ординації екекуційної разом з оре-
ченнями найвисшого трибуналу при кождім
взорі поміченими. 4 К 50 с.
2. Правничий порадики в справах адміні-
страційних, автономічних, цивільних, кримі-
нальних і скарбових з комплетним збірником взорів,
примірів, подань, жалоб, протестів, рекурсив і
документів ітд. ітд., разом з юдикатурою най-
висших властей з додатком тариф адміністра-
ційних, судових і скарбових у виді лексикона.
10 К 60 с.
3. Право громадське для всіх сільських
і міських громад галицьких. (Окрема відбитка
з „Порадики правничого“). 2 К 50 с.
4. Приписи податкові і промислові. (Окре-
ма відбитка). 1 К.
5. Приписи до виясненя права пропінаций
овязуючі по ухвалі 1910 року. 1 К 10 с.
6. Збірник приписів, розпорядків і оречєнь
висших адмін. властей про право пропінаций
(b i contra), гуртовні торговлі пропін. напит-
ки, та виробу і дрібну продажу солодких
нап'яків, пива загран., вина і денатур. спиритус
ітд. та приписи що до громадян. оплат і кар-
ноі поступованя, як також до їх взно-
влє 2 К 10 с.
Замовляючи ті книжки належить наді-
слати почтовим переказом означену належ-
ність під адресою: С. Вайншток, Львів, Різ-
ниця. (10-10)

! Кашель !
Хто любить своє здоров'є, той хоро-
нать єго.
524 нот. дол. євдоцтв доказує
помічний вислід
Кайзер'а
Brut-Caramellen
(Грдні кармельки)
трема соснами.
Випробовані лікарями і поручені
проти кашлю, хрипки, катару, флегми,
закатарєня гортані, ями, дихавиці і ко-
клюшу.
Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Ді-
стати можн у всіх антиках і дрогу-
ериях.
(11-24)

Розклад елізничих поїздів
важний від 1. мая 1907.

До Львова	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
приходять з					
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломї	—	9:05	—	—	—
Стрия	7:29	1:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	1:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:00	1:55	9:20	11:50H
Рави рускої	7:10	12:00	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:40H	4:50	8:20
Брухович	10:05H	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
відходять до					
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	3:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:45	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломї	—	—	2:30	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:25	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені
†. — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, —
в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л

З друкарні В. А. Шийкєвского.

Підписка
 на «Руслан» універсальний:
 в Агентах:
 на чий рік . . . 30 пер.
 на рік року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границю:
 щільний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписка чило по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвист ми очі і думи ми вярнени: а не вольмем мплости і віри не вольмем,
 бо руске ми серце і віра руска» — 3 Руславох псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских святах
 о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцевих
 в Агенції Соколовського
 пасажи Гавсманя.

Рукописи звертає
 напередні застереження.
 Рекламні неоплачені
 вільні від порту. — Слого-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стрі-
 ки, а в «Надписанім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житті.

(Δ) Якнебудь ми заводили до щоденної літописи всякі замітніші події нашого народного життя на політично-національним, суспільним, культурним і народогосподарським полі, всеж таки з новим роком годить ся оглянути ся по-бач на минувший рік, а тоді стане перед очима вся наша народна робота, добутки і придбання, побачимо і наші похибки і недомагання і зможем з того виснувати собі не одну науку на будучину. Тим лише способом можливий є поступ і розвиток народу нашого в усіх напрямках, на всіх царинах, наколи все будемо мати перед очима минувшину, наколи не будемо прижмурювати очей на наші хиби і недостачі, а змагати мемо до їх направи і доповнення. Н той є приятелем народу, хто ему підлегує ся, хто прославляє все і закриває хиби, але той, що признає лише те, що добре, а вказує й на те, що хибне і змагає бачність на потребу поправи. Підметова критика нашої народної роботи може лише вийти в її користь. Отаким поглядами руководили ся ми завсіди похваляючи все добре, а порікаючи те що було погане і шкідне.

Рік 1907 був, так сказатиб, воєнним роком життя руского народу. А се стара і віовим досвідом доказана правда, що *inter arma silent musae*. Тим то серед тої боевого руху і гомону можна вказати деякі добутки і придбання на однім полі нашого народогосподарського життя, а на інших бачимо до певного ступня астії і недостачі. Як в цілій нашій державі, так і поміж руским народом завда була уми всіх виборча реформа, яку вела ся горяча боротьба ще в 1906 р. а після оповіщення нового виборчого закону, основаного на загальнім голосуванню і новім розділі виборчих округів, почала ся знов дальша боротьба виборча і мандати до державної ради. Нічого дивного, що вся бачність рускої суспільності була звернена на сю справу, боже руский народ мав зложити докази своєї політично-національної зрілості в переломній хвилі, коли все політичне життя держави мало бути основане і опертє на нових підвалинах.

Добутком сєї горячої виборчої боротьби був вибір в Галичині 28 руских послів (хоча ж було ще два округи, в котрі дістали ся жиди з Буковини 5 послів, разом з ними се зглядний

ступ в порівнянню з давною радою, в котрій сиділо разом галицьких і буковинських руских послів десять. Але коли порівняти число 10 на 425, з числом 33 на 516 послів в новій раді, то приріст сей покаже ся не так то дуже значним. Всеж таки 33 послів, наколиб они творили одноцілий клуб, значить, хочби попри деякі різниці незначні в політичних і суспільних поглядах творили одно політичне тіло, то такий клуб вже сам про себе мав би поважне вельми значінє і вплив і був би бажаним союзником для інших парламентарних сторонниць.

Одначе так оно не є. Передовсім два послы Вітик і Остапчук проголосили себе соціял-демократами і вступили до соціялістичного союзу. Інших знов 5 (др. Король, др. Марков, др. Глібовицький, Курилович і о. Давидяк) вступили спершу до руского клубу (русского [малоруского, українського] клубу), але відтак вступали оден за другим і по довшій блуканині зійшли ся сі 5 послів в «Русско-народном клубі» (*Russischer Klub*). Таким способом в рускім клубі (що зве ся також українським) остало 25 послів. Але й ті не представляють одноцілого організму, бо 22 з тих признає ся офіційально (хоч не дійсно) до націонал-демократичного, а трех (др. Трильовський, др. Лагодінський, др. Бачинський) до радикального сторонництва. Так н. пр. Старух кандидував на власну руку, а доперва опісля підтягнуено єго під націонал-демокр. програму, Петрицький з «Гайдамаками» ходив своїми дорогами, а др. Євген Левицький, Будзиновський, др. Окуневський, др. Охримович — сеж не лише члени, але перші організатори давньої радикальної партії, котра основувалась на соціялістичній максимальній і мінімальній програмі. Отсе стає отже найвимовірним доказом, що і т. зв. націонал-демократичний табор в рускім клубі не представляє одноцілості політичної, а все те відбиває ся вельми некористно на діяльності клубу. Виринають часті суперечки, котрі забирають багато часу на безконечні засідання і наради клубові, на котрих доходить нераз до такого заострення, що пересилене показує ся неминучим, розбите дальше клубу можливим і лише невтомимим заходам політично і дипломатично вишкolenих членів клубу удає ся на останку усунути пересилене і удержати цілість зменшеного вже клубу.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В сім тижні починає ся дальше діяльність в державній раді, поки що в комісіях. Повні засідання посольської палати не розпочнуть ся перед марцем. Вівторок зібрала ся вже господарська комісія, а другою точкою дневного порядку є внесенє що до дорожніх споживних плодів. Референтом сєї справи призначено соціяліста Рєзля. Як відомо, на внесенє христ. сусп. посла Фінка по відкиненню наглости сего внесення, котрим соціяльні демократи намагали ся проволікати розправи в палаті, приділено сю справу госп. комісії. Тепер будуть мати соціял-демократи нагороду показати світови, як то они зможуть довести до дешевости споживних плодів. — Обрадує ще рівночасно до літ-австр. сойм, а 21. с. м. збирає ся соціяльно-політ. комісія і бюджетова, 22-го народогосподарська, а 27. делегації. Міністер бар. Еренталь ще того дня виголосить свій погляд про заграничну політику.

Vaterland подав недавно п. з. «Національна автономія» терпку статтю проти політики національного розмеження бувшого амбасадора бар Бігелебена. Докази там наведені проти национ. автономії є давно відомі загальники, повторювані в промовах і в дневниках на тему «історично-політичних індивідуальностей». Супроти тих замітів зазначаємо, що від часів жовтневого дилльому маємо істор. політ. індивідуальности, але й безліч національних питань. Сі питання намагано ся розвязати в рамках сих «історичних індивідуальностей».

Але чи се повело ся? Сорок останніх літ показало наглядно, що нещасне зачиненє воєн і овець в одній клітці без перегороди викликало сю завзяту боротьбу національну. Хто сего не хоче бачити і розуміти, не розвяже національного питання. А се доказує і автор згаданої статті. Він осуджує «розкавалковуване країв», але не подає ніякого іншого виходу. Але й з національною автономією чималі трудности. Німці бажають в Чехах национ. автономії, бо там они в меншости. Одначе борони Боже згадати ім про национ. автономію на Шлезку, в Каринтії або Стирії, де они панами. Чехи противні національній автономії в Чехах, як ми вже в останнім числі згадали про промову д-ра Крамаржа на Сміхові. Але дневник тогож посла «День» домагає ся рішуче процентового поділу всіх урядних посад також в центр. властях між поодинокі народности. Сеж є признанє найкрайнішої національної автономії. Наші Польки є у Відні великими прихильниками автономії, але они все, що припадає, розуміють кр. автономію. Одначе в задибкнім централістичнім ідеї несе ся правитель.

ва національного порозуміння, можна вельми сумнівати ся, бо на всіх точках виринають нечувані труднощі. На всякий спосіб доказав би бар. Бек погодою національного питання незвичайно великого і досяглого діла.

Заграниця.

В Прусах боротьба о загальне виборче право викликала велике зворушення в цілім краю, а особливо в Берліні. Відбуло ся понад 400 віч, а канцлер Білов достав 130 телеграм з домаганем загального голосовання. В Берліні увязнено 88 осіб, між тими 9 женщин. — В німець. парламенті внесло 54 Поляків і послів центра таку інтерпеляцію: Як хоче канцлер внесений пруским правительством в сойм закон про способи до скріплення німецького живла в Захід. Прусах і в Польщі погодити з духом держави, конституції і постановами цивільного закона? Які кроки думає канцлер зробити, щоби предвидженим вивласненем земельної посілости горожан держави обезпечити загрожену з політ. причин підвалини правного і суспільного ладу?

Відносини між Зєдиненими Державами півн. Америки а Японією ще не прояснили ся і розходять ся про се найсуперечнійші вісти. Некористний стан японських фінансів і сумніва спосібність америк. флоти здержують обидві держави від крайностей. Японський амбасадор в Римі Такагіра іменований амбасадором у Вашингтоні, а там ведуть ся переговори про переселення. Японці готові на якийсь час обмежити видаване японським робітникам паспортів для переселення до Гаваї, але тимчасом на Филиппинах дійшло знов до кривавого бою між японськими переселенцями а америк. жовнірами, так що Японці здерли хоругви америк. Унії із щоглів і завісили своєю. Американські жовніри стягнули японський прапор „сходячого сонця на білім полі“ і подерли на шматки. Розпочала ся завзята бійка між загорільцями з обох боків, а після того лікарі, дипломати і судії мали кілька днів роботи, щоби успокоїти роздратоване і залагодити справу. Настрій вельми яркий, позаяк задля міжнародної етикетки строго покарано військових Афро-американців і патриотів, що довели до сеї бучі.

З життя Українців на Холмщині.

В 1863 році стала ся велика подія у Холмщині для бідного нашого селянина, що стільки віків ніс тягар кріпацького життя на своїх плечах. Він став вільним громадянином. З 1864 р. настав інститут комісарів, що мали боронити інтереси селянського люду від зловжитків панських. Сервітутна справа була спочатку поставлена дуже добре. Уряд після повстання Польщі, у відносинах до селянства тримав ся зовсім иншої політики, ніж в імперії. Щоб не дати можливости панам возстановити Польщу, уряд заважав перекинути на свій бік бідноту-селянство. Були вироблені ліберальні закони. Права шляхти дуже вкорочено.

Дворянин як і селянин мали однакові права і записані до одної волости. По скасованню кріпацтва, гордого польського пана зрівнано в правах з хлопом. Звичайно, наших панів страшенно гнівило таке поводення із шляхтою. Дворянство московське, багате привілеями, ставало все, як кажуть, „більмом в оці“; і провідною думкою шляхетства було воскресення

хлопом. Але в той час селянство мало усі права і для нього не було великих обмежень. Се політична сторона. З боку економічних відносин уряд російський, наскільки дозволяли єго особисті інтереси, і тут старав ся на догоду селянству. Гола воля без хліба — нічого не варта. Селянський люд виключно живе хліборобством і земля для нього все. Примусове наділення землею і лісом у власність кожного селянина дало спроможність вести добре господарство. Хлібороб не шкодував ні праці ні засобів, аби тільки краще ходити коло землі і доставати від свого земельного наділу все те, що вона може дати. Звичайно, земельна культура в Польщі не стоялаб так високо, колиб земля була „общественною“ з переділами при теперішніх умовах. Хліборобський наділ обіймав тоді 18 моргів, а до того і ліс. Але ліс не давав ся у власність, а було дано право користувати ся ним на правах сервітутних. Кожен господар мав право вивести в рік 72 фірманки (вози) сухого дерева, та 3—4 грубих сосен на будівлю. Худоба пасла ся в борах. Частине для настілки на гній — 18 фірманок. Коли який господар стинав сире дерево, то єго судив не волосний суд, а комісар. Комісарі в сій справі були на стороні селянина і кари не були тягарем для нього. Таким робом селянству жило ся не погано. Так пройшло кілька десятків літ, доки уряд не нахилив на свій бік простого-темного люду. Памятаєть ся мені розмова з товаришем міністра: він на моє запитання — через що селянське положення у Холмщині краще обставлено, ясно відповів: „Після того, як було втихомирено повстання, урядови треба було перекинути на свій бік селян, се могло бути опорою самодержавя і ворогом повстання; тим то і доручили сю справу дуже ліберальному Милютину і Черкаському (sic)“. Але часи переіменили ся. Про повстання ніхто не став і думати, то і політика нашого уряду змінилася. Уряд забув „заповіт“, почав провадити „обрушення“. Але пройшов так десяток літ, повітря ослобонило ся від навісних, темних хмар. Стало дихати легше і розум почав орудувати наче у вільного громадянина. Народ прокинувся і побачив, в яких пазурах опинилася єго істота. Він побачив, що так жити далі не можна і став добивати ся своїх національно-політичних прав. Він показав, що московська школа для нього є не рідна. Почали ся страйки польських школярів вимагаючи заведення польської мови по школах. Урядові школа з місцевостю польською третій рік зостають ся без школярів. Разом з тим було домагане націоналізації низших урядових інституцій. (Себто: суду, волости). Простий хлопець, що раніш за версту скидав шапку та лизав руку чиновника, викрикує: „проч з москалем“. А став він так гукати, примушений гіркою своєю долею. На єго очах міняєть ся політика уряду що до селян. Устав сервітутів квітчить різними циркулярами. Комісар тримає сторону панів, чи від того, що єму кориснійше, чи через що инше. Селяне з великим терпінням несуть на собі комісарське хазайнавання і страшенно ремствують на несправедливі засуди. Тепер господареві приходить ся за все платити, чи то за дерево сухе, чи сире. Коли селяне суперечали ся з комісаром білгорайського повіту, що по указу за сухе дерево не караєть ся, то одібрали заспокоює: „тепер є 100 нових указів“. Діло судове ведеть ся не при однакових умовах. Що гайовий (лісний сторож) скаже комісару — то сьвята правда і єму більше вірять на слово, ніж кільком селянам. Зловжитки страшенні, а правди не дають.

Але я питаю: не вже який засуд буває такий б

„підлягає обжалованню“. З і в. Бо скільки разів селян скаржи на несправедливі засуди. Все приходила бумага у становленіє комісара. Мусу зауважити, що деякі села мають платити страшенні кари. С. Лукова Білг. пов. напр. на 247 дворів має заплатити 6.000 карб. Возити дерево можуть не з близшого лісу, як було раніш, а верстов за 15—20 і два рази на тиждень. Ліс страшенно марнує ся. На мільйони карбованців вивозять наш ліс за границю, а адміністрація мовчить. Щож робити нашому селянинові. Де єму шукати заступника. Навіть правий депутат з Холмщини єп. Евлогій о то держав промову в П. думі, що сервітутну справу треба переглянути, бо вона заїдає селян. Податки в нас теж побільшили ся, з одного морга (1/2 десят.) приходить ся платити півтора карбованця і більше. Колиж узяти на увагу, що побічних заробітків майже зовсім нема, що поденна плата робочим страшенно мала, 20—30 К і на своїх харчах літом, що земля кепська пісок, а до того комісарські суди руйнують господарство, то читач зможе собі уявити сучасне становище селян на Холмщині.

Червопорус Д.

Листи П. Куліша до Ом. Мартинь.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

I.

В декабрі 1866. Парижъ.

Я випускаю изъ Парижа. Багоудите писать ко мнѣ въ Варшаву.

П. Кулішъ.

II.

Велике Вамъ спасибо. Добродію мій любий, за гостинице. Нехай Вамъ Богъ щастить! А що пишете про моє слово до нової газети¹⁾, то сповідаю Васъ, що я того слова не писав. Цуръ єму!

Щаримъ сердцемъ до Васъ пихилий

П. Кулішъ.

1867, мая 25.

Зъ Варшави.

III.

РБ. 1867, травня 28.

Зъ Варшави.

Велике Вамъ спасибо, любий Добродію, що напечатали мій протестъ²⁾ и прислали 5 екземплярів до мене. Дуже гано прописали Ви въ 9-му числі Правди про Рахманський великдень: и мова чиста, и думка розумна, и теплимъ сердцемъ обернулись и до стародавніхъ народніхъ споминокъ. Євгій Згарський також прописавъ мудро про природу філософию; тільки не знайшовъ я міжъ єго прелівъями двохъ найкращихъ 1) „Лучше розумнимъ у пеклі, ніжъ изъ урнимъ у рай“ 2) „Лучше зъ розумнимъ зажити, ніжъ дурнимъ изжити“.

Піклувавсь я про Ваш Німецько-руський Словникъ и збиравъ допреценумерантівъ. Посилаю третій 25 р.³⁾, а черезъ місяць пришло ще 5 р. Якъ напечатаете при другому томі Гаматикъ, то пришлите мні — спасибі Вамъ — листки безъ Словника; а екземплярівъ Словника не посилайте поштою, бо дороге мусимо тутъ оплачувати въ таможні. Пришлите колись при нагоді; ми ждатимемо.

Пишете до мене листъ 5: „у вчорашньому листі“ и т. д., а той листъ не дійшовъ до

¹⁾ Особнимъ пакетомъ „Словникъ“ и „Стегъ“ в ste restante, на Ваш чей сей листъ мій дійшовъ

мене. Коли бувъ франкуваний, то пропишіте ще разъ те жъ саме не франкувавши.

Величаєте мене директоромъ, а директорує вже після мене третій. Напишіть: „въ Учредительный Комитетъ“ на мое ім'я та й годі.

Слідомъ за моїмъ протестомъ пославъ я до Васъ другого дня ще одинъ листъ. Чи дійшовъ? Я не франкую, бо здається, що не-франковані певніші доходять.

До Заревича пославъ я при нагоді величений листъ, радючи йому покинути газету „Русь“³⁾, бо міні казано, що вона вмовчує про руську віру, про обрядъ, про школи, про народність руську, а тимъ самимъ шкодить руському ділу, а лядському приспоріє. Хочъ и не Ляхи дають на сю газету гроші, та за лядськимъ приводомъ, то це все одно. Теперъ хочъ би вже и своїми грішми держалась газета, та

»Недобра, зуривочна стала її слава«, мовъ того обезславленого народнєю пісню Сави Чалого, що медувавъ зъ Ляхами. Притомомъ треба занедбати Русь та братись до иншої роботи. А щобъ не втішались вороги, треба щиро по правді виявити печатно, чомъ не змогла встояти псевдо-українська газета. Здорова громада не боїтця щирости; а наше знамено міжъ політиками — правда. Доки поважати мемо правду, доти въ насъ буде своє обличчя и своя будучина. Праведна цивілізація має єдину мету — правду. Нехай же, якъ собі хоче, гордо несеться багатий, могутий и прославлений, — не переважить насъ вінъ, коли пройшовъ світъ брехнею. Наша старовина показала себе не згірпъ відъ усякого иншого народу, стоявши за правду; наша будучина станеться такожъ не чимъ иншимъ, якъ правдою. Всі народи молятьця: »серце чисте созиди во мні. Боже, и духъ правъ обнови во утробі моїй«. та наврядъ хто такъ щиро обертається зъ цією молитвою до Бога, якъ нашъ братъ Русинъ. Серце нашого люду руського високо сягає понадъ панствомъ и жидівствомъ: ідеалъ його аві присягнця иншому народові. Оттуть же то написана наша велика доля, брате Партицький!.. Нічого намъ жажатись передъ пихою хижактв, що облягло насъ навкруги. Велике їхъ — мале у насъ въ очі; а наше въ їхъ очі мале — велике передъ Господомъ правди. Тимъ-то занедбавши всяку політику, попросту годілось би виявити про газету Русь, що отака й така річъ. Симъ актомъ станеться наша повага передъ усіма нашими ворогами! А що далі робити — знатимемо.

Оттака то моя рада, а проте, якъ знаєте, такъ и чинить собі. Колибъ я бувъ посередъ Васъ, багатько бъ де-чого Вамъ наравивъ. Здалеку не важусь рег ламентувати. Благаю тільки васъ, миле браття, не вдавайтесь у тугу, що література ваша йде собі покладливенько. Таке велике діло не робитця хутко. Починають у Васъ уже добримъ складомъ писати. Се не мала річъ. Панъ Хведьковичъ зложивъ препише оповідання про Опишка. Може й ще въ васъ появлено не одно таке літературне чадо, тільки що до насъ ваше печатання дуже рідко доходить. Маю въ Бозі надію, що помалу-малу визволитесь изъ підъ лядчини, не буде вона надъ вашимъ словомъ панувати.

Пишіте, Добродію, що газета Русь споруджена проти „Москалівъ“, се бъ то проти Галичанъ-москвофілівъ. Міні здається, що Ваша браття багатько тратить сили на змагання зъ ними. Якъ узявъ я въ руки Бояна⁴⁾ то вінъ міні здався такимъ, наче той гальванізований трупъ. Бідні вони люде, отті бояновці!

Нічогосінько вони не втають безъ рідного елемента, що нѣхтують нимъ съ химерної політики. Схожі вони на скопцівъ, що, боячись видуманого святошами гріха, збулись такої сили живої, що безъ неї и тіломъ чужверіють, и душею зав'яздають. Замість того, щобъ змагатись изъ скопцями, люде собі люблять и втішаютьця даромъ Божимъ, а їхъ тільки очима провожають, та й годі. Такъ-р. Вамъ би треба чинити супроти того акства юродливого, що рідну матіръ повертъ въ недоріки.

Тимъ часомъ, розводячи зъ ними завзяту сварку, допекаючи імъ докорами, ви тільки пхасте їхъ відъ себе; а вони бъ таки, може, схаменулись, побачивши, що за вами білшъ користи всьму товариству. Щобъ же була товариству користь одъ Васъ, треба роспростирати свою науку міжъ прихильними; а супротивниківъ колись и безъ вашого докору побѣе нелюдський соромъ. Такъ би міні здавалось, миле браття. Хто чує въ серці своє право, а головою орудує добре, той, не бентѣжачи ворога, бере його своєю правотою. А то звідсі де-кому здається, ніби ви — вороги всьго миру великоруського и не хочете його знати. Ні, вінъ має въ собі багатько сили, и багатько въ йому добра, да тільки об'єктивно, а не суб'єктивно треба до його обертатись. Отъ же коли шанувати мету той руський миръ, що має свою власну красу и обличчя, то симъ йвте лучче ніжъ зневагою, що въ васъ є такожъ власна краса, такожъ своя сила и своє обличчя. Теперъ васъ ганять, яко людей засліпленихъ, що, мовлявъ, самохіть одвертають очі відъ такого добра; а коли ви те добро поважати мете, а своє таки надъ усяке инше душею голубити мете, яко рідну матерізну, тоді казати проти васъ — та й нічого! Своя мати любійша чоловікові за чужої, свій батько — ріднійший. На сьму аргументі мусимо стояти, а не на тому, що сусіде наші — люде бездушні, безголові и т. д. Є и въ нихъ душа, тільки своя, не про насъ; и головою їхъ нашъ не подоба думати. Вони не наші, а ми не їми процвітемо; вони намъ, а ми їмъ хвали не придбаємо. Усяка сила и краса росте зъ свого кореня. Нашъ корінь — у нашій землі, наша будучина заробилась — у нашій старосвіщині. Нехай би ми були які-хотъ письменні и розумні почужоземнью, то симъ удовольнися бъ хіба нашъ згоїзмъ, а рідному плем'ю нашому, убогимъ, нашимъ гречкосіямъ, селянамъ-домонтаріямъ була бъ съ того така користь, якъ изъ тихъ недоляшківъ, що поробились колись перевертнями, та й медуять теперъ по Галичині. Тимъ то й велике наше роспочате по свьому діло, що воно злучає письменного и ученого зъ неписьменнимъ, темнимъ чоловікомъ. Нехай иде собі тихою ступою, аби не звертано зъ народнєго шляху. Сила моя, рече Господь, въ немоци совершається. Отъ же нікуди вже далшъ и писати. Нехай ще колись напишу де про-що; а теперъ бувайте здорові и Господєві милі, а до мене прихильні.

Щирій покірникъ Вашъ

П. Кулішъ.

(Дальше буде).

¹⁾ Мова ту, про виреченє Куліша його фонетики, про яке тоді заговорив Б. Дідацький в літературнім органі „Галичанинъ“ (р. 1867. ч. 11), що був додатком до політичної часописи „Слово“. Ціле се питанє вияснив я в статійці п. з. „До історії взаємин Галичини з Україною“ (Львів 1906), тому відсилаю до неї цікавих читачів.

²⁾ Під протестом треба розуміти »Отвертий листъ Пантелеймона Куліша« (Правда за р. 1867. ч. 9.), в яким він нап'ятував поведене Якова Головацького, що без відомости і дозволу Куліша напечатав два его листи, в яких була мова про правописъ, звану »кулішівкою«.

³⁾ Часописъ »Русь« виходила в р. 1867. двічі на тиждень. Видавцем був Кость Горбаль, а відвічальним редактором Федір Заревич.

⁴⁾ »Боянъ«, письмо для белетристики и науки виходило в р. 1867 у Львові зразу під редакцією Володимира Стебельського, а від 7. числа підписував себе редактором Лев П. Михалевич.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Малахії прор.; римо-кат.: Маркіла п. — В п'ятницю: руско-кат.: Собор 70 ап.; римо-кат.: Антонія пуст.

— Рада шкільна краєва ухвалила на внесенє руских членів завести в утравістичних класах гімназій в Бережанях з другім півро-

чем 1907/8 обов'язкову науку рускої мови.

— До історії зносин з П. Кулішем. З нагоди вступних заміток Вп. проф. д-ра К. Студинського до переписки між пок. Ом. Партицьким а П. Кулішем додаю для пояснення, що зносини між П. Кулішем а моїм пок. братом Володимиром і мною остали неперерваними і приятними до кінця життя бл. п. Володимира а зо мною і опісля. Переписка моя з Кулішем яку небавом оповіщу, а також деякі листи до пок. Володимира, які також напечатано, стануть певним доказом, як невірне було твердження д-ра Франка, мовби П. Куліш »розплював ся« з пок. Володимиром. Навіть мимо острої критики Кулішевої крашанки в »Ділі« остали між ними добрі вземини. — Ол. Барвінський.

— Папа про теперішнє дневникарство. Католицькі часописи римські подають, що Папа недавно принав був одного дневникара і так мав висловити ся: »Завсѣди ще не понимаю ся важности дневникарства. Анї клир анї вірні не занимають ся ним так, як би було треба. Старці говорять, що се щось нового і давнїше впратовано много душ, не дбаючи про часописи. То легко говорить ся: давнїше! давнїше! але не думає ся про те, що давнїше не ширила ся так як тепер отрує злого дневникарства, отже не було так як тепер потреба антидотум добрих часописей. Ми вже не маємо давних часів, але нинїшні. Се факт що нині християнський народ через безбожні часописи баламутить ся, трує ся і гине. Ви будете на дармо будувати церкви, уряджувати мисії, закладати школи і виконувати всякі добрі діла: ваші всі змагання будуть даремні, коли не будете зміти уживати на оборону і здобуте оружия католицкої добромислячої і щирої часописи«. Сей висказ Сьвятого Отця показує, яку вагу він прикладає до часописей.

— З життя читалень „Просьвіти“. Отверт Читальні „Просьвіти“ відбуло ся в с. біблї в калуськім повіті за старанем Вп. лекс. Базюка, місцевого завідателя парохії, дня 8. с. м. До виділу війшли: о. Олекса Базюк голова, і пп.: Василь Середюк мистотолова, Гринь Барнич секретар, Матій Срібняк бібліотекар, Матій Срібняк (старший) касир, Осип Мельник і Яків Мельник заступники виділових. Крім читальні отворено в м селі також школу, до чого причинив ся в великій мірі Вп. о. Базюк і так за коротки час свого побуту в Грабівці довершив дьох незвичайно великих діл біля підвигнення просьвіти своїх парохіян. Честь таким народним труженникам! — Гість.

— Дрібні вісті. В Чорній коло Львова поштова експедиторка, Марія Келер, здефравдувала 5.000 К і утікла. — В школі скарбової сторожи в Сигнївці коло Львова повісив ся оводі вихованець тої школи, Куліньський. — Дня 13. с. м. застановлено аж до викликання рух поїздів між Чортковом а Гусятином з причини сніжної заметіли.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Коломий. (Салі Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В четвер дня 16. с. м.: „Користна посада“ комедія в 5 діях М. Островського.

В п'ятницю дня 17. с. м.: „Катерина“ опера в 3 діях Аркаса.

В суботу дня 18. нема представлення.

В неділю дня 19. с. м.: „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

— З тов-а ім. св. Петра у Львові. Загальні збори відбудуть ся 30. с. м. о 10. год. рано в духовній семінарії, а в разі браку комплету, того самого дня і в тім самім локалі о год. 3. по полудни.

— Іменованя. Краєва рада шкільна надала опорожнені посади в гімназіях між иншими отсїм професорам і дійсним учителям: Сал. Мандлеви з Самбора в II. гімн. у Львові, Ант. Стжелякому з Бучача в Вадовицях, Генр. Гросманови з Золочева в IV. гімн. у Львові, Бпт. Новакови з Дрогобича в II. польск. гімн. в Перемишлі, Влад. Цьвікови з Ярослава в V.

гiмн. у Львовi, а в реальних школах: Iв. Пачовському з Ярослава в Краковi i др. Зд. Тульому з Тернополя у Львовi; iменувала дiйсними учителями суплентiв в гiмназиях: Фр. Баранського в гiмн. Франц Йосифа у Львовi, Стан. Цебулю в Дрогобичi, Йос. Курча в польск. гiмн. в Тернополi, Iв. Носаля в Бучачi, Людв. Петринського в польск. гiмн. в Станиславовi з придiленням его до служби в гiмн. в Сокалi, Автона Крушельницького в польск. гiмн. в Коломиi з придiленням до служби в рускiй гiмн. в Станиславовi, Ад. Нiннiха в I. польск. гiмн. в Перемишлi, Антона Талара в рускiй гiмн. в Перемишлi, Юл. Старшедия в гiмн. в Тереховлi, Сем. Копитка в Бродях, Iвана Созаньського в Бродях, Iв. Шароту в реальн. школi в Короснi, Богдана Левицького в рускiй гiмн. в Коломиi, Юлiяна Стефановича в руск. гiмн. у Львовi, Герм. Штернбаха в Самборi, Войт. Смолицького в Золочевi придiлюючи до служби в Краковi, Ад. Зассовського в Дрогобича, Авр. Моелера в реальн. шк. в Тернополi, Йос. Бореяка в Самборi, Фел. Червинського в польск. гiмн. в Тернополi, Каз. Венгiля в реальн. шк. в Тернополi з придiленням его до служби в II. реальн. шк. у Львовi, Iв. Александровича в польск. гiмн. в Коломиi, Iв. Ожеховича в Самборi, Йос. Стечка в реальн. шк. в Ярослави, Iв. Ситницького в реальн. шк. в Тернополi i др. Каз. Цесельського в Тереховлi; iменувала тимчас. учителями: Петр. Лiшковича в гiмн. у Яслi i Макс. Кохмана в гiмн. в Бродях; перенесла проф. Роб. Клеменсевича з VI. до IV. гiмн. у Львовi, Кар. Врублевського з Бродiв до Ясла i др. Сид. Їворета з Н. Сонча до IV. гiмн. у Львовi. Всi наведенi iменованя i перенесеня входять в жите з днем 1. лютого 1908 р.

Наука, штука i лiтература.

— 3 нашого театру. Новiйшi поети й ученi, що займають ся розслiдом людської душi, відкрили дуже цiкаву рiч: що жiнка незвичайно самолюбна i тою самолюбностiю мiряє передовсiм свої вiдносини до мужчини. Та самолюбнiсть перемiняє її любов у заздрiсть i бажань, щоби любчик займав ся тiльки нею. Воно то правда: nil novi sub sole — про се знали й давнiйше, але доперва нинiшнi часи перетонченої психологiї видвинули сей проблем дуже ярко. Отта гадка є й iдея штуки Шнiцлера „Любощi“, яку наш театр виставив сеї суботи. Христина, донька театрального музиканта — отсе безперечно статъ, про яку автори головно ходило. Правда, побiч того пересуваєть ся властива фабула драми, але вона є тiльки декорацiєю i тлом, на яким виступає тим яркiйше Христина. Таємнича любов студента Левка до чужої жiнки, поєдинок з її мужом i смерть Левка — сi сензациї призначенi для широкої публiки, щоби не нудила ся пiдчас представлення. Для неї й деякi сценiчнi ефекти в видi потрясаючої сцени широкої, розгульної забави, яку перериває несподiваний прихiд мужа зведеної жiнки. Для глибше думаючого глядача має автор статъ Христини. Молода дiвчина, донька бiдного музиканта театру, влюблюєть ся зусею наiвною щирiстю в студента Левка, людину, яка ще й навiть не може вiдповiдати за того рода вчинки. Йому вiддаєть ся вона зовсiм. I нарав довидуєть ся вона, що її Левко, якому вона тiльки жертвувала, впав у поєдинку за другу жiнку. I вибухає вона розпiркою — не з жалю за Левком, а з досади, що він умер в бою за иншу, не за неї. Як глибоко захоплена ту людська душа i скiльки iдкої iронiї! Розумiєть ся, до тої подвiйної акцiї треба й достроїти гру артистiв i роля Христини є тим самим незвичайно трудна, бо вона може дуже легко зiйти на другий план — особа Левка може її затемнити. Нашi артисти старали ся зрозумiти й вiддати се — як виходить з того, що поведене п. Стадникової в ролi Христини було рiзким контрастом до поведеня легкої й елегантної п. Рубчакової в ролi її товаришки, що бажає, де може, черпати утiхи життя. П. Стадник також гарно вiддає не легку ролю здезервованого Левка, а п. Петрович сотворив викiнчену креацiю енергiчного й бiльше спокiйного Теодора. Взагалi цiлу штуку вiддано

добре i вона є дуже пожаданим набутком для нашої сцени.

Закiнчила „Cavaleria rusticana“. Вистава сеї опери вийшла вповнi вдоволяючо. П. Гаск в ролi Турiда подобав ся незвичайно, чого доказами були цвiти, що обсипали його пiдчас представлення з рук публiки. П. Рубчак був знаменитим Альфiом, а п. Петровичева вiддала дуже гарно ролю Сантуци. Також п. Рубчакова в ролi кокетливої жiнки Альфiя звернула на себе загальну увагу. Того вечера ровiйшла ся публiка до вiв вповнi вдоволена.

Ярослав Гординський.

Телеграми

з дня 15. сiчня.

Вiдень. Бюджетова комiсия держ. ради на першiм засiданнi дня 21. с. м. займе ся роздiлом рефератiв i вибором референтiв, яких буде 40. Комiсия буде радити що дня, аби до кiнця лютого виготовити бюджет i представити в мартi посольскiй палатi до другого читаня.

Петербург. Мiнiстром просвiти по Кавфманi став iменований куратор московского округу Шварц.

Вiгозба до милосерджих сердець.

Круглi сироти в числi девяти душ по офiцiалi судовiм, Русинi, пригадують ся ласкавий пам'ятi ВП. Землякiв i просять о присилку на руки Адмiнiстрацiї „Руслана“ пiдмоги на закупно топлива та найпотрiбнiйших средств поживи.

200 корон мiсячно може легко кождий заробити. Подробицi даром i оплатно на зголошення через Бюро газет Ольшевского, Львiв, ул. Кiльнського 1. (1—9)

„Псалтиря розширена“

в дуcї християнської молитви i пр. для ужитку церков. i молитвенного, поручена всiми трома Ординариями. — В оправi 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попередним присланем гроши, або послiплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгiри, п. Печенiжин.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрацiя i карарня — рiг ул. Сикстускої i Косцюшка у Львовi.

Приїхали дня 14. с. м.: о. Лотоцкий Корнель, Литвинiв; Сидор Ваньо, Камiнка стр.; о. Королюк Иван, Чемеринцi; Зенон Носковский, Болшiвцi; Дмитро Склепкович, Поморяни; Микола Стадник, Перемишль; Тарас Долинський, Броди; Иван Павлусевич, Довга войнилiвска; Михайлина Сологуб, Неслухiв; Березiньський Емiль, Самбiр; Михайло Кухарский, Жовква; о. Йосиф Фолис, Скнилiв.

Colosseum

в пасажи Германiв

при ул. Соняшнiй у Львовi.

Нова сензацийна програма.

вiд 16. до 31. сiчня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В недiлi i свята 2 представлєня о 4. год. попол. i о 8. год. вечером. Що п'ятницi High-Life представлєнє. Бiлєти вчаснiйше можна набути в конторi Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

при закупнi товарiв просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

ВОЛОДИМИР КОРНИЧ-ЯСЕНИЦКИЙ

ц. к. радник вишого суду кравового, н. п.

отворив

(6—6)

адвокатску канцелярию

в Чернiвцях, площа Єлисавети ч. 3.

напротив нової палати судової.

НАЙЛУЧША КАВА

Каварня i реставрацiя рiз Косцюшка i Сикстускої Львiв.

Щоденно подвiйний концерт вiйскової музики i вiденського квартету Шрамлiв. — Страви виключно на десеровiм маслi. Вступ вiльний.

О численнi вiдвiдини просять

Франц i Вольман.

(9—10)

Контора вимiни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гiпотечного

купує i продає

всiякi

вартiснi папери

i **МОНЕТИ**

по найточнiйшiм деннiм курсi, не числячи нiякої провiзiї.

Розклад залiзничих поїздiв

важний вiд 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Пiдволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любiня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зi Львова вiдходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Пiдволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любiня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:40L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМIТКА: Поспiшнi поїзди печатанi товстим друком. — Поїзди iдучi лише в недiлi i свята означенi +, — в недiлi i свята вiд 26/6 до 15/9 буквою Н, — в недiлi i свята вiд 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

РУСЛАН

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 30 кр.
 на пів року . . . 10 кр.
 на чверть року . . . 5 кр.
 на місяць . . . 1.70 кр.
 За границею:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

«Виреш ми очи і думу ми виреш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — 8 Руслакових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 напереднє застережене. —
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житті.

(Дальше).

Єствовав окремого московського клю-
 бу з п'яти послів в державній раді є в
 значній часті наслідком довголітніх кон-
 солідацій народівців з москвофілами, чим
 піддержувано неясність нашої народної
 ідеї в широких верствах народних, котрі
 не могли наглядно зрозуміти, що ті кан-
 дидати, яких они вважали Русинами, опі-
 сля можуть заявити себе Москалями. Се
 є лише наглядним доказом малосвідомості
 національної наших широких
 верств народних, а консолідація на вся-
 кий спосіб до прояснення сеї свідомості
 не причиняла ся, але навпаки її затемню-
 вала. Тепер не оден з руских політиків,
 що прикладав руки до консолідації, що
 заманював ся надією знищити сим спо-
 собом москвофілство у нас, зрозумів
 по невчасі, що консолідаційними змага-
 ннями якраз скріплено москвофілство і
 пособлено єму тим способом здобути аж
 п'ять мандатів.

Подібну консолідацію бачимо від
 1898. р. на основі суспільній, між на-
 ционал-демократами, котрі такий прапор
 вивісили замість давнього народовецького
 і зляли ся з радикалами давнішими
 (д-ром Окуневским, др. Евг. Левицким,
 Будзиновским, д-ром Охримовичем), а те-
 пер консолідують ся з радикалами д-ром
 Бачинським, Трильовским, Лагодінським,
 які виразно признають себе соціалі-
 стами (до сего ми ще повернемо в
 дальших наших виводах). З сего також
 вийде на наш погляд в дальшій будучи-
 нї не мала шкода для руского народа,
 що доси стояв на основах християнських,
 котрого інтелігенцію представляє всеж
 таки головно духовенство. Як під по-
 кришкою консолідації москвофіли кріпи-
 ли ся і в широких верствах народних
 розповсюджували свої баламутні погляди
 національні про одну велику Русь по
 Камчатку, про цари і православ'є, так
 радикали, котрі вже тепер (як се дальше
 викажемо) виступають яко соціалісти,
 користуючись союзом з націонал-демо-
 кратами, будуть щораз більше в народі
 сіяти соціалістичні засади і змагання, а
 се певно не вийде на добро нашому на-
 родови, котрий є майже виключно хлібо-
 робський. На се ми звертаємо заздалегідь,
 тепер лише мимоходом, бачність наших
 керманівців політичних. Як они думали
 консолідацією знищити москвофілство,
 а тим лише єго скріпили і розширили,
 так подібні наслідки може потягнути за

собою та спілка з радикальним і соціаль-
 демократичним сторонництвом, котрі те-
 пер вже навіть що до назви починають
 сходити ся разом. Що вплив сей ради-
 кально-соціалістичних послів руских і їх
 сторонництва відбив ся вельми могутно
 на рускім клубі, бачимо в тім, що рус-
 кий клуб всіма силами змагав до союзу
 з соціалістичним сторонництвом і з воль-
 нодумцями німецькими.

Що радикальне сторонництво почу-
 ває ся зовсім самостійним організмом в
 рускім клубі і не думає вязати ся єго
 тактичними і політичними засадами, може
 послужити доказом сего музика заїнто-
 нована д-ром Трильовским, котрій опісля
 націонал-демократичні послї були прине-
 волені для солідарности вторувати, або
 і буча викликана недавно д-ром Бачинь-
 ским, за котру відтак президія руского
 клубу була приневолена на всі боки пе-
 репрошувати. Такі вічеві пориви моло-
 дих послів утрудняють вельми роботу і
 реальні успіхи витравніших політиків
 руского клубу, а як N. fr. Presse, так
 і Arbeiter Ztg, котрі відносили ся перед
 тим прихильно до руских послів, зазна-
 чили се зовсім виразно після бучі д-ра
 Бачинського, що руский клуб втратив
 симпатії, які спершу мав в посольській
 палаті і опинив ся на самоті.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В Галичині виборчий рух живо
 розпочав ся. Всякі сторонництва виступа-
 ють з відзовами (не давно подали ми
 зміст відзови Народ. Комітету). Радикали
 видали окрему відозву в „Гром. Голосі“
 і оголосили вже своїх кандидатів, котрих
 наводимо.

В радикальній відозві сказано між
 иншим:

„Панська Польща уживє всіх спосо-
 бів, щоби в сю важну хвилю дістало ся
 до союму як найменше народних заступ-
 ників, а вже з найбільшим завзятем ви-
 ступить против кандидатам укр. радикаль-
 ної партії, яка заступає найзавзятійше(?)
 інтереси українського народа і якої най-
 більше вороги нашого народу боять ся. Рука
 в руку з польськими панамі підуть
 зрадники українського народа — кацапи,
 які в порозуміню з польською шляхтою
 висунули своїх кандидатів навіть на та-
 ких повітах, де не мають ніякої надії
 вибрати свого посла. Очевидна річ, що
 кацапам розходить ся тільки о те, щоби
 розбити голоси українського народа так,
 як розбили його посольський клуб у
 парламенті — тим помочи польським па-

нам. З нашого боку мусять отже стану-
 ти до виборчої боротьби против поль-
 ських панів і кацапських зрадників —
 всі українські партії і весь робучий на-
 род без різниці обряду і віри“.

Москвофіли числять на посередність
 виборів і небавом оголосять своїх кан-
 дидатів. Але й в польським таборі вельми
 живий рух. Всеполяки видали також о-
 крему відозву з підписом д-ра Гломбінь-
 ского поза плечима Rady Narodowej,
 котра повинна займатися одноцілим
 переведенем виборів польських в цілім
 краю. Отже ся відозва є прямим визна-
 нем консерватистів, котрих всеполяки ра-
 ді би лишити значіння і впливу, як се
 зробили в польським колї держ. ради. Все-
 поляки домагають ся одвічальности на-
 місника перед соймом, щоби тим спосо-
 бом довести вже до повного відокремле-
 ння Галичини. Але позаяк вибори відбу-
 вати ся будуть на основі давньої ордина-
 ції, отже можна напевно сподівати ся,
 що консерватисти здобудуть 80 мандатів
 і тим способом будуть мати в своїх ру-
 ках долю виборчої реформи.

Б у д а п е ш т е н ь с к а місцева ко-
 респонденція подає подробиці про при-
 готовлювану в міністерстві внутр. справ
 виборчу реформу. Виборче пра-
 во має одержати всякий угорський горо-
 жанин з укінченням 24-им роком життя,
 що вміє по малярськи читати
 і писати. Набутих прав не нарушує
 закон, а хто на основі давнього права ви-
 борчого мав се право, задержить єго і
 на дальше.

Окрім того мати муть виборче пра-
 во і неграмотні угорські горожани, котрі
 платять установлений законом наймен-
 ший податок. Не мають виборчого
 права карані за підбурюванє проти при-
 ватного майна, релігії, подружжя і пооди-
 ноких верств суспільних. Право виборче
 виконує ся не тайно лиш прилюдно,
 голосує ся після окружних нотаріятів.
 Розділ нових округів приготує ся. По-
 сольська палата може уневажнити мандат
 посла, котрий перед виборами виступав
 проти цілости краю або угорської народ-
 ности, приватного майна, релігії або су-
 пружжя. Мандат триває шість літ. У-
 рядові дивізіони називають подані сею
 кореспонденцією постанови про виборчу
 реформу — видумкою.

Заграниця.

В Берліні соціалісти устроїли
 минувшої неділі за прикладом віденьських
 товаришів демонстрацію за загальним
 виборчим правом до пруского союму. В
 Берліні того дня відбуло ся 8, в околи-
 ці 14 соціалістичних віч, на котрих у-
 хвалено резолюцію за загальним правом
 виборчим. По вічу всі йшли до середини
 міста, щоби дістати ся перед коро-
 лівський замок Unter den Linden.
 Приступ був всюди зачинений. Около
 50 60.000 соціалістів з співом соціалі-
 стичних вісень і окликами за загальним
 правом виборчим посували ся наперед

проти поліції. До сойму, палати канцлера і королівської приступ був неможливий. Поліції повело ся около 8 відділів розігнати без труда. Але два вельми численні відділи, що йшли до замку, могла поліція лише з великим трудом відперти. В *Leipziger i Friedrichstrasse* прийшло до бійки, де кількох ранено.

По полудні почали товпи ще більше напливати а на пяти або шести місцях дійшло до бійки, де кількох урядників і демонстрантів ранено. Товпа хотіла спинити їзду омнібусів і трамваїв, але безуспішно. Під вечер все втихомирило ся, але ще коло 8½ *Unter den Linden* знов счинило ся заворушене, в котрім увязнено кілька осіб. Побоюють ся нових демонстрацій і тому цісар Вільгельм не виїздить з замку, котрого пильнує сильна сторожа.

Сі демонстрації, як і передчасна виява становища пруского правительства в справі виборчої реформи захитали довіре цісаря до кн. Біллова. Национал-ліберали і поступовці думають виступити з парлям. більшости, а тим способом настало б парляментарне пересилење, котре довело би до пересилења міністерского та імовірно до відпустки Біллова.

З Царгорода наспівають вісти, що немічна Туреччина, котру собі звичайно легковажено, починає зброїти ся і громадити військові сили, так, що військо находить ся на повній воєнній стопі. Сим бажає Туреччина заявити, що она сама хоче зробити лад в Македонії. Сі приготвлення є отже вимірені головню проти Австрії і Росії. Туреччина опирає ся реформі судівництва а також не хоче продовжити мандатів скарбової і жандармської служби. На случай якого заколоту в Європі мала би Туреччина до розпорядимости значні воєнні сили.

В Марокку виринає нова гроза для європейского мира. Там усунено з престола султана Абдуль-Азиса а проголошено султаном Мулей-Гафіда, котрий в своїм маніфесті заперечує угоду в Альджезірас уложену і проголошує святую війну. Одначе в дипломатичних кругах уважають сі події радше вислідом анархії, як музультманської загорілости. Від становища Франції супроти нового султана буде зависиме поступованє Німеччини. Міністер заграничних справ французский Пішон у Мадриті і нараджував ся там з іспанським правительством що до дальшого поступованя.

В справі реформи шкіл середних.

(Увага і домаганя з кругів учит. серед. шкіл).

З Тернополя.

Справа реформи шкіл середних стала від довшого часу в нашій державі актуальною. Майже безупинно сходять ся різні анкети, відбувають ся конференції з родичами і веде ся розправа по часописях з питанєм, як належить зреформувати середні школи? Справою сею занялись ради шкільні і міністерство. На жаль у нашої суспільности справа ся дуже мало обговорювала ся публично, тому хочу отсим докинути кілька слів в сій переважній справі.

Школи середні потребують доконче реформи. Видимо се не тільки по хороших, в більшій часті нездарній суспільности, котра в практичнім житю та в бюрі далеко відбігає від ціли, яку мала надати їй школа, але се видимо також на самій молодезі нервовій, склонній до самоубийств, не рідко бродячій в полових злоусловинах. При тім всім релігійна че-

снота кидає в практиці чорну пляму на середнє шкільництво.

Суспільність нарікає на учителів, котрі «палють» ту молодіж та на перетяжене єї домовою працею. З другої сторони учительство рівнож нарікає на якість молодези, переповнене кляс, превелику працю при поправі задач, яка зідає всю енергію, ум і вільний час, який учитель повинен би обернути на своє дальше образованє, на тайні кваліфікації і т. п. Одним словом середня школа після сих закидів се «тіло в тісній шнурівці» а прецінь сама назва „гімназії“ вимагає як раз чогось противного.

Простить мені Ви, читаюча суспільність, що не буду переходити всі найдивачніші пляни, які появили ся хочби в краєвих часописах на відповідь, як зреформувати середню школу, але обмежуючись місцем скажу, що ані перетворенє гімназії в рід просемінаря ані усуненє цілковите греки, як якийсь технік радить, ані доданє яко єт саєтера образованя гімназійських варстатів ремісничих, ні інституція лікарів шкільних, ні скороченє годин шкільних о дрібницю 1000 годин (!) ні інші подібні „геніяльні“ пляни не усунуть зла.

Щоби дійти до доброї реформи, треба піддати строгій ревізії всі предмети, пляни і весь спосіб науки, котрі приписані для теперішньої середної школи. В тім згляді іменно представляє школа середня дійсно образ дуже ревного чоловіка, якого ревність однак не «по разуму».

Щоби не бути голословним, поспитаю лише оттак: До чого пригодить ся у нас, як практика наглядно учить, вичислюванє всіх правил етики християнської та рішенє соборів, коли той християнин-ученик не пізнаєт всесторонно пр. житий тих святих, які виконуючи практично все, що велить богочестие і правила етики стали великими героями більшими від тих, які молодіж хочби на підставі біографій з літератур новочасних майже обожає.

Йдім дальше: До чого здасть ся наріканє на брак уваги на 5 або 6 год. шкільної науки, а з другої сторони на предовге і шкідливе сидженє дома над книжкою у слабших учеників або предовге волокитство по місті і підозрілих улицах у здібних учеників, коли не запровадимо 2 або 3-годинної ранньої науки і 2 год. по полудневої? На що пр. мучити учеників в 20 віці наукою каліграфії майже примусово, наколи пишеш тепер машиною? Як будемо плекати у молодези чувство естетичне і розбуджувати почутє краси в штуці, наколи наука рисунків не буде обовязковою? Чому вкінці ученик не відповівши в однім предметі має повторяти клясу, хоч праця єго в інших предметах похвали гідна.

Все то питання, о котрих поговоримо. Заким однак скажу остаточну мою гадку, яку реформу середньої школи уважаю відповідною, перейду кождий кредит науки, починаючи від науки релігії і викажу при тім слабії сторони науки сих предметів і якби сей предмет улекшити.

Що до науки релігії, то сей предмет має у нас подекуди упривилейоване становище, хочби тому, що обсада становища катехита, підручники тої науки і пляни зависять від Консисторії. На жаль се кождий мусить признати, що се-го предмету уділяє ся як раз найгірше. Майже не видно у нас академіка, який би вийшовши з середної школи, відбував практич. релігійні, навпаки не довго будем ждати (коли не змінить ся у нас науки того предмету) а виділ теологічний, тепер уже дуже в повазі захитаний, буде виділений з факультетів університету а суспільність перейде до таких реформ, які перевело французьке правитель-

ство. Причини таких невідрадних гороскопів треба шукати в науці релігії по середних школах.

(Дальше буде).

Листи П. Куліша до Ом. Партицького з літ 1866-8.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

IV.

Вы не уведомили меня, получили ли Вы два мои письма на Ваше имя *recommandirt*, въ которыхъ были историческія изслѣдованія о XVI вѣкѣ. Это мнѣ необходимо знать, чтобы быть увѣреннымъ, что въ другой разъ не нужно писать того же самого.

Отъ Васъ не присылается газета *recommandirt*. Получено одинъ только разъ.

Просилъ я, чтобы Вы адресовали на имя моего родственника, а вотъ Нѣмецко русскій словарь полученъ на мое имя. Не желая имѣть сношенія съ цензурой, я никогда его не возьму отъ Цензора.

Напишите *recommandirt* на имя моего родственника отвѣтъ на это письмо самымъ краткимъ образомъ и не откладывая ни одного дня.

V.

1868, марта 18. Варшава.

Когда будетъ хорошій случай, передайте мнѣ двѣ тетрадки стиховъ, писанныя не моею рукою, а также все мои мелкія замѣтки изъ разныхъ читанныхъ мною книгъ и рукописей. (Польскихъ рукописей, списанныхъ въ Публичной Библіотекѣ, не присылайте). Тѣ стихи принадлежать тому же автору, которого исправленную мною думу теперь Вамъ посылаю, предоставляя Вамъ дѣлать съ нею, что угодно. Пусть ихъ въ печать безъ исправленія нѣтъ никакой возможности, потому что у этого господина рядомъ съ золотомъ навалено грязи и всякаго безобразнаго спру. Не всеѣмъ говорите, отъ кого получена Вами эта рукопись, — только тѣмъ, которые знаютъ можность довѣдаться въ типографіи.

Что за Страхонудъ хотите Вы издавать? Уведомьте немедленно, адресуя на имя моего родственника.

Мое положеніе все еще не опредѣлилось.

VI.

Веселили Вы мене, друже Омеляне, спознѣвшись про вчєвники. Дуже було бѣ добре, колибъ я хочъ на два тижні вивравсь до Васъ та порадив ся зъ Вами вкупі про мову тихъ учєвниківъ. Тільки жъ не знаю, чи станеця такъ. До серпеня мушу сидіти у Варшаві, а тамъ уже — або вольний козакъ, або здобуду добрий заробітокъ. Ото жъ, козакуючи, змігъ би завітати до своїхъ галицькихъ родичівъ на пораду, а пійшовши зновъ на заробітки, не знаю, чи випрошусь тижнівъ на два погуляти по ширшому світові.

Про исторію словєсности довго я думавъ. Се діло велике, хочъ би й мало написати. Та вже жъ наваживсь и маю вже початокъ нариса. Незабаромъ пришлю. Коли що не виодобаєте, дакъ порадтєсь укуні та й поприписуйте як знаєте. *Quid potui feci, faciant meliora potentes*.

Основу и все инше пішлємо куди треба, а якихъ приписокъ бажаєте, подайте намъ лєвєстрикъ, то ми або самі попишємо, або здобуваємо де-які подрібки. Шкода, що я покинувъ на Вкраїні свою бібліотеку, а тутъ не всеґо здобудешъ.

Коло складання читанки треба ходити зъ великою увагою. Такі писателі, якъ Падура, пошкодять молодому смакові учнівъ своєю польщиною, висловленою ніби по нашому. Найбільша для васъ, Галичанъ, річъ — визволитись изъ підъ лядської інтелігенції. Не знаю,

якъ ви собі въ сему порадите, коли въ самій комісії зверхність у васъ лячка. Не забувайте, що всю книжку знати муть учні на пам'яті (я самъ, безъ усякого примусу и приводу, знавъ на пам'яті здоровенну христоматию въ гимназії), то шкодите Ви імъ багато псевдо-українщиною! Коли не можна викрутитись відъ ляцького пакиду, то допевняйтесь хочъ того, щобъ читанка була невеличка. Раявъ би я вамъ, Галичанамъ, також не дуже догоджувати землякамъ, наповняючи щедро читавку їхъ писателями. У Федьковича є дуже гарні вірші і проза, а є зновъ у ёго такі, що, радіючи ёго жъ славі, треба про нихъ мовчати. Більше хвали авторів з одного невеличкого твору, ніжъ зъ десятихъ, міжъ котрими знайдецца сміття. Ну, та вже робіть, якъ знаєте и якъ зможете. Нехай вамъ Господь помагає!

Про вісти, які міні подано, не дбайте и на вістовщиківъ не вважайте, та й нікому не виявляйте. Хто не гараздъ робить зъ одного боку, той потрібенъ зъ другого. Мало на світі людей прихильнихъ до руського діла въ Галиції: тимъ усякь повиненъ про товариша говорити всюди, якъ найкраще, а на самоті отаманне нехай зважує діло жорстоко, безъ найменшої втайки, якъ думає и що знає. Коли жъ піде колотнеча та язикovanje по громаді, то й остатні прихильники руського діла занедбають ёго.

Незабаромъ писати му до Васъ при нагоді.

Щиримъ серцемъ до Васъ прихильний
П. Кулішъ

Р. В. 1868, мая 20
Зъ Варшави.

Р. С. Пора появили Топіръ — Гору, а найбільшъ передне слово. Коли не маєте що проти сёго сказати, то звідсіля міні здаєцца, що пора. Нехай знають, що наши не розуміють України. Є міжъ ними такі, що хотіли бъ знати хочъ и гіркъ правду про своє безголов'є на Україні, та ні звідкіля. Тимъ вони все озируюцца на той край, якъ на рідний; а імъ треба добре та добре зарубати, що тамъ одна рущина має будущину.

Біографію докінчайте, приписавши, що не сподівались, мовлявъ, одержати кінець рукописі черезъ нездужання автора, то й мусили закінчити съ печатного зжерела, а теперъ подаємо всю річъ у просторі.

(Конецъ буде).

НОВИНКИ

— **Календар.** В п'ятип'яцю: руско-кат.: Собор 70 ап.; римо-кат.: Антонія пуст. — В сиботу: руско-кат.: Навеч. Бог.; римо-кат.: Приски.

— **Для вдовиць і сиріт по св'ященниках.** З Відня доносять, що на підставі цісарского розпорядження признано вдовам і сиротам по руских св'ященниках підвишене емеритуро 50 процент дотеперішних поборів. Ся підвишка обов'язує також на будуче.

— **Нові кандидати на соймових послів.** „Діло“ доносить, що в Дрогобищині прийняли збори громадских делегатів кандидатуру п. Яця Олександровського, господаря з Ясениць сільної, в лїсцїм повіті п. Антона Старуха, селянина з Бережниць вижної, в брїдцїм повіті о. Володимира Кальбу, пароха Соколівки, а в калуськїм повіті д-ра Івана Куровця, лікаря в Калуші. — З Болехова доносять нам, що в понеділок дня 20. с. м. о 12. год. в полудне відбуде ся там віче в цілі затвердження кандидатури о. Теодора Богачевського, пароха в Голіни на долиньскій повіт. — „Громадський голос“ оповістив отсей комуїкат (дословно): Ухвали заряду української партії в Галичині з дня 9. січня 1808. На засіданю Заряду нашої партії постановлено між яшим затвердити отей кандидатури до Соїму: *Повіт Косів:* тов. Юра Соломійчук-Юзенчук. *Повіт Коломия:* тов. Павло Лаврук з

Іспаса. *Повіт Снятин:* тов. Др. Кирило Трильовський, посол до державної ради з Коломиї. *Повіт Станиславів:* тов. Мартин Корольок з Чернівца. *Повіт Бучач:* Др. Северин Данилович з Бучача. *Повіт Тернопіль:* тов. Павло Думка з Драгоманівки. *Повіт Товмач:* поручає ся до рішення делегатів судових округів: Тисмениця і Отиїня тов. Дра Івана Макуха з Товмача. *Повіт Самбір:* поручає ся тов. Івана Михаса з Ланович. *Повіт Надзірна:* радикальний кандидат (імя кандидата оголосить ся по рішеню делегатів). В *повітах Богородчани, Камиш і Городецька* стримує ся заряд до рішення аж до висліду нарад зборів делегатів; що до *повіта Перемисль* повзято пропозицію від перемисльских радикалів під розвагу, але децизію полишено на пізнійше.

— **Демонстрація проти нового бана хорватского.** Вчора на 2. год. по полудни заповіджено приїзд нового бана бар. Равха до Загреба. На дворець вийшли з міста тисячі народа. Поліція зачувала щось про демонстрацію, але не могла єї свинити, бо дорога з двірця до міста дуже довга. Дворець заповнив ся силою варода. Достойники, які вийшли на дворець, привитати нового бана, ледви могли перетиснути ся через товпу. О год. пів до 3. начальник стації повідомив зібраних достойників, що поїзд надходить. В тій хвили товпа переломала кордон поліції і дістала ся на перон і на залізничий шлях. Поїзд здержано перед двірцем. Коли поїзд станув, товпа почала свистати і кричати і виперла поліцію з двірця. Як лише бан появил ся, роздались голоси: геть з баном! геть зі зрадником! До бана приступив заступник бурмістра, аби єго привитати, бо бурмістр подав ся до димісії, щоб не стрічати ся з баном. Промови заст. бурмістра не було чути серед страшних криків. Бан відповів коротко, що прибуває з найліпшими намірами і додав, що не дасть ся звести тим, які кричать. Потім хвилю бан постояв і з іронічним усміхом дивив ся на товпу народа. З тяжким трудом перетиснули ся достойники з баном до приготованого повоzu. Бан не хотів зпершу всідати до критого повоzu, але що отвертого не було, тому мусів піхати тим, що був. Демонстрації в місті тривали цілий вчерашній день. В кількох місцях прийшло до бійки з поліцією, яка ужила шабель. Много осіб ранено, а ще більше арештовано.

— **Реформи духовних шкіл в Росії.** Комісія св'ященників-депутатів, яка обмірковувала бюджет синода, робить пропозицію не брати надалі зі всіх церков грошей на духовні школи. Вони кажуть, що й без сего церкви платять багато податків, а на прикрасу церковну лишає ся обмаль грошей. На думку депутатів, народ, даючи останні копійки в церкву, невен, що вони підуть на місцеві церковні потреби, а не на різні петербургські інституції, з яких єму користи нема ніякоїсенької. Ось через що св'ященники-депутати, як повідомляє „Русь“, радять негайно взятись до реформи шкіл духовного відомства і поставити справу так, щоб сам скарб давав гроші на єї школи.

— **Галицький кацап бандитом.** Оноді в полудне станув перед російським консулом Пустошкіним у Львові якийсь мужик і заявив, що єго вислали російські революціонери до Львова і поручили убити консуля. На доказ показав чорну кульку, якою то немов мали вильосувати єго до виконання замаху. Він однак не робить сего і просить консуля, аби єго вислав, кудя хоче, лише не до Росії, бо там би єго убили. Консуль послушав, казав прикликати поліційного агента і вислав недоспілого замаховця до поліційних арештів. В поліції показало ся, що мнимий російський терорист є галицької кацапської породи, називає ся Сенько Тарчин, має літ 27 і є сподаром в Жидачівщині. Він приїхав до Львова, старати ся о позичку, а коли єї не дістав пішов до коршми на горівку. Там намовив єго якийсь панок, відограти ролю російського революціонера, а тим чином він придбає собі у консуля ласку і гроші. Тарчинови прийшло се легко, бо бував в Росії на роботі і умів

говорити по російськи, но і зачисляє ся до кацапів. Тарчина відслано до вязниці під замітом наміреного вимушення.

— **Судова розправа в справі події в Горукку** відбуде ся дня 3. лютого в стрийскім суді.

— **Скільки хліба вивозить ся з Росії.** „Гол. М.“ пише, що від 9. до 15. грудня з головнійших міст російської держави вивезено за кордон 4,843.000 пудів ріжного хліба: пшениці 1,678.000 п., жита 150.000 п., ячменю 1,941.000 п., вівса 444.000 п., кукурузи 630.000 п. Вивезений за сей тиждень хліб йде в такі держави: в Англію 817.000 п., в Німеччину 107.000 п., у Францію 311.000 п., в Італію 95.000 п. та в інші краї 75.000 п.

— **Голод серед башкірів.** Земська організація має певні відомости про страшенне бідованє башкірів в оренбургскім повіті. Там панує справжній голод. Башкірці вже давно не мають хліба, а харчують ся берізкою та всякою мішаниною.

— **Трівожні звістки.** „Русь“ переказує, що загально-земська організація в Росії останніми днями має дуже невтішні вісти з голодних країв. Через те, що хліба не вистачає, а ціна на него страшенно йде в гору, починає ся заколот серед голодного люду. Найбільше неспокійно на Уралі. В повіті троцькому у віленській губернії голодний заколот почав виявляти так остро, що справник сподіває ся незабаром голодного бунту. Подібні звістки надходять з багатьох сіл самарської та саратівської губерній, де людність дійшла до розпуки, знесилена цілим рядом голодних років. На одній стації лібаво-роменської залізної дороги виник голодний „башкський бунт“. Баби збіглись до купи з близьких сіл, не дозволяли накладати у вагони хліб, запроданий та призначений до вивозу. Прийшли стражники та розігнали селянок.

— **Катастрофа в театрі.** Телеграми з Нового Йорку доносять, що в Бокштаун підчас кінематографічного представлення в тамошнім театрі вибух пожар. Театр був переповнений, а не мав відовідно уряджених виходів. На крик тревоги всьо метнуло ся до утєчі. Купи повалених людей загатили виходи, так що від огню, диму і удущення згинуло около 300 осіб. Доси витягнуто 167 трупів.

— **45 степенів морозу.** Сибірські поїзди приходять у Москву дуже спізнєні і зовсім вкриті кригою. Виявилось, що на півночі 45 степенів морозу і паровики не мають де набрати води, бо на більшости стацій замерзає вода в водозбірнях.

— **Слідство проти ватаги вломників з Васіньским на чолі** веде львівська поліція і на основі візнань ув'язнених арештує що раз нових спільників. Доси сидять вже в арешті: Васіньский і єго жінка, Устєвський і єго жінка, золотар Титель і єго жінка; челядники Устєвського Світліх і Міхальський, дозорець вязниці Вальох і єго жінка а в Празі Адамський і відставлений туди з Коломиї хорист руського театру Коєтур. Жінку Васіньского, Володиславу, арештували сими днями агенти львівської поліції в Ярославі; она приїхала там була перед тижем із Самбора і замешкала у торговельника безрогами, Маслянки, котрого знала з давніших часів, бо Васіньский вів з ним до спілки різницький склеп. При Васіньській знайдено лиш 480 К а в єї пакунках дуже елегантну гардеробу дамську і мужєську. Рівночасно з Васіньскою арештовано в Самборі Марию Вальхову, жінку дозорця львівської вязниці суду карного, у котрої через якийсь час перебувала Васіньська перед своїм виїздом до Ярослава. В помешканю Вальхової знайдено висланий Васіньским з Праги куфер, котрого поліція доси надармо шукала. По тих двох арештованях зажадала поліція також арештованя дозорця вязниці Вальоха, бо він перед кількома місяцями допоміг Васіньскому, Шварцєрови і Шинтурови втечи з вязниці львівського карного суду красового. Наконєць арештувала поліція ще й Василя Подруцкого, котрий свого часу був засуджений за крадіж у фабриці братів Вчеляків на кілька літ вязниці. Подруцкого підозріває поліція, що він

стояв у зносинах з Устенським а посередно також з Васіньським. Васіньська, переслухувана на поліції, зразу випирала ся, мов би она знала о вчинках свого мужа, пізніше однак признала ся, що знала о вломі Васіньського до банку кредитового в Перемишлях, до руского Тов-а урядників і святих у Львові, до контори виміни Машлера в Тарнові а також і до того, що разом з мужем була в Празі. Она признала ся однак лиш до того, о чім вже знала, що й муж її признав ся. Дальше слідство виказало, що зняряди до вломів виробляв для Васіньського Устенський і що він був головним доставником вломників і їх спільником в добути. До помешканя директора руского театру у Львові, котрому вкрадено 1000 К, добув ся Васіньський спільно з Шиптуром і челядником Устенського Свєтліком. Наконєць 13 літна донька Вальхової викрила, що Васіньський зі спільниками вломив ся до каси податкової в Калущі. Вчєра дізнала ся поліція про властивє назвище Васіньського. Він називає ся Едмонд Снегуцький, походить з Лоді, де був мельником і пекарем. Засуджений за бандитизм на три літа в'язниці, утік до Відня і там заложив робітню капелюхів. Однак небавом покинув Відень і перебував в Стрию, Львові, Тарнові, Чернівцях і по інших містах, де допускав ся вломів до кас. Адамського і Костура вислано вчєра з Праги до Львова.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Колонії. (Салі Каси щадничої. Початок 7½ вечєром. Білєти продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечєром в дєнь представлєня каси театру).

В п'ятницю дня 17. с. м. „Катєрина“ опера в 3 дїях Аркаса.

В суботу дня 18. нема представлєня.

В неділю дна 19. с. м. „Сєред бурі“ історична драма зі співами в 5 дїях Б. Грінченка.

— Театр аматорів львівського „Сокола“ виставить в неділю дня 19. с. м. „Учитєля“ драму в 3 актах Ів. Франка. Початок точно о год. 7. Салі власна ври ул. Рускій ч. 20 (дім „Дністра“).

— Великі вечєрниць з танцями уряджує тов-о студ. політехніки „Основа“ у Львові в салі „Нар. Дому“ в четвєр 6 лютого. Стрій для пань вечєрковий, для мужчин балєвий. Поч. о 9. год. Вступ за запрошенєм від особи 5 К, від родини з 4 осіб 16 К, галєрия 2 К. Музика війскова 80. п. п. Часть доходу призначєна на бурсу Р. Тов-а педаг. у Львові.

— Товариство „Жіноча громада“ в Бережанах устроєє днє 19. сїчня в салі „Наді“ о год. 8. вечєром товариські сходини попереджєні відчитом. Читати будє п. Франк Коковський збірку своїх новєль. По відчиті відбудуть ся танцї. По запрошеня мож звєртати ся до д. Фр. Коковского в Бережанах ул. Жигмонтівска ч. 12. Дохід призначєний на сєлянську бурсу в Бережанах.

— Іменованя. Президія гал. краєв. дирекції скарбу іменовала канцєлярийного офіціяла Генр. Ясїньського, канц. адюнктм в IX кл. рангї, а канцєлістів: Ярослава Поколівського і Йос. Каміньського, канцєлярийними офіціялами в X кл. рангї для галицьких скарбових властей.

Посмертні оповістки.

— Іван Левицький, радник двора, краєвий інспектор сєредних шкіл, відзначєний ордером зєлізної корони III класи, почетною медалєю за 40-літню службу, паєскою відзнакою „Pro ecclesia et pontifice“, почетний горожанин м. Бучача, упокоїв ся по довгій і тяжкій недугі днє 15. с. м. у Львові в 64. році житя. Похорони будуть днє 17. сїчня о 2. год. по пол. з дому при ул. 3. Мая ч. 2 на Личаківський цмнтар. В. в. п.!

— О. Густав Дроздовський, парох в Кїйданцях, збаражєского деканата, надїлений крилошанськими відзнаками, упокоїв ся днє 1. с. м. в 54. році житя, а в 30. р. святицєства: В. в. п.!

Тєлєграми

з дня 16. сїчня.

Париж. З Мадриду доносять: Зачувати, що Мулей Гафід вислав до всіх держав підписаних на договорі в Альжєзірас ноту, в котрій просить, щоби єго признано султаном і покликує ся на проклємацию в многих містах марокканських. Франція, Англія і Іспанія поки, що не думають відповідати на ту ноту.

Мадрит. „Heraldo“ нотує чутку, що кружляк іспанський, котрий відплив до Рабару, вєзє запечатанє поручєнє для іспанського посла в Тангєрі, щоби предложив султанови Абдул Азісови перевєзєнє єго до Тангєра, де був би безпєчнійший.

Новий Йорк. З Токіо доносять, що міністри скарбу і комунікації виступили з кабінєту. Також прєзидент кабінєту подав ся до димісії, алє єї не прийнято. Кризу ту викликала ріжниця поглядів мєжи міністрами.

Вігосва до милосерджих сєрдєць.

Круглі сироти в числі дев'яти душ по офіціялі судовім, Русєній, пригадують ся ласкавій пам'яті ВП. Земляків і просять о присилку на руки Адміністрації „Руслана“ підмоги на закупню топлива та найпотрібнійших сєрдєць поживи.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готєль, рєстєврация і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косєцюшка у Львові.

Приїхали днє 15. с. м.: Зофія Калитовска, Ряшів; Аркадія Гургулова, Рогатин; о. Ленчик Йосиф, Яблінка вижна; Володимир Нароцький, Бережани; Сємєн Придєпа, Сєлиска; о. Ілія Кузів, Городищє; Андрей Карпинський, Дорожів; о. Теофіль Корчинський, Витків новий; Сємєн Пасічний, Томашів; о. Епифаний Роздольський, Сєнява; о. Григорий Гайванович, Яблонів; Іван Васюта, Хлопятин; Йосиф Бєсладинський, Сасів; др. Юліян Євгєн Олєсницький, Стрий.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. сїчня 1908.

Щодєнно о год. 8. вечєр представлєнє. В неділі і св'ята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечєром. Що п'ятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Найбільший склад в краю

оригінальних машин до шитя і гафту, краєвєцьких і шєвських та машин пончошковых.

Курс гафту безплатно.

Приймає до направи

машини до шитя всяких системів.

Цінники даром і оплатно.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

мєханїх і спєциалїст

Львів, Готєль Жоржа.

CORAL

Жутку набувати можна в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і папєрці і у всіх торговлях вкраю.

При закупні товарів просимо поклакувати ся на анонси нашої часописи!

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. свідєцтв доказує помічний вислїд

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармєльки)

з трєма соснами.

Випробовані лікарями і поручєні проти кашлю, хрипки, катару, флєгми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дїстати можна у всіх аптиках і дрогуєриях.

(12—24)

Працюєтє і щадїть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство вза много кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кождого дня (в годинах урядових перед полуднєм) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички удїляє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцію; на кошти покритя дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносєть сата амортизацийна (на капітал і відсотки) 5 кєр. 08 сот. від кожних 100 кєр. позички.

Парцєлянти на купно землі можуть в „Дністрі“ полєчити пози ки під догідними услївами.

Члєнами можуть бути тільки члєни обезпєчєні в „Дністрі“.

З зисків удїлив „Дністер“ на публичні добродїйні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички удїлені	2,512,635.62 К.
Удїли члєнські	193,650.52 К.
Цінні папєри	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Льокації	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцєляциях!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїл депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папєри вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в інституциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєвій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключєм, де безпєчно і дискретно перєховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдєгіднійшє заряджєня.

Приписи дотично того рода депозитів одєржати можна безплатно у віддїлі депозитовім.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

за рік . . . 30 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 170 пер.

За границею:

за рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Повсякденне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми єш і душу ми вареш: а се возьмеш милость і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» від
 ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє.—
 Рекламациі неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Рух за виборчою реформою, викли-
 каний в широких верствах народних а
 відтак виборчий рух весною 1907 р. до-
 вели народні сили до небувалого доси
 напруження, отже нічого дивного, що опі-
 сля слідувало певного рода знесилєне.
 Вибір 33 руских послів був з загального
 становища споглядаючи, згядно знач-
 ним успіхом. Одначе руска суспільність
 думала, що вибравши послів, уже сповни-
 ла всю свою задачу і давним звичаєм
 почала вижидати від послів всего спасе-
 ня і то в як найкоротшім часі. Зараз
 підчас літньої сесії держ. ради проявила ся
 серед рускої суспільности, а також в на-
 ционал-демократичнім дневникарстві не-
 звичайна нетерплячка так, що руских по-
 слів мало що не посуджувано о народну
 зраду. Все те стає певним доказом недо-
 стачі політичного вишколення і виробленя
 як серед рускої суспільности, так і у де-
 яких послів, що вийшли що йно до держ.
 ради. Руска суспільність засипана незви-
 чайними обіцянками посольських кандида-
 тів думала, що їх здійсненє легке і не
 довго на се треба буде ждати, а тим за-
 значила недостачу розуміння політичних
 справ. Але й многі посольські кандидати,
 подаючи такі рожеві надії на легке і ско-
 ре здійсненє всяких потреб і домагань,
 зложили докази, що не знають ще пар-
 ляментарного боевища, на яким прийшло
 їм опісля повертати ся, (не хочемо тут
 підсுவати наміру робленя обіцянок задля
 простого хлополапства), що не знають
 цілого устрою і механізму законодатного
 і державного апарату, не знають парля-
 ментарної тактики і техніки, що очиви-
 дно можуть набути при добрій волі, пиль-
 ности і ревности, та хочби середних зді-
 бностях лише переогодом.

Нам лучало ся розмовляти з деяки-
 ми з тих посольських новиків і они самі
 признавали ся, що зовсім инакше уявля-
 ли собі державну раду, як в дійсности
 она є — очевидно оцінювали і міряли
 все там вічевою мірою. Як отже сї по-
 сольські новики, так і руска суспільність
 побачили, що можна бути знаменитим а-
 гітатором, а навіть великим вічевим бе-
 сідником, але немичним і неспосібним по-
 слом. Переконали ся і сї посольські но-
 вики і руска суспільність, що легко ви-
 ступити з дуже різкою і острою критикою,
 але не так легко осягнути хоч би не-
 значні реальні придбаня. Отсі наші виводи
 потвердив непохитно пос. др. Охрив

мович на недавнім зїзді Народного
 Комітету, а щоби нас ніхто не по-
 судив о натяганє або перекручуванє,
 наводимо дословно зміст єго промови
 з «Діла»:

«Пос. др. Волод. Охримович кає ся,
 що на давніших Нар. Зїздах остро
 критикував діяльність рус-
 ких парляментарних послів
 і так само в «Ділі», коли був єго редак-
 тором; аж сам ставши послом,
 переконав ся, що то ді помил-
 ляв ся. Инакше виглядають справи,
 коли глядіти на них здалека відси, а и-
 накше, коли дивитись на них на місци
 у Відни. Невдоволенє народа з послів
 можна зрозуміти, коли пригадати собі,
 як він запалив ся виборчою реформою і
 опісля виборами. Алеж і неможлива річ,
 щоби послі могли тепер за короткий час
 направити те, що занедбано через 50
 літ. Ходить передовсім о зломанє
 ворожої нам системи в управі
 краю. Та се справа тяжка, бо
 ворожий нам дух панує не тільки у старо-
 стів, але і в кожного вознього, езекуто-
 ра, кожного посіпака. Треба мати
 довіре до послів, а у нас діє
 ся инакше. Всьо, що тільки стане
 ся злого, іде на рахунок руских послів.
 Таку гадку ширять між людьми возні,
 комісарі, геометри, ветеринарі і т. д.
 Тактика — то дорога. Не все проста до-
 рога найліпша; часом дорогою, ще веде
 навкруги, заїдеш певнійше і скорше, чим
 простою».

Отак і п. Цегельский, як буде ви-
 браний послом, впевнить ся, що легко
 писати бундючні і напасливі статі в «Ді-
 лі» і «Свободі», але не так легко дове-
 сти до реальних придбань і здійсненя по-
 треб і домагань руского народу, як се
 видає ся зза редакторского столика або
 на яким небудь вічу. Тоді переконає ся,
 як і др. Охримович, що помилляв ся,
 а такими помилками робить ся багато
 шкоди і утрудняє ся роботу послам.

Отак і наші університетські предета-
 вники в рускім клубі, котрі після уні-
 верситетських подій з 1906, голодованя
 академиків, дневникарського розголосу сеї
 справи і після нарад в Наук. Товаристві
 ім. Шевченка над висланєм депутації до
 Відня виступили з окремим внесенем в
 справі засновин укр.-рус. університету і
 поставили се яко першу і найважнійшу
 справу руского клубу, переконали ся о-
 після, що то дуже легко — багато жа-
 дати, домагати ся, але не так легко ба-
 жанє осягнути.

Не можна виматати політичної зрі-
 лости і вишколення від широких верств

народних, алеж руска інтелігенция, котра
 дає провід сим верствам, повинна би тро-
 ха більше над собою попрацювати, осьві-
 домити ся і зазнакомити з ходом полі-
 тичних і парляментарних справ, щоби не
 глядіти на все лише з вузкого віконця,
 з вічевого і агітаційного становища і
 тим не утрудняти задачі парляментарним
 представникам.

Як н. пр. уявляє собі п. Бурбела
 тактику послів, наколи він на Нар. Комі-
 теті іменем укр. нац. демокр. молодіжи
 (як пише «Діло»): „що до справи
 університету взивав послів, щоби
 поставили її рішучо, на вістрію ме-
 ча, а учасників Нар. Зїзду, щоби з о-
 дної сторони звернули ся з сим жаданєм
 до парляментарного руского клубу, з дру-
 гої сторони, щоби рознесли його
 по цілім краю з такою самою
 силою, як ішли кличі за виборчою
 реформою».

Чим думає п. Бурбела перевисшити
 ще посла Бачинського, або чи забув уже,
 що університетську справу в часі сесії
 акад. молодіжи і рільних страйків в 1902
 р. розношено вже з великою силою по
 краю?

А так само, як уявляє собі тактику
 руских послів в держ. раді о. Володим.
 Кальба з Соколівки, коли на Нар. Коміте-
 ті каже: „Хочемо, щоби наші послі о-
 строю тактикою показали у
 Відни народний гнів, бо наша
 репрезентация се зеркало, в котрім міні-
 стрі мають бачити весь руский нарід.
 Але деж проявляє ся той гнів тут в на-
 роді? Народ терпеливо і покірно зносить
 усі кривди, зневаги, наруги! Треба, щоби
 й нарід сам показав той слухний свій
 гнів, свій жаль, свою розпуку, бо лише
 в такім разі різка опозиция послів буде
 вірним образом того, що діє ся в наро-
 ді». (О. Кальба признає, що гнів в народі
 треба доперва викликати).

Або як уявляє собі здійсненє потреб
 і домагань руского народу бувший кан-
 дидат посольський (отже чоловік з пре-
 тенцією на політичну зрілість) о. Альой-
 зий Олесницький з Чортківця, домагаючи
 ся на Нар. Комітеті, що „наші послі
 повинні виступати різкійше і не по-
 винні були входити в пере-
 говори з правительством, по-
 ки не здобули реальних ко-
 ристий. Хоч ми й не можемо їм при-
 казувати, якої тактики мають уживати в
 кождім окремім випадку, всеж таки ма-
 ємо право жадати від них острійшої так-
 тики при всім довірю, яке до них ма-
 ємо».

Отже з одного боку бажає здобути

реальні користи. — але не входить з правительством в переговори (отже від кого здобути?!), а доперва здобувши реальні користи, входить в переговори (тоді вже не буде потреба переговорів, як вже досягнуто користи реальні!). Так само запевняє, що не можемо послам приписувати тактики, але таки домагаєся острійшої тактики! Отже самі суперечности і нелогічности!

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ческі соціал-демократи зазначили також своє становище супроти змагань до німецько-чеського порозуміння, а з ухвали їх зборів в Празі 14. с. м. бачимо всю непорядність соціальної демократії в національнім питанню, котре як раз наслідком поступовання чеських соціалістів в держ. радї вельми попутало ся. Виконний відділ чеської соціал-демократії і їх клуб висловлює бажанє, що-би дійшло до порозуміння між обома народностями в Чехах, позаяк національні спори спиняють всяку роботу на про-світнім, суспільнім і народо-господарським полі а тим заподіває ся велику шкоду обидвом народам, особливо ж робітникам (чеські соціалісти найбільше спиняли всяку роботу — Ред. Русл.). Але ані по стороні обох народів, ані правитель-ства нема щирої волі до порозуміння і усунення причини спорів. Загальне право виборче до сойму і громадських рад може лише довести до порозуміння (на держ. радї маємо приклад, що сей лїк не поміг Ред. Русл.). Не лише в Чехах але і в Моравії, Шлезку і Австрії повинен бути рішений нім.-чеський спір. Перед тим треба перевести тайне(?) обчисленє населеня після народности, а крім того видати закон про охорону меншостей. Спирні питання не повинні рішати урядники, але присяжні судії(?!), зложені з представників обох народно-стей. Наостанку заявляють ся чеські соціал-демократи за неподільністю краєвої управи і двозичністю, зглядно трязичністю (на Шлезку) краєвих властей. Се останнє домаганє цікаве. З одного боку з соціалістичним послом Реннером домагають ся національної автономії, з другого боку неподільности краєвої управи.

Всенімці в Чехах ведуть розпачливу боротьбу о жите і смерть при виборах до сойму. Они будуть ставити кандидатів у всіх округах, з котрих доси виходили всенімецькі послы. Колиб супроти них ставили німецькі радикали своїх кандидатів, то всенімці будуть всюди проти них голосувати, зглядно ставити своїх самостійних кандидатів.

Всепольяки йдуть перебоєм супроти Ради народовой. Slowo Polskie подало всепольську заяву переслану Раді народовой, що на час теперішних виборів соймових народо-демократи здержать ся на основі ухвали головного комітету від участі в обрадах Ради народовой. Тимчасом консерватисти починають на добре зближати ся до людовців. На вічу в Коросні презес ради пос. Горайский висловив погляд, що шляхту (двір) і селян (хату) лучать однакові інтереси і що шляхта віддає в руки селянства парцеляцією багато своєї землі. На хліборобській основі отже можуть собі обидва табори подати руки до спільної роботи для до-

бра краю і народу. Стапінський, проводир людовців, котрий грозив ще недавно, що буде Варшаву вимощувати черепами шляхти, виступає різко проти всепольяків (народ. демократів), які є представниками зжидовілого міщанства і чиновництва і навертає також на хліборобське поле. Можна отже сподівати ся завзятої боротьби між консервативно-людовим а всепольським табором.

В угорськїм соймі уми всіх мадярських патріотів заняла справа зміни регуляміну. Кошутівці хотять в сій справі ще перевисшити Тіссу, котрого lex Tisza побороювали завзятою обструкцією. Користуючись тим, що хорватські послы заняті дома виборами до сойму, бажать кошутівці переперти зміну регуляміну тим лекше, що має се бути закон зложений з одного параграфу. Мабуть однак і се не на довго піддержить самовладу кошутівців. В Хорвації якось їм не веде ся. Баронові Равхови, котрий яко бан відбув візд з секційними шефами до Загребу, зготовили народні товпи таке приняте, що его посланництво не має виглядів на який небудь успіх і мабуть же его такий сам кінець як его попередника Ракочдая.

Заграниця.

Більов опинив ся у вельми скрутнім положеню. Демонстрації виборчі викликали велике роздратованє в широких верствах суспільности, а можливо, що повторять ся ще з сумнійними наслідками. Закон про вивласненє також стрічає великий опір. Між консерватистами а правительством розпочали ся нові переговори в тій справі в напрямі, що-би означити максимальну границю допускаємих до вивласненя ґрунтів на 70.000 гектарів в обидвох провінциях. Розділ має бути полишений правительству. З Берліна звіщають, що дійшло до порозуміння. Угодова предлога змагає до того, що-би понехати обмеженє на з гори означені повіти, квота остане та сама, але зате буде установлене тахімум области на 70.000 гектарів, яких правитель-ство не може переступити. Остало також услівє, що закупно є конечне в цілі обезпеченя встуючих осіб і служить для скріплення німецького живла.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл).

(Дальше.)

Вибір катехитів буває менше щасливий. Не рідко се люди, які не визначили ся хочби на педагогічнім або науковім полі. Катехитом повинен бути муж справді всесторонньо образований, ніякий педант та такий, якого молодіж любить. Тимчасом рішають у виборі густо-часто ріжні коннексії. Не диво тому, що підписаному сказав одного разу старенький священик, що катехитом може бути або „своєк“ або „фацет“.

Не диво тому також, що наслідком того буває наріканє на безбожність, злі впливи, особливо тоді, коли катехит на екзортах, на котрих збирає ся молодіж цілої гімназії, переробляє з І. клясою катехізм (!). Коли говорю уже про екзорти, то скажу отверто: спосіб та розклад тих екзорт по многих гімназиях буває низше критики. От хочби такий примір: В кількох гімназиях відбуває ся екзорта в навечере свята по полудні. В сам день свята або неділі збирає ся молодіж в друге о 8. год. рано, чекає до 9., доки не скінчить ся в иншій відділі екзорта а відтак о чверть на 10. виходять до церкви (в декотрих гімназиях ідуть Ру-

сини до костела), відтак наступає служба Божя тиха, але дуже повільно править ся, так, що молодіж виходить пів до 11. з церкви. Не диво, що молодіж тратить майже два дні і нічого не відпичне.

Дуже похвальний звичай ввів катехит ІV. гімназії у Львові *). В дні свята не відбуває ся там жадна екзорта лише по 8. год. править катехит співану службу Божу. Ученики співають цїсопо, виходять зі свічкою инші подають кадилицю, другі тримають Євангеліє і пр. Ученики просто рвуть ся на те богослуженє і більше відносять користи з сего, чим з десятків екзорт. Дуже мало слушаїв знаю, де би потрібно було, що-би консистор вглянув в ці відносини.

Що наука релігії не дає добрих вислідів, сему винні не лише зле обсажені катехити, але також розклад науки сего предмету. Засадою новочасної науки є поглядовість (Ausschauungsunterricht) і виробленє самостійного думаня у молодіжи. Як дуже хибною буває тут наука релігії в І. і II. клясах гімназії ладом середновічним т. є. катехизму, який на довгі питання дає часто відповідь: „так або ні“. За часів Тридентського собору, та тоді, коли освіта у широких мас населеня стояла дуже низько, надавалось ширенє науки віри катехизмом, т. є. в формі питань і відповідей, дуже добре, але не нині і не в гімназії тим більше, що ученик учив ся уже в народній школі 4 або 5 лїт катехизму. Прийшовши до середної школи, мусить знов 2 літа „кувати“ питання і відповіді в так сухий спосіб. Тут лучше надав би ся підручник, який би в формі оповіданя дав цілу науку пр. о св. Миропомазаню і ученик лекше і з приємністю здасть справу з сего, чим виконуючи кількадесят питань о тій св. Тайні. Найлучше однак відповідала би в І. клясі наука поглядова з літургїки, котра єсть найлекшим предметом в низшій гімназії.

Описати іконостас, церкву, вівтар, подати значінє піснї „святий Боже“, поучити служити до служби Божої при вивченю ученика молитов і тропарів, се найлучше відповідало би світоглядю ученика І. кляси, інтересувало би молодий ум незмірно, розбудило би замилуванє до обряду. Не забувати належить і сеї обставини, що ледви третина учеників доходить до висшої гімназії, тому такий предмет в І. кл. преподаваний буде дуже важним при наших обставинах. Коли би в І. клясі брали коротку літургїку, то в II. клясі належало би подати науку віри і етики в обемі катехизму, але в формі висше пропонованій. В III. і IV. кл. належало би учити історії біблійної нового і старого завіта при показуваню і обясненю ученикам репродукцій найславніших церковних малярів і других артистів.

В V. кл. належало би в І. півроці учити основніше богослужебних обрядів, трїоди і подати розвій літургії при ширшим узлядненю памятників літургїчних з римських катакомб. В II. півроці V. кл. і в VI. кл. повинно би подаватись молодіжи житя святих, їх біографії і зміст їх писем.

При житях святих повинно бути сильно зазначеною їх діяльність пр. св. Атанасія в наверненю єретиків (Ариан) наука єретиків і о скілько причинив ся сей святий до виясненя правдивої науки Церкви, яку оголошено опісля яко догму. В сей спосіб заступилось би в дуже принагідний спосіб науку сухої догматики найтруднішого предмету, котрий дивним дивом, як кождий признає, будить у молодіжи ях раз перший сумнів і дово-

*) Всеж таки думаємо, що добра екзорта не може остати ся без користного впливу, а зношенє тим способом уважаємо непорядним треба змагати до направи. Ред. Русл.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Навеч. Бог.; римо-кат.: Приски. — В неділю: руско-кат.: *Богоявлення Господнє*; римо-кат.: Фелікса.

— **Нові посольські кандидатури.** „Діло“ доносить, що в гусятинському повіті затвердили збори кандидатуру на посла до сойму Івана Кивелюка, секретаря суду в Копичинцях, в турчанському повіті кандидатуру Івана Павлюха, господаря з Хащова, в городенському повіті Івана Радulyка, господаря з Глушкова, в золочівському повіті Миколи Загульського, господаря з Розважа, в рогатинському повіті д-ра Костя Левицького зі Львова, в добромилівському повіті дир. Григорія Цеглиньського з Перемишля, а в теребовельському повіті кандидатуру о. Івана Волянського, пароха і декана в Острівці.

— **Опалюванє церков в зимі.** Сю справу порушено в останнім числі „Ниви“. Автор доказує, що „коли би по церквах палено, багато осіб оставало би довше на Богослуженнях і проповідях не хотючи виходити на заверуху, або свіговицію. Знова інші боять ся великих коштів. З тим треба числитись, бо коли починаєсь опалювати, то треба палити через усі зимові місяці кожного дня, щоби завжди була однакова температура; в протинім разі мальовила, різьби і т. д. потерпіли би ушкодження, а також колиб палено раз на тиждень то в неділю булаб чиста потопка з пари. Та річ не є така дорога; при ужитю системи Michela Perreta мож малу церков опалити за 200 К через цілу зиму. Отже возьмім пр. що 200—300 людей що неділі і свята приходять, то випадає на рік на голову 1 К. Вкінці колиб і не стало гроша, то вистарчить лиш сказати, що від певного часу не будесь палити а посиплять ся датки, бо люди пізнають користи палива і не схочуть мерзнути в церкві. Але відки здобути досить велькі одноразові кошти заложення сего огрівання? Найлучше при будованю церкви вчислити ті кошти між кошти будови, або склонити когось, щоб установив відповідну фундацію; кошти значно менші, бо не треба зривати підлоги ані нарушувати фундаментів; при будованю усе рівночасно будуєсь і узглядняєсь. І так при будові церкви мож завести огрівальні проводи, каналі і пр. після системи M. Perreta сумою о-коло 2500 К і низше. Відповідні фірми дають пляни і обясненя. Є два системи опалюваня. В кождім разі опалюванє мусить бути центральне, бо инакше підлога остане зимна а теплота уся піде в гору та повстануть протяги в церкві“. Можна опалювати церкву парою або огрітим воздухом. Другий спосіб уважає автор за практичнийший і дешевший та звертає увагу, щоби над тим застановлено ся вже тепер при перебудові архікатедр. церкви св. Юра у Львові та при будові церков в Тернополі і Станиславові. По містах західної Європи вже заведено опалюванє церков в зимі. У Львові опалює ся костел сс. Клярисок і лат. катедру, де навіть заведено електричне освітленє.

— **В справі школи жіночого господарства в Сокалі** пишуть нам: Для товариства школи жіночого господарства в Сокалі переслав Вп. Уряд деканальний мокрянський датки зібрані на соборчику деканальнім в квоті 20 К 90 с. Мимохить насуває ся питанє: Чи в наших трех епархіях, в котрих склад входить 99 деканатів тільки оден деканат мокрянський порозумів велику вагу і донеслість школи жіночого господарства для сельских хліборобів? Якби се добре було, наколи би ширші круги населеня нашого краю забрали голос в справі так важної інституції, як школа і інтернат для будучих господинь сельских і свої погляди посредством дневникарства краєвого обнародовили. — Чим дасть ся пояснити сей індеферентизм, чи апатія? Хто хотів би близше познакомити ся зі статутами товариства, одобреними ц. к. правительством. зволить письменно віднести ся до підписаного.

— О. К. Селецький.

— **Вістки з півн. Америки.** На підставі резолюції з дня 9-ого грудня 1907 р. Преосв. Е. С. Отринського, зістав о. Йоан Коротнок, теперішній душпастир в Алегені, Па. іменованний секретарем єпископської канцелярії та настоятелем церкви Сошествія св. Духа в Філадельфії, Па. Адрес: Rev. John Korotnoki, 1931 W. Passynuk Ave, Philadelphia, Pa. (Амер. „Свобода“).

Robert Pletcher інспектор публичних шкіл провінції Альберта в Канаді, запитавий недавно про школи і науку по руских кольоніях в тій провінції, виразив ся похвально про наших кольоністів. „Учителі твердять, каже він, що рускі діти оказують замітно велику понятливість і здібність в школі. Русини докладють тепер всяких заходів, щоби мати школи по своїх кольоніях і щоби дати своїм дітям можливо як найбільше образования. Всі учителі в школах по руских кольоніях висказують своє повне вдоволенє з учеників і охоту учити дальше. („Кан. Фар.“).

— **Перебудова львівського ратуша** має розпочати ся сего року. На вчерашнім засіданю міської ради прийнято до відома вислід конкурсу на проєкти перебудови ратуша, Комісія признала I нагороду в квоті 6.000 К п. Бандурскому з Кракова, II в квоті 4.000 К п. Гандзелевичови з Дармштаду, а III в квоті 2.500 К п. Пайздерському з Познаня. Крім того комісія закупила три проєкти по 1.000 К Пйотковського, Кендзерського і Стриєньського.

— **Ватага вломників у вязниці.** Вчєра вечером спроваджено до львівської вязниці Адамського і Костура, яких привезли з Праги чотири жандарми. Разом з ними є тепер під ключем 13 членів ватаги вломників. Не стає ще двох: Гітнера і Шварцера. Колиб ще тих двох спіймано, то листа вломників, здаєсь, була би замкнена. Увязнених розміщено по казнях кожного окремо і подвоєно над ними сторожу. До виясненя справи причинив ся не мало також 44-літний Василь Подруцкий, котрого арештовано перед кількома днями яко підозрілого о то, що спільно з Васіньським-Сьнегуцьким і єго помічниками допустив ся дня 28. грудня м. р. влому до каси податкової в Калуші. Василь Подруцкий, котрий прибрав був собі давнійше прізвище Кузева, і єго брат Павло Подруцкий, челядник столярський, знані з давнішого кримінального процесу. Дня 23. грудня 1899 добув ся якийсь злодій до залізної каси в столярській фабриці братів Вчеляків у Львові і забрав з неї 23.000 К. Крадіж вийшла на верх аж у Відни, де якийсь елев школи музичної, котрий ніби то учив ся на оперового співака, Павло Подруцкий, дав знати на поліцію, що столяр А. Богдановский, вкрав єму 1.800 К, сховані у фортепині. Доходженя в тій справі викрили, що братя Подруцкі, А. Богдановский і ще двох других спільників допустили ся крадежі у братів Вчеляків. Братів Подруцких арештовано у Відни а і двох їх спільників аж в Новім Йорку, коли они висіли з корабля на беріг. При процесі в падолисті 1900 засуджено Павла Подруцкого на 7 літ тяжкої вязниці, Василя Подруцкого на 5, а Богдановського на півтора року. Павло Подруцкий вийшов з криміналу 29. грудня м. р. і не належав до ватаги Васіньського. Старший брат, Василь Подруцкий, вийшов з криміналу перед двома роками і взяв ся до торгівлі церковними річами; він їздив по селах, бував у святих і робив того рода інтереси. Ся торгівля довела єго до знакомства з Устенським, з котрим він став до спілки і продавав єго вироби бронзівничі. Василь Подруцкий, удержуючи зносини з Устенським, довідав ся також про єго зносини з Васіньським і прочими вломниками, але не належав до спілки з ними. Він то улекшив поліції слідство, бо причинив ся до арештованя Васіньської, дозорця львівської вязниці Вальохи і єго жінки, котра мешкала в Самборі та челядників бронзівничих Устенського: Теофіля Шветліха і Віктора Михальського. Василя Подруцкого випущено на волю. Сконстатовано вже, що дозорець Вальоха улекшив Васіньському, Шварцерови і Шиптурови втечу; він вивів їх в ночи з казні і випустив брамою

дить до радикалізму. В VII. класі належало би брати історію церкви, котра була би улекшена попередною наукою (житя святих) а в VIII. кл. I. півроку науку коротку етики христ. при узглядненю занепаду нинішньої моральности. В II. півроці повинно би обяснюватись в єгзегетичний спосіб кілька уступів з посланій апостольских і з євангелія.

Застирець.

(Дальше буде).

Листи П. Куліша до Ом. Партицького з літ 1866-8.

Подав

Кирило Студинський.

(Конець).

VII.

Милостивый Государь!

Опоздали Вы съ высылкою въ Житомиръ и въ Бѣлую Церковь львовскихъ изданій XVI столѣтя: оба антикварія выпхали, и потому не высилайте, впредъ до звѣдомленія.

Относительно литературныхъ способностей для занятій исторією двухъ названныхъ Вами лицъ я совершенно согласенъ, но это ни мало не измѣняетъ моего мнѣнія и о тѣхъ двухъ, которыхъ я особенно желалъ бы видѣть на поприщѣ науки, подъ Вашимъ руководствомъ.

Дрезденское изданіе Вы оцѣнили совершенно вѣрно. Именно въ немъ важна не столько повѣсть, сколько вытекающія изъ нея историческія воззрѣнія.

Для пріобрѣтенія путныхъ мнѣ книгъ Вы получите отъ Д. 75 р. Храните ихъ до тѣхъ поръ, пока я соглашусь, чтобы Вы пріобрѣли тѣ или другія книги, о сущности которыхъ (на случай, еслибъ онѣ были для меня совершенно новы) благоволяете сообщать мнѣ обстоятельныя свидѣнія.

Къ С. напишу

Преданный Вашъ

Кулішъ

1868, іюня 2/14.

VIII.

У псалмахъ я богацько де-чого попереправляв; то не печатайте їх, поки не мати мете кращого списка.

Нема від Васъ ніякого листу, ні газети. Не знаю що се з Вами дієця!

Уже більш місяця мовчите, а я одписав Вам зараз; и ніколи не гаюсь одповідати на Ваші листи.

1868, листопад 13. ст. ст.

IX.

Друже Омеляне!

У библиотечі монастиря Св. Василя вві Львові є рукописна Библия старого завіту, писана в лист, усього листів 7038, сез початку и кінця. Писав Дмитро из Зінькова Писарчик, року 1576 и дані, як визначено на листі 5037. Прошу Вас переписати для мене д в а листки, котрими починаєця ся рукопись, и прислати. Усі скорочення и значки мусите заховати в копії добре. Колись пришлю Вам мій переклад, щоб виписати на єму всі такі слова и обороти мови, які здадущя Вам уважнити; а поки що я тільки хочу зміркувати, що воно таке є.

Там же знайдете Євангеліє in 8^о, 193 листки, кінця XVI віку, и такі ж Діяння Апостольські in folio, 385 листків. З обох сих рукописів спашіть міні, спасбі Вам, по одному листку, взявши на удачу з середини.

Споминаєця про всі три рукописи в Русалці Дніпровій 1837 року, на стр. 122.

Щиро прихильний до Вас

П. Кулішъ

1868, падол. 21.

Варшава.

Наука, штука і література.

на улицю. Крати перепилювано і повязано простирала лиш на то, щоби удати, що ніби то втікаючі видобули ся вікном і спустили ся по ливні з простирал на землю. По втечі Васильський і Шварцер перебували через кілька днів у Устенського а відтак спільно зі Шветліхом і Михальським вломили ся до склепу Саса в перехідній камениці Андріолього в Ринку та вкрали величезну масу дорожочіних річій, котрі відтак забрав золотар Тіттель і продав в своїм склепі.

— Сьвященик Петров та синод. Як відомо вже, Петров подав до синоду свою „сповідь“, у якій докладно викладає свої міркування про віру, про політику, про сучасне становище Росії. Ідеал Петрова — се держава, що стоїть на Христовій науці. В такій державі, за такого політичного ладу, на его думку, не буде суперечки між вірою й політикою. Ось чому треба й тепер іти до того, щоби поєднати ці дві таких суперечних тепер одна одній течії, злучити в одну силу, могутню та живу. *Слуга віри не повинен ухилитись політики, а навпаки направляти на справдешний її путь. Церков не повинна мовчати, коли бачить, як політика ганебно ухиляється од заповітів віри* — вона голосно повинна кричати і суворий присуд випікати зломаню Христових заповітів, де вона їх не побачила. Церков тим більше не повинна вести державу вслід за собою. Сучасні церковні явища, на думку Петрова, зовсім не відповідають ідеалам християнства. Церков, віддана в Росії до рук монахів-аскетів, зневолена ними і зроблена рабом держави. Через се — каже Петров — і все лихо в Росії, всі страждання народа, позбавленого найкрасшої своєї оборони оборони віри. Лист Петрова написаний палко, щиро. Розуміє ся, що заявить ся він в світ хіба тільки за кордоном. Петров пише синодови, що посилав сей лист через вимагання своєї совісті і що він покладає ся на совість его суддів. („Русь“)

— Не стане пива! В Новім Йорку заходить поважна обавка — пишуть тамешні часописи — що бракне пива. Броварники заявили, що з днем 1. с. м. підвищують ціну о 1-го долара на бочці. Деякі говорять також, що припаси пива в сім році будуть далеко менші, і тому багато робітників по броварах стратить роботу. Збір ячменю в сім році є о 25 мільонів бушлів менший як попереднього року, а ціна за бушель подвоїла ся. Говорять, що багато пиварень в Новім Йорку, що є власностію броварів, небавом замкнуть.

Оповіді.

— Дальший репертуар руского театру в Коломий. (Салі Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каси театру).

В суботу дня 18. нема представлення.

В неділю дня 19. с. м. „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

— Читальня „Просвіти“ на Личаківськім передмісті у Львові устроїв 19. с. м. (в сьвято Йордану) у власнім льокалі при ул. Гавзнера ч. 10. о год. 5½ вечером „Ялину“ для дітей, котрі так радо ходять на науку так співу церковного як і світського та рідної мови. Для тих дітей придбала читальня даруночки, котрі роздадуть ся їм в сей день. Для гостей вступ вільний. Добровільні датки на читальню приймаємо з подякою. О численну участь просить — Виділ.

— З Сокаля. Дня 1. лютого с. р. о год. 7. вечером відбудуть ся загальні збори товариства „Руска Бесіда“. За виділ: *Др. Перфецький* голова, *о. Савицький* секретар.

Посмертні оповіді.

— О. Теофіл Жеґалович, парох ювілят в Кудобинцях, зборівського деканата, упокоїв ся дня 11. с. м. в 92. році життя, а в 56. році сьвященства. В. с. п.!

— Бронислава Нижанковська, вдова по сьвященику, упокоїла ся дня 10. с. м. в Самборі в 66. році життя. В. і. п.!

— Олена Шилка. Оповідання. I. (Оповідання різдвяні). Київ, 1907. Стор. 104, в. 16-ки. Поміщені тут оповідання: 1. Забавний вечір. 2. Маскарад. 3. Чад. Вони друкували ся перед кільканимцями літами у львівській, літературній часописи „Зоря“, а що „Зоря“ стала тепер бібліографічною рідкістю, тому оповідання ці будуть і для галицьких читачів немов нові. Замовляти їх можна через книгарню Н. Тов-а ім. Шевченка, Львів, Театральна 1. Ціна не подана.

— Музичний календарик на 1908 рік. Зложив і впорядкував Ромуальд Зарицький. Річник пятий. У Львові 1908. З друкарні Уділової. Ціна 80 сот., для Боянів і селянських хорів 20 прим. коштує 10 К. Календарик виглядає дуже приманливо. Крім календаря, печатаного в двох красках, та інформацій, які звичайно подібують по календарях, знаходять ся в нім 11 що красних патріотичних пісень (з нотами) про мішани, мужескі і жіночі хори, а се: 1. Наша дума, наша пісня (міш. хор). 2. Щастя нам Боже (міш.). 3. Ще не вмерла Україна (міш.). 4. Не пора (муж.). 5. Ой не нам в кайданах ходити (муж.). 6. Я щасний (муж.). 7. Вжє більше літ двісті (муж. хор і сольо барит.). 8. Де єсть руська вітчизна (муж.). 9. Гей ви руські ренегати (муж.). 10. Ой не гаразд (міш.). 11. Побідна пісня (жіночий хор). Календарик є кишенивого формату. Чистий дохід призначений на будову бурси Р. Тов-а педаґ. у Львові. Адреса замовлень: Р. Зарицький, Львів, ул. Сикстуска 52.

— „Народна Справа“. Під сим заголовком почали видавати в Чернівцях свою часопись буковинські радикали під проводом д-ра Теодора Галіпа.

Телеграми

з дня 17. січня.

Відень. З огляду на потребу ухвалення контингенту рекрута зазначувано зі сторони преси, що речинець скликання парламенту в половині марця є пізний. Супроти того Deutschpat. Corresp. стверджує, що державна рада не збере ся перед 15. марця. А що контингент рекрута є незмінений, тому правительството надіє ся, що вистане кілька днів до его ухвалення.

Станиславів. Рух поїздів між Чортковом а Гусятином привернено.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 16. с. м.: Юлія Левицька, Ріпнян; о. Іван Созанський, Черче; Андрій Лисенко, Росія; о. Гринько Бобяк, Бережани; о. Стефан Городецький, Вербилиці; Іван Турок, Тростянець малий; о. Йосиф Кузьмак, Гочев; Василь Павляк, Стрий; о. Щасний Раставецький, Сілець великий; о. Ярослав Лучаковський, Орава; др. Ярослав Лопатинський, Голо гори.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людви ка ч. 5.

Вігизба до милосерджих сердець.

Круглі сироти в числі дев'яти душ по офіційній судовій, Русині, пригадують ся ласкавій пам'яті ВП. Земляків і просять о присилку на руки Адміністрації „Руслана“ підмоги на закупно топлива та найпо-трібніших средств поживи.

Кавархя і реставрація ріг Косцюшка і Сикстускої Львів.

Щоденно подвійний концерт військової музики і віденського квартету Шрамлів. — Страви виключно на десеровім маслі. Вступ вільний.

О численні відвідини просять

Франц і Вольман.

(10—10)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земського
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінційні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:44+	4:50	~20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:31
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

за члнй рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члнй рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирешити оти і душу ми вирешим: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Руславох псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сядиню
 на попереднє застереження.—
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і пр-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

При такім політичнім розвитку рускої суспільности має руский клуб не легку задачу. Політичне і парламентарне положенє теперішнє було таке, що правительство змагало передовсім до полатоди австро-угорського цлово-торгового договору, а за се не хотіло робити ніякому сторонництву парламентарному національних уступок. Супроти нетерпячки в краю наражував ся отже клуб на докори, що дає ся використувати правительству, занедбує пригідну хвилю, щоби правительство приневолити до уступок в користь Русинів, що клуб не дбає о зміну системи ітд. ітд.

Отсе приневолити голову парламентарного клубу п. Романчука на зборах Народного Комітету відперти сі докори і пояснити справу. Про тактику клубу висловив ся п. Романчук так:

«Парламентарна тактика руских послів була добре обдумана. Коли вступили до парламенту, мали перед собою дві дороги: або поступенно здобувати по зможі як найбільше користий для руского народу, або валити кожде правительство поки руский нарід не здобуде всіх прав. По зрілій розвазі вступили послы на першу дорогу, не зрікаючи ся і дороги безоглядної опозиції, коли би се оказало ся потрібним. Є надія, що обійде ся без сього; та коли би ся надія завела, то послы вступлять на другу дорогу, і то тим певнійше і смілійше, що мають зовсім вільні руки.»

До сего пояснення ми ще додамо, що для руского клубу не оставала ся ніяка инша дорога, як вказана п. Романчуком перша. Бож до того були слабі сили руского клубу, щоби міг «валити кожде правительство, поки руский нарід не здобуде всіх прав». Чехи, котрі мали в давнійшій радї понад 60 послів, а крім того поміч 19 чеських фєвдалів, могли се робити і валили правительства Туна, Клярого, Кербера і т. д., але таки за 10 літ такої тактики не осягнули ані чеської мови у внутрішнім урядованю, ані чеського університету на Моравії. Переконавши ся про безуспішність сеї тактики, завернули чеські послы (крім радикалів і соціялістів) на дорогу переговорів з правительством, яку вибрав також руский клуб. Само про себе розуміє ся, що й ся дорога не веде з а р а з до реальних придбань і успіхів і тому справедливо п. Романчук сказав:

«Хоч число руских послів значно

більше, чим було давнійше, всеж таки у відношеню до числа всіх послів палати є воно занадто мале, щоби відразу направити все лихо, яке терпить руский народ», а так само щодо зміни системи політичної справедливо замітив п. Романчук на Нар. Комітеті: «Річ ясна, що годї викоріпити за 24 годин або й за рік того, що вкорінило ся через 40 літ». Такі погляди висловлювали ми не оден раз, одначе зустрічали ся за те з докором «сервілізму». Можемо з вдоволенєм тут покликати ся також на погляд п. Романчука в справі університетській і викликану з тої нагоди бучу в держ. радї. Ми також предметово і справедливо обговорювали і оцінювали одну і другу справу, але зате национ. демокр. „Діло“ кидало ся на нас і плюгавило своїм звичаєм, а ось що п. Романчук сказав про се:

«Друге місце в жаданях руского клубу займає справа університетска, хоч трудности є не тільки зі сторони Поляків, але й в тім, що й Чехи, Словінці та Італійці домагають ся для себе університетів».

Тимчасом п. Бурбела думає, що поставленє сеї справи «на вістрію меча» може сейчас довести до відкритя окремого укр. рус. університету.

Також і посол др. Олесницький висловив такий сам погляд в справі укр. рус. університету, який ми нераз висказали, збираючи за те напасти і плюгавленє нац. демокр. часописий.

«Що до університетської справи, говорив др. Олесницький, то не вистарчить упоминатись о університет, а треба щоби молодіж учила ся. Правда, що ниші народи, коли дано їм університет, також не мали наукових сил; алеж бо від них того не вимагано, а ми є в тім некориснім положеню, що від нас вимагають. Наші аргументи в сій справі богато зискають навазі, коли будемо мовити про виказатись рядом учених. Сього чейже ніхто не заперечить.»

Так звичайно говорить ся у нас і пише про польонізацию давнійшого львівського університету, що Поляки не мали наук. сил і не вимагано від них наукової кваліфікації. Алеж се було перед 40 роками, коли і від руских суплєнтів університетских Лопушанського, Сроковського і ин. не вимагано наукової кваліфікації. Тимто зовсім справедливі були заміти д-ра Олесницького звернені до акад. молодіжи. Ми також нераз вказували на потребу приспосібленя руских наукових сил, але за се також падали на нас гро-

ми від загорільців. Тимчасом, як ми нераз говорили, так і др. Окуневский сказав, що нема відювідних сил до катедр, бо др. Зобків пішов до Софії, а др. Горбачевский не думає іти до Львова. Але иншої думки є проф. Грушівский: «Виборить, панове, університет, а вже наша голова в тім, щоби постаратись о сили».

Нам здасть ся отже, що задачу руским послам улекшили би в справі університетській ті люди, котрі думають посвятити ся університетській карєрі, котрі вже діставали звільненя від службових обовязків учительских на оден, два а навіть три роки, побирали крім того стипендії наукові і були на заграничних університетах. Замість отже розносити сю справу по вічах, як домагає ся п. Бурбела, повинен би Нар. Комітет звернути ся до тих людей і пригадати їм їх народний обовязок, щоби єго сповнили, а тоді і лекше прийдеť ся руским послам «вибороти» університет.

Можемо при сій нагоді і на се звернути увагу, що наш суд про бучу викликану пос. Бачинським накликав на нас також нечувані напасти „Діла“. Послухаймож, що сказав п. Романчук на «Нар. Комітеті»:

«Послідна буча в парламенті була для становища руского клубу некорисна. Інші парламентарні партії не зрозуміли демонстрації руских послів і з обуренєм накинлись на них. Наслідком усього симпатії до Русинів остигли, а подія ся незвичайно врадувала Поляків, за котрими і москвофіли не лишились позаду. У всякім разі треба жалувати, що прийшло аж до такої бучі, бо, хоч рускі послы нераз уже виступали дуже остро, коли того треба було, то всеж у всім належить захищати міру і границі; а се треба вже самим послам полишити до осуду. Тим то й бажалось би, щоби наша суспільність і преса відносила ся до послів з довірею та не видавала їм коменди, бо вони там на місци самі найліпше знають, якої триматись тактики».

Подібно і др. Олесницький в справі тактики руских послів висловив подібні погляди, які ми нераз висказували. «Чи ми, послы, говорив він, що мали досить розуму, щоби стати послами, потратили вже глузди, коли приходить ся вибирати парламентарну політику? Щойно чути було похвалу для політики соймового руского клубу, котрому я був

головою. А до парламенту вийшов я тим самим, що був у соймі. Я сьмію бути тої гадки, що ми не промахнулись, а крім того звернув бачність на те, «що рускі послі мусять числитись і з тим, що про них думають інші партії. В парламенті має значінє не п'ястук, а знанє, розум, політичний сприт і консеквенція в діланю». Те саме висловив також пос. др. Теоф. Окуневский. «Ходить о те, чи рускі послі мають іти за голосом розуму і розваги чи воювати кулаками», і висказав бажанє, щоби послам лишити свободу діланя.

Отсе короткий погляд на становище і діяльність клубу парламентарного на основі висловів самих послів, поданих «Ділом», так що не може нас ніхто посудити о тенденційність.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Відозву всеполяків до Ради народової в справі виборів, про котру ми вчера згадували, уважають польські днівники зірванєм солідарности, якнебудь всеполяки формально з Ради народової не виступили, а лише в її обрадах участі не будуть мати. Рада народова уважає себе організацією утвореною з соймової більшости, отже сим разом підуть всеполяки на власну руку при виборах. Кандидати до сойму Ради народової будуть небавом оповіщені, а також її виборча відозва.

Arbeiter Ztg, головний днівник австрійської соціальної демократії, виступає різко проти погляду чеських соціалістів в справі національного порозуміння, який ми вчера обговорювали на сім місці а іменно проти одноцілості і неподільности країв, а за національною автономією. Показує ся з сего, що соціал-демократи остають в згоді, як довго розходить ся о теоретичні, мрачні утопії, а скоро доходить до практичного переведення в дійсности якоїсь справи, розходять ся в поглядах і різнять ся в засадах.

Д. 27. с. м. збере ся угорська делегацийна комісія для загран. справ, в котрій бар. Еренталь виголосить свої виводи про заграничну політику. Австрійська комісія збирає ся аж 30. с. м. Тепер живо займають ся в тих кругах справою скликання найближшої сесії делегацийної на конець мая або на червець до Будапешту, щоби заздалегідь ухвалити спільний бюджет на 1909 р.

Заграниця.

На основі компромісу між правительством пруским а консерватистами, про котрий ми вчера на тім місці згадували, ухвалено закон про вивласненє в другім читаню. В голосованню над § 13-им, дозволяючим вивласненє на основі компромісу до 70.000 гектарів прийнято 198 голосами проти 119. Проти голосували: центр, вольнодумці, Поляки і кількох з інших сторонництв. На днівнім порядку нинішнього засідання є третє читанє закона, котрий вже без сумніву буде прийнятий.

Мимо того становище Більова і німецького бльоку виборчими демонстраціями захитанє. В прускім соймі вольнодумці домагають ся виборчої реформи

Ліберальні організації домагають ся виступлення послів вольнодумних з правительственной більшости парламентарної. Вистарчилоб виступленє десяти послів, щоби більшість перемінилася в меншість, задля того можна напевно сподівати ся, що теперішня більшість не удержить ся до кінця сесії. В усіх таборах числять ся з уступленєм Більова і застановляють ся над справою єго наслідства. В сій справі усягають ся о союз з центром як правниця, так і лівниця.

Мароканське питанє що раз більше стає грізним. Дня 15. с. м. французські війська звели завзятий бій з війском Мугалі Мулей Решида. Бій тривав 10 годин і закінчив ся відворотом Мароканців. Мулей Гафід відповідає війну Франції, взиває до війни населенє, котре громадно-спішить під єго прапор. Petit Parisien заперечує, начеб Франція думала про розширенє мандату уділеного їй в Альджезірас і про скликанє в тій цілі нової конференції мароканської

З Старосамбірщини.

Я так диктую і так розказую, сказав собі пан редактор «Свободи»: що треба нищити клерикалів, що ширять «Основу» та доносити про таких до Народного Комітету і не вибирати таких на організаторів народних! Так сказав собі п. Цегельский, але забув про се, що не нарід для п. Цегельского, але п. Цегельский для народа; най п. Цегельский зрозуміє се, що Народний Комітет то руска суспільність в делегатах, а не п. редактор «Свободи» і най не говорить вісенітниць в імени «Народного Комітету» та не надуживає часописи «Свободи» до своєї цілі, щоби по при народну роботу вціплювати своїми базіканнями безвіре або підкопуване поваги віри, як п. ім'єм в статі «Як стара наша земля», де іронічно говорить ся про сьвяте письмо яко жидівські байки, та про єзуїтські поняття набуті з «Місіонара» і «Основи».

Коли чоловік перечитав сю статю, то прийшов до перековання, що в дійсности п. Свищ більше думав, як філософ-редактор «Свободи». Хто знає, чи п. Свищ не хотів лише переконатись, як то п. Цегельский виявляє ся з завданого єму питання, і переконав ся, що п. редактор всюди, як лише міг і доки лише було можна, обминав імя Бога яко початку всего. Замість сказати п. Свищови, що всьо має початок від Бога а опісля розвивалось після прав природи, які то права установив Бог (і се цілком годить ся з тими, як каже п. Цегельский, біблійними байками), п. Цегельский на початок кладе мраковину і з тої мраковини не може вийти і вкінці було видно, як розум п. редактора «Свободи» перемінюєсь в мраковину. А як раз п. Свищови ходило, звідки та мраковина взялась і годі було єму мраковину прийняти за початок всего та за всемогуче Божество, бож Божество Мраковина видало би ся єму за дурним. Таке писанє лицює «Громадському Голосови», «Землі і волі», але «Свободі» організови національної дем. партії зовсім ні!—та знов друга обставина вражує якомсь дивно, коли читаємо в «Свободі» залицюване до радикалів і соціалістів, а то тим більше, що органі їх вирікають ся тої залицянки. З тої залицянки виглядає цілком ясно, що партія національно-демократична а радикальна і соціалістична лише в деяких точках різнять ся межі собою.

Писати про клерикалів, яких властиво в значіню «Свободи» нема, то «Свобода» уміє, але виступити проти того, що

соціаліст Вітик і другі не вступили до руского клубу, та що они підписують внесенє соціалістів про викиненє науки релігії в школах, «Свобода» не знає. З того всего аж надто видно, що п. Цегельскому не розходить ся о нарід, лише о кириню серед того народа. П. Цегельский бажав би собі, щоби ніхто не посьмів назвати ся християнином, а вже як хто спротивить ся єго базіканям, то з ним перед суд «Народного Комітету».

І дивно нам, що Народний Комітет терпить того рода роботу п. Цегельского, чиж нема причини до невдоволення серед мас народа і інтелігенції? Ми не бажамо собі, щоби «Свобода» була книгою проповідий, але не можемо згодити ся на се, щоб она підривала повагу віри такими статями, які ми навели і які вже були обговорені в «Руслані». Чиж розум з мраковини п. редактора на стілько слабонький, що не потрафить писати справ політичних, народних без нарушеня справ, які відносять ся до релігії. Та се повинні зрозуміти всі «часописи», щоби не мішати справ релігійних з політикою і не провадити політики ворожої релігії а тоді не було би причини до суперечок. «Свобода» так і «Основа» моглиб бути речиками «Народного Комітету».

Нарід наш є певно радикальний, але за свою віру готов так само боротись як і за свободою. Посуджуванє людей о клерикалізм, який мав би цілу політику втрутити в руки духовних, се також не аби який помисл. Нікому не снить ся про верховодство духовних в політиці, але кожний, працюючи на народній ниві, хоче, щоби єго переконання плановано і тому люди, що не можуть погодити ся в переконаннях, роблять собі партії. Ми однак належачи до нац. дем. партії, хочемо нею бути, без домішок рецепти радикальної і соціалістичної. Рівнож най ніхто не посуджує тих так званих «Свободою» і «Ділом» клерикалів, що они боронять папу та єпископів, так єсть, слушаємо їх в справах віри, але жадаємо, щоби наші єпископи були правдивими патріотами і йшли з народом, бо в протинім случаю позістануть самі. Ми подивляємо єп. Роппа, що волів стратити все, як послухати царя, отсе єпископ гідний наслідования.

Рівнож жадаємо введеня фонетики в урядованю єпархіяльним, щоби тим показати правительству, що ми Русини Українці, щоби такий Марков і consortes не мали основи виступати у Відні за вирожджуванєм московщини.

Наколи наші власти церковні стануть вже раз на тім, що всі ми повинні йти вперед та ставати рішучо і отверто в обороні прав руского народа, без згляду на се, чи стратить там хто своє достоїнство, то тоді будуть з нами всі числитись, а нарід буде таких героїв окружати авреолею по всі віки, як пр. Снігурекого і інших. Як одного усунуть, то другого мусять поставити, а як всі будуть однакі, то перестануть усувати і будуть з такими числитись ся.

Покиньмо сварку і не даваймо причини до неї. Партія нац. демокр. повинна заховати свою повагу, щоби тим способом зникали всі прочі партії, бо коли будемо йти отверто і сьміло за народ, то щож зможуть нам закинути всі інші, противно всі будуть з нами лучити ся і стануть нами. Покиньмо особисті урази! хто хоче висварити ся, переконувати, має на се інше місце, а справа загальна не повинна через те терпіти!

Народовець.

Свій до свого.

(Гумореска).

Було се й не дуже так давно, а всеж не вчора і не передвчора. Троха вже часи змінилися на ліпше і тому я можу подати не видуману, але правдиву картку з життя адюнкта Коломийця, патріота, яких ми ще й тепер не маємо багато. Давніше не можна було про се писати, бо люди гадали б, що се тенденційна житєпись, шкідлива для розвитку народу; але тепер, коли вже — як кажуть — цілком певно настали ліпші часи, можна про суддю Коломийця сказати всю правду, не обвиваючи нічого в бавовну.

Пригадую собі: се було в одній реставрації вечором. Сиділа нас громадка молодших і в середнім віку мужчин і ми то слухали музики, то жартували, то заводили якусь поважну суперечку. Уже тоді здивував мене суддя Коломиєць деякими поглядами, що показували чудака. Він був у тих літах, коли то чоловік уже боїть ся женити, але від людей довідує ся на кождім кроці, що ще так зле з ним не є, і що може ще якусь дівчину зробити щасливою. Ущасливити одну особу він не хотів, але натомість дозрівала в р'їм гадка, давати заробляти лише своїм людям, щоб хоч тим способом приносити хосен народови. Він говорив там:

— У сій жидівській реставрації на пиві ви мене небавом уже не будете бачити. Я переведу систематично програму „свій до свого“, бо бачу, що інакше не прислужу ся своєму народови. Всі свої потреби буду задоволювати лише у Русинів...

Ми могли его переконувати, що се і при найліпшій волі не завжди дасть ся виконати, але він відповів на те спокійно:

— О скільки можна, виконаю. Очевидно, доки нема н. пр. руських фабрик капелюхів, доти купувати їх му у чужих людей; але за те не дам тим чужим людям ані гроля за рібку, коли не будуть говорити по нашому.

Ми знали, що Коломиєць великий педант і справді виконав свій намір; — через те і брав нас жаль за него, бо чоловік пускав ся очевидно в непевну дорогу.

Оден жонатий товариш хотів завернути його зараз із сеї дороги своїм досвідом.

— Я — каже — дав для жінки зробити сукню у руській робітні. Моя жінка сама їздила до міста до міри. Цілий жарт коштував мене коло сто корон. Присилають сукню, жінка вбирає, все тісне, мале, понівечене... Показало ся потім, що одежу зробили не на жінчину міру. Хотіли поправити, латали, шкували — і вкінці зробили щось таке, що коли жінка вбрала ся, розплакала ся, мов дитина; я з пересерця одним розмахом роздер блузку на двє і написав руській робітні лист такий, що повинен би всі ті патріотки у робітні вбити на місці, колиб у них була хоч купецька совість.

— Се пусте, — сказав на се Коломиєць — таке може трафитись і в чужих. Тільки ми до чужих не маємо жалю і все їм прощаємо; а від своїх жадаємо нераз і неможливих річій.

— Ну, ну! Спробуй!

А судя не тільки спробував, але й справді почав переводити свій плян, помалу, о скільки дозволяли відносини міста, у котрім Русини далеко не все могли подати чоловікови і за гроші.

Передовсім наняв собі вільну комнату у Народнім Домі, щоби гроші за наєм ішли без посередників на патріотичну ціль. У тім Домі була також і бурса з бурсацьким повітрям і з порядком таким, що тут не було ні спокою, ні чистоти. Уже по двох тяжнях Коломиєць жалував, що спровадив ся сюди, але, виллвши себе на такий непатріотичній думці, тим твердше сказав собі, що не вступить ся і буде мешкати далі. Дома він і так не багато сидів, отже міг витримати.

По якімсь часі ми побачили на нїм нову одежу, але так зле скроєну і вишиту, що не можна було стримати ся від заміток і жартів.

Плечі сурдута його були за широкі, камізьелька за коротка, а штани за вузкі.

— Хто тобі робив се убрание? — питали ся ми. — Воно лежить на тобі чудово. Подай нам адресу свого кравця!

Він подав нам адресу руського кравця, котрий тільки недавно отворив у місті свою робітню.

— Чи ти здурів, хлопе, що носиш ті мішки на собі! Ідиж, подиви ся у зеркало, як виглядаєш!

— Пусте! своїх людей треба підпирати. А я елегантом не був ніколи.

Минув з місяць — і ми побачили, що Коломиєць почав кривати на праву ногу. Ходив так, якби та нога стала коротша і він мусів схилати своє велике і дуже тіло на правий бік. Стрешило нас се, бо жаль нам було доброго чоловіка, котрий нікому води не закаламутив.

— Що тобі в нозі стало ся? — спитали ся ми его при нагоді у руським коріннім склепі, куди ми часом заходили, щоби за добрим прикладом Коломийця дати заробити своєму чоловікови за лихе пиво, нехлюйство у склепі і комнаті до снідань та за злу прислугу.

— Черевика далять мене — відповів він.

— Деж ти їх даєш робити?

— До Русина. Хочете адресу: Іван Шкірка, улица Львівська, ч. 32. Дуже солідний швець.

— Та нехай тебе чорт побере з твоїм шевцем! Солідний — а зробив з тебе каліку!

Коломиєць відповів на те цілком спокійно: — Та він розбивав на коніті черевика і се не помогло.

— Було йому тими черевиками голову розбити!

— Деж такжє! — сказав на те здивовано. — Я розмочу черевика у воді і буду так довго носити, поки не стануть добрі на мої ноги.

Справді, по якімсь часі він уже не кривав, тільки жалив ся на нагвітки та на те, що досі жаден Русин-Українець не придумав ліку на нагвітки. Німці видумують що року щось нове, а ми то купуємо і тільки збогачуємо чужих людей, своїх ворогів.

Коломиєць чимраз більше дивував нас. Як обіцяв нам, так і справді, помалу та консеквентно, виказував свою програму. Була в тім поступованю очевидна впертість, сліпа завзятість, але причини сеї впертости були такі гарні, що він у наших очах ріс і ріс на чимраз більшого патріота.

Він переконував нас, що не штука бути патріотом, коли тобі з твоїм патріотизмом вигідно жити; правдивим патріотом є ти лиш тоді, коли ти через патріотизм терпиш на тілі і на душі. Приймай муки від усіх руських ремісників разом, але не покидай ся ніколи оклику: „свій до свого!“ Терпи, брате — патріотом будеш!

Такі гарні думки нам, товаришам Коломийця, дуже подобали ся; але, сором сказати, ми не завжди ішли його слідом, не хотіли приймати мук на себе, не хотіли бути добрим патріотом.

В однім лише слухали ми його, а іменно заходили досить часто до руського корінного склепу та пили там пиво. Хоч там нераз лампа контіла і обісцувала нас сажєю, хоч там тарілки витирав хлопець своєю полою, але була се руська гостинниця, тут лише можна було найти тепер вечерами доброго товариша Коломийця, тому ми тут і бували часом.

Властитель склепу нарікав часто перед нами, що Русини його не підпирють. Суддя Коломиєць обурював ся разом з ним на Русинів, а притім і на нас, коли ми єму — звісно, не при властителю склепу — казали, що руський купець мусить давати такі самі добрі товари і за таку саму ціну, як инші, коли хочє, щоб його підтримати. Тимчасом от хочби й тут: яке нехарство, товари гірші, як у жидів, а дорого, як у найліпшій склепі. От і пиво яке! а по вині на другий день голова болить. Пані-Русинки спершу підпирали его, а потім покинули. Яка кому неволя підпирати несумлінного або недотепного купця? Але Коломийця вже ніхто не міг переконати. Він ли-

ше тужив за тим, щоби в місті отворив який Русин реставрацію; бо доси харчував ся у Німця.

Прийшла осінь. До міста приїхав руський театр. Коломиєць ходив правильно на всі театральні вистави і з ангельською терпеливістю слухав — уже не знати, котрий раз в житю — Баронів циганських і Дзвонів корневільських, щоби підперти народну інституцію. Се слуханє німецьких опереток і українських штук, у котрих люди співночи пили горівку і танцювали без музики на леваді, мало на него такий вплив, що его патріотична впертість дійшла просто до краю.

Він дав собі до Русина робити „оберрок“; а кравець хоч узав гроші і обіцяв „оберрок“ зробити на 1. падолиста, зробив його аж на 20. падолиста. Тимчасом Коломиєць, ходячи до театру, тяжко застудив ся. Пролежавши з місяць хорим, він почав харчувати ся у реставрації, яку саме на новий рік отворив оден Русин, оголосивши у руській газеті, що свій повинен ходити до свого і що в него харч просто пишній. Коломиєць ходив до него і на обід і на вечерю.

Сей патріотичний учинок Коломийця був уже не на его сили. Дух у него все ще був бодрий, але тіло — а особливо жолудок — вимовили єму службу. Патріотичні борщі і пироги з руської реставрації застрягли Коломийцеві під серцем і з него зробилось щось неподібне на чоловіка, так змарнів і пожив. Нарешті якась печеня з руським компотом, себто з капустою і картоплею, доправила его: він заслаб знову і помер у шпитали, не доживши сорок років.

Коли ми про се дізнали ся, то аж руки заложили. „Був патріот!“ — сказали ми всі одним голосом. „Таких мало. Треба єму справити гарний похорон!“ І ми поховали его дуже гарно. Особливо промова на могилі его зробила на всіх глибоке вражєне. Говорив єї его товариш з суду менше-більше так:

Помер ти, наш любий товаришу, і прийшов сюди до своїх, на руський цвинтар, вірний засаді „свій до свого“ до самої смерті. Ти, можна сказати єміло, помер з патріотизму, поклавши свою душу і тіло на жертвеннику народної справи. Чого з тобою не виробляли рускі шевці, кравці, реставратори, театри, Народні Доми і т. п. — все ти зносив, як герой, щоби лише виконати поклик: „свій до свого!“ Ходив ти одітий, як страхопуд, окалічив на ноги, застудив ся від руської точности, заслаб на жолудок, ступав у театрі, зачадів у Народнім Домі, і нарешті вмер від руського компоту! Хто з нас годен стерпіти такі муки?! Тому не забудемо ми тебе, наш мученику і т. д.

Дуже гарна була промова. Ми всі аж поплакали ся. А щоб могила его не щезла без сліду, ми поклали на ній пам'ятник з написом:

Ту лежить правдивий патріот!

Убив его руський компот.

Пам'ять его од рода в род!

Новинки.

— Календар. В неділю: русько-кат.: *Богоявленє Господнє*; римо-кат.: Фелікса. — В понеділок: русько-кат.: Собор св. Івана; римо-кат.: Фавіана і Севастіяна. — В второк: русько-кат.: Юрія і Емілія преп.; римо-кат.: Агні М.

— Нові кандидатури. „Діло“ доносить, що на зборах повітових організаторів ухвалено далше отсі кандидатури на соймових послів: в цішанівській повіті суддя Антін Рак, в бережанській повіті Тимотей Старух, посол до деж, ради. в борщівській повіті др. Дам'ян Савчак з Борщова, в скалатській повіті Йосиф Задорожний, господар в Новосіліч скалатській. — „Галічанін“ подає отсі кацапські кандидатури: в перемишлянській повіті о. Григорій Кармалита, парох з Борщова, в чортківській повіті Андрей Марчак, вїт з Білої, в

в ярославському повіті Василь Бігус, господар з Висоцька, в перемишльському повіті селянин Адам Федак, в борщівському повіті Ілля Гладий, господар з Пановця, в золочівському повіті селянин Конрад Захарчук, в жовківському повіті др. Мих. Король, в станиславівському повіті о. Ник. Виницький з Галича, а в калуському повіті Ів. Коник, госп. з Тужилова.

— Річна платня замість посольських диет. В деяких державах парламентарні послы дістають постійну річну платню замість диет. Найвище платні (в Європі) є послы і сенатори у Франції, де дістають річно по 16.000 франків. В Німеччині вносять річну платню парламентарних послів 3.000 марок. В Зєдинених Державах півн. Америки члени конгресу одержують 5.000 доларів річно і зворот коштів подорожи. В Англії думають про заведення диет, в Італії дістають послы лише безплатні карти їзди залізницею, в Бельгії дістають послы річно 4.000 франків, на Угорщині 6.400 К, в Росії виплачують послам по 10 рублів за кожне засідання думи, в Швайцарії по 20 фр. денно і кошти подорожи, в Голандії по 12 гульденів, в Норвегії по 12 корон, в Данії по 6 К, в Швеції по 1.200 К за звичайну сесію а по 10 К за кожний день надзвичайної сесії. В Австрії мають парламентарні послы дотепер по 20 К денно за час сесії. Однак послы сим не вдоволяються, бо з замкненем сесії кінчить ся виплата диет. І отже з Відня доносять, що диети мають знести а завести постійну платню, яка має вносити по 7.000 К річно. Сей видаток на 516 послів вносив би квоту 3,612.000 К, коли тимчасом вставлено до бюджету на диети і кошти подорожи в 1908 р. лише 2,550.300 К.

— † Архієпископ Фердинанд IV, великий князь тосканський, помер вчера рано в Сольного-роді. Покійник мав 72 літ і був сином архієпископа Леопольда II тосканського і княгині Марії Антонівни неаполітанської. По смерті своєї першої жінки кн. Анни Саскої подружив ся був з архієпископом Аліцією, дочкою Кароля III, князя Парми. По резигнації сього вітця оголосив ся в липні 1859 р. князем, але хоч прирік у виданім маніфесту берегти конституцію і народні права Тосканців, то таки народні збори зложили его з престолу і прилучили Тосканію до італійського королівства. Здетронізована родина вел. князя схоронила ся до Австрії і проживала у своїй віллі над Боденським озером або в Сольного-роді. Покійний архієпископ Фердинанд був батьком екстрафінанс Монтінозо, тепер п. Тоселі і архієпископа Леопольда Сальватора, тепер Леопольда Вельфлінга.

— Відлига. По довших і сильних морозах настала відлига. По полудні росив дощ, а вінні весь ранок з дощем, і сніг топить ся, а з дахів камениць сиплять ся лавіни мокрого снігу з ледом на голови прохожих.

— Картярство по селах. Зі сквирського повіта, київської губернії, доносять „Раді“, що там по селах приняв ся поганій звичай гри в карти: „За прикладом писарів, економів, учителів і иншої сільської „інтелігенції“, котра користує ся всяким випадком, щоб пограти в карти від вечера до ранку та обіграти свого недосвідченого партнера, пишуть „Раді“, тягнуть ся і наші селяни. Картьярська гра чим далі все більше й більше розширює ся серед селянства і випихає стародавні гри, котрі здають ся сьогочасному селянству пустими й мужицькими. Се булоб ще пів біди, як би гра вела ся не на гроші. А то... збирають ся, звичайно, охочі до гри та до легкого заробітку, селяни в хату до якого будь гуляки, завішують вікна і починають грати в карти ціліснічку ніч, програючи часами останню свиту, піджак, збуваючи за безцінь корівчину „цяпавку“. Злість же за програшу зганяє ся, звичайно, на бідній жінці та дітях. Жінка, що мала нещастя кинути докір чоловікови картьяреви, не оден день носитиме ся з синяками. Найбільше розповсюдженими грами межі нашіми селянами являють со „стукал“ і „гра в двадцять одно“. Грають дорослі, але не цурає

ся карт і дівчора-школярство. Школьяри грають „в дурня“, „в п'яницю“, оплачуючи програшу сирниками, перами т. и. Привчають ся, щоб на старість було, мовляв, як нахідка, бо й, справді, якже не грати, коли батько грає, учитель грає, а у батюшки он на тім тижні ціліську ніч світило ся — так в карти грали».

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В неділю дня 19. с. м. „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

— 3 „Львівського Бояна“. Іменем Виділу нашого товариства подаю отсим до відома усім П. Т. Паням і Панам членам дійсним і спомогаючим, що проба мішаного хору відбудеть ся дня 21. с. м. вівторок о 7. годині вечером в комнатах товариства. Великий концерт в честь Т. Шевченка припадає на місяць марець — часу уже не багато, а мають бути дані між иншими два великі твори музичні з повною оркестрою а то Bruch-а „Гарна Елена“ і Лисенка „Бють пороги“. Проби з оркестрою піchnуть ся уже в другій половині лютого — а до сего часу мусить хор знати свої партії на память. Прошу про те в комплеті являть ся на кожній з найближчих і так дуже нечисленних проб. Починаю точно о год. 7:20, кінчу о год. 9. За Виділ: М. Волошин дїрігент.

— І. балъ українських медиків відбуде ся 4. лютого с. р. в великій залі „Народного Дому“ у Львові. Вступ лиш за запрошеннями, котрі вже висилають ся, а хто би при висилці через похибку зівстав пропущений, буде ласкавий віднести ся до т. В. Кобільника ст мед. ул. Францішканська 17. Музика військова 80. п. п. Ціни місць: Вступ на салю 4 К, карта родинна на 4 особи 12 К, газетня 2 К. — Комітет молодіжи: М. Ваврик, С. Гасюк, В. Кобільник, О. Кордасевич, О. Прийма, І. Стефанович.

Наука, штука і література.

— Український театр П. Юркевича перебуває тепер в Гадячі (Полтавщина). На Новий рік виставляв „Суету“ і „Кума мірошника“ („Рада“).

— Переклад Гетового „Прометей“ на українську мову спорядив М. Славинський і помістити его в збірнику „Терновий Вінок“.

Телеграми

з дня 18. січня.

Рим. Агенція Стефанього доносить: Св. Отець Пій Х дістав вчера легкі болі ревматичні, що появляє ся у него звичайно в сій порі. Прибійний лікар, др. Петаззі, відвідав Папу вчера рано. Папа встав потім з ліжка і межі год. 11. а 12. приняв на послуханню секретаря стану кс. кардинала Меррі дель Валья, майордома і кілька осіб.

Будапешт. Вчера у президента сойму Юста відбула ся друга конференція в справі ревізії соймового регуляміну. Продовжене нарад буде в понеділок. Більшу частину дотичних точок поладнано.

Будапешт. Сойм приступив до розправи над контингентом рекрута на 1908 рік.

Тегеран. На вчерашнім засіданню парламенту президент і члени дотичної депутації зложили звіт в справі угоди з султаном.

Відень. Начальний редактор „Neue Freie Presse“ Бахер помер.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 17. с. м.: о. Ксенсфон Соєнко, Конюхи; Софрон Недільський, Коломия; др. Сабат Николай, Станиславів; Михайло Соєвицький, Бережани; др. Роман Тустановський, Відень; др. Корн. Терлецкий, Бережани; Люкіль Червянський, Борщів; Николай Дурбак, Войнилів.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведенє

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляпі, прасовані бляхи для сторожик і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (6—?)

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх апіках і дрогуеріях.

(9—12)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпечєня будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі, сім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожну корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні ціли.

Поясненє до обезпечєнь уділяє Дирекція або агєнти

Агєнції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить лийшій агєнт „Дністра“, можуть пасьменні селяни старати ся о уділенє агєнції. До тепер дістали агєнти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжноти курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата

до «РУСЛАНА» вилосить:

в Австрії:

на члн рік . . . 30 пер.
 « п.ч року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 170 пер.

За границю:

члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Посилання членів по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми ємо і душою ми варени: а не вольмоєм малости і віри не вольмоєм,
 бо руски ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.

Рекламації неопечатаніє
 вільні від порта. — Огоде-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

В попередних числах подали ми погляд на розвиток політичного життя серед руского народу в Австрії і на основі власних помічень і висловів самих нац. дем. послів на Народнім Зїзді подали ми свій суд про дотеперішню політику руского клубу в держ. раді, а суд сей, як ми зазначили, згоджував ся майже зовсім з поглядами головних речників клубу пп. Романчука, Олесницького і Окуневського, як небудь різко ріжнив ся від поглядів «Діла» і «Свободи». На закінченє сих виводів і на подтвержденє нашого суду про парламентарну політику покличемо ся ще й на голову Нар. Комітету, посла д-ра Костя Левицького, котрий ось як висловив ся на Нар. Комітеті:

«Що до парламентарної репрезентації треба тямити, що терен її діяльності часто инакше виглядає звідси здалека, ніж там на місці. Дятого посол нераз инакше мусить поступати, як хотілось би кому тут. Треба мати терпеливість і віру і не напірати на послів, бо легко могло би стати ся, що той напір був би хибний. Преса має задачу не лише інформувати але й провадити нарід, а сю задачу повинна сповняти як слід, щоби вести нарід в добрім напрямі. (На жаль сам руский клуб дізнав того, що нац. дем. праса не веде народу в добрім напрямі, а сим чимало шкодить рускій справі і успіхам руского клубу. — Ред. Русл.).

«Що до парламентарної тактики наших послів, ухвалено і проголошено опозиційне становище до правительства, поки правительство не покладе кінця кривдам руского народу. Наслідком більшого числа наших послів є й положенє їх кориснійше. Руский клуб на запросини президента міністрів вдав ся в переговори з правительством і висказав свої жаданя, маючи на увазі лише добро цілого народу. Переговори ведено без посередництва польської репрезентації, хоч се було їй дуже не по нутру». (Се о стілько невірнє, що правительство таки до переговорів втягало і намісника, в присутности котрого президія руск. клубу переговорювала з бар. Беком, а крім того бар. Бек о всім знов повідомляв президію польского кола. — Ред. Русл.).

Годить ся тут ще згадати і про відносини нац. дем. сторонництва і руск. клубу до москвофілів, руских радикалів

і соціал. демократів, а при тім покликати ся також на самих речників нац. дем. сторонництва.

На Нар. Зїзді висловив погляд сего сторонництва в тих справах др. Кость Левіцький: «Про москвофільське сторонництво, зазначив він, зема що й говорити; воно вже цілком отверто перейшло на службу Поляків. Таким чином наша тактика ясна: поступати самостійно, а в разі потреби в бльоку з иншими українсько-руськими сторонництвами».

Отакє становище заняв Нар. Комітет супроти москвофілів доперва в останніх часах, бож ніхто не заперечить, що не тільки підчас виборчого руху нац. демократи зносили ся з москвофілами, але й з відкритєм держ. ради прийняли пять москв. послів до клубу, котрому надали дивоглядну назву «русский мало-русский (український) клуб», та що навіть після виступленя Маркова і Глібовицького намагали ся инших трьох задержати в клубі, котрих доперва напір московского штабу львівського і московської молодіжи приневолив з тамтими двома утворити «русско-народний (Russischer) клуб». Все те є наглядним вислідом і останком консолідації і наконечне зірванє сего союзу можна повитати словами: ліпше пізно, як ніколи! Наслідки сумної памяти пояснив також др. Олесницький в своїй промові про соймову політику на Народнім Зїзді:

«Положенє соймових послів руских, говорив він, некорисне від початку, ще більше змінило ся на нашу некористь протягом останних 6 літ. На 14 спершу вибраних руских послів було москвофілів всього 3. Се число згодою подвоїло (!) ся, коли в р. 1903, місце п. Барвіньського заняв москвофіл, Сяніччина вибрала п. Куриловича, а вкінці на місце пок. Гладжука прийшов п. Ганчаковский. Всеж таки всі рускі послі тримали ся в однім клубі завдяки заходам президії. Але при самім кінці сесії єдність клубу була вже тільки формальна. Захиталась вона значно вибором члена краевого віділу, коли москвофільські послі жадали вибору п. Ганчаковского, а наші, не маючи відповідного кандидата, переперли вибір п. Охримовича. Вкінці добив єдність клубу пос. др. Король своєю офертою під адресою Поляків».

«Тепер уже не можна надїяти ся, щоби послі напі і москвофільські коли небудь зложили спільний клуб соймовий». (Щоб лише се справдило ся! — Ред. Русл.).

Московский клуб в держ. раді грає вельми нужденну ролю, бо не в силі він

добути які небудь придбання реальні для руск. народу, а вжеж мимо всяких намагань таки не доведе до того, щоби москвофільство в Австрії признано краевою мовою, або щоби правительство згодило ся заводити московский університет, московські школи і т. д., як сего домагає ся клуб. Сі домаганя мають лише значінє баламутства, яке вводить ся на парламентарне і політичне поле, значінє спинюваня реальної роботи руского клубу, як і в краю в рускій суспільности москвофіли мають задачу киринити і спиняти розвиток і поступ національний і культурний руского народу.

Ми нераз вказували на те, що найбільшими ворогами руского народу, єго просвітного, народного і політичного розвитку і поступу власні єго відступники, а такими є москвофіли, чи там москалі або, як они себе звуть: русскіє. Се подтверджує тепер сам «Галічанін» а contrario, залицяючи ся до Поляків і правительства і вмовляючи в них, що найбільшим ворогом в краю є українство а з сего бажає упечи собі печеню при соймових виборах. Тимто ми все наставляли на те, щоби поборювати всіма силами сего домашнього ворога, відступника, а вже з Поляками скорше, чи пізнійше дійдемо до ладу і порозуміння. Сего у нас одначе не хотять зрозуміти, бо найпопулярнійшим окликом є боротьба з Поляками. За таким окликом іде також Нар. Комітет, котрого речник на Нар. Зїзді др. Кость Левицький про відносини до Поляків висловив до ось як:

«Дося дурили ся Русини, що між Поляками є сторонництва, прихильні нам; отже показало ся, що се помилка. В справах національних всі Поляка однакові і всі їх сторонництва одною лавою ідуть против Русинів. Тим то політика Русинів цілком ясна: борба против усіх польських сторонництв!»

Очевидно, що всі польські сторонництва руководять ся народним самолюбством і бажалиб по змозі удержати ся при верховладнім становищі в краю, в соймі і в держ. раді. Одначе всеж таки між народом руским а польським може і переогодом мусить прийти до порозуміння, мимо всяких дотеперішніх неудач. Поляки зрозуміють на останку, що Русинам не можна буде на довший час відказувати рівноправности, бо національна боротьба вичерпує сили обидвох народів і наносить обидвом необчислимі шкоди. Коли два чужі собі народи Німці і Чехи відчувують конечну потребу порозуміння, як небудь до того ще далеко, то так само у нас з одного і з другого боку зро-

зуміють, що дальше розогнюване і розятруване польско-руського спору не веде до нічого доброго. Тимто така війна всіх проти всіх, не доказує політичного розуму, ані не є успішною політичною тактикою. Маємо надію, що й керманічі Нар. Комітету се небавом зрозуміють.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Переговори з провідниками ключів має розпочати міністер-президент бар. Бек, як звичає Koger. Austr., зараз після соймових виборів, щоби уложити речинець скликання державної ради і програмі законодавчої роботи. Позаяк се буде зависиме від поступу роботи в бюджет. комісії, отже можна сподівати ся, що державна рада збере ся около половини марця. Першою задачею буде ухвалення пропозицій що до побороновобранців. Якнебудь пропонує обнижувати організацію гірської артилерії і утворення відділів з машиновими карабінами, не вимагає пропозиції підвищення бюджету. Бранка відбулася зараз після ухвалення пропозиції, отже в другій половині марця.

Про національне порозуміння говорив міністер Прашек в Німбургу і зазначив, що домагане Чехів, щоби пята частина урядників в міністерствах була чеської народности, є зовсім оправдане, а Німці, вдоволяючи сему домаганню, показали би, що дійсно бажають згоди. Серед оплесків зібраних заявив Прашек, що з того домагання Чехи не спустять ані крихти!

Міністер Пешка висловив ся на недавнім вічу похвально про національні почування християнсько-суспільної справедливості. Се признання викликало докори в Arbeiter Ztg, котра накидає ся на заступництво національних справ. Ми вже згадували, що чеські соціалісти домагають ся з одного боку одноцілості і неподільності Чех, але вимагають національної автономії в Австрії довший а навіть горішній, де зовсім Чехів нема. Се викликало рішучу відправу з боку христ. суспільників, о чім мін. Пешка з признанням висловив ся. Отсе не припало до впадоби соціалістичному дневникови. Християнські суспільники добачають в тім відзиві Arbeiter Ztg національну зраду і пригадають се соціалістам при виборах.

Хорватський бан бар. Равх оголошує уже після привіту, який устроїв ему в Загребі хорватський нарід, а перед урядниками, котрі ему представляли ся, виявив свою програму, котра майже нічим не ріжнить ся від програми попередника. Замітна є велика самосвідомість бана і запевнене, що він буде рішучо поступати. Годить ся і про се згадати, що яко поруку для своєї політики покликуює ся на бажане Корони. Чи він буде щасливий в своїм урядованню від попередника, можна сумнівати ся, бо не лише опозиція ему противна, але навіть т. зв. «мумії» не горнуть ся до него.

Заграниця.

Відвідини царські в Римі, які недавно заповідано, відкликано, а се викликало немиле вражіння. З італійського боку намагають ся вмовити в світ, що звідтам не виходили ніякі записки до таких відвідин до Петербурга і потіша-

ють ся тим, що цар приїде, скоро лише буде міг виїхати з Росії. Погрози соціалістів італійських і анархістів мали бути причиною понехання царського виїзду до Італії.

Зворот в заграничній політиці Росії? Коли доси відбували ся деякі перемиї в міністерствах, що відносили ся до внутрішньої політики, виринула тепер вість про можливу зміну в міністерстві заграничних справ. Міністер Ізвольський має із свого становища уступити і обняти якусь амбасаду. З сим послідувала би імовірна зміна в заграничній політиці. Він славив ся заслугою, що вирівняв суперечність, яка була ще з часів Петра В. «між медведем а китом» і довів до порозуміння між Росією, Англією і Францією, на велику радість славянофільських і протигерманських живел в Росії. Однак заколот, який небавом опісля проявив ся в Персії, усумнив російські круги правительственні що до вартості союзу з Англією, а вже зовсім здивоване було рос. правительство появою американської флотії на Великім Океані. На далекім Сході доходить до важного рішення, а Росія мала бу собі дати вязати руки Англичанам, союзникам Японців! Военний секретар американський Тафт був в Петербурзі і предкладав довірчово порозуміння Зедин. Держав Америки з Росією проти Японців. З тим новим зворотом не дала би погодити ся дотеперішня політика Ізвольського. Коли отже цар признає потребу зміни в заграничній міністерстві, то се стає певним доказом, що Росія бажає мати в Азії вільну руку. Але ся зміна обумовлює також певну зміну що до становища Росії супроти Австрії і Німеччини в балканських справах, як небавом виявить ся.

Рух за загальним правом виборчим, розширенням також на жінчини, довів в Англії до дивних подій. Недавно на жіночій вічу в сій справі дійшло до великої бучі. Перед роком влетіла ватага жінчин до парламенту і там так завзято поводи́ла ся, що треба було їх насильно видалювати звідтам. Тепер звернули они свої завзяте проти міністрів і підчас ради міністерської напали на палату президента міністрів. Щоби не звертати на себе бачності поліції, приїхали сі прихильниці рівноправності жінчин дорожками, а коли переходив міністер скарбу, кинули ся на него, але поліція відперла їх. Деякі жінчини привязували ся ланцюхами до штахетів коло палати і криком домагали ся загального права виборчого, так що поліція з трудом могла порозп'ятувати ланцюхи і усунути демонстрантки. Але одна з них таки дістала ся до палати міністра президента, звідки її дверники зараз видалили. При тім увязнено 5 жінчин.

З України.

Кредитове товариство у селі Полтавці *).

В 1903 р. учитель Б. задумав скласти в с. Полтавці херсонського повіту кредитове товариство. Селяни зразу неймовірно ставили ся до його заходів. Але Б. нарешті таки вдало ся здійснити замір — товариство було відкрите 15. жовтня. Членів-фундаторів у ньому набрало ся 36 душ. Засоби товариства були не-

*) Отся допись, яку подаємо за „Радою“, стає відрядним доказом, що наші брати на Україні забирають ся до народогосподарської роботи, яка може виробити в широких верствах свідомість громадської спільности, а до того підвижити добробит селянства, забезпечене товару, се така річ, про котру би і у нас варто подумати. *Ред. Русл.*

величкі — державний банк для основного капіталу позичив 1000 карбованців та відкрив короткоречинцевий кредит на 1000 карб. Діяльність товариства йшла вяло, аж поки селяни не побачили на ділі користі від сеї інституції. За 4 роки товариство розросло ся, операції его поширились. Тепер в ньому більш ніж 1900 членів, а засоби його по останньому рахунку такі:

Кредиту в державнім банку 10.000 карбованців.

Вкладок—91.500 карбованців 99 копійок.

Власного капіталу, що склав ся з прибутків—5162 карб.

Позичок у окремих осіб—4105 карб. 53 коп.

Капіталу з особливим призначенням—1544 карб. 23 коп.

Нерухомого майна (три будинки, з котрих оден товариство віддало під двохкласну земську школу, а два віддає в аренду для лікарні) на 6200 карб.

Рухомого майна на 450 карб.

В сім році товариство ввело, окрім грошових операцій, продажу хліборобських річий. Всього за літо було продано 12 фургонів, 22 віялки, 20 жаток, 28 плугів. Окрім того товариство продає зернові продукти на комісії підставах через петербургський міжнарод. торговий банк. За сю осінь відправлено хліба 50 вагонів, на кожному пуді його товариство заробляло більш 5 коп. проти ціни на міському хлібнім базарі, що дало членам товариства до 20 карб. чистого прибутку.

В слідуючій році операції полт. товариства ще більш поширять ся, бо воно відкриває потребительську крамницю, а може ще заведе і обезпечене домашньої худоби. На зібраннях членів тов. уже піднімалось питання про сю справу. Добродій П. зложив і проект, на котрий варто звернути увагу. В ньому говорить ся, що кожен член товариства повинен обезпечувати свій товар. Корова й коняка цінується не вище сорока карбованців. Основний капітал в 300 карб. складається з одночасних членських вкладок, а рухомий біжучий з щорічної плати, котра буде вноситись за кожну обезпечену товарюку і розмір котрої встановлять члени на загальному зібранні. Коли у кого з членів пропаде коняка або корова, члени правління товар. видають йому 40 карб. В тім випадку, як рухомий капітал страить ся увесь на премії і буде порушений основний капітал, останній поповняється всіми членами. Легко зрозуміти, яку користь давало б се обезпечення худоби членам товариства, особливо убогим. 40 карбованців—се велика заплата для селянина при лихій годині і між тим на кожного члена прийдеть ся так мало—дві копійки всього—коли членів 2000.

Не можна не спочувати таким замірам і мовчки минати такі факти з життя селян! Не здійснити, а хоч тронуть тільки таке питання, як обезпечення худоби — се вже великий поступ, здоровий крок вперед для селян—покажчик свідомості і не малого розуміння таких справ.

Можна тільки бажати, щоби подібні товариства складались і розповсюджувались скрізь. Користь від них буде більша, ніж може здаватись зразу. Вони не тільки допомагатимуть селянським злидням, а й привчатимуть селян до порядкування громадськими справами, розвивють самодіяльність, розуміння користі підприємств, зложених на підставах суспільности. Се буде для селян справжня школа життя.

Ів. Шибаненко.

II.

Лист П. Куліша до Мальвіни Климковичевої.

Подав
Кирило Студинський.

Вдова талановитого публіциста і письменника Ксенофонта Климковича*) звертала ся більше разів до П. Куліша з проською о підмогу для нелітнього сина-сироти. Куліш, що високо цінив талант Климковича, просьбі його вдови не відмовляв. Мабуть в останнє звернула ся вона з такою проською до Куліша в році 1882, однак місто грошової підмоги одержала лист, який печатаємо. До листу долучив Куліш поезію п. з. „Корчємня Кобза“, яку радив видрукувати а чистий дохід з евентуальної розпродажи обернути в користь сина Климковичів.

З листу пробиває ся подражненє Куліша з причини неудачі русько-польського примирення, якого речником був Куліш у своїй „Крашанці“, виданій саме в р. 1882 „Русинам і Полякам на великдень“. Галицьких Русинів, що осудили його „Крашанку“, назвав він дурнями, а так само пошанував він Поляків. В поезії „Корчємня Кобза“ повторив дещо Куліш зі своєї „Крашанки“, виступаючи против „корчємних кобзарів“ та против їх пісень, в яких вони „важким духом дихали на Ляхів та на все панство“**).

А висказував Куліш ці гадки нераз в історичних творах, в „Історії возсоединенія Россіи“ а побіч неї в „Хуторній поезії“ (1882) і в „Дзвоні“ (1893). Сумне вражєнє викликають вони в душі читача, хотьби тому, що з погордою до козацтва, кобзарів таї взагалі до минувшини України, яку Куліш бачив в найчорніших красках, йшла в парі його надмірна прихильність для всего, що чуже, для всего, против чого український народ цілими віками боров ся, хибав не тому, що самі обставини, гнет і самоволя його до сего зневолювали.

Поезія „Корчємня Кобза“ в сій формі в якій її подаємо, друкованою не була. Не найшов ся в своїм часі меценас, щоби її для поратованя сина Климковичів хотів видрукувати. Не було такого меценаса ні між своїми, ні між чужими. Для „своїх“ не уявляла „Корчємня кобза“ ніякого інтересу, а чужі могли начитатись ще „красячих“ річий в р. 1882 і в „Крашанці“ і в „Хуторній поезії“. Видав її сам Куліш в р. 1893 у жєневським „Дзвоні“ під заг. „Народный Домъ“ (стр. 107—9), однак з цілком иншим закінченєм. Щоби виказати ріжницю між „Корчємньою Кобзою“ а „Народним Домом“ друкуємо обі поезії.

Як лист, так і поезію вийняв я з бібліотеки наукового товариства ім. Шевченка, куди передав їх о. кат. Ап. Стефанович.

I.

Добродійко ласкава,

Даючи Вашому синкові гроші про єго нїжду, яко дитині Климковича, я давав не з багатства українського, а з українських злиднів.

Приятели Климковичові зробили все по своїй дурній сназі, щоб моїх книжок ніхто в Галичині не купував, а на Україну ім нема ходу. То я, покинувши велике письменство, зробив ся простим кобзарем; а не маючи й про свою власну нїжду людської денежки, посвѣлаю Вам вірші мої про корчємню кобзу. Може, знайдеця такий, що напечатає. Тоді людська денежка и Вашому синкові с кобзарського заробітку перепала б.

Про таких дітей, як Ваш синок, булі в мене хороша думка; та ні Ляхи, ні Русини (однаково дурні) не дали міні нічого зробити. То піклуйтесь тепер ним, Добродійко ласкава як самі знаєте. Я ж, коли розживуся на гроші, то про малєнького Климковича згадаю.

Прихильний до Вас

П. Куліш

Р. Б. 1882, місяця сєрпня на 13-ий день п. ст. з Відня.

Р. С. Колі б справді знайшов ся охочий напечатати, за якусь Вам плату, се віршуванє, то не иніако нехай печатає, як укупі з оцім листом моїм, и щоб моєї правописі не перемінати, акцєнти заховати и „с пісні слова не викидати“.

*) Про Ксенофонта Климковича гляди: Огоновский: „Исторія литературы русскої“. Часть II 2 віддѣль стр. 606—15.

**) Порівнай „Крашанку“ стр. 14—18.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві в торок: руско-кат.: Юрія і Емїлія преп.; римо-кат.: Агні М. — В сєреду: руско-кат.: Полїєвкта м.; римо-кат.: Вінкєнтія.

— **Йорданське сьвято** опроведено вчєра у Львові величаво і торжєственнє, до чого причинила ся гарна погода. По богослужєню в Преображєнській церкві вирушили процесії з о. митратом Білєцким і крилошанами на ринок, де при керниці коло „Нар. Торговлі“ відбуло ся водосьвятє. Потім наступив процесійний похід докола ринку; в поході ступали шефи краєвих властей, академічний сенат, офіцєрський корпус і др. та дєсятки тисяч вірних.

— **Полїцєйський нїх** має неперєчнє „Галїчанів“, про се ніхто не сумнівав ся, а єго редакция дала не одєн раз доказ, що виконує полїцєйський догляд над всякими „сєпаратистами“. Львівска аґєнция московска пильно наглядає всі входи і виходи тут у Львові, у Відні, ба навіть в Празї, наколи там де повертає ся який „сєпаратист“. „Адєля Карвовска“ (се псевдонім тут. аґєнцї) слала доноси своґо часу на пок. Ковиського до київського шефа жандармів, до недавнє помершого Новицького доносила на Ол. Барвіньського, начєб він революційні розповсюджував ідеї, щоби зборонити єму вїзд до Росії. Недавно нїхав шпигун сєї аґєнцїї і коло дверника бар. Ерєнталє і ударив на тривогу в „Галїчанїнє“, що там заходив Барвіньський, але нібито, як писав „Галїчанів“ там викинули єго за двері. Справді можнаб сєму було повірити, колиб міністром загр. справ у Відні став коломийський амбасадор, а єго дверником Марков. Але поки що „народно-руський клуб“ не міг ще сєго осягнути. Сими днями пронїхав шпигун московської аґєнцїї і доніс до „Галїчанїна“, що др. Олєсницький „быдѣ“ у намѣстника гр. Потєцкого, сѣ котрымъ конфєровалъ полный часѣ“. Дїзнав ся він також, що нібито „Кромѣ того переговоры ведутся также черезъ посредство personae gratissimae у польскихъ верховодѣхъ, Барвинскаго, который въ подобныхъ случаяхъ въ глазахъ сєпаратистскаго штаба превращается изъ „польскаго лизуна“ въ „справдїли-яго“ украинскаго патрієта. На сколько переговоры увѣнчались успѣхомъ, намѣ покамѣстѣ неяснѣтнє и это обнаружитъ ходѣ выборовъ“. Отсим засвѣдчає орган московської аґєнцїї, що єго прислужники вірно повнѣють полїцєйський нагляд над „сєпаратистами“, а хоч в своїх звїтах подають чимало видумок, то все те має служити доказом їх ревности, щоби опісля заслужити собі на „обильные по-собіє“. Навіть в каварнях і рєставрациях певний урядничок скарбовий сповнѣє вірно єю службу. До такого ремєсла наші москвофіли дуже пригідні, бо як приклад Купчанка свѣдчить, роблять се на три фронти.

— **Нові кандидатури** на послѣд до сойму подає „Дїло“: в жєвківськєм повіті Данило Меке-лїта, господар в Бутинах; в городецькєм повіті о. Йосиф Фолїс, парох в Скнилові; в залїщицькєм повіті др. Володимир Охримович в Залїщиках; в стрийськєм повіті др. Евґєн Олєсницький в Стрию. — Дир. Григорий Цєглиньский заявляє в „Дїлі“, що не кандидує з перєм-пського округа, бо задля ріжних инших обовязків не мав би часу сповнѣти як слїд свої по-сольські обовязки в соймі.

— **Напасть на оо. Василян.** Курїтїбска „Зє-ря“ під редакцією п. Стефана Петрицького, яка, як здавало ся спершу, стрємить до зєдї-неня всіх бразилїйських Русинів в одну велику і сильну громаду, показує ся, що заложенa на те, аби підбурювати параньських Русинів проти тамошньої Василянської мїсїї. Єї редактор п. Ст. Петрицький не може забути, що оо. Васи-лиани, маючи за собою довѣрє народа, не да-ли єму зорґанїзувати в Паранї радикальної партії. Гнів п. Петрицького відбиває ся тепєр в „Зєрі“, якої останнє число 4. в половинї заповненє напастьми на оо. Василян. Тим чином, п. редактор, не доведєте до нічого путнього, бо оо. Василяни трудили ся околє піддвїгнєня параньських Русинів ще тоді коли Вам і не снило ся виїздити до Парани, а їх щєру працю тамошні Русини цїнили і будуть цїнити. З того самого числа „Зєрі“ дїзнаємо ся, що п. Ст. Петрицький покинув гадку виїздити з Парани, а ще сировадив собі до помочи своґо братанича п. Володимира Петрицького, сина пароха з Колоколина, який обїїмив ап-тику в Люцені. На весну приїде до Парани ще о. Павло Петрицький на парохію в Рїо Кляро.

— **Вїсти з Канади.** Наші галицькі перєселєн-цї в Канаді взялись живо до просвѣти. За-кладають по кольонїях школи, читальні, бра-цтва і нинї майже нема рускої кольонїї в Ка-надї без читальнї. Вїстки про орґанїзацію Русинів в Америкї находимо в кождім числї тамошних руских часописий. За те дуже ма-ло дїстаєсь ориґинальних вїсток про просвѣт-ний рух тамошних Русинів до старокраєвих часописий. Длѣтого з приємностию мїстимо лист із Читальнї „Просвѣти“ в Portage la Prairie, в канадійській провінцїї Манїтоба. Ав-тор зазначає, що Русини в Канаді хочуть, аби їх галицькі родимцї знали, „що ми ту не спи-мо і хочемо просвѣтити ся“. Названа читаль-ня дуже гарно розвиває ся і має 81 членів. Між ними є 60 мужчин і 21 жїнок і дївчат. В недїлі і сьвята читальня все повна людий. Змаганєм читальників є поставити читальня-ний дїм, на що зібрано вже в короткєм часї 125 долєрів. Розвиток читальнї завдячити на-лежить єї видїлови, до якоґо входять: Йосиф Крушельницький голова, Юрій Тостановский мїстєголова, Юрій Гридїловский писар, Дми-тро Олійник касиєр і Володислав Площинський та Вавро Лїсовий заступники видїлових.

— **Наслїдником єп. Штросмаєра** має бути Францїсканин Рафаїл Родїч, дотеперїшний профєсор фїлєсофїї в своїм Чинї і знаний в науковім теолоґїчнєм сьвітї.

— **Папске відзначєнє.** Сьв. Отець надав про-prio motu 3. с. м. хрєстовосний ордер св. Гри-гория др. Фр. Бїндєрови, редакторови мїсячни-ка „Historisch-politische Blätter“, з нагоди єго 50-лїтнього редакторського ювілєю.

— **Префектом Конґрєґації Індєксу** на мїсцє помершого кард. Штайнгубєра, Єзуїта, зїстав кардинал Фр. Сєґна, бувший передтим префект Ватиканського Архїва. Він родив ся 1836, став кардиналом за Льва XIII на консисторї 18. мая 1894.

— **Бєз покаяннєя помилований.** „Сьвятїйший“ Синод в Петєрбурзі, як доносять часописи, зняв з Толстєя клятву і приймив єго знов на лоно московської церкви, хоч той скептик о сє-анї не просив, ані своїх дивацтв в справах рє-лїґійних не відкликав, ані до віри сєї церкви не признав ся, противно, як хулив з релїґії, яку визнають Москалі, так і до нинї хулить. Помимо того московска церква приймила єго у свою звязь і тим дала наглядний доказ, ко-ли не прямого невѣрства, то з певностию по-вного індєфєрєнтизму що до своїх власних перєсвѣдчєнь. — Сю релїґійну байдужність показав „Сьвятїйший Синод“ ще й тим, що приняв в свої члєни Івана Кропшадського, знаного візїєнера.

— **Релїґійна свобода під Москалем.** Як до-носить Kurjer litewski, заказано в губернії вильнєньській „і на далї“ не лише католицькі процесії, але також передовсім торжєственнє богослужєня, замкнєно приноти дїтий і одєн шпиталь, а монахам доручєно письмо, щоби

як найскорше винесли ся. Крім того виточено судово доходжене проги 20 съвщеників задля „онору проти розпоряджень правительства“; двох виспих съвщеників покликано до Петербурга. З кінцем лютого має відбутися в Вильні православний собор в цілі здержання переходу на католицизм. Все те свідчить, що московський деспотизм починає по своїй хоробі вже урядувати.

— **Слава Канта блідне.** Магістрат Кевігсберга, родинного міста протестантського філософа Канта, уложив був проєкт, щоби каплицю, де спочивають останки Канта, збурено, а кости філософа перенесено до катедрі. На переведене сего проєкту зажадано 50.000 марок, але радні міста 71 голосами проти 21 відкинули сей плян. (Köln. Volksz. ч. 43).

— **3 Київ.** Чергове засіданє київського українського Наукового Товариства мало відбутись в неділю, 19. січня. Мав бути прочитаний на сьому засіданю між иншим цікавий реферат проф. М. Грушевського про староруске княже житє в сучаснім українськїм селянськїм побуті—тобто, як атрибути київського княжого двірського житя перейшли в сучасний селянський український побут. Як приклад мав послужити референтови уживанє княжих диядем в виді наголовних окрас у гуцульських дівчат.

— **Приняте пруского посла в Ватикані.** Дня 15. с. м. прийняв Папа в троновій салі на торжественній аудиєнції нового пруского посла фон Мільберга в товаристві посольського секретаря барона Бергена і аташе графа Бессевица. Посол зазначив в французській промові, що буде всею силою старати ся удержувати далі добрі зносини Прус з Апостольскою Столицею. Папа відповів в італійській бесіді, що посол Мільберг може бути певний его довіря і прихильности. По торжественній аудиєнції Папа повів посла до свого приватного забудовання і розмовляв з ним довгий час на особности. Папа випитував ся про цїсарєку родину і припоручив послови, котрий 20. с. м. вертає до Берліна, переслати їй своє поздоровленє. Відтак зложив посол свої візити кардиналам і папским достойникам. На другий день представила ся послови німецька католицька колонія.

— **Переселенство на Сибір росте.** «Русь» повідомляє, що сими днями скінчилась нарада представників російск. міністерств внутрішніх справ, доріг та головної управи хліборобства про переселенство в Сибір в 1908 році. Як відомо, переселенство в 1908 році буде велике. На думку князя Васильчикова загальне число переселенців дійде до 500.000 чоловіка. Нарада визвала за потрібне прилучити до переселенства громадські організації і постановила зараз закликати до роботи загально-земську організацію. Про се повідомлено голову московської губернської управи Ріхтера, яким комісія запрошує представників земської організації на свої зібраня.

— **Смерть учителя.** Будапештєнські часописи доносять, що в селі Пальосенетєн на Мармароцині убили Румуня учителя Алекс. Бокотега. Мужики в числі 20 виволікли учителя зі школи і укаменували. Коли нещасна жертва темноти підвела ся з землі, оден з опришків добив его стрілом з револьвера. Жандармерия увязнила доси поверх 30 мужиків.

— **Дрібні вісти.** З Відня доносять, що гр. Д. Потоцький і п. М. Подлуский дістали вступний дозвіл на будову залізниці нормально-шляхової залізниці Рахнів-Долина-Перегино-Небилів.—У Львові утворено данський консулят. Консулем іменований радник будівництва Альфред Захаревич.

Оповідки.

— **3 рускої гімназії в Перемишлі.** Приватні і вступні іспити відбувати муть ся в ц. к. гімназії з руским викл. язиком в Перемишлі в днях 29. січня 1908 письменний, а 30. січня усний, кожним разом о 8. год. рано. Зголоситись належить до ц. к. Директора днем вперід, се є 28. січня 1908.

— **Заг. збори Філії Руского Тов. а педагогічного в Тернополі** відбудуть ся в суботу 1. лю-

того в салі „Рускої Бесіди“ о год. 2. по пол. За Виділ: о. Д. Лопатинський, голова. Ев. Мандичевський, секретар.

Посмертні оповістки.

— **Ананій Ардан,** ем. квестор львівського університету, по довгій а тяжкій недужі, заосмотрений св. Тайнами, упокоїв ся дня 19. січня 1908 року в 61. році житя. Похорон відбуде ся ві второк, дня 21. січня о год. 3. по полод. з дому при ул. Вагилевича ч. 6, на Личаківський цминтар. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— **3 українських театрів.** Театр Д. Іванова-Квітки розпочав вистави у Владикавказі. Театр Суслова грає в Петербурзі, а театр Матусіна перебуває в місті Троїцькому. Сей останній театр, що урядово зве ся „руско-малорусская труппа“ виставляв недавно побіч українських штук „Суета“, „Хмара“, „Борці за мрі“, „Циганка Аза“ і ин. також російські штуки: „Богъ мести“, „Дѣти Ванюшина“, „Дѣти солнца“, „Новые циганкіє романсы“, „Вопросительный знак“ та инші. (»Рада«).

— **Українське Бжїлництво.** Ілюстрована часопись поступового бжїлництва. Рік II. 1908. Ч. 1. По короткій перерві почало знова виходити се хосенне видавництво для пасічників. Редакция заповідає, що „Укр. Бж.“ буде появляти ся що 1½ місяця зошитами в обемі півтора аркуша. Поміж его співробітниками стрічаємо також імя о. Миколи Михалевича з Галичини, який у сім числі написав статю про „Бжїлництво в Галичині“. Нашим пасічникам радимо підперти сей фаховий їх орган усіма силами, як статями так і передплатою, яка річно виносить 1 рубель. Адреса редакції і адміністрації: Петербург, Конная 5. Редактором-видавцем є д. Є. Архипенко.

Телеграми

в дня 20. січня.

Рим. Папа повернув зовсім до здоровля.
Відень. Цісар іменував заступника директора залізниць в Станиславові, Густава Гаєра, директором залізниць, а старшого інспектора Юлія Бітнера заступником директора залізниць в Станиславові. При тій нагоді цісар надав дир. Гаєрови титул радника двора, а заст. дир. Бітнерови титул правит. радника.
Загреб. Тутешна міська рада відкинула внесенє привитаня нового бана, бар. Равха, через висланє окремої депутації.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 19. с. м.: Шаль Бернард, Коцюби ці; Йос. Фільварків, Болшівці; Іван Фільварків, Львів; Мих. Давасюк, Жабє; Ілько Балаш, Битків; Д. Попович, Одеса; Вол. Шайнович, Одеса; Йос. Айзнер, Самбір; о. Орест Гвятишак, Полкинї; Мих. Андр. Куперіб, Перемишль; Кон. Михайлюк, Росія; др. Т. Яців, Камінка струм.; Гр. Онуферко, Тернопіль; Йос. Граховина, Берно; о. Іг. Гарасевич, Черпєна; о. Ник. Кравців, Боратин; Ів. Партицкий, Токи; Ол. Паляница, Терпелівка; Гр. Костецкий, Токи; П. Габлинський, Селинка; Маріян Саварин, Самбір.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подробиці даром і ошатно на зголошення через Бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньського 1. (2-9)

СЮЖЕТ Житки набувати можна в „Сонільскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях вкраю.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма.
від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.
Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий
приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.					
До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50H
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:44H	4:50	8:20
Брухович	10:05H	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінші поїзди печатані толєтим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені H. — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою L.

Передплата

до «РУСЛАНА» внісено:

в Австрії:

за піврічя . . . 30 кор.
у рік . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1:70 кор.

За границею:

піврічя . . . 16 рублів
або 36 франків
у рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Посилання число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвистий як очі і думку ми беремо: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслапових ісальміа М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровного (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи зберігає редакція
напопередче застережене.
Рекламації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Національно-демократичне сторо-
ництво з Народним Зїздом і
Народним Комітетом яко ви-
конним віділом зїзду та з своїми часо-
писями «Ділом» і «Свободою» вважає
себе зовсім самостійним політичним сто-
ронництвом опертим на національній о-
снові. Однак демократична програма се-
го сторонництва, як ми се при інших
нагодах виказували, переняла чимало
засад з радикальних і соціал-демократи-
чних програм, а часописи, які мають бути
виразом напряду сего сторонництва і єго
змагання мало чим різнять ся від ради-
кальних і соціал-демократичних видань,
а навіть деколи їх, так сказатиб, перелі-
цтовують. Пояснює ся се обставиною,
що нац. демокр. сторонництво витворило
ся з части давних народовців і з части-
ни радикальних і соціал-демократичних
живел. Окрім того й невироблене полі-
тичне і суспільне нашої осявіченої вер-
стви причиняє ся до того, що і нац. де-
мократичні змагання так часто зливають
ся з собою, так переходять одно в друге,
що різку границю не так легко між ни-
ми добачити. Отсе є також причиною
зближення і союзів тих сторонництв, по-
пукою спільної акції виборчої а також
вступлення радикальних послів до руского
клубу в держ. раді. Про се спільне по-
ступованє при виборах нац. демократи-
чного сторонництва з рускими радикалами
і соціалістами висловив ся прилюдно на
Народ. Зїзді др. К о с т ь Л е в и ц к и й:
Ось що заявив він: «З радикальним і
соціально-демократичним сторонництвом
був тихий компроміс о стілько, що по-
становлено не поборювати їх кандидатів
в округах, де вони мають більші вигля-
ди на вибір свого посла, але zarazом ви-
магати від них такої самої тактики у від-
ношенню до нашого сторонництва».

Цікаво отже буде приглянути ся вза-
єминам між національно-демократичним
сторонництвом а єго союзниками — рус-
кими радикалами і соціалістами. Союз
між ними трема сторонництвами виявив
ся, як зазначено, не лише при виборах,
але й в клубі а на останку і на Нар.
Зїзді, в котрім брали участь також ради-
кали, а навіть були делегатами нац. де-
мократ. повітових організацій. Для ха-
рактеристики взаємин між нац. демокра-
тами а радикалами наведемо з Гром. Го-
лосу допись одного делегата п. з.:

Замітки про націонал-демо-
кратичний зїзд.

„Подивуєтесь може, що я, будучи
радикалом, поїхав на зїзд національних
демократів, який радив у Львові в тих
самих днях, що наші в Станіславові. Та
не дивуйтесь! Я бажав придивити ся, як
то на ділі виглядає націоналдемократична
практика, як то виглядає рівність, свобо-
да слова, пошанованє мужика там, де під
одним дахом зїдуть ся попи, багаті адво-
кати, професори і т. д. І я не жалію,
що поїхав, бо тепер знаю, що хлопам
нема що робити в націоналдемократичнім
таборі, бо мав нагоду пересвідчити ся,
що там кличуть хлопа тому, щоб ви-
сунувати його, щоб при його підмозі пе-
реводити в життя пляни, про які йому по-
зволяють ся дуже мало, або й зовсім ні-
чого говорити. Та коли й позволяють го-
ворити, то лише тому, щоб, як то кажуть,
хлоп вибалакав ся. Щоби хто з тих ви-
соких опікунів вислухав хлопа уважно —
про се не може бути й бесіди. Цілий
зїзд зробив на мене у головному таке
вражінє, що хлопи були на ньому якоюсь
маловартною причепою, якої завданєм
було підносити руки тоді, як того бажали
пани в реверендах та сурдутах.

„Я поїхав на зїзд як делегат з ру-
децького повіта. Умисно приймив я вибір,
бо гадав, що буду міг забрати слово, де
треба, однакж підчас самого зїзду по-
бачив, що се послідне не малоб ніякого
зміслу.

„Люди сходять ся на зїзд гуртками.
Звичайно йде по переді піп, а за ним
гурток парафіянів. Отся обставина зроби-
ла на мене прикре вражінє задля того,
бо здавалось мені, що ті люди не йдуть
на зїзд з власного переконання, але під
впливом попа. Так воно було, чи ні —
однакж виглядало, що той піп, який
йшов по переді, «провадив» хлопів, як
той Мойсей Жидів.

„Програму зїзду держано, не знаю
чому, в великій тайні і ніхто з делегатів
не знав наперед дневного порядку. Пра-
вда, що на моє внесенє перечитано при
кінці першого дня програму на другий
день, однакж хлопів не були з того ду-
же мудрі і таки не знали, про що буде
говорити ся завтра, тим більше, що ко-
жда „риба“ на зїзді мала свою власну
програму, а перечитаної ніхто не тримав
ся. Чому програми не оголошено в ча-
сописах, або бодай не вручено кожному
делегатови, се можна пояснити хіба тим,
що «пані» хотіли заскочити хлопів не-
приготованих, щоби тим легше повести
їх туди, куди їм було на руку.

„Предсідателєм зїзду вибрано посла
Цеглиньського. Зараз першого дня пока-
зало ся, що сей вибір нещасливий, бо
між президією а селянами приходило ду-
же часто до бурливих сцен, передовсім
о уділенє голосу. Та обставина виклика-
ла між селянами велике невдоволенє, так
що можна було сподівати ся, що на дру-
гий день може прийти до поважних не-
порозумінь на зїзді. Щоби сему заради-

ти, рішили «пані» в «Гостинниці», що
на другий день має обняти провід зїзду
посол Олесницький зі Стрия. Щоби до
справи другий раз не вертати, скажу, що
стало ся на другий день. Коло 8 год. з
„панів“ не прийшов ніхто, але десь коло
9-тої явив ся Олесницький, який, щоб
люди не нудились, обняв провід і зачав
уділяти голос селянам. Селяни мали на-
году вибалакатись, та що з того, коли
на салі не було ні одного панка. Вони
всі, щоб не слухати «хлопських нісені-
тниць», прийшли аж десь коло одинаця-
тої. Нехай—мовляв—виговорять ся хло-
пи, для нас се не цікаве...

„Великий несмак між народом виклика-
ло справозданє Романчука з діяльності пар-
ляментарних послів. Він дуже неприхиль-
но осудив послідну бучу Українців в пар-
ляменті, бо, мовляв, через се можемо
стратити симпатії в других народів, а пе-
редівсім симпатію в теперішнього прави-
тельства, хоч не доказав, чи ті симпатії
пожадані для нас, чи ні. Що нам з того,
що хтось там в парламенті буде усмі-
хати ся до Романчука—се цілком не по-
править нашої долі. Далі, доказував Ро-
манчук, що нарід не повинен так дуже
дивити ся послам на пальці, бо віби
звідки хтось з села, містечка, чи навіть
самого Львова може говорити про полі-
тику, яку робить ся там високо у Відні.
Ось куда воно йде! Як ходило про ман-
дати, то балакало ся так гарно, а тепер
ти, хлопе, мовчи, бо ти не розумієш того,
що там «високо» робить ся... Дуже добре
відповів Романчукови проф. Грушевсь-
кий, який підніс, що виборці мають пра-
во контролювати роботу послів, що вони
можуть жадати від послів справоздань,
бож від чого вони виборці. Хібаж по ви-
борах вони ще не старалися глуздів. Зо-
всім слушно замітив далі, що як деяку
річ не можна добре з далека добачити,
так знов деяку, щоб її належито оцінити,
треба від себе з перед очей віддалити».

Але ще острійше як сей делегат-ра-
дикал, оцінила поступованє п. Романчука
сама редакція Гром. Голосу (сеж
орган д-ра Трильовського, що сидить з п.
Романчуком в однім клубі!), бо в новин-
ках ось що пише п. з.

„Рабська привичка. По звисній аван-
турі в віденським парламенті, коли то пос.
Бенковіч дістав нехотячи (!!) від-
ломком стола по голові, пішов зараз пос.
Романчук зложити чолобитість Бекови,
що посол Бачинський ударив відломком
нехотячи другого посла. Хто його про-
сив йти до міністра і робити „поклоне-
ніє“ по нашому «руколизаніє», сього ма-
буть посол Романчук не знає. Та що біль-
ше: Романчук хочаби показати вірно під-
данчі чутства тому, хто прямо ногами
топче крихітку прав, пішов, як вірний
раб, полізати руку і просив не брати по-
ступку Бачинського на рахунок клубу.
Більшого раба годі найти. Бють канчу-
ком, а він ще й спину наставляє і руку
лиже».

Ось так прилично осуджує орган д-ра Трильовського поступоване свого клубового голови! Алеж хто би думав, що радикали послідовні в своїх писаннях, помиляв би ся дуже, бо в тім самім Гром. Голосі віденьський єго дописуватель (отже мабуть сам Трильовський, Лагодинський або Бачинський) ось як пише про ту саму подію: «Ся приключка буде наукою для наших послів, щоби за горячо не ділали, лише кождий крок добре розважували і числили ся більше з неприязним успособленєм цілої палати до наших справ, а суспільність певно зрозуміє, що від послів жадаю за много, коли цілою силою перлаїх до безоглядиї тактики.

Житє не одного ще нас научить».

Колиж ми висловили подібний зо-всім погляд, якжеж накинув ся на «Руслана» п. Цегельський!

Для доповнення сеї «благововної китиці» радикальної вплетемо тут ще одну цвітку зірвану з Гром. Голосу (новинки), котра покаже, як в загалі відносять ся радикали-союзники до самих провідників нац. демокр. стороництва. Ось та цвіточка:

„Українські «trójlojast-и». На зборах „народної Ради“ підчас присутности правительственного комісаря, сказав заступник голови нац. демократичної «Народної Ради» о. Стефанович таке: «Хоч ми не зрікаємо ся змаганя до національної єдності з Україною і до політичної самостійности, однак угніт над українством у Росії не може нас манити поза межі Австрії. Хоч під російським режимом живе близько 30 мільонів наших одноплеменників, все таки конституційна Австрія, в якій основних законах загварантовано рівноправність всіх австрійських націй в єдиному політичному розвою». Так треба було вже давно сказати: По що нам бороти ся за українську ідею, коли нам ту під покровом ц. к. властей добре. По що націонал демократам України, коли можна виторгувати щось, хотьби й згадючого фонду для твоїх живчиків. Що народ... українська ідея... визволенє робочих мас... «грунт», аби ми були добре записані у властей. Такої політики держать ся провідники націоналдемократів». Та народ за ними піде, а хто ще сліпий, най тому отворять очі».

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Державна рада збере ся, як звичає одна чеська часопись, 17. марця на дальші засідання і передовсім має ухвалити закон про побір новобранців. Опісля до кінця мая буде тривати бюджетова розправа. Крім того мають комісії приготувати ще інші предлоги. Справа реформи регулямін у має бути поки що о стілько по-лагоджена, що число підписів на внесення й інтерпеляції має бути помножене, а також число піддержуючих налість внесенє. Що до помноження числа віцепрезидентів і секретарів перекладено вже переговори з стороництвами і ся справа не зустріне ніяких перепон. Закон про обезпеченє на случай старости і немочи думає правительство внести аж в осінній сесії.

— Тимчасом радять деякі комісії. Вже минувшого тижня мала господарска комісія заняти ся внесенєм соціаліста Резля що до дорожні, але соціалістичні члени комісії не явили ся і тим ударемнили ухвали важні що до усунення дорожні. Сам внескодавець і референт Резель «занедужав». Так то дбають соціалісти про пільги для ширших верств суспільности. — Тепер збирає ся бюджетова комісія, соціально-політична і на-родо-господарска, а в лютім зберуть ся ще й інші комісії.

Б. міністер-президент гр. Франц Тун був сими днями в Берліні на аудиєнції у кн. Більова і у цісаря Вільгельма, а відтак у сего останнього на сніданю. Побут гр. Туна в'яжуть з можливою зміною в заграничних урядах а гр. Тун має бути покликаний на одно з перворядних дипломатичних становищ.

До чеського сойму уложили вже соціалісти своїх кандидатів разом 64 (29 на міські а 35 на сільські округи). Кандидують они також жінки проф. Масарика і б. соціалістичного пос. Штайнера. На случай уневажнення вибору думають сю справу вивести перед держ. трибунал, щоби приневолити до ореченя в сій справі.

В Угорщині політична конечність викликала засновини „католицкого народного товариства“. До сего довело трудне положенє католиків в Угорщині. Починає ся також рух християнсько-суспільний з окликом: „вертаймо до хреста! На чолі нового товариства стоїть єпископ Прохаска, віцепрезидент сойму Раковський і посол Збарай. Товариство має свою діяльність розпростерти на все угорське Regnum Marianum.

Заграниця.

Прусский сойм ухвалив закон про вивласненє мимо поважних осто-рог. Поляк Шуман заявив, що Поляки з незломною відвагою будуть вести боротьбу о батьківську землю з тою свідомостю, що борють ся за справедливу справу. Надія на Бога додасть їм сили побороти сю кривду. Вольнодумець Міллер зазначив, що сей закон збільшить лише ненависть і огірченє. Треба бути справедливим і супроти Поляків. Гр. Шпе (центр.) сказав, що Більов поставив собі тривкий, але негарний пам'ятник. Цілий закон є противний конституції і стає в суперечности з святостю приватної власности.

Розпочата Більовом справа вивласнення зроджує найдивачніші помисли. До комісії вплинула петиція якогось Масра з Берліна, в котрій дораджує за кару задля великопольської агітації забирати майно а винних висилати до німецьких осель в Африці! Сего вже навіть німецьким загорієм за багато а Voss. Ztg. пише: «Набуходонозор умів се ліпше робити. Він розселив жидів по своїй халдейській державі і рішив відразу національне питанє в Палестині. А щож ви на се, пане Маср?!»

Француске соціалістичне правительство має великі клопоти з процесами спадкоємців, котрі перед судами виступають з правами до дібр забраних Церкві. В многих судах признали судії права спадкоємцям (є до-си около 200 таких вироків судових), бо не всі судії затратили ще почутє справедливости. Теперішній міністер судівництва Бріян має отже бути орудєм міністра Клемєнсо, щоби приневолити судіїв до якобінських забавів правительства. Перед дописувателем Morning Post висловив ся Бріян, що мав намір в усіх приходах завести ісповідні громади, а ко-

либ церкви, приходства і т. д. забрано з під управи священників і єпископів, були би світські панами і повсталаб національна церква незалежна від папи! Крім того висловив здивованє, що духовенство і вірні однодушно піддали ся приказови папи, хоч втратили великі користи фінансові. Церква, говорив він, єще у Франції, але не має законного становища і веде нужденне встановленє а так на довго не може остати. Перекладенє сего закона зустріне ще великі перепони.

Лист П. Куліша до Мальвіни Климковичевої.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

Корчевна кобза.

У горіді уві Львові
Стоїть кам'яниця,
Против сонця золотію
Надписею блищіця.

„Народній Дом“, надписано...
Якого народу?

Чи того, що по всіх сєлах
Нєсять Жиду вєду?

Чи того, що в бідній краї
С панством роскошує,
Ляцьким оком позирає,
Ляцьким серцем чує?

Чи того, що в Святім Юрі
Ні про щє не дбає,
На „хлібах духовних“ сєлом
Тєвєсто обростає?

Мєжє, сє того народу,
Щє в кгазєті пише,
На Ляхів та на все панєта
Важким дұхом дїше?

Ні, не бачу й тут народу:
Писарі нікчємні!

Так дихали в давні давна
Кобзарі корчємні.

И додїхались до тєго,
Щє в старцї пошїлись,
Кєло цєркзи замерзали,
Кєло пєкла грїлись.

И впрєсїлись до чортїки
У сусїда жити,
Щєб під панів та під попів
Дрєва знай носїти.

И зїсталась по них кобза,
Дзвїнка, много струнна...
Стала грати на тїй кобзї
Слїпєта безумна.

Під політику химєрну
Струни пїттягала,
И народу про козацьку
„Славу й чєсть“ співала.

Не вважав народ на співи,
Нєсїв Жиду вєду,
Або з Ляхом цвєнькав-панькав
Русину на шкєду.

Пєти гралїсь-забавлїлись
Дїти старинєю,
Пєки струни всі порвалїсь,
Струна за струнєю.

И повїсили ту кобзу
У Домї Народнім,
И показують калїкам
Руським перехєднім:

И калїки перехєдні
Бєруть кобзу в рўки,
Та нєма їм ні потїхи
З нєї, ні наўки.

Мєвчить кобза про козацтво
И про гайдамацтво:
Бє всі струни обїрвало
Нависнє бурєацтво.

Тільки й чути, як черкають
Пером по папіру,
А доладно не заграють
И в старечу ліру.

П. Куліш.

„Народный Домъ“.

На майдані уві Львові
Бачу — камяниця
Проти соньця золотою
Надписею блищиця.

„Народный Домъ“ надписано...
Якого народу?
Чи того, що по всіх селах
Носить Жиду воду?

Чи того, що в біднім краї
С панством роскоше,
Ляцьким оком позирає,
Ляцьким серцем чує?

Чи того, що в Сьвятоюрі
Ні про що не дбає,
На „хлібах духовних“ салом
Товсто обростає?

Може, се того народу,
Що в газетах пише,
На вельможних и заможних
Важко духом дише?

Ні! не бачу й тут народу:
Брехунці нікчемні...
Так брехали в давні давна
Кобзарі корчемві.

И до того добрехались,
Що в старьці пошились,
Коло церкви замерзали,
Коло пекла грілись.

И впросились до лукавих
У сусіде жити,
Під панамі й козаками,
Сковороди гріти.

Де ж той нарід заховався,
Що тут Русьсю звецьця?
О! колиб-то він озався
До живого серця!

Справді б „Дом“ тогді „Народный“
Руським був притулком,
А не сонного повіста
Темним заковулком.

Люба б назва ся блищала
В-день и серед-ночі,
Людам серце звеселяла,
Просьвіщала б очі.

Не мовчав би сей будинок,
Мов німа могила:
Ожила б душа народьня
З заговорила.

Врозумила б водноносів
Жидови юркої:
Знали б, як ослобонитись
Від нахаби злої.

Перестали б недоляшки
„Ляхом вирубати“,
Земляків своїх мизерних
В „бидло“ повертати.

И годовані „духовним“
Хлібом без заслуги,
Може б, трохи с туши спали,
Як воли від пуги.

А газетники б з калюжи
Брехень изорнули,
И на сьвіт их мертві душі
Чесно позирнули.

Зрозуміли б, що є чорне
И що біле в людях,
И як серце благородне
Бъецця в чистих грудях.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: По-
лієвкта м.; римо-кат.: Вінкентия. — В че-
твер: руско-кат.: Григория еп.; римо-кат.:
Обруч. Прч. Діва.

— **Нові пожарні філії львівського „Сокола“**
заложево дальше: в Хомяківці (пов. Товмач),
Гусятині і Ключинцях (пов. Гусятин), в Білів-
цях, Циганах, Королівці і Ланівцях (пов. Бор-
щів), в Дусанові (пов. Перемишляни, в Озе-
рянці і Присівцях (пов. Зборів), в Болехові і
Ракові (пов. Долина), в Вільхівці (пор. Бібр-
ка), в Верещіці (пов. Городок) і в Верхраті
(пов. Рава руска).

— **3 Гуцульщини** пишуть нам: Жид Маєр
Кагане з Довгополя заскаржив заряд дороги
пов. в Косові о відшкодованє 360 К за те, що
з браку доброго забезпеченя при дорозі забив
ся его кінь, поломив ся візок і покалічилась
его родина. Гизначено термін судовий і п.
маршалок втратив термін а жид законтума-
ционував. Справа повинна би на тім покінчи-
ти ся і повіт повинен жидови заплатити за-
контумационовану претенсію. Та не в нас.
Винайшли якийсь §. і суд окружний завернув
справу до поновного доходження! При новій
розправі присягли сьвідки в користь жида і
в користь повіту і справа не скічена також.
Суд косівський запросив суд в Кутах, щоби
вислав на місце судовика — в цілі переслу-
хавя заприсяжених вже сьвідків! Може би
хто з пп. правників був ласкав се пояснити,
бож річ ясна, що жид мусить виграти, тож
по що валити кошти на гуцульску мошонку!
Дивуюсь дуже, що в виділі повіт. засідає двох
радянників судових і ті не сказали доси: „на
что гибель сія?!“. — **I. П.**

— **Передвиборчий рух.** Польске людове сто-
ринництво оголосило 27 кандидатур на соймо-
вих послів головно в округах західної Гали-
чини. В виборчих округах східної Галичини
поставили людовці своїх кандидатів: в Яро-
славі Мартина Пшевроцкого з Заріча, в Бере-
жанах Бенедикта Вигоду, проф. рільничої
школи і в Чорткові д-ра Евгена Наварского,
адвоката.

— **Страйк учеників.** З Кракова доносять, що
ученики академії красних штук оповістили,
що перестануть ходити на науку, бо президія
міста не зарадила найпростішим потребам
гігієни в академії.

— **Павло Крат гуляє!** „Канадийский Фармер“
доносить: Поліційний суд Вінніпеґу в послед-
нім часі був зайнятий справою членів т. зв.
української соціалістичної партії, котрої „ду-
шею“ є недавно приїхавший з Галичини Па-
вло Крат. Недавно покарано судовою дорогою
одного з членів сеї партії за нелегальну про-
даж пива в галі тов. Шевченка на 150 до-
лярів, а чотирох обжалованих чекає еще на
розправу, котра відбуде ся 6. січня 1908, а 31.
грудня ставали перед суд: П. Крат, Є. Кульда,
К. Качмарек, Беднарскі і Оробко обжаловані
о нарушенє публичного спокою і перебиванє
віча вінніпеґських Русинів 30. м. м. в старій
церкві. Роззирава проти обжалованих вела ся
цілий день, почім поліційний судья засудив
П. Крата на 25 долярів кари а прочих его
союзників по 10 долярів і судові кошти. При-
тім судья застеріг собі, що если в протягу
одного року подібна жалоба проти покараних
буде знов внесена до суду, вони будуть за-
суджені на 200 дол. кари або один рік
в'язниці.

— **Голод в Росії.** На Поділю російскім в
селах справжній голод. В яке село не зайди
— скрізь селяни плачуть з голоду. Візьмем
на приклад села гайсинського повіту — Ки-
сляк, Карбівку, Гунчу та инш., — то тут про-
сто голосіне. Діти голодних селян ходять по
більш заможних, у яких ще є свій хліб, і про-
сять дати їсти. Деякі в Кисляку згадують
слова одного селянина, що, виїзжаючи кілька
років тому в „Акмолін“, казав: „Ви, братця,
діждетесь тут того, що до тих, хто матиме
свій кусок хліба, прийдуть инші селяни і ска-
жуть — „давай, бо хочем їсти“. Заробітку
нема ніякого, лихови запобігти нічим. Промай-

нула яось чутка, що прийшла якась запомо-
га. Селяни покладали велику надію на се, і
5. с. м. зібралась в Кисляку громада на віче,
де мали встановити умови, на яких видавати-
муть оті запомоги. Та як сказали їм про ті
умови: по 1 карб. 12 к. пуд жита та ще кіль-
ка вийде за пересилку, то селяни мусіли від-
повісти: як би у нас були гроші, то ми в Гай-
сині й сами купилиб по 1 карб. 20 к. пуд. тай
ніякої запомоги нам не булоб треба. Обмір-
кували так, тай відмовились від сеї запомоги.
А тим часом голодають так, що повірити
трудно. Більша частина не має не тільки хлі-
ба, а і бараболі. В багатьох хліб держать, аби
був як „сьвячене“. І от, через такі скрутні
обставини селяни с. Кисляка пускають ся в
ростіч. Майже половина жигелів спродує ся і
виїзжає в „Акмолін“. „Нехай там хоч хліба
може наїмо ся“ — кажуть. Про думу і спо-
мину нема. Колиж нагадуєш, то відповідають:
„добре їм думати, як їсти не хотять, шхай
іде та тут подумає, як і бараболі не має“. В
селах тепер віє якимсь невимовним сумом, на
кого не глянь, всякий опустиив руки і з пла-
чем чоґось... чекає. От се російський рай!

— **Вивіз цукру** з Одеси за кордон — як до-
носять рос. часописи — за минулий рік 1907.
помітно збільшив ся — майже на півтора міл.
пуда, і дійшов до 2 міл. пудів. Збільшенє ви-
возу цукру стакоєсь власне у другій половині
року, коли виявилось, що цукру в Росії ви-
робляє ся таки багато. Цукроварники, щоби за-
тримати внутрішні ціни на цукор, збільшили
вивіз за кордон, зменшивши експортні ціни.
Вивозив ся цукор виключно тільки в Туреч-
чину та Єгипет. Але тепер, коли Росія при-
стала до бруксельської конвенції, з другої по-
ловини сего року розпочне ся вивіз цукру і в
Англію та ще инші держати, і треба думати,
що вивіз цукру з Одеси за рік 1908 ще збіль-
шить ся. В Одесі були вже контракти на цу-
кор для Англії.

— **Дрібні вісті.** У Львові отруїв ся вчера
Антін Мусієвич, надзвичайний слухач фільо-
софії, родом з Білополя, київської гвбернії. —
Вчера вечером застрілив ся у Львові Ферди-
нанд Грубер, залізничний слюсар з Книгинина.
— На мозковий удар помер вчера підчас ку-
пелі поручник 15. п. р. Фабіян в 24. році
житя. — Данила Бучинського, касиєра банку
в Києві, який перед роком здефравдував
174.000 рублів, спіймано в Палермо в Італії
і оноді відставлено его російским властям в
Волочисках. При Бучинським найдено ще 40
тис. рубл. — Урядово провірено, що в Росії
вигасла холера.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Ко-
ломиї.** (Саля Каси щадничої. Початок 7½ ве-
чером. Білети продає „Народна Торговля“ а
від год. 5. вечером в день представлення
каса театру).

В четвер дня 23. с. м. „Різдвяна ніч“
опера народна в 4 діях а 5 відслонах, лібрето
М. Старицкого, музика М. Лисенка.

В п'ятницю дня 24. с. м. бенефіс дружи-
ни театру.

В суботу дня 25. с. м. „Жидівка ви-
хрестка“ народний образ в 5 діях зі співами
і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3.
годині по знижених цінах „Маруся Богуславка“
історична драма зі співами і танцями в 5 ді-
ях М. Старицкого. — Вечером о 7½ годині
„Дванацять дочок на відданю“ народна ко-
медия в 3 діях зі співами і танцями М. Кро-
півницького.

Ві второк дня 28. с. м. последнее пред-
ставленє „Серед бурі“ історична драма зі спі-
вами в 5 діях Б. Грінченка.

— **3 перемискої єпархії.** В пропозицію при-
няті на парохію: Дорожів: оо. Теоф. Ско-
бельський, Анд. Децко, Анд. Савицкий, Анатоль
Кордасевич, Леонт. Желехівський, Айт. Коваль-
ський, Петро Княжницький, Ів. Костек, Сав.
Кмицикевич; на Звертів: Дм. Лях, Мих.
Демцьо, Петро Ярославич; на Шутків: Ів.
Сорокевич, Ів. Лесик, Ем. Крайчик; на Роз-
джалів: Ан. Кордасевич, Вол. Коленьский
Евг. Целех, Ор. Солтикевич, Вас. Лаврецький,
Вас. Фартух, Юл. Яремкевич, Конст. Миколаєв.

О. М.

вич, Петр. Мекелита; на Камінку ліснуч: Вік. Сиротинський, Юст. Манастирський, Ник. Осміловський, Вол. Насальський, Йос. Кузьмак, Дам. Гура, Ник. Добрянський, Ів. Шумелда, Лев Саламон, Мих. Посікіра, Т. Даків, Ів. Карпевич, Мих. Наклович; на Вовковичу: Теоф. Кліш; на Буди: Вас. Адриянович, Юр. Вербицкий, Ів. Филипович, Ор. Патич, Пет. Кузик, Петр. Мекелита, Ник. Гичко; на Годині: Сав. Кмицикевич, Ст. Мацюрак, Ів. Карпевич, І. Шумелда, Мих. Юзьвяк, Теоф. Кліш, Мих. Осідач, Винк. Саноцкий, Волод. Гамерський, Волод. Ольшанський, Мих. Журавецкий, Ром. Гуменюк, Йос. Горчицкий; на Михалевичі: Теодор Серединський; на Мшану: Іван Дуркот, Стеф. Тарнович, Теод. Кусетина, Ник. Миланяч, Кароль Король; на Шмитків: Алек. Япів, Іларий Венгриянович, Іван Данасевич, Юл. Криницький; на Звиняч гор.: Юрій Кмит, Вас. Крайчик, Кароль Король; на Цеперів: Стеф. Мацюрак, Алекс. Гоцкий, Іван Ганасевич, Вік. Кончило, Вас. Крайчик; на Завадів: Винк. Воленський; Ів. Городецкий, Іван Федів, Волод. Папп, Ем. Крайчик, Валериян Ольшанський, Алек. Гоцкий, Гр. Максимович, Мих. Тесля, Ів. Ганасевич; на Лісковате: Йос. Максимович, Пав. Стукач, Пет. Княжинський; на Самбір: Франц Рабій, Кип. Ясеницкий, Анд. Савицкий. — Презенти одержали: Сим. Дуткевич на Грушову, Ант. Менциньський на Торки, Мир. Лавришак на Осердів, Іван Дуцько на Малнівську Волю, Павло Гаранджа на Токарню, Мих. Артемович на Близянку, Ів. Сорокевич на Шутків.

— 3 женьської гімназії СС. Василянук у Львові. Вступні, зглядно приватні іспити за І. піврік класе приготавляючої, І. і П. в приват женьській гімназії з правом публичности СС. Василянук у Львові при ул. Длугоша ч. 17. відбудуть ся дни 28. січня. Кандидатки до тих іспитів треба зголосити до дня 27. січня в полудне в дирекції школи устно або письменно. Такса за іспит одної учениці виносить 24 К. в приготавляючий класі 12 К. — О. Спиридон Каржунт, директор.

— Для Львовян. Перші вечерниці з танцями сегорічних мисниців відбудуть ся сеї суботи, дня 25. січня, заходом Кружка забавового тов. «Бесіди», в комнатах товариства, Ринок ч. 10. Вступ 1 К. для академічної молодіжи 50 сот. Половина доходу призначена на «Руску Захоронку». Окремих запрошень не висилає ся, лиш отсим всіх місцевих і замісцевих Русинів запрошує — Кружок забавовий.

— Курс їзди на колесі у львівськім «Соколі» вже розпочав ся. Наука відбуває ся в салі товариства при ул. Рускій ч. 20. що понеділка, середи і п'ятниці для пань від 2—3 а для мужчин від 3—4 год по полудні. Для членів «Сокола» безплатно. Курс веде і зголошеня приймає др. Кл. Гутковский. — Старшина.

— 3 держ. залізниць. Сим подає ся до ві домости, що задля надзвичайних труднощій рухових продовжає ся з днем 27. грудня 1907, по мисли § 63. (3) регуляміну руху, зглядно § 6. 3) постанов додаткових до міжнародної конвенції і за дозволом ц. к. міністерства залізниць з дня 27. грудня 1907. Ч. 69761/16 а речинець доставки для всіх посилок товарових наданих або відібраних в стаціях залізничих в Галичині і на Буковині або через ті стації переходячих, о 3 дни. Висилку становлять посилки живих звірят, сьвіжого мяса, артикулів поживи і товарів легкого псууючих ся. Для посилок, до котрих примінює ся додатковий речинець, установлений для залізниць північної а оголошений в дневнику розпоряджень ч. 148. з дня 21. грудня 1907 від ч. 2327 виносить загальне продовжене речинця доставки 7 день.

Посмертні оповістки.

— О. Іларий Руденський, парох в Побережю, єзуїтського деканата, наділений кривошаньськими відзнаками, упокоїв ся дня 16. с. м. в 80. році жити, а в 55. р. сьвященства. В. є. п.!

— Гавриіл Губар, судовий офіціал в Бродах, упокоїв ся дня 17. с. м. в 39. році жити. В. є. п.!

— Альбертина Ганінчакова, жінка п. Осипа Г., залізничного інспектора у Львові, упокоїла ся дня 20. с. м. по довгій і тяжкій серцевій недугі. В. ї. п.!

— Каролина з Ключенків Янкевичева, жінка емер. комісара поліції у Львові, упокоїла ся дня 18. с. м. В. ї. п.!

Телеграми

з дня 21. січня.

Париж. New York Herald доносить з віридостойного жерела, що президент Франції, Фалієр, поїде в липни с. р. до Петербурга у відвідини до царя.

Тебріс (в Персії). Партийна борба доела в Тебріс до проливу крови. Члени тайного союзу «Фідаф» заатакували одну з дільниць міста, де мешкали їх політичні противники і острілювали єї до вечера.

Ріо де Жанейро. Викрито ту заговор на знищенє флоту Зедин. Держав. Арештовано много осіб-чужинців, які належать до анархістів.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 13. до 19. січня 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12-00—12-25 К
Жито	11-75—12-00 К
Ячмінь броварняний	8-05—8-50 К
Ячмінь на пашу	7-60—7-80 К
Овес	6-80—7-05 К
Кукурудза	8-20—8-45 К
Просо	8-35—8-60 К
Горох до вареня	10-50—11-25 К
Горох на пашу	7-60—8-00 К
Бобик	7-15—7-35 К
Конюшина червена	75-00—85-00 К
Конюшина біла	37-50—45-00 К
Конюшина шведска	75-00—85-00 К
Тимотка	33-50—37-00 К
Ріпак зимовий	15-80—16-20 К
Насіне конопл.	9-75—10-00 К
Хміль	67-50—77-50 К
Насіне льняне	11-25—11-65 К
Льнянка	11-00—11-25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 20. с. м.: Анна Олексинин, Суховоля; Ф. Гольденберг, Ляцке; Юрко Залозецкий, Милатин; Григ. Романишин, Милатин; Маріян Вележинський, Дрогобич; о. Вол. Гоцкий, Колоденце; Яків Панусевич, Коломия; Ник. Андр. Гичко, Шандрівці; Іван Підгірський, Грималів; о. Білинський Петро, Зарваниця; др. Іван Білинський, Зарваниця; Олена Козарівна, Гусятин; Іван Кивелюк, Копичинці; о. Іван Юрків, Коростів; Кость Соколовський, Молотів; о. Йосиф Яворський, Лучинці; Роман Зобків, Стрий; Ярослав Кирців, Кнуна.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлень. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д. (21—?)

ВОЛОДИМИР КОРНИЧ-ЯСЕНИЦКИЙ

ц. к. радник висшого суду краєвого, н. п. отворив (6—6)

адвокатську канцелярію

в Чернівцях, площа Єлисавети ч. 3. на против нової палати судової.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всіх купони

вильосовакі бартіські папери.

Працюйте і щадіть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство взаємного кредиту

„Джистер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кождо вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство «Джистер» на 6% за інтабуляцією; на кошти покриття дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 кр. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в «Джистері» полувити пози ки під догідними услівями. Членами можуть бути тільки члени обезпечені в «Джистері».

З зисків уділив «Джистер» на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541-81 К.
Позички уділені	2,512,635-62 К.
Уділь членські	193-659-52 К.
Цінні папери	138,534-20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338-07 К.
Львокації	267,364-04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровле, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідоцтв доказує помічний вислід

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуериях.

(13—24)

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на чий рік . . . 30 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

на чий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових ісалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надписанім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Рускі радикали, якнебудь і при виборах до держ. ради належали до союзу з нац. демократами і послали радикальні засідають в рускім клубі, відносять ся неприхильно до нац. демокр. сторонництва, глядять на єго членів як на «панків» або й «ворогів», «попівських наймитів і прислужників», хоч як ми вже зазначили попередно, і «Діло» і «Свобода» не різнять ся від «Гром. Голосу». Щоби наші читачі ще ліпше зрозуміли, як відносять ся радикали до национ. демократів, наведемо дальшу частину з «Гром. Голосу» про Народний Зїзд. Ось що пише «Гром. Голос»:

«За справу університету говорив, назвучуючи до промови Романчука, посол Окуневський, а говорив про неї так, що польські хулігани кричали б славно, коли б були на салі. Сей панок так тоном бесіди, як і її змістом прямо обиджав присутніх селян і поступовіших інтелігентів, не диво отже, що його бесіда викликала зовсім оправдане негодованє. З його слів виходило пр., що він не балакав би до такої нікчемної товпи, яка не хоче кричати Романчукови «славно», робить се лише тому, щоб «висвітлити» справу. І «висвітлив» зовсім по назадниці...

«Дуже прикре вражінє зробила також відповідь посла Олесницького проф. Грушевському. До тепер думали ми, щовін, де треба, чи не треба, братаєть ся з москвофілами, то послідній його виступ каже нам дещо глибше застановити ся над його діяльністю. Очевидна річ, виводів проф. Грушевського годі було збити і Олесницький тільки зашкодив собі своєю промовою.

«Отсе образок з першого дня зїзду. Коли зібрати всьо сказане попередю, то треба признати, що випав він фатально.

«Сьмішне, а рівночасно многозначуче було, коли редактор Цегельський казав іти делегатам спати на передмістя до читалень, та просив не гніватись, що будуть спати на голих дошках підлоги, бо за соломю до трох читалень зажадано від «Народного Комітету» аж 400 К. Так бріхнути, то називаєть ся порядно бріхнути...

«Другий день зборів минув спокійніше раз тому, що провід обняв «практичнійший» Олесницький, а зрештою люди були помучені і кождий був рад, щоб як найскорше кінчити. Зрештою люди стратили надію, що тут можна щонебудь зробити і мовчали, навчені першим днем зїзду. Про один випадок, що трафив ся на другий день, годить ся ще коротко спізнати. Один селянин заінтерпелював послів, чи знають вони про визиск попів

і що гадають в тій справі зробити? Олесницький, щоби не допустити до дискусії над сею дражливою для националдемократів справою, відповів, що та справа не належить ні до парламенту, ні до сойму, а виключно до самих попів. Він не піддав під голосованє внесенє внескодавця, який домагав ся, щоби на законній дорозі протиділати визискови з боку попів, а уложив осібне внесенє, яке визнає послів-попів, щоби удали ся з тою справою до митрополита і в сей спосіб полагодили її остаточно. — Хитрий Олесницький. І вовк ситий і коза ніби ціла, тільки без голови. І попи вдоволені з такого полагодження, а з другого боку виглядає, що й бажаню хлопів вдоволилось.

«Отсими кількома замітками та вражіннями ділю ся з читачами «Гр. Голосу», бо думаю, що коли вони прирівняють радикальний зїзд зі зїздом националдемократів, то се причинить ся по трохи до їх осьвідомленя, вкаже їм, де їх правдиві приятелі, а де вороги. Очевидна річ, я ще не сказав всього, щоб можна було сказати, багато сховав я ще, щоб покористуватись ним, як би сего було потреба. Затим пращайте і на рік їдте на зїзд радикалів, на зїзд националдемократів нема чого!»

Як ми вже вчера зазначили, послідовности в радик. «Гром. Голосі» нема, н. пр. раз накидає ся він на п. Романчука, що сей старав ся втихомирити польську палату після бучі викликаной Бачинським, другий раз (в дописи з Відня) осуджує ся поступок Бачинського.

Отже й в осуді Нар. Зїзду нема рівности і послідовности. Всеж таки цікаво буде почути, як член руского клубу, посол Лев Бачинський, котрий здавав звіт на зборах радикалів у Станіславові, відзиває ся про своїх товаришів і союзників, националдемократів. Ось як він там промовляв:

«В останнім році головний заряд займав ся агітацією за загальним, рівним правом голосованя а відтак виборами, до котрих рад. партія приступала виключно в тій цілі, щоби народні маси запізнати зі своєю програмою, бо ізза малої кількості інтелігентів не мала великої надії переперти своїх кандидатів. Та скоро показало ся, що нарід дуже прихильно відносить ся до радикальних ідей. В слід за тим інші партії стали звертати ся до нашої з пропозиціями, щоби виборчу боротьбу вести спільно. Перші звернули ся з тим до нас українські националдемократи, але нещиро. Бо хоч радикальна партія заявила, що порозуміє ся з ними тільки тоді, коли вони не робити-муть спілки з кацапами та і зі свого боку поставлять поступових кандидатів, — нац.-демократи далі пактували з кацапами і висунули множество попівських кандидатів, викручуючи тим, що Нар. Комітет тільки затверджує кандида-

тів, предложених йому округами (се не правда, бо Нар. Ком. не раз накидав округам своїх кандидатів — Ред. Гр. Гол.). На спільних сходинах переголосовували вони наших делегатів ріжними штучками, давали одному попови голос за цілі повіти і т. п. Переговори розбили ся через справу кандидатів у виборчій окрузі Станіславів-Галич і т. д., де националдемократи не хотіли допустити ані одного радикального кандидата, хоч той округ призначений для двох українських послів».

«Та мимо всего ми попирали не тільки укр. социялдемократів, але і националдемократів, а виступали ворожо тільки против кацапам, які хоч маютъ найбільше діяльної інтелігенції, головно через нашу агітацію вибрали так мало послів. І в тім велика заслуга радикалів».

«Вибраним послам дав головний заряд вільну руку, що до евентуального вступленя до українсько-руского клубу під услівем, щоби в нїм не було кацапів і щоби старали ся бути госпітантами (гостями) соц. дем. клубу. Але соц. дем. клуб не хотів нас прийняти як госпітантів, поки не виступимо з українського клубу».

Все те можна вважати певним доказом, що рускі радикали користують ся союзом з нац.-демократами, о скільки се їм для їх цілий потрібно і хосенно, але не таять ся зовсім з ворогованєм проти нац. демократів, котрих намагають ся поступенно виперти з їх становищ. Сеж бачимо, що й по редакціях і по товариствах нац.-демократичних щораз більше входять радикали і намагають ся переходом все загорнути в свої руки. Характеризує сї змаганя радикалів спосіб, яким они відзивають ся про нац.-демократів в статі «По зїзді» в Гром. Голосі. Сей зїзд, що відбув ся в Станіславові, є також доказом, що радикали бажать іти зовсім окремішно. Ось, що пише Гром. Голос про радикальний зїзд:

«Сей зїзд був переглядом наших сил і ми справді можемо ним гордити ся, 762 учасників — 36 заступлених повітів — се справді, як на наші обставини, величавє число. Хто не брав участи на їм нашім зїзді, сей най дуже жалує, бо не бачив правдивого хлопського парламенту. Треба було бачити своїми очима ту величаву масу хлопських заступників, самих хлопів з дуже малою примішкою сьвітської інтелігенції, якій справді добро народних мас лежить на серці; на сей зїзд одинокої, правдиво хлопської, социялістичної маси, приїхали лише сьвітські інтелігенти, яким не смердить хлопський кожух — проца «радикальствуюча» інтелігенція поїхала на національно-демократичний зїзд до Львова ню хати попівські реверенди(!)».

Замітно, що радикальне сторонниц-

тво тепер намагаєся стати ще крайнім, шим і зблизити ся зовсім до соціалістів. Ми нераз на се вказували, що радикальне сторонництво опирає ся на соціалістичній програмі, взятій з західної Європи, а як небудь деколи радикали випирали ся соціалізму, а соціалісти цурали ся радикалів, то різниці між ними майже ніякої нема. Доказом сего уступ, який наводимо із згаданої статі «По зїзді» з Гром. Голосу. Ось що там сказано:

„Та найважніше було зазначено факту, що ми є самостійна радикальна, соціалістична партія, а всі твердження противників, начеб ми тим не були, се звичайні кругарства, які зміряють до того, щоби нас поріжнити, бо боять ся великого зросту хлопської свідомости в соціалістичнім дусі. Чому ми знов, як ми є соціалісти, не злучемо ся приміром з соціал-демократами, на се заявив влучно один з бесідників, що як наука Христова була одна — а мимо того маємо дуже багато обрядів, а в обрядах сект, так само хоч ідея соціалізму одна, то до здійснення її не веде серед ріжних обставин одна дорога. Міські робітники, яких інтереси не все сходять ся, а іноді є прямо противні сільським пролетарям, найлучать ся в соц.-демократичний табір, сільські знов хлопи соціалісти, до яких належать не тільки цілком безземельні, але і малоземельні хлопи, мусять мати соціалістичну програму, приноврену до своїх інтересів.

»Що до спільности інтересів національно-демократичної і радикальної партії, то ту так само не може бути бесіди, бо в нац.-демократичній партії гуртують ся й такі люди, яких інтереси як не в о р о ж і, то прямо противні інтересам сільськог. пролетаріята. Загалом останній зїзд багато причинив ся до розяснення деяких справ, які видавали ся неясні, так що тепер зможемо вже йти вперед й по промощених дорогах».

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Президент посольської палати др. Вайскірхнер висловив недавно на виборчій вічу у Відні потребу обсади місця секційних шефів по міністерствах парламентаристами, як се є звичаєм в Угорщині. Сего вимагає спарляментаризованє міністерства, щоби не лише самі міністри, але й їх начальні помічники (в Угорщині називають їх держ. секретарями — Staatsecretär) були покликувані з посольських кругів. Ліберальні дневники, котрі давніше також заявляли ся за тим, накиннули ся на христ. суспільників, називаючи се „ловами посади“.

Християнська організація зробила оден важний крок вперед. Минувшої неділі 19. с. м. утворив ся у Відні „Союз християнської молодіжї австрійської“, яко вислід приречення зробленого на 6-ім катол. вічу. Що може вдіяти така центральна організація, показує найкраще за 3 роки єствования „Союз робітничої молодіжї австрійської“, котрий складає ся з 18 організацій з 1100 членами. На зборах молодіжї 17 листопада підчас катол. віча сказав др. Уде: „В кождім приході повинна бути христ. організація молодіжї і се слово повинно стати ся ділом“. Буде се школа для християнсько-суспільної роботи! Чи ж би

не належало і у нас про те подумати, чи духовенство наше не вважає обовязком взяти ся до такої організації, поки ще не все опанували Остапчуки і Трильовські та Вітики?!

Заграниця.

В Росії уступив міністер просвіти Кавфман, а єго місце заняв сенатор Шварц Позаяк від сего буде зависимий напрям народної просвіти і шкільництва на Україні і в Росії взагалі, тим то годить ся ближше познакомитись з личністю нового міністра. Ось що подає в сій справі київська „Рада“:

Про нового міністра просвіти в Росії. »Н Вѣкъ« подає відомости про нового міністра просвіти. Андрія Шварца дуже добре знають москвичі. Мало не вся діяльність його й педагогічна, й наукова пройшла в Москві, де він був директором 5. гімназії та професором історично-філологічного факультету в університеті. Як доктор грецької словесности, Шварц уславив ся за переконаного прихильника класичної системи, такої, якою вона стала в Росії через працю Д. Толстого, Каткова та Георгієвського. Всі знали його, як адміністратора »твердої руки«. Як тільки сказано було приструнчити ризьку шкільну округу, Шварца нехайно настановлено було на попечителя сеї округи, і він вславив ся там за впертого: русификатора: така слава спричинилась до того, що єго настановили згодом на попечителя варшавського шкільного округу. Там Шварц відживив відомі традиції Апухтіна. За його попечительованя у Варшаві вибух відомий шкільний страйк та спорожніли всі школи сеї окраїни — од вищих та аж до найнижчих. У Москву Шварц вернув ся вже триумфатором і став попечителювати. Почав він з того, що посварив ся з Герасимовим, який був тоді директором дворянського пансіона — затишка; звичайно, що переміг би попечитель, та... настали октябрські дні 1905 року і Шварц зрозумів, що він зайвий та й подав ся в одставку, а Герасимова зроблено було товаришем міністра. Тепер Шварц переміг. »Пр. Вѣстн.«, повідомляючи про призначенє його на посаду міністра, одночасно оповіщає й про одставку »по прошенію« д. Герасимова.

Про одставку П. Кавфмана б. міністра просвіти. Змаганя бюрократичного сьвіту з П. Кавфманом, що тягло ся два роки, дало по собі наслідки: Кавфман подав ся в одставку, заживши слави »переможенного ліберала«. »Н. Вѣкъ« пише, що справді Кавфман не належав до крайних правих реакціонерів, які заметушили ся зараз, як тільки зявилась державна дума, але »лібералом« він став не по своїй вині та не через свої погляди. Коли кабінет графа Вітте розпав ся і Кавфман став міністром просвіти, ніхто, звичайно й думки не мав, що він опинить ся в »опозиції«. Розгордіяш, який тоді був у »сферах«, найінтензивнійше одбивав ся на міністерстві просвіти, якому завше доводило ся мати діло з нещасливим єврейським питанням, а се питання раз у раз було й є „спробним каменем“ бюрократичної політики. В той час, як Кавфман узяв до своїх рук міністерство, нахил до „нового вітру“ мав ще силу в сферах. Сей »новий вітер« найдужче виявляв ся в міністерстві просвіти. Перед самою своєю »смертю« кабінет Вітте постановив »скасувати всі правила, якими обмежено вступанє євреїв до вищих шкіл міністерства народної просвіти«. Але, як „союз р. нар.“ зробив у »Русск. Знамени« з сього приводу запитанє, Кавфман уважав за потрібне виправдатись. Після сього йому ввесь час доводилось: чи виявити свою політику, а чи задовольнити вимоги союзників. У такому самому скрутному становищі опинив ся Кавфман, коли до-

велось боротись з заколотом по вищих школах. »Союз р. н.« вимагав надзвичайних репресій, але самі сфери не одважували ся: вагав ся й Кавфман. Коли праві члени держ. ради внесли запитанє про вищі школи, Кавфман сказав, що, хоч би державна рада й не ухвалила сього запитаня, він, як міністер вживе потрібних заходів, — і сим цілком задовольнив правих. Рада державна одкинула запитанє, а міністер „вжив заходів“ — видав правила 11. червця, якими знесено автономію вищих шкіл. То помилка, що кажуть, ніби сфери перемогли Столипіна сею одставкою: Столипін ніколи не стояв за Кавфмана.

Не сподівались! »Рѣчь« запевняє, що Кавфман та Герасимов тільки в переддень до підписаня наказу про їхню одставку, довідались про неї. Чуткам вони не йняли віри, бо чутки й перше ходили. За днів 2—3 до одставки Кавфман подав до ради міністрів проєкт заснованя 4-класних вищих городських шкіл та реорганізації єствуючих початкових городських шкіл. Ще сими днями Кавфман тішив ся перед своїми приятелями з того, що йому пощастило в останнє виробити проєкт нового університетського статута. Він хвалив ся, що подасть проєкт до ради міністрів з самого початку січня.

»Союзъ истинно-русскихъ« улож в уже програму своєї діяльности. Головнє змаганє відносить ся до націоналізації школи, котра тепер є »гніздом ворохобників«, тим то будуть они змагати до виключуваня загорілців з урядів, винародовлюваня Поляків, очевидно й Українців і т. д.

Нове народне сторонництво утворило ся під проводом кн. Урусова. Росія лише дня »русских« і почуваючих себе »русскими« в окликом сего сторонництва і православіє по приєвободу для інших ієновідань. Подвигненє добробиту і просвіти народних верств має бути головною метою сторонництва.

Хліборобське питанє мають після Різдвяної перерви підняти в думі кадети з трудовиками. Тимчасом правиця хоче заговорити про насильства ворохобників. Гр. Бобринський заявив перед одним дневникарем, що дума хоче ужити своєї поваги, щоби осудити насильства революційників з парламентарної трибуни.

Соціалістична справедливість в сьвітлі статистики. Робітнича часопись державна в Берліні оповіщує статистику плати і роботи в соціалістичних товариствах. Виказ сей обнимає 777 споживних товариств з 8611 членами. З соціалістичних домагань, як 8-годинна робота, недільний відпочинок, рівноправність жінок і т. п. там ніяк по узглядненю ся. Пересічно 9-годинну роботу мають там лише конторові урядники. Що до часу роботи, то рівноправність женьських конторових урядників з мужескими переведена, але зате 86.5 на сто з них побирали понизше 100 марок плати, а з мужеских 57.4 на сто понад 200 марок місячно. З конторових жінок одна лишє мала 150 марок. Вельми некористні є відносини в складах, де дневна робота триває 16 годин. З занятих там побирало 91.3 на сто навіть понизше 100 марок. За рівно довгу працю плачено женьщинам там переважно (92.8 на сто) понизше 100 марок, а 55 на сто навіть низше 75 м. місячно, а найвисша плата у 61.1 на сто виносила низше 100 марок. В 331 складах був недільний відпочинок і в 189 товариствах для продавниць. В 442 товариствах і в складах не було недільного відпочинку, а в 193 товариствах для продавниць так само. Инакше отже виглядає у соціалістів теорія, а инакше практика!

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домагання з кругів учит. серед. шкіл).

(Дальше*).

Много наших оо. катехитів гімназ. як Добрянський, Дорожинський, Лопатинський, Лежогубський, Бородайкевич, Юрик і т. д. і т. д. працюють дуже совісно, але всі вони згодять ся на те, що пляни наукові обов'язуючі в середній школі треба докнче і чим скорше зі згляду на теперішні відносини змінити. Плян науки богочестия поданий висше підносили би на духу і заохочували би ту найбільшійшу нашу молодіж, котра в життях святих знаходила би відряду і товчок до поборювання ріжних трудностей. Такий розклад предмету чинив би науку релігії приємним а не найтруднішим предметом, на який молодіж тепер нарікає. Нинішня молодіж середних шкіл, не сказав би я, що радикальна і безвірна, але майже ціла вона настроєна дивно песимістично, як виразив ся оден академік у віденській процесі нашої молодіжи. — Зразити ту молодіж на все дуже легко. Дуже тактовний катехит не кине каменем, ані не буде старатись позбути часто дуже здібних учеників живучих в крайній нужді, які зраджують якесь невдоволене або „Sturm i Drangperiode“. Типи таких учеників з їх злочинами дня і т. д. представлені в оповіданнях недавно опустившого гімназію Венгжина, цілком не є пересадні. На се треба дуже звертати увагу, щоби такого ученика живучого в біді, мешкаючого у столяр, а сплячого в домовині, яку столяр робив, а здібного, ніхто з покликаних не зразив. Таким учеником, як мені оповідали єго товариші шкільні, був Іван Франко, котрого на неприязну для Церкви дорогу мав спроводити своїм поступованем вчати і єго катехит.

О тім предметі дало би ся багато сказати хочби на підставі тих тайних відозв і письм молодіжи так польскої як і рускої, які кружать між учениками а яких значний збірник маю у себе.

В кількох польских часописах читав я закиди, що катехитам не достає відомостей педагогічних і ширшого світогляду. Наші оо. катехити, що провадять родинне житє, є лучшими педагогами, але скажу таки, що реформа кваліфік. і питів на учителів релігії була би дуже на часі, особливо тепер, коли повстав свого рода «взірцевий Інститут теологічний жидівський» якого ціль: виховувати учителів жидівської релігії. В тім інституті, наче в особнім жидівськім університеті, будуть учити ся кандидати не лише всіх предметів релігії, але також жидівської літератури, історії і основної педагогії. Крім того буде в тім заведеню семінар улажений подібно як на других світських факультетах, де будуть робити наукові праці. Додавши сю обставину, що всі кандидати будуть рівночасно слухати викладів філософічних і здавати іспити філософічні, то прошу собі уявити, яке буде значінє того тихо і без крику довершеного факту і яке визначне перне, поважне і педагогічно вишколене становище буде займати учитель жидівської релігії. Стан сей з жалем відчує той, хто щиро бажає піднесення значіння учителів згл. катехитів католицької релігії. На тім хочу скінчити але не вичерпати справу реформи науки богочестия в середних школах, та справляючи увагу Хв. Редакції в попереднім числі зазначую, що не бажаю зовсім усунення екзорт. Висказав я лише погляд практичний, що від часу до часу повинна молодіж вислухати співану службу Божу пр. з нагоди більших свят а з другої сторони катехети рідше

повинні держати екзорти для 12—14 літної молодіжи, котрих тема: смерть, пекло і на „кождім кроці гріх“, бо як відомо з психології, релігійне чутство може так само підносити ся як і затуплювати ся невідповідним викладом.

На евентуальний закид, що пляни науки релігії укладає цілий єпископат нашої держави, треба виходити з того становища, що обряд наш і обставини сильно ріжнять ся від таких в других краях коронних та що наш єпископат має на чолі Мужа дуже освіченого з широким і бистрим поглядом. При таких обставинах спосіб реформи релігії може мати успіх.

(Дальше буде).

III.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

Щирій приятель Куліша проф. др. Іван Пулюй з Праги прислав мені до використання 13 листів д-ра Омеляна Огоновського, писаних до Куліша. На осьмім з ряду листів читаємо дописку Куліша: „1894. янв. 12. Огоновск. Письма ко мнѣ поздѣйших годовъ. Прежніе погибли“. Ся замітка свідчить, що 13 листів д-ра Огоновського, які друкуємо є рівнож лише частиною його кореспонденції з Кулішем.

З листів Огоновського бачимо, з якою занепадливостію забирає ся він до збирання материялів до своєї історії літератури. Нема сумніву, що про значне число українських письменників міг подати вістки лише оден Куліш, що поверх пів віку держав руку на живчику нашого літературного житя, перед якого очима перейшов цілий ряд письменників, починаючи від великого генія Тараса Шевченка а кінчаючи на мало звісних письменниках, забутих, або зломаних... Колиж з часом вийдуть в друку відповіди Куліша на листи Ом. Огоновського, то тим плястичніший вийде образ Куліша і тим яснійшими стануть його заслуги около появи історії літератури Огоновського. Се майже певне, що Куліш, за приводом д-ра Огоновського, зібрав багато житєписних і бібліографічних дат українських письменників, або й подав начерки їх літературних силветок.

З листів слідно, з яким щирим поважанням відносили ся до себе взаїмно Куліш і Огоновський і як живо інтересував ся Куліш галицьким літературним житєм і відносинами.

На бажанє д-ра Пулюя віддам листи д-ра Огоновського після випечатання до бібліотеки наукового товариства ім. Шевченка.

I.

Львів, 27. марта 1889.

Високоповажаний Добродію!

Небавом писатиму про Вашу діяльність літературну, а недостає мині ще деяких дат про Ваше життя. В загалі крім звісток, поданих в „Правді“ р. 1868, мало щб більше знаю про Вашу вельми трудящу жизнь. Зволіть отже, Високоповажаний Добродію, написати про Ваш побут у Львові і в Відні і т. п. Ви-ж займете в мойй Історії літератури одно з першорядних місць, то й хотів би я подати вірний образ Вашого просвітного змагання.

Відтак прошу Вас уклінно, щоби Ви зволіли написати мені: також біографію Вашого Високоповажаного подружжя (Ганни Барвінок). Вона стоїть у нас поруч Марка Вовчка; годило-б ся отже звеличити єї ім'я в нашій літературі, щоби слава єї не вмерла, не полягла! Просив би я також, вичислити всі єї писання, бо деякі, писані під псевдонімами, міг би я поминути. Мабуть і Нечуй-вічер єсть єї псевдонімом. Рад би я знати також всі Ваші псевдоніми.

Сподіючись, що Ви, високоповажаний Добродію, зволите мою волю та пришлете мені незабаром обі біографії

остаюся с правдивим поважанням

щирим Вашим прихильником

Омелян Огоновський.

(Подвальє, № 9).

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Григорія еп.; римо-кат.: Обруч. Прч. Діва. — В п'ятницю: руско-кат.: Теодозія Вел.; римо-кат.: Тимотея.

— Русна паралельна в стрийській гімназії. На днях наспіло на руки о. Остапа Нижанковського, пароха в Голубутові, рішенє краєвої ради шкільної зі Львова з повідомленем, що полагуючи прихильно просьбу родичів уч. І. кл. гімназії в Стрию, внесену перед феріями, краєва рада шкільна отвирала з днем 1. лютого с. р. в І. кл. гімн. руску паралельку, в котрій наука рускої мови буде обов'язкова для всіх, а надто в рускій мові буде викладатись релігія, руске, географія і німецьке.

— Посольські кандидатури до сойму. Тіснійший «Народний Комітет» на засіданню з дня 18. с. м. прийняв до відома отсі кандидатури на послів до сойму, усталені повітовими зїздами громадских делегатів нац.-дем. сторонництва: в повітах: Бережани: Тимотей Старух, господар в Слободі золотій; Бібрка: Льонгин Цегельський, редактор; Городенка: Іван Радук, госп. в Глушкові; Городок: о. Йосиф Фолис, парох в Скинолові; Гусятин: Іван Кивелюк секретар суду в Копичинцях; Дрогобич: Яць Олексівський, госп. в Ясениці сільній; Жовква: Данило Мекелита, госп. в Бутинах; Заліщики: др. Володимир Охримович, директор тов-а „Дністер“ у Львові; Золочів: Микола Загульський, госп. в Розважі; Калущ: др. Іван Куровець, лікар в Калущі; Мостиска: Захар Скварко, директор тов-а «Народний Дім» в Мостисках; Перемишляни: Володимир Сінгалевич, адюнкт суду в Перемишлянах; Рогатин: др. Кость Левицький, адвокат у Львові; Рудки: о. Стефан Онишкевич, парох в Хишевичах; Самбір: др. Андрій Чайковський, адвокат в Бережанах; Скалат: Йосиф Задорожний, госп. в Новосіпці скалатській; Старий Самбір: о. Іван Яворський, парох в Стрільбичах; Тереховля: о. Іван Волянський, парох в Острівчику; Турка: Іван Павлюх, госп. в Хашові; Чортків: др. Антін Горбачевський, адвокат в Чорткові; Яворів: Іван Загаєвич, господар в Яворові.

„Русская Рада“ оголосила в „Галічаніні“ отсі свої кандидатури: Бібрка: селянин Мих. К. Кузик з Шоломи; Борщів: Ілія Гладш з Пановець; Броди: др. Володимир Дудикевич з Коломиї; Бучач: Онуфрій Гецев, проф. гімн. в Бучачі; Городок: міщ. Іван Русин з Городка; Дрогобич: др. Юліян І. Сьокало, адвокат в Дрогобичі; Жидачів: о. Корнило Сеник в Бережниці королівській; Золочів: сел. Кондрат Захарчук в Ляцкім малім; Калущ: сел. Іван Коник в Тужилові; Камінка струм.: міщ. Гаврило Мулькевич в Камінці стр.; Перемишль: сел. Адам Федак в Поздяти; Перемишляни: о. Григ. Кармалита в Боршові; Підгайці: Волод. Костецкий, радн. суду в Станіславові; Скалат: Теод. Гіссовський, адюнкт суду в Скалаті; Станіславів: о. Ник. Винницький, декан в Галичі; Сянок: о. Олимп Полянський з Юровець; Тернопіль: сел. Валентин Левандовський з Кутковець; Турка: др. Йос. Ганчаковський, радн. суду в Отині; Цішанів: сел. Теодор Подгорецький, війт в Брусні старім; Чортків: сел. Андрій Марчак, війт в Білій; Яворів: о. Іван Головка в Яжові новім; Ярослав: сел. Вас. Вігус з Висоцка.

— Зїзд учителів чернігівського земства. Дня 30. ст. ст. грудня ввечері скінчив ся зїзд сельских учителів. Зїхалось мало не 70 душ, в тім числі 39 жінок. Більшість учителів були молоді, енергічні люди. Видно було, що се є елемент, який при загальній народній освіті

*) Гляди чч. 3 і 4 „Руслана“.

буде мати велику вагу серед нашого темного селянства. Зїзд розглядав справу про «товариство допомоги учителям». З початку була відправлена панахида по небіжчику А. А. Муханові, котрий був головою ради й багато допомагав своєю працею й своїми грошми. Вибраний новий голова А. А. Свїчин одібрав 66 голосів з 69. Членами ради були обібрані відомі громадські діячі: Хіжняков, Тимошок, Богдановський, Пустосміхов та Татарінова. Провірено було кошти товариства, яких зібралось аж на одинадцять з половиною тисяч карбованців. Головніші видатки були на хлопчачі й жіночі інтернати для дітей учителів (на сю справу асигновано 9.000 карб.); останні гроші пішли на стипендії дітям бідніших учителів. Коли довелося розглядати, хто бідніший, то стало видно, що всі учителі так бідують, що живуть при сучасній дорожнечі майже на самій картошці. Зїзд призначив своїми почесними членами: А. А. Свїчина та Л. С. Свїчину, яким і було послано телеграму й депутацію. Чудно було, що зібрались сім десятків людей з різних кінців губернії і всі вони були неначе одної семі, що раділи, побачившись після довгої розлуки. Ще чудніше, що між ними не було не одного чорносотенця, всі люди з широким поглядом на будучину і з твердим поступовим напрямком. Було чимало й таких, що за свій молодий вік вже доволі попоїли тюремної «баланди». (Рада). *Владимирович.*

Се стає певним доказом, що серед учительства на Україні почався рух, але нема і згадок, чи на народній українській основі? — *Ред. Русл.*

— **Жіночий зїзд.** Незабаром у Петербурзі буде загально-російський жіночий зїзд, який скликає взаємно-благодійне жіноче товариство. Думка скликати такий зїзд не нова і має свою доволі довгу історію. В амер. Зєдн. Державах давно вже єствує так звана «міжнародна жіноча спілка», яка періодично скликає міжнародні жіночі зїзди. 1898 р. на такий зїзд уперше запрошено делегаток російських жінок. Їздила жінка-лікарка І. Познанська. Зїзд був у Лондоні і на ньому читались доклади про долю російських жінок. Після сего і російські жінки взялись організувати свій зїзд. Першу пробу скликати зїзд зроблено 1903 р., але Плевє, давши дозвіл, обмежив его так, що сю думку довелось покинути. Тепер зїзд нарешті буде. Програма его буде ось яка: діяльність жінки на всілякій роботі; економічне становище російської жінки в різних пастоях праці; політичне та громадянське правниче становище рос. жінки; боротьба жінок за політичні та громадянські права в Росії та по за кордоном; становище жіночої освіти в Росії; питанє моралі в родині та в громадянстві; організація та дальша діяльність загально-російської жіночої національної ради.

— **Перегоні мільярдерів в добродійности.** Американський мільярдер Карнеджіє жертвував доси на добродійні цілі 136,399.950 доларів, а Рукфелер 106,355.000 доларів. Мільярдер Рукфелер має надію перегнати свого суперника, і в останнім році 1907 зложив на добродійні цілі 40,590.000 дол., коли Карнеджіє зложив на таку ціль лише 14,375.000 дол. Шляхотна конкуренція! Дай Боже кожному народови таких суперників!

— **Скільки студенток у російських університетах?** Д-ка С. Ф. Червіньська збрала відомости про те, скільки було слухачок в університетах російської держави за два останні роки. Сей матеріал пішов до рук спілки жіночої рівноправности. Відомости С. Червіньської дуже інтересні. Виходить, що 1906—7 року в університетах було 877 жінок-слухачок, а 1907—8 р. стало вже 1690.

— **Університетська реформа в Росії.** «Бирж. В.» прочули, що російське міністерство просвіти згодилося уступити у новому університетському статуті, який обмірковував ся на зїзді ректорів, з одним тільки пунктом: з інституцією університетських канцлерів, бо проти неї дуже повстали професорські кола. Але хоч канцлерів не буде, проте новий статут устано-

влює «сенат» професорський: повноправне заведенє зо всіма функціями сьогочасної професорської ради. Коли буде «сенат», тоді поновлені професорські ради повинні слухати его і матимуть тільки дораднє значінє.

— **Додатки до часописий.** Єще в марці 1905 р. знижило ц. к. міністерство торгівлі значно тарифу для платних додатків для часописий, а то в той спосіб, що оплата за перевіз такого додатку виносить до ваги 10 гр. — 1/3 с., до ваги 20 гр. — 2/3 с., а до ваги 30 гр. — 1 с. Міністерство торгівлі гадало, що по заведеню так низької тарифи, буде світ торговельний і промисловий в великій мірі користати з так дешевого средства реклами. Та дійсно користають із того угодіння многі купці і промисловці в західних провінціях держави. Припускаючи, що тутешні краєві купці і промисловці не знають тих угодіннь і для того з них не користають, оповіщуємо сей комунікат дирекції пошти.

— **Дрібні вісти.** В Вільках мазовецких застрілив ся в домі своїх кривних др. Роман Тустановський, урядник університетської бібліотеки у Відні і б. редактор *Ukrain. Rundschau*. Покійник визначав ся великим таланом і здібностями. Мав літ 26. Причиною наложеня на себе руки мав бути нервовий розстрій. — В Ярославі застрілив ся жовнір-рядовий 90. п. п. Стефан Яремкевич. — Баталіон 89. п. п. перевесено з Любачева до Ярослава, а баталіон 90. п. п. з Рави рускої до Любачева.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Коломиї.** (Саля Каси шадвичної. Початок 7 1/2 вечером. Білети продає «Народна Торговля» а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В четвер дня 23. с. м. «Різдвяна ніч» опера народна в 4 діях а 5 відслонах, лібрето М. Старицкого, музика М. Лисенка.

В п'ятницю дня 24. с. м. бенефіс дружини театру.

В суботу дня 25. с. м. «Жидівка вихрестка» народний образ в 5 діях зі співами і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3. годині по знижених цінах «Маруся Богуславка» історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицкого. — Вечером о 7 1/2 годині «Дванадцять дочок на відданю» народна комедия в 3 діях зі співами і танцями М. Кропивницького.

Ві второк дня 28. с. м. останнє представленє «Серед бурі» історична драма зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

— **Театр аматорів львівського «Сокола»** (ул. Руска ч. 28). В неділю дня 26. с. м. о 7. год. вечер «Мартин Боруля» комедия в 5 діях Карпенка Карого.

Посмертні оловістки.

— **О. Мирон Хмилевський**, парох Крички, богородчанського деканата, уроко в ся по короткім недужі 18. с. м. в 41. році життя, а з 17 році священства. Покійний яко монах Чин. с. Василя В. скитав ся довгий час в полуді. Америці, де був ігуменом Василянського монастира в Прудентополіс, а секуляризовавшись, зїстав недавно презентований на Кричку. Вічна йому пам'ять і земля пером!

Телеграми

з дня 22 січня.

Відень. В міністерстві просвіти розпочали ся вчєра наради анкети в справі реформи середних шкіл. В нарадах беруть участь з Галичини: проф. Моравський, шеф секції Цвільський, пос. Бобжинський і пос. Петелєнц. Свою неприсутність оправдали: дир. Савіцкий, дир. Харкевич і проф. Твардовський. Народи отворив мін. просвіти Мархет.

Будапешт. Під проводом през. сойму Юста відбула ся вчєра нарада в справі ревізії сой-

мого регуляміну. В нараді взяли участь заступники всіх стороництв. Хорвацкі посли донесли, що участи в тій нараді не возьмуть а в соймі запротестують проти реформи регуляміну.

Петербург. Дума мала вчєра перше засіданє по сьвятах і ухвалила в другім читаню кілька предлог.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: о. Апол. Филиповський, Підкамінь; Ник. Хома, Батятичі; о. Іван Літинський Чуква; Ник. Літанський, Чуква; др. Волод. Колпачкевич, Перемишль; Олена Алексєвич, Батятичі; Алексей Стоцкий, Куровичі; Іван Гупало, Іван Парамуд, Петро Гринків, Іван Фуц, Петро Цимерман, Петро Сабатович, Мартин Сабатович, Куничволі; о. Кирило Пасичинський, Макунів.

200 корон місячно може легко кождий зарбити. Подобиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Каліньського 1. (3—9)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий.	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Люблін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	20
Брухович	10:05+	—	3:21	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий.	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:23	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:11
Люблін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на четверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвистий ми очі і думку ми виреш: а не возьмем милої і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
 напередєне застережене.

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні доносення по 30 сот.
 від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Як ми вже попередзу зазначили, між рускими радикалами а соціялдемократами не лише в теоретичних їх програмах, але й в практичній поступованю майже нема ніякої різниці. Одначе обидва сі сторони ідуть наперед, щоб добути вплив на широкі верстви народні. Передовсім змагають до того підкопуванем поваги всякої влади, а найбільш духовенства і Церкви. Тимто нема числа «Громадського Голосу» або «Землі і волі», де би не було нападів на „попів“, де би не підривало ся самих основних підвалин Христової віри і Церкви. Під покровом і заходом „Гром. Голосу“ і д-ра Трильовського витворила ся окрема література радикальна з летючих листків і брошур, розкидуваних поміж селянством і міщанством н. пр. «Револьюційний катехізм» і т. п. Яку поживу подає нпр. соц. демократична «Земля і Воля», досить навести статі «Наукові подання про перші дитячі та молодечі літа Ісуса» (з книжки Ренана) або «Християнські місіонарі в Хнах або котра релігія є добра» (з розговорів Вольтера) або згадати н. пр. про орган посла Остапчука «Червоний прапор», котрий він розкидував свого часу між селянами якраз підчас візитації канонічної Впр Митрополита Шептицького в Збаражчині і Тернопільщині.

Та не тільки між селянством і міщанством трудять ся наші радикали і соціялдемократи, але в новіших часах звернули свою бачність на учительство, для котрого основано на Буковині часопись „Промінь“ (що в минулім році перестала виходити). Яким духом віє в тих кругах, може послужити частина з дописи якогось учителя в „Гром. Голосі“:

„До домагань учителів мало хто відносить ся прихильно. Шляхта не любить просвіти, проте хотіла би, аби ті, що її ширять, прямо з голоду гинули, бо тоді — по причині нестачі сил та здоров'я — не могли би навчати дітей так, як належить. Більша часть попів хотіла би, щоб вернули часи дякоучительства, щоб учитель був кожної хвилі попови на услугах; їх лютить те, що тепершній учитель вважає себе вільним горожанином, та, що селяни відносять ся до не одного учителя о много прихильніше чим до попа. Урядники знова не хотять навіть чути о тім, щоб учителі побирали таку платню, як вони. Словом: мало таких, щоб відносили ся до домагань учительства прихильно. Тому власне учителі по-

винні зорганізувати ся, злучити ся разом, щоб — таким робом — сотворити одну велику армію, перед якою „сильні сего міра“ — чули би боязнь!»

І доси учительство — зрозумівши вагу злуки — лучило ся, гуртувало ся під свій прапор. Завдячити се належить «Проміневі» та «Gazet-i Szkoln-ij». Се учительські трибуні, з яких сьміло лунав голос покривджених; кожде безправство, кожде лайдацтво тут нап'янувало ся. Так щож? — „Промінь“ перестав виходити! Здавало ся, що «Промінь» розвиваєть ся, та огріє в недовзі усе народне учительство, бо, коли попередніх літ виходив він дуже рідко, — нераз по чотири числа нараз, то сего року виходив він дуже точно. На стовпцях своїх порушував квестиї дуже актуальні; завдяки йому справа вільної школи стала у нас — важною квестиєю. Взагалі відповідав своєму завданю. В кінці несподівано занедужав, перестав говорити, тай... умер!»

Що академічна молодіж з малими виемками опинила ся в тім таборі радикальній і соціялдемократичній, про те нема що й розводити ся. А головне се сини священників і селян! Яким духом дихає ся молодіж, показує дрібне але характеристичне оповіщення, яке недавно появило ся в органі „Нар. Комітету“ в «Ділі». Ось оно звучить:

«Святочний вокально-музикальний обхід при співучасті пань: д-ра Нусебрехерової, Іммердаверівної, Щедрович-Ганкевичевої, Гольдгаммерівної і панів арт. опери Г. Гусса, д-ра Л. Ляндава, Д. Вініда, а також хор товариства «Бандурист» устроює в суботу, 18. січня с. р. у Львові в салі тов. „Яд Харузім“ (ул. Бернштайна, 11) місцевий комітет жидівської соціяльно-демократичної партії в 10 літній ювілей діяльності жидівської соц.-дем. партії «Бунд» в Росії. Відчит виголосить п-ні др. Тетяна Грігоровіч з Чернівців».

Як відносять ся рускі соціялісти до радикалів, характеризує стаття, яку подала соціялістична „Земля і Воля“ про зїзд радикалів в Станіславові.

Зїзд мав характер віча, пише «Земля і Воля». До певної міри в виду численности своєї мусів він таким бути, але видко було, що заряд партії сьвідомо хотів мати його таким. На серйозні реферати не було зовсім часу. Весь час майже зїзду заняли справоздання з діяльності заряду партії, редакції «Гр. Голоса», послів і оживлені дискусії над ними, особливо над справозданем послів. На реферати, які стояли на дальшому порядку дневному зїзду, не було майже зовсім часу.

Зі справоздання заряду партії (реф. пос. Бачинський) довідали ся ми між иньшими, що партія при останніх виборах недоцінювала своїх сил і через те не встигла провести в

парламент стільки послів, кільки могла, що в округах, де не ставали радикальні кандидати підпирала кандидатів нац. демократичних і соц. демократичних. Як ся підпора виглядала на ділі, на се дуже гарний доказ — робота радикалів в окрузі Збараж-Тернопіль Козова.

Зі справоздання ред. «Гр. Голоса» (п. Волосенки) довідали ся ми, що «Гр. Голос» друкує ся в 1.300 прим. та що бореть ся з великими довгами. Посол Бачинський вказав пр. на те, що редактор «Гр. Голосу» мусів на газету позаставляти жінчині річі, що з надмірної праці оден з редакторів набавив ся сухіт. Безсідники, що забирали голос над рефератом п. Волосенки, всі майже без виїмку скаржились, що «Гр. Голос» дуже погано редагований, що в полеміці замість поважного трактовання справ уживає грубої і невідповідної лайки».

(Отже видно, що й самим радикалам на зовсім до вподоби груба лайка, якою переповнене звичайно кожде число «Гр. Голосу». — Р е д. Р у с л.)

Цікаво також, як «Земля і Воля» задиляє ся на отаманів радикального стороництва д-ра Трильовського і д-ра Даниловича, про котрих з не менше грубим тоном відзиває ся, як сей, котрий порікає в редагованю «Гр. Голосу».

Резолюцію про відношеня партії до нац. соц. демократичної партії мотивував др. Данилович. Резолюція висказувала ся за тим, що партія ані з огляду на свою програму, ані тактику не вважає потрібними лучити ся ні з укр. соц. демократами, ні з нац. демократами. Демагогією послуговували ся майже усі бесідники на зїзді. Найбільше було її у посла Трильовського. Але демагогію п. Даниловича можна назвати тільки ординарною. Бо якжеж назвати слова пана доктора, звернені на адресу укр. соціялдемократів, що вони змагають до того, „аби всі хлопці зійшли на дідів?“ Але і инші аргументи п. Даниловича були якби живцем вихоплені з „Руского Селянина“ і „Głosu Polsko-go“ котрих редактори Демянчук і Брандовські се звичайні шубравці. (Се вже не ординарно! Р е д. Р у с л.)

В справі акції при найблизших соймових виборах рішив зїзд виставляти у всіх повітах, де мають вплив, своїх кандидатів».

Цікаву вельми характеристику подає „Земля і Воля“ про звіт з діяльності радикальних послів в держ. раді, а особливо самого д-ра Трильовського:

„Справозданє з парламентарної діяльності складав пос. Трильовський. Безперечно, пос. Трильовський як провідник партії та як організатор „Січей“ дуже заслужений. Та хто почув справозданє пана посла, той

певно мусів стратити до нього всяку пошану. Так легковажити собі учасників зїзду і так компромітувати свою партію ледви чи хто потрапив би. Замість справоздання з парламентарної діяльності чули люди бабусині казки про те, як Бек залицяв ся до Потоцького (як сільський слуга до гарної пані), як Бек і Потоцький дрожали перед послом Бачинським, як рускі послы робили обструкцію в парламенті при помочи свиставок за 15 кр. (тут шан. посол вважав за відповідне показати учасникам свою свиставку і за-свистати на ній), як люди повинні удавати ся до посла в справі надужити, помочи і т. п. (тут шан. посол вважав за відповідне заявити прилюдно, що тільки той може числити на поміч послів, хто пішле реценсіс „Гр. Голосу“). Не обійшло ся в справозданню послів і без нападів і лайки на укр. соціалдемократів. Слухаючи сеї промови справді мало ся жаль і за самого посла Трильовеского і за учасників зїзду. Врештешт її мусів затирати посла Бачинський, майже одинокий чоловік, що потрапив на зїзді заховати поважний тон і зміст в своїх про-мовах“.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ. ради зібрала ся 22. с. м. і має тижнево відбувати ся 3 4 засідання, щоби бюджет виготовити до кінця лютого або перших днів марця. Передовсім обговорено справу розділу рефератів, а скоро се послїдує і буде вибраний бюджетовий референт для повної палати, тоді буде тижнева перерва, щоби поодинокі референти могли виготовити звіт приділених собі частин бюджету.

Про німецько-ческе порозумінє говорив перед виборцями в Клятові др. Крамарж і заперечив на основі недавньої розмови з міністром-президентом бар. Гком, начеб в тій цілі мали бути екшані угодові конференції п. проводом правительства. Правда лише, що деякі точки німецько-ческого питаєня мають бути розв'язані, але се послїдує законодавною дорогою. Найтрудніша є справа охорони народних меншостей.

Підчас побуту делегатів австрійських і угорських у пристани воєнній в Полі, де они оглядали воєнну пристань і вправи фльоти, іредентисти виправили демонстрацію проти Австрії. Правительство побачило тепер, що треба направити неодна давне занедбанє, яке причинило ся до розросту іреденти і не одно зробити, чого давно домагали ся справдешні австрійські патриоти, а на що давніше правительство мало заплушені очі. Яке є жерело сеї кертичної роботи на шкоду Австрії, вказує виразно обставина, що коштувця Барабаша, теперішнього президента угорської делегації витали з одушевлялем іредентисти і висилали до него депутацію з жалаями на „австрійске гнобленє“! Зв'язь ясна: Мацціні — Кошут! Мабуть мати ме правительство ще доволі відваги сильною рукою пригадати іредентистичним ворохобникам, що Поля, як се зазначив адмірал фльоти в промові пращальній в Рєці, завдячує свій зріст маринарці і з малого села стала цвітучою пристанню австрійською.

Справою сих демонстрацій і положеня в Полі занимала ся

минувшої неділі конференція у Відні, в котрій мали участь бар. Бек бар. Бінерт, намісник Триєсту кн. Гогенльогге, віцеадмірал Ріппер, маршалок Істрії Річчі з двома членами кр. виділу, посол хорватський Лягінія і секц. шеф з міністерства внутр. справ Гердль. Міністер-президент назвав положенє в Полі неможливим і заповів важні кроки законодатні для уздоровлення відносин в Полі, а колиб се стало неможливим, тоді правительство було би приневолене видати виїмкові закони для Полі. Над сею справою переведено ширшу розправу і на останку поручено міністрови бар. Бінертови виробити деякі предлоги законів.

Заграниця.

Італіянці не позбувають ся заборчих забагів коштом Австрії. Славний італійський поет D'Annunzio написав тепер новий драматичний твір „La Nave“. Дія відбуває ся в середніх віках у Венеції а кінчить ся тим, що богатир драми вступає на корабель, а нарід кличе до него з одушевленєм: „Визволи Адрию, визволи для свого народу Адрию!“ Такі оклики гомонять мило у ушах „спасителів Триєсту і Трентіна“, а зібрана товпа витає се грімкими оплесками. Сю драму виставляють в Італії, а знаменно, що й італійські послы беруть участь в тій роботі. Посол Фаелі пише про „чужі моря, які обливають італійські побережа“, про „біль задля моря, яке нам забрала держава, з котрою зконечности творимо союз“. Замітно, що навіть король двічі був на виставі сего твору.

Але жадібна рука Італії сягає далеко на Схід і підриває народо-господарске становище і доходи Австрії. Якраз появили ся статистичні викази італійского вивозу до Туреччини в р. 1906. Виносить він річно около 80½ мільона лір, отже підніс ся в останнім десятиліттю о більше як 32 мільони і рівнає ся 70% степенюваню. Половина італійского вивозу, се бавовняні вироби, що до котрих Італія йде зараз за Англією. Привіз з Туреччини до Італії виносив в 1906 р. 52½ міль. лір, отже о 19 міль. більше пересічно, як в останнім десятиліттю. Що до вивозу і призову занимає Італія в Туреччині п'яте місце серед великих держав. Але вплив Італії є не лише народогосподарський, але й чисто політичний. Рим стає помалу осередком для всяких вістей про балканські справи і для барканських впливів. Усі визначніші народи балканські мають своїх агентів в Римі, щоби освідомлювати ся про політику Італії. Італія вельми зручно пособляє і дає охорону змаганням про Велику Альбанію.

В Берліні передвчєра повсталала велика метушня коло будови нового театру між робітниками лишеними праці а поліцією, котра намагала ся розігнати зібрані товпи Робітники повитали поліцію градом каміння, а поліція наперла на робітників з шаблями. Почала ся завзята бійка, в котрій так багато ранено, що звичайне поготівлє лікарске не могло собі дати ради.

В Марокку заносить ся на вельми поважні події. Новий султан Мулей Гафід, виступає з резерви, з якою він підлещував то фанатизмови Мароканців, то Франції, і проповідує рішучо св'яту війну. Що се значить при музулманській загорілости і хоробрости, якої докази там они зложили недавно в бою з Французами, про се не треба розводити ся. Франція має вельми трудне становище і мароканська ворохобня може скінчити ся вельми кроваво (султан голосить, що Касаблянка і Медунна знов будуть в руках

музулманів і що там не остане ані оден християнин!). Тепер бачать се ті, що втрутили Францію в таке трудне положенє, не предвиджуючи такого небезпечного звороту.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл).

(Дальше).

Переїдїм до інших предметів пр. латини і греки. Ті предмети то „камінь преткновенія“ в теперішній реформі середних шкіл. Многі домагають ся знесеня науки граматики та цілковитого усуненя науки греки. Що правда, класичним мовам посв'ячує ся за багато часу в нашій гімназії. Досить згадати, що в І кл. учать тижнево 7 год. латини в противенстві до о много лекшої греки, котрої наука розпочинає ся в III кл. В справі науки граматики скажемо, що она тут дуже на місці, бо виробляє у ученика засади логічного думаня, доконечного образованія людини. Що до греки то мова ся єсть так гнучка, віддаюча найвідповіднійше відорвані понятя і так еластична, якої другої не маєш в св'їті. Знаємість обох язиків і їх літератури дає як раз гуманістичне образованє, ту гарну будівлю, без якої вихованє молодєжи мало би зміст дуже обмежений, вузький, скажім егоїстичний. От чому науку тих предметів належало би полишити, хоч з другої сторони можна значно зменшити і улєкшити. Наколиб, як многі домагають ся, належалоб одну з них цілком усунути, то повинно ся усунути мову латиньску а не греку. Пам'ятники письменства римского, латиньского, нічого майже оригінального не дають. Є то взорованя і наслідованя грецьких архитворів. Досить згадати Віргілія а хочби Ціцерона, котрий образував ся у грецьких реторів. Чому ж, питаю, маємо полишити образованє на перво-і архитворі а студіювати доперва наслідованя? Ні при чім тут погляд, що латина має і сегодня широке розповсюдненє в праві, медицині, богословію, історії і т. д. На се відповідь: Те розповсюдненє то досить нудженні останки того розповсюдненя, яке латина мала до 18. в. в школі, письменстві мало що не у всіх народів, диспуті, суді, і т. д., де то говорило ся і писало ся так, що навіть жида-фактори учили ся латиньскої мови до конверсації з панами. А нині? Коли розвиток національної вузкости у всіх народів піде дальше тою дорогою як нині, то в короткім часі і лікарі будуть рецепти писати живучою мовою. Не роблячи однак радикальної переміни, котра рідко де удаєсь, належало би при задуманій реформі середних шкіл зменшити науку латини в I. кл. о 3 години тижнево, подекуди і в других класах а з авторів прочитати лише Цезара, Овідія, Віргілія, і деякі оди Горация. Авторів історичних і всіх інших можна би читати в добрих перекладах на викладову мову. Греку належало би полишити в об'ємі дотеперішнім з тою ріжницею, щоби Геродота і Ксенофонта читало ся рівнож в перекладі. Переклади при науці з мови живучої на латину або греку а так само домові задачі належало би знести. Що до домових задач взагалі, то з мого досв'їду знаю, що они ніякої практичної цілі не мають. Рідко котрий ученик виробляє домову задачу самостійно, старанно і чисто. Що до обробленя то звичайно ті задачі виробляє хто инший та відписуєсь з ріжних підручників так, що ледви дев'ять часть учеників дає задачу домову відповідну цілі. Коли зазначимо сю обставину, що учитель ціли-

ми ночами і днями сидить згорблений над поправлюванем задач домових в тім числі, тратить здоров'я і час до свого дальшого заводового образования, то просте милосердіє наказує зменшити сей тягар ad minimum. Зредуковане науки латини і греки та зменшене задач домових зі всіх язиків було би величезним улекшенем науки і давало би багато часу на інші предмети, о яких ще поговоримо.

Подібно як латина до греки, має ся мова німецька до англійської. Колиб хто сумнівав ся, то най порівняє 18. вік, той час найвисшого розцвіту німецької літератури з перовозорами англійськими а переконає ся, що Лессінг, Гердер, Шіллер*) і інші герої німецької словесности і науки наслідували чи Шекспіра чи Оссиана чи англійських філософів і т. д. Колиб не значінє німецького яко мови урядово-парляментарної в нашій державі і довгої традиції німецького навіть в шкільництві, то не чули бисьмо потреби науки німецького в середних школах, бо практичнійше було би учитись англійської мови, розповсюдненої в цілім світі.

Застирець.

(Дальше буде).

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша
в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

II.

Високоповажаний Добродію!

Спасибіг Вам, що Ви зволили на мої питання подати деяку відповідь. Рад би я дізнався, які були Ваші останні чини у службі державній? від коли живете на своєму хуторі і т. и. А вже-ж годі було мені роздобути біографію Вашого Високоповажаного подружжя. Паві Кобрянська писала мені, що в неї немає тої біографії, бо дістала від ВП. Ганни Барвінка лиш ось-яку звістку: «Моя біографія вся в тім і є, що я звінчала ся рано і живу вже 40 років з моїм коханим чоловіком; Я з роду Білозерських, сестра видавця української «Основи», Василя Білозерського». От, і все. Самі зміркуєте, ВП. Добродію, що така біографічна вістка для гісторії літератури не є достаточна. Вже-ж треба мені знати день і рік та й місце уродження, відтак рад-би я довідатись про першу науку дома й в школі, про перший почин літературної діяльності і т. и. Прошу Вас отже уклінно, щоб Ви, ВП. Добродію заявили Вашому ВП. подружжю мою просьбу в сій справі, і відтак небавом прислали мені сю біографію і також деякі свої записки.

Прошу прийняти до відомості, що в Львові нема руїн православної церкви. Щоб Ви, ВП. Добродію, про давні церкви Львівські могли дечого довідатись, посилаю Вам статтю Шараневича, відбитку із «Временника Ставропигійського Інститута».

Дожидаючи Вашої ласкавої відповіді
остаюся щиро прихильним до Вас

Омельян Огоновський

Подвальє, 9.

Львів, 18. (н. ст.) Червня 1889.

III.

Львів, 6 (18) липня 1889.

Високоповажаний Добродію!

Спасибіг Вам за те, що зволили мені прислати житєпись високоповажаного Вашого подружжя!

На Ваші питання відповів професор Шараневич на приложених двох карточках. Опро-

*) Вжеж таки Шіллер і Гете мимо Шекспіра остануть світової величі геніями і самостійними великими поетами. — Ред. Русл.

че дечого цікавого зможете довідатись з его книжечки „O rezultatach poszukiwań archeologicznych w okolicy Halicza“. Сю книжечку посилаю Вам поштою під бандеролею.

Прошу Вас відтак уклінно, зволіть мені відповісти на от-сі питання:

1. Якими псевдонімами (крім «Ганна Барвінок» і «Нечуй-Вітер») користувалась Ваша ВП. дружина в писаннях своїх?

2. Де надруковано перші її твори, чи в «Хаті»?

3. Чи «Панько Казюка», «Хоречко», «Продчук», «Хуторянин», «Прач» суть Ваші псевдоніми?

4. Хто-то є «Гургул дядько», що його поезію друковано в «Меті»?

5. Де надруковано Вашу повість «Прозодія у селі Гаківниці», про котру згадує Петров?

6. Яким достойником був Орлов і Дубельт 1847. р.?

7. Чи «плачущий бідолаха», про которого Ви згадуєте в «Хуторній поезії», стор. 31., був Василь Білозерський?

8. Який се «южноруський словарь» Ваш, про котрий Петров пише що його друковано в «Основі» 1861. р. за февраль і слідуючі місяці? Чи се може «Обьясненіє неудобопонятных южнорусскихъ словъ»?

9. Який заголовок двох Ваших легенд, що їх надруковано в «Києвлянині»?

10. Чи М. Юзефович про которого згадує ся в Вашій житєписі (в «Правді») є той-самий, що не давньому тому вмер? що денунціював Костомарова?

11. Де був Головинський архієпископом (латинським?) про которого згадує ся в житєписі?

12. Де виходила «Звѣздочка», нъ котрої надруковано Вашу «Повѣсть объ украинскомъ народѣ»?

13. Прошу мені подати деякі дати з життя Марка Вѣчка; найпаче коли й де вона родилась? Якъ вона зоветь ся по батьку? де жила і де теперъ живе?

14. В котрім році вмер Опанас Маркович?

Не гнівайтесь, Високоповажаний Добродію, що я Вам так багато питань задав; відповідаючи на їх не потребуєте широко писати, та тільки кількома словами зволіти списати свої замітки, дарма що в тім вичисленю нема хронологічного порядку.

С правдивим поважанням

Ваш щирій прихильник

Омельян Огоновський.

Подвальє, 9.

Р. С. Післяв би я Вам в дарі свою «Історію рускої літератури» і Граматику, так ба, не пустять її через кордон! Дожидаю Вашої ласкавої відповіді небавом, бо 1. (н. ст.) серпня їду вже із Львова на село.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Теодозія Вел.; римо-кат.: Тимотея. — В суботу: руско-кат.: Татіяни; римо-кат.: Наверн. Павла ап.

— Торговельний курс в Збаражжі відбув ся заходом львівської «Народної Торговлі» і «Прогресу» та збаражкої «Народної Бібліотеки» в часі від 3. до 26. грудня м. р. Викладали пп. Ів. Петрушевич зі Львова та учителі Редчук і Ванькевич із Збаражжя. Учасників було 16, а між ними одна дівчиця. По занятю: 4 крамарі, 1 дяк, а решта міщани і селяни — кандидати на крамарів. Учасники курсу приготували ся до науки вперед так, що курс міг покінчити ся о кілька днів скорше і з добрим успіхом для учасників.

— На засіданю київського укр. наук. Тов-а дня 19. с. м. в помешканю М. Лисенка голова тов-а проф. М. Грушевський зробив цікавий доклад про «Княжий староруский побут в сучаснім українським обиході». Головні думки сего доклада подає «Рада» отсими словами:

Народня творчість не є щось одірване; багато з того, що ми вважаємо за народне, взято колись з верхніх верств, воно є тільки пережитком. Думають, що староруске житє одірвано від теперішнього. Се не так; коли ми придивимось уважнійше, то побачимо чимало звязків між старим і теперішнім. В обрядових піснях: колядках, щедрівках, в селянському весільному ритуалі і т. и. — у всьому сему зосталось дуже багато побутового з часів київського князівства. Далі проф. Грушевський зупинив ся на так званих князівських диядемах і дівочому вбраню карпатських Гуцулів. Річ у тому, що р. 1889, у Києві, в оселі Гребяновського, була знайдена диядема часів київського князівства. Потім, р. 1900, біля села Сахнівки, у Київщині, знайдено другу, сливе що такуж саму диядему. Сі диядеми перейшли до нас з Візантії, бо на візантійських монетах IX в. царіці намальовані сливе що в таких саме диядемах. Диядеми сі були широко розповсюджені, і з княжого двору перейшли навіть до народа. Отсі диядеми дуже схожі на головне дівоче убрание карпатських Гуцулок, на так зване «чільце». Сама назва «чільце» рівнозначна староруским назвам диядеми — «чолка», «чоло». Гуцули, народ східної Карпатщини, визначає ся своєю артистичною вдачею. Тут задержалось чимало пережитків старовини, мосажництво (вируби з міді) дуже поширено на Гуцульщині. От все се і показує, що наше теперішнє українське житє звязане з часами київської держави. Звязків сих треба тільки сильнійше пошукати. Доклад свій проф. Грушевський ілюстрував малюванками з княжих диядем і зразками гуцульських «чільць». Доклад проф. Грушевського викликав горячі суперечки. Проф. Пивлуцкий зазначив, що такі убраня, як гуцульські «чільця», стрічають ся на Балканському півострові і можливо, що вони звідти зайшли на Гуцульщину. Д-ка О. Косач не находить нічого спільного між малюнками диядем і зразками «чільць» і вважає останні за гальним всесвітнім убранем. До її погляду пристає Н. Василенко. Думку Грушевського підтримували д-д. Грінченко, Михальчук і Біляшевський. Суперечки затягнулись до 3½ годин дня.

— Буча в синагозі. Вчорашнього дня святкували львівські Поляки роковини січневого повстання і замовили богослуженє в лат. катедрі. Рівночасно нечисленна жидівська молодіж, що признає ся до Поляків, урядила своє богослуженє в доступній біжниці. Підчас сего богослуження товпа си іст в апала до біжниць і почала співати сионістичні пісні. Се так роздутьило польських; ідів, що почали бити сионістів палицями. Їїка перенесла ся відтак на улицю і була би довела до проливу крови, як би польські жида не були утікли під лат. катедру. Сионісти гвали за ними аж під катедру з криком: Геть з Польщею!

— Нагорода за віднайденє украдених грошей. Краєва дирекція скарбу оголошує: В ночи з 28. на 29. грудня 1907 вломили ся злочинці до каси уряду податкового в Калуші і забрали готівкою переважно в банкнотах 75.452 К 50 с і вартісні папери на 22.455 К. Краєва дирекція скарбу визначає премію в висоті 5% дійсно віднайдених грошей, зглядно вартісних паперів. Розділ премії застерігає собі краєва дирекція скарбу. Ніяких зажалень що до розділу премії не допускає ся.

— Мілюков в Америці. В «Berl. Tag.» уміщено ось яку телеграму новоїорського кореспондента газети: «Провідник опозиції» державної думи депутат Мілюков, який прибув сюди 24. грудня читати реферат, просив Рузвельта дати ему аудієнцію. Російський посол протестував проти веї аудієнції і просив заборонити мітінг, на якому Мілюков повинен був читати лекцію. Тоді Рузвельт відмовив ся прийняти Мілюкова. До сеї звістки «Сер.» додає ще й другу з новоїорської телеграми «Р. Сл.». «Тутешні газети запевняють, що президент Рузвельт хоче побачитись з Мілювим. Приятелі Рузвельтові хотять запросити Мілюкова до себе на обід і зробити так, щоб Рузвельт там побачив ся з ним. Але вони

попереду спитали російського посла, а той за-раз запротестував. Првятилі Рузвельтові всеж таки роблять бенкет на честь Мілюкова в Вашингтоні. В бенкеті обіцяли взяти участь пре-зидент конгресу Канон, Тафт та інші. На дум-ку Американців, діяльність Мілюкова в Росії не така, щоб вона зробила неможливою його авдиенцію в президента".

— „Православная Подолія“ і просто „Подолія“. В числі першому за сей рік камянець-поділь-ська газета „Подолія“ скромно повідомляє, що в 1908 року тижневик „Православная Подолія“ виходитиме в такому ж розмірі й по тій же програмі, як і року 1907; газетаж „Подолія“ — виходитиме так саме по старій програмі, але тимчасово її буде зменшено до 3 разів на тиждень. Се через те, що не вистарчає кош-тів, бо єпархіяльний зїзд подільського духо-венства, що відбув ся в жовтні минулого року, до сего ніяких певних постанов не зробив.

— Carte de l'extension du peuple ukrainien par D. Aitoff. Сю карту України, видану ре-дакцією Ukrainische Rundschau, а заходом п. Яр. Федорчука в Парижі, розіслано свого часу з одною із брошур пок. Р. Сембратовича. Узгляднено на ній передовсім етнографію і топографію України. Величина карти 30×40 см., а виконане єї дуже гарне. Ціна 70 сот. Передплатники Ukr. Rundschau, які зложать передплату до 5. лютого с. р., дістануть карту даром. Адреса Ukr. Rundschau: Wien, XVII/3, Frauenfelderstrasse 2.

— Нема порядку. В м. Нова-Басань, козелец-кого повіту в Росії — як доносить „Край“ — є чимала бібліотека, — така, що для селян в ній доволі усяких книжок. Та як нема певно го бібліотекаря або бібліотерки, а — як то кажуть — хто зван, той і пан, то бібліотека ся далеко не виконує свого призначення. Книж-ки в ній усіх сортів так звалені в купу, що часто-густо й витреваллий чоловік не може знайти потрібної єму книжки. А через се чи-тачі часто і беруть не ті книжки, що їм ба-жає ся, а які лежать зверху (і у нас в Гали-чині таке буває. — Ред. Русл.).

— Сім тижнів під землею. В копальні золота в Єлі в Неваді в північній Америці засипало в законі Альфа ще 4. грудня м. р. в глибині тисяч стіп трох гірників, Англіїців: Белєя, Бравна і Мек Дональда а тепер наспіла звід там ність, що по семи неділях видобуто їх щасливо і зовсім здорових зпід землі. Ща-стєм їх було то, що задержали були підчас катастрофи рури, котрими до копальні спро-ваджувано воздух і вишлюпувано воду. Од-ною з тих рур посилено замкненим під зем-лею за допомогою тиснення воздуха всіляку поживу, а друга, через котру заведено рід телефону, служила їм до розмови. Засипані сто-яли в той спосіб в звязи зі світом на землі і не тратили надію та доброго гумору, зна-ючи, що їх товариші, котрі день і ніч працю-вали над їх виконанем, не дадуть їм загинути. Одного разу жалували ся они дотепно на „хлонця при телефоні, котрий дзвонить“ і да-ли зпід землі знати, що скоро товариші на горі „не направлять телефон і не спустять їм теплої води на купіль, то они випроводять ся до иншого готелю. Перед Різвдом телефону-вали знов на гору: „Ми здорові, не забувайте що надходить Різвдо“. Першого дня свята спущено їм під землю упеченого пидика, ан-гліїський різдвяний будень (пуддінг) і велику фляшку горівки. Попоївши святачно, відпо-віли они, що все їм смакувало знаменито, лиш що до горівки не можуть сказати, яка она, бо до порівняння здала би ся їм друга фляшка. Навіть і про розривку для засипаних під землею не забули товариші на горі: при одній з рур усталили на свята фонограф а той вигривав для сидячих під землею всілякі пісні і марші. В заміну за то ставав один або другий із засипаних та співав в руру яку пісню. Один із засипаних, Белєй є жонатий і має діти; той пересидів більшу часть часу своєї неволі коло телефону і розмовляв зі своєю, ще дуже молодою жінкою. Наконєць

діждали ся висвободження і вечером дня 19. с. м. видобуто засипаних на верх.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Ко-ломії. (Саля Кася щадничої. Початок 7½ ве-чером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В п'ятницю дня 24. с. м. бенєфіс дружи-ни театру.

В суботу дня 25. с. м. „Жидівка ви-хрестка“ народний образ в 5 діях зі співами і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3. годині по знижених цінах „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 ді-ях М. Старикого. — Вечером о 7½ годині „Дванадцять дочок на відданю“ народна ко-медия в 3 діях зі співами і танцями М. Кро-пивницького.

Ві второк дня 28. с. м. послідне пред-ставлене „Серед бурі“ історична драма зі спі-вами в 5 діях В. Грінченка.

— 3 почти Розпорядженням з дня 11. гру-дня 1907 знесло міністерство торгівлі доте-перішній спосіб зачислюваня з помічю по-чтових марок портових належитостей скрит-кових вплачуванях через сторони і належито-стей за виис застереження власної інтервенції при ревізії цловій почтових посилок. Натомість зарядило зачислюванє тих належитостей го-тівкою і то почавши від дня 1. лютого 1908. Публіці користаючій з повисших уряджень будуть видавані посвідки на вилачені нале-жності заосмотрені відтиском денної стампії дотичного уряду як також підписом урядника приймаючого оплату. Посвідки ті будуть мі-стили в собі точний речинець, за який нале-жність вилачено і єї титул. Висота тих оплат виносить: скриткової місячно 2 К в разі за-стереження відбору виключно посилок листових звичайних і поручених, зглядно 3 К, в разі застереження відбору посилок листових і авізів на всі інші посилки — і належитостей за виис застереження власної інтервенції при о-платі цла посилок, котрі виносять 3 К, не у-лягає зміні.

Телеграми

з дня 23. січня.

Відень Бюджетова комісія держ. ради на вчєрашнім засіданю розділила реферати бю-джету на 1908. р. З Русинів дістав пос. Ва-силько реферат про справи патентові, та про гірничі власти, наукові заведеня гірничі і про державні заведеня гірничі.

Загреб. Новий бан Хорвації бар. Равх привіз деякі уступки для Хорватів, а се: на урядових будинках замість мадярско-хорват-ских написий будуть від тепер лише хорват-ські написи.

Відень. Deutsches Volksblatt доносить, що становиско бана бар. Равха є захитане; хор-ватске правительство бачить, що при вибо-рах не утворить уніоністичної партії.

Будапешт. Сойм скінчив дискусію над контингентом рекрута.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набу-ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людви-ка ч. 5.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, без-апетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх антиках і дрогуєриях.

(10—12)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всілякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшим деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпечєня будинків, всяких річий до-машних і господарських, збіжя і паші на слу-чай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а крість для погорівших велика.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бу-вають запрошені 2 господарі сєтнин з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 від-шкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле-нам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-са ощадности у Львові, і т. д. приймають подіси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні ціли.

Поясненя до обезпечєнь уділяє Дирекция або агєнти.

Агєнції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не ро-бить инший агєнт „Дністра“, можуть пись-менні сєляни старати ся о уділенє агєнції. До тепер дістали агєнти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Сєляни! асекуруйте ся від шкід огневих!

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

(22—?)

Передплата

до «РУСЛАНА» вкласно:

в Австрії:

на чл. рік . . . 20 кор.
в рік року . . . 10 кор.
на чл. рік року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і думку ми вареш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — С Руселанових ісальмів М. Шаткевича.

Виходить у Львові що дил
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи ввертає сядиню
напопередне застереження.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Зїзд радикалів в Станіславові зани-
мав ся також хліборобним пи-
танєм і при сій нагоді намагали ся
радикали виявити свою соціалістичну
краску, про що „Земля і Воля“ робить
такі завидливі і злобні замітки:

„Про «аграрну справу» реферував п.
Яремко. Референтови ходило не так о я-
кусь аграрну програму, як краще о те,
аби доказати, що радикали є
соціалістами.

„А соціалізм у радикалів має поля-
гати на тім, що вони хотять рационаліза-
ції сільської господарки та спілкової ор-
ганізації, котра єдино має вести до здій-
снення соціалізму, комунізму і колекти-
візму. Не соціальна революція поведе
до соціалізму, як хотять соціал-демо-
крати, котрі по думці референта звужа-
ризували, то є осмішляли марксизм, себто
науковий соціалізм, а організація спіл-
кова для рационалізації сільського госпо-
дарства. Нам здасть ся, що піп Бачинь-
ський з Ріпчійсь сьміло може тепер при-
стати до радикальної партії, бо на „со-
ціалізм“ п. Яремка записав ся душею і
тілом. Від себе ми дуже бажалиб, щоб
п. Яремко оголосив свій реферат дру-
ком.

„Се булиб найважніші моменти зїз-
ду, на які вважали ми потрібним звер-
нути увагу. Як згадували ми вже, не о-
бійшло ся на зїзді без „пакалення“ соці-
ал-демократів. І характерна річ, що па-
калили самі інтелігенти-радикали, (проти
соціал-демократів не відозвав ся ані од-
ен мужицький голос), так що делегати
були справді в клопотливім положенні:
уважати їм укр. соціал-демократичну чи
націонал-демократичну партію за най-
ближшу. На се звернув увагу одинокий
п. Назарук. Але відповіді на поставлене
питанє якомсь ніхто не важив ся да-
вати“.

Про радикальний зїзд висловив свій
погляд в київській «Раді» добре відомий
Михайло Лозинський, що також
причинить ся до прояснення взаємин між
націонал-демократичним, радикальним і
соціалістичним сторонництвом. Ось що
пише він:

„Крім огляду партійної діяльності
були на зїзді реферати: про становище
партії до українських партій національ-
но-демократичної і соціально демокра-
тичної і про аграрне питанє.

„Радикальна партія на зїзді окремою
резолуцією старала ся ясно відмежува-
ти себе від партій національно-демокра-
тичної і соціально-демократичної і зазна-
чити своє самостійне партійне станови-
ще, (але й хотіла почванити ся, що
она є соціалістична. — Ред. Русл.)

„Се через те, що різні причини за-
темнюють ту партійну самостійність. Так,
в парламенті радикальні послы склада-
ють спільний клуб з національно-демо-
кратичними, що говорить про близькість
радикальної партії до національно-де-
мократичної. А знов програма радикаль-
ної партії признає науковий соціалізм,
що ніби вказує на її близькість до соці-
альної демократії. Але радикальна пар-
тия все таки одмежовуєть ся в резолю-
ції зїзду від обох названих партій: від
національно-демократичної як од партії
не-соціалістичної, буржуазної, а від со-
ціальної демократії, як од партії го-
родского пролетаріята, якого інтереси,
на думку радикальної партії, відмінні, а
то й протилежні від інтересів сільского
малоземельного і безземельного пролета-
ріята, який вона, радикальна партія, за-
ступає. Пояснити ширше програмові не-
ясности й вагання сєї партії тут не бу-
демо. Зазначимо ще тільки, що вони зо-
всім відповідають тому неясному
класовому становищу, в я-
кому знаходиться селянство, ко-
тре радикальна партія хоче заступати“.

Що п. Лозинському не дуже заїмпонували провідники радикальні, видно з кінцевих его слів:

„Побажати-б тільки радикальній пар-
тії яснійшого теоретичного стано-
вища та ліпшого про вод у“.

Сего хоч би як короткого огляду
нашого народного життя в 1907 р. не
можна закінчити, не згадавши ще про
т. зв. „руско-народну партію“, як она
себе звикла називати. В дійсности одна-
че, як ми вже нераз виказували, не є
се партія, а боляк на живім народнім
організмі, що завдяки всяким обстави-
нам від сімдесяти літ ятрить ся і гноїть
ся. Причини встановлення сего боляка, себ-
то народних відступників, що цурають
ся своєї рідної мови, якою „мати співа-
ла, як малого сповивала, з малим роз-
мовляла“, що цурають ся своєї народ-
ности, а раді би розплисти ся в широ-
кім московськім морі, — причини сєї не-
здорової прояви є в часті внутрішні,
в часті зверхні. Малосвідомість націо-
нальна широких верств народних руских
а навіть т. зв. інтелігенції, слабохарак-
терність і жадоба дешевої наживи, недо-
стача трудолюбивости і ревности в пра-
ці над своєю рідною мовою і письмен-
ністю, а охота пристати до готової літе-
ратури і мови, з котрою таки з лїнив-
ства і байдужности мало хто ознакомив
ся і виучив, — отсе ті внутрішні причи-
ни появи і встановлення сего боляка. А як
всякій нездоровий прояв пособляють і
зверхні причини, так і тут слабе зрозу-
міне рускої справи в австрійськім прави-
тельстві а також посеред польської на-

родности, що живе поруч Русинів, примі-
нюване засади divide et impera пособлю-
ванем т. зв. starorusinów, з нашогож
боку довголітні консолідаційні змагання,
а на останку впливи і пособлювання вся-
ких благотворительних обществ і росій-
ських правительственных кругів — отсе
ті зверхні причини, які не давали щез-
нути сему болякови, а причиняли ся
від часу до часу до більшого або мен-
шого розятрення і гноєня сего боляка.

Рік 1907 зазначив ся новою проя-
вою в сій недужі нашого народного ор-
ганізму, іменно на парламентарнім яви-
щі вибором пяти московфільських послів
до держ. ради, котрі утворили „руско-
народний (russischer) клуб“ і проголо-
сили там московщину народною мовою
Русинів і домаганє „призначення граждан-
ственности русскому языку и русскому
имени“.

Для оправдання сих домагань ловить
ся несвідомих селян і міщан на підписи
на петиціях, висуває ся всяких Захар-
чуків ітп. на вічах з виробленими про-
мовами і заявами за „общерусскимъ ли-
тературнымъ языкомъ“, а „преподавате-
лей русскаго языка“ заводять ся по
всяких бурсах та інститутах, щоби чим
скорше переводити московщенє рускої
інтелігенції. Отсе в очах „Галічаніна“
„эпохальное событие“ — а

„эпохальность его обозначается до-
вольно рѣзкимъ поворотомъ рус-
скаго народа въ направле-
ніи истиннаго націонали-
зма“.

Орган московської агенції львівської
намагає ся представити сю прояву зо-
всім природною, нібито впливаючою
„по обѣимъ сторонамъ кордона совѣмъ
самостоятельно, безъ взаимныхъ, обоюд-
ныхъ вліяній(?)“ і каже:

„Одно и то самое явление мы ви-
димъ одновременно въ державной
и подъяремной Руси, именно
пробужденіе въ обществѣ истинно-рус-
ского духа, воскресеніе русской мысли
отъ долголѣтняго сна и рѣшительное
стремленіе очистить національные
идеалы отъ постороннихъ
обезображеній, ворвавшихся въ
теченіе прежнихъ лѣтъ“.

Отут треба підчеркнути, що ті, ко-
трих у нас деякі круги вважають хибно
„консерватистами“, називають Росію —
державною Русію, а австрій-
ську Русь — „подъяремною“ (очевидно
мають все подію, що батюшка визволить
їх з сего „ярма!“).

Про відродини Галицької
Руси в 1848 р. каже „Галічанін“, що
се була похибка:

„Особенно рѣшительнымъ образомъ послѣдовавша въ 1907 году еволюція мысли въ нашій Карпатской Руси. Ошибки, сдѣланная предками патриотами въ 1848 году, тяготѣла долго надъ всею нашею народною жизнью. Австрійское правительство оказалось тогда ловкимъ гипнотизеромъ, наша же истощенная долговѣковыми страданіями и обезсиленная родина — податливимъ медіумомъ“.

(Але від того «гіпнотизера» домагаються наші домородні москалі признання «гражданственности русскому языку» для «подаремной» Руси!!)

Поставленем таким сего питання „московскими“ послами в держ. раді і часописями московскої агенції львівської траплять они всяке право приналежитости до руского народу (отже і такі вислови як starorusini є зовсім хибні), бож самі они в и р а з н о заявили, що они не Русини (навіть не старо-Русини-Altruthenen а рускіе, себ то москалі. Ось як пише „Галічанін“:

„Передъ офіціальными кружками представляли всегда нашу русско-народную партію безпрограмными и безидейными альтрутенами, отличающимися отъ украинцевъ только какимъ-то невыразительнымъ консерватизмомъ и этимологією; политики же нашей партіи вѣчно хитрили передъ правительствомъ и не могли рѣшиться поставить дѣло ясно, опровергнути ложное о насъ понятіе и заявити, что мы не тѣ, за якихъ насъ привыкли считать, но что мы рускіи, что нашъ народъ русскій, съ поконѣвѣка русскій и что онъ хочетъ и въ будущемъ остаться народомъ русскимъ, а не украинскимъ. То первый заявилъ въ парламентѣ посолъ дръ Марковъ и тѣмъ своимъ заявленіемъ поставилъ вопросъ нашей партіи ясно и недвусмысленно“.

Сеж зовсім ясно і недвозначно! Самі признають, що они хитрили перед правительством, себ то обманювали его, так само як в консолідації обманювали народовців а тепер ось як висловлюють ся про сі консолідаційні змагання:

„Насъ ублаживала мысль о нашемъ долгѣ солидарности съ другими лже-русскими партиями. Сепаратистическія стремленія росли, а мы видѣли въ томъ вскрѣпленіе русскаго движенія, слѣдовательно и нашего. Всякія наши разочарованія, наши потери не были въ состояніи насъ убѣдить во вредности для насъ такого союза. Только въ истекающемъ году мы должны были чувствительнымъ образомъ убѣдиться, какъ ужаснымъ врагомъ былъ для насъ нашъ союзникъ, который единственно промышлялъ надъ тѣмъ, чтобы насъ уничтожить. Первый разъ наше общество при послѣднихъ парламентскихъ выборахъ къ полному сознанію, что самымъ большимъ и опасѣйшимъ врагомъ русскаго народа есть сепаратистическое движеніе и рѣшило разъ на-всегда порвать всякія зношенія съ дотеперешнимъ своимъ союзникомъ“.

Тепер отже все змагане наших галицких витворених Марковым москалів є скріплене московскої пропаганди між інлігенцією, молодіжю, селянством і міщанством і омосковчене товариств як „Гал. Рус. Матиця“, „Нар. Дім“ і т. п.

„Приготовленіями къ организації и къ переустройству нашихъ учреждений

закінчується 1907 годъ для русско-народной паріи“.

Одначе даремні змаганя витворенія штучного москалів в Австрії або гальванізованя мерця!

(Ковець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Задумане коаліційним міністерством заострене регуляміну для угорского сойму зустрінуло ся з великим опором навіть серед независимців. Угорскі людовці лише тоді згодились ся на зміну регуляміну, наколиб рівночасно також була предложена виборча реформа.

Вісти про заведене плюральности в виборчій реформі удержують ся, а на той случай, колиб се дійсно справдилось, постановили угорскі соціалдемократичні організації устроїти в цілій Угорщині загальний політичний страйк.

Тимчасом в угорскім соймі панує велика обструкція проти предлоги про побір новобранців. Очевидно змагають независимці до вимущеня нових національних уступок у військовій області.

„Budapesti Hirlap“ домагає ся зовсім рішучо знесеня угорского закона про народности і пише між иншими: „Зближає ся виборча реформа. Надходить час, коли в межі угорской конституції будуть впушені маси чужих (?) живел. Они є чужі своєю мовою, почуваннями і змаганнями. Для того закон про народности має велику вагу. Доси було зле, тепер буде ще грізнійше. В Угорщині Мадяри мають лише в 28 комітатах (на 63) абсолютну більшість (але й се після урядової мадярской статистики!). Румуни мають більшість в 11, Словаки в 9, Німці в однім (про Русинів Bud. Hirlap навіть не згадує!), а в деяких комітатах они такі численні, що мають велику більшість.“

Неможна отже дальше дозволити, щоби инші народности мали ніколи ріжноязичні. Урядник, комітат, школа повинні бути мадярські. Особняк може бути немадярський (яка великодушність!) Мадярска народність стояла в теперешних часах боротьби на законній дорозі. Знесім закон про народности, наколи не хочемо, щоби вороги мадярской держави в своїй кертичній роботі опирали ся на законних підвалинах...“

Колиб і у Відні не хотіли, щоби кертична робота мадярска стояла на „законній дорозі“, тоді мадярска бута не була би така велика.

Заграниця.

Цареви Миколі, що належить мабутъ до найчутливіших людей, яким вложено тягар корони, не сприяє якомусь щастю. В своїй державі має безнастанну ворохобню, а заграницею трудности з давними і з новими приятелями. Союз з Францією перестав уже бути житевою потребою для Росії, котра вимагає скорого успокоєня і мира з сусідами і потребує конечно помочи політичних союзників. Президент французской республики хоче літом зустрінути ся з царем, щоби вторішній его стрічі з німецьким цісарем протиставити французско-російську маніфестацію. Президент Фаліє бажає в червці прибути до Росії, а появу президента республики вважають там вельми зловіщою якраз в хвилі внутрішньої ворохобні. Цар хоче знов відвідати італійского короля в Римі. Спершу бажав цар зустрінути ся з

королем на кораблі, але коли король домагав ся приїзду до Риму, цар нарешті на се згодив ся. Одначе соціалісти перебили сей замір і заповіли на такий приїзд царя велику демонстрацію, щоби царя відстрашити. Принятим звичаєм мала би і мійска репрезентация повітати гостя, а між єї членами находять ся крайні живла. Правительство думає однак, що дало би ся запобігти такій демонстрації, але се довело би до інтерпеляції в парламенті. Імовірно правительство було би раде, щоби заповіджений приїзд відкликано і тим самим усунено всякі немилі можливости.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл)

(Дальше).

Наука німецької мови є в нашій державі доконечною, тому повинен її ученик середної школи вивчитись о стільки, щоби володів нею в слові і в письмі. Підручники науки тої мови з виїмкою підручників двох найнижших клас є добрі. Годилося би, щоби усі підручники а також в I і II кл. мали багато уступів виховуючих, були переплітані ідеально гарними поезіями (особенно належало би узгляднити балади Шіллера). Хотай пляни науки німецького у висшій гімназії є знамениті (твори читають ся в цілости з обясненем практичним вимогів драматичної штуки і т. д., біографії подають ся лиш найзнаменитших героїв и сьм е ч с т в а), то мимо сего ученик опустивши ненімецьку середну школу, не зможе навіть листу німецького написати, не говорячи о яким елябораті або плавийй конверзації. Щоби ту мову опанувати, належало би ще один предмет іменно науку природи учити в німецькій мові. Язик викладовий на тім не стратить, а назви рости, звіврат, мінералів і пр. подав би підручник науки природи побіч німецького тексту також в викладовій мові.

Описуючи звіврята, рослини, мінерали і т. д. німецькою мовою, опанує ученик німецьку мову цілковито навіть тоді, якби години мови німецької в цілій гімназії о одну зредуковано.

Середна школа повинна узглядняти більше науку хемії, котра в останних часах незвичайно розвинула ся. Очевидно, що се повинно діяти ся експериментальною дорогою і мати на згляді практичне приноврєненє єї в житю. Сю ціль повинна мати також наука геометрії і математики, котра повинна бути улєкшеною скороченєм доказів.

В науці географії належало би узгляднити більше торговельну географію а з астрономічної вказати практично літними вечерами важнійші констеляції на небі та показати, як обчисляє ся віддалєне землі від сонця і т. д. Точне знанє землєписи, родинного краю повинно бути вимаганням а декотрі околиці належало б звиджувати прогульковим способом.

Всі так звані «сліпі» карти і гльоби, які лише утрудняють без ніякої користи науку, повинні раз на все бути з доброї школи усунені.

Що до історії, то в низших класах може бути задержаний дотеперішний плян і спосіб сеї науки. У висшій гімназії треба узглядняти широко історію красних штук і подавати бодай короткі житєписи тих людей, котрі в мирній дорозі і працею стали сьвітителями те двигателями культури. Що до хронольоґії то тільки найважнійші «дати» повинен ученик точно знати, бо без хронольоґії не виробить собі понятя простору і часу а відтак і бистрого погляду на склад ріжних

подій. Історія рідного краю повинна бути частиною всесвітньої, хочби на некористь тої послідної. Для нас важнішою подією є пр. крещенє Руси, відданє доньки Ярослава Мудрого за французького королевича, відвіданє Оттоном Гнезна чим пр. точне справозданє зі всіх походів Рудобородого Фридриха до Італії. Історія краєва яко одногодина «пляга» учителя і ученика в полудневій або 6-й годині рано повинна бути знесена а весь материял повинен бути внесений до всесвітньої ради, котра і тепер має багато аналогічних уступів з краєвої історії.

Пропедевтика недоконечна а в других державах навіть знесено її або обмежено. За те психологія повинна преподавати ся основно спеціальними учителями. Сеж невичерпана скарбона людської «психе».

Лишає ся вкінці викладовий язык. Вивченє его се важна річ. Тож граматика не розвиває мови, бо ся сама в народі як могутий мотор двигає ся вперед, ви-творює нові слова, поняття відповідні новим умовам життя і ще то все таки маємо доволі языкових нюансів, для котрих одна, але більша граматика, з котрої в міру дальшого образования ученик щораз обширніше студіював би, було би тим дорожсказом. «Розширення» граматичного материялу в осібну для кожної класи книжочку, до нічого не до-проваджує. Уступи в читанках повинні мати передовсім виховуючий і глибоко етичний елемент, котрий би з ученика робив чоловіка а не людину «нагнибиду». Ексклюзивні, еґоїстичні і вузконаціональні уступи не повинні тут мати місця, бо я волів би мати радше описи нашої гарної природи, пам'ятників старини чим річи, які учать зарозумілості і близоруко-сти. В висшій гімназії повинна наука викладової мови йти тою дорогою і мето-дою, якою подає ся німецька мова. Наука рисунків повинна бути обов'язковою для всіх учеників низшої гімназії в 4 годи-нах кожного разу по 2 години безпере-ривно. Для висшої гімназії надобовязко-во в двох відділах по 2 години тижнево пр. в неділю по екзорті. Рисунки се до-конечний предмет для образования. Без того чоловік не відчує правдивої краси в штуці. Навіть повішене образа на сті-ні вимагає знання гарної пропорції і есте-тичного смаку. Впрочім для ученика, ко-трий учить ся рисунків, наука начеркової геометрії (Darstellende Geometrie) є рі-чею незвичайно легкою і для такого уче-ника стоять технічні студії і вибір їх до вподоби.

(Конець буде).

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша
в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

IV.

Львів, 13 (25) IX. 1889.

Високоповажаний Добродію!

Простіть ласкаво, що я на Ваше останнє писмо досіль нічого не відписував. В тім бо часі, коли воно наспіло до Львова, жив я на селі, і відтак Ваш лист тинявся від одного повіту до другого, позаяк я бував в різних місцях. Відтак я був у Відні і аж тепер спро-мігся я на се писмо, в котрому дякую Вам наперед за Ваш труд в списуванні важних заміток про свої літературні праці і про жит-тє Марка Вовчка. Спасибіг, велике спасибіг Вам за ті цінні записки!

На Ваші питання відповідаю Вам ось-що:

1. Наші крилошане суть або нежонаті (coelibes), або вдівці. Вони зовуться ґрем'яль-ними (gremiales), бо живуть при Соборі ми-

трополічм. Суть еще крилошане почетні (но-погаї), котрі можуть бути і жонатими. Вони живуть по-найбільше на провінції, будучи па-рохами в городах або по селах.

2. В митрополита немає чернечого шта-ту. Черці живуть у Львові в монастирі св. Онуфрія. Одначе на основі рішення собору Замойського митрополит або єпископ має бути черцем, та тільки в наслідок диспензи папської може й світський чоловік бути архієреєм.

3. При св. Юрі не живуть черці. Всі свя-щенники суть люде світські. «Предсідателем» консисторії є митрополит (або єпископ). Кон-систорію творять «совітники і референти». Совітниками-ж і референтами суть крилошане і вищі священники, приміром доктори богосло-вія, префекти семінарії, професори гімназії. Між ґрем'яльними крилошанами (канониками) визначаються «пралати» (praelati); именно пралатів в капітулі Львівській є чотири, а кри-лотан ґрем'яльних — п'ять.

Поручається дружній Вашій памяті
щирий Ваш прихильник
Омельян Огоновський.
Львів, Подвальє, ч. 9.

P. S. ad 1. Вдівці-крилошане можуть жи-ти з дітьми своїми (отже і з дочками) при св. Юрі.

Ще смію Вас запитатись ось про що:

1. Які були причини Вашої «отставки» від служби Вашої в Польщі (в 60-х роках?) В котрім році Ви пішли в відставку і яка бу-ла Ваша остання служба?

2. Чи Ви писали де-що із «Отривокъ изъ автобіографіи Василя П. Бѣлокопытчика» («О-снова» 1861?) Петровъ каже (стор. 270), що Ви отчастія і ті «Отривки» писали. (Чи Біло-копытенко=Номіс=Симонов?)

V.

Львів, 11. XII. 1889.

Високоповажаний Добродію!

Прийміть сердечне Спасибіг за те, що Ви зволили мені подати цінні вістки історично-літературні про себе, про Ваше ВП. подружжє і про Марка Вовчка. Важа житєпись враз з о-цінкою літературної Вашої діяльності займає в моїй літературі вісім аркушів. Я поставив Вас стовпом в сьвятині просвітняго житя нашого¹⁾.

Тепер прошу Вас уклінно, зволіть мені відвісти на сі питання:

1. Де й котрого року надруковано пові-сті Марка Вовчка: «Глухой городокъ», «Тю-левая баба», «Лемерівна» і «Пройдисьвіт?». Про сі повісти згадує Петров у своїм Очерку істо-рії укр. літератури, ба й наводить їх зміст, а те каже, де надруковано ті 4 оповідання. Мені вони не звістні. Зволіть про те мене оповісти-ти: а) чи се оповідання українські, чи може списано їх в мові московській?²⁾ б) де й ко-трого року їх надруковано? чи окремо, чи може в яким журналі? Як окремо, то хотів бим знати, який формат видання (8^о чи 12^о) і кілька сторін обіймає поодинокє оповідання? Як же надруковано ті повісти в яким журналі, то хотів би я дізнатись, де? котрого року? и на котрих сторонах? — Як надруковано їх окремо (по-українськи), то зробили-б Ви мені велику прислугу, як би схотіли прислати на короткий час ті повістки.

2. Котрого року видали Ви вперше «На-родні оповідання» Марка Вовчка? чи 1857? і який формат сего видання та кілька всіх сторін? Чи є в кінці «словарь», так як в дру-гім виданні? кілька сторін словаря?

3. Чи немає у Вас яких напечатаних по-езій Тараса Шевченка? Котрі стихотвори в Прагскім виданні по Вашому суді суть неав-тенчачні. Товариство Шевченка хоче зладити нове повне видання Кобзаря і поручило мені редакцію. Коли-б Ви схотіли мені подати які недруковані поезії, або вказали мені, котрі поезії не суть Шевченкові, то я в переднім слові епігнув би про Вашу поміч.

¹⁾ Се я не черкала. Сі слова писані рукою Ганни Барвінок.

²⁾ На боці листу написав Куліш: межовъ.

С правдивим поважанем для й для Ва-шого ВП. подружжя остаюся

щирим Вашим прихильником
Омельян Огоновський
Подвальє, 9.

Ожидаю ласкавої Вашої відповіді (най-паче про ті повісти Вовчка) в сих днях.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Тати-яни; римо-кат.: Наверн. Павла ап. — В не-ділю: руско-кат.: Тимотея; римо-кат.: Бо-навентури.

— Мнимих спадкоємців гетьмана Полуботка жде сумна несподіванка. Недавно тому поя-вила ся була в російських газетах оповістка якогось Рубця, ніби то професора петербур-ської консерваторії, котру повторили також і галицькі часописи. Той професор звиває всіх своїх колишнього гетьмана України Полу-ботка, щоби они дня 28. с. м. явили ся в мі-сті Стародубі, чернігівської губернії в Росії. Після тої оповістки мав померший перед 200 роками гетьман України зложити в англійскім банку якусь суму грошей, котра наросла те-пер з процентами до 800 мільонів рублів (май-же два мільярди корон). Записи і докази ма-ють знаходити ся ніби то в руках якоїсь ро-дини «Миклашевских» а їх не можна було скорше оголосити, бо на случай скоршого пошукування тої суми могла би ціла спадщина припасти на власність банку. Таку чутку роз-пустили були деякі російські газети і знайшли ся люди, навіть у Львові, котрі повірили тому і вибрали ся, як зачуваємо, вчєра в дорогу до Стародуба. Загалом мало зголосити ся до спадщини 40 родин а 200 душ, між иншими також, як доносить «Gaz. Kaliska», якийсь дозорець шпиталю в Турку, котрий має бути потомком в простій лінії по рідній донці По-луботка, а котрому з того титулу припало би около 5 мільонів рублів. Тимчасом в ч. 10.280 «Біржев. Ведомостей» оголошено тепер лист якоїсь пані Козловської, з котрого показує ся, що консулят російський в Лондоні у відозві з дня 14. січня с. р. подав до відома, що о згаданій спадщині не знають нічого ані в дер-жавних ані в приватних банках в Англії і що є то лиш т. зв. «дневникарска „качка“, котра вже кілька разів повтаряла ся в газетах. — До Стародуба мало вчєра виїхати зі Львова 5 осіб, а зпід Камінки струм. 6 осіб з родини Салагубів.

— Реорґанізація духовних шкіл в Росії. Шкільний синодський комітет подав до особ-ливого «присутствія» проект реорґанізації ду-ховних шкіл: початкових церковно-парафіаль-них, духовних повітових та духовних семіна-рий. «Н. День» повідомляє, що питанє про єю реформу виникло ще за оберпрокураторства князя Оболенського, але до сего часу не об-мірковувалось, бо більшість членів синода бу-ла тої думки, що не можна заводити з про-ґраму духовних шкіл та семінарий деякі сьвіт-ські науки, як обов'язкові, німецьку й французьку мову. Тепер є думка включити сі науки. По-руч з сим буде обміркованє питанє про те, чи слід зобов'язувати семінаристів, яким настало 18 років, жити в інтернатах.

— Ріжні вісти. Англійський банк знижив про-центову стопу з 5% на 4%, а французький банк з 3½% на 3%. — Budapesti Hirlap доно-сить, що працьодавці на Угорщині надіючи ся загального робітничого страйку, заздалегідь приготували ся на той випадок. — В Калябрії дало ся відчуті вчєра рано сильне землетря-сенє, але шкоди не наробило. — Страйк учени-ків академії красних штук в Кракові скінчив ся, бо президія міста прихилила ся до жа-дань учеників.

— Герард про Фінляндію. «Гол. М.» посилав свого співробітника в Гельсінґфорс до Герарда розпитатись про сучасне становище Фінлян-дії. Н. Герард казав: «Що до руху, який йде тепер серед людности фінляндської, то викли-

каний він, безперечно, призначенем генерала Зейна на посаду помічника генерал-губернатора. Впливові кола фінляндського громадянства вважають сей захід за поворот правильності до тих порядків, які були в Фінляндії до 22. жовтня 1905 року. Але для такого міркування нема ніяких причин. Зейн справді був директором канцелярії генерал-губернатора за Бобрікова, Оболенського та за мене, але тоді він не міг кермувати політикою, бо не мав сили. Видима річ, що громадянство помиляє ся. Неспокій Фінляндців дуже легко зрозуміти: через перебуте недавно, вони дуже турбують ся від усякої переміни в адміністративних сферах, бо боять ся стратити здобуті права. Треба по змозі шанувати ці почуття народні, бо вони самі по собі нічим не шкодять. Звичайно кажуть, що фінляндський настрій сполучений з революцією в Росії. Справді, до 22. грудня 1905 року була в деякій мірі солідарність між народним рухом у Фінляндії та російським визвольним рухом (хоч ніяких певних доказів нема); але от швидко два роки, як сих звязків зовсім не помітно.

— Недорід в Росії. З приводу недороду в Росії, завідуючий продовольчою справою при- слав телеграму ось якого змісту київській ви- шній адміністрації: Маючи від міністерства відомості про негарне становище озимини, прошу повідомити, скільки десятин треба бу- де пересівати на весні й чи спроможе ся зро- бити се сама людність; в противнім разі, чи зможуть задовольнити зернову на пересіви потребу місцеві продовольчі капітали та за- паси, а чи доведе ся позичати з загального на цілу державу капіталу й скількиж саме". Відомості ці є думка подати телеграфом не пізнійш як 24. січня, бо потім держ. дума їх не буде розглядати.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Ко- ломії. (Саля Каси щадничої. Початок 7½ ве- чером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В суботу дня 25. с. м. „Жидівка ви- хрестка“ народний образ в 5 діях зі співами і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3. годині по знижених цінах „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 ді- ях М. Старичко. — Вечером о 7½ годині „Дванадцять дочок на відданю“ народна ко- медия в 3 діях зі співами і танцями М. Кро- пивницького.

Ві второк дня 28. с. м. останнє пред- ставлене „Серед бурі“ історична драма зі спі- вами в 5 діях Б. Грінченка.

— Іменованя і перенесеня. Краєва рада шк. іменувала суплентами в гімназіях: Дмитра Грегольницького в руск. гімн. в Коломій, Каз. Таля і Меч. Слободзкого в польській гімн. в Коломій, Теодора Закалату в Бережанах, Ант. Ульванського в рус. гімн. в Тернополі і Тад. Менкиша в Сяноці; — перенесла гімн. суплен- тів: Ом. Барана з рус. гімн. в Станиславові до рускої гімн. в Коломій, Каз. Кошика зі Льво- ва до І. польс. гімн. в Станиславові, Ром. Мо- ленду зі Львова до ІІ польс. гімн. в Стані- славові, Каз. Микусівського з Бучача до ІV гімн. у Львові, Йону Зільбершляга з рус. гімн. в Перемишлі до Бучача, Стан. Мавського з польс. гімн. в Коломій до ІV. у Львові, Генр. Гірша з польс. гімн. в Коломій до ІІ польс. гімн. в Станиславові, Йо. йфа Насельського з рус. гімн. в Коломій до Бережан, Ів. Лебідца з Бережан до руск. гімн. в Коломій, Ом. Урі- ха з І польс. гімн. в Станиславові до VI гімн. у Львові і Едм. Волянського з ІІ реальн. шк. у Львові до реальн. шк. в Ярославі.

— 3 Тов-а св. Ап. Петра. Маємо честь за- просити П. Т. Членів тов-а за помози убогих гр.-к. церков ім. св. Ап. Петра на звичайні заг. збори, які відбудуть ся дня 30. с. м. о 10. год. рано в гр.-к. дух семінарії у Львові. На порядку деннім: звіт уступаючого Виділу і касовий; розділ чистого доходу за 1907 р. на фонд корінний і на за помози церквам; ви- бір нового виділу і зміна статута. На случай, если на тих зборах не буде вимаганого §. 14. до зміни статута комплекта з 60 членів, від- будуть ся тогож дня о 3. год. по пол. другі збори, на котрих без згляду на число явив- ших ся членів важні ухвали повзяті бути мо-

гуть. За Виділ Тов-а св. Ап. Петра. Л. Турке- вич, председатель, І. А. Давидович, секретар.

— Тов-о „Сокол“ в Бережанах уряджує дня, 2. лютого в салі „Надії“ о годині 7. вечером аматорську виставу історичного образу Шев- ченка-Кропивницького з музикою Лисенка „Не- вольник“. По представленю відбудуть ся тан- ці. Ціни місць: Крісло І ряд 1 К 50 с, ІІ ряд. 1 К, ІІІ-ряд. 60 с. Буфет у власнім заряді. Вступ на забаву лише за запрошеннями. По запрошеня можна зголошувати ся до д. Фран- ца Коковського студ. прав, Бережани. — Комітет.

— Філія тов-а „Просвіта“ в Станиславові запрошує отсим всіх членів тов-а „Просвіти“ на загальні збори, що відбудуть ся в суботу дня 1. лютого 1908 року в кімнатах тов-а Банк Звязковий при ул. Бельведерський ч. 5. о год. 4. по пол. з отсим порядком деннім: 1) отворене заг. зборів головою товариства; 2) відчитане протоколу з останніх заг. зборів; 3) звіт касиєра тов-а; 4) звіт бібліотекаря; 5) звіт касиєра промислово-ремісничої бурси; 6) звіт контрольної комісії і уділене уступаю- чому виділові абсолюторії; 7) вибір нового виділу; 8) внески і інтерпеляції членів За виділ: Др. Б. Янович голова. Александер Ко- жил секретар.

Посмертні оповістки.

— Тит Наленч Гембіцкий бувший драматич- ний артист руского народного театру і уряд- ник „Дністра“ упокоїв ся у Львові дня 23. с. м. В. в. п.!

Телеграми

з дня 24. січня.

Відень. Комісія заграничних справ ав- стрійської делегації збирає ся на засіданє дня 30. с. м. На тім засіданю міністер загр. справ бар. Еренталь виголосить програмову бесіду. Повне засіданє австр. делегації відбуде ся ма- буть 8. лютого.

Берлін. З Тангера доносять, що Мулей Ра- шид здобув знова місто Сеттат, заняте неда- вно Французами. Під Сеттат побідили маро- канські війська. Французи втратили 35 убитих і много ранених.

Петербург. В Царскім Селі увязнено бага- то осіб. Говорять про викрите заговору на цар- ску родину.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 23. с. м.: В. Матвійс, Карів; о. Юл. Борачок, Ілавче; М. Гібнер, Коломия; Соф. і М. Фуглевичі, Жовтанці; Мих. Черник, Якимчичі; о. В. Кончило, Дністрик дуб.; Теод. Воловик, Ульгук; Вол. і М. Яреми, Борщів; Гр. Ройванович, Яблонів; К. Коритко, Бур- штян; Й. Скорик, Носів; Ів. Чагринський, Ру- да; Ф. Дороженко, Руда; о. Гр. Мороз, Борива; Я. Борковский, Висоцько н.; о. Т. Серединський, Оров; В. Шараневич, Пеняки; К. Савицкий Лани; Й. Сельський, Мельниця.

Особа середного віку, лагідного успосібле- ня, знаюча ся добре на господарстві сільскім і домовім глядає місця до заряду дому у сьвященника вдівця Ласкаві зголошеня: Львів, ул. Ягайлонська ч. 11. п. Артимович. (1—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по- пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набу- ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг- ка ч. 5.

Працюйте і щадіть.

Вкладки ощадности на 4% приймає
Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відо- брати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити да- хівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 коп. 08 сот. від кождих 100 коп. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дні- стрі“ полунити позики під догідними умовами.

Членами можуть бути тільки члени обяза- печені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні до- бродійні цілі квоту 37,275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Уділи членські	193,659.53 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Льокації	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земського
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломій	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:00	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Люблін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:00+
Рави рускої	7:10	12:40	4:00	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:40+	4:30	20
Брухович	10:05+	—	3:20	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:40
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:10
Черновець	—	—	—	—	2:31
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломій	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:10
Люблін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:15	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру- ком. — Поїзди йдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
в рік . . . 10 пер.
за чл. рік . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в рік . . . 8 рублів
або 18 франків
Посилити число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руска ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. понодні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.
Рекламації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Конець.)

На Буковині з самого почи-
ну народних відродін зрозуміли тамошні
народолюбці, що не можна вважати при-
належним до руского народу того, що
відцурав ся его мови і народности і при-
хилив ся чи до Німців, чи до Волохів,
чи до Москалів. Всіх таких вважали там
і вважають усе народними відступниками,
які не мають права творити якої небудь
партії чи фракції, що звала би себе
руською. Тим то руске питання народне
виведено на Буковині відразу на чисту
воду і не допущено до такого помішання
понятій, до такого баламутства, яке у
нас довгі часи водило ся. Вислідом сеї
політики маємо в держ. раді одноціле
представництво народне з Буковини, як-
небудь і там починає ся кар'єра з ріжких
боків, щоби розбити і заколотити ту од-
ноцілу народну організацію, якою двиг-
нула ся Буковина до нинішньої ровени
після вікового занепаду і занедбаня.

Лише Угорська Русь не може
видобути ся з сеї пітьми, в яку втрутила
єї москвофільська пропаганда, виставивши
її на поталу мадяризації. Одначе й там,
хоч мало що не вся угро-руська інтелі-
генція (майже виключно духовного ста-
ну) змадяричила ся, починає на світ
благословити ся. Вправді се відорвані
прояви, змаганя одушевлених одиниць,
але всеж стануть они певним доказом, що
й там будуєть ся народна свідомість,
що й там починають почувати ся до пле-
мінної єдності з Русинами поселеними в
австрійській Русі і на Україні і в про-
світлі народу на рідній его місцевій мо-
ві, а не позиченій у московських благо-
творителів, бачать одну можливість
подвигнути Угорську Русь з занепаду і
відродити її до нового народного життя.

На Україні, де головна сила
нашого народу поселена, мимо не так то
ще за давних історичних традицій, за-
непала вельми під гнетом російського са-
модержавія народна свідомість і народ-
на просвіта. Вправді об'єднательна
система не встигла досягнути внаро-
довлення нашого народу, але нанесла єму
великі шкоди, які лише перегадом мож-
на буде винагородити щирою і ревною
народолюбною працею. Соняшний про-
мінь, який блиснув також на Україні з
заранем конституційної свободи, за-
мрачив ся під впливом вспятних зма-
гань московського чиновництва, україн-
ске заступництво, яке так гарно почало

дбати про політичне становище нашого
народу в першій думі зведено опісля під
могутним напором чиновництва і вспят-
них змагань на вінащо, не може сьогодні
виявити ся, як би се належало ся число-
вій могутности укр. руского народу, у-
країнське слово не має ще тої свободи,
якої можна би сподівати ся в конститу-
ційній державі, всеж таки при всіх труд-
ностях і перепонах, які там зустрічає
просвітний, народний і народо-господар-
ський розвиток і поступ українського на-
роду, бачимо відрадні прояви. Українсь-
ке слово виявляє ся в письменстві і
дзвеникарстві, на зборах, в літературних
і наукових відчитях. Українська суспіль-
ність почуває потреби народної просвіти
і науки в рідній мові, почавши від на-
родної школи аж до університету, засно-
вує товариства «Просвіти» і «Наукові
товариства», а що найвідраднійше, почи-
нає забирати ся до народо-господарської
роботи, щоби тим покласти певні і не-
схитні підвалини до подвигнення добро-
биту і до розбудження почуття громадян-
ської спільности широких верств народ-
них. Можна би лише бажати, щоби в
сій роботі було більше свідомости мети,
до якої змагаємо, більше пильности і ви-
тривалости та живішої участі всіх на-
родолюбців.

На останку згадати годить ся і про
доволі невідрадні відносини наших зе-
мляків в Новім світі Америці, посе-
лених головню в Канаді, але вчаси та-
кож в Зєдинених Державах півн. Амери-
ки і в південній Америці.

Важним придбанем для американь-
ської Русі є поставлене окремого епи-
скопа для Русинів тамошних, а якнебудь
становище его вельми трудне задля ріж-
нородних місцевих обставин і обмежене
значно деякими постановами Апост. Сто-
лиці, одначе маємо повну надію, що та-
кий ревний і одушевлений Архипастир,
як Преосв. Ортинський одоліє всі ті
трудности і перепони і що й американь-
ська Русь обезпечить на чужині свою ві-
ру і своє національне єство. З вірою
в Бога і невмиручу ідню українсько-рус-
ку вступаємо в новий рік 1908.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ.
ради розділила реферати так, що христ.
суспільники дістали 10 рефератів, Чехи
7, нім. націон. союз 5, польське коло і
південні Славяни по 4, а всі інші клуби,
отже й руский по однім рефераті. З рус-

кого вибраний референтом п. Мико-
лай Василько. З сего розділу ви-
дно, що сторонництва більшости вийшли
вельми корисно, а навпаки сторонництва
меншости вельми некорисно. В останнім
шестиліттю курияльного парламенту мали
Русини двох референтів: О. л. Барвінь-
ського (вибраного з Слов. Союзу) і п.
Романчука (з руск. клубу). Колиж
опісля п. Барвіньський і товариші злучи-
лись з руским клубом, лишив єму Слав.
Союз і надалше реферат міністерства
залізниць. Тепер руский клуб принево-
лений вдоволити ся одним референтом, а
Русини з Галичини зовсім не заступлені
між референтами. Найближше засіданє
бюджет. комісії назначено на 28. с. м.

В Угорській комісії деле-
гаційній для загран. справ виголо-
сить міністер бар. Еренталь свої висно-
ди про заграничну політику дня 27. с. м. в
австрійській комісії дня 30. с. м. Повне
засіданє делегації має бути скликане на
8 лютого.

Християнське суспільне
сторонництво в Моравії і в Че-
хах здобуває собі щораз більший вплив
і значінє. Вже в останних виборах до
держ. ради се сторонництво досягнуло
значні успіхи, а так само заходить ся
оно вельми запопадливо, щоби при вибо-
рах соймових здобути відповідне число
мандатів. В останних днях віднесло оно
світлу перемогу у виборах до ради гро-
мадської в Георгевальде (в Чехах).

Бар. Равх недовго ще урядув-
ав як хорватський бан, а вже в тім корот-
кім часі показало ся, що его становище
прямо неможливе і захитанє. Мадярські
дзвеники накликають до найострійшого
гноблення Хорватів. «Мадярська національ-
на держава повинна, як пише Magyar
Hírlap, з найбільшою рішучістю згноби-
ти Хорватів і повернути в триєдинім
королівстві повагу Мадярів». А позаяк
Хорвати не хотять так танцювати, як
грають Мадяри, отже конституція
в Хорватії повинна бути на
думку тих загорілих мадярських дзвени-
ків знесена. Лише тим способом
дасть ся, на їх погляд, розв'язати хор-
ватське витанє. Щож би то сказали на се
мадярські верховладники, наколиб хтось
дораджував такого способу ужити проти
них, що нарешті було би у великій
часті оправдане. Наслідником бар. Равха
має бути генерал Томичич.

Переслідованє Словаків
мадярським правительством збільшає ся.
Slovensky Obzor, Narodni Noviny і Na-
rodni Hlasnik мають прасові процеси за-
для мнимої обиди мадярської народности.
Таким способом деякі словацькі народо-
любці попадуть знов в тюрму.

Відомий словацький прихорник Глін-
ка, засуджений Мадярами на 2 роки вя-
зниці і 1500 К грошевої кари, відсиджує
сю кару в сєгєдинський в'язниці. Але в
его неприсутности судовий езекутор за-
грабив на его приходстві всі меблі і ці-
ле господарство. Гірше мабуть і в Росії
не може бути!

Недавно усунув ґр. Апоні, міністер просвіти, знаменитого румунського композитора і професора в греко-кат. семінарії в Блязендорфі, Мурезіянну, хоч він там учив 22 роки, за те, що має ієніт зложений в Липску, а не мадярський!

Заграниця.

Росія розпочала переговори з Німеччиною, як звичають з Берліна про розмову російського міністра Ізвольського в парискім *Matin*, що би Німеччині дати вільну руку в Малій Азії, а Росії признати більше впливу в Царгороді. Коли отже на те заносить ся, коли виринула гадка всеславянського конгресу в Росії в сім році, Мадяри всякими способами роздратовують славянські народности. Часе для Австро-угорської монархії корисна політика, над тим повинно би подумати міністерство заграничних справ.

Третій думі грозять розв'язанем, наколиб не ухвалила вимаганого правительством кредиту двох мільярдів рублів на відбудову флоту.

Провідник октобристів кн. Уваров заявив, що его сторонництво навіть в такому случаю буде голосувати проти сего кредиту, а так само заявив ся член крайньої правліці Пуришкевич проти того кредиту. Провідник монархістів ґр. Бобринський сумніває ся, чи ся предлога правительственна перепеде, але навіть якби се стало ся, то розв'язане думи залежало б від форми відкинення предлоги. Також більшість дневників виступає проти сеї предлоги.

В Англії міністерство війни думає також про помножене своєї флоту, а дневник *Standart* висловив дуже виразно причини сего наміру. «Наколи Німеччина намагає ся видерти нам верховладу на мори, пише він, то ми приневолені підняти кинену на мрукавицю. Нам не треба більше гроший на те, лише відповіднійшого розділу квоти, яку має адміраліція до розпорядимости, треба конечно лінійні кораблі зараз приспособити до чинної служби, вправити належно моряків, виконати на праву, збільшити число кружляків і число торпедовців, що би можна виступити проти суперника на отвертій морі.

В Болгарії подало ся міністерство Гудево відставку, але князь поручив ему поки що дальше вести державні справи. До палати князя покликано представників чотирох опозиційних сторонництв, які є наслідниками Стамбуловців, що би з ними порозуміти ся що до утворення нового міністерства.

В мароканській справі супроти вістий розповсюджуваних французькими і німецькими дневниками, виступають рішучо всі мадридські часописи і запевняють, що в Фезі зовсім спокійно. Найбільш впливовий дневник іспанський *Imperial* виступає дуже рідко проти французької ворохобної політики мароканської. Проголошенню Мулей Гафіда султаном не приписують значіння, позаяк не племена его проголосили, а кайди, котрі боять ся реформ, які би спинили їх розбишацку роботу. Виконане реформ було би одним способом обезпечення самостійности Марока.

В справі реформи шкіл середніх.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл)

(Конець).

Впов. читачі завважують, що я тим переходжу до однотипової школи середньої, яка давала би приступ всюди. Та-

ка середня школа не обтяжувала би ученика, хіба осібняка, непригідного до ніякого висшого образования. Богато віднавших годин з причини зменшеня об'єму деяких предметів, як висше обговорено, дало би ся ужити на науку других предметів, як другої краєвої мови, англійської і французької.

Вибір одного з тих двох послідних язиків полишив би ся ученикови до волі. Таким робом мала би однотипова середня школа щоденно 3—4 годин рано а 2 по полудни.

Обтяженя учеників не було би, коли узгляднить ся практичне трактуванє материялу скороченого, науку рисунків, котра дає умови відпочинок і зменшене задач бодай домових. Наука пополуднева дає ту користь, що час праці ученика краще поділений, ученик перейде ся на свіжійм воздусі, та буде мати менше нагоди волочити ся по підозрілих улицях, чим тепер, де то по полудни учить ся, а пізній вечір має до „прогулок“.

Зазначую, що ученики колишньої реальної і висшої брідської гімназії мали до недавна з причини обходженя жидівських свят по 7 годин денно, з тих 3 по полудни (часто при лампах). Мимо того дуже мало котрий з них покидав гімназію, виховувались в здоровлю, а самовбійств учеників та інших пороків не було. З тої школи вийшло багато людей повних житєвої сили, учених і артистів, пр. Труш, Понель, проф. археології Гадачек, співаки, поети і пр.

Присутність в класі учеників різних народностей, причиняє ся до ознакомленя з їх психологією, світоглядом та викликає нерідко благородне суперництво в науці. Проба твореня клас з одної верстви суспільности (пр. самих урядничих синів) і одної народности давали, як я видів се в однім заведеню, найгірші результати. Що до інституції шкільних лікарів, за якими дехто агітує, то ся інституція зі згляду на ради, які лікар може подати ученикам, була би навіть шкідливою, бо лише повздержність при різнороднім благороднім занятю (рисунки, музика, спів, гімнастика і пр.) дає здоров'є, енергію і житєву силу. Ще у великих містах, де державні відносини, як оповідають, з публичними домами дають нагоду нищити бідні жіночі ества, можуть случити ся такі хвороби, хоч я молодіж знаю з лучшої сторони і не все вірю таким наріканням, але на провінції обійде ся без шкільних лікарів.

Вкінці признаюсь, до приклонників того погляду, що хлопці повинні в середній школі учити ся побіч дівчат, а так, як на селі, де дівчата разом жиють з хлопцями в школі, в полю, при праці на вечірницях і т. д., а мимо того згіршенє є незначне в порівнаню до страшних відносин по містах, де молодіж кожного пола окремо виховує ся, так само і спільна для хлопців і дівчат лавка шкільна, причинить ся лише до уморальненя любові і дорогої молодіж, в користь котрої вивів я, хоч обмежений місцем політичної часописи, сих кілька уваг. Ся любов, гадаю, спричинила цілу дискусію в сій переважній реформі.

Належить піднести, що наші шкільні влади дуже узглядняли сю справу. Они то уряджували університетські курси для гімназ. учителів, що би і старших позначити з новими напрямками педагогічними.

Деякі шкільні совітники пр. Дворський і Майхрович і др. їздили за гравіцію слідити справу реформи шкіл середніх, та дали справозданє і уваги зі стану шкільництва, пр. англійського, до ширшої відомости. Акція міністерства якраз тепер на дневнім порядку, та без сумніву дасть добрі результати, а дай се Боже, бо молодіж має тіло плеканя гідне

і духа, якого не годить ся по євангелію „угашати“ але в гарну цвітку розвивати. З тої засади виходячи, вернув би я до деяких практик шкільництва з перед 50-тих літ пр. знесеня матури та такої класифікації, де би двійка з одного предмету не була перешкодою до переходу до висшої класи, коли праця в других предметах і пильність є похвали гідна.

Додам вкінці, що не наміряв я нікому сими увагами докоряти, лише держав ся засади: *amicus Plato, sed magis amica veritas.*

о. Йос. Застирець.

Осип Маковей.

Ч А Р И.

За столом при підвечірку сиділо кілька пань, старших і молодших, і оповідало собі, які то тепер кавалери поробили ся бурлаки і волоцюги, негідні доброго слова. Найгірше те, що не хочуть женити ся, а коли й оженять ся, то так, що пожаль ся, Боже! Наші дівчата старіють ся, а кавалери щось ночами, в карти грають, довгі роблять, здоров'є тратають — і нема на них способу, принадити їх до родинного життя. Бувають ще десь старосвітські попаді, що знають якісь чари на кавалерів і видають доньки за муж одну за другою, але таких мало.

Я слухав сих нарікань спокійно, вдоволений, що вже до мене пані не можуть мати жалю, бо я оженив ся. Не так мило було се слухати молодому авскультантові, що сидів також з нами, а мав славу, що любив часом побурлакувати по молодечому. Але він поки що мовчав, а пані говорили тимчасом далі про чари на кавалерів.

Молода професорова оповідала про свою шлюбну сукню:

— Тамтого тяжня порола я свою шлюбну сукню, що би єї переробити. Дивлю ся, а у шлепі в однім місці зашите волосє, в однім якась шматинка з сорочки чи з чогось; очевидна річ, що то швачка позашивала свої чари в мою сукню, на що? або я знаю?

— А не віддерли вам при шлюбі шлепа черевиками? — спитала ся жінка священника.

— Бо як я брала шлюб, то якась панна так мені наздоптала шлеп черевиком, що аж віддерла кусень. Гадала, що найскорше віддасть ся.

Пані совітникова, груба, енергічна жінка, уважала сю хвилину за найвідповіднійшу, щоб прилюдно похвалити свої діти. Вона сказала масенько:

— Я за свої доньки не бою ся, вони не потребують чарувати. Моя Стефця така патріотка, так займає ся бурею, що єї мало коди в хаті видко. А моя Зося господиня, що пошукати! Я собі сиджу на софі, цирюю шкарпетки, а вона приходить і: «Мамо, прошу до обіду, вже готов!» А за мою Славцею уже тепер студенти бігають, не дають дороги перейти. Треба вміти діти виховувати, та не потрібні їй чарів. Мій Влодко так мене любить, що аж з Відня пише за черевиками. А беріть Яська: адже то патріот, славний на цілу Галичину! На всіх вічах говорить! Кілько лише страйків устроїв! Ну, а наймолодший, Дзюньо! Адже то буде другий Шевченко! Він уже тепер друкує свої поезії, а єму нема ще й 17 років.

Пані совітникова говорила з таким запалом, що інші пані й не важили ся єї перебивати. При тім вона, доки говорила про доньки, то виразно дивила ся на „пану судию“, щоб він добре запам'ятав собі єї слова про Стефцю, Зосю і Славку.

— Все ж таки є пані, що знають чари на кавалерів — сказала мати пана судії, старенька їмость. — Ви може чували про паню Стрілецьку з Чернялівки. Парохія мізерна, а

НОВИНКИ.

доньок сім. І всі повіддавала до кількох років.

— Якжеж то вона зробила? — дивувалася пані совітнікова.

— Кажуть, що вона мала стару колдру і в тій колдрі були чари. Що заїде, бувало, до дому який кавалер і заночує, а вона йому зараз до ліжка ту колдру. Хлопець наклався, а на другий день уже просить о руку доньки. Та колдра, кажуть, уже така стара, ще від бабки, що її вже п'ять разів покривали і ще тримають. Тепер вона є у найстаршої доньки пані Стрілецької; придасться колись.

Пан судия знав також дещо оповісти, хоч, очевидно, без такої віри в чари, як мала його мати.

— І я переконався, що кавалерів чарують. Заїхав я раз біцикльом до одного дому на селі — не скажу де, бо не годиться.

— Чи не до Соснівки, пане Мирон? — спиталася цікаво пані совітнікова. — О, там знають чарувати! А панна зизоока...

— Ні! — сказав коротко Мирон. — Пустився дощ і я мусів заночувати. Дали вечеру і гербату. Поклався я спати, а мене як почнуть груди боліти, пані сказали би: серце, не груди, я з чотири години не міг заснути, перевертався з одного боку на другий бік. На другий раз — склалося так, що я знову заночував, — та сама історія. Гербата, а по гербаті такий біль в грудях, що ані вилежати. Гадав я собі, що то від біцикла. Але ж мене ніколи перед тим і ніколи по тім взагалі груди не боліли; у мене груди як дзвін; на біцикло їзджу досить помалу...

— Чари! цілком певно чари! — сказала твердо пані совітнікова. — Я ані до Стефії, ані до Зосії...

Але тут пані заговорили всі разом так живо, що совітнікова мусіла про свої доньки замовчати. Коли троха втихомирилося, оповів і я історію про чари:

— Найпевніші чари є такі, що троха волосся кавалера замуруєся в калгу того дому, де є панна. Треба лише того волосся дістати.

— Я то чула! — сказала пані професорова.

— І я чула про ті чари! — potwierдила молода їмощь.

— Отже заїхав до одного священика питомець, гарний, чорнявий, кучерявий. Дуже сподобався панні і всім. От мати й кличе дядька і каже: „Молодий ксьондз буде спати по обіді у пніхлірі; ти зайди тихо, утни троха його волосся і принеси мені“. У вечір привіс дядько волосся, а вночі вложила мати се волосся за пегду в калгу. На другий день виходить панна на подвір'я, а по подвір'ю ходить баран. Побачив панну, як розженеся — просто до неї, трохи її з ніг не звалив! Панна до хати, баран за нею! Ледви його прогнали. По якімсь часі виходить знову панна на подвір'я, — біжить бараниско до неї, як навіжений! А потім знову! І від хати не відступаєся і панні не дає дороги перейти. Що за кара?! Перше був баран спокійний, а тепер здурів. Журить ся тато, журить ся мама, питомець чуєся. — нарешті приходить дядько і тихцем оповідає добродійці, що він дав їй волосся не з питомця, тільки з барана...

— А бодай вас! — закричали на мене всі пані в один голос.

— Прошу паньства, я тому не винен, що так сталося. Я лиш кажу, що є чари на живих. Кожного барана можна ними зловити. На кождо овечку злакомить ся. Треба лише знати спосіб.

— Ну, а той питомець оженився? — спиталася пані професорова.

— Оженився! А на весілля їли печеню з того барана.

— Ет! Ви знайшли недовірок! — рішили пані.

Моя історія їм не подобалася. Їм миліше вірити в чари.

— Календар. В неділю руско-кат.: Тимо-тея; римо-кат.: Бонавентури. — В понеділок: руско-кат.: Св. Отець в С.; римо-кат.: Івана Хризост. — Вівторок: руско-кат.: Павла; римо-кат.: Кароля Вел.

— Духовний концерт в 1500-літній ювілей св. Івана Золотоустого, що мав відбутися дня 27. н. ст. січня, відбудеся 12. лютого о 5 год. по полудні в великій салі „Народного Дому“. Чистий дохід призначений на будув великої бурси Руского Товариства педагогічного. В програму, яка буде подана до відома пізніше, входить промова кр. о. Ів. Чапельського і відчит д-ра В. Щурата, хори учеників акад. гімн. і питомців духовної семінарії, гра на цитрі о. Е. Купчинського і деклямація. — За комітет з рамени запомогового товариства для учеників р. гімназії „Руслан“: Е. Харкевич, голова, О. Янів, секретар.

— Ювілей 25-літньої сценічної діяльності Д. Заньковецької святкують в Києві вівторок дня 28. лат. січня. З тої нагоди театр Садовського відіграє того дня в салі Тов-а Грамотності складане представлення, у яке вйдуть 4. дія „Лимерівни“, 2. дія „Лісової квітки“, 1. дія „Чорноморців“ і 4. дія штуки „Дві семі“. Білети на се представлення розпродано вже всі до одного. П.ню Заньковецьку, найвишнійшу артистку української сцени, мали приємність пізнати Галичани за часів, коли директором нашого театру був д. Садовський. Годить ся, щоби тепер зі святком ювілею привитано її з Галичини численними письмами від товариств і аматорських кружків театральних. Привітні письма належить вислати на руки директора театру п. М. Садовського в Києві „Театр Общества Грамотности“.

— Передвиборчий рух. Дир. Григ. Цеглиньський по зреченю ся кандидатури в перемісках окрузі прийняв кандидатуру в Добромилщині. — В Луці к. Самбора відбулися дня 22. с. м. передвиборчі збори, скликані о. Петром Погорецьким з Білини великої. По рефераті о. Погорецького і промовах кількох селян ухвалено піддержати кандидатуру д-ра Андр. Чайковського. — „Діло“ доносить, що в Сяніччині зроблено консолідацію з кацапами. За то, що народовці будуть в Сяніччині голосувати на кацапського кандидата, о. Полянського, то в сянічкім повіті кацапи мали би віддати голоси на п. Старуха. Дотеперішній досвід наувив, що кацапи ніколи не додержували слова, по щож заходитись з ними в консолідацію? — В Ярославщині нац. дем. зїзд мужів довіря поставив кандидатуру п. Петра Новаковського, господаря зі Сколошова.

— Вітчане п.ни Олі Пачовської, дочки проф. д-ра Михайла і Йосифи Пачовських, з п. Володимиром Криськом, властителем дібр, відбудеся у Львові в митрополічій домо 1. лютого вій канлиці о 1. год. в полудне.

— Дещо з життя американських Русинів. З Нового Йорку пишуть нам: З виїмком Нового Йорку і Йонкер — проче се колонії Русинів з Лемків і Угорської Руси. Лемки се „руські“ а що найменше „Руськи“ а угорські се „греко-католики“ а найбільше „Руснаки“. Конеч-но „ї!“ Додайте до того, що через три чверти неграмотні — то будете мали понятіє — чи з таким елементом дасть ся що небудь зробити. Задля якої небудь причини переходять на православ'я, — а місія православна, се з самих наших(?) людей. Правдиві Росіяни Москалі брідять ся своїми батюшками, лиш наш непросвічений хлоп горнясь до них, бо они ему плетуть про „тверду русскую“ віру. Поняття про віру — про народність, суть тутки між нашими людьми так слабкі, що вони, навіть добрі християни, нич злого не видять в тім, що там деякі з їх родин (пр. муж, або брат) перейшли на православ'я. За „Свободою“ подав був „Руслан“ про викляте о. Івана Ольшевського. Той Ольшевський був священиком в Mt. Carmel, він був родом з Прус; батько его Поляк, мати Німка, а він сам був з разу змартвихвстанцем, відтак Василянником а скінчив на тім, що перейшов на православ'я,

з великої любови до рускості! Хотів за собою потягнути і парохію в Mt. Carmel, але дійсно чудом сталося, що потягнув лише около 40 до 60 родин. Кілько точно не знати, бо буває так, що батько православний а син і жінка католики. Досить, около 100 осіб. Для тих сто кілька осіб (з чого не більше як де-сять письменних) поспішила православна місія отворити парохію, і прислала священика Рибінського, котрий дуже добре по українськи говорить, а за псаломщика галицького дяка, нікого Баландюка, котрий в цвітні сего року приїхав до Америки і з великої „твердості“ перейшов сейчас на православ'я. Винаймили собі на неділі школу громадську і в ній правлять набоженства, так щоби стягати на се набоженство і католиків. Але поволи поволи починають вже відступати, лиш що оставші католиками з них сміють ся, що они Москалі з під Горлиць, що цар мабуть за них забув і решту рублів їм не прислав і т. д.

Проти звісної Буллі папської виготовляється тепер протест. На 2. січня скликані комітетом (о. Дудинським, о. Емил. Кубеком і о. М. Стефановичем) священики до Harleton, Ра до підписання протесту против Буллі в чотирох примірниках. Один до Риму, один до делегата апостольського в Вашингтоні, один для єпископів американських, а один здається до часопису. Священики з околиць Harrisburg се вже підписали — а з околиць Нового Йорку мають зїхатись 31. грудня до Union hotel і там підписати. Сей протест мають не лиш писати до Риму, але з ним вислати депутацію з двох священиків і трох свідків, яко представителів священиків, угорських (є їх около шістьдесять) і галицьких, і трох великих організацій, Союзу, общества Русскихъ Брадствъ і Spolk-y.

Великий крах американський не діткнув так дуже наших людей, — бо они гроший дуже мало тримали в банках а по друге заняті по більшій часті, задля своєї так сказати малої самосвідомості, не в фабриках, де бо-дай трохи треба щось знати, але при найтяжших роботах, іменно при копальнях вугля в Пенсильванії і в West Virgini-i. Вугля все потрібно, і тому роботи ту наші люди не стра-тили, противно з центрів фабричних ту приходять і роботу находять.

— В справі „Народної Гостиниці“. З про-вінції пишуть нам: На днях мав я діло до Львова і заїхав очевидно до своєї хати, себ-те до „Нар. Гостиниці“. Порядок, який я тут застав, мусить застановити кожного. Я за-дав собі труду і оглянув її, як то кажуть, від-пяти до голови і як з одного боку я сердечно в-радувався тою чистою порядком і всякими вигодами, так з другого боку, вглянувши в книгу членську і т. п. я дуже засумував ся. Така гарна, з так далеко сягаючими аспіра-ціями інституція, має усього на всего 600 членів. Чи ж се не сором для нас зачати таке велике і пожиточне діло і не хтїти його даль-ше як слід кінчити? Чи так мало у нас інте-лігенції, розуміючої вагу істновання такої економічної інституції? Алеж „Гостиниця“ по-винна мати не 600, але 600 тисяч членів. Членська вкладка прямо мікроскопічно ма-ленька в порівнянню до вартости тої інститу-ції, бо виносить ледво 20 К, отже і найбі-днійший може на се здобути ся, тим паче що локація такого „капіталу“ є цілком пе-вна, а при тім має ся й те переконанє і сві-домість, що в той спосіб здвигає ся незруши-му основу до економічного відродження нашого народу. Нумо, патриоти, спішім вписувати ся в члени „Народної Гостиниці“, зложім ка-пітал швиденько, тай докупім другу камен-цю, яка припірає до „Н. Гостиниці“ і є на-п-р-о-д-ж. Складаймо по 5, 10 і більше уділів собі та нашим наслідникам.

А тепер слівце до львівської української громади: Читаю статейку „До Русинів міста Львова“ в одній газеті і на жаль, не можу не признати радії підписаній репрезентації того сторонництва. Факт остане на завше фактом, що львівська українська громада спра-вді „не проявляє зацікавлення народними спра-вами“, „за мало свідомо власних сил“, а я

додам, і почуття свого народного достоїнства. Не здобула собі пошани серед чужих, ворожих елементів передовсім тому, що сама себе не вміє пошанувати. Раз-на-раз підносимо клич: „Свій до свого“, а тимчасом — пожалейся Боже. Ото заглянув я і до реставрації та каварні „Н. Гостинниці“ і застав там повно майже саміських жидів і троха Поляків. Русинів же можна було почислити на пальцях одної руки. Деж ті наші Русини? — питаю нового реставратора. — У Шнайдера — каже — в „Монополці“, а найбільше в „Централці“. Я не хотів вірити і заглянув умисно до тої „Централки“. Сиділа там купа патріотів, яких св'ятим обов'язком є дати примір другим. Побачивши се, я почув, що вина тих „непроявляючих зацікавлення народними справами“ далеко менша ніж їм статейка: „До Русинів міста Львова“ приписує. Не вже ми справді способні лише до „світлич проб народної організації“?

— **Перед їздою до Стародуба** в Чернігівщині по мниму спадщині по Полуботку зайшов вчора до нашої редакції якийсь селянин з під Камінки стр., щоби дізнати ся, чи їзд в Стародубі буде 28. лат. чи 28. ст. ст. січня. Бідний селянин дуже засумував, коли дізнав ся, що історія з мільоновою спадщиною Полуботка є злобною видумкою якогось Москаля, що назвав себе професором Рубцем.

— **Горівчана статистика.** „Харб. В.“ наводить ось які цифри: В північну частину Манджурії 1906 р. привезено коняку на 17.770 карбованців, руму на 113.170 карб., лікеру на 10.135 карб., шампанського на 976.337 карб., пива на 228.685 карб., інших горівчаних напиктів на 379.924 карб., — а всього разом на 1.625.421 карб. Окрім сего, самі манджурські заводи виробляють горівчаних напиктів не менше, як на 475.000 карб. Виходить таким способом, що Росіяни пропивають у Манджурії 2,000.000 карбованців за один рік. Нівроку!

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Коломиї.** (Салі Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каси театру).

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3. годині по знижених цінах „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старикого. — Вечером о 7½ годині „Дванадцять дочок на відданю“ народна комедія в 3 діях зі співами і танцями М. Кропивницького.

Ві второк дня 28. с. м. останнє представлення „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Б. Грінченка.

— **В салі львівського „Сокола“** аматори відіграють завітної неділі 5-актову комедію Карпенка Карого „Мартин Боруля“. В антрактах продукції грамофону (звмки сольових співів і хорів руского театру).

— **3 Самбора.** Дня 1. лютого о 2. год. відбудуть ся загальні збори філії Руск. Тов. педагогічного в забудованю ц. к. семінарії учит. в Самборі, на котрі ВП. членів до участі просимо На порядку деннім: 1) Вступне слово. 2) Звіт скарбника. 3) Звіт з діяльності кружків. 4) Відчит проф. Бирчака: „Артизм і тенденція в українській літературі 19-ого віка“. 5) Вибір нового Виділу. 6) Внесення членів. — Від Виділу.

— **Руске касино в Стрию** устроює в неділю дня 2. лютого с. р. в великій салі „Народного Дому“ в Стрию вечерок з танцями. Початок о год. 8. веч. Комітет поробив всякі заходи, щоби забава удала ся як найкраще. Запрошення вже розіслані. Хто би через похибку не дістав еще запрошення, зволить звернути ся до Вп. Ярослава Клейневського в Стрию. — Комітет.

— **Загальні збори читальні „Прогресу“** жовківського передмістя у Львові відбудуть ся в неділю дня 26. січня с. р. о год. 6. вечером в комнатах читальні при ул. Об'їзд ч. 6. — Виділ.

— **Загальні збори товариства „Шкільна Поміч“** у Львові відбудуть ся в середу дня 5. лютого с. р. в комнатах „Рускої Бесіди“. Початок о 5. год. За виділ: О. Євген Гузар, голова. Стефан Скоробогатий, секретар.

Посмертні оповістки.

— **О. Яков Вербицкий**, парох Шилів, новоселецького деканата, упокоїв ся дня 19. с. м. в 89. році життя а в 56 р. св'ященства. В. с. п.!

— **Корнило Бойкевич**, секретар суду в Чорткові, упокоїв ся дня 4. с. м. в 46. році життя. В. с. п.!

Телеграми

з дня 25. січня.

Будапешт. По короткій дискусії сойм прийняв вчора закон про контингент рекрута.

Париж. Як зачувати, на вчорашній раді міністрів постановлено, не висилати нових войск до Марока і не підпирати нової позички мароканської.

Фез. Організатор ворохобні Кіттані виголосив бесіду, в котрій зазначив, що не треба бояти ся Європи, бо народи її не живуть в згоді. Противники Франції не дозволять їй зробити кривди Мароканцям. Франція і Іспанія можуть лише висилати кораблі, але не мають права мішати ся до внутрішніх справ краю.

Чикаго. Межи поліцією а робітниками без роботи, котрі устроїли похід через місто до ратуша і там хотіли домагати ся роботи, прийшло до великої бійки. На завізване розходити ся товпа не уступила а тоді поліція заатакува єї і розігнала. Богато осіб зранено, кількох проводирів арештовано.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кабарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Федько Федина, Малнів; Іван Хомик, Малнів; Григорій Рудий, Сокаль; Володислав Новинський, Львів; о. Іван Сандецкий, Золотники; о. Щасний Раствацкий, Сілець великий; др. Євген Яблонський, Перемишль; Николай Дуткевич, Лядзке; Генрик Маврер, Перегінсько; о. Людвик Савицкий, Щуровичі; Стефан Косоновский, Щуровичі; Іван Кивелюк, Копичинці; Денис Ольшанський, Воля михова.

Особа середного віку, лагідного успосіблення, знаюча ся добре на господарстві селіськ і домовім глядає місця до заряду дому у св'ященника вдівця Ласкаві зголошення: Львів, ул. Ягайлонська ч. 11. п. Артимович. (2—3)

200 корон місячно може легко зробити. Подробиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кілійського 1. (4—9)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльоча при ул. Кароля Людвика т. 5.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вивіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожик і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (7—?)

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихих травленю, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство. Пакет 20 або 40 сот. у всіх антиках і дроґуериях. (12—12)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річій домашних і господарських, збіжа і паші на случай шкід заповідяних через пожар. Оплата премій мала, а криві для погорівших велика.

Шноди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістануть обезпечені члени по 10 сот. за кождо корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпечення приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізимо від таких обезпечень відступає „Дністер“ на добродійні цілі.

Пояснення до обезпечень уділяє Дирекція або агенти

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письмєнні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер дістали агенти 969 507 К промізів.

Фонд Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

і

вильосовакі вартіскі папери.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата
 «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на чотири роки . . . 20 пер.
 на три роки . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 коп.
 на місяць . . . 1-70 пер.
 За границею:
 щорічно . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варшави ми оти і думи ми варшави: а не вошемо мплости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Руславох псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
 щини). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє. —
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Загальна політика в 1907 р.

(X) Політика в 1907 р. була взагалі мирна, бо таке було загальне бажанє. Довгий час радила мирового конференция в Газі, а політичні керманічі держав ішли навперейми в запевнюваннях про європейський мир, бо як суспільність певна мира, тоді розвиває ся промисел, процвітає торгівля, державний скарб наповняє ся податками і лекше о позички — на воєнні потреби.

Окрім безцільної війни поміж середньо-американськими республіками і оружною боротьбою, яку Німці вели в своїх оселях в Африці з муринськими племенами — не нарушено мира в минулому році. Однак мир і війна так в світі перемінюють ся, що мир показує ся лише часовим роземом і підготовленем до нової війни. Стільки є нездійснених бажань, стільки мрій про могутність, стільки заборчих намірів, стільки насилю і кривди міжнародної, що всесвітній вічний мир показує ся злудною марою в мрачній уяві благородних людей, яка щезає за першим острим вистрілом гарматним.

Живемо в добі мира, але в передодній війни. Познаки близкості війни множать ся щораз більше на обидвох берегах Великого Океану. В той день, коли ескадра адмірала Еванса виплила з пристани в Гамтон, щоби докола Америки дістати ся на Великий Океан, японський посол в Вашингтоні, Аокі, покинув своє становище. Нині панцирники причаляли до Ріо Жанейро, з Японії відозвав ся голос остороги гр. Окуми, а у Вашингтоні одержали депешу з заявою, що в Токіо будуть вважати се обидою державного достоїнства Ніпону, наколиб вашінгтонський конгрес ухвалив закон про заборону вступу японським виселенцям на області Зєдинених Держав. Якнебудь не зірвано наконечно взаємин, то годі яснійше висловити ся, що тут розходить ся о casus belli.

Япанія приладжена на всякі можливості. Виставила кілька нових панцирників, обновила здобуті в останній війні кораблі, закупила в Англії ще літом чимало нових мін Witheada, а в Чілі салітри потрібної до виробу вславленої шимози. Крім того закінчила з Росією договори, які їй обезпечують status quo з Заходу, утримувала своє становище в Корей, приневолила цісаря до відступлення престолу своєму синові, котрий признав над собою японську зверхність. Видосконалила армію і уоружене, а вій-

скові представники європейські, присутні на останніх маневрах, не мали слів похвали для всего того. Але під теперішню пору вкрило ся там усе великою тайною і ніхто не знає, що робить японська армія. Навіть союзна з Японцями Англія не подає про се ніякої звістки.

В Європі має все вигляд виживання якихсь подій незвичайної досягlosti. Англія заповідає устами своїх державників, що не дасть ся нікому випередити (розумієсь — Німеччині) в могутности на морі, будує великанські панцирники оден за другим, укріплює і уоружує побережа. З Росією підписала умову, якою управильнено спірні справи в Азії. Крім того зближала ся до Італії, Іспанії і Франції. Берлінське правительство приневолено усунути ся в визиваючого становища в мароканській справі. Надане недавно ширшої автономії завойованому Трансвалю було триумфом англійської політики. Наслідком того знаменитий трансвальський воєвода у війні з Англією, генерал Бота, а нині перший міністер в тім краю, дав почин до торжественної маніфестації в честь короля Едварда і В. Британії. Свобода і право заволодіти тепер Трансвалем.

Франція вела боротьбу з катол. церквою під проводом своїх радикальних міністрів. Зірвала она взаємини з Апост. Столицею, видала нунція Монтаніно-го, загарбала в користь держави і громад церкви і духовне майно, вичеркнула бюджет ісповідань. Все те коштує їй вельми дорого. Сам Париж навючено видатком трех мільонів франків. Нічого дивного, що громади починають жалувати ся. Боротьба з Церквою, ведена спільно радикалами і соціалістами, закривала на якийсь час різниці поміж тими сторонами, а парляментарний двобій між Клеменсо а Жоресом і ухвали соціалістичних віздів вельми яскраво освітили сі відносини. Протипатриотична пропаганда Гарвого і єго приятелів причинили ся до підорвання карности у війську, що яскраво виявило ся підчас т. зв. «революції винарів» в південних департаментах. Під кінець року відкрито на флоті цілий ряд проявів зради. В мароканській справі показує оружна сила Франції доволі справности, але не можна предвидіти кінця сеї справи і можливо, що она доведе ще до немалого запутання місцевого і міжнародного.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Виборчий рух в Галичині до сойму тепер в повнім розгарі, якнебудь не такий оживлений, як се було при виборах до державної ради. З посеред руского народу виступають чотири політичні табори навзаводи до виборчої боротьби. Народний комітет назначив уже своїх кандидатів на 21 округів, москвофільська Русская Рада на 22 округи, на деякі округи поставили вже окремо кандидатів радикали, а також соціал-демократи будуть що найменше в двох округах ставати до боротьби. При таких навзаводах очевидно вислід вельми сумнівний і тому й не видно великого одушевлення, раз для того, позаяк сесия імовірно не буде довга, бо з ухваленем виборчої реформи сойм буде розвязаний, а також і для великої одвічальности, яку нові по ли приймають на себе що до переведення виборчої реформи. Між поставленими кандидатами находимо мало визначних сил до такої важної задачі, яку буде мати новий сейм.

З польської сторони виступає до виборчої боротьби „Рада народова“, з котрої відчахнули ся всеполяки, щоби іти зовсім самостійно. Однак всепольська відозва викликала некорисне вражінє і наслідком того нема сумніву, що соймова більшість буде складати ся з консерватистів і людовців. Грозу всепольської більшости, небезпечнішу для руского народу, можна вважати яко відвернену. Що такий склад соймової більшости, отже і польского кола в соймі не остане без впливу на відносини в польскім колі державної ради, про те нема сумніву.

З нагоди анкети для реформи середніх шкіл скликаній до Відня міністерством просвіти заявив ся п. Пернерсторфер за знесенєм науки релігії, а проф. Масарик промавляв в тім самім напрямі, домагаючи ся замість того загальної науки етики. Яке їхало — таке здибало!

В угорскім соймі обструкция проти закона о поборі повобранців довела коаліційне правительство до такого положення, в яким опинив ся був свого часу гр. Тісса. Пятнайцять незасимців з Лендельом на чолі зєдинило ся з послами немадярськими, щоби не допустити до ухвали згаданого закона і до задуманої правительством зміни регуляміну. Тепер побачило коаліційне правительство, що гр. Тісса предвиджував такі можливості і тому намагав ся перевести зміну регуляміну. Гр. Апоні признав ся прилюдно, що він і єго товариші помилялись, поборюючи свого часу гр. Тіссу. Між правительством і Лендельом зроблено угоду на місяць, що опозиция перепустила предлогу про побір новобранців, однак правительство не може в тім місяці вносити ані виборчої реформи, ані зміни регуляміну. За місяць

опинити ся отже правительство в тім самім положеню, як тепер. Замітно, що правительство намагає ся перевести зміну регуляцію головно яко забороло проти немадьярских послів, котрих число по переведеню хоч би якої кучої виборчої реформи неперечно збільшить ся і може стати небезпечним для мадьярської верховлади. Сю справу обговоримо еще окремо.

Заграниця.

Анархістичний заговор проти американської фльоти в Ріо Жінейро, котрий мав знищити її, викрила поліція. Огнище заговору находить ся в Петрополіс і в Сан-Паулю, а належать до него і заграничні анархісти. Бразильське правительство дізнало ся про сей намір анархістів перед причаленем американської фльоти в Ріо з Вашингтону і з Парижа і ударемнило его.

Рівність і братерство виявили соціялістів з нагоди святкування роковин смерті французького соціяліста Прудона виключенем нелюбих їм товаришів. „Народний комітет“ французьких соціялістів виключив трох товаришів з партії, позаяк они не хотіли з підвищенням о 6000 франків дати 3000 до каси партії.

Громадне переселювання японських робітників до Америки викликало в тамошних державах велике затривоженє. Дипломатичному посередництву повело ся виведати в Токіо приреченє, що Японці заборонять своїм робітникам переселювати ся на архипелаг Гаваї і до Мексику, сумежного із Зєдиненими Державами півн. Америки. Подібне приреченє дало японське правительство Канаді. Причини сеї податливости Японців не можна глядіти ані в потребі мирних торгових взаємин із Зєдин. Державами, ані у фінансовім недомаганю Японії, готової все до жертв, але імовірно в політиці далекосяглих намірів, котра тепер звертає бачність на розвиток Хін і ошаджує сили для сеї великанської задачі та помножує їх розумною податливістю.

Ліквідатори монастирських дібр дефравдантами*).

Серед масонської часті французької суспільности викликала великий переполох ухвала париского сенату, щоби осібно до сего вибрана комісія дослїдила, куди поділи ся гроші, узискані з конфіскації монастирських дібр. Масони побоюють ся великої компромітації перед цілим світом. Бо коли забирали ся до нікчемного діла вивласнення монастирів з їх маєтностей, заповідали, що держава зискає з того менше більше мільярд франків, який можна буде обернути на уфондованє обезпечення робітників на старість взагалі на жерело, з якого обильно попливуть тисячні пільги для людности. В сей спосіб хотіли зробити сей проєкт популярним серед безкритичних мас і переблагати опонентів рожевою надією золотого дощу. І не завели ся в тім, бо дійсно тим заповідженням мільярдом потрапили закрити гидкість повзятото діла навіть перед людьми, під іншим зглядом навіть досить чесними. Палата ухвалила викинути монастирі, а на ліквідаторів монастирських дібр покликано самих мужів довіря масонського правительства, яким приказано послугувати ся виключно лише такими адвокатами і таксаторами, котрі належать до масонських лож. І отсе в кілька літ

після ріжних легальних безправностей, довершено вкінці сего діла: зліквідовано церковні добра. Між тим ліквідатори замість приобіцяного мільярда франків, зложили до державної каси ледво 850 000 франків. А щож стало ся з мільярдом?

Публична опінія, яка від давна зраджувала недовіру до діяльности ліквідаторів, закинула їм отверто дефравдацію. Праса, очевидно опозиційна, а не масонська, почала числами виказувати, кілька і котрі ліквідатори спроневірили скарбови, продаючи повірені собі маєтності за безцін иншим вільномулярам, а своїм приятелям. Правительство збувало зразу мовчанкою ті голоси опінії, але коли надійшов час урядового оголошеня звіту, циганьства показали ся так виразними і ясними, що годі вже було довше глядіти на се крізь пальці. Сенат був просто морально зневолений вибрати комісію, яка має зайняти ся переведенем доходжень в тій справі.

Echo de Paris наводить кілька позицій з тих рахунків, предложених ліквідаторами, які свідчать найвиразнійше про їх циганьства. Клясичним прикладом є передовсім ліквідація збору париских Маріяністів. Ліквідатор взяв від правительства 481.949 франків з гори яко завдаток, узискав в ліквідації суму 985.302 фр., зложив до депозитової каси суму 137.358 фр., а скарбови не звернувши ані сотика з побраного завдатку. Ключ до сеї тайни містить ся в рахунках ліквідатора, які після виказаня адвокатских гонорарів і всяких инших видатків, нотують під рубрикою „инші видатки“ округлу суму — 527.625 франків. Неменше оригінально відбула ся ліквідація конгрегації Oblats. Скарб дав ліквідаторови завдатку 354.983 фр. Доходи винесли 164.180 фр. і ліквідатор сховав їх в цілости до своєї мошонки, нотуючи сю позицію яко „инші видатки“. Ще цікавіше представляють ся обчислення ліквідатора, якому повірено справу відобраня і продажі маєтностей францісканів в Парижі. Дістав він яко завдаток суму 336 391 фр., доходу мав 752.953 фр., до депозитової каси не зложив нічо, скарбови звернув тільки само, а натомість в своїх рахунках під сакраментальною рубрикою „инші видатки“ вписав суму 752.953 фр., значить, що до санима тільки, кілька виносив дохід з ліквідації...

Масонське французьке правительство жде з нагоди розсліджуваня тої справи велика компромітація. Відобрано маєтності черцям і черницям, які тяжко а чесно і з початком працювали в школах, захоронках, шпиталях і т. и., а грошем тим наповнено мошонки звичайних обманців.

Ліквідатори толкують ся, що мали величезні видатки, але переглянувши консигнації, показують ся цікаві цифри. І так ліквідатор париских Францісканів подає яко платні урядників 39.702 фр.; видатки на поштові марки 43.145 фр. (!), гонорарі знавців і оцінителів 4 879 фр., адвокатів 200 фр., підчас коли в иншім місци заявляє, що самі адвокатські гонорарі винесли 15.875 фр. Взагалі рахунки відзначають ся цілковитим браком звязи. При ліквідації Capucins de la Santé одержав муж довіря третої річипосполитої 208 379 фр., видав на консервацію нерухомостей 5000 фр., адвокати коштували 2 .000 фр., кошти готівкові 15.000 фр. Публікація міністерства справедливости стверджує, що доходи виносили 73 454 фр., розходи тільки, само а скарб дістав ще 19.540 франків!

Листи д-ра Ом. Огоповського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

VI.

Львів, 13 (25) I. 1890.

Спасибіг Вам за деякі літературні звістки, які Ви зволили міні подати в місяці грудні того року. Тепер осмільяюсь опять звернутись до Вас с просьбою, щоб Ви, ласкавий Добродію, схотіли міні відповісти на сі питання:

1. Чи Михайло Василевич Білозерський і його дружина Мотрона були батьками Ганни Барвінок?

2. Як звався на імя Тимковський, Ваш гімназійний директор, і в котрім городі він директорував? чи в Новгороді Сіверському?

3. Чи не знаєте, які чини займав Данило Мордовець від того часу, як скінчив студії університетські, аж до сего часу? Чому він має титул „Превосходительства“?

4. Хто був Номіс? мабуть Симонов (видавець Приказок?) Яке його імя (Vorname?) де й коли він родився? чи ще живе? а як вмер, то коли? — хто він є?

5. Де вчив ся Олекса Стороженко? де жив він, коли був чиновником при Муравйові в Западнім Краю.

6. Чи немає у Вас оповіданя Олекси Стороженка п. з. „Споминки про Микиту Леонтьєвича Коржа? Надруковано його в Петербурзі 1863. р. в II. томі „українських оповідань“ того письменника. А як є у Вас се оповідання, то може схотіли б Ви міні его на короткий час прислати?

7. Хто є Михайло Чайка, що написав оповідання „Москалева правда“ („Основа“ 1862. V) і дещо иншого? Де й коли він родив ся і т. и.

8. Як на Україні вимовляють: „свѣт“, чи „світ“ (с твердо) „святій“, чи „святый“ „смілий“, чи „смілий“?

Враз із сим листом посилаю Вашій вельми шановній Дружині на спомин свою драму п. з. „Гальшка Острозька“.

Дожидаючя Вашої ласкавої відповіді остаюся с правдивим поважаньем

Вашим щирим прихильником

Омельян Огоповський.

Подвальє, 9.

P. S. Де був Гавріил архієпископом (1842. р.?) Читаючи его записки видав Стороженко своє оповідання про запорожця Коржа.

Новинки.

— Календар. Вівторок: руско-кат.: Павла; римо-кат.: Кароля Вел. — В середу: руско-кат.: Петра Верги; римо-кат.: Франца Сал.

— Роковини св. Ів. Золотоустого. Нині відправив Ексед. Митрополит гр. Шептицький для учеників Русинів всіх львівських гімназій в Преображенській церкві у Львові в оточеню крилошан співану службу Божу з нагоди 1500-літя св. Ів. Золотоустого.

— Овація проф. К. Студинському. Дня 23. січня урядили студенти університету проф. Студинському з нагоди его номінації звичайним професором сердечну овацію. До проф. Ст. промовив студ. Гапак, підносячи его наукову працю, прихильність для молодіжи і заповідливість в раді шкільній краєвій, причім пожелав, щоби повоіменованний професор прожив ще довгі літа і виховав ще цілий ряд нових робітників на науковім полі. Проф. Студинський подякував слухачам за щирі слова привіту, накликавав молодіж до точного виконюваня обовязків в житю, бо лише тоді дібе ся руска земля своїх прав, коли кожда одиниця сповнить на своїм становиску свій обовязок. Дальше візвав проф. Ст., щоби его слухачі на становищах професорів відносили ся до молодіжи з прихильністю, щоби приходили їй з помочю, щоби науку рускої мови

*) Przegląd подає цікаву статю, котру наводило перекладом.

пович в Юнашкові і Йосиф Марицький в Коростовичах, а сотрудицтва дістали оо.: Євген Мандзій в Войнилові, Василь Телишевський в Сороках, Григорій Плакида в Острові, Іван Новосад в Новиці, Михайло Паук з правом управи в Смаржеві, Володимир Масяк в Завалові і Володимир Копичак в Сенецолі. — Оповідано конкурс з речинцем до 29. лютого с. р. на отсі парохії: Журів, Словита, Кийданці, Сихів (нов. Львів), Голоско вел. (з тим, що хто дістане презенту, має згодити ся на вилучене Замарстинова з сеї парохії) і Вікно. На Мартинів новий продовжено речивець до 29. лютого с. р. — О. Василь Лидияк, катехит VII. гімн. у Львові, прийнятий до звязи львівської аєпархії. — Ординариятськими шкільними комісарями іменовані оо.: Іван Зазуляк з Рожжск і Володимир Сабат з Синевідска нишного.

— Презенту дісарского надання на опорожнену гр.-кат. парохію в Березові вижнім надало намісництво о. Володимирови Озаркевичеві, парохови в Сільці.

— Перенесеня. Міністер справедливости пеніс нотарів Михайла Савицького з Галича до Золочева а Льва Гузара з Печеніжина до Галича.

— Презесом повітової ради львівської вибрано оноді, на місце мін. Абрагамовича, п. Леопольда Бачевського, дотеперішного заст. презеса, а его заступником п. Вал. Кшечуновича з Ярчєва.

— Виділ філії „Просьвіти“ в Золочеві запрошує сим на загальні збори філії, які відбудуть ся дня 1. лютого 1908 р. (в суботу) в міській салі театральній в Золочеві. Початок зборів о год. 1/2 11. а перед тим о год. 9. богослужєне за померших членів „Просьвіти“. В часі зборів відбудуть ся наради з делегатами читалєнь. По зборах концерт. На сї збори запрошує ся делегатів всіх читалєнь, членів „Просьвіти“ і всіх бажаючих приступити до товариства.

Наука, штука і література.

— Театр Ів. Сагатоеского. Українська трупа Ів. Сагатоеского пробуває тепер у Вороніжи. В трупі грає відома українська артистка Г. Затиркевич-Карпінська. Всеї трупи з хором та оркестром 60 чоловіка. Успіх мають: Затиркевич-Карпінська, Думка, Сагатоеский. Хоч театр народнього дому, де грає трупа, стоїть далеко від центра, але збори красні, ніж у російській драмі, яка дає вистави в центрі міста. (»Рада«).

Телеграми

з дня 27. січня.

Відень. Цісар прийняв в суботу міністра загран. справ бар. Еренталя на довшім приватнім послуханю.

Петербург. З причини безнастанного напливу листів кредитових до кас банку державного постановлено виймати з обігу листи на суму 30 мільонів рублів. Позаяк минувшої осени на потребу кампанії збіжєвої випущено загалом 160 мільонів рублів листів кредитових, з того 110 мільонів вибрано вже з обігу, позі стане тепер по уморєню дальших 30 мільонів ще 20 мільонів в обігу.

Мадрид. В сенаті предложив міністер справедливости проєкт закона вимірений против замахів анархістичних. Закон призволяє на дуже строгую контролю анархістичних часописів, замиканє ключів і інших льокалів анархістів та видалюванє представителів ідеї анархізму. В палаті послів предложив міністер просьвіти проєкт закона о обмеженю вивозу творів штуки. Оден з ліберальних послів заінтерпелював правительство з причини, що оноді, в день іменин короля не удекоровано ратуша в Барцельоні. Межи міністром справ внутрішних а многими послами прийшло в тій справі до острої перепалки, котра закінчила ся бучєю.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 26. с. м.: Мария Панькова, Добрачин; Мих. Ревакович, Ниско; Ник. Чехович, Миколаїв н. Дн.; Йос. Гуменюк, Козома; Герман Візенберг, Рава руска; Ельта Присташ, Рава р.; о. Іл. Гошовський, Журавно; о. С. Барачок, Яйківці; о. В. Яворський, Колодрібка; о. В. Левіцький, Рогачин; К. Чуж, Устрики; Фішель Гольденберг, Ляцке; др. Л. Кульчипський, Коломия; Л. Ліппе, Липск; С. Шапіра, Підгайці; М. і Александер Алекторови, Підволочиска; Ф. Штепований, Гиновичі; В. Романів, Гиновичі; о. Е. Рудницький, Дібрнів; о. К. Монібович, Калагарівка; о. Тит Войнаровський, Балинці; В. Залуцький, Бураківка; Ів. Ставковий, Хотиліюб; М. Сапрун, Хотиліюб; Й. Клоос, Хотиліюб; о. Іл. Кузій, Городище; др. Е. Петрушевич, Сколе; др. А. Могильницький, Перемишль; Г. Глебовицький, Підгірці.

Особа середного віку, лагідного успосібленя, знаюча ся добре на господарстві селськєм і домовім глєдає місця до заряду дому у сьвященника вдівця. Ласкаві зголошеня: Львів, ул. Ягайлонська ч. 11. п. Артимович. (3—3)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдодігнійши заряджені. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Шльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Яшєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Яшєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означєні †. — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/8 до 31/8 що день буквою Л

Приймається передплата
на 1908 рік

„РІДНИЙ КРАЙ“

українська тижнева часопись.

При Рідному Краєві виходитимє додатком

„Молода Україна“

щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видання — 4 карб., на півроку — 2 карб., на 3 місяці — 1 карб., за границю на рік 6 карб., на півроку — 3 карб.

Передплата на „Рідний Край“ без „Молодої України“ — не приймається. Передплата на „Молоду Україну“ окремє від „Рідного Краю“ на рік 2 карб., на півроку 1 карб., за границю на рік 3 карб.

Обидва видання виходитимуть під редакцією **Д. Косач (Олєкс. Пчілки)**.

Адреса контори і редакції: **Київ, Маріїнсько-Благовіщєнська ул. 97.**

Для ознайомлення з чисописєю „Рідний Край“ — одно число висилається дармо.

Параділата

на «Руслан» виставляється:

в Австрії:

на чотирі роки . . . 20 мар.
на пів року . . . 10 мар.
на чверть року . . . 5 мар.
на місяць . . . 170 мар.

За границю:

на чотирі роки . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Предплатне число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирости ми очі і душу ми вирости: а не вольмою мислести і мори не вольмою, бо руси ми ємо і віра руска» — В Русланових псалмах М. Пашкевича.

Випадить у Львові що для перших подій і руских єврей о 5^{ти} год. пополуночі.

Радичи, адміністрація і еспедиція «Руслана» під ч. 1. м. Дембрового (Хорунжого), Еспедиція місцева в Агенції Соколовекого в пасажі Гавсман.

Русикоси звертає сялише на попереднє застережене.

Росклямації неопечатані від порту. — Оголошеня псалмів приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Загальна політика в 1907 р.

(Конець.)

В Німеччині послідували не-звичайні події. Під впливом грози, яку викликала в освічених суспільностях російська революція з її крайніми окликами, понесли соціялісти при останніх виборах до німецького парламенту страшенне поразенє. Правительство покори-стувало ся сим, щоби приєднати собі більшість зложеної з консерватистів і всякого відтінку лібералів і з підмогою сеї більшості намагав ся перевести свої націоналістичні і централістичні внесення. Католицький центр остав тепер оборонцем справедливости і свободи, а якнебудь сьогодні є в меншості, не тратить надії, що задачу свою переведе. Католицькі віча в Німеччині стають певним доказом, що поза катол. сторонництвом стоять могутні і зєдинені маси, свідомі кривди, яку заподіває пруска перевага свободі і правам німецьких горожан. Південна Німеччина виявляє щораз більше невдоволенє з прускої господарки, а недавній виступ князя баварского з протєгованої Вільгельмом „ліги фльоти“, стає доказом, що з поглядами народу і володарі згоджують ся, котрим справа обсади бравншвайгского престолу Прусами в суперечности з правами і бажаннями населеня дають багато до думаня. Тимчасом правительство з кн. Більовом на чолі переводить свої проти-конституційні внесення, прикручує податкову шрубку, як йому потреба, щоби покрити зростаючі видатки державні, спричинені самолюбством і чванливістю володаря. Щось там попусувало ся в державній скарбовості, коли нарушено навіть незайманість военного фонду. Дійде до того, що треба буде затягати нові великанські позички і переводити кон-версії.

Австрія і Угорщина завдяки з трудом переведеної угоди остала Австро-Угорщиною. Нові вибори на основі загального голосованя видали славянську більшість і то зовсім не радикально-соціалістичну. Верховодять християнські суспільники, котрі поставили свого президента д-ра Вайскірхнера. Славянська більшість нап'ятувала різко протипольську політику пруску вивласненя, незгідного з цивілізацією. Одначе державна konieczність веліла більшості, не виключаючи навіть Поляків, голосувати за спільним бюджетом монархії, котрої за-границна політика основує ся на тридержавнім союзі, отже й з Німеччиною. В

краях угорської корони веде ся завзята боротьба Мадярів проти Славян і нема-дярських народностей взагалі, Хорвати обстають тепер вельми горячо за свою автономією і мріють про новий перестрій відносин в монархії, в котрій бажали би з суплемінними краями утворити окремі-шне тіло політичне.

Ітадія намагала ся розв'язати пи-танє про взаємини з Апост. Столицею, але безуспішно. Позаяк католицьке насе-ленє відсуває ся з політичного поля, от-же верховодять радикали і соціялісти всяких відтінків. Ударемнили они наміри правительства, а вибором вольнодумного жиди Наташа президентом «вічного міста» зазначили в самій столиці держави свою перевагу над іншими живлами. Діяльна участь католиків в політичній і прилю-днім житю могла би причинити ся до зміни і направи тих відносин і осягненя поважного становища в парламенті. При-клад католиків в Німеччині і Австрії до-стойний наслідования!

В Іспанії по короткім правленю гр. Романонеса, котрий за прикладом Франції намагав ся ввести там новітнє законодавство церковне, обняв керму державну консервативний кабінет Мавро-го, який визначає ся рішучістю і послі-довністю в управі державою. Правитель-ство змагає до народо-господарского по-двигненя Іспанії і її межинародного ста-новища. Сю останню ціль зможе Іспанія осягнути спільно піднятим з Францією походом до Марока, особливо для того, позаяк заважить тут багато англійська приязнь.

В Португалії править яко дик-татор літеральний Йоао Франко і захи-щає край перед анархією а династією перед упадком. Такі відносини тривають уже цілий рік і мабуть ще протягнуть ся й на дальше.

В Скандинавії, як в розлуче-них з собою Швеції й Норвегії, а також в Данії вели люди мирне житє. Догово-ром з чотирма державами забезпечила Норвегія свою неутральність і незайма-ність своєї області, о яку в останніх кількох роках були вже чималі клопоти.

На Балканьскім півострові все ще великий нелад. Румунія і Бол-гарія живуть собі звичайно, хоч в пер-шій проявила ся протижидівська ворохо-бня, а в останній боротьба сторонництв не обійшла ся без убийств і замахів. Македонська справа проволікує ся без-конечно. Туреччина завзято опирає ся переведеню реформ, між Греками а бол-гарским населенем росте завзята нена-висть.

В далекій Персії молодий шах після невдалого замаху державного по-годив ся з меджилісом і запряг над короною вірність наданій батьком кон-ституції.

Політичний огляд.

[Австро-Угорщина.

В Горицї розвинули христи-янські суспільники живу ді-яльність, зрозумівши потребу доброї ор-ганізації робітників і хлі-боробів на християнській основі. Хліборобська спілка заводова з осідком в Горицї заснувала недавно 5 нових відділів і 7 селянь-ських і робітничих товариств, а друге стільки товариств має небавом вийти в житє. Крім того устроює відчити вандрівних учителів про господарство, організацію і засновуванє хліборобських спілок. Соціалньні демократи вельми затривожені сею роботою і устро-юють віча, щоби протестувати проти до-рожнї і тим способом приєднувати собі прихильників до соймових виборів. Коли то наша руска суспільність зрозумів велику задачу «Сільского Господаря», щоби єго двигнути до значіння красвої інституції і з єго підмо-гою розпочати організацію робітників і хліборобів за прикладом христ. суспіль-ників в Горицї, в Моравії, в Чехах ітд.?! Пора би се зрозуміти, щоби не було запізно!

Хорвати приневолити Мадярів хоч в часті вдоволити їх домаганем ав-тономічним. Замість таблиць на урядах без написів завішують там тепер таблиці лише з хорватськими написами, хоч угор-ске правительство наставало здавна, що-би там були написи мадярські. Таки змя-кли мадярські верховлади!

В одній румунській грома-ді в Банаті приказав мадярський уряд зняти напись «Scola Romana», а заступити її мадярською. Одначе роздратовані Румуни збігли ся і не допустили до того, та мало що не дійшло до бійки з жан-дармами. Отаке там часто діє ся з того часу, як війшов в житє шкільний закон гр. Аппонього, але тим способом певно Мадяри не приєднують собі Румунів.

Заграниця.

В Берлінї знов довели безробіт-нідо заколоту. Часть зборів безробітних розв'язала поліція задля переповнення, а скликане анархістами віче не відбуло ся. Одначе в деяких уліцях по-встала метушня між безробітними а поліцією, котра була приневолена ужити оружя. Одного поліціянта пострілено, але головних провідників метушні ув'язнено.

Соціалдемократи понесли велике поразенє на робітничій кон-ференції в Гуль (в Англії).

Конференція відкинула великанською більшістю домагання, щоби робітниче стороництво прикувати до соціалдемократичної програми. При обговоренні основних умов стороництва поставлено поправку, котрої накінець метою мало би бути, забезпечити для робітників повний добуток праці поваленням капіталізму і уладженням державного права власності і державного погляду над усіма засобами естования. Однак мимого підтримки соціалістичних речників се внесене відкинуто 951.000 голосами проти 91. Після того виголосив соціаліст Торн огнисту промову і висловив, що чим більше революційно промовляється, тим більше се подобається робітникам і що лише цілковитий соціальний переворот може подавати певні надії. Однак і ся промова не помогла зовсім.

Політичне осьвідомлене Хіи викликало в Петербурзі велике затривожене на основі помічень бувшого міністра Шіпова. Він вказує на те, що хінське правительство може бути кождої хвилі приневолене народною волею до ворожого становища супроти Росії. Мимопевного недовіря станули би Хіи на случай війни між Росією а Японцями по стороні останних. В останніх часах в школах і університетах хінських проявився рух, о яким Європейці і не думають. Зелізнична позичка для англійського товариства Ганкав викликала таке обурене в цілім краю, що правительством змінило первісні услівя будови німецьких і англійських залізниць так, що они стануть дійсно хінськими. Тим способом випирає ся щораз більше європейських підприємців. Такий дух починає віяти в Хінах, неприязний всім Європейцям, а Японці зуміють сим для своєї далекосяглої політики зручно покористувати ся.

Народо-господарска політика в 1907 р.

(X) Господарске житє осьвічених народів опинило ся протягом 1907 року на зворотній точці. Окрім Росії, котру війна і революційне потрясенє витрутило з дороги природного розвитку, визначили ся попередні роки майже зростом промислу. Капітал переходив радо в царину промислових підприємств, видобуваючи ся замість того помало з кольтоніальних підприємств посередньої доби.

Слідував отже передом, котрого вістуні показали ся з початком року в північній Америці, а під кінець в Європі. Пересилене захоплює щораз ширші овиди і стає загальним. Прикметами сего пересиленя: недостача готівки, спад цін заліза і міді, подороженє вугля і поживи, на останку занепад численних підприємств промислових або обмеженє їх витворчости і що за тим іде — недостача роботи для великанського числа робітників. Хвиля переселеня до Америки перейшла в напрям відпливу а перекинене через Океан пересилене утрудняє сій хвилі усталити ся в ріднім руслі.

Великий промисловий рух загорнув розпорядимі капітали. Нема їх тепер на торговлиці, банки стісняють обсяг оборотів і підносять до незвичайної висоти дисконтову стопу. Дрібний капітал укриває ся і замикає свою мошонку. Тими відносинами некорисними для промислу і торговлі думає покористувати ся німецке правительство, щоби перевести велику державну позичку, в якій моглиб найти уміщенє дрібні позички масові. Але й тут можуть послідувати несподіванки, позаяк пересилене є не лише промислове, але й грошеве.

Дрібні капітали вельми заангажували

ся в промислових і кольтоніальних підприємствах, щоби можна орудувати більшими їх засобами. Непевні політичні часи тим більше утрудняють положенє, позаяк населенє європейських країв не вірить уже в нічо менше, як в тривкість мира. Грізні хмари бурі на побережах Великого Океана, в Європі навзаводи між Німеччиною і Англією зовсім не причиняють ся до погідного настрою. Все те велить радше предвиджувати, що прояви народо господарского пересиленя, яке виринуло в 1907 р. в Європі, заподіають лише ще гірше положенє в будучині. З сумними віщованиями починає ся новий рік особливо, позаяк з огляду на всесвітні відносини не можна сподівати ся скорого зросту і розвитку.

Про нову сесию думи

розводить київска „Рада“ вельми невідрадіні вигляди. Зазначивши, що в півтора-місячній сесії до Різдва дума ухвалила лише оден закон про 15 мільйонну підмогу для населеня голодних губерній, пише „Рада“ про нову сесию ось що:

Цілком природно, виникає питанє: чи піде і дальша діяльність державної думи під тим самим знаком млявости і байдужости до народних інтересів, під яким пройшла перша сесия?

Переглядаючи реєстр законопроектів, ми, насамперед, побачимо, що всі сї законопроекти, без жадного винятку, порушують дрібні, місцеві, нецікаві для всеї людности справи. Колиж серед внесених законопроектів і знайдесть ся оден який-небудь ширший, рошитаний на людність цілої країни, то він неодмінно носить репресивний характер. Такими являються законопроекти міністерства юстиції про поширенє прав начальників вязниць, про робітні доми для дорослих і про кольтонії для неповнолітніх злочинців, про побільшенє енциї для нетюремщиків і т. д.

Переглядаючи далі внесені в думу законопроекти, ми зможемо констатувати ще одне дуже характерне зявище: серед сотень (буквально) нових законопроектів нема жадного думского а всі — урядові. Інакше кажучи, за два місяці існування третьої думи, члени її не спромогли ся виготувати жадного законопроекту*). Значінє сього факту стане перед нами ще яснійше, коли ми згадаємо, що брак ініціативи у третьої думи є зявищем не випадковим і не тимчасовим. Се система думского центру і правої. „Не ми повинні навчати уряд, а навпаки, сами повинні вчити ся в уряд“ — ось гасло, яке досі служило провідною ниткою для думської більшости.

Наведені факти досить переконуючо свідчать, що нічого сподіватись на те, щоби третя дума швидко перемінилась на краще. Про се свідчить і звістка про останнє засіданє петербурского комітету октобристів. Октобристи цілком отверто заявили, що вони ставлять завданєм своєї думської діяльности проведення урядових законопроектів. Опріче того, вони категорично висловились проти блоків з всіма думскими групами, які з боку своїх перековань стоять лівіше октобристів.

Нарешті, досить поглянути на порядок денний першого засіданя, що характер найближчої діяльности державної думи встав перед нами, як на долоні. Чого-чого там не має: і коні для козаків, і новий учитель співу для еривань-

ської семінарії, і нові назви для семипалатинського й акмолинського воєнних губернаторів... Нема тільки того, що моглоб перетворити думу з дорадчої комісії бюрократії в справжній орган народного представництва.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

VII.

Львів, 26. лютого (10. III.) 1890.

Високоповажаний Добродію!

Мило міні листуватись з нашим патріархом в житю словеснім, котрий був провідником патріотів письменників українських в 60-х роках, а тепер молодшому поколіню помагає нераз радою і умним своїм словом.

Подія, яка лучилась на Вашому хуторі, с конокрадом, живо мене заінтересувала. А чей високоповажана Ганна Барвінок подасть нам незабаром гарну етнографічну картинку про ту нічну сцену драматичну. Бо-ж коли олух Антін в оповіданю „Молотники“ являється живим типом, то Зінко Лікоть буде справді героєм в повісті з напрямом реальним.

Втішила мене вість про імпровізовану сцену в Борзні; от, гаразд, що крізь мороку виринає наша українська мова й пісня.

Писали Ви, високоповажаний Добродію, що мабуть між письменним Ільвовом і темною Борзною лежить така прірва, що його творы до Борзни не доходять. Так ні! немає такої прірви, а тільки мій недогляд був причиною, що налагоджену книжечку забув я вислати високоповажаний Ганні Барвінок! Отже сьогодні каюся в моїй вині, і крім драми „Гальшка Острозька“ висилаю Вам на спомин моє видання „Слова о полку Игоревім“.

Питаєтесь мене, як я на Божому світі обертаюсь? Ось кілька вісток про моє житє. Родився я 1833 р. у Григорові, в повіті Рогатинському в Галичині. Учився в Бережанах і в Львові, а скінчивши богослове вчився я ще класичної філльофії через чотири роки та й зложив екзамєнь з язиків латинського, грецького, польського й руського на цілу гімназию. Був я при академічній гімназії професором сім років; між-тим став я доктором філософії і зложив габілітацію на доцента університетского. Як Головацького суспендовано, став я сунплентом катедри руської мови на університеті, і відтак двацятий рік займаю місце публичного ординарного професора руської мови й літератури на Львівському університеті. Моє становище дуже трудне, бо наші домашні перевертні, побираючи субвенцію від деяких комітетів в Росії, нападають на мене без вини тому-що я вчу про самостійність мови й літератури русько-української. А вже-ж я не впадаю духом, а віруючи в те, що таки колись проясниться в нас, не жахаюсь напастей супостатів, котрі колись зчезнуть, „аки исчезаєть дымъ“.

Смію Вас, Високоповажаний Добродію просити щоб Ви зволіли мені подати коротку житєпись обох Рудченків, Мирного й Білика. Хто вони, де й коли родились, де вчили ся і т. п.? При свободнім часі від Ваших хосєнних праць чей схочете списати для мене деякі біографічні звістки про сих письменників.

Поручаюсь Вашій ласкавій пам'яті і віддаю поклін Високоповажаному Вашому подружю

щирий Ваш прихильник

Омелян Огоновський

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Петра Вериги; римо-кат.: Франца Сал. — В четвер: руско-кат.: † Антонія Вел.; римо-кат.: Мартина.

*) Те саме буває й по всіх конституційних державах н. пр. в Австрії, Німеччині ітд. — Ред. Русл.

— **Дволітня військова служба.** Як доносять з Відня, приготування до заведення дволітньої військової служби вже скінчені. Число рекрутів буде підвищене о одну третину. Крім того буде утворений корпус професійних підофіцерів. Мають бути змінені також приписи що до виобрання вояків в тім напрямі, щоб вояк в двох роках навчився всего того, чого доси учили в часі трьох літ.

— **Рентові оселі.** Краєва комісія для рентових осель відбула оноді засідань в краєвій виділї і признала 68 рентових позичок в сумі 581 800 К. Від хвилі заснована тої інституції признано доси 221 рентових позичок, в загальній сумі 2,113.650 К.

— **3 жита „Просьвіти“ на Україні.** По Різдвяних святах чернігівська „Просьвіта“ проявила діяльність. Дня 8. с. м. уряджено ялинку для дітей. Зібралось дїтвори щось коло 100 душ і чимало дорослих. Діти деклямували, грали, співали, танцювали. Нарешті дістали з ялинки дарунки і ще окремо українські книжечки. Малі просьвітняни було просто в захваті від того свята. Дня 13. с. м. члени „Просьвіти“ стрічали в гурті Новий рік зі співами і деклямацією, а на день 21. назначено представлення, уряджене М. Вороним і під его режисерию; те й друге на користь „Просьвіти“. Чергова собота, 19. січня, в „Просьвіті“ була присвячена для вшановання арт. М. К. Зеньковецкої. Реферат про знам. артистку прочитав Микола Вороний.

Київська „Просьвіта“ признала на 4. лютого літературно-музично-вокальний вечір, пам'яті письменника Михайла Старицького з рефератом Ф. Матусевського. Літературна та більшість музичної частини програми складає ся в поезії та музики на слова М. Старицького. Видавнича комісія київської „Просьвіти“ 17. січня постановила, щоби на прикінці того каталогу рекомендованих книжок, який видає „Просьвіта“, помістити запитанє до читачів про те, як читають і розуміють українські книжки читачі з народу. Крім того постановлено до кожного з видань „Просьвіти“ додавати: а) реєстр рекомендованих книжок з тої спеціальности, з якої буде книжка „Просьвіти“ і б) прошенє подавати відомости про народню термінологію з тої спеціальности, до якої належить книжка. Комісія далі визнала потрібним видати книжки на теми: „Про Карпенка Карого“, „Про земство і взагалі про місце самонаправу“, „Галичина“, „Буковина“ і „Угорщина“. З деяких листів, присланих з Буковини й з Галичини, комісія довідалась, що там читачі з народу добре розуміють книжки видання „Просьвіти“ і цікавлять ся ними, тим часом там вони мало відомі і нема їх де купувати.

— **Католицький союз людвий.** Під сею назвою заложено вчера в Будапешті пове католицьке стоваришенє, якого метою є, злучити католиків в сильну організацію для оборони перед напастями лібералів. Політичними справами „Католицький союз людвий“ не буде займатися. На конституючих зборах були присутні численні послы і представителі духовенства. Від Папи надійшло письмо з благословенєм для нової католицької організації.

— **Пелягра на Буковині.** Пелягра, можна сказати, є буковинська спеціальність. Є недуга, що є наслідком кукурудзяної поживи, на Галицкім Покуттю пр., де селянське населенє живить ся також майже виключно кукурудзою, не знана, а бодай не виступає на стілько сильно, щоб давала про себе чути. На Буковині инакше. В черновецькім повіті було в 1906 р. 328 недужих в 25 громадах, в кіцманьскім 191 на 13 громад, вавківскім 79 на 11 громад, вижницькім 46 на 9 громад, заставецькім 236 в 16 громадах, в серетскім 54 в 16 громадах, сторожинецькім 124 в 16 громадах, гурагуморскім 470 в 23, кімпольоньскім 54 в 11, радовецькім 210 в 17 громадах і сучавскім 474 в 28 громадах. Загалом було в 1906 р. 2266 недужих на пелягру, з того 39 дітей і 2227 дорослих. На мужчин припадає 38.8, на жінок 61.2 процент недужих. Розуміє ся, що всі цифри далеко не повні. Задля якоїсь нехоти, часами навіть опору сільського населення не

мож було доси мимо численних проб і зусиль довідати ся про дійсне число недужих. Тому й треба прийняти, що їх було далеко більше, як подано в отсих числах. Тільки в тих громадах, де заведено харчівні або роздачу хліба для недужих, число їх сконстантовано досить докладно, бо недужі зголошували ся о поміч. Сконстатовано до тепер природне з'являще, що пелягра поширена більше в тих громадах, де населенє бідне, аніж в заможніших. Дальше й те, що лучає ся вона в гірських потах далеко рідше як на низинах. Акція проти пелягри почала ся щойно в 1905. р. заложенєм трох харчівень та одної пекарні в найбільш загрозованих недугою громадах. Дотеперішні гарні успіхи привелили буковинське правительство і край поширити акцію. На р. 1906. признало правительство 15.000, а гр. пр. рел. фонд 10.000 К на заложенє згаданих заведень харчівні. Заложено доси в Раранчу, Васловівцях і Мамаївцях Нових черновецького повіта, Волівцях радовецького, Красна-Ільське сторожинецького та Восанче й Тешівці сучавського; крім того заложено пекарні в Баяшештах і Брасштах гурагуморського та Бурлі радовецького повіта. В 1906. р. було отже 6 харчівень (о 3 більше) і 3 пекарні (о 2 більше) для 12 громад 5 повітів.

— **Про гроші Павла Полуботка** забрав голос д. М. Дмитрієв з Полтави в київській „Раді“ і пише, що гетман Полуботок міг зложити свої гроші в чужодержавнім банку, аж в Англії, але певно признає їх на народний фонд. На се повинні пам'ятати ті єго наслідники, що дня 28. с. м. будуть радити в Стародубі над способом, як вибрати ті гроші. Із сего донесення можна би думати, що в Стародубі таки відбуває ся зїзд кривних Полуботка. Але в тім самім числі „Раді“ так пише проф. Д. Еварицький:

„Про міліони наказного гетьмана Полуботка скажу, що се звичайнісенька вигадка, якою можна бавити тільки лехковірних. Чотири роки тому таку саму вигадку пустив якийсь добродій про міліони Дорошенка, ніби зоставлені ним у Лондоні. І тоді звідки тільки не понабирались справдешні та фіктивні родичі Дорошенка. А 20 років тому відомий Андрій К—о, з Новомосковська, вигадав міліони Полуботка та й зробив себе уповноваженим від усіх родичів гетьманських перед лондонським банком. Знайшлись такі, що давали єму по 2—3.000 карб. на клопоти. Він забрав єї гроші, та й зник. Тепер про се саме заговорив одставний професор петербурської консерваторії Рубець,—та й повторює ся те саме. Неваче ті раки з мішка, полізли до мене розпитуватись усіякі пані нашої губернії: чи не рідня вони Полуботкови? Йдуть діди, баби, йдуть дівчата, йдуть до музею, йдуть до дому, йдуть у день і в ніч!“

— **Зміна календаря в Росії.** Якби на злість галицким москвичам носять ся в Росії учені круги з гадкою зміненя старого календаря на новий. В сій справі доносять тепер з Петербурга: Комісія, установажена петербурською Академією наук для заведеня в Росії календаря нового стиля, розпочала свої засідання. Предсідателем комісії є член Академії Ольденбург, а членами комісії є Шахматов і Рикачев. Крім того засідають в комісії ще й заступники всіляких державних інституцій. На відбутім першім засіданні шфруєно справу скликання міжнародної конференції в справі упрямління календаря, однак в справі сій не порішено ще нічого.

— **Нові дослідни над туберкулами.** В берлінськім „товаристві для внутрішньої медицини“ переведено оноді на засіданні інтересну дискусію над методом стверджування туберкулів у чоловіка в початках їх розвитку. Метод лежить в тім, що особі підозріній о туберкулі встрикує ся в око краплину розчину туберкуліни. Нова метода полягає на основі вкритій проф. Кохом, що тіло туберкулінової одиниці реагує на отруї бацили туберкулів в спеціальний спосіб. Кох подає, що вели особі, яка має туберкулі, встрикнує ся туберкуліну, се є культуру бацил туберкулів, то тіло відновлює пропасницю. При ужиттю нової методи

настає лише місцева реакція, се є, настає легке запаленє, яке скоро переминає. Сю методу застрикування туберкуліни в око винайшов берлінський бактериолог др. Вольф-Айзнер. Потім досліджувано єї дальше і стверджено, що она є безпечна, але не у всіх випадках дає певні вислідки.

— **Страти Японії в грошах і людях під час послідної війни.** В війні з Росією, що тревала 20 місяців, мала Японія 80.370 неживих, з яких 47.152 полягло в битві, а 33.226 померло від ран та від хороби. Усіх ранених, яких лічено в шпиталях, було разом 175.000 людей. З сего послідного числа остало 31.088 неспосібних до якої небудь праці. Як отже до числа забитих і померлих додати число інвалідів, які для краю страчені, то побачимо, що Японія стратила 111.167 людей. Страти в грошах виносять загалом 2 мільярди 157 мільонів 772 тисяч 881 японських єнів. Ту суму покрила Японія заграничними позичками, що виносять 3168 мільонів корон, а решту грішми, що находились в самім краю.

— **Провінція Альберта** — як пишуть тамошні часописи — є найлучше завідуваною провінцією в зах. Канаді. Ряд тої провінції старає ся поступенно ввести в жите систему, на котрій має користати загал населення більше чим товариства. Крім наложеня високих податків на різні компанії залізничі, торговельні і телеграфічні, ряд порішив завести по цілій провінції телефони. У Calgary приміром оплата за приватний телефон буде виносити 15 доларів річно, а торговельник буде платити 30 дол. річно за свій телефон. У Вінніпегу, де телефони є власністю товариства, річна оплата виносить 50 дол. для торговельника а 30 дол. для приватного уживання.

Оповідки.

— **3 „Висшого Музичного Інститута“** одержуємо вість, що 2. лютого н. ст. о 4. годині по полудні відбуде ся у власнім льокалі („Народний Дім“ П. поверх) перший концерт елевів Інститута. В програму входять: 1) Шопен. Етюда с- moll. Відограє Олена Яцишинівна (Кляса проф. Криницької). 2) Маза. Скрипкове дуо. Відограють Оля Федаківна і Олександр Барвінський (Кляса проф. Ганкевичевої). 3) Пользіні. Марш Minion. Відограє Бандрівська (Кляса проф. Криницької). 4) Бетговен. Романса. Сольо скрипкове в супроводі фортеп'яну. Виконують Степан Калитчук (Кляса проф. Ганкевичевої) і Олена Яцишинівна. 5) Мендельсон. Венеційська піснь гондольна. Відограє Олена Курп'яківна (Кляса проф. Старосольської). 6) Гріг. Норвежські танці. Тріо на скрипку, сольо і фортеп'яну. Виконують Ст. Калитчук, Ярослав Пасічнийський і Теодозія Демчишинівна. 7) Мендельсон. Капрічіо III. Сольо фортеп'янове. Відограє Т. Демчишинівна (Кляса проф. Ясеницької). Вступ вільний для всіх, що інтересують ся розвоєм „В. Муз. Інститута“. Добровільні датки на закупно концертного репертуара для елевів приймають ся з подякою. Надіємо ся численних гостей. Дирекція порішила давати такі концерти наших молодих адептів штуки що місяця, наколи публіка прихильно їх прийме.

— **Управу староства** в Підгайцях поручив намісник секретарови намісництва Александру Де Льюжови.

— **Отворенє поштових складниць.** З днем 1. лютого 1908. буде заведена в місцевості Добромірка (повіт Збараж), належачій до округу доручень ц. к. уряду поштового в Максимівці, складниця поштова зі звичайним кругом діланя. Сея складниця буде получена з ц. к. урядом поштовим в Максимівці через тижнево шестиразового пішого післанця. — З днем 1. лютого 1908. буде заведена в місцевості Віжнани (повіт Товмач), належачій до округу доручень ц. к. уряду поштового в Товмачі, поштова складниця зі звичайним кругом діланя. Вона буде получена з ц. к. урядом поштовим в Товмачі через тижнево шестиразового пішого післанця. — З днем 1. лютого 1908. буде заведена в місцевості Йозефсберг (повіт Дрогобич), що належить до округу доручень ц. к. уряду поштового в Медичних, складниця поштова зі звичайним кругом діланя. Вона бу-

де получена з ц. к. урядом почтовим в Медичних через тижнево шестиразового пішого післанця.

— Краєва рада шкільна іменувала суплентами в гімназіях: Ен. Самогія і Стеф. Борекского для філії V. гімн. у Львові, д-ра Густ. Мавтнера для V. гімн. у Львові, Ів. Фігву в Дрогобичі, Теодора Голічука в Самборі, Мих. Городиского в Сокалі, Каз. Семенеца в Золочеві; перенесла гімназ. суплентів: Як. Вжаска з Ярослав до Дембиці, Стан. Німця з Мельця до Дрогобича, Глод. Клісевича зі Стрия до Рашева, Фр. Сервина з Самбора до Рашева, кс. П. Джевіцкого з Дрогобича до Самбора, Йос. Учня з Золочева до філії V. гімназії у Львові і Станислава Галіка з Самбора до Ярослав.

Посмертні оповістки.

— О. Йосиф Романюк, парох в Ювашківі, бурштинського деканату, упокоїв ся дня 15. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 36. році життя, а в 12. р. священства. В. є. п.!

Наука, штука і література.

— Бжолла, літературно-наукова часопись, почала виходити у Львові під редакцією Николи Венґжина. 1. число сеї часописи за січень на 20-ти сторонах 8-ки містить двадцять кілька статей різнородного змісту.

Телеграми

з дня 28. січня.

Відень. На вчорашнім пополудневім засіданню комісії заграничних справ угорської делегації міністер заграничних справ бар. Еренталь виголосив своє ехроче про заграничну політику. Зазначивши, що в Європі ані в цілім світі не лучили ся такі випадки, які би могли некорисно вплинути на становиско Австро-Угорщини, підвіс загальне змагане держав до удержання миру. Потім начеркнув міністер відносини Австро-Угорщини до сусідних держав і до великих держав на землі, зазначаючи, що ті відносини були приятні. Вкінці представив міністер свою програму уліпшення і розширення консулярної служби, яка має опікувати ся емігрантами, та відкликав ся до комісії, щоби приняла бюджет військовий і на маринарку в тім виді, як его предложено.

Відень. Кореспон. бюро доносить, що президент Шлезка, Кароль бар. Гайнольд, став іменованій намісником Моравії, а радник адміністративного трибуналу, Макс гр. Куденгове, краєвим президентом Шлезка.

Париж. Стан здоровля кс. кардинала Ріхарда дуже погіршив ся.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел., реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 27. січня: др. Денис Новак, Вільки мазовецькі; Льонгін Тустановский, Вільки маз.; Варвара Губерт, Броди; Михайло Ріпецкий, Бучач; о. Іван Лабій, Трибухівці; Сьвітлик Розалія, Броди; о. Йосиф Дуб, Лопушниця; Іларій Алексевич, Нівра; о. Климентий Базилевич, Гологори; Никола Древедкий, Мистичі; Іван Прибила, Романів; Петро Орлевич, Романів; Роман Саноцкий, Вільки мазовецькі.

Інтелігентна панночка Русинка

з бюровою практикою глядає посади бюрової; прийме також місце в торгівлі. Зголошення до Адміністрації „Руслана“ під буквами М. М. (1—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дроґуериях.

(14—24)

Поручає ся дешеве і совісне
Артистично ритівниче заведење
А. ЗІГМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіальних. (7—?)

П. Т.

Маємо честь запросити П. Т. членів Товариства на Загальні Збори Товариства взаїмного кредиту „Віра“ стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Перемишлі, котрі відбудуть ся в суботу дня 8-го н. ст. лютого 1908 р. о годині 6. вечером а на случай браку комплекту того самого дня другі збори о год. 7. вечер з слідуючим

Порядком дневним:

- 1) Отворене загальних зборів через предсідателя Ради.
- 2) Відчит протоколу з попередних зборів.
- 3) Справозданє Дирекції і білянс за рік 1907.
- 4) Справозданє комісії ревізійної з внесенем на уділене абсолюторій.
- 5) Розділ зисків.
- 6) Вибір двох членів Ради надзираючої і одного заступника.
- 7) Затверджене вибору одного члена Дирекції і одного заступника членів Дирекції.
- 8) Вибір трох членів комісії ревізійної.
- 9) Відчит звіту ревізора Краєвого Союзу ревізійного.
- 10) Зміна §§: 2, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 29, 31, 36 і 37 статута товариства.

Перемишль дня 27. січня 1908.

За Раду надзираючу товариства взаїм. кредиту „Віра“

Секретар:
Іван Малиновский в. р.

Предсідатель:
Григорій Цеглинський в. р.

Працуйте і щадіть.

Вкладки ошадности на 4% приймає
Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцію; на кошти покритя дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 кр. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получити позики під догідними умовами.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37,275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Уділи членські	193,659.52 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Льокації	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на чий рік . . . 20 пер.
у рік року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
зі місяць . . . 1/70 пер.

За границею:

на чий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
у рік року . . . 8 рублів
або 18 франків

Посилкою чекю по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
напопередне застережене.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Огоде-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Возваніє «Русской Рады в Львов».

У вчорашнім, з ряду 13 числі «Галичаніна» явилось «возваніє кь Галич-
кой Руси» політичного «Общества Рус-
ская Рада» підписане синдиком бл. п. кри-
лошанського банку, др. Іваном Добрян-
ским, коломийским амбасадором, др. В.
Дудикевичем і співробітником «Галичані-
на» І. Пелехом.

Напі Москвичі, що ще не виучили
ся московского языка і відложили сю ро-
боту на пізнійші часи, виступили як о-
крема «партия» завдяки нашим консолі-
даціям з кацанами та завдяки коротко-
зорим політикам з Rady Narodowej, які
так сильно розуміють руску справу в
Галичині, що подали руку до соймових
виборів... політичним трупам.

Може ніхто не бажав би так щиро
поведнання двох народів, які замешкують
Галичину, як ми. Ми віримо, що такий
час прийде, що з обох сторін заговорить
з часом виrozumілість, що по обох, ни-
ні ворожих таборах, залунає оклик толе-
ранції для пересвідчень і потреб обох
народів. Дійде до сего, але не в злуці
з трупами, які вирекли ся свого народу.

Чесний Поляк не подасть руки ре-
негатови свого народу, однак з сумом
помічаємо, що нині частина Поляків, яка
з омерзінням відвернула би ся від своїх
ренегатів, подала руку нашим ренегатам.
А ся дружба відбила ся в «возванію»,
в яким «Русская Рада» заявляє отверто,
що задачою нового виборчого закона,
який має ухвалити сойм, буде «создать
основаніє для сожитія рус-
скаго и польскаго народа
въ краѣ».

Гадка красна, але її перевести мо-
жуть польський нарід з руским народом,
а не ренегати руского народа, що ви-
росли на наївности наших політичних про-
відників, на запропащених субвенціях
Росії (vide: мільон рублів на крилошан-
ський банк) і на браку зрозуміння потреб
Русинів з сторони деяких польських по-
літиків.

А даліше читаємо в «возванію», що
Поляки зрозуміли свої політичні похи-
бки, що вони не будуть даліше попірати,
«сепаратизму» Українців, що сам нарід
наклеїв 27 «избранниковъ - сепарати-
стовъ» (послів) «отщепенцами и народ-
ными измѣнниками» за те, що вони при-
знали ся до українського табору і будь-
то би видали оклик «Нема Руси, ино
Украина!» Здаєсь, що сі уступи писали
автори «возванія» для ідіотів, бо кождий
розумний чоловік прочитавши сі видумки
на «сепаратистовъ», здвигне плечима.

«Русская Рада», якої члени устроїли
«яйце- і мордобитіє» Королеви і Давидя-
кови, кличе даліше з емпазою: «Намъ не
страшна борьба съ польскимъ народомъ.
Будемъ съ нимъ бороться, какъ народъ
съ народомъ открыто, культурно
и честно за народное дѣло; и близко уже
время, когда братъ Ляхъ проникнется

сознаніємъ, что не въ борьбѣ съ Рус-
сомъ будущее Польши, а въ тѣсномъ съ
нимъ единеніи и въ общей съ нимъ
любви кь Славянству». Але за те «без-
пощадно сразится рускій народъ (читай:
ренегати) съ домашнимъ своимъ врагомъ,
со своимъ народнымъ сепаратизмомъ, со
своими народными отщепенцами и измѣн-
никами. Съ ними, развращающими на-
родъ, извращающими его міросозерцаніє
и міровоззрѣніє, отнимающими у него
народное его имя, отравляющимъ народ-
ную его душу—можетъ быть лишь борь-
ба на жизнь и смерть!»

Ну, видиш, колиб... одно сотворіне
мало роги... Чогоб воно не натворило...
от так подумає собі кождий, що прочи-
тає сі запевнення «Русской Рады» во
Львовѣ, пронизані з одної сторони без-
межним лякейством в виду Поляків, з дру-
гої безсильною чванливостію супротив
народного табору. «Русская Рада» вже
будь то би перевірила задушевні бажання
Поляків та прийшла до пересвідчення,
що Поляки зрозуміли свої похибки...
Справді й Полякам не страшна боротьба
з таким противником, який вже нині по-
низив ся до лякейства за кілька манда-
тів до сойму. До боротьби з таким «рус-
скимъ народомъ» навіть школа культур-
них средств. А дїждуть ся небавом наші
Москвичі з польским народом такої бо-
ротьби, якої звичайно уживає ся в при-
міненю до лякеїв. І як мало лякеям по-
треба! Стиснули пани їх руку, обіцяли
грушки на вербі, а вони вже мріють про
«знамя Единой Недѣлимой Руси», про
«равномѣрное допущеніє ихъ кь управ-
ленію краемъ», про «всеобщее равное,
прямое и тайное, избирательное право
въ сеймъ» про «русскія (московскі) уче-
бныя учрежденія», отвѣчающія его на-
родному духу и его народнымъ потре-
бностямъ», про «русскаго хазяина на ис-
кони русской земли» і т. д.—Кінчить ся
«возваніє» окликом: Постой-же, Рускій
народъ, за русскую землю, соблюди ея
честь, спаси ея свободу!»

Справді не зашкодило би, щоби
«Русская Рада» трохи більше дорожила
честію своїх нечисленних сторонників,
а що важнійше, щоби відносила ся з
більшим пошанованем для свободи на-
шого народа!...

Мадярські клопоти.

(X) Сонні мари мадарської коаліції
давно вже розплили ся мракою, а до
радоців хіснованя верховладою закра-
в ся пекучий біль, який відбирає всяку о-
хоту. — А сей біль — то журба про
будучину. Над панованем коштутівських
независимців в угорскім соймі висить не-
наче грізний меч Дамокля, виборча ре-
форма, що може знищити патріархальні
часи нинішнього угорского парламента-

ризму, в яких доси деякі бундючні олі-
гархи і свідомі всяких виборчих шту-
чок так вигідно господарювали. А сі
згадки викликають певну зневіру, котра в
політиці для коштутівців така вельми не-
мила. На кождім кроці сеї так свідомої
побіди і повного житія сторонництва ви-
ринають смертно бліді знаки питання з
тривожними замітами: «А щож опісля?»

Тепер задумує угорске правитель-
ство змінити соймовий регулямін і оди-
ноким, відповідно сему довжезним пара-
графом не вигідним представникам народ-
ностей так іскусно вирізати язик, щоби
они при ніякій нагоді, наколиб на се не
позволила мадарска правительственна
більшість, не могли промовляти в роз-
праві і боронити ся можливими парла-
ментарними способами. Постанови, які
тут мають бути заведені, не мають нічо-
го подібного в європейскім парламента-
ризмі, бо дають президентови право в
предвиджуваню обструкції, без усяких
формальностей не уділити нікому даліше
голосу. Колиб переведено таку зміну ре-
гуляміну, тоді Хорвати з своєю опозици-
цією, Румуни і Словаки в угорскім сой-
мі пропалиб, хоч би як їх право взивало
о пімсту до неба. Таким лютим виріза-
нем язика зломано би на довгий час у-
сякий опір.

Однак сим разом навіть серед пра-
вительственных коштутівців робить ся зне-
віра і виступає доволі рішучий опір про-
ти зміни регуляміну. Мабуть дехто з тих
противників дивачної реформи регулямі-
ну пригадує собі, паленіючи з сорому,
ті високопарні промови, якими великі бе-
сідники коштутівські прославляли конститу-
ційні свободи, тисячлітню конституцію і
горожанські права, ті свободи і права,
котрі тепер ті самі високопарні бесідни-
ки намагають ся одним параграфом при-
гвоздити на шибениці? А може тому, бо
їх сумління ворухить ся проти сеї насили,
а перед їх очима виступають в уяві ті
події, коли ціла їх сотня в ім'я нескаль-
ної парламентарної свободи напало тих
кільканайцятьох вислужених воєнків, ко-
трі яко парламентарна сторожа творили
висьмівувану гвардію трабантів Феєрва-
рого.

Але се не проти того звертає ся за-
взятий протест противників задуманої
зміни регуляміну. Ціле їх обуренє звер-
тає ся проти того, що они мають ухва-
лити зміну регуляміну, не знаючи ще
змісту і основи виборчої реформи. Нако-
ли та виборча реформа забезпечить біль-
шість коштутівцям в соймі, наколи буде
запевнено, що сей ураз обрізуваня язи-
ка не буде прикладаний до коштутівців—

тоді добре! Тоді заспокоють ся важкі моральні сумніви коштувської опозиції, тоді може спокійно бути переведене страшне обезображення угорського парламентаризму.

Але як раз що до сего не мають поруки мадярські техніки виборчої реформи. Вправді подавали дзвенники різні начерки, але все те урядово заперечувано і мабуть ще готового начерку нема. Один такий начерк подає 1,864.228 угорських горожан грамотних, що скінчили 24 літ, яким мало би бути признане виборче право. Крім тих мало би ще 757.666 горожан дістати подвійне право виборче на основі посідання ґрунту, заробкового податку 20 К або на основі певного просвітнього цензу, так що побіч 1,864.228 поєдинчих голосів було би ще 1,516.332 з подвійними голосами. З тих припало 62.2% на Мадярів, 15.5% на Німців, 10.6% на Словаків, 6.7% на Румунів, 2.3% на Сербів, 1.4% на Хорватів, а 0.4% на Русинів, а на інші народности 1.2%.

Без плюральности було би після того начерку в Угорщині лише 2,631.894 грамотних горожан, котрим минув 24-ий рік, котрим би признано виборче право. Всі ті і тим подібні обчислення тих начерків мають плюральною системою обезпечити більшість Мадярам, якої си иншим способом ніколи не osiąгнули. Поступ шкільництва, освідомлюване національно настроєної інтелігенції, велика перевага народна у немадярських народностей, значне виселена заморське як раз з мадярських околиць все те могло би Мадярам вирвати з рук так швидко зліплену реформу. Але доси позбавлені такою фальшованою реформою народности здобудуть ті мури, якими обваловують ся Мадяри, а на се не допоможе навіть так штучно обдуманна реформа регуляміну, щоби увіковічнити деревляну підвалину коштувського престолу. Правда всюди нівечить ся, а все таки визначить ся, а те саме стане ся і в Угорщині.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Побут ґр. Фр. Туна в Берліні викликав усілякі поговори і широку дзвенницьку полеміку, котра довела аж до поголосок про пересиле не в міністерстві заграничних справ. Спершу розпущено вість, начеб ґр. Тун мав зайняти місце австро-угор. амбасадора в Берліні ґр. Седені-Маріча, за котрим вступила ся вельми горячо N. fr. Presse з очевидним вістрем зверненням проти ґр. Туна, якого она радаб зробити мертвим і неможливим на ніяке становище державником. З другого знов боку заговорено про те, що нібито становище міністра загран. справ бар. Еренталя захиране. Сі вісти вийшли з польських кругів делегаційних, невдоволених тим, що бар. Еренталь обговорюване прускої політики в Познанщині вважає невідповідним вмішуванню у справи сусідньої з Австрією союзної держави. Крім того знов одна часть мадярських делегатів має бути невдоволена балканською політикою бар. Еренталя і заповідає, що теперішня сесія делегації не закінчить ся так гладко,

як бувало. Тимчасом дзвенник Magyar Nemzet зазначає, що тим вістям не можна дати віри, позаяк історія поучує, що у Відні брали тоді перо з рук міністра загран. справ, коли вже подавано урядову вість про його уступлення. Все те отже можна вважати дзвенницькими поговорами або звичайними бажаннями неміродатних кругів.

Нова ординація виборча має бути предложена чеському союмови зараз на першій засіданню після довершених виборів. Куріяльна система, як зніщає Кол. Korrespondenz, має бути задержана, а буде додана пята курія, в котрій будуть мати право виборче лише ті, що доси були виключені від голосовання, крім того сі податники, які менший платять податок, як вимаганий до третьої курії, а на останку такі грамотні, що не оплачують прямого податку і засиджені один рік в місті вибору. Замість курії торгової імовірно буде утворена курія найвищих оподаткованих промисловців і торговців. Загальне число послів має виносити 280—300 (тепер 247).

Про справу національного порозуміння в Істрії пише «Edinost», що Італійці повинні зрозуміти, що они є там меншостю, отже Славяни повинні мати більшість в соймі, або бодай одержати поруку, що представники Славян в соймі не будуть майоризовані. Як довго Італійці не зречуть ся верховлади із насилою заподівання нечуваних кривд Славянам, не може бути мови про порозуміння, а правительство помиляє ся, думаючи, що якими небудь народо-господарськими уступками в користь міста Полі отверезить італійських загорільців. Треба змінити хибну систему, інакше все остане по давньому. Як бачимо, всюди і все обертає ся коло зміни системи.

Румунський посол Вайда висловив ся перед редактором Pester-Lloyd'a про намірену в угорському соймі зміну регуляміну і назвав се гробом коштувців, котрі допустили ся тим способом самоубийства. Начерк нового регуляміну в первіснім укладі змагає до прямого виключення всякої поважної коштувської опозиції в новім соймі. Независимці мають отже до вибору дві дороги: або задержати расову і класову владу в Угорщині, але зате зречи ся на все всяких національних мадярських заботів і независимих змагань, або в новім соймі розпочати боротьбу проти немадярських, соціялістичних і демократичних сторонників.

Заграниця.

Положення в Марокку є важким ударом для французької політики. Перехід шеріфів з Вазану на сторону нового султана Мулей Гафіда означає значне географічне розширене теперішнього руху в його користь. Значінє сего переходу основує ся на самім значіню шеріфів в магометанській Африці північній. Шеріфи Вазанські є не лише світськими головами наймогутніших племен але також духовними після переказу пророком самим настановленими головами релігійної суспільности. Їх власть є наймогутніша в цілїм краю над Марокком, Альжиром, Тунісом і Триполісом на полудне аж по оази Туатс і населене слухає голосу тих духовних голов. Особливо в північній Марокку має ся духовна суспільність великий вплив. Для Франції особливо значінє мають єї взаємини і звязи з Альжиром і тамошнім магометанством. Франція вихиснувала сі взаємини, щоби начального шеріфа, який там правив від 1851—92 р., перетягнути

на свій бік, а сей тим способом пособляв політичному впливови Франції і себе та своїх наслідників підчинив французькій опіції. Зпоміж тих его наслідників визначає ся особливо молодий шеріф Мулей Алї, котрому приписують велику ревність апостольську.

Минувшій п'ятниці була мароканська справа предметом вельми досяглої і політично важної розправи у французькім парламенті, в котрій виступив бувший міністер загран. справ Делькассє з різкою промовою, той сам Делькассє, що як раз довів мароканське питання до такого заострення, що мало не прийшло до війни між Францією а Німеччиною. Дивним способом оплескували місця в его промові, звернені проти Німеччини як раз ті люди, що довели до его упадку, щоби мирним способом поладити заострення між Францією а Німеччиною. Се викликало в Берліні велике роздратованє, позаяк виступленню з забуття б. міністра Делькассє приписують грізне значінє. Можна одначе сподівати ся, що виясненя, які в дальшій розправі про мароканське питання в парламенті дав в понеділок міністер загран. справ Пішон, вдоволиять і заспокоять Німеччину, позаяк теперішнє французьке правительство думає держати ся строго постанов умови в Альджезірас.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: † Антонія Вел.; римо-кат.: Мартина. — В п'ятницю: руско-кат.: Атаназія; римо-кат.: Петра з Нолі.

— Поминальне богослужє за бл. п. Володимира Барвіньського, основателя і редактора часописи «Діло», відбуде ся заходом родини в суботу дня 1. лютого с. р. в церкві СС. Василіянок при ул. Зиблікевича о годині 8½ рано.

— Мерзке „предостереженіє“ помістив вчерашній „Галічанин“ (ч. 13.) Подаємо его в цілості. Звучить воно: „Українське педагогічне товариство“ разослало своїх агентів для збирання пожертвованій імфующою строить ся бурсу (конечно „українську“). Хотя гг. українцы ненавидять „кацапов“, но „кацапські“ деньги они любят и не стѣсняются принимать ихъ отъ своихъ враговъ. Эти агенты навѣщаютъ и нашихъ людей, и нѣкоторые благодушные „альтрутенцы“ жертвуютъ на бурсу, этотъ питомникъ украинскихъ „пущевірків“. Давать въ настоящее время деньги на „українскія“ бурси — это верхъ альтрутенства, наглядное и лишнее впрочемъ доказательство „политики недоразумѣній“. Крайняя пора страхнуть ся себя альтрутенское навожденіе и перестать прилагать самому себя ножъ къ горлу! У насъ столько нужды, что не хватаетъ денегъ на русскія народныя цѣли, а мы еще даемъ на „українскія“. У кого изъ нашихъ есть хотя крохотка сознанія партійной дисциплины, тотъ не долженъ ни геллера жертвовать на украинскія учрежденія, тѣмъ болѣе бурси, воспитанники коей будутъ ругать „кацаповъ“ и пѣть „О честь вамъ кацапскіе лайдаки“. Ради Бога, очнитесь, господа, и будьте послѣдовательны! Все мы сожалѣемъ о недостаткѣ русской молодежи а на дѣлѣ поддерживаемъ бурси, производящія украинцевъ. Неповѣрное безголовье! Въ Тернополь собираетъ жертвы нѣкто Крыжановскій изъ Львова и предлагаетъ подписывать денежное обязательство, сирѣчь „заяву“, по которой подписавшійся, обязывается уплатить 100 кор. въ разсрочку на постройку бурси, а чтобы расположить нашихъ клерикаловъ въ свою пользу, напечатано въ „заявѣ“, что бурса будетъ подъ покровомъ св. архи-

стратига Михаила. Вотъ чѣмъ задумали украинцы брать «твердыхъ»! У автова сихъ строкъ былъ тоже агентъ, но встрѣтился съ отказомъ давати деньги на «украинскую» бурсу. Этихъ нѣсколько строкъ я счелъ своимъ долгомъ написать в предостережѣ нашихъ людей, чтобы не руководствовались рутенскимъ сентиментализмомъ и перестали на наши отношенія смотрѣть съ «господарской» такъ сказать точки зрѣнія, по которой будто между нами а украинцами не существуетъ національной разницы, а только партійная (!) *М. Е. С.* — Містимо его без всяких коментарів, з одною лише заміткою. Добре було би, якби автор „предостереження“ вызвав також всіх батьків-кацапів, щоби перестали удержувати своїх власних дочок і синів, бо всі вони, скоро лише прийдуть „до возрасту“ а не в ідіотами, переходять до табору ненавистних „українцевъ“.

— **Нові кандидати на сеймових послів.** Шарпий «Народний Комітет» затвердив крім огошених перед тижнем кандидатур ще отсі нові в сільських округах виборчих: Борщів: др. Дамьян Савчак адвокат в Боршеві; Броди: Андрій Корнелля інженер; Добромилъ: дир. Григорій Цеглиньский в Перемишлі; Долина: о. Теодор Богачевский в Голини; Жидачів: Василь Дубик господар в Жидачеві; Львів: др. Евген Озаркевич лікар у Львові; Лиско: Антін Старух господар в Бережниці вижній; Перемишль: дир. Григорій Цеглиньский в Перемишлі; Підгайці: Михайло Содомира господар в Беневій; Сокаль: Володимир Гвоздович адвокат суду в Белзі; Ярослав: Петро Новаковский господар в Сколошеві. Национал-демократи поставили доси свої кандидатури в 32 сільських округах.

— **Процес руских студентів перед касаційним трибуналом.** Як доносить *N. fr. Presse*, розправа перед касаційним трибуналом в процесі проти руских студентів, наслідком їх відклику від відомого вироку віденського карного трибуналу, відбуде ся дня 24 лютого с. р.

— **3 Риму.** Тут помер управитель Апостольскої Певітенцїарїї і *auditor Rotae Romanae*, Александер Carcani. Він був також консультором Пропаганди, Конгрегації *extraord. negot.* і римскої Інквізиції. — Кард. Рамполла справив дорогоцінний реліквіар, в котрім буде переховувати ся голова св. Агнішки в церкві, що належить до княжого двора *Doria Pamphili*, на *Piazza Navona*. — Торжество церковне в честь св. Івана Золотоустого, котре відправить в присутности Пани оден зі східних гр. кат. патріархів, відбуде ся в сам день нашого свята Трех Святителів т. є 12. лютого н. ст. Торжественне богослуженне відправить греко-сирійський патріарх, Кирило VIII. Спершу постановлено, аби се торжество відсвятковано в базиліці св. Петра, але з огляду на кошти поставлення іконостасу і інших потрібних обстанов після східного обряду, перенесено се торжество до великої авлі Беатифікаційної над портиком св. Петра, де в 1870 радив Ватиканський Собор. На видатки, злучені з тим ювілейним богослуженнем дня 12. лютого призначено 10 тисяч лір.

— **Епископом в Познани,** як доносять деякі часописи, має бути крилошанин Кльоске.

— **3 церковного руху у Франції.** Дня 22. с. м. отворено конференцію полуднево-західного епископату — чотирох архієпископів і чотирох епископів — в *Bordeaux* під проводом кардинала *Lecot*, котрий на час торжества сего річного в *Lourdes* є папским легатом. Збори займуть ся питаннями про будову церков, удержанє клиру і про малий семінар.

— **Заслуги монастирів.** Др. Йос. Труляр, куратор чеської університетської бібліотеки в Празі, видав „Каталог чеських рукописей“. Як сей вчений подає, то 4/5 старих чеських рукописей походять зі знесених насильством чеських монастирів, а то зі 153 монастирів мужеских, а 22 женеских. „Як би не монастирі — пише др. Труляр — то чеський народ не мав би нині постивъ Гуса, ані тих рукописей“. Монастирі плекаючи науку, для неї шанували твори навіть своїх противників. За те чеський „патріот“ Масарик кидає ся на теологічний

факультет, щоби его вилучити з університету.

— **Процес о церкву в Канаді.** Недавно касаційний трибунал в Лондоні, яко найвища судово інстанція для Канади, видав вирок в справі довгого процесу між греко-католиками і православними Русинами з *Star* в провінції Альберта. Руска церква в *Star* (Альберта) була побудована 1900 року і того самого року громада церковна покликала священника о. Івана Заклинського до обнятя парохії. Небагом однак церковний комітет, котрий поставив ся о будову церкви, усунув о. Заклинського, підозріваючи его о приналежність під французького єпископа. Тоді о. Заклинський поставив ся о свій і своїх сторонників вибір яко комітетових церкви і вніс жалобу до суду, жадаючи віддання церкви в посіданє греко-католиків, закидуючи заразом старим комітетовим (православним) неправне посіданє церкви. Розправа вела ся в окружнім суді в Едмонтоні перед судією *Scott* і тривала два роки з перервами. Судія вкінці видав вирок в користь греко-католиків. Два рекурси православних були відкинені провінціальним висшим судом в Альберті і в Отаві. Відтак ціла справа була наново переведена в найвишнім трибуналі в Лондоні, котрий вкінці орік, що церква має бути православною, позаяк перші комітетові і члени церкви яко православні вибудували її своїм коштом. Кошти процесу виносять кілька тисяч доларів а сама церква вартує яких 700—800 доларів. Доносить про се «*Кан. Фармер*».

— **Нові постанови для еміграції до Канади.** Від нового року почало обовязувати в Канаді нове еміграційне право. Після него кожний емігрант, який хоче замешкати в Канаді, мусить мати з собою крім гроший на залізницю еще і 50 дол. Сеї суми вимагають від 1 січня до 15. лютого. По 15. лютім будуть жадаєти, щоб кожний емігрант виказав ся крім залізничного білета ще 26 доларами. Хто не має гроший, сей буде мусів доказати, що має за певнену в Канаді роботу, або яке инше удержанє. Канада видала се право, позаяк в останніх часах дуже багато людей зі Зєдинених Держав прибувало у Канаду без найменших средств до життя і нині стали тягаром. Наслідком сего нового канадійського права американський еміграційний комісар *Watchorn* видав розпорядженє, силою якого усі емігранти до Канади, які не мають приписаної суми гроший, мають бути задержані і если ніхто не приїде їм з помочю, будуть мусіти вертати назад до Європи.

— **Незвичайні похорони.** З Коломиї доносять: Лучив ся ту випадок, який викликав у жидівських кругах незвичайне вражєнє. В одній з тутешних біжниць в ночи на суботу перевернула ся свічка, горюча там задля чийсь смерті, від свічки запалила ся шовкова фіранка над дверима святаго кивота, де переховуєть ся „тори“ і згоріло 11 тор. Давнійші тори, що лежали в сусідній переділці, остали цілі. А що після завіта останкам святаго письма, річи для старозавітних, найсвятійшої, належить ся та сама честь і похорон як мерцєви, відбули ся позавчера торжественні похорони при участі некрогидних мас, около шість тисяч, жидів, обох полів. По зібраню попелу і зложеню останків кожної тори до окремої глиняної урни, накрито їх білим полотном, в яким ховають померших, почім всі урни вложено до скрині. Над урнами відправив рабін молитви серед плачу жидів, а потім мав проповідь, в якій зазначив, що спаленє тор є Божою карою за гріхи. Відтак занесено скриню з урнами на околице і зложено тимчасом в трупарни. Похорон спалених тор відбуде ся за кілька днів при численнійшій участі рабінів з околиці. Рабіни мають притім нарадити ся також на родом покути, яку наложать на всіх жидів в Коломиї.

— **Матура в середних школах.** Анкета, яка зібрала ся в Відні в справі реформи середної школи, обговорювала також справу іспиту зрілости. Багато бесідників заявило ся за цілковитим знесенєм матури, але більша часть об-

ставата за задержанєм матури, лиш не в такій формі як доси. Висловлювано бажанє, щоб при maturі питано три предмети і щоб можна так як при державних іспитах перейти більшостию голосів. Інші знов були иншої думки, так що вкінці згоджено ся голосувати над отсими трома питаннями: 1) Чи треба матуру задержати в дотеперішній формі? (Відкинено всіми голосами проти шістьох). 2) Цілковите знесенє матури. (Відкинено всіма голосами проти дванадцятьох). 3) Задержати матуру, але поробити великі полєкші. (Принято одноголосно). Голосованє супроводжало гучні оплески, які ще збільшили ся, коли міністер просвіти др. Мархет під вражєнем ухвали заявив, що він вже для сего річної матури видасть потрібні зарядженя. Які полєкші наступлять для матуристів, годі тепер сказати. *N. Fr. Presse* подає розмову з міністром Мархетом в сій справі. „Наступить — говорив міністер — поважна редукція материялу. Однак іспит матуральний не перестанє бути правдивим іспитом. Бо як би сего бажано, то можна було її зовсім знести. Однак се не стало ся. Одна часть експертів жадала цілковитого знесеня письменного іспиту, инші знов заявляли ся за чималим улекшенєм устного іспиту. Зайшов би за далеко, хтоб думав, що управа просвіти одно і друге переведе в житє і що реформа буде така далекосягла, що облекшить устий іспит і заразом знесе ся письменний. Те, чого ми хочемо й можемо перевести, є: уложити іспит так, щоб ученик дійсно міг опанувати материял. Се нині справді неможливе. Теперішній стан річий такий, що пересічний студент ніколи вповні не опануєть кольосального материялу іспитового. Материял такий великий і обіймає такі ріжнородні предмети, що єдинацяти до вісімнацяти-літній молодець не є в силі, все задержати в памяти. А ще менше можливо єму в часі кількох годин своє знанє так сконцентрувати, щоб давати відповіди на всі детальні питання з класичних мов, всесвітньої історії, фізики і математики. Нині вимагає ся неможливого, неможливого що найменше для середних здібностей. Є справді розпорядженє з 1879 р., після якого абітурienti, що в послідних чотирох свідочтвах одержали з історії і фізики пересічну ноту „похвально“, увільняють ся від іспиту з сих предметів. Се зарядженє мало дуже добрий намір, але я думаю, що воно не відповідає ціли. Сим улекшує ся іспит як раз найліпшим і найздібнішим ученикам, а утяжає ся пересічним, які тим більше не в силі опанувати цілий материял. Реформа, яка тепер наступить, буде стреміти туди, щоб іспитовий материял особливо з огляду на память, так зредукувати, що студент зможе его опанувати при відповідній пильности і добрій волі. Аж в такий спосіб стане матура правдивим іспитом, чим вона доси в певнім змислі не була. Бо ученика можна лише з того питати, чого він може навчити ся, а не з того, чого не може навчити ся“.

— **Кілько миль виходжуютъ листоноси?** Одна англійська газета заходила ся вирахувати, скільки миль виходжуютъ листоноси за все своє житє — і подала такі цифри. Листонос Джо-зеф Гент у Лінкольнширі виходив за своє житє 240.000 англійських миль; а се однаково, як 10 разів обійти кругом світа. Листонос Гудмен у Корнвалі виходив 230.000 миль. На протязі 12 років він що дня, не виключаючи неділей, ходив по 16 миль. Він ні одного разу не снізвив ся і не було такого дня, колий він не прийшов на службу. Ранійше, в давні часи листоносам доводилось ходити значно більше. На примір, 1898 року на півночі Англії, якийсь листонос, виходячи в відставку, поравував, що за 58 років служби він пішки виходив не більше й не менше як 440.000 миль.

Оповідки.

— **Читальня «Просвіти» на личаківськім передмістї уряджує в неділю, дня 2. лютого с. р. в салі Товариства друкарів при ул. Пекарській ч. 18. — аматорське представлєнє. Діти наших членів відіграють „Ніч в ефлємск у“ образи сценічні Я. Луцка, музика М. Коика. Чистий дохід призначений на заснованє захоронки на личаківськім передмістї. По-**

чаток точно о год. 4. по полудни. Сподіємось, що так прегарна ціль як і ефектовна сама собою штучка заохотить кожного прийти в неділю на се представлєнє та придивитись, як то наша наймиліша дрібнота ставить перші кроки в народній праці. Ціни місць дуже низькі. Білєти мож набувати вчаснійше в „Сокільськїм Базарі“, а в день представлєня від год. 2. при касі.

— Вечерниці з танцями відбудуть ся сеї суботу, дня 1. лютого, заходом забавового кружка „Рускої Бєсїди“ в комнатах товариства. Ринок ч. 10, на котрі отсим всіх місцевих і замісцевих Русинів запрошувєсь. Окремих запрошенєв не висилаєсь. Вступ 1 К, для академічної молодежи 50 сот. Початок 8½ год. вечер. — *Комітет.*

— Заходом тов. „Основа“, відбуде ся великий бал укр. техніків 6. лютого в салі „Народного Дому“. Комітет подбав, щоб вдоволювати Впов. Гостий аж до подробиць. Салю удекорують Товариші після оригінальних проєктів. Старий спосіб декорованя фестонами застелять цвіти, фонтанни, імітації огородів ітп. Музика обовязково грати ме нові вальси і укр. кусники. Котилїон з несподіванками ітп. Комітет звернув увагу на зверхну форму вечерниць і подбав о се, щоб Впов. Гості вийшли з вечерниць наших з повним вдоволенєм. Порядку на салі сторожити муть комітетові, які постараяуть ся усувати т. зв. „петрушку“, а досвідчені аранжери виведуть ефективно кадрилї, лянсіє, котилїона і коломийки. Буфет добірний і дешевший чим бувало, позаяк комітет застеріг собі сталі реставраційні ціни. Крім милих незатертих споминів лишуть ся у Впов. Гостий прекрасні, на гуцульских мотивах виконані карнеті виробу Гуцулок під артистичною управою пань. Хто не має запрошеня, зволить віднести ся до комітету на адресу: „Основа“ тов. техніків ул. Сапїги ч. 9, котрі видаєсь аж до 5. лютого включно. Часть доходу призначена на Товариство педагогічне у Львові.

— Відзначена. Красвий президент Буковини др. Бляйлебен і красвий маршалок бар. Юрій Василько зістали іменовані тайними радниками. Заступник красвого маршалка проф. др. Стефан Смаль-Стоцкїй дістав командорскїй хрест ордеру Франц Йосифа.

— Тов-о Руска „Бєсїда“ в Самборі уряджує у власній салі при ул. Шопена в неділю дня 16. лютого великі вечерниці з танцями. Стрій вечерковий. Музика війскова 77. п. п. Початок о год. 9. вечером. Вступ за оказанєм запрошеня від особи 3 К, від родини з трох осіб 3 К, з чотирох осіб 10 К. Дохід для убогої молодїжи шкільної. Добровільні датки приймає ся з подякою.

Посмертні оповістки.

— Мария Бартошевска, мати професора львівського університету, упокоїла ся дня 29. січня с. р. рано, заосмотрена св. Тайнами, в 88. році життя. Похорон відбуде ся в п'ятницю дня 31. с. м. о 2 год. попол. В. ї. п.!

Телеграми

з дня 29. січня.

Відень. На засіданю комісії маринарки угорської делегації комендант маринарки гр. Монтекуколі представив бюджет маринарки. В 1907 р. виносив 45 мїл. корон, на 1908 рік прелїміновано 57 мїл. корон. Причиною є подорожніє роботи. По дискусїї прийнято весь бюджет маринарки.

Петербург. З Манджуриї доносять про невияснені рухи хїнського війська, нагромадженого в великій силі в Манджуриї. По донесеням з Іркутска, дожидають там важних випадків.

Софія. Князь Фердинанд поручив утворити новий міністерскїй кабінет провідникови демократів Малиновови.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 28. с. м.: Михайло Комарницький, Лежайск; о. Іван Волошин, Кошилівці; Александра Волошин, Кошилівці; о. Еміліян Білинський, Русатичі; о. Михайло Соневицький, Бережани; Зофія Онишкевич, Хишевичі; Василь Дорожинський, Бережани; Диониз Кочуба, Зарваниця; Михайло Броечка, Буковина; Гуменюк Григорий, Тернопіль.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подробиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевского, Львів, ул. Кіліньского 1. (5—9)

Інтелігентна панночка Русинка з бюровою практикою глядає посади бюрової; прийме також місце в торгівлі. Зголошення до Адміністрації „Руслана“ під буквами М. М. (2—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєня. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д. (23—?)

при закупні товар в просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потрученя провізії або коптів

всякі купони

вильосовахи вартіскі папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Люблін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	~20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Люблін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Приймається передплата

на 1908 рік

„РІДНИЙ КРАЙ“

українська тижнева часопись.

При Рідному Краєві виходитиме додатком

„Молода Україна“

щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видання — 4 карб., на півроку — 2 карб., на 3 місяці — 1 карб., за границю на рік 6 карб., на півроку — 3 карб.

Передплата на „Рідний Край“ без „Молодої України“ — не приймається. Передплата на „Молоду Україну“ окроме від „Рідного Краю“ на рік 2 карб., на півроку 1 карб., за границю на рік 3 карб.

Обидва видання виходитимуть під редакцією Д. Косач (Олеги Пчілки).

Адреса контори і редакції: Київ, Маріїнсько-Благовіщенська ул. 97.

Для ознайомлення з часописею „Рідний Край“ — одно число висилається даром.

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
за члени рік . . . 20 пер.
за пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

в Німечці . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подати гроші по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми от і думу не виреш: а не возьмем мылости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламациі неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Гроза з далекого Сходу.

(+) Японію уважають якимсь загадочним краєм, чудують ся її населенню, що оно так до всего приміює ся, що з такою скоростю присвоює собі добутки культури і тим способом стала поруч перших великих держав світових. Коли в 1906. р. відкрито там першу промислову виставу, відчували всі побіч зачудовання задля незвичайного розвитку краєвого промислу також якусь тривогу і занепокоєнє. Вистава виявила іменно, що супроти старих культурних держав виступає на взаводи край, котрого промислова сила розширювання стісняє і заважає торгівці старого і нового світа. Вправді на сій виставі виступали численні японські фірми народні яко посередниці європейських і американських витворів, але явило ся багато інших фірм, які спромогли ся виставити свої рідні витвори японського промислу, зовсім рівнозартні чужим витворам і виконані в японських заводах народними робітниками під управою японських інженерів і техніків. Вислів про «жовту небезпечність» виконаний свого часу з огляду на Японію, набрав тоді грізного значіння.

Знавши, що остерігали перед сею небезпечністю, могли звернути бачність на те, що промисл і торгівля Японців досягнули нечуваній у всесвітній історії зріст. Коли в 1868 японська торгівля загранична досягнула висоту 65,615.000 корон, зросла та квота в 1906 року на 2.173,756.000 корон, з чого половина припадає на вивіз. Торговля Японців опанувала також Хіни і Корею, хоч Японці як раз найбільші перепони зустрічали у племінно споріднених. Емануїл Сотер оповіщує в грудневім випуску Musée Social цікаву розвідку про розвиток торгівлі і промислу і наводить на доказ неприхильності Хінців для витворів японського промислу цікаві вельми подробиці. Він оповідає, що англійський великий торговець, котрий хотів у Хінах продавати вонняні вироби європейського походження, укладав свої товари в коробках з японського ляку. На причуд ся проба, якою они думали підлестити ся національним почуванням Хінців, остала без успіха. Хінці навіть не дивили ся на ці товари, а не то щоб купували, так що купці були приневолені заступити ці японські коробки звичайними обгортками з написами «Made in England». А що тепер повело ся Японцям за 2 мільярди продати товарів до Хін і Кореї в останнім році, може

послужити доказом незвичайної зручності і справності японських купців і витворців. Японський промисл загрожує не лише вивозови старих промислових держав на далекім Сході, але вдирає ся в області, котрі можна би було уважати неприступними для него. Сотер в згаданім Музею подає, що одно французьке промислове підприємство оснувало філію в Японії, котра спроваджує сирі плоди і машини з Франції, а промислові вироби висилає до Англії. Мимо значних перевозових видатків є виріб в Японії далеко дешевіший як у Франції і тому японська філія може іти скорше на завод в Англії, як французька головна фабрика.

Дивну прояву, що молодий японський промисл може що до многих витворів видержувати промислове навізаводництво з Європою і Америкою, можна собі пояснити легко, наколи зважимо обставини, серед яких Японці витворюють свої вироби. У великім промислі японським було в р. 1904 зайнятих 318.200 жінок (між тими 34.000 понижше 14 літ) а лише 207.800 чоловіків. Ще більше переважує число жінок в дрібнім промислі, в котрім було в тім самім році зайнятих 598.000 жінок, а 23.000 чоловіків. Сі відносини пояснюють ся з одного боку низкою платою японського промислу, а з другого боку вказує на те, що роботодавці можуть зовсім необмежено розпоряджувати своїми робітниками. Японська жінка не лише в робітничім стані, але й в усіх верствах суспільности є єством, для котрого приказ і повага чоловіка є найвищим законом. Їх вихованє причиняє ся до того, що они бачать в чоловіці пана, проти котрого не можна повставати ані єму опирати ся. У фабриці слухає она приказу надзорця так само, як і начального урядника. Она трудить ся пильно, не жалуючись на ніщо, хоч робочий час є необмежений, плата низка, а місце призначене для праці невідповідне і нездорове. А так само не опирає ся она тому, що її діти забирають уже в шестім році життя до небезпечних навіть робіт і що они при тім як н. пр. при виробі сірників западають на здоров'я.

Побіч податливости женьських сил робочих в Японії відіграє важну ролю також надмірність людських сил робочих, споводована незвичайним зростом японського населення, серед котрого надмірність породів є безприкладно висока, а окрім того спричинено се також наглим переходом від ручної до машинової роботи. Законної охорони робітників у Японії нема. Вправді в 1898. р. внесено в парламенті соціально-політичну предлогу, одна-

че не ухвалено її і доси. Тимто зміст робітничих умов лишений зовсім довільності і для того стає можливим, накидати робітникам найтрудніші умови праці і зобов'язувати робітників на цілу чергу літ, коли тимчасом роботодавець має свою бідну руку, відправити робітника кожного часу. В Японії нема обмеження дневного робочого часу, ані постанов що до перерви робочої, ані що до днів відпочинку, що до місцевостий праці і дитячої роботи. Хоч пожива є дорога, а ціни ідуть бистро в гору, плата остає низка. Пересічний дневний заробок японського робітника дорослого не виносить навіть у великім промислі більше понад корону а в численних промислових заводах спадає навіть понижше корони. Робітниця у фабриках сірників заробляють денно 17 сотиків, за кольорованє 500 карток з видами, яке може лише дуже справна робітниця виконати, може заробити 50 сотиків. Ще гірші плати дають в дрібнім і домашнім промислі, бо там є найбільше зависимий робітник від роботодавця.

Робітничій платі і робітничим обставинам відповідає цілий прожиток японського робітника. Робітничі мешкання се плетені повітки з бамбусу, а вікна і двері навіть на зиму зроблені з рижового паперу, в хаті нема ніякого наряду. Люди працюють, ідять і сплять на землі. Живлять ся рижом, а до того деколи споживають кусник риби, рідко коли кусник мяса. Пють чай, але в останніх часах дістала ся там і горівка. В дрібних промислах і домашніх місцях роботи є разом і мешканєм, де варять і сплять без ріжниць пола.

Як бачимо з сего, промисл японський опертий на нездорових і непевних підвалинах. Звичайно здібність, пильність і спосібність до образования японського купця і промисловця має великий вплив на розвиток промислу. Але навізаводництво обусловлене передовсім японськими робітничими обставинами, котрі довше не зможуть удержати ся. З приходом культури також робітник буде мати більше потреб і не можна буде довше єго так використовувати. Познаки того, що робітники тамошні не хотять давати себе так використовувати, проявляють ся уже заставою робіт, робітничими ворохобнями і в змаганнях до організації, які правительство спиноє вельми рішучо. Колиж японський робітник здобуде умови, які панують в інших промислових державах, тоді жовта небезпечність не буде такою грізною для Європи і Америки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парлям. комісія чеського народного клубу відбула в середу важну нараду що до становища, яке сей клуб має в дальшій сесії держ. ради заняті супроти правительства. Окрім політичного положення чеського народу ще й розлад в чеськім таборі не може остати без впливу на відносини чеських парламентарних сторонників. Вже відносини ті зовсім не можна назвати відрадными, коли чеські сторонництва, котрі себе поборюють взаємно на ножі і вступають до соймового виборчого руху з окликом опозиції, а у Відні ідуть разом і піддержують правительство, хоч оно з чеських домагань досі нічого не сповнило і не заявило чимнебудь прихильності чеському народови о його права.

Нема отже сумніву, що язикове питанє і справа другого чеського університету виступить тепер знов на денний черзі. Очевидно ся нарада відносила ся також до становища, яке чеські послы мають займати в бюджет комісії. Справою язикового питання занимала ся в понеділок також чеська народна рада в Празі, а в тій нараді мали також участь міністри Прашек і Фідлер. Правительству будуть отже на основітих нарад подані конкретні домаганя.

Хорватські члени угорської делегації виїхали до Відня, щоби взяти участь в нарадах делегацій, а в комісії для заграничних справ думають також вивести хорватське питанє.

Вже майже напевно збере ся сліду юча сесія делегації в маю в Будапешті. Новий закон військовий майже виготовлений в усіх подробицях і буде в маю рівночасно предложений обоємлім парламентам.

Заграниця.

Канцлер Більов іде до Каносси! Він заявив вправді дописувателеви «Petit Parisien», що не має ані нагоди, ані охоти до уступлення, позаяк теперішнє положенє вельми трудне і не позваляє опускати рук. Отже позаяк канцлер думає остати, буде приневолений зближити ся до центра. Фінансове положенє Німеччини стало таке трудне, що правительство буде приневолене перевести податкову реформу таку, що підвищить податки! Не остає отже правительству нічого иншого, як звернутися до центра, де ще може найти найбільше прихильних тим замірам послів, іменно для спиритусового монополю, що до котрого не може числити на лібералів і вольнодумців.

Демонстрації за загальним правом виборчим до пруского сойму знов повторили ся минувшої суботи в Берліні. На півторатисячнім вічу промовляла агітаторка Кляра Цеткін, а багато сотень людей не могло дотиснутися до переповненої салі. Около 5000 із сеї товпи пішли після віча, співаючи марсиліанку, до міста, а нечисленна поліція не могла розігнати сего походу, поки не явили ся нові відділи поліції.

З урядових кругів російських заперечують про союз, який мав би бути заключений між Росією і америк. З'єднаними Державами.

„Галицько-руссіє“ землячки в Петербурзі¹⁾.

Ось швидко мине вже 5 років (15 грудня 1902—15 груд. 1907 р.) як в Петербурзі існує „Галицько-руссіє Благотворительное Общество“, яке ставить своєю метою „оказывать всякаго рода нравственную и материальную поддержку русским галичанам“, як сказано в його статуті. Ну, і що з того? — спитає читач; — нехай собі існує на здоровля, яке нам до його діло, най собі помагає бідним „руським галичанам“, така вже се теплична квітка, що без заемоги кишені „зарубежних“ земляків данноб уже завяла з усіма „Галичанинами“, „Матицями“, ріжними „руськими клубами“ та иншими екзотичними рослинами на галицькому ґрунті. Існують же товариства, які покровительствуют „борзопсовому“ польованю, чомуж не можуть бути товариства для покровительства.. русским патриотам в Галичині! Так то оно так, але колиб справді річ ішла про заемогу, то миб сього добродійного товариства і не зачіпалиб ні злим ні добрим словом, алеж про заемоги та всякого рода грошові справи рада товариства якось мало говорить і в своїх справозданнях, ніби соромлячись говорити за таку дурницю, як гроші, а здебільшого вихваляєть ся она чимсь иншим, про що пише она і в справозданнях і в спеціальних брошурах; проте саме виключно говорить ся і на зборах товариства, одним словом „щось инше“, а не заемога русским галичанам, становить мету товариства, як кажуть, *raison d'être* його існування. Се „щось“ — боротьба з українством, і не стільки в зарубешній Русі, як тут у нас, в Росії. Товариство систематично веде пропаганду в петербургских урядових сферах, невинно проповідує на своїх зборах про український сепаратизм, про українську небезпеку і т. инше. Через те ми не можемо проминути мовчки роботу сих добродіїв, що так безкористно роблять нам рекламу у високих петербургских сферах і хочемо трошки розказати про них нашим читачам.

Нехай ся наша статейка буде ювілейним привитанєм товариству, аджеж напевно будуть його витати в день ювілею так поважні особи, як о. І. Кронштадтський, митрополіти й архиєреї, Софія Андреевна Леонтьєва-Левіцка, професор Т. Флоринський, редактор „Галичанина“ (тепер посол од „русскаго населенія“ Галичинин) Марков, — які витали відкрите товариства і були обібрані, певно, за великі заслуги перед Галичиною, почесними членами товариства. Нехай прозвучить у сьому пишному хорі і наш скромний голос, адже як-не-як і ми для галицьких земляків не чужі люди..

І так засновалось собі в кінці 1902 року в Петербурзі „Галицько русское общество“. Зібрали ся на його відкрите самі дуки й пани вельможні; сам тов. прокурор св. синоду Саблер прислав привіт а на молебні відомий о. Григорій Петров сказав промову (доречі — о. Григорій — теплий приятель українства, згадав він і нас у своїй брошурі „Люди — братья“ приблизно такими словами, як говорить про нас другий наш старий випробований домашній приятель — проф. Флоринський); промова була дуже гарна й чула, тільки не знаємо, чи доречі сказано її на відкритті такого товариства, як наше „Галицько-руссіє“; о. Григорій казав таке: „всі народи мають натуральне бажанє зберегти свою самобутність; они — те саме, що краски на палітрі великого художника — Бога, мають свій блиск, свою краску; народ — се струна, яка бренть своїм звуком. Хто обриває сю струну, хто силоміць затирає краски на божій палі-

трі, той робить велике злочинство, духовне убийство; колиж струна губить свою звучність сама своїми лінощами, недбаліством, тратить свою самобутність, самостійність, тоді країна сама робить злочинство, робить своє духовне самоубийство. Справа національної культури, самобутний розвиток нації, є справа загальнолюдська...“²⁾. Мабуть фундатори товариства розуміли сю промову навідворіть, бо з перших же кроків своїх показали, що найбільше коле їм очі самобутність українського народу, його національне відродженє, бо проти українства молоде товариство звернуло всі свої сили і воює з ним і досі, як показало недавно зіbrane товариства 20 листопада, про яке телеграфував у „Раді“ наш петербургский коресподент і докладну реляцію котрого умістило „Новое Время“. Але про се засіданє скажемо далі.

Товариство обібрало головою відомого українофоба А. Будиловича, того самого Будиловича, про котрого Драгоманов ще в своїй „Громаді“ писав, що він наче та інституточка, — „кофушка“³⁾, яка, розсердившись на кого, кричить: „не балакайте до мене, я вас не бачу!“ — не добачує Українців навіть на своїй етнографічній карті Славянщини. Почесними членами зразу обібрали двох митрополитів, трьох архиєреїв, Івана Кронштадтського, одного губернатора, К. Побідоносцева, Вол. Саблера і двох професорів: Філевича й Флоринського. Все люди, як бачимо, поважні, а останні двох навіть великі знавці й прихильники українства.

З початку 1903 року почали відбуватись засідання товариства. На першому з них голова товариства сказав промову, яка послужила наче програмою діяльності товариства. Промова вказувала на велику небезпеку, що загрожує руському єдинству од українського сепаратизму і закликала — *saveant consules* — боротись з ним. Українство в Галичині представлєне було в промові, як результат польско-австрійської інтриги, а вже про те, звідки взяли ся наші „доморощенні сепаратисти“, вчений оратор на сей раз не доглунавсь, сказав тільки просто, що Українцям замайнулось з „других у місті стати першими на селі“. Ото й вся генеза. Та проте українство — річ страшна, і пан професор почав „провидіти“ й пророкувати: „для початку (одділення себ то України од Росії) ведеť ся пропaґа́нда за допущенє „малорускої мови“ до нижчих та середних шкіл; потім виникне питанє про її допущенє на деякі катедри київського, харківського й одеського університетів, по аналогії з тим, що вже є в університетах львівському й черновецькому; згодом по всіх тих університетах постарались би замінити утракізм панованє „малорускої мови“, для розвитку якої, заснують ся там і особливі академії наук, на зразок наукового товариства імени Шевченка у Львові, що вже готуєть ся до сієї ролі“. Як бачимо, дещо з пророкувань пана Будиловича вже й збулось, хоч Росія од того і не розвалилась. Щоб налякати більше своїх слухачів перспективою небезпеки од української мови по школах і од українських академій, промовець ужив *ultima ratio*: нагадав, що під час розрухів у полтавській та харківській губерніях захоплено було агітаційні брошури „ввѣроятно львовскаго и черновецкаго тисненія...“ На прикінці д. Будилович закликав єднатись в групи для боротьби з українством біля центра — галицько-русскаго товариства.

(Дальше буде).

¹⁾ Подаємо за київскою „Радією“ сю цікаву статю, котра лише піддержує і доповняє висновки статі п. Ол. Барвіньського, оповіщену

недавно в Nr 10 Tagblattu, яку ми також назвали перекладом. *Ред. Русл.*

2) „Галицко-русское благотворительное общество въ С.-Петербурѣ“. СПб., 1903, ст. 7.

3) Кофушками звали тих, що ще в приготувальній класі вчилися і в кофейної краски платю ходили.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша в літах 1889—91.

Подав
Кирило Студинський.

VIII.

Львів, 27. (н. ст.) квітня 1860.

Високоповажаний Добродію, Ветеране
словесного нашого життя!

Мило було мені дізнатись, що Ваша високоповажана Дружина, Ганна Барвінок, вподобала собі мою драму „Гальшка Острозька“. Також наші Галичане сказали мені спасибі за сей словесний твір, бо й на сцені ставить ся „Гальшка“ з уподобою. Також вразив я, що Ви, достойний наш Ветеране, бережливо студіювали мій коментарій до „Слова о полку Игоревѣ“. Я гадав що моя праця займає тільки фільольога, а от-се й гісторик не гордував моїм виданням, ба, він подав мені деякі цінні свої замітки. Найпаче зацікавило мене се, що між народом чутно у Вас глагол „шереширити“!

Ви довідуєте ся про змагання товариства Шевченкового. На Ваше питання відповідаю Вам ось що: Хоч Українці подали першу, доволі значну поміч на заснування друкарні, то все таки до недавнього часу фінансовий стан друкарні був невідрадний, бо треба було постаратись о всякі наряди друкарські та й закупити і напугати рух літературний ще другу машину

Але тепер новий енергійний виділ сего товариства позбув ся довгів, із-за чого тепер зможе він осушити висші цілі товариства, се-б-то видавати річний альманах літературний на дорогу правильного розвою.

Наші Святоюрці існують тепер тільки по імені. Нема вже давних Куземських, Маліновських, котрі були типами справдішніх „святоюрців“. Між теперішніми крилошанами немає ніякої солідарності, а священники на провінції поділились на народовців і на руссофілів.

Пишете мені, високоповажаний Добродію, щоб я Вам прислав що печатаного про сучасну історію боротьби по-за прірвою галицко-руської усобиці. Я радо вволив би Вашу волю, тільки не можу із сих слів дізнатись, якої властиво печатаної книжки Вам треба. Прошу мені про се написати

Спасибі Вам, що хочете мені дещо написати про Рудченків, Мирного й Білика. Изволіть мене оповістити чи оповідання „Пан Комарчук“, надруковане у Львівській „Правді“ 1870 р. під псевдонімом Данила Медовника, є твором Мирного? Ви будете се найлучше знати, бо про Вас згадує редакция „Правди“, яко про світоча, що вказав тому авторови стежку до правдивої освіти.

Кажуть також, що Мирний написав „Подоріжжя од Полтави до Гадячого“ („Правда“ 1874) и оповідання „Пятниця“ („Правда“, 1874). Че се правда?

Високоповажану паню Ганну Барвінок прошу від мене оповістити, що рукопись „Починочок“ є справді у професора Шухевича, та що він подекуди звле сею рукописью похиснував ся.

Ви, високоповажаний Добродію, бажаєте довідатись, чи є в мене сім'я. Отже мило мені заявити Вам, що в мене є пятеро діточок, чотири дочки й один син. Дві дочки старші вже замужні й мають уже свої діточки, а дві дівують дома. Син скінчив правді і є тепер судовиком. Спасибі за Вашу пам'ять і добре серце.

У нас ві Львові тепер тривога в ожиданю робітничої маніфестації в день 1. (н. ст.) мая.

Не так робітників боять ся тут, як зволочі, що швидко ся по городі без роботи... Тяжкого лихолітя дожились ми!

Бувайте здорові, наш Патріярше, враз з достойним своїм подружжям!

Справдішній Ваш прихильник

Омельян Огоновський

Подвале, 9.

P. S.

Саме нині дістав я від проф. Шухевича збірник Ваших поезій. Ви все ще поет! Гарно, батечку, гарно! Дві з них надруковано вже в „Союзі“, альманаху студентів університетських в Чернівцях. Інші буде можно помістити в „Зорі“.

В горі листу дописав Куліш чорнилом: „Крадіж и львівцям здається нормальним пробуванням на сьвіті“.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Атаназія; римо-кат.: Петра з Нолі. — В суботу: руско-кат.: Макарія Єгипетск.; римо-кат.: Ігнатія Єп.

— **До ювілею М. Заньковецької.** Київська „Рада“ помістила з нагоди ювілею 25-літньої діяльності на сцені М. Заньковецької дві статті, з яких одна написана д. Л. Старицкою-Черняхівською подає історію 25 років сценічної діяльності п-ї Заньковецької. До тексту додано три фотографічні знімки ювілятки.

— **Осторога.** Серед сільського населення шириться чутка, що всі фабрики в Зєдинених Державах північної Америки, замкнені з причини теперішньої злої ситуації торговельної, будуть за кілька місяців знов в повнім руху і що в наслідок того покаже ся в тім краю небавом знов велика потреба заграничних робітників. Доси нема зовсім запоруки, що вісти є правдиві; після всякої імовірності розпускають їх товариства корабельні та їх агенти в цілі оживлення зменшеного руху еміграційного до Зєдинених Держав північної Америки. В дійсности є там відносини все ще такі, що все ще треба конче відраджувати еміграцію до Зєдинених Держав.

— **Українське представлене у війську.** До нашої редакції — пише „Рада“ — надіслано з Полтавщини цікавий лист, з якого шановні читачі можуть бачити, що та іскра самосвідомости Українця, як певної національної одиниці, що змалку, замолоду ще, дякуючи тій чи иншій добрій нагоді, западе в душу, — вже ніколи не потахає, не загашує ся навіть під салдацкою шинелею. Добродію, який прислав нам сей лист, розповідав про свого земляка, вихованця звичайної церковно-парохіальної школи, що є салдатом в місті Серпухові, московської губернії, зоставав ся щирим Українцем, не „штокаючи“ безпутя, розбуджений замолоду читанем українських книжок. Автор листу зазначає, що із его села в Полтавщині пішов молодий парубок до війська і служив при артилерії в Серпухові коло Москви яко підофіцер. По 2½ роках перший раз загостив він на сьвята до рідного села і розповідав ось що: Торік розговорив ся він із своїм офіцером настоятелем Г-госом. Той став его розпитувати про се, про те, — про домашні обставини, хто він, відкіля і т. ин. Розказуючи про себе, М. (земляк салдат) згадав про мене й розповів ему про той випадок, як до мене приїздив мій колишній ротний командир в гостину і ему на пошану ми впорядили в школі вокально-літературний вечір, в якому брав участь і М. (Се було ще 1904. року) і той командир аж заплакав, коли одна дівчинка-школярка з великим чутем й тямом прочитала „Тарасову Ніч“, а хор проспівав: „Заповіт“, „Гамалію“, „Садок вишневий“ то що. Почесний гість був родом з України, і запевняв, що він ніколи й ні за

що не повірив би, що в простій шкільці та ще хutorяньській можна було таке побачити і почути. Оповідане М. так зацікарило офіцера, що він запитав, чи може він тепер проспівати або прочитати щось „по-малоруски“. М. не тільки сказав так, а й додав, що в него є книжка українська, подарована ему, як він ще був школярем і приніс її офіцерови. Се був старий „Кобзарь“. Розбалакалися іще. Як офіцер запитав, чи є ще Українці в їх дивізії, то М. сказав, що багато є его земляків з Полтавщини, Харківщини та з інших місцевостей України. А в одній з них батерії є салдат-Українець, який розуміє спів і може кермувати хором. Наслідком сего сталось те, що д. Г-гос вистарав ся у команд. батерії, а той у команд. бригади о дозвіл урядити український спектакль і концерт. Вибрали артистів, склали хор (з „п'сенниковъ“). Усіх учасників начальство увільнило від вправ на якийсь час, а в день спектакля-концерта і усю 1-у дивізію, з якої набрано всіх артистів то що. Виставляли „Назара Стодолю“ та „Бувацьщину“; жіночі ролі виконували теж салдати. Співали „Рече та стогне Дніпро“, „Ой по горі, по горі“ і ще ин. Спектакль відбув ся в касарні. Були й „вольні“ (як зовуть салдати всіх невоєнних), платячи 50 коп. І був такий натовп, що давали вже по 3 карб., та не було білетів: були офіцери з родинами і два генерали (саме старий бригадн. ген. здавав бригаду другому генералу). Плєскали й викликали виконавців без кінця. Публика була вдоволена страшенно, а що до самих виконавців, то—як казав М.— „вони землі під собою не чули й були захоплені тільки одною думкою: щоб виконати свої ролі як найкрасше“.—Часто воно так буває, що чуже серце швидше зрозуміє чуже горе, аніж „рідні“ землячки... — додає „Рада“ від себе.

— **Весняні дні.** Останні дні, колиб се не був січень а бодай mareць, можнаб назвати весняними. Під подувом полуднево-західного вітру сніги почали ся топити а замість снігу падав дощ. Нинішній день випавді з приморозком але за те погідний і соняшний, на причуд гарний.

— **Київська громад. бібліотека** прислала нам до поміщення отсю просьбу: Зважаючи на те, що Київ центр і осередок українського духовного і культурного життя „Київська громадська бібліотека“, ідучи на зустріч жаданям українських читачів і бажаючи задовольнити їх потреби, поставила своєю метою відкрити з початку 1908 року „Український Одділ“, де повинні бути українські книжки, газети, журнали і инші видання, з особним українським каталогом. З свого боку бібліотека уже зробила заходи придбати, о скільки дозволили матеріальні кошти, певну кількість книжок і „Український Одділ“ почне функціонувати з середини січня 1908 року. Але, щоб як найкрасше справдити свій замір, „Київська громадська бібліотека“ звертає ся з прошенем до всіх українських письменників, редакторів, видавців, книгарів і всіх прихильників, кому дорогі інтереси української літератури і українського культурного життя, підтримати і допомогти як найповніше зорганізувати „Український Одділ“ своєю працею і ласкавою участю і не відмовити, коли є змога, подарувати і прислати свої твори і видання, а також з початку 1908 року часописі — газети і журнали, по спроможі, gratis. Всім тим, хто ласкаво згодить ся допомогти упорядковувати „Український Одділ“, ваздалесідь складаємо щирю сердечну подяку. Керманіч „Українського Одділа“: *Ол. Коваленко*.

— **Спис виборців.** Львівський магістрат оповіщує, що вже готовий спис осіб, управнених до вибору громадських радних з виборчого тіла міста Львова. Сю листу може кожний переглянути в президиальнім бюрі магістрату що дня від год. 9. рано до 1. по полудни. Рекламацийі против того спису можна вносити від 29. січня до 5. лютого включно, до властивої комісії, котра буде їх полагоджувати до 24. годин. Против ухвали комісії прислугує право відклику до президії намісництва.

— **Добрий зиск.** В минулім році переїхало

через океан з Європи і до Європи 2,000,000 подорожних; число то є більше о 300,000 чим минулого року. Приймім, що переїзд коштував одного пасажера 25 доларів, то дохід ріжних корабельних ліній виносив 50 мільонів доларів, но позаяк переїзд коштує пересічно 50 дол., отже дохід компаній корабельних виносив 100 мільонів доларів за сам перевіз пасажирів.—От як заробляють ся мільони.

— **Смерть від електричної струї.** З Гамбурга доносять, що перебуваючий там др. Шмід з Токіо, який приїхав до Німеччини з японськими студентами інженерії оглядати фабрики, при звиджуванню електричного заведення приступив за близько до одної з батарей електричних і ударений струєю згинув на місці.

— **Шкаралупу з яєць у нас викидає ся на сьміте,** а в Англії мають з неї великий хосен. Який? Домашні зьвірята потребують до доброго росту також багато вапна, а власне шкаралупа се в переважній частині—вапно. Отже в Англії скуповують єї, мелють у млинках або товчуть в мотках на муку і так подають коням, коровам, навіть курам, від чого вони правлять ся.

— **Найгірше жити безженним в Кореї.** Безженних називають в Кореї „ятів“, що більш менше має значінє слова „дівчина“. Безженний після поняття Кореї не може мати права до назви „чоловік“, він лише „ятів“. Рівнож безженний не має жадної почести а навіть найменший дїтвак може єго обидити; суд лише в виїмкових випадках бере безжених в оборону.

— **Оригінальне повідомленє про вінчанє.** При такім сьвятї як вінчанє люди старають ся бути веселими. Одна з пар звінчаних онодї у Львові повідомила своїх крєвних ось яким письмом: „Михайло і Марія з Ч. Б-ї, перший в 53. весні свого старокавалєрства, друга в 32. весні старопапєвства, добровільно, з великою радістю змінили вільний стан на супружї кайдани. Похоронне торжєство дотеперішнього їх стану відбуло ся о 7. годинї рано 28. сїчня 1908 р. в парохїяльнїм костелї св. Анни у Львові“.

— **Дрібні вїсти.** Вінчанє п. Евстахїя Гордїйчука, укїнченого богослова з пою Зофією, дочкою о. Емїліяна і Людмили з Лукашевичів Соневицьких, відбудє ся дня 4. лютого в Скопівцї (зел. ст. Хлїбчин лїсний). — Добра Лопатин в брїдєскім повітї купив від Влад. гр. Млодецького гр. Стан. Віснєвський за 1,600,000 корон.

Оповідки.

— **Вечір авторів.** заходом „Молодої Музи“ при участі запрошених осіб відбудє ся в понедїлок 3. лютого в салї „Яд Харузім“. Бїлєти продають ся в кнїгарнї Н. Т. ім. Шевченка. З авторів приймуть участь в вечерї пп. Бирчак, Карманський, Лепкий, Луцкий, Пачовський, Рудницький, Твердохлїб, Хоткевич, Чарнецький, Яцків. Крім того будуть відчитані поезії Олєся І Філянського, а також відіграні композиції Людкевича.

— **3 Надвірної.** Дня 2. лютого с. р. о год. пів до 8. вечєром відбудє ся в ратушевї салї в Надвірнї аматорське представленє: „Боз цвите“, ком. в 1 дїї Пшибильського, „Настоящі“, комедия в 1 дїї О. Бобикевича.

— **3 Болехова.** „Сокіл“ устроєє в недїлю, дня 2. лютого с. р. аматорську виставу народної штуки „Не ходи Грицю на вечерниці“, М. Старицького. По представленю відбудуть ся вечерниці з танцями

— **Іменованя.** Президія галицької краєвої дирекції скарбу іменовала податковими урядовцями: І. кл. рангї отсїх податкових офіціялів: Юл. Скроботовича, Едм. Райхєрта, Едв. Степкевича, Ів. Ричака, Ів. Хмєляжа, Володис. Табєнцького, Альф. Гєллєра, Миколу Колянковського, Юл. Пєлєра, Густ. Мазура, Мих. Пикоса, Мар. Антоша, Йос. Куманєцького, Мих. Славинського, Каз. Гєрбєста, Кам. Опольського, Вас. Гаврилова, Ант. Підфиліпського, Март. Буяка, Фел. Банася, Льва Ломєя, Як. Криницького, Мавр. Райха, Альб. Гохгавса, Люд. Зєдлєвського, Жигм. Блєцкого, Фран. Сьєнховича, Войт. Мрозка, Сем. Гопцького, Стеф. Вітковського, Юл. Пасїчницького, Фил. Раковського, Мартина Базяка, Йос. Кнєпчикє, Йос. Найдалу, Як. Тутая, Як. Кєлюєка, Волод. Єха,

Мих. Барановича, Володим. Ілєєвичє, Вилєг. Гєндля, Конст. Кумєра, Йос. Подвишинського, Франц. Датку, Мар. Монастерського і Альфр. Монсєу'єго.

Наука, штука і література.

— **Нова опера Зигфрида Вагнера,** сина Рїхарда В., н. з. „Sternengeböt“ була виставлена онодї перший раз в міскім театрї в Гамбурзі. На представленє приїхало багато визначних осіб з артистичного сьвіта. Публика, спєршу рівнодушна, аж при кінци штуки попала в захват і грїмко оплескувала композитора і артистів.

Телеграми

з дня 30. сїчня.

Відєнь. На вчєрашнїм засїданю бюджетової комісії палати послїв промовляв при позиції статусу ради міністрів також пос. Романчук. Бєсїдник обговорював інституцію т. зв. міністрів-земляків, представив єї історичний розвиток і жадав або єї знесеня, або дальшого єї розвитку в тїм напрямї, аби побіч міністра-земляка Поляків, який супротив міністрів чєского і нїмєцкого називає ся „міністер для Галичини“, утворєно також уряд міністра-земляка Русинів, бо Русини що до числа стоять на рівнї з Поляками. Дальше жадав реформи бюра корєспондєнційного, яке зі шкодою для Русинів подає одностороннї а часом прямо неправдивї вїсти. Також домагав ся покликаня руских урядників до центральных властей, рівного трактованя руских горожан з польськими в Галичинї, а вкінци заявив ся за автономією народів. Супротив автономії народностей, говорив бєсїдник, не належить стояти на скептичнїм становиску, бо і инші справи, що до переведєня яких була мала надїя і які видавались в Австрії неможливими, як прим. управлїєнєє урядничої платнї, вже здїйснено.

Відєнь. Презєс австрійської делегації, провідники поодиноких комісій і президент кабінєту бар. Бєк відбули вчєра нараду, на якій порїшено, аби засїданя комісій відбували ся в будучім тижни що дня.

Відєнь. W. Allg. Ztg. доносять з Петербурга, що стан здоровля цариці є небезпечний. Она терпить на привиди і не хоче виїхати ані до Італії ані на Крим, аби відпочати.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 29. сїчня: Кипріян Малєс, Підгайці; др. Андрїй Чайковський, Берєжани; Ольга Лївинська, Сокаль; о. Николай Кравцїв, Боратин; Павло Ориш, Збутин; Іван Левкович, Порхова; о. Порфирїй Ступницький, Товмач; Лука Нєстор, Ремизівцї; Михайло Славинський, Підволочиска; Петро Рождєственський, Росєя.

Інтелїгентна панночка Русинка

з бюровою практикою глядає посади бюрової; приймє також місце в торгєвлї. Зголошеня до Адміністрації „Руслана“ під буквами М. М. (3—3)

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подобиці даром і оплатю на зголошеня через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кілінського 1. (5—9)

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. сїчня 1908.

Щодєнно о год. 8. вечєр представленє. В недїлі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечєром. Що п'ятницї High-Life представленє. Бїлєти вчаснїйше можна набути в конторї Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-малєр

Євген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрєти і т. д.

(23—?)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всьєх річєх домашних і господарських, збіжя і пашї на случай шкід заподїяних через пожар. Оплата премїй мала, а крисить для погорівших велика.

Шкоди лїквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скорєстю. При оцінці шкід бують запрошенї 2 господарї сєлян з поміж члєнєв. Дотєпер виплатив „Дністер“ 13,747 відшкодовань в сумї сїм і пів мїліона корон.

Зиск по скінченїм році зєвєртає ся члєнам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премїї.

Банк красєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають полїси „Дністра“ при удїлюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродїїні ціли

Поясненя до обезпечєнь удїляє Дирекція або агєнти

Агєнції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многьх сєлах: там, де єще не робить инший агєнт „Дністра“, можуть письмєнні сєляни старати ся о удїленє агєнції. До тепєр дістали агєнти 969,507 К провізїї.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846,189 20
„ резерви премїй	„ 550,110 —
„ на звороти	„ 16,110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29,866 35
„ резерви спеціальної	„ 31,040 73
„ ємерит. урядників	„ 185,810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25,000 —

Сєляне! асєкуруйтє ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотєчного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотєчні
 - 4 1/2% листи гіпотєчні
 - 5% листи гіпотєчні премїєвані
 - 4% листи Товариства кредитового земського
 - 4 1/2% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облїгації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облїгації провінаційні і всїлякі рєнти державні
- Тї папєри продаємо і купуємо по найточнїйшїм курсї деннїм.

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чотири роки 20 кор.
 за пів року 10 кор.
 за чверть року 5 кор.
 за місяць 1-70 кор.
 За границею:
 щільний рік 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми оти і думи ми варени: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
 на попереднє застереженє.—
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Виклад бар. Еренталля про заграничну політику.

(X) Дня 26. січня виголосив міністер загр. справ бар. Еренталь в комісії угорської делегації довго вижиданий і з великою увагою вислуханий, виклад про заграничну політику нашої монархії.

Сей виклад зробив дуже добре вражінє, як се можна бачити і з переведеної опісля в комісії розправи і з головців дневникарства не лише австрійського, але і заграничного, яке вже маємо під руками. І зовсім природно, бож бар. Еренталь мав спромогу зазначити, що взаємини нашої монархії до всіх держав є добрі, а мирна політика, яку веде наша монархія, дала їй спромогу, звернути головну бачність на пособлюванє народогосподарским справам.

Обезпеченє мирного розвитку всіх культурних держав є найважнішим змаганєм дотичних чинників. Виходячи з сего становища, обговорив бар. Еренталь вельми основно всі найважніші події на широкім полі заграничної політики. Замітне іменно було зазначенє, що поправили ся німецько-англійські взаємини, що „відносини Австро-Угорщини до Італії укладають ся щораз приязнійше“, а та кож основне обговоренє відносин на Балкані. При сій нагоді зовсім рішучо звернув бар. Еренталь бачність турецького правительства на его обовязок, щоби причинило ся і з свого боку до уладженя тамошних відносин. Мимо всяких трудностей і перепон, які там стрічає поагода македонського питання на основі Мірцштегської програми, можна таки сподівати ся наконечного его рішення мирним способом.

Головну вагу положив бар. Еренталь на народогосподарські задачі заграничної політики нашої монархії. З того становища вказував він не оден раз на приязні взаємини нашої монархії з Англією, Францією і Зєдин. Державами, на порозумінє з Росією і тісний союз з Німеччиною, котрий має для монархії особливе значінє.

Окрім того заповів бар. Еренталь, що небавом буде заключений торговий договір з Сербією, та що розпочато в такий цілі також переговори з Болгарією, Румунією, Чорногорою і Грецією, а се викликало тим більше вдоволенє, позаяк бар. Еренталь мав спромогу зазначити, що при заключуваню сих договорів пильно буде зважати на узглядненє ріжнородних хліборобских інтересів.

Найбільше вдоволенє викликав вивід бар. Еренталля про переговори з Туреччиною в справі будови залізниці Увач-Мітровиця. Ся залізниця доведе до прямої злуки осередка монархії з турецькими залізницями, пряму злуку з пристаню в Солуні, з Піреєм і Атинами, отже з Егейским морем. Для австро-угорської торгівлі з балканськими державами і Сходом буде мати ся злука епохальне значінє, особливо тоді, коли буде здійснена злука пристани которської з чорногорским побережем вибудованою побережною залізницею.

Сі справи обговорені бар. Ерентальом викличуть в торгових і промислових кругах велике вдоволенє так само, як і заповіджений розвиток консульства для пособлюваня купецким інтересам.

Бар. Еренталь держить ся отже за сади, що треба дальше плекати приязні взаємини нашої монархії з иншими державами для обезпеченя інтересів монархії і для запевненя загального мира. Така політика певно не зустрівє суперечностей в поважних кругах.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ. ради веде пильно подрібну розправу над бюджетом на р. 1908. В розправі над розділом: рада міністрів забрав слово міністер-президент бар. Бек і висловив замітний погляд про національне питанє. Бар. Бек думає, що й в будучині, як й доси, треба поступати крок за кроком, від случаю до случаю, від краю до краю і так улажувати національні відносини аналітичною метою. В промові з 19. грудня 1907 вказав бар. Бек напрям, в яким в тій справі думає поступати. Потреба терпеливої праці, бо почуванє спокою і мира вкорінило ся вже глибоко і в недалекій будучині можна буде вказати на певні успіхи сеї роботи. Бар. Бек не вагає ся перейти всі стайї страстей, але не чує потреби, дати себе розпинати на національних конференціях для порозуміння і приносити себе яко не потрібну жертву.

Вісти про заостренє відносин між християнськими суспільниками а правительством, які останніми днями були розповсюджені по дневниках і мали нібито довести до виступленя їх з більшости, показали ся пересадними. Переговори, які перевів бар. Бек з нар. комісією христ. сусп. союзу, довели до повного порозуміння. Головнє демаганє христ. суспільників (утворенє міністерства робіт) буде небавом здійсненє.

Найвищий трибунал у Відні мав незначною більшістю знести ухвалу суду в Хебі в языковій справі, котра не допускала там чеської мови для сторін. Се викликало між Німцями в північних Чехах велике роздратованє, а віча там скликані взивають німецьких послів, виборців і дневникарство, щоби німецькі уряди узнавали лише німецьку мову урядовою і краєвою в цілих півн. Чехах.

В цілі побореня іреденти в Істриї, котра проявила так яскраво своє ествованє з нагоди побуту делегатів в Полі, наради правительства з міродатними чинниками, о чім ми недавно згадували, довели до певних вислідів.

Буде іменно переведена зміна ординації громадської і краєвої, а сойм в будучині буде складати ся з 25 італійских, і 19 славянських послів. Округи виборчі мають буту розмежені, так що не буде національної боротьби при виборах. Крім того буде в Полі заведена державна поліція.

Заграниця.

З німецької соціальної демократії виступило 14.000 членів. Є се вислід нарад конгресу свобідного союзу німецьких заводових товариств задля нападів соціалістичних дневників на сі товариства. Конгрес ухвалив заснувати дневник, щоби визволити ся зпід впливу соціалістичного Vorwärts-a.

Болгарське пересиленє скінчило ся утворенєм міністерства під проводом міністра-президента Малінова. Міністер-президент заявив, що буде зовсім предметово держати ся в македонській справі і рішучо поборювати ворохобників. Політику Стамбулова назвав він вспятною, а нове міністерство буде держати ся демократичного, вольнодумного напрямку.

Російське правительство наміряє губернію Віборську відлучити від Фінляндії а влучити до Росії. Понукою до сего послужила не лише відомая відозва бувших думців, але й потреба укріпленя побережа в справі обезпеченя Балтійського моря.

Проворохобню в Португалії розсіяли ліберальні дневники тривожні вісти, начеб у війську повстав бунт ітд. Тимчасом з урядового жерела заперечують сим вістям яко звичайним видумкам.

„Галицько-руссіє“ землячки в Петербурзі.

(Дальше).

Таким способом під фірмою добродійности почалась систематична анти-українська кампанія. В томуж 1903 році улажено цілий ряд засідань. На них виступав з промовами і докладами тойже д. Будилович, иноді дехто з галиц-

ких земляків, що притулились коло товариства — хто скарбничим, хто так собі — в Петербурзі в ціла коловні галицьких перевертнів, — оден найшов собі містечко в міністерстві внутрішніх справ, другий живе на ласкавому хлібі в якомусь славянському общежитті, третій, кажуть, іконами торгує, четвертий у якогось швейцара одної державної інституції знайшов притулок, — одним словом „кормлять ся“ од щедрот матушки — Росії. Часами наїздили на гостинні ролі наші наукові сьвітила — проф. Філевич та проф. Флоринський, а то й зза кордону — знаменитий Вергун та покійний Мончаловський, редактор „Галичанина“. Мені довелося побувати на деяких з сих засідань, бачити їх характер і ті інциденти, які часом траплялись на тих зібраннях. Перші часи збори відбувались частенько. 16. марта 1903 р. А. Будилович читав реферат „малорусскія писанія Т. Зиньківського“*). Покійного письменника Будилович змалював як нещасливу жертву злісних українофілів, що ніби то напоїли його отрутою ненависти до Росії і зробили „мазепинцем“. Наскільки проф. Будилович незнайомий з українською мовою, хоч брав ся трактувати дуже авторитетно про українське письменство, показувало те, що він страшенно калічив українські слова, як трапляло ся йому навести хоч одну фразу, а вимовляв їх він, наприклад, так: „кѳбзарь“, „гарная людина“ (зам. гарна людина) і т. д. Другий раз товариство задумало зробити вечір пам'яті галицького поета Гушалеви́ча, що писав старим „язичієм“ і при сій нагоді розказати й про Галичину. Збори галицько-руського товариства відбувались звичайно в помешканню „Русскаго Собрания“. Приходило на вечори товариства дуже небагато народу — десятків 4—5 та ще кілька студентів духовної академії. А на Гушалеви́чівський вечір явилось несподівано для його впорядчиків десятка два українських студентів; серед фраків, ряс та мундурів заясніли вишивані сорочки, червоні стрічки, почулась українська мова. Злякалась галицько-русска братія, — побачивши, що се гості не спроста, та щоб не трапилась оказія, як під час вергунівських лекцій, і повикидала з своїх рефератів усе, що тільки торкалось „політики“, і слухала публіка той вечір тільки оповідання про природні багатства Галичини, про Карпати й ті мінерали, що там добувають, та ще деклямації поезій Гушалеви́ча. Зате потрактували слухачів веселим дівертисментом: якийсь хор (здається учні якогось пансіону) проспівав пару „галицько-руських народных нѣсенъ“, як стояло в програмці; се були... „Ужъ какъ палъ туманъ на сине море“ та Шевченкова „Утоптала стежечку“ — в московському перекладі! Посміялись наші студенти та й вийшли гуртом, заспівавши на прощанє відому пісню „Шалійте“. У наших Галичан, певно, одлягло од серця, як здихались непроханих гостей, і з того часу они не публіковали заздальгидь по газетах про свої збори, а друкували або в той день, або й так нишком скликали. Та проте траплялось декому з наших бувати на сих зборах і потім. Так був я одного разу, коли читав свій доклад Мончаловський, що приїздив за „подаєнієм“. Послухав я його ляментаций над гіркою долею своїх „руських“ земляків у Галичині, що терплять і од Українців і од Поляків, жидів, Німців, послухав його жалів над убожеством старорусскої партії, — та й так разжалобив ся, що трохи був

не поклав пятака в циліндер красномовного бесідника, аж тут оден студентик, що сидів у салі, візьми та й запитай: а деж дів ся той мільон рублів, що його колись подарував міністер Вишнеградський „зарубежнымъ братьямъ...“ Як счинив ся тут гвалт, галас, як кинулись усі ті Драгомирецькі, Пухирі, Мурини і проча галицько-русска братія на того студента з кулаками, аж ті старенькі генерали та батюшки, що, слухаючи Мончаловського, куняли собі благодушно, позривались з своїх місць... Мусів той студент попросту покинути салю і йти собі во свояси. Приїздив ще згодом і Вергун, але його гостина відбулась потай-миру.

Та сеж усе політика, скаже читач, хоч і патріотична і спасительна для отечества, але деж тут „добродійність?“ Булоб гріхом промовчати, одначе, за ті добродійства, які чинило товариство галицьким русским. Ми не зможемо зараз докладно обчислити, скільки запомогло товариство ріжним Гумецьким та К^о, не маючи під рукою відповідних материялів, не пригадаємо, в які рубрики видатків записувалось те, чим „кормив ся“ той неборак, що проживав у петербурского швейцера, але оден факт ми добре тямимо. Товариство дуже хтіло мати своїх стипендіятів, щоб потім мати право заявити голосно, що оно „содержує галицько-руське юношество, що побирає осьвіту в державній Руси“, і от, щоб доставити товариству такого клієнта, оден з його членів і постарав ся: перебуваючи в Галичині він заманив одного гімназиста з Бродів утікти в Росію; хлопець мав хист до мальованя і марив вступити до академії умілости; отже його і піддурили, що віддадуть до петербурскої академії. Хлопець утік за кордон, одрізав собі шлях до легального повороту і опинив ся в руках свого „добродія“; той привіз його до Петербурга, представив прокуророви синоду яко „пламенного патріота, що хоче перейти у православіє і потім з хрестом у руках просьвіщати русских унітів“. Гімназист мови російської не розумів, порядків наших не знав, і от його узяли та й віддали до духовної семінарії. Тут йому довелося прийняти православіє. Замість мальованя мусів учень бродської німецької гімназії засісти за біблію, за гомілетіку... Рахувався він стипендіятом галицько-руського товариства, і сим оно дуже пишалось. Пізнійше хлопець той вирвався зпід опіки своїх добродіїв і перейшов до иншої семінарії в оден з українських городів. Він відвернув ся від москвофілів і зробивсь сьвідомим Українцем.

(Конець буде).

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша
в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

IX.

Львів 16 (28) мая 1890.

Високоповажаний Добродію!

Велике спасибіг Вам за Вашу щирю прихильність до мене, що так радо відписуєте на всякі мої листи. Дякую Вам також за добре Ваше слово про мою драму „Гальшка Острожська“. Крім „Гальшки“ грають в русько-народнім театрі також мою драму „Федько Острожський“, тільки-ж сього драматичного твору досіль не надруковано.

Післав я студентам-ветеринарам в Дерпті по три екземплярі Ваших творів „Хуторна поезія“, „Крашанка“ і перекладу „Шекспірових творів“. Така була Ваша воля в останнім

письмі до мене. Я написав тим студентам, щоб по одному примірникови задержали для своєї бібліотеки, а по два екземплярі сих творів відіслали Вам.

Годі тепер посилати Вам „історії руської літератури“. Її завертають назад в Росію; цензура не хоче її пропустити. Я вже найду нагоду, вислати Вам сю книгу.

Поки-що звольте мені написати де-що жите П. Кузьменка, котрого повість „Не так ждало ся, та так складало ся“ Ви оцінили в „Основах“ (1861, IX).

Ваші вірші друкуватимуть ся в „Зорі“.

С правдивим поважанєм
остаюся

Вашим щирим прихильником

Омельян Огоновський

Подвальє, 9.

ВП. Ганні Барвінкові
мій низенький поклін.

X.

Львів, 22. VI (4. VII) 1890.

Високоповажаний Добродію!

Ви написали в останній своїм письмі, що Ви звеселились, довідавшись, що я післав в Дерпт книжки для ветеренарів і для Вас. Так що-ж! всі книжки звернули нам назадъ за-примітивши, що ті книжки (між ними цілий річник „Зорі“ і моя драма „Гальшка Острожська“) заборочені цензурою. От, яка халепа заподіялась! Звернули намъ і просвітні книжочки, призначені для люду.

Спасибіг Вам за Ваші вістки про Кузьменка і про Марка Вовчка. Я послухаю Вас і напишу до ВП. Василя Білозерського, та чей довідаю ся дечого про Кузьменка й про В. Коховського. А може Ви, високоповажаний Добродію, знаєте де-що про Коховського? Ви-ж його ввели в святиню словесну.

Бувайте здорові, дорогий наш Батьку!

Ваш щирій прихильник

Омельян Огоновський

ВП. Ганні Барвінок
вклоняюсь любенько.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Макария Єгипетск.; римо-кат.: Ігнатія Єп. — В неділю: руско-кат.: Евтимія; римо-кат.: Пр. Діви Марії Громи.

— **Личні вісти.** Преосьв. Єпископ др. Хомишин не буде уділяти послухань від 3. до 10. лютого включно з причини іспитів, які в тім часі будуть відбувати ся в станиславівській духовній семінарії.

— **Політична конференція.** Черновецька „Буковина“ доносить, що пос. Ник. Василько на запросини намісника гр. Потоцького виїхав в середу до Львова, де мав відбутися з намісником конференцію.

— **Засланє В. М. Доманицкого.** Відомий український публіцист і учений В. М. Доманицкий, редактор останніх видань повного „Кобзаря“ Т. Шевченка, з наказу рос. міністра внутрішніх справ висилається на 3 роки в Вологодщину. Догадують ся, що приводом до висланя В. Доманицкого був той вплив, який мав він на селян в с. Колодистому, звенигородського повіту, звідки від родом. Разом з В. Д. у Вологодщину, тільки на 2 роки, висилається і ще кілька селян найбільш впливових в Колодистому. Сам В. Д. недужий на туберкули і тепер пробуває за кордоном на ліченю. („Рада“.)

— **Русинів не приймають до гімназії Франц Йосифа у Львові.** З наукою гр.-кат. релігії в гімназії Франц Йосифа у Львові мала дирекція тої гімназії клопів, бо рускі катехити в останніх літах провадили науку в рускій мові, хоч Поляки уперто твердили, що там ре

*) Опісля доклад сей надруковано під назвою „Генезисъ російскаго україномана“ в „Рус. Вѣст.“, 1903 р., кн. VIII—IX.

лігія має викладатись для Русинів по польськи. Тепер пораждено собі з тою справою в радикальний спосіб. На вчорашнім засіданню міської ради відчитано заяву директора тої гімназії д-ра Конст. Войцеховського, що Русинів — одним словом — викинено з гімназії Франц Йосифа і не будуть їх від тепер приймати. За те мають там вступ польські греко-католики, яких батьки зложать заяву, що бажають, аби їх сини учили ся науки релігії в польській мові. Цікаво, чи багато найде ся таких панів?

— **Осторога.** Від якогось часу агенти еміграційні, особливо в полудневих краях Австрії, намовляють емігрантів виїжджаючи до Зєдинених Держав, щоби купуючи карти корабельні, обезпечали ся рівночасно від випадку відмовлення їм вступу до краю зі сторони американських властей іміграційних, та щоби в тій цілі крім ціни карти корабельної виплатили їм ще окрему суму титулом премії асекураційної. З кількох причин треба відраджувати емігрантам заключування такого інтересу. Передовсім є обави, що властей американські будуть уважати того рода умову асекураційну за заохочуване до еміграції, заборонене законами іміграційними і дотичних емігрантів якраз для того не впусять, що забезпечили ся від невпущення. Крім того треба ще мати на увазі, що в Австрії ніяке товариство асекураційне не має права займати ся того рода інтересами, отже поступоване тих агентів є безправне і карядостойне. В тих услівах емігранти не мають ні найменшої певности, чи дійсно їх обезпечує ся. В многих случаях розходить ся від самого початку о те, щоби від емігранта забрати крім ціни карти корабельної ще й якусь суму грошеву.

— **Кацапський напад.** На віче, яке відбувало ся дня 28. січня в stodолі о. Герасимовича в Лешневі, брідського повіта, напали кацапи, що приїхали фірами з Бродів з д-ром Дудикевичом і студентами. Напасники побили колами селян, які не хотіли впустити їх на обійсте і потім утікли стріляючи позад себе з револьверів. На тім вічу складав посольський звіт пос. Петрушевич і ставав як кандидат на посла до сойму івж. Корнелля.

— **Протест прогнаних французских монахинь.** Після ухвали ради міської в Парижі прогнано і викинено на вулицю монахинь Августинки, які до тепер завідували найстаршим і найславнішим шпиталем в Парижі «Hotel Dieu», з їх молитвою і побожним житєм усвятчених келій. Настоятелька монахинь передала при сій нагоді директорови санітарному слідуєчий письменний протест: „Нині, коли мусимо опустити „Hotel Dieu“, колибелю нашої дружини і від більше як дванадцять віків поле подиву достойного пожертвованя многих генерацій Августинок для убогих хорих, примір, який ми старали ся наслідувати, мушу вам сказати, як страшно мусить нас то боліти, що нас відривають від місця наших побожних споминів і наших любих убогих. Ми є — ви, пане генеральний директоре, знаєте се так добре як я — жертвою цілком неоправданого зарядження. Ваша заява і свідощтва, які нам виставили достойні чести лікарі, наші службові настоятелі, показують дуже ясно, що ми до нашої задачі доросли. Нас відтручено від ложа хорих єдино і виключно лиш задля нашого посвяченого характеру і задля нашої монашньої одежі. Ми уступаємо з глибоко опечаленим серцем, але і з пересвідченням, що ми наш обовязок точно виповнили, і ми прощаємо тим, котрі нашого вигнання ждали. Коли буря успокоїть ся, пане генеральний директоре, ми вернемо, щоби знов при наших любих хорих зайняти так не радо опущене місце і на ново посвятити ся службі париского народа, котрого покірними слугами ми є і завжди будемо. Прийміть, пане генеральний директоре, заяву мого високого поважання. — Сестра Sainte-Marguerite, настоятелька Августинок в «Hotel Dieu» в Парижі.

— **Льви в дарунку Папі.** Місіонар о. Марія Бернард, який в осени прибув до Риму і вручив Св. Отцю відручне письмо Менеліка II, повернув потім до Абіссинії з листом Папи

до володаря Абіссинії і папским дарунком, мотайковим образом, представляючим Матір Божу. О. Бернард повертає тепер знова до Риму в товаристві місіонара-Абіссинця. Они везуть зі собою пару молодих левів, які подарував Менелік Св-ому Отцеві. Притім годить ся зазначити, що лев є народним символом Абіссинців. Герб Абіссинії представляє льва з короною і в правій лабі зі скиптром закінченим хрестом.

— **Дуга в зимі.** З Горлиць доносять, що дня 28. січня падав там рісний дощ, а потім коло 4. години по полудні виступила немов в літі прекрасна дуга.

— **Огонь.** В реальности при ул. Крашевського ч. 23. у Львові, вибух в суботу по полудні огонь в помешканю радника скарбового п. Кароля Бандрівського, причім згорів великий кіш з білем і сукнями, який стояв коло печи та канапа і дивани в сусіднім помешканю капітана генерального штабу п. Стан. Галлера. Крім того згоріли двері, що сполучали оба тоті помешканя. Шкода виносить около 1200 К. Причиною огню, котрий міска сторожа пожарна скоро угасила, було, здаєсь, то, що від розпаленої печи займив ся кіш з білем уміщеним в помешканю п. Бандрівського межи печию, а згаданими дверми.

— **Російська ескадра в Неаполі.** В порті Піреус коло Атин стоїть тепер російська ескадра, зложена з двох панцирників «Царевич» і «Слава» та кружляка «Богатир». Командантом ескадри є контрадмірал Ебергардт. Є се перший випадок по японській війні, що російська ескадра вийшла поза море Балтійське. З Піреус поїдуть ті кораблі до Неаполя, звідки контрадм. Ебергардт піде з офіцерами до Риму і буде на послуханю у короля. З Неаполя поїде ескадра до Бізerti а потім виплине на Атлантийський океан і буде звиджувати деякі порти. З кінцем цвітня поверне на Балтійське море.

— **Ратункова поготовка а військо.** Оноді в полудне їхав в Будапешті ул. Подманицкого віз ратункової пототови з лікарською помічю і стрітив машеруючий полк війська. Віз хотів переїхати поміж два баталіони, але якийсь капітан задержав віз і казав єму ждати, поки не переїде цілий полк. Публика почала тоді викрикувати проти війська, але оден з офіцерів звернув увагу капітанови, що вози ратункової поготовки мають право переїхати навіть поміж машеруючі ряди війська, бо ходить о скору поміч лікарську. Капітан примінив ся до ради того офіцера, але дирекція ратункового тов-а мимо того внесла жалобу до корпусової команди.

— **Нечиста совість.** Пишуть нам: П. Вітик хотів зложити звіт зі своєї посольської „діяльності“ перед виборцями, але бояв ся їх лица, скоро повідомив про віче лиш приватно своїх кількох приятелів. Віче відбуло ся в Дрогобичі 27. с. м., на котре зійшло ся около 200 людей, завдяки торговому дню. Пан посол властиво не сказав нічого крім звісних оклепаних фраз, якими соціялісти мелють. Заміткою була бесіда одного головусого «патріота» з першого року прав, що переїхавшись по полах — чим всіх зразив до себе — закінчив тим, що Христос Господь був соціялістом. Але і той „аргумент“ ще гірший викликав не-смак між горсткою цікавих, бо вічевиками годі їх назвати. Хтось порушив кандидатуру господаря Яця Олексовського, приятеля, відай і політичного, п. Вітика.

— **Нищене алькоголізму.** Нова американська держава Оклагема завела у себе новий закон тверезости, після якого заборонена всяка продаж і виріб алькоголічних напиків. В наслідок ухвали сего закона оден з броварів в місті Оклагема Тіті мусів випорожнити понад 2.300 бочок пива вартости 72 тисяч доларів до каналів міста. Держава заборонила вислати пиво за границю, тому компанія мусіла вилити єго в канали.

— **Срібні гульдени,** які ще доси курсують побіч монет коронових, мають бути вже в найближшій часі стягнені з обігу. В справі сій доносять з Відня до праскої Bohemii: Австро-угорський банк розіслав до всіх своїх кас у

Відни і на провінції довірочне розпоряджене, щоби впливаючі там 1-гульденові монети стягано, а виплачувано лиш 1- і 5-коронівками, бо єсть намір стягнути зовсім 1-гульденові монети. Завазом сказано, що колиби показала ся потреба середної одиниці монетарної, то будуть вибати штуки по 3 корони.

— **Становище семінарської реформи в Росії.** «Нов. Вр.» пише, що шкільна рада святійшого синоду почала писати проєкт реформи духовних семінарий. Про потребу сєй реформи висловились ще члени передсборної наради; тоді дехто з членів подав навіть план реорганізації семінарий. Кажуть, що проєкт в лютім піде до окремої редакційної комісії, як що тільки буде дозвіл висшої властей на те, щоб склилати її.

— **Дорога марка поштова.** Лондонська фірма Глендінг і Ска продала сими днями на публичнім переторзі поштову марку з острова св. Маврикія з 1847 р. червоно-помаранчевої краски. Таких марок є тепер лиш 20 примірників. Переторг розпочав ся від 200 фунтів штерлінгів а скінчив ся тим, що якийсь любитель і збирач поштових марок заплатив за неї 450 фунтів штерлінгів або 10.800 К.

— **На острові Нова Земля.** Російське міністерство внутрішніх справ виражало на острові Нову Землю спеціального свого урядника на розсліди. Тепер „Русь“ пише, ніби сєй урядник Пресняков повідомив міністерство, що на острові тепер живе 101 осіб; в сїм числі самоїдів 36 родин (95 душ) та 6 чужинців.

— **Зєдинені Держави та Японія.** У „Нов. Вр.“ поміщено розмову з американським послом Рітелем в Петербурзі. Рітель, між иншим, каже: „В багатьох газетах останними часами пішли чутки про те, що Зєдинені Держави не ладнають з Японією. Сим чуткам нема причини. Найдоскульніші питання, через які моглиб виникнути непорозуміння, еміграційні. Тепер, наскільки мені відомо, переговори в сїй важній для обох держав справі наближають ся до краю і мають зовсім спокійний напрям. Всі инші справи, які в нас є з Японією, так само обмірковують ся цілком лагідно — і я не бачу й жадної причини, якаб зробила сварку. Аджеж у нас багато спільних важніших інтересів, і через се сваритись навряд не вигідно як для Америки, так і для Японії.

— **Як заробляють реставрації під новий рік?** Газети московські пишуть про те, скільки зробили сего року в нощі під новий рік видатніші реставрації в Москві. Найбільше заробила реставрація «Метрополь» — 14.000 карб.; «Яр» тієї самої нощі набрав з московских кишень більше 8.000 карб.; «Большая московская» гостинниця — 6000 карб.; «Єрмитаж» — 3200 карб. і т. д. Крамниця Єлісєєва, що торгує напиками, заробила 31. грудня більше як 18.000 карб.

— **Поетичний кутик.**

Минають дні, минають нощі!

Т. Шевченко.

Минають дні, минають нощі —
Я над книжками лиш сиджу
І видавив вже свої очі —
Так правди все у них гляджу.

Святої правди виглядаю
І щастя долі для людства —
Ціле жите в книжках шукаю,
А щастя-правди все нема...

Яр. Гордійський.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Коломиї.** (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В неділю дня 2. лютого с. р. о год. 3 попол. „Свати соцького Мусія“; вечером представлення нема.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** відіграє в неділю дня 2. лютого о 7. год. вечером 5-актову комедію Карпенка-Карого «Мартин Боруля».

— Вечерниці з танцями, які відбудуться заходом „Забавового кружка Бесіди“ сей суботи дня 1. лютого в комнатах товариства Ринок ч. 10, заповідають ся дуже гарно. Много красавиць заповіло свою участь. Комітет доложив всяких старань, щоби так старші як і молодші приємно та весело перевели сей вечір. Початок о год. 8³/₄ вечір. Вступ 1 К. Для молодіжи академічної 50 сот. — Комітет.

— В Рогатині відбуде ся в неділю, дня 2. лютого в салі „Руської Каси“ аматорске представлення драми Франка „Учитель“. Початок о год. 6:30 вечером. Чистий дохід на будову дому „Просьвіти“.

— Іменования. Президія гад. краввої дирекції скарбу іменувала податковими офіціалами в Х. кл. рангі отсих податкових асистентів: Жигм. Шеліговского, Адоль. Вайдовского, Ем. Совіньского, Людв. Салінга, Мих. Дзюжиньского, Ів. Буя, Альф. Уляма, Едв. Новака, Томи Липеня, Влад. Вильчка, Стан. Фляка, П. Ясіпи, Брон. Карчевского, Йос. Вавровского, Стан. Бурштина, Франц. Бубницького, Володис. Турковського, Жигм. Станішевского, Кар. Гавліковського, Берн. Брильського, Войт. Пухальського, Бол. Кіселя, Мар. Венгжиновича, Тад. Радомського, Бол. Вонсовича, Ів. Новака, Жигм. Бабиньського, Як. Злонкевича, Ад. Гросса, Мих. Пеліховського, Стан. Солтиса, Альойз. Бриндзу, Ів. Сукнаровського, Ів. Келяра, Стан. Пайчакевича, Йосифа Грінберга, Томи Мазура, Володислава Боровчика, Теодора Панкевича, Омеляна Підляшецького, Мар. Пузова, Кар. Гучиньського, Анат. Стрийського, Конст. Малиновського, Кир. Петровського, Лавр. Данцевича, Гн. Полянського, Ал. Цверція, Ан. Гулевича, Мар. Павлинського, Ів. Панчакевича, Влад. Валля, Ів. Кнапінського, Герм. Атляса, Оск. Гартмана, Кел. Смульського, Ант. Підгородецького, Зигфр. Ольшевського, Ем. Рихліка і Стеф. Піотровського.

— Іменования і перенесення в судівництві. Міністер судівництва іменував радниками краєвого суду секретарів: Єронима Лукашевича в Стрию, Тад. Дяковского в Сколім для Золочева, Ів. Дембіцкого в Дрогобичи для Самбора, заступника прокуратора Волод. Маєра в Стрию, судових секретарів: д-ра Тад. Коссовича у Львові, Мцх. Яценя в Перемишлі, Ілію Френкля в Перемишлі для Сянока, Альфр. Мильського у Львові, Ант. Копровського в Самборі і заст. надпрокуратора в VIII кл. рангі Юлія Калужняцкого у Львові. — Міністер судівництва переніс радників краєв. суду: Фил. Лятошинського зі Стрия і Каз. Янка, начальника повіт. суду в Глинянах, до Львова, Кон. Онишкевича, нач. повітового суду в Снятині, до Стрия, Стан. Обертинського, нач. повіт. суду в Заболотіві і Волод. Русина з Золочева до Львова, Ореста Дембіцкого, нач. суду в Устриках, до Тернополя, Волод. Куриловича, нач. суду в Римакові, до Львова, Юл. Гарліцького, нач. суду в Підгайцях, до Золочева і Маріяна Онишкевича, нач. повіт. суду в Радехові, до Львова.

Наука, штука і література.

— Другий випуск оповідань О. Пчілки — друкує ся в Києві; мають там увійти „Три ялинки“, „Збентежена вечеря“ й „Поетове свята“. Перший випуск, — з оповіданнями „Забавний вечір“, „Маскарад“ і „Чад“, — розіслано яко додаток при 11-му числі „Рідного Краю“.

— Нове видавництво. Не маючи надій на відкрите „Кубанської Просьвіти“, кілька катеринодарских просьвітян заснували видавничий гурток під назвою „Чорноморія“ і хочуть розпочати діло видавництва дешевих брошур, щоб збільшити українську народню літературу.

Телеграми

з дня 31. січня.

Відень. Члени делегації, що належать до правниці палати вельмож, ухвалили вчера однодушно на пернім засіданню військової комісії поставити внесенє на підвижку офіцерских гаж в 1908 р.

Прага. Межи Старо- а Молодочехам прийшло до компромісу в соймових виборах. Старочехам признано 7 мандатів.

Лісбона. Правительство заявило в урядових дневниках, що не має наміру завести стан облоги. На випадок ворохобні правительство твердить, що має досить сили до її згнетення.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 30. с. м.: Осипа Чайківська, Перегримка; Корнилія Мерева, Перегримка; о. Остап Нижанковський, Стрий; о. Володимир Кальба, Соколівка; Никола Захаряевич, Радимно; о. Павло Кудрик, Рогатин; Емілія Кочиркевич, Ярослав; Евстахія Ганасівна, Бродки; Арсеній Вл. Дорожинський, Перемишль; Адольф Орнштайн, Ярослав; Бернард Шаль, Коцюбинці; Онуфрій Солодих, Вербиця; Теодор Онишков, Дмитре; о. Григорій Ковч, Лисівці; о. Іван Гордієвський, Шманьківці; Михайло Росткович, Чортків; Віктор Шараневич, Мости великі; Посипанко Іван, Лопушани; Проць Коваль, Вербиця; Евстахій Сапчук, Снятин; Михайло Клещ, Сулятичі; др. Трильовський Кирило, Коломия; Е. Козловська з доньками, Куманів, Росія; Симеон Труш, Золочів.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ Гіпотечного

порукає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4¹/₂% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4¹/₂% листи Банку краєвого
- 4% листи Банку краєвого
- 5% облигації комунальні Банку краєвого
- 4% позичку кравву
- 4% облигації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ришева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломия	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ришева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломия	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені +, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Приймається передплата

на 1908 рік

„РІДНИЙ КРАЙ“

українська тижнева часопись.

При Рідному Краєві виходитиме додатком

„Молода Україна“

щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видання — 4 карб., на півроку — 2 карб., на 3 місяці — 1 карб., за границю на рік 6 карб., на півроку — 3 карб.

Передплата на „Рідний Край“ без „Молодої України“ — не приймається. Передплата на „Молоду Україну“ окроме від „Рідного Краю“ на рік 2 карб., на півроку 1 карб., за границю на рік 3 карб.

Обидва видання виходитимуть під редакцією Д. Косач (Олени Пчілки).

Адреса контори і редакції: Київ, Маріїнсько-Благовіщенська ул. 97.

Для ознайомлення з часописею „Рідний Край“ — одно число висилається дармо.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 170 пер.

За границею:

на чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми от і думу ми вирешим: а не вимем ми мовести і віри не вимем, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславопит псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редация, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Руконписи звертає сялише напередне застережене. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Жароце-господарські виглади абстро-угорської політики заграничкої.

(+) Уже обидва попередники теперішнього міністра заграничних справ звертали бачність не лише на політичні взаємини з заграницею, але також на народо-господарські відносини. Одначе до перва бар. Еренталя в останнім своїм викладі в делегацийній комісії для заграничних справ розкрив широкі виглади на народо-господарську політику на великі розміри, а цілю сей політики має бути — «богата обміна народо-господарських дібр між Заходом а Сходом». Сей ціли має служити «прямя залізнична злука: Відень-Будапешт-Сараєво-Атени-Пірей, себ то найкоротший шлях з середньої Європи до Єгипту та Індій. Се далекосяглі і широко розведені народо-господарські виглади, як їх не можна красне подумати.

Виконане сего великанського плану, котрий бар. Еренталь подав делегацийній комісії з усіма подробицями, є зависиме однакже від одної важної обставини, а іменно, чи султан згодить ся на злуку залізниць між Увачем а Мітровицею і на злуку турецьких залізниць з грецькими в Ляріссі.

Бар. Еренталь зложив уже в довголітній дипломатичній службі численні докази, що поважно забирає ся до кожної справи, отже нема мабуть сумніву, що забезпечив ся що до згоди султана на згаданий залізничний план, скоро подав уже его делегацийі, инакше бо все те було би лише гарною мрією. Так само подрібний і вельми поучний виклад про сі далекосяглі заміри їх творця дають певну поруку, що в дійсности можна буде їх справді виконати. Сей план відповідає не лише народо-господарским потребам і культурному посланництву нашої монархії на Сході, але також інтересам балканських держав а не менше й інтересам Туреччини. Сей залізничний шлях, про котрий говорить бар. Еренталь, отворив би передовсім Боснію на сході і полудні доси зачинену оборотови торговому з балканськими державами, а так само Боснія і балканські держави були би злучені з світовою торгівлею. Східна залізниця боснійська, що виходить з Сараєва, висилає перед своїм закінченем одно рамя до сербської, друге до турецької границі. Після поданого бар. Еренталем плану отже за згодою султана мала би бути збудована залізниця через Санджак до Мітровиці, а тут лучидаб ся она з зе-

лізницею, що йде до Солуня над Егейське море. Скрізь Боснію шов би отже торговий шлях, котрий лучив би північну і середню Европу з пристанями положеними над південно-східною частиною Середземного моря. Тим способом булаб з культурними державами європейськими сполучена також Греція, наколи султан пристане на давно бажану злуку залізниць між Солуном а Ляріссою, чого буде рішучо домагати ся також австрійське правительство.

Окрім того має бути переведена залізнична злука з Чорногорою і з Скутарським озером в Альбанії, а із Котору до побережа Чорногори. Все те стає наглядним доказом на великі розміри подуманої оборотової політики, котра має розкрити промислови і торгівлі нашої монархії широкі торговіці. Се мало би також велике значінє для балканських країв, особливо для Санджаку і Македонії і приєнерило би тамошньому населеню більше доходів і ліпшого прожитку. З тим усім злагодилоб ся невдоволенє а послідувало би втихомирєне сих країв. Область санджаку Новобазарского по Міровицю належить на основі Берлінського договору під зверхність нашої монархії, а якнебудь будова скрізь сей дикий край булаб неможлива, без військової помочи, то Австрія не повинна завагати ся перед виконанєм сего великанського культурного діла, а так само не повинна оглядати ся на можливе невдоволенє Італії на случай злуки залізничної Боснії з Чорногорою і Альбанією. Ми вже нераз вказували на те на основі інформацій з певного жерела, що такі культурні діла прийняли би балканські держави з признанєм і прихильністю для Австрії.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вольнодумний союз німецький, який там намагали ся деякі німецькі політики утворити в державній раді, якось не може склеїти си. Тирольський ліберал др. Ерлер жалував ся перед виборцями, що між Німцями багато генералів, але мало рядових воєнків, а також нема значної личности з талантом, котра би взяла керму політики в свої руку. Тимто і підчас розправи над угодовими пропозиціями не було одностунності між німецькими сторонництвими і тепер так само нема ладу.

Такої самої невдачі дожив відомий вольнодумець посол бар. Гох, котрий витичив собі мету, відобрати Відень хри-

стіян. суспільникам. Змаганє его, щоби до соймових виборів зєдинити всіх вольнодумців, розбило ся.

Щоби погодити в Чехах німецьких хліборобників з радикалами, удав ся міністер Пешка до Праги, одначе, чи поведе ся єму звєсти їх до спільного ділання при соймових виборах, можна ще сумнівати си.

Тимчасом порозуміли ся з собою старо-і молоді Чехи і будуть їти разом при виборах в єскім соймі та утворять спільний державно-правний клуб.

Побіч тих сторонництв виступають в Чехах до боротьби о соймові мандати християнські суспільники і будуть ставити всюди своїх кандидатів, де лише они матимуть якісь виглади. Крім того і католицько-народне сторонництво в Чехах виступило з виборчою відозвою, в котрій зазначає католицьку основу, змаганє до народної рівноправности, опір проти признання німецької мови державною і потребу уладженя народної школи відповідно житєвим обставинам.

Проф. Масарик заходить ся ревню коло зєдиненя всіх крайних живел, а дневник «Чех» обговорює сі змаганя п. з. «протикатолицький бльоки на овиді». Резолюция ухвалена на вічу в Брандай виступає проти 7-літної науки шкільної, проти «реакції, єзїтизму», а за «вільною школою» себ то за свободним проповідуванєм соціялістичних і всяких крайних засад учителями народних шкіл. Супроти сего змаганя проявляє ся уже рух навіть посеред вільнодумного учительства на Моравії, де прихильники Масарика виступають з великою насилою проти учителів христ. катол. напрямі. Наслідком того починають учителі переходити до католицьких організацій.

Агітацийний курс устроїли минувшого тижня в Празі чеські хліборобники, в котрім мало участь около 300 молодих хліборобів, між тими і дівчат. На тім курсі поучувано, як вести агітацію виборчу, устроєно вправи в промовах, як боронити хліборобської програми, політики і тактики.

В австрійській і угорській делегацийі порушено потребу підвишеня офіційських плат. Колиж комісія австрійської делегацийі заявила ся за тим, а угорській комісії референт також подав внесенє за підвишенєм, розпочали ся в угорськім соймі горячі розправа проти підвишеня плат, щоби тим способом настроїти угорську делегацию проти сего внесеня. Мадяри грають отже двояку ролю — їх делегати у Відні удають перед короною прихильних військовим домаганям, а в Пешті роблять обструкцию, щоби приневолити до дальших національних уступок, себ то змадяризованя війська.

Заграниця.

Закон про вивласненє пруського правительства зустрінув ся з пова-

жним опором в палаті вельмож. Кардинал Коп виступив проти закона яко виімкового. Є ідеали і цілій культурі спільні засади, котрих порушене обиджує людство. Такою засадою є також право приватної власности і задлятого виіс бесідник, щоби закон звернути комісії. Промови кардинала Коп і інших бесідників, котрі промовляли в тім дусі, не міг ослабити ані Більов ані Райнбабен запевнюванем, що не бажають винищити Поляків, лише обезпечити східну маркію для Німеччини.

Італійський король, як ми вже згадували, не лише був двічі на виставі драми Д'Анунція „Il Nave“, котра є прямим візванем до визволення Адриї, але й дав ще 10.000 лір нагороди театральній дружині за гарну виставу. Очевидно се може лише причиняти ся до захопоти морської іреденти і зробити в Австрії вельми недобре вражінє.

В Туреччині визвало покликанє міністерства Малінова до державної керми в Болгарії велике невдоволенє а се діло кн. Фердинанда уважають прямим визванем Туреччини. В Царгороді знають, що Малінов має звязи з панславистичним комітетом в Москві і з балканським комітетом в Лондоні, котрі підбурюють Болгарію до заборчої політики супроти Македонії. — Так само неміло вразили султана виводи бар. Еренталя про дальші змаганя для переведеня реформи в Македонії. Заповняють там, що Австрія одержала би дозвіл султана на задуману македонську залізницю, про яку згадував бар. Еренталь у своїм виставі, наколиб відступила від судової реформи в Македонії.

Македонська справа була також порушена в престольній річі, якою 29. січня король відкрив парламент і обговорювана в англійській палаті лордів. Лорд Рітон запевняв, що правительство доложить усяких заходів, щоби в Македонії настали мирні відносини, але не треба забувати, що управління македонського питання могла би Англія причинити ся до викликаня цілого турецького питання.

У французькім парламенті дав міністер загр. справ Пішон рішучу відправу на недавні виводи б. міністра Делькассе в мароканській справі і розвіяв тривогу, яку викликала бесіда сего останнього в Німеччині. Промова Пішона буде мати такий наслідок, що в Німеччині будуть з більшим довірем відносити ся до французько-іспанського діланя в мароканській справі. Всеж таки не розвіяв Пішон всіх сумнівів. Французьке правительство бажає і на дальше придержувати ся постанов альджезірських і намагає ся тепер сі постанови виконати.

Також Італія стоїть на такім самім становищі, а заява Пішона зробила в Римі корисне вражінє.

Видавана в Лондоні Correspondence Russe подала вельми сенсацийну вість про далекосяглі переговори між Росією і Зєдиненими Державами півн. Америки. Зєдин. Держави дораджували нібито Росії, виставити 250.000 війська і вислати на далекий Схід і відступити америк. флоті операційну область на сибірським побережю, а за те Америка дала би Росії велику позичку. Одначе ся вість пущена з Англії в тій цілі, щоби викликати ворогованє між Японією і Америкою а ослабленє політичного противника використувати в народо-господарським напрямі, як се було підчас японско-російської війни.

Передвиборче сполученє католиків в Італії.

Виділ католицького союзу виборчого в Італії — *Unione elettorale cattolica* — видав знов відозву до суспільности. Насамперед відозва пригадує слова, які Сьвятійший Отець недавно виповів до заступників сеї організації: „Католики повинні взяти участь в виборах до рад громадских, щоби управою вели мужі правдиво віддані релігії і добру народа; також всі горожани повинні бути політичними виборцями, щоби не наразити ся на брак жовнірів, коли єпископи будуть вважати за відповідне взяти участь в виборах“. Інструкція Папи, читаємо далі в відозві, повинна вже вишколені групи союзу ще більше до діла загірті, а оспалих розбудити, так щоби в Італії повстали всюди виборчі союзи і сполучили ся з *Unione elettorale cattolica*. Сам Сьвятійший Отець зазначив для сеї *Unione* обсяг діланя в енцикліці *Il fermo proposito*: „Вибори до ради громадської на завісді і для всіх; політичні вибори в поодиноких случаях, в яких духовна власть узнась се за неминуче і потрібне для спасеня душ і виспих цілий поодиноких диєцезій“.

Вкінці обговорені в відозві ще три питання: яких кандидатів треба ставити при виборах, якого оружия уживати в боротьбі і яка має бути ціль боротьби? Лиш мужі, що з мудрою прозорністю і вирахованєм мають також сьмілість прилюдно визнавати сьвяту віру і її боронити, можуть входити в рахубу при виборах, а на случай свого вибору нехай дбають о моральне і материяльне добро народа. До парламенту мусить дістати ся сильна група сьвідомих католиків, яка би могла своєю повагою і зручністю привернути в парламенті і краю порядок а за границею піднести честь Італії та принести богаті овочі для релігії і вітчизни. Цілю боротьби мусить бути побіда доброго над злом. А до осягненя сего веде поступ наука, материяльний добробит і любов до вітчизни, „якої нам секти відмовляють, але ми є перші, що вітчизну любимо; бо єї справедливих прав не поборюємо, бо всюди прикладаємо руку до єї добра, готові зносити за неї нужди і неприємности, щоби лиш вона не стратила на собі дорогоцінних бисерів релігії і добрих обичаїв“.

Знаємо є річию, що італійські „патріоти“ уважають щирих католиків за ворогів королівства і тому *Unione elettorale cattolica* так сильно акцентує свою любов до вітчизни.

Die Politik ist die Kunst des Möglichen — і сего принципу держачись католики Італії старають ся при своїх перших починах здобути як найбільший вплив в громадских радах, а відтак зорганізованими чекати політичних виборів.

Лекшу і вигіднішу працю як союз виборчий має італійський союз народний — *Unione popolare fra i cattolici d'Italia* — котрого головний виділ в тих днях мав в Фльоренції перші загальні збори. Відпоручники поодиноких повітів вибрали після § 2 статута тринацять людей до президії, яка так уконституовала ся: предсідатель професор Tonolo, заступниками граф della Motta з Турина, Pio Folchi з Риму і Granante з Палермо; секретар професор Rosselli, а касиєром Burgisser. Після звіту, який зложив проф. др. Roselli, союз придбав за одинацять місяців свого істнованя 60.000 членів (то не Русини галицькі!), видає свій місячний орган і розкинув в народ 613.000 брошур, а свого органу 753.000 чисел! Взагалі публікації народного союзу вже переступили (до часу сих зборів) висоту двох

мільонів. Ціла агітація спочиває в руках генерального секретаріату в Фльоренції, Via del Cante dé Nelli 9. Річна вкладка виносить одного франка.

Дня 9. січня сего року отворено в Бергамо католицький людський університет, з особними курсами для жінок.

Ще одну потішаючу вість треба занотувати з руху католицького в Італії: католицький хлопський союз в Reggio Emilia мав при обчисленю з кінцем сего року обороту п'ятнадцять мільонів лірів, з чого прийшло єму 20.000 лірів чистого доходу.

„Галицько-руссіє“ землячки в Петербурзі.

(Конець.)

За часи визвольного руху щось не чути було нічого про галицько-руське товариство. Навіть промайнула звістка, що дехто з його діячів Галичан хоче увійти в стосунки з петербурскими Українцями. Носом прочули наші землячки „новий курс“ і повернули в инший бік. Навіть якийсь український концерт були спорудили. Але тепер знов стара погода встановилась, і в товаристві прежня робота відновляється.

20. листопада 1907 року відбулось в салі Павлової зібранє галицько-руського товариства, де виступили з докладами д. Будилович і д. Філевич. Оба говорили за Галичину. До якої міри доходила нахабна брехня останнього промовця, який, мабуть, користував ся тим, що нікому було його спростувати, показують такі слова його про український рух у Галичині (наводимо по реляції „Нового Времени“): „Серед русских у Галичині істнує розкол. Більшість каже — оден Бог на небі, оден руский народ на землі; ми не Українці; — ми рускі, але є і меншість, яка вигукує: „на погибель москалям-кацапам!“ На думку д. Філевича, як переказує „Нов. Вр.“ *) і польські і українські змаганя являють ся тепер незбутньою мрією, пережитком стадії занепаданя, викликаня замогильних тіний, а народ, мовляв, повинен шукати живих шляхів, заснованих на законах правди і поваги до чужої національної особи (?). Про д. Філевича давно відомо, що він уміє говорити так темно, що певно потім і сам не тямить, що він набалакав; правдива та казкава:

Райская птица Сирень
Гласъ ея въ пѣни зѣло силенъ,
Когда Госнода воспѣваетъ,
Сама себя забываетъ.

Захопившись своїм „співом“, пан професор добалакав ся до такого, що мовляв, — „найважливішу ролю у Відні грає не клуб українофільствующих депутатів, що звязали ся з Німцями, а власне клуб русско-народних представників, котрий займає поважне місце серед славянських партій. Український рух в Галичині, пружини котрого оголені недавно самими Поляками, являється культурним пережитком, одсталою течією, ретроградною, яку руська людність Прикарпатя із зростом просвіти таки подолає, як подолає завжди живий організм чужоюдний нарост, прищеплений йому зовні **). От так виспівує наш соловейко, вносячи дурман в голови своїх слу-

*) Ч. 11385.

**) „Новое Вр.“, ч. 11386, стаття „Зарубежная Русь“ якогось Слушателя.

хачів, серед котрих було, як каже «Н. Врем» і сім членів державної думи.

Як бачимо, діяльність «добродійного» товариства носить виразно «війнству ющий» характер проти українського руху, і безустанно сіє всілякі брехні, всілякі вигадки й інсинуації про сей рух серед своєї аудиторії. Та ми не за сю аудиторію турбуємось; она складається або таких людей, що самі живуть на кошті усякого «сиску», — сеж їх хліб, і они мусять його заробляти, або взагалі з таких людей, що з принципу ворогують проти всякої живої вільної думки, проти всякого вільного розвитку; се всі ті В. В. Комарови (ред. «Свѣта»), Будиловичі, Велячки та інші, що вписались до товариства і ходять або ходили на його збори. Але є ще категорія осіб малосвідомих, які живуть на провінції, які не мають правдивих відомостей про Галичину і думають, що «Галицко-руське товариство» справді те й робить, що добродійствує «бідним» Галичанам. О н и п і д т р и м у ю т ь с в о ї м и в к л а д к а м и т о в а р и с т в о і дають йому змогу кричати, що ось у нас є стільки й стільки то прихильників по всій Росії. Я знаю особисто, що через таку необзнайомленість з дійсним характером товариства у списках його членів стоять такі особи, що з великою прихильністю відносяться до українського руху і, наприклад, допомагають грошми видання Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові. І взагалі, може, не маючи снаги чямсь пошкодити нам фактично, «галицко-руське» товариство невпинно сіє баламутство й запаморочує людей своєю антиукраїнською пропагандою. Через те нам хотіло ся, щоб читачі наші мали раз назавжди ясне поняття, що се за товариство і які його «добродійства».

Д. Дорошенко

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Евтімія; римо-кат.: Пр. Діви Марії Громи. — В понеділок: руско-кат.: Максима; римо-кат.: Власія. — Ві второк: руско-кат.: Тимотея, Анаст.; римо-кат.: Вероніки.

— **Ювілейне свято Марії Заньковецької в Києві.** День 28. січня 1906 року останеть ся незабутнім днем в пам'яті всієї інтелігентної української людності, що празнувала своє національне свято: 25-літній ювілей найяснішої зорі українського театру Марії Костантинівни Заньковецької. Навпевне скромний театр грамотности, де відбувало ся се національне торжество, — ще ніколи не бачив такого урочистого тріумфа національної штучки. Майже вся не тільки російська, а навіть і закордонна Україна в особі незчислених представників всяких українських наукових, артистичних, літературних закладів, різних національних інституцій прислала своїх представників взяти участь в торжестві 28. січня. І справді, вражінє з сего вечера склалась надзвичайне, грандіозне.

Ще за кілька годин до початку ювілейної вистави почав сходиться до театру народ. Перед початком вистави всі місця в театральній салі, всі проходи, всі щілини були затоплені людською філею. Навіть в коридорах, саях, фойє, за лаштунками й по всіх закутках, що дотикають ся театру — переливала ся ся людська філя.

Вистава почала ся 4. актом з відомої пєси П. Мирного, присвяченій ювілятці — «Лімерівни». Публіка напружено чекала першої появи «цариці української сцени» — і коли Марія Костантинівна вийшла на сцену, — ти-

сячеголосий натовп, як оден чоловік, — злив ся в мощім захопленю. Здавалось, що не буде кінця громовим оплескам і гучним крикам привітання. Коли упала завіса після першої дії — в салі знов залунав невпинний крик. В одну мить декорації були змінені й на ко- ну з'явилась трупа Садовського й безліч представників та депутатів. Вийшла ювілятка. Знову оплески, знову «слава». Ще не встиг за- спокоїтись театр, як на середину сцени виступив М. Садовський з привітною адресою від «молодої трупи», найкращою перлиною, якої була велика артистка. Після Садовського, виступили дд. Старицка й Дорошенко з адресою «красі і силі української сцени» від київського українського громадянства. «Не трояндами запашними всипано було Ваш шлях, було сказано в адресі, не килимами дорогами та пишними встелено, — терням та будьякам силкувались закидати его вороги нашого національного відродження. Ви на те вважали, Ви підняли на себе важкий хрест української артистки. Ви сміливо серед спокус, лиха та зневаги йшли своїм тернистим шляхом і вели за собою нас, українське громадянство. Зрідного театру зробили Ви величний храм, до якого вклоняться українській умілости йшли не тільки прихильники, а й вороги — йшли з ненавистю, в скрежетом зубовним — і вертались подолані й переможені Вами... Нашу рідну драму Ви винесли на таку височінь, звідки вже не сором їй показатись перед чужинцями, вийти перед очі усього світу. Глибоку борозну провели Ви в історії нашого національного життя, — таку глибоку, що ні люди — вороги, ні час невблаганний заорати її не здолають».

Після читання при гучних оплесках, д-ка Старицка приколола ювілятці коштовний золотий, весь висипаний діамантами жетон на згадку 25-літньої сценічної праці.

Далі оден за одним пішли цілою низкою представники від різних інституцій та гуртків.

В депутації від театру Соловцова вийшли дд. Дуван-Торцов, Горелов та Смирнов. Дуван-Торцов прочитав чудово складену адресу «цариці українського театру» (російською мовою).

Відчитуване по верх 50 адрес, кількадесятьох телеграм і привітні промови (між иншими і від селян) заняли довгий час. Привіти насіли із усіх українських земель, багато також з Галичини.

На протязі всього часу читання адрес Заньковецькій було піднесено силу всяких коштовних подарунків та вінків. Підносили їх і у всіх антрактах і після вистави.

Між подарунками були такі: золота, вся в діамантах брошка з цифрою 25 — від київського громадянства; золотий ланцюх, — від петербурської громади; срібна чаша — від неї ж. Срібний вінок, різні срібні речі — від «Соловцов». Багато золотих річей; великий портрет М. К. Ювілейна афіша на шовку в д-ка Заньковецької; друкарні «Прогресс» і т. п. Вінки від київського громадянства, театру «Соловцов» «Общества драматических писателей и оперных композиторов», від д. Сахніна, Марії Ленської, від Городецького театру, від Марії Любковської, від Мильченків... Крім того було піднесено силу китиць зі свіжих квіток.

Зважаючи на пізній час, остання дія з пєси «Дві семі» не виставлялась, о 1. годині публіка урядила бучну овацію.

На свято прибула й мати ювілятки — глибока старуха.

Багато телеграм прийшло ще й на другий день після святкування ювілею.

(За «Радю»).

— **Передвиборчий рух.** Галицькі Москвичі ставлять своїх кандидатів майже у всіх сільських округах виборчих, хотай нігде не мають вигляду переперти своїх кандидатів. Нова серія тих кандидатур появилася у вчорашнім «Галичаніні». І так: в Бережанщині кандидувє селянин Прокоп Грендзола в Мельниці, в Бобреччині о. Іполит Штогрин в Бібрки (замість сел. Кузика), в Богородчанщині др. Богдан Криницький радник суду в Станиславові, в Гу-

сятинщині селянин Іван Долгополук в Крогульцях, в Добромильщині Андрей Нездропи селянин з Новосельця, в Долинщині Василь Дорожинський ад'юнкт суду в Калуші, в Жовківщині др. Мих. Король в Жовкві, у львівській повіті Мих. Химка д'як в Запотова, в рудецькій повіті селянин Іван Цьорох в Колбасович, в старосамбірській повіті Василь Басараб в'їт зі Ст. Роши, в Товмаччині сел. Григ. Боднар з Голоскова.

— **Нові залізничні шляхи.** Міністерство залізниць призволило на час одного року адвокату Йосифови Вестрайхови зі Львова і Каролєви Петшиковскому з Криниць перевести вступні роботи технічні до льокальної залізничі із Станиславова до Яблїнки через Лисець, Богородчани, Росілля, Космач, Раковець і Солотинчу, далше для залізничі льокальної з Крехович через Рожитів і Ценєву до Небиліова; — гр. Домінікови Потоцькому зі Львова разом з промисловцем і підприємцем будівельним Михайлом Поляським на вступні роботи около будови залізничі льокальної з Рахиня через Долину і Струтин вижний до Небиліова.

† **Володислав Альбин Кароль Шийковський** — власитель друкарні у Львові, упокоїв ся по довгій недужі дня 1. с. м. в 67. році життя. Покійник дійшовши довголітню, пильною працею до власної друкарні, умів цїнити працю других і тимто тішив ся любовою та поважанєм у персоналу своєї друкарні. Хоч був щирим Поляком, то відносив ся все дуже прихильно до Русинів, чого доказом була численна руска клієнтеля, поручаюча єму свої печатні роботи. Вічна єму пам'ять!

— **Убите професора в Коломиї.** «Діло» доносить, що ученики польської гімназії в Коломиї засіли ся оноді в ночи і повертаючого домів професора Пекарського побили так тяжко, що він помер другого дня. Мала се бути месть за остру класифікацію.

— **Ув'язненє ватаги вломників.** Львівська поліція ув'язнила вчєра зарібника Ант. Міруцького і сторожа камениці Василя Кіліяна з жінкою, підозрілих о належанє до ватаги вломників Васильського Снегудького. Під тим самим замітом ув'язнено залізничного реставратора в Станиславові, Якова Полляка і спроваджено до Львова.

— **Напад бандитів на торговлю в Києві.** Дня 28. лат січня о 7. год. вечером зроблено напад на корінний склеп «Цейтліп і Грінберг» на Подолі в Києві. Зайшло в магазин шість грабіжників, — п'ять з бровнігами в руках, а шестий — «бомбист» з двома бомбами наготові. Тоді в магазині був Грінберг з своїм знакомим Митницьким і 12 служачих. Побачивши несподіваних гостей, вони всі перелякались, і грабіжники, після звичайної своєї команди «руки вгору, бомбист наперед», вільно підступили до столу, де були гроші. Але тут оден зі служби, скористувавшись тим, що злочинці дуже захопились своєю «роботою», потайки вискочив на двір і сунув над дверима магазину стору. Від несподіванки тут і грабіжники заметушилились і почали стріляти в двері. Далі кинулись в навів засунені двері й вибігли на двір. «Бомбист» же щоб наполохати небажаних свідків, відбігли кілька кроків, шпурнув назад бомбу. Але вона вибухла, на щастє нічого не поранивши. Тим часом за злочинцями навздогін бігло вже багато людей з усіх боків. Відстріляючись, злочинці всі тікали і таки десь зникли в нічній пітьмі. Пошукуючись, грабіжники залишили в магазині другу бомбу, портфель з 1,027 карб., що були уже взяті з столу, й капелюх одного свого товариша.

— **Господарені ради на лютий.** Сего місяця кінчити молоченє і лагодити зерно до сїчня; добре его чистити. В теплий день заглянути до бараболі в ямах, чи не гнають. В погідні дні, коли сніг топить ся, піти і подивити ся на поле, чи не треба би де воду спустити. Лагодити ся до весняної роботи. На сїножатах коли не вкриті снігом, розкидали кертвинє і навозити компост. Декуди дуже добре є навозити сїножати вапном. Вапно до навозеня приладжує ся так: До коша з двома ушками кладе ся негашене вапно і нурає

ся на пів хвилини у воді а відтак висипає ся на землю а нурає ся свіже. Так змочене вапно розкришить ся відтак а тоді его можна вигідно розсипати по сіножати. В городі, коли де можна, треба вже тепер копати та лагодити розсадники і теплі скрині. Сі послідні можна зробити собі дешевим коштом, треба лиш мати дошки на скриню і уміти зробити собі з гнблованих лат або дощенок рами до вікон. Замість шиб можна поприбивати до рам білий пакунковий папір і намастити его олієм. До вкривання інспектів треба мат. Теплі скрині і розсадники закладає ся в найтеплішим і найсухішим місци; їх повинен в той спосіб робити, хто хоче мати ранну городовину на продаж. Треба лиш землю викопати на 30 до 40 см. глибоко на скриню; покласти скриню, наложити верству на 25 см. хоч би й свіжого коров'ячого гною а на то другу верству і добре потолочити а накінець зверху вкрити пересіяною землею на 15 см. грубо. В такій скрині сіє ся салату, калерену, каліфіори і т. п. В саді треба тепер притинати галузе на деревах і очищувати та обдранувати кору на онях. Коли дерева не були в осени погноєні, то треба їх тепер погнотити лиш не зверху, бо то не придасть ся до нічого. Треба викопати довкола дерева по під край его корони ровець або ямки і там накласти обрізку або компоту. Щепи саджені торік, треба тепер також притинати.

— **Грабіж 50.000 корон.** Вчора о 11. год. рано лучив ся в Подгужу коло Кракова випадок, який потрясує цілого Кракова. Філія австро-угорського банку в Кракові вислала інкасента Ямрозика з возним Ліхотою по відбір гроший від різних вірителів. Ямрозик виручив ся Ліхотою і вислав его самого до Подгужа, де Ліхота мав відібрати 50.000 Кізійти ся по годиві з Ямрозиком на ринку. В означенім часі прийшов Ліхота подрапаний і поваланий, заявляючи, що на него напали якісь два мужчини, втрутили до пивниці і ограбили з грошей. Повідомлена про се поліція заарядила слідство і арештувала Ямрозика і Ліхоту, підозріваючи їх о видумане того цілого нападу.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Коломий.** (Салі Каси щадниці. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каси театру).

В неділю дня 2. лютого с. р. о год. 3. попол. „Свати соцького Мусія“; вечером представлення нема.

— **Вечір авторів „Молодої Музи“** дня 3. лютого с. р. о 7. год. Програма: Людкевич Пачовський: Українська баркареля, живочий терпет в супроводі фортепяна, виконують пп. Бандрівська, Вахнянинівна і Озаркевичівна. — Н. Філявський: Хвала Тобі, хвала. Не жаль мені могил. — М. Рудницький: Жертви комедії. — Б. Лепкий: На свята. — Г. Хоткевич: Що бачила скеля? — Moszkowski: Valse Scherzo, фортепянове сольо, відорп. п. Хоткевичева. — С. Чарнецький: Сальоме (фрагмент зі студії). — С. Твердохліб: Щедрівка. Сучасний творець. Вколісна пісня. — М. Яцків: Вечірні збитки. За третьою полудою. — О. Луцкий: Еротика. — О. Олесь: З нових пісень. — Людкевич-Карманський: Піді від вас, тенорове сольо, виконає п. М. Волошин. — П. Карманський: Творив я вас... Гельот. Танець. Агасер. А все таки люблю вас... — В. Бирчак: Уступ з повісти. — В. Пачовський: Ліричні поезії. Павло Полуботок. — Супровід фортеп. до поезій обняв п. Б. Вахнянин, до вокальних точок п. Т. Шухевич. При нагоді подасть ся до відома всіх учасників що генеральна проба відбудеть ся в понеділок 3. лютого с. р. о годині 10. рано в салі „Яд Харузім“. Не учасникам на пробу вступ заборонений. — Білети продають ся в книгарни Тов. ім. Шевченка, в день Вечора від год. 6. при касі. Ціни місць: Ірядні крісла 2 К, II-р. 1 К 50 с, III-рядні і на галерії по 1 К, партер 30 с, вступ на салю 50 с.

— **Іменованя.** Президія галицької крайової дирекції скарбу іменовує податковими асистентами в XI кл. рангі підфіцірів: Ром. Козловського, Вяч. Вайса, Ад. Дітмаєра, Мавр. Кеслера, Іл. Горовіца, Фел. Лазаревича, Мих. Скочка, Дав. Чермака, Йос. Мисону і М. Тіркля та надала системізовані посади податк. асистентів в XI кл. рангі отрим податк. асистентам ad personam: Жигм. Маруцакови, Арт. Бучмі, Меч. Пенкошви, Влад. Зяркевичи, Ігн. Камінському, Ігн. Слєдзінському, Ів. Рихліцкому, Едв. Цоффальови, Каз. Арцтови, Стан. Уржендовському, Андр. Стобраві, Вільг. Домічкови, Мих. Малиновському, Теод. Лєщинському, Альой. Янкевичи, Мик. Гаврикови, Мих. Сагайдакови, Волод. Здерковському, Стеф. Никоракови, Людв. Рапацкому, Каз. Курдзельови, Йос. Терлєцкому, Вас. Виницкому, Жиг. Сабрамовичи, Іс. Лєотрінгєрови, Ів. Прибильському, Волод. Бенєкови, Теод. Холєвці, Каз. Бучинському, Меч. Сікорі і Жигм. Гавднікови.

— **З залізниць** В цілі уможливлення публіці безпосереднього зіткнення ся з ц. к. зарядом залізничним і устного представлення своїх желань і жалоб, як також засягнення інформації в справах комерціальних і тарифових, відносячих ся до перевозу на шляхах ц. к. залізниць державних, обіздити будуть делегати ц. к. Дирекції залізничної більші стації в цілі устного порозуміння з інтересентами. Делегати ті будуть приймати інтересентів з низше поданих місцевостей в бюрі начальни-ка стації, а іменно: в Сколім дня 4. лютого с. р., в Комарні-Бучалах дня 10. лютого, в Турці н. Стрієм дня 14. лютого, в Раві рускій дня 18. лютого, в Сокалі дня 25. лютого, в Перемишлі дня 3. марця і 5. мая, в Бродях дня 10. марця і 12., в Підволочисках дня 17. марця і 19., в Тернополі дня 24. марця і 26., в Дрогобичі 31. марця, в Стрию дня 7. цвітня і в Самборі дня 14. цвітня с. р.

Телеграми

з дня 1. лютого.

Букарешт. Палата послів ухвалила закон, на якого основі ті, що потерпіли шкоди підчас аграрних розрухів, можуть дістати запомогти до загальної висоти 15 мільонів франків.

Берлін. Парламент ухвалив в другім читанні бюджет маринарки.

Льондон. З Нового Йорку доносять, що там настали нечувані морози, що переступають 20 степенів. Вчора замерзло кільканайцять осіб.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Синьтускої і Косцюшка у Львові.

Прийшли дня 31. січня: о. Николай Матковский, Стрий; Іван Стасіна, Жидачів; о. Северин Борачок, Яйківці; Николай Степанів, Вишнівчик, Тимцік Володимир, Коломия; Михайло Питляр, Залізці; о. Костек Іван, Нове село; Анна Губчаківна, Зборів; Нелька Слєцка, Зборів; Михайло Хомицкий, Залізці; Антин Уляницький, Ланівці; Василь Скибинський, Глиняни; Михайло Тимчик, Глиняни; о. Василь Дубицкий, Стрий; Маркиль Куновский, Кривки; Юліан Гарух, Бремен; Димитрій Зачкевич, Яричів; Михайло Сироїдів, Самбір; Іван Гуйда, Хадачків; Димитрій Зачкевич, Садовники.

200 корон місячно може легко зробити. Подобиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньського 1. (6-9)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісно
Артистично ритівниче заведене
А. ЗІГМАН
— у Львові, ул. Синьтуска ч. 14. —
Робітня металевих і навчукових печаток.
Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і лянні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (8-?)

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, безапетитності, жодудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство. Пакет 20 або 40 сот. у всіх апіках і дрогуєриях. (12-12)

Працюйте і шадіть.

Вкладки ощадности на 4% приймає
Товариство вза много кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кшті покриття дахівками на 5%. Силату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносьє рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ полущити пози ки під догідними услівями. Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публічні добродійні цілі квоту 37,275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,835.62 К.
Уділи членські	193,659.52 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Льокації	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшім деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносіть:
 в Австрії:
 за цілий рік . . . 30 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.
 За границю:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі тисно по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милость і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що день
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
 напереднє застереження. —
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і прив-
 атні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Великосербська іредента.

(X) Звичайно звертала європейська політика більшу бачність на всякі питання а не так багато зважала на події на Балкані, котрий показує ся властивим огнищем всяких небезпечних заворушень. Останні події вказують на те, що звідтам можна найскорше сподівати ся заколоту європейського мира. В останніх днях навіть в тих областях, котрі доторкують ся інтересів нашої монархії проявили ся позначки великосербської пропаганди, що викликали певне затривоженє в правительственных кругах. Справді трудно зрозуміти, що Сербі вдають ся в такі ворохобні змагання, хоч бачать ясно, що в сербській королівстві панує великий розлад, що державна управа недбала, а династія у власнім їх краю зневажена.

До недавна був відомий лише оклик про заневолену Італію а оклик сей не перестав ще й до нині гомоніти і від часу до часу затривожує австрійських державників, як от останніми часами вказують обговорені нами події в Полі підчас побуту австро-угорських делегатів і вистава драматичного твору італійського поета Д'Анунція «Il paves». Відгомін подібних змагань відбив ся на Балкані, а звідтам проявило ся змаганє сербської іреденти. Одначе приглянувши ся ближше сим змаганням і розсліджуючи їх причини і пошуки, доходимо до висліду, що властиве жерело їх знаходить ся між мадарськими політиками, особливо посеред мадарських незалежних.

Несхитним доказом такого пособлювання протиабсбурским змаганням з боку мадарських незалежних може послужити стаття видаваного в Мостарі великосербського дневника „Народ“ з 21. січня, з котрої наводимо одну виїмку:

«Ідея мадарської незалежності має супроти Австрії лише одного щирого союзника, а тим є сербський нарід в Сербії і в окупованих краях. Наколиб Угри колинебудь згодили ся на те, щоби Боснія й Герцеговина стали австрійськими провінціями, тоді підписалиб сами собі за суд на смерть. Сербія і Боснія є природними союзниками Мадарів. Отсе становище, котрого як Мадари, так і Сербі повинні придержувати ся, а будучина покаже, що се є одинока добра політика».

Із сего можна впевнити ся, що струї італійської, так само як і сербської іреденти сходять ся в Будапешті. Ще ліпше можна зрозуміти се положенє, на-

коли розважимо, що мадарські незалежні з Угорщини пособляють сій сербській роботі, так само як італійські іредентисти стоять в тісній звязи з Італією. Се стара пісня хоч на нову нуту.

Недавня історія з бомбою в Чорногорі вказує на те, що Сербія носить ся з гадками розширення державних границь і утворення великосербської держави. Замітна іменне та обставина, що чорногорський князь загрожений сербськими загорільцями, якнебудь він не таїть ся з тим, що знищив би свого австрійського сусіда, як би лише мав силу до того.

Але також Болгарія заняла тепер дивне становище, як небудь з урядового жерела запевняють, що взаємини між нашою монархією а князем Фердинандом є добрі. Довгі роки був кн. Фердинанд в неласці у нашого монарха, але перегодом відносини змінили ся, его прийняв цісар на послуханю і заіменував навіть властителем австрійського полку. Одначе при всім тим не можна повірити, щоби Болгарію лучила щира приязнь з нашою монархією, а прихильні Австрії політики болгарські якось не можуть там виказати ся добрими успіхами. Досить згадати про се, що Стамбулов закінчив свої політичні змагання страшною смертю, та що і его ученик і наслідник Петков не удержав ся. Популярними в Болгарії є русофільські Цанковісти, а лише демократи, що обстоюють за самоуправою Македонії, стають супроти них в дечім в суперечности.

Положенє Австро-Угорщини не є зовсім приємне а стало оно тим трудніше з того часу, коли наша монархія почала рішучо наставати на переведенє реформи в Македонії. Італія також неприхильним оком споглядає на реформаційну діяльність Австро-Угорщини в Македонії, а в Сербії здобув собі міністер Пасич популярність лише ворогованєм проти Австрії. Греція почуває ся обидженою, Туреччина також невдоволена вмішуванєм Австрії в македонські справи, а на останку і Болгарія покликанєм міністра-президента Малінова, котрий має звязи з панславистичними кругами в Росії, починає відвертати ся від Австрії.

Пора отже, щоби привительство подумало рішучо про обезпеченє монархії проти всяких протидержавних змагань. Події в Полі відкрили вже в часті правительству очі, а в Реці угорське правительство зглядно намісник тамошній глядить спокійно на те, що там 500 італійських підфіцірів працюють яко робітники в пристани і утворили собі самостійну організацію.

Так само і у нас починає москвофільська пропаганда щораз більше і явнійше розповсюджувати свої змагання в широких верствах народних, а у нас успокоюють ся тим, що се «консерватисти» (до сеї справи ще повернемо). Таким способом положенє Габсбурскої монархії стає щораз грізнійше і небезпечнійше і крайна пора, щоби австрійські державники звернули на се бачність, поки час!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В делегацийній комісії для загран. справ втягнуто до розправи про заграничну політику також відомий пруский закон про вивласненє, як сего можна було наперед сподівати ся. Презес поль. кола Гломбінський, а заразом провідник всепольків, уважав се очевидно своїм обовязком заговорити про сю справу, котра сими днями була предметом горячої розправи в прускій палаті вельмож, про що ми вже звістили. Що др. Гломбінський виступить проти сего закона, се само про себе розуміло ся. Але цікаво було знати, яке він з огляду на сей закон іменем польської делегачії проголосить становище супроти німецько-австрійського союзу. Розходило ся о те, чи польське коло, котре піддержувало довгі літа політику тридержавного союзу, що вже єствує майже 30 повних літ, виступить з домаганєм, щоби сю політику залишити, а йти в іншій напрямі і примінити заграничну політику монархії відповідно національним почуванням переважної часті населення. Одначе на се не дав др. Гломбінський виразної відповіді. Він зазначив лише, що Поляки не хотять приймати на себе одвічальности за те, щоби зрушити підвалини світового мира а се тим менше, позаяк треба розріжнювати німецький нарід від пруского правительства. Се вказувалоб отже, що мимо відомого закона польська делегация стоїть за тридержавним союзом. Але в другій половині своєї промови станув він в суперечности з тим, заявивши, що тридержавний союз не дає поруки мира для австро-угорської монархії і що в тій цілі треба оглядати ся за іншою певною порукою, а таку бачив би др. Гломбінський в союзі з західними державами — Францією і Англією. З того отже виходилоб, що він є проти союзу з Німеччиною а за союзом з західними державами, котрі однак не є сусідами нашої монархії. В дальшій послідовности виходилоб з того, що др. Гломбінський є за союзом з Росією, котра є союзницею Франції.

Подібно настроєна була промова др. Крамаржа, котрий виступив також проти прускої політики і назвав її мало-

важенем австрійських Славян та заявив, що союз тридержавний, котрий таким способом більшість населення монархії роздратовує, не дасть ся на довше удержати. Се не є ніяка новина, що др. Крамарж виступив проти тридержавного союзу, бо він не раз уже в делегації заявляв ся рішучо за союзом з Росією, чого др. Гломбінський не відважив ся отверто сказати. Однак обидва бесідники не могли заперечити, що наслідком тридержавного союзу користує ся і чеське і польське населення майже 30-літнім миром для культурного і народо-господарського розвитку.

Також міністер бар. Еренталь забрав слово в сій розправі, а відповіді, які він давав на справи порушені протягом цілої розправи, зложили ся на другий широкий виклад про заграничну політику. Він говорив з певними надіями як про взаємини з Італією, так і про відносини на Балкані і при сій нагоді знов вказав на залізничу політику (обговорену нами окремо в останнім числі), котра здобула собі певну прихильність делегатів. Крім того звернув ся він і до останнього австро-угорського торгового договору і заявив, що в такому уладженню взаємин між Австрією а Угорщиною не бачить нічого сумнівного або небезпечного. При сій нагоді вказав міністер на силу народо-господарських і політичних konieczностей, котрі будуть також в будучині зєдиняючим живлом монархії і зазначив рішучо своє становище за спільністю монархії. Народо-господарська окремішність обидвох держав монархії спричинила би також політичну, фінансову і військову окремішність, а тоді була б неможлива одноціла загранична політика, а з тим занепадала б також державна могутність монархії.

Християнські суспільники домагають ся рішучо введення в життя міністерства робіт, позаяк іменованій міністром їх представник др. Гессман доси не має окремого ресорту. Однак справа зустрічає певні труднощі в тім, який круг ділання належав би приділити новому міністерству, чи зробити його міністерством будівництва, чи робітничої організації і підприємств ітп. Христ. суспільники встоюють за тим, щоби се міністерство рішучо мало суспільно-політичний круг ділання і зазначають в своїм журналі Reichspost, що такого обсягу ділання ніяк не зречуть ся. Само про себе розуміє ся, що скоро христ. суспільне сторонництво думає по-добати про введення в життя головних засад своїх посеред населення держави, повинно мати в новім міністерстві заporучений на се вплив.

Німецький міністер-земляк Пешка відбуває обїздки по різних краях. Недавно був в Чехах годити з собою німецьких хліборобників з радикалами, а звідтам виїхав до Сирії, щоби й там накликувати Німців до зєдинення і боротьби проти славянських народностей. Его промова виголошена в Градці викликала різку відправу д-ра Герольда на вічу в Нусле коло Праги. Др. Герольд заявив, що міністер Пешка може бути небезпечним для кабінету бар. Бека, бо Чехи не можуть сего стерпіти, щоби міністер в службі робив такі заяви, котрі нічого иншого не значать як знищення монархії. Обзнакомлений з відносинами монархії признає, що знищення чеського народу було би знищенням монархії. Таке поступованє повинна би Корона заборонити міністрам в службі. Так само й інші віча в Чехах ухвалили протести проти промови міністра Пешки.

Заграниця.

З Петербурга звіщає журнал „Голос Москвы“ про можливе усту-

пленє Столипіна, котрого місце мав би заняти Трепов, член держав. ради, брат бувшого коменданта палати. Ся вість не є зовсім нова. Двірське сторонництво вже не раз намагало ся повалити Столипіна, позаяк він занадто „ліберальний“. В останніх часах також висували його наслідників Акимова і Дурново. Однак Акимов був би так само неможливий як і Трепов, а Дурново не хоче прийняти такого становища. Недостача кандидатів таких, як би се бажали дворські круги, причиняє ся до удержання Столипіна, котрому цар надав на новий рік достоїнство „державного секретаря“. Перед кількома днями адавав Столипін справу з державних подій перед царем, отже з сего можна вносити, що вість наведена не має значіння.

Цісар Вільгельм мав цілогодичну розмову з австрійсько-угор. амбасадором Седені-Марічем, а сій розмові приписують велике політичне значіння. Цісар мав обговорювати останні виводи міністра бар. Еренталю, і звернути увагу на те, що в них не згадано про тридержавний союз, як се бувало звичайно. Однак на нашу думку приятні взаємини з Німеччиною були у виводі бар. Еренталю так рішучо зазначені, що не можна й подумати, щоби тут виринали які небудь сумніви.

В балканських державах зробив виклад бар. Еренталю велике вражіння, а іменно поясненє III-го артикулу Мірштегської програми В Царгороді звернули на себе бачність виводи про судову реформу в Македонії і про залізничу політику бар. Еренталю. Дневник румунського правительства виступає проти зачпок малярських делегатів і запевняє, що в Румунії нема учеників, котрі би робили панрумунську політику.

В англійській парламенті заговорено дуже поважно про безробітє і суспільні відносини. Рутерфорд звернув бачність на сумне положенє в Індії і зазначив, що Англія буде приневолена або перевести великі реформи в Індії, або діжде ся революції. Він домагає ся для Індій самоуправи і установи провінціальних парламентів, а також державної презентації для цілої Індії.

З України.

З приводу реферата д. Приходька*).

В рефераті д. Приходька нам приємно було спостерегти пробу аналізувати моральні сили нашого громадянства. Ми навряд чи помилились, сказавши, що сумні висновки сього аналізу давно відомі як теоретично так і з власного гіркого досвіду. Ще незабутнього Тараса Григоровича вернуло від галушкових патріотів, котрих згодом ушанував дуже популярним та правдивим віршом д. Самійленко. Та й взагалі, чи був, і чи є такий український діяч, який би не зазнав в гіршому своєму життю почувань героя Грінченкового оповідання „Як я вмер...“ Але сила не в змісті висновків д. референта, хоч і вони дуже кольоритні і правдиві. Вага в тому, що громадянство чим раз все з більшою та більшою сміливістю звертає ся до присутних в ньому „непевних елементів...“ Бо й справді треба почувати за собою силу, треба набратися відваги, щоби

*) Б. депутат російської думи сьвященник Гриневич подав у „Раді“ вельми цікаві замітки про моральні сили нашого громадянства. Перепечатуємо ці цінні і поучні замітки головню для тих, що так легко попадають у зневіру і опускають руки при який небудь невдачі. *Ред. Русл.*

прилюдно розкрити пекучі болячки рідного діла і заговорити про них, не боячись зневаги до власних сил, до власного сьвятого діла...

Я не з тих-то дуже сміливих і через те хотів би, по ширости, дещо зауважити з приводу надрукованого реферату д. Приходька на сторінках „Раді...“

Перш за все цілком пристаючи на змальований референтом спектр типів українського патріотизму, я не вважаю той спектр за дуже сумний, безнадійний... Принаймні з сього боку Українці навряд чи одрізняють ся від інших громадянств. Як у нас, так і скрізь, як у наші часи, так і в давніщі, в ідейних організаціях діло спираєть ся не невеличке число діячів, а решта підтримують їх, хто чим може... Пригадаймо реформування, відродження Чехів, Болгарів, або й зріст національної сьвідомости Японців, Китайців... Або, щоб багато не говорити, подивимось, як стоїть діло у таких, багатих інтелігентними силами організаціях, як кадетська, або с.-д. партія в Росії... Розумієть ся, що не все правда, коли кажуть, що Мілюков—то є кадети, а Плеханов—с.-деки, але в таких фразах правди таки є трохи, бо справедливо те, що догму, тактику партії і навіть кошти її організують взагалі не велике число енергійних людей... Наводячи сю справку, ми зовсім не маємо на думці сказати: „у нас все обстоїть благополучно...“ Ся заява не пристала ні одній ідейній організації в сьвітї, бо поки буде життя на сьвітї, доти буде боротьба за ідеали його... Ми тільки хочемо сказати, що підраховуючи свої моральні сили, нам не досить оглядатись на поширенє „непевного елементу“, а треба ще поставити питанє: чи ширить ся, чи робить ся міцнішим і авторитетнішим у нас і серед людей гурток наших щиро ідейних борців і провідників? Я на се питанє рішуче відповідаю: „так!“ і через те до більшости (крім звичайних карєристів) непевних категорій українських патріотів відношусь терпляче, кріпко сподіваючись, що згодом серед них вибереть ся значне число достойних заступників національної ідеї...

Я добре розумію, що тим, котрі попеклись, власне неможливо бути такими терплячими, але вони нарешті мусять бути такими... До сього приневолює їх обовязок вождів, котрі повинні бути „батьками“, розуміючи, що сила руху залежить не тільки від повної сьвідомости членів громадянства, але і від симпатій їх до своїх вождів... Сїм симпатії все бувають на боці тих, котрі суворо ставлячись до себе і до своїх найближчих товаришів, мають силу вибачити загалу...

(Конець буде).

Кровава драма королівської родини в Португалії.

В суботу по полудні о 5. год. dokonали анархісти в Лісбоні гидкого морду на королівській родині. Застрілили короля і наслідника престоло Людовика Филипа, а другого сина королівського Дон Мануїла ранили.

Вісти про сю страшну і потрясаючу драму прийшли аж вчорашньої неділі рано, бо цензура в Лісбоні здержувала спершу всі телеграми. Перехід замаху представляєть ось як:

Королівська родина переживала в останніх часах в своїй палаті в Віллі Вікоса, містечку в повіті Евова. Король доніс в п'ятницю правительству, що в суботу приїздить з родиною до Лісбони. Маршалок королівського двора, Рандольфо, мимо того, що поліція радила єму, аби з огляду на викриті заговори відрадив королеві приїзд до Лісбони, не зробив нічого, щоби королівська родина не приїздила. Для того король з королевою і двома синами, чуючи ся безпечним, виїхав залізнич-

цею до Лісбони, не повідомивши про це навіть поліції.

На двірці в Лісбоні всіли всі четверо до отвореного повоzu: король з королевою на заднім, а оба сини на переднім сидженю. Коли повіз доїхав до рога ул. Арсенальскої, вибігло звідтам шість мужчин в сірих плащах і витягнувши карабіни і револьвери, почали стріляти до повоzu. Від перших стрілів повалив ся візник з кізла і через то повіз не міг утічи. Короля влучили три кулі в шию і плечі і перетявши бючку, положили трупом на місці. Наслідник престолу дістав три кулі в голову і груди і жив ще около години. Молодшого сина короля пострілено в руку. Королева вийшла ціло, хоч заслоняла собою наслідника престолу перед кулями.

На стріляючих анархістів кинув ся підручний офіцер короля і убив одного, другого проколов шаблею поліціянта, а двох увязнено. Прочі поутікали. Місце замаху обсадило по хвилі військо і арештувало кожного, хто там надійшов.

Тіло короля і умираючого наслідника престолу перенесено до сусідного арсеналу, де наслідник престолу небагом помер. Вечером серед найбільшої обережності перенесено померших на королівський замок.

Того самого дня зібрали ся міністерська рада під проводом президента міністрів Франка і ухвалила, заборонити всякі збори, щоби не допустити до змови в цілі оголошення республіки.

На тім самім засіданні проклямовано португальським королем королевицею Дон Мануїла, який має вже поперх 18 літ так, що королева не буде обніматимчасової регенції.

Проклямоване нового короля Мануїла III подано безпроводочно до публичного відома. Вчора зложили в руки короля присягу висші достойники цивільні і війскові. Рівночасно записяжено цілу армію.

З Лісбони доносить даліше, що маршалок королівського двору, Рандольфо, з розпуки відобрав собі життя. Лісбона виглядає тепер як мертва. Всі торговлі замкнені, на улицах мало людей. За те на провінції мала вибухнути революція поміж сільським населенем. Також на португальській флоті мав вибухнути бунт.

Суботній випадок попередили в п'ятницю позначки революції. Двох поліціянтів убито бомбами, а много осіб на улицах ранено. Республіканці мали намір розбити в'язницю і увільнити своїх сторонників. В суботу мав оповістити урядовий дневник спис осіб, засуджених на прогнанє на колонії. Того дня замкнуло правительство чотири радикальні дневники. Се все мало причинити ся до скоршого вибуху бунту. День перед замордованем короля зібрали ся республіканці і ухвалили якісь важні справи. Можливо, що там порішено замах на королівську родину. В нарадах брали участь також офіцери маринарки і піхоти. Тому правительство підозріває, що в заговорі були інтересовані війскові круги і поручили поліції арештувати всіх учасників тої паради.

Поліція дійшла, що замах був урлянований на життя цілої королівської родини, аби потім можна було оголосити Португалію республікою. Франка, президента міністрів, мали також убити. Франко предложив вчора новому королеві до підпису декрет, яким надає собі ширшу власть діланя. Поліція переводить домашні ревізії і найшла цілі склади бомб і пального та січного оружя. Арештованих є вже тільки, що всі в'язниці переповнені. Імена урязнених анархістів держить ся в тайні. Знати лише то, що оден з них є Французом а другий Іспанцем.

На руки нового короля і королеви-матері приходять зі всіх сторін від пануючих домів і правительств вислови спочувань. У посла португальського у Відні явили ся вчора архієпископ Кароль Франц Йосиф з женою і зложили на его руки коядоленцію для португальської королеви. Потім був у него міністер заграничних справ бар. Еренталь і просив пе-

реслати португальському правительству щирі спочування.

Чужі держави вислали до Лісбони свої кораблі, аби на випадок революції в Португалії дати захист своїм горожанам.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Тимотея, Анаст.; римо-кат.: Веронікі. — В середу: руско-кат.: Климента муч.; римо-кат.: Агафії.

— **Зїзд спадкоємців гетьмана Полуботка в Стародубі** 28. січня таки відбув ся. Зїхались — пише „Рада“ — такі, яким дуже хотїлось пожити ся мілїонним скарбом небіжчика гетьмана. Записалось було на стародубський зїзд щось до пяти сот душ, а прибуло більш 350. Всіх обєднував, розумів ся, професор Рубець, ініціатор сего зїзда. Розпочав ся зїзд панахидою за гетьмана, яку відправлено чомусь було на клубній сцені. Професор Рубець усе заневирав нащадків спадкоємців, що гроші після Полуботка дійсно лишились. Але до чого вони далі там доміркувались — ще не відомо. Приблизно вираховано, що на зїзд сей вже витрачено коло 60 тис. Хто — хто, а узкоколіяка до Стародуба підчас сего зїзду таки заробила добре.

На иншій місці поміщує та часопись лист д-ра І. Луценка з Одеси, з якого уважаємо за інтересне дещо навести: Може знайде те не зайзими відомости — каже др. І. — які дійшли й до мене, цілком випадково, про сї скарби. Я не знаю відкіля д. Дмитрієв має відомости, що сї скарби завіщані на користь потреби всеї України; се щось неймовірне і мабуть безпідставне. Але й думка д. Еварицького, що сї скарби вигадка, теж тільки вигадка. Балачка про сї скарби піднімає ся у нас уже вдруге. Років 20 тому, в 80-х роках, приїздила в Полтавщину з Англії якась компанія розшукувати наслідників Полуботка. Вони розшукали таких наслідників щось коло 60 семей, все більше людей простих і бідних, саміж вони розшукували по архівах їх права, взяли від них довіренности й поїхали. Чи одержали після того що сї наслідники чи ні, не знаю. Дехто казав, буцїм би то їм вислали по 1000 карб., другі — що нічого не получили, а треті — що їм вперед заплатили. Тоді то вперше забалакали про сї скарби, казали, й писали, що їх коло 100 міліонів, що то народило стільки процентів, а положено коло 2 міліонів. Як раз швидко після відїзду сєї компанії (яка буцїм би то склала 200.000 на розшукуване наслідників), був я на Полтавщині і тут мені довелось почути від одної моєї родички П., що в початку 60-х років жив землемір на прізвїще Полуботок.

Він розповідав, що він прямий потомок гетьмана Полуботка, розповів, як его замучили в Петербурзі, як сконфіскували его маєтки і рід їх зубожів, але що після гетьмана зостались его гроші в льондонському банку і відомости про сї гроші передають ся у них старшому в роді під великим секретом, так що инші родичі нічого не знають про них. Чи були у него які писані документи, не знає. На запитаня, чомуж він не постарає ся взяти сї гроші, він відповів, що для сего треба їхати в Англію, а у него нема на те коштів. Після того років через 2 він нагло вмер, ще в цвітї сил. Після него зостались жінка і 2 дочки, без усяких засобів до життя. Жінка, здає ся, теж скоро вмерла, а дочки вийшли заміж за простих селян; тайна та про льондонські скарби, як видно, була занесена ним з собою на той світ. Як ми бачимо з сего — кінчить др. Луценко — спадщина гетьмана Полуботка, не фікція, як гадає проф. Еварицький. Гетьман Полуботко і справді зоставив і завіщав своїм нащадкам не тільки

гроші, але й инший скарб — щирю любов до своєї нещасної України. Коли скарби его й пропалц, то друга его спадщина збереглась, ми всі его прямі наслідники до неї. Ми можемо її одержати цілком і від нас тільки залежить, взяти її і показати себе достойними его спадкоємцями.

— **Переклад на 400 мовах.** Газета „Касцій“ пише, що св. Письмо перекладено вже на 400 мов різних народів. Критик Фіц-Джеральд, який студіює всі сї переклади, зазначає, що деякими ще не розвиненими мовами дуже трудно висловити такі розуміння, для яких нема в тих мовах відповідних слів. Наприклад, тубольці острова Таїті не знають зовсім слова „чесність“, а Маорійці Нової Зеландії — слова „закон“. До сего часу біблія не дійшла ще тільки до Судану, Арабії та Персії.

— **З Коломиї** доносять нам, що вість про убиство професора польської гімназії Пекарського его власними учениками є пересадна. Проф. Пекарський не вмер, але так тяжко потовчений, що буде лежати — як заповіли лікарі — зо шість тижнів.

— **Святкованє 80-літїя А. М. Толстого.** Дня 20. січня в Петербурзі відбув ся вечір в честь Льва Толстого, уряджений товариством народних університетів. На вечері було чимало визначних громадських діячів та багато членів державної думи. Вся естрада дуже гарно була уквітчана. На ній стояв бюст Толстого. Вступне слово сказав Н. А. Котляревський. Художник Ілля Рєпін прочитав уривок своїх споминів про Толстого. Промовляв про Толстого проф. Овсяніко-Куліковський. Скульптор Гінзбург розповідав про свою гостину у Толстого. М. Ковалевський характеризував Толстого, як великого художника слова. Читались уривки з творів письменника. Наприкінці виголошено текст телеграми, післаної Л. Толстому від товариства народних університетів з привітом в день его 80-річя. Гучні оплески викликала пропозиція М. Ковалевського: подбати про організацію міжнародного бюра з представників науки та штуки для святкованя 80-літнього ювілею Льва Толстого.

— **Щадниці в Росії в 1907 році.** „Т. Пр. Гас.“ подає відомости про становище російських щадниць 1907 року. Загальна скількість грошевих вкладок добралась за минулий рік від 1.035 міліонів карбованців, яких було в касах з початку 1907 року, до 1.444,800.000 карбованців при кінці року (разом з процентами на вкладки). Крім сего, при кінці 1907 р. було на 251,3 міліонів карб. процентних паперів, куплених для вкладчиків за їх вкладки. Число вкладчиків у державних щадницях, по відомостях за 10 місяців 1907 року, збільшилось з початку року на 421.600 а до 1. листопада добралось 6,086.500. Всіх щадничих кас до кінця минулого року було 6.731. З сих відомостей видно, що діяльність щадниць значно зростає.

— **Знесене вироку смерті.** Касаційний трибунал у Відні зніс вирок суду присяжних, на основі якого трибунал засудив на смерть парубка Ілька Кузьму, візника пароха о. Ксьонжека в Кокошинцях. Знесене вироку наступило з тої причини, що не провірено умового стану Кузьми.

— **Антикарська такса в 1908. р.** Міністерство внутрішніх справ видало розпорядок що до антикарської такси на сей рік. Між иншими заряджено, щоби антикар оцінюючий лікарство крім свого підпису замістив на рецепті дату і печатку, а попри підпис антикара має підписати ся і той, що виготовляв ліки. Антикарі обовязані мати на складі найменше дві флашочки протидифтеритної сукровиці з державного заведеня виробу тої сукровиці. Дозволено побирати додаток за ліки, видавані вночі від 10. год. до 6. год. рано. Від тої додаткової оплати увільнені є рецепти, на яких лікар допише Е. N. (expeditio nocturna), се значить, що лік має бути виданий і вночі.

— **Ограбленє поїзду.** На стації Надь-Бечкерек напали оноді в білий день якісь опришки на особовий поїзд і звязавши залізничних урядників і кондукторів, ограбили поштовий

віз з гроша. Опришки забрали п'ять мішочків з гріними. В погоню за ними виславо жандармерию.

— Сільські господарські товариства в Росії 1906 році. «Нашъ В.» бере з недавню виданого „спису сільсько-госп. товариств 1906 р.“ відомости про такіж товариства. Дня 1. січня 1907 р. усіх сільсько-господарських товариств було (великих і дрібних) — 1056; в сім числі: 778 загально-господарських та 278 спеціальних. 1906 року виникло 108 нових товариств; з них 6 у городах. Зі всіх 70 губерній сільсько-господарські товариства заснувались 1906 року в 35 губерніях.

— Телеграми без дроту можна надавати в ділій Австрії до кораблів на Середземнім морі.

Оповідки.

— Послїдний репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

Ві вторник дня 4. лютого „Кляте серце“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка-Карого.

В четвер дня 6. лютого на дохід бідної шкільної молодіжжя „Вишневий сад“ оригінальна штука в 4 діях Чехова.

В п'ятницю дня 7. лютого другий раз „Різдвяна ніч“ опера в 5 діях М. Лисенка.

В неділю 9. лютого послїднє пращальне представлення „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

Телеграми

з дня 3. лютого.

Монахів. З Риму доносять до Вауг. Кург., що проф. Ергардови в Штрасбурзі відобрано титул пралата з причини его критики на останню вапску енцикліку проти модернізму.

Білгород. В Сербії викрито заговор на болгарского кн. Фердинанда.

Новий Йорк. З Токіо доносять: Япанський міністер війни, запитаний в парламенті, проти кого звернене є військовоє оруженє Японії, відповів, що проти жадної з держав спеціально, але відноситься до оборони інтересів япанських на Тихім океані.

Прага. Ческі радикали поставили в Кутній Горі кандидатуру учительки Частан проти б. міністра Пацака. То саме сторонництво має поставити жіночу кандидатуру на посла до сойму в ще в однім з виборчих округів.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові

від 26. до 31. січня 1908:

за 50 клг.

Пшениця	12 00—12 25 К
Жито	11 75—12 00 К
Ячмінь броварняний	8 05—8 50 К
Ячмінь на пашу	7 60—7 80 К
Овес	6 80—7 05 К
Кукурудза	8 20—8 45 К
Просо	8 35—8 60 К
Горох до вареня	10 50—11 25 К
Горох на пашу	7 60—8 00 К
Бобик	7 15—7 35 К
Конюшина червена	75 00—85 00 К
Конюшина біла	37 50—45 00 К
Конюшина шведска	75 00—85 00 К
Тимотка	33 50—37 00 К
Ріпак зимовий	15 80—16 20 К
Насінє конопл.	9 75—10 00 К
Хміль	67 50—77 50 К
Насінє льняне	11 25—11 65 К
Львянка	11 00—11 25 К

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.
(23—?)

Поручає ся дешеве і совісне Артистично ритівниче заведење А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Синстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравюри — ви-
віски ритовані і ляні, прасовані бляхи
для сторожій і товариств. — Поручає ся
яко доставець ріжних руских товариств
і Урядів парохіальних. (9—?)

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоро-
нить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує
помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені
проти кашлю, хрипки, катару, флегми,
закатареня устної ями, дихавиці і ко-
клюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Ді-
стати можна у всіх аптиках і дрогу-
ериях.

(15—24)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
хованя папери вартісні і дає на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Цід тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдогіднійши зарядженя.
Приписи дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

При закупні товарів просимо покли-
кувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення.
В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-
пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life
представлення. Білети вчаснійше можна набу-
ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-
ка ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий до-
машніх і господарських, збіжжя і паші на слу-
чай шкід заподіяних через пожар. Оплата
премій мала, а користь для погорівших
велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бу-
вають запрошені 2 господарі селяни з поміж
членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 від-
шкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле-
нам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені
члени по 10 сот. за кождо корону заплаченої
річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, і т. д. приймають
поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає „Дністер“ для
Краківського Товариства, а провізію від таких
обезпечень відступає „Дністер“ на добродійні
цїли.

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекция
або агенти

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де ще не ро-
бить инший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділенє агенції.
До тепер дістали агенти 969 507 К провізій.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846 189 20
„ резерви премій	„ 550 110 —
„ на звороти	„ 16 110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29 866 35
„ резерви спеціальної	„ 31 040 73
„ емерит. урядників	„ 185 810 21
инші фонди заосмотреня	„ 25 000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї,	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35J
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34J
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені
†, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, —
в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за члнй рік . . . 30 пер.
 « пів року . . . 10 пер.
 « чверть року . . . 5 пер.
 « місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члнй рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 « пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Посилання число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвен ми очі і душу ми виресли: а не новьмем милости і віри не новьмем,
 бо руска ми серце і віра руска.» — З Руславаных псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім медаль і руских съвіт
 є 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
 щини). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
 напередне застережене.

Рекламациі неопечатаіє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки

Убийство португальского короля.

(+) Вчора подали ми на основі телеграфічних вістей опис убийства португальского короля Карльоса і наслідника престолоа Людвика Филипа. До такого сумного кінця довело змаганє, щоби з підмогою диктатури міністра Франка зарадити лихому стану фінансів і втихомирити край зворушений невдоволеними сторонництвами. Фінансовий нелад, марнованє кольтоній і податковий гнет викликали зараз на початку володарства короля Карльоса небезпечне заворушенє. Проявили ся між невдоволеними країні змаганя до введеня речипосполитої і викликували нагальні вибухи, котрі Карльос усмирював жорстокими способами. Але коли навіть в поступових верствах прихильних династії почав проявляти ся опір проти несумлінної господарки правительства і легкодушного марнотраства корони, хватив ся Карльос замаху державного. Але позаяк не введено після сего замаху ніяких реформ, отже невдоволенє не уступало, а тоді король рішив ся ввести диктатуру з міністром Франком на чолі. Вправді не знесено конституції, але не скликувано кортезів (парляменту) а всі справи полагоджувано королівськими розпорядками. Сю зміну приняло населенє спершу спокійно, утомлене безнастанною боротьбою сторонництв, занепадом торгівлі і занепадом вартости цінних паперів.

Одначе републиканське сторонництво покориствовало ся сею застановою парламентаризму, невдоволенє прибрало ціху революційну, а в осени край був уже так зворушений революційними письмами, що інші монарші двори дораджували королеви вернути до парламентаризму. Вправді король обіцяв перевести вибори до парламенту в цвітіню, одначе ся обіцянка показала ся уже спізненою. Невдоволенє і зворушенє вкорінило ся вже занадто глибоко, так що навіть війська не було певне правительство і останніми часами два полки треба було розброїти. В Опорто (де тепер після убийства короля, як звичають телеграми, проголошено републику) утворив ся в грудні заговор і викликав уличні заворушеня, котрі вправді зараз втихомирено.

Почав ся отже на добре революційний рух, котрий диктатор думав згнобити поліційними способами — ревізіями, застановою видавництв, розв'язуванєм товариств і т. п. Навіть визначний консерватист, як президент сенату Кунга і провідник поступовців, бувший міністер-президент Макадо перейшли в табор републиканський і оповістили се прилюдно, що волять річ посполиту, як таку монархію, хоч все своє жите були монархістами. За їх прикладом пішло багато інших, а короля в опері витали окликами: „Геть з ним! най живе дон Мігуель!“ Диктатор Франк почав ще гірше лютувати і візвав до себе радних Лісбони та загрозив, що

на случай революції вйде 40.000 іспанського війська а англійська фльота окружить столицю від сторони моря. Така погроза чужим наїздом довела до того, що сторонництво відродин злучило ся з републиканським. Правительство увязнило більш як 300 кандидатів на послів, а наслідком того революційне і радикальне сторонництво постановило хватити ся революції такими способами, як се ведено в Росії. Вже перед кількома днями дійшли вісти про сі заміри до дворів європейських з Мадриду. Португальські дипломатичні представники на дворах європейських одержали порученє заперечити вістям про революційний рух в Португалії і так зробив між иншими і португальський посол у Відні, одначе події заперечили знов сим заявам. Вже 30. січня населенє в Лісбоні пірвало ся до боротьби з війском на улицах, а правительство переконало ся при сій нагоді, що не може числити на деякі полки і усунуло їх із столиці.

Вибух революції був уже назначений на 31. січня, яко роковини «народної революції» з 1846 р., але доперва в суботу постигла короля і королевича трагічна смерть. Рух революційний викликали републиканці і нема сумніву, що будуть змагати до введеня републики. Сегодня ще годі оцінити всю досяглість страшної події в Лісбоні для межинародних відносин. Проголошено інфанта Мануїла королем, а рада міністрів застановляла ся над можливістю візвання іспанської помочи військової, щоби не допустити до явної революції. Події в Португалії обходять живо Німеччину і Англію, між котрими ще в 1898 стануло тайне примирє що до португальських кольтоній в Африці.

Занепаг соціялістичних стоваришень родітчихих.

(X) Орган соціально-демократичної комісії для робітничих стоваришень в Австрії «Die Gewerbschaft» подає в щойно виданім числі звіт комісії за 1907 р. Сей звіт зазначає а н а ч н и й з а н е п а д що до зросту соціально-демократичних стоваришень.

«Приріст членів в загальній організації не є в минувшій році такий значний, як в 1906, сказано там, позаяк приблизно прибуло лише около 60.000 нових членів. Таким способом придбано о 60% менше членів, як в 1906. році».

Цікаво як соціал-дем. комісія сей очевидний у б у т о к соц.-дем. руху виправдує. Потроха, каже она, винно сему народо-господарське пересиленє, але оно проявило ся аж під кінець минувшого року і не повинно би властиво вхо-

дити в рахубу. Причини сих страт соціал-демократії треба радше глядіти «на політичнім полі» і се так собі невиразно признає навіть сей звіт. «В першій півроці вичерпали ся всі сили робітничої організації і скупили ся для виборчої боротьби. Після того послідувало очевидне знесенє агітаційних чинників, а наслідком того занепадала також робота в стоваришенях».

Отсим признає комісія мимохіть, як небезпечним для організації робітничих стоваришень є політизованє а тим самим і для народо-господарського добра робітників, котре повинно би бути зависиме від організації стоваришень. Провідники соціал-дем. стоваришень кинули ся до виборчої боротьби яко політичні агітатори і цілого півроку не турбували ся справами стоваришень і робітників.

Одначе се поясненє соц.-дем. комісії робітничих стоваришень можна лише в часті прийняти. Пересиленє проявило ся аж під кінець року, а колиб вибори самі були причиною сего занепаду, то як же се пояснити, що вже в 1906 р., де ще не було виборів, проявив ся процентовий занепад соціал-демократії. Для цікавості і зрозуміння наведемо тут числа, котрі поясняють зріст соціал-дем. стоваришень робітничих в останніх роках. Они придбали

в році	членів	
1903	19.487	14.41%
1904	34.356	25.62%
1905	133.978	70.85%
1906	125.171	38.74%
1906	60.000	23.39%

При тім треба на се ще звернути бачність, що природна спроможність розширюваня соц.-дем. стоваришень тим уможливлена, що на основі власного признання соціал-демократії з усіх робітників в Австрії є лише 16—17% зорганізованих на соц.-дем. основі, а великі останки незорганізованих виставлені на агітацію соц. демократів. При правильнім розвитку було би отже сильне розповсюдженє тих соціалістичних стоваришень робітничих зовсім природне. Колиж занепадає притягаюча сила тих товариств, то неперечно внутрішні причини з самої соціал-демократії тому винні, бо їх агітаційне поле не лише не зменшило ся, але навпаки збільшило ся.

Занепад соціал-демократії стане нам тим лекше зрозумілим, наколи роздивимо ся в отсих числах: В 1906 р. спромогли ся соціал-демократи з 275.690 новоприсуплених членів удержати лише 125.171 отже 45.4%. Більша половина знов від-

пала від соціал-демократії. Т. зв. стабілізаційна цифра, котра є виразною притягаючою силою соц.-дем. програми, відбула в рр. 1903—1906 ось які переміни: в 1903 р. виносила она 29·6%, зросла в 1904 р. на 34·14% а в 1900 дійшла до 54·75%. За те в 1906 р. спала на 45·4% а так само не можна було здержати спаду в 1907 р. А се виходить ось з яких чисел: соц.-дем. союз гірничих робітників придбав в 1907 до 30 листопада не менше як 14,027 нових членів; але супроти сеї цифри стоїть відступство 11,540 членів. Союз робітників хемічного промислу прийняв в минулому році 10,333 нових членів, але з тих знов відпало 9160. До союзу перевозових робітників приступило 6884 нових членів, а відпало з них 3112. Сей союз, котрого провідником є пос. Форштнер, втратив н. пр. в Градци найбільше членів. Союз соц.-дем. крапців прийняв 4,700 нових членів а втратив 4,400. Союз шевців спромігся з 4,033 членів удержати лише 254! Союз ткацьких робітників прийняв 30,000 членів, але 23,000 тих „нових“ відпало. Коли отже не будемо брати в рахунок робітників будівничих, бо тут пересиле не далося найбільше в знаки, то всеж таки вимівки соціал-демократії не можуть мати загального значіння. Навпаки рік 1907 мав в першій половині великі народо-господарські успіхи. Колиж соц.-демократ. стоваришеня тратять таке значне число членів новопрдбаних, то се можна лише тим пояснити, що робітники признають потребу організації стоваришень, але вступивши до них під впливом агітаторів і розглянувши ся опісля в справдешних відносинах, виступають, наколи соц.-дем. насила не приневолить їх там остати. Числа новопрдбаних показують почування потреби організації, а відпаданє нових членів стає доказом, що наші робітники ще не затратили зовсім здорового світогляду і мають свій ясний суд. Тимто пора взяти ся до організації робітників на християнсько-успільній основі.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Всім тижні відбувають ся засідання комісій делегацийних а рівночасно працюють деякі комісії державної ради. Сегодня збирає ся знов бюджетова комісія а також господарська комісія, котра буде радити про віддодженє селянської посілости. В середу збирає ся виконний виділ (дев'ятка) німецьких поступовців, серед котрих проявляє ся великий розлад і невдоволенє, отже можна сподівати ся горячих розправ. Про се невдоволенє пишуть до Grazer Tagblatt-у з Відня, що промова бар. Бека в бюджет. комісії і острі заяви Славян проти промови міністра Пешки викликали велике роздратованє. До того ще мали німецькі поступовці дізнати ся про уступки зроблені нібито міністром-президентом Славянам на народо-господарськім полі на шкоду Німців. Се може причинити ся до

зміни становища німецьких членів в бюджет. комісії, а дальше поступованє д-ра Крамаржа в дотеперішнім напрямі може зробити неможливим побут німецького міністра-земляка побіч чеського. Отже Німці-вольнодумці знов починають сердити ся на правительство. Міністер Пешка проголошує, що німецько-чеський спір може лише так закінчити ся, що оден з народів поселених в Чехах щезне (очевидно бажанє се зверненє до Чехів) а коли Чехи справедливо сим роздратовані стають до оборони Німці відгрожують ся правительству. Справді можна сказати: бють і плакати не дають!

В соціал-демократичнім таборі в Чехах проявив ся страшний розлад. Недавно чеські соціал-демократи ухвалили крайно-національну програму, відкинули національну автономію і заявили ся рішучо проти поділу краю і адміністрації в Чехах. Дня 30. січня скликали німецькі соціалісти віче до Праги і ухвалили, як раз противне тому, що перед кількома тижнями фракція посла Немеца прийняла яко основу. Німецькі соціалісти бажать розв'язки національного питання в національній автономії, національним розмеженю округів і установленю німецьких урядників для Німців, а чеських для Чехів. Двоязычність урядників уважають они непотрібною, хіба лише в мішаних округах. Бачимо отже, що посеред соц.-дем. сторонництва на точці національного порозуміння панують найбільші суперечности.

Німецькі хліборобники в Чехах відбули також збори в Празі і ухвалили, що загальне право виборче має своє оправданє в національно-одноцілих краях, але в мішаних краях треба бути в тім згляді вельми обережним, і вимагає зрілої розваги. Про недавню промову бар. Бека що до націон. порозуміння висловив ся пос. Кріцнер, що сею промовою в бюджет. комісії бар. Бек залишив свої змаганя і надії на німецько-чеське порозумінє розв'язали ся а тим способом скріпить ся лише становище Чехів, котрі щораз більше б дуть підкопувати становище Німців. Видно отже з того, що Німці бажалиб такого порозуміння, котре ослабило би становище Чехів.

Виклад бар. Еренталья в комісіях угорської і австрійської делегації викликав усякі відзиви по дняниках. Деякі австрійські дняники добачили в тім викладі занадто далекоюсяглий зворот в сторону Малярів, а тимчасом рішуче зазначенє спільности монархії викликало зворушенє між малярськими независимцями, котрі народо-господарству окремішність уважають конечним домаганєм і помостом до національної і політичної самостійности. Видно з сего, що бар. Еренталь умів як раз знайти відповідну середню дорогу, а заграничні дняники висловили загальне признанє міністрови загр. справ, так само, як і більшість тутешного дняникарства.

Одначе балканська політика бар. Еренталья зустрінула ся в російськім дняникарстві з великим невдоволенєм, очевидно наслідком понукки з вишого місця. Зазначають там іменно, що проголошенем сеї нової політики залізничої зійшов бар. Еренталь з дороги Мірцштегської програми. Ся програма не є сама про себе цілю, лише наслідком засад умовлених між Росією а Австро-Угорщиною. Тимчасом залізнична політика бар. Еренталья виросла понад голову Росії, а лише Італія була про се повідомлена. Переговори між бар. Еренталем а Тітонім в Дезію відбули ся без порозуміння з Росією. Скоро отже Ав-

стрія дістане дозвіл на будову тих залізниць, почне Італія будувати залізницю в Альбанії. Така умова між Римом а Віднем уже довершена, але се веде до цілковитого звороту в консервативній політиці дотеперішній великих держав на Балкані і може довести до далекоюсяглих наслідків у розвитку політичного положення на Сході. До сеї справи ми ще окремо повернемо.

Заграниця.

Американське фінансове пересиленє не тільки не застановило ся, але ще дальше проявляє ся. В сенаті Зєдин. Держ. півн. Америки предложено звіт, котрий виказує, що в часі останнього фінансового пересилення стягнено з обороту 296 мільонів доларів, значить майже 1/10 всего гроша, який був в обороті в Зєдин. Державах. Се недовіре суспільности причинило ся у великій часті до фінансового занепокоєня. Дня 31. січня наспіла вість, що два дальші банки застановили виплати, а се тим сумнійше, що оден з тих банків є національний банк управнений до видавання банкнотів.

Се пересиленє приневолити президента Рузвельта виповісти справдешню війну американським мільярдерам, котрі диференціальною грою на біржі цінних паперів довели до такого грізного положення. Народно-господарське зіпсутє треба конче поборювати і унеможливити такі скандали, які діяли ся в останніх часах. Президент домагає ся, щоби конгрес ухвалив закони проти сеї гри біржевої. Лихо лише в тім, що з марцем 1909 уступає Рузвельт а тепер уже веде ся шалена агітація виборча за новим президентом і з обидвох сторіт мільйони підуть на сю агітацію. З другого боку настало велике невдоволенє задля страт народно-го майна в численних банках і товариствах, котрі застановили виплати, а деякі з тих стояли очевидно в звязи з спекуляціями американських мільярдерів. Можна отже сподівати ся, що в Зєдин. Держ. тепер розятрать ся пристрасти, а се не може остати без впливу також на Европу.

3 України.

3 приводу реферата д. Приходька.

(Конець.)

Не раз і нам доводилось натрутуватись на лінивство, недбальство, несвідомість, неоднотайність і легковажність значної частини того гурту, серед якого нам приходилось працювати. І нам зараз на душі ставало легше, як тільки ми згадували собі отсі чотири річи... Перша річ — ми згадували себе, якими ми були скільки, або скільканайдять років тому, і — нічого правди крити — в типах, котрі так нас хвилювали, ми не раз пізнавали... себе самих. Але що казати про поодиноких людей. Чи давнє слово „філ“ стало огидним серед красних сил українства?!.. Друга річ — перше, ніж обурюватись на якого чиновника, що нишком ходить до „чорносотенного кума“, варт запитати, звідки він узяв ся такий... Панове, згадайте, як тяжко нівели й ламали його психіку рабські традиції, тенденційне вихованє, тяжкі, ненормальні для вільного духового розвитку умови служби і життя і ви зрозумієте, що він, навіть при всій охоті, не може зараз підняти ся до наших поглядів, які зразу мусять йому здавати ся навіть незрозумілими... Третя річ — всі ті „непевні“, всеж свої, всеж „не вороги“, вони навіть люблять Україну, люблять по своєму — інстинктивно...

А чимало є таких, котрим не поможе ні «Евшан—зіля», ні рідна пісня колискова?...
Четверта річ — без „бутафорії“ особливо серед молоді ніяк не обійти ся.

Дійсне розуміння потреб сучасного життя українського народу не так то легко даєть ся. Для сього треба: або багато працювати, стеживши за науковими досліддами і літературою, або, не залишаючи теоретичного ознайомлення, самостійно від ворожих впливів стежити за життям народу в тій чи иншій сфері, мавши час для досвіду в тім життю. Знов же по щирости кажучи, є чимало таких питань розв'язання яких навіть для тих, що давно широко цікавились народним життям і переконались в його ненормальности, існують більш менш в формі а priori. Се я кажу на підставі власної практики...

Здавало б ся, що трудного в тому, щоб формулювати свої погляди про відносини України до фінансової державної політики, погляди про автономію України, автономію української православної церкви, реорганізацію школи й суду на національних принципах...

А про те, коли прийшлося за сі питання взятись українській парламентській громаді, зараз же стало ясным, що своєю тільки силою далеко не поїдеш, що треба вдатись до різних авторитетів-спеціалістів, і то спеціалістів, на праці яких і справді можна було б покласти ся, ой як не багато... І дивного тут нема нічого-гісьенько, бо, як ми вже й казали, так буває не в українському тільки громадянстві, а скрізь, і буває не через моральний занепад громадянства, а через те, що море життя дуже глибоке й не одноманітне — його не легко оглянути — дослідити, щоби достать ті перлини, котрі в ньому загрузені, щоб улучити добу, коли саме ті перлини винесуть ся на берег, приступний для всіх і кожного...

Ся робота є роботою геніїв народа, а підпирають її своєю працею чесні робітняки на всіх глибинах й ширинах житейського моря...

Д. Приходько виходив у своїй, ще раз зазначимо, дуже інтересній праці з тих фактів, на яких „попекли ся“ проводарі української ідеї... Сумні, розумієть ся, сі факти, але... прошу не лаяти мій оптимізм — але всеж таки гріхом було б перед країною з сих фактів скласти висновок: „не обпікайтесь!...“

Навпаки, я скажу і знов скажу, „обпікайтесь! обпікайтесь, панове! Бо инакше не може бути діла!... Бо колиб ніхто з борців за наше національне відродження, за чесне право свого серця і думки не „обпікав ся“, то ми навіть „Кобзаря“ не малиб... У нас не було б ні літератури, ні штуки, ні науки української, ні навіть і тої солідарности і національної свідомости серед інтелігенції і народу, котрі так не тіпають наше серце тепер. І не думайте, прошу вас, панове, що інертність маси, легкодухість членів громадянства, тож особиста вдача української нації... Згадаймо, панове, долю літератури, науки, штуки инших народів, як вони там народжувались та розвивались. О, я знаю, там не могло бути таких тяжких наслідків для національних талантів, ініціаторів, але через що? Через те, що їх і коштами, і морально підтримували уряд і багаті... До Українців же уряд чи в Росії, чи за кордоном завжди ставив ся дуже вороже.

Напійж багаті зрікли ся народа...

І коли ми отсе пригадаємо, то повинні подивувати не тільки численности жертв наших ідейних борців, а навіть тому, що український народ найшов у собі сили хоч так піддержати своїх діячів і спільними своїми силами в Росії, Австрії, Америці підняв ся на той ступень, на котрім нація не вмирає...

Так будемо ж вірити в рідний народ і терпляче, невпинно закликати братів своїх: „до праці, до щирої праці!“

Свящ. Ант. Гриневич.

Кровава драма королівської родини в Португалії.

Надзвичайне видане урядової газети в Лісбоні оголшує отсю прокламацію короля Мануїла II:

„Нечуваний злочин наповняє горем моє серце яко сина і брата. Знаю, що нарід спочуває мому горю і з обуренням звертає ся против страшного злочину, котрий єсть безпримірний в історії. На основі конституції єсьм покликаний кермувати судьбою королівства. Відповідно до того зверну всі мої змагання для добра вітчизни і буду старати ся заслужити собі на любов народи португальського. Присягаю безвергати релігію католицьку і ненаврушимість королівства і держатись конституції. Заявляю також, що задумую задержати теперішній кабінет.

Лісбона, 1. лютого 1908. Мануїл II“.

Прокламацію контрастигували всі міністри, мимо того старий міністерський кабінет не устояв ся, бо єго президентови Франкови приписують всю вину замордовання короля Кароля і наслідника престоло. На палату Франка напали в неділю републікани, але відперла їх муніципальна гвардія. Франко має або вже і виїхав з Португалії. Кабінет подав ся до димісії. Утворення нового кабінету король поручив адміралови Амаралі. Новий кабінет буде компромісовий, зложений із представителів всіх стороництв монархічних.

Король Мануїл II. (якому ледви що минуло 18 літ) явив ся вчора на засіданню ради стану і глибоко зворушений промовив: „З огляду, що в політиці не маю ніякого досвіду, передаю ся в ваші руки і числю на вашу поміч і вашу мудрість“.

Члени розв'язаних кортезів будуть радити аж до покінчення нових виборів. Речинець зібрання кортезів ще точно не означений.

В Лісбоні ув'язнено доси кілька сот осіб, а в неділю страчено кількадесят осіб на основі вироку полевого суду.

Замах на королівську родину був ділом військового заговору. Убийники були підплачені, а на се вказує обставина, що при однім з них найдено повну калитку золота. На революцію в армії однак не заносить ся. Як раз військо удержує порядок в Лісбоні і на провінції, а в місті Оporto виступило оружно проти цивільного населення, яке прокламувало републику.

Сусідка Португалії Іспанія видала як найостріїші зарядження що до стереження границі. Всіх подорожних, прибуваючих в Португалії піддають строгій ревізії. Однак тих подорожних вельми мало. Поїзди з Португалії приїзять до границі порожні. На випадок революції Іспанія вислала би до Португалії свої війська, але доси ще не заряджено мобілізації іспанської армії.

Королева-вдова Амалия є тяжко хора, потрясена суботнім випадком. Король Мануїл носить ранену руку на переписці. Зі всіх сторін надходять до королівської родини вислови спочування. Наш монарх Франц Йосиф і архієпископи вислали кондоленційні телеграми на руки португальської королеви вдови. Від инших монархів наїшли також вислови щирих спочувань.

Пануюча родина в Португалії, яка ще остала при життю, складає ся з отсих членів: Марія Пія, матір убитого короля, 61 літ, Амалия, королева-вдова, кн. Альфонс, брат пок. короля, 43 літ, і теперішній король Дом Мануїл II, який 15. листопада скінчив 18 літ життя і є найбільше люблений Португальцями. Остав ще претендент до престоло, Дом Мігуель Браганца, бувший полковник австрійський, який має в Португалії дуже мало прихильників, тому і вигляди єго на корону дуже слабкі.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Кулша в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

XI.

Львів 26. вересня 1890.

Високоповажаний Добродію, словесний наш Патріярше!

Ви вже певно загнівались на мене, що я так довго не відповідав нічого на два Ваші письма! Та от, перше Ваше письмо з д. 28. руського іюля, а відтак друге письмо з 19. серпня с. р. наспіло до Львова саме-тоді, коли я волочив ся по всіляких селах і містах Галичини. Аж ось вернувшись до Львова 14. вересня дістав я нараз оба листи і відтак спішу ся подати Вам ось-яку відповідь:

Вашу рукописну книжечку п. н. „Позичена кобза“ передав я в редакцію „Зорі“, як Ви сього бажали, і заявив редакції Вашу волю, щоб для Вас відбити сотню примірників. Те-ж саме зробив я з другим Вашим рукописним збірником „Хуторні недогорки“. Оба сі збірники єуть тепер в руках Володимира Левицького в Станіславові, котрий піклуєть ся долею „Зорі“.

Я справді дивую ся Вашій ненастанній і хосенній праці на ниві нашої літератури: деякі Ваші стихотвори єуть міні справді по-натурі. Ваш дух все ще свіжий і молодий; — дай Боже, щоб Ви ще много літ були світочем в нашій словесній святині!

Спасибіг Вам, високоповажаний Добродію, що ви зволили міні децю написати про Веспасіяна Коховського, котрого Ви бажали піднести в гору, коли-то Ви були справдішнім меценатом не одного молодого письменника.

Чи „Продчук“ є псевдонім?

Де лежить „Кутейнській монастирь“, в котрому друковались в XVII віці деякі рускі книги?

Щиро прихильний до Вашої хосенної праці

Омелян Огоновський

Подвальє, 9.

ВП. Ганні Барвінкові заявляю низенький поклін.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Климент муч.; римо-кат.: Агафії. — В четвер: руско-кат.: Ксенії при.; римо-кат.: Дороти.

— **Подяка п. Заньковецької.** Дозвольте через вашу шановну часопись звернутись з глибокою, щирою подякою до всіх, хто привитав мене в день 25-літнього ювілею моєї діяльности на українській сцені. Складаю глибоку подяку моїм товаришам на українській та російській сцені, громадским, та культурно-просвітним інституціям, редакціям часописів, робітникам, студентам, молоді, які або сами, або через своїх представників витали мене з ювілеєм. 15. (ст. ст.) січня я вважаю одним з найкрасших днів мого життя. Сей день буде памятим і дорогим для мене: я бачила прояви горячого чуття, прояви пошани до української театральної штуки, прояви любови до неї, і ся любов показує, що та сирава, якій я приприсвятила свої смиренні сили, потрібна рідному народови, потрібна його національному розвитку, його духовній красі і силі. Я вірю в красшу будучність рідного народу; я вірю в, я певна, що вільний геній сього народу сотворить нову, вільну національну штуку і ся штука буде стояти в глибокому органічному звязку з інтересами народніх мас, буде допомагати їх різнобічному розвитку, їх боротьбі за красшу будучність, за красивого-духовно і

сильного чоловіка. Я щаслива, неймовірно щаслива, що своєю грою на сцені, своїми скромними силами української артистки, сприяла збудженню серед українського народу любови до рідної штуки, сприяла культурно-естетичному розвитку рідного народу. — *М. Заньковецька.* — Р. S. Прохаю й інші часописи передруковати мого листа. 19. січня 1907 р.

— Польська „Унія“ демократична, заложена на віденським ґрунті а припечатана на зїзді в Кракові, розлазить ся в практиці. Коли прийшло до ставлення кандидатур до сойму, вшехполяки („ендеки“ — націонал-демократи) виявили таку нахабність в погоні за маядами, що інші польські демократи мусіли крикнути: гов! а для нас що остане ся? Зі шістьох посольських стилців зі Львова вшехполяки засіли симчасом на чотирох, а решту зарезервували для себе на випадок, коли не подобають ся їм поставлені кандидати з поміж інших демократів. Кандидатами вшехполяків у Львові є: др. Гломбінський, др. Адам, бар, Баталія і Л. Герман. В львівському повіті, звідки послушав демократ Мерунович, висунули вшехполяки війта Маслянку. За се озлобив ся Dz. pol. на вшехполяків, закидаючи їм брак „солідарности народовой“.

— Українське драматичне товариство в Парижі. З нових вістий, що надійшли з Парижа, від управителів сего товариства, видно, що йому веде ся добре. Можна думати, що український театр сподобав ся, бо публіки кожний раз буває повно. Українське Товариство грає тепер в „Palais des Sociétés Savantes“ (Rue Danton); по особній умові, грати можна лише раз на тиждень; се, звичайно, дуже не на руку для драматичного товариства, бо прожити тиждень за один збір, хочби й дуже добрий, цілому гуртови трудно. Виставлено до сеї пори такі штуки: „Назар Стодоля“ Шевченка, „Борці за мрії“ Тогобочного і „Іскру“ — Б. Борисенка (самого управителя Товариства). В Товариство ввійшли такі артисти: сам Борисенко, Николаєв, (брати Златковські), Кречетов, Іванченко, Леонідов, Кравець, Знайда й інші; з артисток визначніші: Барвіньська й Крамська. Єсть і свій хор; кермує ним Кравець. Товариство хоче дати ще раз „Назара Стодолю“, а окрім того „Свисту“, „Жидівку-вихрестку“, „Глитая“ й інші.

— Законопроект про волю віри в Росії. В „святійшій синоді“ рада міністрів предложила законопроект, виготований для державної думи про волю віри, себ то про вільне ширення всякої християнської віри, про волю для кожної людини міняти одну віру на другу. Синод, вважаючи себе найвищою духовною владою і стоячи на сторожі оборони православія, буде дбати про те, щоби православна церква мала гору над усіма іншими церквами в Росії і щоби право вільного ширення віри належало тільки православній церкві, а до інших вір щоби могли приставати тільки ті, що сами, без особливого закликаня, того забажають. Крім того синод домагає ся, щоби заборонено тим сьвященникам, що вийшли з сьвященства, вступати на державну службу. Для оборони православної віри та православного духовенства від глузovania в часописах та в розмовах, синод вимагає, щоби за се було ясно визначено кару. Як бачимо, віроісповідні відносини в Росії мало що змінили ся.

Оповідки.

— Послідній репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каси театру).

В четвер дня 6. лютого на дохід бідної шкільної молодіжї „Вишневий сад“ оригінальна штука в 4 діях Чехова.

В п'ятницю дня 7. лютого другий раз „Різдвяна ніч“ опера в 5 діях М. Лисенка.

В неділю 9. лютого посліднє працальне представлення „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— 3 Коломиї. Загальні збори філії „Сокола“ відбудуть ся дня 8. с. м. в долішній салі „Народного Дому“ о год. 7. вечером В разі браку комплекту відбудуть ся другі загальні збори того самого дня о год. 8. вечером. без огляду на число присутних членів.

— 3 Тернополя. Тов. української молодіжї „Громада“ в Тернополі відиграє дня 9. лютого с. р. (в неділю) штуку д-ра Невестюка „Кандидат“, комедию в трех діях. По передставленю відбудуть ся вечірницї з тавцями. Вступ лиш за оказанєм запрошеня 1 К. Стрій спацеровий. Хто не одержав запрошеня, зволить звернутись до виділу товариства під адресою: Тернопіль, ул. Міцкевича ч. 17.

— Управа бібліотеки Наукового Тов-а ім. Шевченка оповіщає, що бібліотека, від понеділка (3. с. м.) почавши, буде для публіки отворена що дня (крім неділь і сьвят) від год. 2. до 5. по пол. При тій нагоді пригадуєть ся ще раз, що бібліотека містить ся при ул. Супінського ч. 17 (Академічний Дім, партер).

Наука, штука і література.

— Нова штука. С. Черкасенко скінчив нову театральну штуку на 5 дій „Хуртовину“. Ся штука в своїм змісті подає бурхливе жите шахтарів та пахтарської буржуазії за часів визвольного руху.

Телеграми

з дня 4. лютого.

Відень. Генеральна рада австро-угор. банку ухвалила знизити з нинішнім днем процентову стопу о ½%.

Петербург. З 22 губерній надходять вісти про голод. З причини сухої осени озимина пропала.

Лісбона. Один з убійників короля, проколений офіцаром на місця, називає ся Мануїл Буїка. Мав літ 30, давнійше був сержантом 7. пол. кавалерії, потім народним учителем в Вінгаес, а від 8 літ учителем в Лісбоні. Два інші учасники замаху були, здаєсь, також Португальцями. Родину Буїка арештовано.

Лісбона. Новий кабінет має такий еклад: Ферейра-Амараль президія і внутр. справи, Морейра (молодший) скарб, Камос Еврікез судівництво, Кастільго маринарка, гр. Братіандез публічні роботи, Матео Нумез війна, Венцесляо Ліма заграничні справи.

Медиолян. Corr. de la Serra подає, що претендент до португальського престолу Браганца не буде тепер старати ся о королівську корону, а буде дожидати, чи теперішня династія устоїть ся, чи наступить утворенє ренубілки.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 4. с. м.: Марія Демцьо і о. Михайло Демцьо, Крамарівка; Цеся Дорош і о. Стефан Дорош, Корениця; Ольга Одноріг, Живачів; Володислав Трінка, Росія; о. Василь Фадієвич, Ренужинці; Мартин Важний, Майдан; Георгій Козак, Кривичі; о. Ілія Лаголя, Дубровиця; Володимир Дидинський, Заліщики; о. Николай Стисловский, Девятники.

Працюйте і шаліть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство вза мною кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 коп. 08 сот. від кождих 100 коп. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получить пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки члени обов'язчені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публічні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Удїли членські	193,659.52 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Львокації	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Однокий Руский Готель

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

у Львові, ріг улиці Сикстускої і Костюшки — станція електричного трамваю.

Готель, Реставрація і Каварня уряджені на спосіб віденський. Освітлєньє електричне, електрична вінда, телефон і купальні. Осібні убікації на нічліг для селян.

Товариство приймає нових членів і гроші на книжочки вкладкові до опроцентования.

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за члени рік . . . 30 кр.
 за рік . . . 10 кр.
 за чверть року . . . 5 кр.
 за місяць . . . 1-70 кр.
 За границею:
 члени рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми сні і думи ми вирвали: а не возьмем милости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

Добігає небавом 60 літ з того часу, як горячий руский народолюбець Лев Трещаківський, приходник Рудна, подав на засіданню Головної Ради Рускої гадку, за прикладом Чехів заснувати у Львові Народний Дім. Ся гадка давно здійснила ся, але сьогодні ледви чи можна найти Русина, котрий знав би докладно цілу історію сего інститута, здвигненого жертвами всего руского народу, хоч появляли ся і розвідки, як н. пр. видана в 1885 р. п. з. «Руско-народна інституція „Народный Домъ во Львовѣ“, ей початокъ, основане и теперѣшний станъ», або в 1906 «Причинки до історії «Народного Дому» у Львові» (передрук з «Діла»), а також статі по місячниках (Літер. Наук. Вістник) і по дневниках (як «Діло», «Галичанин» і т. п.). Одначе в згаданих розвідках і статях єсть багато неточностей а навіть дійсних похибок, так що они не лише не подають докладної історії засновки сего інститута, а навпаки її ще затемнюють. Колиж під кінець минушого року розвела ся перепалка між «Галичаниномъ» а «Ділом» про сей інститут, котра справи зовсім не вияснила, думаю сповнити народний обовязок, подаючи на основі жерел історичний огляд засновки Народного Дому у Львові, щоби й молодше покоління, мало або може й зовсім не ознайомлене з починами сего інститута, пізнало его історію, та щоби й ті з старшого покоління, що не мали нагоди основно познакомити ся з історією «Народного Дому», могли змінити свої хибні погляди або поповнити недокладні відомости засягнені з непевних жерел. На основі студий, які я довгий час присвячував історії засновки «Народного Дому» у Львові, подаю сей огляд без високонпарних виводів а головнò буду дбати о яснє і точнє представленє дійсного стану згаданого інститута.

Гадка подана о. Львом Трещаківським на 93 засіданню Головної Рускої Ради (Зоря Гал. 1849 ч. 39) дня з (15) червця 1848 р. приняла ся зараз і вже 24. цвітня 1849 р. вплинуло підписанє Михайлом Куземським, председател. Гол. Рус. Ради, поданє до губернатора Галичини, щоби Русинам міста Львова даровано погорівшу дня 2. листопада 1848 р. університетську бібліоте-

ку в цілі перебудови її на другу греко-кат. городську церкву. Поданє се виказує конечність здвигненя у Львові «в метрополії руского краю» просторої другої гр.-кат. городської церкви і називає се «потребою руского народу в Галичині». В згаданім поданю просить Гал. Рус. Рада, щоби сї мури (т. є університетську бібліотеку, котра містила ся в потринітарскім костелі) приєднано знов на услуги Церкви і призначено на другу греко-кат. городську церкву. Ся греко-катол. обрядови присвячена церква мала би бути призначена на: 1) другу городську церкву, в котрій заразом в часі національних торжеств могли би відправляти ся богослуження, позаяк тодішня городська церква (Успенія Пр. Б.) могла помістити ледво 100 людей і не вистарчала для більш як 4000 вірних, 2) церкву для учеників, до котрої могла би вчащати численна руска молодіж шкільна і 3) церкву для військової залоги, в котрій численні рускі жовніри могли би бувати на богослуженю після свого обряду.

По мысли президиальной дописи краєвої президії з дня 7. вересня 1849 р. міністерство прилюдного научування (des öffentlichen Unterrichtes — так тоді звало ся нинішнє міністерство ісповідань і просвіти) в порозуміню з міністерством внутр. справ призволило розпорядком з 25. серпня 1849, «щоби рускому населеню міста Львова передано безслівно і безплатно згарища університетської бібліотеки для перебудови на другу греко-кат. парохіяльну церкву а з обшару університетського будинку (котрий стояв на місци, де нині властивий будинок Народного Дому) відповідну площу для построєня парохіяльного дому.

В розпорядку міністерства внутр. справ з д. 31. липця 1849 обявляє ся, «що міністерство без вагання призволяє на безплатнє відданє тих розвалин разом з відповідною площею для построєня парохіяльного дому Русинам міста Львова в згаданій цілі (т. є построєнє другої греко-кат. городської парохіяльної церкви з парохіяльним домом).» З покликанєм на сей розпорядок повідомлено краєвого губернатора Галичини розпорядком міністерства ісповідань і просвіти з 25. серпня 1849 р. що до зарядженого міністерством внутр. справ безслівного призову на безплатну передачу розвалин універс. бібліотеки у Львові Русунам міста Львова в цілі построєня другої гр.-кат. городської парохіяльної церкви і подано до відомости, що «також міністерство ісповідань і просвіти не робить уділений призивл мі-

ністерства внутр. справ зависимим від ніяких дальших условин».

О тім повідомлено схолястика митроп. капітули Михайла Куземського, председателя Головної Рускої Ради, яко представника руского населеня міста Львова. (Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністри-земляки в Австрії причиняють ся до здійсненя ідеї національної автономії. Кожда нова ідея зустрічає чималі труднощі і перепони, а так само й національна автономія. Одначе се можна вже тепер сказати, що ся ідея, котра до недавна була пятнована яко виворотова, находить нині вже поважних прилюдних речників і прихильників. Вже перед кількома роками заговорив про се питанє в держ. раді б. міністер др. Бернрайтер, визначний політик а нині член палати вельмож. Вже та сама обставина, що найбільші народи в державі мають своїх представників в раді Корони побіч інших заводових міністерств, є важним кроком вперед на сім шляху. Маємо міністра для Чех, міністра-земляка німецького, а міністер для Галичини є представником польского народу. Останними часами дуже голосно заговорено про покликанє південно-славянського міністра-земляка до ради Корони. З рускої сторони негав висловлювано домаганє, щоби й руский нарід, котрий числово не уступає польскому, був також заступлений в раді Корони, а можна би тим способом усунути не одно непорозумінє. З міністрами-земляками маємо отже переведену негав організацію національної автономії в осередку держави, а треба би ще сю будову розширити в долину на народности, а в горі доповнити.

Найвищий трибунал оповістив уже прилюдно рішенє в язовій справі в суді Хебськім (Егер), про що ми вже згадували недавно і зніс рішенє о-круж. суду в Хебі, котрий не хотів признати чеської мови краєвою і в краю уживаною. З покликанєм на арт. 19. уступ 2 основи держ. законів з 1867 р. і на §. 13 судової процедури для Чех, та на рішенє держ. трибуналу з 15. цвіт. 1905 ч. 115 заявив найв. трибунал, що обидві мови чеська і німецька рівноправні в цілім краю а се обовязує припиняти поданя і їх залагоджувати в обидвох краєвих мовах, чи они в дотичнім

суді є уживаними або ні. Се рішене видано 21. січня 1908 р.

Між австрійською а угорською делегацією повстало заострене, викликане справою підвищення офіцерських плат. Австр. комісія прийняла внесені гр. Лягура на підвищені плат, а деньник независимців Budapest пише про се: „Австр. делегация хоче вступити на дорогу насили. Най се робить. Наше становище остане сильне як скеля. Ми не дамо ся відвести від оборони прав нації ані австр. делегатами ані ніякими иншими потугами і силами. З того можна вносити, що угорська делегация відкине се внесені, а коли відмова повторить ся двічі, тоді за третім разом рішалиб ся справу обі делегації на спільнім засіданню звичайним голосованем. Був би се перший приклад практичного приміненя сеї постанови від 40 літнього існування делегаций.

Заграниця.

Убийство португальського короля і королевича займає вельми живо політичні круги. Новому королеви Емануїлові II. зложили присягу вірності військові і державні начальники а також військові залоги. Король затвердив повноважність кабінету Франка, а велика більшість населення настроєна ворожо супроти революційників і королівських убийників. Вість про проголошене речісполитої в Оporto показала ся невірною. Тимчасом з Бадайоц, пограничної твердині звіщають, що тепер в цілій Португалії вибухла ворохобня, а в Оporto мала відбутися кровава стичка війська з ворохобниками. В Лісбоні панує мовчалива тишина, склепи і театри позачинювані, улиці і площі в місті опустіли. Деякі деньники звіщають про бунт на двох кораблях, котрий доперва по завзятій боротьбі повело ся усмирити. На однім кораблі мало полягти 40, на другім також значне число бунтівників. До Відня наспіла з Лісбони вість, що в найблизших днях прибуде там сильний відділ англійської флотії і закине якор перед Лісбоню. Іспанська рада міністрів мала встановляти ся над можливою військовою помочю на домагані португальського правительства для спинення вибуху революції. Вість ся не зовсім певна, але іспанське правительство зарядило всякі міри безпеченства на португ. границі.

Проружні приготування Японців дав японський міністер війни відповідь на звернене до него в парламенті запитані, проти кого они звернені. Міністер заявив, що воєнні приготування не звернені проти ніякого поодинокого народу, а переводять ся лише на випадок певних можливостей на Великім Океані, де Японія має довге побереже.

3 Старосамбірщини.

Нехтовані цїсарских прав.

Здавало ся, що по тих обіжниках Г. Е. Намісника, в котрих взивано ц. к. старостів та інші органи до береження

прав цїсарских та конституцій, ц. к. старости схаменуть ся і не повернуть до минулої практики нехтованя свободи при правиборах і виборах. Та на глум конституції, на сьміх цілої людности так рускої і польської і жидівської, ц. к. староста старосамбірського повіту ославлений з ненависти до всего, що руске, починає перепроводжувати по давньому правибори. Дня 29. січня 1908 р. відбули ся правибори в Стрілках, без жадного повідомленя вїйта, що має приїхати на правибори п. комісар. На що і по що повідомляти, коли приїхав п. комісар до села, зайхав до коршми, скликав кількох жидків і кількох дурних селян а меж ними і вїйта і спокійно перепровадив правибори і відїхав.

А люди довідавшись о тім, що стало ся, піднесли страшний крик та плач, що в такий спосіб їх обманено. Що більше! оден з п. радних Лабич ходив що днини питати ся вїйта, чи нема оголошеня на правибори, а навіть питав ся того самого дня, коли ті ославлені правибори відбули ся і дістав від вїйта відповідь, що ще нічого нема. Тому поїхав до міста на термін (здаєсь що навмисне назначено на сей день термін щоби случайно Лабич не був на правиборах, бо се один з свідомих людей). І щож на се робити? Протест внесено, віддано сю справу до компетентних властей як намісництва і міністерства, та крім сего виїжджає депутация до намісника.

Вже найвисший час схаменутись тим, що сіють ненависть, будучи урядниками для всіх! Та ми побоюємо ся проливу крови а опісля будуть слати військо, жандармів — а на що і за що — а хто сему винен, хто наварив — чи не сї органи, що мають як раз заховувати цїсарські постанови.

Подібний случай неможлив ї пресії відбув ся при правиборах в Старім Самборі дня 30. січня 1908. Нарід ст яв на ринку в болоті, хотїй була величезна сая громадська, але п. комісар не хотів піти до меншої комнати, лише заїв собі в салі, а до него раз-враз входили Жида і Поляки, а Русинам було заборонено! они навіть не чули, коли їх кликали, а опісля їх цілком не впускали. Та за сепяний Поляк Фридрих Фр. пішов до голосованя і крикнувши Polacy i Żydzi! trzymajcie się razem, не міг вимовити імени ані одного виборця, та єму поміг п. Зітешак, пересчитав за него а п. комісар Лишковский прийняв се за важне. На се є свідок Григорій Каргунт.

Апелуємо до ц. к. Намісника, найчим скорше зарядить що в тих справах і надужитях, бо не хочемо мати в нашім новітї проливу крови. Просимо вглянути в поступовані п. старости Річчого, котрого не терплять навіть самі Поляки, на що можемо дати докази.

Правиборець.

Кровава драма королівської родини в Португалії.

Koeln. Ztg подає вражіння очевидця замаху, цювого комісара з Лісбони: Я йшов за королівським повозом — пише очевидець — і ненадїйно помітив, як якийсь прилично одягнений мужчина скочив з задку на повіз і стріляв прямо королеві в плечі. Королева крикнула з перепелоху і китицею цвітів, яку держала в руках, ударила напасника. Однак він стріляв дальше. Король спіймав ся рукою за голову, але по хвилі упав без життя, а струя крови потекла по подушках сидженя. Наслідник престолоа хотів також відтругити убийника, але перевернув ся ранений в голову. Поручник, адютант короля, ударив убийника шаблею по голові і розчерепив єї на двоє. Король отворив ще раз очі і спитав, що ста-

ло ся з королевою. Коли почув, що она живе, усміхнув ся легко і склонив голову на віки.

Із сего оповіданя очевидця виходить, що короля і королевича убив оден заговорник. Всіх стріляючих анархістів було шістьох. Парискі деньники доносять з Лісбони, що оден із убийників є деньникарем, а оден професором промислової школи в Лісбоні. Провідником заговору був якийсь Француз, котрий свого часу організував невдалий замах на президента французького кабінету, Комба. Поміж увязненими убийниками є також оден Італієнець і оден Іспанець.

Сензаційна зіть наспіла з Лісбони до Мадрита, а се, що заговорники були в порозуміню з поліцією, бо инакше не були би могли уставитись в догіднім місці до виконаня замаху. При однім з убитих анархістів найдено 2500 франків в англійській золотій монеті. Сї гроші мали бути заплавою за виконані замаху.

Бувший презид. кабінету Іван Франко утік до Іспанії і вчора прибув до Мадрита в товаристві лише одного слуги. З Лісбони вийшов тихцем вночі, бо бояв ся замаху. Magdeb. Ztg доносить з Лісбони, що сенат ухвалив виточити слідство Франкови.

Власть в Португалії спочиває тепер властиво в руках королеви Амалії, бо король молодий і бездосвідний слухає у всім матері. А що королева є реакційних поглядів, то побоюють ся дальших замахів. Провідник іспанських республіканців Сальмерон заявив, що не вірить в тривкий спокій в Португалії. На єго погляд є там республіканський заговор, який не спічне, поки династія не уступить. І справді, в королівській палаті стереженій військом, находять ся що дня листи з грозями для королівської родини. Аристократичні монархіти дістають листи з грозями, що їх маєтки підуть з димом.

Новий міністерський кабінет зібрав ся вчора на перше засідані під проводом свого президента Ферейри Амаваля. Ухвалено безпроволочно розвязати всі робітничі товариства і всі політичні клуби.

Вісти про вибух революції і оголошені республіки в Оporto показали ся неправдивими. Взагалі в Португалії панує всюда зглядний спокій. Мамо того європейські держави на всякий випадок висилають до Лісбони свої кораблі для оборони своїх підданих. Англія вислала кілька кораблів, Німеччина шле 9 кружляків, а Італія оден. Впрочім держави не мають мішати ся до внутрішніх справ Португалії і полишать єї власній судбі.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Ксенії при.; римо-кат.: Дороти. — В п'ятницю: руско-кат.: † Григорія Бгсл.; римо-кат.: Ромуальда.

— Ексц. Митр. Шептицкий виїхав сьогодні на три тижні до Риму.

— Ловецький закон. Коресп. бюро доносить, що ухвалений галицким сеймом ловецький закон, краєвий виділ ще 8. січня предложив міністерству внутрішніх справ до цїсарської санкції.

— Цїсар зволив вселаскавійше уділити із своїх приватних фондів комітетови будови церкви в Опришівцях на ту будову запомоги в сумі 200 К.

— Про зїзд в Стародубі, що відбув ся дня 28. січня с. р. в справі спадщини по Полуботку, пишуть до „Діла“. Учасників явило ся на зїзді около 500; заступлені були всі верстви суспільности: високі достойники, графи, поміщики, міщани, священники, селяни. З Галичини був о. Василь Сологуб, парох з Тарнави, та шляхта Сологубів з камінецького повіта. Після панахиди за упокій Полуботка відкрив

збори в театральній залі о 11 год. 80-літній Рубець. Подякувавши за довіру, він упевнив, що капітали в англійському банку є, бо його приятель, на якого він може цілком спустити ся, подав йому зовсім вірні дані. В дискусії проявили ся два внесени: 1) щоби через державну власть упізнати о зворот зложених в англійському банку капіталів; 2) щоби дорогою процесу розпочати акцію. Зголосив ся до слова о. Василь Сологуб з проською, щоби йому дозволено промовляти по українськи. Коли збори на запит председателя д. Лизогуба згодились на се, сказав о. Сологуб, що має в руках відповіді англійської амбасаді з Австрії і київського консуляту, а вони заявляють, що спадщини по Полуботку нема. Бесідник радить з посеред зборів вибрати правників, щоби справу перевірили, опісляж через англійських адвокатів виступити судово, бо банк лише судови обов'язаний показати банкові книги; аж коли справа цілком прояснить ся, треба просити імператора і міністра скарбу о поверте справи в дипломатичній дорозі. Українська промова, виголошена з прецизією, зробила на зібраних мило вражіння, так що збори бурною оплесків нагородили бесідника. Потім вибрано комісію для уложення резолюцій. Принято принципи, що всі учасники зїзду уважають себе за наслідників спадщини і постановляють таку акцію, щоби вибрати комітет з 5-ти, котрий би був і інформаційним органом для сеї справи та поїхав до Англії і вів діло до кінця. З уваги, що трудно всім вивести свої родоводи за 180 літ, постановлено, що кождий з учасників платити 10 рублів на кошти, а спадкоємці, котрі викажуть документами своє походження, дістануть свою повну пайку, тіж, котрим бракує документів, дістануть 2% з тої суми, яка по відлученню коштів лишиться. Се зобов'язане прийняли всі одностайно і скріпили підписами. Лишено також тим, що не явили ся на зїзді, можливість дістати свою частку, коли викажуть своє походження. Речинець до уплати 10 рублів установлено для неявивших ся на два місяці. Екзекутивний орган, зложений з правників і впливових людей, може обрати собі довільне місце нарад. Час наступуючого зїзда буде назначений і оголошений. — Інтересовані групи збирали в дорозі всякі інформації і дійшли до того, що у одного з потомків Полуботка знаходиться в латинській мові документ, котрий справу впроваджує на иншу дорогу. В ній подібно списано, кілька котрий рід зложив вкладок і на яку ціль, бо не сам Полуботок зложив той капітал, а його найвасша рада військова, видячи нехтоване своїх прав і невинне арештоване Полуботка та небезпеченство конфіскації свого майна із сторони правительства, збрала свої складкові фонди і умістила їх в англійському банку на те, щоби їх родом та потомкам дати можливість визволити нещасну Україну з другої неволі, в яку вона попала. Отже спадкоємці не доконче потребують доходити свого походження лише від самого Полуботка, бо право до спадщини мають і потомки тої військової ради. Для сего спадку треба би дорогою судовою вибрати куратора, котрий би яко законний повновластник перед англійським судом зажадав предложення тодішніх касових книг.

— Вечір авторів „Молодої Музи“ заповідав ся яко новість у нас доволі гарно. Вийшов однак досить мляво. Кілька точок підпало з причини недиспозиції виступаючих. Деякіж з авторів не мають дару відповідження живим словом своїх творів так плястично, як се їм вийшло на папері. Інші вибрали мабуть найдовші писання, які мали в своїй теці (п. Хоткевич), а пп. Кармавський і Пачовський сердились чогось на присутніх і неприсутніх. Зате відчитав дуже гарні свої три поезії п. Твердохліб, а п. Ядк в алєгорію „Зерно гірчичі“ П. Чарнецький подав фрагмент студії про „Сальоме“, а п. Бирчак інтересний уривок повісті. Деклямації були ілюстровані дискретним акомпаньяментом фортепяну, або скрипки і фортепяну, укритого поза зеленим цвітів на естраді. Був се перший виступ членів „Молодої Музи“ майже в компеті, тому у всякім разі

можна було сподівати ся більше прихильности нашої публіки до молодой генерації наших письменників. А тимчасом явилась на залі переважно молодіж, товариші і ровесники виступаючих авторів і в такім числі, що виповнила ледви третину залі. Через те і не було на залі відповідного настрою, якого неперечно бажали собі молоді автори. Кождий виступ оплескувано.

— **Борба о глаголицку Службу Б.** Від коли язик славянський папи Адриян II і Іван VIII. піднесли до гідности язика літургичного, — находились противники, які все старались як найбільше обмежити сей привілей. Славянській літургії довелося вести тяжку борбу за своє існування. Всеж таки літургія славянська не здобула собі кориснішого правового характеру над тершимий тільки привілей. Від безпосередних учеників св. Методія, по їх вигнанню з Морави, прийняли і Хорвати славянську Службу Божу за часів еп. Теодозія, але після обряду латинського (глаголицькими буквами). В короткім часі розширилась та Служба в Далмації, на островах, в Боснії і в великій часті Хорватії. В своїх початках вже мусіла боротись. В р. 924 осудив її сплетський церковний синод; лише один з присутніх, єпископ винський Григорій, стояв рішучо в обороні згаданої літургії, а навіть вніс до Риму протест. Для уникнення народного повстання не затвердив папа Іван X. рішення сплетського синоду. Зібраний в р. 1056 другий сплетський синод осудив в друге глаголицку Службу, а папа Александер II. затвердив рішення того синоду і під карою екскомуніки забороняв ординувати священників, котрі не знали латинської мови. Мимо усяких ворожих зусиль не затратилась глаголицка Служба. Цілих 168 літ удержувалась вона мимо закау, аж в р. 1248 позволив папа Інокентій IV. сенському (Senj, Zeng) єпископови правити глаголицку Службу, але тільки в тих околицях, де вона через уживання ввійшла в звичай. Те саме позволив 4 роки пізнійше єпископови крчкому (Krk, Veglia). Скоро відтак розширилась та літургія по цілім балканському півострові. Се як раз період розвою церковної хорватської літератури. Найстарший хорватський службеник походить з р. 1368, перенесав вго крбавський князь Новак, а тепер находиться ся в цісарській бібліотекі в Відні. В р. 1631 сам папа Урбан VIII. велів видрукувати новий глаголицький службеник, а папа Бенедикт XIV. конст. „Ex pastorali munere“ велів священникам правити богослуження з підручників глаголицьких, виданих через пропаганду. В XVIII. в. починається занепад глаголицької Служби; спричинив се тодішній дух часу. Папа Лев XIII. енциклікою „Grande munus“ (30. IX. 1880.) знова затвердив сей привілей. Коли в 80. і 90. роках почав в богослуженнях входити новий хорватський язик, виданий Congr. Rituum в р. 1892. слідує розпоряджене: Дозволяється: in functionibus liturg. lingua slavica, ubi legitime in usu est, sed antiqua non moderna. В р. 1898 і 1900 послідували нові декрети, які дозволяли правити глаголицку Службу лише в тих церквах, де она через 30 літ без перерви відправлялась. Вкінці видала Congr. Rit. декрет дня 18. XII. 1903. р., котрим рішучо зажадала від єпископів, щоби держали ся слідуєчих норм: лише ті церкви можуть правити глаг. Службу, де вона від 1868 р. відправлялась без перерви; церкви, де Служба була латинська, а лише Апост. і Єванг. були глаголицькі або хорватські, сюди не належать; — після сих засад мають єпископи постаратись о виготовленні точного індексу тих церков, котрим прислугує привілей глаг. Служби Божої; — се є привілей локальний а ніяк персональний; — тому по уладженні списі не буде вільно вїгдє заводити глагол. Служби. — До сеї пори єпископи сего декрету не оголосили, — бо після сего ледви кілька церков могли би правити глаг. Службу. В Загребі ані одна церква не може після декрету правити глаголицею; головно стоять на переноні слова декрету: „без перерви“, „sine interruptione“. (Нива). Ф. Латин.

— **Вчорашній бал українських медиків** в залі „Нар. Дому“ розпочав великомасштабно

гульно дуже гарно. В густовно прибраній кімнатах і цвітими залі ставилось до танцю поверх 80 красних пань і панночок не вчисляючи старших пань, а хлопців охочих до забави два рази тільки. Забаву провадило трох рутинованих аранжерів з п. Гутковским на чолі, тимто й фігури при коломийках, кадрилих та лянсієрах виходили ефективно, гладко і живописно. Пануючою краскою строю пань була біла, а на тім тлі гарно відбивали рожеві сукні та кілька народних стрій. На балю явили ся ректор університету др. Дембінський, проф. універс. др. Студинський, меценас др. Федак, радник Вахиянин і много інших визначних Русинів з родинами зі Львова і з провінції. Галерія була також тісно обсаджена гарними панночками. — На вечірній з танцями техників з „Основи“, що відбудуть ся завтрашнього четверга в тій самій залі, вибирає ся — як зачувати — багато родин. Сала має бути прибрана чаруючо.

— **Посольські кандидатури до сойму.** Народний комітет затвердив отсі дальші кандидатури на соймових послів: в равській окрузі: Онуфрей Солодуха, господар з Вербиці а в стрийській окрузі: др. Евген Олесницький, адвокат в Стрию. — Rada Narodowa затвердила отсі польські кандидатури у сільських округах східної Галичини: Борців: Тадей Чарковский-Голєвський; Бучач: Генрих гр. Бадені; Добромиль: др. Влад. Чайковский; Дрогобич: інж. Фр. гр. Замойский; Чортків: Арт. Целепкий; Городенка: Арт. Теодорович; Камінка: Стан. гр. Бадені; Калуш: др. Ад. Вурст; Перемишль: Владислав кн. Сапіга; Рогатин: Клемент гр. Дзедушицкий; Тернопіль: Юліян гр. Коритовський; Теребовля: Юрій граф Баворовський; Заліщики: Тадей Ценьський. Крім того мають кандидувати: в окрузі бобрецькій гр. Ст. Мицельский, в городецькій Ад. гр. Брунський, в гусятинській Ад. гр. Голуховський, в ярославській кн. Чарториский, в яворівській Ів. гр. Шептицкий, в мостиській Ст. гр. Стадницький, в перемишлянській Ром. гр. Потоцкий, в самбірській Фел. Созанський, в скалатській Лев гр. Півніський, в снітинській Мойса-Росохацкий, в сокальській Павло кн. Сапіга, в товмацькій Стан. Богданович.

— **Смерть кардинала Рішарда.** Про смерть кардинала архієпископа париского Рішарда, котрий помер рано 28. м. м., подають часописи деякі подробиці, що кидають красне світло на его духа. Кардинал набавив ся хвороби при церковнім торжестві у СС. Августинів не довго перед їх вигнанням. Вправді окружене просило 90-літнього майже князя Церкви, щоби з огляду на своє здоров'я здержав ся від сего торжества, але кардинал не дав ся від свого наміру відвести, і промовив ті памяті слова: „Пустіть мене, то буде послідна моя функція яко архієпископа і я сим актом хочу заперестувати проти несправедливости та насильства а заразом справити потїху прогнаним Сестрам“. Кардинал пішов і то було дійсно его останнє публичне виступленє яко архієпископа париского. Про послідні хвилі кардинала доносять, що чуючи ся коло год. 6. рано близьким смерті, попросив сам своє окруженє, щоби зачали молитви на ісход душі, а тимчасом коадютор прал. Аметте і прочі священники удали ся до припіраючої каплиці на службу Божу. Около 6½ год. надбигла монахиня до прал. Аметте-ого з відомістю, що кардинал вже не дає жадного знаку життя — він заснув спокійного і без болю. Сейчас вислано телеграму до Св. Отця. Папа на сю відомість сейчас укляк до молитви і сказав: „Навіть не позволено єму вмерти у власнім домі“. „Osservatore Romano“ пише, що кардинал Рішард умер яко вигнанець у властивім значінні того слова.

— **Архієпископ Штадлер** в Сараєві захорював тяжко на інфлюенцу. Лікарі побоюють ся, щоби з того не вивязало ся запаленє легких.

— **Католицке віче** в St. Pölten заповіджено на 27—28 вересня 1908. Програма обіймає слідуєчі точки: 1. Папський і цісарський ювілей. 2. Преса і кольпортажа. 3. Організація. На

чолі вічевого комітету стоїть барон Вітінгоф-Шель і гр. Вальтерскірхен.

— **Український концерт у Москві.** Оперний артист Іван Алчевський, що співає тепер у московській опері Зіміна, уряджує 22 ст. ст. лютого великий український концерт на користь студентів України. В концерті, що відбуватиметься в саях московського благородного зібрання, окрім артисток та артистів, візьмуть участь бандуристи та український хор.

— **Число дітей у французьких родин.** Після статистики французького міністерства роботи виносило число родин у Франції 1901 р. всього 11,315,000, а з того 1,804,720 родин було бездітних, 2,966,171 родин мали по одній дитині, 2,661,978 родин мали по двоє дітей, 1,643,425 по троє, а ледви 2,238,606 родин мали більше дітей. Сей сумний вислід завдячує Франція безперечно масонсько-соціалістичному світоглядові і етиці, до яких силою втягає народ теперішнє правительство.

— **The catholic Encyclopedia**, якої перший том вже появилася, буде обнімати 30,000 статей, 2000 карт і ілюстрацій, а заключить ся в 15 величезних томах. Друкує ся в Нью-Йорку; від нас можна замовляти через книгарню Гердега, Wien I, Wollzeile 33.

— **Курси для практичних сільських господарів.** В місяці лютім заходами півд.-рос. тов-а підтримування хлібороб. та сільск. промисл. і всеросійського тов-а цукроварників будуть організовані в Києві курси для практичних сільських господарів. На сих курсах прочитані будуть лекції: В. П. Поснілова — „Вредители хлібных растений и борьба с ними“; Н. Тржебинського — „Самые распространенные болезни свеклы и борьба с ними“; Е. М. Василева — „Важнейшие насекомые, вредные для сахарной свекловицы и борьба с ними“; С. Л. Франкфурта — „Культура сахарной свекловицы в южном районе и возделывание ее“. Читатимуть ся вони між 10—18 лютого в салі київської біржі. Та чи буде хосен з московських відчитів?! Чому не по українськи?!

— **3 Катеринославщини.** Професійні спілки в Катеринославі через безробітє перебувають тепер дуже тяжке пересилєне. Деякі спілки вже тепер залічують більш третини своїх членів до безробітних. Їх дуже багато навіть по таких галузях промисловости, для яких теперішня хвиля власне є жнивами, як от для кравців. Материяльне становище таких безробітних неможливе. В спілках спеціальних коштів для сього нема і спілки нічим не можуть запобігти лихови своїх голодних членів. А через се знов з другого боку не точно виплачують ся членські вкладки і всі спілки обраховують тепер свої бюджети з великими недоборами.

Оповідки.

— **Послідний репертуар руского театру в Коломні.** (Сая Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В четвер дня 6. лютого на дохід бідної шкільної молодіжкы »Вишневий сад« оригінальна штука в 4 діях Чехова.

В п'ятницю дня 7. лютого другий раз „Різдвяна ніч“ опера в 5 діях М. Лисенка.

В неділю 9. лютого послідне пращальне представлєне „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— **3 перемиської єпархії.** Презенти одержали оо.: Павло Гаранжа на Токарню, Мих. Артемович на Близянку, Іван Сорокевич на Шутків, Андрій Децко на Дорожів, Теофіл Клиш на Вовковию, Юл. Яремкевич на Розджалів і Лев Саламон на Камінку лісну. — О. Юліян Адриянович іменованый пров. катехитом при школах в Бориславі. — О. Юл. Дуцько, сотрудиик в Якубовій волі, іменованый доїзджуючим сотрудииком пароха в Вацовичах. О. Теодор Банах експозит в Цвиржи, іменованый таким сотрудииком пароха в Тулиголовах.

— **3 нотарияту.** Міністер справедливости іменував кандидата нотарияльного в Мостах великих, Володимира Лібмана, нотарем в Богородчанах.

— **Тов-о „Українське жіноцтво“ в Перемишлі** уряджує ві второк дня 11. лютого в великій салі »Нар. Дому« равт. По части музикальній слідуєть танці. Стрій для пань пародний або вечерковий, для панів народний або балевий. Буфет у власнім заряді. Музика війскова. Початок о год. 8. веч. Вступ від особи 2 К, від родини з 4 осіб 6 К, ложка 6 К, крісло в ложі 2 К. Чистий дохід на шкільну убогу молодіж.

Наука, штука і література.

— **В театрі М. Садовського в Києві** піде небавом відома опера чеського композитора Сметани „Продана наречена“.

— **Нові переклади Ібсена на українську мову.** Настя Грінченко недавно скінчила переклад двох штук Г. Ібсена: „Жінка з моря“ та „Гедда Габлер“.

Телеграми

з дня 5. лютого.

Станиславів. На шляху Коломия-Стефанівка здержало рух поїздів з причини свіжних завій.

Мадрид. До часописи El Mando доносять з Лісбони: Новий президент міністрів взяв ся до енергічних заряджень в цілі недопущєня до ніяких розрухів. 94 політичних вязнів уміщено на португальськйй кораблі в цілі вивезєня їх до Африки. Та сама газета дєносить: Тихцем приготавляв ся під управою редактора одної з визначних рєпубликанських часописий в Лісбоні рєволюційний рух. Рєволюціоністи наміряли проклямувати рєпублику, однак диктаторське поступованє Франка збільшило їх обурєне до найвисшого стєпеня; они закупили оружє, якого їм доставили мабуть начкарі і замінили свій зловіщий намір в діло.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, рєставрація і каварья — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 5. с. м.: Др. Т. Окуневский, Городенка; Евг. Чубатий, Деревляни; др. Кл. Білинський, Чернівці; Евгєн Гвоздецкий, Бібрка; о. Евгєн Свистун, Болшівці; Антін Криницький, Лябухора; о. Лев Чемеринський, Пітрич; Марія Брухова, Незнанів; Олена Кордубівна, Сущно; др. Антін Гарасимів, Стрий; Павло Процько, Дубрівка руска; о. Володимир Стефанович, Кути; о. Григорий Содомора, Новосїлки; о. Лотоцкий Атаназий, Тростянець.

200 корон місячно

може легко зробити. Подробиці даром і оплатно на зголопєня через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кілійського 1. (7—10)

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоронить єго.

5245 нот. дол. свїдоцтв доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуєриях.

(16—24)

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щодєнно о год. 8. вечєр представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечєром. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрєти і т. д. (24—2)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотєчного

виплачує без потручєня провізії або коштів

всїякі купони

i

вильосовакі вартіські папєри.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Нустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Замної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Нустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Замної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товєтим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означєні +, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чий рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.
 За границею:
 чий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожнє чек по 10 сот.

РУСЛАН

«Варяги ми оти і думи ми варяги: а не возьмеш милости і віра не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавмана.

Рукописи звертає сялини
 напереді застережені. —
 Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Ого-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стрі-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

(Дальше).

Головна Руска Рада, котра спершу очевидно мала на думці здвигнути лише другу приходську церкву в середмісті з приходским домом, дійшла до того погляду, що сим вдоволено би лише місцевим потребам руского населення міста Львова, а вжеж Головна Руска Рада ви-тичила собі ціль, дбати й про культурне подвигнене руского народу в Галичині. Така ідея присьвічувала очевидно й народолюбному внескоданцеві Льву Трецаківському, що подав згадане вже внесене на засновки Народного Дому у Львові.

Отсі обставини спонукали Гол. Рус. Раду внести нове подане з 28. серпня 1849 до міністерства внутр. справ, в котрім виказувано, що наслідком згаданої даровизни уможливлене построве другої гр.-кат. городської парохіяльної церкви у Львові вдоволило би лише місцевим потребам руского населення львівського, одначе є ще інші важніші краєві і народні інтереси, для котрих пособлювання Гол. Рус. Рада постановила в столиці Львові заснувати народний інститут з назвою «Народний Дім».

В сім поданю, підписанім предсідателем Гол. Рус. Ради М. Куземским і секретарем Михайлом Малиновским сказано дословно: «Оказують ся однак малу-помалу інші важніші краєві і народні інтереси, котрим треба зарадити, наколи нарід має поступати дорогою образования, на яку вступив... Русини не мають у своїй власній столиці ніякого інститута, котрий міг би впливати на подвигнене народного духа.*»

«Отже щоби століттями пригнобленого народного духа подвигнути і

довести Русинів до свідомости їх власного народного достоїнства, постановила Гол. Рус. Рада заснувати «Народний Дім». Сей народний інститут мав би між иншими містити: 1) народну бібліотеку з читальнями, 2) муз. кабінети і збірки нарядів до науки, 3) інститут для церковних співців, 4) бурсу для убогих учеників, особли-вож для сиріт по гр.-кат. священниках, 5) печатню, 6) товариство Галицко-Руску Матицю для розповсюдження просвітних книжок між селянством (се товариство потребує складу книжок, книгарні і уміщення каси). Окрім тих потреб може опісля в народних справах проявити ся ще багато інших. Нарід не має ще спромоги власними засобами утворити такий народний інститут, не має капіталів на закупню відповідної будівельної площі. Руский нарід має однакож надію, що в тій добі відродіння найде поміч у правительстві. Правительству насуває ся нагода, подати помічну руку рускому народові в его національнім розвитку при заснованні Народного Дому. Зволить отже в правительстві ще решту розвалин погорілого універс. будинку разом з площею дарувати рускому народові, щоби сей (нарід) мав спромогу на згаданій площі здвигнути замірений Народний Дім, бо сей Народний Дім має ціль скріпити руску народність, на котрій правительстві може полагати!»

Отсе подане Гол. Рус. Ради показує наглядно і виразно, що Гол. Рус. Рада значно розширила первісний свій скромний замір здвигнення церкви і парох. дому, а розвинула его опісля на ширші розміри, щоби переходом утворити народний інститут для руского народу, котрий заступив би ему Академію Наук і в тій цілі Гол. Рус. Рада звертала ся до правительства з щораз новими поданнями і просьбам.

Гол. Руска Рада просила отже міністерство, «дарувати ще решту тих розвалин погорілого університетського будинку, щоби можна на тім місці здвигнути згаданий інститут Народний Дім».

* Про який нарід думала Гол. Руска Рада при всіх тих заходах і змаганнях, посвідчає відозва видана сею Радою д. 10. мая 1848 р., в котрій між иншими сказано: «Ми Русини галицкі належимо до великого руского народу, котрий одним говорить язиком і 15 мільонів вносять (отже значить укр.-руский нарід), з котрого півтретя мільона землю галицку заешкує» (Зоря Галицка 1848, ч. 1.) Те саме посвідчає «Запрошене учених руских на зїзд до Львова», в котрім між иншими сказано: «бо не про себе працювати будем, ино для добра 15 мільонового (після тогочасного обчислення) народа» — а дальше «І новий проект міністерияльний до реорганізації шкіл наших прийняв за підставу просвіщеня мову народну». (Історич. очерк основанія Гал. Руск. Матиці, сост. Я. Головацким, Львів 1856 стор. XX і XXI.)

В надісланім на се подане розпорядку з д. 11. жовтня 1849 р. заявило міністерство внутр. справ, що оно згоджує ся на поставлене краєвим губернатором Галичини внесене, «щоби безплатно передано також решту зга-рищ університетського будинку з площею, одначе з виїмкою тих парцель, котрі будуть потрібні для упорядкування університетської вулиці (нині ул. Корняків), в цілі здвигнення народного інститута «Народний Дім», від-

повідно просьбі з 28. серпня 1849, при-чим однак зазначає ся, що статут про засновки задуманого народного інститу-та, о скільки є замірене утворене трив-кого товариства, повинен бути трактований після закона про товари-ства».

Виконуючи обидва сі акти на да-ня, передано, як свідчить протокол з 8. листопада 1849 р., розвалини унів. бібліотеки і решту зга-рищ університетського будинку (отже весь обшар, на котрім стоїть нині властивий Народний Дім) «Гол. Рускій Раді і Русинам міста Львова» в ру-ки згаданого схолястика митроп. капітули М. Куземского, яко предсідателя Гол. Рус. Ради, і кільканадцятьох інших Русинів. Окрім того на руки схолястика М. Куземского до Русинів міста Львова 26. чер-вця 1850 виставлено заяву, що краєва губернія передані розвалини ра-зом з площею признає повною і не-відкличною власністю руского населення міста Львова в цілі построве гр. кат. параф. церкви і параф. дому, а також народного інститута і сею гра-моту перенесеня власности виставляє і пе-редає з дозволом інтабуляції рускому на-селенню Львова.

В поданю до краєвої президії з д. 21. січня 1850 заявила Гол. Рус. Рада, що она буде старати ся скоро предло-жити статут про засновки народного інститута і просила о дозвіл на зби-ранє складок в цілім краю з огляду на се, що «засдалегідь треба подбати і обдумати способи здвигнення згаданого народного інститута і забезпе-чення его естования».

Про те намірене збиранє складок пише Гол. Рус. Рада до краєвої президії ось що:

«Щоби зібрати потрібні фонди і ни-ми на місці розвалин здвигнути відпо-відну наданю будівлю і таким способом зробити перший крок до здійснення сего для образования руского народа хосенного інститута, наміряють Русини зібрані в тій Головні Рускій Раді устроїти складки в краю. О сі складки зверне ся Гол. Руска Рада відозвою до руского народа, ко-трого власністю має бути згаданий інститут, а та відозва відкличе ся до жертволюбности всіх жителів в цілі помочи і підмоги се-го загально хосенного під-приємства».

Розпорядком з д. 4. лютого 1850 уділила краєва президія вимаганого доз-волу на збиранє в краю складок для придбання фондів на будову і утворене руского народного інститута а zarazом

поручила всім окружним начальникам, щоби як найгорячіше піддержували Гол. Рус. Раду, яка зверне ся з відозвою до руского народу, котрого властністю має бути згаданий інститут».

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністерство робіт має бути небавом на рішуче домагане христ. суспільників введене в життя а домашній статут організаційний виготовлено в президії міністерства. Сею справою занимала ся в понеділок рада міністрів під проводом бар. Бека. Тимчасом N. fr. Presse вельми різко виступає проти міністра Гессмана і доказує, що він не може і не повинен бути міністром робіт, чи мало б се міністерство бути міністерством будівництва чи суспільно-політичним. Розуміємо дуже добре, длячого N. fr. Presse і її круги не бажалиб сему міністерству віддавати суспільних справ. Одначе останніми часами не одно таке вже стало ся, чого собі N. fr. Presse не бажала.

Мадярські независимці вельми роздратовані викладом бар. Еренталя в делег. комісії, котрим він зазначив konieczність економічної і державної спільности монархії по 1907 році. В сій справі вносять независимці інтерпеляцію в угорським соймі.

Незайманість послів в Угорщині остає на папері, наколи розходить ся о послів немадярських. На понеділковім засіданю сойму угорського ухвалено видати судам посла словацкого Скіцака, позаяк автор статі у видаванім сим послом дневнику утік(!), а так само словацкого посла Іванку, котрий в програмовій річі з нагоди вибору допустив ся мнимого «підбурювання» проти мадярского народу. Румунські послы Петрович і Влад звертали на се увагу, що в Австрії послы Дашиньский і Штернберг були правно засуджені, а не найшов ся такий прокуратор, котрий би домагав ся знесеня незайманости послів. Словацкого посла Блага ухвалено видати судам за те, що приймав у себе ческих і моравских дневникарів, яко чужинців і не подав се до відомости властей, а сі зїзди мали політичну ціху.

Угорські дневники заповідають, що сегорішня сесия угорської делегации буде бурлива, а то як задля згаданого в горі викладу бар. Еренталя, так задля внесень гр. Лятура в австр. делегации про підвищення плат офіцйрских. Независимці відгрозують ся, що й в червцевій сесії не допустять до підвищення офіц. плат. Одначе такі погрози не все здійснюють ся, а імовірно компромісове внесенє п. Прафля, щоби з підвищенням офіц. плат злучити також поліпшенє биту вояків, здобуде собі більшість в делегации.

Заграниця.

З Петербурга звичають, що на приказ міністра загр. справ Ізвольского вислано до головних міст балканських держав і до Царгорода повідомленє, що російске правительство вважає австрійську залізничу політику що до Македонії порушенням австрійско-російської умови що до стану на Балкані. Так само різкі статі петерб. дневників проти Австрії і бар. Еренталя настроєні петерб. міністерством загр. справ. У війскових кругах запевняють, що Ізвольский намагає ся своє захитанє становище скрі-

пити сею боротьбою проти Австрії. Він бажає царя переконати, що Австрія вихисновує теперішнє положенє, щоби знищити зовсім вплив Росії на Балкані.

Запевняють, що Ізвольский піддержує панславистичний комітет в Москві, щоби відвернути увагу Росії від далекого Сходу, а звернути на Балкан (і на Австрію — про що ми небавом окремо напишемо — Ред. Русл.). Тимчасом війскові дорадники царя є иншої думки і жалують лише, що бар. Еренталь наперед не порозумів ся з російским правительством що до залізничої політики на Балкані. На се замітимо з свого боку, що бар. Еренталь поступає зовсім поправно по мисли §. 25 берлінського договору, до чого Австрія мала повне право, а протягом трийцяти літ не користувала ся лише мандатом признаним їй в берлінським договорі. До сєї справи також ще окремо повернемо.

В Португалії починає зворушенє викликане убийством короля і королевича втихомирювати ся, а якнебудь з Бадайос звичають, що революційний рух захоплює щораз ширші круги, в дійсности починає вертати природний стан. Хоч молоденький король висловив ся перед своїми міністрами, що не має ніякого досвіду і знання політичних і державних справ, однак істория поучує, що нераз уже молоденькі володарі, поставлені обставинами несподівано на чолі держави, зуміли довести до ладу. Так і новий король Імануїл, котрий в першій хвилі затвердив повновласть диктатора Франка, зрозумів, що лише покликанєм нового міністерства т. зв. концентраційного з різних сторонництв і приверненням конституційної управи зможе позискати собі довіре народу. Вмішуванє инших держав для здержання революції показало ся зовсім злишнім, позаяк військо остало вірним новому королеві. Тимто Італія лише заострила поліційний догляд на границі, з англійских кораблів лише два мали відплисти до Лісбони, але також з німецьких кораблів мали вислати цість на побережа Португалії. Зненавиджений диктатор Франко, проти котрого також мав бути вимірений замах, виїхав з Португалії. Француска республіка зазначила рішучо свою неутральність супроти Португалії.

3 Самбора.

Несувані річи в самбірській „Ризниці“.

До чого доходить партійна нетерпимість, най послужить подія, яка лучила ся в тих днях в самбірській „Ризниці“. Перед кількома тижнями подав ся о. Онуфрій Гадзевич, гр.-кат. сотрудник з Старого Самбора, о прийнятє в члени товариства „Ризниця“. Заплатив вписове, зложив уділ, аж тут члени Надзираючої ради не приймають єго в члени тому, що єго не знають, що се за чоловік, по мимо сего, що оден член дирекції заявив, що добре знає о. Онуфрія Гадзевича, що се святик з перемискої єпархії і є навіть вписаний в шематизмі. Та се лише покривка до непринятя, а властивою причиною є то, що він народовець. — І дивно мені стало, коли случайно почув я ро сию небувалу дотепер подію! Що за ціль товариства, не приймати святика в члени, коли як раз духовенство підпирає єго розвій. Якжеж можна ви-магати тепер від духовенства, щоби там купувало ризи та церковні річи, коли святики не приймають в члени. Та додаймо до сего ще і то, що товариство „Ризниця“ має на ціли, дати відповідний заробок виключно для сиріт і вдовиць по святиках. І хтож, питаю,

як не духовенство повинно підпирати се товариство так уділами як і закупном товару. Але якже супроти того случаю можна щось подібного жадати від духовенства. Мені здаєсь, що як раз се товариство могло бути одиноким товариством, з котрого малиб користати виключно діти і вдови по святиках, та рівночасно лише духовенство єго би попирало і старало ся о єго розвій. Треба бути дуже короткозорим, або засліпленим в партійній зайлості, щоби не розуміти чистого свого станового інтересу.

Та святикських людей, котрих вважаєте за своїх, приймаєте в члени — але чи застановили ся над тим, що може прийти час, що число вас, твердих отців, може так зменшитись, що святикські викинуть вас з заряду і загарбають вашу працю! — В дійсности не повинно при-нимати ся в члени ніяких святикських людей в члени сего товариства, бо се вла-стиво наш інтерес, так би сказати, становий. — Чи думаєте отці, що в той спосіб обороните „Ризницю“ перед Українцями! онамняйте ся! таж подумайте, що як так будете робити, то ніякий наро-дец не буде там купувати річий церков-них і в міру збільшення числа народов-ців ви будете мати менший дохід а вкін-ци прийдець вам звинувати товариство, ко-тре має гуманну ціль помагати сиротам і вдовам по святиках.

Таж годі принустити, щоби вас се тішило, що ви колись в случаю звиненя товариства поділите ся оставшим грошем і вас кількох трошка помастить ся, а що сироти і вдови! та се людська, красна ціль — помагати сиротам і вдовам — та се по християнськи — якуж тут ролю може відгравати партійність, котра є тем-ною плямою супроти тої гарної християнської ціли, яка є впливом любови ближнього.

А! наколи вже до того йде, то час би подумати народовцям про заложенє нового товариства в роді „Ризниця“, по-дібного до „Достави“ або отворити філію „Достави“ в Самборі, а люди оборотні в тих справах розвинуть єго красно, тим більше, що в самім Самборі є такі лю-ди і то дуже на тім поли заслужені! — До тої справи ще раз повернемо і на-значимо зїзд на нараду над основанєм но-вого товариства.

Переїзжий.

Кровава драма королівської родини в Португалії.

Похорони пок. короля і наслідника пре-стола заповіджено на суботу. Тіла їх мають виставити на публичний вид, але з причини не зробленя домовин, доси тіла лежать в па-латі, а приступ до них заборонено ширшій публіці. Король Кароль був обезпечений в синдикаті англійских товариств на 5 міл. франків. Товариство не хоче тепер виплатити обезпеченя, кажучи, що смерть не була при-родною. Королева загрозила процесом.

Берлінський Local Anzeiger доносить з Лісбони, що новий король Імануїл II має бути тяжше ранений, як спершу думано. Якого рода є ті рани, часописи не подають.

Рада міністрів відбула вчера 4-годинне засіданє під проводом презид. Ферейра і уло-жила програму діланя. В політичних кругах зачувати, що новий кабінет має знести всі розпорядки Франка, а такі розпо-рядки, що їх годі вже цофнути, має обмежи-ти. Передовсім має знести декрети що до пра-си і незайманости посольської. З тої причини вчешні португальські газети писали про но-вий кабінет прихильно.

Заграниця преса в погоні за сензациєю донесла, що в Лісбоні убито міністра війни. Ту вість заперечено урядово. Міністер загра-

ничних справ оповістив, що в цілій Португалії володіє спокій. Приватні депеші з Баядоң доносять знова, що революційний рух ширить ся щораз більше і змагає до оголошення Португалії республікою.

Зненавиджений б. презид. міністрів Франко утік до Мадрита, а звідтам поїде до Бразилії, де поселить ся постійно.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Григорія Бгсл.; римо-кат.: Ромуальда. — В суботу: руско-кат.: Ксенофонта; римо-кат.: Іоана з Мальти.

— **Другий педагог.-катехитичний курс у Відні.** «Нива» оповіщує, про товариство св. Льва (Leo-Gesellschaft) уряджує курс педагогічно-катехитичний у Відні, котрий буде тревати від 16-29 лютого 1908 р. Катехити, котрі би хотіли взяти участь в сих викладах, дістануть дуже легко увільнення від своїх властей на той час від обов'язків шкільних. В першій тижні будуть оброблятися теми середних шкіл, в другій—народних шкіл. Рівночасно будуть представлені до перегляду научні средства, які тісно суть зв'язані з наукою релігії. За згодою виділу краєвого долішньої Австрії відбудуть ся сі виклади в будинку сойму долішньої Австрії (Wien I. Bezirk Herrengasse 14). Виклади суть назначені на 1/2 10 перед полуднем, 3 по полудні і 7 вечір. Порядок викладів. 1 тиждень. Дотеперішні катехитичні курси (проф. унів. др. Свобода). Учитель релігії яко душпастир учеників (Архієпископ др. Більчевський). Дальше філософічне образовање учителів релігії (2 виклади дв. радник др. Вільман). Внобразуване чувства і характеру (цісар. радник др. Климент Кігг Ч. С. В.) Св. Августин яко педагог (проф. унів. др. Сайдаля). Результати наукової подорожі по Італії (П. Кеніг Т. І.). Средства і дорога до творення характеру (проф. др. Дрексель). Про доказуване в середних школах (проф. др. Кравс). Штука красна і образовање душі (проваджене через виставу научних средств (проф. унів. др. Свобода). Про науку релігії в висших класах шкіл реальних (проф. др. Валентін). Рух етичний (двір. радн. проф. унів. др. Шіндлер). Дискусія над вислідом першого тижневого курсу (доц. прив. др. Сайпель). Крім сего буде в сім тижні проба в одній гімназії і госпітоване. Дня 23 лютого будуть взірцево відспівані церковні пісні а) в парох. церкві св. Августина (І. округ) учениками ц. к. гімназії Фр. Йос. під проводом капельмайстра Вайріха; б) в парох. церкві (ob. der Laingrube в 6. окрузі) учениками народних і міщанських шкіл під проводом дир. муз. Петерлініого; в) в парох. церкві в Фінфгавз (15. округ) учениками народних і міщанських шкіл під проводом членів братства шкільного. 2. тиждень. Любов як принцип вихованя (Кунді). Аперцепція (П. Лінден Т. І.) Заінтересоване (радн. двору др. Куммлер). Побуджене чувства і волі (прелат др. Міллер). Буди часу, а наука релігії (прив. доц. др. Геттлер, Монахів). Історія біблійна а характер (дир. Бергманн, Дрезно), Методичні питомості науки катехизму на висшій степені (П. Лінден Т. І.). Вартість образованя через науку релігії (П. др. Тібітанцль Ч. Цистерс). Поправа дітий в родині і закладі (дир. Перкман). Теорія і практика слуханя Сл. Б. (катехит Гольцгавзен). Привичаєне (о. Гофер) Обходжене ся з дітьми невірющих родичів (о. Мініхталер). Дискусія над вислідом другого тижневого курсу (отвиреє Кунді). Крім того будуть сего тижня три научні проби і екскурсія. Як буде можливо госпітувати всякого рода школи підчас науки, то се бажане буде узгляднене. Карта участі на цілий курс вносить 6 кор. Тижневі карти коштують по 4 кор., а на поодинокі виклади по 1 К. Гро-

ші треба вислати переказом поштовим, або чеком (Erlagschein der Postsparkassa) під адресою: Päd. katech. Kurs der Leogesellschaft. Звертаєсь увагу учасникам, що вже пороблено кроки о знижене ціни їзди. Всякі оголошеня, запитаія і т. п. треба адресовати так: an Päd. katech. Kurs der Oesterr. Leogesellschaft in Wien I, Bezirk, Bäckerstrasse 14. Рефлектуючі на знижене ціни білету нехай заплатять 1 крр. з поданем лінії зел. Як висше зазначено, се буде вже другий з ряду педагог. катехитичний курс у Відні; перший відбув ся в р. 1905, а крім сего заходом кард. Качталера уряджено такій самий курс в Сальцбургу в р. 1903. — Поява тих курсів і їх богата програма доказують наглядно, як велику вагу приважують западні католики до поступу і усовершеня методи науки релігії і до річового образованя катехитів. Годи́ло би ся, щоби і наші катехити скористали з доброї нагоди і хочби і кільканайцять взяло участь в сім курсі; передтрема роками був лише один руский катехит на 700 учасників! Справді, не хочуть наші люди зрозуміти, що не тільки світ, що у вікні!

— **Скликане соймів.** Віденські часописи доносять, що моравський сойм збере ся в марці на коротку сесію в цілі ухваленя бюджетової провізорії. В червні буде скликаний моравський сойм на довшу сесію рівночасно з соймами галицьким і чеським.

— **† Проф. Микола Дашкевич.** Дня 2. лютого в Києві помер професор Микола Дашкевич, що викладав у київському університеті більше як 30 років науку історії літератури. Покійник був видатний і надзвичайно працюючий вчений. По смерті его лишила ся величезна наукова спадщина, що складає ся з кількохсот повографій, дослідів, статей і заміток. Наукові праці покійного ділять ся на дві частини: одна присвячена історії літератури, а друга історії давньої Руси-України. Наукові праці покійного з області історії належать до першого, раннього періоду его наукової діяльності, бо вчившись в університеті і з початку своєї кар'єри вченого — покійний працював на полі історії. Де видатніших наукових праць М. Дашкевича по історії належать: «Княженіє Даниїла Галицького», «Болоховская земля и ея значеніє в русской исторіи», «Новішіе домысли о Болоховѣ и Болоховцахъ», «Замѣтки по исторіи литовско-русского государства», «Данныя для древне-русской исторіи в Monumenta Poloniae historica», «Приднѣпровье и Киевъ по нѣкоторымъ намятникамъ древне-сѣверной литературы» та інші. З історії літератури за найвидатніші наукові праці его вважають ся: «Сказаніє о святомъ Граалѣ», — за сю працю покійному дано степенъ магістра і обрано на професора історії загальної літератури; «Постепенное развитіє науки исторіи литературы и совершення ея задачи»; «Былины объ Алешѣ Поповичѣ», «О томъ, какъ не осталось на Руси богатырей»; «Происхожденіє и развитіє епоса о животныхъ»; «Провансальское знатное общество и трубадуры въ періодъ расцвѣта провансальской поэзіи»; «Средневѣковая греко-славянская литература и ея отношеніє къ западно-европейской поэзіи»; «Рыцарскій епосъ въ Италіи послѣ Аріосто»; «Малорусскія и другія бурлескныя (жартовливі) Энеиды»; «Разборъ сочиненія Н. Петрова: „Исторія украинской литературы“». Крім того літ. двадцять тому М. Дашкевич намірив ся написати велику наукову працю, давши їй назвиско: «Древнекельтскій народный епосъ о королѣ Артурѣ и вѣтязяхъ Круглаго Стола и былевые пѣсни Києво-Галицкой Руси». Але задуманої праці вийшов тільки перший випуск під заголовком: «Романтика Круглаго Стола въ литературѣ и жизни Запада». Крім наведених наукових праць, покійник писав много дрібних статей і заміток, надрукованих в «Києв. Універс. Извѣстіяхъ», «Сборникахъ историческаго общества Нестора-Лѣтописца» та «Києвск.-ій Старині». Науковим працям М. Дашкевича надають велику ціну за їх багату ерудицію, талановитий і блискучий спосіб викладаня і за добру, бездоганну наукову методику. Працюючість небіж-

чика і високі наукові достоїнства его наукових праць давно вже звернули на себе увагу не тільки російських, а навіть і учених західно-европейских. Університет київський за его наукові праці в 1890 р. іменував его почесним доктором історії літератури, а академія наук своїм членом-кореспондентом; торік же обра-ла его звичайним академиком російської літератури.

Покійний професор М. Дашкевич був з роду Українець. Він народив ся року 1852, в селі Бежові, на Волині, де батько его був сьвященником. Українське его походжене відбило ся на его наукових працях особливо першого періоду его наукової діяльності. Працюючи потім щиро коло історії літератури, М. Дашкевич, як учений, щільно стежив і за українською літературою. Про се свідчать его праці з історії літератури і особливо его видатна праця «Разборъ сочиненія Н. Петрова: „Очерки украинской литературы“». Покійному професорові академія наук поручила тільки написати рецензію на працю Н. Петрова, а він натомісць дав справжню наукову історію української літератури XIX столітя по кінець 80-их років. До отсеї посмертної згадки додає київська «Рада» таку дуже сумну з національного згляду примітку: Протеж всеж таки ми не можемо не висловити свого жалю, що покійний вчений свої коштовні праці наукові ніс не до рідної, а до чужої наукової скарбниці, поділяючи в данім разі спільну долю з безлічю інших вчених з роду Українців, котрі, заховуючи в своїй душі симпатії до рідного краю, весь вік працювали на чужій ниві.

— **Угорська часопись з Cleveland, Ohio „Magyar Napilap“** доносить, що Преосв. Епископ Ортиньський взяв ся тепер до науки угорської мови, щоби могчи вести місійну роботу між Мадярами в Зєдинених Державах.

— **Передвиборчий рух.** Посольські кандидати націон.-демокр. сторонництва розвинули по своїх округах живу агітацію, уряджуючи збори майже в кождім селі. Нарід являє ся на зборах дуже численно і ухвалює кандидатури. Однак не так виходять в практиці. Правила перевиборять ся часто тихцем за повідомленям кільканайцяти довірених перевиборців, а виборцями виходять при такій практиці сторонники польских кандидатів. Між іншими нотує вчерашнє «Діло», що в Перемишлянах на 530 перевиборців допущено до голосованя лише 15, які вибрали 10 виборців. Если в повітовім містї діють ся такі надужитя, то щож доперва діє ся по селах.—Галицькі Москвичі поставили знова в кількох округах своїх кандидатів, а се: в Городенщині Тадея Хлопецького з Жадокруків, в Самбірщині Стеф. Пелехатого дяка з Рейтарович, а в Сокальщині д-ра Дмитра Маркова посла до держ. ради.

— **Гроза війни Росії з Туреччиною.** З Петербурга доносять, що над Кавказом нависло марево війни. Війскові круги твердять, що війна є неминуча. Туреччина оружить ся зовсім отверто, і як думають в Тифлісі, кождої хвилі може прийти до стички російського війська з турецьким. Російське правительство найняло пароход австрійського Льюйда до перевозу амуніції до Анатолії. Кавказкий губернатор кн. Воронцов подав ся до димісії, бо на випадок війни не чуже ся сильним і здібним оставати на становищі губернатора.

— **„Запорозьська Прасьвіта“** в посаді Амур (під Катеринославом) виявляє надзвичайно жваве житє, збудувавши, так швидко після заснованя, свій власний будинок, з чималою сьвітлицею й сценою. Товариство урядило в себе за пів року по 1. січня с. р. 40 театр. вистав українських штук. Товариство має свій дуже добрий хор; штуки ставить теж своїми силами. Від вистав зібрало ся чистих 400 рублів. Ті гроші пішли на виплату довгу, що зроблено під час будови власного будинку.

— **Вістки з Канади** «Канад. Фармер» довідує ся, що провінціональне правительство Манітоби носить ся з гадкою прийняти ще 20 учеників до українсько-англійської учит. семінарії в Брендоні. Тепер учить ся там 38 Русинів. — Незалежний польський костел у Він-

ніпеґу на ул. Борове виставлений на ліцитацію. Довги виносять понад 3 тисячі доларів. Доробили ся! — Іван Бодруг, бувший голова «незалежної церкви в Канаді» виїздить, як доносить «Кан. Фармер», на місію до Зєднених Держав, агітувати між рускими робітниками за пресбітеріянїзмом. Бодруг є хоґачковим шляхтичем з Березова коло Коломиї. Прогнаний з гімназії поїхав до Америки і пристав до «незалежної церкви», в якій завдяки своїм агітаційним здібностям став головою «консисторії». Небавом однак скомпромітував ся і приступив до вінніпеґських пресвітеріян і з їх рамени їде тепер до Зєдних Держав.

— **Конець порт-артурского процесу.** З Петербурга доносять: Ген. Штессель, Фок і Райс засуджені на кару смерти. При двох останніх прийнято облекшаючі обставини. Ген. Смірнова засуджено на 10 літ в'язниці. Сподіваються, що засуджені будуть помилувані.

— **Що люди обезпечують?** Оден з берлінських дневників подає виказ рук, ніг і очей славних сучасних артистів, обезпечених в різних асекураційних товариствах. Отже довідуємо ся, що кожда з рук Падеревського обезпечена на суму 180.000 марок, руки скрипкара Кубеліка на 200.000 марок, око французького маляра Дірана на 120.000 корон, голос співачки Ліни Кавалері на 200.000 марок, а ноги парискої співачки і рівночасно танцюристкі Отере на 60.000 доларів.

Оповідки.

— **Послідній репертуар руского театру в Коломиї.** (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає «Народна Торговля» а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В п'ятницю дня 7. лютого другий раз «Різдвяна ніч» опера в 5 діях М. Лисенка.

В неділю 9. лютого останнє пращальне представлення «Наймичка» народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— **Театр аматорів львівського «Сокола»** відіграє в неділю дня 9. с. м. 5-актову драму зі співами М. Кропивницького «Невольник». Початок о 7. год. вечер. Білети продає від нині «Сокільський Базар».

— **Забавовий кружок** львівської «Рускої Бесіди» уряджує в суботу дня 8. с. м. в саях «Бесіди» вечірній з танцями. Вступ 1 К. для академиків 50 с. Окремих запросин не висплав ся.

— **Загальні збори Читальні «Просьвіти»** в середмістю у Львові (Ринок ч. 10) відбудуть ся в неділю дня 9. лютого 1908 о год. 6. вечером. Просить ся членів о численну участь. — *Виділ.*

— **3 Бучача.** Перші загальні збори філії тов-а «Просьвіти» на повіт Бучач відбудуть ся в суботу, дня 8. с. м. о год. 4. по пол. в комнатах «Рускої Бесіди». — Загальні збори філії Руского Товариства педагогічного в Бучачі відбудуть ся в суботу, дня 8. с. м. о 5. год. по полудни в комнаті «Рускої Бесіди» зі звичайним горядком дневним.

— **Для убогих сиріт** по суд. канцелісті прислав дальше Впр. о. Евст. Шмериковський з Угорник 2 К. Разом зібрано 41 К. які передано заповогом тов-у для убогих учеників «Руслан» на руки Впов. директора Харкевича для названих сиріт.

Наука, штука і література.

— **Новий твір М. Лисенка.** Наш славний композитор Микола Лисенко написав музику на останні передсмертні вірші Михайла Старицького: «В грудях вогонь». Сей твір виконуватиметь ся наприкінці сего місяця, на концерті київської «Просьвіти» пам'яті М. Старицького.

— **Видавництво «Український Учитель»** випустило в Полтаві поштові картки з гарненькими малюнками Г. Коваленка (Колядки з зьвіздою, діти за книжкою і інші). На картках не зазначено, що се видане «Українського Учителя». З дальших своїх видань «Укр. Учитель» має випустити «Шкільну гігієну» Шерстюка.

Телеґрами

з дня 6. лютого.

Відень. Міністер заграничних справ бар. Еренталь був вниї рано у цісаря на окремім послуханю.

Відень. Сесия делегацій буде тривати до кінця лютого. Останнє засіданє має бути дня 25. лютого с. р.

Найближше повне засіданє делегації державної ради назначено на 11. с. м. На дневнім порядку бюджет міністерства заграничних справ.

Станиславів. З причини сніжних завій здержано залізничий рух між Білою Чортківською а Заліщиками.

Петербург. Правиця внесе небавом в думі інтерпеляцію в справі Фінляндії: що правительство думає зробити супроти оруження Фінляндії і привилеїв, якими хісвуют ся Фінляндці в порівнаню з Москалями.

Петербург. На приватній нараді проводирів партій в думі постановлено дати правительству відмовну відповідь в справі кредитів на флоту. Проводирі партій сподіваються, що правительство возьме назад проєкт і змінить его. Не предвиджують з тої причини поважного конфлікту.

Петербург. «Новое Время» доносить з Тифліса, що почав ся на Кавказі рух турецького війська до російської границі. Можна надіятися етички війск кождої хвилі.

Відень. Жінка португальского посла у Відни, гр. Параті, дістала вітку з Лісбона, що король і королева-вдова є виравді дуже пригноблені, але зовсім здорові.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 5. лютого: о. Еміліян Ваньо, Заланів; о. Даниїл Лепкий, Старий Самбір; Юрій Кармелюк, Мишковичі; Нестор Саламон, Комарники; Федько Рибачок, Бунків; о. Єроним Кмицикевич, Фрага; о. Брояковский Еміліян, Боложинів; о. Анатоль Заячківський, Збараж; Іван Ратич, Бережани; о. Володимир Кальба, Соколівка; Йосиф Константинович, Чернівці; о. Скобельський Теофіл, Горущко; Володимир Здерковский, Долина.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, безапетитності, жолудковім болю і т. д. Відсвижуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх антиках і дроґуериях.

(12—12)

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дроґуериях.

(17—24)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечення будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а кисть для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростю. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив «Дністер» 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кождо корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси «Дністра» при уділюваню позички.

Жителі обезпечення приймає «Дністер» для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечень відступає «Дністер» на добродійні цілі.

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекция або агенти

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де ще не робить пийший агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділене агенції. До тепер дістали агенти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
пийші фонди заосмотреня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найтснційшій курей деннім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вписати:

в Австрії:

за рік . . . 30 кор.
 « пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

за рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Звернеш ми очі і думку на народи: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5^{1/2} год. пополудни.

Реданція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хару-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавемана.

Рукониси звертає сялише
 напередне застережене.—
 Рекламці неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

(Дальше).

У відозві виданій Гол. Радою Руско-го взиває ся весь руский нарід «до здвигневія Народного Дому, дому, котрий для всего галицко-руско-го народа має спільний, користний інтерес...»

В сім Народнім Домі має найти уміщене і згромаджене все то, що належить і може послужити до ліпшого образования нашої народности. Дарованем унів. бібліотечного будинку для построчення другої городської церкви парафіяльної і колишних розвалин унів. будинку положило правительство підвалини до задуманої цілі. Се діло довершити повинен руский нарід і кожний Русин буде вважати для себе славою, причинити ся до сеї народної будівлі... В тім публичнім народнім інституті буде обезпечена слава і лучше ествовање кожної одилиці і він призначений для морального інтересу і поліпшення духового ествовавання рускої народности.

Сей Народний Дім має служити для поміщення: 1) Гал. Руск. Матиці, щоби тим лекше досягнути єї спасенну і загально хосенну ціль народної просвіти, 2) печатні, щоби тим способом нашому незаможному народови як найдешевше приспорити потрібних книжок, 3) народної бібліотеки і читальні, 4) музею і саль, в котрих містились би збірки всяких найліпших для висшого образования потрібних предметів і нарядів, 5) інститута для відповідного образования народних учителів і церковних півців, котрі би нетілько відповіднійшим і достойнійшим богослуженєм в згаданій в горі церкві увіковічили память фондаторів сего Божого дому і причиняли ся до взнеслого плекання нашого гр.-кат. обряду, але також пирили в народних школах просвіту між народом, 6) бурси для убогих хороших учеників, котрі би памяті дізнаного добродійства держали ся своєї народности, 7) саль для нарад над загальними народними справами. Ми постановили, сказано також в сій відозві, двигнути народний інститут, але тепер ще не можна всего того подрібно означити, що там в тім інституті має бути уміщено.

Отже хоч Гол. Рус. Рада в згаданій відозві навела вже дещо з того, що ма-

ло бути приміщене в Народнім Домі, ма-ла очевидно ще й дальше розширене культурних засобів на думці, так що дійсно переогодом сей народний інститут мав би заступити рускому народови академію наук.

Дня 8. лютого 1850 оголосила Гол. Руска Рада «програму в цілі збирання добровільних жертв для окраси другої гр.-кат. городської параф. церкви і засновки руского народного інститута» і висказала, що кожний, хто зложить малий даток (1 зр., згідно 20 кр. конв. монети), буде вписаний яко основник в окрему книгу.

В 1851 р. послідувала наслідком політичних обставин важна переміна самої Головної Рускої Рани. В поданю з 30. черня 1851 заявила Гол. Руска Рада краєвій президії, що она постановила розв'язати ся яко політичне товариство, а в будучности займатися лише будовою Народного Дому і другої гр. к. параф. город. церкви. А щоби сю справу з можливим прискоренєм і потрібною всесторонною оглядністю довершити, перемінилася Головна Руска Рада на засіданю з 30. червня 1851 р. в комісію у правлячу ділами Народного Дому, котрої задачею єсть, заряджене в краю збиранне складок дальше провадити і розпочату будову Народного Дому дальше вести, відповідно порученю міністерському статуту для Народного Дому виробити і до найв. одобрення предложити».

Розпорядками з д. 23. липня і 30. листопада 1851 р. прийнято до відомости утворене «комісії у правлячої для розпочатої будови Народного Дому.

З поданем д. 15. жовтня 1853 предложила комісія управл. ділами Нар. Дому статут до затвердження кр. губернії, котрий она «відповідно високому порученю виробила для згаданого народного інститута».

Дописую з 12. листопада 1853 р. переслала краєва губернія сей начерк статута гр.-к. митрополиті М. Левицькому для обявлення свого доброміня з слідуочим узасадненєм: «Позаяк відповідно сим статутам се товариство між іншими має на цілі плеканне релігійного духа і убагородненне хорального співу, а позаяк також кождо час ному митрополиті застерігає ся покровительством над сим інститутом», проте упрасає ся о обявленне на кожний спосіб потрібних змін».

Надісланий Митрополит. Ординариятм начерк статута переслало відтак намісництво з справозданем з д. 22. липня 1862 р. державному міністерству (Staatsministerium) з приміткою, що сі статуту вимагають ще деяких змін, наколиб мав бути даний дозвіл на дотичне товариство.

Особливо в артикулі 6-ім належало би університетський бібліотечний будинок, котрого мри на будову другої гр.-кат. параф. церкви мають бути ужиті, докладнійше означити, іменно що до колишнього старого будинку університетського під ч. 78 місто, котрий передано Русинам згідно їх народному інституту, і сей артикул в кінцевих уступах b) і c) також умістити, щоби народний інститут, котрий також вимагає права презентування пароха, переняв також обовязки церковного патрона.

На основі розпорядку держ. міністерства з 12. лютого 1863 уділено розпорядком намісництва з 23. лютого 1863 сего начерку статутів для руского народного інститута у Львові ще раз митроп. Ординариятм з візванем, «щоби обявив своє доброміне в справі патронату церкви і парафії при наміренім інституті або другій гр.-кат. парафіяльній церкві».

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Навзаводи о соймові мандати викликали розстрій в польськім таборі. Всепольска нахабність довела до зближення консерватистів з людовцями, щоби тим способом визволити ся з під всепольської верховлади. Се зближенне консерватистів з людовцями стало тим тіснійшим, коли всеполяки одною ногою виступили з Ради народовой, видали окрему відозву і на власну руку постановили всюди класти своїх кандидатів до сойму. Сей крок всеполяків нап'ятували польські дневники зірванем солідарности а взаємини між ними а іншими демократичними відтінками (краківськими демократами і центровцями) ще більше заострили ся, коли всеполяки виступили з соймовими кандидатами на Львів. Тепер веде ся горяча дневникарська боротьба між всеполяками а Радою народвою і єї дневникарством, одначе там, де треба буде поборювати руского кандидата, певно всі погодять ся, а як буде треба, то найдуть доброго союзника і помічника в наших москвичях. Всеж таки можна сподівати ся, що виборча боротьба в поль-

скім таборі може вплинути на розбиті „демократичної унії“ у віденським колі польським і до підорвання верховлади всеполяків у Відні.

Наради про міністерство робіт, чи праці (назва поки що не усталена) будуть вже в тих днях покінчені, так що можна буде поробити відповідні приготування до його утворення. Статут організаційний має бути предложений з новим законом державній раді, а по ухваленню його до цісарської санкції. Ліберальні дневники подають обсяг діла нового міністерства і зазначають, що йому не будуть приділені суспільно-політ. справи, чого домагаються рішучо христ. суспільники. Задля того мало між бар. Беком а христ. суспільниками послідувати заострене Ліберальні дневники звідчають, начеб то християн. суспільники намагалися повалити бар. Бека а ввести на його місце кн. Ліхтенштайна. Однак в тім случаю бажане лібералів, щоби викликати розлад між правительством а християнськими суспільниками, зродило імовірно сі вісти.

Заграниця.

Балканську політику бар. Ерентала прийнято з вдоволенням в Греції, котра тим способом сподівається досягнути злуку своїх залізниць (Прей-Лярісса) з європейською сіткою, чим сповнило б ся найгорячіше бажане Греції. Султан мав уже підписати дозвіл (іраде) на вступні роботи на просторі Увач-Мітровіца з бажанем, щоби в тім крім австрійських інженерів мали участь також турецькі урядники. Тимчасом з російських кругів віс неприхильний сему вітер, а імовірно впливови слх кругів треба приписати пущену вість по дневниках про захитане становище бар. Ерентала і висовуване австр.-угор. посла в Царгороді гр. Паллявічичного на його наслідника.

Опір Фінляндії задумує цар Миколай зломити силою. Соїм не хоче ухвалити квоти на воєнні потреби. На дотичнім звіті губернатора Гергарда написав цар власноручно замітку: Звертаю бачність соїму на те, що право орудування засобами державного і військового фонду підлягає виключно до бромнію. Приказую виплатити 20 мільонів марок до державного скарбу.

Португальський король Імануїл приєднав собі противників не лише покликаним концентраційного міністерства, але й запорукою, що не відступить від конституційної управи і ніколи не впровадить диктатури. Король звів також обмеження наложени за во лодарства батька судам.

Мадярські загорільці не хотіли згодити ся, щоби соїм висловив спочуване навіщеній нещастям королівській родині і португальському народови, а заявили, що на се аж тоді згодять ся, коли новий король скличе парламент. В німецькім парламенті підчас проголошення спочування соціялісти вийшли із салі, те саме зробили соціялісти в думі і члени групи робочих, а в італійськім парламенті по заяві спочування міністром-президентом Джоліттім, републиканець Кієза заявив свій привіт португ. народови.

пастирського листу, який свого часу видав був до своїх дієцезий теперішній Папа, як єпископ Мантуї, з нагоди золотого ювілею священства Льва XIII, пишуть єпископи:

Покажи отже, католицький народе, як дороге і святє тобі є священство, в котрім твій Бог і Спаситель зволив тут на землі продовжати своє архірейське діло аж до кінця віків! Покажи цілому світові, як глибоко і щиро ти почитаєш ювілейний вінець, коли він, хоч переплітаний тернем, украшає скрань сего священника, в котрім ти бачиш повноту священного і пастирського уряду. Покажи і оповісти се голосно і отверго, що зі Священником-Ювілятом лучить тебе сама ядерна вірність і глибоко-сердечне привязане, бо Він після слова і припоручення Христового має пасти ягнці і вівиці. Отже не так нині широко розповсюджена наклонність до обходу памяткових торжеств накликає нас до обходу сего свята. Нале торжество має глибоку причину і висшу ціль. Чим більше наш час відчужує ся від відносин, які з вічності всякають в наше земське житє; чим більше людскість своїми чутствами і змаганнями губить ся в змисловости і земскости та через блискучу приману земських здобутків і світової геличи ухиляє ся від найвищих дібр вічного житя і від старання про царство Боже, тим більше повинні очі наші звертати ся до величавих памяток з житя Церкви, які посеред сїпий світового духа пригадують нам діланє духа Божого. Чим більше світ старає ся всі земські відносини відлучити від річий вічних і надприродних і обмежувати їх виключно лиш на до часність, тим більше ми будемо йти за голосом нашого вічного призначеня. Чим більше справи світські затемнюють і за недбуть жите християнське, тим уважнійше ми повинні застановляти ся над житєм, яке в службі Божій і для вічного спасеня людскости посвячує ся аж до нинішнього дня, а ним є житє Священника-Ювілята, на котрого в день 18. вересня 1908 звертають ся очі католицького християнства. Тому то для нашої науки і заохоти най око наше спочине на діланю і управі вселенського Архірея Пія X, якого Бог дав за вожда своєму народови. Через сю радісну участь в сїм торжестві ми хочемо перед цілим світом заявити, як глибокою в католицькім народі є честь зглядом священства і як великою є його любов і вірність до свого найвишнього священника, до осередка його єдності.

Далі підносить пастирський лист живу надію Пани на Бога, яка є впливом его щиро священного житя і духа молитви. Побожність була характеристикою его житя. В сполучі з побожністю, в який Пій X бачить сильну охорону в борбі нашого часу, після пастирського листу йшло глибоке знанє віри і релігійне о-бразованє. Тому то і яко єпископ і яко Папа кладе він безнастанно такий натиск на образованє клиру і на его совісні студії, а у вірних на старанне наставляванє їх в правдах віри. Опісля єпископи так відзивають ся: „Тому то Пій X на кождім кроці своєї первісної єпископської діяльності жадав від клиру найосновніших теологічних студий і заохочував его до щирої праці над світськими науками. В тім змаганю до всестороннього наукового образованя ставив він, зовсім після гадки свого великого попередника Льва XIII. св. Тому і его принципи яко дороговкази, але при тім строго перестерігав перед надужитєм наукової пристрасти, яка від днів наших прародичів ніколи не повинна була переступати границь нашої земської можности знаня, коли не хотіла губити ся в темноті і тим ставити діймаючо перешкоду поступови

в науці. Проте Бог обявив зміст віри як стовп сих границь, як ласкавий луч світла, сягаючий понад сі границі і яко ясна непохитна зьвізда провідна до будучого викінченя нашого знаня в вічности, і сей зміст віри Бог передав ним самим (Богом) установленій живучій повазі як хоронительниці і неоспорному свідкови. В почутю значіння найвишнього учительського і пастирського уряду Церкви він завсїди жадав покірливого і щироного послуху зглядом достоїнства Папського Престола, котрого ясних слів не вільно натягати, ані его змісту перекручувати. Так напминав він часто в своїх єпископських промовах і письмах, домагаючи ся zarazом, щоби з чистотою віри завсїди лучила ся чистота християнського а передовсім священного поведєня“.

Коли Папі Пієви X. безнастанно стоїть перед очима як найвища ціль «omnia restaurare in Christo — все відновити в Христі», науки і засади Христа зреалізувати у всіх кругах католицького народа, заціпити любов Христа в серцях і тим привернути родину і суспільність до християнського способу житя, то він хоче передовсім священничий стан одушевити до сего ідеалу і через его співділанє осягнути сю високу ціль. З певністю він не був ніколи рівнодушний на високий зрив просвіти і на змаганю ніжність та викінченє многих людських житєвих відносин, він ніколи не перешкаджав праці вірних над здобутком духового і материяльного поступу; але він також не був сліпий на небезпечности часу.

Він дав нам пізнати потреби часу і задачу Церкви і її пастирів серед теперішних відносин. Першою нормою, яку він нам подав до ратованя душ, є пам'ять на се, що перше треба позискати серця одиниць для Христа, а тоді здобуде ся для Христа цілу людську суспільність. До сего лучить він другу норму, що всі і кождий з осіб є покликани до співділаня над відновленєм людскости і що від сеї роботи ніхто не може відтягати ся. Зі змаганя, збирати всі сили до співділаня і всіх заохочувати до спільної праці, повстає трета норма: припорученє добре ведених товариств. При тім Папа жадає, «щоби товариства не йшли манівцями, але в душі Церкви вірно працювали над релігійними задачами теперішности». Одним з головних его старань було завсїди також попиране товариств для охорони і образованя молодіжи, сеї найважнішої задачі нашого часу.

Послання кінчить ся згадкою на любов і преданність, які завсїди були окрасою католиків Німеччини і які також в будучности будуть цвісти. «Вони покажуть ся в їх щирім непохитнім послуху супротив Намісника Ісуса Христа і супротив наук і вказівок, яких достойний Керманіч Петрової лодки уділяє в наших бурливих часах. Вони покажуть ся в щедроохотних жертвах, з якими прийдуть йому в поміч в его теперішних журбах. Вони покажуть ся передовсім в їх молитвах».

Так тепло, щиро і ясно можуть писати лиш єпископи, що виходять „кость оть костий“ з народа, що думають і говорять найглибшими і найсвятійшими чутствами народа, бо «пастирь овцам... своя овцы глашаєть по имени... и овцы ко немъ идуць, яко вѣдять гласъ его. Іо. 16, 3. 4.

50-літний ювілей священства Его Святости Пія X.

(ω) На день 18. вересня 1908 припадає 50-літний ювілей священства Папи Пія X. З сеї нагоди відбули ся 20. серпня в Фульдї збори архієпископів і єпископів і під сею датою видали спільний пастирський лист. Навязуючи до слів

Кровава драма королівської родини в Португалії.

В Португалії звільна успокоює ся. Нове правительство зняло заборону з кількох републиканських дневників, які вчєра знова почали виходити. Визначних републиканців Аль-

мейду, Сантоса і Косту випущено з в'язниці, аби не дразнити їх сторонників.

Молодий король Імануїл II, під час приняття нового кабінету заявив торжественно, що буде берегти конституції і ніколи не буде заводити диктаторської влади.

Республіканський орган A Lucta доносить, що Франко виїхав аж вчора з Лізбони, бо правительство звернуло його увагу, що своєю присутністю може довести до розривів. Дневник O Mundo пише, що Франко виїхав через Париж до Швейцарії і там замикає з родиною. Перед виїздом зложив він всі свої капітали в французьких і англійських банках.

Про убитого короля Кароля розпитують ся просторо парискі дивніки і подають різні подробиці з його життя. Пок. король провадив вигідний спосіб життя, а політикою мало займався. Полював, їздив кінно, належав до найліпших пливачів, і любив грати тенніса. Тим чином думав король схуднути, бо, як звісно, він був неприродно грубий і товстий, а їв за чотирох, хоч лікарі йому відраджували. Половину життя переводив в Парижі, де чув ся своїм. Мешкав incognito в готелю Bristol, названім «готелем королів». Париска поліція мала з ним немало клопоту, бо не хотів, аби його стережено. Звичайно мовляв, що ніхто не омине свого призначення, тому шкода стерегти ся. Не перечував певно, що мав слушність. Париж притягав його до себе, бо там мав свої приятельки. Его недавній лист до одної з дам парискої аристократії оповідав Figaro. В листі жалув ся король, що має много клопотів з республіканцями, але не журить ся тим, бо довіряє своєму правительству.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша в літах 1889—91.

Подав
Кирило Студинський

XII.

Львів, 16 (28) XII. 1890.

Славний наш Батьку!

Ви певно на мене гніваєте ся, що я довго нічого до Вас не писав. Та от, багато було в мене роботи: побіч інших праць зладив я відповідь А. Пипінові на звісну его напасть в „Вістнику Європи“, то й не міг я якось найти часу, щоб відповісти Вам на деякі Ваші питання.

Наперед заявляю Вам велике спасибі, що Ви зволили присвятити мені оду з поглядом на моє видання „Слова о полку Ігоревім“. Ся Ваша присвята є великою нагородою за мої труди в поясненню сего безсмертного пам'ятника нашої словесності. Спаси біг Вам також за деякі літературні звістки!

Про Ваші рукописи говорив я Іванові Омеляновичеві Левицькому і писав в Новий Санч до Алоїзія Юркевича. Та от, Юркевич нічого мені не відписав, — може его вже й немає в тім городі, а Іван Левицький не хоче віддати Вашої рукописі. Навперед сказав мені, що Ваше писання хоче собі сховати на пам'ятку, а відтак заявив, що годі йому найти рукописі між своїми паперами і брошурами! Така вже его натура! що раз попаде ся в руки сего антикварія, то трудно від него те видобути. Але він віддасть Вам певно Вашу власність, як Ви до нас приїдете.

Казав я Володимирові Левицькому, що Вам його прецедура з Вашими віршами не впадобає ся. Він звиняв ся тим, що в стихотворі „Привітання з Доном“ викинув лиш „московський“ епіграф, а опроче в тексті не заподівав ніяких змін. Він просить Вас уклінно, щоб Ви дозволили, друкувати свої писання правописом фонетичною, по-за-як від Нового Року „Зорю“ друкувати-муть правописом фонетичною. Поки що я не відібрав Ваших рукописів від редакції „Зорі“, тому що редактор, Володимир Левицький, живе в Станіславові, і що він бажає щиро, помішувати в „Зорі“ Ваші писання.

На Ваше бажання післав я в Дорпат Ваші Львівські видання по кілька екземплярів, але тамошня цензура відіслала назад мою посылку.

Історію руської літератури, Відповідь Пипінові і дещо иншого передамь Вам, коли завітаєте в наш Львів; тих бо моїх книжок не пустять через кордон!

Бажаючи Вам, наш Батьку-Ветеране, і ВП. Ганні Барвінкові веселих Різдвяних Свят і з Новим Роком кремезних сил до дальшої хо-сенної діяльності літературної

поручаю ся Вашій пам'яті

щирій Ваш прихильник

Омелян Огоновський.

Подвальє, 9.

На верху листу написав вдруге Куліш оловцем: Крадіж нормальне пробування на світі.

XIII.

У Львові, 10 (22) січня 1891.

Високодостойний Дородію!

Прийміть сердечну подяку за те, що Ви поему, писану з поглядом на „Слова о полку Ігоревім“, хочете мені присвятити. Я й справді не заслужив собі такої Вашої уваги до мого труду. Доси одержав я поштою ХС глав першої пісні (деякі глави випунктовано). Сю-ж посылку вишло в сих днях поштою до Станіслава Володимирові Левицькому, котрий є фактичним редактором „Зорі“.

Посилаю Вам лист, що его написав до мене А. Юркевич з Нового Санча в відповіді на моє писмо. Тільки-ж не пише він нічого про Ваші рукописи; отже я в другім моім листі свіднув йому про їх, — одначе досі не одержав відповіді.

Бувайте здорові, дорогий Батьку, і жийте нам ще довго враз зі своєю славною дружиною, Ганною Барвінком!

Щирій Ваш прихильник

Омелян Огоновський

Подвальє, 9.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Ксе-нофонта; римо-кат.: Йоана з Мальти. — В неділю: руско-кат.: † Івана Золотоустого; римо-кат.: Апольонії.

— **Осторога перед виїздом до Прус.** Народна канцелярія подає до відома інтересованих, що на разі нема роботи в Прусах, проте най ніхто не виїздить до Прус, поки Нар. Канц. не оголосить.

— **Засланє письменника Доманицкого.** З с. Колодистого (звенигор. повіту) пишуть до „Ради“: Шестеро селян з нашого села, засилають адміністративним порядком на два роки до Вологодської губернії, а сина місцевого батюшки, українського письменника Василя Доманицкого постановлено вислати у Вологодщину аж на три роки. Д. Доманицкий мав великий вплив на людей. Два роки (1904—1905), повернувшись з за кордону, де він лічив ся від сухот, Доманицкий жив на селі безвиїздно. За сей час він завів у себе в Колодистому та по деяких сусідніх селах крамниці, вибудував у своєму селі „Народний Дім“, давав селянам юридичні та інші поради. Коли в г. Звенигородці відбував ся з почину предводителя дворянства Пріснухина зїзд сільських уповномочних, то громада с. Колодистого послала на зїзд Доманицкого. На зїзді селяни обрали були його головою. Се не подобалося адміністрації. Коли місцевий стражник тяжко побив старого діда, і з наказу губернатора того стражника забрали з села, то він почав писати на Доманицкого донос за доносом. Атмосфера на початку 1906 р. стала така, що він мусів покинути зовсім село і 2 роки туди не навідував ся. А тим часом як раз

в той час, як его вже не було на селі, селяни задумали заснувати сільську „Просвіту“ і з приводу сього вели з Доманицким переписку: він їм давав поради, виправляв зложені ними статут і т. п. Переписку сю перепитовано, і з того вийшло „тайное сообщество“. Головного діяча в сій справі (просвітній), лісника Яворского навіть прогнано з посади. До тайного сообщества, само собою, долучено „агітацію й пропаганду“. Суда з сего приводу не було ніякого.

— **„Невольник“ в Бережанах.** Звідтам пишуть нам: Дня 2. лютого устроїв театр аматорів під управою д. Ф. Коковского аматорську виставу „Невольник“ получену потім з забавою. Штука була вирежисерована добре і всі майже аматори грали її знаменито, так що публіка, яка формально битком наповнила салю (дві години перед виставою не стало вже білетів) приглядала ся їх грі з вдовolenем та завзято оплескувала. Дохід з представлення, около 200 корон, призначено в часті на тов. „Сокіл“, в часті на „Селянську бурсу“. Вкінці мусимо завважати, що думка устроювати популярні аматорські вистави з дуже низькими цінами місць (подібно як було на виставі „Невольника“) є дуже щаслива, а добрий добір штук може чимало причинити ся до розбудження національної свідомости серед спольовізованих маломіщан, тому примір бережанських аматорів повинен знайти наслідувателів. — 3.

— **Великі вечерниці з танцями „Основи“** студентів техніки, уряджені вчора в салі „Нар. Дому“ заслужили на назву великих. До першого кадрія, який уважавсь мірою всяких вечерків з танцями, стануло 122 пар в три кольони. Під вправною рукою аранжерів пп. Волошина, Чапельського і Дударя забава йшла з житєм і розмахом, хоч нігде правди діти, на салі було доволі глітно. Саля була чудово окрашена. Пізнати було, що прибирали єї інтелігентні декоратори-техніки. Нижі під обома галеріями переминено в чаруючі затишки, взоруючись на декораціях з оперетки „Чарвальса“. Особливо принадно уряджено нижу під музикою, де на тлі великого і далекого в перспективі краєвиду уставлено серед цвітів і зелени правдавий водограй з живичною водою. Про фестони, драперії і інші окраси салі, мило вражаючи око, годі тут розписувати ся. На тім чаруючій тлі пишались пречудно гарні лички пань і панночок, — образ, який можна порівняти хіба з цвітистою лукою, на якій буває рій різнобарвних метеликів. Як пестро представляв ся той образ, можна уявити собі з отесї статистики краски строїв пань. На 122 гуляючих пань було: в білих сукнях 42, в синіх 32, в рожевих 28, в народних 7, в чорних 7, в червоних 2, а решта 4 неозначеної краски. Забава при військовій оркестрі, при шелесті шовків і звуці дорожочіних бранзолет та намістів протягнулась до білого дня.

— **3 Коропця,** бучацького повіта, наспіла вчора вечером телеграма, що там під час вчорашніх правиборів жандарм проколов на смерть правиборця Марка Каганця. Близших вістий про сей сумний випадок нема. Коронець лежить близько Лядського (і в тім самім повіті), звісного із кровавих подій перед двома роками в часі хліборобського страйку.

— **Остання класифікація в середніх школах** Галичини мала бути така строга, що 50% учеників буде складати шкільну оплату. Часописи подають, що класифіковано так строго з приказу міністерства просвіти. Сей вислід класифікації відбив ся вчора гомоном в львівській міській раді. Радн. Фельдштайн на вчорашнім засіданню нап'ятував строгу класифікацію і поставив резолюцію, яку рада ухвалила, щоби всі посли з краю до державної ради беззглядно домагали ся від правительства безприволочного зрівняня Галичини до середніх шкіл з західними краями монархії.

— **Заверуха.** Небувала сеї зими заверуха залягла над Львовом і околицею. Від досвіта мете густим снігом без перестанку і застелило землю грубою верствою. З причини сніжної куряви поїзди до Львова прибувають

в великим опізненем. На локальних шляхах залізниця серед таких обставин тяжко буде удержати рух поїздів.

— **Померший Дашкевич**, професор київського університету, мав зайняти після смерті проф. Ом. Огоновського катедру руского письменства в львівському університеті. Міродатні круги згоджувалися уже на його покликання до Львова, розпочалися уже з ним переговори, однак розбилися задля того, позаяк проф. Дашкевич з родинних причин не міг переселитися до Львова.

— **Глядів дурнички і перехитрився**. В корчмі недалеко Ряшева один торговець свиньми заявив при балаканці, що продасть свою реальність з кількома моргами добре управної землі, котра по совісним оціненню вартувала 25.000 К. При тім був один господар, котрий особисто знав торговця і вже здавна рад був то поле, положене межі своїми межами, набуті для себе. При чарці прийшла між ними така згода, що торговець жадав за свій ґрунт: на перший день 1 сотика, на другий день 2 с, на третій день 4 с, а все так подвійно через 25 днів. Купуючий господар, неграмотний, став щось до 15 днів числити і начислив на близько 330 корон. Тому згодився на ту рахубу і дав при свідках, здавсь, вже паних, завдатку 400 К. Дома почала родина числити ті сотики і за 25 днів дійшли до результату більше як 338 тисяч корон. Тепер ведеся судовий процес, бо торговець не хоче звернути задатку в квоті 400 К, а господар від такого хитрого купна відступив.

— **Довги м. Львова**. Wien. Z. доносить: Цісар санкціонував ухвалену галицьким соймом краєву запоруку за 10-мільонову позичку м. Львова на розширення міської сітки електричних трамваїв.

— **Нові багатства Сибіру**. Жителі одного повіту на крайній півночі сибірського надмор'я випадково знайшли на острові Шантарі, в горах величезні шари залізної руди, крейди, кварцю, а подекуди шари сірки. На східній частині сего острова, недалеко від морського берега є три жерела натуральної мінеральної води. Всі ці багатства, які моглиб зробити з пустель північного Сибіру найзаможнішу країну, лежать нерухомі в землі.

— **Проти холери**. „Нашь В.“ повідомляє, що рос. міністерство внутрішніх справ, сподіваючись на весну холерної пошести, повідомило губернаторів, щоби усі інституції, яким належить пильнувати за народним здоров'ям, зробили потрібні заходи проти пошести. Разом з тим губернаторам сказано, що на боротьбу з холерою повинні йти місцеві кошти і тільки коли нема зовсім ніяких місцевих коштів, можна старатися про допомогу з державного скарбу.

— **Крадіж корану**. Найкрасший примірник корану, що находився в європейських руках, украдено з бібліотеки в Реджіо ді Калабрія. Крадіж замічено аж оводі і здавсь, тяжко буде спіймати злодія. Показалося, що від довшого часу не контролювано, ані не стережено цінного збору рукописів в тій бібліотеці.

— **Література гімназистів**. „Русь“ подає таку звістку: Російське міністерство народної просвіти пояснило попечителям, що вони можуть видавати збірники красних праць гімназистів, написаних на задані теми. У сих самих збірниках можна поміщати ще й самостійні оповідання та повістки гімназистів. Сім способом міністерство хоче вивчити гімназистів писати доброю літературною мовою.

— **Незвичайне явище природи**. В Мерані, кліматичній місцевості для туберкульозних в полудневім Тиролі, оглядано оводі по полудні цікаве явище природи. У віддаленню менше, більше 20-ти промірів сонячного кружка виявилися два бічні сонця осліплюючої жовтої краски і блистали на небі поверх пів години.

— **Наїзд селян на ліс**. До Люблина наспіла вість, що селяни в числі до 2.000 людей, вирубали в пень 25 моргів ліса в Кособуді, власності ґр. Замойського. Врубане дерево зло-

жили на фірі і спокійно як з власним добром розіхалися домів.

— **Засуд в портартурській процесії**, що скінчився в Петербурзі, дотепер ще не є точно знаний. Первісно донесено, що ген. Штессля, Фока і Райса засуджено на смерть. Тепер знова бюро кореспонденційне простує, що воєнний суд домагався для названих карі смерті, але при тім признав обом останнім лагодячі обставини. Як з тим справа стоїть, поки що не знати.

— **Вибух нафти**. В пристані в Антверпії вибухла вчора нафта привезена кораблем з Америки. Вибух наступив з незнаної причини в хвили, коли підземними рурами спущено з корабля всю нафту до збірника. Наслідки вибуху страшні. Половина пристані знищена.

Оповідки.

— **Послідний репертуар руского театру в Коломні**. (Салі Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В неділю 9. лютого останнє пращальне представлення „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— **Відзначення**. Цісар надав війтам Стефанови Клевчукови в Хмеліві і Феликсови Блоньському в Новосільці Костюковій срібні хрести заслуги з коронами.

— **З залізниць**. Додаток VI. до доповнення тарифи часті II. для галицько-угорського зв'язку залізничного, котрий мав увійти в жите від 1. лютого 1908, зачне обов'язувати доперва від 1. марця 1908 а о скільки наступить підвищення цін єдиничних аж від 15. марця 1908.

Посмертні оповідки.

— **Лев Дидицький**, емер. старший інженер залізничний, упокоївся у Львові дня 2. с. м. в 64. році життя. В. е. п.!

— **Павло Городецький**, студент прав, упокоївся дня 28. січня в Вербівцях, в домі стрія о. декана Городецького. В. е. п.!

Телеграми

з дня 7. лютого.

Париж. Matin доносить, що з огляду на грізний стан в Марокко, французьке правитель-ство приказало змобілізувати колоніальний корпус армії.

Мадрид. До El Mundo доносять з Лісбо-ви, що в річ доказана, що в Опорто кілька груп революціоністів заатакували ґвардію муніципальну і поліцію та на кілька хвиль вивісили республіканську хоругву на ратуши.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 6. с. м.: Ілля Лабій, Трибухівці; Миколай Антоневич, Щирець; о. Александр Дикий, Мартинів новий; Любомир Рожанський, Львів; Павло Гринівшак, Княжолуки; о. Йосиф Кучинський, Парище; Василь Михальчишин, Любачів; Теофіл Бородайкевич, Тростянець малий; Теодора Савицька, Тернопіль; Йосифа Лужицька, Урмань; Юлія Метелля, Люблинець; Вікторія Голубовська, Рогатин; о. Александр Зубрицький, Перемишль; Евстах Мединський, Ляшки; Яків Тишовницький, Довголука; Петро Татарин, Плєсківці.

Інструктор

пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всіх

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішим денним курсі,
не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені †, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на чотири рік . . . 30 мар.
 « на рік . . . 10 мар.
 « на чверть року . . . 5 мар.
 « на місяць . . . 1.70 мар.

За границею:
 щорічний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на чотири рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписное число по 10 сот.

РУСЛАН

«Даремні ми очі і думи ми змучили: а як вольмося милої і віри не вольмося,
 бо руські ми серце і віра руські». — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділі і руських свят
 о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає швидко
 на попереднє застережене.
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні доносення по 30 сот.
 від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Дня 20. цвітня 1864 предложила Комісія упр. ділами Нар. Дому (по виданню доброміня Митроп. Ординарият) справозданє намісництву, в котрім доносить, що „будинок інститута (Нар. Дім) вже зовсім викінчений, а щоби сей народний інститут, „Народний Дім“, міг розвинути свою внутрішню діяльність і поступав на певній основі, потребує конечно статутів, котрі упорядкували би його діяльність. Друга гр.-к. городска параф. церква, яка має бути злучена з тим народним інститутом, сказано дальше в тім справозданю, як се в § 6-ім предложеного статута проектує ся, повинна очевидно творити дуже важну складову частину його, однакж обидва ті предмети, а іменно народний інститут і парохія з церквою не стоять в такій з собою внутрішній звязи, щоби одно без другого не могло єствувати“.

А позаяк построченє церкви буде тягнути ся довгі літа, отже, щоби а к т и в о в а н є народного інститута не проволікало ся, просила комісія упр. діл. Нар. Дому о вилученє обидвох до сеї церкви відносних параграфів статута, котрих затвердженє можна би відрочити аж до того часу, коли вже буде построчена церква. (Цікаво би було знати, чи тепер, коли церква уже построчена, осягнено се затвердженє тих §§-ів).

В тім дусі обьявив ся також Митроп. Ординарият д. 6. жовтня 1866 р.

По тих обьявленях намісництво розпорядком з 12. серпня 1867 р. звернуло начерк статута комісії упр. діл. Народ. Дому до перероблення з тим узасадненєм що „позаяк начерк статута для народ. інститута обнимає дві інституції, з котрих кожда для себе може єствувати віддільно, а з котрих перша, іменно друга гр.-кат. городска параф. церква у Львові не може бути зараз введена в житє, коли тимчасом народний інститут може розвивати ся, не було би поради для обидвох інституцій лише оден статут призначувати, а навпаки в інтересі належного кріпкого розвитку народного інститута було би бажаним, щоби він був самостійно поставлений“.

Поданєм з д. 18. грудня 1868 р. предложила комісія упр. діл. Нар. Дому наконецно начерк статута руского народ.

інститута „Народний Дім“ і просила о посвідченє предложеня (Bescheinigung) про єствованє сего товариства.

В рефераті намісництва, котрий вилучено о тім поданю комісії упр. діл. Нар. Дому, сконстатовано, що предложений статут „відповідно повисшому тутешньому урядовому порученю (з 12. серпня 1867) відноситься лише до властивого інститута „Народний Дім“ і в арт. 3-ім містить постанову, що відносини сего інститута до другої город. параф. церкви, котра має бути побіч сего построчена, будуть окремо упорядковані“.

Колиж сей реферат в кількох місцях так нпр. при обговореню арт. 9, 18, 19 і 20 статута — виразно підносить — характер товариства сего народного інститута, який має бути введений в житє, говорить у внесеню от що:

„тепер розходить ся о предвидженє тим високим міністерским декретом (з 11. жовтня 1849 Ч. 19.755) дефінітивне основанє сего народного інститута в формі **тривкого товариства** (eines bleibenden Vereins) котре має бути уладжене після законів о товариствах. Се основанє товариства змїряє до зреалізовання цілей інститута“.

Виданий на сей реферат розпорядок ц. к. намісництва з д. 21. січня 1869 р. (Ч. 72,440 ex 1868) уділив комісії упр. діл. Народ. Дому до відомости зверхниче письменне посвідченє (obrigkeitliche Bescheinigung) що до статута товариства, додав однак, що се посвідченє послїдувало лише під сею виразною засторогою, „що на основі декрету в. ц. к. міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755 набуті права і зобовязання руского населення м. Львова, що до безплатно переданих йому згарищ колишнього унів. будинку з площею не можуть бути обмежені постановами сего статута взагалю порушені“.

Сею засторогою чула ся комісія упр. діл. Нар. Дому оскорбленою і подавем з д. 11. лютого 1869 просила о знесенє зглядно о змїну сего розпорядку.

Сему бажаню вдоволило намісництво розп. з д. 11. лютого 1869 о стілько, що дотичну засторогу вклязує що до письм. посвідчення о статуті зазначено лише словами: „і з покликанєм на постанову розп. в. ц. к. міністерства внутр. справ з д. 11. жовтня 1849 ч. 19.755“, значить, що та засторога таки остала правосильною.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Про непорозуміння між христ.-суспільниками а бар. Бек ом наторочили сими днями ліберальні дневники нечуваних річий і вже заповідали, що кн. Ліхтенштайн на домаганє христ. суспільників має стати спадкоємцем бар. Бека. Ми зараз вказали на те, що ліберали бажалиб порізжнити христ. суспільників з правительством, щоби при тім для себе упечи печеню. Отже справді Reichspost з 6. лютого називає ці вісти лібералів казкою страхайлів.

Останніми часами міністри-земляки Прашек і Пешка кинули ся по всяких вічах і довели до такого розятрення супротивних політичних таборів, що бар. Бек звернув їх бачність на те, що вічову діяльність повинні залишити і держати ся „політики середньої лінії“, яка є провідною гадкою міністерства. N. fr. Presse зазначає натяканє лише про те, що міністер Пешка мав ще явити ся в Інсбруку, Боцен і Цельовці, але в останніх днях виринули парламентарні перепони, котрі здержали його від дальших подорожий (розуміє ся агітаційних).

В угорських кругах витворило ся останніми часами велике роздратованє проти бар. Еренталя, як ми вже перед тим звіщали. Внесена в угор. соймі інтерпеляція про виклад бар. Еренталя, в котрім положив велику вагу на спільність монархії в заграничній політиці, ще більше розогнила положенє. В сій справі мав забрати слово міністер-президент Векерле для поясненя, а бар. Еренталь також в делегації вияснив своє становище. Die Zeit супроти бар. Еренталя ворожо настроєна називає се виясненє капітуляцією перед Мадярами, однакж в цілім своїм поступованю, як що до заграничної політики (н. пр. залізнична політика), так і що до взаємин між Австрією і Угорщиною бар. Еренталь дав доказ, що не хоче бути мальованим міністром і уміє задержати щасливу середину, хоч се не припадає до вподоби Мадярам, котрі радіб все верховодити і зазначувати свою незалежність, а також всеполюкам, що не хоче мішати ся в прускі справи, а не менше і російским панславістам, котрих роздратовала залізнична політика бар. Еренталя. Певно, що становище міністра загранич. справ в Австро-Угорщині вельми трудне нині, однакж бар. Еренталь показав, що й серед тих трудних обставин осягнув значні успіхи.

До угорських католиків вислав Папа Пій Х письмо на руки єпис. Прохаски і кн. Мих. Естергазого, яко голови прасового катол. товариства, котрим висловлює радість, що угорські католики зрозуміли шкідливість лихого дневникарства, що є жерелом отруї для суспільности в наших часах. Папа висказує признанє товариству за те, що оно зро-

зуміло велику небезпечність і постановило подумати про уздоровлене відносин суспільним діланем проти ідовитого дневникарства і буде в обороні віри відповідати на дневники дневниками, на книжки книжками. Вік наш, каже папа, є віком дневникарства і може лише жалувати, що оно не поступає дорогою правди і чесноти, а підконує релігію, обичаї і розповсюджує серед суспільности зіпсуте, псує розум і духа в людскости. Папа звертає ся до країн, народів, товариств і поодиноких осіб, щоби ставали в обороні Христової віри. При тім висловлює радість, що в Австрії се діланє дізнає помочи а так само буде в Угорщині. — Колиж руска суспільність зрозуміє, що їй треба взяти ся до уздоровлення відносин, поправи дневникарства і письменства, щоби оно ішло в здоровім напрямі? Пора би країна про се подумати.

Заграниця.

В Португалії положенє все ще вельми непевне. З одного боку запевняють, що там втихомирює ся, з другого надходять вісти тривожні, що республіканці вважають убиство короля лише відроченєм проголошеня республіки, але що оно таки послідує небавом. Європейські держави не вдають ся у внутр. справи португальські і поки що липають уладженє відносин тамошньому правительству, але нема сумніву, що не лише Іспанія, Італія і Німеччина пильну звертають бачність на тамошні події і не схотять допустити до зміни форми правління, але навіть Англія живо тим займає ся і все зорким слідить оком.

Між Туреччиною а Персією сподівають ся що хвиля вибуху війни. Турецкий генерал дістав приказ держати ся в резерві, одначе наколи визване війде від Персів, дійде до вибуху. В російській Арменії говорять уже голосно про війну, бо Туреччина громадить війська і канони а се може прискорити обопільно военні кроки.

Допись з Дрогобиччини.

(Про порядок богослужень).

Дуже добре розпорядженє видав єпископ з Гільдесгайм, др. Бертрам, слідуєчого змісту: „Що раз зростаючий рух чужосторонних вимагає, щоби так подорожуючим як і сталим мешканцям як найбільше уможливити знанє порядку богослужень.

Чим стислійше заповідь церковна обов'язує до участі в Службі Божій і чим усильнійше є упізнанє до частійшого прийнятя Тайн, тим більше треба старати ся, щоби всім була як найлучше знана нагода до виповнення релігійних обов'язків. Оповідненє в деяких часописах (у нас зовсім не практикованє, хиба на Різдво та Великдень! — прип. доп.) не всюди вистарчає, а передовсім не вистарчає в дисцезії поза самою столицею. Яко добре средство випробованє в многих дисцезиях є вивішуванє оповіщення при дверех церкви. Киненє оком на таке оповіщенє є zarazом для многих спасенною заохотою до свого обов'язку. Подібною заохотою є також оголошенє нагод до сповіди і причастия. За бажанєм такого способу оголошень заявляли є вже нераз мужі знаючі з досвіді потреби сталих і подорожуючих людей світських. З тих причин дораджую передовсім Всеч. оо. Парохам по містах і місцях, де є більший рух чужосторонних, вивіскою оповіщувати церковний порядок богослужень після поданого способу. Виставленє з двору на церковних дверях оповіщенє великим письмом надає ся тут звичайно

найліпше. Де є сталий порядок богослужень, там може бути одно оповіщенє виписанє на дереві або на блясі“.

Варто тогу добру практику завести у нас по містах, а навіть по селах. Є села, де люди задля змінного порядку богослужень дуже много терплять.

(Ми нераз уже зазначували потребу такого оповіщуваня порядку богослужень, хоч би у самім Львові на звичайні неділі і свята. Буває іменно так, що нпр. о 8 год. рано можні застати навіть 4 рівночасно при всіх престолах читані служби Божі а відтак $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 11-ої немає ані одної, або й так само від 6. до 8-ої год. Лише неква оо. Василиян має сей порядок так уложений, що можна що пів години застати Службу Божу. А вжеж у Львові, де є не лише так много параф. духовенства, але й катехитів і священників-професорів та крилошан, можна би се добре урядити. Але до того потрібна організація, о яку у нас на жаль в духовних справах і потребах так трудно. Ред. Русл.).

Богдан Лепкий.

Дочекав ся.

Сонце заглядало до вікон, як Микола Миколишин збудив ся.

Хотів зривати ся та бігти на подвірє, бо заснав, але пригадав собі, що він від кількох неділей хорий, що Бог святий знає, як з ним буде і що господарством немає чого журити ся.

Най ним журять ся діти.

Зітхнув і спустив повіки.

Опали тяжкі та неподвижні як віконниці під вечір.

„Втомили ся, хочуть відпочинку. Заждїть, будемо спочивати, аж нам навкучить ся“.

Нараз добуваючи з грудий якогось молодечького голосу, крикнув на цілу хату: „Маріє!“ — і до світлиці вбігла його невістка, жінка найстаршого сина.

„Чого вам, тату?“ — спитала тривожно протираючи невиспані очі.

„Вийми нову одіж зі скрині, а Петрови скажи, най ладить залізний віз. А йно най вистелить високо, на самій середині, щоб не трясло“.

Марія подивила ся на тестя, як би хотїла спитати ся, на що такому хорому воза, але питати ся не смїла, бо від хвилі, як переступила поріг Миколишиних, правикла до того, що батька слухають всі, без розбору.

Не гаючись добула зі скрині що найтоньшу сорочку, зняла з жердки новий кошух, вибрала гарний пояс та побігла до мужа, що порав ся, коло коний в єтайні.

„Миколо, тато казали ладити віз на залізних осях та вистелити високо, щоб не трясло. Не знати, чувш, на що їм нині воза“.

„Лиши ся коло коний, їм зерно зїдять, а я піду спитати“.

Як увійшов до світлиці, батько вже сидів постогнуючи на постели та заціпав чисту сорочку.

„Поможи мені, сину, застязжку застязнути, бо мене вже руки не слухають“.

Син поміг батькови прибрати ся і подав води.

„Татуньо казали ладити віз?“

„Казав“.

„Куди поїдемо?“

„На вибори“.

„А як же вам, такому хорому, телепати ся тільки свїти?“

„Як?... Так яквидиш. Щобим мав рачки лізти, щоб ви мене на вереті несли а я голосувати мушу. Я на ті вибори трийцять літ чекав — розумієш?“

Говорив тяжко і за кожним словом клекотїло йому у грудех, як під землею.

„Я рад, що діждав тої хвилі, а він мене питає, як ви татуню поїдете? — Ладь віз і не говори багато. А поклич Дмитра та Семена, бо й вони тепер мають голос; поїдемо разом. І не гай ся мені, бо на дев'яту заповіли початок, а Миколишин все ішов перший, де о народну справу ходило.“

Який був зранку, таким най лишить ся і до останка. Йди!*

* * *

Не минуло й пів години, як заскрипіла висока брама, загавкали пси, немов допрошуючись, щоб і їх з собою забрати, заторохтіли колеса і від Миколишиних на невеличкім містку виїхав на вулицю новий, на залізних осях віз, з високим полукипком і з мережаною крижівницею.

По середині, на добре вистеленім сїдженю, прикритім килимком, що його виткала невістка, сидів Микола Миколишин в новім, білім кожусі, в високій смугевій шапці, більше на спомин колишнього Миколи, як на живого чоловіка подібний.

Коло нього сидів найстарший син Петро і піддержував батька, як сильний дубовий стовп піддержує спорохнявілу будівлю. Двох молодших їхало на передї. Кіньми поганяв найстарший син, десятилітній хлопчина, що за жадні гроші не був би лишив ся дома, не видівши перший раз у житю виборів.

Їхали звільна, щоб не трясло хорого батька. По дорозі стрічали людей, що йшли в тім самім напрямі, святочно прибрані, як на який відпуст. Здоровили одні других, а молодші господарі з пошаною знімали шапку перед Миколишином, котрому завдячували немало.

Довгі літа воював зі старими порядками в селі та в повіті, з вітом, марнотравником громадського гроша, з радою, що йшла за вітом, як теля за мотузком і з всіми темними силами, що хотїли нарід здержати в поступі та в просвітї. Натерпів за те немало, але не гнув ся і не поступив ся ані на крок. Стояв як той самотний дуб на пустій збочі, котру дощі і зливи в парови риють, марнуючи природжену силу землі. Та хоть громи довкола бують, хоть буря скаженіє, самотний дуб чим раз глибоше пускає коріне, аж по літах в тіні його галузя підростуть нові дубки, аж залїситься ся, зазеленієть ся збіч, даючи захист і квітам і птицям а людям віщуючи хосен.

Так виросло на очах Миколи Миколишина молоде покоління перестроюючи до непізнання, колись темне і бідне, тепер освічене та засібне село.

Остання його праця — то віче за новим правом виборчим. Хоть старий та немічний, обїхав усі села довкола та зібрав на схід десять тисяч людей, десять тисяч свідомих голов, що домагали ся широкого горожанського права. За те до села прислали військо. Дві неділі вганяли по спокійних вулицях румунські драгуни, страхаючи дітей, а ще гірше жінок, що небезпечні були перебічи з подвір'я на подвірє.

Дві неділі серед нічної тишини лунали над спокійним селом військові сурми, як над воєнним табором, а кілька проклонів упало, а кілька всякого иньшого грїха!

Забрали військо і село вернуло до давного пожитя. Прийшла весна, зазеленїли поля, забїліли сади, зацвіли нові надії. І от тепер він їде голосувати першим загальним, безпосереднім, тайним, хоть нерівним еще голосуванєм — їде з радістю, що й він приложив до нього трохи своєї руки...

Сонце підбираєть ся в гору і не пече, а з легка пригрїває. Вправді хмари раз враз набігають на нього, щоб закрити його яснє проміння, але вітер, що віє від сходу, розганяє їх на всі сторони свїта, він вимете небо, як газдиня свїтляцю на свято.

„Буде погода, діти“, каже старий. „Буде весна“.

„Давби Бог, — відповідають сини — люди ще робіт не покінчили“.

„Зіпрїть ся, тату, на мене—просить найстарший з синів, — бо вам їхати тяжко“.

„Не бій ся, доїду, ще й назад верну“ — відповідає батько, хоть чує, що син добре каже. Вже в нім сили нема, тільки якась кріпка постанови їхати і доїхати.

Ідуть полями, засіяними озимим збіжжям та зеленою яриною. Вузкі хлопські живи виліскують ся до сонця, як полотна, що їх газдині білять. Між ними квіти цікаво визирають, над ними літають птахи, на межі дрімає старий хрест.

„Під тим хрестом двірські гайдуки забили мого батька, а вашого діда“ — каже старий знімаючи шапку. „Вас, діти, хіба власні хитби та власні гріхи битимуть. Не забувайте того, що вам кажу... А там, трохи даліше, під межою привела мене мати на сьвіт і в подолку до дому принесла... Тврді були часи, бодай ніколи не вертали“.

Говорив ба був не одно, але не міг. За кожним словом чув у грудях біль, як би ті слова були зі стали. Замовк і тільки очима водив доколя. Хотів тих піть, тих пив, тих лісів набрати як найбільше в свої очи, щоб з ними йти там, де їх може не буде...

З ниви на ниву літали його полинялі зіниці, якби пращали ся з кожною скибою, з кожною грудкою землі...

Далеко перед ними під лісом піби табір. То виборці з далекого села, що на досвітках вийшли, щоб голосовання не зізнити, під лісом сичивають. Порівнали ся, поздоровками, ідуть разом. Хоть втомлені, хоть знають, що втратили робучу днину, ідуть радо з піднесенням чолом. Молодші затають пісню. Деякі жартують. І старшому Миколі Миколишинови робить ся жаль, що він не може злізти поміж них і йти разом — йти цілі літа, до красної, лучної долі.

* * *

Перед урядом громадським, де мало відбути ся голосовання, стояли жандарі. Але нарід так якби їх не видів і тільки діти з цікавості приглядали ся з поза воріт до нових шеломів та до ясної збруї.

Віз задержав ся на улиці і спни взяли ся зсаджувати батька на землю.

„Лішіть, я сам“ — говорив Миколишин, соромлячи ся перед чужими людьми своєї немочи, але інакше не міг. Спер ся на молоді здорові плечі синів і ті більше несли його, як провадили до уряду.

„Розетуніть ся люди! — загуло в громаді. Видите, хорого ведуть. Хорий чоловік приїхав, щоби голос віддати“.

„Ви, Миколо, безпечно могли в дома сидіти. Нас тї, дивіть, якого народа зійшло ся. Буде голосів досить“.

„Досить, чи не досить, того ніхто не може знати, а мені в гробі спокою не було би, якби я не зробив того, що до мене належить“ — відповів Миколишин, переступаючи поріг.

* * *

„А тепер спішіть ся — говорив сїдаючи назад на віз — спішіть ся, щоб живого до дому привезли“.

Виук затав коні і віз покотив ся з горба. Коли переїздили коло свого поля, Миколишин підніс тяжкі повіки і витягнув руки, як би їм посилав своє благословенне.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В не ділю: руско-кат.: † Івана Золотоустого; римо-кат.: Агольові. — В не ділок: руско-кат.: Єфрема, Сиріна; римо-кат.: Схолястики. — Ві второк: руско-кат.: Пер. м. Ігнат. Бог.; римо-кат.: Дезидерія.

— В справі класифікації в середніх школах оповіщує урядова Gazeta Lwowska: Супроти поміщення останними днями в краєвих дивни-

ках, а навіть позакраєвих, вістий про розпорядок, який немов то мало видати ц. к. Міністерство віроісповідань і просьвіти, зглядно ц. к. краєва Рада шкільна, і поручити строгійше як доси переведене класифікації, належить ствердити на основі засягнених відомостей, що ніяка з тих властей останніми часами не видала ніякого розпорядку з подібним змістом. Також дізнаємо ся, пише Gaz. Lw., що, о скільки виходить з предложених доси урядових звітів дирекцій середніх шкіл, то чутки, немовби процент учеників, які не відповіли вимогам в І півроці сего шкільного року, доходив або навіть переступав 50 процент, є зовсім незгідні з правдою, а якраз той процент, загалом взявши, не є більший як минулими роками, а в многих заведених є навіть значно менший.

— Сніжні завії, що тривали вчорашню добу у цілій східній Галичині, були причиною здержання залізничного руху на деяких шляхах. Між нашими станув рух поїздів на шляху Хриплин-Чортків і Тересин-Іване пусте. Вчора не прийшли також поїзди зі Стрия. Навіть на такій лінії як Львів-Підволочиска свіжко замітіль спинила рух поїздів між Тернополем а Підволочисками. Останній поїзд зі Львова прибув до Підволочиска позавчора о год. 1/27. Слідуючий поїзд особовий застряг в сїггах коло Бірок великих і не міг рушити ся ні взад ні вперед. Над відкопанем поїзду працювало коло сто робітників, почім поїзд цофнув ся до найближчої стайції. З Чернівців і з Рави рускої та з Кракова прибували поїзди до Львова з кількогодинним опізненем. Нині настала знова гарна погода. Мокрий сьвіт, який вчора нападав, сцїлений морозом, поблискує сріблїсто під проміннями ясного сонця. При такій погоді поверне рух поїздів до нормальних відносин.

— Посольські кандидатури на Лемківщині. На оподішнім зїзді москвофілів в Нов. Санча поставлено отсі кандидатури на соймових послів; в новосандецькім окрузі Николая Гремояка з Кришиці, в грибівськім окрузі Івана Дроздяка з Королеви рускої, а в горлицькім окрузі Андрея Цісляка з Устя руского.

— З Катеринославщини пишуть до „Рідн Краю“: Житє Українців в Катеринославщині за минулий рік хоч не багато, але всеж виявило національні ознаки. В Катеринославщині було дещо зроблено для поширення поміж громадянством національної сьвідомости та національної осьвіти. В сій справі особливо визначились „Просьвіти“ катеринославська та амурска (в посаді Амур під Катеринославом). На останку року катеринославська „Просьвіта“ знайшовши собі помешканє, впорядила кілька лекцій. Проф. Еварицний прочтав лекцію про кобзу і кобзарство на Україні, д. Іваницький — „Гайдамаки Шевченка в сьвітлі історичної правди“, дд. Літковський і Труба — про українську мову. Амурска „Просьвіта“ поставила багато українських штук, своїми власними силами. Члени товариства здебільшого робітники. В минулім році відкрито ще філію катеринославської „Просьвіти“ в селі Криничках (кат. пов.). В селі Мануйлівці теж заходжують ся коло заснованя „Просьвіти“; є чутка, що й по інших місцях заходжують ся коло сєї справи. Що до осьвіти взагалі, то весною минулого року в Катеринославі на зібраню учителів і діячів по народній осьвіті, зроблено постанову заснувати учительські курси по українознавству. — З сего коротенького огляду бачимо, що спромоглось зробити українське громадянство в Катеринославщині в сей важкий для нас час. Звичайно, зроблено не дуже багато... Причин сему не мало: недостача сьвідомих Українців, байдуже відношенє взагалі до укр. громадських справ; до того ще й ріжні урядові перешкоди. Будемо сподіватись, що нападки колишнього вільного війська запорожского у сїм році цильнійше будуть заходити ся коло рідної справи. — С. Краснопільський.

— Самостійна губернія. В рос. міністерстві внутрішніх справ обмірковуєть ся, як звісно, справа про відокремленє Холмщини в самостійну губернію. Має складатись вона з частини сїдлецкої губ., люблинської й частини Во-

лині. В Холмі буде губернське правління на чолі з губернатором, а при київському генерал-губернаторстві має бути холмський виділ і управителем его хотять назначити людину, якаб добре знала місцеві обставини. Є чутка, що на сїю посаду призначать одного з комісарів Холмщини. Не за горами вже на решті відокремленє Холмщини, так давно бажанє Холмцачами. Дай Боже, щоб знов не ведено там „обрусенія“!

— Міська рада в Чернівцях „дістала по носі“ від міністерства за робленє довгів. Нагана прийшла на руки краєвого правительства для магістрату і міської ради. Міністерство зазначає, що вже в 1906 і 1907 році, коли краєвий банк в Чернівцях не міг зреалізувати міської позички в квоті 6 мільонів корон, взято ся до інвестиційних міських робіт в Чернівцях при допомозі надзвичайних жерел. Крім того підвищено позичку з 6 на 8 мільонів, хоч сего не було коречно потреба. До сєї позички взяла ся міська рада, навіть не подумавши про єї покриття. Самі проценти будуть тепер виносити 700.000 К, з чого 300.000 К не находить покриття в міській бюджеті. При кінці напіння зазначено, що міністерство не дозволять в будучині Чернівцям затагати нові позички.

— Про переселенє в Київщині пише Х. Майстренко до „Ради“: Широкі простори Сибіру здавна наділи до себе селянство. Темні, обдерті, злиденні хлібороби не читали ні про кліматичні й географічні умови, ні про шляхи, — їх надїла „незмірима земля“, та й годі. Принада ся зростала по мірі того, як зростав земельний голод поміж селянством. Коли „сфери“ почали ретельно ширити ідею переселеня, то селяни наввипередки ринули до Сибіру. Але понюхавши, чим пахне ся, давно жадана, принада, незабаром валом повалили назад. Треба було якось улаштувати сїю справу — про се мав уряд поклопотати ся. І от літом 1907 року вийшла заборона — видаванє проходних і тарифних сьвідочств переселенцям припинено. Встановлено такий порядок, щоби спершу йшли до Сибіру ходаки, облюбовували ту чи иншу країну, залічували за тими, що послали їх, сьмєюм землю, брали про се від сибірського вачальства папері — і лише опісля сього вони могли добитись дозволу на переселенє. Київщина послала зараз аж 7.353 ходаків, приблизно від 9.000 сьмей. Київчан очевидячки, ві краплі не турбувало те, що сила переселенців чогось вертаєть ся до дому. Президент міністрів, п. Столипін, телеграфував київському губернатору, що по зібраних відомостях переселенська управа порохувала, що за ходаками Київщини залічено в Сибірі 12.070 паїв землі, приблизно на 24.140 душ. П. Столипін прохав дізнатись, скільки саме хазяїнів рішуче наважилося переселитись в 1908 р. на залічені землі з кожного повіту, — окремо до далеко-східних країн: Забайкальської, Амурскої й Приморської, далі до Томської губ. і, нарешті до інших місцевостей Азійської Росії, цифрові дані про те протелеграфувати в переселенську управу, а управа вже призначить і повідомить, коли саме повинні вирушати в дорогу переселенці з кожного повіту Київщини. Відомости о се вже зібрано мировими посередниками, — по їх рахунках схотять ся переселитись в 1908 р. ось разом 2047 господарів з загальним числом душ 11.589. Таким чином ми бачимо, що значна більшість тих, що залічили за собою землі в Сибірі, — 12551 душ, — зрікає ся переселятись, певна річ зневірившись в сибірських землях, не знайшовши тих навіть невеличких вигод, котрими задовольняєть ся наш селянин-хлібороб. Над тим, на нашу думку, варто поміркувати вейм тим, кого надить до себе ще й досі Сибір, — та ще й добре поміркувати.

— Вістки з Португалії. Оводі вечером о 10. год. замкнено домовини з мощами короля і наслідника престолоа, а о 12. год. в ночи в присутности родина перевезено обі домовини до палатної каплиці. При замиканю домовин матір короля і королева-вдова цілючи мощі попали в таку розпuku, що треба було їх силою відтягати від домовин. — Королева заявила, що квоту 1,875.000 марок, на які був

король обезпечений, роздасть убогим в цілім краю. Молодий король повідомив президента міністрів, що бажає, аби королівському дворови давано до розпорядимости лише такі аванжі з державних фондів, які признасть парламент. — Всіх політичних в'язнів і три особи, які арештовано як о підозрілі о замах на королівську родину, випущено на волю. Міські ради, які був розв'язав диктатор Франко, привернено до первісної влади. — Що до місця осідку Франка вісти є суперечні. Доношено він поїде до Бразилії, потім, що до Швайцарії, а тепер доносять, що осяде в Німеччині, де його син буде ходити на університет. Звісно лише, що Франко заїхав тепер до Парижа. По дорозі не приймав зголошуючих ся до него дневниківів, вимовляючись умученем. В дорозі стерегла його чуйно іспанська а потім французка поліція перед сподіваною напастию авархістів. Населене в Лісбоні було на него так обурене, що день перед виїздом напало на улици на его старого батька і тяжко потовкло. Франко виїзджаючи з Португалії, написав лист до ворожої ему редакції Espraga Nuova, в яким заявляє, що не боїть ся осудку історії. Просить лише о стверджене, що перед виїздом не прийшло між ним а королевою до бурливих сцен. Причини его виїзду, пише Франко в листі, вяснить час. Він є пересвідчений, що все поступав як добрий Португалець, що любить свою вітчину.

— Скільки крадуть дроту на телефоні Петербург—Москва? Головна поштово-телеграфічна управа порахувала, що 1907 року на телефоні Петербург—Москва вкрадено дроту на 15.600 карб. В червці, липні та в серпні по 70 разів на день крадено дріт. Починаючи з серпня, коли на дуже небезпечних участках начеплено було, замість бронзового, залізний дріт — крадіжки раптом зменшились. У вересні, наприклад, було тільки 18 крадіжий, у жовтні 12, листопаді 8 та в грудні 1.

— Поетичний кутик.

Не для мене в яснім небі
Сонечко сіяє,
Не для мене на просторі
Синє море грає;
Не для мене сад веселий
Літом розцвітає,
Не для мене на калині
Соловей співає.
Не для мене сміх веселий,
Молодість, кохання,
Молодії, погордливі
Серця поривання.
Ні... для мене — бідна хата,
Тяжка робота,
Гірка доля не весела,
Вічная турбота...

Житомир. Людмила Волошка.

Оповідки.

— Послїдний репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Каси щадничої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каси театру).

В неділю 9. лютого послїдне пращальне представлєне „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— Красва рада шкільна іменувала в народних школах: Йосифу Дзеневичівну, Людм. Домбровицку і Марию Шмериковську учительками 3-кл. школи виділової в Снятині, Марию Білінкевичеву учителькою 2-кл. школи в Стрільчи, учителями (-льками) 1 кл. шкіл: Влад. Боженцку в Косотицях, Софію Філерівну в Волкові, Григ. Куника в Трубчині, Евст. Ркубчика в Водниках, Софію Гидзівку в в Ганачові, Алекс. Кизиму в Смолині; — перенесла учителів (-льки): Мих. Геруля з Сіняви до Низька, Людв. Гаєвского з Стешенина до Лузьної, Евг. Смажа з Городка до Ярослава, Соф. Гронкову з Нагошина до Сьвенцян, Івана Серматюка з Орави до Кавчого Кута, Корн. Посадзкого з Кавчого Кута до Орави, Конст. Васияновичівну з Журатина до Желе-

хова вел., Мар. Залєвску з Ясеновець до Хмелевої, Фр. Домбровского з Підгорода до Загіря конколяницкого.

— Академічна Громада у Львові устроює в четвер дня 13. лютого в салі „Народного „Дому“ вечерниці з танцями. Ціни місць: вступ на салю 3 К., карта родинна (4 особи) 10 К., галерія 1 К. Стрій для пань і панів вечерковий. Музика військова. Початок о год 9.

— Вечерок з танцями заповіджений на нинішню суботу в „Рускій Бесїді“ у Львові, перенесено на второк.

— До VIII класи ранги посунув міністер просвіти повітових інспекторів шкільних Володислава Гамиля в Дрогобичі і Йосифа Дзундау в Золочеві.

— В справі годівлі дробу. Всіх, що ведуть расову годівлю дробу, кіз і кріликів, прошу уклінно: а) подати мені як найскорше свої точні адреси; б) донести, яку плекають расу: курій, качок, гусій, індиків, павтарок, голубів, кіз або кріликів; в) яка продукція і оплатність даної раси; г) чи є з своєї раси вдоволені; д) чи мають який рід расового дробу на продаж і в якій скількості і ціні. — (Всі рускі часописи прошу о передрукованє сєї оповістки). — П. Гнатюк, учитель в Довжневі, п. Миців.

Телеграми

з дня 8. лютого.

Париж. Правительство заперечує вісти про мобілізацію кольоніального корпусу армії в цілі висилки его до Африки.

Альтенбург. Князь Ернест саско-альтенбургский помер минулої ночі.

Петербург. „Реч“ доносить, що Столипін заявив, що в разі відкинення думою фльото-вої предлоги дума не буде розв'язана.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 7. лютого с. м.: Ольга Щуровська, Тисьмениця; о. Стефан Головацкий, Старий Збараж; о. Володимир Кузьмич, Пісочна; Іван Ратич, Бережани; др. Михайло Конюшецкий, Самбір; др. Евген Яблоновский, Перемішль; Зофія Навроцка, Станиславів; др. Францішек Кальмус, Станиславів; Іван Шереміло, Мости великі.

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подробації даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевского, Львів, ул. Кілійського 1. (8—10)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчаснійше можна набутти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вивіски ритовані і лянні, прасовані бляхи для сторожкй і товариств. — Поручає ся як о доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (10—?)

Працюйте і шалїть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 кр. 08 сот. від кождих 100 кр. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получить пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2.561.541.81 К.
Позички уділені	2.512.635.62 К.
Уділи членські	193.659.52 К.
Цінні папери	138.534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37.338.07 К.
Льокації	267.364.04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

Контора виміни

д. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

і

вильосовахі вартіські папери.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвїжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх аптиках і дроґуєриях.

(12—12)

Попередплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чий рік . . . 20 кор.
 за пів року . . . 10 кор.
 за чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1.70 кор.
 За границею:
 чий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент ми очі і думу ми вирешити: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо русла ми сердце і віра русла» — З Руслапових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялишно
 напередне застережене. —
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і прив-
 атні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Польський голос про руску справу.

(+) Видаваний в Кракові Вільгельмом Фельдманом місячник „Krytyka“ подав у випуску за лютий с. р. статтю д-ра Броніслава Потоцького п. з. Kwestya ruska w Galicyi i projekt jej załatwienia, з котрою бажаємо познакомити нашу суспільність.

Автор зараз на вступі признає, що се невдячна тема, бо вже сам заголовок знеохотить не одного прочитати статтю, бо звичайно говорить ся: „kwestyi ruskiej mamy już po uszy, niechcemy dalszych prób ugody z Rusinami, których nigdy i niczem nie zdołamy zaspokoić; wyciąganie do nich teraz ręki do zgody uwłaczało by naszej godności narodowej“. Справді так звичайно говорить польський загаль, що або не має розуміння сеї справи, або не хоче предметово їй приглянути ся і над нею поважно призадумати ся. І не дивниця, бо не тільки дневникарство вмовило в польську суспільність, що руский народний рух се звичайна гайдамаччина, але навіть такі місячники, як Świat Słowiański, що до недавна предметово розбирали польско-руські взаємини, дали ся сангвінічним темпераментом пірвати до того ступня, що починають вторувати напоємним загорілостю дневникам і впевняти свою суспільність, що Русинів не можна нічим і ніколи вдоволити.

Тим то серед таких обставин заслугу на певне признание виступ д-ра Б. Потоцького, котрий в таку іменно пору, як теперішня, виборчою агітацією розогнена хвиля, не завагав ся стати в суперечности з загальною, як він каже, нині з польської сторони підношеною і в горі наведеною гадкою і кличе: cierpliwości jednak, panowie! Він не зражує ся нічим, і зазначає, що робить се передовсім з становища польського інтересу, котрий вимагає супроти сучасною положення ковечної і рішучої полагоди рускої справи.

Др. Потоцький вказує на те, що до сеї полагоди треба взяти ся з огляду на публичну опінію в Європі (Бернзон а навіть Брандес — і все дневникарство славянське, голоси Німців в берлінським і австр. парламентах), бо у власнім польським інтересі є зреагіювати ся в опінії світа і усунути всяку можливість обжаловування, що Поляки гноблять Русинів.

Відтак задає він питанє, чи є такий спосіб полагоди рускої справи, щоби на тім не потерпів польський народний інтерес? На се питанє відповідає, що справа не так трудна до розвязки, як видає ся, але лише великими середниками, бо малі не досягнуть ціли. Одначе приступаючи до розвязки, треба забути про розятрене викликане обопільно боротьбою, а розважи-

ти справу холодно, тверезо і спокійно, бо пристрась є злим до-радником в політиці. Крім того треба справу оцінювати і рішати з ширшого становища, а не виключно галицького, бо так само було би хибне оцінюване взаємини Чехів до Поляків і з становища чешко-польської боротьби о перевагу в декотрих повітах Шлезка.

Зазначивши, що Русини, котрі звуть себе також Українцями, поселені в Галичині (і Буковині — Ред. Русл.) і в південній Росії, в річній області Дніпра і Дону (числом около 30 мільонів) так розміщені, що стикають ся з польським населенням не лише тут, але й в Росії, одначе тут і там уложили ся взаємини зовсім відмінно. В Росії Поляки відносять ся до Українців прихильно. В часі першої думи, в котрій українські послитворили окремий клуб, київська «Рада» промовляла за польско-українським союзом в думі, вказуючи на те, що Українці жили кілька століть з Поляками і обопільно ліпше розуміють ся, як з Москалями.

Маємо крім того спільні інтереси, бо одні і другі боремо ся о право самостійного розвитку в російським царстві. Чи і яке становище заняли польські послитпроти сего голосу, не відомо, мабуть ранне розвязанє думи розбило сю пробу зближення (не лише те, але й та обставина, що в короннім колі верховодять до

25 років сценічної діяльності М. К. Заньковецької¹⁾.

„Изъ новыхъ персонажей — Наталка (Г-жа Заньковецкая) имѣетъ слабый, но очень симпатичный голосъ и замѣтно хорошую игру. Нѣкоторыя мѣста въ игрѣ проводятся съ воодушевленіемъ“. (Заря 1882 г. № 268).

Було се 1882 року 30. листопада.

Тому минуло двадцять пять літ...

Я бачу сей спектакль і тепер він стоїть в мене перед очима. Дитячі вражіння живі і коли вже підліток постерегає красу талановитого виконання — значить воно має в собі зерно справжнього талану. Перший раз виступила в Києві Марія Констянтинівна в Наталці-Полтавці. Звилась заніса і на сцену вийшла молодесенька дівчина, струнка і надзвичайно гарна. Вся постать її вабила до себе чимсь ніжним, хорошим, граціозним — «женственнымъ» як то кажуть по російськи. Видко було що воно, сердешне, треміло з хвилювання і ся несміливість наддавала молодесенькій артистці ще більше ніжної, жіночої краси.

З потоком дії виростала й артистка; вже в її голосі брєніли ті чудові, металюві тони, що захоплюють, як найкрасша музика, серце глядача.

Рецензент наведеної в „Зарі“ рецензії зазначає, що голос в Заньковецької був «слабый, но очень симпатичный». Се не правда. Перші моменти він справді брєнів «слабо», але се залежало не від вокального материялу, а від хвилювання молодого створіння, що вперше виступало перед широким світом. Чим більше опановувала собою артистка, тим голоснішче лунав її чудовий голос, а коли вона заспівала: «Чого вода каламутна», — весь театр був за неї.

Особливо памятаю одну сцену, яка вразила мене... Сцена не з першорядних, вона безуважно минає звичайних актрис, а ся молода дебютантка освітила її лагідним світлом. Се був момент, коли Микола приспівує свого Петруся. Переважно воно відбуваєть ся так: Микола співає й пританцьовує, Петро й Наталка стоять, чекаючи своїх реплік, публіка їх цілком забуває, стежачи тільки за Миколою. Тут вийшло навпаки. Наталка, хоч і мовчала, але грала на меня за Миколу: всіми своїми рухами, своєю лагідною усмішкою, любим поглядом, вона ніби теж хотіла розважити Петра і натхнути йому більш сміливості й рішучости. Вона своєю безмовною грою звернула на себе увагу всіх.²⁾

Се був перший крок артистки, за ним пішли дальші.

Артистка хутко зростала, випростовувала свої крила і з кожним спектаклем почувала себе все певніше й сміливіше на сцені:

Уже по третьому спектаклі української трупи, рецензент писав про М. К. Заньковецьку, яка виступала в ролі куми в „Кумі-мірошнику“: „Г-жа Заньковецкая превосходно исполнила роль бойкой, хитрой хохлушки. Сцена съ кумомъ-мирошникомъ проведена Заньковецкой прекрасно, такъ же прекрасно проведена и сцена со своимъ глупымъ мужемъ. Г-жа Заньковецкая обѣщаетъ быть выдающейся актрисой, при чемъ ей больше всего удаются комическія роли“.³⁾

На прикінці сезону трупа виставила нову песу „Чорноморці“. Сей спектакль — се був апогей слави молодой артистки першого року її сценічного життя. „Игрой обращалъ на себя внимание г-жи Вѣрина и Заньковецкая — нише той самый рецензент, — послѣдняя производила, можно сказать фурор. Всю роль „Козырѣ бабы“ она провела так тонко, что лучшаго и требовать нельзя“.⁴⁾ І справді, Цвѣркунка лишила ся вже з першого разу одним з choeuf d'oeuvr'ів утворених Заньковецькою типів. Вона дала бездоганний, художній образ української молодички-цокотухи, граціозної, жвавої, веселої, а разом з тим і чулої до чуж

всього, що руске, в роже настроєні все поляки, викликали навіть розлад між коронним колом, а польським колом з Литви й України. — Ред. Русл.)

Др. Потоцкий згадує далі, що в 1906 р. польські члени комісії для земств в королівстві переговорювали з Столипіном і іншими міністрами що до перенесення висших наукових закладів з королівства до Росії і тоді між іншими вказували на потребу відкриття в Королівстві певного числа українських і литовських шкіл.

Автор згадує далі про голос Українця в „Современное Обозрѣніе“, котрий на случай надання автономії в Польщі супротивляв ся проектови вилучення Холмщини в тім переконанню, що холмським Русинам буде лїпше під польським як під московським правительством. „Не мішайте ся до сеї справи, писав сей безіменний Українець, се справа між нами а Поляками, ми самі порозуміємо ся з собою без помочи привислянських діячів“. (Тимчасом в „Раді“ не одна стаття, а між іншими статті проф. Грушівського промовляли за вилученням Холмщини для охорони її перед спольщенням, хоч тепер, коли вже доходить до вилучення, проявляють ся навіть в деяких голосах в „Раді“ сумніви, чи вилучення Холмщини не доведе до „обрусенія“ Ред. Русл.)

Яко найсимпатичнішу прояву вважає др. Потоцкий віче студентів київск. університету 26. жовтня 1906 р. де укр. студенти, хоч мали числову значну перевагу над малою частиною польських, ухвалили домагатися одноголосно відносно на київському університеті кафедр польської мови, польської історії і історії польської літератури з польською викладною мовою. Для сеї справи вибрано мішану комісію зложеною з Українців і Поляків. Часопись „Рада“ заявила ся безсумнівно за сею постановою, а комісія вручила радї професорів про пам'ятне письмо підписане 1236 студентами. В заміну за се на вічу відбутім в справі українських кафедр, відпоручник

го горя. Тої непорівняної, народної грації, яку виявляє Заньковецька в кожній своїй ролі; а в сій особливо, не може й уявити собі той, хто не бачив її.

Так швидко набувала слави молода артистка.

Але не всіх зачарувала вона своїм таланом. Звичайно, лишив ся оден, відомий всім орган, якого кожде зявище українського життя дратує, як дратує бика червона хустка тореадора.

Се був „Кієвлянинъ“.

За ради курйозу наведемо зараз ту рецензію, якою він обрахував ступінь таланту нової артистки. „Въ нынѣшнемъ году выступила нѣкая Заньковецкая и заняла довольно видное амплу ingenue, но, увы, на сценѣ ни разу не приходилось видѣть живое лицо, а какого-то манекена, до того выкрикивающего, что развѣ люди съ веревочными нервами могутъ не содрогаться.“¹⁾

Ся оцінка може бути гарним прикладом до того, як збувають ся всі промовляння „Кієвлянина“, які певні підвалини мають всі єго погляди та думки.

З того часу минуло двадцять п'ять років... довгих... і коротких, як мить...

Молода артистка, яку так жорстоко зганяв „Кієвлянинъ“, йшла все вперед, та вперед і набувала все більшої слави. Її пізнали скрізь і „отъ пламенныхъ

„Роліи“ виголосив промову, солідаризуючись з народно-культурними домаганнями Українців. На київск. університеті, де на 4500 слухачів є 1000 Поляків, панують добрі взаємини між польськими а українськими студентами.

З того пожиття Поляків і Українців в Росії видно, що згода є можлива, а мимохіть насуває ся на гадку знаменита байка Міцкевича про трійку коней, котрі „klóca się nad obrokiem, godzą się pod batem“.

(Даліше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Виклад бар. Еренталья, що викликав таке озвіренє між коштувцями, а навіть самого Кошута спонукав до видання брошури в сій справі розкиненої в мільйон примірниках був предметом гарячої розправи в угорській делегації на повнім засіданню. Секц. шеф. бар. Естергазі пояснив, що бар. Еренталь висловив свій індивідуальний погляд про потребу народо-господарської спільности монархії також після 1907 р., бо инакше неможлива спільна політика загранична а дел. Угрон відкликав обидливий вислів, кинений проти бар. Еренталья. Так само др. Векерле зазначив в переговорах з незалежностями, що погляд бар. Еренталья не пересуджує устрою монархії в будучині. Можна отже вважати сю справу між угорською делегацією а бар. Еренталем покінченою, але всеж она остане нескитним доказом, до чого дійшла мадьярська бута, хоч самі тібутні незалежності при заключеню договору цово-торгового з Австрією побачили, яке нужденне становище они би заняли, наколиб спільність тепер була зірвана. Колиб дійсно дійшло до народогосподарського відокремлення Угорщини після 1907, тоді і загранична політика не моглаб осягати спільною, а Угорщина опинилась без

береговъ Колхиды и до царственной Невы“. І скрізь, де зявляла ся Заньковецька, викликала вона щирі сльози, сьвятий захват і опановувала душами не тільки рідних глядачів, а й душами глядачів чужих, що ледве розуміли українську мову.

Перлистою стягою вайкрасших сліз людських стелеть ся за нею шлях її слави.

Чим чарувала вона всіх?

(Даліше буде);

¹⁾ П-ні М. Заньковецька дала нагоду також нашій суспільности в Галичині пізнати славний свій талант, так що вся наша Гал. Русь бере духом участь в сьвяткованю її двадцятьпятилітньої сценічної діяльности. Тим то за „Радою“ подаємо тут огляд сеї діяльности списаний рукою відомої письменниці української д-ки Людмили Старицької-Черняхівської, котрий наші земляки певно залюбки прочитають. — Ред. Русл.

²⁾ В такій безмовній грі виявляє ся також незрівняний талант нашої артистки, она дала себе пізвати особливо в „Чорноморцях“ в ролі Цвіркунки, а хто бачив її в тій ролі, ніколи не забуде незвичайного вражіння, яке она тут викликала. — Ред. Русл.

³⁾ Заря 1882 р. Нр. 271.

⁴⁾ Заря 1882 р. Нр. 278.

⁵⁾ Кієвлянинъ 1882 р. Нр. 285.

сумніву на таким становищі, як нинішня Болгарія.

Нове міністерство, на котрого чолі буде стояти др. Гессман, буде мати назву, „міністерство прилюдних робіт і промислових витворів (Ministerium für öffentliche Arbeiten und gewerbliche Erzeugung). Др. Гессман предложив христ. сусп. сторонництву на засіданню під проводом д-ра Люеґера програму організації сего міністерства, на котру сторонництво згодило ся. Одначе таки не повело ся христ. суспільникам для сего міністерства приділити також суспільно-політичні справи, а сему перешкодили соціялісти.

Міністер Кошут висловив ся перед незалежностями про підготовлення до виборчої реформи в Угорщині. Тепер на 413 округів виборчих, говорив Кошут, мають Мадяри абсолютну більшість в 208 округах, в решті 205 округів мають абсолютну більшість в 26 Німці, в 57 Словаки, в 65 Румуни, в 9 Русини, в 1 Хорвати, в 4 Серби, в 1 Словінці а 42 округи є національно мішані. Колиб заведено загальне голосованє, тоді малиб Мадяри лише в 140 округах абсол. більшість а в 30 соціялісти. Щоби забезпечити верховладу мадьярському живлу, треба обострити регулямін. Окрім того очевидно виборча геометрія мала би бути відповідно в тій цілі уложена. — Тимчасом з палати магнатів запевняють зовсім рішучо, що виборча реформа не осягнула би там потрібної більшости.

В Боснії і Герцеговині наміряє міністер Буриян ще в сїм ювілейнім році ввести конституційний устрій. Боснійський сойм мав би складати ся з 140 послів, між ними 46 вірилїстів і покликаних правительством високих достойників, а 94 виборних послів. Правительство заходить ся коло того, щоби з Сербів і Магометан (є се там збісурманена сербська шляхта) з частиною Хорватів утворити правительственне сторонництво. Отже вказує, що міністер Буриян свою політику бажає оперти на союзі Мадярів з Сербами під верховладою мадьярською. Ми вже недавно звертали бачність на небезпечність для монархії з боку сербської іреденти. Отже чи така політика вийшла би на здоров'є монархії, над тим повинні би керманичі монархії добре призадумати ся.

Заграниця.

Заграничний овид політичний особливо на близшім Сході починає захмарювати ся, а міродатний в тих справах дневник „Новое Время“ затривожує Росію новою війною а властиво війнами на два боки, іменно в Туреччиною на Кавказі, а можливо і з Японією. Ми вже згадували про те, що Туреччина вельми сквапливо зброїть ся і що вже в Арменії мало дійти до стички з російськими військами, а також в Персії. Генерал-губернатор Кавказу кн. Воронцов-Дашков мав заявити правительству, що він на случай війни уступає, позаяк не міг би прийняти на себе одвічальности за можливі невдачі, позаяк нема відповідного

підготовлення. Російське правительство на-ходить ся також в скрутнім положенні, розаяк дума не хоче призводити на значні видатки воєнні і на відбудову фльоти, так що імовірно буде приневолене сі до-магання подані думі взяти назад або знач-но обнизити. Російське військо не відбу-вало за останні чотири роки ніяких ма-неврів, отже не заправлене відповідно до воєнної служби, а було лише уживане до гноблення внутрішньої ворохобні і на послуги поліції, так що тим способом лише здеморалізувало ся. Таким спосо-бом не могло би зовсім міряти ся не то вже з Японцями, котрі тепер задумують загорнути північно-східну Сибір з Кам-чаткою, але навіть з Туреччиною, котра в останніх часах довела своє військо до доброго стану головню завдяки німецьким воєнним комендантам. Мимо того в ро-сійських кругах зривають ся до воєнної постави, а до того дала провід також зелізна політика бар. Еренталя, котрий думає приступити до ви-конання посланництва, яке на Австро-Угор-щину вложив берлінський договір, імен-но 25 і 29 артикул его. Замітно, що між Австро-Угорщиною а Туреччиною послі-дувало в останніх часах значне зближе-ня і наслідком того султан уже згодив ся на будову проєктованої залізниці, про яку бар. Еренталь говорив у делегаціях. Цікаво однак, що як раз польські делега-ти і польське дневникарство (а побіч того і Чехи) висувують сумніви і труднощі, вказуючи на те, що ся залізниця посо-блювала би Німеччині розвельможити ся на Балканським півострові з своїми про-мисловими витворами, коли в дійсности Австро-Угорщина яко найближша сусідка мала би тут свобіднійшу руку. Все те більше понуки особистої природи задля того, що бар. Еренталь не хотів вмішу-вати ся в пруску політику супроти По-ляків.

За гнобленем католиків у Вильненській губернії пішло тепер таке саме поступоване в губ. миньській. Тих, що в останнім році вернули на основі толеранційного указу до катол. церкви, потягають тепер до однічальности а з то-го кує ся обжалованя проти катол. свя-щенників. По більшій частині розходить ся о католиків, котрих спершу насильно при-неволювано прийняти православіє.

З Португалії все ще не може втихомирити ся а положенне остає і на-дальше непевне і грізне. Правительство, хоч зложено з обох супротивних сторон-ництв, не може на певно числити на військо, а для того послукує ся для удер-жання спокою і безпеченьства головню кіннотою, котра дає певну поруку вірно-сти. Як грізне там положенне, свідчить найкраще, що король і королева-мати не брали участі в похоронах, позаяк непе-вні були житя. Вправді републиканці не задумують ніякого атентату, одначе за-певняють, що небавом буде там прого-лошена річ посполита. Що до найнові-ших подій звертаємо бачність на теле-грами.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Пер. м. Ігнат. Бог.; римо-кат.: Дезидерія. — В се-реду: руско-кат.: *Триє Святителів*; римо-кат.: Евляїї.

— „Рептилька про мордерство“. Коли мину-лого четверга вечером розійшла ся вістка про убиство Марка Каганця в Коронці, ми вважали умістним, подати коротку новинку, здержуючись з замітками на сю тему, поки справа основно не буде пояснена. Нашу но-винку прийняло „Діло“ так, як яло ся орґано-ви найдократів. В браку трохи розумніших аргументів назвало „Діло“ нашу часопись ре-птилькою, посуджуючи очевидно нашу редак-цію, що їй бракує грошей. Нехай буде й так. Нам бракує грошей, а редакції „Діла“ розу-му, о який повинна она конче вистарати ся в способ, який вважає найлегшим і найвідпо-віднішим. Що всякі справи треба обережно трактувати, сего научив нас досвід „Діла“, яке містить без розбору всякі дописи, які в елдіючих числах саме мусить простувати. Так було з дописом з Коломиї про побите проф. Пекарського, якого кореспондент „Діла“ зробив небіщиком. Не доставало ще в „Ділі“ опису похоронів мнимо убитого професора, який мимо „поломаних ребер“ зголосив ся вже до служби. Велід за сям помістило „Ді-ло“ новинку про відносини в німецькій гімна-зії у Львові, яку раз відкликала, а вдруге поновно назвало вірною. І будь ту мудрий, котра новинка тепер правдива. Стільки відпо-віда „Ділу“, а тепер кілька вісток про саме убиство, яке фльольоги і знатоки рускої мови з „Діла“ назвали „мордерством“.

Про ту сумну подію в Коронці помісти-ло „Діло“ в п'ятницю дві короткі телеграми із ствердженням самого факту а в суботнім числі пише: „Черев сніжні замети, котрі здер-жали не тільки залізничу, але просто всяку комунікацію, ми не маємо ще й нині докла-дного опису події в Коронці. Нині дістали ми з Бучача тільки таку телеграму: Поїзди сто-ять. Фірою не можна до Коронця дістати ся. Реляція староства звучить, що правибори в Коронці відбудуть ся аж 13. с. м., а до кон-флікту прийшло при поправлюваню виборчої лісти. Богато виборців домагало ся випису, а жандармерія розганяла їх і одного опорного заколола. Війська в селі нема.“ — *Dziennik pol.* на свій лад, як приетало шовіністичному дне-вникови, описує коронецку подію: В четвер-рано о 8. год., подає *Dz. p.*, напав на громад-ський уряд руский знаний радикал і агітатор Іван(?) Каганець з товпою, жадаючи напрасно видачі виборчих ліст в ціли внесеня рекляма-цій. Начальник громади і писар звиняли ся, що-громадський уряд не має права до вибору реклямаційної комісії, бо при виборах до сойму лише староство рішає жалоби против виборчих ліст сільської куриї. Однак то поя-сненє війта, громадского писаря і кількох умі-рених радних не довело до ніякого вислїду, а коли товпа штурмом хотіла виконати напад на громадський уряд, сироваджено жандарме-рію. Вахмайстер Ябчинський по трикраті м без наслідку візваню „розійти ся“ мусів при-ступити до ужитя оружя. Іван(?) Каганець зі-став першим вистрілом(?) убитий на місці. Дальше доносить та часопись, що з Коронця зажадано телеграфічно побільшення жандарме-рії, та що бучацке староство вислало там ко-місаря Вагнера. Отсе всі вісти, які доси на-спіли до Львова про убите Каганця.

— Підвисшенє заосмотреня вдовиць і сиріт по гр. кат. священниках. Рескриптом намі-сництва з дня 6. лютого 1908 ч. 13.991 пору-чено всім ц. к. урядам податковим і касам, аби почавши від д. 1. січня 1908 виплачували вдовицям і сиротам по священниках заосмо-тренє о 50 прц. висше, як они побирали доси. Іменно вдовиці, які побирали доси 400 К, бу-дуть побирати на будуче 600 К, сироти, котрі

мали по 200 К заосмотреня, одержать 300 К, а ті, що мали 120 К, дістануть по 180 К. Да-тки на вихованє дїтей, які доси виносили по 80 К, підвишено на 120 К. О тім підвишеню не буде ся повідомлювати письменно кожду інтересовану особу з окрема, лише уряди по-даткові устно повідомлять їх при найблизшій виплаті. В квітах при найблизшій виплаті тре-ба навести дату і число висше поданого ре-скрипту намісництва.

— З театру львівського „Сокола“. Вчерашня вистава „Невольника“, драми в 5 діях М. Кро-пивницького, дала не перший раз доказ, що аматорський театр львівського „Сокола“ станув на вижині свого розвитку. Дружина театраль-на, яка нині числить около 30 осіб обох по-лів, через часті виступи (доси було щось 20 вистав), набрала сценічної рутини до того степеня, що по кількох пробах може сміло показати ся на сцені і на загальне вдоволенє вивязати ся із своїх ріль. Такі аматорські сили, з виступаючих вчера у більших ролях, як п-ї Купчиньська, пп. Утриско, Купчинський, Сироїд і много інших, можуть міряти ся із за-водовими акторами. „Невольник“, основа-ний на звісній Шевченковій поемі, вий-шов вчера у всіх подробицях дуже до-бре, а публика по кождім акті нагороджувала артистів грімкими оплесками. Публики бу-ло вчера далеко більше, як на давніших виставах. Взагалі тепер публика учає до театру „Сокола“ щораз численнійше і хто раз зайде на представленє, то загостить і на-ступаючої неділі, видаючи, що варта ходити. Перші леди недовіря львівських Русинів до сокілського театру переломались і тепер, як зачуваємо, мають там справити нові декора-ції, щоби можна поширити репертуар.

На вчерашнім представленю в салі „Со-кола“ заповіджено, що в суботу дня 15. с. м. буде виставлений „Учитель“ комедия в 5 ді-ях Ів. Франка (яку недавно grano там з до-брим успіхом), а в неділю дня 16. с. м. від-буде ся гімнастично-вокальний концерт. По-чаток обох представлень о 7. год. Ціи всту-пу незмінні.

— Зелізничий рух в Галичині з причини сні-жної заметіли майже зовсім здержаний. Зі Львова не виїзять ані не приїзять до Льво-ва ніякі поїзди. Львів відтятий від провінції.

— Союз австрійських судіїв через свою ко-ломийку секцію, одиноку у східній Галичині, присилає нам до поміщення довгий комунікат, з якого виймаємо що важнійше: В Австрії є коло 5.000 судіїв З того належить кругло 2.000 до тогож союзу, около 500 до ческого союзу а других 500 до краєвого галицького со-юзу. Віденські дневники донесли, що якісь незнані близше повновласники 372 судіїв вне-сли до міністерства судівництва протест про-ти союзу. Заряд союзу розвідував ся в тій справі в міністерстві, але не дізнав ся про іме-на підписаних на протесті судіїв чи їх повно-власників. Союз звиває проте підписаних на протесті до виявлення своїх ім-н, противно бу-де уважати їх за доносчиків.

— Поворот, чи та сама дорога? Про виділе-ня Холмщини багато у нас писало ся, та ріж-ні на се покладано рожеві надії. Аж ось в „Раді“ обізвав ся цікавий голос, котрий ма-буть справедливі підносять сумніви. Ось що пише п. Новак: Серед Українців є такі опти-місти, що в останніх заходах уряду ладні ба-чити поворот з тої дороги, якої він тримав ся що до України ось уже більше як 250 ро-ків. В українській пресі згадувалось приміром про те, що ось нарешті буде знищено, хоч і руками бюрократії, історичну несправедли-вість, через яку Холмщина була зеднана з Польщею, відірвана від рідного етнографічно-го цілого і віддана на поталу польонізму. Правда, уряд робить різні заходи, щоби при-пинити польонізацію сусідних з Польщею на-родностей, слабших культурно і по національ-ній свідомості від Поляків, Українців, Біло-русів, Литовців, але робить ся се не для того, щоби дати сим народностям змогу розвивати свою національну культуру, а для того, що-би легше було їх обрусити. Так треба диви-тись на справу виділення Холмщини; теж зна-

чине мають — заборона „Шкільній Матиці“ засновувати школи в українських губерніях і останні урядові заборони в сідлецькій та люблинській губерніях робити процесії, співати національний польський гимн і носити національне убранє. Очевидно, бюрократія вже зрозуміла, що Поляків вона не переверне на Великоросів і, покинувши надію обрусити Польщу, положила за красше не давати їй змоги польонізувати сусідні краї і приберегти їх для себе. Можна навіть сказати більше: серед бюрократії є і така течія, що колиб обставини примусили дати автономію Польщі, то для рівноваги треба булоб дати національно-культурну автономію і сусідам-Литовцям і Українцям і таким чином поставити навколо Польщі живу стіну і заперти польонізм в певних межах. Безумовно, всякі інші заходи проти агресивного польонізму мертві і тільки національна свідомість сусідньої людности дає певні поруки проти її денационалізованя але потрібні особливі обставини, щоб уряд зробив такий крок. До речі тут нагадати про той цікавий факт, що відомий указ найсвятійшого синоду про уживанє української мови в церковних школах і заведенє лекцій української мови в церковних учительських школах — торкає ся тільки подільської єпархії, а не є загальним для всіх українських губерній; і, певно, ще не скоро ми дождем ся такого указу, наприклад, і для Харківської єпархії; річ проста: Харківщині не загрожує польонізм, тоді як на Поділю він має чималий вплив.

— Похорони убитого короля португальського і наслідника престолу відбули ся в суботу. Від самого рана того дня на улицах Лісбони був величезний рух. Депутації з вінцями і поодинокі особи громадно йшли на королівський замок. Улиці були переповнені, бо з провінції прибули тисячі народа. Порядок удержувала поліція і військо. На місці доконаного злочину убийства стояв відділ кінноти. Похорони почали ся о 11. год. З двірської каплиці король Імануїл і обі королеві йшли з свічками в руках за домовиною аж до брами каплиці, а потім вернули до палати. Похоронний похід в повнім спокою відбув дорогу 10 клм. до костела св. Вінкентія, де зложено домовини.

— Доля товариства грамотности у Києві. В середу 4. лютого, як повідомляє „Києвл.“, відбуде ся в губернському правліню під проводом управителя Київщини Н. Н. Чихачова засіданє по справах про товариства й спілки присутствія. На сім засіданю, між иншим, буде обмірковано питанє про закритє київського товариства грамотности, — Попечитель учебного округа домагав ся від голови київського товариства грамотности В. П. Науменка, щоб він прислав протоколи засідань ради й загальних зборів товариства, звідомлень про діяльність товариства та листованє товариства з народними учителями, починаючи з 1894 року.

— Молодий король Португалії, котрий за життя свого батька мав лише титул князя Беї, називає ся тепер: Імануїл-Маріян-Филип-Кароль-Амеліо-Людвик-Михайло-Рафїл-Гавриїл-Гонзага-Ксаверий-Франц з Анжу-Евген, король Португалії і Альгарвее, з сеї і тамгої сторони моря, в Африці, пан на здобутій Гвінеї, мореплавства і торгівлі в Етиопії, Арабії, Персії і Індії.

Оповідки.

— Виділ Товариства ім. св. Ап. Петра в Перемишлі оголошує отсим конкурє на за допомоги убогих церков. Потребуючі церкви вносять прошеня написані місцевим священником і затверджені відпоручником деканальним посредством Всч. урядів деканальних найпізнійше до 15. марця 1908. р. Примічає ся, що сума призначена до розділу в сім році на за допомоги виводить 3.725 К 46 с. За виділ Товариства ім. св. Ап. Петра для за допомоги убогих церков в Перемишлі: — о. Мриц, предсідатель, о. Василькевич секретар.

— Дружина аматорського театру львівського „Сокола“ виїде в середу, дня 12. с. м. до Комарна, де виставить „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ драму в 5 діях зі співами і тан-

цями Александрова і Старицкого. Дохід з представлення призначений на „Селянську бурсу“ в Комарні. Початок о год. 7. вечером.

— 3 Тернополя. В середу дня 12. с. м. відіграють члени теребовельської читальні в селі „Мищанського брацтва“ в Тернополі сценічну ораторію Е. Турули „Вефлєемска ніч“ при участи військової музики. Дохід призначений на „Селянську бурсу“. Початок о год. 7½ вечером.

— В салях львівської „Рускої Бесіди“ будуть завітритиного вторника вечерниці з танцями.

Посмертні оповістки.

— Антін Тимяків, судовий адюнкт в Калуші, упокоїв ся у Львові в краснім шпиталі дня 8. с. м. в 35. році житя. В. с. п.!

— Роман Індишевский, студент прав на львівськїм університеті, упокоїв ся в Станиславові дня 7. с. м. в 22. році житя. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— Мадарський переклад з руского. Пештєнський дневник Magyar Allam помістив в ч. 289 і 290 перевід довшого оповіданя Богдана Ленкого під з. „Nasztya“. Перевів Filaret Szuchy. Доси перекладали оповіданя Ленкого на польське, чеське, німецьке, російське і словацьке.

Телеграми

з дня 10. лютого.

Берлін. Лос. Анз. доносить, що в Петербурзі викрито заговор нігілістів на царську родину.

Франкфурт. Frankf. Ztg доносить з Лісбони, що в Португалії як в армії так і в маринарці заносить ся на розрухи. Вчєра уявлено много підофіцерів, підозріних о належанє до революційних заговорів.

Лісбона. Король Імануїл заявив президентові міністрів, що хоче предложити радї стану справу помилуваня моряків, засуджених за минулорічні розрухи.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 10. лютого: Марія Тимяків, Бабин; Йосифа і Юліан Стайндлі, Переворск; Вільгельм Лукасеніч, Сянік; Володислав Попель, Острів; Николай Гусаковский Городок; Іван Косак, Коросно; Габріель Глебовицкий, Підгорці; Володимир Тимяків, Станиславів.

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошеня і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д. (25 — ?)

при закупні товар в просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу панери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцїрній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:4+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:2	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:25	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені +, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» виноситься:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 пер.
 на рік . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Повідносно число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Берем ми очі і душу на варту: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска» — 5 Руслапових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино попереднє застережене. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсіланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Анатоль Вахнянин

ц. к. радник шкільний, висл. ц. к. професор академічної гімназії, дійсний і почесний член руских товариств, директор Висшого Музичного Інститута, б. посол сойму і державної ради, закінчив жите нині о год. II. перед полуднем, по короткій, тяжкій недужі.

Похорони відбудуть ся в четвер о 3. годині по полудниз дому жалоби при ул. Лукасінського ч. 4.

Покійник уродив ся 7. н. ст. вересня 1841 в Сіяві (пов. Ярославского), де его отець Клим був сьвященником. Скінчивши народну школу і гімназію в Перемишлі (1859) став питомцем духовної семінарії і слухачем богословія у Львові. Шевченкові ідеї в 1861 р. зворушили тоді руску молодіж, а молодий Анатоль став учитись рідної мови, котрої не міг навчити ся ані в народній школі ані в гімназії, від товаришів і з творів українських письменників а особливо Шевченка, які тоді дістали ся до Галичини. В 1862 р. став дописувати до «Вечерниць» під криптонімом «Н. в над Сяну», брав участь в роботі над ним. рус. Словарем виданим опісля Ом. Партицим, а опісля дописував до «Мети», «Ниви» і «Русалки», займавши відразу визначне становище в молодім таборі Русинів-народовців. Від 1863—1865 був учителем рускої мови в перемиській гімназії а після того вибрав ся на студії до Відня, де его заходами зєднано тамолських Русинів в Товаристві «Січ» заснованім 1867 р., котрого став він першим головою. Зложивши 1868 іспит з історії і географії, обняв учительську службу спершу в гімназії Франц Йосифа у Львові і знов брав живу участь в громадянськім житю і у видаваню «Правди», котрої в 1869 і 1870 був редактором. В 1868 р. засновано товариство «Просвіту», котрого Вахнянин став головою. Крім того дописував до «Основи», видаваної заходом Юл. Лаврівського і Ст. Качали. В 1870 переніс ся до акад. гімназії до кінця своєї учительської служби, і видав учебник географії рускою мовою. Побіч учительської служби трудив ся дальше на літер. наук. полі, видавав «Письмо зъ Просвѣты», дописував до «Правди» і «Зорі», трудив ся довгий час в редакції «Діла» і «Руслана».

Бл. п. Вахнянин причинив ся немало до розбудження народної сьвідомости в широких верствах народних. По цілім краю їздив, засновуючи читальні, в котрих поривав своїми викладами всіх присутних, а не відказував ся віколи сего труду, де его лише завізвано. Так само і концертами устроюваними по краю причинив ся вельми до розбудження народного житя.

Визначну участь брав також в політ. житю Русинів, був послом до держ. ради і краєвого сойму, однак пізнійше усунув ся з політичного поля і присьвятив ся головно улюбленій з давна музиці. Ще в 1870 р. заснував співоче товариство «Теорбан» у Львові але оно швидко занепало, опісля був головним сиодвижником товариства «Боян», а на останку заснував «Висший інститут музичний» котрого був директором до останньої хвилі. Ще вчєра бачили ученики свого директора в інституті, в котрім він запопадливо цілими днями трудив ся, а нині несводівана смерть перетяла нитку его житя. В нїм тратить табор народовців одного з найвизначнійших і найдаровитших своїх трудовників, а вість про несподівану смерть викликала щирий жаль в рускій єуспільности. Нехай же єму земля пером, для котрої Він так щиро трудив ся!

Вічна єму память!

Польский голос про руску справу.

(Дальше).

Зовсім відмінні, пише дальше др. Б. Потоцкий, є відносини польско-рускі в Галичині. Тут веде ся пристрасна боротьба на цілім обшарі, боротьба, що починає ся на шкільній лавці і веде ся дальше всюди — в часописях, товариствах, на вічах в соймі і держ. раді, і затроєє політичне жите цілого краю, а ненависть обоїльна зростає з кожним роком. Хтож відносить користи з сеї боротьби? питає автор і відповідає: ми певно ні! Длятого доходить до того переконання, що сю боротьбу треба коначно покінчити і найти рішучий спосіб розвязки польско-руского питання в східній Галичині. Др. Потоцкий є наперекір усім песимістам тої гадки, що розвязка польско-руского питання в Галичині є проста і легка, лекша як багато инших житєвих для польської будучини питань. Але треба до сего питання взяти ся не з тісного галицького, але з загально-славянського становища. (Ми на се вказували не оден раз в «Руслані», а так само в 90-их рр. м. стол. було з

того становища вказувано в річниках місячника «Правда» — Р е д. Р у с л.).

Треба передовсім числити ся з тим, каже др. Б. Потоцкий, що Українці-Русини мають перед собою будучину. Сей молодий, пробуджений нарід виявляє великанські засоби рішучости і житєвих сил. Має він крім того стілько окремішних цїх не лише від польского, але й від московского племені, що они не дадуть єму зпольщити ся або змосковшити. Трийцять-мільоновий нарід скуплений на одноцїлій етнографічній області над просторим побережем Чорноморя з визначним питоменним типом етнографічним, з власною мовою, звичаями і характером остане окремішним народом. До тогож інтерес Польщі й Славянщини вимагає, щоби Русини стерегли свою окремішність народну. Наколи дійде колись до федерації народів славянських, то кориснійше буде для рівноваги сил тих народів, наколи Русини утворять окремішне звено в тім союзі, замість щоби мали потонути в московськім морі. Будуть они тамою супроти великої переваги Москалів у славянськім союзі. Розвиток Українців-Русинів лежить

отже в польскім народнім інтересі (У 80-их рр. ту саму ідею викладав пишучому сї стрічки др. І. П. Йордан, лектор слав. язиків на університеті в Липську і видавець Slavische Jahrbücher а опісля тижневника заснованого Шузелькою Die Reform. Він предсказував Українцям-Русинам важну ролю в Славянщині і в рішеню східно-європейского питання з огляду на географічне положенє, на етнографічно густе заселенє великого простору, на середнє становище рускої мови між західно-а східно-славянськими, між північними а полудневими славянськими наріччями, а також з огляду на народогосподарєку політику, котра щораз більше буде впливати на долю держав, як се бачимо і з останної російско-япанської війни і єї дальших наслідків. — Ся ідея одушевляла також членів Кирило-Методіївського братства в Києві в 40-их роках XIX ст., а звернув на те свою бачність інспірований кн. Бісмарком Гартман в 90-их роках XIX ст., в брошурі, що наробила стілько гамору в Росії свого часу і відбила ся також голосним гомоном і у нас в Галичині — Р е д. Р у с л.).

Др. Потоцкий виводить дальше, що

в сій будучій федерації славянській повинна Польща з Варшавою, Україна з Києвом а Росія з Москвою творити три рівнорядні стани федераційні, яко три найчисленніші народи славянські. З того становища хоче др. Потоцький пригладити ся польско-руській справі в східній Галичині.

Східна Галичина, пише він, від Сяну по Збруч не є ані виключно польським, ані виключно руским краєм. Се мішана польско-руська область від многих віків і такою неперечно остане. На сім просторі живе від Сяну по Збруч около 2½ мільона Русинів і мільон Поляків з собою перемішаних і так мусять жити в будучині. Ані одна ані друга сторона не має сил, щоби виперти свого суперника.

З тим треба погодити ся і уложити обоюсторонні взаємини на тім просторі так, щоби обидві народности могли жити побіч себе і розвивати ся.

Др. Потоцький виключає поділ Галичини на дві провінції — східну і західну, яко не ведучий до ціли. На случай такого поділу польско-руське питання в східній Галичині не лише не щезлоб, але ще більше заострилоб ся (пригадаємо тут погляд на сю справу пок. Ст. Качали, оповіщений свого часу в львівській Основі а перепечатаний опісля в Правді і в Руслані). Такий поділ мав би тоді змисл, наколиб східна Галичина творила одноцілу область етнографічну руску, а західна — польську. Але так не є. На заході поселені Русини на Підкарпатю аж по Дунаєць, а на сході є повіти, в котрих Поляки творять великий процент, що доходить аж до 50% населення. Щож осягнено би тим поділом? Замість одного краю з мішаним населенням, повстали би два краї з таким населенням. Отже сей спосіб поладити польско-руської справи, по думці д-ра Б. Потоцького, не надає ся до обговорення. Він глядить иншого виходу.

Найважнішою вимогою життя і розвитку кожного народу є спромога самостійного кермування і устроювання тих інституцій, що мають цілю розвинути народної культури. Має тут др. Потоцький на думці школи, просвітні і наукові товариства, артистичні наукові музеї, театри і всі инші інституції з народно-культурним характером. Сі справи є головною, майже одинокою кистю незгоди між Поляками а Русинами.

О кожду гімназію, о народне шкільництво, о підмоги для руских товариств, о університет веде ся безнастанна боротьба в соймі, на вічах, в днівникарстві.

Усуньмо, каже він, сей предмет з поля боротьби, а відпаде найважніша причина спору. Залагодьмо єю справу а всі инші непорозуміння стратять своє вістрє і будуть мати лише другорядне значінє.

Сю справу, пише др. Потоцький, можемо залагодити лише признанєм Русинам повної автономії в справах руского шкільництва і рускої народної культури.

Ся справа вимагає ширшого пояснення. (Конець буде).

3 життя священників.

(Справа будови церкви в Бережанах).

В 285 числі «Руслана» з р. 1907 помістили ми письмо о. крил. Кордуби на повисшу тему, нині дістаємо з иншої сторони цікаві доповнення, які рівнож вважаємо умістним видрукувати, щоби бодай в сей спосіб вирівнати о. крил. Кордубі сю страшну кривду, яку заподіяв йому оден з бережанських інтелігентів.

В доповненню до статії, поміщеної в 285 числі «Руслана», додаю, що з ініціативи адвоката д-ра Андрія Чайковского відбуло ся в Бережанах в січні с. р. додаткове, судове слідство против о. Кордуби, яке закінчило ся нечуванним здискредитованєм д-ра Чайковского. Вся єго підпольна робота против бережанського пароха, всі можливі і неможливі єго вигадки не могли змінити факту, який після судового слідства представляє ся в сей спосіб: Бережанська церква коштувала 146.817 корон; на будову єї зібрано 76.466 корон 31 сотиків, **отже о. Кордуба доложив до будови своїх 70.361 корон.**

Тепер, коли вже так докладно обчислено о. Теодора Кордубу, коли виявило ся, що бережанський парох стояв довгі літа під замітом тяжких, несповнених провин, з вини деяких несовісних людей і услужної для них рускої преси, ми вважаємо відповідним подати до прилюдної відомости ще оден документ, на жаль, автентичний, а так само симпатичний, як єго автор.

В вересні 1907 р. вислав др. Андрій Чайковский письмо на руки Ексц. Митрополита, на яким побіч єго підпису стрічаємо підпис старшого брата церкви, Павла Огоновского. Огоновский заявив при свідках, що він сего письма, або радше назвім отверто, доносу не відписував. Звідки взяв ся на доносі підпис Огоновского, се міг би вияснити др. Андрій Чайковский. Сам донос подаємо без зміни, пояснюючи єго нашими замітками:

«Ваша Ексцеленціо!

«Доносимо, що парох Бережанський о. Т. Кордуба без ухвали і позволення комітету церковного:

1. відступив з огорода ерекц. около 400 кв. м. громаді міста Бережан на дологу».

Поясненє до сего першого обвинення: Огород бережанського приходства припірає одним боком до міського тротоару. Він мав з сего боку високий шкарп, а на шкарпі в горі штахети. Сі штахети все валили ся, бо земля усувала ся. Бережанський магістрат з весною с. р. наказав зробити з тим порядком. О. Кордуба повідомив про се Консисторию і прокураторию скарбу і зробив угоду з магістратом: штахети мали стати не на шкарпі в горі, а на землі рівно з тротоаром, але в тій самій лінії, що перше. Магістрат згодив ся за те вивести всю землю з фундаментів нового дому, зрівнати шкарп і поправити або дати нові штахети. Все те магістрат зробив і мав з тої причини коштів коло 4.000 К, котрі, якби на те прийшло, були би мусіли зложити парохіяни конку-

ренцією. Всі власти знали про се, лише др. Чайковский не знав і гадав, що він є найбільший опікун парохії.

Друга єго денунціяція така:

2. «нищить старий будинок парох. і наміряє його здемольовати. Дім той єсть дуже добре будований, а парохіяне призначили його на мешканє для сотруди-ків, котрим доплачують зі скарбони церк. місячно по кільканайцять корон на помешканє. Заходить конечно потреба той дім охоронити від упадку і передовсім покрити його новим дахом, а в тій ціли розписати конкуренцію».

Поясненє до сего другого обвинення: Що сей дім «дуже добре будований» — се ми читали і в інтерпеляції Брайтера. Мимо того і перше і тепер в падолисті при слідстві судові знавці орекли, що не можна собі гіршої рудери представити. Фундаменти розлазять ся, мури потріскали, в хагї гриб і вогкість. В ній торік о. Кордуба застудив ся так, що дістав запаленє легких, а жена єго втратила здоровлє. Слідчий судия сам лазив на під хати дивити ся, як парох нищить дім, і побачив — напрямки на кождім місці. Парох не нищив дому (що би єму з того прийшло?) і не противний тому, коли в ній схочуть мешкати сотрудики. Але ось у чім безодня злоба д-ра Чайковского: бережанський меценас не дав ані сотика на будову церкви, не хоче дати ані сотика на будову нового дому і процесує ся за себе і за других по всіх інстанціях, але тут перед Є. Е. Митрополитом він ратує конкуренцією стару рудеру від упадку і доказує «конечну потребу» того. Чи можна собі уявити більшу перфідію?

Трета єго денунціяція така:

3. «знищив морг найлучшого поля ерекціонального, поставивши там за гроші скарбові церкви цегольню, котру тепер виарендував без ухвали комітету жидови на три роки».

Поясненє до сего третього обвинення: Перед будовою церкви поставив о. Т. Кордуба цегольню на ерекц. ґрунті, щоби не купувати і не спроваджувати з далека цегли на церкву. Кількасот корон дістав з церковної скарбони на будову цегольні. Прийшов оркан і звалив все до тла. О. Кордуба поставив знов цегольню за свої гроші і провадив єї своїм коштом аж до кінця будови церкви. Випалив у ній з 800.000 цегол; що лишило ся цегли, продав і обернув ті гроші також на будову церкви; колиж церква була готова, цегольню замкнув і вже в ній цегли не робило ся. Слідство, ведене д-ром Крижановским, показало, що др. Чайковский просто минув ся з правдою, пишучи про винаєм цегольні жидови. Він, адвокат, що сам сидить в Бережанах, зважив ся таку видумку написати! Се справді переходить уже всякі межі розуміння того, що годить ся, а що ні.

Подавши отсі три обвинення др. Чайковский, як чоловік дуже дбалий о маєток церковний, просить консисторию «іменем гр.-кат. парохіян» о виделегованє комісії в ціли провірення наведених ту обставин і починення кроків в ціли забезпечення маєтку церковного».

Консistorия вислала справді комісію до Бережан. Приїхав сюди в жовтні м. р. крилошанин др. Г. Крижановський разом з деканом о. Лотоцьким. Ся комісія справджувала наведені обвинення д-ра Чайковського і ще багато інших (адже не даром їздив він так часто до консисторії) і переконала ся, що всі доноси сего патриота з гори на діл — се одна велика, безсвідомна видумка. А що найцікавійше: др. Чайковский, хоч був у Бережанах, не станув перед комісією, що би свої заміти доказати, а комісія сиділа в Бережанах цілих чотири дні!

Чи потрібні тут ще які коментарі?

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Народний парламент, народні сторонництва, народне добро — отсе були оклики, з якими домагано ся загального виборчого права, котре мало вилічити всі недуги загнізджені в старім куріальнім парламенті. Одначе дотеперішній досвід якоесь не виявив сего уздоровлення. А бачимо се найкраще на тім, що парламент, котрий береже своїх конституційних прав, дбає передовсім о строгий нагляд над державною господаркою, о бюджет. Тимчасом тепер уже можна мати поважні сумніви, чи новий народний парламент взагалі здобуде ся на правильне ухвалення бюджету. Вправді бюджетова комісія працює від Різдва, виголошують там всілякі промови, одначе насуває ся сумнів, чи перед скликанням держ. ради, наміреним на половину марця, упорав ся комісія з бюджетом і предложить палаті справозданє. А коли така повінь промов розіллє ся в бюджетовій розправі в повній палаті, як доси в комісії, то велике питанє, чи буде можна ухвалити бюджет з огляду на се, що входить тут великоднє перерва, відтак літна сесія делегації, а на останку перед літною сесією послів годі буде вдержати послів у Відні. Куріальний парламент можна було виправдувати обструкцією, боротьбою о виборчу реформу і тп., але коли новий парламент не здобуде ся на нічо більше, як бюджетову провізорию, численні промови, безліч внесень і резолюцій, а не успіє парламентарно поладити бюджету, ухвалювати хосенних законів, тоді вже в молодечім віці стане немичним, безсилим і безплотним.

Вправді голова бюджетової комісії др. Сильвестер і головний референт др. Штайнвендер запевняють, що комісія може в пору поладити бюджет, але наколи члени комісії не будуть так багато говорити... Отже все розбиває ся о се — але... крім тих трудностей і перепон, які спричиняють безплотність нового парламенту, загрожують національні спори его естование. Заповідають іменно вже тепер, що розправа над міністерством просвіти буде в бюджет. комісії вельми горяча і небезпечна. Коли пригадаємо, що свого часу голосованє над резолюцією гр. Штірґа в справі Цилейських паралельок дійшло до повного розладу, то можна собі уявити, що може стати ся, наколи Чехи, що вже кілька літ ждуть на здійсненє моравського університету, поставлять се питанє на вістрію меча, а за ними виступлять з домаганнями подібними Італіяни, Словінці і Русини. Буде се справді проба сили і спроможности нового народного парламенту.

Заграниця.

Прусский закон про вивласненє задав чимало клопоту німецькому правительству. Розправа в палаті вельмож не остала без вражіння а до того між німецькими великими власниками в палаті вельмож збирають підписи на протест проти сего закона.

Дневники подали були вість, що навіть цісар Вільгельм під впливом деяких осіб з своїх ближших кругів захитав ся в своїх поглядах і що імовірно не уділить санкції сему закону. Вправді подали знов опісля дневники заяву, що між монархом а правительством нема ніяких ріжниць в поглядах, алеж ся заява була доволі слаба. Тимчасом німецькі куїці з Познаня звернули ся до бурмістра д-ра Вільмса, що сей закон буде вельми шкідливий для них, а те саме відчувають всякі німецькі заводи промислові, що мали доси багато замовлень з Галичини і з польських земель.

Про атентат вимірений на царя і его родину рознесли ся були вісти по дневниках європейських. Вправді їх заперечено яко дневникарські видумки, але тепер знов наспіла вість, що в царській палаті найдено 17 бомб розміщених в різних місцях і злучених з собою проводами, так що могли вибухнути нараз. Вправді поліція удержувала се в тайні, одначе вість про се таки дістала ся до дневників. Чи се не є знов штучкою вспятних кругів, що радіб полахати царську семью і дістати вільну руку до всякого гноблення, се не бавом повинно вияснити ся.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: *Трес Святителів*; римо кат.: Евлялії. — В четвер: руско-кат.: Кира й Івана Безс.; римо-кат.: Катерини Річчі.

— **† Бл. п. Анатоль Вахнянин.** Скоропостижна смерть перетяла нині пасмо життя мужа, заслуженого на всіх областях народної праці. Покійник розрашав ся з сим сьвітом, сповняючи до останної хвилі народні обовязки. Хоч від довшого часу нездужав на звапненє аорти, то ще до вчорашного дня полагоджував справи веденого ним і улюбленого свого Висшого Музичного Інституту. В ночи недуга проявила ся сильно і мимо лікарської помочи неумолима смерть скосила се повне енергії жите. Покійник полишив вдову Йосифу з Ванковичів, дочку Леонтию Студинську і сина д-ра Мірона Вахнянина, яким як і цілій Родні Покійника в сім тяжкім горю засилаємо слова найглибшого спочування.

— **Санкціонованє закона** Цісар санкціонував закон ухвалений галицьким сеймом в справі зміни округів репрезентації повітової в Косові і Коломиї.

— **Почтовий рух спинено.** Дирекция почт у Львові доносить: З причини спинення залізничного руху на шляхах зі Львова до Сокаля, Стрия, Підволочиска і Янова, з Красного до Бродів, зі Стрия до Тернополя, з Тернополя до Збаража, Копичинець і до Грималова, зі Станиславова до Гусятини, з Вигнанки до Івана пуетого, з Чорткова до Заліщик, вкінці зі Львова до Перемишля, з Ярослава до Рави рускої, дирекция почт зарядила, аби в урядах почтових у Львові, як також у всіх почтових урядах, що лежать при всіх тих залізничних шляхах, не приймано пакетів через два дні (до середи включно). Удержанє почтової комунікації кіними тяжке, бо дороги також сьвігом позавівало. Дорога з Тернополя до Львова перервана. Полученє Львова з Краковом можливе поки що лише через Самбір-Хирів-Перемишль, але здаєсь, не дасть ся удержати залізничного руху на шляху Львів-Самбір.

— **Вісімнадцять машин залізничних** застрягло в снігу в окрузі львівської дирекції залізниць. На кождім шляху зі Львова стоїть в снігу одна або дві машини, разом з цілими поїздами, які мимо снігових заметіль пробовано висилати в дорогу. Вчорашнього дня спинено рух поїздів на останних двох шляхах Львів-Холорів і Львів-Самбір, на яких ще найдовше удержувано бодай обмежений рух поїздів. Львів відтятий тепер від провінції, а се дає

ся сильно відчувати в запровіянтованю міста, бо з причини величезних снігів не довозять передовсім набілу з підльвівських сіл. Застановленє руху на залізницях означено на два три дні і если би вишло на сє, то в тім часі на головніших шляхах привернено би комунікацію. Однак на то не заносить ся. Дрібний сніг мете без перестанку, а виднокруг захмарений.

— **Рускі академики проти Сенкевича.** З Відня доносять, що розправу перед судом присяжних проти Генриха Сенкевича о обиду чести руских академиків розписано на день 24. марця.

— **З Софії** доносять болгарська агенция телеграфічна: Новий міністер просвіти віддав всіх заграничних професорів університету, яких спровадив его попередник, а на їх місце покликав тих професорів університету, що їх усунено в минулім році. Така розвязка університетської справи зробила в Болгарії добре вражінє. Друга телеграма з Софії додає, що новий збір професорів має ухвалити покликанє деяких з поміж віддалених професорів заграничних.

— **Реформа іспитів зрілости.** Розпорядженє міністра просвіти о нових постановах для іспитів зрілости має бути виданє ще перед розписанєм сегорічних іспитів, мабуть в цвѣтні. Кажуть, що має бути зовсім знесений письменний іспит з грецької мови і переклади з мови викладової на латиньску. При іспитах з німецької мови не мають бути вибрані як доси теми історії або літературні, лиш теми, котрі могли би дати образ загального утворення ученика. При устних іспитах має відпасти подрібне вишитуванє, а головну вагу має ся класти на то, щоби переконати ся, о скілько приступаючий до іспиту є інтелігентний і умово дозрілий. Увільненє від іспиту з деяких предметів має бути розширене. При іспитованю із славянських язиків має класти ся вагу на знанє літератури і історії культури даного народу. Взагалі в будучности іспит зрілости має мати характер мовби конференції наукової.

— **Жертви на пам'ятник Т. Шевченкови.** Як повідомляє каменець-подільська часопись «Подолія», поміж каменчанами збирають ся жертви на збудованє в Києві пам'ятника поетови Т. Шевченкови.

— **З життя київського українського наукового товариства.** Публична лекция прив. доц. Ол. Грушевського відбула ся недавно в Києві з таким змістом: Харківська група. Українські повісти Квітки. Відносини автора до своєї теми. Пориви до реалізму. Етнографічні подробиці. Інші з харківської групи. Сліди старих впливів. Початок соціального освітлення тем з народнього побуту.

— **Вселюдна просвіта.** Російське міністерство народньої просвіти просить 5 мільонів кредиту на те, щоби взятись до заведення вселюдної просвіти. Серед членів фінансової комісії в державній раді з сего приводу панує така думка, що 5 мільон. карбованців мало на сє справу, а треба не менше 113 міль. карб. Взагалі на сє справу дивлять ся, як на передчасну через те, що перешкаджає їй брак учителів. От через віщо, на думку членів фінансової комісії, міністерству просвіти попереду всього слід подбати, щоб більше було учительських інститутів, якіб дали потрібну скількість учительського персоналу для народної школи.

— **Нагінка на польську пресу в Росії.** „Рѣчь“ пише, що варшавські газетарі зазначають точні наслідки конституційних часів для польської преси. Виявляє ся, що за „волі слова“ скількість польських газет та журналів значно зменшилась. За два останні роки упокоїлись поступові газети: „Kurjer Codzienny“, „Wiek“, „Przełom“, „Jutro“ та уміркована поступова „Gazeta Warszawska“, що виходила аж 126 літ. Нових видань народилась одно тільки: „Епока“, але й ся газета пережила тільки 6 місяців. Ще більше лиха набрались поступові тижневики. Заборовено єдиний у Польщі науково-соціалістичний журнал „Głos“, який виходив навіть за генерал-губернатора Гурка.

Хотіли відновити навіть се видане під новою назвою, але що-разу нова часопись була заборонена, співробітників арештовано. Припинились так само й отсі поступові тижневики: „Przegląd Tygodniowy“, „Przegląd Powszechny“, „Wędrowiec“. Кільки років сиробували видавати тижневу популярну газету для селянства, але всі такі газети знищено відразу. За те — пише „Рѣчь“ — розросла ся клерикальна преса. До кінця 1905. року клерикали мали одну тільки газету: „Koło“. Тепер їх настало декільки: „Wiara“, „Przegląd Katolicki“, „Polak-Katolik“ та інші. Не краще жило ся газетам і в польській провінції. За 1907 рік зовсім скінчили своє існування 3 поступові газети, які з повсякчасними перемінами виходили — в Люблині, Радомі та в Петрокові. Тепер серед провінційальної польської преси не лишило ся жадної поступової газети.

Оповідки.

— **Духовний концерт** під протекторатом Є. Експ. Митрополита в 1500 літній ювілей св. Івана Золотоустого відбуде ся в п'ятницю 14. н. ст. лютого в великій салі „Народного Дому“ о год. 7. вечером з отсею програмою: 1) Вступне слово о. крил. Чапельського, 2) Кантата в честь св. Івана Золотоустого укл. о. Кишакевича, викон. хор питом. духов. семіні, 3) Білковський: Концерт „Серце чисто созижди“ — хор учеників акад. гімназ., 4) Відчит проф. д-ра В. Щурата, 5) В. Ліфін: „Услыши Господи молитву мою“ — хор питом. дух. сем., 6) Umlauf: Konzert Nr. VII, викон. на цитрі о. Євген Купчинський, 7) Бортнянський: Концерт: „Рече Господь“ — хор учеників акад. гімназ., 8) К. М.: „Страдалець за правду“, деклямація, виголосить учен. Б., 9) С. Давидов: „Вознесу Тя Боже мой“ — хор питомців. Ціни місць: I-рядні 3 К., II-рядні 2 К., III-рядні 1-20, вступ на салю 1 К., галерія 50 сот. Білети набувати можна в заряді бурси Рус. Тов. педагогічного ул. Вірменська ч. 2, I поверх. Весь дохід призначений на будову бурси Руского Товариства педагогічного. Добровільні датки приймає ся з подякою: „Тому я не перестану раз враз говорити: *давайте бідним, і буду завжди обвинителем тих, що не дають*“ (Слова св. Ів. Золотоустого. Беседа XLIII. 2.).

— **Вечерниці тов-а „Акад. Громада у Львові“** відбудуть ся невідклично дня 13. лютого (в четвер) в салі „Народного Дому“. Комітет заходить ся щиро коло того, щоби вечерниці вдались як можна найгарнійше. Хто би до сего часу наслідком неухаги комітету не дістав запрошення, хай зголосить ся листовно або особисто між год. 2—4 в тов. „Акад. Громада“. — *Комітет.*

Наука, штука і література.

— **Павло Барвінський (Ізраїльченко). Нариси й оповідання.** Том I. Полтава, 1907, стор. 228, ціна 1 карб.

— **Леонид Пажаревский. Нехай живе життя!** п'єса на 4 дії. Київ, стор. 78, ціна 25 коп.

— **Переклад з української мови на російську.** В чч. 216—217 петербурської газети „Столичная Почта“ надруковано переклад оповідання В. Винниченка „Момент“ („Мгновение“), що минулого року друкувало ся на сторінках „Ради“.

— **Театр Миколи Садовського** небавом виставить нову драму Любови Яновської: „Людске щастя“. Садовський і на той рік найняв театр Грамотности.

— **Театр Д. Гайдамаки** дає вистави в Варшаві, в салі театру „Александрин“, де має оставатись до посту. За перший місяць труп, як пише „Т. й Иск.“, взяла за 30 вистав більше 10.000 карб. валового прибутку. В Пекові, де перед Варшавою грав Гайдамака, его труп матеріяльного успіху не мала.

Телеграми

з дня 11. лютого.

Відень. Вчорашня конференція д-ра Веєрля з Кошутом і президентом угорської де-

легатії Барабашом в справі підвищення офіцерської платні остала без висліду. Ситуація остає все ще напружена.

Лісбона. Secolo і „Independante“ пишуть, що лише загальна амнестія оголошена королем Імануїлом може привернути спокій в Португалії.

Берлін. Часописи доносять з Петербурга, що в царській палаті викрито кільканайцять бомб в різних місцях, полученных електричним дротом. На ліжку царевича найшла цариця засуд смерті на него з рук нігілістів.

Білгород. Скупщина веде бюджетову дискусію.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові

від 3. до 9. лютого 1908:

за 50 клг.

Пшениця	11.25—11.45 К
Жито	10.50—10.75 К
Ячмінь броварняний	7.45—7.75 К
Ячмінь на пашу	6.80—7.00 К
Овес	6.50—6.75 К
Кукурудза	8.50—8.70 К
Просо	8.35—8.60 К
Горох до варення	9.50—10.20 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.70—6.90 К
Конюшина червона	85.00—95.00 К
Конюшина біла	37.50—47.50 К
Конюшина шведська	80.00—95.00 К
Тимотка	32.00—36.00 К
Ріпак зимовий	16.00—16.25 К
Насінє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	55.00—70.00 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подобиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньського 1. (9—10)

Працюйте і щадіть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах літвірних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получить позики під догідними умовами. Членами можуть бути тільки члени об'єднання в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2.561.541.81 К.
Позички уділені	2.512.635.62 К.
Уділи членські	193.659.52 К.
Цінні папери	135.534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37.338.07 К.
Львокації	267.364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуеріях.

(18—24)

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35+
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34+
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата

до «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
 « чл. року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 « чл. року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Посилання чило по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми бачи і душі ми вносим: а не вносим милої і віри не вносим,
 бо руске ми серце і віра руска.» — 8 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
 на попереднє застережене.

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Над відкритою домовиною.

(+) Стоїмо з популеними від важкого жалю і тяженького смутку головами над відкритою домовиною одного з найдіяльнійших і найталановитіших синів України-Руси — Анатолія Вахнянина. І чомуж то такий важкий жаль, такий тяженький смуток придавлює серця наші? Се бо сходить із сего світа оден з тих уже вельми нечисленних громадян-народовців, що в шістьдесятих роках минулого століття загірті ідеєю Шевченкових творів, мало що не пів століття трудився щиро і ревно на різних царинах нашого народного життя для культурних і національних відродін України-Руси. Куди було глянути по рідній нашій ниві, всюди занедбане, всюди недостачі, всюди потреба було пильної і запопадливої та важкої роботи, щоби той нарід-велитень з вікового просоня підняв ся до нового життя і станув поруч інших культурних народів Європи.

Алеж до такої трудної праці окрім нечисленних одиниць із старшого покоління не було людей, а станула до неї наша одушевлена молодіж, хоч не винесла она того одушевлення ані зпоміж неосвідомленої ще суспільності рускої, ані з німецької тоді школи, де не було потрібних книжок до науки рускої мови і словесности, ані учителів свідомих сеї високої задачі. Такою народолюбною школою були тоді для рускої молодіжи їх громади, в котрих они одушевляли ся безсмертними ідеями Шевченка, великими творами Куліша, Костомарова, Вовчка і так заправляли ся до народної праці.

Одним з таких огнищ була в 60-их рр. духовна семінарія львівська, в котрій тоді пок. Вахнянин з Ол. Партицьким, Данилом Танякевичом, Юл. Целевичом і іншими під впливом розбудженої Шевченком і кирило-методіївськими братчиків українсько-рускої народної ідеї взяли ся не лише до самоосвідомлення, але й до освідомлювання менших братів і старшого дрімучого покоління. Побіч семінарицької громади заснувала ся така сама громада на світі і тут станули до спільної праці Володимир Качала, яко голова сеї громади, Маркиянів син Володимир Шашкевич, Климкович, Федір Заревич, Льонгин Лукашевич, Остап Левицький, Корнило Сушкевич і інші, а коли Слово і Галичанин, які спершу пособляли укр.-рускій народній ідеї поміщуванем творів Куліша, Костомарова, Кониського і ин., зійшли на

іншу дорогу, тоді Вечерниці, Метта і Нива а опісля Русалка та Правда були тими огнищами, коло котрих трудили ся молоді народні робітники. Між тими народними нечисленними робітниками був також пок. Вахнянин.

А треба зазначити, що ся народна робота не була легка, бо як сказано, на всіх царинах занедбаного народного життя треба було класти підвалини, всюди майже починати все а б о в о. А до такої роботи надавав ся як раз незвичайними здібностями і всестороннім талантом наш покійник. Вже сам учительський завід, якому присвятив ся після скінчення богословія, спонуковав его до літературно-наукової праці. Літературно-научні видання Русинів народовців від 60-их років аж до недавного ще часу, а також гумористичні часописи (особливо «Зеркало», бож визначав ся і незвичайно тонким дотепом і гумором) заповнені працями его пера, навіть поетичними, бож сам складав тексти до кантат і лібрето до опери «Купало», над якою довгий час трудив ся.

Одначе ще більше вражінє робило его живе слово, чи то в промовах, чи в співі, бож мав незвичайний дар слова і приступного для всіх викладу та голос рідкої милозвучности, що міг би був ему запевнити гарну будучину в перворядній опері. Отсим живим словом і пориваючим всіх голосом будив він сонну Русь до нового життя, почавши з першими виступами в Перемишлі а відтак у Львові, де став устроювати перші рускі концерти, за котрими пішли дальші по цілм краю. Не було народного концерту, не було закладів читальні, не було віча, де би не запропувано Вахнянина, без которого не можна було собі подумати протягом мало що не трийцяти років ніякого народного обходу, від звичайного читального або з нагоди яких народних роковин, аж до величавих маніфестацій, як н. пр. підчас приїзду цісаря або архієп. Рудольфа до Львова. Обдарований при тім композиторським талантом, причинив ся до розвитку, розповсюдження і спопуляризованя нашої народної музики. Его музикальний талан мав особливу нагоду виявити ся в заснованю у Львові товариства «Боян», за котрим появили ся такі товариства по всіх значніших містах в краю і утворили опісля «Союз співацьких товариств» а крім того і в заснованім ним «Висшій Інституті Музичнім», которого був душею і директором.

Побіч літературно-научної роботи у

виданнях періодичних а також вшкільній комісії для руских учебників, звернувшись пок. Вахнянин бачність вже в перших починах наших відродін в 60-их роках на організаційну діяльність. Підчас побуту его на студиях у Відні заснувало ся там товариство «Січ», которого він був першим головою, а там чимало причинив ся до навязання взаємин з іншими Славянами і поясненя їм нашої народної справи. Вернувшись до Львова, став першим головою новозаснованого товариства «Просвіта», для которого чимало потрудив ся і пером і живим словом, кладучи перші неохитні підвалини, на котрих оно так гарно розвинулось, а також був основником «Руского Товариства педагогічного».

Незвичайним даром слова на всяких зборах, вічах, роковинах і тп. народних обходах звернувшись пок. Вахнянин на себе бачність рускої суспільности так що проявило ся в різних сторонах краю бажанє видвинути Вахнянина на політичне поле. Вже в 1870 р. покликано его до «угодової анкети», зложеної краєвим віділом в справі наради над внесенєм Юліяна Лаврівського (з 1869 р.) в краєвий сейм про рівноправність Русинів. Вправді ся анкета не довела до ніякого реального висліді, одначе покійник мав нагоду виявити там також спосібности в політичній напрямі. У 80. роках звернули ся Русини-народовці також до політичної діяльности і тоді ставлено Вахнянина кандидатом на посла в різних округах, одначе висовувано его проти таких могутних суперників, як Поляновский, г-р. Альфред Потоцький, супроти котрих не міг удержати ся. Се однак не знеохочувало его, а навпаки одушевляло до народно-політичної роботи, яку він вкладав і в заснованім 1880 р. «Ділі», особливо після смерти першого редактора Володимира Варвіньського і в заснованій 1885 р. «Народній Раді».

Коли в 1890 р. після памятної заяви п. Романчука Русини-народовці зірвали спільну політику безплідну т. зв. «принципіальну» з москвофілами, а вступили на дорогу реальної політики, тоді й Вахнянин яко оден з головних помічників «Діла» виступав на всяких зборах по краю і пояснював рускій суспільности сей зворот до реальної політики, (названий тодішнім редактором «Діла» Ів. Белем «новою ерою»), а в доповняючій виборі XI сесії держ. ради вийшов Вахнянин послом з округу Сокаль-Рава-Жовква (був також в делегації), а опісля з Сокальщини вибрано его до кр.

сойму. І в держ. раді і в соймі був він головною силою парламентарною, а як небудь задля напастий крайних живел і з народного і з москвофільського табору зазнав чимало злиднів, позитивною роботою причинив ся до осягнення тривких придбань культурних для руского народу, котрі обговоримо при иншій нагоді.

Політичні події останнього 25-ліття не найшли ще предметової і безсторонної оцінки, занадто суспільністю, а особливо нашою ечатию політичною ворушать пристрасти і особисті погляди і змагання. Одначе вже нині можна сказати, що покійникови назначить безсторонна і критична історія нашого народу одно з перших місць у відродинах культурних і національно-політичних, для котрих він вложив стілько праці видної і слідної на кожній області. Можна лише бажати, щоби й молоде покоління так щиро і безкорисно трудило ся на народній ниві, як се робили народовці-шести-десятьлітники, а між ними і покійник.

Колиж доведеть ся оповістити дещо із згаданів написаних покійником, і з матеріалів та документів до нашого народного життя ним збережених, тоді може не оден, що осуджував покійника за його політичний напрям, прозрити і признасть щирість і хосенність змагань.

Знеохочений такою чорною невдякою за щирі свої змагання, усунув ся опісля з політичного поля, полишаючи його тим, котрі обіцували здобути більші придбання, а сам вернув до улюбленого свого музичного заняття, котрому присвячував відтак весь свій час і всю свою силу. Серед тої праці невмолимий присуд Всевишнього відкликав его передчасно з сего світа. Україна-Русь втратила в нім щирого, ревного і вельми талановитого труженника, а его праця не пропаде безслідно.

Стоячи над відкритою домовиною народного труженника, котра сьогодні зачинить ся, щоби найти місце побіч могил наших народолюбців до суду вічного прощаємо нашого друга і товариша народної праці з невимовним жалем, щоби легкою була Ёму та рідна Земля, котру Він так горячо любив і для неї так щиро трудив ся та щоби пам'ять Ёго зберегла ся від роду в рід!

Польський голос про руску справу.

(Дальше).

В другій половині своєї розвідки др. Броніслав Потоцкий, пояснивши попереднє становище, з якого треба глядіти на розв'язку польско-русского питання, забирає ся до подрібного викладу, як би він думав перевести в практиці признане Русинам повної автономії в справах руского шкільництва і рускої народної культури.

Передовсім домагає ся він, щоби спільність краю стала ненарушена. Спільними остануть судові, адміністративні, скарбові, автономічні і правительственні влади. Лише справи що до народної культури а передовсім просвіти мають бути уладжені окремо для обидвох народностей. Обов'язуючою засадою буде, що кожда народність, отже Поляки і Русини мають самі після своєї волі улажувати школи і всякі культурні інституції і удержувати їх власними засобами. Одна сторона не повинна мішати ся до справ народної культури другої сторони.

В практиці в межах нинішньої краєвої автономії представляла би ся ось як та культурна автономія Краєвий сойм ділить ся в справах просвіти і народної культури на дві секції: польську і руску. Кожда секція радить окремо над сими справами і має право становити обов'язуючі ухвали в своїм обсягу, не відкликаючи ся до другої секції народної. Народні секції ухвалюють також кожда окремо фінансові засоби на покриті видатків на цілі просвіти і народної культури.

При нинішній фінансовій господарці Галичини квота осягана з додатків до податків рівнає ся квоті призначеній в краєвм бюджеті на цілі просвіти. Після начерку бюджету на 1907 преліміновано на просвіту 16 мільонів корон, а стількож т. є. 16 міль. кор. мали принести додатки до податків.

В случаю заведення культурної автономії польської і рускої треба весь дохід з додатків до прямих податків а крім того також дохід виказаний в краєвм бюджеті в рубриці «просвіта і штука», який приносить річно около 4 міль. кор. призначити на цілі просвіти і народної культури польської і рускої.

Поділ сеї квоти на два окремі фонди польський і руский, каже автор, є дуже простий. А іменно кождий поселенець Галичини, що платить додатки до прямих податків, зложить заяву, на який фонд, польський чи руский, хоче оплатити додатки до податків на цілі просвіти.

Що до того, по думці д-ра П-го, треба кождому горожанинові без огляду на его народність і ісповіданє лишити повну свободу (але чи тут не надуживалиб податкові органи своєї влади, чи се не був би новий повід до спорів? Ред. Русл.). З додатків плачених до польского фонду утверить ся польський просвітний фонд, а з додатків плачених на руский фонд — руский. Польська і руска секція ухвалюють кожда для себе окремо високість тих додатків відповідно до своїх потреб.

Тими фондами орудують дві окремі ради народної культури: польська і руска, котрі мають право улажувати народні школи польські і рускі і надзір над ними. Тим способом ніхто не зазнає кривди. Русини будуть власними засобами удержувати свої школи і культурні інституції, будуть улажувати їх самостійно і ними кермувати, а так само Поляки своїми. Але на погляд д-ра Потоцкого, та культурна автономія може бути введена лише в межах теперішньої краєвої автономії. На случай розширення краєвої автономії на середні (тепер уже она значно розширена) і висші, обняла би культурна автономія також і ті наукові заклади, при чім очевидно повинні би змінити ся також фінансові підстави автономії.

При нинішнім стані річий думає др. Потоцкий, що треба би змагати до того, щоби всюди, де є лише відповідне число руских учеників, засновувано рускі гімназії та щоби побіч польского університету з а с н о в а н о у Львові окремий руский університет. Ходячи до польских гімназій, руска молодіж не лише не польщить ся, але навпаки виростає в ненависти до польської (наші польські політики є як раз протявного погляду. Тимчасом з поглядом д-ра Потоцкого згоджує ся погляд пок. міністра Гартля висловлений свого часу в держ. раді що до творення окремих університетів.—Ред. Русл.). Як польські ученики в Королівстві ненавидять московську мову саме для того, що її в школах накинено, так само є із учениками рускими у нас. Нехай Русини учать ся в своїх школах, нехай улажкують їх так, як вважають се відповідним для себе. Коли їм не будемо накидувати польської мови, будуть її радо вчити ся.

Окремі польські і рускі гімназії будуть могли ліпше відповідати потребам кождого з тих народів. Аж тоді можна буде напавду подумати про творенє національних польских шкіл в Галичині, бо тепер в спільних гімназіях для Поляків і Русинів не дасть ся перевести у н а р о д о в л е н є.

Так само повинен в найкоротшім ча-

25 років сценічної діяльності М. К. Заньковецької.

(Дальше.)

Єсть істини настільки альфаветови, настільки відомі всім, що писати про них, доводити їх... навіть ніяково. Доводити, що Заньковецька першорядний талан, се все одно, що доводити — двічі два — чотири. Але хоч і сонце сліпить наші очі, про те ми можемо заналізувати, від чого залежить його світ і чому він чарує так кожду живу істоту. Звертаючись до талану М. К., посилюємось уявити собі, „не растекаясь мысля по древу“, з яких психічних сил складаєть ся його чарівна влада.

Нам довело ся бачити всі першорядні зорі європейских сцен: Сарру Бернар, Дузе, Барнаї, Сальвіні, трупу герцога майнінгенського, Стрепетову, Федотову, Ермолову, та инших. Порівнюючи з ними Заньковецьку бачимо, перше, що

вона попережує всіх силою свого темпераменту. Головна сила її таланту — непорівняний, стихійний, безпосередній темперамент, що опановує всім і одним подихом своїм настроює всіх глядачів на один тон. Заньковецька не грає, — вона живе на сцені. Переймаючись сама духовним життям героїні, яку вона уявляє, вона наддає і всім свій власний настрій, вона примушує і нас ридати з невимовної муки, яка розшарпує серце і нам.

Се велика тайна творчої сили людского духа; нею володіє Заньковецька по над всі. Нервна система її точна за будь яке найтоньше електричне знарядє: досить найменшого вражіння околицьного життя, — і посипались іскри і спалахнуло вогнем натхнення; вона паленіє, вона блідне, щирі сльози котять ся їй з очей. Її гра займає серця глядачів, а запалює лиш те, що палає само.

До сієї сили темпераменту треба додати ще другу рису творчої сили д.

Заньковецької, — міміку, страшну міміку, другого епітета ми не можемо їй надати.

Без слова, однією мовою своїх хороших очей, вона може переказати нам найглибші рухи людської душі. Хто коли бачив Заньковецьку, наприклад, в песі Кропивницького «Дві семі», той може перевіритись, що в наших словах надуживання правди нема.

Трета сила талану її — се голос, непорівняний голос Заньковецької, відомий всім. Порівнюючи його з голосами инших артисток, ми бачимо тільки оден голос, подібний до голоса Заньковецької — се голос Ермолової, — але голос Заньковецької лекший, рухливіший за нього! він дає нам і найглибші тони в трагічні моменти, і, разом з тим, може бреніти так радісно, так легко, як щибет веселої пташки ясного весняного дня.

(Дальше буде);

бі повстати окремий руский університет. Щезне з польського університету нездорова політична атмосфера, устануть безнастанні ворохобні і університет буде міг спокійно заняти ся наукою і вихованем молодіжи.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Кертична робота викликана в делегаціях і в денникарстві проти політики бар. Еренталья а особливо проти его плянів залізничних на Балкані, втахомрила ся і делегації угорська та австрійська прийняли на повних засіданнях звіт про заграничні справи. Виявило ся при тім, що в російськім денникарстві підняли головню оружжя проти сеї політики славянофільські круги, з з ними наїшли ся разом дивним дивом всепольскі денникарі, сьонукані до того завзятем проти тридержавного союзу а головню проти Німеччини, за котрим ветоював бар. Еренталь, а разом з всеполяками наїшли ся і коштувські загорільці. Тамчасом урядові круги петербурскі зовсім не бачать порушення мірштегської програми в залізничній політиці бар. Еренталья, про котру були бар. Еренталем заздалегідь повідомлені а Австро-Угорщина повинна була на основі берлінського договору давно вже перевести сеї пляни. Так само і Туреччина заявила повну згоду на сю політику, а султан відослав дотичне іраде скорше, як можна було сподівати ся, так що вже в марці мають інженери забрати ся до витичування залізничного шляху в санджаку новобазарскім. Аларми Słowa polsk-ого і Zeit-u, інспірованого польськими делегатами, про захитане і неможливе становище бар. Еренталья, розплили ся як миляна банька. Навпаки Італія зовсім рішучо станула за бар. Еренталем, вказуючи на те, що він зумів довести до тіснійшого зближення з Австро-Угорщиною.

Данський денник „Nationaltirdende“ видаваний в Копенгазі, подає цілу серію статей про „Нове європейске положенє“, і „Програму бар. Еренталья та великі європ. держави“, вказуючи на те, що як раз привідну хвилю вивабрав бар. Еренталь для виконання своїх плянів, позаяк цловоторговим договором скріпила ся Австро-Угорщина а немці Росії не позваляють думати про балканські справи. Бар. Еренталь умів отже бистрим зором державника зрозуміти ідею перворядного значіння і звернути бачність на забутий турецький Схід.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Трифона м.; римо-кат.: Валентина. — В суботу: руско-кат.: *Стрігана Г. Н. І. Хр.*; римо-кат.: Фавстiana.

— **Біля домовини Анатолія Вахнянина.** Сальон обитий чорним кіром. Серед ясного світла і зелени спочиває на підвисшеню чорна, металева домовина, а в ній спить вічним сном заслужений громадський діяч, що до останньої хвилі свого життя щиро і безкорисно служив рідному народові. Лице спокійне, як спокійним було его житє. Він любив людей, а навить ворогам платив ввічливістю джентельмена. В домовині повно білих цвітїв і рож, які Покійний так дуже любив. Здаєсь, що не умер, а спить, бо лице таке виразне і незмінене. В останніх літах жив він своїм „Висшим Музичним Інститутом“, який під его проводом розвинув ся так гарно, як ні одна музична інституція у більшє засібних Поляків. Він любив діти, а єднав їх для себе своєю

сердечністю, своїм все для сїх лагідним усьміхом. І любили его щиро учителі і учительки Інститута, для яких був людяним, сердечним директором-вітцем, пропадала за ним дїтвора. Минуло ся! Вінци з живих цвітїв від учительського збору „Висш. Музичн. Інститута“ і від учениць з теплими, сердечними написами сьвідчать наглядно, чим був для них Покійний. Домовина ошпана вінцями від Женц, дїтей і внуків (з написом: Найдорожшому Мужови, Вітцєви, Дїдунєви), від братів і сестер, від Родини Барвіньских, від „Львівського Бояна“ і пр. Родина Покійного одержує зі всіх сторін телеграфічні і письменні заяви співчуття. Ексц. Чехович з Перемишля повідомив Родину, що в день похорону відправить заупокійне богослуженє. Нині, в середу, відспівано три панахиди. Першу з них відправив о. сов. Гузар з учениками семінарії, другу о. віцеректор Липияк при асиститомців, а третю о. протоєрей Куніцкий і катехити рускої гімназії, о. Каргунт, Мужницкий і Рудович при співі гімназистів. Дунає спів, бо співом і музикою жив Покійний до хвилі свого кону. В похоронах прирекли взяти участь оо. Митрати Білецький і Туркевич, оо. крилошани Білинський і Чапельський та багато місцевого духовенства. Біля домовини що хвиля громадають ся почитателі і знакомі, а на всіх лицах видне здивованє, що Покійний минув ся так скоро... В неділю був ще Покійний в польськім театрі на опері Желєньського „Stara baśń“, в понеділок працював ще цілий день в „Музичнім Інституті“ і komponував нову пісню, а у вівторок рано, по тригодиннійнедузі не стало між живими сего велита тілом, умом і серцем... Спи сердечний, спи!... Нині відчувають сеї, яку Ти невинному прогалину лишив після себе!...

Про смерть бл. п. Вахнянина появили ся плякати, крім виданих родиною Покійника, ще Тов-а „Просьвіти“, „Бояна“ і Муз. Тов-а ім. Лисенка, якими запрошує ся членів на похорони.

На домі „Просьвіти“ і Висшого Музичного Інститута повівають жалібні хоругви.

— **Торжество св. Золотоустого в Римі.** Дня 8. с. м. під проводом кардинала Вінкентія Ванутелльог о і в присутности двох патріархів антиохійського і сирийського і многих єпископів східних зачало ся торжество св. Золотоустого в грецькій колєгії, котре закінчить ся величавим грецьким богослуженєм в присутности Папи в день трех Сьвятителїв 12. с. м. Пралат Seisarik вислав поздоровленє до гр. кат. єпископів в Уграх. Архірейську Службу Божу буде правити при Папі патріарх антиохійський Кирило Гега.

— **Залізничний рух** у східній Галичині по донесеням львівської дирекції залізниць відбуває ся тепер лише на шляхах: Львів-Ряшів, Львів-Красне-Броди, Стрий-Посада хирівська-Перемишль, Ярослав-Рава руска-Сокаль і Станиславів-Делятин. На всіх інших шляхах з причини снігових заметий не курсують поїзди. Почта приймає пакети о стілько, о скілько може їх доручити при помочи залізниць. Вирочім не приймає ся посилок пакетових до завітної п'ятниці включно. До Львова прийшла вчєра по перерві почта з Відня і Кракова. Із східної Галичини і України не доходять до Львова ніякі посилки. Рух поїздів у східній Галичині, передовсім на льокальних шляхах, здаєсь, не так скоро буде привернений. На головних шляхах працюють сотки селян (по 1-40 К денно) над відгортанєм снігу. О скілько показує ся з телеграм, то на схід від Львова снігові заметії не устали. На лівій Львів-Ходорів застановлено рух з причини нової снігової заметії імовірно на одну добу.

— **Відлига.** Вчєрашного дня перестав над Львовом падати сніг, а у воздусі помякло так, що сніг почав ся топити. На улицах утворила ся сніжна каша, густа і майже непроходима. Зі стріх суне ся мокрий сніг на хідники і на голови прохожих. На жовківськім передмістї лучив ся вчєра випадок, що лявіна снігу з ледом з даху засипала одну жєнщину а удар в голову відобрав їй притомність.

— **До ювілею М. Заньковецкої.** Богато при-

вітїв М. Заньковецкій з приводу єї ювілею не прибуло вчасно і ювілейний комітет передав їх ювілятці уже після сьвяткованя. Між иншим, запізнившись, прибула гарна адреса, в розкішній оправі, від української громади з Томського (в Сибірі), на якій більше 150 підписів. З телеграфних привітів потім уже надійшла цікава телеграма від відомого російського письменника Е. Чарикова. Ось вона (в перекладі): „Витаю яскравий, ясний талант української драми, а в особі його і весь український народ. Най не буде між нами старших і менших братів. Будем всі однолітки. Вєликорус Євген Чариков“.

— **Поминальне богослуженє** за португальського короля і наслідника престолу відправив в церкві Міноритів у Відні папський нунцій Granito di Belmonte. Після виразного розпорядження Є. В. Цєсаря явили ся на богослуженю всі присутні в Відні архієпископи, найвищі достойники двору (Hofchargen), міністри, генерали і з кожного корпусу одєн штабовий офіцер і капітан. Ціла церков була прибрана жалібно. Перед великим престолом вносив ся катафальок, на котрім лежала португальська королївська корона, шабля і похва на червоній подушці.

— **† Єпископ др. Антін Маврович.** Єпископ з Zengg, міста пристаневого над Адриатиком в Хорватії, др. Антін Маврович, помер 8. с. м. Померший був свого часу професером і ректором університету в Загребі а 1895 зїстав єпископом в Zengg. Брат помершого є теперішнім ректором університету в Загребі. Єпископ полишив між иншими також і ту заслугу, що заложив конвїкт на 100 хлопців.

— **Добра сторона ворогів.** Соціалїст Sacco, як пише Reichspost з 9. с. м., заявив отверто на зборах в Турині, що релігія і монархія, в якій будь виді абсолютна чи конституційна, є спільними ворогами, яких всіми способами треба поборювати. За тоту отвертість належить ся Sacco-му признанє.

— **Судова розправа** в Стрию в справі кровавих подій в Горущку скінчила ся 9. с. м. о 12½ г. отсим вироком: Стах Дадів за провину з §§. 283, 284 (супротивленє властям) 3 неділі строгого арешту і кошти процесу, Іван Малик з § 87 к. з. (підбурюванє), § 99 (грозьба) і § 283 пять місяців тяжкої тюрми заостреної що 14 день постом і кошти процесу, Настя Горущка з §§ 87 к. з. 283 і 312 (обида) три місяці тяжкої тюрми, заостреної що 14 день постом, Ева Малик, жінка Івана, з §§ 87, 283, 287, 35, 54 два місяці тяжкої тюрми заостреної що 14 день постом і кошти процесу, Миколай Луців з §§ 87, 283 два місяці тяжкої тюрми, заостреної що 14 день постом, Яков Гринців і Семен Яцух — оба по одному місяцю арешту, Юлія Мартинців 14 днів арешту і кошти процесу, Петро Кисель, Михайло Дудич, Катерина Павлишин по 10 днів арешту, Ева Яцух 7 днів арешту, Гр. Джава-ла, Ів. Білокур, Марія Яцух, Андр. Хомяк, Гр. Сидір, Ів. Андруєк, Степ. Дудич, Лука Сидір, Теод. Хомяк, Йос. Чудо, Мих. Білокур, Ал. Гринців, Микита Андруєк, Вас. Малик, Сем. Сидор по 5 днів арешту, Мих. Козар, Іл. Горущкий, Пазя Коваль, Юр. Коваль, Мих. Хомяк, Ева Подлужна, Татяна Лучечка, Юстина Дудич, Юр. Яцух по 3 дні арешту, Анна Гузик, Анна Андрейчук і Настя Джава-ла по 2 дні арешту. Всі инші обжаловані увільнені від вини і кари.

— **По фінансовім краху в Америці.** З Нового Йорку доносять, що в останніх днях кілька більших фабрик розпочало знова роботу і приняло яких 8.000 робітників. Мимо того, 400.000 товарових вагонів стоїть без ужитку.

— **Рєпублика в Португалії.** Frankf. Ztg приносить з Лісбони вість, що там утворив ся явний заряд рєпубликанський під проводом посла Махада. Він має виробити конституцію на основах рєпублики. Загалом ожидають скорого оголошеня рєпублики. Махада заявив якомусь денникареви, що рєпублик. програма буде обнимати отєї точки: чисті вибори, повна свобода політична і горожанська, релігійна свобода, пересунєне державних тягарів

з бідних на багатів та думає, що та програма потягне за собою широкі круги населення.

— **Влом до каси.** В Городенці вломали ся оноді в ночі якісь злочинці до каси ошадности і до каси повітового виділу. Виломано вікна, двері, бюрка, а кас не розбито, бо були за сильні. Лише з бюрка секретаря Невядомського пропало 130 корон.

— **Православний архімандрит** Никита в монастири Zica в Сербії за різні злочини зістав засуджений на вісім літ в'язниці, як подее Vaterland з 9. с. м.

— **Замість вінця** на домовину бл. п. радника А. Вахнянина, дирекция тов-а «Дністер» призначила на цілі Рускої Захоронки у Львові 60 К. — За виділ Захоронки — *В. Коцювська.*

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Надвірні.** Салія міска. Початок 7½ вечером.

В суботу дня 15. лютого «Продана наречена» опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 16. лютого «Маруся Богуславка» історична драма зі співаєм і танцями М. Старицького.

— **Послідні вечери** з танцями сих місяців уряджує на свій дохід тов-о Захоронка в комнатах «Бесіди» у Львові дня 29. с. м. Виділ запрошує всі львівські Пані, котрі хотять прийти Виділови з поміччю при уряджуваню буфету, на нараду дня 14. с. м. в п'ятницю о годині 5. по полудня, до льокалю «Клюбу» Ринок ч. 10.

— **Іменования.** Цісар надав приватним доцентам львівського університету др. Адамови Соловйови, др. Романови Ренцкому і др. Едмундові Бернацкому титул надзвичайних професорів.

Наука, штука і література.

— **Руский театр** під дирекцією п. Стадника переїхав з днем 11. с. м. з Коломиї до Надвірної і виставив ві второк, середу і четвер: «Чорноморців», «Гальку» і «Надію».

— **Історичний образ.** Ред. «Зеркала» видала репродукцію образу більших розмірів з підписом: «Львівські міщани перед Богданом Хмельницьким р. 1648», композиції арт.-маліяра Евг. Турбацького. Уклад композиції, рисунок, як і старанне виконане цілості, свідчить добре про молодого артиста. Образ є гарним добутком в нашій історичній штуці і тим самим має запевнений успіх в розпродажі. Репродукція (автотипія) форм. 55X75 на гарнім картоні коштує 3 К, кольорована 5 К; набувати можна в «Сокільскім Базарі» та в наших книгарнях. Переplatники «Руслана» можуть набувати образ по зниженій ціні, а то по 2-30 К, а кольор. по 4-30 К; на пересилку поштово треба долучити 70 сот. На доказ, що замовляючий є передплатником нашої часописи, належить на замовленю наліпити посылкову адресу «Руслана». Замовлення належить висилати до Адміністрації «Зеркала», Львів, ул. Академічна 8.

Телеграми

з дня 13. лютого.

Відень. Італійські посли пристали на проект утворення італійського правничого виділу у Відні, однак застерегли ся, що уважають се лише за переходову добу і не відступлять від жаданя, аби італійський університет заложене в Тривесті.

Лісбона. Дня 20. с. м. збере ся парламент. На першій засіданю король зложить присягу на конституцію.

Берлин. Nordd. Allg. Ztg оповіщує договір, заключений між Німеччиною, Францією, Англією і Росією а Норвегією, якою поручає ся цілість Норвегії в заміну за зобовязане, що Норвегія віякій державі не відпустить свого простору, ані не дозволить его окупації. Договір обовязує 10 літ.

Інструктор — пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонівська 12.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив «Дністер» 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, і т. д. приймають подієн «Дністра» при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає «Дністер» для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає «Дністер» на добродійні цілі.

Поясненя до обезпечєнь уділяє Дирекция або агєнти

Агєнції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить пиний агєнт «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє агєнції. До тепер дістали агєнти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
пинні фонди заемотрєня	„ 25.000 —

Селянє! асекуруйте ся від шкід огневих!

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

порукає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Яшєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:43†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Яшєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою L.

Оповідченє загальних зборів.

Звичайні загальні збори членів «Народної Гостинниці», стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся в четвер дня 27. н. ст. лютого 1908 р. о год. 4 по пол., у домі «Народної Торговлі» Ринок ч. 36 перший поверх, з слїдуючим порядком дневним:

- 1) Відкрите зборів;
- 2) Sprawozdane дирекції з діяльности за р. адм. 1907;
- 3) Sprawozdane і внесєня комісії контрольной;
- 4) Відчитанє справозданя комісії колявдаційної;
- 5) Зміна статута;
- 6) Доповняючий вибір двох членів Ради Надзираючої на місце вильсованих і одного на місце уступившого;
- 7) Означєнє марки презенційної для членів Ради Надзираючої;
- 8) Внесєня і інтерпеляції членів.

Лєгітимацією для членів служить їх книжочка уділова. Білянє за рік адм. 1907 виложений до перегляду членів в канцелярії стоваришеня, а на жаданє висилає ся поштою.

Львів дня 30. січня 1908.

Предсїдатель:
Ярослав Ільницький.

Член Ради:
Теодозий Лежогубский.

Передплата
 на «РУСЛАНА» виноситься:
 в Австрії:
 на чотири роки . . . 20 кор.
 на два роки . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.
 За границею:
 щорічний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірени ми сто і думи ми вирем: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска» — В Руслапових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редация, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.
 Рекламанні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 с.
 від стрічки.

Польський голос про руску справу.

(Конець).

Запитає хто, пише далше др. Потоцький, щож буде на случай введення культурної автономії з Жидами і з Німцями? Кожному поселенцеві Галичини, отже й Жидови вільно буде платити до того з двох фондів, до якого сам хоче (Ред. Krytyki обіцяє в сій справі подати окрему статтю). А Німців нема в Галичині більш як сто тисяч і они мають окремі школи німецькі. Їх справа вимагає отже окремої розв'язки. В німецьких школах учать також яко предмету одного у краєвих язиків, польського або руского а сей стан не тільки треба удержати, але ще більшу вагу покласти на науку тих язиків в німецьких школах. Автор виключає можливість німецького окремого фонду шкільного, а лишає Німцям свободний вибір що до вплачування до фонду польського або руского.

В таких обставинах мали би народні секції сойму і Ради народної культури повне право свободного засновування польських або руских шкіл в яких небудь громадах краю. Вільно отже буде Русинам заложити рускі школи навіть в Кракові, як Полякам вільно се буде в рускій Коломиї. Розуміє ся, що найліпшим галульцем в закладанню непотрібних шкіл буде фінансова сторона. Той самий фінансовий згляд не позволить накладати одній стороні значно більших додатків на цілі просвіти, як се робить друга сторона, бо податники вибрали би до виплати сей фонд, котрий вимагає менших тягарів і в его користь платили би.

Яко безсумніну засаду підносить др. Потоцький також се, що польські школи мають бути приступні для руских учеників, хочби їх родичі платили додатки в користь руского фонду і на відворот. Сего вимагає інтерес просвіти, котра не повинна перед ніким зачиняти дверей. Наслідком сеї засади буде, що витворять ся благородні навзаводи що до якості шкіл. Річ ясна, що ті школи будуть притягати більше учеників до себе, котрі будуть ліпше улажені і ведені. Що найбільше можна би для запобіження надуживань ввести постанову, що в случаю справдешнього перепопнення може школа відказати прийняти ученикови, котрого отець або опікун платить додатки до иншого фонду.

Отсе найголовніші, на погляд д-ра Потоцького, засади культурної автономії і то на его думку одинокий спосіб розв'язки питання що до спільного життя двох народів на одній області. Подрібне оброблене начерку не може бути предметом сеї розвідки.

Далше задає др. Потоцький питання, чи таке признание культурної автономії Русинам не зашкодить польським народним інтересам, чи не причинить ся до зрушення польського населення в східній Галичині або випертя Поляків за Сян?

По найглибшій розвазі, по оціненню найосновнішим всіх сумнівів, доходить др. Пий до переконання, що така автономія, вдоволяючи справедливим домаганням Русинів і уможливляючи їх самостійний розвиток культурний без польської опіки, якої Русини не бажають, вважаючи її перепоною в тім розвитку, не принесе Полякам ніякої шкоди, а навпа-

ки принесе їм користь. Бож тепер іменно при нинішнім стані річий, коли про викладну мову в народних школах рішає більшість населення громади, польські меншости в східній Галичині приневолені вчити ся по руски, винародовлюють ся, а таких громад можнаб начислити на сотні. (Та се ми можемо з досвідом зазначити, що такої небезпечности з того боку для польських меншостей нема, бо у нас в дуже многих переважно руских громадах або через необачність або й байдужність введено польський язик викладовий, а крім того інспектори окружні навіть там, де польський язик є лише предметом обовязкової науки, а руский викладовим, вимагають від рускої молодіжї докладної вправи в польській мові в слові і в письмі. А щож доперва говорити про місточка і міста навіть такі, де руске населення значно численніше від польського, а там мимо того введено або вводить ся тепер наслідком всепольської агітації польську мову викладову, не говорячи вже про міста, де руске населення в меншости, — де н. пр. як у Львові зовсім вичеркнуто руску мову з поміж шкільних предметів н. пр. в школах виділових. Отже тут зовсім справедливо Русини скорше виставлені на спольщене як Поляки на зручене, бо крім школи ще ідуть в тім напрямі і автономічні і державні місцеві чинники. — Р е д а к. Р у с л.).

Автор зазначає отже, що по заведенню культурної автономії Поляки будуть могли із свого зложеного фонду закладати школи для своїх народних меншостей, де їх не мають, а те саме зможуть робити і Русини. Інтерес охорони меншо-

25 років сценічної діяльності М. К. Заньковецької.

(Дальше.)

Додати до цього ще чудову сценічну вроду М. К., її граціозний стан, легкі, гарні рухи — і ми зрозуміємо, з чого складається таємна сила, її чар.

Ніякої театральної школи Заньковецька не кінчила, все, чим вславилась вона, має завдячити тільки собі самій.

Звичайно, кольоси-талани не потребують, конче, школи, але тільки кольоси, бо штука вимагає від свого слуги силу технічного знання, великий досвід, шлях, якого скорочує і дає нам школа. Наші кольоси-талани, — корифеї української сцени своїм артистичним житєм нагадують нам жите колишніх великих майстрів штуки: Мікель Анджело, Леонардо-да-Вінчі та инш., яким доводилось не тільки теряти свій час на саму творчість, але й на те, щоби самим собі поробити фарби, щоби самим препарувати трупи, аби вчитись по них анатомії, бо ні атлясів анатомічних, ні манекенів, ні заводів фарб — не було. Звичайно таку артистичну працю можуть винести тільки кольоси-артисти; люди з меншим таланом росточуть велику частину його на всі дрібниці попереднього естествозна-

штуки. Перед нами стоїть кольос-талан, який виступив на сцену, не маючи певного досвіду, молодий, безпорадний і силою свого талану, поборов всі перешкоди і розгорнув всі чари своїх творчих сил.

Треба ще згадати, що виконане Заньковецької визначається ще надзвичайно яскраво — народністю. Заньковецька була усе щиро українською артисткою; на російську сцену вона не пішла, — се факт. Сим вчинком своїм М. К. виявила те, що вона крім талану, має ще й певний погляд на речі an und für sich.

Талан може виявлятися найкраще тільки в національних формах. В сій коротенькій замітці ми не маємо часу спиняти ся над розглядом цього цікавого питання, наведемо тільки один приклад, який кожний може зараз перевірити. Образ мадонни малювали майже всі майстри і кожда мадонна, яка має уявляти загальний тип єврейської жінки, густо відбила на собі національність свого творця. Візьмемо мадонну Ван-Дайка, Мадонну Рубенса, Рафаеля, Корреджіо, Мадонну Мурільо, — і ми відразу побачимо, як національність кладе свій відбиток, на кожний твір, виконаний навіть на туж саму тему.

Всі сили людського духу, а через те

й всі ознаки національності, спираються на глибокі фізіологічні підвалини. Вичеркнути національні ознаки свого талану, — се зубожити творчу силу свого духа.

Непорівнянна наша артистка дає нам найкращий доказ тому. Нам довело ся бачити її в «Львє» Островського, грала вона «Аксюту» (здається так зветь ся героїня пєси). Звичайно, Заньковецька ніде і ніколи не може грати непомітно. Грала вона дуже гарно, але втерпала напевно і чудова артистка російська Стрепетова, колиб замість «Грози», задумала заграти «Не так склалось», як втерпав і Шевченко в своїх російських творах.

Але талан, звичайно, не обмежується вузькими межами праці лиш на власному, національному полі, — перед ним лежить ще безодня загально-світлових мотивів, загально-людських типів, і хоч кожен творець наддає такому свій національний кольорит, тип той зрозумілий всім.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

стий перед винародовленням промовляє отже за культурною автономією.

При тім числить др. Пий на силу польської цивілізації і має надію, що польські школи будуть держати ся на вищій поземі, як рускі. Він вірить в те, що часть руских родичів, маючи по містах до вибору рускі школи, добровільно без примусу будуть посилати свої діти до польських шкіл.

На останку задає ще питає, чи перестане тоді зовсім боротьба між обома народами в Галичині і відповідає, що мимо автономії обопільні навзаводи зовсім не перестануть. З двох народів, які стикають ся і змішані з собою, оден звичайно, хочби в незначній мірі уступає в користь другого (н. пр. Французи і Німці в Швейцарії). Навзаводи отже будуть і далі, але се буде культурна боротьба о ліпші школи, ліпші просвітні інституції, благородна боротьба.

Признане Русинам культурної автономії дасть Полякам лекшу спроможність добивати ся повної політичної автономії краю, а тоді і Русини у власнім інтересі будуть Поляків піддержувати і самі домагатися політичної автономії. Не буде вже також такої боротьби о число польських і руских послів в кравім соймі, бо культурні справи будуть полагоджувати польські і рускі послы самостійно яко окремі секції народні без огляду на число послів.

А колиб навіть по заведеню культурної автономії не полагоджено польско-руського спору, пише др. Пий, і оклик «за Сян» даліше гомонів, то всеж др. Пий уважає таке заведене культурної автономії корисним для Поляків, бо перед Европою очистилиб ся з докору гнобителів руского народу добровільним зреченням опіки і духової влади над Русинами і тому визнає, що се зроблено для честі і достоїнства польского народу.

Ми навели майже в цілости сей на нинішні часи вельми цікавий і поважний та спокійний голос Поляка в рускій справі і вже декуди в скобках зазначили ми наші замітки і деякі сумніви. Вижидаючи, що на се скаже польське дневникарство, звернемо ще увагу на деякі обставини.

В руских кругах політичних, на мічах і в дневниках нераз вже висловлювано се домаганє, що би руский нарід самостійно дбав про устроюване шкіл просвітних і культурних інституцій і їх управу та удержанє своїми фондами. Алеж доси із спільного фонду кравого утворено стілько шкіл польських і підпомагано численні просвітні і культурні інституції польські так щедро, як се руским школам і інституціям не доводило ся в такий мірі, бо нікуди правди діти, брат собі рад, а сестра собі несла. Те саме робило ся з народо-господарским подвиженням переважно західної части краю і міст. Поляки указують звичайно на більшу свою силу податкову, але колиб се взяти так спокійно на одівець, то таки треба по справедливості признати, що польські школи, польська наука і штука, польські інституції, польське народне господарство, промисл іти. двигнули ся вище як рускі в значній части тому, позаяк Поляки мають в своїх руках державні і автономні влади і власть в краю, отже й могли ліпше про себе подбати.

Одначе побіч культурних справ є ще не менше болючою справою т. зв. політична система, котра дає привід до боротьби, до розятрення ітд., а сеї справи автор зовсім не доторкнув ся у своїй розвідці; отже наколи має бути розв'язане питає польско-руське, то й ся справа повинна бути по справедливості полагоджена.

Балканські пляни Австрії все ще не сходять з дневного порядку і в делегаціях і в європейським дневникарстві. Ударено в деяких дневниках в великий давін, ніби то бар Еренталь зелізночю політикою, проголошеною в делегаціях, розстроїв порозумінє з Росією, до которого довів своїми заходами гр. Голуховський его попередник (треба правду сказати, що як раз бар Еренталь бувши довголітнім послом в Петербурзі умів справи так повести, що дійшло до сего порозуміння), що бар Еренталь на власну руку, без відомости Росії виступив з тими плянтами, що з тих плянів вийде лише користь для Німеччини ітд. А першу скрипку в тих змаганнях проти бар. Ерентала грало всерольське Slowo, которого віденьський кореспондент п. Новіцький, дізнавши імовірно якоїсь неприємности в міністерстві заграничних справ, безнастанно заповняє сей дневник телефонематами про загрожене становище Австрії і бар. Ерентала, а при тім все покликуює ся на Zeit, з котрим п. Новіцький має також тісні звязи. Дивним способом опинило ся Slowo polskie в спілці з деякими московськими дневниками, в котрих знов славянофіли, завидливі на активну політику торговельну, яку тепер думає вести Австрія на Балкані, затрубіли до бою, що би не втратити свого впливу на балканські держави. З тих славянофільських кругів передістав ся сей настрій неприхильний Австрії також до французких дневників Temps і Matin, котрі порівнують балканську політику бар. Ерентала з мароканською політикою Делькассе. За всім тим станули навіть польські делегати, що би при сій нингоді виявити своє невдоволенє з прускої протипольської політики, а вістре промов гр. Дідушицкого і Єнджейовича було звернене проти тридержавного союзу, в першій ряді проти Німеччини, проти котрої станув також др. Крамарж. Біда лише в тім, що всякі інші комбінації, подавані тими делегатами, не мають ніякої стійности для Австрії і не дають тої поруки мира, який обезпечено майже 30-літнім естеством тридержавного союзу.

Навіть вчорашній Przegląd, як небудь також неприхильно настроєний проти прускої політики, був приневолений вчитати лекцію політичним загорільцям і маякам і для протверезеня облити їх зимною водою. Одначе для таких нема ліку, бо п. Новіцький домагає ся конечно уступленя бар. Ерентала яко одинокій можливої сатисфакції за мнине нарушенє європейского мира!

Заграниця.

Чорногорська подія з бомбами довела до заострення між Чорногорою а Сербією, а се заострене ще збільшило ся задля того, позаяк Сербія увільнила від вини обжалованих о ті події, а зглядно не хотіла видати їх Чорногорі. В чорногорській скупщині предложив міністер президент Томанович всі акти в сій справі і заявив, що правительство все ще вижидає, що буде подана рука до помиреня звідтам, звідки появили ся бомби в Чорногорі. По довшій розправі висловлено жаль, що сербське правительство не поступає по братньому супроти Чорногорі.

Турецко-перський спір пограничний виступив тепер вельми остро. Представлення англійского і російского посла показали ся безуспішними, а коменданти турецкого війська даліше ведуть воєнні підготовленя в порозуміню з най-

ближшими дорадниками султана. Вже тепер стоїть на перській границі около 10.000 війська а 20.000 нагромаджено на півн.-схід. границі Малої Азії, що би могли вирушити звідтам до Персії. Тимчасом Перси мають ледви 4.000 і то роздроблених в кількох місцях, а мобілізація при нинішніх обставинах в Персії видала би імовірно сумний вислід.

Російській думі має бути предложений закон, обмежуючий фреквенцію жидів на університеті в Петербурзі і в Москві на 3%, на інших на 5%. Теперішня дума імовірно ухвалить такий закон, а тим способом майже не можна би приймати жидів на університети в Росії, позаяк дотеперішній процентовий стан жидівських слухачів значно перевищує новим начерком закона дозволений процент.

3 Дрогобиччини.

(Вибірчий рус. — Кандидати польські. — Як вигляди?)

Наш округ виборчий з сільських громад вибирав доси до сойму від самого початку конституційної доби руского посла. Майже четвертину століття послував з Дрогобиччини до сойму а також до державної ради п. Ксенофонт Охримович, довголітний бурмістр міста Дрогобича, а тепер член кравого виділу. Нема громади в повіті, для котрої би він не став в пригоді або не подбав про її потреби, не кажучи вже про ті нечисленні одиниці, котрим він помагав в пригоді і потребі. Але тепер починають, як гриби по дощі, вилазити всякі кандидати, котрі очевидно багато будуть обіцувати, як то вже тепер водить ся, але на тих високопарних обіцанках все скінчить ся. І так висунув ся дрогобичський адвокат др. Сьокало, которого ставить „Русская Рада“ своїм кандидатом, Народний Комітет побиває ся за Олександром, селянином з Ясениці, котрий запитаний, чи він є соціялістом, заперечив се на разі, але запевняв, що ми всі станемо з часом соціялістами. Чи такий посол буде заступати добре справи наших хліборобів, справи нашої Церкви і народности, нехай собі на се відповідать наші сьвященники і селяни! А за тим висуває ся тихий кандидат соціялістичний посол до держ. ради Вітик, котрий багато обіцував по всяких вічах, але в державній раді показав, що для народу не зможе нічого вдіяти доброго. Між тими кандидатами мав би найбільші вигляди таки дотеперішній посол і член кр. виділу Ксенофонт Охримович, бож тут ми всі его добре знаємо і не потребуємо глядіти нового, бо не все нове то добре. Але, як то кажуть, де двох бе ся, там третій користає.

Отже й тут може таке стати ся. Розладом між Русинами хоче покористувати ся гр. Замойський, которого попирає всіми можливими і неможливими способами пан староста. Алеж як може добре заступати справи чоловік, котрий сам стратив свій маєток і зайшов до нас з Угорщини та тут доперва виробив собі приналежність і пустив ся на нафтові спекуляції, до чого би ему посольський мандат придав ся. Ба навіть нафтарі поділили ся на дві партії, бо не всі они з свого навіть інтересу уважають его відповідним на посла. Отже повинні зрозуміти Русини, яка їм грозить небезпечність з того боку і повинні тому залишити всякі нові кандидатури, а держати ся дотеперішнього свого посла, инакше на сором запропащать округ, з которого доси виходив руский посол. Крайна пора понехати особисті спори і особисті амбіції,

а злучити свої голоси на того, котрий добре знайий в кожній громаді, а також і в соймі і в державній раді знав, як заступати потреби своїх виборців, де і якими способами подбати про потреби наших громад. Не забуваймо о тім, що в єдності сила, а спори і особисті амбіції і забаганки все виходили рускому народови на пікodu, бо з того все користиали инші.

Просимо відповісти передплату.

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Стрітенє Г. Н. І. Хр.; римо-кат.: Фавстїана. — В неділю: руско-кат.: Симеона, Анна; римо-кат.: Юлії. — В по неділю: руско-кат.: Ізидора при.; римо-кат.: Савина. — Ві второк: руско-кат.: Агафїї м.; римо-кат.: Константина.

— **Заупокійне богослуженє за душу бл. п. Анатолія Вахнянина** відбуде ся у вторник дня 18. лютого о 9. год. рано в церкві Преображенія. На сї сумні поминки запрошує всіх приятелів Покійного — *Родина*.

— **Пок. Анатоль Вахнянин** працював останніми часами горячково. Чи перечував смерть? Або чи хотів забути і приголосити свою недугу, яка незаметно а так бистро розвивалася? Не було в него ніколи відпочинку, навіть серед ферій. В літі 1906 р. працював в Сьасові, в домі о. Тита Ковальського 8—10 годин денно і написав для свого „Вишного Музичного Інституту“ науку гармонії, яка жде накладця. Так само пересиджував він від трьох літ в „Вишнім Музичнім Інституті“ по цілих днях, поладжував біжучі сирани, гармонізував пісні, переглядав і коригував твори своїх учеників-композиторів. На просьбу д-ра Студинського почав Покійний писати спомини зі свого життя. Писав їх в Карльсбаді протягом мая 1907 р. і в часі літних ферій 1907 в Сьасові, однак довів їх лише до р. 1863. Они вийдуть в фейлетовах нашої часописи і окремою відбиткою. На балу руских медиків, на якім Покійний дня 4. лютого перебув до рана, зіструментував він на повну оркестру прегарний валець російського композитора Варлаамова. В день перед сном уложив пок. Ан. Вахнянин першу часть боевої пісні на основі вірша, уложеного п. К. С. під впливом фейлетонів д-ра Сьвеніцкого про білоруских поетів. Недавно згармонізував і вигладив він вірш під композицію Вербіцкого. „Возьму я си соилюньку“... Словом nulla dies sine linea... Умер, стоячи, на руках дочки і сина, що ужив всяких способів лікарської штуки, щоби придержати отця при житю. Надійшла думність, звичайний прояв звачийної артерії, і не стало Покійного при житю. Покійний умерав, несвідомий свого сону. Умер, як би заснув... Крім вицислених нами віршів зложили дальші вірші приятелі дому др. Стефан і Марія Федаки, виділ „Музичного тов. ім. Лисенка“, виділ тов. „Просьвіта“ (Першому Голові), виділ тов. „Бояна“, (Свому Довголітньому Голові), редакція „Руселана“ (Заслуженому Членови), львівська фільгармонія (Najlepszeemu Przyjacielowi) і пр. До родини напливають зі всіх сторін заяви співчуття. Особисто зложили кондоленцію др. Сушкевич і проф. Філ. Колесса в імені „Вишного Музичного Інститута“ з заявою, що постане стипендія ім. Покійного, судія п. Дри-малік і Доманік в імені „Львівського Бояна“, д-р. польського театру у Львові, п. Людвік Геллер в оточеню 28 артистів опери і драми і багато інших приватних осіб. Телеграми і заяви співчуття нічемо містити від по-недїлка. Зазначимо хіба, що насилали між иншими кондоленційні письма від архієп. Більчевського, від мін. Коритовського, від ректора університету, від членів кр. Ради шкільної з гофр. Дембовским на чолі, від філій това-

риств „Просьвіти“, від провінціональних „Боянів“... і т. д. На похоронах явили ся: Експ. Намісник і Маршалок краєвий, гофр. Дембовський з Радою шкільною in corpore, ректор університету і багато професорів. З Перемишля прибули на похорони оо. пралати: Подольський, Войтович і Стрийський... З многих місць вибирали ся депутати, але не могли прибути задля сніжних завій... Не могла приїхати також через завії значна часть родини.

— **Похорони бл. п. Анатолія Вахнянина.** Так величаві похорони не часто бувають, бо небагато у нас правдиво заслужених діячів, народних світочів на українськім небосклоні. Вже перед год. 3. улицю Лукасінського, при якій мешкав Покійник, і сусідню Театральну заповнили незміримі громади народа. По відправленю духовенством панахиди внісеноу домовину стрівув хор „Бояна“ скрівлений хором „Бандуриста“ сумною похоронною піснею „Тихий вітер“ працюючи нею свого дорогого довголітного голову і дрігента, почім домовину зложено на караван, запряжений чвірнею буланях. Наступила пращальна промова. З балкону, обитого кіром, проф. др. Копач виголосив іменем „Музичного Тов-а ім. Лисенка“ і „Бояна“ промову, трогаючу своїм змістом. Бесідник спів містерно з заголовків пісень скомпонованих Покійником свою пращальну бесіду немов китядю з розсипаних по огородах цвітів, виплеканих і овіяних чаром душі композитора. Пращав Покійника его власними словами, якими він за життя так любувався. Пращав его перед відходом на вічний супочинок там, де шум вихру в зимі а миле щебетанє птичок в літі буде вічно над Покійником звеніти. Пращав его тліні останки на вічний супочинок, бо пам'ять по нїм остане так довго, поки буде руска пісня жити.

По промові хор польського тов-а співочого „Лютия“ відспівав „Beati mortui“, а по відчитаню Євангелія сумний похід рушив ул. Театальною на Личаківський цвинтар. Коло „Народного Дому“ пристанув. Там хор учеників гімназійальних пращаючи в останне свого улюбленого професора, уставившись з боку в улиці Вірменській, заїнтонував величавє „Со сьвятими упокой“. Що кількадесять кроків цілу дорогу читано Євангелія, а голос дзвонів з придорожних костелів підносив глибокий і жалібний настрій.

Похоронний похід отвірала довгі ряди учеників рускої гімназії зі своїми учителями. За ними несено хоругви, потім йшов хор „Бояна“, за ним хор питомців дух. семінарії, а за хорами духовенство. Похорони провадили митрати оо. Білецький і Туркевич з крилошанами оо. Білінським, Чапельським і д-ром Юриком, та двацять кількома сьвящениками зі Львова і з провінції. За духовенством їхав караван вкритий вінцями, за ним йшла родина Покійника, крєвні і знакомі, члени товариств, яких головою був пок. Вахнянин, депутация „Сокола“ в мундурах, оба краєві шефи, намісник і краєвий маршалок, визначні личности з руских і польских кругів, та не-проглядні маси львівських Руснаїв всіх верств і пола. По дорозі оба хори співали без перерви на череміну „Сьвятий Боже“ і „Со сьвятими“.

Кількатисячна філія народа мало що зменшила ся дійшовши на цвинтар. Коли домовину з мощами Покійника по відправлені чині похороннім мали енуекати до гробу, промовив золотуєстий о. крил. Лежогубський іменем „Просьвіти“, ві 38 філій, півтора тисячки читалєнь з десятками тисяч членів, до яких основаня і розвитку немало причинив ся Покійник, організатор „Просьвіти“ і ві перший голова. Високо поетичним стилем промовляв о. Лежогубський, а говорив так сердечно про вічну і незабутню пам'ять Покійника, що найтвердший людині мусіли кочитись щирі слези жалю з очей, по втраті сего заслуженого народного робітника. Бесідник спомянув ті часи зперед 40 літ, коли пок. Вахнянин ломав перші леди до народного відродження, коли прорубував яснє віконце, аби ним впусити до серця народу сьвітло просьвіти і науки, згадав, як на перших загаль-

них зборах „Просьвіти“ виступив молодець 26-літний, палкий в бесіді, красний як весна, а буйний як сокіл, як пірвав всіх своєю вимовою і як его вибрано першим головою. Згадав, як се тов-о від свого початку під проводом бл. п. Вахнянина постуало релігійно, бо тов-о без віри, говорив Покійник, то човен без керми. Нині по 40 літах з малих починів „Просьвіта“ розросла ся по цілім краю з тисячними читальнями, крамницями та пр. і пр. Високозаслужене ім'я ві основателя і ві першого голови перейде в будучність, записанє золотими буквами, остане в пам'яті всіх грядучих поколінь нашого народа. Вкінці щирими словами пращав Покійника проф. Роман Цеглиньський іменем директора, учителів і учеників рускої гімназії, якої довголітнім професором був Покійник. І ще раз понеслась сумна пісня „Со сьвятими упокой“ гармонізація п. Богдана Вахнянина, співана хором „Бояна“. І ще раз заспівали богослови „Вічная пам'ять“, а звуки пісень мішались з зимовим вихром, що шумів верхами дерев. А дерева безлигими галузями скрипіли понад гробом, приймаючи у свої тіни безсмертного співака і музика на вічний супочинок.

— **1500-літний ювілей св. Золотоустого в Фульдї.** Дня 4. с. м., як доносить Germania ч. 30, відбуло ся в Фульдї в семінарії духовній торжество 1500-літної річниці смерті св. Золотоустого, в присутності єпископа, капітули, професорів і многих сьвітєких гостей. Крім двох відчитів, оден про характеристику Сьвятого, а другий про екзегетичну і гомілетичну сторону Его діл, питомці відспівали дві грецькі пісні, прислані їм в тій цілі з Риму: гімн в честь св. Золотоустого і грецький папський гімн. Обі пісні викликали велике одушевлення. Прикінці мав промову сам єпископ.

— **3 коломийської рускої гімназії.** Класифікация за І. піврік сего року представляється ось так: Було учеників 760+20 приватистів. Класифіковано 740+13 прив., 20 публ. не класифіковано ізза недуги 7 прив. не явило ся. Відзначаючих було 36, перших 522, других 117, третих 65 (значить злих 24.59%). Обичаї похвальні і добрі: 86.31%; пильвість: тревала і добра 74.34% — проче випадає на злі ноти.

— **Рух залізничних поїздів** привернено вже на головних шляхах і осягнено полученя з Чернівцями, Бродами, Золочевом, Краковом і Сокалем. Гарно заповідаюча ся погода ворожить близьке приверненє руху і на инших залізничних шляхах.

— **„Академічна Громада“** урядила вчєра в салі „Народного Дому“ вечєрниць з танцями при військовій музиці. Хоч сніги засипали дороги, хоч залізничні станули, то саяла була повна красної частини людского роду не менше з провінції як і зі Львова. Забава в поверх сотку пар під проводом метких аранжерів пп. В. Іванця і Сінкевича була жвава і весела аж до рана. Хлопців охочих до танцю злетів цілий рій, як мух до меду. Петрушки навіть на закришку не було би вистарчило, а хто з хлопців мало гуляв, то хіба сам собі винен. Традиції двох попередниць тойж назви тепєрішня трєта з ряду „Академічна Громада“ не затемнила. Давно добре бавлено ся на вечєрках „Акад. Громади“, а вчєра гірше не було, хіба лїше. Карнєти були дуже оригінально видумані і виглядали з верха як міні-ятурний index викладів університєтєских.

— **Грізний пожар.** З Коломиї пишуть нам: У второк, дня 11. с. м. вибух в Коломиї грізний пожар, що тільки завдяки припадкови не знищив великої частини міста. Іменно рано зайняла ся машинєрия (певно тому, що не посмаровано її оливою) у великім млині Гартенберга на Староміській улиці. За кілька годин знищив огонь увесь млин разом із величезним складом муки й збіжжя, а шалений вітер розніс пожар на протилєжні дома. Крім млина згоріло кільканайцять хат — з тих три віддалєні на 1³/₄ км. Шкоду обчислюють на мільйони (в маґазині).

— **XIX. Евхаристичний конґрес** відбуде ся 9—11. верєсєя в Вєстмінстєр в катєдральній церкві. До тепєр заповіло своє прибутє 250

єпископів. На чолі комітету стоїть сам архієпископ, а віцепрезидентами є архієпископи Norsolk і markis of Ripon. До комітету, котрий буде приймати гостей, належать: Cearls von Dendisch, Abingdon, lord Herries, lord Howard of Glossop, адмірал lord Walter Kerr і Visconnt of Llandaff.

— Товариство педагогів у Києві. Гурток професорів київського університету і учителів місцевих середніх шкіл заложив недавно в Києві товариство, що зве ся: «Склад і музей діалогов і учених посібників товариства педагогів». Товариство се має на меті: а) красне поставити науку природознавства, історії й географії, б) виготовити та розповсюдити по середніх школах і серед приватних людей дешеві та відповідні до вимог педагогіки шкільні підручники, й в) виоряджати викладачі та практичні роботи по згаданих предметах — як за допомогою запрошених лекторів, так і самих учасників товариства педагогів. Щоб же досягти зазначеної мети, товариство думає позаводити власні майстерні, музеї й склади шкільних підручників та відкрити філії сього підприємства у Києві й по інших місцях.

— Переселенство в 1903 р. на Сибір. З відомостей переселенського правління видно, що від 1. січня до 31. грудня 1907 р. з європейської Росії виїхало на Сибір 67.082 родин, а 410.837 душ обох полів, і окрім того, ще 145.248 ходатків; назад за цілий рік вернуло ся 3.881 родин, а 18.892 душі та ще 86.274 ходатки.

— Управління платні учителів на Буковині. Дня 4. с. м. був пос. Николай Василько у міністра скарбу д-ра Коритовського в справі закона соймового регуляції платні учителів. Міністер скарбу заявив, що не займає ще супротив тої справи дефінітивного становища, бо від часу санкціонування закона пропінційного правління з тої причини уважно вивчає ся фінансовим положенням краю і сконстатувало величезне задоволення Буковини, як також ухвалені значних видатків не відповідаючих зовсім доходам. Крім того новий закон регулюючий платні учителів, особливо же установлені осьмої ранги і велика кількість учителів в дев'ятій ранзі не позостануть без впливу на дотичні відносини в Галичині, Чехії і долішній Австрії. Пос. Василько звернув увагу міністра на факт, що проєкт закона ще перед його ухваленням в соймі був предложений правлінню до висказання свого погляду і що правління могло тоді поробити свої замітки. Міністер однак повторив свої сумніви і не хотів зазначити свого становища. На питанні пос. Василька, чи міністер перед пос. д-ром Ончулом критикував спосіб затягнення краєм послідної позички, заявив міністер, що вість тога є хибною, бо він не сказав Ончулеві нічого більше як то, що няні пос. Василькови.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Надвірні. Сяля міска. Початок 7½ вечером.

В суботу дня 15. лютого «Продана наречена» опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 16. лютого «Маруся Богуславка» історична драма зі співаками і танцями М. Старицького.

— Представлення львівського «Сокола». Завтрашньої суботи виставить кружок аматорів 3-актову комедію Ів. Франка «Учитель». — В неділю дня 16. с. м. відбуде ся в салі «Сокола» гімнастично-вокальний вечір з отсею програмою: 1) Промова. 2) Вправи на поручах. 3) «Сміло други, не терайте» і «Ви хотілиб спивить» хори «Бандуриста». 4) Сольо скрипки. 5) Свобідні вправи. 6) Сольо-спів. 7) Вежі. 8) «Садок вишневий» хор Бандуриста. Початок обох представлень о 7. год. Білети вступу можна вже набувати в «Сок. Базарі» по звичайних цінах театральних.

— Вечерниці з танцями відбудуть ся сєї суботи (15. лютого) заходом забавового кружка «Бесіда» в кімнатах товариства, Ринок ч. 10. Вступ 1 К. Для молодіжки академічної 50 с. Початок о год. 8:30 вечір. — На другу суботу (22-го) вечером костюмово масковий за-

ходом того самого кружка Близші інформації уділяє п. Клим Іутковский в «Бесіді» від 7—8 вечір. — Комітет.

Наука, штука і література.

— Переклад з українського. В 19. числі «Київскія Вѣсти» передруковано в перекладі на російську мову спомини д-ра О. Юркевича: «Спогади минулого», «Мартовська історія», які містились фейлетонами в «Раді».

— Поезії Михайла Старицького. В Київі вийшов великий том (коло 500 сторін), у якому поміщені всі вірші Михайла Старицького, як оригінальні, так і перекладні. Поезії вийшли розкішним виданем, з трема портретами поета та з коротенькою його біографією, написаною С. Русовою (ціна 2 руб.).

— Переклад відомої драми єврейського письменника Шолома Аша: «Бог пометив», зроблений українським письменником Модестом Левицьким дозволено до вистави драматичною цензурою в Росії.

— Український вертеп. Дня 1. лютого в народній аудиторії в Київі вдруге демонстровано давний український вертеп. Вертеп — се ляльочний театр, що розіграє п'єсу з двох актів. В першому містерія на сюжет Різдва Христового, уявлена біблійна історія царя Ірода, яку розповідає, подібно древнь-грецькому хору, український хор, що виконує старинні, з народним кольоритом співи. Другий акт — народня комедія, де виставляють ся різні національні типи, як те уявляли собі люди XVII—XVIII в. на Україні; до тогож вистава відбуває ся в суміжку з музикою народного характеру. Вступну промову про вертеп виголосив І. Стещенко. Сей самий український вертеп 9-го лютого демонстровано в г. Чернігові, куди з ним поїхав І. Стещенко.

Телеграми

з дня 14. лютого.

Відень. Fremdenblatt довідує ся з Петербурга через Берлін, що цариця нездужає від якогось часу на звужені провідні пролікові, що єсть наслідком страшенного знекровлення цариці. Хвороба мабуть уступить аж тоді, коли нервовий стан ведужої поправиться ся.

Відень. На вчорашнім засіданні обосторонніх делегатів в справі торговельного договору між Австро-Угорщиною а Сербією доведено до повного порозуміння у всіх точках.

Лісбона. Під проводом короля відбуло ся засіданні державної ради, на котрім раджено над бажанем короля, щоби помилувано тих моряків, котрі збунтували ся в 1906 р. Рада державна заявила ся за амністію. Король зазначив, що бажає розпочати своє правління актом ласки, на який призволяє ему конституція. Декрет амністийний має появили ся нині в газеті урядовій.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 13. с. м.: Михайло Славницький, Перемишль; Іван Підгірський, Грималів; Семен Гуманюк, Дрогобич; о. Іван Стрийський, Перемишль; Ярослав Біленький, Коломия; Григорій Тимошук, Коломия; Бр. Донаторовичева, Бориничі; Софія Онишкевичева, Хитівичі; о. Михайло Телес, Рогізно; о. Волод. Залевський, Журавиця, др. Іван Струмицький, Ліско; Іван Герасимович, Рава руска; Бригіда Гвоздьова, Перешль; Олена Сінкевич, Серни; Мих. Солодуха, Рава руска, о. Стефан Яворський, Рудники; Мих. Луцький, Лука.

200 корон місячно

може легко кождий заробити. Подорожці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньського 1.

(10—10)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведєне

А. ЗІІМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравюри — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожиків і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (11—?)

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

(26—?)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Яшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Яшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:23	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/8 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою L.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Порядплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за члн рік . . . 20 кор.
в рік . . . 10 кор.
за черв. року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирзент шит очо і душу ми вирзент: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми сердце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає слідно
напопередіє застережене.
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Дневникарська війна проти бар. Еренталья.

(+) Барон Еренталь заняв становище міністра заграничних справ і цісарского двору, щоби кермувати заграничною політикою і пильнувати справ Габсбурскої династії. Відбув він добру дипломатичну школу за гр. Кальнокого, а відтак голов-но в Петербурзі, де здобув собі таке довіре і поважанє, що царська семья про-щала его при відїзді на нове становище з справдешними королівськими почестями. Там іменно обзнакомив ся бар. Еренталь з відносинами російської держави і его змаганням треба приписати приязне збли-женє і порозумінє між Австро-Угорщиною а Росією від 1897 р., за котрим пішла умова між цісарем Франц Йосифом а ца-рем Миколоєм II в Мірцштеґу що до ма-кедонського питання і балканських справ взагалі. Бар. Еренталь здобув собі славу зручного і розважного дипломата, але яко керманія заграничної політики Ав-стро-Угорщини не може він инакше по-думати собі сеї політики, як із становища цілости монархії і се переконанє висло-вив він при нагоді розправ в делегації вказуючи на потребу цілости монархії також після 1917 р., що так хвилево роздратовало незалежність малярских. Вправді малярські загорільці перед пар-ляментарним ухваленєм австро-угорского цлово-торгового договору з гр. Апонім

на чолі зрозуміли, що їх високопарні о-клики про народо-господарську самостій-ність, про окремішність угорского банку були гарними мріями, які підлещували малярській гордості і буті, але опісля, як уже доходило до довершеня договору, смирили ся, бо бачили, що окремішна Угорщина була би вельми нужденною прибалканською державою без Австрії. Отже й тепер після хвилевого роздрато-ваня, яке виявило ся простаковатим від-зивом Угрона в делегації, а бундючним шумом в кошутівських дневниках, втихо-мирили ся малярські незалежні а деле-гат угорський Зборай заявив прилюдно, що політика загранична бар. Еренталья може числити на піддержку угорської деле-гації.

Занявши становище міністра загр. справ, бар. Еренталь постановив розви-нути торгіву діяльність Австро-Угорщини поза межі монархії, щоби відчинити для нашої торгівлі вступ на Балканський пів-остров. Англія і Франція мають морскою дорогою приступ до балканських при-станей, а звідтам залізницями в середину балканського півострова, Німеччина має через багдадську залізницю звязи із Схо-дом, лише Австро-Угорщина держала ся зовсім на боці і не користувала ся тими правами, які европейські держави призна-ли їй в Берлінськїм договорі з дня 13. липця 1878 р. В XXV і XXIX артикулі сего договору признано Австро-

Угорщині право, удержувати в санджаку новобазарскім возні і портові дороги «jusqu'à Mitrovitza et au delà»). Попере-дники бар. Еренталья обмежували ся до удержаня status quo перед берлінським договором, а невиразне становище Бо-снії і Герцеговини до обидвох держав монархії піддержувало сю бездільність керманія заграничної політики австро-угорської. Бар. Еренталь постановив за-лишити те страдальне становище і поко-ристувати ся тим правом, яке нашої мо-нархії признає берлінський договір, що-би і нашої монархії запевнити якісь на-родо-господарські користи, бож виразно і рішучо заявив він не оден раз, що про які небудь забори, або про нарушенє самостійности балканських держав Австро-Угорщина не думає. А так само не було тут ніякої думки про які небудь непри-язні заміри супроти Росії.

Маючи такий мандат на основі бер-лінського договору, не потребував бар. Еренталь вести окремих переговорів з европейскими державами що до залізнич-них плянів, про яких будову згадав у делегаціях, бож справедливо, на зачіпки з різних боків, відповів рішучо, що ся справа обходить лише Австро-Угорщину і Туреччину, а султан не лише сему не противний, але скорше згодив ся на плян бар. Еренталья, як сего можна було сподівати ся, так що вже в марці може зачати ся витичуванє плянів. А так само

25 років «спеціальної діяльності» М. К. Заньковецкої.

(Конець).

Діапазон талану Заньковецкої над-звичайно широкий; вона визначила ся в ролях драматичних, переважно „ingenue“, і в ролях кокетливих, жвавих, і трудно сказати, де вона краща, і там, і тут ви-конанє вї сяє своєю надзвичайною са-мобутньою красою. Але у М. К. лиша-єть ся ще й досі велична потенціальна сила її талану, — сила трагізму. Укра-їнський репертуар давав справді мало простору трагізму артистки. Бо тру-днож було наддавати постатям дівчат Українок трагічний кольорит. Тепер ре-пертуар український поширюєть ся тво-рами всесвітньої літератури і ми споді-ваємось побачити нашу гордість Офе-лією, Марією Стюарт, Медеєю, та инши-ми безсмертними постатями, які окраша-ють театри всіх культурних народів.

Марія Костянтинівна ще не вичер-пувала сїєї найінтензивнішої сили свого талану — трагізму і ми сподіваємось по-бачити її незабаром в апогеї вї слави.

Цінувати М. К. Заньковецку тільки, як артистку, хоч і незрівняну, неможна: вона є і громадська «величина», — і се правда.

«Оставивъ астрономамъ доказывать» на папері право на єствованє україн-ської нації, вона довела своєю грою, що українська нація і українська штука є-ствують на перекир всім «циркулярамъ» та «разъясненіямъ».

Культурне житє народів посуваєть ся видатними його діячами. Як ставлять люди по своїх шляхах високі ліхтарі, щоби не збились подорожні, так засві-чує і натура величній світич талану, ро-зуму та любови, які намічують народні шляхи.

Серед світичів народу українського вже сяє ясною зорею світич, який запа-лила вогнем свого серця Марія Костян-тинівна Заньковецка.

Минуло двадцять пять років... до-вгих... і коротких, як мить!

Українське громадянство святкує ювілей своєї найкращої артистки. З ле-гурної ластівки, якою ми бачили М. К. Заньковецку у перший день її дебюту, — виросла могутня орлиця, і ось сьогодні; осяяна славою, вона має виступити пе-ред вами.

Але славу ту купила М. К. доро-гою ціною, муками власного серця.

Чим же можемо ми привитати її, як слід, як покітуємо тягар її життя?

Коли Москва святкувала ювілей Федотової, їй піднесено купчу на буди-

нок в Москві. Ой, ні! Українська інтелі-генція здебільшого пролетарії, і на такі пишні дарунки нам не спромоглись. Колиб М. К. була хоч російскою ар-тисткою, вона малаб далеко більше ди-яментів, перлів, самоцвітного каміня.

Пишніше можеб відбув ся і її юві-лей, то правда, але... єсть тут і велике «але».

Як би не сияло о південь в зеніті неба сонце, над вечір воно схилить ся до обрію його. Не дурнож і Єгиптяни приносили на бенкети мумію. — «Пре-дѣлъ, его же не преjdeши». Sic. Ар-тистки инших театрів живуть, як ракети, — зняла ся в гору, розсипалась бли-скучим, світозарним вінцем, і котить ся, згасла, до долу. Український театр різко одріжняєть ся від театрів инших народів: він театр переважно народній, вони — театри переважно пануючих клас, бага-тої буржуазії, грошовитих меценатів штуки. Буржуазія шукає в театрі втіхи, — народ відгону на свої жалі: Як, розпещена дитина, буржуазія бавить ся грою артистки, доки вона ще нова; при-дивили ся, обридла, — і кінець її віку. Народ побожно шанує свою славу, як святиню. Він шанує не тільки гру ар-тистки, але й саму артистку, людину, що присвятила йому своє житє.

Святкуючи сьогодні срібне весіллє

і балканські держави не лише в тих намірах бар. Еренталя не добачили для себе ніякої грози, але навпаки „Мир“ орган болгарських народівців повитав з великою радістю і пляни, котрі відкриють балканським державам, а особливо Болгарії вікно до Європи, зближать її до європейської культури. Потверджує „Мир“ наш погляд, висловлений не оден раз на основі розмови з визначною особою близькою до кн. Фердинанда, що Болгарія бажалаб діждати ся таких культурних улаждень, які Австрія позаводила в Боснії і тому вважали би зближене до Австрії для себе великою користю з народо-господарського і культурного становища. Отсе бажане тепер здійснює ся, наколи наміри бар. Еренталя про балканські залізничі будувати введені в життя.

Не сумніваємо ся, що й петербургський кабінет оцінить ці наміри предметом, а не дасть ся пірвати загорілою славянофільським кружків, котрі виявили з тої нагоди велике роздратоване в деяких газетах а навіть перенесли се недоволене і до деяких французьких газетників.

Італія була повідомлена про ці наміри бар. Еренталя, бож его зїзд в Дезіо з італійським міністром загр. справ, як тепер виявило ся, головню займав ся тими плянами балканських залізниць.

Крайна отже пора, що австро-угорське міністерство загр. справ виступає з дотеперішньої застої а починає дбати о розширенні народо-господарської політики на Балканський півострів, бож тепер монархія скріплена цюво-торговим договором на 10 літ потребує також розвинути ширше свою торгіву і промислову діяльність. Як притихли мадярські загорільці, так замовкнули також всепольські політики, котрі раді би були ослабити значіння тих плянів бар. Еренталя, представляючи їх з одного боку, яко воду на млин Німеччини, з другого боку яко *casus belli* супроти Росії.

Тимчасом буча декотрих славянофільських древників була потрібна російському правительству, щоби відвернути бачність родинної суспільності від думи і внутрішніх відносин взагалі а звернути на зверх. Торгова і народо-господарська політика бар. Еренталя, прого-

нашої артистки з рідним театром, ми сподіваємось, що нам доведеть ся святкувати ще й золоте.

Нехай минають роки, нехай несуть у світову безодню красу, і силу, і молоді літа, — діячі народні ще тісніш зростають ся з народом, вони стають ще ріднішими своїй рідній сім'ї, вони набувають невмирущої слави.

Убогий, знеможений народ, має силу животворящого духа.

Колись давно... во дні Юдеї ішов апостол, рибалка, убога людина і зустріч він знеможеною жінку. Знесилена тяжким життям, вона простягла до нього руку. „Сестро, сказав їй апостол: ти не бачила і увірвала. Щож дам я тобі? Золота й срібла я не маю, але що маю — те даю. Дарую тобі святий огонь і невмируще життя“.

Л. Старица-Чернявська.

лошена в делегаціях, не заколотить європейського мира, ані не розірве порозуміння між Австро-Угорщиною і Росією.

Святійший Отець про гневхикарство.

Дня 6. лютого оповістив будапештський католицький „Alkotmany“ ось яке потішаюче, вже в 23. ч. „Руслана“ згадуване, письмо Святійшого Отця Папи Пія Х., до Преосв. єпископа Оттокара Прохаски і князя Миколи Естергазого яко председателя католицького гневхикарства:

Всеч. Брате і Наш дорогий Сину! Повдоровлене і Апостольське благословенство!

Тішимо ся дуже, що угорські католики зі сильною волею кінцевого опору в своїй душі вповні зрозуміли і узнали, що їдовитим і правдиво погубним жерелом гасящих нещаст нашого віку є знехте гневхикарство. Ваше останнє віче заслугоє не тільки на гідну похвалу, але також оцінюємо его більше чим другі, бо оно виказало великість небезпеченства, як і его наслідки та сейчас найшло дорогу уздоровлення, позаяк на тім вічу завязало ся товариство, якого ціляю буде виступити мужно сполученими силами проти розширювання ворожих писем і подібним оружем вести боротьбу в обороні віри і моралі, скоро поборовати ме ся писма псеьмами, часописен часописями, а книжки книжками.

Наш вік привик наслідком свого характеру приймати свою назву від гневхикарства. Однак дуже сумний се обяв, що гневхикари не голосять властиво днесь правди і чесноти, але противно в надії виправданя перед правом підносять боротьбу проти релігії а сю боротьбу збільшають, голосять і розширяють пагубні обичаї, розбуджують поміж міщанством ненависть і неповздержні пристрасти, та щоденно ширять все те, що може не тільки убити духа, але і довести чоловіка до затрати душі.

З огляду на се небезпеченство і в свідомості покликана, яке нас обов'язує стеречи повірене нам стадо, здержувати его від недоброго корму, а за те подати ему здоровий корм, не заперестали ми від самого початку звертати увагу поодиноким краям, народам, товариствам і одиницям, щоби без проволоки схотіли забратись до праці, коли хотять зберегти кровю Христовою посіяну віру і з неї виростаючи чесноту; і Ми мали нагоду тішитись, при чім згадка принесла Нам вдоволене — узнане і захохоту — коли Ми згадали про Австрію, де наші змагання піддержувано з найбільшою ревністю і де зібрались сили в обороні ненарушимости Наших сильних дібр, даючи повну надію, що пощастить ся, не тільки обмежити і ослабити шкідливу роботу, але також колись побідно її відвернути.

Богу дякувати, що за ласкою Божою діждали Ми нової і то на часі пожаданої потіхи в Угорщині. Маємо сильну надію, що ваш намір стане запорукою великих здобутків, під тим покликком Угорщина зможе — і се повинно стати ся — піддержати ненарушимість зі славою прийнятої св. Стефаном спадщини. Але що сего не можна довершити без співділання і попирання добрих людей, маємо надію, що ви всі без виїмки в правдиво великодушний спосіб — кождий по силам — причинить ся до спасенного і користного поведення того діла.

Від Угорщини, вітчизни, славної великими чинами, постійно ждемо великих діл, але передовсім, щоби она і на дальше зберегла блиск католицького імені, як також давала нам величні приміри плеканя віри, моралі і з кождим днем успівала в їх розширюванню. Яко середник в осягненню сподіваних наслідків уділяємо радісним серцем, яко доказ нашої зичливости, яко запоруку небесної ласки Вам і кождому синові Угорщини, що працює в користь католицького гневхикарства, ему добре жєлає і помагає. Наше Апостольське благословенство в Господі.

Дано в Римі при св. Петрі, дня 10. січня 1908, в пятім році нашого понтифікату.

Папа Пія Х.

Слово над домовиною бл. п. Анатолія Вахнянина (виголошене д-ром Ів. Копачем іменем руских музичних товариств).

Так¹⁾, ще перед малим часом, перед недовгою хвилиною був Ти цілим своїм

єством тут межи нами, незабутний наш Батьку Провідниче! А тепер зібрали ся ми вже отсе перед Твоєю хатою, щоби виправити Тебе в далеку вічну дорогу — виправити передовсім пісню, котрій Ти ціле Твоє життя був найвірнішим і найпостійнішим любимцем, слугою і опікуном. А мені припав надто отсе надмірно — як на мої слабкі сили — почесний сумний обов'язок попрощати Тебе ще й короткими словами іменем осиротілих по Тобі Інституцій, яких Ти був не лише батьком-основателем, але й батьком-провідником аж до останньої хвилі Твого туземного життя — а то: іменем нашого „Музичного Товариства імені Лисенка“ з його „Висшим музичним Інститутом“, якого Ти був першим і самотнім доси директором, та іменем Товариства „Львівський Боян“, якого Ти був від основаня першим дірігентом, а в останніх кількох літах головою і духовим керманічем.

З сльозами в очах, Дорогий Батьку, дякують Тобі моїми устами обі ті сироти за Твою щирю любов до них, а з ними й увесь руський нарід в імені своїх задушевних журливих дум...

Бож ми всі се добре памятаємо, як Ти нас ще на шкільних лавках, бувало, по різних закутках Галичини збирав в молоді дружини і везеш з гордими Норманами по плинних валах розгуканого скандинавського моря під опікою грізної Валькирії. Або в тиху погідну ніч на Івана на Купала ведеш нас знов над Дніпро і учини прислухунати ся чудному співови рідних Русалок про подругу, якій Купало не дав долі, тільки косу її русають Татарин утне. Або водив нас бувало за сиротою козаком по горі, де ромен цвіте, або по леваді, де так рано сива зазуленька кує. А коли, звичайно, вимріяний ідеал ставав неосязним, учив нас плакати і за молодими снами... Та заразом бувало Ти вказуєш і висшу ціль: помарнілу нашу долю і в темноті гинучий люд — і бодрив нас бувало грімким могучим рефреном, що „вже прецінь може час лучшій долі і для нас!“

А тепер Ти вже нас покидаєш...

І Тобі, гадаю, добре там буде. Твоя душа, що так дуже вже й ту шукала звучних акордів, буде певно дуже радувати ся, увійшовши в сферу повної досконалої гармонії чистого Духа — гармонії, яку ми ту ледви прочуваємо і до якої ту лиш дуже мало ми єсьмо в силі наблизити ся. А тіло Твоє буде спочивати тут на землі — серед великої Божої природи. В зимі буде гудіти над ним мороз і вітер, а в літі будуть будити його зі сну тихі шепоти дерев і невинні щебетти пташок: одно і друге миле Твому музикальному ухови. А може иноді і який внук або правнук зайде часом над Твоє туземне приютище, шукати тихої задуми від неминучих помилок і диссонансів туземного людського життя...

А ми, що Тебе отсе працаємо, все згадуючи Тебе з глибокою вдякою, будемо жити своїм життям, як зможемо і зуміємо, будемо жити, як наш Дністер пливе — аж прийде хвиля, коли сповниться ся слово: „и азъ воскресну его во последний день“.

13. лютого 1908.

¹⁾ Бесідник навязав безпосередно до попереднього „Львівським Бояном“ відспіваної похоронної пісні „Тихий вітер повіває“, а іменно до слів пісні: „перед хвилев він ще жив“.

Заяви співчуття.

На першу вістку про смерть бл. п. Анатолія Вахнянина наспіли на руки п. Йосифа Вахняниної, д-ра Кирила і Леонтиї Студинь-

сих та д-ра Мирона Вахнянина слідує за-
ви співчуття:

Перші, візитові карти переслали члени і
референти Гади шкільної краєвої: Експел. гр.
Андрій Потоцький, гофрати: Дембовський, Фран-
ке, Герман; краєві інспектори: Імануїл Двор-
ський, А. Кавецкий, Меч. Залевський, Тома То-
карський, др. Майхрович, Іван Матієв, Антін
Стефанович, др. Альфред Янер, Казимир
Брухнальський; старший радник Казимир Бу-
ковчик, староста Поль, референти: Йосиф Не-
соловський, др. Тадей Концкій, Антін Маль-
чевський, Роман Гаванер, Брон. Бруховський,
Казимир Мілінський, Алекс. Ульм.

Крім сего напіли телеграми:

з Риму: Professor Studynskyj Universi-
tas — Tristissimo nuntio accepto, intimi dolo-
ris sensus exprimit Andreas Metropolita Szeper-
tycki;

з Перемишля: Глибоко тронутий
смертю бл. п. совітника Анатолія пересилаю
найщиріші вирази жалю і співчуття. Бог най-
кріпиль і потішить а душу умершого прийме
до своєї хвали. В день похорону відправлю
за упокій Його службу Божу. — Епископ Че-
хович;

зі Львова: Szlę serdeczne wyrazy
współczucia z powodu ciężkiej straty. Niech
Pan Bóg ś. p. zmarłemu da najrychlej niebo;
Arcybiskup Bilczewski;

зі Львова: Załączam wyrazy głębokie-
go współczucia z powodu śmierci bl. p. Teścia
Pańskiego. — Leon Piniński;

зі Стрия: Задля перерваної комуніка-
ції не можучи лично віддати послідної при-
слуги Вашому незабутому Мужови, віддаємо
сею дорогою честь Його пам'яті з Достойній,
оспичений Родині шлемо слова горячої уча-
сти. — Евген і Марія Олесницькі;

з Жовкви: Сердечне сочувствіє пере-
силає бувший ученик — Король;

з Відня: Profesor Studziński — Panu i
całej Rodzinie od mej żony i moje wyrazy
serdecznego współczucia. — Minister Kory-
towski;

з Перемишля: Сердечне співчуття за-
для болючої страти Вашого Батька а мого
професора шле — др. Кормош;

з Кракова: На печальну вість про
смерть незабутного Наталя Вахнянина переси-
лаю Родині Покійного і Львівській Громаді
слова щирого спочуття — Богдан Лепкий;

з Відня: Szczere wyrazy współczucia
zasyla Rodzinie — rzeźbiarz Lewandowski;

зі Львова: Прошу прийняти заяву сер-
дечного співчуття з причини тяжкої страти —
Олександр Колесса;

зі Львова: В тяжкій горю слова щи-
рого співчуття пересилає Анна Шараневичева;

з Ярослава: З причини смерті не-
віджалованого радника Анатолія засилаю Ро-
дині слова найщиршого спочуття — родина
Стрийських;

з Тернополя: Тернопільський „Боян“
шле слова співчуття з нагоди смерті Анатолія
Вахнянина, знаменитого нашого композитора,
що так великі заслуги положив на поли укра-
їнської музики — Терлецький;

з Коломиї: Сердечно спочуваю Вам і
Вашій Рідні задля смерті Вашого Батька а
мого незабутного професора — катехит о. Грі-
ньовський;

з Самбора: Зложений сам болізню
не могу взяти участі в сумнім обряді нашого
заслуженого члена родини, тож пересилаю ви-
рази щирого співчуття — Др. Стахура з женою
Евгенією;

з Самбора: Самбірська філія „Просві-
ти“ пересилає на домовищу основателя і пер-
шого голови „Просвіти“ опечаленій Родині
висказ правдивого жалю — Від Виділу;

з Мостиска: Родині пок. Анатолія Вах-
нянина, вельми заслуженого члена-основателя
товариства „Просвіти“ засилає віділ філії
„Просвіти“ в Мостисках вискази найщиршо-
го співчуття і болю. — О. Навроцький, го-
лова;

з Порохника: В великій горю шле
щире співчуття цілій Родині — Данило Бодре-
вич, парох;

з Колодіївки: В так великій горю
прийміть слова правдивого співчуття. Поїзди
не ходять. Приїхати не можу — о. Климентій
Слюзар;

з Решова: Засилаємо слова сердечно-
го співчуття Пані Совітниковій і цілій Родині —
Омелян і Софія Калитовські.

з Бродів: В тяжкій горю слова най-
глибокого спочуття засилає — Іван Созань-
ський.

(Дальше буде)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Делегації вже закінчили го-
ловні задачі, хоч наради що до деяких
справ протягнуть ся ще по кінець сего
місяця. Що до заграничної політики ви-
явило ся мимо всяких докорів з різних
сторонництв а також з боку дневникарства,
що загранична політика Австро-Угорщи-
ни точить ся прямим шляхом і пред-
ставляє певну тяглість. Отже й делегації
були таки спонукані нарешті одобрити
взагалі політику міністерства загранич-
них справ. Окрім того міністер Еренталь
міг виказати ся ще одним успіхом, про
який звістив делегації, а іменно про до-
вершене торгового договору з Сербією,
який зустрічав стільки майже неудоли-
мих трудностей протягом двох майже
літ і довід до великого заострення за гр.
Голуховського.

Тепер настало в Сербії велике вдо-
голене із сего зближена до Австро-Угор-
щини, а її взаємини неперечно улекшать
також бар. Ерентальови виконане его
балканських плянів.

Державна рада має зібрати
ся на дальші засідання 17. марця. Од-
наче невідрадні вигляди розкривають ся
правительству. Невдоволене між Чехами
зросло до того ступня задля нездійсне-
них їх домагань національних, що може
з того витворити ся острє пересиле-
нє. Вправді в правительствених кру-
гах потішають ся тим, що молодчехи
лише про людське око перед соймовими
виборами витворюють такий остро опор-
ний настрій, одначе невдоволене між Че-
хами зазначають і Narodni Listy і Na-
rodni Politika а недавно висловив се по-
сол Кльофач бар. Бекови, що правитель-
ство підкопує кожде ческе сторонництво
тим способом, що не додержує ему обі-
цянок.

Заграниця.

Справа Балтійського мо-
ря була якийсь час предметом просто-
рої розправи в дневникарстві. Не розхо-
дило ся тут о те, щоби з него зробити
mare clausum, але щоби на нім удержати
status quo, з котрого бажала видобу-
ти ся Росія і укріпити Аляндські острови.
Чого їй заборонює виразно париский до-
говор з 1856 р. Сю справу обговорювали
цісар Вільгельм з царем Миколоєм під
час зустрічі в Свинім Уїстю. Але сим
бажав зараз покористувати ся цісар Віль-
гельм, щоби розпростерти справу на Пів-
нічне море і тим способом розширити
тісні побережа Німеччини. Сі змаганя Ні-
меччини звертають ся очевидно проти Да-
нії, а особливо проти Голандії, бо набуток
Голандії був би для Німеччини вельми ба-
жаний. Одначе супроти сего виступила Ан-
глія, бож не може допустити до такого
розширення Німеччини, котрої могутність
і так уже стає небезпечною для Англії.
Німеччина отже була приневолена при-
знати status quo не лише що до Бал-
тійського, але й що до Північного моря.

Російське правительство о-
не маючи спромоги і правної основи о-

перати ся австро-угорській залізничій
політиці на Балкані, намагає ся
зашахувати Австро-Угорщину домаганем
злуки Адриатику з Дунаєм
залізницею, котра виходила би з Будув-
вас в Сербії а прямувала би до чорно-
горських пристаней Дульціньо або Анті-
варі. — Одним розмахом накидає ся
Росія на покровительку проекту бу-
дови болгарської залізниці Кі-
стендже-Скоп'їя. Отже Австро-У-
горщина за своє неперечне право ося-
гнене в берлінському договорі мала би
зробити уступки Росії, Сербії і Болгарії.
Се домагане, зависиме від Туреччини
також, не має найменшої правної осно-
ви, а нині європейські держави також не
мають причини піддержувати сі домага-
ня Росії, щоби штучно пересунути гра-
ничні відносини, бож Росія не грани-
чить ані з Сербією ані з Чорногорою
ані з Адриатиком, коли тимчасом управ-
лене Австрії до будови залізниці в но-
вобазарськїм Санджаку має своє оправ-
дане в пограничних відносинах.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Ага-
фії м.; римо-кат.: Константина. — В сере-
ду: руско-кат.: Вукола, прп.; римо-кат.: Кон-
рада.

— За упокій душі бл. п. Анатолія Вахнянина
відбуде ся завітнішого вторника в церкві Пре-
ображення о 9. год. рано читана Служба
Божа, в часі якої буде співати хор учеників
академічної гімназії під ласкавим проводом
проф. Вітошинського. По Службі Божій від-
править ся панахида.

— З Відня пишуть нам: Дня 17. с. м. від-
була ся на віденськїм університеті промоція
на доктова св. Богословія о. Івана Фіголя,
адміністратора парохії в Коломиї.

— Про зїзд спадкоємців гетьмана Полуботка
в Стародубі дня 28. січня доносить „Рідний
Край“ між иншим: Щоб доїхати в Стародуб,
треба пересідати на стациї Унеча і сидіти 11
годин, але сидіти тут було весело. Зібрало ся
людей велика сила, всі говорили про міліони,
про спадкоємців, то що. В Стародуб. приїхало
573 душ все такі люди, що вважають себе
спадкоємцями Полуботка і сподіваються до-
бути якусь частку з 800 міліонів. Зібравшись
в клубі, спадкоємці одслужили панахиду по
гетьманови Полуботкові, а потім зачали гово-
рити про спадщину Полуботка. Першим гово-
рив Рубець, — він же й скликав сей зїзд.
Рубець розказав, що гетьман Полуботок вло-
жив у англійський банк велику суму грошей,
але ті гроші одній людині не дадуть, треба
вдати ся до царя з проханєм, прийняти на
кошти казни клопіт про те, щоб взяти гроші
з банку. За теж, що уряд буде клопотати ся,
Рубець радить дати з того капіталу в казну
стільки, скільки призначить сам цар. Кулябко-
Корецький доказував зібраню, що вдаватись
до царя не можна, бо нема ніяких певних до-
кументів, і порадив вдати ся до англійських
юристів, щоб вони взяли ся вести сю справу.
Зібране постановило вибрати комісію, а вона
має привести до якогось ладу постанови зі-
брання. Постанови були такі: Всі присутні по-
винні дати не менш 10 карб. кожний на по-
дорож до Англії, всі присутні дають підписку,
що коли окремі особи дістануть спадщину, то
повинні дати 20% на користь всіх тут при-
сутних. В комісію вибрано графа Капніста,
Кулябко-Корецького, Козачка, Бобкова і Бало-
ва; скарбником вибрано Лизогуба, — предсе-
дателя полтавської, губернской земської управи.
Гр. Капніст та Козачок забажали поїхати в
Англію на свій кошт. Зїзд уявляє з себе роз-
маїтну юрбу. Там були тайні і дійсні штатські
порадники, капітани армії та флоту, чини
поліції всіх станів, графи, дворяни, купці, ко-
заки й селяни. Багато було духовних, але най-
більше селян. Приїздили на зїзд люди не

тільки з близьких країв, а й з Сибіру, Фінляндії, Галичини, Польщі.

— **Цісарську саницію** дістав ухвалений гал. соймом закон що до викінчення регуляції ріки Буг.

— **Тьма нацалских кандидатів.** „Русская Рада“ затвердила доси 41 своїх кандидатів на соймових послів з сільських округів. Між ними є 21 селян, 6 священиків, 5 судовиків, 3 адвокатів, 2 міщан, 2 дяків, 1 професор гімназії і 1 поміщик. Що з тої чорної хмари виїде, покажесь небавом. Газ. Нар. доносить, що правибори у східній Галичині випадають корисно для Поляків і кацалів, але мовчать про надужитя, які при правиборах діють ся.

— **Товариство грамотности в Києві розв'язує.** На засіданні „присутствія“ про товариства та спілки 7 с. м. київське товариство грамотности зі всіма єго філіями „комісіями“ в південно-західному краї закрито, бо, мовляв, діяльність єго не відповідала своєму статуту. (§ 1 статута київ. тов-а грамотности має на меті релігійно-моральну освіту). А тих осіб, що стояли на чолі товариства грамотности, як накрює „Києвл.“ потягнуть до судової одвічальности. „Києвл.“ повідомляє, ніби питане про закриття товариства грамотности знімалось останніми роками вже не раз. Так, 1906 року київський губернатор П. С. Саввич поручив членови губернского присутствія А. М. Троїцькому розвідати про діяльність товариства грамотности. Д. Троїцький добув якісь там відомости й передав губернаторови 17. марця 1907 року, додавши від себе, що, мовляв, треба негайно закрити товариство. Та доклад сей разом з 40 книжками протиурядового змісту, що ніби то знайдені були на складі товариства грамотности, передано на волю небіжчикови Н. В. Молчановському, управителеви канцелярії генерал-губернатора, і питане про закриття товариства відтяглося аж доси. (»Рада«).

— **Чия школа — того будучність.** П. Василь Ігнат в Ярославі на оповістках про ново-отворену ним торговельну агенцію дав мотто: „Чия торгівля і промисел — того будучність“ і має також рацію. Матеріяльно добре поставлений нарід має спромогу і серед найтяжчих обставин політичних і національних устояти ся і розвивати ся. Тимто повинні ми купувати передовсім у своїх. П. Василь Ігнат в Ярославі торгує вином із кльостернайбурських винниць, церковним світлом ітп. Для духовенства і крамниць дає 20 прц. опусту, при замовленнях за готівку уділює 2 прц. опусту і дає ще від торгу 2 прц. на руску бурсу ремісничу у Львові. З тих всіх причин наша суспільність повинна піддержати сю нову руску фірму на окраїнах Руси-України.

— **Чутки про замах.** Під впливом подій в Португалії зродились в останніх днях чутки про замах на перського шаха і на іспанського короля. Замах на шаха показав ся безосновний, а на іспанського короля задумували анархісти виконати замах, але захворіли.

— **Статистика жидівського населення в галицьких містах** представляє ся після обчислення краєвого бюро статистичного як слідує: Львів: 43.412 Жидів, Краків 25.430, Коломия 16.417, Перемишль 13.319, Станиславів 13.826, Тернопіль 13.330, Тарнів 12.484, Броди 11.854, Дрогобич 8.678, Хршанів 9.504, Стрий 8.554, Бучач 6.839, Рашів 6.144, Подгурже 5.414, Золочів 5.257, Рава руска 5.098. — Абсолютну більшість творять жиди в слідуючих містах: Броди 72.1 процент, Рава руска 57.8, Бучач 57.3, Калущ 55.1, Хршанів 54.1, Сянік 52.7, Золочів 51.9, Станиславів 51.3, Горлиці 51.2, Коломия 56.8 прц. — В слідуючих містах творять жиди більше як одну третину загального населення: Жовква 49.2 прц., Рашів 48.3, Надвірня 48.3, Дрогобич 44.8, Тарнів 42.7, Снятин 42.6, Бережани 40.6, Сокаль 39.3, Стрий 37.8, Городенка 36.6, Перемишль 35.2, Збараж 34.8 прц. — Більше як 25 прц. всіх жителів творять жиди в містах: Городок 31.6, Новий Санч 30.8, Подгурже 30.6, Ярослав 30.1, Краків 29.6, Самбір 29.4, Долина 20.1, Львів 29.0,

Яворів 28.4, Тереховля 27.7, Тисмениця 25.9. Від 10 до 24 процент: Ясло 23.2 прц., Вадовиці 16.4, Величка 15.6, Бяла 13.2 прц.

— **Дрібні вісти.** У Відні появили ся підроблені корони, які різнять ся від правдивих лише тягаром, бо важать о $\frac{1}{5}$ менше. — Оселедці подешевіють, бо, як доносять з Остенди, продано там по добрій ловлі 15 міл. штук оселедців по половині ціни.

Оповідки.

— **Відзначення.** При нагоді перенесення в стан снопочинку дістали титул радників двора віцепрезидент львівського суду кравого Корнеліо Зубрицький і краввий інспектор шкільний Людмил Герман.

Наука, штука і література.

— **Проф. А. Лобода** на київському університеті почав знова виклади з історії української літератури, а іменно про Т. Шевченка.

— **Український театр Кучеренка** дає тепер вистави в Ковні.

— **Молода Україна**, часопис для дітей старшого й меншого віку, ч. 1, на січень 1908, вийшла вже в Києві і стала розіслана передплатникам „Рідного Краю“. Редакторкою є Олена Пчілка, ілюстратором Опанас Сластіон. Се число має 32 стор. 8-ки і визначає ся різнородним змістом, підхожим під зрозуміння дитини.

Телеграми

з дня 17. лютого.

Триєст. Міська рада запротестувала проти заложення правничого відділу італійського у Відні і обидила ся, що поминено Триєст.

Петербург. Губернатор Фінляндії, Гергард, подав ся до димісії, а єго місце заняв генерал Бекман.

Тегеран З Царгороду відкликано турецького амбасадора.

Вальпарайсо. Прибула ту фльота Зєдинених Держав півн. Америки. Витати єї вийшов президент републіки з шефами урядів.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали в днях 14, 15 і 16. с. м.: Марія і Іван Смолянські, Коломия; Комарницький Михайло, Лежайск; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; др. Євген Олесницький, Стрий; Павло Хомів, Косів; Симеон Труш, Золочів; Дмитро Стасинець, Станиславів; Філіппина Калиновичева, Борщів; Осип Насельський, Бережани; Лев Фрідман, Дрогобич; Петро Творський, Дрогобич; Александер Строчкий, Отинія; Ірина Литвинович, Борщів; др. Юліан Геровський, Чернівці; Антін Крушельницький, Станиславів; Юлія Куновська, Кривка; Іван Пласкач, Борислав; Іван Чернецький, Станиславів; Петро Бояк, Перемишль; Александер Бандуровський, Жидачів; В. Браневич, Бреслав; Володимир Крупа, Залужє; Еміль Цмідт, Бресль; Кирил Чиж, Устрики; Ольга Костринська, Ярослав; др. Іван Дрогомирецький, Золочів; Льонгив Руденський, Львів; о. Алексей Баваз, Печенія; Макс Гібнер, Коломия; Мінодора Степанів, Вишнівчик; Богдан Лепкий, Краків; Яків Чубатий, Пониковиця мала.

При закупні товарів просимо поклуквати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажі Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпечєня будинків, всяких річйх домашніх і господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а крїсть для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При опції шкід бувають запрошені 2 господарі селєня з номїж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів міліона корон.

Зиск по скінченї роцї звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при удїлюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродїїні ціли.

Поясненя до обезпечєнь удїляє Дирекція або агєнти

Агєнції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агєнт „Дністра“, можуть письменні сєляни старати ся о удїленє агєнції. До тепер дістали агєнти 969.507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 350.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Сєляне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновель	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновель	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїя	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:4†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35†
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновель	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновель	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїя	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34†
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означєні. † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вилосить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 пер.
у ч. року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
а місяць . . . 170 пер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
у ч. року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Нарешті ми очі і душу ми зварили: а не вольмося милості і віри не вольмося,
бо руське ми серце і віра руська» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руських святах
о 5½ год. понодудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злиши
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
датні доносеня по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

(Дальше*).

Головні постанови статута руского інститута під назвою «Народний Дім», котрого основанє посвідчило ц. к. намісництво 11. лютого 1869 р. (розпорядком з 21/I 1869) є слідуєчі:

Арт. 1. Руский народний інститут під назвою «Народний Дім» єсть обществом Русинів, котре наміряє руский язик образувати, словесній діяльності пособляти, науки і іскуства розвивати, і так просвіту і моровствєність між руским житєльством розпросторяти.

Арт. 2. Вичисляє подрібно ціли сего інститута, котрі зовсім схожі з наведеними в останнім поданю „Головн. Рускої Ради“ з 28. серпня 1848 Ч. 306 о дозвіл заснованя народного інститута, а до тих цілий належить: а) Бібліотека з читальнею, для котрої буде набувати ся передовсім рускі книжки, або в иншім язичі дотичні руского народа або Галичини, а також инші славянські і на инших язиках; б) збори: музеї, галерії, кабінети з всіх галузей науки і штуки; в) часопись наукова (Вісник Нар. Дома); г) печатня; д) пособлюванє штукам і науковим трудам в области рускої словесности (нагороди за наукові праці). Що до сего мав інститут порозуміти ся з «Гал. рус. Матицею» і примістити її у себе (тепер містить ся „Гал. рус. Матиця“ в уличі Жовківській у власній камениці коло церкви св. Миколая); е) стипендийний фонд для убогої рускої молодежи, узвгядняючи також тих, котрі посв'язують ся церковному будівництву і орнаментиці (Нар. Дім має різні стипендийні і богослужєбні фундації); ж) бурса для співаків і церковно-обрядова; з) пособлюванє руским пансіонатам для дівчат і забезпеченє для них приюта (Нар. Дім в ул. Стрийській у власній камениці з церквою дає приют Інститутові руских дівчат під управою СС. Василянков).

Арт. 4. Для осягненя цілий Інститута служать: а) в місті Львові положена реальність п. Ч. 78 м. построєна на згарищах бувшого університетского будинку; б) реальність п. числом 74 у Львові закуплена Інститутом; в) реальність під Ч. 76 у Львові закуплена Інститутом;

г) села Білка і Костенів в Перемишлянщині пожертвовані в части Інститутові на стипендії д-ром Теодором Васкевичом, в части закуплені Інститутом; д) книги, рукописи ітд. збірки і датки членів та легати. Весь маєток інститута виказує інвентар.

Замітно, що в статуті всюди, де лише говорить ся про майно, уживає ся вислову майно інститута, реальність закуплена інститутом, а так само всі легати, даровизни ітд. жертвовані на власність інститута а не „общества“.

Арт. 6 звучить: „По заяві ц. к. міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755/86 подарували Є. В. цісар Франц Йосиф I розвалини спаленого університетского будинку у Львові разом з площею на основанє руского Інститута. На тих згарищах переданих з площею 1849 р. в посіданє і на власність Інститута, построєна згадана в Арт. 4. а) реальність ч. 78 комісією зложеною з Русинів для управи ділами Інститута і другої городської церкви у Львові і затвердженою рішенєм ц. к. намісництва з 30. листопада 1851 ч. 10.883. Для пам'яті на сей дар як і дня 6 (18) жовтня 1851 р. власноручного положєня цісарем Франц Йосифом I угольного каменя Інститута щорічно в сей день відправляє ся богослужєнє за пануючий Дім цісарський.“

Арт. 7. назначує покровителя Інститута кождохасного митрополита руского.

Арт. 8. звучить дословно: „Оснотелями і першими членами Інститута суть члени комісії управляючої ділами того Інститута і другої городської церкви.“

(Дальше буде)

Найтяжша рана Австрії.

Під таким заголовком помістила Germania ч. 31 з 7. с. м. вступну статтю, в котрій обговорює теперішнє положєнє політичне в Австрії. З огляду на повагу сего органу і его безсторонний суд уважаємо хосенним передати сю статтю до відомости також поважним читачам «Руслана».

Австрія — пише та часопись — має в цілій Европі найсильнішу соціаль-демократичну фракцію в парламенті. Коли би введено безпосереднє, загальнє право голосованя і до соймів, то побачимо, що соціалістичний потоп залле край Австрії. А прецінь Австрія є державою більше агрікультурною як всі инші, де промислові робітники стано-

влять найбільше податнє до вивороту живло.

Звідки таке явище! Звідки друге явище, що в Австрії католицкий рух поступає так трудно і поволі, що католицка печать стоїть так низько? Причини є різного рода.

Передовсім причиною є національні і партійні спори, які не дають народам прийти до спокою, є різномордність народів і бесід в Австрії, і задля того централізація в організації народа видає ся майже неможливою. Далі винні також всякі партійні борби в самім католицкім таборі і політичний консерватизм шляхотської олігархії перших десяти літ, з котрою католицко-демократичний напрям не міг симпатизувати. На чисто церковнім полі є причиною не достача св'ящеників, церков і зцентралізованя душпастирської праці. Прецінь від Йосифа II. майже не основувано жадної парохії ні експозитури, хоч число населєня зросло часто в десятеро в одній половині столітя в округах промислових. Яка може бути душпастирська праця, коли на одного св'ященика випадає 3.000—6.000 душ! (У нас не рідко 1.500—2.000, коли тимчасом в Німеччині випадає на одного св'ященика не більше як 1.000, прим. допис.). Як може св'ященик при такім перетяженю працею сповнити свою задачу а при тім бути діяльним для католицких часописей? Богу дякувати, що тут Bonifatius-Verein ревно дбає, щоби винагородити занедбанє і понеханє часовими обставинами (а що ж сказати про руску Церкву, котра такого спасенного товариства св'тських, і взагалі жадного подібного не має! прим. допис.)*

Але головною причиною нашого застою в католицкім руху є нужденє (jammervolle) образованє молодіжи. До сего пересвідченя мусить прийти кожний, хто порівнує наше учительство з учительством в Німеччині. Там бодай дуже часто учитель є щирим співробітником пароха, йде з ним рука в руку. Але в Австрії є учителі найзавзятішими ворогами духовенства. Пять до десяти осіб працює їх майже в кожній громаді, де лише може, проти пароха. Хто кілька десятків літ був при школі, хто приглядав ся нашому розвиткови шкільному, хто пізнав учителів з їх печати, з їх тозариств і зборів, хто глядів на їх вплив на публичне житє, той з певністю піднесе жаль проти австрійської школи, що она є про мене може Drill- und Abrichtungsanstalt для св'тських наук, але в жаден спосіб не є закладом виховуючим для католицких дітей. Якими засадами є переняті учителі Австрії, вилучи-

*) Гл. чч. 20—23. Руслана.

*) Ми вже нераз на те звертали увагу міродатних кругів, алеж від них повинен би вийти почин до згуртованя таких до того охочих людей. — Ред.

Заяви співчуття.

вши достойні виїмки, показали они недавно своїми масовими протестуючими зборами проти послиднього католицького віча в Відні. А головний тон тих зборів звучав: *Nieder mit dem Klerikalismus! Hoch die »freie« das ist die religionslose Schule!*

Як безстыдно пишуть учительські часописи проти сьвящеників, се переходить всякі границі. Ті часописи сходять зовсім на найнижші соціялістичні і радикальні письма. Коли ходять при виборах о поборенє віруючого кандидата а переперти безрелігійного, то учителі докладають до того всіх сил. То показало ся при кожних виборах до ради державної. Що велика часть учительства вже знаходить ся в червонім таборі, а вже загальною знаною річю. Коли запитаємо ся, звідки походять заразливі статі радикальних і безрелігійних часописей, то на 100 в 90 случаях можливі відповісти: З під пера безрелігійного учителя.

Учителі задля їх великого числа мають величезний вплив на публичне життя народу. Вони збирають молодих людей до гімнастичних і співацьких товариств, і приготавляють молоде покоління для антихристиянських партій. Тим то они відбирають сьвященикови відповідні живля для католицьких союзів молодіжи. Переходило би рамці дневникарської статі, як би ми хотіли ще докладнійше малювати той сумний образ нашого шкільного обрзання подаванем подробиць зі шкільного життя. Треба звернути увагу на страшенне здиженє молодіжи, на молодецькі проступки, на цілий лихий стан нашої шкільної карности і моральности релігійного вихованя.

Що католики Австрії не можуть бути вдоволені такою школою, яка виховує лише рекрутів для соціялістів і безрелігійного радикалізму, се ясне як надолоні. Для того католики беруть ся до остаточного способу, до самооборони, до протесту ділом. То є школа в школі, католицький шкільний союз, котрий може вже виказати ся відрадними вислідами. Збори католицькі стали ся одушевленими маніфестациями католицького життя.

Славний Piusverein розвиває задляваючу діяльність пособлюванем доброму дневникарству, загальне, безпосередне і рівне право виборче кличе до всіх католиків: *hic Rhodus, hic salta* — працювати, організувати ся! Се зі всіх політичних найострійше оруже має звернути ся не проти католицизму, коли оно в руках католицького народу може принести лише побіду над ворогом. Bonifacius-Verein відпирає мужно напасти апостазийного руху і старає ся щиро о добро Церкви. Католицький союз університетський показує красні поступки. Вєі ті заведеня уможливають новий розцвіт католицького життя в Австрії.

Але найнебезпечнішою і найглубшою раною, на яку хорує католицька Австрія, є недостача відповідного католицького приросту і відповідного політичного вишколюваня молодіжи, передовсім в краях судетских. «Для католицьких дітей католицькі учителі» — се мусить бути нашим окликом. А доки сей оклик є голосом вопіючим в пустині, не остає католицькому народови нічо иншого, як самооборона, католицький шкільний союз, закладанє католицьких шкіл і учительських семінарий. Що політичне вихованє і вишколюванє молодого покоління не повинно бути занедбуване ані опізнюване, показує міродатним чинникам Австрії відстрашаючий приклад Франції*).

З нагоди смерти бл. п. Нат. Вахнянина наспіли дальше (телеграми):

з Винник: Слеза сердечного жалю над отвертою домовиною високо заслуженого Покійника — Володимир і Ольга Левицькі;

з Тернополя: Прошу прийняти вираз щирого співчуття від старого товариша Покійного Анатолія — Савицький;

з Тернополя: (на руки д-ра Студинського): Прошу прийняти вираз щирого жалю по великій втраті доброго батька, для Вас вірного друга, для мене образу патріота для всіх — Савицький;

з Коломиї: Просимо прийняти вираз нашого глибокого співчуття і жалю ізза великої втрати, яку понесла Ваша Родина і весь наш народ — Раковські;

з Сокаля: Складаємо вирази найщиршого співчуття для цілої родини по так великій страті — Сильвестер Вітошанський, Богдан Ковальський;

з Решова: З причини невіджалованої страти прошу прийняти правдиве співчуття і щирій жалі від Павла Покотила;

з Перемишля: Болючо відчуваємо смерть дорогого Вашого Батька, заслуженого Сина Русь і пересилаємо слова щирого співчуття — Коренці;

з Рави: Прошу прийняти вирази щирого спочування по невіджалованій страті найдорожнього мужа а мого професора і добродія — Сиротинський;

з Перемишля: Wyrazy szczerego współczucia Wielmożnej Pani i Dostojnej Rodzinie przesyła — Zygmunt Haas;

з Самбора: Щирі слова співчуття і розради для цілого Дому заспають — Юлія і Володимир Козакевичі;

зі Сколя: Брак комунікації не дозволяє нам явити ся. Сердечне співчуття в хвилі великого горя — Левицькі;

зі Станиславова: Przesyłamy wyrazy prawdziwego współczucia. Bóg Was w tym ciężkim smutku pocieszyć raczy — Adamowicz Studziński;

з Відня: Z powodu niepowetowanej straty zasylam Panu Profesorowi, jakotez całej Rodzinie wyrazy najgłębszego współczucia — Maurycy Rapaport;

зі Стрия: Прошу прийняти як найглубше співчуття в так великим болю — Володимир Потучко;

зі Старого Села: Прошу і від мене прийняти правдивий жалі в тій тяжкій хвилі — Борачок;

з Заліщик: В тяжкім горю прийміть, Паньство, як найглубше співчуття — Дидицькі;

з Белза: Як вірний син народу, над котрого відродженєм Покійник щиро трудив ся, виражаю Достойній Родині своє співчуття — Галань;

з Тарнова: Prosimy przyjac najżywsze współczucie z powodu utraty nieodżałowanego i najsprawiedliwszego serca ś. p. Anatola Wachnianina — wdzięczni na zawsze — Karol Fryderyk Stohl z rodziną;

зі Львова: Na ręce Pana Profesora przesyła dla całej Rodziny wyrazy głębokiego współczucia — Dr. Stanisław Blaim;

зі Львова: Перенятий Вашим великим нещастєм, прошу прийняти від мене і мого сина як найщирші слова правдивого співчуття по причині смерти найсердечнішого Батька і Тестя — Осип Ганічак;

зі Львова: Wyrazy głębokiego współczucia przesyła dla całej Rodziny Pani Dobrodziejki szczerze oddany — dr. Adam Kołaczkowski;

зі Львова: Просимо прийняти сердечне співчуття по поводу страти ідеалу чоловіка,

manii. Вправді починають і у нас пізнавати грозу сеї небезпечности, депо у нас про те пише ся, але майже нема ніякої роботи в тім напрямі. Крайня пора, щоби зроблено який почин. — *Ред. Русл.*

мужа і батька — Др. Ю. Савчак, Володимир Савчак;

з Немирова: Пересилаю вискази щирого співчуття для цілої, Високодостоїнної Рідни по причині так наглої утрати незабутої пам'яті дорогого нам всім Анатолія Вахнянина — Михайло Пюрко;

з Кракова: Proszę przyjąć wyrazy szczerego współczucia z powodu śmierci Teścia, dzielnego pedagoga, wielkiego kompozytora, znakomitego męża stanu i dobrego ojca, którego imię tak długo będzie powtarzane, jak długo pieśń ruska brzmieć będzie — Stanisław Bednarski, dyrektor gimnazjum św. Jacka

Крім телеграм наспіли отсі листи:

Високопов. Пане Професор!

Іменем артистично-літературного гурту «Молода Муза» висказуєм на Ваші руки щирій жалі з приводу смерти Великого Композитора і Друга нашої, проречистої пісні, Основателя і Директора «Музичного Інститута», бл. п. Наталія Вахнянина.

За роком філь буденщини виринати муть в серцю будучих поколінь перли Його найглубших почувань, які перелив в пісню. Те, що підняло Його понад сріпну, є цінне і для нас і тому відводимо Його зі щирим жалем до брам Невідомого.

Завчасно згасив нам Геній тліни акорди Його вітхненої симфонії!

Львів 13. лютого 1908.

Василь Пачовський, Петро Карманський, Михайло Яцків.

Szanowny Kolego!

Ze szczerym i głębokim żalem dowiaduję się o zgonie Oczigodnego pańskiego Teścia.

Wie Pan, jakie były między nami stosunki. Od szeregu lat pracowaliśmy w Radzie miejskiej, a potem w parlamencie. Miałem osobistą, serdeczną przyjaźń i rzetelny szacunek dla Pańskiego Teścia i dziś głęboko boleję nad Jego niespodziewanym zgonem.

Racz, Kochany Kolego, przyjąć wyrazy najszczerzego współczucia w doznanem nieszczęściu rodzinnem i być tych moich uczuć tłómaczem przed całą Szanowną Rodziną.

Naród ruski traci jednego z najlepszych swoich Synów.

Proszę przyjąć wyrazy uszanowania i przyjaźni

Prof. uniw. dr. G. Roszkowski.

Просимо прийняти від нас глибоке співчуття і великий, щирій жалі по причині невіджалованої смерти бл. п. Радника Анатолія Вахнянина, котрий був членом основателем нашого Товариства, а відтак працював для Товариства як Член першої Ради Надзираючої.

Щоби почитити пам'ять Покійного, постановила Дирекция нашого Товариства місто вінця на домовину уділити для «Рускої Захоронки» квоту 60 корон, котру рівночасно виплачуємо.

За дирекцію «Двістра»

Др. В. Охримович.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско-кат.: Вукола, прп.; римо-кат.: Конрада. — В четвер: руско-кат.: Партеція прп.; римо-кат.: Евстахія.

— Заупокійне богослуженє за душу бл. п. Анатолія Вахнянина відбуде ся в четвер 20. с. м. о 9. год. в церкві Преображенія заходом тов-а «Львівський Боян». На сї сумні поминки просить усіх своїх членів, приятелів і знайомих Покійника — *Виділ «Львівського Бояна».*

— Тов-о ім. св. Андрея, добродійне товариство руских сьвящеників, яке має за ціль «давати спримогу і улєкшувати ліченє в місцях купелевих і кліматичних своїм дійсним членам, їх женам і дітям, через приймає їх до приютів, які буде основувати» (§. 3. стат.),

*) У нас на жалі не ліпше, як в судетских краях, про які згадує дописуватель Гер-

свої перші конституційні збори, заповіджені на 13. с. м., з причини похорону бл. п. Вахнянина відложено на 14. і 15. і 16. і 17. і 18. і 19. і 20. с. м., год. 5. по пол. в дух. семінарії. Отсею дорогою комітет основателів просить всіх львівських і позалівських священиків, прибути на збори сего так важного і потрібного для нас товариства. Кілько то наших хорих священиків, потребуючих старанної опіки, не лишень, що єї не може найти, але ще мусить у чужих дорого оплачувати ся! Для того Тов-о наміряє будувати і удержувати власні приюти в Трускавці, Криниці, Підлюті, а в міру зросту Тов-а і потреби в других місцях купелевих. Обовязки членів після затвердженого статута є: 2 К. вищого і 5 К. рчних вкладок до висоти 50 К. По заплачено вкладками сеї суми вже більше не платять ся, а коли перебуває ся на курації в приюті, платять ся по 3 К. денно. Право користання з приютів мають не лишень дійсні члени самі, але і їх жєна і діти. Кождий священик, недужий чи здоровий, повинен поєрти таке товариство. За ком. основателів: о. др. А. Окуневский, о. І. Панківський.

— **Гімнантично вокальний вечер.** Львівський «Сокол» маючи власну салью і сцену до аматорських вистав театральних урядив притягом 14 місяців кількадесять концертів з відчитаннями і 19 аматорських вистав в останніх трьх місяцях. По довгий перерві концертній відбув ся в неділю дуже гарний концерт з гімнастичними виравами. Концерт отворив промовою проф. Боберський, перший містоголов «Сокола», зазначуючи в ній цілі і розвиток товариства. Потім наступили рухові вирази, переплітані вокальними і музичними точками. Рухових точок було три: вирази на поручах, вільні вирази і вежі.

Вирази на поручах виконало шість членів «Сокола» під проводом д. Сеника. Поруча уставлено на висоту доскочну, повздовж. Вирази складали ся з розмахів в звисі і підпорі та з переходів зі звису до підпору, з підпору до звису. Вивід тих трудних вирав вдоводив видців. Розмах виходили звично а виваг зі звису до підпору легко і безпечно. Другі вирази: Вісім учеників «Сокола» виступило з виравами свободними. Вирази, шість збірок рухів ніг, рук і туловища уложив начальник д. Сохадкий, котрий впровадив сеї відділ на естраду. Добір був цюмисловий. В двох збірках визискані були рухи коломийкові. Виравляючі виступили в вишиваних сорочках з синими поясами. Ся точка стала ся вершиком рухової частини вечєра. Третьою точкою руховою було п'ять веж збудованих вісьмома учениками «Сокола» під проводом д. Барусевича. Взірці веж робили естетичне вражєне, будова йшла поправно. Виконавців всіх рухових точок приймала публіка оваційно.

Неменше удачно вийшли концертні точки. Дванадцятка акад. хору «Бандуриста» під управою д. Артимовича виконала три хори, споміж яких вирізняла ся гарною мелодією композиція «Сміло други, не теряйте». Ст. Людкевича. Елегантно вийшли також сольові продукції д. Калитчука на скрипці при акомпаняменті фортепяну і тенорове сольо д. Козака. Фортепяновий супровід спочивав в руках д. Гузара, молодого а талановитого п'яніста. Загалом полишив цілий вечєр дуже миле вражєне на численно зібраній публіці.

— **Цісарську санкцію** дістав ухвалений гал. соймом закон в справі дозволу повітовій раді в Терєбовлї, зятягнути позичку 120.000 К.

— **Зелізничний рух**, спинений сїжними завіями, отворено вже також на шляхах: Золочів-Підволочиска, Тернопіль-Копичинці, Станиславів-Чортків, Стрий-Ходорів-Потугори, Львів-Белзєць, Коломия-Городенка, Долина-Вигода, Вигнанка-Тересин.

— **Російська анархістка перед галицким судом.** В останніх двох днях відбула ся розправа перед судом присяжних в Вадовацях проти Польки, Ванди Добродзїцької з Варшави, яка утікла звідтам до Галичини по виконаню замаху на варшавського генерал-губернатора Скаллона. Щоби не бути виданою Росії, До-

бродзїцька вийшла за муж за австрійського підданого. Однак на жадає російських судів єї увязнено в Кракові і вивезено до Відня. Заходам впливових Поляків удало ся, що справу Добродзїцької судив трибунал в Вадовацях. Обжалована признала ся в слїдстві і на розправі, що кинула бомбу на Скаллона, а єї товариші, яких імен не зрадала, кинули дві інші бомби. З трєх бомб лише одна почасти вибухла, тому замах не вдав ся. Обжалована твердила, що є невинною, так, як той, що на війні убиває свого ворога, а Скаллон був завзятым ворогом Поляків. На розправу спроваджено яко сьвідків кількох російських козаків з офіциром, що становили прибічну сторожу генерал-губернатора. Вислїд розправи ще не знаний, але польська праса вже з гори заповідає, що Добродзїцька повинна бути увільнена.

— **Руска трафіка.** На «Сокільскім Базарі» при ул. Рускій 20 появила ся нині нова виїска з написю: «П. к. дрібна продаж тютюну, стемплів і поштових значків». Львівські Русини, о скілько потребують тютюну, табак, стемплів, вексельних бланкетів та поштових значків, повинні старати ся побирати єї товари лише в «Сок. Базарі». Патріотичний обовязок наказує підпомагати передоксїм свої торговлі.

3 **Україні пишуть до «Ради»** про конституційні свободи: Настали лихі часи для культурних інституцій. За короткий останній час закрито кілька важних просьвітних товариств, при чому удари падають переважно на окраїни: в Польщі зачинено «Матицю шкільну», на Україні — ряд «Просьвіт», Народний дім в Харкові, і отсе на днях — київське «Общество Грамотности». Кампанія проти останнього почала ся з доносів та брєхєнь кїєвлянїнських сікофантів, брєхєнь фактично спростованих в листах д. Вол. Науменка голови товариства, до редакції «Кієв. Вїстей». Щож справді робило товариство, яка була діяльність, що так убурила кїєвлянїнських патріотів? На се найкращу відповідь дає коротенька історична справка. «Общество Грамотности» було засноване в 1882. році з метою заломогами «релігійно-моральній просьвіті» народу. Першим головою єго був відомий обрусительний педагог А. Андрїяшев. Общество довго майже нічим не виявляло своєї діяльності, окрім того хїба, що видало кілька брошурок. Навіть не давало річних звітів з діяльності товариства. І тільки з кінця 90-тих років, особливо з 97. року, коли головою товариства вибрано В. П. Науменка, товариство розвинуло живу діяльність. За те останнє десятилітє видано до двох десятків брошур — переважно українською мовою, на правобережній Україні засновано кілька філій і 186 народніх, т. зв. павленковських бібліотек, і найголовніше — заходами голови товариства збудовано великий «Народний Дім» у Кїві, де містились: книгарня тов-а, бібліотека-читальня, педагогічний музей, лекційна саль; в тому ж будинку міститься ся великий театр. При товаристві був ряд комісій, серед яких найбільш діяльна була бібліотека, що видала ряд цінних покажчиків народньої літератури і впорядковувала багато народніх бібліотек по селах. Деякі філії тов-а мали свої народні домівки книгарні. Для просьвіти зацєдбаного з культурного погляду південно-західного краю «Товариство грамотности» було одинокою інституцією, яка ширила бібліотеки, книжки і вела перед в культурно-просьвітних заходах. Отсе діяльність і стала дошкуляти чорносотенцям. Через їх доноси зроблено ревізії книгарень товариства і недавно зачинено головний склад у Кїві — грізне моменто тогї для самого товариства.

Вся діяльність товариства носила мирний культурний характер. Навіть за найгірші часи загальних утисків при Сїяїні і Плевє товариство не зазнавало великого лиха і мирно виконувало свою культурну місію. І аж за часів «свободи» прийшла черга на се заслужене культурно-просьвітне огнище, трохи не одинокє на всій правобережній Україні... Заснованє а обрусительною метою, воно, перейшовши до рук культурних діячів, далеких від усякої по-

літики, зробило чимало й для українства, розповсюдивши багато українських книжок, а останніми часами — даючи притулок в київському народному домі нашим національно-просьвітним заходам. Перед судом безсторонної історії діяльність товариства грамотности буде оцінена по заслугі, знайде собі на її сторінках красєне признанє, ніж яке судило ся зазнати тепєр.

— **Письмо міністра рільництва до всіх дирекцій лісів.** Міністер рільництва др. Ебенгох видав до всіх дирекцій лісів письмо, в яким наказує лісничим, побережникам і всім лісовим урядникам відносити ся ввічливо до сільського населєня. Міністер кладе велику вагу на то, щоби селяни через острє і панське поєступованє лісових урядників не попали в огірченє супротив управи державних лісів. Він надїє ся, що межі лісними урядниками а селянами наступлять мирні і прихильні відносини.

— **В щадницях.** «Русь» має відомости про становище щадниць в Росії у листопадї м. року. 1. листопада по всіх щадницях російської держави було грошових складок на 1,098,045 карб. та ще процентних паперів на 251,344,000 карб. За листопад поступило 546 мільонів карб., а виплачено владикам 27 міль. карб. 1. грудня в щадницях лишало ся грошей 1,104,852,000 карб. та процентних паперів на 252,784,000 карб.

— **Арешт З. Пшибильского в Польщі.** Дня 1. лютого в редакцію варшавської театральної газети «Scena i Sztuka» прийшла поліція і зробила ревізію та й заарештувала редактора сеї газети, відомого польського драматурга Зигмунда Пшибильского та редакційного хлопця. Всї дивують ся з сего арешту, бо газета ся цілком театральна і далеко стоїть від політики; так само й редактор єї ніколи не був політичним діячем. А в тім, такї зявища в Варшаві — не диво. Є там рибальське товариство — «Rybak», що випускає свої книжки, в котрих спеціально пише ся про ловлю риб. Тимчасом адміністрація і там знайшла «крамолу», накиннула арешт на ч. 11 «Rybaka», а редактора обжалувала. Окружний суд справу єю залишив.

— **Рух спілок у Фінляндії.** В Фінляндії, як повідомляє «Русь», дуже ростє спілковий рух. Тепєр є 1148 спілкових товариств; в сїм числі — 348 споживних, 326 молочарських, 222 кредитових та 252 инших. Про 227 споживних товариств відомо, що вони мають 27.000 членів.

— **Скільки випродано горівки?** За грудень 1907 на Катеринославщині з монополєк продано 40 градусної горівки 279,195,1 відер — на 2,190,398 карб. 82½ коп. Усьогож за минулий рік — 2,724,492,4 відра — на 22,051,958 карб. 99½ коп. За грудень 1906 року продано було 252,768,8 відра — на 2,050,878 карб. 53½ коп., — тоб то сього року на 20426,3 відра або 8,08% більше. А за цілий рік було продано більш на 111,870,1 відер або 4,28%, ніж торік. Продаж горівки що рік — усе поступає на перед, (Юж. З.)

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Надвірні.** (Саль міска. Початок 7½ вечєром. Білєти продає Вп. Свищ, а від год. 6. вечєром каса театру).

В сєреду дня 19. лютого «Продана нарєчена» опера в 3 діях Ф. Сметани.

В четвєр дня 20. лютого «Надія» славновїсна драма в 4 діях Гаєрманса.

В суботу дня 22. лютого «Барон Циганів» опера в 4 діях Штрауса.

В неділю дня 23. лютого «Ой не ходи Грицю» народний образ зі співами в 5 діях М. Старицького.

— **Забавовий комітет тов-а «Кружок Українок»** повідомляє всіх Вп. Товаришів, що на вечєрницях нинїшних в салі «Нар. Дому» у Львові стрій для мужчин візитовий.

— **3 «Основи» тов-а слухачів політехніки у Львові.** Дня 13. с. м. окрадено «Основу», а між иншим украдено печатку товариства, длятого

звертає ся увагу загалу, що всякі письма товариства важні лишень з печаткою трикутною. — *Олександр Комаринський* секретар.

— **Костюмово-масковий вечерок** відбудеться сеї суботи (22.) заходом „Забавового кружка Бесіди“, в комнатах товариства, Ринок ч. 10. Танці будуть вестись в двох салих, при звуках смичкової музики славного капельмайстра Каронього. Кожда особа, котра схоче взяти участь в сій оригінальній забаві, обов'язана при плаченю вступу подати господарови „Бесіди“ своє назвиско, і відзнаку, яку одержить, носити аж до укінчення забави. Ручить ся однак, що тайна костюму, евент. маски буде вповні додержана. О годині 2. наступить відслоненє масок. Найкрасше убрана з масок, яка не дасть ся пізнати до 2-гої год., дістане гарну нагороду. Пригадуєсь, що перед демаскованєм, відхиленє масок єсть поліційно забороненє. На нашім вечерку, хто би переступив сей закон, утратить право участі в дальшій забаві. Комітет лагодить богато несподіванок, щоб перший сего рода вечерок у рускій львівській громаді випав величаво. Вступ від особи 2 К. Для молодіжи академічної 1 К. Початок точно о год. 9:30. О численну участь просить — *Комітет*.

— **Перенесеня.** Міністер внутрішніх справ переніс управителя староства в Бережанах, гр. Маврикія Дзедушицького, до служби в намісництві.

— **Тов-о „Основа“** поручає здібних інструкторів до: математики, геометрії начерк., латини, греки, історії і географії. Адреса: Тов. „Основа“ ул. Льва Сапєги ч. 17. у Львові.

Посмертні оповістки.

— **О. Алексанаер Мудрик**, священик при архікатедр. церкві св. Юра у Львові, упокоїв ся дня 15. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 58. році життя а в 34. р. священицтва. Покійний був добрим чоловіком і мав симпатію в своїй парохії, в котрій родив ся і жив. В. в. п.!

— **Матій Кушлик**, управитель школи в Березові вижнім, печеніжинського повіта, упокоїв ся дня 12. с. м. в 58. році життя а 40. р. учительської служби. В. в. п.!

Телеграми

з дня 18. лютого.

Відень. Die Zeit доносить з Одеси, що російська фльота чорноморська є від двох тижнів змобілізована, а піхота і козаки обсадили турецьку границю на Кавказі. Дорога з Баку до Ерзерум замкнена для цивільного населення, служить до перевозу пушок на границю. Причина мобілізації зі сторони Туреччини точно не відома.

Відень. Помер ту бувший міністер і член палати вельмож, Ігнатій Пленер, в 98. році життя.

Мадрид. Міністерство справ заграничних оголосило ноту, в котрій наводить причини, які були рішачі до обсадження Марпккі: Магцен (мароканське правительство) не держало ся угоди в 1894 р.; треба було перешкодити тому, щоби ворожі племена не переходили на іспанську територію, а особливо конечно потреба зробити конець прибережному пачкарству. Нота повторяє, що то зарядженє єсть лиш провізоричне. Іспанія відкличе своє військо, скоро магцен сповнить приняти на себе обовязки.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 10. до 16. лютого 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11:25—11:45 К
Жито	10:50—10:70 К
Ячмінь броварняний	7:45—7:80 К
Ячмінь на пашу	6:50—7:00 К
Овес	6:30—6:60 К
Кукурудза	8:50—8:70 К
Просо	8:35—8:60 К
Горох до вареня	9:25—10:00 К
Горох на пашу	7:00—7:50 К
Бобик	6:55—6:90 К
Конюшина червена	85:00—95:00 К
Конюшина біла	35:00—45:00 К
Конюшина шведска	80:00—95:00 К
Тимотка	30:00—35:00 К
Ріпак зимовий	16:00—16:30 К
Насінє конопл.	9:75—10:00 К
Хміль	50:00—65:00 К
Насінє льняне	10:00—10:25 К
Львянка	11:00—11:25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кафарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали в дня 17. с. м.: о. Єміліян Калинюк, Хащованє; о. Кравців Николай, Боратин; о. Клюка Володимир, Гвоздець; Денар Жигмонт, Краків; о. Кульчицкий Симеон, Вошанці; Фішель Гольденберг, Ляцке; Мартинєць І., Цуцилівці; о. Клюк Михайло, Зарудці; о. І. Сатурекский, Тернопіль; о. Лев Юрчяньский, Добромірка; Северин Вашко, Стапчани; Олекса Купчак, Солотвина; Іван Сіак, Богородчани; Іван Дмитрик, Гаї; о. Михайло Юрчакевич, Чорне.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подобиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньського 1. (10—10)

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вивіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожай і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (11—?)

Працюйте і щаліть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство вза много кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ подущити пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки членн обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні ціли квоту 37,275 корон.

Стал 31. грудня 1906:

Вкладки	2,581,541:81 К.
Позички уділені	2,512,635:62 К.
Удїли членські	193:659:52 К.
Цінні папери	138,534:20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338:07 К.
Льокації	267,364:04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоронать єго.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дроґуєриях.

(18—24)

Контора виміни

ц. к. унр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і **МОНЕТИ**

по найточнійшій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

РУСЛАН

Передплата
на «РУСЛАНА» в Австрії:
в цілій рік . . . 30 пер.
в п.я року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
або місяць . . . 1-70 пер.
За границею:
в цілій рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на п.я року . . . 8 рублів
або 18 франків
Повсякденне число по 10 сот.

«Виреш ми очі і душі ми виреш: а не возьмем молодости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска» — 8 Руселанових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялиме
напопередне застережене.—
Рекламації неопечатавше
вільні від порта.— Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ятні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

А р т. 9. В будучині стає членом Ін-
ститута кожний Р у с и н, котрий 1) до
фонду Інститута нараз або частями зло-
жив по крайній мірі 10 зр. або дар вар-
тости 10 зр. придатний до пайкових або
іскусних зборів, або в області язика і
словесности рускої значно заслужив ся,
або причинив ся до переведеня і успіва-
ня цілий Інститута або до успіхів про-
світи межи Русинами і 2) тепер управ-
ляючою комісією а в будучині управл.
Совітом в члени Інститута буде при-
нятий.

А р т. 15. обезпечує далекосяглі пра-
ва митрополиті яко покровителеви (по-
четне місце на зборах, промовляти до
Зборів лично або через відпоручника,
вглядати в орудоване майном Інститута
і діловодство упр. Совіта, скликати в ва-
жних справах в порозуміню з управл.
Совітом надзв. заг. збори або засіданя
Совіта, продовжати на предлогу Совіта
користуваня стипендіями на два роки по
скінченню студій, предсідати на засіданях
при наконечнім рішаню спорів і на таким
засіданю, коли майно Інститута має ужи-
ти ся в инший спосіб (Арт. 71).

А р т. 16. признає права прислугу-
ючі ка п і т у л а м р у с к и м (адміні-
стратор spiritualibus львів. архієпархії
заступає покровителя-митрополита; кожда
капітула висилає відпоручника на збори
Інститута, а також до мирового суду і до
складу комісії ухвалючої инше ужитя
майна Інститута (Арт. 71. на случай роз-
вязаня).

А р т. 68. Мировий суд складає ся
з одного відпоручника капітули, візвано-
го в тій цілі покровителем, відпоручника
львівск. Ставропігії і двох мужів рускої
народности з інтелігенції вибрані споря-
чими сторонами. Спір рішає ся під пред-
сідательством покровителя.

А р т. 71. звучить дословно: Коли би
той Інститут мав розвязати ся або его
діяльність на все застановити ся, тоді—
наколи при поодиноких фон-
дацях не означено щось окремого
що до дотичного майна, котре то озна-
чене має сьвято бути виконуване, все
майно Інститута уживає ся виключно на
цілі образованя або добродійні цілі в ко-
ристь руского населеня Галичини. Про
ближже означеня ужитя рішають заг.
збори під предсідательством покровителя

і участі відпоручників капітули і Ста-
вропігії.

А р т. 75. Теперішня комісія управ-
ляюча ділами Нар. Дому і другої гор.
церкви дійствує до віддання управи пер-
шому управл. Совітови вибраному загаль.
зборами.

(Дальше буде)

Спільне пастирське посланє німецких єпископів до кліру з нагоди енцикліки про модернізм.*)

В Кольонії зібрані німецкі Єпископи засилають
всечесному Клірови своїє дивеційське поздоровленє
і благословенство о Господі.

Всечесні Братя!

Добро правдивої віри, Церквою і єї до-
брим дітьми як їх віниця люблене і хороне-
не, а байдужними християнами часто так ма-
ло цінене, деякими навіть яко тяжкий тягар
неохотно ношене, у своїй цілій вартости пі-
знав лиш оден — той, що его привіс на сьвіт.
Він, Бого-чоловік Ісус Христос заслав також
в імени людства совершениу подяку за сей
небесний дар до Бога Отця, коли він радую-
чись молив ся до сьвятого Духа: «Величаю
Тя, Отче, Господи неба і землі, що Ти закрив
се перед мудрим і розумним а обьявив пе-
ред малими... Все мені передав мій Отець і
ніхто не знає, хто є Син, лиш Отець, і то є
Отець, лиш Син і кому Син хоче обьявити».
(Лук. 10, 21 sg.). І до звеличання того, що дав
сей дар, долучає він блаженство тих, що сей
дар одержать: «Блаженні очі, котрі видять
те, що ви видите» (ibid.).

Вартости дару відповідає вірність і рев-
ність, з якою він его роздає душам, вважа-
ючи без вину на се, щоби «дати сьві-
доцтво правді (Іо. 8, 37) і говорити і вчити,
що Отець єму припоручив (Іо. 12, 49); їй від-
повідає також Его опіка, щоби людство сего
дару не було ніколи позбавлене, але щоби він
був по всі часи і покоління подаваний і на за-
всїди забезпечений проти всякого скривленя
і всякого зіпсутя.

Як часто вже, Всечесні Братя, ми повні
сьвятого подиву заглибляли ся в систему му-
дрих і чудових заряджень і приготувань, які
та Божа опіка установила і одушевила без-
смертним житєм! Чим більше ми старали ся
вглубити в те величає діло Божої мудрости,
тим яснійше пізнавали ми в нашій сьвятій
Церкві безнастанно на землі живучого і без-
настанно навчаючого Христа, Его alter ego,
одіту в Его учительский авторитет, ведену

*) Зі всіх публікацій, які з католицкої
стороні вийшли з поясненнями енцикліки Пія X.
про модернізм, найліпшою без сумніву спільне
посланє всіх німецких єпископів не лише пова-
гою своїх авторів але і внутрішню силою.
Оно найвірнійше відає духа енцикліки і по-
дає найнаглядійші докази не лише на єї по-
вне оправданє, але на кочевну в теперішніх
часах потребу єї появи. Я пересвідчений, що
наш руский образований сьвіт перечитає се
посланє з великою приємністю а ще з біль-
шим пожитком.

Н. В.

Его духом, вивіновану через depositum fidei
Ним основану на скалі вічности, незмінности
і неомильности, так що врата адові не одолі-
ють її.

Яким блаженным чувством певности і
безпеченьства посеред філюючого моря по
всякий час змінчивих і собі противорічних
наук, гіпотез, гадок і наукових теорій перей-
має нас пересвідченє, що в найвисшій сфері
правди маємо непохибну Божу повагу яко
провідницю а тим самим також для всіх ин-
ших кругів духового життя яко певний компас
і провідну зізду.

У вдячнім оцінюваню того невисказано
високого щастя і добра Ви є, Всечесні Братя,
з нами єдині. Ви поділяєте з нами пересвід-
ченє, що християнин-католик мусить завсїди
в вірі і науці, в практиці і в житю непохитно
держати ся догми про неомильний уряд учи-
тельский Церкви зі всіми послїдовностями
для науки і практики, які випливають з того
і які є ясно і докладно определені чи то ав-
торитативними рішеннями самого учительского
уряду, чи то теологічною наукою а про те Вам
добреє нані.

Ви з нами узнаєте ті змаганя нерозумни-
ми і злобними, щоби після власної гадки і у-
подобаня вазначувати границі для рішень не-
омильного учительского уряду, або щоби ро-
бити віру зависною від власного погляду від
власного, часто так змінного внутрішнього до-
свідку, або щоби обмежати її до числа опре-
длених догм, або ті догми критикувати і тол-
кувати після власного розуміння. Того не узна-
єте Ви послухом віри, коли хто хоче вдоволя-
ти ся лише зверхнім признаванєм науки цер-
ковної і рішень церковного учительского уря-
ду, лише неопираючи ся, зі silentium obse-
quiosum, піддаючи ся з боязни або проти
власної волі. Ні, Ви будете від кожного хри-
стиянина-католика ожидати, щоби він своїй
сьвятій Церкві і єї учительському урядови при-
ніс в жертві у всім з глубини душі походячу
охотну і щиро-сердечну віру і послух, переня-
тий почесністю перед тут перебуваючим божес-
твенним сьвятим Духом, котрому противорі-
чити і опирати ся було би гріхом. І коли
найвисший представник сего учительского у-
ряду, властитель учительского первенства,
голосно підносить свій голос, щоб поучити ці-
ле християнство, просьвітити, уцімнути і пе-
рестеречи, тоді ми слушаємо повні довіря і з
радістю в тім певнім ожиданю, що той го-
лос звіщає правду і заповіт спасеня.

Чи в наших днях тільки разів ми его не
чули? Чи не гомонів він нам особливо пере-
конуючо до уший і серця в енцикліці з 8. ве-
ресня м. р. „Pascendi Dominici gregis“? Так,
дійсно, „во всю землю изиде вѣщаніє ихъ и
въ концы вселенныя глаголы ихъ (Рм. 10, 18)
Правда, що на той голос відповіли зараз роз-
дражнені голоси і було чути жалоби на поне-
воленє духа і гнобленє совісти на невинному
петеримисті і обмежуванє свободи. Але ми
знаємо, що так говорять лише люди, котрі
не можуть або не хотять зрозуміти пастир-
ского слова Вітця вірних, або котрі енцикліку
читали може лише в части від пересудів при-
темненими очима, або й зовсім єї не чи-
тали.

Миж навпаки з енцикліки почули лише
огненну ревність в обороні найдорожшої спад-

щини в удержуванню чистоти сьвятої віри; ясний, строгий суд, який з найвищої стражницьї проникає небезпечні, в мраці і темноті нуртуючі духові течії і відкриває їх властиве єство; сьвяте обурення проти зловних змагань єства сьвятої віли скрито і відступно заступити новітніми блудами; дрожаче біте вітцвського серця повинного опечалення і затривоженого многими своїми дітьми.

Тому то та енцикліка Сьвятійшого Отця домагає ся цілої нашої уваги і обов'язує нас до вдячного прийняття її і до охотного послуху. Чим глибше, Всечесні Братя, вникнете в се послане повне широкого знання теперішнього релігійно-церковного положення і без всякого пересуду, але переняті любовю до Церкви застановите ся над мотивами, що Богом поставлений найвищий учитель в Церкві підніс свій голос, щоби певно, чисто і незмутимо удержати Богом уділену вічну правду.

Проте ми не хочемо усувати ся від впливу его висказів, представляючи собі або удаючи, неначе би они відносили ся лише до інших країв. Вправді можемо тим потішати ся, що в енцикліці висказаної і осудженої системи у всіх частях і аж до її послідних послідовностей, не заступає ані не попирає ніякий католик ані сьвітський ані духовний в Німеччині. Але і у нас є небезпеченство, що можуть неостережено вдерти ся почини до таких мильних теорій.

(Дальше буде).

1500-літнє торжество св. Йоана Золотоустого в Римі.

Архієрейська Служба Божа, яку патріарх антіохійський Кирило VIII. під предсідательством Пія X. в присутності членів сьвятої Колегії, патріарха сирийського і многих східних єпископів дня 12. с. м. в сьвято наших Трех Сьвятителів відправив в беатифікаційній папській каплиці в Римі, є після голосу всіх публіцистів подією надзвичайного значіння. Ніколи в минувших віках не було такої торжественної заяви єдності і збратання двох великих обрядів католицької Церкви, як отсе. Ще ніколи ані під час собору в Ліоні (1274), ані в Флоренції (1448), коли то грецька Церква мала злучити ся з римською, не асистував Папа і не брав участі в грецькій літургії, хоч Греки і Латинники, братньо соединені, були на латинській папській Службі Божій.

При торжестві дня 12. с. м. лучила ся зовсім надзвичайна подія, що в папській каплиці — позаяк після первісного плану не можна було задля розрухів сего вчинити в церкві св. Петра — замість латинської Служби Божої з читанєм грецького послання і євангелія, як до тепер було у звичаю в строго опреділенім папським церемоніялі, відправлено в асистенції Папи, кардиналів і многих достойників цілу Службу Божу в грецьким обряді. Папа яко найвищий єрарх всіх обрядів брав сам особисту участь в припадаючих на предстоящого функціях. Всі благословенства так в целобрі як і вірним, всі мирствованя, всі возгласи в літургії уділяв Папа сам по грецьки.

В каплиці напроти папського трону о год. 9. засів на своїм троні, окружений своїми єпископами, патріарх Кирило VIII. Відтак надійшов зі своїх апартаментів Пій X. в товаристві 25 кардиналів, мно-

гих єпископів і духовних та сьвітських достойників. З появою Папи хор грецький заспівав відповідний гимн. Папа прийшовши до престола перемінив тияру на мітру і змовивши клячучи молитву, вступив на трон. Тимчасом два сьвященники правили на предложеню проскомидию. Дальші церемонії відбули ся точно після архієрейського ритуалу знаного нам з богослужень єпископських по наших катедрах з тою ріжницею, що функції предстоящого справляв сам Папа.

На Службі Божій було ціле дипломатичне тіло, орден Мальтєсів (хрестоносців) зі своїм великим майстром, римська аристократія, Венедиктини і Василияни, обі сестри Папи ітд.

Дня 13. с. м. прийняв Папа в консисторській салі під проводом кард. Ванутеллього обох східних патріархів і єпископів. По авдієнції, на котрій Папа мав бесіду до патріархів, відбула ся в „Cancellaria Apostolica“ в присутності кардиналів дипломатичного тіла і прочих гостей торжественна академія в честь св. Золотоустого.

Заяви співтутя

в нагоди смерті бл. п. Анатолія Вахнянина переслани далше:

Товариство гімнастичне „Сокіл“ у Львові:

«Тяжко пронуті скоропостижною втратою борця з сокільських рядів і невтомимого труженика на народній ниві, бл. п. Друга Наталія, засилаємо Високоповажаній Добродійці слова щирого і найглибшого спочування — За старшину: Боберський, Доскоць.

*

Над передчасно розкритою могилою могозаслуженого і неоцінимого громадянського діяча, великого подвижника нашої народної ідеї та довголітнього і неутомного свого дописувателя Редакция „Руслана“ засилає Високоповажаній Пані і Добродійці та всій Високоповажаній Родині незабутого Покійника, бл. п. Анатолія, в тяжкій журбі і смутку щирі слова розради і висказує своє найглибше спочуте.

За Редакцію „Руслана“ Семен Горук.

*

Z powodu ciężkiej straty, jaką poniosła J. Wielmożna Pani wskutek śmierci nieodżałowanej pamięci małżonka Pani, a wielce zasłużonego członka założyciela i byłego prezesa „Lutni Lwowskiej“ przesyłamy imieniem Wydziału Towarzystwa J. Wielmożnej Pani wyrazy serdecznego współczucia.

Za wydział „Lutni“ Sadłowski, Cetwiński, Kuziński.

*

Позвольте й мені висловити жаль ізза ненадійної смерті неб. Вашого Тестя, мого колишнього професора в академічній гімназії з 1869—1873 р., котрого я не забуду з того часу, яко чоловіка незвичайно делікатного, гуманного й приязного для учеників, тим більше, що попри неб. П. Євандіцького він був першим, що пхнув мене до українства, між иньшим давши мені на прочитанє „Записки о южной Руси“ Куліша — першу книжку про рос. Україну, що зробила на мене велике вражінє. Небіжчик і далі робив на мене вражінє джентельмена, мовби вихопленого з якої висококультурної, західно-європейської єуспільности, дарма, що політика его за 1890—70 рр. була мені дуже несимпатична. Згадую его щиро з гімназіальних моїх часів і яко вчителя співу, що заохочував мене до складання віршів і перекладів їх, із яких не одну й підложив під ноти й казав нам співати. Цінив я дуже й его визначний публіцистичний талант. Пером єму земля!

З поважанєм М. Павлик.

В хвилі глибокого смутку і жалю ізза недостижимого рішеня Всевишнього просимо прийняти і від нас тиху і смирну заяву глибокого співчуття по причині великої і неворотної втрати. Нехай пересьвідчене, що та втрата є заразом втратою цілих тисячів, хоч скільки небудь облегчить важкий тягар судби в душі Високоповажаної Пані Добродійки і цілої заслуженої Родини.

Іван і Галя Копачі
у Львові.

*

Не минуло ще 3 тижні, як в сердечних словах висказали Паньство нам співчутє по причині удару, який спав на нас, не всів я ще навіть зложити за се нашої великої подяки, а ось нечаяно і на нас прийшла черга, виповісти Високоповажаням Паньству слова найщирішого жалю, найсердечнішого співчуття по поводу так величезної, так страшно болючої страти.

Не берусь до сего, щоби потішати, щоби словами заспокоювати, бо такий біль, таку рану лиш час загоїти може, то прошу одно, прошу прийняти тих пару слів яко вирази пливучі з глибини наших сердець, яко вирази глибоко відчутого болю, який Паньства постиг, прошу прийняти їх від нас, яко все з великим, щирим поважанєм остаючих

Галі і Романа Гавінчаків.

*

Через засни снігові не доходили часописи до Черновець і я тільки сегодня довідав ся про смерть Твого Тестя. Жалко мені і громадянського діяча і мого професора, котрий записав ся у моїй памяті, як чоловік поважний і дуже симпатичний. Ще міг би був пожити якийсь час Родині на потіху і громаді на користь.

Але се якось так погано на сьвітї складаєть ся, що саме тоді, колиб можна і треба по трудах житя відпочати, чоловік іде на спочинок — у могилу... І в Твоїй і в моїй Родині такі випадки передчасної смерті — і в людий багато таких самих випадків — коли дивиш ся на них, мимоволі старієш ся. Старша генерація вмирає, приходять на нас пора, а ми ледви чим перевиспуємо наших батьків, — хто знає чи й доросли до них. Нехай же такі люди, як пок. Н. Вахнянин, живуть у нашій памяті. Він належав не лише до Твоєї тіснійшої Родини, а й до нашої, широкої. Нема вже для таких Покійників иньшої нагороди за їх працю, як добра память у нас усіх, а для нас нема більшої розради у смутку, як розважати їх працю і прикмети. Нехай Вас усіх Бог потішить.

Осип Маковей з женою.

Чернівці, 14./2. 1908.

*

Wielce Szanowny Panie Kolego!

Z prawdziwym żalem dowiedziałem się o niespodzianym zgonie ś. p. Prof. Wachni-
nina.

Przed tygodniem jeszcze ze ś. p. zmarłym rozmawiałem i pozostaje dziś pod wrażeniem tej pięknej postaci. Dla domu Pańskiego to ciós bardzo bolesny. To też proszę przyjąć dla Pani, bezpośrednio dotkniętej tak ciężką stratą, dla Ciebie i całej Rodziny wyrazy prawdziwego współczucia.

Z głębokiem poważaniem i koleżeńskiem pozdrowieniem

powolny sługa

Bronisław Dembiński,
rektor uniwersytetu.

*

Українсько-руські техніки, згуртовані в товаристві „Основа“ прилучають ся до загального співчуття по утраті так визначного мужа та найспосібнішого нашого композитора. За виділ „Основи“: Ярослав Гаавкевич, голова, Олександр Комаринський, секретар.

*

Глибоко переняті так наглим а важким Вашим родинним ударом, складаємо Вам, Високоповажані Паньство, слова правдивого і щирого співчуття. Бог нехай кріпить Вас у тім горю!

Гальшка і Євген Гузари.

Я знов сьмію спитати, чи не мігбим прийти нині о год. 10-ій перед полуднем відправити павахиду?

*

Слези стали мені в очах, коли довідався о ненадійній смерті с. п. Анатолія, першого Голови «Просвіти» і одного з перших синів відроджуючої ся галицької України в 1860-тих роках. Прошу прийняти від мене і від моєї родини найсердечніше співчуття. Я хорий; третій тиждень не виходжу з дому, тому не могу бути на похоронах. Бог найскріпляє Вас у тім великім горю.

Титко Ревакович.

*

Szanowny Panie Kolego!

Wyczytałem w gazetach smutną wiadomość o śmierci ś. p. Teścia Pańskiego i spieszę przesać Obojgu Szanownym Państwu wyrazy głębokiego współczucia z powodu ciężkiej straty, jaka ich dotknęła.

Z szacunkiem i poważaniem

Prof. uniw. Józef Tretiak.

Kraków, dnia 14. II. 1908.

*

Wskutek uporczywych dolegliwości, będących następstwem influency, nie wychodzę z domu. Tem bardziej uderzyła mnie wycytana w dziennikach niespodziewana wiadomość o śmierci ś. p. Anatola Wachnianina.

Znów więc ubył jeden jeszcze z moich kolegów, młodszy ode mnie wiekiem, ale związany współczesnością służby w gimn. Franciszka Józefa.

Czterech nas mieszkało w sąsiedztwie w kamienicy Sermaka przy dzisiejszej ulicy Batorego: Wachnianin, Soleski, Dziedzicki i ja. Dzisiaj ja jeden pozostałem.

Musiała nastąpić chyba jakaś nieprzewidziana silna komplikacja, gdyż jeszcze dwa lata temu podziwiałem w Karlsbadzie niezwykle dzielny wygląd ś. p. Teścia.

Raczy Pan Profesor przyjąć ode mnie wyrazy szczerzego i głębokiego współczucia i żalu i złożyć je również p. Wachnianinowej i Pani Dobrodziejce.

Kreślę się z wyrazem głębokiego poważania

powołnym sługą

Inspektor Bolesław Baranowski.

*

Дальше наспіли конволенційні письма: від д-ра Теодора Мянзовського зі Львова: „Убыл з поśród społeczeństwa jeden z najszlachetniejszych ludzi“...

від радника двору, Тита Заячківського, від проф. Теофіля Грушкевича зі Львова, від о. кат. Адрияна Добравського з Бучача, від проф. Андрия Аліськевича зі Львова, від Константина і Теодора Біленьких з Самбора,

від проф. Ярослава Гординського з Коломиї, від д-ра Волод. Загайкевича зі Львова, від крм. д-ра Івана Гробельського з Станиславова,

від ректора політехніки, Тадея Фідлера зі Львова,

від Івана і Марії Лісковацьких зі Львова, від о. кат. Алексія і Марії Грицинів з Сокаля, від Гонорати Левицької зі Львова, від Костя Паньківського і родини зі Львова, від о. Теофіля Скобельського з Горуцка, від судні Волод. Іванця зі Львова, від Омелянової Огоновської зі Львова, від Олександрової Огоновської і Галі та Теофіля Колистинського з Яворова, для яких Покійний був щирим другом;

від Остапа Людкевича з Відня, від Йосифів Троянів зі Львова, від радн. Івана Матієва і родини зі Львова, від інсп. о. Василя Навроцького з Бережан, від д-ра Ол. Сушка зі Львова, від Вінкентих Горецьких зі Львова, від Ірени Любомейської зі Львова, від Конрада Горецького з Кракова, від д-ра Евгена Барвінського зі Львова, від Ізидора Мазуркевича з Відня, від о. Еразма Мазуркевича з Відня, від В. Зевевського зі Львова,

від Евеліни Савчакової з Корчмині, від радн. Романа Вітошинського зі Львова, від комісара Іллі Матеїка зі Львова, від о. Омеляна Кормоша з Перемишля, від радн. Антона Дольницького зі Львова, від Ант. Гладішовського зі Львова, від Ів. Гордишинського зі Львова, від нотаря Волод. Левицького з Козови, від о. Тита Ковальського зі Спасова, від Вільгельма Veith-a з Сянока, від о. Івана і Камілі Плешкевичів з Боратина, від о. Григорія і Марії Грициків з Завишні, від Омеляна і Евгєнія Терлецьких з Тернополя, від о. Мпрона Лптивського з Мужилівч, від Івана і Марії Літинських з Мужилівч, від о. Володимира Ковальського з Себечова, від о. Івана Ковальського з Ванева, від о. Анатолія Ковальського з Новосілок, від старости Гленіцького і жєни зі Львова, від пані Ал. Торонської зі Львова, від д-ра Богдана Барвінського з Берліна.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Військові уступки національні бажали мадарські независимці висунути з нагоди делегацій, одначе у Відні зустрінули ся з певним опором не лише християнських євспільників, але й Корони, котра вимагає передовсім введення загального права виборчого в Угорщині. В справі сеї «війскової угоди» відбула ся нарада між д-ром Векерле а Кошутом, на котрій постановлено висунути військове питання на раді міністрів.

Одначе можна сподівати ся, що опісля заперечать сим нарадам, позаяк независимці переконали ся, що їх домагання зустрічають ся з поважними перепонами. Міністер війни Шенайх був на послуханю у цісаря, а понеділкові часописи звіщають, що дзєвникарські поговори, начеб то здійсненє національних військових уступок в користь Угрієв на основі порозуміння міністерства війни з обопільними правительствами небавом мало послідувати, показали ся передчасними.

Колиб навіть угорське правительство поважило ся виступити перед соймом з такими справами, то австрійське правительство не могло би знайти в держ. раді більшости навіть для значно обмеженої програми що до полагоди військових домагань з огляду на опір особливо христ. євспільників.

Отсі голоси можна вважати відмовою з боку австр. правительства, а вказують виразно, що христ. євспільники є заборолом єдности держави і єдності армії.

Виборчі вигляди молодочехів маліють з кождим дзєм, чим близше речинєць виборів. Вже вибори до держ. ради випали для них вельми сумно, а тепер можна припустити, що з 60 мандатів, які они мали в соймі, здобудуть лєдвє половину. В сільських округах на 19 задержать може лише два, але й в містах втратять значне число. Навіть в Празі, котру доси заступали молодочехи, побєрюють їх завзято інші сторонництва.

Вибори до хорватського сойму відбудуть ся 27. і 28. лютого, одначе хоч бар. Равх робить всякі намагання, щоби з виборів вийшло правительственне сторонництво, вже тепер можна сумнівати ся, що се єму зовсім не поведе ся. Тимто вже тепер постановлено, що житє хорватського сойму буде дуже коротке, бо лєдвє буде він отвертий, а ще того самого дзєня буде знов розв'язаний.

Заграниця.

Коромоли проти балканських залізниць втихають, а холодний розум починає отвережувати коромольників. В болгарських кругах вважають балканські залізници першим кроком до народо-господарського розділу Балкану поміж великі держави європейські. Болгария, щоби не була виключена з того, домагає ся злуки своїх залізниць з македонською сїтєю. Оден член російського правительства признає що Австрия має повне право до будови залізниць новобазарської і що се не повинно бути причиною заостренє взаємин з Росією.

Іспанія починає більшє рішучо забирати ся до приверненє ладу в Мароку а тим самим султан Абдуль Азіс має вигляди, що число єго ворогів зменшить ся і що заборчі змагання Франції будуть знівечені. Постановлено з Мадриту вислати пів бригади стрільців до Марокка.

Тривожні вісти про заостренє взаємин між Росією а Туреччиною показують ся пересадними. Обидві сторони бажать улекшити намірену державами реформу відносин в Македонії. Заперечують з російської сторони про які небудь воєнні приготєвленє, так само і з турецького жєрєла звіщають, що відомости про мобілізацію турецьких військ на російській границі є зовсім неправдиві.

Новинки.

— Калєндар. В четвєр: руско-кат.: Партенія прп.; римо-кат.: Евстахія. — В п'ятницю: руско-кат.: Теодора ст. м.; римо-кат.: Елевонори.

— З Тов-а св. Ап. Петра. Дзєня 30. сїчня с. р. відбули ся загальні збори Тов-а, на жалє при скупій участі членів. Із звіту уступаючого Виділу дізнаємо ся, що Тов-о розвиває ся правильно. Тов-о, яке живе переважно із члєнських вкладок від церков та сєлян, помим так тяжкого року, яким був минулий, мало чистого доходу 11.149 К 4 с. На внесєне Виділу порішили заг. збори розділити тойже в сєй спосіб: 1.000 К до фонду, 150 К якє перший даток на будучу в проєкті церков на Замарєтинові а 10.000 К на зпємоги убогим церквам. Ново вибраний Виділ уконституовав ся в сєй спосіб: о. митрат Туркевич Лев якє голова; о. др. Жук Йосиф м-голова; о. Давидович Іван секретар; о. Мохацкый Стефан касиєр; о. Паньківский Іларий контрольєр; о. др. Мицковский Тит, Грабовєньский Володимир, о. Рудович Іван, о. Гургула Володимир якє виділові; о. Лиско Василь, о. Левацкый Ярослав, о. Лидияк Василь, о. Пилипець Петро якє заступники тихже. До комісії контрольної, як р. минулого: о. Пачовский Іларий, о. Шухевич Евген і о. Білинкевич Аїталь.

— „Voraussetzungslose Wissenschaft.“ На сєй швіндєль, якого тепєр в цілї побєрєвання всякої їм невигідної правди чєпили ся дєякі пєсєвдєчені крикуни, відповідає в своїй статі „Der Kampf des alten mit dem neuen Recht.“ Єллінек, проф. унівєрс. в Райдєльбурзі: „З наукової точки державного права домагати ся сєї „Voraussetzungslosigkeit“, є таким самим домаганєм неможливим до виконання, як кожда инша подібна недорічєвисть. Stets ist der Mensch selbst Voraussetzung seiner Forschung, і сєй чоловік не є мислимий якє tabula rasa, яку доперва дослідник має записати. Кожда єдиниця може приступити до єлїдженє якогєсь предмету лише у своїм сєйстві (Eigenschaft) якє продукт нескінченєго ряду культурних ділань. Так отже є також зовсім природною річєю, що учитель державного права не може бути зовсім євобідний від політичних перєсєвідчєнь, коли

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
за чотирьох рік . . . 30 пер.
за п'ять років . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.
За границею:
щорічний рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за п'ять років . . . 8 рублів
або 18 франків
Податковий чек по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми втратили: а не воявляли милости і віри не воявляли,
бо руске ми серце і віра руска» — З Рускавних псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділь і руских свят
о 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає зялише
напопередне застереження.
Рекламації неопечатаїне
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні дописи по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

По уділенню посвідчення рускому ін-
ституту Народний Дім що до єствова-
ня общества на основі наведеного в скоро-
ченню статута, звернувся магістрат міста
Львова до намісництва о уділененні від-
пису згаданого статута, а при тім висту-
пив з твердженням, що правительство да-
ровизною ерарияльного майна на будову
руского народного інститута наміряло не
лише рускому населенню висвідчити до-
бродійство, але «хотіло також при тім
уважати взагалі інтереси львівської
громади, отже що не «Головна Руска
Рада», ані «комісія управляюча» лише
міський магістрат репрезентує і заступає
все населення міста Львова без різниці
народности і релігії, отже що відносини
львівських Русинів що до задуманої го-
родської церкви і що до управління
улиці можуть бути легально усталені ли-
ше дорогою міської ради, взгядно львів-
ського магістрату і що магістратови на
згадану справу повинен бути забезпечений
належний вплив».

Однак дотичних висновків, котрі впро-
чим відносять ся лише до другої город-
ської церкви а не до народного Інститута
не формулював магістрат в позитивне до-
магання, хоч йому видано відпис статута,
котрому намісництво уділило згаданого
уже посвідчення що до єствова-
ня на його основі «общества» розпорядком з 21. січ-
ня 1869 ч. 72 740.

Таким способом згадане «общество»
удержувало ся і на далі в спокійнім
посіданню будинку інститута «Народний
Дім» і «общество» не звертало уваги на
єствова-
ня яких небудь інших претенсій
що до побудови другої народної церкви,
перенявши се в наслідстві по комісії у-
правляючій ділами Народного Дому (Ар-
т. 75 статута).

Однак се положення змінило ся в
1885 р. з нагоди закладення нових ґрун-
тових книг для міста Львова. Доси бо
яко в л а с т и т е л ь в и к а з у г і п о т .
ч. 61, ґрунтової книги м. Львова, котрий
обнімає інститутський будинок конскр. ч.
78 (парцеля 102, властивий Народ. Дім)
і будівляну парцелю ч. 101, даровану на
побудову другої город. церкви вписаний
все ще н а у к о в и й ф о н д , а н е
о б щ е с т в о „інститута Народний Дім“.

„Общество“ інститута „Народ. Дім“
просило отже краєвий суд у Львові з на-

годи закладання нових ґрунтових книг,
щоби се „общество“ вписано яко в л а-
с т и т е л ь в г і п о т е ч н и й в и к а з ч. 61.
Проти позволення на се застеріг ся магі-
страт м. Львова, внісши домагання д. 12.
січня 1886 р. до краєвого суду через
міський синдикат о вписанні «руского
населення міста Львова» яко
в л а с т и т е л ь в г і п о т . в и к а з у ч. 61.
Поводи, якими руководив ся магістрат що
до такого становища, вказано в поданню
до намісництва дня 9. жовтня 1885 ч.
34.219. В тім поданню зазначено, що о-
б і д в а а к т и д а р о в и з н и з р .
1849. в користь руского населення міста
Львова устанавляють ф о н д а ц и ю в
м и с л ь §. 646 к н и г и ц и в і л ь . з а к о н а ,
що завязане пізнійше «общество» інститута
«Нар. Дім» з підмогою деяких еластичних
постанов „статута уложеного з великою
оглядністю“ неправдою собі присвоїло
майно сеї фундації і для того репрезен-
тація громади м. Львова є покликана і
обовязана для охорони прав і інтересів
руского населення м. Львова вести управу
сеї фундації і виконувати над нею кон-
тролю.

(Дальше буде)

Спільне пастирське послання німецьких єпископів до клиру з нагоди енцикліки про модернізм.

В Кольонії зібрані німецькі Єпископи засилають
всечесному Клирови своїй дивезій поздоровлення
і благословенство о Господі.

(Дальше.)

Тому припоручаємо Вам основно студи-
ювати ту далекосяглу і дуже відповідну ча-
сови енцикліку «Pascendi Dominici gregis» і
Decretum S. R. et U. Inquisitionis з 3. червня
1907 і докладно обговорювати їх на Ваших
соборчиках. Оба многоважні оповіщення Апо-
стольської Столиці дадуть Вам повний погляд,
які іменню в нашій часі грозять станову віри,
Вас охоронять перед отруєнням і дадуть Вам
можливість і других від неї обезпечити. Ви ви-
користаєте також охотно нагоди, оскільки бу-
де потреба і можливість віруючому народови
а передовсім образованим станам подати прав-
диве зрозуміння її і виступити проти злових
її толковань.

Не можна забувати, що дух жажди за
новостями, дух сумніву і перечення старає ся
здобути собі погубний вплив всюди що раз
більше і більше на думані і досліди навіть на
релігійнім полі. Сей вплив показує ся в бажан-
ню, виваїти нові форми для релігійного знання
і надати нове знання об'яови релігійного життя.

З тим лучить ся погорда всего, що старе
і прийняте, легковажене традиції, деколи фор-
мальне відкинене прийняття з вірою церковної
науки і авторитативних висказів церковного
уряду учительського.

Деякі мають уподобане в змаганню, щоби

певність їх пересвідчення віри опирати зовсім
лише на їх особистім погляді, замість на ласці
Божій і на Божім основанню неомильного уря-
ду учительського. Але того не досить, они гл-
дять формально злуки з противними засадами,
хотять з ними зносити ся коштом правди,
глянуть в змісті віри «затрачених місць», які
без шкоди для спасення душ можна і повинно
є пожертвувати. Коли жажда дослідів, забу-
ваючи про свою силу і границі, кидає ся на
релігійне поле, то она фальшивою критикою
робить велике опустошене. «Так, «свобідне
сліджене» любить небезпеченство блуда і
чванить ся ним в тій хибній думці, що слу-
жить поступови наук».

Тим то навіть в денках католицких кру-
гах заникає певність здорового думання, без-
сторонність поглядів, потіха віри, довіре до
Церкви і до церковних настоятелів.

Власне то є характеристичне у тих, котрі
сприяють такому модернізмови, що они пока-
зують хоробливу відразу до одинокого лікаря,
який би їм міг помочи, до церковного авто-
ритету. Они хотять, щоби він їм не накидав
ся. Они домагають ся, щоби до них відносили
ся з повним довірем, а самі визначають ся
повним недовірем і трусливою боязною су-
проти церковній власті. Проти єї пересторог
і указок заховують ся відпорно; як же вкінці
зайде потреба виступити проти них з притис-
ком, то жалують ся на нетерпимість і неволю
духа і супроти авторитету ставляють автоно-
мію думання, чуття, волі і ділання, підчас коли
самі звичайно є дуже нетерпимі проти всіх,
котрі инакше думають як они. Они стратили
поважане і честь для церковного уряду учи-
тельського і совершенно забувають про єго
єство і єго надприродний початок.

Правда, що деякі з них удають а навіть
можуть дійсно так бути пересвідчені, що они
лише бажать бути пожиточними церковній
справі, привернути єї у єввіті знов до чести і
поважання і можливо як найбільше людей при-
єднати для царства Божого. Але Церкві можна
лише тоді служити, коли єї слушає ся і єї бе-
ре ся яко провідницю. Лише те, що є
в згоді з нею і єї наукою, може принести
благословенне царству Божому і спрагнено-
му спасення людству. Є суперечности, котрих
годі вирівнати; не можна хотіти з собою по-
годити християнського духа зі єввітовим від
Бога відверненим духом, християнським і анти-
християнським, правду і блуд; а коли хтось про-
бує сего, то се найчастійше діє ся коштом
власного життя віри. «Новітних» людей хотіти
вести до спасення новітним християнством, є
даремним змаганем. На тих, що такими до-
рогами хотять найти Спасителя і других за-
вести до него, висказав засуд сам Спаситель:
„Будете мене глдіти і не найдете“ (Іоан 7,
34). Они глдіють Христа Господа, але не там,
де він заповів, що буде; они глдіють єго з
невистарчаючим світлом свого людського
знання; они глдіють Єго у мудрців і учених
безбожного єввіта, а не Богом установленої
неомильної учительки, Церкви. Тому безна-
станно сповняє ся на них Єго остерігаюче
слово: „І не найдете мене“.

До тих і тим подібних, навіть у нас де-
коли виступаючих познаних і наклонностей мо-
дернізму треба ще додати ту на жалі щораз
зростаючу жажду, яка без покликання, без на-

лежного суду і вистарчаючого знання все критикує і реформує, котра в справді недугою нашого часу, котра не ухилилась перед жадним авторитетом, котра хоче найповажнішій інституції перетворити після «новітнього знання», в організацію і заряд Церкви завести з духом її незгідний парламентаризм і демократизм, і не боїться в публичних дневниках і часописах, навіть Церкві ворожих, на превелику радість противників продавати свої безосновні і безбожні вискази про церковну владу і інституції.

З певністю, Всечесні Братя, що до нас то ми вважаємо се честію і користію, що можемо зносити „поношення Христа“ (Євр. 13, 13) і тішимося з Апостолом: „Мяѣ же не велико есть, да отъ васъ истяжуся или отъ человеческаго дне; востязуяй же мя, Господь есть“ (1. Кор. 4, 3, 4). Але що дуже за серце стискає, то се. той досвід, що навіть поодинокі священники, затроєні духом невдоволення, жаждою критики і погордою авторитету, так далеко забувають ся, що в часописах, навіть Церкві ворожих, піддають церковній інституції і настоятелів острій а несправедливій критиці, підносять хорухов радикальної опозиції і грядять помочи у ворогів Церкви, щоби своїх церковних настоятелів залякати або здобути собі сатисфакцію за млімо дізнану несправедливість або за нездійснені сподівання. Ви чуєте з нами, як нечесне є таке поступоване, як оно пачує дотичних людей, але також наражає наш цілий стан, шкодить в тяжких хвилях нашої справі і ослабляє нашу єдність. „Не собирай со мною, разточаетъ“ (Лук. 11, 23). О—щоби ті заблудші не забули на се горе, про яке сказав Христос Церкві про тих, через котрих приходить соблазнъ (Мат. 18, 7). Нехай всі добрі разом допомагають, щоби той недобрый звичай нігде не міг запустити коріня!

Не потребуємо Вас, Дорогі Братя, особливійшим способом запевняти, що ми зовсім єдині єсмы що до постанови, з цілою сумлінною щирістю робити своє в поборюванню новітніх блудів, які з науками Христа стоять в непримиримій суперечності і отверто або скрито, свідомо або несвідомо стараються підкопати авторитет і порядок Христової Церкви. Ми будемо, як то є нашим найсвятійшим обов'язком, ложити найбільше дбало-сти і уваги на се, щоби з вічних правд ніщо не втрачено ані не затемнено.

Як нашої візії ока будемо стеречи передовсім наших кандидатів стану духовного, щоби они наперед основно і всесторонно поглиблювали правди, які тривають, щоби они їх а не змінили або доперва ще в непевній і сумнівній еволюції остаючи науки і погляди подавали віруючому народови. То є журба, яка наповняє серце нашого Святійшого Отця а яку ми з Ним поділяємо.

(Конець буде).

Заяви співтутя

з нагоди смерті бл. п. Наталя Вахнянина написали ще:

Від членів Заряду бурси Товариства педагогічного у Львові:

Позвольте, Високоповажний Паве Доктор, прийняти від мене і від членів заряду бурси слова правдивого співчуття по причині тяженького горя, яким подобалось Всевишньому навістити Вас і Вашу Достойну Родину через страту Незабутнього Вашого Вітця. Нехай у Вашому горю відрадою для Вас стане пересвідчення, що втрату Великого Патріота — якого ім'я історія запише золотими буквами на усіх картах нашого культурного розвитку — рівно діймаючи відчуває весь наш патріотичний загал.

З глибоким поважанем
Вітошинський.

Немилосерна смерть, котра забрала Високоповажаному Паву докторови і нашому До-

бродівви — найдорожшого Вітця Добродія — окрила жалобою і наші серця. Ділимо Ваш біль Вов. Паве Доктор, в так тяжкій хвилі і засилаємо в нинішнім дни наше глибоке співчуте.

За виділ товариства руских слуг
і зарібників „Сила“ у Львові
голова: секретар:
В Нагірний. Семен Козак.

Дальше наспіли кондоленційні письма:
від пос. о. Стеф. Онишкевича з Хисевич,
від д-ра Вінк. Чернецького зі Львова,
від родини Ріпка зі Львова,
від інж. Стефана Шеліги Лискевича і жени
зі Львова,
від Емануїлів Рубінштайнів зі Львова,
від Мавр. Рубінштайна і жени зі Львова,
від Зиновія Сущка зі Львова,
від Евеліни Рубінштайнової зі Львова,
від Володислава Міхневича зі Львова,
від д-ра Стан. Ясінського зі Львова,
від д-ра Маріяна Франке зі Львова,
від Юліянової Домбровської зі Львова,
від Марії Вітошинської зі Львова,
від Мих. Зелізка з Миколаєва коло Раїв,
від Маврикіїв Вольфельдів,
від Зофії Вольфельдівної,
від Антона і Марії Крушельницьких з Ста-
ніславова,
від о. Миколи Герасимовича і жени з Леш-
нева,

від о. Бронислава Гоцького, пароха Острова,
від д-ра Максим. Бодека зі Львова,
від Фридерихи Бодекової зі Львова,

Лично зложили кондоленції ради. Олек-
сандер Барвіньский, дир. Ізидор Громницький,
родина Сущкевичів, пос. Романчук, радник
Кароль Давидович, др. Стефан Федак, Йосиф
Дрималик, Йосиф Доманик, Константина Ста-
росольські і т. д.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Критичні позначки, на які ми вже вказували, починають виринати на парламентарній овиді. Кореспонденція „Austria“ пише, що тепер політичне і парламентарне положення особливо в бюджетовій комісії вельми заострило ся. Суперечності між німецькими вольнодумцями з одного боку, а Чехами та Італійцями з другого можуть довести кожної хвилі до острого виступлення, котре може викликати повне забурення всіх парламентарних і внутрішньополітичних відносин. Само про себе розуміє ся, що міністерство Бека може тут мати посередничу роль, однак же змагання можуть лише тоді вінчати ся успіхом, наколи бодай одна частина парламентарних сторонниць піддержити її заходи, а національні живля в обидвох супротивних таборах покажуть троха здержливости. Удержане сяких таких відносин було би конечно потрібне для полагоди важних справ міністерства просвіти і судівництва, до чого можна би забрати ся зараз після соймових виборів в Чехах. По тих виборах сподіваються ся цілковитого перевороту політичного положення як на німецькій так і на чеській стороні. — Стільки „Austria“ а ми із свого боку додамо, що вислід соймових виборів в Чехах відібе ся могутно також на парламентарних сторонництвах держ. ради і може й там викликати далекосяглі наслідки.

Про «війскову угоду» з Уграми появляються ся в дневникарстві як раз тепер найсуперечніші вісти. Нема сумніву, що не лише воєнна управа але й Корона бажають сю справу національних домагань мадярських независимців раз уже поладити наконецно, щоби мати спокій в тім напрямі, однак же щоби се

не стало ся на шкоду спільности армії і одноцілості воєнного начальства і про-
воду.

Запевняють, що Корона засадничо згоджує ся на се, щоби ще протягом теперішньої сесії делегаційної поладити військове питане, в порозуміню з теперішнім же соймом угорським. Супроти тих змагань взиває христ. суспільна Reichspost всіх прихильників державної одноцілості, щоби пильно і бачно стояли на сторожі інтересів монархії, бо добачає в тім нову грозу для одноцілості держави.

Хорватські політики в Далматії вельми невдоволені промолканем давно обіцяної правительством полагоди що до введення хорватської мови у внутрішнім урядованю. Сю обіцянку зробило правительство в дальматинським соймі ще в маю минушого року, однак же доси її не перевело.

Про рускі обіцянки вже й згадувати соромно. Особливо в університетській справі наші послы, а передовсім обидва представники університету, перед роком на зборах членів Наук. Товариства ім. Шевченка виступили з такою пропозицією в тій справі і таку рішучість заповідали в тій справі, що можна було числити на якийсь успіх. Вправді ми не поділяли тих рожевих поглядів, однак же всеж таки сподівали ся хоч поступенних вислідів. Тимчасом рік уже добігає від часу поїздки професорських відпоручників, а дальше й від почину нової держ. ради, а тимчасом не лише в університетській справі, але й в інших культурних і національних справах не бачимо ніякого вислїду.

Заграниця.

Заключення торгового договору між Сербією і Австро-Угорщиною усунуло заострені взаємини між обидвома сусідніми державами. З того приводу послїдувала обміна депеш між ними. Сербський міністер-президент Пасич висловив телеграфічно бар. Еренталеви свою радість з нагоди довершення договору і подяку за пособлюванне торгового-політичних взаємин. При тім висказав переконане, що на тій основі уложать ся приязні взаємини політичні між обидвома сусідніми державами. Барон Еренталь у відповіді на се заявив з великим вдоволенням прихильність нашої монархії для Сербії, а білгородська «Самоуправа» витає сю подію яко корисний зворот в політиці, яка розкриє широке поле успішній діяльності народо-господарській.

В Петербурзі затрубили до відвороту в боротьбі, яку підняли були панславистичні круги дневникарські проти балканських плянів бар. Еренталю. Починають там доходити до зрозуміння, що Австро-Угорщина має повне право до сих плянів на основі берлінського договору а своєю неутральністю підчас російско-япанської війни, коли могла Росії наробити багато клопотів і для себе використати се положення, показала незвичайну лояльність. Після дневникарської бучі піднятої в першій хвилі проти бар. Еренталю в європейським дневникарстві, починає холодний розум отвережувати загорільців, а що раз більше здобуває собі признане сего погляду, що пляни бар. Еренталю мають тепер ліпші вигляди, як можна було ще перед кількома днями сподівати ся.

Також англійський «Daily Graphic» признає повне управлене намірам бар. Еренталю і не бачить в тім ніякого на-
рушення мірцштегської програми.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Теодора ст. м.; римо-кат.: Елзонори. — В суботу: руско-кат.: Никифора; римо-кат.: Петра кат.

— **3 Товариства ім. Лисенка.** На засіданнях виділу в днях 11. і 13. з приводу смерті бл. п. Анатолія Вахнянина застав ряд ухвал в справі участі в похороні, а між іншими ухвалено дати почин до заснування стипендії ім. Анатолія Вахнянина. По причині опорожненого місця директора В. Музичного Інституту ухвалено: 1) Повірити тимчасовий артистичний провід Інституту проф. панні Галі Ясеницькій; 2) повірити уряд адміністративного директора проф. Іванови Вахнянинові; 3) упросити до обняття науки історії музики і гармонії проф. Філ. Колессу; 4) пошити вповні обов'язуючими всі зарядження, які пошлював покійний директор Інституту.

— **† Галина Леонтіївна Костомарова.** Дня 16. с. м., о 10. годині вечером від старечого марзму померла — як доносить „Рада“ — дружина покійного відомого історика Миколи Костомарова. Покійниці було 77½ років. Останні вісім літ, після смерті Миколи, Галина Леонтіївна прожила в Києві. Після її смерті всі твори покійного історика переходять спадково у власність петербурского літературно-наукового фонду.

— **Спис гостей готелю „Народної Гостинниці“** у Львові виказував вчашного дня число 9.017. З того поверх 4 тисячі припадає на приїзних в кількох останніх місяцях. Сі числа самі за себе промовляють. Число гостей „Нар. Гост.“ що раз більше росте, а переглядаючи щоденні списи, знайдемо десятки разів ті самі імена осіб, що частіше прибувають до Львова. Це свідчить, що гості бувають вдоволені з локалю, обслуговування і ціни за мешкання. До „Нар. Гост.“ заїждять не лише самі Русини. В щоденних вказах гостей знаходимо часто імена поляків, жидів і німців, а нерідко екзотичних гостей. Наглядні докази потреби такої інституції бачить тепер кождий. Коли прийняти лише по 3 К на кождого з 9.000 осіб, що перемешкували в званні коротко „руським готелю“, то 27.000 К було б потонуло в чужих кишнях. Існування „Народної Гостинниці“ серед таких обставин забезпечене. Тепер повинно розходити ся управі сей інституції о розширенні інтересу через докупку сусідньої камениці, яка своїм зверхнім і внутрішнім виглядом творить з „Нар. Гост.“ симетричну половину і є тепер на продаж. Однак управа „Нар. Гостинниці“ мимо найліпшої волі не потрапить доконати сего діла в короткім і тепер як раз найдогіднішим часі, коли руска суспільність не допоможе їй приступлюванем в члени і складанем уділів (1 уділ 20 К). Тим чином можна допомогти „Народній Гостинниці“ стати на вершину своєї мети, бо по розширенню готелю і рух гостей свідно скріпив би ся і дотеперішні реставраційні та каварьяні локалі переповнені що вечера гостями дало би ся розширити з великим зиском для сей економічної інституції, а на більшу вигоду гостей.

— **Стипендія ім. Анатолія Вахнянина.** На останнім засіданні Виділу „Музичного Інституту“ ухвалено заснувати стипендію ім. А. Вахнянина; але о скільки мені відомо, крім одного жерела (добровільні датки на пописах учеників Інституту) на разі не отворено інших, з котрих заснування сей стипендії було б можливим. Добровільні датки, хоч би навіть і щедрі, все відсунуть реалізацію ухвали на якийсь, може навіть і довгий час; але konieczність такого ушановання пам'яті покійного відчувається всіма, хто тільки знав его, а надто знав его відношене до Інституту. За свого життя він сам подавав поміч бідним ученикам, радше сердечно відкликаючи ся на всяке прохання; тепер нехай хоч стипендія робить за него частину сей роботи любові. І от я насмілюю ся пропонувати: поки ще імя покійного у всіх на устах, поки не всіма так болючо чується втрата, зробити щось як

найскорше для заснування стипендії. Якийсь концерт, в котрого програму увійшли би і твори покійного композитора, уривки з его опер. Преділь маємо тозариства музичні; зробити спільну нараду, енергично взяти ся за роботу, і справа відразу стане твердо на ноги. А загал руский певно щиро відкликнеть ся, стипендія буде заснована, і стане пам'ятником покійному може ліпшим від мармурового. — *Гнат Хоткевич.*

— **До закриття товариства грамотности в Києві.** Київський губернатор уже офіційально повідомив поліцмейстра про закриття київського товариства грамотности та всіх его відділів. Місцеві реакціонери, скоро тільки виникли чутки про закриття київського товариства грамотности, почали вживати всіх заходів, щоб „Народний Дім“ тов-а перейшов до них. Алеж Народний дім належить ся по своїм статутам городови і тільки городська управа може дати ему ту чи иншу раду. І театр тов-а грамотности, де тепер грає українська трупа М. К. Садовського, залишається таким чином і на далі в аренді І. Е. Дуван-Торцова, що взяв театр на 3 роки. (*Рада*)

— **„Просвіта“ в Катеринославі** впорядила дві чергові лекції українською мовою. Це були перші лекції сего року. Читали д. Іваницький про „Оповідання Марка Вовчка“ і д. Липковський — продовження розпочатої ще минулого року систематичної низки лекцій про українську мову. Лекції читались тільки для членів товариства, а сторонні приходили тільки за рекомендацією членів. Першим читав д. Іваницький. В своїм викладі він спиняв ся, між иншим, над особою Марка Вовчка, що й досі напевне не розгадана, далі схаактеризував ту добу, коли були написані красні оповідання її (50—60 pp.), і визначив їх значіння в справі знесення панщини. Взагалі лекція д. Іваницького була цікава, прочитана гарною літературною мовою, і публіка вповні заслужено витала его описками. Друга лекція д. Липковського, не зважаючи на сухість теми, надто в тих межах, які зазначив собі лектор (виклад граматичних правил), — так саме захопила аудиторію і її вислухано з цікавістю. Тепер катеринославська „Просвіта“ визначила аж кілька лекцій на далі, які й будуть читатись правильно у визначений час.

— **Всеславянський візд.** Чеські дневники доносять, що небагом відбуде ся нарада всіх славянських послів до парламенту в справі скликання всеславянського візду в Празі.

— **Зеліничий рух** привернено на шляху Копичинці Гусятин, так що поїзди курсують тепер між Станиславовом а Гусятином.

— **Переслідування преси в Росії.** „Ст. П.“ на підставі кореспондентських звісток подає статистику кар на провінціальну пресу в першій половині січня с. р. В Києві — „Кієвскія Вѣсти“ — 300 карбов., „К. Мысль“ — 300 карб., „Dz. Kijowski“ — 150 карб., „Рада“ — 100 карб. У Харкові — „Утро“ — 3.000 карб., „Южн. Край“ — 600 карб. У Володді — „Съверъ“ — 300 карб. В Ревелі — естонська газета „Ваада“ — двічі по 500 карб. У Варшаві „Kurjer“ — двічі по 100 карб. У Тифлісі — грузинська газета „Isare“ — 1.000 карб. У Рязі — „Rigische Neuste Nachrichten“ — 500 карб. В Одесі „Kurjer“ — 1.000 карб. В Ростові над Доном „Піріаз. Край“ — 500 карб. В Єлисаветі — „Голосъ Юга“ — на 1.000 карб. У Саратулі — „Прикамскій Край“ — 500 карб. У Вятці — „Вятск. Рѣчь“ — 500 карб. Разом 16 газет на 10.150 карб. За сей таки час припинено: в Тифлісі „Радуга“ та вірменську „Айках Мамул“; в Варшаві „Kurjer“ (по двох карах) та ще одну польську.

— **Економічне пересиле в Київщині.** З гусерній єврейської осілости, повідомляють „Евр. Изв.“, знаходять звістки про страшенну нужду. З Бердичева, наприклад пишуть, що на 70 тисяч єврейської людности в тому городі навряд чи можна нарахувати тисяч з 20 скільки небудь забезпечених, а з інших 50.000 добра половина живе в неможливих умовах, що стають ще гірші від загального сучасного пересиле. Надто скрізь терплять

дрібні ремісники та крамарі, яких заробітки через те, що попит на все дуже зменшив ся, упали. А нечувана дорожнеча всіх плодів ще більш причиняє ся до злидарства єврейської людности.

— **Вибух бомб в Барцельоні.** Вчашні телеграми донесли, що в Барцельоні (в Іспанії) вибухли на улиці Сан Рамон дві бомби. Від одної згинула якась жєнщина, друга бомба ранила жінку і дитину.

— **55.221 К чистого доходу** дала оводішна редута у Відні, уряджена на дохід тамошньої політехніки і ратункового товариства. Так високого доходу не дала ще ніяка забава.

— **Ювілей естонської преси.** Сего року, як сповіщає „Ст. П.“, минає 100-літний ювілей естонської преси. 1807 року почала виходити перша часопись естонською мовою: „Tarto maarahwa oädali leht“. У життю маленького народу се дуже значна подія, бо періодична преса була головним провідником знання та культури естонської. Через історичні обставини естонська інтелігенція ніколи не стояла далеко від свого народу і раз-у-раз розбуджувала в него інтерес до розумового життя, який так уперто вбивали в нїм німецькі барони. Народна газета йшла і в селянські хибарки, і в робітничкі курії, — і скрізь змагалась з народною темнотою. Вся взагалі преса естонська має народний напрямок. І от сей рік виїшов зовсім невідходячим для святкування сего ювілею. В сїм році заборонені найкрасні естонські часописи, на чолі з найстаршою газетою „Postimees“ а ті газети, що лишились, так залякані, що не відважують ся зняти голос про святкування свого ювілею.

— **Еміграція жидів з Чернігівщини.** З Чернігова „Евр. Изв.“ повідомляють, що єврейська еміграція все збільшує ся з кожним роком. Але нема змоги напевне визначити, скільки всього виїздить. Приблизно ж картину можна уявити собі, коли взяти на увагу загальне число закордонних паспортів, видаваних за останні 7 літ. Це:

1900 року видано було в Чернігові	400	закордонних паспортів.
1901 „ „ „ „ „	332	
1902 „ „ „ „ „	403	
1903 „ „ „ „ „	465	
1904 „ „ „ „ „	702	
1905 „ „ „ „ „	912	
1906 „ „ „ „ „	1777	

На християнську людність припадає приблизно 5—10% усього числа виданих паспортів. Та треба додати, що значна частина емігрантів їде зовсім без всяких закордонних паспортів, бо добувати їх не досить легко, та й натижно.

— **Народна консерваторія.** В Петербурзі збирались люди, які зацікавлені заснуванням народної петербурської консерваторії. На сих зборах були деякі професори консерваторії та видатні музичні діячі. Ухвалено, як найшвидше заснувати народну консерваторію для музичного та художнього взагалі виховання народу. Двом особам припоручено написати статут народної консерваторії. В програму її поставлено лекції та концерти для ознайомлення з теорією музики.

— **3 Полтавщини.** Українська мова — незрозуміла селянам. В Гадячі підчас засідання економічної комісії, що відбуло ся 27. січня в земській управі, коли міркували про заведення взірцевих піль, В. С. Кіянщин між иншим радив печатати в часописи гадяцького земства пошуку що до ведення сих взірцевих піль, яку він уже й почав складати, але ще не докінчив. Тоді І. О. Бобко висловлює думку, що бажано було б сю пошуку перекласти і на українську мову, бо сеж буде зрозуміліше для місцевої людности. Але д. Кіянщин і А. Н. Голоборишій проти того, бо — на їх думку — російська мова зрозуміліша для полтавських селян. Та економічна комісія таки постановила напечатати пошуку що до ведення взірцевих піль в часописи гадяцького земства російською мовою а коли буде змога, то перекласти її й на українську.

— **Нова інтрига.** „Голосъ Москвы“ переказує звістку „Б. В.“ про те, що в бюрократичних кружках почалась нова інтрига проти кабінету

Столишина й его міністрів, праві бюрократи склали щось подібне до комітету, в якому стоять члени державної ради Стишинський, Шванебах та Дурново. Сей комітет почав новий похід проти Столишина, але надії на успіх его нема.

— **Щаслива родина.** В Лучисках над Балтійським морем жінка селянина Висневського обдарувала свого мужа двійчатчетвертою дитиною — сином. Всі діточки живуть здорово.

— **Три засуди смерті.** Трибунал присяжних в Станиславові видав три засуди на смерть, а се: Данила Пуканюка і Юстину Зваричеву з Пльова за убийство мужа Юстини, і Івана Пребеґу за убиті жінки.

— **Переписка Редакції.** Вп. *Немадярон*. Лист про Пряшівських Русинів одержали, спасибі Вам, небавом помістимо.

Вп. *Яр. Г. в К.* За надіслане оповідане пок. К. Устияновича дякуємо, помістимо, скоро лише троха мати мемо місця.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Надвірні.** (Салі міска. Початок 7½ вечером. Білети продає Вп. Свиц, а від год. 6. вечером каса театру).

В суботу дня 22. лютого „Барон Цеганів“ опера в 4 діях Штрауса.

В неділю дня 23. лютого „Ой не ходи Грицю“ народний образ зі співами в 5 діях М. Старичко.

— **3 перемисної єпархії.** В пропозицію прийняті оо.: на Дубровицю: Евстахій Кушнір, Ник. Добрянський, Ник. Миланіч і Іван Калимон; на Яблонію польську: Богдан Полянський; на Пяткову руску: Теод. Дуркот, Іван Сабарай, Петро Габліньський, Йос. Кузьмак, Іван Гринь, Гр. Калинович, Іван Ганасевич, Мирослав Усцький, Іван Рудавський і Евг. Сембратович. Презенти дістали оо.: Валеріян Ольшанський на Завадів і Юрій Клиш на Звиняч горішний. — До кан. інституції на Дорожів візваний о. Андрей Децко. — Правительство назначило на оден рік дотацію з рел. фонду для прив. сотрудики в Чукві і продовжило дотацію для сотрудики в Купновичах. Речинець для рукоположення в пресвитери назначений на день 3. марця. Просьби має ся внести по день 27. лютого с. р.

— **Краса рада шкільна** перенесла Адама Гартлеба, шк. інспектора окр. в Збараж, на власну просьбу в стан супочинку; — затвердила вибір д-ра Стан. гр. Баденього на відпоручника повіт. ради до шк. окр. ради в Бучачі, кс. М. Подрази на духовного члена римокат. обряду до шк. окр. ради в Скалаті, Стан. гр. Тарновського на відпоручника повіт. ради до шк. окр. ради в Дрогобичі, Мих. Коріневича, управит. 2-кл. школи в Машині, на представителя учительського звання до шк. окр. ради в Печеніжині, Льва Світовського, управ. 2-кл. шк. в Глубічку, на представителя учит. звання до шк. окр. ради в Боршеві, назначила Ольгу Ланьцукку, директорку 3-кл. виділ. школи полученної з народною в Дрогобичі, на другого представителя учит. звання до шк. окр. ради в Дрогобичі; — затвердила Людвика Кербера, дійсного учителя гімназії в Бродах, в учительським званню і надала ему титул професора; — іменувала суплентами в гімназіях: Бол. Пророка в Самборі, Йону Комровера в Золочеві, Ізр. Майсля в Сокалі і Стан. Дворського в V гімн. у Львові; — перенесла суплентів гімназ.: Адама Вілюша з Перемишля до Бережан і Стан. Шимчика з V гімн. у Львові до Бродів.

— **3 Тернополя.** В неділю, дня 23. с. м. члени читальні „Просвіти“ з Теребовлі відіграють в салі „Міщанського Брацтва“ в Тернополі сценічну ораторію о. Евг. Турули „Ніч вефлєємска“ в супроводі військової оркестри. Дохід призначений на будову рускої бурси в Тернополі. Представлене, заповіджене давніше, відкликано з причини здержання зеліничної комунікації.

— **3 Любачева.** Заходом філії Руского Тов-а педагогічного в Любачеві відбудуть ся дня 23. с. м. вечериці з танцями в просторах салі п. Зільбермана, І поверх. Дохід призначений на Руске Тов. педагогічне. Запрошеня уже розсилаєсь. Вступ 2 К від особи.

— **3 п. ти.** З днем 1. лютого 1908 отворено в заведеню центрального уряду надавчого для

листів у Відні (Zentralbriefaufgabamt Wien I/1, Postgasse Nr. 10, Parterre) окремий відділ, в котрім збирачі і торговці марок можуть в будні дни в урядових годинах купувати обігові австрійські марки поштові, газетові і листові, як також інші поштові предмети в різно-родних виданнях, призначені для ужитку публики. Згадані предмети можна замовляти в сім місці також письменно, посилаючи рівночасно належитість відвідаючу вартости замовлених марок і належитість на оплачене пересилки з вартісними значками (лист поручений, грошевий або вартісна посилка). Если не надішлесь квота на оплачене посилки, або если переслана квота не вистане на оплачене, то уживесь часть замовлених значків вартісних на оплачене посилки, або зменшить ся замовлене о квоту потрібну на оплачене посилки. Замовляючий повинен у власнім інтересі подати виразно своє ім'я і назвиско як також точну адресу (улиця, число дому). Газетові марки видаєсь збирачам лише по їх унева-жненню поштовим стемплом.

— **Звіт з діяльності Товариства тор-пром. „Сокильський Базар“.** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць січень 1908.

В місяці січні продано товарів о 750 К 87 сот. більше як в місяці січні минулого року.

На вкладки вплинуло	332.24 К
На уділи	159.— „
На фонд резерв.	2.— „
Стан вкладок по 31/1 1908	11.270.85 „
„ уділів по 31/1 1908	2.832.— „
„ фонду рез. по 31/1 1908	154.— „
Оборот касовий в січні	8.460.42 „

До стоваришеня приступили дальше отсі Вп. В. Коваль зі Львова з 2 уділами, о. Сяноцкий з 4 уділами.

Всіх членів є по день 31. січня с. р. 77, а декларованих уділів 130.

Уділ виносить 25 К, вписове 2 К. стопа процентова від вкладок 5 проц.

Дирекція Тов-а „Сокильський Базар“ у Львові, ул. Руска ч. 20.

Подяка.

До Хвального Дому торговельно-промислового „Достава“ в Станиславові.

За милий обовязок уважаю подякувати Високоповажаному Зарядови Дому торг.-пр. „Достава“ за два намістні образи Іс. Христа і Преч. Д. Богородиці Марії, мальовані на полотні для Матричної Церкви міста Тисьмениці. Мушу признати з приятностию, що то суть діла правдивого артиста-малюря. Лице І. Христа і ціла Его стать виражають наглядно Его велике милосердие і любов, як би вимовляв ті слова написані на книжці, що тримає в руках: „Прийдіте къ Мнѣ вси труждающіи ся и обремененніи и Азъ упокою ви“ (Мат. 11.). Ікона Непор. Д. Марії, копія чудотв. Ікони, правдоподобно св. Ев. Луки, котра почитає ся в Римі в стародавній базилиці S. Maria Maggiore, при надзвичайній красоті дівичій виражає правдивий Мавстат Божий! Помимо того артизму і старанної роботи малярської ціна образів є дуже низка і приступна для кождої хотьби і убогої церкви. Рівнож фелони і інші річи церковні закуплені в „Доставі“ суть дуже хороші і дешеві.

Для того поручаю радо і охотно Дім торговельний „Достава“ в Станиславові кождому, хто потребував би образів або інших товарів церковних.

З правдивим поважанем

о. Іоан Коцуба
парох в Тисьмениці.

Посмертні і оповістки.

— **О. Юліан Дикий,** парох в Гвіздичеві, роздільського деканату, упокоїв ся дня 17. с. м. в 34. році житя, а в 10. р. сьвященства. В. в. п.!

Телеграми

з дня 20. лютого.

Мадрит. В Дармільє впало шістьох замаскованих мужчин до салі міської ради і застрілили бурмістра.

Льондон. З Лісбони доносять, що королева Амалія дістає листи з грозьбами, що як не виїде разом з сином з Португалії, то стрітить єї та сама доля, що єї мужа короля Кароля.

Париж. Адмірал Філіберт доносить, що в останних боях з мароканськими племенами згинувло двох французских офіцірів і кількох рядових жовнірів, а 20 рядових і три офіціри в ранені.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 19. с. м.: Кость Данилишин, Букачівці; о. Александер Сілецький, Долицяч; Савль Райхман, Самбір; Яків Мецлер, Ярослав; о. Михайло Дигдалевич, Корчів; Максиміліян Петербавм, Болшівці; Бенедикт Рітер, Відень; др. Адріан Копистинський, Коломия; Кирило Вильницький, Львів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людовика ч. 5.

Артист-малюря

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну локацію

4%	листи гіпотечні
4½%	листи гіпотечні
5%	листи гіпотечні преміювані
4%	листи Товариства кредитового земского
4½%	листи Банку краювого
4%	листи Банку краювого
5%	облігації комунальні Банку краювого
4%	позичку краюву
4%	облігації пропінційні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
на «РУСЛАНА» вноситься
в Австрії:
на чл. рік . . . 30 пер.
в рік року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.
З огляду на:
чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в рік року . . . 8 рублів
або 18 франків
Посадкове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вдарили ми око і дину ми веревки: а не зважати милости і віри не кохати.
бо руске ми серце і віра руска» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дзямбровського (Хару-
щини). Експедиційні місця
в Агенції Соколовського і
пасажі Гавсманна.

Рукописи вноситься окремо
на попереднє застереження.
Редакція не неопечатає
вільні від порти. — Оголо-
шення зазвичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надселяні» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвінський).

(Дальше).

Згадану допись львівського магістра-
ту переслало намісництво дня 24. лютого
1886 Ч. 67.240 ц.к. прокуратори і
скарбу до видання свого суду, а се
дало прокураторії скарбу нагоду предло-
жити намісництву дня 22. червня 1889
Ч. 12.0.9 правничий вивід про цілу спра-
ву з таким вислідом:

Акт ласки з 1849 р. подавав спро-
могу до утворення двох фондаций,
а іменно «фондації другої городської па-
рохіяльної церкви в користь руского на-
селення міста Львова і другої фундації
для засновки інститута „Народний
Дім“.

„Єсть, сказано в тім виводі львів-
ської прокураторії скарбу, що до сей дру-
гої фундації окрема юридична личність
для осягнення загально-корисних цілей,
іменно маючий повстати інсти-
тут „Народний Дім“; єсть призначене
для сих цілей майно (яке повстало з да-
ровизни площі, державних підмог з до-
бровільної лютерії, а головнo з устроє-
них по краю складок) — отже є всі
правні вмоги, потрібні до утворення фон-
дації.

Ся фундація одначе ще не уконсти-
туована а її майно ще не определене.
Єсть справді тепер приватне «общество»
руско-народного інститута «Народний
Дім», котре змагає до тих самих цілей
як згадана фундація і переняло її май-
но відповідно статутам, котрим уділено
посвідчення, а тепер заряджує сим май-
ном та навіть розпорядило ним на слу-
чай свого розв'язання. Одначе се розпо-
ряджене не є згідне з розумінням фунда-
ції, позаяк оно віднімає їй найважливі-
шу критерію, а іменно вічної тривкості
і точно определеної цілі. Сі фактичні
відносини витворилися імовірно на о-
снові розпорядку з 19. жовтня 1849 Ч.
12.674 (і мініст. розп. з дня 11. жовтня
1849 Ч. 19.755), котрий постановляє, що
статут маючого оснувати
ся інститута, наколиб він
мав утворити ся яко това-
риство, мав би бути трактований після
закона про товариства.

„Сей розпорядок не мав однак ціли
первісну фундацію перемінити на даро-
визну для приватного товариства, а на-
віть не міг сего зробити, позаяк раз у-
творена фундація не може бути знесена.

Сей розпорядок мав лише ціль, утворити
адміністративний орган для згаданої фон-
дації, тому то приватне товариство „об-
щество“: Народний Дім може бу-
ти лише завідовником а не властителем
майна фундації „Народного Дому“.

Що до піднесених львівським магі-
стратом домагань, то прокураторія скар-
бу уважала їх зовсім безосновними, по-
заяк фундація не була ще зовсім укон-
ституована, а магістрат не є ніякою фон-
даційною властю надзорою і позаяк
фундація «Народного Дому» не є утв-
рена виключно для населення міста
Львова.

(Дальше буде)

Спільне пастирське послання німецьких єпископів до клиру з нагоди енцикліки про модернізм.

В Кольонії зібрані німецькі Єпископи засилають
всечесному Клирови своїх дієцезій поздоровлене
і благословенство о Господі.

(Конець).

Не можна би Папи Пія Х. і не можна би
нас гірше зрозуміти, як коли би з Єго енци-
кліки або з нашого послання хтось хотів ви-
читати наказ студій і відряджуванє від науко-
вих дослідів. Науково-образований і науково
образуючий ся клир є нашою гордістю. На-
ше довіре і наша вдячність звертають ся до
мужів науки, котрі на наших теологічних фа-
культетах і семінаріях з великою ревністю,
в найтіснішій лучности з церковним учитель-
ським урядом ведуть наших кандидатів свя-
щенничого стану на широке поле теології, за-
хочують у всіх галузях до дальшої праці і
вишколюють їх в наукових методах. Тим то
також широко і сердешно радуємо ся, що сту-
дія в житю і в порядку деннім наших свя-
щенників мають місце від молодости аж до
старости. Ми предінь знаємо, що основне сту-
діюм вже само в собі є охороною проти пе-
редчасної жажди критикования, проти поверхо-
вного граня фразами, неясними поняттями,
ідеями і чувствами, яке то гранє нині так
много наносить лиха. Але се повинно бути
дійсно основне студіюм, якого точка тяжес-
ти у теолога і священника розуміє ся па-
де на теологію, котрої ніколи не вичерпаємо.
Ніхто не зможе самотійно і з пожитком в те-
ологічних науках образувати ся, збогачува-
тись і учити, хто не перейшов основного і
систематичного вишколення духа. Свідомий і
досвідчений чоловік не сумніває ся, що тут
філософія і теологія класичного схоластич-
ного часу, особливо великого Аквіната.

Але і поля других наук стоять отвором,
і ми не наміряємо зовсім, «не косни ся, ниже
вкуси, ниже осяжи» (Кл. 2. 21) не наміряємо
накидати педантської опіки, або вузкосердного
обмежування свободи.

Нашою задачею є не лише вірно стеречи
правди обявлення, але сі правди обявлення та-
кож зі щораз поступаючим знанєм зглубити

і викладати. Що лише можна нам тут помочи
і служити, всяка понука і утвердженє, всяке
нове світло, всяке розширене виднокруга,
всякий певний вислід науки ми приймаємо
вдячно і жадібно і обережаємо на службу
вічної правди. Дійсно, свободно і з радостію
обучуючись і поучаючи можете порушати ся
в царстві духа. Але Ви ніколи не забудете,
що ми всі у всім маємо піддавати ся вічній
правді; що она духа не вяже, але робить сво-
бодним: „Истина свободить вы“ (Іоан 8, 32);
що остога перед блудом не спиває науко-
вих дослідів, але їм пособляє, як дороговкази і
придорожні забори не здержують путника, але
хоронять, що нагляд над теологічними ви-
кладами і гомілетичним та катехитичним на-
учуванєм народа є не лише невідступним
правом, але також строго обов'язуючою по-
винністю єпископа; що missio до теологіч-
ного і церковного учительського уряду може
вийти лише від єпископа. Велике упокоєнє
приносить нам Ваша ревність і совісність,
з якого звертаєте ся, щоби народови Божому
«со всякимъ долготерпѣніємъ и ученіємъ»
(2 Тим. 4, 2) багато уділити здорового корму ду-
ховного, несфальшованої поживи Христом
обявленої а Церквою переданої правди і „утѣ-
шенія писаній“ Рм. 15, 4. Витревайте в тій
ревности і старайте ся її ще збільшати. Як
того потрібно, показують деякі образовані ка-
толицькі круги світські, котрих опанувало пев-
не занепокоєнє, неначе би енцикліка грозила
науковому змаганю і самотійности думаня
та дослідів, і неначе би Церква хотіла забо-
роняти людям і зробити неможливим співді-
ланє в культурних задачах. О, щоби раз всі
пізнали, як безпідставні є такі побоювання.
Церква хоче поставити границі лише одній
свободі — свободі блудити. А коли єї заря-
дження і указки деколи є острі і строгі, то при-
чина сего лежить в тім, що она без засторог
держить ся засади: правда передовсім. Ніколи
Церква не виступала проти правдивого посту-
пу просвіти, але проти того, що сей поступ
здержує: проти нерозваги, поривчистости, жаж-
ди новітності, хоробливої відрази до правди,
яка походить від Бога. Але ми християни-
католики можемо всіми силами нашими і спо-
сібностями вступити в мирові перегони бла-
городної духовної праці, правдивого духовного
образованя! З тою царською свободою, яку
може дати лише правда, ми хочемо все, що
завсїгда правдиве, що чесне, що справедливе,
що праведне, що любви достойне, що добро-
хвальне, що є якоюсь чеснотою, і що є яко-
юсь похвальною карністю (Филип. 4, 8) —
ми хочемо все приймати, всім пособлювати,
до всего приміювати ся, все використати і
все те осягне світлом правдивої віри, ожив-
лене молитвою і ласкою звише вложити яко
найдорогоцінніший причинок в культурну
працю теперішности! Так, Всечесні Братя,
провідником тих шукаючих душ має бути на-
уково високо стоячий клир, але також і тих,
котрих фальшивий блеск гордої безвірної на-
уки або заманчиві блудні онки модернізму
старають ся звести і усунути їх від блажен-
ної опіки віри і Церкви — за ними від му-
сать унятись зі всякою терпеливостію і лю-
бовю і привернути їх до щиросердечної звязи
з Церквою і єї учительським урядом в тім пе-
ресвідченю, що всяке знанє і всяка наука

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вибори до соймів розпочинаються вже в декотрих краях. В середині відбули ся вибори в Тиролю з сільських громад, з котрих вийшли самі християнські суспільники, як з німецького, так і з італійського табору. Це вказує на відрядне і значне скріплені і розповсюджене християнсько-суспільної ідеї, яка спершу обмежала ся на Відень і долішню Австрію а тепер уже охопила також інші австрійські краї. Навіть в Чехах, де лібералізм і соціалізм так був закорінився, християнсько-суспільна ідея досягає значні успіхи. Вибори з менших посілостей відбули ся там в четвер 20. с. м. а молодечехи, котрі доси мали 19 мандатів, так занепали, що поставили в свій кур і лише три кандидатури. Вибраний лише др. Герольд, а до тіснійшого вибору стане др. Крамарж.

В Країні християнсько-суспільне сторонництво словінське здобуло собі давно перевагу як в держ. раді, так і в соймі а можна сподівати ся, що перегодом зовсім опанує сей край. Для північної Моравії і Шлезка засновано христ.-сусп. союз хліборобський в Фрайденталі. Отсей поступ християнсько-суспільної ідеї додасть неперечно значінє і вигляд християнським суспільникам в держ. раді, а рускі послі повинні тепер зрозуміти (ліпше пізно, як ніколи), що не з підмогою соціал-демократів, але в злучі з християнськими суспільниками могли би для руского народу досягнути важні і конечні придбаня. В Галичині сільські громади приступають до урни виборчої д. 25-го, а розлад, який проявив ся серед рускої суспільности, явне пособлюванє москвофільським кандидатам, не віщують нічого доброго для рускої народної справи.

В парламенті відбували ся 19. с. м. наради девятки (виконного віділу) німецьких поступовців, а головним предметом була справа італійського університету і інших питань, які в слідуємій тижні в бюджетовій комісії з нагоди бюджету міністерства просьїти і судівництва стануть на дневній черзі. Вказувано з одного боку на потребу скликання дванайцятки (виконного віділу всіх німец. сторонництв) і спільного діланя також з християнсько-суспільним сторонництвом в соціальних питаннях.

Заграниця.

Туреччина не випирає ся вже воєнного зброєня. Вправді останніми днями в російських газетах ударено у великий дзвін а також появили ся вісти про рухи російських військ на Кавказі, однак на тільки лише правди, що між музулманським населенєм на Кавказі замітне певне ворухенє і Росія приневолена мати ся на бачности, вважаючи сучасне положенє доволі поважним. Так само річ певна, що Туреччина підготує на всякий случай воєнні сили і то не лише в Македонії і на персько-турецкій границі, але також в турецкій Арменії. Російський посол в Царгороді, Зінівев, домагав ся у Порті поясненє що до тих приготувань, однак дістав відповідь, що се не відноситься до Росії.

Балканські залізничі пляни бар. Еренталя все ще ворухать всіх політиків і дипломатів, а урядові англійські газети висловлюють погляд що наслідком тих намірів знехтований концерт європейських держав в Царгороді і Мірштегска програма і що Македонією інтересовані держави а особливо Англія мають тепер вільну руку. Замітно

також, що вість подавана англійськими газетами, начеб то в Петербурзі за дла македонських відносин думали про нове угрупованє великих держав європейських, а іменно про утворенє союзу четверні з Англії, Франції, Росії й Італії, щоби відокремити тим способом Німеччину й Австрію на Балкані, де знов утворив би ся з тих держав і Туреччини новий тридержавний союз. Нема сумніву, що в дипломатичних кругах ще се коїть ся і се викликає певне зворухенє і занепокоєнє в політичних кругах, однак багато при тім розсїває ся сензацийних вістий, котрі треба приймати вельми обережно.

Між Сербією й Чорногорією дійшло до поважного заострення. Сербія не хотіла видати Чорногорі заговорників, а чорногорський міністер президент Томанович схарактеризував се поступованє знаменними словами: „Ми хотіли Сербам подати руки до привіту, а дістали за се бомби“. В сербській скупщині домагали ся за се сатисфакції. Всю вину Сербія приписує Чорногорі, котра вдруге домагала ся видачі заговорників, але сему відказано. Чорногорський дипломат. агент має виїхати з Білгороду, а чорногорський князь висловив в письмі висланім до Білгороду своє обуренє задля становища сербської скупщини.

Положенє в Португалії, де на чолі державної управи стоїть коаліційне міністерство, не дає причини до затривоженя. Вправді появляють ся погрози проти королевої-матери, однак тепер справа стоїть так, що обидва сторонництва намагають ся довести до втихомиреня. Колиб дійшло до зладу між ними, тоді настало б міністерське переселенє, з котрого виїшов би імовірно одностійний кабінет.

Заяви співтутя

з нагоди смерті бл. п. Анатолія Вахнянина наспіли дальше:

Доброміль, 19. лютого 1908.

„Виконуючи ухвалу загальних зборів нашої Читальні, пересилаю на Ваші руки для Достойної родини пок. Анатолія Вахнянина, б. члена основателя Товариства „Просьвіти“ іменем т. Читальні висказ щирого співчуття і сердечного жалю. — За голову: Олекса Ярема.“

Глибоко діткнуті наглою смертю Вашого невіджалованого Мужа, а нашого достойного співробітника, просимо приймати найщирші слова правдивого жалю і співчуття для Вас і цілої Вашої Родини.

За редакційний Комітет

Альманаха „Січ“

Др. Зенон Кузеля.

Відень, дня 18./2. 1908 р.

*

Дальше наспіли кондоленційні письма:

від о. Йосифа, Людвика і Антонії Студинських з Кипячки;

від радн. д-ра Даміяна Савчака з Борщева;

від о. І. Шмериковського з Печеніжана;

від Юлії і Євгена Стрийських з Заліщик;

від о. Юркевича з під Збаража;

від Івана Томасевича з Кипячки.

Зложили особисто заяву співчуття:

Проф. др. Іван Брик зі Львова.

Проф. Михайло Тершаковець зі Львова.

З України.

Київська „Рада“ принесла знов сумну вість, як то Українці не встоюють за свої народні права п. з. „Хтож обізветь ся за

без віри остає ся латаниною, не може розв'язати найвищих питань життя, не може заспокоїти жажди світла і жажди спасення душі.

Дійсно в жаднім иншій часі не було такої потреби і конечности, щоби клир становив замкнену цілість. Те да все єдино будуть (Іоан 17, 21). в архієрейській молитві нашого Спасителя без сумніву відноситься ся в першій мірі до пастирів Церкви; то повинно бути також нашою безнастанною просьбою і нашим бажанєм і змаганєм, задля чого охотно поносимо труди і жертви, нашу цілу любов і старанє. Але ми не можемо сего так розуміти, як декуди витворив ся погляд, неначе би нашою станови до нової єдності і згідного співділаня не доставало потрібної організації, котру доперва треба покликати до життя на лад союзів після новітнього взору. Ми маємо організацію як ніякий инший стан, організацію, котра віки видержала і до тепер всім вимогам вистарчала. Маємо церковно санкціоновану звязь дицезальну з єпископом яко осередком життя, а посеред неї капітульні і деканальні союзи з їх обов'язуючими і вільними конференціями соборниками. Не бракує способів до взаємного порозуміння, до спільного замічування наукових інтересів, до спільної ради а навіть увеселення, до введення єдиного поступованя на пасторальнім, харитативнім, соціальнім полі а навіть у власних станових справах. Преп'ять не треба нічого більше, як щоби ми лише тих середників добре вживали і згадані союзи оживляли можливо найбільше духовим житєм і можливо найбільшою діяльною любов'ю. Ведені пересвідченєм, що нові стоваришеня не опирають ся ані на відносинах часу ані на потребах клиру, і поучені досвідом в інших краях, що подібні стоваришеня можуть вести навіть до збочень і роздорів замість єднати, проте ми одногласно постановили, не pozwalати на стоваришеня священників з віткою релігійних конгрегацій і таких стоваришень, які мають на цілі спомоганє на slučaj недуги, смерті, огню ітд.

Дорогі Братя! Від перших хвиль християнства доходить до нас поклик: *Divisiones fugite ut principium malorum, omnes Episcopo obtemperate*, (S. Ignat. ad Smyrn. c. 7); *sine Episcopo nihil facite* (ad Philad. c. 7.). Се слова одного з перших діячів Церкви славного святого Єпископа, вповіджені не з єгоїзму і жажди панованя, але з найщиршого бажаня, щоби в пастирській уряді панувала любов, спокій і єдність. І се також наше горяче бажанє! „Духомъ горяще, Господєви работающе, уповаємъ радующе ся, скорби терпяще, въ молитвѣ пребывающе“ (Рим. 12, 11.), будьте єдині, що небудь принесе будучина, щоби наше спільне житє, научуванє, діланє, терпіння зливали ся в одну святую симфонію після прекрасного слова того самого святого апостольського ученика і мученика:

Memorable vestrum presbyterium, dignum Deo, ita cooptatum est Episcopo ut chordae citharae, propter hoc in consensu vestro et concordia caritate Jesus Christus canitur; sed et vos singuli chorus estote, ut consoni per concordiam, melos Dei recipientes in unitate, cantetis voce una per Jesum Christum Patri (ad Ephes. c. 4.).

Кольонія 10. грудня 1907.

А. Кард. Фішер, архієпископ Кольонії Г. Кард. Копп, архієпископ Вратислава, Тома, архієпископ Фрайбургу, М. Фелікс, єпископ Тревірі, Германн, єпископ в Мінстер, Адольф, єпископ Шрасбургу, Домінік, О. Сіст, єпископ Лімбургу, Павло Вільгельм, єпископ Роттенбургу, Губерт, єпископ Оснабріку, Вільгельм, єпископ Падерборну, Вілліброрд, єпископ Мецу, Георгій, єпископ Майнцу, Адольф, єпископ Гільдесгайму, Даміян Йосиф, єпископ Фюльди, Едвард єпископ тит. Авреліополіс і капіт. вікарій Познаня, Георгій, тит. єпископ Пергамону і фелдпроект армії, Альбойсій, тит. єпископ Абелі і апостольський вікарій Саксонії.

нас?": Дума на останньому засіданні вислухала реферат просвітної комісії з поводу законопроекта міністерства народної освіти про викладання науки польської мови і арифметики польською мовою в більській та холмській учительських семінаріях і про заведення державних посад учителів польської мови в п'яти інших семінаріях і в одній семінарії литовської мови варшавської шкільної округи.

Більша частина членів думи проти правих постановила прийняти доклад комісії і перейти до постановного обмірковування законопроекта міністерства. Доклад комісії було прийнято не відразу. Проти законопроекту міністерства і доповіді комісії, котра цілком пристала на сей законопроект, повстали праві депутати думи, так що в думі несподівано трапилося дивне видовище, якого до сього часу нам ще не доводилося бачити. — що всі дії депутати заходилися обороняти законопроект міністерства від наскоків на него правих. Хоча, по правді кажучи, в правих не вистачило сили сильно змагатися проти законопроекту, бо навіть октобристський центр не повстав проти него. Таким чином можна напевне сподіватися, що незабаром дума ухвалить новий закон. З першого погляду сей закон може комусь здаватися дрібним і незначним, але принципіально значіне його чимале. На него треба дивитися як на таран, що пробив перший прелом у товстому мурі, за котрим було сховано народню школу від впливу на неї громадянства, що мусіло вчити по їх своїх дітей. Від сего часу, коли навіть в третій думі знайшлася більшість по слів, що висловила ся за викладання по народних школах в Польщі і Литві, хоча й не всіх, а бодай деяких наук, польською та литовською мовою, стежка до націоналізації народної школи повинна з кожним днем робити ся ширшою й просторішою.

Натерпівши чи ненайбільше і ненайдужче проти всіх інших націй в Росії від національного гнету, і через те розуміючи і почуваючи дужче за інших тягар сього гнету не тільки на собі, а і на всіх інших, ми не можемо не витати сього першого, навіть невеличкого проміння, що незабаром гляне у віконце чужої нам народної школи. Але вкупі з тим, з поводу законопроекту, що ухвалила просвітна комісія і прийняла дума, ми не можемо промовчати, щоб не зазначити в ньому одної хибки, що чинить кривду нашому народови на Холмщині. Міністерство, складаючи свій законопроект, мало на увазі тільки інтереси того народу, котрого більше живе у варшавській шкільній окрузі.

Знаючи, що тут Поляків та Литовців найбільше, оно не згадало про Холмщину і права українського народу, що живе на Холмщині; на викладання науки українською мовою в народних школах її нічим не забезпечило. В думі, коли комісія внесла свій доклад, представник правих, єпископ Евлогій, згадав про Холмщину і вніс про тамтешній народ, але згадав про нього з свого погляду, як про «православное русское население» і обстоював за те, щоби одкласти обмірковування сього законопроекту принаймні хоч до того часу, коли Холмщина буде відділена від Польщі і прилучена до Київщини, бо на его думку, як що зараз буде прийнято і зазначено сей законопроект, то «местное русское население» — сказав єпископ, — уводить нову полонізацію місцевої школи і новий успіх польської політики. Незабаром по тому, як зібрано було третю думу, пройшла була чутка, що навіть і в сій думі знайдуться серед послів з України такі, що впомянуть муть ся про національну школу для

українського народу. Коли воно й справді так, то дивно, чому сим депутатам не спадо на думку заступити ся за український народ у Холмщині, коли прийшов слушний час се зробити? Правда, в сій чутці поминало ся про те, що прихильність до національної української школи прокинула ся серед правих членів думи. Могло трапити ся таке, що їм на думку може не спадало, що наш народ живе у Холмщині. Але представник партії народної свободи, професор Лучицький, котрий промовляв в думі від імени партії з поводу законопроекту міністерства, обороняв его, з невідомої нам причини також не згадав про Холмщину і не подав думки, щоб до міністерського законопроекту було внесено поправку про викладання української мови і арифметики по семінаріях Холмщини, щоб і українській меншості люду в Польщі від нового закону не було кривди. Як можна було не згадати про таку важну річ, ми не можемо втямити.*)

НОВИНКИ

— Календар. В суботу: руско-кат.: Никифора; римо-кат.: Петра кат. — В неділю: руско-кат.: Харлампія; римо-кат.: Романа.

— Посольські кандидатури. Народний Комітет як верховна езекутива українсько-руско-го, національно-демократичного стороництва затвердив досі отсі кандидатури на послів до краєвого сойму з курії сільських громад, усталені повітовими зїздами громадських делегатів народного стороництва: 1) Повіт Бережани: Тимотей Старух, посол до державної ради і господар в Слободі золотій. 2) Повіт Бібрка: Льонгин Цегельський, редактор „Діла“ і „Свобода“ у Львові. 3) Повіт Борщів: Др. Дам'ян Савчак, кр. адвокат в Борщеві. 4) Повіт Броди: Андрій Корнелля, старший інженер кр. вид. у Львові. 5) Повіт Городенка: Іван Радук, господар в Глушкова. 6) Повіт Городок: о. Йосиф Фоліс, посол до держ. ради і парох в Сквилові. 7) Повіт Гусятин: Іван Кивелюк, судовий секретар в Коничинцях. 8) Повіт Доброміль: Григорій Цеглиньський, посол до держ. ради і директор гімназії в Перемишлі. 9) Повіт Долина: о. Теодор Богачевський, парох в Голині. 10) Повіт Дрогобич: Яць Олексевський, господар з Ясениці сільної. 11) Повіт Заліщики: Др. Володимир Охримович, посол до державної ради і директор т-ва „Дністер“ у Львові. 12) Повіт Золочів: Микола Загульський, господар в Розважі. 13) Повіт Жовква: Данило Мекелита, господар в Бутинках. 14) Повіт Жидачів: Василь Дубик, господар і міщанин в Жидачеві. 15) Повіт Калуш: Др. Іван Куровець, лікар в Калуші. 16) Повіт Косів: Др. Теофіл Окуневський, адвокат в Городенці. 17) Повіт Львів: Др. Євген Озаркевич, лікар і директор „Народної Лічниці“ у Львові. 18) Повіт Ліско: Антін Старух, господар в Бережницях вижній. 19) Повіт Мостиска: Захар Скварко, директор т-ва „Народний Дім“ в Мостисках. 20) Повіт Перемишль: Григорій Цеглиньський, посол до державної ради і директор гімназії в Перемишлі. 21) Повіт Перемишляни: Володимир Сінгалевич, судовий адюнкт в Перемишлянах. 22) Повіт Підгайці: Михайло Содомора, господар в Беневії. 23) Повіт Рава Руска: Онупрей Солодуха, господар в Вербиці. 24) Повіт Рогатин: Др. Кость Левицький, посол до держ. ради і кр. адвокат у Львові. 25) Повіт Рудки: о. Стефан Онишкевич, пос. до держ. ради і парох в Хмисевичах. 26) Повіт Самбір: Др. Андрій Чайковський, краєвий адвокат в Бережанах. 27) Повіт Скалат: Йосиф Задорожний, господар в Новосілці скалатській. 28) Повіт Сокаль: Володимир Гвоздович, судовий адюнкт в Белзі. 29) По-

віт Стрий: Др. Євген Олесницький, посол до ради державної і краєвий адвокат в Стрию. 30) Повіт Старий Самбір: о. Іван Яворський, парох в Стрільбичах. 31) Повіт Теребовля: о. Іван Волянський, парох в Острівчику і декан теребовельський. 32) Повіт Турка: Іван Павлюх, господар в Хашові. 33) Повіт Цішанів: о. Микола Колтунюк, гр.-кат. парох в Жуківі. 34) Повіт Чортків: Др. Антін Горбачевський, краєвий адвокат в Чорткові. 35) Повіт Яворів: Іван Загаєвич, міщанин і господар в Яворові. 36) Ярослав: Петро Новаковский, господар з Сколошева.

— Стипендії. Краєвий виділ наділив стипендіями учеників руских гімназій: в Коломиї: Михайла Сьміха, VIII класа, ім. Гловацького 315 К річно і Василя Пилипюка, VII кл., ім. о. Скибинського 200 К річно; у Львові: Романа Бардиня, VII кл., ім. Гловацького 315 К річно; в Перемишлі: Льва Луцького, VIII кл., ім. Гловацького 315 К річно; в Тернополі: Євгена Грицака, VIII кл., ім. Гловацького 315 К річно. Крім сих дістали стипендії: Хризант Николай Гуглевич, V кл. німецької гімн. у Львові, ім. Гловацького 315 К річно, Олександр Бережницький, II кл. гімн. в Самборі, родину стипендію ім. Бережницьких 80 К річно і Олекса Дереш vel Николишин, VI кл. гімн в Стрию, ім. Гловацького 315 К річно.

— За українську мову. В с. Копіївку, брацлавського повіту, недавно отсе приїхав був надзиратель церковно-парафіяльних шкіл і заїхав в школу, де шкільна справа поставлена дуже добре: діти розвинені, все по програмі пройдено, — і вчитель чекав від надзирателя тільки подяки. Та не так стало ся, як думалось. Школярі розказували, і добре, дотельно розказували все з Закона Божого та з арифметики, але не по російському, а по українськи. І от за се надзиратель і присікався до бідолошного вчителя, як, мовляв, він сьміє заводити в школі „хохламандию“, і погрожував навіть вижити з него сю „хохламандию“. Таки мабуть і зовсім „вижив“ би учителя з школи, як би вже за него не заступив ся місцевий пан-отець. Отсе так дивлять ся наші церковні наблюдатели на синодський дозвіл викладати науку в початковій школі українською мовою. (•Рада•).

— Вечір народних дум та пісень. В народній аудиторії в Києві (Бул.-Кудрявська, 26) відбув ся другий вечір народних дум та пісень в виконавство українського кобзаря Т. Пархоменка, при участі народного хору під орудою Н. В. Опанасенка. Проф. В. Н. Перетц прочитав свій реферат „О малорусских думах“.

— Залізничний рух отворено даліше на шляху Підвисоке-Тернопіль, Коломия-Свобода-рун-гурська і Тересви-Скала. Тим чином рух поїздів, сніпений сніжними завіями, отворений тепер майже на всіх шляхах східної Галичини.

— Сніг паде. Кілька останніх днів настала була гарна погода, новий сніг не падав, а старі сніги почали топтати ся. Здавало ся, що ось-ось весна надходить. А тут сніг висів за плечима і нині почав густо сипати ся на землю.

— Стародавня церква Покровська в Ромні, в наслідок бажання полтавського архієрея Івана, переносить ся в Полтаву. Церква збудована Петром Калнишевським, останнім кошовим Запорожської Січч, що пробув на заслання в Соловецькому монастирі 27 літ і помер в 1803. р. На засіданні полтавської Архієрейської Комісії, 6. лютого, Л. Падалка подав докладний відчит про український церковно-будівничий стиль взагалі і про велику вартість будови й мальовання Покровської церкви зосібна, яко видатного пам'ятника українського мистецтва.

— Сором нам! Такий заголовок дала київська „Рада“ статейці, в якій віщає про надіслані складки політичними засланнями з оло-пецької губернії на пам'ятник Шевченка в Київ. Бідні заслання спромогли ся на патріотичну жертву з тих кількох копійчин, які дістають денно з уряду, а богачам українським справа будови пам'ятника байдужа. При кінці статейки „Рада“ висновує, що колиб з 30 мільонів українського населення кожда особа да-

*) Сумно. — *Ред. Русл.*

ла на пам'ятник лише по копійці, то було б вже цілком досить. Потішаймося, що у нас на галицькій Україні, далеко краще під тим зглядом. У нас складки пливуть щедро на всякі народні цілі. От на будову бурси зібрало Руске Тов-о педаг. у Львові кругло 60.000 К в однім році і певно може числити на дальшу поміч суспільности аж до викінчення будови. На будову театру вливає річно також з 10 тисяч. Дальше на народний фонд, на різні бурси і товариства львівські складає наша патріотична провінція також разом около 10 тисяч корон річно. Крім того наша суспільність удержує своїми лептами десятки бурс по провінціоанальних містах, будує дорогою складок «Народні Доми», складає жертви на політичні окружні організації ітд. ітд. Загальну квоту всіх добровільних датків нашої також неможливо але вже досить освідомленої та ідейної суспільности на народні цілі можна сьміло числити на найменше 200 тисяч корон річно. Колись прийде до того і в російській Україні, як там 30 мільонів наших братів дійде до народного освідомлення. Там би поплило десять разів стілько що у нас на народні цілі. Тимчасом мусимо сказати на адресу нашої галицької суспільности: Честь нам!

— В справі збудовання пам'ятника Т. Шевченку. На надзвичайному полтавському повітовому земському зібранню у Полтаві, під проводом повітов. маршалка А. П. Старицького, при участі 28 гласних, між іншими справами відбулись вибори представника для участі в комісії що до збудовання пам'ятника українському поетови Т. Шевченку у Києві. Вибрано гласного д. Петраша.

— Зїзд учителів середніх шкіл на Кубані. Зїзд учителів природознавства, географії і малювання по середніх школах Кавказа є думка, як повідомляє «Ж. и Ш.», впорядити в перших днях червня в Катеринодарі, з ініціативи попечителя кавказкого учебн. окр. Н. Ф. Рудольфа. На зїзд запрошують видатних спеціалістів — професорів Павлова, Вернадського і ин.

— Засуд в портартурській процесі. З Петербурга доносять, що військовий трибунал засудив генерала Штесля на смерть без утрати прав честі. Ген. Фок дістав нагану, а ген. Райса і адмірала Смирнова увільнено. З огляду на героїчну оборону Порт-Артура залогою під комендою Штесля і з огляду на его відвагу трибунал ухвалив представити цареві просьбу о заміну засуду смерті на 10-літню тюрму.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Надвірні. (Салія міська. Початок 7½ вечером. Білети продає Вп. Свищ, а від год. 6. вечером каса театру).

В суботу дня 22. лютого „Барон Циганів“ опера в 4 діях Штрауса.

В неділю дня 23. лютого „Ой не ходи Грицю“ народний образ зі співами в 5 діях М. Старицького.

— Осторога з Народної Канцелярії. До Народної Канцелярії приходять щодень численні запитання з різних сворів краю, чи є тепер яка робота в Прусах. У відповідь на ті листи подаємо до відомости всіх інтересованих, що на разі роботи в Прусах нема, тьма робітників, прислана всякими приватними агентами, жде дармо по бюрох на роботу. Тож радимо на разі не виїжджати і ждати, поки в часописях не дамо знати, що вже можна їхати. Виїжджаючи на роботу повинні зголошувати ся о пораду в Народній Канцелярії (Львів, Ринок ч. 10). Остерігаємо перед приватними (польськими і жидівськими) агентами. Хто хоче близиших інформацій про усліва праці ітн., нехай пише на адресу: „Uebnahmestelle der Landwirtschaftskammer für die Provinz Schlesien. Myslowitz O. S.“

— З Перемишля. В цілі переведення можливої організації наших сільських і маломістечкових крамниць, в перемишльському повіті, прошу всіх, хто сею справою інтересує ся, головню управу крамниць, а також приватних властителей о поданя своїх адрес. — М. Лазорко, начальник складу „Народної Торговлі“ в Перемишлі.

— Комітет костюмово-маскового вечеру, котрий відбуде ся завтрашньої суботи в комнатах «Бесіди», подає до відома: Позаяк в останніх двох днях закинено нас множеством питань а всі менше більше тої самої краси, проте відповідаємо на них усім, що: 1) подаване назвиск костюмами і масками господареві „Бесіди“ при касі, буде так дискретно уряджене, що всяке підглянене або підслухане іншими масками є виключене, дозволено принести вже з дому готову картку з назвиском і подати при касі. За додержане тайни масок і костюмів ручить комітет і господар; 2) крім костюмів і масок, можуть зяти участь в сій забаві гості в звичайних строях і незамасковані. Звертаєсь лиш увагу, що костюми евентуально маски, мають зовсім інші права, як говорене навіть до найстаршого члена забави через те, вибирає до танцю (без різниці пола), убігане ся о нагороду і т. п. В інтересі отже кожного гостя буде, прийти на сю забаву замаскованим; 3) є ще кілька мужеских строїв до виписання, по котрі можна зголоситись в „Бесіди“ до п. Кліма Гутковского в суботу від 2—3 по полудні. Забаву розпочне похід масок і костюмів точно о год. 9:30. Вступ від особи 2 К. Родина з 4-ох осіб 6 К. Молодіж академічна 1 К. — Комітет.

Телеграми

з дня 21. лютого.

Відень. На вчорашнім засіданню бюджетової комісії палати послів прийнято резолюцію пос. Романчука з візванем до правительства, щоби тим урядникам і функціонерам екаргу рускої народности, які проти своєї волі були перенесені зі східної до західної Галичини, уможливлено поворот до східної Галичини.

Будапешт. Угорський сойм порішив ради на нинішнім засіданню над внеском пос. Надєйого в справі зміни регуляміну. Десиденти ухвалили поборювати зміну регуляміну всіма способами.

Танґер. Вість про обсажене Мархикі іспанським війском викликала на дворі мароканського султана великий несупокій. Місто Фез піддало ся Мулей Гафідові.

Християнія. Конституційний комітет парламенту ухвалив однодушно знести королівську коронацію, бо так бажав собі теперішній король з огляду на високі видатки.

Відень. Оноді вночі дало ся ту чути сильне землетрясенє, якого огнище має лежати в Карпатах. По домах отворяли ся двері, годинники станули, на домах валили ся комини, а шпиталю кількох хорих вилетіло з ліжка.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 20. лютого: Юрий Падох, Кривче; Иван Стрийский, Вашківці; Вільгельм Герінг, Перемишль; Куницький Никола, Збараж; Роман Лаврівський, Болехівці; Дмитро Гаврилюк, Звиняч; др Михайло Конюшецкий, Самбір; о. Павло Чехут, Клішівна; Олександр Істеревич, Явче; др. Евген Петрушевич, Сколе; Петро Лінинський, Сокаль.

Замовлення на

Хасіне ярих, цв'ітів і наші

з найславнішої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінікова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник оплатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінікова

(1—16).

Краків, Зелена 28.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма.
від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлена. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр
Евген Турбацкий
Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Контора виміни
ц. к. уприв. галицького акційного
БАНКУ
Гіпотечного
виплачує без потручення провізії
або коштів
всякі купони
і
вильосовахи вартіські папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатали товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/8 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 30 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душі на вироби: а не возьмеш милости і віра не возьмеш,
 бо руска ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хору-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

На останку поставила галицька про-
 кураторія скарбу внесене, щоби її упо-
 важнено іменем наукового фонду, яко
 дотеперішнього властителя, в ґрунтових
 книгах зложити слідуєчу заяву перед
 судом:

З чинного стану реальности виказ
 гіпот. Ч. 61. книги ґрунтової, Львів мі-
 сто має бути виділена катастральна пар-
 целя Ч. 101, перенесена в окремий ви-
 каз гіпотечний ґрунтової книги а яко
 властитель має бути вписана друга го-
 родська парафіяльна церква; остаюча в
 гіпот. виказі Ч. 61 (інститутський будинок
 конскр. Ч. 78) має бути вписана яко
 власть «фондації руского Народного До-
 му» під назвою «Народний Дім у Льво-
 ві». В карті тагарів сего останнього гі-
 потечного виказу ґрунтової книги нале-
 жить в користь другої городської параф.
 церкви вписати сервітут мешканя (для
 пароха).

Розпорядком з дня 20. серпня 1889
 Ч. 48.818 уділило намісництво галицькій
 прокураторії скарбу бажаної повновласти
 до упорядкування стану ґрунтової книги
 по мисли наведеного внесення а разом
 завідомило президента м. Львова в зала-
 годі наведеного магістратского подання з
 9. жовтня 1885 Ч. 34.219, що магістра-
 тови м. Львова що до фундації Наро-
 дного Дому не прислугув ніяке, а вже
 найменше вимагане ним право.

Коли підчас судової розправи галиц.
 прокураторія скарбу поставила наведене
 висше внесення на управильнене ґрунто-
 вої книги, внесло «общество» Народного
 Дому до намісництва представлене д. 2.
 грудня 1889 р. Ч. 84.256, протестуючи
 проти поділу гіпотечного виказу Ч. 61,
 як і проти погляду, що «Народний Дім»
 є фундацією а не «обществом» і поста-
 вило внесення, щоби уділене галиц. про-
 кураторії скарбу з дня 20. серпня 1889
 Ч. 48.818 уповажнене віднято і щоби її
 до судової заяви уповажнено іменем ц.
 к. наукового фонду, що в гіпотечнім ви-
 казі Ч. 61 може бути вписане «обще-
 ство» під назвою «Інститут Народний
 Дім» у Львові яко властитель.

Розпорядком з 30. жовтня 1890 р.
 Ч. 68.941 відкинуло намісництво згадане
 представлене з покликанием на подачі
 галицькою прокураторією скарбу при-
 чини.

Проти того рішення намісництва вне-
 сло «общество» Народного Дому рекурс
 до міністерства внутр. справ дня 18. ли-
 стопада 1890 Ч. 85.921, в котрім нама-
 гає ся дійсними і правничими аргумен-
 тами звільнити правничий вивід гал. про-
 кураторії скарбу і просить о знесення
 оспорюваного розпорядку намісництва і
 о узглядненя свого представлення з д. 2.
 грудня 1889.

(Дальше буде)

Відозва

В часі тисячп'ятсот-літнього ювілею нашого
 св. Золотоустого Учителя.

Найкрасшим пам'ятником тисячп'я-
 сот-літнього ювілею нашого Золотоустого
 Учителя, який праз з цілою католицькою
 і незлученою Церквою наш нарід тепер
 усюди торжественно обходить, буде ті-
 снійша злука нашого руского народу і
 нашої Церкви з землею, яка видала сего
 проречистого Оця, з якою вяжуть ся спо-
 мини історії нашого відкуплення. Ся духо-
 вна злука зі св. Землею і взагалі наші
 взаємини з християнським Сходом мо-
 жуть тоді лишень мати тривке значіння і
 силу, коли будем мати власну церкву і
 і власне пристановище у тій сьвятій
 країні.

Як раз у теперішній хвилі завдяки
 заходам, опінії і Архієрейському благосло-
 венню нашого Високопреосвященного Ми-
 трополита, підприймаєсь велике діло, до
 якого прикладаєм руки і просим Ви. Зе-
 мляків о як найгорячійше поперте.

А сим ділом є побудованя
 нашої власної Церкви Рожд-
 ства Ісуса Христа з мона-
 стирем наших Монахів Студитів, Скви-
 лівської Лаври зпід Львова, в Вефлеємі, мі-
 сци приходу нашого Спасителя на нашу
 землю.

Згадана фундація була би нашою
 твердинею в так пам'ятковім і важнім о
 сьвяченім місци Воплочення і Народження
 Господа нашого Ісуса Христа. В так здо-
 бутім місци, на молитвах, строго аске-
 тичнім і примірнім життю наших Монахів
 Студитів, наші Місіонарі могли би в най-
 близкій будучности зачати апостольську
 місію в цілі зближення і бажання злуки
 восточної церкви грецького обряду з като-
 лическим обрядом.

Обсервуємо, що пам'ятковими місця-
 ми, як цілою св. Землею дорожить ціле
 християнство. Кождий християнський на-
 рід стараєсь там мати хочби одну цер-
 ковцю, одну свою фундацію.

Се велике значіння св. Землі зуміла
 добре оцінити Росія, яка в тій цілі на
 Сході, особливо в св. Землі, своїм могу-
 чим впливом на державу турецьку, усіми
 силами від ряду літ, скріплює православ-
 не. Недостаток такої фундації з сторо-

ни катол. Церкви, тамує розширене ка-
 тол. віри в св. Землі. В тій цілі Росія
 там на кождім пам'ятковім місци, як Є-
 русалим, Вефлеєм, Назарет іпр. побудо-
 вала величаві церкви з многими прию-
 тами для путників, особливо правосла-
 вних, що сотками, тисячами, переважно
 з полудневої Росії (України) відвідують
 св. Землю. Рівночасно, щоби правосла-
 вні і в молодих заціпити, позаводи-
 ла школи, які виховують бідне тамошнє на-
 селення ржного рода конфесій, навіть
 і католиків, в душі своїй церкви. Як раз
 супроти такої пропаганди треба нам, си-
 нам католицької Церкви, а обрядом най-
 близшим незв'язаному Сходові, взяти
 ся до апостольської праці для католицької
 Церкви.

А як раз до сего надає ся найліп-
 ше намірена будова нашої церкви Рожд-
 ства Христового в Вефлеємі.

Як сам Єго Ексцеленція, Наші Ми-
 трополит в поручаючій письмі висказу-
 єсь, само провидіне Боже для доверше-
 ння сего важного, а трудного діла, поси-
 лає нам чоловіка найліпше обізнаного з
 справами Сходу.

А ним є О. Петро Курі, гр.-като-
 л. священник, парох Вефлеєму.

Вже від кількох літ працює для сеї
 справи. Самим своїм наставником, греко-
 като-л. патріярхою Кирилом, як найліпше
 і горячійше припоручений.

Надто сам о. П. Курі Греко-Мельхіт
 (мови матерної арабської), своєю особою
 представляє тих християн на Сході, що
 еще одні, яко греко католики, того само-
 го, що ми, обряду, під проводом свого
 патріярха, кількох архієпископів і епи-
 скопів, числом пару сот тисяч душ, вірно
 тримають ся Церкви католицької.

Хоча нечисленні они, то завдяки мі-
 сцевим обставинам, они одні можуть нам
 в сій нашій місії на Сході найбільше
 помочи. Навіть сам о. П. Курі, хоч з по-
 чатку приїхав був до нас з наміром зби-
 раня складок на свою церкву в Вефле-
 ємі, тепер за згодою Єго Ексцеленції
 Митрополита бажав вступити до нашого
 Студитского монастиря в Сквилові, тим
 самим має намір стати і нашим сьвяще-
 ником і збирати для нашої церкви і мо-
 настиря складку, лише з тим додатком,
 щоби в сій нашій церкві могли також
 відправляти ся богослуження в нашій об-
 ряді на мові грецькій, або арабській, для
 вірних гр.-кат. мови грецької і арабської.
 Крім згаданих висше користий намірена
 будова нашої церкви Рожд. в Вефлеємі,
 мала би і сї еще користи церковні і на-
 родні:

Першою користю народною була би
 і ся, що в сій місци, на яке є звернені
 очі цілого християнського сьвіта, міг би
 і наш нарід виступити з своєю церквою
 і своїми монахами, якіб своєю працею,
 своїм строгим, аскетичним, побожним жи-
 тем давалиб як найліпше сьвідоктво пра-
 вдивої побожності нашого народу.

А як раз нам дуже ходить о сю до-
 бру славу перед цілим сьвітом католиць-
 ким, особливо коли зважимо, як то часто

наші національні противники нас очер-
няють перед світом катол. особливо пе-
ред Найвисшою Єрархією Церкви і Св'я-
тійшим Отцем в Римі, що до широти
наших католицьких переконань і привяза-
ня до правдивої катол. Церкви.

А також і сам наш руский нарід,
що так дорожить св. Землею, немов сво-
єю рідною, чого доказом перше наше
паломництво до св. Землі, повинен і то
відповідно до свого чотироміліонного чи-
сла мати в св. Землі і свою церкву, свою
інституцію духовну, якаб гідно і як най-
ліпше свідчила о его істнованю і житю.

А вжеж і о сій так близькій помочи
не належить нам забувати, якби наші
евентуальні паломники до св'ятих місць
могли би за кожний раз мати. Вониб у
далекій стороні знайшли свій кутяк і
свій захист, та не потребувалиб скитати
ся і дорого оплачувати чужі місця при-
тулку.

Вкінці намірене діло будови нашої
церкви Рожд. Хр. в Вєфлєємі з мона-
стирем Бр. Монахів Студитів має ще і
д и ч н у користь, яка може кождо нашу
християнську одиницю заохотити до зло-
ження і більшої жертви на згадану Божу
ціль.

Іменно кождий жертвователь, що
лише одну корону жертвує на сю ціль,
може дістати і пам'ятковий образець, а
тим самим доказ і знак, що по вічні
часи буде користати з овоцв тих моли-
тов Монахів Студитів і сих Служб Бо-
жих, які по можности щоденно бу-
дуть правитись в сїм св. місці, церкві
Рожд. Хр. в Вєфлєємі за живих і помер-
ших жертвователь. Може кождому з нас
як найбільше о се послїдне ходити. А
ся послїдна користь тому може най-
сильнїйше до кожного з нас промовити
і заохотити до зложеня як найбільшої
по змозї жертви і за себе і за усіх і
поодиноких членів своєї ріднї. А хто є-
ще поспїшить з більшими жертвами поч.
від 5 К повинен виписатись в самїй па-
мятковій книжцї сего О. П. Курія, яка
по вічні часи буде з еписаними іменами
переховуватись при сїй церкві Рожд. Іс.
в Вєфлєємі.

З огляду на висше наведені мотиви
і користи сам Наш Високопреосвященний
Митрополит зволив зайнятись сею справою.
Тепер вона вже не є личною і прива-
тною справою або О. Курі, або дотичної
парохіальної церкви Вєфлєєму, але ста-
лась справою нашою церковно-наро-
дною.

Томуж Їго Ексцеленція Митрополит
не лише підписаними членами комітету
будови нашої церкви Рожд. Хр. в Вє-
флєємі згадане діло як найревнїйше
припоручає ласкавій жертволюбности у-
сего Нашого Духовенства і усіх вірних
усіх своїх Епархій, але ще зарядив
слїдуюче:

Іменно згаданий О. П. Курі дістав
дозволенє лично разом з одним еще
Братом Монахом Студитом Йоаном, за-
осмотрений поручаючим власноручним
письмом Їго Ексцеленції Митрополита
збирати складки в поодиноких наших
парохіях. Заки еще виїде в сїй цїли на
провінцію, буде старав ся О. П. Курі
у самім Львові з сим монахом Студи-
том Йоаном, яко посередником і товма-
чом нашої мови, збирати жертви у поо-
диноких наших знайомих личностей —
одначе з огляду на дозволенє Намісни-
тва уділене Отцю Курію в справі зби-
раня складок на сю ціль, з виключенем
квестованя від дому до дому.

Щоби одначе мимо того улекшити
і дати кождій нашій жертволюбній оди-
ниці, особливо з поміж народу, нагоду
зложеня жертви на сю так велику ціль,
тому Їго Ексцеленція Митрополит по-
ручив одному Бромонахови ЧСТС. з Скви-
лівської Лаври св. Антонія Печерського

що неділі (з ряду 5) виголосити по одній
проповіді відповдній на сю ціль в по-
одиноких львівських парохіальних цер-
квах на співаній службі Божій, або по
вечірні, а О. Петру Курі рівночасно по-
зволить по кожній паузі в порозуміню з
Вирдб. о. парохами дотичних парохіаль-
них церков в церкві збирати жертви на
сю ціль.

Сї проповіді і збиранє жертв по на-
уці вже почалось 16. лютого н. ст. с. р.
в кат. Ц. св. Юра і на вечірні в волос-
кій церкві.

В кожній церкві парохіальній тиж-
день наперед заповідаєсь, коли буде на-
ука і збиранє складок чи в часї служби
Божої, чи вечірні.

Томуж і ми еще раз осьмїляємо ся
се Боже діло для добра нашої Церкви,
обряду і народу як найгорячїйше припо-
ручити, так жертволюбности нашої
львівської христ. громади, як особливо
нашим землякам на провінції — осо-
бливо Вирдбн. ОО. Парохам і Вл. П.
Учителям і усім місцевій інтелїгенції по
поодиноких закутках нашого краю.

О тім, що наші перш, рускі, єру-
салимські паломники будуть вести перед
в сїм св'ятім ділі, найсильнїйше нас пе-
реконує вже ними поданий примір і зло-
жені жертви.

Евентуальні жертви просимо ласкаво
надсилати на руки Настоятельства Сту-
дійської Лаври св. Антонія Печер. в Скви-
лові, п. Кульпарків.

Усі наші часописи просим о ласка-
ве повторенє.

Барвінський Олекс., ц. к. правительствен-
ний радник у Львові,

Левінський Ів., ц. к. проф. і катехит,

Др. Озаркович Евг., директор Народ. Лі-
чницї.

Заяківський Тит, радник двору,

О. Др. Жук Йосиф, ректор львів. дух.
семінарії,

О. Александер Стефанович, катех. учит.
семінарії,

Др. Студинський К., ц. к. проф. уні-
верситету,

О. Чапельський Ів., крил. Митроп. Кан.

Ревакович Титко, ц. к. радник суду кра-
євого у Львові,

Др. Федак Стефан, адвокат краєвий,

О. Фоліс Йосиф, посол до парляменту
і парох Сквилова,

О. Курі Петро, гр. кат. св'ящ. Вєфлєєму.

Русини прашівської епархії.

(Лист з Угорської Руси).

Дуже мене се тішить, що ви, Гали-
чани, серед славної національно політи-
чної борби вашої єднївности цікавите
ся і нашим житєм-бутєм, ліпше сказати,
нашою сумною долею. Бо і справді гір-
ка і сумна она. На цїлій області, засе-
леній нашим народом, нема певне нїгде
більше такого темного і пригнобленого
недолею кутяка, як сесь наш, як наше
Підкарпатє.

Та що й говорити про тото! Вам,
здає ся, відомі уже добре наші обстави-
ни, наше сумне положенє.

Та мимо сего думаю, що не буде
злишним і написати пару слів про Угор-
ську Русь, а властиво про одну єї часть,
про прашівську епархїю.

Прашівська епархія (заснована 1816
р.) лежить на захід від мункачів кої і
розтягає ся на території 6. жупаній:
Земплинської (західна половина), Шариш-
ської, Абауй-Торнянської, Боршодської,
Спішської (східна часть) і вкінці Гемер-
ської (лише кілька парохій). Всеї людно-
сти є на території прашівської епархії
близько 1,800,000.

Однак із сего числа греко-католиць-

ких вірних є лишень 184,000. Після на-
родности і мови є се маса неоднотїльна.
Що до мови можна би вірних праш.
епархії поділити слїдуючим способом:
100,000 є таких, що говорять чисто по
руски, 34,000, що говорять по сотацки,
21,000, що уживають крім сотацкої або
рідше рускої мови, ще й мадярської;
23,500, що говорять лише по мадярски
і 5,500, що говорять чисто по сло-
вацки.

Русини звуть себе виключно Русна-
ками і уживають лемківського говору,
однак їх бесїда не є всюди однакова. У
східній часті епархії (іменно в північній
Земплині) мова є далеко чистїйша як
приміром на Спішу, або в Шаришській
жупанії, де она сильно пословачена.

Від сих справдених Русинів на
південь і на захід живуть так звані Со-
таки. Їх мова виробила ся під впливом
рускої і словацкої і відріжняє ся від о-
бох. Її се так зване шаришко-словацке
нарічє. Що сї Сотакі (котрі впрочім се-
бе зовуть майже всі Руснаками після
обряду) були колись справденими Ру-
синами, про се годі сумнівати ся. В зна-
нім мені селі Чичаві нарід ще перед я-
кими 30—40 роками говорив по руски;
тепер вже готорить по сотацки, бо за-
був давню свою мову. Кілька кілометрів
півисше сего села якраз тепер відбуває
ся та сумна процедура.

Причиною сего факту є по части
та обставина, що наш народ живе тут
помішаний з римо-католиками, котрі вже
від давна уживають сего говору; по части
безперечною причиною того є также
брак просвіти серед наших селян, та
взагалї наші незавидні обставини, холо-
дність і байдужність інтелїгенції супроти
свого народу ітд.

Там, де наш нарід стикає ся з Ма-
дярами, перення наслідком висше пода-
них причин мадярську мову. Велика часть
таких напів змадярщених Русинів гово-
рить тепер по сотацки і мадярски, лише
мала їх часть уживає крім мадярської ще
і рускої (зіпсованої мови).

Ще низше від сих колишні Русини
забули вже цілком славянську мову і го-
ворять виключно по мадярски. Вкінці
є ще і часті Словаки, котрі говорять від-
мінно від Сотаків.

Розуміє ся, що як у мові і народ-
ности так в прочих етнографічних відно-
синах заходить не мала ріжниця у вір-
них прашівської епархії.

Одіж, звичаї, ба і сама натура і ти-
пичні прикмети відріжняють ся по околи-
цях. Те саме треба сказати і за матери-
яльні обставини. Серед гр. кат. живучих
на мадярським низї, на чорній, дуже пло-
дучій землі панує гаразд і просвіта.
Тимчасом чим висше від мадярського на-
ціонально-культурного моря і чим близше
до границі на північ, тим більша є нуж-
да морально-материяльна наших Русна-
ків.

Оповідши дещо про положенє наших
селян треба сказати і про інтелїгенцію
слів кілька.

Наша інтелїгенція складає ся пере-
важно із св'ященників і учителів. Іншо-
го звання людий є в нас дуже маленько.
Майже ціла та інтелїгенція є в залежно-
сти від мадярського правительства. Неза-
лежних людий, — крім кількох адвока-
тів нема. Так св'ященники як і учителі
одержують так звану краєву заплоту
(річно около 600—800 корон), тож нїхто
з межі них не сьміє зайняти ся політи-
кою, яка верховодів колола би в очи.
А треба знати, що в очах Мадярів всяка
проява народної свідомости значить
тільки «як вести шкідливу для держави
політику», агітувати, та бути „панславі-
стом“.

Се є головною причиною, що наші
інтелїгенти не зважають ся на нїякий

сьміливий крок. Кожний боїть ся, бо кожному залежить на ласці Малярів, в руках котрих є ціла власть.

Однак є ще й друга причина тому, що наша інтелігенція так дуже податлива. Іменно та, що переважна єї часть наскрізь змадарщена. З наших мадарських шкіл виходять цілком змадарщені люди, які обиджають ся і руками та ногами відпекують ся, коли їх назвати Русинами. Правда, що деяка часть їх в пізніших літах набере менше-більше свідомости (приміром в духовній семінарії пештеньській), однак і ся свідомість є за слаба, щоби з них поробити щирих народних робітників і провідників нашого поневоленого народу. Ми властиво не маємо своєї в тіснім розуміню слова інтелігенції, бо вона наскрізь пересякла чужим духом. В нас ледво чи знайде ся 10 святих, котрі уживають рускої мови в домашнім житю. Наші люди сьміють ся з інтелігента, коли він говорить по «простаки», бо не годні зрозуміти, що письменний чоловік уживає мужицкої мови.

(Конець буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Наради німецького відділу виконного (дев'яти) довели до певного роздратованя, котре дало привід до всяких толків, а в парламенті обговорювано вельми живо вість, що др. Сильвестер, голова сеї дев'яти, убігає ся о міністерську теку судівництва по міністрі д-рі Кляйн і або міністерства залізниць по д-рі Дершатті, тим більше, що сю справу він як голова дев'яти має в своїх руках. Таким способом наради дев'яти не причинили ся до проясненя політичного і парламентарного положеня, а висловлене недавно німецьким міністрам довіре не має великої тривкості. Німецькі вольнодумці переважно противні спільному поступованю з христ. суспільниками, а се вельми не на руку міністрови-президентови з огляду на те, що надходить конечність рішення вельми небезпечних справ міністерства просвіти і судівництва в бюджет. комісії. Бар. Бек переговорював отже з христ. суспільниками, а також з італійськими послами в справі університетській котрі засновини італійського правничого відділу у Відні прийняли би яко тимчасову полагоду справи, однак обстають при тім, щоби таки нарешті італ. університет був заснований в Тривесті.

Заграниця.

Вісті про нове угрупованє великих держав, про яке ми з денникарського обовязку згадали вчера, показують ся звичайними денникарськими здогадами. Се потверджує також Russische Rundschau. До тогож появил ся поважний голос під урядової „Россія“, котра зовсім рішучо признає на основі берлінського договору право Австрії до будови балканських залізниць і радо вітає заяву, що Австрія має на оці лише народно-господарські цілі на Балкані. Росія бажає і надаліше поступати спільно з Австрією в балканських справах і змагати як найбільшійше до одної цілі, не думаючи про порушенє цілости турецької держави.

Замітно, що також заповіджена денниками інтерпеляція, яка мала бути внесена в російській думі в справі балканських планів бар. Еренталя, не появить ся, а таким способом ціла буца викликана з тої нагоди починає втихати.

Італійські радикали в парламенті намагають ся усунути із народних шкіл науку релігії. В тій справі народне товариство католицької Італії внесло на руки міністра про-

світги Рави пропамятне письмо з 120.000 підписами, домагаючи ся задержаня науки релігії в народній школі. Дальші підписи збирають в тій справі, щоби ударемнити єї змаганя т. зв. „вільної школи“.

В Барцельоні заведено виїмковий стан наслідком частих атентатів бомбами. В парламенті критиковано вельми остро розпорядки видані в тій справі правительством і доказувано безхосенність їх, та вимагано знесеня виїмкового стану. Міністер внутріш. справ боронив свого становища, запевняючи, що наслідком єго заряджень всеж таки атентати не повтаряють ся так часто і то хіба у віддалених частях міста.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Харлампія; римо-кат.: Романи. — В понеділок: руско-кат.: Власія сщм.; римо-кат.: Вальбурій. — Ві второк: руско-кат.: Мелетія сщм.; римо-кат.: Маттея Свгф.

— **Скликанє парламенту.** Кореспонденція християнських суспільників „Austria“ доносить, що парламент збере ся на наради дня 17. марця. Єсли перед Великодними святами прийде до порозуміння помежи послами чеськими і німецькими, то тоді підчас великодної перерви, яка буде тривати евентуально і довший час, будуть скликані сійми в цілі уконститування і переведеня інших ухвал.

— **Спомини проф. В. Антоновича.** Професор київського університету Володимир Антонович пише тепер свої спомини, що обіймають великий період часу починаючи з кінця 50-их років. В першій частині своїх споминів проф. Антонович подає нарис громадських відносин на правобережній Україні перед знесенем кріпацтва, взаємин між поміщиками-Поляками і кріпаками-Українцями, розповідає про свої студентські часи і мандрівки по селах з метою вивчення народного життя, про свій конфлікт з польською шляхтою в приводу сих мандрівок, наслідком чого поспішались доноси на Антоновича та єго товаришів і адміністрація почала тягати їх по слідствах та допитах. Ся частина споминів проф. Антоновича уже готова і небавом має бути надрукована на сторінках „Літературно Наукового Вістника“. Проф. Антонович настільки відомий як учений і громадський діяч, що єго спомини матимуть глибоку вагу і великий інтерес для широких кругів українського громадянства. Спомини свої наш шановний учений пише українською мовою.

— **Народні представлення театральні.** Wien. Al. Ztg. доносить, що театр an der Wien наміряє урядити в ювілейнім цесарєкім році представлення всіх народних театрів Австрії. Будуть отже представлення в мовах: німецькій, чеській, польській, рускій, словінській, італійській і хорватській. Штuki мають бути чисто народні. Програма представлень буде оголошена по переведеню переговорів з директорами народних театрів.

— **Ловецький закон.** З Відня доносять, що ухвалений галицким сіймом проєкт ловецького закона відослано оноді з міністерства внутрішних справ до міністерства рільництва.

— **Посольські кандидатури.** Народний Комітет затвердив кандидатуру на сіймового посла з каменецького округу сільського: Якова Шебеца, господаря з Залави. В ставиславському окрузі полишено вільну руку повітовій організації. — Др. Андрій Чайковский зріє ся кандидатури в окрузі Самбір-Лука, а кандидатуру д-ра Окуневського в Косівщині. „Нар. Комітет“ цофнув. — Радикальна партія поставила отсих 7 кандидатур: Бучач: др. Сев. Данилович; Коломия: Пав. Лаврук; Косів: Юра Соломійчук; Надвірна: Іван Сандуляк; Самбір: Ів. Михас; Снятин: др. Кир. Трильовский; Тернопіль: Пав. Думка.

— **Остереженє.** Віденське бюро кореспонденційне оголошує інформацію, в котрій остереігає перед еміграцією до Канади зі згляду на фінансову кризу в Америці і з причини

відправлюваня робітників, позаяк заходять великі труднощі в узисканю там праці. — З Тривесту наспіла вість, що там приїхало вчера з Америки 2.000 робітників, котрі не могли вігде знайти роботи, а між ними багато Поляків.

— **Театр М. Садовського в Києві** відіграв д. 18. с. м. перший раз оперу Сметани „Продана наречена“. „Рада“ доносить, що театр був випроданий до останнього місця. Ческа колюнія в Києві явила ся в комплеті, а з провінції прийшли від чеських кружків привітні телеграми на руки дирекції. Оперу виставлено силами виключно театру М. Садовського, який грає переважно українську драму і народні оперетки. Тимто артисти краще грали, як сивали, як пише рецензент „Ради“.

— **Пос. Глебовіцкий протестує!** Pol. Corresp. дізнає ся, що у президента міністрів бар. Бека явив ся вчера пос. Глебовіцкий і в імени „Русского клубу“ і „Русскої Рад-и“ запротестував проти внесених українським клубом жалоб з причини надужитя галицких москвичів при виборах.

— **Залізнична карамболя.** При виїзді зі станції Максимівка за Тернополем зустріли ся лийн рано два тягарові поїзди. Машина і віз службовий та кілька дальших возів тернопільського поїзду вискочили із шин. Машиніст Фр. Свинкевич і наляч Садовий тяжко потовчені. Близьких тістий про сей випадок нема.

— **Залізничний рух** привернено на шляху Тереспін-Іване пусте.

— **Київська „Просьвіта“.** В недалекому часі шкільно-лекційна комісія київської „Просьвити“ розпочинає ряд популярно-наукових безплатних лекцій українською мовою. Перша серія викладів буде складатись з десяти лекцій, які мають відбутись протягом лютого і марця. Лекції (з медицини й природознавства) будуть відбуватись правильно щонеділі. читатиме: др. Ф. П. Лукіянов: Пошесні хвороби на людях; Качаловский: Про вулкани; др. А. Є. Черняхівский: Про живу клітку. Початок лекцій рівно о 6½ г. ввечері. Далі намічені такі лекції: П. І. Холодний: Як машина може говорити (про грамофон); В. Щербина: Про воздух; Яницкий: Про землю й інші планети; др. М. М. Орловский: Про людске тіло; др. Є. Черняхівский: Запомага при наглих випадках; др. М. М. Орловский: Про холеру.

— **Землетрясенє у Відні.** Онодішнє землетрясенє у Відні, як показує ся, не було так слабеньке, як то перші вісти були подали. Для ліпшого зрозуміня сего землетрясеня треба тут сказати, що оно іде завжди здовж лінії, зазначеної містами Любляна, Вінер Нейштадт, Баден, Відень та сягає до Чехії, а здовж тої лінії показують ся теплі жерела часто єїрчаної води, як н. пр. в Бадені. Землетрясенє дало ся почути о 10. год 11 минут вночі і було так сильне, що в метеорологічним заведеню повипадали всі олівці на тих приладах, котрі записують землетрясенє, а в місті викликало оно таки великий переполох. Одна партія з четвертого поверха в домі на т. зв. Франц Йосефс-Ке розповідає: Ми сиділи при столі. Нраз зачало дверми так трясти, як би їх хтось хотів виважити. Рівночасно крісла, на котрих ми сиділи, підкинуло в гору а звисаюча лампа почала сильно хитати ся як маятник то в один, то в другий бік і майнула чотири до п'ять разів. Під нашими ногами чули ми філястий рух, котрий повторив ся чотири до п'ять разів. — В домах на улицах Лерхен і Йосефштідтер землетрясенє було так сильне, що з креденсу поскидало столову посудину а в однім домі при ул. Костеллец, де на четвертім поверсі кілька осіб сиділо при столі і пили чай, скинуло зі стола кілька чарок з чаєм, а сидячими при столі вдарило одними об других. На одній з улиць на передмістю Альзер пепенуджені люди повибігали з домів на улицу і вернули аж тоді, коли поліція їх успокоїла. В т. зв. „Міщанськім театрі“, де вступала французка трупа пані Деспре, настав таки формальний переполох. Видцям здавало ся, що сцена підносить ся а амфітеатер довкола крутить ся. Аж по довшій часі удало ся публіку успокоїти. Немало

страху набрали ся два телеграфісти віденьскої сторожі пожарної, що сиділи в тім часі на вежі св. Стефана. Підчас коли оден з них лишив ся на варті, другий поклав ся був спати і вже був задрімав, коли нараз зачало ним то сюди то туди качати по тапчані, на котрім лежав. Переликаний пожарник схопив ся і хотів спитати товариша, що такого стало ся коли нараз з полицки на стіні впали перед него на землю з великою силою тарілка і стільничка. Оба телеграфічні пожарники так перестрашили ся, що ледви в дві години по тім могли успокоїти ся. Они дрожали на цілім тілі і ще на другий день не могли позбутися ся того вражіння, що вежа з ними хитає ся.

В Вінер Найштадт доносять, що там дало ся почути так сильне землетрясенє, що на многих домах завалили ся комини. В тій самій порі дало ся почути землетрясенє в Люблянї, Прешбурзі і Еденбурзі на Угорщині. В Прешбурзі було землетрясенє дуже сильне і далось почути як би сильний підземний удар, підчас котрого чути було підземний гук мов би від грому. В тій хвили дома затрясли ся так сильно, що аж балки затріщали. В Айзенштадті (Кіш Мартон) на Угорщині дало ся землетрясенє дуже сильно почути. Стіни кількох домів попукали і комини завалили ся, а серед людей настав такий переполох, що багато повибігало з домів на улиці.

— Засуд Штесля — як доносять з Петербурга — мотивовано тим, що він піддав Порт Артур, поки не вичерпано всіх засобів оборони а до того не надужив своєї урядової власти та допустив ся дисциплінарних проступків. Трибунал виїс злагідненє кари з тої причини, що Порт Артура облягала переважаюча сила, що під проводом Штесля боронила ся залогом з незвичайним завзятем, та здивувала цілий світ своєю хоробрістю, що Штесель відбив кілька приступів завдаючи неприємлеви величезні втрати, що протягом цілої облоги піддержував геройского духа серед оборонців а до того брав участь в трех кампаніях.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Надвірні. (Салі міска. Початок 7½ вечером. Білети продає Вп. Свищ, а від год. 6. вечером каса театру).

В неділю дня 23. лютого „Ой не ходи Грицю“ народний образ зі співами в 5 діях М. Старицкого.

— „Сто тисяч“ комедию в 4 діях Карпенка Карого відіграє завітній неділі о 7. годині вечер театр аматорів львівського „Сокола“ (ул. Руска 20).

— 3 Виділу „Бандуриста“. Слідуюча проба на Шевченкові великі вечерниці, які відбудуть ся вже 5. марца в салі львівської Фільгармонії, буде в понеділок дня 24. с. м. в комнатах „Бояна“ о 7. год. вечером. Просимо явити ся в комплекті.

— 3 Калуща. Довірочні збори філії Руского Товариства педагог. відбудуть ся дня 1. марца 1908 о 2. год. в салі „Народного Дому“ в Калущі. — Курівцева, голова. Козак, секретар.

— Відозва до членів неучащих на проби „Бандуриста“, одержана нами до поміщення, звучить: Amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas est. Панове Товариші, не погнівайтесь на мене, коли напишу Вам кілька слів правди і пригадаю Вам Ваші обовязки, які на Вас спали, коли до бровільно не змушені до сего ніким і нічим вступились в члени нашого хору. Вступленем сим зобовязали ся Ви добровільно, не тільки прийти раз на рік на загальні збори, побалакати з товаришами-співаками, поставити кілька високопарних внесків, але і учащати на всі проби, брати участь у всіх концертах, плекати народну музику і піднімати інші співацькі інституції. Не вжеж нема у Вас ні крихти почуття обовязку, точности і товариської карности. Чиж огонь сей, з яким з самого початку зачали Ви пильно учащати на всі проби, був соломяний? Так, соломяним він був! О тім може ся пересвідчити кождий, хто тільки тепер загляне на нашу пробу, де на 40 співаків прийде всего на всего 10 сталих, у котрих чуте до всего що красне і благородне не зістало ще придушене Вашою байдужністю і неточністю в сповнюваню своїх обовязків, і за тих 10—15 є в силі оден одержати оди-

нокий на цілій України-Руси академічний-музеский хор, на уровени вже, не скажу, столичного, але і провінціального, маломійского хору. Не можуть они сего зробити, і не годні. А Ви Панове Товариші, дійсні члени нашого хору, учасники загальних зборів (не проб) не журите ся тим і не встидаєте ся сего? Для того прошу Вас отсим публично, або приходіть на проби, і сповняйте точно свої обовязки, яко члени нашого Товариства, або заявіть своє виступленє і тоді не будемо мати до Вас жадного жалю. Бо в противнім разі буде Виділ нашого Товариства зневолений, спорадично не учащих на проби членів товаришів, запрошувати на тіж публично часописями. — Богдан Вахнянин, голова.

Телеграми

з дня 22. лютого.

Інсбрук. При вчерашних виборах до тирольского сойму з міської курії перейшли Німці: 2 християнські суспільники, 2 консерватисти і 3 вільнодумці; Італійці: 5 лібералів, і з католицкого сторонництва.

Софія. Болгарска преса обговорюючи справу намірених залізничних полунень на балканьскім півострові, визнає правительство, аби похиснувало ся нагодою і подбало о залізничне полуненє Болгарії з Туреччиною, причім преса надіє ся, що Австро-Угорщина попре той проєкт.

Париж. Звіт з останних битв в Мароку викликав в палаті послів живе занепокоєнє.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готел, реставрація і кагарня — ріг ул. Синкстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: Тимошук Гриво-рий, Коломия; Станислав Подгурский, Томашів; о. Борачок Северин, Яйківці; о. Созанський Іван, Черче; Софія Судник, Люблин; Григорій Дзундза, Бережана; Іван Лопатинський, Розвадів; о. Тимотей Василевич, Терембля; др. Д. Мальп, Бурштин.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набутти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Замовленя на

Насіне ярх, цв'ітів і наші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник оплатно і даром.

З поважанєм

(1—16). Зофія Голубінкова
Краків, Зелена 28.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Поручає ся дешево і совісне
Артистично ритівниче заведење
А. ЗІІМАН
— у Львові, ул. Синкстуска ч. 14. —
Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вівіски ратовані і лянї, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (13—?)

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а крість для цюгорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають полїси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізїю від таких обезпечень відступає „Дністер“ на добродійні ціли.

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекція або агенти.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер дістали агенти 969 507 К. провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотреня	„ 25.000 —

Селяне! асенуруйте ся від шкід огневих!

З друкарні В. А. Шийкавского.

Передплата
на «РУСЛАНА» виноситься:
в Австрії:
за чл. рік . . . 30 пер.
в пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:
чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареник ми їсти і душку ми вареник: а не возьмем мплости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. поноудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцевна в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланні» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Міністерство внутр. справ звернуло ся в 1892 р. в тій справі до долішньо-австрійської прокураторії скаргу (в тім була рука тодішнього, відомого із своїх поглядів ексц. шефа д-ра Ерба) о добромніне, а дол. австр. прокураторія висловила дня 24. лютого 1893 ч. 39.233 такий свій погляд, що у всім не може годити ся на виводи галиц. прокураторії скаргу і узасадненє єї добромніня з 22. червня 1889 ч. 12039 і оспорюваного розпорядку намісництва з 31. жовтня 1890 ч. 68.941, хоч згоджує ся в тім, що друга город. параф. церква повинна бути окремо трактована від народного інститута. Дол. австр. прокураторія скаргу була тої думки, що інститут Народний Дім, одержавши посвідченє намісництва на предложені статута ввійшов в житє яко товариство на основі закона про товариства і яко таке признано єго правительством яко власттю над товариствами і яко датею одної часті інститутського майна.

Однак міністерство внутр. справ стояло при тім, що тут розходить ся передовсім о зложенє іменем наукового фонду заяви в справі впису до ґрунтових книг а в звязи з тим о обезпеченє в ґрунтових книгах в інтересі не построчної ще другої город. параф. церкви взглядно в користь єї церкви. Міністерство внутр. справ було отже єї гадки, що та справа передовсім належить до обсягу міністерства ісповідань і для того звернуло ся там о виданє добромніня, взглядно о компетентну постанову, щоби опісля в тій справі видати в обопільнім порозуміню обидвох міністерств міністерське рішенє.

Справа згаданого рекурсу „общества“ Народ. Дому о стілько відносить ся до обсягу міністерства ісповідань, що тут розходить ся о рішенє питання, чи в ґрунтовій книзі м. Львова (ґіпот. виказ ч. 61) під конскр. ч. 78 положена реальність взглядно будовляні парцелі топ. чч. 101 102 мають бути інтабульовані в користь

інститута Народний Дім, взглядно ще не построчної тоді гр. кат. другої город. церкви разом з мешканєм для пароху у Львові, чи в користь „общества“ Народного Дому. Розвязка сего питання вимагає рішеня, чи актам даровизни з року 1849 і сл. належить признати характер придбань фондацийних, чи ні. Міністерство іспов. і просвіти стануло на тім становищі, що згаданим актам даровизни прислугує характер фондаций і згодило ся на виводи і узасадненє галицької прокураторії, як і

тут „Народний Дім“. Тими поданнями заявила Гол. Руска Рада правительству свій намір і своє бажанє, ввести в житє інституції, котрі вже з гори мали певну означену загално-хосенну ціль, — духовне добро, плеканє руского народного чувства, взглядю інтелектуальне подвигненє і розвиток рускої народности в Галичині, а єї цілі мали служити державним аєтковім предметам, котрі під управою міністерства внутр. справ творили табулярну власність не вільничо-редемпційного фонду. До єї заяви була „Гол. Руска Рада“ у Львові о стілько управнена, позаяк тоді она була одинокою представницею Русинів в Галичині, бо в ній тоді зосередили ся всі національні змаганя Русинів в суспільнім, культурнім і політичнім обсягу, а для того Головну Руску Раду признавано тоді органом для береження інтересів руского народу в Галичині також із сторони державної управи.

(Дальше буде)

*) Монастир Тринітаріїв основано тут в р. 1729, а цїсар Йосиф II звїс єго 1783 р. Відтак уміщено там в 1784 р. львівський університет з акад. ґімназією. Монастир, де містив ся університет, і церква, де містила ся унів. бібліотека, згоріли підчас бомбардуваня м. Львова 2. листопада 1848 р. З народним пробудженєм Русинів порушив парох Рудна о. Лев Трещаківський (на згаданім на початку єї розвідки засіданю) одушевленою промовою гадку віднести ся до всіх народів (також до Є. Св. Папи) о жертви і датки для засновин народного інститута руского, з чого опісля дійсно зібрано фонд (замітно, що гр. Альфред Потоцький дав 300 зр. конв. мон.). Єя гадка дала привід до того, що Гал. Руска Рада звернула ся до міністерства внутр. справ 28. серпня 1849. р. з поданєм також вже попередю наведеним.

Анатоль Вахнянин

род. 7. вересня 18.1. р. † 11. лютого 1908.

на становище в тій справі намісництва.

Як вже на початку єї розвідки зазначено, „Головна Руска Рада“ у Львові в поданнях до міністерства внутр. справ з 26. цвітня 1849 і з 28. серпня 1849 висловила бажанє, щоби рускому народови для загално-хосенних цілей даровано розвалини і згарища колишнього монастиря Тринітаріїв,*) в котрім в 1848 р. містив ся львівський університет і колишнього костелика тринітарського, в котрім містила ся унів. бібліотека (конскр. ч. 68) а іменно: а) для построчєня другої гр. к. городської параф. церкви у Львові і б) для утвореня народного інсти-

Автобіографія Анатолія Вахнянина. *)

Анатоль Вахнянин, родив ся в Сняві над Сяном в 1841 р., де єго батько, Клим, був євванґелістом.

В автобіографії своїй пише він про себе:

„Замилуванє до музики завдячую я своїй матери, Кароліні з Veith-ів, німкїні з роду, що своїх дітей з малку заправляла до пісні. В ґімназійних школах в Перемишлі (1851—

*) Вона була призначена для „Артистичного Вістника“, який однак перестав виходити.

1859) учився я в тогочасному співу під рукою професорів Серсавіого і Їборенца. Ця наука лежала в тодішній системі шкільного виховання. На т. зв. „Singstund“-ах, тричі в тиждень, співали ми легонькі квартети виключно німецьких композиторів. Задля доброго альтового голосу прийнято мене небагом (1853 р.) до хору в руській катедральній церкві. Хор сей заснував в сорокових роках єпископ Ів. Сіґурекій, а управу єго віддав в руки звиченого Чеха Нанкого. З того часу вперше розбудилося ширше замишування до вотного церковного співу в Перемишлі. Я співав в сьім хорі під наслідником Нанкого, згаданим Серсавіом, відтак під звисним нашим композитором Іваном Лаврівським, потім під Петром Любівичем і Седляком (Чехом). Тут я і мої численні шкільні товариші мали нагоду пізнати церковні композиції Бортнянського, Нанкого, Серсавіого, Львова, Ів. Лаврівського і Михайла Вербицького, тодішнього пароха в Млинах (біля Краківця). Перемишль був веначе розсадником музикального життя Русинів, в яким брали живу участь музикальні родини Раствецьких, Леонтовичів, Сінкевичів, Менцінських, Витопицьких, Лаврівських, Войтовичів, Носалевичів, Кордасевичів і других. Під приводом Ів. Лаврівського і Мих. Вербицького, двох сучасних руських композиторів, стала відтак побіч церковного співу звільна розвиватися і світська руська пісня. Молоді співочі сили збиралися в хаті Ів. Лаврівського і тут при допомозі старших виконували свіжо сконтовані ним твори. Згадаю лише про „Річку“ „Осінь“ та „Красну Зорю“, що в тім часі повстали. До Перемишля навідувався з Млинів дуже часто Мих. Вербицький і привозив свої твори; переважно укладані на мужеські голоси. Пісні ті йшли відтак в гурток гімназійної молодіж. В саді Менцінських (на Підгір'ю) лунала літнім вечером рідна пісня і будила до „свого життя“. В 1859 році понав я яко питомець духовної семінарії у Львові опять в музикальний кружок семінарицький і яко баритоніст брав живу участь в їх хоральних продукціях. У Львові існували тоді два хори, іменню Ставропільський під управою Рудковського і семінарицький під змінною управою ще лучших співаків. В 1861 р. завітало у руську духовну семінарію в перше твори Шевченкові, а з ними і деякі збірки українських народних пісень, як Коціпінського. Ми пізнали окремих характер укр. мелодій, вельми відрубний від німецьких або на німецький лад сконтованих хорів. Тут і поважився я вперше зложити квартет до слів Юр. Федьковича: „Чи знаєш де країна наша мила?“ Зі Львова повіс я українську пісню до Перемишля (1863), де відтак, покінчивши теологічні науки, одержав я (1864) місце суплента гімназійного. В Перемишлі засновала ся т. зв. „Громада“, а в ній повстав і кружок для плекання української пісні. Кружок розжився скоро, так, що вже в 1865 р. змогли ми роковини смерті Тараса одвести концертом, в яким Перемишль вперше почув українську пісню. В 1866 р. клинула мене судьба у Відень на філософію. Для мене розкрився новий світ: німецька класична музика побіч пісень західних і полудневих Славян. Я небагом опинився в чеській співачній „Spolk-y“, який під управою Ферхот-Товачевського став плекати і нашу пісню і взяв навіть участь в святкуванню пам'яті Шевченка, зааранжованим через наше молоде товариство академічне „Січ“ (1868 р.). Під кінець 1868 одержав я становище учителя гімназійного у Львові і опять лучила ся мені нагода, плекати рідну пісню між руською молодіжю. В р. 1870 заснував я статутове товариство музичне „Теорбан“, в яким учив музики звисний в своїм часі польський композитор Гуневич. Сей Гуневич і навчив мене учини сь композиції. Хор „Теорбана“ складався з молодіж, між якою визначали ся пізніше звисні артисти Закревський і Мишуга. По недостатку матеріальних засобів „Теорбан“, що містив ся таки в моїй приватній хаті, занедався.

Наші співачі сили лише від часу до часу громадили ся в „Руській Бесіді“, а частина

їх мусіла прилягти до других товариств музичних у Львові, іменню до хору Сіґіого, „Галицького музичного Товариства“, а відтак від 1881 р. до „Лютні“. Мимо того бодай в роковини смерті Тараса можна було що року вступати з концертами, на яких звеніла рідна пісня. Праця на полі музики була не легка. Жінство наше (крім панян Любівичів*) еоромило ся виступати на концертній естраді а до того з концертами нашими мусіли митняти ся до „Стрільничих“ та магістрацьких саях у Львові, бо „Народний Дім“ був для нас зачинений. Дперва в 1891 роком зуміли ми зорганізувати своє співацьке товариство, „Львівського Бояна“, в яким віддано мені артистичну управу. Історія розвитку сего товариства звисна. Твори свої я писав привагдно, без всяких претензій, бо ж я автодидакт на полі музики. Таким способом повстали хори мужеські „Молоді сні“, „Наша жизнь“, „По морю“ (до „Ярополка“ К. Устияновича), „Стиймо разом друг при друзі“, дві кантати на повитанє цесаря в часі гостини у Львові (1880 і 1894 р.), дві кантати в часі гостини архієп. Рудольфа у Львові і Тернополі (1887) з супроводом військових оркестр, а відтак заняв ся я враз з Порф. Бажанським видавництвом „Кобзаря“ (1885 р.) в яким згармонізував я деякі народні пісні: „Чи я в лузі не калина була“, „Ой, нависли чорні хмари“, „Чи се ж тая керниченка?“ „На долині, при Чигрині“ і др. Для хору „Льв. Бояна“ зорудував я кілька т. зв. „Вязанок з народних пісень“, для народних шкіл зложив „Церковний співак“ (виданий польським товариством педагогічним), а прочі мої слабії сили зужив я на чотириактову оперу „Купало“. Нині труджу ся по змові в „Висшій музичній Інституті“ в надії, що з сєї інститутції вийдуть „люде“.

Русини прашівської єпархії.

(Лист з Угорської Русі).

(Конець).

Прашівська єпархія має до 250 народних шкіл (так званих гр. кат.) по селах. Викладовою мовою є в них переважно мадярська, місцями мішана мадярсько-руска або мадярсько-сотоцка. Дуже часто лише катехизм викладає ся по руськи. Деякі учителі забороняють дітям навіть дома говорити по руськи, щоби досягнути тим більший успіх в мадярській мові серед мадярського люду. Само по собі в таких школах діти по правді навчать ся по мадярски, але в пізнійших своїх літах забувши мадярщину, не знають нічого майже з того, чого в школі учили ся. Додам ще, що наші учителі стоять тепер під острим надзором а від минулого року обов'язані навіть складати присягу на вірність мадярській конституції, вітчизні ітд.

Учителі праш. єпархії виховують ся головню в гр. кат. семінарії учительській. Викладова мова є в ній мадярська. Ученики „гр. кат.“ учать ся в ній також і руської мови (радіше церковно-московської), однак сей предмет викладає ся всего 3 рази на тиждень і то для всіх 4 класів разом, тимчасом мадярська мова викладає ся в 9 годинах на тиждень а німецька в 5. Та і спосіб викладання руського язика є як найгірший, так, що навіть на каліграфію і гімнастику звертає ся більше уваги як на руський язик. З тої науки нема жадної користі; ученики навчать ся ледво читати і то дуже слабо. Так само недбало учать руського язика в праш. гімназії.

Що до праш. духовної семінарії, то також не можу написати нічого відрядного. Вийшовши в середину семінарських

*) Певна Герміна Любівич вийшла за муж за проф. Вол. Шухевича, а її молодша сестра, Євгенія, є женою радника Ол. Барвінського.

мурів, не доведе ся там почути із уст питомців руського слова, хіба часом на жарт і то радше по сотоцки як по руськи. Всі предмети викладають ся по латинськи, декотрі по мадярски. Руське слово можна хіба учути і то рідко на годині церковно-славянської мови, хоч викладовим язиком є тут також мадярський.

Не диво отже, що серед питомців панує анти-русський дух. Переважна їх часть є ренегатами мадяронами, котрих найвисшим ідеалом є: дістати ся чим скорше на добру парохію, тай діждати ся тої щасливої тодини, коли по всіх наших парохіях буде ціле богослуження відправляти ся по мадярски, як се по мадярських околицях вже тепер діє ся.

Однак не можу сказати, що і тут серед питомців не знайдуть ся виїмки, себ то люди широго серця і теплих почувань. Народного духа придусити можна, але цілком убити не легко. Таких щиріших людей є тепер в семінарії з п'ятеро.

Щоби уявити собі, серед яких обставин їм живе ся, мушу написати, що коли двом з них прислано кілька галицьких часописів, звернувшись ректорат ті часописи посилаючому з допискою, що часописий підбурюючих проти мадярської національно-державної ідеї до семінарії присилати не вільно, а самим питомцям виточив карне слідство, з котрого ледво викрутили ся.

А треба знати, що в тих часописях не було ані одного слова не то про Мадярів, але навіть й про Угорщину.

В прашівській семінарії такі сумні обставини, що звідтам готові вигнати і найліпшого богослова за читанє заграничних часописів (особливо російських). Рік тому, чи два знакомий мені питомець дістав від свого вітця якісь часописи чи книжки російські і єго видалено із семінарії, лише по великих заходах прийнято єго відтак назад. Не ліпшу славу від російських мають в нас українські часописи, писані фонетикою. їх уважає ся у нас раз „ворожими мадярським національним ідеям і змаганням“.

Сумно дивити ся, що на наші Русини всьо спить, хоч серед Русинів, Словаків, Німців ітд. бодай який такий рух можна замітити. Не лише ми самі звикли до наших сумних відносин, але що більше нас уважають пронащими (в русько-національним розумінню) і чужі люди, особливо Мадяри. Розуміє ся, они тим дуже тішать ся. Они уважають нас уже „своїми“ і що правда, єсть у тім не мало радий. На нас Русинів глядять цілий мадярський світ яко певних — найпевніших мадярських патріотів. Проте, коли у нас говорить ся або пише ся, про національний рух серед немадярських народностей, ніколи навіть не згадує ся про нас Русинів. Ми в очах теперішніх політиків єсьмо Мадярами вживаючими поки-що руської мови, які однак аж горять бажанєм стати ся чим скорше „справдешними“ Мадярами після мови і обичаїв.

Так бодай пишуть і говорять про нас всюди, чи однак щиро і по совісти того не знати.

Є однак позначки, котрі вказують на се, що вони всеж таки не спускають нас цілком з ока. Коли денде запалить ся серед нас іскра національної свідомости, то они єї сейчас придусять і то дуже брутальною рукою. Можу сказати, що хоч у нас — на Угорщині — лична свобода може більша як у Росії, однак під національно-політичним зглядом у нас навряд чи не гірше ще, як там. Ви певне чули про ті сумні події, які лучили ся в листопадї м. р. у Черновій на Словацькій, де при посвяченню костела вбито 12

осіб, а багато ранено. Проте треба нам бути дуже обережними в національних справах. Вас певно не зможе здусити уже ворожа рука, бо вас багато і ви стоїте перед рядами ворога як рівні йому; в нас діло має ся цілком протилежно: наше число супротив ворога є зникоме.

Немадярон.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія, котра від Різдва відбуває засідання, щоби до дня 17. марця, на котрий має бути знов скликана держ. рада, не могла доси упорати ся з своєю задачею. Соймові вибори здержували певну частку членів комісії від участі в засіданнях і роботи і доперва тепер, коли вибори до декотрих соймів покінчені або кінчать ся, є вигляди, що держ. рада в означених дні буде могла дальші розпочати засідання і що на той час буде можна їй предложити звіт про бюджет. Однак як раз тепер мають прийти відрозуміти доси критичні розділи бюджету, іменню міністерства просвіти і судівництва, а з ними виринуть в різних відмінах всякі національно-політичні питання, домагання і спори. Христ. суспільна „Korresp. Austria“ звіщає, що міністерство обстає при згаданім в горі речинці скликання держ. ради, позаяк думає знов зробити в нарадах єї довшу великодню перерву, щоби дати спомогу до уконститування і нарад нововибраних краєвих соймів. З иншого христ. сусп. жерела Reichspost дізнаємо ся знов, що в тім таборі проявляє ся роздратоване проти правительства, так що значна частина христ. суспільників в будж. комісії думає голосувати проти бюджету міністерства просвіти, а се іменню задля того, що міністер Мархет задля нападу німецько-радикальних студентів в університеті в Градці на католицьких студентів не потягнув напасників до одвічальности і примірно не покарав. Тим способом бажають приневолити міністра Мархета, щоби виснував для себе відповідні послідовности.

Narodni Listy знов запевняють, що наслідком рішення Хебського (Егер) суду окр. в язовій справі так заострили ся відносини між Чехами а Німцями і правительством, що положене в кабінеті бар. Бека вельми поспувало ся. Язикова справа в Чехах домагає ся рішучої полагоди, а др. Крамарж після наради з б. міністром Пацаком і провдником чеських катол. народонців Грубаном пересправляв з бар. Беком і звернув бачність на роздратоване і невдоволене в чеськім таборі. Той сам дзевник звіщає, що бар. Бек має зараз після виборів до чеського сойму покликати провідників чеських на нараду в справах бюджету міністерства просвіти і судівництва, а вислід єї наради буде у великій мірі зависимий від того, чи всі німецькі послы (отже й христ. суспільники) зединять ся знов до спільного поступовання чи будуть іти окремо. Однак до такої згоди одноцілої між німецькими вольнодумцями (девяткою) а христ. суспільниками (до злуки в т. зв. дванадцятку) імовірно не прийде задля змагань вольнодумців в цілі обкросня обсягу діланя міністерства робіт, яке має обняти христ. сусп. міністер др. Гессман.

Reichspost довідує ся з певного будапешт. жерела, що ще мали в грудні предложили независимці монарсі про пам'ятне письмо з домаганнями у народовленя угорського вій-

ска (по мисли т. зв. програми девятки) і під такими услів'ями заявили згоду на підвишене контингенту новобранців і плат офіцерських. Автором сего письма має бути близький свояк міністра Зічого Алясара. Домагання висловлені в тім письмі відгравали вже певну ролю підчас розправ в делегації, однак зустрінули ся з опором в найвисших кругах. Через те розбила ся справа підвишеня війск. плат, а доперва після межинародного заворушеня викликаного балканськими залізничними плянами виступають Мадяри знов з тими домаганнями.

Міністер війни Шенайх в суботній промові в делегації, настроний вельми елеґійно, заявив, що він не може заручити, що державна рада заздалегідь буде повідомлена про нові умови що до нових уступок війскових в користь Мадярів, однак запевняв, що, як довго він стоїть ва чолі міністерства війни, не грозить армії ніяка небезпечність. Вказав при тім, що наслідком сучасних відносин „армія усихає“, і що „в даних обставинах“ було би рішене військового питання більше бажане, як теперішній стан. Виходилоб із сего, що „треба ратувати, що ще уратувати дасть ся“, але насувають ся поважні сумніви, чи і так уже справа не посунула ся за далеко.

Заграниця.

Анґлійська нота в справі нової умови про балканські справи, яку тепер подали дзевники, згоджує ся зовсім в найважнійших точках із змістом урядової заяви російського правительства в тій справі поданої в „Росію“. Нема сумніву, що обидві єї заяви оповіщено в порозумінню між обидвома правительствами.

В сій ноті заперечує ся рішучо, на чоб то між Росією і Анґлією зроблено нову умову про балканські справи, але за те обидва правительства є тої думки, що „самостійне поступоване“ Австрії в залізничних справах додало султанови відваги до опору проти македонських реформ. „Росія“ признає, що ніхто не може Австрії заперечити права до будови залізниць в новобазарськім санджаку. Але коли Австрія старала ся о дозвіл на будову балканської залізниці, инші держави домагали ся переведеня реформ в Македонії. Султан згодив ся на тамто, але відказав домаганню инших держав рахуючи на Австрію і се викликало невдоволене задля поступованя Австрії.

Отсе узасаднене має всякі позначки імовірности, але по стороні анґліско-російській є далеко більша міра нешироости. В тій самій „Росії“ напечатав Анґличанин Вілліам Ле Кес звіт з подорожи, яку з порученя балканського комітету відбув на Балкані в справі будови залізниць і у всіх правительствах, а також в Царгороді засягав відомостий про н.-базарську і про російско-італійську транверсальну конкurreнційну залізницю. В Букарешті, Білгороді, Софії і Царгороді покликавав ся він на те, що знає про обидва залізничні пляни а льондонський комітет балканський бажав би знати, яке становище займуть правительства балкан. держав в тій справі. Отже насуває ся питання: звідки знав балканський комітет про пляни бар. Еренталя? і чи супроти того можна говорити, що пляни бар. Еренталя були несподіванкою для европ. держав? З того всего показує ся, що зворушене викликане проти бар. Еренталя було штучно приготовленим маневром (а вторували сему п. Новіцкий у всепольскім Slow-i і єго знакоми в Zeit-i і N. Wiener Journal, розтрублюючи про конечність димісії бар. Еренталя), а сей маневр був хитро устроений московськими панславістами. Тепер они намагають

ся повалити міністра війни Редигера, яко нібито прихильного Німеччині, що нібито він знов намагав ся звернути бачність Росії на далекий Схід і тим способом дати вільну руку Німеччині в Европі, а єго місце має заняти генерал Іванов, любимець цариці-вдови і довіреник панславистів. Росія має занехати будову фюоти, а звернути свою діяльність проти Туреччини і Персії. Сему змаганню пособляють в думі кадети, що з лібералів перекидають ся в панславистів і зотривожують Ізвольського інтерпеляцією в справі новобазарської залізниці та припирають єго, щоби ратував загрожених „славянських братів“ на Балкані, а ті самі кадети скликають до Москви „конференцію визначних політиків усіх славянських країв“, щоби стати проти змагань Австрії на Балкані (можливо, що послы Марков і Глебовіцкий там поїдуть!).

Заяви співчутя

з нагоди смерти бл. п. Анатоля Вахнянина наспіли дальше в телеграмах (під адресою „Просвіти“ у Львові):

Перемиска філія виражає свій щирый жал з причини смерти першого голови і основателя „Просвіти“.

Вирази жалю і щирого співчуття складає отсим Родині Покійного Анатоля Вахнянина голова бобрецької філії „Просвіти“ — Др. Гвоздецький.

На руки Родини приспіла заява співчуття від п. Михайла Потучка, старости в Босні.

В останній хвилі одержав проф. Студинський від проф. університету і віцемаршалка сойму д-ра Стефана Смал-Стоцького отсю заяву співчуття:

Смерть Вашого тестя, мого доброго учителя і приятеля, дуже глибоко мене діткнула. Прийміть вираз мого найглубшого жалю по поводу утрати єї і будьте ласкаві переповісти сей мій жал Вашій Високодостойній Пані і Тещі. Най Бог Вас як найскорше потішить.

Новинки.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Мелетія сщм.; римо-кат.: Матея Сигф. — В середу: руско-кат.: Мартиніяна прп.; римо-кат.: Вікторія з А.

— **Виборчі вигляди.** Завтрішного вторника відбудуть ся вибори соймових послів в 74 сільських округах, а се в 47 округах східної Галичини а в 27 західної. Gazeta Narodowa, котра стоїть в близших зносинах з міродатними кругами, подає в останнім числі здогадуваний вислід соймових виборів, які, если би здійснило ся пророцтво Gaz. Nar., були би страшним погромом для нашої народної ідеї. На основі вислїду уривиборів — пише Gaz. Nar. — повинно би в 47 сільських округах східної Галичини зараз при першім голосованню припасти 23 мандатів польским кандидатам, 8 староруским, а 4 українофільским (се терміни часто уживані в Gaz. Nar.), а в 12 округах прийде імовірно до тінейшого голосованя. В тих 12 округах, числимо, що при тінейнім голосованню вийде 5 польских кандидатів, 4 українські і 3 старорускі, так що загалом у східній Галичині перейде: 28 Поляків (24 консерватистів, 1 признаючи ся до народовой демократії, 2 до демократії безприкметникової і 1 людовець), 11 старорусинів і 8 українофілів і радикалів. Если би се сповнило ся — пише дальше Gaz. Nar. — то можна би вже мати погляд на загальний вигляд сойму. З 31 міських мандатів і торговель-

них- палат вийде імовірно 4 консерватистів, 26 демократів ріжного відтінку і 1 центро-вонець, а з 44 мандатів більшої власности консерватисти. Будучий сойм, зложений з 161 членів, складав би ся з:

77 консерватистів (24 зі східної Галичини сільських громад, 5 з зах. Гал., 4 з міст і 44 з більшої власности), 29 демократів ріжного відтінку, 19 людовців, 2 центровців, 3 Стояловців, 19 Русинів, 12 вірилістів.

— Жадане румунських катедр на університеті в Чернівцях. Як доносить N. fr. Presse румунські слухачі віденських академій скликали в середу збори, на яких явив ся також посол др. Аврель Ончул. Бесідники вказували на брак правничого факультету в Чернівцях з румунською викладовою мовою. Дальше жадано катедр для румунської історії на філософічнім факультеті в Чернівцях. Збори ухвалили резолюцію, в якій румунське акад. студентство у Відні домагає ся заспокоєня національно-культурних потреб румунського народу і визнає румунських послів, щоб взяли справу в руки. — До сего додає черновецька «Буковина»: Заходи Румунів о заложення кількох румунських катедр на черновецькім університеті для нас симпатичні, лиш заразом буковинські Русини, як найчисленніший народ на Буковині, в разі заложення румунських катедр мусять і собі домагатися того самого права.

— Костюмово-масковий вечерок з танцями в саях львівської «Бесіди», перша того рода забава у Русинів, числив багато гостей. Маскованих і в костюмах було кільканайцять пар, за те прийшло много цікавих на оглядини. Поміж перебраними визначали ся: циганка, Тиролька, Япанка (хлопець), жид, тореадор, смерть і Француз, а по відмаскованню дістали обіцяні нагороди циганка і жид, перша «золоту» бранзолетку, а другий «золотий» перстень з «брилянтом». Забава протягла ся до рана. При забаві зібрала Італійка (п-ї Мат.) 14 K з розпродажі помаранч на руску захоронку.

— Українське бжільництво, ілюстрована часопись, яка виходить в Петербурзі (ул. Конная 5), містить в 2. ч. з сего року дуже інтересні статі для пасічників. Між дрібними статейками находимо цікаві вістки, написані М. Сумцовом, про бжільництво на Україні в старовину. Стара Україна — каже авто — кохалась в бжільництві; солодкий мед був дешевий; бжола весело гула, користуючись нечисленними липовими лісами і буйними степовими травами. Між иншим багато пасік було по монастирях та церквах. Вже за давні часи, до татар, на Україні-Руси князі, будуючи церкви, наділяли їх «бортневими землями». Тим же шляхом простували великі пани, дідичі, козацка старшина. Церковні пасіки були вільні від податків, і навіть татари не брали з попів медової дані. Було з сего боку добре, та минулось, і вже в XVIII століттю зрідка згадують про церковні пасіки, — ознака, що вони йшли на знищення, а в XIX століттю церковні пасіки попадають ся вже не часто, наприклад, в Ямволськім повіті в селах Климашівці і в Заміхові. В описній книзі змиївського Никольського монастиря 1702 р. зазначено, що сьому монастирю належали дві пасіки; в одній було 150 вуликів, в другій 100. Лыпиновському монастирю в Білгородцені було в 1754 р. наказано «пчелу расплодить».

— В пастир. посланію німецьк. епископату просимо справити отей печатні похибки: в Ч. 30. стор. 2. ряд 6. сьвятої віри замість сьвятої вілі;

» » » » ряд 8. повного опечаленія зам. повинного опечаленія;

» » » » в передостатнім уступі по словах: над мотивами пропущено слова: тим ліпше зрозумієте, як конечно було, щоби Богом ітд;

в Ч. 31. в першім уступі, 7. рядок по словах: повний погляд вставити: на блуди а в слідуючім рядку має бути: в наших часі грозять зам. грозячим;

в Ч. 32. в першім уступі, передост. ряд, перед словом: філософія вставити: конечно;

в Ч. 32. в третім стовпці з гори, 1 ряд має бути: Що лише може зам. що лише можна;

а тамже 5. ряд з гори має бути: обертаємо зам. обережаємо.

Оповідки.

— Вечерниці з танцями на дохід Захоронки відбудуть ся в суботу дня 29. лютого в кімнатах «Бесіди». З огляду, що дохід з вечерниць і забав є головним жерелом удержання товариства, виділ запрошує всю львівську як і замісцеву громаду на ці послідні вечерниці сего карнавалу.

Телеграми

з дня 24. лютого.

Відень. Посольська палата, яка збере ся 17. марця, крім бюджету поладнає також проєкту що до міністерства публичних робіт та кілька инших законів, а між ними торговельний договір з Сербією.

Магдебург. Magd. Ztg доносить з Петербурга, що коронна рада під проводом царя ухвалила коштом 240 міл. рублів відбудувати флоту. Сели би держ. дума не ухвалила тої квоти, то буде розвязана. Думські послы навіть з крайної правиці є проти ухвалення того кредиту.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 17. до 23. лютого 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.25—11.45 K
Жито	10.35—10.60 K
Ячмінь броварняний	7.45—7.80 K
Ячмінь на пашу	6.50—7.00 K
Овес	6.30—6.55 K
Кукурудза	8.50—8.70 K
Просо	8.35—8.60 K
Горох до варення	9.35—10.00 K
Горох на пашу	7.00—7.50 K
Бобик	6.60—6.80 K
Конюшина червена	85.00—95.00 K
Конюшина біла	35.00—45.00 K
Конюшина шведська	80.00—95.00 K
Тимотка	32.50—35.50 K
Ріпак зимовий	15.65—16.00 K
Насіне конопл.	9.75—10.00 K
Хміль	45.00—60.00 K
Насіне льняне	10.00—10.25 K
Льнянка	11.00—11.25 K

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 23. с. м.: Алексей Саяк, Бурштин; Мария Сосновська, Тернопіль; Валерия Матковська, Стрий; Ізидор Романович, Броди; Сильвестер Герасимович, Лешнів; Іван Фірман, Камінка струмилова; Михайло Пристані, Рава руска; Тимотей Станчак, Ростов на Дону; Евген Петрушевич Сколе; Мария Попова, Коломия; Володимир Дутка, Загірє; Олександр Царевич, Козова.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. сьвідомств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуериях.

(19—24)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінційні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломия	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50+
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10+
Брухович	7.10	12.40	1.45+	4.50	8.20
Брухович	10.05+	—	3.25	5.30	9.35H
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Ряшева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломия	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.28	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10+	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34H
Брухович	9.05+	12.41+	3.45	7.10	11.35+
Зимної води	3.45	8.40	4.05	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою J.

Перевірка

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Арії:

за чотирі роки... 20 пер.
за п'ять років... 10 пер.
за шість років... 5 пер.
за сім років... 170 пер.

За місяцем:

за чотирі роки... 16 рублів
за п'ять років... 96 франків
за шість років... 8 рублів
за сім років... 18 франків

Подорожувати по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареники не їсти і думати не вареники: а не возьмемо милої і віри не возьмемо.
Бо руски ми серце і віра руски.» — З Русланових писем М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сильно напереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порту. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Соймові вибори в Галичині.

Сейчас відбуваються соймові вибори з руских громад, котрих вислід подаємо, на скільки він звисний перед виходомашого дневника, на иншим місці. Одне цікаво буде для нашої суспільності познакомити ся із статтею, яку в тій самій подала віденьська *Konservative Korrespondenz* з 22. лютого. На скільки рийн є образ поданий про можливість влїд виборів галицьких в *Kons. Korr.*, паже нижшій день.

Тепішні вибори до галицького сойму, пиш *Kons. Korr.*, мають особливше значіння конститутційного і національно-політичного розвитку краю. В слїдуючій свої соймовій має бути взята під обради їхвалена виборча реформа, корі полатоду проволочка минувша сего соймова. Наслїдком того *beatipossidens* докладають всяких заходів, щоби виборчій кампанії спасти свій дотеперній стан посїдання і тим способом не пустити з рук рішеня в справі виборчореформи.

В тї цілі переведено зближенє між польськими консерватистами і людовцями, яке доведе сих останних до злуки з польським колом в держ. рїї. Таким побитом думають кон-

серватисти з підмогою людовців спинити змаганя всеполяків і в польськїм колї керму знов взяти у свої руки. А що тепер консерватисти наслїдком зближеня зглядно порозуміння з людовцями мають вільніші руки, намагаються не лише опанувати сїльські округи в східній Галичині, але й бажають відбити всеполякам деякі мїйські мандати. Польські соціялісти намагаються бодай у Львові і Кракові здобути для себе мандати, що їм доси не вдавало ся, але чи тепер будуть щасливші, можна вельми сумнівати ся.

Взагалї можна сказати, що сучасний рух виборчий виявляє до певного ступня утому після парламентарних виборів і наслїдком того (з виїмкою двох кривавих подій: одної в східній — другої в західній Галичині) рух був доволі спокійний, хоч з огляду на виборчу реформу соймову можна було сподівати ся живішої агітації.

В рускїм таборі виявив рух виборчий цілковите роздробленє, що не може вплинути на корисний для Русинів вислід виборів. Заостренє між рускими націонал-демократами (українським сторонництвом) а москвофілами наслїдком відомих подій в держ. радї, так розширило і поглибило пропасть між обидвома таборами, що обидва йдуть зовсім самостійно і поставили у всіх округах руских сїльських громад своїх кандидатів, котрі себе вельми

завзято поборюють. Рускі радикали з д-ром Трильовським і д-ром Бачинським на чолї, хоч засїдають в однім спільнім клубі держ. ради, ідуть також самостійно до виборів і ставлять в многих округах східної Галичини своїх кандидатів, покладаючи надїї на радикалізованє руского селянства.

Польський центр. комітет виборчий (*Rada narodowa*), котрий стоїть в тісній звязи з правительственными кругами, піддержує москвофілів в тій думцї, що ослаблять вигляди руских народ. демократів і спиняють національні змаганя Русинів. Але все те є з одного боку самообманом вважати москвофілів консерватистами, а з другого боку *Rada narodowa* може сею політикою довести в будучині до вельми шкідлих наслїдків як для руского населеня, так і для монархії.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

Передаю руській публицї спомини бл. п. Анатолія Вахнянина. Писав їх Покійний на мою просьбу. Богато подробиць пригадував Покійному рідний брат, проф. Іван. В маю 1907 перебували они оба в Карльсбаді, перший для товариства жінки а другий для ліченя. Там почав писати Покійний свої спомини, а про-

Слівц до справи „Bogurodzic-u“

(По причї замїтки д-ра Щурата „Нові го-лоси“ ітики про Грюнвальдську пісню“).

В 9 ч. «Дїла» з 1907 р. подав др. Щурат амїтку під повисшим заголовком, якї я їзза инших важних занять тоді не цоглянув. А що небавом вийде збірне виданє моїх дрібніших історичних праць, печатаних в „Записках Наук. Рів. ім. Шевч.“ і в „Руслані“, до чого треба було неодного доповненя, тож я цоглянув до згаданой замїтки д-ра Щ. з огляду на се, що й моя полеміка з ним в справі „Bogurodzic-u“ (оповіщеня в „Руслані“ 1907, ч. 72—80 і 82—84, якї не вийшла в осїбній відбитцї) буде так перепечатана. Не думаю відповідати д-рови Щ. на се, що він називає тепер мою полеміку, написану у власній обороні перед єго недорічною аргументацією і низькими напастями: «кпинами і брутальними лайками», бо вже в моїх статях показав я, що ними послуґує ся якраз сам др. Щ., який старає ся побити мене такими «чесними» способами,

як клевета, фальші і неправда. Константую лише слїдуючий факт. Др. Щурат, який пише, що я після єго «аргументів» вю ся „мов роздощана змїя“, заповідаючи, що не видить „найменшої потреби полеміки“ зі мною, дав тим найвиразнійший доказ, що уступає з поля битви, чи иншими словами, капітулює переді мною. Бо не побідник, а побіджений уступає добровільно з поля битви. Згаданий «аргумент» д-ра Щ. вистарчить проте хїба для ширшої некритичної публики, а не для людей, що хоч троха мають понятя про історичну критику. А позаак др. Щурат моїм річевим аргументам не старає ся зі своєї сторони протиставити ніяких річевих аргументів (очивидно не маючи спромоги їх подати) і вдоволив ся таким „аргументом“, що зі мною не варта дальше заводити полеміки, тож я приневолений напаятувати поновно таке єго поведєнє яко нечесне й не лицююче чоловікови з академічним степенем.

Неправдивим назву висказ д-ра Щ., начеб то я єго праці не хотїв нічого признати, бо не будучи фільольогом, я

до єго фільольогїчних висновків не мішаю ся, а тим самим їм нічого признавати або непризнавати не можу, але побачить др. Щ., коли я єму ще раз отверто повторю, що єго історичні висновки зовсім хиблені, що я єму виказав аж два рази й чого він не потрафив доси збити ніяким річевим аргументом, а накинув ся на мене за (будь-то би) «нищенє» єго праці. З сего виходить, що д-рови Щ. ходить не о дослїд правди, а о те, щоби всі критики єму безвглядно притакнули, бо так він хоче! Та на щастє в науцї є ще свобода думки, є ще й люди, які инакше глядять на справу, чим ширша некритична публіка! Вжеж і проф. Яворський („Новая гипотеза“ о происхождении т. наз. Грюнвальдской пїсни, Київ 1907 ст. 22) каже, що історичні висновки д-ра Щ. «приходиться, конечно, подобно «роману» о св. Кингї и Богухвалї проф. Брикнера, отнести къ розряду произвольныхъ и праздныхъ мудрствований или даже просто гаданий». Щож до слів д-ра Щ., що редакція «Руслана» улекшує мені «нищенє» єго студії, «фальшуєчи допи-

довжував свою працю в місяці серпня 1907 р. в Спасові, в домі о. Тита Ковальського, та не закидав її у Львові перед невідомою смертю. Не довелося Покійному докінчити почату роботу, не довелося вигладити оповідане. Покинувши начерк, який видаю друком, бо і він розказує нам багато такого, про що ми, молодші, не знаємо, а що було би на віки пропало, хотьби тому, що охочих до списування мемуарів в нас не багато. Оповідане міщу без змін. При кінці подаю деякі замітки з сучасних видань, на які Покійний покликався, а які доповняють в деяких спомини. Не помину також деяких листів Покійного, що рівнож в неодмін зліюструють його життя та працю, працю дуже широку і запорадливу.

Ж. С.

I.

Мої родичі вислали мене до школи в вересні 1847 році до Перемишля, де була т. зв. Hauptschule (Головна чотирокласова нормальна школа) з німецьким викладовим язиком. Позаяк мешкав я у мого вуйка Круліха*), секретаря (der Kreishauptmannschaft) окружного староства (старостою в Перемишлі був тоді Саар (Saar), то мене посаджено в школі в першій лавці на краю, а як стій заправлено до науки німецького язика на т. званім Fibel-ю. Після тогочасної дидактики при кождім фібелю була рогова «сказівка», якою треба було указувати на ті німецькі букви, які проголошували учитель Срочка, убраний в зеленковатий мундур урядничий з синіми викладами. З цієї науки виніс я у першій півроці стільки знання, що при класифікації одержав я повну другу класу. В другій півроці мав я вже першу класу, в слід за чим переведено мене вже з т. зв. (Stube) штурби до I класу. З сего року лишився мені в пам'яті похорон еп. Свйгурського в хвилі, коли домовину його виношено з старої палати єпископської до церкви. Відтак тямлю і те, що на трьох святих, вийшовши зі школи і з'ївши хліба з маслом на друге свідання, я за намовою мого старшого о 1 1/2 року брата Кліма дезертирував зі школи домі, до Сіняви, щоби у мамі поповісти печених перогів з маком. В двійку пустилися ми о 11. год. рано в дорогу а десь під вечір опинилися в Мунині в коршмі під Ярославом на нічліг, не маючи при душі ні одного дудка, ні одного простого крайцаря. В коршмі в Мунині застали ми багато селян в добрім настрою духовім. Там вперше почув я слово: конституція (11/2. 1848), про яку, видно, ішли вже вісти. Якийсь селянин розпитавши нас, звідки ми і куди вандруємо, дав нам закувати хліба,

*) Круліх мав за жінку Анну Veith, природну сестру моєї матери Кароліни. В них була донька Франя і два сини, Густав і Отто, які опинилися відтак у війську.

си з Відня про реферат І. Зіліньського на славянськй семінарі проф. Ягіча*), то се вже річ самої редакції, з ним розправити ся, щоби др. Щ. другим разом більше числив ся зі словами й не чернив часописи з вдячності за се, що она йому нераз відступала гостинно своїм співці.

Берлін, в лютім 1908.

Др. Богдан Барвінський.

*) Отся напасть д-ра Шурата, начеб то редакція „Руслана“ сфалшувала допис з Відня про реферат д-ра Зіліньського, стає найліпшим доказом его безличності, з якою він поступає. А на доказ сего маємо ми в редакційнім портфелю документи, ба навіть лист самого автора дописи з Відня з власноручним підписом, котрий ми держимо в тайні, але готові в суді перевести доказ правди. Так то поступає, чоловік із степенем академічним і професорським становищем!

Редакція „Руслана“.

якого шкірку натар чісником. Була се знаменита страва для порожнього жолудка. Коршмар (жид), знаючи мабуть, що ми попівські діти, рішив ся нас переночувати. І вже приніс для сонних вязанку сіна, щоби постелити нам під широким столом посеред хати, коли нечаяно в дверех коршми ми побачили поліціяна вусатого в синім мундурі, а за его плечима рідного вуйка (брата мамі) Вільгельма Veith-a, що вибрав ся в погоню за дезертирами per Extrapost. Поліцай поцілював мене в лице, випровадив нас з коршми, а вуйко дав нам відтак на дворі по гостинцеві (легкою рукою) понизше кабатиків німецьких, в які тоді школярів убирано. По повороті до Перемишля всаджено нас на кілька днів до ліжка, небавом приїхали і родичі, привізши з собою смачні пероги з маком. За утечу на нас не гримано, лише батько мусів за Extra-почту заплатити 26 шайних гульденів. (На срібного гульдена йшло 2 1/2 Schein-их гульденів, вартости по 24 кр.). По повороті ми дізналися, що за нами не лише глядали по всіх усядах (навіть по кльоаках в шкільнім будинку), але що з наказу старости навіть поліцай вибувнював по місті (по польски) Oznajmuje się każdemu, że dwa chłopcy zgineli). Утечу нашу провірено однаков аж при помочи жовніра, що стояв на варті в сім часі перед нашою кам'яницею, де на I. поверсі мешкав майор від перем. полку Mazzucheli. Жовнір сей сказав, що два хлопці пішли о 11. год. дорогою (з теперішньої водної улиці) в наурямі до Сяну (до мосту).

Ось так сумно покінчила ся наша Одисея. З сего року лишило ся ще в моїй пам'яті проголошене конституції. Нам сказано, що вечером будуть „читати конституцію“ в ринку. Ми з братом пішли вечером на ринок. Ринок був ілюмінований, а на освітлених камінних сходах, що ведуть з ринку в гору (коло кам'яниці Шайрінга і Манявського) читано справді сю конституцію.

На ринку товпила ся глота народа. Про конституцію я нічого не чув, знаю лише, що вернув я домі без шапки. А мали ми з братом, яко льояльні малі горожани австрійські, німецькі шапочки, крою офіцирських шапочок або т. званих «штифтів» (молодих хлопців з «Stift-y», закладу військового, з котрого ті «штифтяки» виходили на кадетів і офіцирів. «Stift» сей був уміщений в кам'яниці на право від повзутського костела (де містились військові магазини). Наші льояльні шапки хтось поздирав нам з голови, бо так веліла конституція. Натомість бачили ми пізнійше по уличах старших людей або в конфедератках, або в баранкових шапках з занавісами, де містились синьо-жовті кокарди. Небавом потім (в котрім місяці — не тямлю) явили ся в Перемишлі т. звані руські «фрайкури» („Frei-Corps“). Військо пішло на Угорщину, а в Перемишлі вербував до «фрайкурів» (в червоних мундурах) старшу молодіж о. Іосиф Левицький (мабуть тодішний капелян владки Гр. Яхимовича). В хаті вуйка Круліха почув ми, що на Угорщині є якась революція, хотя значіння її ми не розуміли. Що дня приносив вуйко зі староства всякі вісти з боевища, які то вісти привозили окремі післанці (штафети). В хаті були на перемену радість і сум, після того, які вісти приходили. Стара приятелька доми Круліхів, панна Броза, велика австрійська патріотка (з чорно-жовтими стяжками при капелюсі до лица) плакала нераз. Тоді ми догадували ся, що нашим військам пішло круто. Чули ми також нераз, як Круліх і Броза відказували на „полюсів“ (Поляків). Хто носив під той час вуси або навіть бороду, той вже не був льояльний. Урядники всі мусіли бути гарненько виголені. Дехто лише носив в округ лица фаворити.

В 1848 р. (місяця не тямлю, мабуть було се літом вже) дано в Перемишлі (в салі магистрату) перше руське театральне представлення, в яким грала донька старости Саарівна, мабуть Клявдія Алексевич і сини крилошанина Вітушинського (Янко, що був відтак секретарем найвис. трибуналу у Відні, і его брат Теофіль, пізнійший лікар в Долині). Тямлю,

що мене яко малого росту гя висаджено на піч. Граво мабуть штуку «Кікіохотник».

В сім році переходили чз Перемишль літом московські війська до Угдини. В Круліха в кам'яниці на подвір'ю яла каса воєнна на возі та при ній москвські салдати. Одного недужого лічено на полю в сей спосіб, що фельчер обтулив недому голову, відтак трубкою з рога, приложую до голови, смоктаючи, натягнув ему го на голову, яку відтак перерізував на охрест якої висмоктував відтак кров.

На феріях в Сіняві бачив переходячих на Угорщину багато кінних москвських полків. Попереду їхала музика на яких і співаки. На попівство заїхало їх так бо, що нашу худобу держали ми в поли, бо війні і сто доли заняла кінвота. Переїздили і черкеси. Гарні люди і гарно прибрали. Вони також стояли на попівстві, а в повороті одного з них не стало. (А ті самі верти через Сіняву).

(Дальше буде)

Бесіда Св. Отця Іа Х. до східних патріархів.

Папа приймаючи на авднції під проводом кард. Ванутелього патриархів антиохійського і сирийського і всіх східних єпископів з нагоди зілейного торжества св. Золотоустого,*) в до них слідуючу аллюкцію:

Дякуємо сердечно Вам, че Кардинале, а з Вами достойним чнам комітету за все, що они зробили для звеличення 1500-літнього ювілейного торжества великого Отця і Учителя Церкви, святаго Іоана Золотоустого; Ми дякуємо заразом всечесному патриарсі і всім прочим всечесним Братя і дорогим Синам, котрі з так великим трудом прибули з далекого Сходу, щоби піднести торжество тої хвилі в столі католічного світа. Як вчора (12. люго) Ми з найбільшою радістю брали участь в торжественній архірейській службі Божій, котра нас переносила в часи св. Іоана Хризостома, до базилік Антиохії і Царгороду, так нині тішимо ся, бачи Вас тут соединених, щоби дати нові докази Вашого привязання до католічної Церкви і Апостольского Престола, і совішеного придержування науки Ісуса Христа, котрої она є хоронителькою. Да би Бог, щоби, як Ми в любові Ісуса Христа Вас обнимаємо, так також Ви могли обняти всіх прочих братів і синів, які здалека держать ся від осередка католічної єдності! Бо над вираз дорогий Нам є вже сам спомин на славу і врівняні заслуги Сходу. Таж там є милість людського спасення і початок християнства, звідтам розляла ся по зарді на вид величавого ручаю повнота єоцієних дібр, яких Нам уділяє наука Христова.

Ніколи також не витасне пам'ять про тих славних східних мужів, котрі оживлені і ведені духом католицизму могли гзнести ся до найсвітлішої висоти, та святості, наукою і величавими заслугами вславили своє ім'я у потомків. Глядаючи на ті справи, подібно як наші попередники, чуємо найгорячіше бажання зі всіх сил до того зміряти, щоби на цілім Сході знов зацвила чеснота і великість давних часів, і щоби зникли ті хибні пересвідчення і ті пересуди, які дали почин до нещасливого роздору.

Дійсно, будучи зовсім далеко від

*) В описі торжества св. Іоана Золотоустого в Римі, поданого в ч. 30 „Руслана“, пропущено через недогляд, що між іншими достойниками був також Є. Е. Митрополит Шептицький. — Ред. Русл.

того, щоби показати ся несправедливою і стороннич проти східних народів, Церква ніколи не переставала відносити ся до них материнською любовю. Коли читаємо мтирольоґію і збір папських буль, акти одиноких або вселенських соборів, явідбули ся на Заході як в Clermont, в Іоні, Фльоренції, Триденті; або ще ліе слідячи історію з п'ятнадцяти віків, не знаходимо ніякої причини до обвиня Папства ані навіть в одній справі о орогість або байдужність зглядом Сху.

(Конець буде.)

Н о в и н и.

— **Календар.** В реду: руско-кат.: Мартиніяна прп.; римат.: Вікторія з А. — В четвер: руско-к.: Авксентія прп.; римокат.: Александра.

— **Комітет буди руского театру** відбув дня 13. січня с. р. засіз, на яким голова комітету, др. Кость Липкий, згадав теплим словом покійного о. мвндкого, помершого дня 10. лютого м. Аланд коло Бодея, котрий сповняв уряд касиєра комітету в найкрасіім порядку. Присі повстанем з місць віддали честь его памі. Далше кооптовано з ширшого комітету дови театру до тіснійшого Костя Панькіного, директора Кредитового союзу, і передо ему уряд касиєра комітету. Відтак прийато відома касовий звіт за час від серпня 1906 р. по конець грудня 1907 р. і ухвалено відти засіданє комітету по соймових виборах.

— **Касацій розправа** проти засуджених студентів за вієні події в авлі львівського університету на 23. січня 1907 відбула ся вчера у Віді Речниками відкликуючих ся від випроку вієського суду студентів і адвок. конціпінента на Бачиньского були др. Йоакім і др. Рє. Оборонці підносили, що при першій розпрі, заприсяжено сьвідків, ворожо настроєних до обжалованих, далше, що засудженим неказано дійсної участі в провані і ин. Д Рєде розбираючи вину акад. Цяпки і Дідука, зазначив, що Цяпку посаджено о чин участь через те, що розмовляв з Кратом, а Дідука через те, що его легітимацію надано у Крата, хоч як зізнав акад. Дідука Крат украв у него легітимацію. По промові ген. прокуратора Бобієса трибунал двогодинній нараді увільнив від вини і кари адвок. конц. д-ра Бачиньского і акад. Цяпку Дідука, а відклик инших засуджених відкинув.

— **„З жит сьвященників“.** В справі статі під сим заголовком, поміщеної в 25. ч. нашої часописи дієтмо від д-ра Андрія Чайковского, адвоката в ережанах, спростованє, яке мієтимо в порій основі, застерігаючи на него відповідь о Кордубі, парохови з Бережанах. Спростованє звучить:

Неправдою є, щоби з моєї ініціативи відбуло ся Бережанах в січни с. р. додаткове слідство против о. Кордуби, — натомиєть є правдою, щ доповненє слідства наступило на виєсенє і. к. прокураторії державної в Золочеві, и що ані не міг, ані не мав права вплинути.

Неправдою є, щоби то слідство закінчило ся неуваним сдискредитованєм мене, — натомиєть є правдою, що справа до нині не полагджен, і акти лежать ще в згаданій прокураторії.

Непрада, щоби ся справа опирала ся на вигадка, — натомиєть правда, що справа опирає ся а урядово сконстатованих цифрах, що о. Кордуба побирав датки на будову церкви, и до нижки приходів або зовсім не записав, або записав меншу квоту.

Непрада, що будова церкви бережаньскої коштівала 146.817 К, а на її будову зібрано 76.416 К 31 с, — натомиєть правдою є, що після кошторису предложеного (місто рахунк. видітнів) самим о. Кордубою в тутеш-

нім старостві церков коштувати мала 133.137 К 79 с, а доходи на ту ціль виказав о. Кордуба лише на 55.892 К 10 с, правдою отже є, що о. Кордуба затаїв з приходів квоту 21.574 К 21 с, які викрив відтак судия слідчий.

Неправдою є, що о. Кордуба доложив до будови церкви 70.561 К — натомиєть правдою є, що о. Кордуба такої квоти не мав, бо в своїх процесах складав присягу маніфестаційну на убожество.

Неправдою є, що Павло Огоновский не підписав письма з д. 7/9. 1907 — натомиєть правдою є, що те письмо підписав Павло Огоновский і що ми оба особисто в дорозі авдієнції передали его до рук Ексц. Митрополита, та що ми оба змієт того письма Владиці переповіли, правдою є, що всю інформацію до тої жалоби подав мені сам Павло Огоновский, і сам мене спонукав, щоби їхати на авдієнцію.

Неправдою є, що о. Кордуба повідомив Консисторію і прокураторію скаргу про відступленє части огорода парохіяльного на розширенє улці, — натомиєть є правдою, що коли ми з Огоновским були на авдієнції у Владики, такого повідомленя там не було, і що о. Кордуба заключив умову з магістратом без відома парохіян і без позволеня властей, правдою є, що о. Кордуба наміряв старий дім здемолювати і тим перехвалював ся, а староство ему се заказало, правдою є, що той дім заваджає нововибудованій палаті.

Неправдою є, що я не дав ні сотика на будову церкви, — натомиєть є правда, що о. Кордуба власноручно записав в книзі доходів на будову церкви від мене 100 К, 50 К і 10 К, а „забув“ записати квоту 15 К 83 с. Неправдою є, що о. Кордуба всі гроші узишкані за продаж цегли вложив до будови церкви, — натомиєть правдою є, що о. Кордуба спродав тої цегли на будову кількох каменниць в Бережанах, а в книзі приходів записав з того титулу 3.000 К.

Неправдою є, що я їздив дуже часто до консисторії в справі будови церкви, — натомиєть правдою є, що я їздив в тій цілі лиш два рази на авдієнцію до Владики, і то спонуканий парохіянами, і в їх товаристві, котрі відтак дали мені повновласть заступати їх, боячись, щоби не мусіли колись доплачувати о. Кордубі видуманого недобору з будови церкви, як їм се староста бережаньский представив.

Неправдою є, що я був в Бережанах і не станув перед комісією консисторскою, — натомиєть правдою є, що комісар консисторский післав по мене доперва третого дня свого урядованя, і то саме тоді, як я відїхав до Львова на розправу апеляційну, сам же я не міг до консисторского комісара зголошувати ся, або ждати під дверми, аж мене покличуть.

Неправдою є, щоби до тої дописи неоптрібні ніякі коментарі, — натомиєть є правда, що слідство карне ведене против о. Кордуби виказало, що він не хотів зложити рахунків з повірених ему на будову церкви фондів, хоч его власти політичні до того змушували, а відтак, що богато квот побраних на будову церкви в доходи не вписав, а рахунок під напором староства, а ще більше судії слідчого віставив так, що ему належало би ся від парохіян (як сам каже) 73.235 К 71 с, зглядно 70.361 К. — Бережани дня 23. лютого 1908. Др. Андрій Чайковский адвокат краєвий.

— **Катеринославска „Просьвіта“** з осєні того року, коли найняла окреме помешканє, щораз більше приймає характер клубу з більш-менш певним колом людий, що цікавлять ся її житєм. З нового року заведено такий розпорядок двів в тижні: що середи — лекції, що суботи — семейні вечірки і що неділі (в день) — дитячі вистави з дивертисментом. Лекторами здебільшого виступають місцеві учителі середних шкіл. В середу 5. с. м. відбула ся лекція д. Труби „Про Східну Галичину“. Лектор, переказуючи історію Галичини, найбільш звертав увагу на такі події, що або сприяли, або затримували національне жите Русинів. Дуже яскраво лектор змалював ролю інтелігенції і порівнював становище галицьких У-

країнців з становищем Українців в Росії і відносини земельного та чиновного паньства до потреб українського народу. На прикінці лектор на прикладах з історії Галичини показав, як мусить йти у російских Українців, справа національного відродженя. На 12. с. м. призначено дві лекції д. Еварницького та Липковского, та на жаль Еварницький через недугу не міг прибути і лиш Липковский відчитав далі з свого короткого курсу української граматики та правопису. Лекцію Еварницького „Українське козацтво в історії“ перенесено на 19. лютого. Суботні вечірки та недільні дитячі вистави здебільшого складають ся з невеличкої пєси, або водевіля й дивертисменту з співів, деклямації й хору, та на жаль ті й другі уряджують ся дуже вже „по семейному“.

— **На висших жіночих курсах** у Петербурзі, як доносить „Русь“, лектором українознавства затверджено д. Русова.

— **Культурний поступ!** Через те, що в лугіанській тюрмі в Києві вже нема куди садити в'язнів, є думка відкрити в Києві нову тюрму. Під сю тюрму певно призначать майстерні, що належать ся воєнному відомству, на що оно уже й згодилося. Перебудова сих майстерень на тюрму розпочне ся на весні.

— **3 видавничого руху в Англії.** В 1907 р. число англійських книжкових видань виказує значний прирієт. Замітний є упадок романів. За те поезія, подібно як і у нас, пійшла квантитативно в гору, а книгарі не жалують ся на відбут. В порівнаню з 1906 р. минулий рік зазначив ся більшим числом видань в обсягу релігії і філософії (213), права (145), історії і біографії (232) і медицини (63). З публичних бібліотек користано також більше в 1907 р., але і тут статистика дає перевагу науковим, передовсім історичним книжкам, що знову пригадає більше заінтересованє історичними писаннями і в нас в останнім році.

— **Протест магометанів проти „Рая Магомета“.** „Русь“ дістала таку звієтку з Баку: Опереточна трупа оповістила в афішах про виставу оперети: „Рай Магомета“. Мусулманська людність Баку запротестувала проти сеї вистави. Скрізь на мієті позамикались крамниці і крамнички; в мечеті посходило ся сила мусулманів — десятки тисяч; мули казали проповіді; в мієті неспокій. Градоначальник звелів не виставляти сеї штуки, щоб не було великого заколоту.

— **Дрібні вієти.** Цісар дарував решту кари 29 в'язням, межі ними 2-ом в карнім заведеню в Станиславові, 2-ом в Висничу, а 1 в жіночім карнім заведеню у Львові. — Мічистерство залізниць уділило концесі на електричну сіль у Львові. — До горожан міста Львова прийато між иншими купців Ізидора Новоженюка і Євгена Спужарского. — В повіт. суді в Буківську викрито дефравдацію на около 12.000 К в депозитовій касі. Засуспендовано начальника суду Яросл. Лепкого і канцєліста Евг. Кіпмеєвського та заряджено слідство.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Надвірні.** (Саля мієка. Початок 7½ вечером. Бієти продає Ви. Свищ, а від год. 6. вечером каса театру).

В середу дня 26. лютого с. р. „Аноніма“ штука в 3 діях Деваїєра.

В четвер дня 27. лютого с. р. „Рієдвяна ніч“ опера в 4 діях М. Лисєнка.

— **„Пожар“**, комедію в 1 дії з сокільського жита, написану Л. Лопатиньским, виставить перший раз театр аматорів львівського „Сокола“ в неділю дня 1. марця. Крім сеї премієри піде того вечера 2-актова комедія Гавалєвича „Перше померали, а потім ся побрали“. Бієти на се представленє продає від завтра „Сок. Базар“.

— **3 Бережан.** В неділю 1. марця о год. 8. вечером устроюють „Жіноча Громада“ і Читальня „Просьвіти“ в Бережанах в салі „Надії“ великі вечерації з танцями попереджені аматорською виставою. Аматори відіграють три одноактівки: „По ревізії“ М. Кропивниць-

кого, „Освідчини“ А. Чехова і „Трагік по неволі“ А. Чехова. Вступ лиш за запрошеннями, по які можна зголошувати ся до п. Ф. Коковського, студ. прав, Бережани. Ціни місць: І р. крісло 2 К, ІІ-р. 1 К 50 с, ІІІ-р. 1 К. Буфет у власнім заряді. — Комітет: М. Навроцька, Богородайкова, В. Цурковська, О. Дзюба, Ф. Коковський, О. Замочак.

— 3 почти. З днем 16. с. м. заведено при поштовім уряді в Сьвіржу тижнево шестиразову службу сільського листоноса для місцевої Хлібович сьвірські і Неділіска. — З днем 1. марця отвірає ся поштові складиці: в Купновичах старих (пов. Рудки), в Муканю (пов. Камінку струм.), в Вислоці великім (пов. Сянок) і Тржемесні (пов. Мислиниці).

Соймові вибори.

Вислід нинішніх виборів соймових послів з курій сільських громад у східній Галичині, відомий до замкнення числа, представляє ся в отсім виді (партийну приналежність кандидатів пояснюють букви по назвику: НД = націонал-демокр.; Р = радик.; С = соціял.; М = москв.; RN = Поляки поручені Rad-ом Narod.).

Богородчани: Голосувало 115. Дістали голосів: Др. Мих. Новаковский С 29, др. Богд. Криницький М 76. Вибраний др. Б. Криницький.

Бережани: Голосувало 128. Дістали голосів: Тим. Старух НД 115, Прок. Грендзола М 10. Вибраний Тимотей Старух.

Чортків: Голосувало 134. Дістали голосів: др. Ант. Горбачевский НД 46, А. Марчак М 10, Арт. Целецкий RN 78. Вибраний Артур Целецкий.

Дрогобич: Голосувало 235. Дістали голосів: Яць Олексковский НД 46, др. Й. Сьокало М 53, гр. Фр. Замойский RN 136. Вибраний гр. Франц Замойский.

Львів: Голосувало 269. Дістали голосів: Др. Евг. Озаркевич НД 77, Теоф. Мерунович RN 151, решта розстрілені. Вибраний Теофіль Мерунович.

Перемишль: Голосувало 212. Дістали голосів: Грив. Цеглиньский НД 70. Ад. Федак М 31, кн. Влад. Санига RN 111. Вибраний кн. Володислав Санига.

Сокаль: Голосувало 203. Дістали голосів: Вол. Гвоздович НД 69, др. Дм. Марков М 22, др. Вінк. Крайньский RN 100, решта голосів розстрілені. Друге голосоване відбуває ся.

Долина: Голосувало 216. Дістали голосів: о. Т. Богачевский НД 62, Б. Дорожинський М 8, Ст. Ціпсер RN 145, Лонатинський 1. Вибраний Ст. Ціпсер.

Мостиска: Голосувало 167. Дістали голосів: Зах. Скварко НД 92, гр. Стан. Стадницький RN 73. Вибраний Захар Скварко.

Городок: Голосувало 153. Дістали голосів: о. Йос. Фолис НД 48, бр. Ад. Бруницький RN 86. Вибраний бар. Ад. Бруницький.

Калуш. Вибраний др. Іван Куровець НД.

Перемишляни. Вибраний гр. Роман Потоцкий RN.

Рава. Вибраний о. Ант. Колпачкевич М.

Самбір. Вибраний Фел. Созанський RN.

Товмач. Вибраний др. Іван Макух Р.

Броди: др. Вол. Дудякевич М.

Косів: Ів. Трач М.

Ліско: Ант. Старух НД.

Надвірна: Ів. Сандуляк Р.

Підгайці: Содомора НД.

Рогатин: др. Кость Левицкий НД.

Станиславів: Л. Винничук М.

Стрий: др. Евг. Олесницький НД.

Тернопіль: Павло Думка Р.

Турка: др. Ганчаковский М.

Збараж: Олекса Крисоватий М.

Жовква: др. Мих. Король М.

Жидачів: о. Сеник М.

Нема вістий з Борщева, Коломиї, Снятина, а в решті округів перейшли Поляки.

В західній Галичині вибрано послами: в окр. Березів Сквишського, в окр. Бжеско Бернадзівського (люд.), в окр. Краків Франц. Птака (люд.), в окр. Коросно Стапінського (люд.), в окр. Кольбушова Типкевича (консер.), в окр. Мелець Андр. Кендзюра (люд.), в окр. Пільзно Андр. Кренжеля (люд.), в окр. Рашів Васунга (люд.).

Телетрами

з дня 25. лютого.

Петербург. З Міндоаб в Перзії доносять: По вістям з Сандбуляк турецький баша Ферід рушив з війском і артилерією до Кахрі. В Сандбуляк остав зиче оден полк.

Париж. Міністер війни на засіданю палати послів подав до відома, що в мароканський виправі згинуло на французській стороні 57 жовнірів, а 217 є ранених, між ними 14 офіцерів.

Донвее (в держ. Кольорадо в півн. А-мер.) В тутешнім костелі італійський анархіст застрілив підчас богослуження римо-кат. пароха Льва Гайнріха, Німця. Убийник утік серед замішаня, але пізнійше его спіймано і відставлено до сусідного міста, аби охоронити его перед лінчом.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Осип Василь Лада, Литвинів; Кирило Пасічинський, Макунів; Михайло Антоневиц, Щирець; Роман Коростеньський, Букова; о. Іван Корольок, Чемеринці; др. Максиміліян Ліняль, Перемишль; Омелян Мидляк, Бережани; Марія Примівна, Перемишль; Ізидор Ёлюк, Перемишль; Марія Кривавичева, Перемишль.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Оповіщенє загальних зборів.

Звичайні загальні збори членів „Народної Гостинниці“, стоваришеня зар. з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся в четвер дня 27. н. ст. лютого 1908 о год. 4 по пол., у домі „Народної Торговлі“ Ринок ч. 36 перший поверх, з слідуєчим порядком. дневним:

- 1) Відкритє зборів;
- 2) Справозданє дирекції з діяльности за р. адм. 1907;
- 3) Справозданє і внесенє комісії ковтрольної;
- 4) Відчитанє справозданя комісії колявдаційної;
- 5) Зміна статута;
- 6) Доповняючий вибір двох членів Ради Надзираючої на місце вилючованих і одного на місце уступившого;
- 7) Означенє марки презенційної для членів Ради Надзираючої;
- 8) Внесенє і інтерпеляції членів.

Лєгітимацією для членів служить їх книжочка уділова. Біляне за рік адм. 1907 виложений до перегляду членів в канцелярії стоваришеня, а на жаданє висилає ся поштою.

Львів дня 30. січня 1908.

Предсідатель:
Ярослав Ільницький.

Член Ради:
Теодозий Лежогубий.

Контора віни

ц. к. упр. галлц.

Банк

Гіпотечного

купує і прод.

всякі

вартісні паєри

і МОНЕТ

по найточнійшій днім курсі,
не числячи ніякої пизий.

Працюйте і щадіть

Вкладки ощадности на приймає
Товариство взаємного кредиту

„Джист“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах з 12 до 1) можна кожду вкла заклад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Джист“ на 6% за інтабуляцією; на кошті крити дахівками на 5%. Сплату розк. ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах півріче виносить рата амортизаційна (на капіт. віссотки) 5 кер. 08 сот. від кождих 100 позички.

Парцелянти на купно землі од льв. „Джист“ можуть позичити під догав услів'ями.

Членами можуть бути тільки особи безпечені в „Джисті“.

З зисків уділив „Джист“ д. блічний до-бродійні ціли квоту 37.275 коронр.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,56	81 К.
Позички уділені	2,51	62 К.
Удїли членські	19	52 К.
Цінні папери	13	20 К.
Фонд резервовий і інші	37	07 К.
Львокації	26	04 К.

Купуйте землю при парцеля

При закупні товарів при мо тскли-
кувати ся на анонси нашої яопи

Передплата

в «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 пер.
 на рік . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Посилити число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми верили: а не воявеш жидости і віри не воявеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 в 5^{1/2} год. пополудня.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцевих
 в Агенції Соколовського з
 пасажи Гавсманна.

Рукописи звертає ся
 напереднє застережене.

Рекламації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвінський).

(Дальше).

Державна адміністрація, вдоволяючи
 просьбам «Голова Руск. Ради» дотични-
 ми двома розпорядками міністерськими з
 д. 25. серпня 1849 Ч. 227 що до другої
 гр.-кат. парох. городської церкви і з дня
 11. жовтня 1849 Ч. 19.755 що до народ-
 ного інститута, обьявила даровизною зга-
 даних маєткових предметів посередно
 свою волю, що згоджує ся на засновки
 намірених двох загально-хосенних інсти-
 тущий.

Під фундацією розуміє ся приміти-
 вно утворенє правового підмету (заведен-
 ня), що находит ся посеред маєткового
 обсягу і має задачу, зматати з підмогою
 сего майна до загально-хосенних цілей а
 під ерекційним актом фундації розуміє
 ся зложенє обовязуючої заяви, що намі-
 ряє ся з підмогою маєткового надання
 для загально-хосенних цілей ввести в
 жите личный організм (таке розуміє від-
 повідає теорії і практиці в справах фон-
 даційних). Отже в наведеній в горі
 просьбі Гол. Руск. Ради з одного боку,
 а з другого — в призволяючій на сю
 просьбу заяві державної адміністрації
 бачимо неречне наміренє установленя,
 зглядно новин двох фундацій, поза-
 як розуміє обидвох загальних держав-
 них актів надання яко даровизни ледво
 чи дало би ся узасаднити sub modo при
 недостатчі небудь індивідуальної
 правової підстави обдарованого (Ру-
 сини м. м. зова).

Надані маєткові предмети що до
 свого обсягу і якості не мали вправді
 тих свойств, щоби їх жертвованєм і від-
 данєм для фундаційних цілей намірена
 фундація могла бути уважана вже в
 хвилі надання яко в повній мірі здійсни-
 ма, але добровільна життєвість маючих
 утворити ся згаданими актами надання
 фундаційних личностей, яко вправді в
 хвилі надання вже сотворених правних
 підметів, була обусловлена осягненєм
 дальших материяльних засобів, потрібних
 для повного удержання і осягнення фон-
 даційних цілей.

При всім тим наданнями із сторони
 держави жертвованих предметів була да-
 на підстава до утворення наміреної фон-
 даційної цілі і потреба було рішучої
 діяльності «Голов. Руск. Ради», неустан-
 ної прихильності державної адміністра-
 ції і жертволюбності передовсім і най-

більше інтересованого що до утворення
 тих інституцій руского народу в Галичи-
 нї, щоби уможливити згідним співділанєм
 тих трех чинників цілковите здійсненє
 фондацийного діла приспоренєм потріб-
 них засобів а тим способом утворити
 ширшу підставу для розвитку фондаций-
 ного підмету.

Таке співділанє дійсно проявило ся
 і вінчало ся бажаним успіхом. «Гол.
 Руска Рада» яко співфундатор і первіс-
 ний фондацийний орган за дозволом і
 при діяльнім пособлюваню державної ад-
 міністрації (урядове позволенє і заохо-
 чуванє на збиранє фондацийних жертв,
 датки з доходу державної добродійної
 лютотерії, увільненє від порту інститутської
 переписки) зібрала значні фонди фунда-
 ційними жертвами, котрі уможливили при-
 ступити до здійснення наміреної будови
 народного інститута і постросеня церкви.

(Дальше буде)

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

В першій нормальній класі (теперішній
 II-ій) учив мене той самий Срочка і якийсь
 Капусцінський. Нас що неділі і свята ведено
 на латинську службу божу до Францісканів.
 Наука в школі ішла засєдно по німецьки, а крім
 того ми були обовязані виучати ся на пам'ять
 по латині книжочку, з якої служило ся до
 латинської служби божої (Ministrantura). Она
 починала ся: Introito ad altarem Dei (дальше
 не тямлю). Студенти служили парами по чер-
 зі. Коли нас впроваджено до костела, всі му-
 сїли сейчас приклякнути і клячати через всю
 службу божу. Учителі в мундурах стояли в
 бічних лавках. Хто зле (не прямо) клячав, а
 присїдав, або книжки під колїна клав (на ка-
 мінний поміст), той міг дістати вже кілька
 різок в школі. На службу божу в неділю при-
 ходило військо. Тямлю статних гренадирів
 з Bürenmütz-ами з жовтим гренадом напе-
 реді. Они співали німецькі пісні в часі бого-
 служеня: „Wier werfen uns darnieder vor Dir,
 Gott Sabaoth.“ Для нас була се велика утіха,
 як такий гренадир, співаючи, до кожної само-
 голосної пнакше складав свій великий рот,
 над котрим сторчили довженні виваксовані
 (часом і волосєм з коців наложені) вуси.

В другій класі (тепер третій) учив нас
 Ревакович (vulgo Ревайко). Під ним учили ся
 ми вже польської граматики (самі правила)
 Страшна се була мука, а ще більша з грама-
 тикою німецькою (Sprachlehre), т. званого
 Rechtsschreibungslehre. Які слова пишуть ся
 з подвійним a, з ae, з двома ff, з s mit Schlin-
 gel-s, з подвійними s, з h в середині і т. д.
 Кілько то київ поломив Ревакович на шкірі
 молодєжи, скілько пац лїнією або тростянкою
 спочило на долонях єї. Бито до крові, спу-

скано штанятка, велено клячіти годинами,
 саджано на землю з випростованими ногами,
 розбивано хлопців, катовано їх, з виїмкою сих,
 яких батьки окуплювали ся подарками (куба-
 нами) всякого рода, печеним і вареним. Сей
 Ревакович попровадив нас і до третьої (послі-
 дної) нормальної класи, де в другім півроці
 ми вже учили ся читати по латині. Сей Ре-
 вакович був пострахом для всіх. Старші хлоп-
 цї служили єму за катів. Сей, що хлопця дер-
 жав за голову, звав ся «glowator», що за но-
 ги держав — «nogator», а сей, що був (най-
 сильніший) «kijator». Скорі лише Ревакович,
 питаючи ученика (що депо не умів) закликав
 nogator, glowator heraus! — то в хлопцеві
 душа завмирала. Каті ті кидали ся на жер-
 тву з великим завзятем, клали єго на градус
 біля катедри, а kijator бив, поки Ревакович
 не сказав, genug! Як kijator слабо бив (бо
 діставав від учеників перед годиною булку
 або які там ласощі), то Ревакович зривав ся
 з катедри, покладав kijator-а і сам бив з ні-
 мим завзятем. В другій і третій класі був вже
 заведений т. зв. «Sprachzeichen». Сю таблич-
 ку на шевурочку довкола шиї давав цензор,
 що наглядав спокою перед годиною, сему у-
 ченикови, котрий в розмові з другим загово-
 рив инакше ніж по німецьки. Хто одержав
 Sprachzeichen, старав ся єю табличку переда-
 ти другому штукою чи підступом, наклонивши
 єго до оказання бодай одного ненімецького сло-
 ва. Скоро Ревакович явив ся в класі, цензор
 складав єму сейчас рапорт, котрі хлопці мали
 „Sprachzeichen“, або котрі будьто неприлично
 заховували ся? Тоді Рев. кликав: Sprachzei-
 chen heraus! Swaetzer heraus і починала ся
 екзекуція. Хлопців бито, неначе на боїсках
 снопи молочено. Зойки розлягали ся по кори-
 тарях, бо вікна в часі екзекуцій зачиняли ся.
 Старий Ревакович славний був з катованя
 молодєжи в кількох поколіннях. По годиві бито
 сих, що не вміли лекцій, а прочі товариші,
 сядячи в лавках (з руками зжогненими на
 лавку) мусїли робити ex officio eine gute Mie-
 ne zum grausamen Spiele, инакше і їм би до-
 вело ся покоштувати кия. Були хлопці так
 завзяті, що не плакали під киями. Ті дістава-
 ли звичайно більшу порцію. Плаксиві діста-
 вали наддток, щоби не так сильно ревіли. В
 третій класі (в ері конституційній) вже Рева-
 кович, бючи хлопців, уживав і польського язика:
 Gnojku! chodź no tu. Narzuć mi piątkę!
 Daj mi na przyczynę! Spuście mi pludry,
 bo to ojciec gorzko pracował na te spodenki!
 Була і така кара для виноватих, що хлопець
 мусїв лізти попід лавки зі свого місця аж до
 першої лавки, а всі ученики були зобовязані,
 копати єго ногами; відтак доперва, кладено
 єго на градус і бито. Гра в пилку або кичку,
 ховзанка, гра в іка нагороджували ся в школі
 на случай денунціяції (обовязкової майже
 через колеїв) екзекуцією.

За моїх часів розказувано, що філосо-
 фи перемиски в 30-их роках впали були до
 класи Реваковича і виконали на нїм киятор-
 єку екзекуцію.

Оєь яка була едукційна система в нор-
 мальних школах, щоби виховати і добрих
 Німців і слухняних горожан держави!

А за «einmaleins» (таблички рахункові),
 скілько букв набирали ся цілі генерації!

А при „Schönschreiben“ кілька ударів падало на плечі і руки пишучих!!

Славна се була Drill-система!

Дорічні іспити в норм. школах відбувалися з великою парадю. На них являв ся правильно делегат латинської консисторії яко предсідатель, староста та ще другі митадори і всі учителі. Хлопців (не всіх, а лише лучших) питано з всіх предметів. На столі лежали «Probeschriften», щоби виказати публіці, як гарно діти пишуть. Були се великого формати чвертки паперу. Родичі сиділи в послідних лавках. По іспиті читав учитель класи промоції і викликував по черзі на середину перед президію 1) преміантів, яких обдаровував предсідатель книжочками, гарно опрацьованими. Відтак кликав 2) акцедентів, що діставали вже менші подарунки; відтак 3) Vorzug-істів, що діставали лише нисьма, а потім читав сих, що мали І класу. Нечитані ученики мусіли повторяти класу. Тоді розпочинав ся тут і там на сали спорадичний плач непромованих. Кожда класа приходила на іспит окремо. — Школи нормальні стояли тоді під надзором латинських консисторій, по 48. році були „схольєстиками“ вже і члени руської капітули.

(Дальше буде.)

Бесіда Св. Отця Пія Х. до східних патріархів.

(Конець).

Наш календар дає почесні місця всім Святим Єпископам і учителям церковним Сходу. Наша літургія є переповнена їх мудрими бесідами, бреве і конституції Пап показують безнастанну дбальість про духовні інтереси східних Церков. І в напрямі многих важних точок духовної карности вдоволяв ся Захід о бороною власної традиції, а показував ся повен виrozumілости на відмінні звичаї східних Церков. Чиж католицька Церква з любови спокою не санкціонувала своєю найвисшою повагою першенство, яке собі неправно набув Царгород над католицькими патріярхами Сходу? Чи то вкінци не Папство було, що накликувало і збирало всі християнські народи, щоби усунути кару Божу, яка тяжить на богоубійчій місті і висвободити Єрусалим з під ярма невірних? Ви знаєте, Всечесні Братя, з людської точки погляду взяті причину, чому так много старань не принесло ніякого щасливого успіху. Але ніхто не подивує ся, що Схід не хотів получить ся з латинниками в цілі визволення святих місць, коли не хотів слухати просьб Церкви відносячих ся до его власної свободи, і бунтівничий син волів страшно прикре ярмо над любов матері.

Мимо того Папство ніколи не перестало оплакувати нещасливу долю так многих синів і — щоби не згадувати давніші факти — вистарчають на се енцикліки Папи Пія IX. з дня 6. січня 1848., сердечні запросини з дня 8. серпня 1868., де тойже Папа з найгорячішою любовю, з найщиршим бажанем скокою запрошує всіх незєдинених єпископів, щоби прийшли на Ватиканський собор і закликає їх, щоби пішли в слід за своїми попередниками, котрі послухали голосу Папи Григорія X. і Євгена IV. і удали ся на другий собор в Ліоні і на собор до Фльоренції. Але вже вистарчить хочби нашим безпосередним попередником Львом XIII заявлена прихильність, котрий завсїди сею гадкою занятий, не щадив ані молитов ані напінень і жертв для Сходу і в торжественній хвилі одного в рамени вітця повертаючого сина прийняв не лише з доказами найвисшої любови, але також ро-

блячи виїмку від всіх загальних правил духовної карности, надав ему титул, відзнаки і честь єпископского достоїнства, яке ему неправно надали були деякі від католицького єдинства відпавші пралати. Так отже, Всечесні Братя, Схід не має ніяких інших ворогів як лише свої роздори, свої блуди і пристрасти, які вчинили его іграшкою насамперед цісарів а відтак его власних, найзавзятіших ворогів. А що заховало достоїнство Сходу, то є ся часть, котра мала відвагу видержати під добродійним впливом Риму.

Ви то є, Всечесні Братя, тими, що жиючи в убожестві і зносячи всякі не достатки, ще переховуєте в пошанованю святи переданя Ваших предків. Ви то є тими, що не щадите тоуду, щоби навернути Ваших братів: Ви то є тими, що становите нашу потіху і нашу честь!

Коли вернете до Ваших родинних країв, то скажіть всім, що честь і блеск Заходу на ніякім місці не є так великий, як в Римі. Що тут розличні східні обряди заховують ся в пошанованю, виконують ся правильно у многих церквах і часто лучать ся з папскими церемоніями. Скажіть, що є назначена особна конгреґация до удержування тих обрядів і чувания над їх ортодоксией. Що пропаганда висилає кожного року до всіх частий Сходу молодих, там роджених святих, яких викормила і відповідно до правовірних передань тих країв виховала і на них вложила обовязок держати ся обряду своєї нації. Скажіть, що Рим так дуже старає ся уникати всякого позору до роздорів, що рішучо опирає ся горячому бажаню новонароджених, котрі хотіли би прийняти его карність.

Скажіть, що Схід завсїди остане раною зорею і що его милі поля не перестануть нам посилати світло природи; але що, коли Господь вибрав Рим, щоби був хоронителем Нового Завіта, сонце правди і ласка звідси розсилає свої лучі, як то Схід сам заявив голосно при многих нагодах.

Проте в покорі серця благаємо Господа Пастирів, щоби зволив післати своє божеске світло в душі так многих блудячих і вляти їм великодушну відвагу, яка би їх завела до єдиного стада Христового і їх порушила узнати найвисшу власть одинокого Архипастиря цілої Церкви.

На знак Нашої сердечної вдячності і нашої особливійшої жичливости уділяємо Вам, Всечесні Братя і дорогі Сини, як також всім католикам Сходу Апостольске благословєнство.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парламент від поведілка знов оживив ся. Делегация розпочала в салі палати вельмож повні засідання над звичайними видатками військовими внесєнем Шрафля-Лятура (о підвишенє війск. плат), бюджетом Боснії й Герцєговини (окупаційним кредитом) ітн. отже доволі богатою програмою, яка разом з бюджетом маринарки і довгими розправами виповнить неперечно сей тиждень. Кінцеві засідання угорської делегации відбудуть ся 27. і 28. лютого, а тим закінчить ся зимова сесия обидвох делегаций.

Бюджетова комісія держ ради почала ві второк засідання і буде щоденно радити аж до суботи. Настрій в комісії вельми острый, бо не тільки християнські суспільники і Чехи роздратовані проти міністра просвіти, але ще більше заострене викликує міністерство судівництва Хебскою справою, в котрій Чехи вимагають, щоби міністер прине-

волив німецьких судіїв признавати чеську мову управненою в усіх судах, а Німці знов рішучо повстають проти того. Таким способом міністер судівництва опинив ся між молодом і клепалом, а міністер-президент буде приневолений для втихомирєня розгорячених умів пересунути наради над бюджетом міністерства просвіти і судівництва на сам конець, щоби зискати на часі і щоби тимчасом відбули ся вибори чеські (мійска курия, котрою найбільш інтересовані молодочехи, вибирає 27. лютого). Метода пок. Таффого покаже ся імовірно і в тім случаю практичною: „Маєте ще два тижні, панове, говорив він свого часу до Німців, отже подумайте ся“, а те саме тепер повторить бар. Бек до одних і до других.

Нові уступки державно-правні і національні в користь Мадярів мають небавом здійснити ся. Угорські правительственні круги признають, що справа розвязки війскового питання вийшла в актуальну етап і вже небавом мають бути переведені догичні порєсправи. Перед тим однак має ще міністер-президент Векерле постарати ся о згоду Корони, щоби порозуміне в справах війскових переведено ще перед виборчою реформою соймовою. В тій цілі др. Векерле має порозуміти ся з соймовими сторонництвами а відтак вручить монарсі відповідні предлоги.

Заграниця.

Славянофільський „Свѣтъ“, орган пок. Комарова, звертає ся рішучо проти союзу Росії з Англією, вважаючи теперішнє залицяє англійських дневників до Росії зовсім нещирим. Англичани не хотять і не можуть помагати Росії, они бажалиб лише Росию поріжнити з Австрією і втягнути в небезпечні межинародні замішання. Серед таких обставин не остає Росії нічого иншого, як самостійно ділати.

Köln. Ztg. обговорюючи справу балканських залізниць, зазначає рішучо, що они відповідають зовсім міжнародному правному положєнню і не нарушають нічиїх прав а Німеччина в тіснім союзі з Австро-Угорщиною не може станути в тім питаню, лише по стороні Австрії. О тім повідомило німецке правительство не лише Австрию, але й всі инші держави.

В Португалії все ще не може втихомирити ся, а про положєнє внутрішнє розходять ся найріжнородніші вісти. Нема сумніву, що положєнє там вельми трудне, але всі вісти треба вельми обережно приймати, які розповсюджує ся по заграниці. Так між иншим розголошено, що уложено великий заговор на житє короля, котрий захопив найближше окруженє его. Король мав заявити міністрови президентови, що він шанує конституцію і готов до всяких реформ, а навіть до всенародного голосованя що до форми управи і до зрєчєня королівского достоїнства.

Соймові вибори з куриї сільських громад.

Східна Галичина.

Бережани. 128 голосуючих. Вибраний Тимотей Старух НД 115 голосами; Прок. Грендзола М 10 гол.

Гусятин. 193 гол. Вибраний Іван Кивелюк НД, секретар суду в Копичинцях, 122 гол.; гр. Ад. Голуховский 58 гол.

Калуш. 174 гол. Вибраний др. Іван

Куровець НД, лікар в Калуші, 94 гол.;
Іван Коник М 57 гол.

Ліско. 242 гол. Вибраний Антін Стан-
рух НД 166 гол.; др. Мавтнер 75 гол.

Мостиска. 165 гол. Вибраний Захар
Скварко НД, дир. „Нар. Дому“ в Мостис-
ках, 92 гол.; гр. Стан. Стадніцький 73 гол.

Підгайці. 170 гол. Вибраний Михайло
Содомора НД 110 гол.; Юл. Гарліцький
52 гол.

Рогатин. 218 гол. Вибраний др. Кость
Левицький НД 130 гол.; А. Білоголовський
М 20 гол.; гр. Кл. Дзедуницький 50 гол.

Стрий. 179 гол. Вибр. др. Евг. Оле-
сницький НД 148 гол.; Гр. Скоблик М 31 г.

Надвірна. 151 гол. Вибр. Ів. Санду-
ляк Р 77 гол.; о. К. Мандичевський (сам.) 74
голос.

Тернопіль. 203 гол. Вибр. Павло
Думка Р 120 гол.; гр. Юл. Коритовський
83 гол.

Товмач. 216 гол. Вибр. др. Іван Ма-
кух Р 124 гол.; Ст. Богданович 89 гол.

Станиславів. 210 гол. Вибраний в
третім голосованю Лазар Впниичук (само-
стійний) 127 гол.; М. Королюк Р 83 голос.

Богородчани. 115 гол. Вибр. др.
Богдан Криницький М, радн. суду, 76 гол.;
др. Мих. Новаковський С 39 гол.

Броди. 234 гол. Вибр. др. Вол. Дудя-
кевич М 181 гол.; Андр. Корнелія НД 53
голос.

Коломия. 237 гол. Вибр. в другім го-
лосованю Мих. Миронюк-Занчук М (сел.)
121 гол.; Пав. Лаврук Р. 116 гол.

Косів. 161 гол. Вибр. Іван Трач М
(судия) 81 гол.; Юр. Соломійчук Р 80 гол.

Рава руска. 213 гол. Вибр. о. Антін
Колбачкевич М 149 гол.; Он. Солодуха
НД 64 гол.

Турка. 153 гол. Вибр. др. Ганчаков-
ський М 124 гол.; Ів. Павлюх НД 29 гол.

Збараж. 142 гол. Вибр. Олекса Кри-
соватий М (сел.) 75 гол.; Андр. Шмігель-
ський С 67 гол.

Жовква. 187 гол. Вибр. др. Мих. Ко-
роль М. 104 гол.; Д. Мекелига НД 31 гол.
Ян Дучиміньський 52 гол.

Жидачів. 217 гол. Вибр. о. Корнеліо
Сеник М 194 гол.; В. Дубик НД 28 гол.

Бібрка. 162 гол. Вибр. гр. Стан. Ми-
цельський 85 гол.; Л. Цегельський НД 68
гол.; о. Шторган М 9 гол.

Борщів. 212 гол. Вибр. гр. Тад. Чар-
ковський-Голєвський 108 гол.; др. Д.
Савчак НД 76 гол.; Л. Гладий М 7 гол.

Бучач. 242 гол. Вибр. гр. Генр. Ба-
дені 148 гол.; др. Сев. Данилович Р 93 гол.

Цішанів. 162 гол. Вибр. Каз. Ям-
польський (люд.) 82 гол.; о. Колтуняк НД
66 гол.; Підгорецький М. 11 гол.

Чортків. 134 гол. Вибр. Артур Це-
лецький 78 гол.; др. Горбачевський НД 46
гол.; Марчук М 10 гол.

Добромиль. 144 гол. Вибр. др. Влад.
Чайковський 90 гол.; Гр. Цеглиньський НД
46 гол.

Долина. 216 гол. Вибр. Стеф. Цін-
сер 145 гол.; о. Т. Богачевський НД 63 гол.

Дрогобич. 235 гол. Вибр. гр. Фр.
Замойський 136 гол.; Олексовський НД 46
гол.; др. Сьокало М. 53 гол.

Городок. 153 гол. Вибр. бр. Ад. Бру-
ніцький 86 гол.; о. Фоліс НД 48 гол.; Ів.
Русин М 19 гол.

Городенка. 180 гол. Вибр. Ант. Те-
одорович 97 гол.; Ів. Радук'як НД 83 гол.

Ярослав. 222 гол. Вибр. кн. Вит.
Чарториский 182 гол.; В. Бігус М
40 гол.

Яворів. 174 гол. Вибр. гр. Ян Ше-
птицький 132 гол.; Загаєвич НД 26 гол.

Камінка стр. 207 гол. Вибр. гр. Стан.
Бадені 144 гол.; Шебед НД 7 гол.; Муль-
кевич М 56 гол.

Львів. 269 гол. Вибр. Теоф. Меруно-
вич 150 гол.; др. Озаркевич НД 77 гол.;
Химка М 34 гол.

Перемишль. 212 гол. Вибр. кн. Вл.
Сауїга 111 гол.; Гр. Цеглиньський НД 70
гол.; Федик М 31 гол.

Перемишляни. 175 гол. Вибр. гр.
Ром. Потоцький 89 гол.; Вол. Сінгалевич
НД 62 гол.; о. Кармелита М 25 гол.

Рудки. 136 гол. Вибр. гр. Алекс. Скар-
бек 74 гол.; о. Ст. Онишкевич НД 59 гол.

Самбір. 163 гол. Вибр. Фел. Созань-
ський 114 гол.; Махас Р 36 гол.; Целехатий
М 13 гол.

Сянок. 222 гол. Вибр. Тад. Вже-
ньовський 115 гол.; о. Полянський М 105
гол.

Скалат. 200 гол. Вибр. гр. Лев Пі-
ніньський 119 гол.; Задорожний НД 59 гол.;
Гіссовський М 21 гол.

Снятин. 171 гол. Вибр. Стеф. Мойса-
Росохацький 105 гол.; др. Трильовський Р
67 гол.

Сокаль. 203 гол. Вибр. Вінк. Кра-
їньський 110 гол.; В. Гвоздович НД 73
гол.

Ст. Самбір. 122 гол. Вибр. Жигм. Ле-
ваковський (люд.) 91 гол.; о. Ів. Яворський
НД 38 гол.

Теребовля. 156 гол. Вибр. гр. Юрій
Баворовський 103 гол.; о. Волянський НД
53 гол.

Заліщики. 159 гол. Вибр. Тадей
Ценьський 84 гол.; др. Охримович НД
70 гол.

Золочів. 327 гол. Вибр. Генр. Вай-
зер 182 гол.; Захарчук М 93 гол.

Західна Галичина.

Бяла. Вибраний кн. Стояловський 167
голосами на 178 голосуючих.

Бохня. Вибр. др. Ант. Гурский (конс.)
158 на 223.

Бжеско. Вибр. др. Бернадзіковський
(люд.) 168 на 171.

Березів. Вибр. Здисл. Сквицький
(конс.), 106 на 163.

Хшанів. Вибр. гр. Андрій Потоцький
(конс.) 177 на 193.

Домброва. Вибр. Як. Бойко (люд.)
128 на 128.

Горлиці. Вибр. Длугош (люд.) 95
на 170.

Грибів. Вибр. Ян Целюк (люд.) 66
на 106.

Ясло. Вибр. др. Фр. Стефчик (люд.) 168
на 224.

Кольбушова. Вибр. гр. Януш Тишке-
вич (конс.) 97 на 157.

Краків. Вибр. Фр. Птак (люд.) 110
на 186.

Коросно. Вибр. Ян Стапінський (люд.)
133 на 133.

Ліманова. Вибр. Ян Маршалкевич
(центр.) 100 на 162.

Ланьцут. Вибр. Бол. Жардецький (люд.)
191 на 275.

Мелец. Вибр. Анд. Кендзьор (люд.) 158
на 158.

Мислиничі. Вибр. Каз. Любомирський
(конс.) 126 на 175.

Низько. Вибр. Ян Біс (люд.) 105 на
127.

Н. Санч. Вибр. Вінк. Мияк (люд.) 126
на 228.

Н. Торг. Вибр. др. Ян Беднарський (дем.)
123 на 252.

Пильзно. Вибр. Адам Кренжель (люд.)
68 на 110.

Ряшів. Вибр. Ян Васунг (люд.) 174
на 271.

Тарнобжег. Вибр. гр. Здисл. Тарнов-
ський 150 на 150.

Тарнів. Вибр. Вінк. Вістось (люд.) 98
на 154.

Вадовиці. Вибр. Ант. Стила (люд.)
106 на 202.

Величка. Вибр. Вікт. Сколишевський
(люд.) 187 на 216.

Живець. Вибр. Войт. Швед (центр.)
181 на 217.

Поміж вибраними 74 послами є: 11 Укра-
їнців (між ними 3 кандидатів радик. партії),

10 москвофілів і москалів, 26 польських кон-
серватистів, 19 п. людовців, 2 центровці, 2
вшехполяки, 1 Стояловець і 1 дикий.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Ав-
ксентія прп.; римо-кат.: Александра. — В
п'ятницю: руско-кат.: Онисима, Ап.; римо-
кат.: Романа.

— **Передвиборчий рух по містах.** На перед-
виборчих зборах стрийських Русинів дня 23.
с. м. поставлено гімназ. проф. Омеляна Колод-
ницького кандидатом на сеймового посла зі
Стрия. — Рівночасно в Коломиї на зборах
Русини ухвалили кандидатуру гімназ. проф.
Івана Раковского з міста Коломиї. — Учи-
тельський комітет м. Львова порішив голосу-
вати на отсих кандидатів: Стан. Цюхціньський,
др. Грек, Йос. Найман, др. Рутковский, Ян Со-
леский. — Комітет жіночий агітує за своєю
кандидаткою на сеймового посла зі Львова
панною Марією Дулембівною, яка скликала
передвиборчі збори на 5. год. в п'ятницю до
салі П. Тов-а педаг., де виголосить свою кан-
дидатську промову. Вибір п-ни Дулембівної, як
голосять прихильники еманципації жіноцтва,
має бути запевнений!

— **Записи на народні ціли.** Померший неда-
вно у Львові надінженер державних залізниць,
бл. п. Лев Даданський, родом з Ясениці
сільної в дрогобицькому повіті, дав перед сво-
єю смертю в добрих акцентах векселевих
1.000 корон в хосен рускої ремісничої бурси
у Львові, а 1.000 корон, щоби вшанувати па-
м'ять своїх в Ясениці сільній померлих роди-
чів, в хосен церкви, яка має вимуровати ся
в Ясениці сільній. Честь его пам'яті! Оба сі
векселі є зложені в руки радника суду Титка
Реваковича у Львові (улиця Чарвецького ч.
26) і інтересовані зводять порозуміти ся з
ним що до їх відобрання.

— **„3 життя священників“.** В додатку до вче-
рашнього спростовання д-ра Андрія Чайковського
містимо ще се спростованє, надіслане п. Па-
влом Огоновским, старшим братом церковним
в Бережанах: Неправдою є, що я не підписав
письма з вересня 1907 внесеного на руки
Експ. Митрополита в справі церкви в Бере-
жанах, неправдою є що я при свідках мого
підпису випер ся, — натомість є правдою, що
то письмо я власноручно підписав, і що я
з п. д-ром Чайковским вручив его на авди-
єнції до рук Експ. Митрополита, при чім ми
переповіли зміст нашого письма. — Бережа-
ни, дня 23. лютого 1908. *Павло Огоновський.*

— **Мандрівка Вас. Немировича-Данченна.** Дня
23. січня ет. ст. рос. письменник Вас. Неми-
рович-Данченко поїхав з Москви в мандрів-
ку на Далекий Схід. Маршрута его така: мі-
сцевість недавньої війни, південна Манджурія,
Япанія, Филиппинські острови, Австралія,
Зондські острови, Індонезія та Персія.
„Русь“ повідомляє, що Немирович-Данченко
взяв з собою все, що потрібне для такої
андрівки: не тільки сідла для довгого пере-
їзду верхи степів Манджурії, а навіть і човен
з резени, який розбирає ся, щоб плавати по
нагірних річках в Япанії та в Китаю. До
Харбина він їде сам, а звітля хоче взяти
собі в дорогу „ординанса“, який визначив ся
своєю великою відвагою на японській війні,
засланого кавказця Чхює, про бійність якого
ходять справжні легенди. Мандрівка ся забе-
ре, мабуть, не менше року.

— **Американська вигадка.** Визначні предста-
вники американського громадянства задума-
ли цікаву річ. Російській пресі мають зробити
пропозицію познакомитись з Америкою. Для
сего кожда велика газета може післати по
одному співробітникови до Америки, а переїзд
єму буде безплатний. Запросять тільки пред-
ставників поступової преси. Склали ся вже на-

віль і комітет, який порозумівся з представником петербурської преси для того, щоб підготувати ґрунт для цієї мандрівки. Кажуть, що сим способом Американці хотять, між иншим, допомогти зближенню Американців з Росіянами. (Р. Сл.).

— „Просьвіта“ в Бакі на Кавказі потроху розвиває свою діяльність. Між иншими при ній уже зорганізував ся хор (жіночий і мужеський). Проби відбувають ся двічі на тиждень. Далі є думка при товаристві „Просьвіта“ відкрити навіть безплатні класи хорошого співу, де викладались сольфеджіо та елементарна теорія музики. Організує ся і драматичний гурток. В бібліотеку тов-а „Просьвіта“ досі поступило пожертвованих книжок українською мовою та взагалі що до українознавства — більш 100 томів. Яко ширшу справу тов-а, є думка впоряджати час-від-часу наукові збірки, де читались та обговорювались реферати й доклади з української історії, літератури, етнографії, музики і соціального життя на всій Україні. (Р. Рада.).

— **Дрібні вісти.** З Теревовлі утік канцелярський помічник в суді, І. Клярер, по спроне-віренню около 20.000 К. Розписано за ним стежні листи. — П. Остап Бородиневич, родом з Денисова, одержав у львівській академії ветеринарній степені лікаря ветеринарній. — В Комарові коло Галича помер управитель дібр Володимир Хлопецький в 46. р. життя. — Вінчане п. Михайла Бриковича, укінченого богослова, з панною Марією Оленою, донькою о. Дионизія і Емілії з Руденських Балицьких відбуде ся 27. с. м. о 8. год. вечером в церкві парохіяльній в Текучі (Стация залізнична Коломия, почта Березів вижний).

Оповідки.

— **Репертуар руського театру в Надвірні.** (Салі міска. Початок 7½, вечером. Білети продає Вп. Свищ, а від год. 6. вечером каса театру).

В четвер дня 27. лютого с. р. „Різдвяна ніч“ опера в 4 діях М. Лисенка.

— **3 львівської архієпархії.** О. Николай Мриглович дістав канонічну інституцію на Бібшани. — Завідательства дістали оо.: Іван Пасіка в Вербові, Ник. Прокопович в Юнашкові, Йосиф Маричкий в Коростовичах і Петро Прощик в Шилах. — Сотрудниками назначені оо.: Евген Мандзій в Нараєві, Антін Лотович в Конюхах, Омелян Радикевич в Вишенці малій, Володимир Рожанський в Лубянках, Николай Куницький (з правом управи) в Скалаті старій і Леонтий Куницький (з правом управи) в Оріхівці. — Крилошанські відзнаки одержали оо.: Теодор Білевич з Побужан і Іван Честинський з Підяркова, а о. Теодор Кордуба з Глібова дістав признание і похвалу.

— **Із станиславської єпархії.** Розписаний конкурс по кінці лютого на професора біблійних студій старого завіта в єпарх. богословським ліцею. Кандидати мають піддатись письменному клявзуровому іспитови. — Крил. Франц Щепкович іменований предсідателем товариства взаємної помочи дяків станиславської єпархії. Увільнений від конкурсного іспиту о. Михайло Литвиневич з Кудринця на 6 літ. Введені оо.: Александер Майковський, яко завідатель ex currendo в Сопові, Володимир Куницький яко завідатель ex currendo в Білих Осилах, Імануїл Красицький, яко експозит в Новоселиці ясловецькій, Ярослав Марчак, яко прив. сотр. в Печеніжні, Стефан Куванець, яко завідатель в Постолівці, Константин Андрухович, яко завідатель в Білих Осилах, Василь Маньовський, яко прив. сотрудник в Паушівці, Мечислав Радловський, яко прив. сотрудник в Ягольниці, Григорій Дурдела, яко прив. сотр. в Кулачківцях і Антін Калита, яко прив. сотр. в Пасічній, дек. станиславського. — Правительство визначило на оден рік дотацію для приватних сотрудників в Паушівці, Підвербях, Городниці, Дорі і Ляцькім шляхотським. — Рукоположені в пресвітери: Іван Маркевич, Константин Павлусевич, Нестор Никола Дрогомирецький, Григорій Дур-

дела, Володимир Галайчук, Мечислав Радловський і Антін Наконечний. — Увільнений із духовної єпархіяльної звязи для прийняття до львівської єпархії о. др. Кароль Єрми.

— **Вечерниці на дохід Захоронки** відбудуть ся уже сей суботи с. в 29. лютого, в салі „Бесіди“ Ринок ч. 10. Супротив удачі вечерниць в сегорічних мясницях годі нам вже на наших обіцяти щось нового. Не скажемо, що будуть се в своїм роді перші а може і послідні від початку сьвіта, однак гадаємо, що вистане аргумент, що будуть се вечерниці, з яких дохід призначений на хліб для найменших і найбільших руських дітей. Тому сподіємо ся, що вся львівська громада, старші і молоді, без огляду, чи хто гуляє чи ні, прибуде, і на сей вечер заповнять ся кімнати Бесіди. Вступ від особи 1 К 50 с, для академиків 60 с. Гардероба 10 с від особи. Стрій для пань і мужчин вечерковий. Початок о годині 9. вечером. — Від заряду Захоронки.

Телеграми

з дня 26. лютого.

Відень. В бюджетовій комісії пос. палати ухвалено резолюцію до правительства, аби що року звивало 10-ту часть льотерійних колектур так, щоби до 10 літ числова льотерія була знесена.

Прага. При вчерашніх других виборах з сільських громад в 13 округах вибрано: 5 чеських аграрників, 1 німецьк. аграрн., 1 молодочеха, 1 христ. єсупільн. В 4 округах будуть тіснійші вибори, а з 1 округа вислід незнаний. Молодочех др. Крамарж перейшов 1379 голосами проти соціяліста Лісого, який дістав 1079 голосів.

Вислід дотеперішних виборів до чеського сойму: 39 чеських аграрн., 1 катол. чеської партії людової, 2 молодочехи, 13 нім. аграрн., 2 нім. парт. поступ., 2 єсепільці, 5 нім. радикалів, 1 саомст. народн. нім. радик., 1 німьодумний нар. нім. аграрник і 1 христ. єсупільн.

Софія. Болг. телегр. агенція перечить вістям про мобілізацію болгарської армії.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 25. с. м.: о. Левицький Петро, Псари; о. Арсенич Августин, Ясенів горішний; о. Антін Григорович, Підкамінь; о. Тадей Скородинський, Трускавець; о. Василь Булка, Борщів; Василь Сідельник, Томашівці; о. Дмитро Склепович, Поморяни; Михайло Андерман, Гамбург; Александра Волошин, Кошилівці; Матильда Бачинська, Кошилівці; Олек. і Феліція Стецяк, Добромиль; Михайло Цви-кловський, Ланьцут; Йосиф Шеремета, Містки; Стефан Тузяк, Рісна руска; Юстин Панькевич, Рудно.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Замовлення на

Жасіке ярих, цв'ітів і паші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник оплатно і даром.

З поважанем

Зофія Голубінкова
Краків, Зелена 28.

(2-16).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перекладання папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістав в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійшій зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Переяславська
«РУСЛАНА» виходить:
 в Австрії:
 за члени рік . . . 20 пер.
 « за рік . . . 10 пер.
 за місяць . . . 5 пер.
 за місяць . . . 170 пер.
 За границею:
 щомісяць . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Кожен номер коштує по 10 сот.

РУСЛАНА

«Даремні ми очі і душі ми паремні: а не возьмем милости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Херунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає сялимо на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Огомошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Вислід виборів до галицького сейму.

(Δ) Ві второк відбули ся вибори до галицького сейму з сільських громад в 74 округах, котрих повний вислід ми вчера подали, а сегодня бажаємо до сего загального вислідку зробити деякі замітки. Якнебудь мійська курія вибирає доперва 2. марця, то вже на основі дотеперішнього вислїду можна собі уявити образ і склад нового сейму, котрого найважнішою і найдосяглішою задачею буде виборча реформа. Верховладне в давнім сеймі консервативне сторонництво польско-шляхотске, котре розпоряджало майже двома третинами голосів в сеймі, не буде вже мати безглядної більшости і того верховладного становища, яке оно мало доси. Але тим менше ніяке инше сторонництво не матиме такої більшости. Тимто консерватисти можуть удержати свій вплив і дотеперішнє рішаче становище лише з підмогою якогось иншого сторонництва і для того они вийшли в порозумінє з польськими людовцями. В сільській курії втратили они в користь людовців 13 мандатів (задержали лише 28) а людовці вийшли тим способом на 19 мандатів. Інші сторонництва польські майже зовсім щезли (центр кс. Пастора має лише 3 послів, сецесійні демократи 1, Стояловський вийшов лише сам оден, і 1 всеполяк, піддержаний Народною Радою).

Керманічі рускої політики, спинаючи в останній сесії ухваленє виборчої реформи, сподівали ся, одушевлені виборами до держ. ради, здобути тепер около 35 мандатів і тим способом в новій сесії витворити користнійші для руского народу умовини виборчої реформи, одначе сі надії зовсім не справдили ся. Неперечно куріяльна система, стара ординація виборча дає польським кандидатам вигідні услівя супроти кандидатів руских, явне голосованє в многих случаях також їм пособляє, але в многих случаях має значінє обесічного оружя. Отсим причинам треба приписати головну вину гіршого вислїду, як спершу сподівано ся, по рускій стороні. Але й по рускій стороні неможна не добачити вини. Руский нарід розбив ся в тих виборах на чотири табори: москвофілів, народних демократів, радикалів і соціалдемократів, котрі ішли зовсім окремо і ставили своїх самостійних кандидатів, де лише здавало ся можливим, а до того кандидатів у великій часті нових, мало знаних і не визначених. З послів держ. ради лише десятох виступило кандидатів, а з тих перенало шістьох (др. Окуневський, др. Охримович, др. Трильовський, о. Фолис, о. Овипкевич і в двох округах дир. Цеглиньський), а вийшло лише чотирох (др. Кость Левицький, др. Олесницький, Старух і др. Король). Молоді і свіжі сили як др. Дністрянський, др. Колесса, др. Евг. Левицький, Будзиновський, Петрицький, Войнаровський, др. Бачинський, або ветерани як пос. Романчук, з давніших сеймових послів др. Могильницький зовсім не кандидували).

Наконецний вислід такий, що вийшло 10 москвофілів з коломийським амбасадором на чолі (між ними 7 інтелігентів а 3 селян), 8 націоналдемократів (5 інтелігентів, 3 селян),

3 радикалів (1 інтел. і 2 селян). Москвофіли завдячують значний успіх піддержці міродатних польських чинників, котрі в самообманні вважають їх консерватистами, а також пособлюванєм їх дають вираз своїй знеохоті в заграничній політиці до союзу з Німеччиною і сподівають ся користівших для польского народу в Росії уложєня відносин з виринаючими знов на поверхню славянофілами.

Москвофіли, котрі не признають рускої мови і не встоюють за нею ані в урядованю ані в шкільництві, а крім того ворожо виступають проти самостійного культурного і національно-політичного розвитку руского народу, видають ся згаданим чинникам вигідним орудем до спинюваня сего розвитку. Поміляють ся одначе вельми в своїх обчисленнях сі польські міродатні чинники, пособляючи москвофілам, що они тим способом причиняють ся до утвердження консервативної ідеї і до побіди консервативних живел, бо тим способом навпаки лише починають ся до заострення відносин і розвитку радикалізму.

Пособлюване москвофілству, котрого провід обняв рішучий апостол національного єдинства з Москалями, др. Дудикевич, видасть без сумніву гіркі плоди і нанесе шкоду не тільки культурному розвитку руского народу, як ще більше монархії, іменно тепер, коли славянофіли наново підносять голову і звертають свою діяльність не на далекий Схід, але на Захід, а передовсім на Австрію і на Балкан. Що всякі консолідації з нашого боку чимало пособили вирости москвофілам до нинішнього значіня, про се вже не оден раз ми говорили. Вислід отже виборів для руского народу зовсім не є користний, а *Słowo polskie* справедливо каже, що *warunki do reformy wyborczej w nowym sejmie lepsze niż w dotychczasowym*.

Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Діло розпочате Головною Рускою Радою, котра 30. червня 1861 перестала єствувати, провадила дальше на єї місце витворена з неї за дозволом державних властей «Комісія управляюча ділами Народного Дому», а на останку на місці тої комісії утворене «общество» Народного Дому, котрого єствованю на о-

снові предложених статутів уділило посвідченя ц. к. намісництво розпорядком з дня 21. січня 1869 Ч. 72.440 ex 1868 і з 11. лютого 1869 Ч. 7.257 ex 1869.

Головну Руску Раду, опісля Комісію упр. ділами Народного Дому а на останку «общество» інститута Народний Дім, котре обняло права сеї Комісії (основниками і першими членами Інститута є члени Комісії управл. ділами тогож Інститута і другої городської церкви, каже виразно Арт. 8 статута) можна отже уважати лише тими органами (і то само було очевидно намірене розпорядком наданя ц. к. міністерства внутрішних справ з дня 11. жовтня 1849 Ч. 19.755 вказане утворенє товариства), котрим поручено дальше фондованє зглядно забезпеченє материяльної підстави для державних маєткових предметів яко самостійного правного підмету від хвилі їх наданя. Отже хоч тих наданих державною маєткових предметів не означено виразно яко фундацію для народних цілей Русинів м. Львова (друга городська параф. церква), зглядно руского народа (народний Інститут), однакож в першій ряді згадані органи (Головн. Руск. Рада, відтак «Комісія упр. ділами Нар. Дому» а на останку «общество» Інститута Народного Дому) мали обовязок дбати тимчасово аж до наконечного формального доведеня фундації з підмогою фундаційної грамоти до тривкої управи фундаційним майном як і дальшого стараня о фундаційні агенди в цілі здійсненя фундаційних цілей.

Ніякий з названих трьох органів, зглядно товариство, не може бути важне яко самостійна поза всякою зглядно із згаданою фундацією єствуюча правна індивідуальність, котрій би прислужувало для фундаційних цілей державною адміністрацією і иншими пожертвованими надане і ними тимчасово управлюване майно загорнути яко приватне майно зглядно наданого майна і єго приходів самовільно, а тим менше з упослідженєм фундаційних цілей, способом загрожуючим єствованю фундації, після власного розсуду і для власних цілей уживати. (Пригадуємо тут ще раз, що в усіх первісних просьбах о наданє розвалин і площі, в усіх відозвах дотичних до складок і в инших публичних заявах Голов. Руск. Ради, Комісії управл. діл. Народ. Дому і «общества» Нар. Дім все з притиском зазначувано, що народний Інститут «Народний Дім» має

*) «Комісія упр. ділами Нар. Дому» довела до кінця протягом 15 літ будову триповерхового великого будинку інститутського (конскр. число 78, нинішній властивий Народ. Дім). З доходів за той час сего дому і з дальших складок в жертв грошових закуплено для народного інститута також сусідні дома конскр. Ч. 74, 76, 76 б. а також села Білку і Костевів (в Перемишлянщині), о скільки сі останні не були яко даровизна пожертвовані д-ром Теодором Васькевичом в користь народного інститута.

бути власністю всього руського народу).

(Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

III.

В році шкільнім 851/2 поступив я в гімназію. Під гімназією треба під той час розуміти чотири класи: *parva (classis)*, *infima*, *grammatica* і *сінтаксима*. Відтак були дві класи, що звалися гуманітори, с. є *poetica* і *rhetorica*, а за ними йшла філософія, зложена з логіки і фізики. Такий поділ тривав до нової організації середніх шкіл, переведеної як раз в наше згаданім році міністром просвіти гр. Туном. По реорганізації гімназії обіймала вже 8 клас. Так звані два літа філософії знесено. Перед реорганізацією заправляв 6-и класами директор гімназії, філософією окремих префект. Директором був в гімназії Кунцек (знімчений „Wasserpölak“), префектом посліднім Мерварт. По організації Кунцек заправляв вже всіми 8 класами, а студії гімназійні кінчилися вже матурою. Краєвим інспектором на всхідню Галичину був тоді Евзебій Черкавський (мабуть аж до 1863 року. По нім прийшов Амвросій Яновський).

Гімназія управляна Кунцеком, чоловіком глибокої науки (істориком) і людяним педагогом, була для нас раєм по страшнім чистилищі, яке треба було перетривати в нормальних класах. Тут не тільки учено, але і виховувано молодіж. В гімназії я вперше побачив на науці релігії свого катихита (Юстина Желехівського) і професора руської мови, звісного Іосифа Левицького (граматика). Руської мови училися *exoffo* всі: Русини, Поляки і Жиди (в нас був лише один жид Gans). Читанка Василя Ковальського була нашим підручником аж до IV класи включно. На жаль Юстин Желехівський викладав нам катихизм і держав недільні і сьвяточні екзорти в язиці не коньче народнім. Іменно екзорти его були переповнені цитатами старословенськими, які нам були дуже мало зрозумілі. Екзорти ті мусіло 2, 3, чотирох учеників в скороченню передавати катехитови на письмі на науці релігії. Латинники мали окремі лекції релігії і окремі екзорти в живім польським язиці.

Іосиф Левицький учив нас добре (як на ті часи) руської мови і граматики з давними технічними вираженнями: іменительний падеж, родительний, дательний і т. д. з етимологічною правописом, рівнож дуже хитко управильною. Поза тим ми читали і читали читанку Вас. Ковальського через повних чотири роки і виучалися з неї одні і ті самі декламації. Професором латини в I і II класі був старий Журавський (ми его назвали Pütz, с. є *pietatis*), а назва ся пійшла від того, що він читав заєдно при викладі історії (в II класі) з підручника до історії автора Pütz-a. Він викладав нам в I класі і географію с. є просту топографію на пяти частях світа. Історію природи учив нас практично і добре (іменно ботаніку в II класі) Юстин Желехівський (катихит). Назви німецькі і латинські фльори нашої пізнавали ми на екскурзіях ботанічних, які він з нами предпринймав звичайно що суботи. Розуміє ся, що всіх предметів враз з німецьким язиком (підручник Offinger-a) ми вчили ся виключно по німецьки. Треба було все «визбубити» на пам'ять. Пояснень до історії не давав Журавський ніяких. Викликані на середину ученики рецитували завдану лекцію на ісуєт після книжки (бувало при помочи підновідачів з першої лавки або при помочи книжки, яку ставлено під катедрою), а Журавський старий в окулярах слівив пальцем в своїй книжці, чи не пропустив питаний якого небудь речення. У Журавського можна було дістати добру класу за пару гусок, горнець масла, кірчик бульби і т. д. Він не бояв ся директо-

ра, бо видав свою доньку за інспектора шкільного краєвого (на зах. Галичину) Лінцбавера. Німецького язика в II класі учив мене якийсь ксьондз лат. Kürschner. Сей крихту тягнув за уха хлопців. В II класі я дігнав вже мого старшого брата Кліма. Він заждав на мене.

(Дальше буде)

Промова о. Меодозія Лежогубського

над домовиною б. п. Анатолія Вахнянина, першого Голови Тов. а „Просвіта“.

Іменем Головного Виділу Тов. „Просвіта“ та 36 її доньок-флій, іменем 16 соток її читалень, та десятки тисячів її членів, важусь промовити над домовиною Того, що 40 літ тому був одним з перших, що дали почин до її основи.

Засумовалось, тяжко засумовалось Товариство, бо в покійнім утратило свого першого Голову, що міцними хоть молодими руками хопив за чепіги плуга народної просвіти, щоби орати переліг, на яким стало кидати ся чуже зілля, що хотіло цвисти копитом его народного життя, — зорати і засіяти здоровим зерном питомої, народної просвіти, яка би у жили народа вишла нову животдачу силу та дала ему спрому станути поруч інших просвітних народів і кормити своїх діток не чужою а своєю просвітою.

Засумувалось Товариство і чорним серпанком вкрило свій непорочний народний стяг, бо сей був оден з послідної трійки, яка з повним розмахом народного завзятя стала прорубувати вікно у руській хаті, щоби виустити до неї сонічного світла, яке вже ясно світило тоді іншим народам, котрим судба-доля не мачохою а рідною була ненькою.

Засумувалось Товариство і у свій помяник побіч Юліяна та Омеляна вписало і імя Наталя на те, щоби грядуче покоління поминало їх щирим теплим словом, та училось на їх примірах, що може зділати гурток людей, хотьби і невеликий, але одушевнений одною ідеєю і вірою в побіду правди — поучилось, що наколи не згинув народ тоді, коли его жите ледви перші пускало нарістки, хоть довкруги тиснув мороз, то не потребує бояти ся о своє істнованє тоді, коли з тих ніжних нарістків повиростали грубезні конари, хоть би мороз і в двоє так тиснув.

Давно се було, бо майже 40 літ тому, як в невеличкій салі на Стрільниці зібралось не більше як 60 людей, щоби при Божій помочи, дати почин до великого діла народної просвіти, а буквинський кобзар у привіт їм кликав:

О збирайте ся, о злітайте ся руські діти!

О збирайте ся, о злітайте ся з усієї всюди!

Дайте раду, дайте світла!

О, просвіти, братя, Щоб каліку невідючу не вигнали [з хати.

Не вигнали і не вбили...

І тоді то з посеред старших бо і сивоголових виступив на естраду молодий студент, гарний мов весна, меткий мов сокіл сизий, палкий мов полум'я, краснорічивий мов народна пісня, умний мов старець, голова конституційного комітету та в знаменитій промові розвинув програмову річ про пізнанє і просвіту народа. Се був б. п. Анатоль, якого сї перші збори Товариства „Просвіта“ вибрали своїм головою, складаючи з повним довірем у его руки керму народної просвіти, від якої зависіла будучність народа.

Широкий круг ділання зачеркнуло собі Товариство, ширший чим могло его здійснити. Обмаль було рук охочих до праці а і ті, що були, мусіли тяжко пра-

цювати на кусень насущного хліба. Та ще більше відчував ся брак середників, без яких годі було повести працю як слід.

Але знать добрі були отсі перші робітники, знать тямучим був їх провідник, коли не оглядали ся на се, що нива широка, що і свої і чужі раз враз кидали їм колоди під ноги, а пробоем йшли наперед, несепоучою працею і тисячними меншими і більшими пожертвуваннями здобували кожний крок, який занастала байдужна минувність.

Малі се були початки, так малі, що ледви вірити ся хоче, щоби з тих малих початків виросла нинішня „Просвіта“, що своєю організацією обіймала цілу галицьку Русь, розкладаючи всюду свої огнища, які і світять і гріють своїм рідним теплом.

Усі акти Товариства містились в одній теці, яку молодий Голова носив зі собою там, де збирав ся перший Виділ на свої наради.

Першим ділом молоденького товариства була відозва до Русинів, підписана покійним Анатолем, в котрій заохочуючи до вступлення в члени з натиском зазначено, що се, чого не зможе зділати кожда одиниця з осібна, се легким буде для спільних сил громади. Дасть Бог, читаємо у відозві, що викхоаємо людським своїм народних прав, що не тільки кровію але і духом буде сполучений, що знайде в собі досить гарту, щоби відперти навали ворогів і здобуде кращу долю усьому руському народови.

В три місяці опісля видало Товариство першу свою читаночку для народа — „Зорю“. Гарним світлом засвітила отся зірка, коли протягом двох тижнів розкуплено цілий її наклад. Відчув народ, що ему рідне, пізнав, що чуже, хоть може і гарне та все таки остане ся чужим, не загірє, не дасть життя.

І Бог благословив з Богом зачатє діло, бо праця для свого народа, праця, якої метою є моральне і матеріальне его піддвигненє, та здобутє прав належних ему по Божому і людському закону — се праця сьвята.

А тим, що вів перед у сій праці, що теплом свого молодечого серця огрівав сю ніжну ростинку, був молодий Голова Товариства.

Та щоби дати як найтривкіші основи для народної просвіти, памятав добре покійний, що всяка просвіта без віри, то слабкий човен без керманіча, який розібе перша хуртовина, памятав, що руський народ споконвіка славив ся народом, який цілим своїм іством приляг до своєї сьвятої віри до свого руського обряду, і тому, сам вірний син своєї церкви, дбав про те, щоби просвіта народна вела ся в душі чисто релігійним. Не чужою була ему отся правда, що правдива просвіта від Бога йде і до Бога тільки веде.

Тож нині, коли кілька мільонів книжочок виданих товариством „Просвіта“ сповняє просвітну роботу між народом, коли народна сьвідомість, та почутє народних обовязків дійшло аж до найдальших закутин, коли тисячка брамниць і позичкових кас основаних при читальнях „Просвіти“ двигає народ з матеріального занепаду, коли тількиж стрійних хорів при читальнях розносить славу нашої пісні, мусимо сказати на вічну пам'ять покійного, що Він був тим, що перший клав цюгли під сей будинок народної організації, споював тривким цементом любови, скріплював вірою в кращу будучність.

І ся его організаційна праця дає ему повне право, щоби на листках нашого народного відродженя імя Анатолія

Вахнянина було записане нестертими буквами і перейшло у вічну пам'ять грядучих поколінь.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Засідання делегацій проволікають ся. Так н. пр. угорська делегация мала відбутися останні засідання вже в перших днях сього тижня, опісля пересунуено їх на п'ятницю і суботу, а тепер ще даліше на 2. і 3. марця. Австрійська делегация також проволікає розправи довгими промовами. Замітна була промова міністра війни Шенайха там іменню (а до сего приневолив его христ. євangelий. делегат Аксман) признанем, що полкові мови обмежає ся в інтересі військової організації і що державно-языкові домагання шкільних законів Аппонього приневолюють уважляти у війську мадарський язык. Сею заявою міністра війни розкрито вигляд на основи тих переговорів, про котрі не можна вже мати ніякого сумніву: мадарська державна мова буде непечено приводом до мадарської службової мови. Міністер відповідав також на ітерпеляцію дел. Вуковича що до сподіваного заведення угорських гербів і емблемів у війську а також що до уживання війська до сгноблення Хорватів при соймових виборах. Що до першої справи відповів міністер, що вісти є в «недокладні», а що до другої відмовив делегации права вмішувати ся до таких справ, котрі належать до обсягу хорватского державного права.

Виборча реформа угорська, як звичає N. fr. Presse на основи розмови з гр. Андрашім, все ще не готова а міністер занятий оброблюванем материялів. Інші знов двєвники запевняють, що вже в марці буде предложений начерк, опертій на нечувано несправедливим складі і розділі виборчих округів. Тимчасом румунська Tribuna звичає, що мадарські політичні керманічі докладають всяких змагань і заявляють готовість до всяких уступок, щоби лише Корону пересвідчити про неможливість і шкідливість загального права виборчого. Справа отже станула на тім, що рішенє зависиме від Корони.

В Угорщині заборонено даліше видавати двє словацкі часописи, хочони пишуть вельми прихильно про династию а іменню „Lidove Noviny“, котрої редактором посол Скічак і „Pobrook“, яку видає посол др. Благо. Так виглядає мадарська конституция!

Заграниця.

Македонська скарбова комісія оповістила що їно виказ впливу податків, котрий представляє ся вельми корисно. Видно, що скарбова комісія таки своїми реформами досягнула певні успіхи.

Молодий португальський король приневолений бороти ся з труднощами на два боки. Деякі двірські достойники не зірвали звязів з Франком, консервативна шляхта і офіцари раді би мати військову диктатуру, вважаючи теперішню управу вельми безспільною, щоби згнобити республіканський рух. Республіканці не перестають змагати до заведення республіки і се пригноблює вельми двірські круги.

Російський план Дунайско-адриїської залізничі підняла Сербія і старає ся в Царгороді о дозвіл на єї будову від сербської границі коло Право або Радневау над Дунаєм, долиною ріки Тимок аж до сербської пограничної місцевости Мардарі. Запевняють, що Австрія не лише не супротивляє ся сему, але вже повідомлена про те, приобіцяла їй пособляти. Подібні заходи робить Болгарія, щоби виведати в Царгороді залуку своїх залізниць над турецькою границею коло Куманова а також згоду на се Австрії і інших держав.

Nord. Allg. Ztg. зазначає, що німецькі

урядові круги намагають ся удержати в балканських справах одностайність держав і для того остерігає перед непотрібною зневірою в оцінюваню македонських реформ, і перецінювання ріжниць в поглядах між конференцією послів у Царгороді а концертом держав.

Роздратоване викликане санджакскою залізницею втихомирює ся по малу, але тепер розходить ся о те, щоби після вступної концесії, уділеної Австрії султаном, одержати дійсну концесію на будову, котрій будуть деякі держави робити всякі перепони. Окрім того виринають всякі змагання до будови інших залізниць, між тими Дунайско-адриїської задуманої Росією. Одначе, чи Росія справді буде змагати до єї здійснення, покаже будучина.

В мароканській справі якось Франції не веде ся. Сім місяців триває вже французька воєнна кампанія, в котрій Французи понесли значні страти (хоч три четвертини масть бути альжирські тубильці), а не досягнути видимих успіхів мимо значних жертв в людях і грошах і небезпечности розладу з иншими державами. Се довело в Парижі до великого роздратованя, особливо поражене французьких військ останніми часами. В парламенті запитанє Жореса до міністра загран. справ Тітона довело до великої бучі, серед котрої посол Констанс мало що не кинув ся на міністра-президента Клемансо. Одначе мимо сєї бучі падата висловила довіре правительству, похваляючи хоробрість французького війська.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Онісима, Ап.; римо-кат.: Романа. — В суботу: руско-кат.: Памфіла м. Зад.; римо-кат.: Леандра.

— В справі стипендійного фонду Наталія Вахнянина. Виділ муз. тов. ім. Лисенка ухвалив дати почин до заснованя стипендій ім. Н. Вахнянина, бувшого директора Висшого Музичного Інститута, а жертвуючи на єю цілю 100 корон, просить рівночасно надсилати датки до кредитового товариства «Дністер» на книжочку ч. 5.400.

— Зі Станиславова пишуть нам: В „Вістнику станіславівської єпархії“ з 1908 року Ч. I. стор. 1. при кінці четвертої стрічки і з початком п'ятої видруковано, що реколекції для духовенства розпочнуть ся „в чорнім тижні“. Єсть се похибка-складача, понеже в рукописі стоїть виразно: «в світлім тижні». Похибку єю завважано доперва по випечатаню числа, але не простовано публічно, понеже кождий з священників був повідомлений лично, в яким часі відбудуть ся реколекції. Хотят такі друкарські похибки лучають ся в кождім друку, то мимо того „Галічанін“ в донесі з дня 13. лютого 1908 Ч. 35 використав єю похибку, щоби в злобний спосіб кинути напад на інституції на власти духовні, перекручуючи очевидно при тім „чорний тиждень“ на „черну неділю“. — Звичайно, лийх лихе всюди добачує.

— До закриття тов-а грамотности в Київі. 31. січня ст. ст. на нараді в губернатора, постановлено „Народний дім“, зо всім єго майном, передати учесній окрузі. Претендентами на него були учебна округа й город, і тепер, як повідомляють „К. Вѣсти“, городска управа збирає ся на київську учебну округу подати позов. Питанє про се обмірковано буде в городській думі 5. лютого ст. ст.

— Вістни з Канади. Русини в місті Portage la Prairie приступають до будови „Народного Дому“. В домі має містити ся читальня, обширна галя на всілякі забави, представлення і

концерти. Продовженє дому буде на кооперативній підставі, кождий з членів буде поносити рівну часть розходів. — В зах. Канаді панують тепер сильні морози. 25 і 26 січня термомір Фаренгайта показував 30 до 38 степенів понизше нулі. Снігу сєї зими мало. Більше падало у східній Канаді, особливо в провінції Онтаріо.

— Справа з реформою духовних шкіл в Росії. „Русь“ повідомляє, що в синоді, 28. січня ст. ст. відбули ся перші збори в справі реформи духовних шкіл. На сї збори покликано було, між иншим, голову шкільного синодского комітету протоєрея Белікова та професора Остроумова. Зібране се було дуже неспокійне. „Старі“ члени синоду доводили, що в духовних семінаріях та школах повинно зоставити загальносвітні науки, поруч з богословскими. Нові члени навпаки стояли на тому, що загальносвітні науки розвивають у юнаків „вольнодумство“ та, окрім школи, нічого не дають. На їх думку, краще всього, ябси синод зовсім позачиняв семінарії та духовні школи і позаводив спеціальні „пастирські школи“, для вихованя таких юнаків, якіб справді хотіли віддати себе на службу Богови. Було з сего приводу багато горячих суперечок, але нічого з них не вийшло і питанє зісталось непорішеним.

— Переселенє припинено. Наказом рос. міністерства земл. і землеустр. 3. серпня 1907 р. припинено видачу прохідних переселенських і тарифних свідочств селянам, якіб заохотились піти на переселенє, і встановлено такий порядок, щоби селяни спершу посилали до Сибіру ходаків і згодили там для себе землі. Тепер переселенська управа видала новий наказ (19. січня ст. ст.), зміст якого текстувально такий: „Зважаючи на зимовий час, а також на те, що заготовлені для заселеня земельні участки всі до одного вичерпані, виданє ходакам свідочств припиняє ся аж до середини літа, а до того часу буде утворено в Сибірі новий земельний фонд“. „Так переселенє припинено — пише в Київській „Раді“ д. Х. Майстренко. З приводу сего я не можу не зупинитись на одному якомусь непорозумінню. Скільки і звідки я не відбирав останніми часами вістий (звичайно з сіл), у них в одно насамперед йшла балачка про переселенє, про земельне питанє. „Пан продає землю, граф продає землю, княгиня продає землю, — тільки й чуємо що дня“, — хвалять ся мої кореспонденти, одначе селяни не кваплять ся на неї. Одно те, що землевласителі „хотять збути землю як можна практичніше, як можна більше взяти за неї грошей і правлять невимовно велику ціну за десятину. А друге — Сибір селян вабить, де переселенцям даремно дають землі стільки, що хоч конем на ній грати“. Такий загальний зміст листів. Тепер наведем маленьку справку. Офіціальний тижневик челябінського переселенського пункту показує, що на 20. січня вільних душевих земельних піль на переселенських участках було разом: 26.373 незанихтих паїв. Як же так, повстає після сего питанє: по одному офіціальному документови всі участки вичерпані, а по другому — зістає ся ще 26.373 вільних душевих паїв?

— Російський цар позиває у вінніпегскім суді євого давного урядника, котрий чмихнув до Канади сироневіровиши 340 тис. рублів, що належали до каси російского ряду. Давайший каспер міністерства скарбу Росії Стефан Проскуреков украв з державної каси 340.000 рублів і взявши собі товаришку подорожи приїхав недавно до Канади. Сей час по приїзді Стефан Людковский (таке єго прибранє імя) зачав робити ріжні великі інтереси. Закупив багато реальностей у Ванкувеві, Вінніпегу і Монреалі, заложив величезний склад японських виробів у Вінніпегу і шастав грішми як дійсний російський дука на всі боки. Однак ряд російський дуже скоро довідав ся о сїм пташку і тепер застановив всі єго діла в Канаді, доки справа не покінчить ся в вінніпегскім суді. Сам виновник утік, хто знає де. (Кан. Фармер.)

— **Дрібні вісти.** Вінчане п. Осиа Гордійчука адюнкта суду в Дрогобичи, з панною Евстахією Красінською відбуде ся дня 29. с. м. о год. 12. в полудне в гр.-кат. парохіяльний церкві в Стрию. — Вінчане д-ра Маркила Рожанковського, лікаря при маринарці, з панною Амалією Рожанковською, дочкою о. Миколи Рожанковського і Елеонори з Громницьких, відбуде ся у Львові дня 1. марця с. р. о 7. год. вечером в церкві Преображенській. — Іспити на учителів середніх шкіл здали: Мих. Посацький з класичної філльоогії, Ст. Балеї зі строгої філософії і математики та Сев. Лещій з математики і фізики. — Зелізничий рух привернено між Борками вел. а Грималовом і Тернополем а Збаражом.

Оповідки.

— **Заходом Читальні „Просьвіта“** личаківського передм. у Львові відправить ся в неділю 1. марця о 12. г. в полудне, в церкві св. Петра і Павла при ул. Личаківській панахида за упокій душі бл. п. Марка Каганця, котрий положиw житє для народної справи, на котру то панахиду перед усім усіх наших личаківських Русинів, як також Всч. Отців, котріб ласкаво зволили причинити ся до звеличення сего сьвята, запрошує горяче — *Виділ.*

— **Зі Старого Самбора.** В неділю дня 1. марця відіграють члени читальні „Просьвіта“ в Ст. Самборі, в салі польского товариства „Sokol“, народний драмат „Верховинці“. По представленю забава з танцями. З огляду на се, що чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Старім Самборі, сподіємось, що околиця прибуде численно, тим більше, що в повіті старосамбірськїм нема де забавитись, то сю нагоду повинен кождий Русин використати для своєї власної приємности. Початок точно о 7. год. вечером. — *Виділ.*

— **З Ходорова.** В неділю, дня 1. марця с. р. відбуде ся в Ходорові в салі Тайхмана концерт академ. хору „Бандурпет“ при співучасті солістів п. Ярослава Вінцьковського і Володимира Козака. Початок о год. 8. вечер. По концерті відбудуть ся вечерниці з танцями.

Посмертні оповістки.

— **О. Омелян Пясецький,** висл. городецький декан і парох Вишеньки великої, упокоїв ся дня 24. с. м. по короткій недузі в 71. році життя а в 46. р. сьвященства. В. е. п.!

Телеграми

з дня 27. лютого.

Прага. Дневники доносять, що цісар імовірно в маю приїде до Праги, звидіти тамошню ювілейну виставу.

Лїзбона. Рада міністрів ухвалила знести зарядження видані б. президентом міністрів Франком в справі розвязання палати послів і реформи організації палати вельмож. Парламент буде скликаний, аби король міг зложити присягу на конституцію. Потім збере ся рада стану і розв'яже парламент та назначить нові вибори на початок цвѣтня.

Петербург. Цар приняв вчера в своїй палаті в Царскім Селі послів держ. думи. В промові, виголошеній до послів, цар з наголосом зазначив, що яке небудь нарушенє права власности не дістане царської санкції.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і наядня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 26. с. м.: Антін Венгрінович, Смольна; Володимир Витошинський, Дубецко; о. Богдан Елїшевський, Гуменець; Микола Фішель, Підлужи; Євтих Теонів, Шидлівці; Іван Дереш, Воля велика; о. Володимир Кальба, Соколівка; Василь Демчук, Стриганці; Михайло Вірт, Львів; о. Ілля Кузів, Городище; Рожаловський Іван, Цішанів; Адольф Райнер, Рава руска; Лев Яюс, Сокаль.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоронить его.

5245 нот. дол. сьвідотв доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуеріях.

(20—24)

Звичайні загальні збори

Тов. „Народний Дім“ в Стрию, тов. зареєстрованого з обмеженою порукою, відбудуть ся дня 14. марта 1908 р. т. є в суботу о год. 12. в полудне в Домі Товариства. Наколиб на загальні збори не явило ся число членів вимаганє §. 30. статута, відбудуть ся Загальні Збори з тою самою програмою без огляду на число членів о годині 1. по полудни того самого дня.

Порядок дневний:

- 1) Відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів.
- 2) Звіт Дирекції за рік 1907.
- 3) Звіт комісії контрольної і ревизийної.
- 4) Внесенє Ради Управляючої що до розділу зиску.
- 5) Вибір трєх членів Дирекції і трєх заступників на один рік.
- 6) Вибір трєх членів Ради Управляючої на три літа на місце уступаючих.
- 7) Предложєнє Ради Управляючої що до зміни статутів.
- 8) Внесенє Дирекції і членів.

Право участі мають лише члени заплативші повний уділ. За легітимацию служить книжка уділова.

Стрий дня 26. лютого 1908 р.

Тома Красинський
заст. голови

Іванна Вітковіцна
секретар.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліс „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізїю від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні ціли.

Пояснєня до обезпечєнь уділяє Дирекція або агенти

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер дістали агенти 969.507 К провізїї.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
иний фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшїм деннім курсї,
не числячи ніякої провізїї.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:

за цілий рік . . . 30 пер.
« на рік . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

цілий рік . . . 18 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Щодня по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми бач і думку ми вирости: а не волямо милої і віри не возмемо,
бо руска ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5¹/₂ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хару-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідно
напопередне застережене.

Рекламанні неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надсіланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Коли в арт. 71 статутів «общества» Інститута Нар. Дім признає ся загальним зборам членів на случай розв'язання товариства при участі відпоручників руских Капітул і Ставропігійського Інститута у Львові рішати про близше ужитє інститутського майна, призначеного на просвітні і добродійні цілі руского населення Галичини, то такою постановою статутів не може бути в нічім нарушенний або поданий в сумнів фондацийний характер обидвох інституцій — другої город. параф. церкви і народного інститута. Вжеж бо в клявзулі посвідчення уділеного статутам «общества» розпорядком намісництва з 21. січня 1869 ч. 72.440 ек 1868 і з 11. лютого 1869 ч. 7.257 уміщено виразну засторогу, що єствоване «общества» інститута Народ. Дім посвідчає ся з тою приміткою, що на основі розпорядку міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755 набуті права і впливаючі зобов'язання руского населення м. Львова що до безплатно переданих згарищ колишнього універс. будинку з площею не можуть бути постановами статутів товариства нарушені ані знесені. Про ужитє інститутського майна на інші цілі, як первісним поданем означені або на цілі приватного товариства не може бути мови.

Оспорюване отже «обществом» інститута Нар. Дім заряджене намісництва єсть тим більше оправдане, позаяк перенесене (передане) названих державною адміністрацією наданих маєткових предметів згаданому товариству ніколи не відбуло ся і супроти прислугуючого сям предметом фондацийного характеру відбути ся не могло, а міг бути відданий сему товариству лише яко сучасному органу адміністраційному на так довго заряд тих маєткових фондацийних предметів, взглядно уживання приходів з тих предметів на цілі фондаций, як довго се товариство лояльно свою задачу сповняє і як довго в своїм часі по одобренню фондацийної грамоти не будуть видані інші зарядження, управильняючі спосіб заряду.

Не має тут ваги можливий сумнів, що не можуть бути предприняті інтабуляції в книгах ґрунтових в користь згаданих двох фондаций (другої город. парох. церкви і народного Інститута Народ.

Дім) яко не введених ще в формальне правне житє управлених підметів задля нестачі фондацийної грамоти, котра би наконечно полагодила фондацийний акт. Хоча бо фондация задля нестачі фондацийної грамоти виїхала ще поза обсяг формального введення в житє, або що державна адміністрація не користала ще з прислугуючого їй права найвисшого нагляду фондаций і не видала відповідних що до уложення фондацийної грамоти поручень, то мимо того хоча ще не сформалізована фондация, не є она виключена з правостійности, бо як відомо з австр. фондацийного права, вже через наданє маєткових предметів на фондацийні цілі витворено вже дійсний стан — індивідуальний правний підмет в зароді, котрому прислугує з боку правного ладу рівна охорона, як правному підметови, котрий би з того зароду розвинув ся повним житєм.

(Дальше буде)

3 вагоди одинадцятих роковин смерті П. А. Куліша

подала київська „Рада“ ось які цікаві і влучні замітки, котрі ми тут з пошани для пам'яті великого покійника наводимо:

Здаєть ся ні оден з наших видатних діячів не знаходив собі такої різної оцінки — за житя й після смерті, як Куліш. З одного боку — горячий апостол українського відродження, з другого — ренеґат; Кирило-методисвець, однодумець Костомарова й Шевченка і їх приятель, і — чернитель пам'яті своїх великих друзів; поет козацької старовини і — пристрасний ворог тої козащини, котрий зужив усі свої сили й здібности першорядного історика й публіциста, щоб очернити, зганьбити «козацьке варварство». І відповідно до сих контрастів житя й діяльності Куліша розходять ся й его оцінки. Історики літератури величають его заслуги перед рідним письменством, пок. Огоновський титулує его в листах «патриархом нашої словесности», і кожний, що хоч трохи уявляє собі всю величезну літературну спадщину в історичній перспективі, той згодить ся цілком з сїєю назвою.

Заслуги Куліша давно вже покрили его хиби й промахи, і що далі его постанє відходить від нас у вічність, що більше ознайомлюємось ми з колосальним обсягом виконаної ним роботи, тим більшою повагою переймаємось ми до особи патриарха нашої словесности, який цілий свій вік, кидаючись на всі боки, палячи своїх старих богів і поклоняючись новим «упорствам, волнунсь и спѣша»,

усеж таки служив ділу культурного відродження рідного народу і вмер на своїм пості культурного робітника з пером в руці. І близько до правди звучать горді слова Куліша, коли він в одній своїй поемі, згадуючи про напади на Україну татарських орд, тепер забутих в безвісті віків, рівняв сих татар з своїми літературними ворогами і згадував останніх лиш на те, щоб знав про них «убогий антикварий, додаючи до мене коментарій».

Спадщина, залишена нам Кулішем, дуже велика. Кілька томів поезій, поем, повістей, оповідань, драм; переклади таких капітальних річей, як Біблія, 13 драм Шекспіра, поеми Байрона, поезії Гете, Гейне та інших; ряд великих історичних монографій і крім сього незлічена сила публіцистичної роботи, яку тепер трудно собі й уявити; нарешті — класичні в історії нашої етнографії „Записки о Южной Руси“. Сим коротеньким переглядом різних сторін літературної роботи Куліша далеко не вичерпуєть ся загальна характеристика его літературного облича. Коли Ломоносова називають першим російським університетом, то таку назву, тільки відносно України можна з повним правом прикласти до Куліша: він дійсно був у свій час українським університетом, і не було тієї галузі українознавства на протязі трохи чи не пів століття, деб не доложив своєї праці Куліш. Але кабінетна праця вченого й письменника була за тісна для багато обдарованої вдачі Куліша. Се був справжній громадський діяч, який навіть з безвихідних обставинах російського житя був в центрі української політики, коли так можна висловитись, направляв її і регулював, охоплюючи своїм орлиним зором Україну російську й австрійську. Він дійсно був силою, з якою мусіли рахуватись і свої, й чужі. Історія нашого національного відродження на Україні й Галичині тісно зв'язана з імям Куліша.

Може ще не настав час для рішучої оцінки й повної біографії покійного українського діяча. Занадто близько ще стоїмо ми до нього. Треба тільки побажати, щоб материял до його біографії не переставав опубліковуватись і далі. „Кіевская Старина“, а тепер д. Барвіньський (на сторінках „Руслана“) видали багатько листів Куліша і його кореспондентів. Ся переписка — першорядний материял до історії нашого громадянства. Ждемо ми й повного видання творів Куліша, давно заповідженого під редакцією д. Каманіна. Воно було б найкращим пам'ятником Кулішеви і показало б нашому громадянству всю велич заслуг Куліша перед рідним письменством.

М. Ж.

З отсими замітками д. М. вповні згоджую ся, що не пора ще оцінювати і не можна предметово й справедливо оцінити письменської і громадянської діяльності П. Куліша, поки не буде видана уся его літературна спадщина розкинена або забута, а для сучасного моло-

дого покоління мало відома, а крім того і незвичайно широка його переписка, яка кине чимало світла на його багатосторонню діяльність. Тільки інші пильні роботи здержують мене від оповіщення вельми цікавих листів Куліша писаних до мене, а так само і мій друг др. Пулюй готувати видання листів, до него писаних. Проф. Студинський оповістити небагом листи пок. Вахнянина писані до Куліша, а крім того, ще й по інших людях найдеся чимало цінного і цікавого матеріалу до освітлення цієї перворядної постаті в нашій народній життю.

Тимто можна бажати, щоби, хто має які матеріали, оповіщував їх, а з того опісля можна буде зложити новий образ діяльності П. Куліша.

Ол. Барвінський.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з жи́ття.

(Дальше.)

В третій класі крім других професорів мали ми до мінералогії Мендільського (поповича). Він учив нас добре. Рівнож педантом був для латини і греки проф. Лянґ. В IV. кл. учив мене латини і нім. язика старий Оттман. Він приходив до класу звичайно п'яний, хоч держався ще на ногах. Гімназію перенесено тоді до будинку в руській семінарії (1854/5), бо школу давню біля повзутського коетела забрано на холеричний шпиталь для війська. В сім році сконцентровано, як звісно, австр. війська в Галичині в часі кримської війни. Хоч Оттман запивався, брав кубани від родичів кожного ученика ехольо, брав від учеників крайцарі на табак і силував учеників, щоби за 2 зр. ходили до него на корепетицію з латинського язика, якого сам учив в класі, то мимо всего того ми його любили і поважали. В IV. класі дістали ми на науку грецької мови знаменитого педагога і дидакта Танячевича. Під ним можна було дечого навчитися. Кождий ученик був що години питаний з десятих разів при толкованні автора. Він бігав по класі, усе і усіх бачив і викликував одного по другім: Вахнянин: субект? Кмицкевич: предикат? Добрянський: обект? Конопницький: Nähere Bestimmungen zum Subjecte? Одроби́на: Nähere Bestimmungen zum Praedicate? Волощакевич: *Χρονος* (μελλον futurum)? *Χρονος υπερων, τελικων*? (plusquamperfectum) ітд. ітд. Вся класа була в руху. Він провадив нас аж до матури і так вишколив в греці, що в VIII класі ми грали „Аяса“ на ізвєт в класі. В V класі оп'ять обняв латину проф. Лянґ, Математику учив дуже добре (альгебру) Станецкий (пізнійший проф. фізики на політехніці у Львові). На історію прийшов Ізидор Шараневич (пізн. проф. історії австр. на університеті львівській), фізики в IV. класі а відтак натур. історії в V. і VI. і фізики в VII та VIII учив нас Фішер. З природних наук ми мало від него скористали, за те експериментальну фізику викладав він добре, хоч математичні докази йшли в него вже слабше. Фішер не мав науки за собою, але набрав практики в часі, коли був у старого Кунцека (брата директора) професора віденського університету в його кабінеті помічником. Моє все знання фізики я так їм завдячую. Математику учив нас мляво Добрянський (брат Антонія з Валави) в VI. класі. Він вступив відтак до Єзуїтів. Була се ходяча мумія, хоч свій предмет знав добре. В VII і VIII класі учив нас математику а при тім логіки і психології Круліковський, чоловік умний, але слабкий чи недбалый езекутор свого предмету. В VI. класі учив нас через короткий час історії Євген Згарський, молоденький, любий суплєнт і поетична душа. Він учив нас через якийсь час і руської мови, яку відтак обняв в V. і VI. класі Богдан Дідицкий. Сей Богдан учив нас і По-

ляків разом на одній годині. Полякам читав з доброю деклямацією „Марію“ Мальчевського, а нам диктував історію староруської літератури. Не виходив однак поза часи Нестора, а задачі письменні були в него ті лучші, в які ми з словаря Шмида (московського) вкладали більше московських слів. Живого язика ані літератури своїми не знали ні крихітки. Підручником до старословенщини і старорусчини була вже хрестоматія Головацького Якова. Про Енеїду Котляревського, твори Артимовського, Гребінки, Основяненка та Тараса ми не чули ні одного слівця. По Дідицьким обняв в VII. класі науку руської мови Сінкевич теолоґ (пізнійший професор латини і греки в перем. гімназії і директор в Яелі). Сей нічого не знав і нічого нас не навчив. Тоді вже Поляки перестали учити ся обов'язково руського язика, а ми „на руське“ звичайно йшли домів.

Взагалі сказавши, про науку руської мови не дбано вже в сих часах. Задачі, які ми писали, були — пожаліся Боже! Желехівський мучив нас своїми екзортами через всю низшу гімназію, а в висших класах неначе нарочно не подали нам такого знання своєї мови ні Дідицкий, ні Сінкевич. Перший справляв нас на московську путь, а другий сам нічого і не вмів, то і не навчив нас нічого. Живу мову руську чули ми лише в V. і VI. класі з уст катихита Томи Полянського, який однак вже мабуть в 1858 р. пішов на директора гімназії до Самбора. По відході Полянського попали ми оп'ять під язичіє Юстина Желехівського аж до самої матури.

За те в німецькій язичі успівали ми аж надто. В V. класі спроваджено для нас коренного Віденчука Вебера, пізнійше колоніста німецького з Галичини, Гемерлінґа. Вебер дер наші задачі німецькі на шматки, а Гемерлінґ мучив нас Кльонштоком („Месиядою“). Вийшовши з гімназії глаголали ми на всіх язиках, лише свого не знали. До сего треба додати, що з шкільними товаришами ми говорили майже виключно по польськи, на станциях — по польськи, на місті — по польськи, а по руськи хіба з катихитом, на хорах в церкві та в хвилях, коли зійшовши ся десь за містом або на „Підгір'ю“ в саді Мендільських, ми заспівали кілька руських пісень. Про історію Руси ми не мали ні найменшого поняття. В школі не згадувано про Русь, а історичного підручника не було ніякого. Ба та і на феріях, в хаті родичів моїх чув я лише польську та німецьку мову. Доми сьвященічі були на скрісь спольщені в сих сторонах, де я ховався, те значить: в цілій Перемиській. Ми називали себе Русинами, обиджалися, колиб нас хто звав Поляками, але поза тим були ми національним зером.

В самім Перемислі, в крилошанському соборі, звеніла лише польська мова. З віткою крилошанина Кордасовича і Гинелевича, всі прочі крилошани: Сілецький, Галецький, Витовинський, навіть Лукашевський, Полянський (пізнійший влади́ка перем.) цвенькали по польськи. Руське слово я принайменше чув принагідно хіба від Івана Лаврівського (композитора), від Іосифа Левницького, від Яхимо́вича та його капеляна Добрянського і від Леонтовича (урядника) та Дусовського (завідателя друкарні капітульної).

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В парламенті зворушене, хоч засідання посольської палати ще не відбуваються. Але зате в бюджет. комісії витворилося таке заострене, особливо між Німцями і Чехами, що може справді довести до пересилєня. Посол Кіярі яко представник німецької девятки (вольнодумців) переговорював з міністром-президентом, а як звичає пражська Bohemia, ведуться пересправи між вольнодумцями і христ. суспільниками в справі спільно-

го постунованія що до урядованія в судах в Чехії. Становище міністра судівництва д-ра Кляйна захитане, але Німці намагаються ще відрочити пересилєне і довести до порозуміння. В п'ятницю відбуло ся останнє в сім тижні засіданє будж. комісії, а відтак слідує кількандевна перерва запустна, отже протягом того часу сподіваються прояснити сю справу. Імовірно в справі Хебського суду всі німецькі сторонництва будуть поступати разом.

Таке саме роздратованє проявило ся також по стороні чеській. Чеський „Narodni klub“ ухвалив ультиматум правительству, котрим домагає ся повної рівноправности чеської мови у всіх судах краю без огляду на замкнену язикову область німецьку. Бар. Бек, як звичають чеські дневники, наміряє скликати конференцію в ціли порозуміння, а основою сего порозуміння мало би бути введенє внутрішнього урядованія чеською мовою в чеських областях, а за те мали би Чехи признати німецьку мову урядовою в замкнених областях німецьких, на що однак Чехи не згоджують ся.

Австрійська делеґация ухвалила внесене Шрафля-Лятура в справі підвищення плат військових і полагодила бюджет спільного міністерства скарбу а окупацийного кредиту не могла ухвалити задля недостачі потрібного числа учасників. В розправі зазначив гр. Штірґк з притиском, що у військових справах що до застережених Короні прав повинна бути строга бережена рівнорядність обидвох держав монархії.

Заграниця.

Про взаємини між Росією і Австро-Угорщиною зложив міністер заґр. справ Ізвольський перед думою на тайнім засіданні вельми важну заяву. Він зазначив, що задумана бар. Ерентальом новобазарська залізниця має народо-господарське значєнє, запевняв, що взаємини з Австро-Угорщиною не дають поводу до тривоги і що Мірштеґська програма остає правосильною. Неясна троха була заява, що задля розширення сєї програми приступлять до європейського концерту нові ще сили (кілько і котрі, сего не було сказано), а се могло би бути почином до нового угрупування держав. Замітно, що міністер вказав не безпереривно добрі взаємини з Німеччиною, а тим самим виступив він проти панславистів, котрі Німеччині приписують спонуканє Австро-Угорщини до відомих залізничних плянів. Так само запевняв Ізвольський, що взаємини між Росією а Японією та Хінами є також добрі і що нема причини до ніяких непорозумінь.

Бувшого італійського міністра Назі засудив державний трибунал на 11 місяців в'язниці за веденє цілими роками марнованє державного гроша, хоч Назі все ще запевняє, що він не винен. В Сицилії сподівали ся, що его увільнять і по оповіщенні за суду проявили ся там великі демонстрації. Навіть між послами деякі вступають ся за ним, доси около 20 послів підписало петицію о помилуванє Назіого. Се стає найкрасшим доказом, як затмили ся поняття про честь.

В парискім парламенті проявив ся несподіваний зворот в мароканській справі. Коли доси Франція піддержувала правовитого султана Абдуль-Азиса, можна було дізнати ся з промови міністра Пішона, що Франція готова вийти в переговори з претендентом Мулей-Гафідом, на що очевидно вплинули останні мароканські події. Тепер Франція після понесених поражень инакше споглядає на Мулей-Гафіда, як спершу.

В англійськім парламенті внесено начерк нового закона шкільного. Католики і англіканці лучать ся разом, щоби вступати ся за наукою релігії в школах. Можна сподівати ся, що прийде до горячих пересправ і завзятої боротьби в сій справі.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ.

НОВИНИ

— **Календар.** В су-боту: руско-кат: Памфіла м. Зад.; римо-кат.: Леандра. В неділю руско-кат.: Памфілія; римо-кат.: Альбіна еп.

— **Ексц.** Митрополит Шептицький був онові на приватнім послуханю у Св. Отця Пія Х.

— **На котру сторону перехилить ся руский епископат?** Отаке питання задає, яко найцікавіше для неї, Gazeta Narodowa по виборах соймових, чи на сторону українофілів, що солідаризують ся отверто з соціалістичним напрямом і де нема ані одного з тих священиків, що від народу дістали тепер мандати? Всі ті священики, пише Gaz. Nar. є тепер в stronnictwie staroruskiem, ks. Kołpaczkiewicz і ks. Senyk, gdyż ani jeden z księży-ukraińców nie otrzymał teraz mandatu. — Не хочемо пересуджувати, як уконститує ся руский клуб, чи до него вступлять також три радякали, чи ні, одначе нема сумніву, що рускі послы виберуть головою д-ра Олесницького. Так само нема сумніву, що москвичі утворюють московський клуб під проводом коломийського амбасадора д-ра Дудикевича. Що до єпископів, тож відома річ, що они не входили і не входять ніколи до ніякого клубу, а лише деколи на запросини клубу являють ся на засіданні і деколи підписують внесення і інтерпеляції руских послів. Можна жалувати, що з священиків-народовців не вийшов ані оден до сойму, хоч Народ. Комітет ставив двоє, але чому они не вибрані, то буде Gaz. Nar. ліпше знати. Мимо того однак для епископату не може бути сумніву, де прихилити ся, бож певно і Gaz. Nar. не може пропускати, що они підуть до голублених нею і протегованих Starorusinów, котрих головою буде др. Дудикевич, явний апостол єдинства з Москалями, що свої діти виховує по московски, котрих членом буде др. Король, що вступив до московського клубу держ. ради і домагає ся признання „горожанства“ московській мові в Австрії, не можуть прихилити ся єпископи до тих, котрі в бурі Народного Дому євляткують пам'ять апостата Наумовича і тим явно зазначують, що змагають до змосковщення і оправославлення руского народу. Побачимо небавом плоди сего протегованя Поляками konserwatywnych Starorusinów, але народна приповідка каже: буде каяття, та вороття не буде!

— **Відокремленє Холмщини від Польщі,** як повідомляє листом правління холмського православногo братства депутат державної думи еп. Евлогій, наближає ся уже до краю, і голова ради міністрів та й інші представники урядових кругів заявили, що рішено напевне з Холмської Руси утворити особну нову губернію. Як щож виявить ся, що більшість думи буде проти того, щоб відокремлювати Холмщину, то уряд, заводючи у Польщі земство та городську самоуправу, уживе всіх заходів, які можуть гарантувати перевагу „русского элемента“ й православного духовенства в сій країні.

— **Віцепрезидентом краюї Ради шкільної** на місце д-ра Едвина Плажка, який перейшов на власну просьбу в стан суночинку, став іменованний радник двора др. Ігнатій Дембовський, котрий вже від року заступав д-ра Плажка. Новий віцепрезидент кр. Ради шкільної по скінченню правничих і філософських студій за границею і в краю вступив був до політичної служби в намісництві і вже яко концептовий практикант звернув на себе увагу настоятелів своїм талантом і працею. Завдяки сему поступав скоро по урядничій щаблівці і став іменованний старостою в Мостисках. В 1899 р. перенесений до Львова яко радник намісництва обняв уряд управи адміністративних справ в красвій Раді шк., а перед роком, коли віцепрезидент др. Плажек

пішов на відпустку, став на его місці тимчасово, щоби тепер обняти на стало сей визначний уряд в галицькій шкільництві.

— **† Емільян Пасецкий,** висл. городецкий декан і парох Вишенки великої, наділений крилош. відзнаками, помер — як ми вже звіщали — дня 24. лютого по короткій недужі в 71. р. життя, а в 47. році сьвященства. Покійний визначав ся сильним, постійним характером, і горячою любовію своєї віри і народности. Доказом того факт, що він тільки оден із виїмграваних за кордон сьвящеників не уляг пресиям правлячих російських кругів і реагуючи на насильне накинене православ'я, повернувшись серед тяжких незгодинах назад до рідної країни. В наслідок тої горячої любови до своєї віри, до свого народу прийшлося Покійному чимало натерпіти в життю прикrostий і переслідувань. Та се не знеохотило его. Працював до кінця життя в імя своїх ідей та переконань. Тішив ся загальною симпатією содеканального духовенства і парохіян, для яких був совісним душпастиром і любленим батьком. Похорони відбули ся в четвер дня 27. лютого при численній участі духовенства, сьвітської інтелігенції та селян. Вічна йому пам'ять!

— **Підприємство на народні ціли.** Пишуть нам: В Збаражх заложив п. Євген Білинський фабрику цигаретових туток і паперців. До заложення сеї фабрики прийшло в сей спосіб. Сенява найбільшійше село в збаражкім повіті, а може і цілій Галичині, мусить будувати церкву. Старенька, на половину завалена церковця грозить цілковитим заваленням. На 440 руских душ припадає над 1000 латинників. Латинникам побудовано красний костел перед 15 літами зі складок доколичних дідичів. Уже тепер велика части Русинів ходить до красногo костела, а відтягає ся від тісної, валачої ся церковці. З хвилею замкнення церкви (а се мусить небавом наступити, бо церква валить ся), грозить сенявським Русинам цілковите винародовленє. Комітет церковний, оглядаючи ся за фондами на нову церкву, мусів відкинути гадку конкуренції з огляду на убожество і мале число парохіян. Так само не міг рішити ся на посилення колектантів, бо ся жебранина мало приносить, а безпотрібно обтяжає людність. Тому постановив заложити фабрику туток і паперців і з доходів сеї фабрики побудувати церкву. Але і сю гадку з огляду на значне віддаленє від міста і з браку капіталу мусів би був залишити, як би не то, що п. Євген Білинський в Збаражх рішив ся вести фабрику своїми вкладами і на своє ризико, а з доходів сеї фабрики зобов'язав ся дати 50 прц. на народні ціли, а іменно: 35 прц. чистого зиску на будову церкви в Сеняві, 10 прц. чистого зиску на руске Товариство педагогічне у Львові і 5 прц. чистого зиску на приют „Ризниця“. Річ природна, що так великий процент зисків зможе відступити тільки тоді, як Русини масово підопруть его виробу і будуть їх всюди жадати. Причиняючи ся до ширення виробів п. Е. Білинського не тратить ся нічого, бо виробу дуже доброї якості а ціни розмірно дешевші як у других фабрик. При тім треба зазначити, що п. Євген Білинський зобов'язав ся по придбанню фондів на будову церкви відступити 30 прц. на народні ціли. Відповідну угоду заключив з ним церковний комітет в Сеняві. Не потребуємо нікого заохочувати до попирання сеї фабрики, сам факт, що то перше руске підприємство і що 50 прц. йде на руські ціли, повинен вистарчити за найбільшу рекляму. І ми сподіваємо ся, що Русини масово жадати будуть все і всюди виробів п. Білинського, а тим причиняють ся до зреалізованих гадки, яка руководила тими, що причинили ся до введення в житє сего підприємства. — **Комітет.**

— **Проти української мови.** Дня 16. лютого члени українського наукового товариства у Києві на VIII засіданню з приводу 45-літнього ювілею наукової діяльності п. І. Житецького, склали ось яку телеграму на честь ему: „Члени українського наукового товариства у Києві і гості, зібравшись на засіданню, присвячено-

му вшанованню Вашої 45-літньої наукової діяльності, однодушно посилають Вам свій горячий привіт і бажанє ще довгих років високоплототворної праці на пожиток української науки і глибоко жалкують, не бачучи Вас в своєму оточенні“, і постановили післати привітне письмо телеграфічною дорогою. Але щож, на телеграфі сеї телеграми чомусь не прийнято, тим часом як польські телеграми приймають ся вільно. І се вже не перший випадок, що українських телеграм на київському телеграфі не приймають.

— **Крадіж.** До податкового уряду в Олеську вломали ся онові в ночі невисліджені доси злочинці і розбивши касу украли 80 тисяч корон готівкою. Крадіж помічено аж рано і заалармовано судові власти. Слідство ведене енергично повинно викрити ту нову мабуть ватагу вломників.

— **Голодовий тиф в Галичині?** З Будапешту доносять, що в тамошнім шпиталю находить ся 21 хорих на голодовий тиф, з чого 5 вже померло. Директор шпиталю каже, що ту хворобу занесено з Галичини, де мало бути в останнім тижні 66 випадків голодового тифу.

— **Злочинність у російській державі.** На підставі статистики рос. міністерства справедливости про уголовні справи в 1904 році, „Гол. М.“ подає інтересні відомости про розмір злочинности в 1904 році: В тім році загальні суди та адміністративні присудили до тюрми та до більших кар 111.389 душ. З сего числа: 2.405 душ засуджено було до каторги, 12.309 віддано в арештанські роти, 2.830 посаджено в тюрму з позбавленєм прав. До різок присуджено (засланих) 190 осіб! Найбільше злочинств припадає на крадіж — 85 відсотків. Серед засуджених мужчин більше в сім раз, ніж жінок, а неповнолітніх 20 проц. Мало не $\frac{3}{4}$ усіх злочинців були селяни та $\frac{1}{5}$ части містників. Цікаво, що найбільше злочинств робили жонаті. Грамотних судилось більше в 34 судах, а в останніх 62 судах більше неграмотних. Найбільше злочинств робилось зимою та в осени. Найбільше злочинств дала Москва та Петербург. У Москві на кожних 100.000 душ 1904 р. судами покарано 274 душ, а в Петербурзі 273, тим часом, як серед сільської людности з кожних 100.000 покарано 62 осіб.

— **Напад на поїзд.** Коло Кельц в королівстві польським напали онові опришки на зелізничний поїзд, яким їхав касиєр з 20.000 рублів в супроводі кількох салдатів для оборони. Опришки кинули три бомби, які розторопили вагон, яким їхав касиєр і убили трьох салдатів. Касиєрови відорвало обі нозі. Опришки діставши гроші в свої руки, всіли на машину і відіхали до найближшого ліса, в яким пропали без сліду.

— **Похибки печатані в Ч. 37** в статі про Народний Дім має бути: в 2-ім рядку 30. червня 1851 зам. 30. червня 1861 р. в примітці Ч. 77 зам. 766; — в останнім уступі в 3 стовпці, 2 рядок має бути: не може бути уважане зам. не може бути важне.

Оповідки.

— **Відзначення.** З Відня доносять: Австро-угорські офіцери генерального штабу, полковник Чічеріч і майор гр. Шептицький, котрі яко австро-угорські аташе військові брали участь в російсько-япанській війні, одержали від ген. адютанта Куропаткина почетні шаблі.

— **Іменованя.** Цісар іменував старшого інспектора до удержування евіденції катастру ґрунтового податку у Львові, Володимира Волошинського, директором.

— **Перенесеня.** Намісник переніс старших ветеринарів повітових: Йос. Луцького з Бохні до Нов. Торга, Ант. Пільха із Стрижова до Львова; ветеринарів повітових: Ферд. Цирена із Шакової до Львова, П. Ольбрихта із Збаражх до Вадовиць, С. Кручковського з Бірки до Дрогобича, М. Оржеховського із Львова до Шакової, Й. Загурського з Гусятина до Львова, И. Серву із Скалату до Сянока, З. Юрого із Жовкви до Стрижова, Брон. Мендльовського з Н. Торга до Скалата, Бр. Кахникевича з Ліска до Бірки, Як. Петровича з Кракова до Ст. Самбора, Тад. Сточинського із Львова до Жовкви, Альфр. Іржицького з Борщова до Збаражх і Льва Поппера із Ст. Самбора до

Ліска, а асистентів ветеринарних: Ст. Солецького з Дрогобича до Гусятина і Ст. Новаківського із Львова до Боршева.

— **Головний Виділ тов-а „Просвіта“ у Львові** бажає виобразувати заводових учителів і інструкторів в різновидних галузях сільського і домашнього господарства, і тому розписує отрим конкурс на 6 заможог для молодих людей, що хотіли би образувати ся практичних заводох і остати в службі товариства. Для товариства є потрібні заводово-образовані люди в слідуючих напрямках: 1) в садівництві, 2) рільництві, 3) годівлі худоби, 4) молочарстві, 5) технології господарській і в 6) домашнім жіночим господарстві.

Компетенти, які хотілиб посвятити ся студиям в однім з названих напрямів, мусіли би передусім скінчити загальні заводові студії, коли ще їх не скінчили, а опісля доперва моглиб спеціально-образуватись в однім вибранім напрямі.

У всіх компетентів є пожадана укінчена середна школа; першеньство будуть мати компетенти, що кінчать заводові студії, або їх вже покінчили, і бажалиб при помочи товариства спеціально в однім напрямі виобразуватись. Всі компетенти, що отримають заможог, будуть зобов'язані відслужити товариству побрані заможог, а коли би сего сповнити не могли, мають побрані заможог звернути.

Високости заможог товариство не означає; вона буде залежати від близших умов компетентів, напрям студій і часу, потрібно-го до їх укінчення. При тім звертаємо увагу на се, що о заможог для образовання в домашнім господарстві можуть старати ся тільки дівчата і жінки.

Подання о надане повисших заможог належить вносити до головного виділу товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10) най-дальше до дня 1. цвітня 1908 і залучити 1) метрику хрещення, 2) свідомства шкільні, а дальше подати а) начерк напрям студій, в якім хто хоче виобразуватись, при чім належить представити план науки, назвати школу, де хто бажає учитись і означити час, коли зачне науку; виділ товариства застерігає собі однак право змінити напрям студій, науковий план, і вибрану школу; б) вкінці означити належить високість пожаданої заможог і речинець її виплати. Всяких близших інформацій уділяє виділ. — За головний виділ товариства „Просвіта“ у Львові: *Петро Огоновский* голова, *др. Іван Брик*, секретар.

Наука, штука і література.

— **Злобні видумки д-ра Івана Франка.** Написав Іван Верхратекский. У Львові. З печатні В. А. Шийковського 1907. В форматі малого аркуша стор. 1—124. Сю брошуру (перепечатану з „Руслана“) мож дістати в книгарні Т. Шевченка і в книгарні Ставропігійській. Ціла 1 К.

Телеграми

з дня 28. лютого.

Загреб. При вчерашних виборах до хорватського сойму з 56 округів вибрано 20 кандидатів партії Старцевича, 19 сербско-хорват-

ської коаліції, 2 конституціоністів, 2 сербских радикалів, 1 дикого і 1 з селянської партії. З 11 округів вислід невідомий.

Урмія. Предсідатель перської комісії для справи упорядкування перско-турецької границі предложив вчора турецькій комісії, щоби всі дотеперішні засідання уважати за небувші і розпочати на ново переговори. Турки на то не згодили ся, лиш заявили, що зносини межі обома комісіями зірвані.

Відень. В бюджетовій комісії палати послів забрав вчора голос пос. Василько і вказуючи на сторонне поведене правительства супроти Русинів при останних виборах до галицького сойму, заявив, що з причини виборчих надужит, руский клуб на будуче не може вдоволити ся лише опозицією, але мусить взяти ся до таких середників, якими можна би виказати обурене руского населення. Для того бесідник не може задержати приділених ему рефератів, бо не може ставити внесків на прийняте дотичних позицій. Тому просить предсідателя, аби приділені ему реферати роздав иншим членам комісії. — Предсідатель пос. Кіярі взиває пос. Василька до порядку за непарламентарні вислови, яких ужив у своїй бесіді супроти намісника Галичини.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстуско і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 27. с. м.: О. Антін Кошачкевич, Гійче; Теодор Л. Тисовский, Сянок; о. Алексей Чубатий, Жуків; Онуфрій Дрималик, Тростянець; Адольф Райнерт, Рава руска; Лев Янос, Сокаль; Амалия Кліш, Перемишль; Амалия Лазуркевич, Перемишль; Алексей Кунаніз, Дрогоби.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людовика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:30	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Люблін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:41+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Люблін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Замовлення на

Жасіхе ярлик, цвітків і наші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність, ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник оплатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова
Краків, Зелена 28.

Ч. В. 15 812/08.

Розписанє оферт.

Виділ краєвий Королівства Галичини і Володимирії разом з Великим князівством Краківським, яко концессионар нормально-шляхової залізниці льокальної зі Львова до Стоянова, наміряє роздати будову тої залізниці в дорозі загального переторгу на основі письменних оферт за ричаєтовою винагородою.

Речинець вношеня оферт до дня 30. цвітня 1908. год. 11. перед полуднем.

Близші постанови містять ся в оповістці Gazet-и Lwowsk-oї.

Львів, дня 22. лютого 1908.

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варени ми єди і душу ми варени: а не возьмем мильсти і віри не возьмем,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
напереднє застережене.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Під сучасну хвилю.

(Δ) Переживаємо вельми важкі часи в нашім народнім розвитку, культурнім і національно-політичнім. Те, що тепер у нас дієся, не є нічого нового, а лише повторенем многих похибок, які сповняли наші дідди і прадіди. А коли історію називають учительскою життя, тож споглядаючи на минавшину, добачаючи сподіяні там похибки, повинні лиш набирати ся науки для будучини з похибок наших дідів та прадідів та їх обминати. А тимчасом виходить, що ми нічого не забули і мало що навчилися, щоби нашу народню справу повести добрим шляхом та бодай наблизити ся до мети, яку повинен мати витичену всякий до культури спосібний нарід.

Сучасна хвиля і події останніх часів, про які ще не оден раз прийде ся нам говорити, потверджує зовсім в горі сказане. Та поки самі заберемо слово про сі справи, наведемо тут письмо вельми поважного народолюбця, що стоїть з боку від заколоту нашого життя і тому може тим бачнійше все помічувати і предметово оцінити. Згадавши про новіші події у нас в Галичині, пише сей народолюбець ось що:

„На всякий спосіб се дуже прикрі справа, се та сама безхарактерність, та сама жажда власти, та сама погоня за популярністю при помоці гри на низьких інстинктах непросвічених мас, що загрила нашу народну справу в часах Виговського і Дорошенка та довела до руїни. Невжеж і тепер, коли ми на отсім клаптику нашої великої вітчизни, що зветь ся Галичиною, дохопили ся хоть крихти, маючої крихіточки того, що в по-Богданових часах втерляли, невжеж пічнем наново діло поганої руїни? По що? на що? Хиба на втіху наших ворогів, що як раз тепер єднують ся, щоб нанести нам важкий удар. Можливо, що се оден з рішаючих історичних моментів для нашого народного життя, нова Полтава — а ми до того бою йдемо такі розеднані, такі запінені, такі засліплені ненавистю братньою. Сумні гадки приходять чоловікови, коли з далека дивить ся на те, що діється там, перед і за кордоном.

„На мою гадку всі партії національні, без огляду на програмові суспільницькі різниці повинні були заключити унію, щоб ратувати справу народну, а вратувавши могли дальше вести процес диференціяції. Але в історії ми були мячем між Польщею, Московщиною і Туреччиною, Іваном перекидьком-безглуздяком і спомин тої дідьчої гри остав ся мабуть у нас до нині. Не оден з нас скорше змосковить ся, зляпить ся, збісурманить ся, ніж погодить ся зі своїм братом, ніж простить ему яку дійсну або мниму обиду. Невжеж ми того незрозуміємо, невжеж ми дальше будемо вести ту домашню борбу, що гірше бою з ворогами.

„Я думаю, що у нас мусить витворити ся не партія, але гурт людей, котріб ширили культ правди і моралі в життю товариським і народнім, бо инакше хоть захопимо напси в рідній мові, хоч будемо мали школи, склепи

і банки, але будемо банкротами моральними народом безхарактерним, потурчам східно-європейськими. Як дивлю ся на те, що діється у нас, то хоть з природи оптиміст, маю инді дуже чорні гадки — здасть ся мені, що за ту зовнішню національну культуру, яку наш народ здобував — ми тратимо наше достоїнство духа, нашу внутрішню красу і богатство, добро і поезію, котрою наш нарід визначав ся. А народи не живуть тільки зовнішнім, але і внутрішнім житєм“.

Отсі важкі слова під сучасну хвилю вивалили ся із зболілого горячо-народолюбного сердца і повинні трафити до щирих сердець та викликати отверезенє.

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Виводи повиспі, основані на розпорядках і наданях урядових властей, не лишають ніякого сумніву, що (як і Арт. 6-ий статута виразно каже) по заяві ц. к. міністерства внут. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19755/86 подарив Є. Вел. цісар Франц Йосиф I розвалини спаленого університетського будинку у Львові разом з площею на постровеє другої гр.-к. городської парафіяльної церкви (для руского населеня м. Львова) і на основанє народного інститута п. н. „Народний Дім“ у Львові для культурного двигнення рускої народности в Галичині. Обидві сі фундації були призначені для всего руского народа в Галичині і мали стати єго власністю, як се також перші основники сих інституцій у всіх поданях до правительства і у всіх відозвах до руского народа виразно і ясно зазначували. Спершу дійсно були між членами «Народного Дому» представники всего руского народа (досить згадати визначних народолюбців як о. Стефан Качала, о. Йосиф Заячківський з Лопянки, о. Василь Лопатинський з Роздола, др. Омелян Огоновський, др. Ізидор Шараневич і багато инших). Перегодом однак, коли в ч. 59 „Слова“ з 27. липця (8. серпня) 1866 р. Іван Наумович після пораженя австрійських військ Прусаками під Садовою оповістив п. з. „Поглядь на будучність себ то маніфест про національне єдинство Русинів з Москалями (Русскими), доказуючи, що ми не є ніякі Ruthenen, але Russen, совіт Народ. Дому не приймав в члени Русинів, що вважають себе самостійним і від

Москалів окремішним народом. Коли отже з давнійших членів Нар. Дому, котр себе вважали Русинами, всі повимірали, а останнього з тих о. Александра Стефановича за те, що протестував проти такого поступованя совіта, виключено з членів Нар. Дому, коли такі визначні народолюбці рускі, як послі Юліян Романчук, др. Євгеній Оленичкин, директор Василь Нагірний і т. п. не могли ніяк діждати ся прийнятя в члени Нар. дому; опинив ся сей інститут в руках обєдинителів, котрі в державній радї устами д-ра Маркова і д-ра Глібовицького проголосили себе рускими себ то Москалями, і домагають ся права горожаньства для московської мови (котру они називають русскимъ литературнымъ языкомъ). Отсей стан є найліпшим доказом, що народний інститут не служить культурному розвиткови руского народу в Галичині, що він не є власністю руского народа, як се було наміром наданя державними властями вичислених попередно маєткових предметів в користь руского населеня м. Львова (друга гор. параф. гр.-кат. церква) і в користь всего руского народа в Галичині.

Для історичного значіння сеї справи перепечатуємо тут ще в додатку деякі важні документи німецькою мовою, котрі вправді були вже давнійше печатані, але або позабули ся або мало кому з молодшого покоління відомі і приступні.

(Конець буде).

Льояльність на два боки!

(X) Dziennik polski урадований, неначе поворотом марнотравного сина, льояльною заявою галицьких москвичів у відозві до збираня складок на гр.-кат. церкву у Вефлємі, оповіщену в „Галічаніне“, а підписану самими „маститими“ представниками москвофільського штабу, председателем „Народного Дому“, сеньором Ставропітії, председателем „Русского Народного Совета“, „Русской Рады“ послів московского „парламентарного клуба“ і найвизначнійших личностей тутешних москвичів. Dziennik Polski урадований тим, що Starorusini podkreślają w swojej odezwie silnie swój katolicyzm, a wobec szerzonej o nich opinii, jakoby kokietowali z prawosławiem, oświadczają: „Zależy nam wельmi na добрій славі перед цілим католицьким сьвітом, а особливо тепер (розуміє ся!), коли народні наші противники (Dziennik додає: Ukraińcy!) оклеветують нас перед ним, а головно перед найвиспою Єрархією Церкви, св. Отцем, в Римі, мов би то ми не мали щирих, католицьких

переконав і не були горячо предані св. католицькій Церкві».

До того додає Dziennik Polski від себе ось яку примітку:

«Okazuje się z tego, że starorusini — moskalofile nie są znowu aż tak bardzo straszni dla katolicyzmu, jak to sobie wyobrażaliśmy dotychczas(!) a raczej, jak to w mawiali(!) w nas ukraińcy».

Неборачиско Dziennik Polski коротку мабуть вже на старість має пам'ять, бо забув про те, як Іван Наумович, сподіваючись, що ось-ось після Кеніґрецу вийдуть московські війська до Галичини, оповістив в „Словѣ“ передчасно в 1866 р. маніфест, що ми не Русини а Русские, а в 1882 почав навертати до „правдивої“ католицької віри руских Галичан, починаючи з Г н и л и ч к а м и, а відтак сам перейшов на православ'є. Dziennik Polski очевидно не знає тої документальної переписки з Погодином, Лебединцевим і т. и., оповіщеної таки тут у Львові, вичерпаної головню з архіву „Народного Дому“, для него вистарчає така заява кількома стрічками в „Галічаніне“, але він не звертав уваги на ті статі тогож „Галічаніна“, в котрих в дописах з Станіславівської єпархії виписувано погрози про перехід на православ'є і формально заохочувано до сего руске населення!

Dziennik Polski забув уже, хоч се ще так було недавно, як тутешня московська агенція висилала депутації в Петербург, але там тоді стояв на чолі Мончаловський, Драгомірецький ітн., а се не шкодило, що ті самі люди являли ся в намісництві в депутації до д-ра Кербера, але тоді она була обернена иншим кінцем, бо на чолі стояли золотомундурні Герасимовичі, Яминські ітн., а хвостик кінчив ся Мончаловским, Марковым ітн.

Ті самі, що підписувались на відозві о складки на Вефлєємську церкву і запевняли про свій горячий католицизм, святкували недавно в бурсі „Народного Дома“ пам'ять апостола Наумовича, устроювали богослуження в православній церкві за відступника католицької церкви Мончаловського ітн. Одначе тепер так треба Dziennik-ови Polsk-ому і его однодумцям, бож ті статі про Sprawy ruskie подиктовані редакторами „Галічаніна“, з котрими здавна держить Dziennik Polski, а й тепер за раниą matką повтарає такі безглузді клевети на американського єпископа Ортинського, начеб він суспендував священників тамошних «dlatego tylko, że nie chcą zaprzeczyć się swych ruskich przekonań i zostać jeśli nie „radykałami, to bodaj ukraińofilami“, і що ті священники не хотять співати „Не пора“.

Отся Zweiseelentheorie переведжена нашими москвичами так по мистецки в практиці забляхманила очи Rady Narodowej з паном Ценьским, що збратав ся з д-ром Дудикевичом і польському дневникарству, що пише славословія про консервативні і католицькі переконання тих, котрих програмою є і буде славянофільська програма: самодержавіє, православ'є і народність (розуміє ся московська). Той сам редактор Dziennika Pol., що 1898 на торжестві Палацкого демонстрував проти генерала Комарова, Ламанського, Грота ітн., тепер кидає ся в обняття їх наємників. Дай Боже щастя до такого союзу!

Анатоль Вахнянин.

СПОМИНИ З ЖИТТЯ.

(Дальше.)

Щож держало нас в сих часах при тім, що ми бодай називали ся Русинами?

Мабуть лише се одно, що деякі з нас — не загал учеників — співали: 1) На пробах хорального співу церковного що суботи по полудни під проводом катихита нашого Юстина Желєхівського; 2) що в кожду неділю і свята, а літом що дня ми на студентській службі божій співали на хорах церкви на самолівку всякі церковні пісні; 3) що гурток студентів з добрими голосами (я, мій брат Клим, Войто-

вич Іван (теп. крилошанин в Перемишлі), Омел. Менціньский та ще дехто) співали що неділі і свята в катедральній церкві з нот; 4) що дехто в VII. і VIII. класі яко Русин діставав з фонду релігійного стипендії яко сподіваний будучий теолог і адент священничого стану (я сеї стипендії не мав). Се держало нас при церкві (хоч не всіх і в слід за тим звали ми себе Русинами, хоч в житю буденнім ся рускість була майже ніяка. А тут скажу в честь дорогої мені пам'яті, що сю дрібку руськості вже вложив в наші душі таки не хто другий, а лише катихит Юстин Желєхівський. Виклади его в школі мучили нас, але любов до свого обряду і церкви, яку він вложив в наші серця, ся любов завела нас туди, куди нас повинна була завести наука руської мови, літератури і історії в школі, де побіч германізаційної системи любов до своєї рідної мови могла бути таки в зароді бодай постати.

При сій нагоді скажу, що в гімназії перемискій дбаю дуже і про нотний спів. Учителями сего співу на так званих Singstund-ax (двічі тижнево) були за моїх часів Вінкентій Серсаві (Чех з роду) і Льоренц. Льоренц угляв крім того хором в лат. катедрі, а Серсаві в рускій катедрі.

Мене призначено на „Singstund-y“ вже з IV. класу нормальної задля (так казали) хорошого альтового голосу. Спеціально нот (інтервалів) нас не учено. Серсаві стояв над нами, тягнув смичком мєльодию, над сопранами стояв Льоренц зі скрипкою і тягнув сопранову мєльодию, а самі оба співали до того враз з кількома старшими хлопцями теноровий і басовий голос. Ми механічно, дивлячи ся в ноти (кантички писані їх рукою) учили ся мєльодії і пізнавали інтервали, а ухо саме стерегло нас від диссонансів. З часом старші віком, по мутації, переходили до тенорів і басів яко вправні трефери і гармонія пліла.

Тількиж ці „Singstund-y“ мали також і свою тенденцію германізаційну. Ми співали виключно німецькі пісні, ось які: „Was verlangst du, warum bangst du armes Herz?“, „Müde bin ich, geh zur Ruh, schliesse meine Augen zu“; „Ich war Jüngling noch an Jahren“. Таких пісень виспівав я з яку сотку в гімназії та і заправив ся до мови і до гармонії німецької, а децю несли ми і поза школу в ширші кружки. На фєриях, коли ми з братом лише в двійку співали ці пісні з переписаних власноручно кантичок, хвалили нас не лише урядники-Німці (наслані von Draussen з Чехії, Морави та Шлєска по провінції), але і свої люди. З нас роблено медія для ширення німецької пісні.

Але за німецькою піснею пішла небавом і своя. В II. гімназ. класі взяв мене Серсаві вже на хор руської катедральної церкви, а коли він в 1853 році помер, то я вже став під Іваном Лаврівским, а відтак під дирекцією Петра Любовича (покінченого богослова), пізнійше під диригентом Седляком (Чехом) від 1856 платним членом хору катедрального, плеканим і удержуваним єпископом Яхмівичем.

За церковним співом виринула з часом і руська світська пісня. Мене і брата кликав до себе Іван Лаврівський (духовник семінарії руського в Перемишлі), в котрого ми враз з Раставецким (тенором) і самим же композитором (басом) співали квартети: „Чом річенько домашная“, „Сумно марно по долині“ (укладу Ів. Лаврівського). Взагалі сказавши, Перемишль був на той час неначе осередком розвою не лише церковної, але і світської руської музики. До Перемишля навідував ся дуже часто о. Мих. Вербицький з Млинів, о. Сінкевич з Любінця, родина Леонтовичів, (оо. Павло і Петро) добрі співаки, між ними Вербицький яко композитор.

(Дальше буде.)

Сполученє католицької акції в Італії.

В посліднім часі зазначили італійські католики своєю організацією великий крок напе-

ред. Президія народного союзу межи італійськими католиками розіслала дня 10. лютого обіжник, в котрім вказує, що уконституовав ся генеральний провід католицько-політичної і католицько-соціальної акції в Італії. Будь що будь є се важний крок, бо председателі чотирох найбільших католицьких союзів в Італії, іменно:

1) згаданого народного союзу межи італійськими католиками (на чолі якого стоїть професор Toniolo),

2) економічно-соціального союзу для католиків Італії (веденого графом Medolago-Albani),

3) католицького, італійського виборчого союзу і

4) товариства католицької італійської молодіжи, получились в цілковитий картель в цілі спільної акції, з застереженням своєї незалежності і своїх окремих основ.

Про ціху повисшого сполучення довідуємо ся із згаданого обіжника, що

1) на засіданю дня 29. січня 1908 р. в Флєоренції утворив ся генеральний провід католицької акції в Італії.

2) В загальнім провіді беруть участь председателі, заступники председателів і секретар кожного союзу.

3) Загальний провід буде зберати ся на засідання порядочно що місяць, надпорядочно, як часто оден з председателів чотирох союзів того зажадає.

4) Так в першім, як і в кождім иншій случаю обовязком председателя народного союзу є в порозуміню з трома иншими председателями виневити жаданє, уложити дневний порядок і розіслати запрошеня.

5) Загальний провід має обовязок правити і підпирати акцію італійських католиків в можливо найбільшій згоді і енергії; кождий з чотирох союзів заховує однак в своїм крузі ділання повну незалежність. Зверхна форма організаційна, з якої при всесторонній добрій волі без трудношти може зродитись правдиво органічно одна організація, є отже викінчена. Дасть Бог, що се сполученє видасть з часом як найкрасші плоди своєї праці.

3 життя священиків.

У відповідь д-рови А. Чайковському на его спростованє в ч. 35. пише нам о. Т. Кордуба з Бережан:

Частину діловодства при будові бережанської церкви (датки і розходи) провадив старший брат Павло Огоновський, котрий, потім з причини, про яку тут не місце говорити, сприятиєв ся з д-ром Чайковским і всі свої рахунки відступив єму до ужитку. Коли прийшло до загалного обрахунку з будови, сих рахунків Огоновського я ніяким способом не міг дістати в руки — і тільки, коли вже з порученя консисторії прийхав за ними всч. о. декан Лотоцький, Огоновський відобрав їх у д-ра Чайковського і передав о. деканови. Я їх не бачив. Предкладаючи свої рахунки судови і консисторії, я зазначив виразно, що з тої причини мої рахунки не повні. Отже др. Ч. повинен був у своїм спростованю передовсім сказати, хто спинав докладнійше обрахуванє і як се до того дійшло, що аж суд видобув з консисторії рахунки его приятеля. Робити мені тепер із сего закид, се значить: числити на те, що люди про се не чувало, отже можна їм говорити і видумки.

До своєї спілки з Огоновским признає ся тепер і сам др. Ч. і свідчить, що Ог. інформував его, як видко, фальшиво, далі що др. Ч. не контролював сих і інших інформацій, їздив разом з ним до Є. Є. Митрополита, щоб его так само фальшиво поінформувати.

Бо правдою є, що прокураториньскарбу і консисторія знали про відсту-

плена частини міста містички (у мене є на се писма); з рамени консисторії приїздив у тій справі о. декан Лотоцький до Бережан; — і правдою є, що про демольоване старого будинку не може бути доси й бесіди, бо я до кінця листопада мин. р. в ній мешкав. Чи сей дім з огляду на нову „палату“ лишиться на далі, про се, сподіваюся, буде рішати не др. Ч. а врешті мені на тім не залежить, бо се „палата“ не моя. Про винаєм цегольні жидови (пор. 25. ч. „Руслана“) др. Ч. благоразумно мовчить, бо ту вже не мав що сказати „помилувся“, як годить ся чоловікови на его становиску... Стілько „правди“ було в его писмї до консисторії, котре чесні люди не назвуть інакше, тільки простим доносом.

Констатую далі факт, що о зворот гроший, виданих мною на будову церкви, поверх 70.000 К, я в нікого не упоминав ся, бо справу, згідно з інтерпеляцією п. Брайтера, ставлено доси не так, що мені що небудь належить ся, тільки противно, що я забрав церковні гроші. Не на те викликано слідство против мене, щоб мені звертати гроші, тільки на те, щоб я звернув „спроневерені“ гроші. І не я за тим ходив, щоби мене суд обраховував, тільки др. Ч. разом з Огоновским, старостою Дзедушицьким та Брайтером постарали ся о се, щоб мене обраховало, а що при тім вийшли на яву мої датки на будову, а згадані панове скомпромітували ся, се не моє діло, тільки їх власне. Всеке дальше замилюване людям очей в тій справі не придасть ся тепер ні на що, бо доказана є річ, що про якесь спроневеренє мною церковних гроший ані нема бесіди. Др. Ч. вибрав ся уже за пізно, щоб доказувати щось противне, бо вже і его власне спростованє завдає брехню інтерпеляції Брайтера, котрої жерело єму добре відоме.

Добровільні датки (не конкуренція) парохіян на церков, між иншим і Ч., вказані у тій книзі, що єї провадив в часті приятель др. Ч. Огоновский, і потім не хотів випустити зі своєї „опки“. Др. Ч. пригадує мені тепер, що і він причинив ся датками (а не конкуренцією) до будови церкви. Приймаю се з приємністю до відомости, тим більше, що в тих его датках є і та сума, яку він мені признав за похорон бл. п. своєї матери, Емілії Окрибало, а я на доказ моєї „користолюбности“ зрік ся єї на користь церкви... Тепер хоч має др. Ч. чим поведичати ся. Але чому він хоч тепер, на перекир інтерпеляції, не констатував згідно з правдою, що конкуренції від парохіян в сумі 88.000 К не старано, се вже я не можу собі інакше витолкувати, тільки так, що такі факти найліпше для ефекту і далі промовчувати.

На остаток лишаю собі висказ др. Ч., що я не доложив до будови церкви 70.361 К, бо я такої квоти не мав, тому що в однім процесі (се було 1905. р.) зложив маніфестаційну присягу на убожество. Я справді складав таку присягу, але коли се було? Тоді, як уже церква була готова і я з причини будови, яка тягла ся десять років, вкінці мав лише тисячі довгів, а не власний маєток. Тепер же, коли церква, судово оцінена на 146.817 К, уже готова і не має довгів, і коли др. Ч. — хоч ужив всіх способів — не потрапив довести в суді, що на церков зібрано більше датків, як вказано, він зробив би ліпше, як б або доказав, що за зібраних 76.000 К можна виставити таку церкву, або не виривав ся з такою дитячою аргументацією, бо люди уміють також думати і то не лукаво. Чи може маю єму пригадати, що свідки присягами стверджували, що его

інформації про датки були неправдиві?

На нині досить. Маю надію, що буде ще инша нагода поговорити ширше про сю справу і сумну ролю др. Ч. в ній.

Теодор Кордуба.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Памфілія; римо-кат.: Альбіна надв. В понеділок: руско-кат.: Льва пр.; римо-кат.: Симпліція. — Вівторок: руско-кат.: Тимотей, Архипа; римо-кат.: Кунегунди кор.

— Др. Стефан Рудницький, п. к. професор реальної школи у Львові, габілітував ся нині на доцента географії з рускою викладавою мовою на львівській університеті. В четвер дня 27. с. м. відбув ся впрямі професорів філософічного факультету габілітаційний іспит, в часі якого др. Рудницький давав знамениті відповіді з областей географії, геології, астрономії, ботаніки і фізики. По іспиті рішення др. Рудницького односторонньо припустити до габілітаційного викладу „про Чорне море“, який відбув ся нині в рускій і польській мові на засіданні професорів та 20 і кількох осіб зпосеред університетської молодіж. Після викладу рішили професори односторонньо поручити габілітацію др. Рудницького до підтвердження міністрови просвіти. Др. Рудницький буде міг почати виклад в літнім а найпізнійше в зимовім семестрі 1908. Новий доцент почав 30-тий рік життя і видав по нинішній день кільканайцять праць з области історії і географії. Бажаємо др. Рудницькому щастя на его новім становиску, а нашу молодіж накликаємо, щоби ступала єго слідами. Люди такої міри як др. Рудницький мусять найти признанє навіть в хвилі, коли національні антагонізми розросли ся до вирост неможливих границь. Др. Рудницький є сином перед кількома літами помершого знаменитого гімназійного професора і великого приятеля молодіж, Льва Рудницького.

— Рускі кандидатури з міст. Народний Комітет затвердив отсі кандидатури на послів з міської курії до краєвого сейму: 1) Округ Бережани-Золочів: Др. Дмитро Левицький, кандидат адвокатури в Золочеві. 3) Округ Стрий: Омелян Колодницький, гімназійний учитель в Стрию.

— Вибори у Львові. На шість посольських мандатів зі Львова острить собі смак 14 кандидатів, а іменно: найбільше вшехполяки Гломбінський, Баталія, Герман і Адам, потім слідує кандидати різних стороництв і комітетів: Стан. Цюхціньский, др. Грек, др. Левенштайн, Найман, др. Рутковский, др. Ридигер, К. Яворский, Ів. Солеский, др. Малаховский і п. на Дулембівна. На афішових таблицях видно лише імена кандидатів, виписані товстими буквами, всі инші афіші зникають в повені передвиборчого торгу. Найбільше горляють за своїми кандидатами вшехполяки. Панір терпеливий.

Руский організаційний комітет м. Львова видав відозву з підписами др. Евг. Озаркевича і о. Стефановича та кількадесятьма підписами инших членів комітету до Русинів міста Львова, щоби свої голоси віддали на отсих кандидатів: Стапислав Цюхціньский, президент міста, др. Михайло Грек, адвокат, др. Натан Левенштайн, Йосиф Найман, віцепрез. міста, др. Тадей Рутковский, віцепрез. міста і Іван Солеский, дир. шк. На тих кандидатів повинні Русини голосувати в імя солідарности, щоби не допустити до сейму найзавзятіших ворогів всего, що руске, вшехполяків.

— До виборів у Львові. З нагоди вибору шістьох сеймових послів з міста Львова в понеділок, дня 2. марця, президія магістрату подає до відома, що голосованє буде тривати

від 9. год. рано до 1. з полудня і від 3. год. до 7. вечером в десятих салях ратушевого будинку. І так в I. салі (перший поверх) голосувати будуть виборці, котрих легітимачії означені числами 1—1750 серия А, в II. салі (третій поверх) ч. 1751—3500 серия А, в III. салі (III. поверх) ч. 3501—5250 с. А, в IV. салі (другий поверх) ч. 5251—7000 серия А, в V. салі (другий пов.) ч. 7001—8750 серия А, в VI. салі (другий поверх) ч. 8751—10500 серия А, в VII. салі (другий пов.) ч. 10501—12024 серия А, в VIII. салі (перший пов.) ч. 1—1800 серия Б, в IX. салі (перший пов.) ч. 1801—3600 серия Б, в X. салі (перший поверх) ч. 3601—5369 седия Б. Виборці, котрим не доручено легітимачійних карт з причин невідомої адреси, можуть зголосити ся по них до IX. департаменту магістрату. В дни вибору вступ до ратуша буде дозволений тільки виборцям за оказанєм легітимачійної карти, та особам, що мають до полагодженя урядові інтереси. — На вчерашнім засіданні міської ради ухвалено старати ся в намісництві о продовженє часу, призначеного в поведілок на голосованє, до 10. год. вечером. Прихилєне ся намісництва до тої резолюції оповіщено би афішами.

— Костянтин Костянтинович Острожский. († 13 (26) февраля 1608 р.). Сьогодні — лише „Рада“ — мінає 300 літ від дня смерті знаменитого українського вельможі Костянтина Костянтиновича Острожского, оборонця православної віри й української народности. Український національно-культурний рух половини XVI століття, що прокинувся в одну з критичніших хвилин історичного життя українського народу, коли на него зроблено рішучий натиск з боку польонізму і латиньства, знайшов в Острожскому могутнього прихильника й борця: свій великий вплив київського воеводи, волинського маршалка й володимирського старости, свої величезні маєтки (єму належало 35 городів і 674 сіл на Подолі, Волині й Галичині) Острожский вжив на те, щоб піддержати прапор української народности й грецької віри, яка в ті часи була нероздільним показником народности; він утворив у своїм Острозі культурний осередок — друкарню й школу, діяльність котрих вписана незабутними буквами в нашої історії. К. К. Острожский родив ся 1526 року, походив з старинного князівського роду, що вів свій початок від Володимира Великого. Батько его Константин Іванович був ревним прихильником грецької віри; поховано его в київській печерській лаврі. К. О. одержав гарну на свої часи освіту в православнім дусі. Розуміючи велику вагу освіти і науки в ділі боротьби проти польонізації й латинізації, він заснував у своїй резиденції Острозі школу, до якої покликав грецьких учителів. Школа ся виховала чимало діячів на церковному і громадянським полі. В тому ж Острозі заложив він і друкарню, а потім еще і в Демані. В острожській друкарні надруковано 1589 року славнозвісну „Острожську Біблію“ — першу друковану біблію на Україні. К. О. горяче підтримував православні братства, особливо львівське. В 1596 році на соборі в Бересті, який фактично завів Унію на Україні, К. О. явив ся головою православної партії, і коли противна партія постановила таки запровадити Унію, К. О. з подвійною силою взяв ся за організацію культурно-релігійної боротьби проти латиньства. К. К. вів переписку з князем Андрієм Курбским, львівськими братчиками і цілим рядом тодішніх православних діячів. Помер він 13. лютого ст. ст. 1608 р. В семейнім житю він був дуже нещасливий: двох старших его синів перейшло на католицтво, меншого отроєно, а его убохана племінниця збожеволіла. (В Тернополі оснував він фундацію для убогих місцян, що єствує до нині і збудувала гарний дім. — Ред. Рус.).

— Замах на перського шаха виконано оноді в столиці Персії, Тегерані, коли шах переїздив улицею. Замаховці кинули з даху дві бомби на самохід, в яким мав їхати шах. Але шаха не було на самоході. Він їхав далеко позаду в повозі, тому вийшов з катастрофи

ціль. Наслідок вибуху бомб був страшний. Самохід розторошений в кусні, жовніри, що їхали побіч самоходу, згинув на місці, а також втратило життя кілька проложих осіб. Ранених тяжко і лекше є до 30 осіб. Багато людей посікли шаблями на місці замаху жовніри з ескорти шаха. По катастрофі шах висів з повозу і блідий з переполоху зайшов до найближчої хати. По чверти години прийшовши до себе, вернув до своєї палати в оточенню сильної ескорти. Шах діставав вже від давна листи з погрозами. Дятого хотів виїхати з Тегерану до своїх посілости на селі. Коли виїздив з Тегерану, анархісти виконали на него замах. — По замаху арештовано багато осіб в домах біля місця замаху. Ув'язнені випирають ся всякої вини і не можуть подати, хто кидав бомби з даху. (Дахи в Тегерані є будовані, як веоди на сході, плоско). Потверджене вісти про замах прислав німецький посол в Тегерані до Берліна.

Оповідки.

— **Послідний репертуар руского театру в Надвірні.** (Сая міска. Початок 7½ вечером. Білети продає торгівля п. Свища).

В неділю дня 1. марця с. р. „Запорожець за Дунаєм“ народна оперета в 3 діях Артемовского. Закінчить: „Вечорниця“ твір музичний в 1 дії Ніщинського.

В понеділок дня 2. марця передпоследне представлене „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголи.

Ві второк дня 3. марця последне представлене „Cavalleria rusticana“ опера в 1 дії Масканього; розпочнуть „Любоші“ штука в 3 діях Шніцлера.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** відіграє завітній неділі о 7. год. вечером перший раз „Пожар“ комедию в 1 дії з життя пожарного Сокильства Льва Лопатинського і „Перше повмирили, потому ся побрали“ комедию в 2 діях з маломіщанського життя на Україні. Попит за білтами на се представлене дає надію, що сая „Сокола“ буде випродана. Тому хто хоче запевнити собі місце, звольте скорше купити білет в „Сокильськмі Базарі“.

— **Звичайні загальні збори членів Товариства „Руска Бесіда“ у Львові,** відбудуть ся дня 14. марця 1908 о годині 7. вечером у власнім льокалі Ринок ч. 10. з отсим порядком денним: 1) Відчитане протоколу. 2) Звіт уступного Виділу. 3) Вибір нового Виділу. 4) Внески членів. О численну участь просять — *Виділ.*

— **3 „Львівського Бояна“.** Доносимо, що у концерті Шевченка, який має відбутись в салі Фільгармонії вже 5. марця с. р. (четвер) прийняла ласкаво участь артистка оперова — соівачка прімадонна опери в Генуї, Ірина Сологубівна, яка в переїзді з Варшави з гостинних виступів — гостить тепер у Львові. — Просимо, щоб замовлення з провінції були яснійше стилізовані, бо більшість замовляє ляконічно пр. „прошу зарезервувати мені ложу“ а не знати, чи партерову, чи мезанінову, чи I. чи II. поверху, з чого виходить колізія. Точна програма появить ся в поведілок 2. марця. Рівночасно просимо усіх членів мішаного хору тов. „Бояна“ і всіх П. Т. членів „Тов. Бандурист“ на генеральну пробу з оркестрою, яка відбуде ся в салі Фільгармонії дня 4. марця с. р. (середа) о год. 1-30 по полудни. Підчас проби сеї роздасть ся членам карти вступу. — *Виділ.*

— **Надзвич. загальні збори „Львівського Бояна“** відбудуть ся дня 10. марця с. р. о 7. г. вечером в льокалі Товариства. На деннім порядку вибір голови Тов. а. За виділ: *Посиф Дрималик* м. голова, *Осип Дембіцький* секретар.

— **Послідні великі вечорниці з танцями** устроює в неділю 1. марця в салі „Яд-харузім“ при ул. Бернштайна ч. 11. тов.о слуг і зарібників у Львові „Сила“. — Початок о год. 6. веч. Чистий дохід призначений на будову власної хати, тому сподіємось, що як всі члени як і гості на них численно являть ся. — *Виділ.*

Телеграми

з дня 29. лютого.

Кобурґ. В католицькмі костелі св. Августа відбуло ся вчера вінчанє князя болгарського Фердинанда з княжною Елеонорою Райс.

Загреб. З 38 округів, в яких переведено вибори оноді і вчера, вибрано послів: 44 з коаліції сербско-хорватської, 21 Старцевичам, 3 радик. Сербів, 3 конституціоністів, 1 з селянської партії, 1 самост. Старцевичана. В 8 округах буде тіснійший вибір.

Петербург. Поліція арештувала трех анархістів, які мали виконати замах на воєнний суд, який судив справу заговорників, обжалованих о участь в заговорі на житє вел. князя Николи Николаєвича.

Оповідченє!

Загальні Збори товариства взаїмного кредиту „Надія“ в Бережанах відбудуть ся дня 18. марця 1908 о годині 2-гій по полудни в сали товариства з слідуючим порядком денним:

- 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів.
- 2) Звіт Дирекції з діяльності і рахунків за рік 1907 і уділенє Дирекції абсолютної.
- 3) Розділ чистого зиску.
- 4) Вибір одного члена Ради надзираючої, одного члена Дирекції і заступника.
- 5) Внесеня членів.

Наколиб не зійшло ся вимаганє статуту число членів, відбудуть ся того самого дня о год. 3 тій по полудни другі загальні збори без огляду на число присутних членів.

О. М. Соневицький. Др. А. Чайковський.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — виписки ратовані і лянї, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (13—?)

Замовлення на
Жасіхе ярик, цвїтів і паші
в найславнійшій фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає
Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.
За доброту і певність ручить ся, насїне в опльомбованих торбочках.
Цїнник оплатно і даром.
З поважанєм
Зофія Голубінкова
Краків, Зелена 28.
(4—16).

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коптів

всякі купони

і

вильосовахі вартіскі папери.

Працюйте і шалїть.

Вкладки ощадности на 4% приймає
Товариство взаіного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Джістер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покритя дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кожних 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Джістрі“ получить пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні ціли квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Уділи членські	193,659.52 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338.07 К.
Льокалі	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Однгокий Руский Готель

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

у Львові, ріг улиці Сикстускої і Костюшки — станция
електричного трамваю.

Готель, Рестаерация і Каварня уряджені на спосіб віденьський. Освітленє електричне, електрична вінда, телефон і купальні. Осібні убікації на нічліг для селян.

Товариство приймає нових членів і гроші на книжочки вкладкові до опроцентования.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на чл. рік . . . 20 пер.
на чл. року . . . 10 пер.
на чл. трим. . . 5 пер.
на чл. місяця . . . 1-70 пер.

За границею:

на чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на чл. року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і думу ми вирвеш: а не возьмем милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцевих
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сядиню
напопередне застереження:—
Реклямації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Заострене між Чехами і Німцями займає в сій хвилі уми політичних керманців і правительства, позаяк від злагоди сего спору зависима також можливість успішної роботи в державній раді, котра небагом має знов з брати ся (17. марця). Найбільші перепони насувають ся в бюджетовій комісії, котра до згаданого речинця повинна по-лагодити бюджет міністерств просвіти і судівництва, бо на тій області розгри-вати ся буде головний бій супротивних таборів.

Тимто бар. Бек задумав найти вихід із сего трудного положення в языко-вім законі, щоби по змозі увзгля-днити і заспокоїти домагання як з чеської, так і з німецької сторони. В німецькім та-борі задивляють ся на сю справу так, що перед конференціями, які мали би для підготовлення такого языкового за-кона відбутися, повинні передовсім німецькі сторонництва прояснити взаємини свої внутрішні. Німці з судетських країв дома-гають ся конечно спільного діланя всіх німецьких сторонництв, отже спільного

поступованя т. зв. дванайцятки (себ то вольнодумців німецьких з христ. суспіль-никами), а сему опирають ся головню зжидовілі віденьські вольнодумці з нена-висти до христ. суспільників. Переговори в сій справі між німецькими сторонни-цтвами непокінчені.

Grazer Tagblatt звіщає, що для ви-роблення начерку языкового закона має правительство покликати окрему ко-місію, в котрій окрім заводових пред-ставників з міністерств мали би засідати також мужі довіря сторонництв. Якве-будь начерк сей не вдоволить би домага-нням обидвох сторонництв, міг би одначе улекшити вихід із сєї справи. Головними засадами сего начерку мали би бути: «внутрішня і зверхня урядова мова в німецьких, внутрішня і зверхня урядова мова в чеських о-кругах; в мішаних языкових округах мали би приймати подання в о-бидвох краєвих мовах і полагоджу-вати урядовою мовою дотичного округа, котра буде в законі установлена на о-снові національних відносин».

З чеської сторони, як запевняє Union (давнійша Politik), не моглиб згодити ся на таку полагоду языкової справи.

Нема сумніву, що полагода німецько-чеського спору улекшала би значно

правительству задачу в державній раді, одначе не можна покладати великих по-дій навіть на сей частковий успіх. Вправ-ді обидва табори утомлені безнастанною боротьбою і відчувають потребу спокою для успішної законодавчої і народо-го-сподарської роботи. Думаю однак, що та-ка полагода не доведе до вдоволення, бо подібні спори виринають по всіх ав-стрійських краях і тому треба би цілу справу обняти широким національно я-зыковим законом в тім роді, як в 1897 р. Се намагав ся перевести б. міністер скарбу др. Л. Білінський, одначе зустрінувшись з рішучим опором польско-го кола задля того, що й Русинам у своїм начерку признавав належні їм права.

В бюджетовій комісії з на-годи висліду виборів п. Василько виступив з вельми різкою заявою проти намісника Галичини, котру президент комісії Кіярі зганив яко непарлямен-тарну, і при тім зазначив, що складає реферат в комісії та що рускі посли будуть приневолені хватити ся острійшої тактики. Дотеперішні проби острійшої тактики, якої уживали рускі посли з на-годи університетських подій, не лише не принесли ніякого корисного успіху, але навпаки довели до повного відокремлення

До справи достовірности оповідання про Грунвальдську битву в т. зв. літописи Биховця.

Подав

Др. Богдан Барвіньський.

З нагоди рецензії праці д-ра Щурата про Грунвальдську битву висловив др. Ко-пач таке бажане: «А що до того, хто більше достовірний: Длугош чи автор літописи (Би-ховця) треба би властиво наперед що йво пе-ревести докладну студию в цілости.»¹⁾ Отже яко доповнене до моїх попередних статей в справі «Bogardzie» й достовірности Длу-гоша та літописи Биховця, хочу піддати ана-лізі само оповідане про Грунвальдську битву в літописи Биховця й перевірити его достовір-ність. Що до справи достовірности Длугоше-вого оповідання про сю битву, то бажане д-ра Копача вже давно сповнене. Крім стар-ших і загальних праць, які займали ся сею битвою і її жерелами, нпр. Voigt: Geschichte Preussens, Narbutt: Dzieje narodu Litew-skiego, Szajnoch: Jadwiga i Jagiełło Caro: Geschichte Polens, Грунвальдська би-тва має вже цілу серію спеціальних моно-графій. Поминувши працю Келера,²⁾ який займає ся сею битвою головню під зглядом тактично-військовим, появили ся про Грун-вальдську битву по черзі праці: Тунерта,³⁾ Барбашева,⁴⁾ Гурского,⁵⁾ Закшев-ського⁶⁾ і найновіша Гевекера.⁷⁾ Всі ті автори згідно стверджують, що поминувши деякі дрібніші жерела, найважливішим, бо

можна сказати одиними достовірними же-релами до історії Грунвальдської битви є Длугош і Cronica conflictus.⁸⁾ Студії згада-них авторів ставлять опис Грунвальдської би-тви у Длугоша незвичайно високо, а Длугош, підданий науковій критиці, за кожним разом вийшов з сєї проби побідно.⁹⁾ Булоб отже лишнім, колиб я мав сею справою на ново займатися, відсилаю проте цікавих (між ни-ми й д-ра Копача) до згаданих праць. Інша річ з оповіданем в літописи Биховця. Се о-повідане яко зовсім безвартісне всі історики доси загально ігнорували й ігнорують дальше. Одначе в новіших часах підніс его велику «достовірність» і «пластику» др. Щурат. А що ніхто не старав ся ще вказати основно фантастичности сего оповідання, тож я спо-вняю бажане д-ра Копача.

Вже в своїй критиці праці д-ра Щурата (ст. 10—11) підніс я, що автор згаданого о-повідання в літописи Биховця подає для Грун-вальдської битви зовсім хибну дату, бо замість 1410 р. подає він після числення від сотворення світа рік 6921 а від Р. Хр. 1412 р. Ся дата походить очевидно з мутної традиції і тому вже навіть без інших хибних фактів, які низше піднесу, се о-повідане в літописи Биховця тратить право на достовірність, тим більше, що в ово, як вказав вже Тихоміров, наскрізь тенден-ційне.¹⁰⁾ Але перейдім до інших фактів.

І так літопис Биховця подає, що в Я-гайловім війську був «найвищим» гетьманом «pan Sokoł Czech», «дворним» гетьманом «pan Sptok Sptkowicz», а в Витовтовім війську «старшим» гетьманом був «kniaź Iwan

Żedywid, brat „agoyłowy Witoltor», «дворним» гетьманом «pan Jan Gasztolt». Коли они, як оповідає ся літопись, погинули, влетівши в ями, викопані Німцями під Дубровном, Ягай-ло іменував гетьманом пана Спитка, а Ви-товт пана Яна Гаштовта.¹¹⁾

(Конець буде).

¹⁾ Діло 1906, ч. 160. «Сензацийне твер-дження».

²⁾ Köhler: Die Entwicklung des Kriegs- wesens u. der Kriegsführung in der Ritter- zeit. II, Breslau 1886.

³⁾ Thunert: Der grosse Krieg zwi- sehen Polen u. dem Deutschen Orden 1410 bis 1. Februar 1411. (Zeitschrift des West- preussischen Geschichtsvereins. Heft XVI) Danzig 1886.

⁴⁾ Барбашевъ: Танненбергская би- тва. (Журн. Мин. Нар. Просв. 1887, кн. XII.)

⁵⁾ Górski: Bitwa pod Grunwaldem. (Biblioteka Warszawska 1883. t. III.)

⁶⁾ Zakrzewski: Bitwa pod Grun- waldem. (Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego, t. XVII, z. 2). Po- znań 1890.

⁷⁾ Heveker: Die Schlacht bei Tannen- berg. Berlin 1906.

⁸⁾ Тунерт ст. 93—94; Барбашев ст. 151, 174 і 184—193; Гурский ст. 3—4; Закшевский ст. 13; Гевекер ст. 9—12. Сей останній німецький історик Ірунд. битви уважає Длугоша яко «die wertvollste Quelle» (ст. 10) для сєї битви.

⁹⁾ Пор. ще рецензії Прохаски в Kwart. hist. 1888 ст. 153 і 1889 ст. 340—1.

¹⁰⁾ Пор. про се в моїй критиці ст. 9—10.

¹¹⁾ Narbutt: Pomniki ст. 39—40.

руського клубу посеред парламентарних сторонництв, не виймаючи навіть соціал-демократів. Чи тепер, колиб руский клуб хвапив ся ще яркішого способу вияви невдоволення, доведе до ліпшого висліду, чи навпаки не допоможе москво-фільському клубови до скріплення його впливу і значіння, над тим повинні рускі послы поважно призадумати ся. А коли нац. демокр. „Діло“ розводить жалі, що про вибори при делегацийнім серкля невірнo інформовано Корону про положенє в Галичині, то ми позволимо собі на се запитанє: а деж був делегацийний представник руского клубу, котрий також був там прошений і чому не покористував ся нагодою для лучшої інформації?!

Між мадарськими независимцями а конституційним сторонництвом витворив ся з нагоди змагань до зміни соймового регуляміну острій розстрій. Проти гр. Андрашого виступає яскраво посол Голльо з частиною независимців, а пос. Ебер покликає ся на слова бар. Ерентала, що независимці в останній угоді нічого не osiąгнули, коли тимчасом гр. Андраші величав ся певними успіхами. Кошут вправді потверджує погляд Андрашого, але є тої думки, що „нема чим чванити ся!“

Вибори до хорватского сойму випали мимо нечуваної насили заси-стенцією війська некористно для бана Равха. Pesti Hirlap з тої нагоди пише, що наколи не можна переконати Хорватів, то треба їх перемогти. З Хорватами, пише сей дневник, будемо мати ще кроваві боротьби, але Угорщина повинна оружєм завоювати сей край. Нема конечности, щоби в Загребі був сойм. Закони треба берегти лише супроти такого народу, котрий сам їх поважає. Коли неможна в Хорвації правити конституційно, то треба і без конституції обходити ся. Позитивна робота мадаршеня повинна наостанку вже почати ся в Хорвації, а обовязком Корони, се уможливити. Наколи Хорвати не хотять зрозуміти, що они не можуть бути самостійною державою побіч Угорщини, лише підрядною провінцією, то треба їх оружєм переконати“.

Отак то виглядає мадарський лібералізм!

Заграниця.

Закон про вивлащенє ухвалила пруска палата вельмож 142 голосами проти 112. Вислід сей знаменує вельми слабу побіду правительства, бо велика часть шляхти, князі близькі цісарского дому і брат цісаревой голосували проти закона. Шлезкий член палати Гамер висловив у своїй промові, що сей закон буде чорною тінію на прускім щиті честі“.

Заяви в користь засудженого на в'язницю б. міністра Назіого множать ся. Петицію о помилованє підписало 91 послів, а також гімназисти застрайкували в Романії і Кальтанісеті, а в Палермо понищили шкільні наряди, зневажили професорів і устроїли похід з червоними прапорами з окликами: „Геть з Джо-літі!“

Португальська рада міні-стрів ухвалила знести розпорядки Франки що до розв'язаня посольської палати і скликати її, щоби король міг перед нею зложити присягу. Відтак збере ся державна рада, щоби застановити ся над розв'язанем посоль. палати. Нові вибори не відбудуть ся перед 5 цвітня.

Панславистична „Русь“ пише з нагоди іменованя Муравєва генеральним консулом в Будапешті (називаючи его „дипломатом“), що Угорщина в останнім десятиліттю заняла зовсім инше становище в европ. політиці як Австрія, стала державою, котра в східній справі може сказати важке слово, а її інтереси не схожі з інтересами Німеччини і Австрії. Тимго Муравєв, котрий в дійсности буде послом російським в Пешті, повинен пильно бачити на сю ріжницю між Угорщиною і Австрією. — Що до залізничі новобазарської, то Росія спершу мала певні сумніви, але тепер бачить, що тим способом помоглоб ся Сербії до вивозу худоби до Греції а тим самим до материяльного двиґнення так, що Сербія не потребувалаб дбати о договори торговий з Австрією!

Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

(Дальше).

Додаток.

Розп. ц. к. губернії до Головн. Рук. Ради.

Z. 10876. An den gr.-kath. Domscholasticus Kuziemski in Lemberg. Das hohe Ministerium des öffentlichen Unterrichtes hat einvernehmlich mit dem hohen Ministerium des Inneren mit dem Erlasse von 25. August d. J. Z. 227 bewilligt, dass der ruthenischen Bevölkerung in Lemberg die Ruinen der Universitätsbibliothek zur Umgestaltung in eine gr. kath. Pfarrkirche und ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer Pfarrwohnung unbedingt und unentgeltlich übergeben werden. Ich gebe mir die Ehre Euer Hochwohlgeboren hievon im Verfolge meines Schreibens d. 11. d. M. Z. 9676 mit dem Beifügen in Kenntniss zu setzen, dass das k. k. Gubernium zugleich die Weisung erhält, wehen kommissioneller Uibergabe dieser Realitäten an die ruthenische Bevölkerung Lembergs unverweilt die weiteren Einleitungen zu treffen. Lemberg am 7. September 1849. Gołuchowski m. p.

Розп. ц. к. губернії до о. Михайла Малиновского, проповідника гр. кат. митроп. церкви.

Z. 12674. An Herrn Michael Malinowski, Prediger an der gr. kath. Metropolitankirche. — Das h. Ministerium des Inneren hat sich laut des Erlasses vom 11. d. Mts Z. 19755/86 bestimmt gefunden, der ruthenischen Bevölkerung in Lemberg, welcher die Uiberlassung der Ruinen der Universitätsbibliothek und ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer gr. kath. Pfarrkirche und Pfarrwohnung bewilligt wurde, über das Ansuchen vom 28. August l. J. auch den übrigen Theil der Brandstätte des Universitätsgebäudes sammt dem Platze, jedoch mit Ausnahme jener Parzellen, welche im Zwecke des Alignements der Universitätsgassen nothwendig sein werden, zur Gründung eines Nationalinstitutes unentgeltlich übergeben zu lassen, wobei es sich übr-

gens von selbst versteht, dass das Statut über die Gründung des beabsichtigten Nationalinstitutes, ins ferne daselbe die Bildung eines bleibenden Vereines bezieht, nach den Vereinsgesetzen zu behandeln sein wird. Hievon werden Sie mit dem Beisatze in die Kenntniss gesetzt, dass wegen der Uibergabe der gedachten Brandstätte das Landesgubernium die nöthige Weisung erhält. Lemberg am 19. October 1849.

Протокол, списаний при віддачі розвалин унів. бібліотеки і решти згарщ унів. будинку Гол. Рук. Раді і руск. населеню Львова.

Gub. Zhl. 22172

× 851

Protocoll

wegen Uibergabe der Ruinen der Universitätsbibliothek und des übrigen Theiles der Brandstätte des Universitätsgebäudes an die ruthenische Versammlung und Bevölkerung in Lemberg, aufgenommen am 8 November 1849.

Anwesende.

Von Seite der Uibergabskommission:

Tatzauer, Gubernial-Rath.

Dr. Chlupp, Dekan der jurid. Fakultät, Names der Universität;

A. Reisinger, provisorischer Director der tech. Akademie.

Dr. Weiser, Profesor der Physik; Reissig, Adjunkt der Baudirection;

Kosma, Universitäts - Gebäude - Inspektor.

Von Seite der Uibernehmer:

Michael Kuziemski, Domscholaster und Vorsitzender d. ruth. Hauptversammlung;

Johann Towarnicki, Stauropigianischer Instituts-Vorsteher;

Johann Zärzycki, Magistrats-Rath;

Johann Żukowski;

Georg Balag;

Audikowski;

Peter Łoziński, gr. kath. Stadtpfarrvikar.

Gegenstand.

Das hohe Ministerium des Unterrichtes hat einvernehmlich mit dem hohen Ministerium des Inneren über Einschreiten der ruthenischen Versammlung in Lemberg unterm 25-ten August l. J. Z. 227 gestattet, dass der ruthenischen Bevölkerung Lembergs die Ruinen der Universitätsbibliothek zur Umgestaltung in eine gr. kath. Pfarrkirche, und von der Area des Universitätsgebäudes ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer Pfarrwohnung unbedingt und unentgeltlich übergeben werde.

Zur Vollziehung dieser Uibergabe wurde der gefertigte Gubernialrath mit Decret der hohen Landesstelle vom 20-ten September l. J. Z. 51921 beauftragt.

Nun hat sich aber laut hohen Landes-Präsidial-Erlasses vom 19-ten October l. J. Z. 12674 das hohe Ministerium des Inneren unterm 11-ten gleichen Monats Z. 19755/86 bestimmt gefunden, der ruthenischen Bevölkerung in Lemberg, welcher die Uiberlassung der Ruinen der Universitätsbibliothek und ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer gr. kath. Pfarrkirche und Pfarrwohnung bewilligt wurde, auch den übrigen Theil der Brandstätte des Universitätsgebäudes sammt dem Platze jedoch mit Ausnahme jener Parzellen, welche im Zwecke des Alignements der Universitätsgassen nothwendig sein werden, zur Gründung eines National-Institutes unentgeltlich übergeben zu lassen.

Unter Wiederaufnahme der wegen Uibergabe der Ruinen des Universitätsbi-

bibliothek in Folge des beiliegenden hohen Gubernialauftrages vorläufig bloss mündlich gepflogenen noch nicht zu Protokoll genommenen Verhandlung wird nunmehr zur kommissionellen Übergabe sowohl der Ruinen der Universitätsbibliothek als auch der übrigen Brandstätte des Universitätsgebäudes sammt dem Platze auf welchen sich diese Ruinen befinden, jedoch mit Ausnahme jener Parzellen, welche wegen des Alignements der Universitätsgassen von der Übergabe ausdrücklich ausgenommen bleiben, in folgender Weise geschritten:

1. Der Herr Adjunkt der k. k. Provinzial-Bau-Direction Ressig wollen vorläufig die von der Übergabe im angedeuteten Zwecke auszunehmenden Parzellen angeben.

— Nach dem beiliegenden Situationsplane handelt es sich lediglich um die Abtragung der Gebäudetheile an der Nordseite in der Verlängerung der ehemaligen Bibliothek. Diese beträgt in der kleinen Krakauergasse nach der Fläche a, b, c, d, e, f, zusammengekommen 72 Quadratklaffer.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

Петро Любич провадив хор церковний дуже старанно. Сам скомпонував цілу службу божу (крихту за світську так, що проти неї виступив Іосиф Левицький і Желехівський). Седляк рівнож уложив руську службу божу (всі пісні) хоч не в нашій душі. На хорах співав Антін Леонтович (хороший бас), дяк Кордасевич (глибокий бас), Пінковський (дяк-тенор), Раставецкий (тенор), Лопушко питомець-тенор) а з солістів сопрани: Войтович Іван, Ем. Менціньський, Клим (мій брат); з альтів побіч мене ще кількох хлопців, яких призвищ не тямлю). До співу заохочував нас дуже катихит Тома Полянський. Він являв ся не раз на хорах і передавав через мене пачку цукорків для всієї хоральної молодіж. Любич хвалив ся нами дуже, кажучи, що з таким хором можна би їхати і в світ на концерти. У вільних днях, під вечір, сходили ся ми сьпівати дуже часто на Підгір'ю в саді Менціньського (батька Мілька) — в сім місці, де тепер стоїть костел латинський яких то сестер) і тут вже співали доволі всяких пісень руських сьвітських. „Козак пана не знав з віка“, „Як ніч ма покріє“, „Корона золотая“, „На долині при Чигрині“, „Під дубиною, під зеленою сидів голубець з голубицею“, „Мир вам братя“ і т. д.)

Українських пісень ми тоді ще не знали. Другі збори співацькі відбували ся в саді Яблоновської (також на Підгір'ю). (Сю хату за купив відтак крил. Шашкевич, а син его про дав єї якимсь матечкам польським).

Треті збори, де лунала руська пісня, були на т. зв. „Будах“ в Липовицькій лісі, де молодіж грала пілку, відтак на Високім замку, під трема хрестами, на Цабуляниці (вище від підгір'я). В гімназії переважала числом руська молодіж польську, тож і не дивниця, що співаків було багато. Всі Менціньські з Гійска і з Тираві Сільної, Леонтовичі, Сінкевичі. Насаливич, Вітошинські — все то було музикальне, всі співали. Руська препаранда (в роді учительської семінарії) доставляла рівнож багато старших віком співаків, а що року запо нияв ся хор семінаристами еп. Перемискої з IV. року. В тім часі був в Перемислі капельмайстром військової музики Ляйбольт, добрий скрипак і музик, від которого мабуть Мих. Вербицький багато навчав ся. Інструментом за акомпаніамент при наших співах була виключно гітара. В V. класі учив мене і Войтовича Седляк гри на скрипці. На гітарі грав я яко самоук. Гітара була тоді в кождім

попівським домі. При ній співано і гуляно, приспівуючи. Фортепяну майже не знано в руських хатах. Родина Леонтовичів відзначала ся грою на скрипці. Раставецкий, Войтович і др. грали на флеті. Були се примітивні грачі, але були. Молодіж тодішня гімназійна не лямпартувала, а бавила ся переважно снівом, грою і танцями в приватних домах при власній музиці.

Екстравагантної шкільної молодіж обмежали ся на бійках з жидами по суботам на Високім замку і на Сійках з шведами (шевцями) на ховзанках. Не приходило однаж ніколи до серйозних стріч, бо в виду переваги нашої жидики і „шведи“ заздалегідь утікали. Все кінчало ся стратегічними маневрами, забіганем їх дороги та еволюціями. Як невинними були ті воєнні стрічі, сьвідчить факт, що одного разу на Високім замку головним вождом при нападі на жидиків був сам професор наш історії (в VII. і VIII. класі) екзсуїт Левінський (пізнійший проф. історії в „Тересіанеумі“ у Відні). Професори розуміли нас, а ми розуміли професорів. За моїх часів, о скільки тямлю, не прогнано з гімназії перемискої ні одного ученика. З польською молодіж жили ми в гармонії. Національних суперечок не було, хотя до VII і VIII класи приходило що року багато Поляків з сих гімназій німецьких з західної Галичини, де лише було шість клас без двох висших. Они містилися в духовній латинській семінарії яко аспіранти до духовного стану.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** Ві в т о р о к: руско-кат.: Тимо тея, Архипа; римо-кат.: Кунегунди кор. — В середу: руско-кат.: Льва Кат.; римо-кат.: Казимири.

— **Цісар** зволив уділити із своїх приватних фондів громаді Пукасівці 200 К за помози на докінчене будови церкви.

— **Вибори у Львові.** Львів вибирає нині 6 послів до сойму з поміж 15 кандидатів. (Крім вицислених нами в попереднім числі кандидатур появилася ще кандидатура д-ра Михайла Васунга). Серед такої повени кандидатів при першій голосованню мабуть не всі 6 послів будуть вибрані. Найбільші шанси вибору мають мати през. Цюхціньський і Левенштайн, які є на всіх лістах. Участь в голосованню нині до полудня була вельми велика. У всіх саях глота неможлива. Виборці ждуть по кіль ка годин, заки дотиснуть ся до голосовання, бо диктоване шістьох кандидатів забирає много часу. Серед таких обставин про обмеженім часі, призначенім на голосовань, всім вибор цям годі буде голосувати.

— **З черновецького університету.** На черновецькій університеті було в зимовім півроці 1907/8 записаних 834 студентів, з того 54 жєн щин. Богословів було звичайних слухачів 117, надзвичайних 10, правників: звич. 142, надзв. 30 і 1 госпітант, філософів: звич. 133, надзв. 77, фармацевтів 17 і 7 госпітантів. Після матерної мови: Німців 457, Румунів 179, Русинів 118, Поляків 49, Чехів 5, Сербів 10, Москалів 11, 1 Вірменин, 3 Болгари і 1 Англієць. Після віроісповідання: гр. прав. 270, вірм. ор. 2, рим. кат. 139, гр. кат. 54, вірм. кат. 11, еванг. а. к. 28, еванг. г. к. 1, жидівського 320. Між тим, що фігурують як Німці, є 329 жидівських слухачів.

— **Епископ Евлогій-Українець.** Хтоб собі міг подумати — пише київська „Рада“ — що еп. Евлогій може опинити ся в ролі Українця! А про те йде поміж тутешнім громадянством гучна поголоска і різні балачки. Кажуть, що й книжки він роздає українські і... і... зі всього видно, що Українець. Через віщож се все стало ся? Ось про се я й хочу сказати в пару

слів. Громадянство наше, як відомо, дуже незадоволене своїм тяжким становищем, обіцянкам воно не хоче більш вірити, а напружено жде чогось... Переконавшись, що праця останньої держ. думи йде нежваво і що розгляд пекучих справ селян відкладає ся десь на довгий час, громада захвилювала ся і висилає своїх уповажнених їхати в думу, щоб нагадати про свої інтереси і поставити їх на першу чергу. От оден з таких післанців, щоби розпитати дорогу і перевірити правдоподібність балачок, що ніби то котолікам не будуть давати землі, опинив ся різдвяними сьвятками в Холмі, в покоях Евлогія. Мушу додати, що сей післанець, хоч і католик, а разом з всіма не хоче й знати посла Наконєчного, котрий тягне сторону великих власників. Евлогій же сю оказию скористував по своєму: радив приставати до православної віри, бо, мовляв, тільки тоді люди мають право надіяти ся на задоволенє своїх бажань; казав нагодувати его в кухні кашею і дав книжку „Рідна земля“, котра має ніби то навчити людей, як добивати ся кращого життя. Треба тільки переглянути 2—3 сторінки сеї книжки, щоб запевнити ся в її напрямку: від неї так і несе букетом а la Пуришкевич. Чого в ній тільки нема? Є, наприклад, такі „історичні“ вигадки, що аж жах бере. Але найбільше достало ся в ній Полякам... Ся книжка, нема що й казати, не задовольнила ні післаниця, ні громади, для котрої вона не більш, як сьміте, що вимітають геть за поріг свого дома. Та прихильники Евлогія ширять поголоску, що він — Українець по духу. Але те українство, скажу від себе, не підходить під загальний фон малюнка, що існує останніми часами над більшістю наших громадян.

Я. С.

— **Крадіж в Олеську.** В справі влому до каси податкового уряду в Олеську доносять, що вломники украли 16.000 К готівкою, а 59.000 К в вартісних паперах. Спосіб виважєня дверей до льокалю каси і розбитя вертгаймівської каси вказує, що вломники є фаховцями в своїм ремеслі.

— **Новий замах в Тегерані.** До Berliner Tagblatt-у доносять з Тегерану: В суботу по полудни виконано замах бомбою на бувшого префекта Тегерану, Максуса, дорадника шаха. Максус згинув, а відломки бомби убили ще кілька прохожих осіб. — Поміж правлячими кругами настав великий несупокій, бо з пересилки динаміту на залізниці украдено 18 пачок динаміту. Оден з членів революційного союзу заявив в розмові з дописувателем льондинських газет, що революційний рух звертає ся проти шаха, котрому нарід не довіряє. Сей рух не спинить ся, поки шах не уступить, або не усуне із свого оточєня тих всіх дорадників, що ведуть інтригу проти конституції і парламенту. Замах на шаха був лише осторогою для него. В Тегерані панує спокій; військові патрулі скріплено. Арештовано коло 40 осіб.

— **Дрібні вісти.** Антику п. Міколяша у Львові купив п. Крижановський з Тернополя за 700.000 корон. — З Буєнос Айрес доносять, що на повіз президента Аргєнтини, Алькорта кинено бомбу, яка однак не вибухла. Арештовано 4 особи.

Оповідки.

— **Послідній репертуар руского театру в Надвірні.** (Сая міска. Початок 7½ вечєром. Білєти продає торговля п. Свища).

Ві второк дня 3. марця послїднє представлєнє „Cavalleria rusticana“ опера в 1 дії Масканього; розпочнуть „Любоці“ штука в 3 діях Шніцлера.

— **Репертуар руского театру в Берєжанах.** (Сая „Сокола“). Початок точно 7½ вечєром. Білєти продає раніше торговля п. Юзичиньского і п. Гервого, а в день представлєня від 6. вечєром каса театру).

В четвер дня 5 марця с. р. „Надія“ драма з житя рибаків в 4 діях Гаєрманса.

В суботу дня 7. марця „Продана нарєчена“ комїчна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В недїлю дня 8. марця „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицкого.

Ві второк дня 10. марця „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відслонах К. Гунода.

— Др. Ігнатий Дембовский, віцепрезидент кр. Ради шкільної, дістав ad personam IV кл. ранги.

Товариство парцеляційне „Земля“, розпочало уже свою діяльність. Іменно куплено маєтність Грималівку, повіта брідського, почта Щуровичі, обіймаючи около 950 моргів і розпочало вже її парцеляцію. Крім сего має в дорозі комісу до розпарцельованя 2 маєтностей — одну коло Коломиї, другу коло Судової Вишні. — Так як діло вже розпочато, належить скріпити Товариство, як найчисленнішим приступованем в члени і надсиланем уділів і вкладок до обороту. Передовсім повинні всі наші інституції фінансові і економічні приступити з значнішими уділами. Небавом скликані будуть надзвичайні збори в цілі зміненя статута а іменно зниженя висоти уділу з 500 К на 250 К, чого загал домагає ся. В усіх справах належить відносити ся до Товариства ул. Сикстуска ч. 43 б.

Наука, штука і література.

— Календар „Рідний Край“ на 1908 рік. Полтава. Ціна 7 коп., на краснім папері 10 коп. Видане М. Дмитрієва. — Календар сей тільки що появилсь. Сей календар хоть і зве ся „Рідний Край“, але крім назви не має нічо спільного з тижневником „Рідний Край“. Зложив єго полтавський гурток прихильників українського слова. Шкода, що календар трохи приїздив ся. Однак і тепер він при своїй надзвичайно дешевій ціві вийшов дуже добрий: невеличкі статейки пройняті бажанем будити українську національну самосвідомість, написані дуже добре, понятно і гарною мовою. Нам найбільше сподобали ся статейки „Про пам'ятник Шевченка“ (М. Д.) і „Про українські пісні“ (П. З-го). Опріч того в календарі є: „Україна“ (відомости про населенє й просторінє України), „Про переклад св. писма“, „Українська мова“, „Показчик українських книжок за 1907 р.“, відомости про українські часописи, (місцеві, галицькі і американські), „Українські просвітні товариства“, „Український театр на селі“, „Як берегти себе від холери“, „Будинок полт. губ. земства“ і „Про Галичину“. Всього потрошки, але все разом може дати людям несвідомим розумінє про Україну та її національно-просвітне житє і потреби.

Телеграми

з дня 2. марця.

Відень. Цісар має небавком виїхати на кілька днів до Будапешту, а в маю евенуально на довший час і тоді відкриє там сесию делегацій. В червні має цісар виїхати до Праги.

Прага. Виконний комітет чеської партії народної на вчорашніх зборах ухвалив полішити вільну руку послам свого стороництва в соймі і згодив ся, аби они вступили до свільного чеського клубу, в цілі оборони чеських прав народних і праводержавних.

Варшава. Розпочато ту мобілізацию війська. З Варшави та з інших кріпостей вивозять амуніцію і провіант в напрямі Чорного моря — як говорять — для армії, яка має воювати з Перзією.

Подяка.

В тяжкім смутку, яким Всевишній навістив нашу хату, покликуючи не надійно до Себе Найдорозшого нашому серцю Мужа, Отця і Дідуня, бл. п. Анатолія Вахнянина, почуваємо ся до обовязку зложити сердечну подяку в першім ряді Високостойному Духовенству, що відправило сїм парастасів і панахид біля домовини Покійного, що помянуло Його душу при численних службах Божих та відвело Його тлінні останки на вічний спочинок. Дякуємо всім серцем Все-святійшим і Високопреподобним ОО. Мітрам: Андрієви Білецькому і Льву Туркевичеві, о. прал. Білинському, о. крил. Чапельському, отцям шамбелянам Касиянови Куніцькому і д-рови Юрикові, о. ректорови др. Йосифови Жукові, отцям віцеректорам Лицинякові і Паньківському, о. послови Давидякові, о. сов. Євгенієви Гузарови, о. сов. Александрови Стефановичеві, о. сов. Федусевичеві, о. сов. Яримовичеві, о. сов. Пачовському з Барщович, отцям катехитам: Алексевичеві, Бодяньському, д-рови Дорожинському, о. Сп. Кархутові, о. Лежогубському, о. Лопатинському з Тернополя, о. Лужницькому і о. Рудовичеві, о. парохви Давидовичеві, о. Меренкову, о. Алиськевичеві з під Збаража і о. Гірякови з Винник. Сердечно дякуємо д-рови Іванови Копачеві, о. сов. Лежогубському і і проф. Романови Цеглинському за їх величні і сердечні промови, проголошені над домовиною Покійного. Велике Спасибіг Дорогам нашому серцю Паньству Оксандрам Барвінським і д-рови Стефанови і Марії Федакам, Хвальним Виділам Товариств „Просвіти“, тов. ім. „Лисенка“, „Львівського Бояна“, Учителському Зборови і Ученицям „Вишого Музичного Інститута“, Дирекції „Фільгармонії“ і редакції „Руслана“ за прегарні вінці з живих цвєтів. Глибоку подяку пересилаємо хорам питомців духовної семінарії, „Бояна“, „Бандуриста“ і учеників акад. гімназії та їх дірігентам, п. Цегельському, Мих. Волошинові, Березовському і проф. Вітошинському за чудово вілєспівані пісні в часі похорону і заупокійних богослужень. Дякуємо рівнож хорови „Лютні“, що піснию віддала останню прислугу своєму першому голові. До окремої подяки почуваємо ся для дра Стефана Федака і о. кат. Лициняка, що старали ся відгадати наші думки і несли нам щирю розраду в нашім сирітстві. Дякуємо отцям Пралатам Войтовичеві, Подолінському і Стрийському, що прибули з Перемишля на похорони. Не менше щирю подяку шлемо Членам Радишкільної краєвої, Директорам, Учительским Зборам та ученикам акад. гімназії і її філії, делегаціям руських товариств і Всім, близьким і далеким, Знакомим і Незнакомим, що так численно явили ся на похоронах, а вкінці Всім Приятелям і Почитателям Покійного, що прислали нам заяви співчутя. Бодай сею дорогою просимо Всіх прийняти від нас щире Спасибіг!

Йосифа Вахнянинова, жена. Леонтія Студинська, дочка. Др. Мирон Вахнянин, син. Др. Кирило Студинський, зять. Ірена і Юрко Студинські, внуки.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 1. марця: Ольга і Спіридон Левицькі, Станиславів; Текля Петрипка, Товстенке; Іван Баяк, Слобідка; Юлія Брикова, Калущ; Ромуальд Сельський, Стрий; Копрівський Антін, Самбір; А. Гургула, Рогатин; Андрій Гучко, Львів; Е. Морозевич, Журавно; Андрій Микитак, Стрий; Яцко Остапчук, Збараж; Володимир Которич, Стрий; Йосиф Гордиський, Стрий; Володимир Рудавський, Завадка; Йосиф Граховина, Берно; Ілько Гаврилюк, Перемишль; Іван Вавришин, Тернопіль; о. Северин Барачок, Яйківці; Володимир Сабат, Сколе; Северина Гославська, Станиславів; Йосиф Варениця, Львів; П. Манастирський, Янів; Ч. Шмідт, Відень; др. Е. Савицький, Тернопіль; о. Петро Кордуба, Воля велика.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ Гіпотечного

порукає

яко добру і певну льокацию

- 4⁰/₁₀ листи гіпотечні
 - 4¹/₂ ⁰/₁₀ листи гіпотечні
 - 5⁰/₁₀ листи гіпотечні преміювані
 - 4⁰/₁₀ листи Товариства кредитового земского
 - 4¹/₂ ⁰/₁₀ листи Банку кравового
 - 4⁰/₁₀ листи Банку краєвого
 - 5⁰/₁₀ облігації комунальні Банку краєвого
 - 4⁰/₁₀ позичку краєву
 - 4⁰/₁₀ облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по вайточвійшим курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:45†	4:50	5:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликвати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

в «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 пер.
в пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Почесне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми оти і думи ми варени: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — В Русакових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. ял. Дембровского (Херу-
мщини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялишно
напопередне застережене.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта.—Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Вибори до галицького сойму в світлі дзвеникарства.

(Δ) Вибори до галицького сойму до-
бігають до кінця, бо в понеділок виби-
рали послів міста, котрих вислід пода-
ємо на іншому місці, а в четвер відбу-
дуться вибори з більших посіlostей,
що до котрих вислїду не може бути ні-
якого сумніву.

Тимто можна вже мати повний і ви-
разний образ нового сойму, котрий має
перевести виборчу реформу і таким
способом на цілі десятиліття рішити про-
конституційний устрій нашого краю. А
щоби собі уявити політичний настрій
тих чинників і сторонників, які будуть
в новім соймі переводити згадану в горі
задачу, щоби уявити собі можливий вислід
і досягність сеї законодавчої роботи, до-
сить вислухати і звести разом голоси
дзвеникарства про вислід виборів, до-
сить приглянути ся освітленю, яке ча-
сописи поодиноких сторонників політи-
чних кидають на довершені вибори, що-
би оцінити витворене виборами політичне
положення.

Пригадати годить ся, що руский
клуб давнього сойму, хоч під кінець се-
сій почав розколювати ся виразно на
дві окремі частини, ударемнював ухва-
леня виборчої реформи в надії, що з но-
вих виборів представництво руского на-
роду вийде до сойму значно скріплене
і тим способом кине на важку виборчої
реформи своє могутнє слово та осягне
кориснійшу для руского народу єї по-
лагоду. Сподівано ся здобути около 35
мандатів, а головнo нац.-демокр. сторон-
ництво на основі успіхів у виборах до
держ. ради числило, що вийде по-
важною силою до сойму. Тимчасом на-
дії не справили ся, вийшло лише 21
послів і ті троякого рода: 8 нац. демо-
кратів, 3 радикалів і 10 москвофілів. Але
мимо такого вислїду „Діло“ першого
дня після виборів робить gute Miene
zum bösen Spiel і пише ось як:

„Все по уложеному плану! Нія-
кої несподіванки! Ніякої
зміни!—Ось яке вражіння викликає вислід
вчорашніх виборів! Се не вибори в
правднім розумінні цього слова, не кон-
ституційний акт обьявлення волі більшо-
сти горожан, акт, про вислід котрого рі-
шає політичний уклад суспільних сил.
Се бюрократичне урядованє, іменованє
посла політичним урядом, а рівночасно,
власне тому, що урядове іменованє за-
няло місце вільного вибору, вільної гри

політичних сил, се насильство над волею
управнених до голосованя горожан, нару-
га над самим принципом новочасної пра-
вової держави.

„Бо щоби при таких заострених по-
літичних, соціальних і економічних, а в
Східній Галичині ще й національних і ре-
лігійних відносинах між двором і селом
в 26 виборчих округах селянство в
своїй селянській курії вибрало по своїй
волі здекларованих прихильників шля-
хотского правління, між ними таки 25-ох
шляхтичів-дідичів, а в 5 округах людей,
що хоч формально не належать до шля-
хотско-консервативної партії, але будуть
її вірно служити, — в се ніхто не по-
вірить, навіть ті ні, що завдяки „галиц-
ким виборам“ стали заступниками того
„ludu“, з котрого інтересами їх власні
інтереси ані на одній точці не схо-
дять ся.

„А ще більше ніхто не повірить,
щоби при таких відносинах, які панують
між руским селом і польським двором
тай в загальї дідичівско-буржуазно бюро-
кратичною Польщею в Східній Галичині;
при тім противенстві інтересів націо-
нальних, політичних, соціальних, еконо-
мічних, а навіть релігійних, щоб серед
таких відносин руский селянин в 26 ви-
борчих округах голосував на Поляка,
і то майже всюди на польского дідича,
а в 10 округах на москвофільські креа-
тури польської „Rad-i Narod-owej“.

„А одначе те, в що ніхто не пові-

До справи достовірности оповідання про Грунвальдську битву в т. зв. літописи Биховця.

Подав

Др. Богдан Барвіньский.

(Конець.)

Всі ті факти, які подає літопис Биховця
є видумані й не мають наймен-
шої історичної основи. І так ніяке
сучасне жерело не пише про подібний неща-
сливий випадок під Дубровном, противно зна-
ємо з тих жерел, що якраз польські війська
вславили ся 13-липня 1410 р. здобутєм Ду-
бровна (Gilgenburg), де станув описля поль-
ський табор¹⁾. Дальше Чех Сокол не був ні-
яким гетьманом польского війська, а
був лише начальником чеських на-
ємників, котрих припровадив, як Збіславко
доводив моравськими наємниками²⁾. Польске
військо не мало взагалі до 9-липня ніякого
вождя і доперва тоді іменував Ягайло на-
чальним вождом краківського мечника
Зиндрама з Моликович³⁾. Так само
Спитко не був ніяким дворним геть-
маном ані найвищим гетьманом,
а доводив лише 39-ою хоругвою польского
війська⁴⁾. Що до литовского війська, то сучасні
жерела подають згідно яко одинокого вождя
самого Витовта⁵⁾. Щож до литовських
гетьманів, поданих літописю Биховця, то го-
дить ся передовсім замітити, що достоїнство
„великого і дворного“ гетьмана появляє
ся доперва в XVI ст. і в ніяких сучасних

жерелах нема найменшої згадки про „єствова-
не сего достоїнства в XV ст., а тим самим
факт, поданий літописю Биховця про стар-
шого“ гетьмана князя Жедивида і „двор-
ного“ гетьмана Гаштовта не має ніякої
історичної основи⁶⁾. Історично ствер-
дження є, що Іван Гаштовт, який в Городлі
1413 р. прийняв герб Габданк, був в рр. 1430—1
тільки дворним маршалком⁷⁾.

Як „достовірним“ є оповіданє літописи
Биховця про Грунвальдську битву, посвідчить
слідуючий факт. А іменно сей князь Іван
Жедивид, брат Ягайла і Витовта, який мав
бути старшим гетьманом литовского війська і
по словам літописи згинув в ямі, викопаній
Німцями, є особю зовсім фантастич-
ною, видуманою літописцем⁸⁾. Бачимо з сего,
що автор оповідання про Грунвальдську битву
в літописи Биховця не лише приписує дея-
ким учасникам сеї битви достоїнства, яких
они ніколи не займали і яких в тім часі ще
не було, але й подає яко учасників сеї битви
особи, які в історії ніколи не єству-
вали!

Сего булоб вже досить на доказ „досто-
вірности“ оповідання літописи Биховця. Зай-
мати ся критикою опису самої битви в тім
оповіданю, булоб стратою часу. Хтож хоче
перекопати ся про єго фантастичність і в тім
агляді, най загляне до цитованих мною спе-
ціальних монографій сеї битви, де найде єї
критичний опис на основі сучасних жерел.
Зверну увагу ще тільки на два фантастичні
факти в оповіданю літописи Биховця.

В сїм оповіданю сказано, що після битви
повідривано трунам Великого Марієстра й всіх

комтурів бороди та що половину тих борі
а рівнож половину здобутих хоругв забрали
Поляки на краківський замок до церкви св.
Станіслава, а половину Литовці до Вильна
рівнож до церкви св. Станіслава⁹⁾. Отже що
до хоругв, то здобуто їх під Грунвальдом 51
і в сї 51 хоругв забрали Поляки до Кракова.
Ті хоругви описав описля Длугош в своїм
творі п. з. „Banderia Prutenorum“, до якого
додані були вірні малюнки тих хоругв, зла-
джені малярем Дурінком, заходом самого
Длугоша. Не було їх отже 102, як би вихо-
дило з оповідання літописи Биховця і тому
історики, з огляду на сучасні жерела, відки-
даєть ся звістку рішучо¹⁰⁾. Щож до другого
факту, наче то Вел. Маг. і комтурам пообди-
рано бороди, то передовсім історично ствер-
дженням фактом є, що Хрестоносців, які по-
лягли в Грунвальдській битві, похоронено з
честію разом з Поляками, а тіло Вел. Маг.
на приказ Ягайла віднайдено на полі битви,
одіто в порфіру і відіслано з почесністю до
Остероде, а звідси до Марієнбурга¹¹⁾. І не
тільки найновіший німецький історик Грун-
вальдської битви, Гевекер, назвав ся звістку
про бороди Хрестоносців байдкою¹²⁾ але ще
передше Шайноха в статі п. з. „Brody
Krzyżackie“ виказав основно, що се звичайна
байдка і що причилило ся до витвореня єї¹³⁾.

Так у властивім світлі виглядає „пль-
стика“ і „достовірність“ оповідання літописи
Биховця про Грунвальдську битву.

Берлін, в лютім 1908.

¹⁾ Пор. Гурекский ст. 243—4; Гевекер ст. 21—22. Сама битва відбула ся між

рять, не може повірити, стало вчора дійсністю, яка рішила про краєве законодавство безпосередно на 6 літ, а посередно, коли будучий сойм рішить соймову виборчу реформу, на цілі десятиліття, стало дійсністю власне завдяки тому польському режимові, в яким вибори перемінли ся в урядове іменоване послів.

Вказавши на те, що вибрані з сільських громад 53 Поляки мимо партийних ріжниць будуть іти разом в соймі, пише дальше про руских вибраних послів ось що:

„Українських послів вийшло 11, а саме 8 членів нашого національно-демократичного сторонництва і 3 членів української радикальної партії. Коли сей стан порівнаємо з станом в попереднім соймі, де національно-демократичне сторонництво було заступлене 6 послами, а крім того одного посла мала українська соціальна демократія, а один (Охримович) був урядовим кандидатом, — то результат вчашних виборів, в порівнянню з попереднім станом, треба вважати корисним і для нашого сторонництва і для української справи взагалі, і то не тільки що до числа, але й щодо якості, бо українська національна репрезентация представляє ся наскрізь опозиційною.

„При тім треба взяти на увагу обставини, серед яких побідили українські кандидати. На цілій лінії мусіли вони перевести важку боротьбу з „Rad-ою Narodow-ою“, котра в 8 округах виступила проти них всіма галицькими способами з власними кандидатурами, а в 3 округах підпирала проти них москвофільських кандидатів

»Москвофілів вибрано девять. В порівнянню з 6 москвофільськими послами в попереднім соймі є се також побіда, але коли взяти на увагу обставини, в яких побідили москвофільські кандидати, то не завидуємо їм такої побіди. Всі москвофільські кандидати вийшли як кандидати »Rad и Narodow-ої« і польско-шляхотського правительства. Ані один з них не вийшов проти польського кандидата, не відобрав руского округу Полякови, не зменшив польського стану посідання на рускій землі, — всі

Грунвальдом, а не під Дубровном, як хибно подає літопись Биховця.

²⁾ Барбашев ст. 171; Гурский ст. 235 і 380.

³⁾ Тунерт ст. 48; Барбашев ст. 174; Гурский ст. 239; Гевекер ст. 19—20. Про Зиндрама гл. Teodorowicz: Dostojnicy i urzędnicy świeccy województwa krakowskiego (Archiwum komisji historycznej Akad. Um. Kraków 1898, ст. 94).

⁴⁾ Гурский ст. 380.

⁵⁾ Тунерт ст. 52; Барбашев ст. 174; Гурский ст. 239.

⁶⁾ Wolff Senatorowie i dygnitarze W. X. Litewskiego. Kraków 1885, ст. 148, 144 і 159.

⁷⁾ Boniecki: Poczet Rodów w W. X. Litewskiem w XV i XVI w. Warszawa 1887, ст. 56.

⁸⁾ Wolff: Ród Gedymina. Kraków 1886, ст. 81; Грушевський. Іст. Укр.-Руси IV (2 вид.) Київ-Львів 1907 ст. 513—14.

⁹⁾ Narbut: Pomniki ст. 40.

¹⁰⁾ Пор. Strehlke у вступі до Длугошевої »Banderia Prutenorum« в Scriptores rerum Prussicarum IV, Leipzig 1870 ст. 9—10. Гевекер ст. 28 припускає, що було 55 хоругв в битві і з них 4 уратували Німці.

¹¹⁾ Тунерт ст. 57—8; Барбашев ст. 180; Гурский ст. 391; Гевекер ст. 57.

¹²⁾ Гевекер ст. 57, нот. 3.

¹³⁾ Szajnoch: Szkice historyczne I, Warszawa 1881 ст. 129—137.

вийшли як старостинські кандидати проти українських опозиційних кандидатур. Криницький, Ганчаковский, Трач, се просто польско-бюрократичні креатури, яких першим і одиноким публичним виступом було здобуте мандату з ласки старости: Миронюк-Заячук і Крисоватий, якого »Галичавинь« титулує: »русско-народный крестьянинъ-аграрій«, — темні мужики; о. Колпачкевич — тип на пів москвофіла на пів польонофіла вьященика-аристократа; вкінці одинокі москвофільські політики Дудикевич і Король, се представники того нового курсу москвофільської політики, який проголосив др. Король ще в попереднім соймі (єднання з Поляками до боротьби з радикалізмом і українством, але за се не виключено його з руского клубу, хоч пішов проти солідарности клубової на власну руку. Ред. Русл.)

»Особливо характеристичний брідський вибір, де голосувало 234. Дудикевич 181 гол., Корнелля 53 гол. Се значить, що всі голоси, якими розпоряжала »Rada Narodowa«, як чисто польські так і хрухівські, впали на російського амбасадора. Тут, в Бродах, найяснійше задокументовано польско-російську згоду проти українського національного руху. Союз москвофілів з польскою шляхтою і перехід оборони інтересів нашого народу перед польським народом в цілій повноті до українського національного табору, який мимо дружного напору всіх польських і москвофільських сил все таки вийшов сильнійше в порівнянню з нашою дотеперішною соймовою репрезентациєю, — ось політичний результат вчашних виборів.

(Дальше буде).

Історичний огляд засновки Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

Додаток.

(Дальше).

2. Da die Herren Uibernehmer mit der Ausscheidung dieser Parzelle in der Art vollkommen einverstanden sind, dass die Grundfläche derselben nach Abräumung des darauf stehenden Gemäuers und davon zu gewinnenden Materials wieder bebaut werden darf, so wird ihnen der ganze übrige Theil der Ruinen des Universitätsgebäudes und der ehemaligen Universitätsbibliothek unbedingt und unentgeltlich hiemit, jedoch mit folgenden Vorbehalte übergeben:

a) Die ruthenische Gemeinde wird das Mauerwerk der Ruinen auf eigene Kosten abtragen lassen, wogegen das gewonnene Material ihr Eigenthum bleibt sammt allem, was an diesen Ruinen niet- und nagelfest ist.

b) Das bewegliche, in verschiedenen Theilen der Ruinen aufbewahrte Eigenthum der Studienanstalten, das in einem der Gellasse aufgespeicherte Eisen- und Kupferwerk, die anatomischen, landwirthschaftlichen und physikalischen Kabinetsgegenstände bleiben von der Uibergabe ausgeschlossen, Eigenthum der betreffenden Fonde und Lehranstalten, und werden sobald als möglich aus ihren dermaligen Repositorien entfernt werden.

c) Die vom Gebäudeinspektor, dem Mechanikus, dem Universitätspedell, dann von einigen Individuen dermal noch benützten Wohnbestandteile werden so bald es möglich sein wird von diesen Parteien geräumt werden, bleiben aber bis dahin in ihrer einstweiligen Benützung, sie wird aber bis Ende März k. J. aufzuhören haben.

d) Die Pläne und sonstigen, das ehemalige Universitätsgebäude und die Biblio-

thek betreffenden, die Eigentumsverhältnisse nachweisenden Urkunden werden der ruthenischen Gemeinde unverweilt übergeben werden.

Somit wird das Protokoll geschlossen, die angeordnete Uibergabe und Uibernahme vollzogen und der Akt von sämmtlichen interessirten Kommissions-Gliedern gefertigt. Lemberg... wie oben. Следуют подписи как выше.

Р о з п. ц. к. губернії до Руского населення м. Львова на руки о. М. Куземского.

Vom k. k. galiz. Landesgubernium. Lemberg am 26. Juni 1850. Z. 24560. An die ruthenische Bevölkerung der galiz. Hauptstadt Lemberg zu Händen des gr. kath. Domscholasters Michael Kuziemski hier.

Nachdem das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht einvernehmlich mit dem hohen Ministerium des Inneren über Einwohnerschaft von Lemberg unterm 25. August 1849 Z. 227. gestattet hat, dass der ruthenischen Bevölkerung Lembergs von den Ruinen des abgebrannten Universitäts- und Bibliotheksgebäudes ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer Pfarrkirche und Pfarrwohnung unbedint und unentgeltlich übergeben werde;

Nachdem ferner das hohe k. k. Ministerium des Inneren unterm 11. Oktober 1849 Z. 19755 sich bestimmt gefunden hat, der ruthenischen Bevölkerung Lembergs, welcher die Uiberlassung der Ruinen der Universitätsbibliothek und ein entsprechender Flächenraum zum Aufbau einer Pfarrkirche und Pfarrwohnung bewilligt wurde, auch den übrigen Theil der Brandstätte des Universitätsgebäudes sammt dem Grunde, auf welchem diese Brandstätte sich befindet, jedoch mit Ausnahme jener Parzellen, welche im Zwecke des Aligements der Universitätsgassen nothwendig sein werden, zur Gründung eines National-Institutes unentgeltlich übergeben zu lassen;

So werden hiemit vom k. k. galiz. Landesgubernium auf Grund der obenbezogenen hohen Ministerialverfügungen und im Verfolge der unterm 8. November 1849 bereits gepflogenen kommissionellen Uibergabe die Ruinen der abgebrannten Universitätsbibliothek und des Universitätsgebäudes sammt dem Grunde worauf sie sich befinden, mit Ausnahme jedoch jener Parzellen, welche bei Wiederbebauung des gesamten Grundes beider Brandstätten für das Aligement der Universitätsgassen auszuschneiden und nicht zu bebauen sein werden, mit dem gesamten, an den gedachten Ruinen vorhandenen Baumaterial und was immer in denselben niet- und nagelfest ist, für das volle und unwiderrufliche Eigenthum der Lemberger ruthenischen Bevölkerung zum Zwecke und eines Pfarrhauses, dann eines National-Institutes erklärt und die gegenwärtige Eigenthums-Übertragungs-Urkunde mit der Bewilligung zur Intabulirung desselben der ruthenischen Bevölkerung ausgefertigt und übergeben. D. u. s.

(Конец буде).

Анатоль Вахнянин.

Спомина з життя.

(Дальше.)

В 1859 р. інтересували ся ми досить значно спором азбучним, який рішав ся у Львові за понукою губернатора Голуховского при помочи Евзебія Черкавского і Іричка. Сей напад на руську азбукку скріпив дуже наше національне почуванє.

Як людяно поводили ся в сих часах директори гімназій з молодежию, най посвідчить дрібний факт. Ми грали ся в пилку на Будах в Липовицькім лісі. День був гарячий. Тихцем на полянку, де »били ся кампи«, зайшов директор наш, Тома Кунцек. Хлопці змі-

шали ся крихту появою директора. Але Кунцек не лише сам взяв палестру в руки, а ще запросив нас всіх до коршми на обварінки і пиво, за що сам заплатив. Обварінок коштував тоді срібний крайцар, а червоне пиво стояло шклянка два крайцарі. Коли який професор не явив ся в класі на науку, Кунцек сам его заступав. Заступство таке було для нас великою розрадою, бо Кунцек умів своїми оповіданнями, на яку-небудь тему, зайняти увагу всеї класи. Одного разу розказував він нам про ерозию, яку справляють воздушні опади на поверхню землі. Розтолковав нам, кільки то землі зносить дожджева вода ріками долі у море, як підвисшує ся в слід за тим дно морске і заключає, що по тисячі і тисячі літах суша обнизить ся, дно морске підійме ся, а вода залле сушу. Тямлю, скільки дебат на сю тему ми відтак вели в школі! Людяний був се чоловік — директор. Таких директорів я не бачив на моїм віці за весь час, коли відтак сам учив в гімназіях львівських. Провинивших ся Кунцек кликав до канцелярії і в чотири очі давав їм батьківські адмоніції. Адмоніція така починала ся від слів: „Mein liebes Kind, du darfst das niemehr thun! Се значило: Йди і не сорішай! Карцер двогодинний був найострійшою карою, а в сьвідодцтвах нота: „tadelhaft“.

В VII. класі заїхав до Перемішля театр Pfeufer-a (польський) з славним коміком Лінковским. Я случайно тоді мав у професора Круліковського домашню лекцію двох хлопців з IV гімн. класи за 15 ринських місячно. Тож і міг я ходити на кожне представлення і — ходив. А науку пустив трохи на другий план, іменню не учив ся я німецького языка під Гемерлінгом, який товк і товк „Месияду“ Кльопштока. Тож я порішив не ходити на его лекції і не довів ему в I півроці ні одной задачі. Результат був такий, що з ним. языка одержав я таку кваліфікацію: „Ich habe seine Stimme durch das ganze Semester nicht gehört; keine Pensa (Aufgaben) eingeliefert“. Се рівняло ся третій класі, а в слід за сею третьою була загальна друга. Якби нині хто з учеників допустив ся такого страйку проти професора, то на певно виключено би его зі школи. Кунцек инакше подивив ся на річ. Він прикликав мене до канцелярії і почавши словами „Mein liebes Kind“ правив даліше: Du wirst die Lection beim Prof. Krulikowski aufgeben und wieder brav werden, wie du früher brav gewesen bist. Vergesse nicht, dass du ein deutsches Kind bist. Deine Mutter ist eine Deutsche. Sie war meine Spilgenossin. Mache uns keine Schande... Я поцілував старого педагога в руку und wurde brav. В другім півроці я вже мав II. локацію в класі, а по німецьки так виучив ся під сям самим Гемерлінгом, що в VIII класі він мене припустив до так зв. „Freie Aufsätze“ з німецького языка, се значить, що я обробляв темат даний професором і виголосив его відтак з катедри на ізуєт.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Язикове питання, котре викликало таке зворушення в Чехах та відбило ся голосним гомоном в бюджет. комісії і висуває ся тепер наперед усіх справ державних, приневолює парламент. сторонництва збирати свої сили і єднати ся на ту хвилю, коли в держ. раді треба буде его рішати. Замітно передовсім, що Fremdenblatt виступив з вступною статією в сій справі а пражска Union (Politik) називає сю статію першою в низоту правительственною, плодом відбутої міністерської ради і конференції для порозуміння в сій справі в кабінеті бар. Бека. Сю вияву уложено після зрілої наради і в порозумінню з чеськими і німецькими

міністрами а тим способом зроблено перший крок для промощення шляху до порозуміння. Бар. Бек держить сам керму в своїх руках. Як небудь Чехи не згоджують ся на те, щоби язикову справу виточено не в держ. раді, але в соймі, то мимо того правительство у весняній сесії внесе на черк язикового закон а, котрий має управильнити уживанє язиків в державних властях в Чехії. (Отже як ми попередно зазначували — язикове питання в інших краях не буде тепер тикане). Тепер же цілий клопіт правительства є такий, щоб осягнути розем тимчасовий, коли скінчать ся запусті, а бюджетова комісія буде мати перед собою бюджет міністерства просвіти і судівництва до полагоди.

Німецькі сторонництва вольнодумняють таки зєдинити ся для спільного поступованя в національних справах з христ.-супільниками, над чим працюють міністри Пешка і Гессман, а з другого боку виринає славянськороманський союз, до котрого мають входити навіть славянські соціалісти. Цікава річ, куди зверне ся руский, а куди русскій клюб?

Австрійска і угорска делеґация відбудуть в середу останне засіданє, котрим закінчить ся делеґаційна сесія. В справі підвисшеня військових плат згодили ся обидні делеґації, щоби до бюджету на 1909 вставити потрібну квоту, а слідуюча сесія не відбуде ся в червні, як спершу думано, але аж в осені.

Про некористний для бана Равха і Мадярів вислід хорватских виборів соймових розписали ся всі загребські дневники. Хорватско-сербска коаліция називає сей вислід судом Божим, бо она входить до сойму в силі двох третин, а тим способом знищена не тільки націоналістична але й уніоністична програма угорского правительства і здемасковано прихильників Франка, котрий входив в переговори з бар. Равхом. В Загребі виправили вибрані хорватські послы і товпи народу велику демонстрацію банови, котрий відїздив до Пешту, щоби предложити свою димісію. Его повитали пісню „O du lieber Augustin“ і мало що не кинули ся на него товпа, так що ледво схоронив ся до поїзду. Звіщають, що в найвисших кругах велике невдоволенє задля тих безнастанних змін в Хорвації, так що новий бан не буде імовірно іменований. Загребський сойм має зібрати ся 12. марця, а тимчасом угорске правительство намагає ся довести до компромісу.

Заграниця.

З Петербурга наспіла вість про димісію Столипіна, а цар мав уже її прийняти, хоч інші вісти сему перечать. Причиною сеї димісії мала бути обставина, що цар приняв на послуханю президента «союза истинно-русских людей» Дубровіна, що змагає до усуненя думи і знесеня конституції. Столипіна не можна вправді ніяким способом уважати прихильником конституційного устрою, одначе він бажав удержати хочби тїнь конституції. Колиж навіть такий Столипін стає там неможливим і істинно-русскіє мають таке довірє у корони, то се найкрасший доказ сильної реакції, яка тепер взяла там верх. Тим способом настають в Росії вельми важкі часи.

Про атентати на перского шаха окрім приватних телеґрафічних вістей, які ми подала, нема ще урядових інформацій, бо перска цензура вельми строга, так, що навіть перска амбасада у Відні не має урядового донесеня. Подія ся стоїть в звязи з широко розгалуженим заговором.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Льва Кат.; римо-кат.: Казимири. — В четвер: руско-кат.: Тимотея прп.; римо-кат.: Евзевія, Фридр.

— Вибори з міської нуриї. В Галичині вибрано вчєра 28 послів з міст, але вибрано лише 24 послів. Що до 3 послів зі Львова і 1 з Самбора відбудуть ся вибори завтрішної середи, бо кандидати не дістали абсолютної більшости.

Львів. На 17.393 управнених до голосованя на 6 кандидатів віддало голоси 5.305 виборців. З того дістали: Стан. Цюхціньский 4.385, др. Натан Левенштайн 3757, др. Гломбінський 3511, др. Адам 2.451, др. Грек 2.349 др. Рутовский 2.331, др. Баталія 2.317, Найман 2.216, др. Герман 1.751, др. Малаховский 1.481, др. Ридигер 1.053, Гудец 1.045, Яворский 708, Васунг 535, Дулембівна 511, Солеський 341, др. Озаркевич 11, др. Ашкеназе 2 а кількадесят по 1 голосі. (Всі голоси Дулембівної комісія уневажила). Вибрані зістали: Станіслав Цюхціньский (дем.), др. Натан Левенштайн (вольський жид), др. Станіслав Гломбінський (вшехпол.). Вибір трєх послів відбуде ся завтра в тих самих саях і часі. Голосувати можна на яких небудь кандидатів, навіть на нових.

Бяла. На 286 голосуючих вибраний послом однодушно Кароль Гемпель (Німець).

Броди. 477 гол. Др. Бравде (сионіст) дістав 66 гол. Октав Сая вибраний 411 голосами.

Дрогобич. 1164 гол. Дмитро Леєквів (Русин) дістав 254 гол. Вибраний проф. унів. Гальбан (дем.) 910 гол.

Ярослав. 569 гол. Одноголосно вибраний др. Влад. Яль (дем.).

Коломия. 1365 гол. Іван Раковский дістав 123 гол., Фр. Вебер (Німець) 84. Вибраний Ян Клевський (дем.) 1158 гол.

Краків. 4540 гол. Вибрані кандидати зєдиненої демокр.: др. Ери. Бандровский 3847 гол., Ян Федерович 3773 гол., др. Ігн. Ляндав 3064.

Н. Санч. 1173 гол. Ф. Ріттер дістав 206 гол. Вибраний мін. др. Витовт Коритовський (конс.) 967 гол.

Перемішль. 1393 гол. Др. Тарнавський дістав 378 гол. Вибраний др. Фр. Доліньський (дем.) 1014 гол.

Ряшів. 573 гол. Вибраний др. Стан. Яблонський (вшехпол.).

Самбір. 772 гол. Др. Фр. Томашевский 216 гол., др. Фр. Соболевский 297 гол., а Ян Земляк 259 гол. При другім голосованю також ніхто не дістав абсолютної більшости Тіснійший вибір між Соболевским а Земляком буде завтра.

Станіславів. 1207 гол. Зайончек дістав 287 гол. Вибраний б. мін. др. Лев Білінський (конс.) 920 гол.

Стрий. 925 гол. Омел. Колодницький дістав 246 гол. Вибраний др. Фил. Фрухтман (дем.) 666 гол.

Тернопіль. 482 гол. Вибраний Ем. Міхаловский одноголосно.

Тарнів. 607 гол. Перейшов одноголосно др. Тад. Терпіль (вшехпол.).

Бережани-Золочів. 1070 гол. Др. Дм. Левицкий 89 гол., Висневский 92 гол. Вибраний др. Стан. Шецель (вшехп.).

Бохня-Вадовиці. 810 гол. Вибраний др. Ферд. Майс (дем.).

Горлиці-Ясло. 896 гол. Вибраний кс. Лев Пастор (центр.) 882 гол.

Сянок-Коросно. 854 гол. Вибраний Авг. Горайский (конс.) 685 гол.

Подгуже-Величка. Вибраний Фр. Мариевский (дем.).

— Виборча биятика. На агітаційний перед-виборчий льокаль вшехполяків в Ринку ч. 44

напали вчора соціалісти і тяжко поранили там інжен. Мокловського і кандидата на посаду Баталію. Трех напасників арештувала поліція.

— **Із виборчої салі.** Голосованє на 6 послів у Львові відбувало ся вчора в 10 саях ратуша. Виборців розділено по чинах і фахах до окремих саль. Мені догело ся голосувати між урядничю сметанкою, інтелігенцією, з якої бодай що другий мав титул доктора. В тій салі було, здаєсь, найвеселіше, бо попри всій повазі виборчого акту, виборці бавили ся з розпукки, що мусіли ждати по 5—6 годин, заки могли сповнити свій горожанський обовязок. На ту одну саяю призначено 1.800 виборців і час, як всюди, від 8—1 і від 3—7 год разом 9 годин. А що виписанє повних шістьох імен в реєстр вимагає найменше 1 мінути, то в 9 годинах могло переголосувати найвише 540 виборців. Цілий отже день та сая була глітно набита. Неоден а сотки виборців заглянувши там раз-другий і третій ревігували з голосованя. Але були й такі витривалі, що товпились по 6 годин, а передовсім вшехноядки лавою йшли до виборів і солідарно голосували на своїх 4 кандидатів. З них би всім брати примір витривалости. Серед глоти, духоти і тютюневого диму доводило ся кождому перемучити в салі 6 годин, що ділили час між відданєм легітимациі а голосованєм. До убитя часу бавлено ся кождою нагодою. На адресу комісії зривались що хвиля наріканя, що голосованє йде пияво, ліниво (хоч по правді при явнім голосованю на 6 послів инакше й не могло бути). Тут виборець голосує на «Дулембянку» і дістає признаня «браво, браво!». То знова комісар викликає виборця, що називає ся «Чекай», а его нема як раз на салі. Наступає веселий настрій. Там знова дотепний виборець диктує ексцентричний склад кандидатів: Гломбінські, Гудец, Дулембянка ітд., инший подає: Брайтер, Брандовский, а два голоси упали на «дра Анджея графа Гудеца» ітд. Там хтось перекрутив назву одного з вшехпольских кандидатів на: Огер Баталіон. Серед такої атмосфери доволі веселої відбувало ся голосованє. Одно прикро вражало, що у нас так мало народного почутя і самосвідомости. За ціле пополудне голосувало там Русинів доволі багато, але імена кандидатів виклакували по польски. Аж перший (честь ему!) проф. Т. Грушкевич сконстернаував польску братню руским словом. Вправді відзивали ся сьмішки з кутів на слова «Іван» замість «Ян», або «Тадей» замість «Тадеуш» і кепкування, але при дальших голосованях руских виборців по руски наставала як раз глубока тишина. По сїм гарнім примірі проф. Грушкевича всеж вайшли ся болягузи, що боялись чи соромились ужити в мурах ратуша рускої мови. Крім того вайшло ся й таких непослушних 11, що віддали голоси на д-ра Озаркевича, аби вороги мали з чого сьміяти ся, немовто буде всего 11 руских виборців, коли тимчасом др. Озаркевич не кандидував. Сумно, що так мало у нас почутя карности. *Р. М.*

— **Подарунок А. Толстому.** Графови Л. М. Толстому прислано в Ясню Полян дуже оригінальний подарунок. Славновісний Едісон прислав ему, як сповіщає «Р. Сл.», найновіший фонограф разом з листом, у якому він висловлює свою велику пошану до письменника та й просить его „наговорити“ щонебудь для пластинки фонографа. Толстой проказав декільки своїх пояснень до євангелії англійською мовою, яку він чудесно знає.

— **З нинішнім числом** нашої часописи розсилаємо оповістку славної фірми насничої Vilmorin et Andrieux, котра поручила нашім землячці заступництво на східну Галичину. Переписка, цінники, друки в нашій мові. Наші товариства дістають рабат, а в будучности, коли підіпремо змаганя фірми Andrieux повстануть в нашій половині краю досвідні стації і огороди, з котрих матимуть наші рільники гарний дохід. В той спосіб можна сподівати ся також значного піддвигнення нашого огородництва і взагалі земельної культури.

Оповістки.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Сая «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торговля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

В четвер дня 5 марта с. р. „Надія“ драма з життя рибаків в 4 діях Гаерманса.

В суботу дня 7. марта „Продана наречена“ комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 8. марта „Маруся Богуславка“ історична драма зі снівами і танцями в 5 діях М. Старицкого.

Ві вторник дня 10. марта „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марта „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відсловах К. Гунода.

— **Краса рада шкільна** надала о. Юліянови Дзєровичеві, заступникови учителя в гімназії в Бережанах, посаду учителя руско-кат. релігії в гімназії в Стрию; іменувала Дометія Поповича суплентом в рускій гімн. в Коломиї і перенесла Фр. Войтановича суплента польської гімназії в Саниславові до рускої гімн. в тім місті.

— **Концерт в пам'ять XLVII. роковин смерті Тараса Шевченка** відбуде ся в четвер дня 5. с. м. в салі львівської фільгармонії з отсею програмою: 1. Чайківский: а) Пісня без слів, б) Тропак з опери „Мазепа“, виконає оркестра 15. п. п. під управою свого капельника п. Конопаска. 2. Промова, виконає проф. Юліян Романчук. 3. Брух: „Гарна Елен“, боева пісня на хори мужескі, жіночі і мішані в супроводі оркестри, зі солями: сопрановим і баритоновим, відспіває мішаний хор „Львівського Бояна“ (Солісти: сопран п-па О. Вахнянинівна, баритон п. Б. Берест.). 4. Лисенко: „Як би мені черевички“, Руссіні: Арія з опери „Tosca“, відспіває в супроводі фортеп'яну пані Ірина Сологубівна. 5. Н. Вахнянин: Терцет з опери „Курало“ на сопран, тенор і бас в супроводі фортеп'яну, відспівають: п. О. Вахнянинівна, пп. В. Козак і М. Бобанич. 6. а) В. Вахнянин: „Три дороги“, баритонове сольо в супроводі хору; б) Т. Ярославенко: „Фіналь“, в супроводі фортеп'яну відспіває муж. хор тов. „Бандурист“. 7) Вянявский: Концерт II. ор. 22. сольо скрипки в супроводі оркестри, виконає п-ні Щєдрович Ганкевичева. 8) Шевченко Лисенко: „Бють пороги“, кантата на хори мужескі, жіночі і мішані зі солями в супроводі оркестри, відспіває „Львівський Боян“. Солісти: тенор п. В. Козак, баритон пп. Ю. Жмур і Ю. Юхнович, бас п. М. Рудавский. — Супровід фортеп'яний обняли: п-на О. Ясеничка і п. Б. Вахнянин. Дірігенти: пп.: М. Волошин і В. Березовский. Ціна місць: Льожі партерові по 12 К, ложі мезанінові і I ого поверха по 16 К, II-ого поверха по 10 К, фотелі партерові від 1 156 по 4 К, від 157—264 по 3 К, від 265—350 по 2 К, від 351—408 по 1-50 К. Балькон I-ий по 4 К, II-ий від 1—22 по 2 К, від 23—82 по 1-50 К, III-ий від 1—55 по 1 К, від 57—104 по 60 с, від 405—180 по 40 с. В сій ціні містять ся уже належитість за гардеробу. Білети вчасніше можна набувати в книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка ул. Театральна ч. 1. а в день концерту від год. 5. по полудни при касі в Фільгармонії. — Початок концерту точно о год. 7½ вечером.

Телеграми

з дня 3. марта.

Прага. До сойму вибрано дося: 29 молодечів, 2 независ. молодечів, 3 старочевів, 42 чеських аграрників, 1 независ.-аграрника, 4 чеських радикалів, 1 реаліста і 1 з катол. партії людової. Між німецькими послами є: 18 поступовців, 7 людовців, 13 аграрників, 1 незав. аграр., 14 радикалів, 3 всенімці, 2 христуси, 4 незав. народовці, 1 дикий.

Будапешт. Хорватска коаліция має по отвореню сойму поставити внесене на уділенє заяви недовіря банови за масові арештованя підчас виборів.

Льондон. Тутешні дневники доносять з Лізбони, що король Імануїл дістає знова листи з грозьбами. Оноді в ночи увязнено 15 урядників португальского двора під замітом належання до заговору на жите короля.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марта 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжя і паші на случай шкід заподїяних через пожар. Оплата премій мала, а кривість для погорівших велика.

Щодо ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сїм і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні цілі.

Поясненя до обезпечєнь уділяє Дирекция або агенти.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить пний агент „Дністра“, можуть псьменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер дістали агенти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерат. урядників	„ 185.810 21
пнші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешованя папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом цюробив Банк гіпотечний як найдогідніший зарядженя.

Приймен дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на члнй рік . . . 30 пер.
на пів року . . . 16 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члнй рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент ми, оти і думку ми варвент: а не возьмем мылости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що день крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Харунцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Вибори до гал. сойму.

(Дальше).

Ми навели майже в цілості голос нац. дем. дневника про вислід виборів, котрим зазначено, що „ніякої несподіванки“, „ніякої зміни“, ба що навіть, що „результат вторкових виборів в порівнянню з попереднім станом треба вважати корисним і для нац. дем. стороництва і для укр. справи взагалі і то не тільки що до числа, але й що до якості“ і т. д.

Але через ніч нац. дем. дневник змінив зовсім свій оптимістичний погляд і з великим роздратованем в четвер після виборів виступив з докорами, що «виборчі надужитя були звернені виключно проти українського нац. онального табору. Як найбільші виборчі надужитя проти українських партій і як найбільше правительственне підпертє для москвофілів, — така характеристика становища краєвого правительства і його шефа Потоцького при виборах в східній Галичині».

Вказуючи на переведені в східній Галичині правибори, доходить «Діло» до висновку:

«Одним словом, проти українського національного табору виступило краєве правительство з цілим арсеналом випробованих виборчих «способів», способів, супроти котрих виборці в межах закона просто безсилні».

Коли оно справді так, то яким способом пояснити, що гр. Адам Голуховский в Гусятинщині дістав лише 58 гол. а нац. демократ Кивелюк аж 122, що радник двора Мавтнер в Ліску дістав лише 75 гол. а селянин Старух 166 гол., що в Мостисках гр. Стадніцкий лише 72 а нац. дем. Скварко 92 гол., що в Рогатині гр. Кл. Дзедушицкий дістав лише 50 гол., а др. Кость Левицкий 130 гол. Цікаво було би пояснити, якими способами сї кандидати Нар. Комітету запевнили собі таке поважне число голосів, а так само, як др. Макух побив Богдановича в Товмачі (124 голосами проти 89) або Думка Коритовского в Тернополі (120 голосами проти 83) а не менше цікаво було би вилєнити, чому такий загально знаний посол др. Окуневский в чисто рускій Коломийщині яко кандидат Народного Комітету зібрав щось лише 31 голосів?! Отсї події вказують на те, що за причинами такого вислїду треба ще деінде глядіти, як там, де їх бачить «Діло».

Після виборів в середу «Діло» признало вправді, що й москвофіли віднесли побіду, але доверва в четвер зрозуміло грозу сего вислїду і пише ось що:

«А рівночасно правительство взяло під свою «високу руку» тих москвофілських кандидатів, яких перевести уважало за відповідне. Тактику упляновано заздалегідь. Призначено кілька округів для москвофілів і для тих округів підбрала кандидатів сама «Rada Narodowa», кандидатів, які були б не тільки «русскими людьми», але рівночасно й «rozgadnymi Rusinami», і тих кандидатів вона підпирала як своїх власних. Під сю характеристику не підходять на перший погляд др. Дудикевич і др. Король. Але і тих «narodowa racya stanu» казала з такою форсою підпирати, що пр. в Бродах ані один Поляк не сьмів здержати ся від голосованя, тільки мусів віддати голос на «росийского амбасадора». А за те, що «Rada Narodowa» кількох москвофілських кандидатів приняла за своїх, москвофіли поставили ві всіх інших округах своїх кандидатів, щоб розбивати ними солідарність нашого селянства і таким способом допомогти до побіди польському кандидату «Rad-i Narodow-oї».

Нема сумніву, що «Rada Narodowa» покористувала ся москвофілськими кандидатурами після добре відомої засади divide et impera, одначе нехай «Діло» переверне кілька річників своїх назад а знайде там, що оно само промощувало дорогу до ретабілітації тим, що були різко скомпромітовані всякими політичними, ісповідними і банковими «делками», що оно само вказувало на те, що єсть «спільний ґрунт» між народовцями а «Старорусинами», що довголітний по їв сїяний в Брідщіві о. Зельским промостив дорогу спершу Єфімовичови, а за ним Маркову, Глібовицькому а тепер Дудикевичови. Отсе плоди довголітних консолїдацій, котрими покористували ся і москвофіли і Поляки. Однак крім того і тактика нац. дем. орґану, котрий безнастанно грозить «Македонією» в Галичині дає вигідне оружє і москвофілам і Полякам представляти народно-руский елемент якимсь живлом розладу і розстрою, ба навіть анархізму.

Ми вже не раз вказували на те, що національне осьвідомлюванє, орґанізація народних мас, для позитивної роботи мимо всяких трудностей і перепон доведе нас до народної рівноправности, а політика розпуки, пропагованє «Македонії» і

тим подібних окликів веде нас до занепащеня народної справи і национ. культурного розвитку. Наглядні докази маємо на університетських і парламентарних подїях, котрі довели до відокремлення руского клубу і підорваня єго впливу і значіння мимо чисельної сили, а погрози голошені тепер після виборів не лише не скріпляють єго становища, але навпаки ще більше зізолюють єго. Новий курс політики москвофілської, введений в останній сесії соймовій заступником предсїдателя руского клубу д-ром Королем, (котрого вже заздалегідь нововибрані москвофілські послї настановили предсїдателем свого клубу, сховавши за єго плечі д-ра Дудикевича) а також exposé д-ра Глібовицького предложене недавно бар. Бекови (як про се звїщали перед кількома днями Narodni Listy), повинен і руский клуб парламентарний і Народ. Комітет і «Діло» взяти під зрілу розвагу.

(Дальше буде)

Історичний огляд засновин Народного Дому

у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньский).

Додаток.

(Конець).

Розп. ц. к. губернії затверджуючий комісію упр. ділами Нар. Дому.

10883. Hochwürdigem H. Domschola-ster. Nachdem Euer Hochwürden in Ihrer Eingabe von 18-ten September d. J. sowohl hinsichtlich der inneren Organisirung der Verwaltungs-Commission für das ruthenische Nationalhaus und die zweite Stadtkirche, als auch rücksichtlich der Wirksamkeit derselben nach Aussen und ihrer Mitglieder die gewünschten Aufklärungen geliefert haben, wird die Aktivirung dieser Commission im Einvernehmen mit dem k. k. Armee-Commando-Praesidium unter Festsetzung der Bedingniss genehmigt, dass jede abzuhaltende Sitzung vorläufig dem k. k. Militär-Stadt-Commando und der k. k. Stadthauptmannschaft angemeldet werden muss, damit den Sitzungen die Commissäre beider genannten Aufsichtsbehörden beiwohnen können. Ich habe die Ehre Euere Hochwürden hievon in Kenntniss zu setzen und geharre mit vollkommener Hochachtung — Euer Hochwürden ergebener Diener — Goluchowski. — Lemberg am 30. November 1851. An Se. Hochwürden den g. k. Domschola-ster, Cammandeur des k. oesterr. Franz Josef-Ordens und Vorsteher im Ausschusse des ruthenischen literarischen National-Vereines, Herrn Michael Kuziemski hier.

Розп. ц. к. намісництва з посьвідченєм уділеним стату-тові інститута Нар. Дім.

№ 72440. An die geerte Verwaltungs-Commission des ruthenischen National-Institutes zu Händen des gr. kath. Domherrn Hr. J. Kulezycki in Lemberg. — Ueber die am 31. Dezember 1868 überreichte Eingabe, womit die Vereins-Statuten des ruthenischen National-Institutes »Narodny Dom wo Lwowi« in 5 exemplaren vorgelegt wurden, wird der geehrten Selben bedeutet, dass man den Bestand dieses Vereines nach den vorgelegten Statuten mit dem Beifügen zu beschenigen findet, dass die auf Grundlage des Dekretes des h. Ministerium des Inneren vom 11. Oktober 1849 Z. 19755/86 erworbenen Rechte und entstandenen Verpflichtungen der ruthenischen Bevölkerung Lemberg bezüglich der ihr unentgeltlich überlassenen Brandstätte des ehemaligen Universitätsgebäudes sammt dem Platze — durch die Bestimmungen der vorliegenden Vereins-Statuten nicht beeinträchtigt, beziehungsweise nicht aufgehoben werden können. Ein mit der Bescheinigungsklausel versehenes Exemplar der gedachten Statuten wird der geehrten Selben in der Umlage zugestellt. Lemberg am 21. Jänner 1869.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Польські лядовці мають рішучо злучити ся з консерватистами і в тій цілі скликають послы Бойко і Стапінський всіх послів сего стороництва до Ряшева на 8. с. м., щоб там ухвалити нарешті злучку з польським колом держ. ради. Сею ухвалою пересуне ся перевага стороництва в користь консерватистів і неперечно проявить ся се також в складі президії кола, тим більше, що всеполяки вийшли ослаблені з виборчої боротьби до кр. сойму.

Також в чеськім соймі найчисленнішим стороництвом будуть хліборобники, котрі доси здобули 42 мандати, коли молодчехи мають лише 29. Задля того імовірно краєвим маршалком в Чехах стане кн. Фридрих Шварценберг, котрий також причисляє ся до хліборобників. Католич. народне стороництво чеське обиджене поступованем інших чеських стороництв при соймових виборах і для того виконний виділ ухвалив липити їм вільну руку в поступованю супроти інших чеських стороництв, одначе з огляду на сучасну хвилю (державно-правні і національні справи) остати надальше в »Народнім Ключі«.

В соймових виборах здобули Чехи тепер останнє ще місто з мішаним населенєм іменно Будієвичі (Budweiss), о котре вели они довгий час завзяту боротьбу з Німцями. З нагоди сей побіди відбула ся в суботу і в неділю велика демонстрація, в котрій багато осіб арештовано і поранено, так що аж військ. привернуло спокій і порядок.

Між молоді і старочехами розбили ся переговори що до спільного поступованя при тіснійших виборах, так що й сим разом обидва стороництва будуть окремо і самостійно поступати.

В справі язиковій відбуде ся спільна нарада в тих днях в Празі всіх чеських послів різних стороництв задля однодушного поступованя Чеська народ. рада предложить правительству готовий виріб в сій справі.

Заграниця.

З Петербурга півурядово заперечують вість про димісію Столицина. В суботу був він у царя здавати

справу про сучасне положенє. Вспяті живла в Петербурзі очевидно вельми урадовані сею вісттю, одначе загально думають, що цар не прийме прошеня о димісію.

Дневникарська ворохобня з нагоди зелізниці новобазарської втихає, але сама справа стає тепер на першій місці головним предметом дипломатичним Дневник Більова Nord Allg. Ztg. висловив надію, що взаємини між Австрією і Росією проявлять ся і скріплять, а вісти про розбитє европ. концерту остануть дневникарськими здогадами. В македонській справі і дальше судять обидві держави згідно поступати, позаяк їм поручили інші держави сю справу. Знаменні були заяви в посольській палаті англ. парламенту підсекретаря держ. лорда Titzmaurice і секретаря держ. Грея, котрими обидва признали Австрії неперечне право до будови зеліниць на Сході, одначе надана Австрії концесія на сю будову ослабила напір на султана що до виматаних від него реформ і іменована европ. державами генерал-губернатора Македонії.

Росія, хоч би навіть хотіла викликати які суперечности дипломатичні проти Австрії, приневолена числити ся з Німеччиною і тому не можна легковажити взаємин з Австрією. Бар. Еренталь є рішучим прихильником порозуміння з Росією (він вже довів властиво до того) і знає, як поступати та не потребує корити ся перед затемненим заборчим зором Росії. Ціла справа новобазарської зелізниці скінчила ся лише неприємністю, але не оставить ніяких відємних наслідків, а порукою мирних взаємин ємогутне становище в Європі цесаря Франц Йосифа і его вплив на сусідні держави.

Англія має замір предложити державам на генерал-губернатора Македонії кн. Марка черногорського, на що мають вже згоджувати ся Росія, Франція і Італія, а добрі взаємини Австрії з Чорногорою велють сподівати ся, що й з того боку не буде ніякої перепони.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

Матуру робили ми в 1859 р. під інспектором Черкавським. Пригадую собі, що ми лише з релігії готовили ся до матури. Других предметів ми не учили ся, як с. пізнійше бувало. Хоч Черкавський дуже остро брав ся до сего іспиту, то для доброї половини класи матура була забавкою. При матурі розходило ся передовсім о се, чи ученик є зрілий, с. в. чи логічно відповідає на питання? або чи він зможе зрозуміти виклади на університеті? Скоро відповіді ученика були певні і ясні, то інспектор переривав питаючого професора словом »genug!« Лише баламути пропадали. З історії питав мене Черкавський сам про часи виступлення в Римі обох Грахів і на тім питаню обмежив ся іспит з історії, позаяк я зумів добре напхкіцувати часи перед виступленєм Грахів і набалакав багато про homines obscuros і їх нужду.

При матурі не питаю ні з рускої, ні з польської мови, бо обі сї мови, при германізаційній системі в гімназіях, стояли на заднім плані. Релігію ми здавали перед матурою приватно у Желехівського, а в часі матури відповідали з релігії лише коротенько.

Щоб зрозуміти життя перемиских гімназійних учеників в тих часах (1851—1859), мушу ще додати, що громадє число учеників мешкало на так званім »Владиччє«, неначе в окремій дільниці міста. Ся дільниця находила ся між улицею, що веде від вежі міста до гори, а виходить коло руської кате-

дральної церкви, відтак звертає ся ще вище в гору на Підгірє і дальше аж на Цибулянку. З півночі обмежувала оселі студентські улица Франціскавська. На Владиччє (назва від палати владики руського) стояли обабіч улици малі партерові (виключно) деревляні хатини, в яких сиділи переважно вдовиці по сьвящениках та низших урядниках; ті жили чи животіли з того, що держали на станції учеників на »своім« (учеників) вікті. За станцію і за варене страви платило ся місячно 1—2—3 цванцигерів (3 цванцигери по 20 кр. конвенційної монети йшло на оден »Gulden-Münz« (оден гульден срібний), для ріжниць від Schein-Gulden-a, яких 2½ йшло на 1 срібний гульден). Вдовиця варила для учеників і для себе одну і сю саму просту страву: полавку, клясочки, кашу, бульбу і від часу до часу мясо. — живила ся при учениках. На деяких т. званих станціях містило ся 10—20 учеників. Старші були заразом директорами (приват. учителями) молодших за винагородою що найвище 1—2 гульд. місячно.

Таке було на Владиччє, таке і на Підгірє. Діти багатіших родичів мешкали вже в других частях міста, на лучших станціях і вікті пань, у яких мешкали. Хто вступив на »Владиччє« або на »Підгірє«, той находив ся виключно поміж учениками. Розуміє ся, що всі взаїмно знали себе і дружили ся між собою. Житє на сих кольоніях було патріархальне. Господиню дому шанували в'ї, а молодші шапкували перед старшими. Ніхто нікого не учив ригору, але ригор був традиційний, ще з тих часів, коли на Владиччє мешкали давні »філософи« в повнім значіню слова, хлопці вусаті, ветерани майже, всякий з палицею, з якою ходив і на виклади. Батьки довозили або окремими післанцями з далеких гір та широких долів доставляли провіантів своїм синам. Вся Сяніччина, Самбірщина (в часті), Перемиска та Жовківщина західна мали тут своїх заступників молодих. Вся ся череда молоді, бідуючи добувала для себе долі, Слабші головою відпадали та йшли то на преперанду учительську, то опиняли ся в окремій дяківській школі. Талановиті виходили в »люди«, переважно на сьвящеників, або урядників. А питаєте, яка була між ними розговорна мова буденна? Всюди польська. Руське слово звеліло дуже зрідонька.

(Дальше буде.)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

На стовпцях »Діла« звела ся в останніх часах цікава полеміка межі проф. дром І. Копачем а п. Михайлом Лозинським, співробітником »Літературно-Наукового Вістника«. Не завадить зазначити з нею Пов. Читачів »Руслана«, додаючи до неї кілька уваг також і з нашої сторони.

І. Статя д-ра Копача. В фейлетонах »Діла« з 1. і 3. н. ст. лютого 1908 (чч. 24 і 25) помістив др. Іван Копач статтю п. з. »Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал«, в якій не входить в подрібну оцінку згаданого журналу, але радше із становища народного діача, а передовсім педагога звертає Редакції »Л. Н. Вістника« увагу на деякі річи »зі змістом для історично-корисного життя народу просто шкідливим«, які проте »не заслуговують на те, щоби фігурувати на поважних сторінках найповажнішого речника літератури цілої української землі«, позаяк »належать до групи явищ зі знаком minus«. До роблення таких уваг уважаємо д-ра Копача в першій мірі покликаним. Его інтелігенція, глибока наука і довголітня практика дає запоруку, що зуміє се зробити із належним зро-

зумінєм річи та в спосіб найвідповіднійший.

І в самій річи ціла стаття — хоть не так обширна, але основно написана. Можна в ній найти не тільки розумні гадки і глибоко обдумані уваги, але також щирю любов свого народу і правдиве зрозуміння його потреб.

Але перейдім до подробиць.

Впов. автор зараз на вступі своїх уваг висказує погляд, що такий журнал яким є „Л. Н. Вістник“, не повинен ніколи тратити зперед очий педагогічної собі то виховуючої місії. Позволю собі в тім місці висказати Впов. авторови щирю подяку за прилюдну вияву сеї засади. Бо хотай она є так ясна і зрозуміла, що сліпий хиба її не добачить, то однак рішайучі круги наших письменників не ласкаві її узяти. Їм здає ся, що твір письменний таку педагогічну місію стратив для того, що они зволили вселаскавійше так постановити. Але тут „перецінка цінностей“ на нічо не придасть ся. Кожде писане слово буде по давньому робити на читачів вражіння та воливати на їх погляди, звичаї і обичаї. А виїде з того лиш така, що автори, котрі сеї педагогічної місії в своїх творах не узяли, будуть мати на сумління зіпсути обичаїв і занепад свого власного народу, в чім не уневинять їх се, що они — мовляв — того не предвиділи і не наміряли.

Примінюючи висше згадану засаду, вичислює автор з двох послідних річників „Л. Н. Вістника“ публікації на свій погляд невідповідні. Такими уважає в часті белетристичній: Оришиного — „Сирватка“ 1906; Івана Федорченка — „Хиба“ 1907; Михайла Жука — „Дора“ 1907; також листи Артима Хомика (1906).

З вдоволенем завважує, що і на Україні найшли ся люди, котрі „також таких річий радіб не бачити більше на сторінках одинокого всеукраїнського журналу“ як се видно зі статі проф. Грушевського — „До наших читачів“ — („Л. Н. Вістник“ 1907 кн. XI. стр. 184) в якій сей послідний бере в оборону твори в роді наведених (в поосібности „Дору“ і „Хибу“). Полемізуючи з проф. Грушевським — автор намагає утримати свій погляд, що того рода твори таки не повинні мати місця в „Л. Н. Вістнику“.

(Дальше буде).

о. Дмитрія Гузара з Завалова, многозаслуженого народолюбця. Поділяємо щиро сей глибокий жаль їх і пересилаємо наше найсердечніше спочування. Най Бог дасть покійному царство небесне, а оставші семі потішать в сім важкім горю.

— 3 нагоди 1500-літнього ювілею св. Золотоустого, як доносить „Germania“ nr. 50 з 1. III. 1908, дванадцять тисяч православних з Меншої Азії перейшло на лоно католицької Церкви.

— Віденьський кардинал Груша в найновішій посланій звертає бачність вірних на обидва ювілеї сегорічній а іменно на золотий ювілей св. священства С. Св. Папи Пія Х і дияментовий ювілей володарства С. Вел. Цісаря Франц Йосифа і заповідає, що видасть в своїм часі близкі розпорядки що до обидвох обходів.

— Замість вінця на домовину бл. п. Наталя Вахнянина прислав др. Олександр Кулачковський з Відня на руки нашої Адміністрації 10 К для запомогового тов-а бідних учеників „Руслан“ з отсею допискою: Намісць вінця на гробницю незабутнього народного Діяча-Патриота Наталя Вахнянина, мого колишнього знаменитого професора української мови, посилаю для тов-а „Руслан“ при укр. гімназії, в якій Великий Покійник трудив ся стілько літ в хосен нашої молодіжи і Народа, сю дрібну ленту.

— Вибори. У вчорашнім висліді виборів в Кракові пропущено четвертого посла вибраного з м. Кракова, яким є др. Юлій Лео. Вчора відбув ся в Самборі тіснійший вибір, при яким дістали Франц Соболевський 450 голосів, а Ян Земляк 403 гол. Послом вибраний Франц Соболевський (дем.). — З торговельних палат вибрано послами: у Львові д-ра Генрика Колішера одноголосно 33 голосами, в Бродах д-ра Стан. Рітгеля, а в Кракові Йосифа Саре.

При нинішніх виборах 3 послів з м. Львова є у всіх 10 саях великий натовп виборців Ліста міщанського комітету: Найман, Рutowський і Грек має вигляди перейти. Голосує много таких, що при першій голосованню не брали участи.

— Руске Товариство педагогічне у Львові видало марки по 2, 5 і 10 сотиків. Весь дохід призначений на удержаня шкіл Товариства. З артистичного боку виглядають марки дуже гарно, так що будуть окрасою кожного листу. Ще гарнійшою чим внішній вигляд є їх ціль і тому не сумніваємо ся, що загал дуже радо розкупить їх, чим допоможе многозаслуженому Товариству осягнути ціль, яка є підвалиною кожного культурного народа. — Також видало Товариство телеграми по 40 с, які можна посилати замість всяких привітних телеграм. Хто раз побачить отей телеграми, сей певно вже ніколи не буде викидати грошей на банальні привітні телеграми, а замість них купувати ме блякети Товариства і на них пересилати привіти. Дістати можна у всіх філіях Тов. педагогічного і в головнім Видді у Львові, ул. Сикстуска ч. 47.

— Театральні вистави на селі. В селі Липівцях, харківського повіту, минулими різдвими святами учителі, учительки і учениці в вовчанської учительської семінарії, що зіхались були до дому на свята, впорядили дві українські вистави, першого разу: „Сватання на Гончарівці“ Квітки-Основ'яненка та „Кумірошник, або сатана в бочці“ Дмитренка і другим разом ввели — „По ревізії“ Кропивницького, „Як ковбаса та чарка — то минеть ся й сварка“ Старицького і російську псеу „Трагикъ по неволі“ Дегова; після були танці та спів. Слобожани були дуже задоволені виставами і дуже дякували впорядчикам, що нарешті і в них вони порушили ту тишу, що опанувала їх слободу, не зважаючи на те, що в ній є пять шкіл і з них одна навіть двокласова.

— Український вечір в Петербурзі. Рада старшини українського клубу „Громада“ у Петербурзі уряджує дня 6. с. м. український вечір-базар „Сорочинський ярмарок“.

— Весняний день настав нині при чистім, погіднім небі і при яснім сьвітлі сонця. Колиб не холодний воздух, з причини топлення снігу, то можна би відносити вражіння, що тепер бодай конець цвітня, а не перші дні марця.

— 3 Волині. Дня 3. м. м. в г. Кременці студенти-волинці юрівського університету на користь своїх вбогих товаришів впорядили театр. виставу і танці. Виставлено було пєсу Л. Яновської „Без віри“. Публика zostалась дуже задоволена сим вечером. Зібрано щось більше 300 карб. („Рада“)

Поетичний кутик.

З провінціальних малюнків.
Похмурі, сірі дні, — ні бур, ні хвилювання;
Лінійні думки; мізерні почуття;
Нудна фантазія; безкрилі бажання, —
І все, чим повне так буденне життя:
Сон, їжа, їжа, сон. Частенько п'яний регіт;
Безмежна сіль інтриг, шпигунство за всіма;
Байдужість до життя, де чуть і плач, і скрегіт,
Де волю й сьвіт гнобять холодна тюрма.
— Нехай — тюрма! Нехай, окуте кайданами.
В скаженій боротьбі кругом реве життя, —
Ми будемо мовчати; ми їжою і сьвами
Здобудьмо собі спокій і забуття.
(„Рада“) М. Стрішинський.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Бережанах. (Сая „Сокола“). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торгівля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

В четвер дня 5 марця с. р. „Надія“ драма з життя рибаків в 4 діях Гаєрманса.

В суботу дня 7. марця „Продана наречена“ комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 8. марця „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Ві второк дня 10. марця „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відслонях К. Гунода.

— Із станицієвської епархії. В цілі обсядження посад професорів при епархіяльнім ліцею для історії, моральної і догматики розписує ся конкурс з речинцем до кінця цвітня с. р. — Канонічну інституцію одержали оо.: Йосиф Фациєвич в Дубках-Репужинцях і Григ. Жолкевич в Серафимцях. — Конкурс розписаний на парохії Побережжя і Сопів. — Увільнені оо.: Ілія Чорнодоля від сотрудиництва в Печеніжині і Ігн. Вовчук від третього сотрудиництва в Чернівцях. — Одержали сотрудиництва оо.: Ант. Наконечний в Іванкові, Конст. Павлусевич в Річці, Володимир Галайчук в Кривенькім, Кипр. Дума в Побережжі і Пант. Городецький в Чернівцях. — Віднесено ся до намісництва о призначенні платні для прив. сотрудиників в Ланчині, Тишківцях, Давинячи, Гарасимові і Перерові. — Намісництво призначало дотацію для сотрудиників в Будилові, Паїчнім, Кулачківцях, Заріччі, Чорнолізцях-Белелуї і Королівці. — Відпустку для поратова здоров'я одержали оо.: Мих. Гулла, парох Боріцева, на 6 тижнів і Олекс. Сабат, парох Річки, на 10 тижнів.

— Іменования. Цісар іменував радниками двора і президентами окружних судів: радника през. суду окр. в Самборі, Ад. Червинського, для Тарнова, презид. окр. суду в Сяноці, Кастана Хилінського, для Перемішля, віцепрез. окр. суду в Самборі, Маркила Тустановського, для Самбора.

— 3 залізниць. В наслідок значного підвищення платні робітникам і подорожіння наші і многих артикулів, потрібних до ведення підприємства довозового, мусіла ц. к. Дирекція узяти до уваги просьбу функціонуючого від 6 літ при ц. к. уряді руху у Львові підприємства довозового і підвищити з важностию від 15. мая 1908 належитість за доставу посилок звичайних і позішних з двірця залізничного до помешкань і склепів о 20 с від кожних 100 кгр. т. є на 80 згр. 90 с за 100 кгр. При сій нагоді узяно уряджене домове (Anzugsgeht) яко артикул вимагающий спеціальної овіки при перевозі і з того приводу зачисленого до товарів, за котрі побирає ся 1½ кроту належитість. Подаючи се до прилюд-

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Тимотея прп.; римо-кат.: Евзевія, Фридр. — В п'ятницю: руско-кат.: Обріт. мощ м. Евг.; римо-кат.: Колети дівч.

О. Дмитрий Гузар, почесний крылошанин львівської архієпархії і руский парох місточка Завалова, член українських товариств, добродій учаючі ся молодіжи, горячий український патриот, упокоїв ся в понеділок дня 2. марця 1908 в 85 році свого трудолюбивого життя а в 58. році священства. Похорони відбудуть ся в четвер 5. марця 1908 рано. Вічна йому пам'ять!

Вельми пов. семі Гузарі і Левіцкі з Винник понесли болючу втрату із смертю Впр.

ної відомости звертає ся увагу на постанову §. 68 (5) регуляміну руху, після котрих вільно кожному зложити в ц. к. уряді руху у Львові заяву, щоби надходячих під его адресою посилок не давано до дорученя згаданому підприємству.

— **Поправки похибок.** В фейлетоні «До справи достовірности...» в ч. 40. «Руслана» з. «Jagoułow Witolto» м. б. «Jagoułow y Witolto»; з. «1883» в нот. 5) м. б. «1888»; з. «93—94» в нот. 8) м. б. «93—104»; в ч. 41. з. «з Моликович» м. б. «з Машкович»; по «між Грунвальдом» в нот. 1) додати треба «а Танненбергом»; з. «Teodorowicz» м. б. «Fedorowicz»; з. «144» в нот. 6) м. б. «154».

Наука, штука і література.

— **Літературний збірник.** Український гурток в Кам'янці-Подільській, як повідомляє «Под. В.», збирає ся видати літературний збірник з художественними ілюстраціями, прибуток з продажі якого має піти на пам'ятник Т. Шевченкові у Києві, що буде збудований в соті роковин его смерти.

— **Нове видавництво.** Сими днями у Києві заснувалось нове українське видавництво дешевих книжок для народа під назвою „Час“. Видавництво ставить своєю метою видавати книжки — белетристичного змісту оригінальні українські і переважно переклади з різних європейських мов. Книжки виходити муть серіями, по кілька назв в кожній серії. Ціна книжкам буде від 1 коп. до 5 коп., не дорозше. Перша серія 10 книжок незабаром вийде.

— **Габріель д'Аннуціо українською мовою.** Н. Трикулевська переклала українською мовою три поеми відомого італійського письменника Габрієля д'Аннуціо: „Джіоконда“, „Дочка Іоріо“ та „Слава“. Перекладають ся й інші поеми тогож письменника. Всі вони друкувати муть ся.

Телеграми

з дня 4. марця.

Загреб. Урядовий дневник оповістив скликанє хорватского сойму на 12. с. м.

Мальта. Контрадмірал Зіглер і висші офіцири австро-угорської ескадри були вчера на обіді у адмірала Другіго, де підношено тоасти в честь цісаря Франц Йосифа і короля Едварда. Австро-угорські офіцири возьмуть участь в балю, котрий відбуде ся в палаті губернатора.

Льондон. Палата послів відкинула 320 голосами против 73 резолюцію Мекдональда, жадаючу з огляду на постійно дружні відносини з державами обмеження видатків на узброєнє.

Париж. Зачувати, що міністри Клемансо, Пішон, Пікар і Томзон на відбутій вчера конференції порішили, що треба конче вислати поміч до Казаблянки. Поміч в силі 3.000 мужа, в тім 1200 Сенегальців, має сейчас відійти.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, ресторація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 3. с. м.: о. Шараневич Михайло, Настасів; Ткачевич Роман, Галич; Ольга Громницька, Золочів; о. Скородинський Тадей, Трускавець; Подлянецька Марія, Увисле; Орештайн Адольф, Ярослав; Синович Григорій, Смола Иван, Гавронський Володислав, Селиска; о. Ясеницький Николай, Попелі; о. Вас. Скобельський, Пруси; Людвик Пуш, Ланьцут; др. Олександр Сущко, Львів; Володимир Чубатий, Окняни; о. Теофіл Білинкевич, Раківці; о. Н. Рудницький, Яблінка; Иван Корбацьо, Самбір; Ілько Томин, Підгайці; Сальо Цавш, Борислав; о. Марк. Шанковський, Тисьменичани; Ізидор Романович, Броди.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 24. лютого до 1. марця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.25—11.50 К
Жито	10.15—10.35 К
Ячмінь броварняний	7.25—7.75 К
Ячмінь на пашу	6.70—7.20 К
Овес	6.30—6.50 К
Кукурудза	8.30—8.60 К
Просо	8.35—8.60 К
Горох до вареня	9.50—10.25 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.60—6.80 К
Конюшина червена	8.00—9.00 К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведска	80.00—95.00 К
Тимотка	30.60—35.00 К
Ріпак зимовий	15.50—15.75 К
Насінє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	45.00—60.00 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Львянка	11.00—11.25 К

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що* п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Працюйте і щастіть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістер“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Поручає ся дешеве і свісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикетуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ратовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіальних. (14—?)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апітках і дрогуериях.

(20—24)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломні.	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40Н	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50†
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10†
Брухович	7.10	12.40	1.43†	4.50	8.20
Брухович	10.05†	—	3.25	5.30	9.35.1
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Ряшева	—	—	4.05	—	—
Підволоч	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломні	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.26	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45Н	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10†	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35†
Янова	6.58	9.15	1.35†	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34.1
Брухович	9.05†	12.41†	3.45	7.10	11.35†
Зимної води	3.45	8.40	4.45	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспідні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 кор.
в. п. в року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в. п. в року . . . 8 рублів
або 18 франків

Одноразове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу на вареш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишко
напопередне застереження.
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарським.

(Дальше).

Коли першого дня нац. дем. «Діло» представило вислід виборів яко користний і для нац. дем. сторонництва і для української справи взагалі і то не лише що до числа, але й що до якості вибраних, то зараз слідуєчого дня попало у велике роздратоване і виступило з погрозами, що населеню в Галичині не лишає ся нічого иншого, як «зробити собі право» власними силами.

Але дивним дивом, коли москвофільске і польське дневникарство почало ликовати з вислїду виборів і представляти москвофілів витязями та заговорило про «погром» Українців, вернуло «Діло» знов на первісне становище і почало впевнювати, що не лише нема ніякого погрому, але навпаки вибори випали по єго думці користно, позаяк сей триумф москвофільського і польського дневникарства «опираєть ся від початку до кінця на фальшивих основах, що є він тільки свідомим чи несвідомим самодурством, висловлюванем не того, що справді є, але того, чого хотілиб польсько-москвофільські триумфатори.

«Першою такою фалшивою основою є звужуванє українства, ідентифікованє його виключно з нашою національно-демократичною партією. І от вже перший «триумф»: «Українці» вибрали 8 послів, «старорусини» 10. А тимчасом український національний табор зложений з трьох партій: національно-демократичної, радикальної і соціально-демократичної; всі ті партії супроти національної основи москвофільства стоять на спільній, українській національній(?) основі. І так вже перший «триумф» захитаний: Українців все таки вибрано більше ніж москвофілів». (Тут ми вперше дізнаємо ся, що й соціал. демократи стоять на спільній національній основі. Колиж так, то чому Остапчук і Вітик не вступили до руского клубу парламентарного? — Ред. Русл.)

В тій засторозі проти «звужуваня українства» посунуло ся «Діло» так далеко, що каже: «о. Мандичевського не можна зачисляти до москвофілів», забувши про те, що ще так недавно все тикало в очи п. Барвіньському, що між послами, котрі свого часу входили з ним в склад «Славянського Союзу» був москвофіл Мандичевский, а тепер, як «Ділови» сего потреба, називає о. Ман-

дичевського «барвінчуком», хоч о. Мандичевский все ходив своїми дорогами і в останніх роках навіть не являв ся в парламенті. Отсе найліпше характеризує послїдовність «Діла», котре що хвиля зміняє свої погляди після потреби. В розширюваню українства оно посуває ся так далеко, що радо би причислити навіть Винничука до свого рахунку, того самого Винничука, котрого не хотіли в 1895 році прийняти до руского клубу Барвіньский, Вахнянин, Заячківский і ин. за те, що він пішов проти кандидатури Гурика (трохи инакше поступили ті обкидувані болотом новоеристи, як з останній сесії опозиційний клуб, котрий приголубив до себе Ефіновича вибраного п. Ценьским).

«Діло» отже після такого «розширюваня українства» питає ся з повним вдоволенем: «І де тут причина триюфувати, говорити про «блистательную побіду», про «погром українства?»

Алеж коли так справа стоїть, то здавалоб ся, що «Діло» повинно би видержати на становищі, яке висловило в ч. 43 і 45. Тимчасом в ч. 46 вертає оно знов до такого роздратованя, яке оно виявило в ч. 44 і в статі «Корона про вибори» висловлює велике огірченє і невдоволенє, що правительство так поінформувало Корону про вислід виборів. Ми вже згадували про се, що й руский клуб мав свого представника з Галичини в делегачії, що й сей був запрошений на двірський обід і єму була тим способом дана нагода виявити перед Короною свій погляд і свої інформації. Радіб ми отже знати, чому се не стало ся і як се може пояснити і сам член делегачії і национ.-демократичний орган, котрий знов впадає в роздратованє за для розмови монарха з делегатом Єнджейовичом і виступає з нагоди сеї розмови ось з якими погрозами:

«Висновок з того для нас чейже ясний: Сам Відень нас навчає, як хибною є тактика здавляти в собі невдоволенє і за всяку цію «не дати ся спровокувати» бо сей наш спокій використовує ся против нас. Відень нас вчить, що не в нашім інтересі лежить бавити ся в гасителів народнього гніву. І ми думаємо, що на будуче наш загаль не стане вже оглядати ся на присипляючі обітницї всяких ексцеленцій, не стане гасити в собі обуреня — але на розбій, насильство і рабунок народних прав відповість так, аби і Відень приневолило відчутти прикро результат галицьких виборів».

А відтак представивши се яко ін-

тригу намісника проти бар. Бека, кінчить «Діло» ось яким висновком:

«Не наша річ вдавати ся в те, як центральне правительство порадить собі з гр. Потонким та як воно вратує свій престиж. Нашою річю, так нашого загалу як і наших послів у Відни, буде витягнути консеквенції з цісарських слів. Руский нарід мусить змінити своє поведєне так, аби його штучно доси удержуваного спокоем не визискувано як політичного атута против него, а наші послы повинні потягнути центральне правительство до відповіді за політичне значінє тої опинії про галицькі вибори, що знайшла свій вислів при делегачійнім сеселю, та зміною своєї тактики мусять дати властивий вислів правдивому настроєви руского народу».

З наведених нами виїмок із статей чотирох чисел «Діла» можна наглядно впевнитися про недостачу всякої послїдовности, яка характеризує нервову єго політику. Всюди глядить оно виновників сучасних відносин, ба дійшло у виробленій дописи з Брідчини до такого вислїду, що властиво Барвіньский винен тому, що там вибрано Дудикевича, бо нібито Барвіньский деморалізував селян і інтелігенцію, позаяк на него падали голоси старостинські ітд. А ми на се питаємо, чи на теперішніх опозиційних проводирів не падали голоси старостинські, чи они не входили в переговори що до виборів і з намісником і з бар. Беком, чи д-рови Окуневському не радили глядіти помочи старости, що він відклонив з обуренем?! Чи навіть в загальних виборах до державної ради не помагали деяким проводирам старости своїми голосами?! От се деморалізація, наколи поступає ся дволично і перед загалом бундують ся анишком запобігає ся правительственною піддержкою. Або чи могла бути більша деморалізація, як довголітна консолідація, котра вмовляла в широкі верстви народу і в руску інтелігенцію, що відступники народні, ноторичні платні агенти московщини мають якийсь спільний ґрунт з Русинами, що з ним треба творити спільні комітети, вести спільну з ними акцію виборчу, уступати їм деякі округи виборчі і т. п. Поневіряне і плюгавленє людей, що не для себе але для народної справи трудили ся і осягнули реальні придбаня, якими доси виключно живемо і розвиваємо ся, а побиванє їх з підмогою москвофільських спільників — отсе деморалізація, яка видала теперіш-

ний вислід виборів. Нічого отже дивного, що тепер знов проявляє ся політика розпуки, котра остане бурею в склянці води, бо вже й загалови рускому осоружне таке поступованє, що не доводить до ніякого позитивного вислїду, а пхає его в безвихідну пропасть і компромітує нашу національну українсько-руську ідею.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Язиковий спір в Чехах мимо відомого в тій справі рішення держ. трибуналу довів до того, що многі німецькі судії відкидають самовільно подання чеською мовою внесені і нарушають тим закон, покладаючи свої надії на німецьких послів, що стануть в їх обороні. Супроти того німецькі послы еднають ся, щоби знов привернути до життя замерлу вже німецьку *Gemeinbürgschaft* і як христ. сусп. *Reichspost* звичає, нема вже сумніву, що спільне поступованє німецьких вольнодумців з христ. суспільниками за певнене в національних питаннях в бюджет. комісії.

Христ. суспільники вельми роздратовані вістїю, що слїдуюча сесія делегаційна має відбутися аж в осєні. На тій основі припускають они, що угорська делегація бажає проволікати справу підвищення плат військових, щоби перед тим досягнути національні військові уступки. Невдоволенє своє мають христ. суспільники, а також і інші члени австр. делегації обьявити тим способом, що поставлять внесенє проти третього читання делегаційних ухвал. Колиб дійсно перейшла така ухвала, то се могло би довести до поважного посилення.

Цісар приймав на послуханю ві второк їр. Андрашого, котрий реферував монарсі про важні державні справи, між тими і про наконечну поладу угод військових. *N. fr. Presse* звичає, що міністер Андраші предложив головні основи виборчої реформи, щоби одержати вступну згоду на се монарха, одначе *Pester Lloyd*, котрий стоїть в близьких взаєминах з угорским правительством, запевняє, що ся справа ще зовсім не підготовлена, отже й міністер не міг її предкладати монарсі.

Барон Рах, як небудь зовсім програв справу при соймових виборах в Хорватії, не думає уступати із становища бана, а так само й угорске правительство, як запевняють правительственні круги, не носить ся з подібною гадкою. Доказом сего має бути іменованє старшим бурмістром в Загребі сенатора Чувая, котре уважають ударом для теперішнього бурмістра Амбруса, неприхильного банови. Місце старшого бурмістра в Загребі не було кілька літ обсаджене.

Заграниця.

Пруске правительство з тяжкою бідою ледво перевело в палаті вельмож закон про виващенє, а вже тепер стрічає нові перепони в польській політиці в німецькім парламенті. Розходить ся о язиковий параграф в новелі до закона про товариства, на основі котрого на прилюдних зборах можна промовляти лише німецькою мовою. Після горячої розправи, яку переведено в комісії, відкинено 16-ма голосами проти 11 §. 7-ий сеї новелі. Друге читанє мало відбутися в середу,

а при тій нагоді сподівають ся довести до порозуміння.

Румунський міністер скарбу Кортінеско висловив ся про балканські залізничні пляни, що се зовсім хибно, вважати Дунайско-адриїську залізницю російским проектом. Для Росії значно дешевше і вигідніше користувати ся водною дорогою на Одесу і инцими пристанями чорноморскими. Для Румунії лише має ся залізниця важне народогосподарске значінє. Новобазарську залізницю вважає Румунія лише послїдовностю берлінського договору, а з румунського становища треба лише радувати ся сим заміром, котрого здійсненє положить конєць варварским розбоям, котрі найбільш дають ся в знаки Куцо-Волохам, а не мало й иншим народам.

Анархісти, котрі перед кількома днями убили в костелі в Патерсон (в Зєдин. Держ. півн. Амер.) сьвященника під час причащаня, розкидають погрози і проти инших сьвященників. Подібні плоди може зродити і у нас робота наших соціялістів, котрі не мають иншої роботи, як травестованє християнських молитов. Отчєнаш, Богородице Діво і Вірую, яко научну лектуру для своїх товаришів в «Землі і Волі!»

Анатоль Вахнянин.

Спомина з життя.

(Дальше).

Для мене, як для кождото матуриста, стояв широкий сьвіт вправді „отвертий“, але zarazом виринало важке питання: *quibus auxiliis?* Нас в хаті було, Богу дякувати, осьмеро: чотири хлопці і четверо дівчат. Брат мій старший (Клим) покинув вправді школу вже в 2. семестрі VI. класи гімназїальної, але молодший, Іван, був вже в нормалках, а сестри учили ся поки-що дома рівнож не даром. В мене була велика охота учити ся медицини, але се було *pium desiderium*. Я вправді хотїв подати ся до Відня до „*Josephinum*“, звідки виходили лікарі військові і вже був зладив поданє туди і нїс его на пошту в Сїняві, в надії, що вуйко мій рідний, Антін Veith, що яко капелян військовий був на той час професором історії в кадетській школі в *Weisskirchen*, маючи конекції з військовими матадорами, може мені дістати ся до „*Josephinum*“ у Відни — але случай хотїв так, що по дорозі на пошту сїнявську, стрівнув мене начальник єуду і завернув з дороги. Він колись був у тїм закладі у Відни і розтолкував мені і родичам моїм, що лікар військовий в австрійскім війську се простиє потурало, яким помітує всяка старшина військова від офіцїра почавши, на полковнику покінчивши. Тї люде мало образовані, не люблять лікарів військових, знанєм від себе висших. Родичі дали перекопати ся а мене порішили віддати до духовної семінарії у Львові. Думав я, що удасть ся мені пійти на науку теології бодай до Відня, до т. зв. „*Barbareum*“, але і се не повело ся. Батько поїхав зі мною до Валави, до Яхимовича владики, але ми вернули з порожніми руками. Треба було проте збирати ся до духовної семінарії у Львові.

Новий сьвіт відкрив ся мені, а з ним нові люде. В жовтні 1859 р. завів мене з Перемішля до Львова жид-балагула (фірман) в будці за два дні і одну ніч до Львова і скинув перед семінарією на давній „широкій“ улиці.

IV.

До семінарії духовної прибув я лише з добрим сьвідомством матуральним, в яким з рускої мови була вписана вправді хороша кваліфікація, але рускої мови я не знав, як слїд, а з історії літератури та історії своєї нації не було в мене ніяких відомостей. І-

менно народної своєї мови я не міг навіть знати, позаяк Сїнявщина, де я родив ся і виховав ся, говорила дуже поганим язиком. В нас дома говорено по польски, так само у всіх сусідних сьвященничих домах: в Добрій, Лежахові, Теплицях, Ожаниї, Пискоровичах, Дубні за Сяном, в Дубровиці, в Цївкові, в Монастирі, Вязівниці, отже у всіх хатах попівських, де я з родичами в часі ферій бував чи-то в гостинї, чи на празниках. В Сїняві говорено приміром: Ходьте на вобяд (ходїть на обід); Бей (бігай) до стодоли; на дворі дорч (дощ) падає; Присяй Богу, або присясти Боже (заклинаючись чи божачи ся); Принєсь їсти; Він написав лист; Ходь гев! (ходь сюди); Прощу єгомосці, ми принєсли дзецко до кєту (дитину до хресту); Він гадат (говорить); змлоцки (молотники) і т. д.

Мене уміщено під 38 числом з другими семінаристами. Вечером, коли ми поклали ся в ліжка, стали деякі товариші дещо розказувати. Я хотїв також дещо їм розказувати, але мій розказ в язичі, в яким я виріс і який вивїс зі школи, викликав загальний сьміх. Признаю ся, що я вперве від деяких товаришів з східної Галичини почув хорошу руську річ. Кажу: від деяких, бо і тут переважна частина питомців шварготала виключно по польски, хоч з настоятелями семінарії всі вже говорили по руськи. А були моїми настоятелями Слімаковский (ректор *vulgo* „заяць“), Ільницький (відєректор, *vulgo* папат), Левицький (відєректор *vulgo* холошнер), Піпан (префект), Чайківський (префект), др. Костек (префект) і Ціпановський Яков (духовник). Небавом іменовано мене педалем I року. З сим була сполучена сєся користь, що я з двома другими товаришами (педелем для львів. єпархії Алекс. Книгиницьким і Острожиньским мешкав в окремій комнаті, під вежою семінарицькою.

(Дальше буде)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.)

В части науковій і публіцистичній „Л. Н. Вістника“ не подобає ся авторови, що журнал сей у статях п. М. Лозинського ширить між нашим народом „ідеали анархістичні“. Шкідливості анархізму автор не доказує, бо і годі було би зробити се способом доривочним, в статі що до обьму невеличкій. Вдоволяє ся що до сеї точки тим, що звернув увагу на противорічність в дефініції анархізму, висказаній словами самогож М. Лозинського в „Л. Н. В.“ 1906 кн. XI стор. 232—233. („політичний устрій, якого основою являєть ся неістнованє всякої власти“). Впрочім не треба єму було давати такого доказу від себе, бо міг звернути увагу на те, що сама редакция уважає засади анархістичні для народної справи шкідливими і дуже жалує ся, що они в українській суспільности вже приняли ся та много наробили лиха, бо розбили суспільність на атоми, унеможливили організацію і тим самим поставили всякій успішній праці народній сильну заперу. На доказ сего цитує автор з „Л. Н. В.“ 1906 кн. XI. стор. 320—330 слова самого проф. Грушевського. І власне сїй неконсеквенції та противорічності дивує ся автор, що такі дві річи — (статя М. Лозинського пропагуюча анархізм і проф. Грушевського нарікаюча на его ідеї) в тїм самім журналі а навіть в тій самій книжці можуть находити ся без жадного вирівнаня. Бо „редакция „Л. Н. В.“ не лиш приймає ті статі (М. Л.-ого) у себе, але і містить їх без всякого протесту, хочби приміром у коротенькій замітці, що осьто редакция з тим поглядом або з тою тенденцією

співробітника не годить ся або не зовсім годить ся і т. и.»

Се був би короткий зміст статі д-ра Копача. Не завадить згадати, що она ціла написана з належними зглядами для осіб. Ідея виступає тут против ідеї; особистости позістають ненарушеними. (Що до особи п. М. Лозинського — то автор застерігає ся виразними словами).

«Пояснення» п. Михайла Лозинського. — «Як читач „Л. Н. Вістника“, як його постійний співробітник і як автор статей» д-ром Копачем критикованих — уважав п. М. Лозинський відповідним «дати з приводу статі проф. д-ра Копача про „Л. Н. Вістник“ — кілька пояснень». Річ очевидна, що ніхто тому не подивує ся; але читаюча публіка — на мій погляд — має право сподівати ся, що відповідь буде розумна, річева а передовсім прилична.

Однак тим вимогам п. М. Лозинський не зумів на жаль відповісти. Єго «пояснення» в 26 ч. «Діла», (з 4. н. ст. лютого с. р.) дають ему свідомство, що він ще не научив ся критики своїх творів спокійно читати і в репліках держати ся границь приличности, принятих в кругах поважних письменників. Щоби о сїм переконатися, вистарчить прочитати кілька початкових речень: «На філософованню проф. д-ра Копача не буду довго задержувати ся. Ті єго міркування про другорядність теоретичної програми на словах, про недостачу критерия для оцінки такої програми, про вічну вартість «загально людських виображень» про plus і minus в життю одиниць і народів, про потребу „якогось“ позитивного ідеалу» — се така собі примітивна наївна софістерія, що порівняти єї можна хіба з дотепністю шан. автора, котрий певне думає, що дискредитував до краю вислів «Umwertung aller Werte» — додаючи в скобках, що його автором є «на розмягчене мозку померший Ніцше». Щож, міг собі Ніцше вмерти на розмягчене мозку, може собі проф. др. Копач з того приводу робити дотепи в скобках, — людскість все таки не переставала й не перестане ніколи постійно переоцінювати всіх вартостей, а навіть др. Копач не встеріг ся від такого переоцінювання, цїнячи деякі публікації «Л. Н. Вістника» инакше, ніж їх оцінила редакція того журналу, (!) не встеріг ся мимо відстрашаючого приміру «нещасливого, на розмягчене мозку помершого Ніцше»... (*Діло» м. ц. фейл. 1-ша кол.).

(Дальше буде.)

академиками, узброєними в грубі палки. Гло-та в саях була штучна і нарочна, аби на-товпом відстрашити інших виборців від голо-совання. Крім того академики голосували на чужі легітимації, на чім спіймано двох. Що ті легітимації діставали ся у вшехпольські ру-ки нечистою дорогою, се без сумніву. Таким чином вийшло зі Львова послами 3 вшехполя-ків, а други три послы належать до польських демократів.

— Цікавий лист з Америки подає київська «Рада» від власного кореспондента: Ми, Укра-їнці, живучи на заморській землі в Канаді, стараємось іти за покликом нашого незабут-нього батька Тараса Шевченка: «І чужому научайтесь й свого не цурайтесь!» Минувшого літа скликали ми всенародне віче до міста Вінніпегу, на яким обговорювано різні, важні, народні справи, а між иншим і справу школи по фермах, де живе наш народ масами. На тім вічу вибрано депутацію, яка удалась до уряду пров. Манітоби і домагалась україн-ско-англійських учителів для наших переселен-ців. Уряд сеї провінції згодив ся допомогти нам і заснував тимчасовий «україн.-англійський се-мінар», деб наші молоді хлопці могли набути знання англійської мови і всіх інших предметів, як математики, історії, географії і т. д.; а крім сього і української мови (граматики), літератури і історії. Се добрий примір для російського уряду і польської шляхти в Гали-чині. При школі є також помешканє для уче-ників, де вони дістають все, що потрібно їм до життя і науки. По скінченню школи, коли підуть вже вчити, мають виплачувати урядови свої довги за удержанє. Се і так добре для нас, бо ми поки що дуже бідні, а инші наро-ди не мають навіть такого привілею, лиш му-сять вчити ся відразу на свій кошт. Крім сього для нас ще й те добре, що можемо вчити ся і своєї мови крім англійської. В школі маємо тепер 30 учеників, двох родом з Укра-їни, а решта з Галичини. Їм бракує україн-ських книжок та газет. — Т. Д. Ферлей.

— Голод і безробітє на Україні. В м. Ва-силькові все більш та більш розростає ся безробітє. Цех ювілерів зменшив свої роботи більш, як вдвоє, а багато ще недавніх хозаї-нів сами переходять на робітників. Робітники на гарбарні два тижні працюють, а місяць «спочивають». Спавив свої роботи й паровий млин Демочані, де було коло сотні душ ро-бітників. Одночаснож дуже піднімає ся до-рожнеча, що примушує багатьох звертатись за громадскою допомогою. А тут і заможні зменшили свої жертви на єю мету і злида-рям приходить ся дуже дуже скрутно. — З с. Людавки, винницького повіту, доносять: «Біль-ша частина людей у нашому селі вже не ма-ють чого їсти. Рідко в кого побачите житний хліб, а то більш всего їдять ячмінний і го-роховий. Що буде далі — невідомо. Багато піль зимує незасіяними, та й на весну нема чим сіяти. Селяни все чекають заповоги від казні. Але уже щось разів із п'ять списували, хто не має хліба, та й доси нічого не чути. Дехто з селян на се скаже: «Се мабуть і нас вже будуть годувати списками, як торік десь там на Волзі, а хліб весь Лідваль забрав». — З м-ка Мізякова, винницького повіту, пишуть: Чудова погода на Стрітенє, коли літо з зи-мою пострічалось — вірить народ, розвесели-ла трохи наших хліборобів. «Буде весна до-бра, дасть Біг і врожай», — примічають во-ни. А ціна на хліб у нас і ще не спада: пуд жита платять ся 1 карб. 20—25 коп., пшени-ці 1 карб. 40 коп., ячменю 1—1½ карб. Селяни з заможніших не кваплять ся щось продавати свого хліба. У с. Павлівці є поміщик, в котрого в стирті стоїть ще трирі-чне немолочене жито. «Абино сїг злз і хліб гарно зійшов, то ціна на него геть упаде» — потішають голодні оден одного хлібороби.

— З Холмщини. Поляки в сїм році, як ни-ше «Рада», переіменили свою тактику в шкіль-ній справі: почали посилати своїх дітей в у-рядові школи, котрі минулими роками бойко-тували. Навіть пан-отці ксьондзи на своїх проповідях радять селянам вчити дітей по-сих школах, аби тільки йшла наука. Що сей

сон значить?... А тут де-хто вже думає, що Поляки уступають російському урядови задля завоювання над ними «культурного превосход-ства».

— 3 жита «Просьвіти» в Києві. Дня 17. лю-того, на засіданню шкільно-лекційної комісії київської «Просьвіти» д. І. Огієнко прочитав реферат: «Розгляд підручників, по яких мож-на вчитись і вчити української мови». Шкіль-но-лекційна комісія ухвалила надрукувати сей реферат.

— Буковинська ворожка Марія Міцдоль, 63-літна старуха, знана з того, що вже від 10 літ «помагає» людям, ставала 2. с. м. перед суди-ями присяжними в Чернівцях, обжалована прокураторією о злочин обманьства. Акт об-жаловання закидає їй між иншим, що витума-нила від Анни Краснодемської 1000 К, обіцю-ючи їй вчинити чарами, що Краснодемська виграє льос на 300.000 К; від Михайла Бер-ника з Королівки-Олїєва витуманила 220 К; обіцюючи ему допомогти на біль голови і на заздрість жінки; від Григора Панчука з Ста-рих Фратівців 30 К за те, що допоможе ви-копати ему скарб, врешті від Юрка Іванчука з Карлова 100 К, обіцюючи ему виділити бо-жевільну жінку. Свідки potwierдили всі заки-ди, а трибунал засудив обжаловану на основі вердикту судіїв присяжних на 13 місяців стро-гої вязниці. („Буковина").

— Крадіж дітей. В City of Mexico вже кілька місяців зорганізувалась дуже оригінальна па-тага злодіїв, що виключно крадуть малих дітей. За два місяці вкрадено 22 хлопчики та 27 дівчаток. Що стало ся з дітьми, й куди їх забрано — нікому не відомо.

— Дрібні вісти. Вінчанє п. Маріяна Яреми, укінченого богослова, з п-ною Ольгою Гугле-вичівною відбуде ся нині о 7. год. вечер в Успенській церкві у Львові. — Читальня „Про-сьвіти“ на личаківськїм передмістї уряджує в неділю 8. с. м. концерт в салі «Тов-а друка-рів» при ул. Пекарській ч. 18. о 6½ год. вечер. — В неділю 8. с. м. відбуде ся в Чернівцях в салі „Муз. Тов-а“ концерт в честь Юрія Федьковича. — Руский народний театр заго-стить на май до Черновець і буде грати в міскім театрі, на що магістрат згодив ся. — З Відня доносять, що студенті тамошньої а-кадмії ветеринарії вислали до міністерства просьвіти меморіал з домаганєм признання їм права старати ся о докторский титул. Ректор академії повідомив студентів, що міністер просьвіти заакцентував їх домаганє і що в жовтні буде виданє відповідне розпорядженє при рівночасній зміні наукової програми. — Михайло Копертинський, укінч. студ. філосо-фії, помер у Львові дня 2. с. м. в 36. р. жи-тя. — Цісар надав властителяви дібр в Пла-шові Робертowi Казимирови Осьвенцімскому Гіттен-Чапському титул графа. — Приватні іспити в торговельній академії у Львові з бухгалтерії, купецкої кореспонденції і кон-торовости, з купецких рахунків, а товаро-знавства і зі стенографії відбудуть ся дня 6. цвітня. Поданя вносити до 28. с. м. на остем-пльованім (1 К) поданю з долученєм сви-доцтва шкільного, метрики та іспитової такси по 16 К за кождий предмет.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Бережанах. (Саля «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торговля п. Юзичинь-ского і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

В суботу дня 7. марця «Продана наре-чена» комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 8. марця «Маруся Бюгу-славка» історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицкого.

Ві второк дня 10. марця «Ревізор в Пе-тербурга» комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця «Фавет» опера в 5 діях а 6 віделонах К. Гунода.

— Театр аматорів львівського «Сокола» відо-грає в неділю дня 8. с. м. о 7. год. вечер «Дай серцю волю — заведе в неволю» ко-медия в 5 діях зі співами і танцями Кронин-ницкого.

Просимо відповісти передплату.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Обріт. мощ. м. Евг; римо-кат.: Коляти дїви. — В суботу: руско-кат.: Полікарпа сщм.; римо-кат.: Томи Акв.

— Вибори у Львові. При другім доповнюючїм виборі трех послів з міста Львова голосувало вчєра 6.035 виборців. Абсолютну більшість ді-стали і стали вибрані послами: др. Ернест Адам (вшехп.) 3432 голосами, др. Рогґер Ба-талія (вшехп.) 3308 гол. і др. Тадей Рутевський (дем.) 3.097 гол. Крім них Йосиф Найман ді-став 2.877 гол., др. Михайло Грек 2639 і др. Людомил Герман 2266 голосів. Решта голосів 114 була розстрілена. Завзята агітація вшех-польків побідила, бо вчєра перефорсовано двох вшехпольських кандидатів — терором і ріжнми виборчими штуками. Всі коритарі і салі голосовань були переповнені вшехпольськими

— Для Тернопільщини. Вибори до повітової ради в Тернополі відбудуться дня 5. мая з сільських громад, дня 7. мая з міських громад, 14. мая з торговельної групи і 15. мая з групи великої власности.

Наука, штука і література.

— Микола Аркас. Історія України-Русі. З 210 малюнками і портретами та 9 картами. Петербург 1908. Вел. 8-ка. Ст. XVI+384. Ціна 1 р. 50 к., на краснім папері 3 р.

Історія Аркаса діждала ся вже неодної прихильної оцінки в українських та галицьких часописах. Мимо сего буде не від річи познакомити з нею й читачів нашої часописи. Вже з передмови автора бачимо, що се популярна історія, а не науковий твір, тож і оцінювати її годить ся не із наукового становища. Одначе цінна она тим, що, як каже автор, «складена на основі давно відомих і певних джерел і звязана в одну історичну цілість». Недавно поручали ми нашим читачам «Історію Українського народу» Єфименкової. Та ся історія вимагає вже відповідного підготовлення, коли має привести читачеві який хосен, а до того писана по московски. Історія Аркаса надає ся для людей, що стоять на різних степнях освіти, а поручити її можна тим горячийше, що писана она по українськи та є в нашій літературі появою того рода, на яку ми довго ще не були здобули ся, а що її тепер маємо, за се належить ся велика вдячність авторові.

В подрібну критику фактів годі входити, бож се, як зазначено в горі, популярна історія, а зрештою звернули на се увагу вже інші рецензенти. Цінна она тим, що попри зверхну історію українського народу, подає й внутрішню. Цілу історію нашого народу поділив автор на дев'ять періодів, одначе сей поділ, як замітив вже в «Раді» д. Дорошенко, «трохи штучний і незручний». Перший період: скито-сарматський, другий: київський до 1170 р., третій: галицький 1087—1340, четвертий: литовський 1320—1501, пятий: польський 1501—1647, шестий: гетьманський 1647—1663, сьмий: Руїна 1663—1687, восьмий: московський 1687—1764, дев'ятий: Україна під владою російської та австрійської держави 1764—1907. До історії додані родоводи князів: київських, галицьких і литовських, польських королів, дому Габсбургів і Романових.

Незвичайної вартости надають історії Аркаса гарні ілюстрації історичних подій і осіб. Хоч можна зробити увагу, що не всі ілюстрації відповідні, що деякі з них можна було опустити, або заступити іншими, то се не зменшає заслуги автора, який чимало коштів виложив на ці ілюстрації. В переважній частині се ілюстрації, звані вже відки інде, одначе для ширшого загалу корисне оно тим, що не всі книжки, з яких они взяті, доступні для него. Деякі ілюстрації подані тут у перше, а взяті они з багатого музею Тарновського (згадаю хоч би цікавий портрет гетьмана Мазеппи ст. 259). Піднесу, що портрет, який по думці д. Аркаса зображає наказного гетьмана Павла Полуботка (ст. 306), є в дійсности портретом Леонтия Полуботка (портрет Павла Полуботка вже був публікований). Цікаво, що попри портрети польських королів і російських царів, подані також портрети австрійських монархів, а іменню цїсареві Марії Тереси і теперішнього цїсаря Франц Йосифа I.

На увагу заслуговують також незвичайно гарно виконані карти, додані до історії Аркаса. Перша з них зображає землі, де живе тепер український нарід, друга українську землю перед III ст. по Хр., третя східну Європу в IX ст. по Хр., четверта східну Європу за київських і галицьких князів в X—XIV ст. по Хр., пята вел. кн. Литовске в XIV і XV ст. по Хр., шеста Україну в XVI і XVII ст., сьма землі запорожського війська низового в 1770-х роках,

осьма запорожські землі за Дунаєм, дев'ята землі чорноморського козачого війська.

Вже з отсего поверховного огляду історії Аркаса можна бачити, що їй належить ся повне признание й можна побажати, щоб она найшла ся в кожній свідомій рускій сім'ї. Набувати можна через книгарню Наук. Тавариства ім Шевченка у Львові, ул. Театральна 1. Ціна, як бачимо, дуже низька.

Др. В. Б.

— Нові українські композиції. В Харкові друкує ся композиція молодого українського музика Сергія Дрімченка на слова Олеса «Зимою». Окрім того д. Дрімченко написав музику на слова Олеса «З журбою радість обнялась» (тріо — баритон, тенор і меццо сопран), а також композиції «Верховини гірні» (слова Лермонтова — переклад М. Шаповала) і «Коліскова» (слова Руданьського). Останні дві річи надруковано у Києві.

Телеграми

з дня 5. марця.

Триєст. Ріссоло доносить, що істрийський сойм збере ся ще в марці на нараді в справі виборчої реформи.

Магдебург. Magdeb. Ztg. доносить з Лісбони, що Португалія хоче продати свої африканські колонії, аби увільнити ся з грошевих клопотів. Дві посїлости предложено до купна Англії, а одну Німеччині.

Берлін З Петербурга доносять, що сербський король має з кінцем сего місяця приїхати на кілька днів у відвідини царської родини в Царськє Сєлі.

Льондон. Правительство Зєдин. Держав півн. Америки взяло ся остро до анархістів і порішило всіх анархістів прогнати з краю. Вже 300 анархістів увязнено.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрація і карарня — ріг ул. Сякстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 4. с. м.: Витошинський Вол., Грибів; Олексій Ярема, Перемишль; Петро Бугель, Краковець; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; Модест Дністряньський, Стегниківці; о. Волод. Кальба, Соколівка, Климентина Головачак, Задвірє; о. Кирило Фациєвич, Стріліска нові; др. Дамян Савчак, Борщів; о. Михайло Прухницький, Турка; о. Михайло Бровка, Крехівці; о. Николай Садовський, Шибалин; др. Еміль Савицький, Тернопіль; Александер Духович, Самбір; о. Володимир Гавидький.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечерє представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

! Кашель!

Хто любить своє здоров'є, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуериях.

(21—24)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а крість для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростию. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі сєянні з поміж членів. Дотепер виплатив «Дністер» 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси «Дністра» при уділюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає «Дністер» для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає «Дністер» на добродійні цілі.

Пояснєня до обезпечєнь уділяє Дирекція або агєнти.

Агєнції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих сєлах; там, де єще не робить инший агєнт «Дністра», можуть письменні сєляни старати ся о уділенє агєнції. До тепер дістали агєнти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ ємерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Сєляне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папєри вартісні і дає на них завдатки.

Крім того виводає по добібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безлєчно і дискретно перєховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зараджєня.

Принципи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Передплата
 «РУСЛАНА» вноситься
 в Австрії:
 на чотири роки . . . 39 кор.
 на п'ять років . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1.70 кор.
 За границю:
 щорічно . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми оти і думи ми вареш: а по возьмеши малость і віра не возьмеши,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславоих псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 з 5^ю год. пополуни.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хару-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застережене.
 Рекламанці неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Шевченкові роковини.

В четвер обходили народні українсько-руські товариства львівські концертом 47-мі роковини смерті незабутнього кобзаря України-Руси, які припадають ні второк 10. н. ст. марця. Мимохит величавий сей народний обхід переносив нас споминами в сю давню минувшину, коли руска академічна молодіж перед 40 роками святкувала у Львові семі роковини Тарасові, а се порівняне тих двох обходів кидає вельми цікаве світло на наш народний і культурний розвиток, на значінє і поступ українсько рускої народної ідеї. Поміж вчашніми гістьми, що прибули до величезної салі львівської Фільгармонії помянути батька Тараса, найшло ся ледви кількох, що були учасниками і свідками семих роковин Тарасових, які тодішня академ. молодіж святкувала в малій комнаті «Рускої Бесіди», приміщеної ще тоді в «Народнім Домі». Нечисленна тоді громадка почитателів Шевченкових і ісповідників укр.-рус. народної ідеї заповнила невеличку комнату «Рускої Бесіди», одначе серця сїї громади горіли огнем щирої, горячої любови до свого народу, глибокою вірою в невмиручу нашу ідею і певною надією в її здійсненє.

А водить ся згадати, що кульмінаційною точкою роковин Тарасових був перший твір нашого славного композитора М. Лисенка (Шевченків Заповіт), надісланий на просьбу акад. молодіжи з Липска, де він тоді образував ся. З того часу пішли роєм Лисенкові твори і розісели по всій Україні-Руси славу нашої пісні і думи, запалала широким полум'єм іскра народної ідеї кинена в укр.-руські серця Тарасовими творами. Хто вчора був свідком величезного Тарасового свята в львівській Фільгармонії, а перенїс ся споминами на сорок літ вспять, той бачив наглядний образ поступу, розросту і розповсюдження українсько-руської народної ідеї, яка так тісно звязана з Тарасом Шевченком.

Велика саля була щільно заповнена рускою інтелігенцією світською і духовною, місцевою і приїзною, а вже ся одна обставина стає певним доказом і чисельного розросту освітченої верстви нашої суспільности і широкого розповсюдження ідеї Тарасової і числа її ісповідників.

Весь вчашній обхід був націхований достойним Тарасового свята поважним настроєм і повною гармонією, якої від кількох літ так не ставало при таких обходах, а передовсім причинила ся до сего глибоко подумана промова посла Ю. Романчука. Бесідник перевів паралелю між кобзарем України-Руси, яко найвизначнішим представником народу а самим народом укр.-руським, вказав на велику жаждобу і снагу до просвіти і культури і перепони та трудности в її осягненю, зазначив ту незвичайну у Та-

раса інтуїцію, з якою він зрозумів і ясно поставив нашу народню ідею і вказав нам народний шлях і мету, до якої нам треба змагати. Згадавши про високо-благородні почування Тараса і осуджуване всякої кому-небудь заподіваної кривди, зазначив бесідник, що укр.-руський нарід з природи вже доброї і лагідної вдачі не любить нікому наносити кривди а так само не думає нікого (як то дехто голосить) проганяти за Сян ані до Палестини, хоч сам глибоко відчуває кривду, боронить ся проти неї і доведений до крайности, нераз люто мстить ся. Промова витолошена головою укр.-руського парламентарного клубу набрала тим самим і політичного значіння і стала прилюдним запереченням навязуваної укр.-руському народови противниками его розвитку гайдамацкої культури і диких інстинктів. Тим способом п. Романчук витрутив нашим противникам се погане оружє з рук, яким они раді би поборовати нас в змаганнях до самостійного національного і культурного розвитку.

А попри те мала промова д-ра Романчука ще й друге вельми важке значінє.

Згадавши про хиби і пороки Шевченкові, які відривали его здоров'є, вкорочували его вік, спинали его повний розвиток яко поета й артиста-малюра, вказав бесідник на хиби й недомоги нашого народу, які у нас часто в зле зрозумілім народолюбстві закриває ся і висловив, щоби ми змагали до усунення тих хиб, недстач і недомог народних, а тоді здійснить ся наша народна ідея так ясно поставлена Тарасом і се неперечно було би найтривкішим для него всенародним пам'ятником.

Концертіві продукції випали взагалі добре, як небудь на таку величезну салю потреба би майже здвоєних хорів, а також добірніших сольових сил.

З піснею «Ще не вмерла Україна» розійшла ся численна громада в поважним настроєм і змилим вражінєм. Була се одначе лише частина інтелігентна рускої суспільности, а небавом підуть за тим обходи роковин по львівських міщанських читальнях, по провінціональних містах і по селах, бо слава кобзаря України-Руси у нас дійшла і під курні сільські стріхи, а се є найпевнішим доказом розповсюдження і скріплення українсько рускої народної ідеї.

Ол. Барвіньский.

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарським.

(Дальше).

Цікаво буде тепер глянути, в якім освітленю представили вислід соймових виборів радикальні і соціал.-демокр. часописи. «Діло», намагаючи ся супроти триюмфального ликованя москвофільських

і польських часописий виказати, що не вийшов ніякий погром, виступає проти «звужування українства» і з широким серцем пригортає до своєї груди і радикалів і соціал.-демократів, так що справді можна б думати, що між сими трема таборами (нац.-демократами) панує одностайність і взаємність та щирість, яка звичайно повинна би бути поміж людьми, що, як само «Діло» впевняє, стоять на спільній національній основі.

В дійсности однак справа представляє ся зовсім инакше, як її представило для своїх потреб «Діло», а для освітлення і вияснення сих відносин і взаємин наведемо тут дословно виїмки з тих радикальних і соціал.-демократичних часописий.

Подавши в 14. числі в статі «По виборах» загальний вислід виборів з сільських громад і зазначивши, що «кацапські зрадники мали спілку з польською „Радодою Народною“, подає «Громадський Голос» таку характеристику виборів і цілої акції:

«Що до партійної приналежности українських послів, то вийшло трох радикалів (в повітах: Товмач, Тернопіль і Надвірна), а 8 национ. демократів. Дуже легко могли вийти послами ще три радикали: в Косові тов. Соломійчук, який перепав тільки одним голосом, а в Коломиї тов. Ланчук, якого повалили национ.-демокр. кирильники, висунувши в останній хвили кандидатуру дра Окуневського. Той спеціаліст від загірювання українських мандатів відобрав тов. Ланчукові кілька голосів, потрібних йому до побіди противника. Так само був би вийшов послом тов. Корольок в Станіславщині, якби не кириня нац.-дем. попа Бариша і його компанії».

Отак висловлює ся радикальний орган про одного з головних основників радикальної партії д-ра Окуневського, котрий перейшов до национ.-демокр. табору!

А дальше в статі «Як национ.-демократи занапали народний мандат» пише «Гром. Голос» ось що:

«На коломийський повіт поставила радикальна партія, як найсильніша в повіті, свого кандидата, в надії, що народовці не розібють народних сил, але враз з нами побідять ворожий табор. Тимчасом з народовецкої сторони висунуло свою кандидатуру аж чотирох добродіїв, з яких кожний пер всіми силами проти нашого товариша.

«На зборах 18. с. м. аранжованих народовцями стало на тім, що треба скликати виборців на 21. с. м., і вони рішати кандидатуру; котрий кандидат дістане більшість, тому прочі уступлять. І справді в п'ятницю 21. прийшло на збори около 100 виборців. Та тут стала ся цівава річ. Панове народовецькі кандидати Мельничук і Каралаш зреклись свого (?) мандату і висунули кандидатуру п. Окуневського.

«Чогось подібного ніхто не сподівався і посипали ся на їх адресу слова обурення: Кирильники, хочете зробити роздор і т. п. Прийшло до голосування: 4. (чотири) виборці заявили ся за народовецьким кандидатом а около 100 за радикальним. Вже ми були спокійні і лагодили ся до побіди, тим більше що на другий день прочитали в «Ділі» і «Свободі» приказ з «Нар. Комітету» народовцям, щоби голосували на тов. Лаврука. Але в неділю знова читаємо в «Ділі», що «З'їзд виборців рішив кандидатуру п. Окуневського». Се нас занепокоїло. Але ми потішали ся думкою, що їх хтось надув, здурив, бо не припускалисьмо, що народовці будуть такі брехні писати».

Крім того «Гром. Голос» вказує й на причини, які зложили си на те, що нац. демократичні і радикальні кандидати декудя поперепадали:

«Невеселим є також те, що з українських послів тільки немногі занимали ся виборчою роботою. Правда, в сам день виборів майже всі були на своїх постерунках, але перед виборами тільки кількох їздило по своїх округах, інших годі було допросити ся. Тільки на наших радикальних послів не маємо причини жалувати ся».

В дописи з Самбірщини подає також «Гром. Голос», як там заходив ся коло своєї кандидатури др. Чайківський:

«Він зрозумівши, яку «силу» має за собою, цофнув свою кандидатуру тим більше, що й сам був за лінєвий, щоби троха потрудити ся для вироблення собі якої такої популярности і що в повіті був дуже мало знаний і то лише по селах плахопких. Що др. Чайківський майже нічо не робив, се кидає підозрінє, що він на серію не трактував своєї кандидатури і се а нічо инше було причиною, що др. Чайківський цофнув свою кандидатуру. Закид в «Ділі», немовто «нелюдяна і ворожа агітація радикалів» змусила його до того, є отже невірний, бо безпідставний.

«Ані в однім українськїм селі не показували ся радикальні агітатори, заким др. Чайківський цофнув свою кандидатуру, бо їздили по кацапських і польських селах, а сеж хіба незбитий доказ льюального і чесного поведєня радикалів супроти д-ра Чайківського.

«Нац. демократи мали вільну руку в агітації. Сеї гарної нагоди нац. демократи не хотіли використати для свого кандидата, а тільки вміли оправдувати свою лінє тим, що мовляв «радикали розпаножили ся і годі що небудь робити». За те були вони майстрами.

Дальше освєтлює «Гром. Голос» в

дописи з Самбірщини виборчу роботу націонал-демократів ось як: «Дня 24. лютого перед самими виборами розпустили брехню, що радикальний кандидат уступає і казали виборцям не йти до голосування, «бо Михас як би і не уступив, то й так не вийде!» В сей спосіб причинили ся до того, що радикальний кандидат стратив майже 30 голосів. Так то виглядає у нац. демокр. агітація за українською кандидатурою! А знов соціал-демократи, хоч «затвердили» і обіцяли в своїм органі попірати «горячо» д-ра Чайківського, в лінєвстві також додержали кроку нац. демократам, бо оден з тих, що повинні були агітувати, тихенько десь виїхав, другий зачав «учити ся», а третій поїхав бавити ся до Львова. Також було обовязком посла Вітика не тільки «попірати» д-ра Чайківського в «Землі і Волі», але бодай в луцькій судовій окрузі, де дістав багато голосів при парламентарних виборах, агітувати за українським кандидатом — бодай за тим, кого партійний орган поручив. Хоч тактику соціал-демократів ніхто не зрозуміє, бо попірати кандидата, якого програма є не дуже подібна до соціал-демократичної — се хіба не дуже розумно. Може би посол Вітик собі пригадав, що вийшов послом також і для того, що за ним побивали ся радикали (Підбуж і околиця!). Може для того здержав ся посол Вітик від роботи, щоби не підготувляти ґрунту для радикалізму? — як свого часу сказав. Добре се знати на будуче».

Для доповнення сеї «благовонної китиці» доложимо ще дві цвітки зірвані з ниви «Гром. Голосу». Так н. пр. роздратований проти коломийських народовців і д-ра Окуневського дописуватель кличе:

«Лайдаки народовці, хруні, через їх кириню наш лютий воріг сьміє ся тепер над нами», а на иншій місці знов пише сей дописуватель «Гром. Голоса»: «Не оглядаймо ся і не вірмо фарисеям-провідникам станіславським націонал-демократам, котрі в послїдній хвилі зрадили справу руско-українського народу і голосували на кандидата ворожо успособленого поступови народньому. Не пора оглядати ся нам на народовців, котрі кривдою впроваджують наш народ в безодню неволі, ми маємо щиро-хлопску радикальну партію, котра є щирою заступницею українсько-руського селяньського народа».

Отак відносять ся радикали до нац. демократів-кириників, вважаючи себе одинакими щирими заступниками укр.-рус. селяньського народа, так відзивають ся про нац. демократів ті, що після запевнення «Діла» стоять з ним на спільній національній основі.

А тепер гляньмо, як рускі соціал-демократи оцінюють вибори і як они відносять ся до націонал-демократів.

«Союз «історичної Польщі» і «історичної Руси», пише «Земля і Воля» ч. 9. відніс при вчєрашніх соймових виборах спільний триумф, який не остане без важних хоч хвилевих наслідків для відносин політичних та поступу в краю».

«Триумф сього союзу був до передвиджєня.

«Союзник знайшов ся.

«Рада Народова», отже польська шляхта з її представником на чолі, заключила формальний союз з москвофілами, для повалєня українських кандидатів, союз проголошений явно в органах москвофілів і шляхтичів. Потоцький з батьківською опікою дбав про успіхи москвофільських кандидатів, котрі скрізь були кандидатами правительственными. Даремні були заходи у п. Потоцького одного з найповажніших націонал-демократичних провідників, аби не допустити до вибору Дудикевича. Намісник спеціально хотів мати сего чоловіка в соймі. В часі виборів москвофіли і «Рада Народова» віддавали собі скрізь явні взаїмні услуги і поміч.

«Орган «Ради Народової» і Потоцького «Gazeta Narodowa» на кілька днів перед днем вибору оголосила вислід виборів, котрий раніше не був невідомий послови Глібовицькому».

Вислід виборів не видає ся отже ані «Гром. Голосови» ані «Землі і Волі» так корисним, як єго представило спершу «Діло».

Але навіть і те «розширюванє» Ділом «україньства» на соціал-демократів, котрі на єго погляд стоять з ним (нац. демократами) на спільних національних основах представляє ся чудно супроти того, що «Земля і Воля» виразно пише ось що:

«Історична Польща вирягла до своєї колесниці «історичну Русь» і завезла єї в брами свого притвору як платного джурю для боротьби проти грядучого українства, того наскрізь новочасного, поступово-супільного елєменту і руху, свободного від всяких «історичних начал», значить, що соціальна-демократія відпекує ся всяких історичних основ і засад, отже і національності.

Свого часу «Діло» протягом усеї «консолідаційної ери» запевнювало, що є спільний ґрунт між нами а «Старорусинами» так оно тоді звало для чємности москвофілів — а як на тим спільнім ґрунті ми вийшли — бачимо! Щоб ми так не вийшли на спільних основах радикального і соціал-демократичного українства, як Молодочехи на своїх національних соціалістах і радикалах!

(Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Житя в семінарії подобало ся мені. Наука предметів не була дуже тяжка, хоч викладів слухали ми по латині. Догми учив нас славний ґридоліні (Черлунчакевич); еґзєґетику Солецкий (пізн. лат. єпископ в Перемишлі); археології жидівської (Іос. Сембратович (пізн. перемиський єпископ і митрополит); гебраїки — згаданий Солецкий. Станції педелів були через цілий день відчипені, спальні прочих питомців зачиняли ся на цілий день і они мусіли сидіти лише в музеях. Шкільний рік перейшов скоренько, а я зискав через рік хіба те, що привчив ся крихту правильніше говорити по руськи від деяких товаришів. Крім сего вправив я себе більше в нотнім співі на хорах і мені яко доброму барітонови відда-

вано вже сольові барітонові партії. В семінари зібрався вже і кружок музикантів, скрипаків, челистів і флетистів. Я сам такеж дув крихітку на флеті, але не дуже складно, бо мої пальці (грубі) були дуже неповоротні. Батько приїхав до мене сам просто з Сіняви і привіз домів теолога в реверенді на втіху матери, дуже богоговійної жєнщини і втіху парохіян, що бачили в мені вже молодого ксьоньза. В нашій хаті почала вже звєніти руська мова.

Другий рік богословія був для мене роком перелому. Яко педель, мешкаючи під Ічислом, мав я досить часу, щоби віддати ся вже писаню, будьто літературному. Іменно став я видавати ілюстрований (сам рисував від біди) гумористичний листок раз в місяць під титулом „Клепайло“. В редакції був мені дуже помічний Іосиф Савчинський. Другі питомиці піддавали нам темати. В „Клепайлі“ помістив я якийсь довгий опис наших празників віршом. Савчинський написав якусь поему про „Луца Процесовича“, а відтак сміяли ся ми головно з гіпохондриків-пан-отців, яких було в семінарії кільканайцять (Гутіша, Повель, Панкрат Вілнєвський, Книгиницький (педель), що смарував ся лєм і французскою герівкою. Рівночасно з „Клепайлом“ став видавати Ом. Партицький (шізнійший проф. і редактор „Зорі“ свій гумористичний) листок з ілюстраціями Дуткевича. Ті два видавництва бороли ся між собою. „Клепайло“ було наскрізь народне, писане фонетикою, листок Партицького був етимологічною правописнею редагований. Пішла в сих письмах і перестрілка мала, але не задригаста. Оба видавництва (Партицького під ріжними іменами) мали на цілі критику семінарского життя. Партицький був на тім поли острійший і єго нумера підпадали нераз під конфіскацію віцєректора Ільницького. Хто читав „Клепайло“, платив 2 кр. на струни для орхестрального кружка до котрого в 1860/61 належало вже більше питомців, між ними оба Лаврецькі (Олько і Левко), Войтович, Целевич (пізн. професор р. гіми), Барусевич, Гойванович, Йос. Витошинський (пізн. парох Денисова і організатор капелі і хору в Денисові) і багато других. (Імена позабували ся). З часом і розростає ся хор, іменно в часі, коли по іменованю Ціпановського ректором віденської семінарії духовником нашим став Іван Лаврівський з Перемишля, звісний композитор.

В сїм році вперше по відновленю конституції, зібрав ся галицький сойм, в яким було 48 руських послів. Посли ті збирались на свої клубові наради в музеях семінарії. Для нас була се не лише новина, але єї люди впливали і на інтензивніше зрушенє питомців, де ще заєдно, на устах питомців старших являла ся польська розмова. В сїм році стало виходити і „Слово“, яким ми дуже одушевляли ся. На митрополичім престолі засїв Гр. Яхимович, при нїм сидїв Литвинович, Куземський, Малиновський, Іжак і др. До сойму увійшли Гинілевич, Лозинський, Устиянович, Галька, Наумович, Юл. Лаврівський, Качковский, Яновський, Качала Стефан, Кульчицький (інспектор нар. шк.) і др. Житє руське ширшало, свідомість національна у деяких будила ся, у деяких кріпила ся. Мова польська замирала в стїнах (руської) руховної семінарії.

(Дальше буде).

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.)

Що автори „пояснєнь“ приключило ся виступити против засад приличности і доброго тону, сего доказувати не треба. Тих кілька слів переконанє о сїм наглядно уважного читача. Але не самого тільки доброго тону бракує в наведєнім вступі. Бо коли зважимо єго зміст

то мимохіть насуває ся питанє: Кого автор уважає безконечно наївним: чи самого себе, чи може своїх читачів називає „примітивно-наївною софістерією“ — такі вискази д-ра Копача, на які кождий здорово мислячий чоловік згодити ся мусить, і має претенсію, щоби читачі такої оцінки повірили. Бо застановить ся тільки, пане Лозинський: Редакція „Л. Вістника“ поставила собі засаду, давати в своїм журналі місце всім літературним творам — „о скільки тільки ...будуть відповідати вимогам загальної літератури“ — і не зійдуть „з ґрунту поступово-демократичного українства“. Проф. др. Копач сказав на те, що така критерія не є достаточно предметова, але в примінюваню лишає за много місяця особистим поглядам рішачою особи, позаяк нема „ніяких статистичних табель, ані математичних формулок“, після яких можна би було предметово рішити, „чи щось (є) демократичне чи не демократичне, поступове чи не поступове, відповідне вимогам загальної літературности, чи не відповідне їмже“. І чи ж се не очевидна правда? Чи можна такому твердженю робити якісь там закиди? Ні! І мені дійсно здає ся, що Ви, п. Л., для того тільки назвали се софістерією, що Ви в розгарті боротьби не в силі були застановити ся спокійно ані над словами д-ра Копача, ані над значінєм Ваших власних висказів.

Не ліпше пощастило ся п. М. Л-му з оцінкою „міркованя про другорядність теоретичної програми на словах“. — В яким значіню слова дотичні висказав др. Копач, кождий з єго статі легко може зрозуміти. Они означають, що хто хоче оцінити діяльність чи то якої особи, чи може товариства, то на першім місци повинен слїдити практичне виконанє програми „або інакше — програму практичну, бо сама програма теоретична на словах до того не вистарчить. Річ ясна, що такої примітивно наївної софістерії не постидав би ся ніякий розумний чоловік, бо всі єї визнають і в практиці єї держать ся.

Так само річ має ся і з міркованя ми д-ра Копача „про вічну вартість загально людських виображєнь, про plus і minus в житю одиниць і народів, про потребу якогось позитивного ідеалу“, коли їх возьме ся в тім значіню, в яким др. К. їх висказав.

Наперед видить ся мені потрібним запримітити, що др. К. в цілій своїй статі ані разу не поставив засади „про вічну вартість загально-людських виображєнь“, — себ то нігде не згадав, що в с і в и о б р а ж і н я загально людські мають вартість вічну. Говорить тільки про „загально людські виображєня і почуття наші про приличність і неприличність, про хосєнність і шкоду... і о них тільки твердить, що не кожда „переоцінка цінностей“ — може здїлати, щоби они зникнули. Коли оно так не є, то нехай шан. критик д-ра Копача спробує показати хотяй одно таке виображєнє про приличність і неприличність, або про хосєн і шкоду, що коли небудь було загально людским, та нехай докаже (доказами правдивими — а не пустими фразами), що якась там „переоцінка цінностей“ видерла єго людскости. А як того вчинити не зуміє, то ще не годить ся вискази противника перекручувати і говорити: се наївна софістерія!

А вже зовсім неможливо поняти, для якої причини п. М. Л-ий висьміває „міркованя... про plus і minus в житю одиниць і народів“, та про потребу якогось позитивного ідеалу! Не вжеж він дійсно гадає, що „переоцінка цінностей“ усунула також ріжницю межи добром і злом, правдою і фалшом і т. д. так що

тепер всео одно для одиниць і народів, як судьба їм приключить ся? Невже справді серіозно вірить, що неґація і деструкція, або повна безцільність є в силі вдоволити розумного чоловіка, надати єго житю зміст і єго змаганям? Коли він дійсно такі засади визнає і в своїх працях їх держить ся, то може бути певним, що нарід за таку працю єму не подякує.

(Дальше буде)

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Полікарпа сщм.; римо-кат.: Томи Акв. — В недїлю: руско-кат.: Обр. Гл. Івана Хр.; римо-кат.: Івана Бог.

— В Стрию відбуде ся в недїлю дня 8. марця о год. 7. вечером в салі „Народного Дому“ урочистий вечер в память 1500 лїтню смерти св. Йована Золотоустого при співучасті Впр. о. Веселого Ч. св. Вас. В. яко прелєґєнта і „Стрийского Бояна“. Чистий дохід призначений на будову рускої захоронки в Стрию.

— Зїзд руских послів відбуває ся нині у Львові. Рано відбували ся наради послів до парламенту, а по полудни соймових послів. В зїзді беруть участь послы націонал-демократичного і радикального стороництва.

— Харківське просьвітне товариство. Товариство „Родина“, засноване в Харкові, дякуючи тому, що в нїм найбільше членів українців, має виразні ознаки товариства українського. Сподівано, що „Родина“ заступить собою „Просьвіту“, до сеї пори не дозволену в Харкові (хоть ще веде ся всяка „переписка“ — і ще не втрачено надїї на заснованє „Просьвіти“ і в Харкові. „Родина“ наймає власну домівку і уряджує там, для членів і для гостей, зібраня. На одно з тих зібрань запрошено кобзаря. Вечери виходять цікаві і досягають своєї мети — поєднати між собою громадян-Українців, для праці, що має на меті просьвітне харківське товариство.

— Цікаве виданє. Полтавське губернське земство 5 років тому намірилось видати альбом українського орнаменту. Зважаючи на великі технічні труднощі, альбом сей під назвою „Мотивы малороссійскаго орнамента“ вийшов аж сими днями. Збірник містить цікаві взірці старинного вишиваня XVІІ—XX стол., вишивки кольоровим шовком на підризнику; велику колекцію взірців плахт, затканых вовною, шовком та золотом (гетьманські); велику збірку старинного шитва XVІІ—XVІІІ стол. шовком та золотом; малюнки килимів XVІІІ віку, старинної шерстяної запаски 18 стол. Нарешті — орнаменти на глині: 6 взірців старинних кахлїв XVІІІ стол. і почасти XVІІ ст. На жаль до альбома не додано ніякого тексту, і ціна єго (3 карб. 25 коп.) настільки велика, що навряд чи він дійде до місцевих промисловців, якіб могли користуватись зібраними взірцями для своїх виробів. Можна би бажати, щоби наше жіноче товариство у Львові „Труд“ покористувало ся сим виданєм.

— Перший всеросійський жіночий зїзд. На першого червня сего року дозволено скликати в Петербурзі всеросійський жіночий зїзд, де будуть між иншим такі реферати: 1) Діяльність жінок в Росії і організація всеросійської жіночої ради. 2) Економічне становище жінок в Росії. 3) Політичне й громадянське становище жінок в Росії: боротьба за політичні та громадянські права жінок у нас і за границею. 4) Стан жіночої осьвіти в Росії. Отсю звістку подав „Рідний Край“. Чи не пораб і українському жіноцтву пробудити ся і почати осьвідомлюванє національне? Які матери, такі діти, які діти, така будучина народу.

— Катастрофа в школі. В Клівлянд в Америці вибух огонь в дївоцій школі підчас на-

уки. В катастрофі згинуло около 200 дітей. Одні подусили ся від диму, інші згинули, вискакуючи вікнами. Також много учителюк втратило житє. Лише 50 дітей уратувало ся.

— **Бацилі а зимно.** Досліди над бацилями виказали, що они можуть перетривати дуже велике зимно. Бациль холери не згине в 14 степ. морозу. Бацилі чуми по 3-місячнім побуті в 31° морозу, жили і множили ся. Бациль дифтерії гине при 60° зимна, бациль туберкулів аж при 160°, а стафілльококи о-стали при житю навіть при 220 степенів морозу.

— **30.000 км. піхотою!** Сями днями переходив через Чернівці молодий мужчина в туристичнім одію з перепаскою на рамени і на писом «Еугоре». Був се Чех, Филип Бродский, котрий минулого року заложив ся з «Шпортовим товариством» в Женеві, що протягом 2 літ перейде піхотою 30.000 км. Бродский зачав свою дорогу 21. вересня 1907, вишповши з Вамбергу в Чехах. Через Чехи, Горішну Австрію, Баварию, Віртембергю, Баден, Альзацию-Льотарингію, Францію, Бельгію вернув ся назад до Німеччини, звідси через Мораву, Шлеск до Галичини і на Буковину. За 5 місяців і 8 днів зробив 9.000 кілом. З Буковини пустив ся подорожний на Балкан, звідси піде до Дальмації і Італії, через Ріверу до Іспанії, Португалії, Шотляндії, Англії. Швеції і через Німеччину назад до Чех. Сю дорогу сподів ся Бродский зробити протягом 14 місяців. — В р. 1902. Бродский виграв уже подібний заклад, коли то за 81 днів зробив піхотою 5.000 км., значить, пересічно 60 км. девно.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Саля «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торговля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

В суботу дня 7. марця „Продана наречена“ комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 8. марця „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицкого.

Ві вторник дня 10. марця „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відслонах К. Гунода.

— **Жертви на будову церкви в Вефлємі.** Іменем комітету засилаємо сердечну подяку ласкавим жертводавцям на будову нашої церкви Рождества Христового з монастирем Студитских монахів в Вефлємі. Експ. Митрополит гр. Шептицкий зложив 1.000 К., Експ. Маршалок гр. Бадені 100 К., Тов. „Дністер“ 50 К., Експ. Архієп. вірм. кс. Теодорович 25 К., о. др. Мишковский 25 К.; по 20 К. зложили отсі ВП. Добродії: о. пос. Давидяк, о. пралат Білинский, о. крил. Чапельский, СС Василянки і др. Ст. Федак зі Львова; Анна Голда 16 К.; по 10 К.: о. Евг. Гузар, оо. Василяни зі Львова, о. прал. Дольницький, Шт. Бурчинський, радник Ол. Барвіньский, о. радн. Темницький, радн. Яминський, др. Кочурковский, Гресяк, проф. унів. др. Студинський, о. Давидович, дир. Громицкий, проф. Ілар. Огоновский, о. митрат Білецький і Вол. в. п. Пят Краєвий Союз; по 6 К.: радн. Ревакович і др. Райнгольд; по 5 К.: Вознякова, Анна і Ілько Еміл Цегльньска, Народна Торг., дир. Кость Панківський, о. митр. Туркевич, о. прал. Пакиж, о. радн. Красицкий, о. радн. Гургула, о. Коцюба пар. з Тисмениці, Левинський проф. політ., кс. Хенціньский, о. Боаяв, Григорий Прожак, др. Добрянський адвокат краєвий. Ілевич, др. Вахнянин Мйрон, др. Ясеницкий, проф. Огоновский Петро, проф. Левицкий з Буська. На руки проф. Мрица з Тернополя 22, о. Павликєвский 4, др. Лисак 3, Класєвич дир. Риз. 2, Спожарский 3, Сторощук Іван служ. в дух. сем., др. Шухевич І. — Крім того засилаємо сердечну подяку високодостойним оо. парохам за ласкаву поміч при збираню складок в їх парохіяльних церквах в часі богослуженя: 1) О. радн. Гузарєви пар в церкві СС. Василянков, і ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церкві 100 К. 2) О. крил. Чапельському пар. в церкві св. Юра, і ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церкві 160 К. 3) О. крил. Давидяку парох. в церкві Успен., і оо. сотрудиникам тойж церкви о. Красяцкому

і о. Гургулі, а також ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церкві 200 К. 4) О. Давидовичу пар. в церкві Преображенській і о. сотрудинови Миренькови за відправу акафисту підчас збираня складок і також ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церкві 90 К. 5) О. Василевському пар. в церкві св. Параскевії і о. радн. Вознякови як також ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церк. 57 К. 6) ОО. Василянкам і ласкавим жертводателям, котрі зложили в тій церкві 335 К. — О. Курій Петро, гр.-к. парох з Вефлєсму, бр. Йоан, монах Ч. св. Т. Ст. з Лаври Сквиливської св. Антонія Печерского.

Наука, штука і література.

— **Мета,** часопис українського поступового жіноцтва, почала з вчорашнім днем виходити у Львові під редакцією пані Дарії Старосольської. «Мета» має появляти ся 1. і 15. дня місяця.

— **Нові книжки.** Петербурске добродійне товариство випустило дві нові книжки: 1) П. Бородавского „Як розводити сосновий бір на піску“, і 2) В. Мазуренка „Хемія“. Відомий український письменник Ів. Нечуй Левицкий незабаром випускає повне виданє своєї відомої повісті „Хмаря“, що вперше була видана в 1874 році, а тепер стала бібліографічною рідкістю.

— **Переклад з Лєсі Українки.** В 240 ч. петербурскої газети «Сполічная Почта» видруковано в гарному російському перекладі вірш Лєсі Українки: «Побѣда» („Перемога“). Переклад Л. Соболева.

Телеграми

з дня 6. мај.

Прага. Деп дописить, що президент кабінету бар. Бек запросив письменно послів на конференцію в язиковій справі на найближший четвер і п'ятницю. Конференция буде окрема з Чехами а окрема з Німцями.

Рим. Tribuna пише, що зїзд цісаря Вільгельма з королем Віктором Іманулом наступить в другій половині марця.

Париж. Доносять з Мадриту: Гостина австро-угорської ескадри і подорож короля Альфонса до Барцельони викликали в іспанській прасі здивованє. В виду того треба зазначити, що гостина ескадри є сповненєм бажань короля, котрий хоче повитати на іспанських водах воєнні кораблі держави, з котрої династично в'яжуть єго тісні родинні звязи. Гостина та є природним актом куртоазії. Теперішнє положенє в Барцельоні не має свого жерела в настрою населеня. Візиту короля не треба уважати за акт нерозважний а радше треба припускати, що зробить она конєць алармующим чуткам.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людви ка ч. 5.

Замовлення на

Насіхе ярих, цвѣтіів і наші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків. Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник оилатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова

(5-16).

Краків, Зелена 28.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

і

вильосовакі вартіскі папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:2	8:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновель	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:5	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	1:50	3:51	—	10:50
Нустомит	7:29	1:0	3:51	9:40H	10:50
амбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любія	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:11	12:40	4:0	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:5	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:4	4:0	20
Брухович	10:05†	—	3	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:4
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновель	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Нустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
амбора	6:00	9:05	4:30	—	10:1
Любія	6:00	9:0	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:55	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:5	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди позатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені † — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою L.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
на рік . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

на чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Безплатно чл. по 10 сот.

РУСЛАН

«Варем ми сн і думи ми варем: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руси ми серце і віра руска.» — В Русланових ісалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
щини). Експедиция місцеві
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарським.

(Дальше).

В зовсім іншій освітленю представ-
ляє вислід соймових виборів, їх переве-
дене і цілу виборчу роботу орган москов-
ської агенції львівської.

В Ч. 36 в статі п. з. «Послѣ выбо-
ровъ», подавши загальний їх вислід, ки-
дає на все те «Галічанін» рожеве світло
і пише:

„Для насъ интересѣе всего отноше-
ніе русскихъ мандатовъ къ украинскимъ.
Еслибы кто послѣ нашего печальна-
го погрома при парламент-
скихъ выборахъ былъ предска-
залъ такой блистательный для
русскихъ исходъ выборовъ
въ сеймъ, какъ оказалось вчера, то-
го можно было назвать неисправимымъ
оптимистомъ, мечтающимъ о чемъ то
несбыточномъ. Между тѣмъ дѣйстви-
тельность обнаружила совсѣмъ противо-
ложное. При вчерашнихъ выборахъ въ
соотношеніи русскихъ мандатовъ къ у-
краинскимъ перевѣсъ значи-
тельно передвинулъ ся въ на-
шу сторону, такъ что мы впра-
вѣ говорить о такой бле-
стящей побѣдѣ, на какую мало
кто могъ надѣяться. Тѣ, которые насъ
такъ беспощадно громили, которые пѣли
уже панахиду надъ нашимъ гробомъ,
должны немножко присмѣрѣть. Русскій
духъ въ нашемъ народѣ не то не палъ,
— онъ усиливается, крѣпнеть».

„Оказывается, что ошибались тѣ пе-
симисты, которые боялись расторгнуть
узы, соединявшіе насъ такъ долгое вре-
мя съ украинцами. Напротивъ, мы мо-
жемъ нынѣ нагляднымъ образомъ убѣ-
диться, что для нашей идеи не
было ничего болѣе гибель-
наго, какъ этотъ несчастный, во всѣхъ
отношеніяхъ противоестественный со-
юзъ съ самымъ жестокимъ на-
шимъ врагомъ, принудившій насъ быть
слѣпыми рабами-невольниками, работаю-
щими только въ опользу беспощадно къ
намъ относившагося союзника. И вотъ,
когда мы только разорвали спутывавшіе
насъ узы, когда почувствовали свободу
движенія, когда прозрѣли и ясно созна-
ли наше и нашего врага-союзника поло-
женіе, мы перемѣнили цѣлое направленіе
нашего дѣйствія и сейчасъ при первой
уже попыткѣ получился блистательный,
никѣмъ неожиданный результатъ. Мы
пошли самостоятельно въ

избирательную борьбу, нашего бывшего
союзника мы не поддержали, — и общій
исходъ такой, что мы вышли побѣдите-
лями, а нашъ противникъ, до недавна
по отношенію къ намъ такой самоувѣ-
ренный и надменный, безъ нашей под-
держки — провалился».

Ми вже на іншій місці вказали, що
москвофіли завдячують свої успіхи пе-
редовсім питомій їх хитрості і в прак-
тиці зручно примінюваній Zweiseelentheo-
rie. Они виглядали собі таких кандидатів,
як Криницький, Ганчаковский, Трач, котрі
зовсім не зазначили нічим своїх москво-
фільських ані народно-русских переконань
і ддятого легко їх підтягнути під вислів
«Starorusini», значить ті, що зовсім не
прикладують руки до народного розвитку
Русинів.

На чоло своє висунули они д-ра Ко-
роля, котрий вже задалегідь в останній
соймовій сесії (мімо своєї приналежно-
сти до московского клубу під проводом
Маркова) проголосив згоду з соймовою
більшістю для поборювання радикалізму
(але відомо, що тепер підтягає ся під сей
оклик також усяке змагане до окремиш-
ного і самостійного розвитку українсько-
русского народу і вислів українсь-
кий уважає ся синонімом гайдамач-
чини). Отсе є програма соймового клубу
москвофільского, дарма, що в ній
сидить такий ноторичний апостол єдинь-
ства Русинів з Москалями, ісповідник
православя, самодержавія і обєдиненія.
Але він сховав са за д-ра Короля і пе-
вно его москвофіли приневолять не про-
мовляти по москвоєки, а ли-
ше намагати на язичіє, щоби не роз-
дратовувати соймової більшости і найти
піддержку для «староруских» змагань,
котрих прихильником показав ся п. Цен-
ский з Радою Народовою. Тимто побіда
москвофілів справді незавидна і зовсім
не така «блистательна», як намагає ся
представити «Галічанін».

Ми вже попередно вказували на те,
що самі народовці, котрих якраз москво-
філи втягали до опозиції (Б. А. Діди-
цкий), залякані успіхами на полі націо-
нального і культурного розвитку, причи-
нили ся до регабілітації скомпромітова-
них всякими „сделками“ москвофілів, до
їх скріплення, а тепер Рада Народова по-
користувала ся тим, щоби ними побивати
українські кандидатури. Отже зовсім хи-
бно «Галічанін» представляє, мовби кон-
солідація шкодила москвофілам, она їм
помогла, їх скріпила, а тепер они пока-
зались бажаним для Ради Народової та-
равом проти рускої народної ідеї, якої
розвиток видав ся небезпечним для за-

цофаних польских політиків. Але нема
сумніву, що сей союз польских політиків
з москвофілами принесе їм гірке розча-
рованє і гіркі плоди — і для краю і для
держави.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В австрійській делега-
ції довів опір Мадярів проти підвис-
шеня військових плат і їх закулісові зма-
ганя до розширення національних прав
в обсягу війська до небувалого доси зво-
рушеня, так що день 4 марця буде і-
сторичним днем. В перший раз австрій-
ска делегация набрала відваги станути
рішучо в обороні одноцїлости монархії
і приневолити спільне правительство до
виразного становища небувалими доси
способами. Відбули ся три засідання
військової комісії з кількоразо-
вими перервами і одно засіданє всеї де-
легації. Дел. Козловский звернув
ся до спільного правительства з рішучим
запитанєм: 1) чи слїдуюча сесія
відбуде ся певно в маю; 2) чи прави-
тельство вставить в спільнім бюджеті на
1909 р. потрібну квоту на підвисшенє
військових плат, а також додатковий кре-
дит за 1908 на дорожнїні додатки для
військових, 3) які порукы дає що до
сего правительство; 4) чи міністер війни
схоче свою заяву по мисли ухвали австр.
комісії повторити, що підвисшенє плат
не може бути винагородою за якінебудь
уступки на військовій області і що не
може бути лучене з угорськими домага-
нями. Після кількоразових перерв засі-
даня комісії військової і переговорів між
делегатами а правительством, проголоси-
ло оно заяву в дусі згаданого домагання
австр. делегації, а тим самим міністер
війни прийняв на себе зобовязанє аби ви-
могти се на угорській делегації, або у-
ступити із свого становища.

Заграниця.

Російська дума не проявляє
ніякої дбалости дня піднесеня просьвіти
на Україні, хоч в Росії тепер стілько
пише ся по часописах про всенародну
просьвіту. Ось що пише київська «Рада»
в сій справі:

„Народ на правобережній Україні,
позбавлений і такого земства, котре є на
лівобережній частині її, пробуває в стра-
шенній темряві. В той час, коли в Пол-
тавщині, Чернигівщині і слобідській Хар-
ківщині земство за сорок і пять літ пра-
ці позаводило чимало шкіл і підняло
процент грамотних людей до 20—25, на
правобережній Україні, в Київщині, По-
ділю та Волині грамотних налічують ле-
две 10—11%. Знаючи про таке стано-
вище просьвіти народньої, бачучи, як на-
род прагне до неї, тямлючи, як вона по-

Спомини з життя.

(Дальше).

Була се хвиля перелому. Патріотичний дух і любов до свого росли з кожною хвилиною. «Народного Дому» будова була майже на покінченню. Там відкрито «Руську Бесіду», там збирала ся горетка руської інтелігенції, яку можна було ще почислити на пальцях. На тій «Бесіді» співав вже наш хор (питомців руські пісні (галицьких композиторів Вербицького і Лаврівського) на якимсь то вечерку (мабуть при відкритті «Руської Бесіди»). Тамлю, що деклямацію якусь виголосив тоді молодий Володимир Шашкевич (син Маркіяна) слухач прав. В р. 1861 в карнавалі дано перший руський бал в сали «Народного Дому». Сюда відкомендеровано і десять питомців до танцю. До семінарії через якийсь час приходив до нас Ніжанковський (пізнійший актор руської сцени) і виучив нас гуляти не лише коломийки, але і козака з 12 фігурами. Півночок учив він зокрема. На бали стануло нас яких 20 пар до сего козачка. Старшина обступила нас і тішила ся удалим нашим гулянням. На тім балі був і намісник тодішній гр. Менсдорф Пуйлі, військовий чоловік, прихильний до Русинів, до австрійських «Тирольців Веходу». Він придивляв ся нашим еволюціям з присюдами і щупаком і замітив: «Die Leute haben wahre Kautschukfüsse». Поляки львівські носили тоді жалобу по убитих в Варшаві, тож їм сей бал не був по нутру. Галицька Русь була під той час одноцільна. Ми не знали ще ніяких партій, ні котерий. Всюда віяла щирість і любов до свого. Як лише львівські Поляки стали убирати ся в свої чамари і конфедератки, так сейчас руська сьвітека молодіж убрала ся в національні руські костюми: в чамари з петлицями або гузиками, з шовковим шнурком через рамена і плечі, який кінчив ся двома кутасиками на плечах; в широкі, сині шаравари, що опускались глибоко повнизше колін; в жупани сині під чамарою, в пояси шовкові, що йшли по під чамару та в яломи (шапки) з кутасом з лівого боку (околиця була з білих баранків, а верх червоний або синій аксамитний). Не зразилась молодіж тим, що за нею польський пролетарят вигрикував слівце: Kowbasiuk (імя руського посла соймового з Гучульщини).

трібна йому, чи міг би хтось подумати, що знайдуть ся люди, котрі здіймуть свою тяжку руку на заходи дати народи змогу відбирати науку в школах, посилаючи до них дітей своїх. А тим часом, як що вірити звісткам, що зявили ся в газетах, таке стало ся. І хтож підняв руку на просвіту народа? Підняли її заступники народа третьої думи. Спеціальний кореспондент «Київ. Мысли» оповіщає, що фінансова комісія думи, вичеркнула в розписі видатків київського земства 250 тис. карб. на будівлю шкіл через те, що в розписі не зазначено, на будівлю яких саме шкіл призначені ці гроші, а з другого боку через те, що по Київщині раптово дуже зросло обложня. В земському розписі видатків по Поділлю вичеркнено 400 тис. карб., не призначених на народні школи. І треба зауважити, що ці 400 тис. карб. не вимагали нової розкладки, бо їх і поперед зібрали з крестянських громад. Фінансова комісія мотивувала свою постанову тим, що як перекласти з громад на земства видатки на школи, то «се завдасть земствам зайві турботи». Дивний мотив! А для чогож тоді й земства на сьвітї єствуют, як не для того, щоб турбувати ся про народні потреби? Але ми, зазнаючи сей факт, не ймемо поки що віри наведеному його мотивуванню і ждемо якихсь пояснень до него.

Чорногорський князь Микита, урядовий прихильник Росії, почав тепер прихильовати ся до Австрії. Нещодавно наслідник чорногорського престолу, кн. Данило був у Відні вельми ласкаво прийнятий цісарем Франц Йосифом, а опісля довго переговорював з бар. Еренталем. Нема сумніву, що кн. Данило (той сам, що пив здоровле японського адмірала Того) довго переговорював з бар. Еренталем про балканські пляни і легко міг переняти ся австрійськими поглядами. Російська дипломатія не перебувала тим впливам в тій думці, що они є хвилеві.

В Марокку звук карабінів і шабель відозве ся небавом знов на улицах в Касаблянка. Наслідком рішучого становища міністерства ухвалила французька палата політику «твердої руки» супроти

опорних мароканських племен. Вожд мароканського походу Амаде дістав зараз помічне військо. З залог Тунісу і Альжіру пливе єму на поміч 3000 нового війська. Отже горе Мулей Гафідови, ворогови Франції! Одначе розважні днівники французські нарікають, що ся забавка стоїть вельми дорого. Місячно мароканська війна коштує Францію 3—5 мільонів франків, а в Петербурзі нарікають, що Франція не купує російської ренти і не посилає своїй північній союзниці.

Португальський король Мануїл II додержав зложеного при вступленню перед місяцем на престол приречення. Привернув він конституцію, позаяк на 16. цвітня велів скликати парламент і на 23. марця визначив вибори послів.

Рівнож привернув давний обсяг діяльності палаті вельмож. Населенє втихомиряє ся наслідком тих розпорядків і приготує ся до виборів. Сподівають ся, що побідять умірковані живла, а вспятні і ворохобні живла остануть в меншости. Одначе всеж ще не уступило затривоженє, бо рух протимонархічний ширить ся, а доказом сего громадне відвідуванє могил королівських убийників.

Про фінансовий стан Америки висловив ся Гаріман оден з найвизначніших фінансїстів Зедия. Держав перед редактором Matin-a: «Все ще триває неспокій і боязнь о завтра, бо в Америці нема сталого приміненя до себе різних галузей промислу а наше законодавство руководить ся часто примхою або уявою. В народі є багато рішучости, трудолюбивости і здорового розуму. Маю отже надію що дійдемо до рівноваги, котра є справдешньою прикметою богатства краю. Але що нам принесе завтра? Справді не знаю». Іншими словами Гаріман предвиджує можливість краху, в котрім пропаде чимало підприємств, банків, і горожан.

Тарасове сьвято у Львові.

Давно, давно не запам'ятала львівська Фільгармонія такого піднесеного настрою, як в четвер на концерті, устроєнім нашими товариствами в честь 47. роковин смерті найкрасшого сина України — Тараса Шевченка. По береги ва повнилась простора сая переважно львівською публікою, що прибула пошанувати пам'ять Того, що перейшов житє з промінною зьвіздою на чолі і з кєрваво розгорілим смолоскипом в долони, а у грудях ніс біль мільонів...

І хоть відійшов від життя, та оставив всім поколінням України свою велику вітхнену пісню, щоб голосила,

Чия правда, чия кривда

І чиї ми діти...

І глядів учєра з посеред зелених цвітїв Той, що зніс ся як горда скеля так високо понад нас, понад змінчиві філії часу та бурі усяких перемін. І стоїть усе мов велитєнь понад народом, — тим більший на тлі будєщини наших сїрих днів і того покоління, в котрому ще недавно «за фунт бриндзі» продавали найсьвятїйші почування людини...

Вечір розпочали продукції військової оркєстри, що відтворила гарно, навіть з певною мірою прецизії і шляхотїйшого відчуття Чайківського пречудову «Пісню без слів» та гарний і дуже оригінальний виїмок з опери «Мазєпа».

Опісля станув на естраді п. Роман-

чук, щоб промовити від львівської громади. Привитала його буря горячих оплесків.

І п. Романчук говорив щиро — популярно — і ніде мені правди діти — доволі не... концертово.

Та мимо того промова мусїла зробити вражєне, бож той симпатичний старик, що посивїв у невдячній службі, вїв у своїй бесїді пералєлю між народом, а Тим вибраним, що є до нинї найсовершенїйшим скристалїзованим української душі.

Мїсто хорої п. Соллогубівної співав наш давний знакомий баритонїст варшавської опери п. Шиманський, що по довгїй недузї станув у перше на концертній естраді, щоб поклонитись великому генїєви України. І співав Лисенкове «Минають дні» і Вагнера «Пісню до вечірної зорї», з великою силою відчуття, а приневолений невмовкаючими оплесками заспївав прєгарну «Нїнон».

Другою солїсткою вечера була п-ні Ганкевичєва. П-ні Ганкевичєва має свою добре уґрунтовану славу скрипачки непересїчного покροю. По при щирє признанє для єї великого талану, темпераменту і надзвичайної сьвіжости артистичної, раджу їй, позбутись деякої ексценричности, що видає ся мені цілком не відповідною для віртуозки тої міри що п. Ганкевичєва.

Крім того поменчі партії сольові виконали бездоганно члєни «Бояна» а між ними спеціально звернув на себе увагу

п. Юхнович задля гарного голосу і дикції.

Найбільше признанє маю для хорів «Бояна» і «Бандуриста». Бандурист співав дуже рівно і гарно. Шкода лиш, що добір творів був менше щасливий.

Хор «Бояна» співав балєду «Гарну Елен» річ, що поруч «Frithjof-a» і «Походу Норманів» є безперечно найкращим твором Бруха з періода його молодости. Є у нїй вже слїд того талану і єго прикмет, що лежать у сполуці народних співів і форм зі здобутками високої культ музичної.

Та короною вечера було відспіванє Лисенкової кантати «Бють пороги». — Величава композиція, що вийшла із найглубшого вітхненя артиста виконана дуже старанно, зробила на зібраних велике вражєне.

Бож автор справді вбрав її

У сум степів розлогих,

У подих чорних рілє, у цвітї наших [піль,

І тирси шум сьвятий і рев Дніпра по- [рогів —

У пісню ту вложив народа радість-біль... І вплїв у пісню ту весь жаль по нашій [славі,

Що вкрила ся кістями та попелом дідів — І розговір могил, і спомини кєрваві І наших сумних дум важкий могутий [спів...

С.

Сам редактор «Слова» Богдан Дідицький дав ся в такою шапкою на колінах вилітографували. Теперішня твердь кацапська, молодший Ів. Добрянський, Кулачковський (тепер, урядник прокуратури скаргу), Гіжовський (зять Адольфа Добрянського з Угорщини), відтак наші хлопці: Корнило Сухевич, Могильняцький (син поета), Лопатняський і др. пашали ся в козацьких уборах на гризоту Лявви львівської. Литомці на вакаціях ходили лише в народних костюмах. За ними і дівчата (попаданки — інших руських дівчат майже не було) стали вбирати ся в руський стрій, а за строем йшло і руське слово в товариствах по попівських хатах, бо всяка панночка в українськiм уборі соромилася вже цвенькати по польськи.

(Дальше буде)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.)

Тількиж вартні і всі інші дотени п. М. Л.—ого із висіпе наведеного вступу. Читаючи їх набирає ся вражіння, що авторови більше ходить о шумну фразеологію, ніж о розумну гадку. А що він вдовольняв ся самими голословними твердженнями, то і ми позволимо собі відповісти самими тільки твердженнями, хоть не голословними, — (як каже пословиця: »gratis assertum gratis negatum«). Отже: 1) Др. Копач не має потреби дискредитувати вислів про »Umwertung aller Werte«; вастарчило сконстатувати, що здискредитувала його людскість.

2) Увага в скобках, що автором згаданого висказу »є на розм'ягчене мозку померший Ніцше« — хоть і не має такої ціли, яку відсуває й п. М. Л.—ий, то все таки не є без значіння, бо констатує, що за сим висловом не стоїть повага розумного і з здоровими зміслами автора.

3) Милить ся дуже п. М. Л.—ий, говорючи, що »людскість не переставала й не перестане ніколи постійно переоцінювати в сїх вартостях«. Може бути, що се робить сам М. Л.—ий і сорторес, але їм всім далеко ще до того, щоби становили цілу людскість, або мали право промовляти в її імені.

4) Оцінити „деякі публікації Л. Н. Вістника — інакше, ніж їх оцінила редакція того журналу“, — се ще не є переоцінюванє цінности. Проте й закид, що др. Копач »не встеріг ся також переоцінюванє« — є що найменше сьмшаний. (Можна би судити, що п. М. Л.—ий не знає, як виглядає правдива софістерія. Проте раджу єму, щоби добре придивив ся і тому закидови і цілому вступови своєї статі. Найде там приклади таких софістерій і то так примітивно наївних, що ліпших годі і видумати).

По таким бистроумнім вступі забирає ся автор до відповіді на конкретні закиди, які робить проф. др. Копач деяким публікаціям »Л. Н. Вістника«, застерігаючи ся, що чинить се »не в обoronі редакції »Л. Н. Вістника«, — але в своїм власнім імені. З тої відповіді — розуміє ся — виходить, що редакція дуже добре робить, допускаючи до свого журналу публікації, яких др. Копач не рад би в нїм бачити... Отже що до часті літературно-белетристичної — зазначає — (подаємо тут з м і с т є г о в и в о д і в), що навіть така »Хиба« Федорченка і »Дора« Жука — повинна найти місце в »Л. Н. Вістнику«, хоть там порушують ся »безморалізаторства і обслон полові справи в такій наготі, в якій вони виступають в житю«. На замітку д-ра Копача, що задля таких творів не можна журналу

дати в руки дітям — відповідає, що »Л. Н. Вістник, не є ані виданєм для дітей, ані для підростаючої молодіжи, ані для родин, тільки „літературно-науковим журналом“, призначеним для осіб, що вже перейшли вік діточий — (махімум 15 років житя). Таким особам повідає автор — я не тільки з чистою совістю позволив би читати такі річи, але крім того почував би ся просто до обовязку, колиб відповідав за вихованє тих осіб, дати їм наукові підстави до того, щоби вони могли читати такі річи зі зрозумінєм і з користю для себе«.

На таке понятанє річи здала би ся відповідь основнійша — а тим самим і обширнійша, ніж ся, на яку можемо собі на сїм місці дозволити. Але для людий доброї волі і она вистарчить.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Обр. Гл. Івана Хр; римо-кат.: Івана Бог. — В неділю: руско-кат.: Тарасия свт.; римо-кат.: Франціски Рим. — Ві второк: руско-кат.: Порфірія свт.; римо-кат.: 40 мучен.

— **Вибори 44 послів до сойму з курії великої власности** відбули ся вчєра і дали отсей вислід: Бережані: Голосувало 51. Вибрані: Меч. Онишкевич (42 голосами), др. Йос. Верещинський (33), Алекс. Кшечуневич (45). Чортків: Гол. 85. Вибрані: др. Корн. Пайгерт (81), Каз. Городиский (61), Ад. гр. Голуховский (70). Краків: Гол. 195. Вибрані: Ян Гец Окопський (187), Ант. Водзіцкий (185), Мих. Бобжинський (181), Кар. Чеч (170), Влад. Леоп. Яворский (165), Йос. Мілевский (118). Коломия: Гол. 46. Вибрані: Лешек Ценьский (44), др. Ник. Кшиштофович (45). Львів: Гол. 31. Вибраний Давид Абрагамович (31). Н. Санч: Гол. 82. Вибрані: др. Тад. Пілят (71), Влад. Глембоцкий (47). Перемишль: Гол. 75. Вибрані: др. Влад. Крайньский (73), др. Волод. Козловский (75), кн. Юрий Чарториский (73). Ряшів: Гол. 36. Вибрані: др. Стан. Єнджейович (35), др. Стан. Домбский (35). Самбір: Гол. 69. Вибрані: др. Тад. Скалковский (64), Альб. Райский (59), Стан. Незабітовский (47). Станіславів: Гол. 34. Вибрані: Войт. гр. Дзєдушицкий (34), Стан. Брякчинський (34). Сянок: Вибрані: Казимир Ляковский, Ян Тшецєцкий, Мечислав Урбанський. Стрий: Голосувало 60. Вибрані: Стан. гр. Стадніцкий (41), бар. Юл. Бруніцкий (35). Тернопіль: Гол. 67. Вибрані: Мих. Гарапих (62), Ян Вівієн (51), Юл. гр. Коритовский (60). Тарнів: Гол. 76. Вибрані: Ян Гупка (76), Йос. Менціньский (76), Стеф. Сенковский (76). Золєчів: Гол. 71. Вибрані (в двоєх голосованях): Каз. гр. Бадєні (68), Оскар Шнєль (55), Влад. Гвєвош (39). Жовква: Гол. 90. Вибрані: кн. Андр. Любомирский (74), др. Стан. Старжинський (84), Здисл. Обєртинський (73).

— **Доповняючі вибори до міської ради Львова** відбудуть ся в ратуші дня 26. марця с. р. Вибір обнимає 50 радних на 6 літ і 4 радних на 3 літа.

— **Полєкші при іспитах зрілости.** Міністерство просьвіти скінчило наради над реформою іспитів зрілости. Дотичні приписи оголосять ще в сїм місяці. Іспит з фізики та історії має відпасти, а в інших предметах мають дати полєкші більші, чим доси. Що до письменних іспитів, то мають звести іспит з математики, а оставити лише письменні вироби з рідної мови (в нєнімецьких краях також з нїмецької) та переклади з латини і греки на рідну мову.

— **Пращанє уступаючого і привіт нового** віцепрезидента краєвої Ради шкільної відбули ся позавчєра в присутності намєсника,

члєпів краєвої Ради шк., краєвих і окружних інспекторів шк. і директорів львівських шкіл середних. Ряд пращальних промов до уступаючого віцепрез. д-ра Плажка розпочав окр. інспектор львівського повіта Говорка підносячи заслуги єго около народного шкільництва чєрез побільшенє числа учителів та інспекторів та поліпшенє долі народного учительства. По відповди д-ра Плажка намєсник промовив до єго дуже сердєчно, зазначаючи єго совісну 44-літню працю на різних урядових становищах. Потім пращав д-ра Плажка кс. пралат Ленкевич іменем цілої краєвої Ради шк., а шкільний інспектор Стефанович відчитав текст адреси врученї д-рови Плажкови від кр. Ради шк. Др. Плажек відповідаючи на промови, начеркнув перегляд своєї діяльности за 7 літ віцепрезидентури в кр. Раді шк., що зробив і що приготував сьому наслідникови до викінчєня та подякував присутним за поміч у своїй праці. Вкінці промовляв др. Дємбовский, новий віцепрезидент кр. Ради шк.

Привитанє д-ра Дємбовского на становищі віцепрезидента кр. Ради шк. почало ся промовою гр. Льва Півніньского, потім виголосив промову іменем урядників кр. Ради шк. радник Буковчик а вкінці окр. інспектор з Кракова, Добжанський. Др. Дємбовский відповідаючи в довшій промові зазначив велику працю і одвічальність на так визначнім становищі з огляду на зростаючу потребу просьвіти та поступ і реформи в научуваню, та на удержанє карности. Запєвняючи, що єго задачею буде сторожити над релігійним і моральним виховуванєм молодєжи, і кермуючись безсторонністю в народних справах дбати про розвиток шкільництва, просив витаючих єго о поміч в тій праці.

— **Українська студентська громада у Петербурзі.** Легалізованє »Науково-Просьвітне Товариство Українське« як »Кружокъ Украиновѣдѣнія« взяло на себе справу про заведенє на університеті катедр з українознавства. Звернувшись до лекторів чи безпосередно, чи через д. Вольтєра, гурток має тепєр згоду отсєх вчєних. З Українців згодили ся читати Ф. К. Вовк — стислий курс укр. етнології та О. О. Русов — укр. диалектології, але через те, що останній не є профєсором університету, то єму рішучо заборонили читати виклади на збірках гуртка. З Росіян згодили ся: Бодуєн-де-Куртєне прочитає декілька лекцій з української фільлогії з суспільного погляду, акад. Шахматов згоджує ся вести студії з укр. мови, а д. Айналов читати виклади про своєрідні риси укр. штуки. Таким чином є там для викладів ряд блискучих сил. Але треба не тільки слухати, а й самим працювати. Українців в університеті є 600, можна бути певним, що швидко знайдеть ся чимало справді здатних та охочих до праці людий, які використують сї курси як найменше. Свою практичну діяльність гурток розпочав відчитом »Народність та погляди на її роль в історії« д. Вольдемара. Надалі гурток має дати відчитати члєнів з більш практичних наук українознавства, — як то української історії мови, диалектології, умілости та ин (»Рада«).

— **На будову памятника Шевченкови в Києві** пливуть складки доволі щєдро. Між иншими жертвувало на ту ціль »городєке тов-о кредитове« в Києві 500 рублів а других 500 карб. призначєно на памятник Гоголю

— **Переселєнє з Харківщини.** Як сьвідчать відомости, добуті головною управою землеустройства і хлїборобства, в сїм році мають переселитись з Харківщини 574 господарів, з 3468 душами. На Далєкий Схід переселєє ся 147 господарів, в томєку губернію — 286 і в Азиятєку Росію (стєпні области) 141.

— **Дєльожованє австрійської палати вєльмож.** Президент палати послєд, др. Вайскірхнер, з огляду на недостаток місця в будинку парламенту запроектував, перенєсти з нєго палату вєльмож до якогось иншого будинку. Палата вєльмож противить ся сій думці, доказуючи, що конституційнє сьвідчанє обох палат повинно виявляти ся також виїшно чєрез оєїдок під одним дахом. Впрочєм порозумінє між комісіями обох палат по розділі їх стрі-

чано би перепони. Здає ся отже, що ту справу розв'яжуть в сей спосіб, що близько парламенту скарб закупили кілька домів, збудували їх і поставили на тім місці великий дім, в яким всі клуби партій найдуть для себе вигідне приміщення. Клубовий дім був би побудований з будинком парламенту за допомогою підземного хідника.

— **Панське око.** Одна з африканських газет приносить отсю забавну історію: Один з властителей плянтацій у східній Африці мав одне штучне око. Робітники мурини дуже пильно працювали, коли їх пан на них дивився, але як лише пан відійшов, то мурини дармували. Одного дня плянтатор не кажучи нічого, виняв своє штучне око і поставив на стіл, потім відійшов. На вид сего явища, мурини остовпіли з перестрашу, але працювали далі з первісним запалом аж до вечера. Вночі зробили нараду, що почати з оком плянтатора і жеребом назначили одного з поміж себе, який мав крадьком підійти до стола і прикрити панське око. Другого дня плянтатор застав своє око прикрите фезом і так кожного дня, як лише плянтатор відійшов, оден з муринів обережно і з тривогою підкрадався до стола і кидав фез на око. Побувши ся тим чином око свого пана, мурини дармували.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Сала «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торговля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

В неділю дня 8. марця „Маруся Богуславка“ історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Віторок дня 10. марця „Ревізор з Петербурга“ комедія в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст“ опера в 5 діях а 6 відслонках К. Гунда.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** відіграє завтрашньої неділі о 7. год. вечер: „Чорноморці“ оперету в 3 діях Кухаренка, музика Лисенка.

— **Від виділу Товариства музичного ім. Лисенка.** Виділ нашого товариства порішив на останнім своїм засіданню, устроювати далі, введені бл. п. покійним Анатолем Вахнянином щомісячні концертні продукції своїх елевів. Для того запрошуємо отсім всіх знатоків і любителів музики на день 8. марця (неділя) до „Народного Дому“, де в наших власних просторах комнахах відбуде ся концерт з отсею програмою:

1. L. Schytte: Legende, відіграє Марія Левицка (класа пр. Ясеницької). 2. Charl. Dancal: дуєт на 2 скрипки; скрипка 1: О. Федаківна, скрипка 2: Придаткевич (класа пр. Ганкевичової). 3) Grieg: Scherzo e moll, відіграє Софія Левицка (кл. пр. Кривацької). 4. Ch. de Beriot: Air Variée op. 1, дуєт на скрипку і фортеп'яно; скрипка: Придаткевич, фортеп'яно: Давидовський. 5. Mozart: Вар'яції G dur, відіграє Ір. Селезівка (кл. пр. Криницької). 6. Чайковський: Баркаролля, тріо на скрипку, чельо і фортеп'яно; скрипка: О. Барвінський (кл. пр. Ганкевичової), чельо: Пасічинський, фортеп'яно: С. Левицка. 7. Grieg: Sonate e moll: a) Allegro moderato, e) Alla Menuetto — відіграє Оксана Озаркевичівна (кл. пр. Криницької). Початок концерту точно о год. 4. по полудні. Вступ вільний.

— **Тарасове свято в Бучачі.** Гімнастичне тов. «Сокол» в Бучачі уряджує в неділю 15. с. м. в комнатах «Бесіди» вечерок в честь Тараса Шевченка. Початок о 8. год. вечер.

— **Із перемискої епархії.** Канонічну інституцію одержали оо.: Петро Єсип на Бенькову Вишню, Ант. Менциньський на Торки (дек. сокальського), Лев Саламон на Камірку лісву, Лев Стеців на Літиню, Мир. Лазорішак на Осердів, Теоф. Клиш на Волковню, Іван Дуцько на Малнівську Волю, Юл. Яремкевич на Розджалів і Пав. Гаранджа на Токарню. — Завідателями поставлені оо.: Мих. Посікира в Честинях, Іван Гамерський в Рябім, Дим. Лах

в Конюшках королів., Мих. Дацьків в Скля. Йосиф Кошель в Белзі, Теод. Кусайла в Новосільцях-Гнівош і Юл. Пристап в Честині, — Самостійне сотрудицтво в Межиброді дістав о Евст. Михальчук, а приватне сотрудицтво в Беньковій Вишні о. Стефан Вітик. — Правительство продовжило платню з релігійного фонду на дальший оден рік для сотрудників в Верхраті, Валяві, Макиши, Стараві і Бортятині. — Презенти дістали оо.: Петро Яросевич на Звертів, Павло Стукіч на Торчиничі, Петро Кузик на Буців і Вас. Крайчик на Цеперів.

Телеграми

з дня 7. марця.

Загреб. В Новім Граді по виборах посла прийшло до биятки між виборцями, що аж жандармерія мусіла робити порядок. Селяни, яких кандидат перейшов, побили Старцевичан колами.

Відень. W. Allg. Ztg доносить, що заходь Сербії о утворенє синдикату для будови велізниць Дунай-Адріатик не повели ся, бо та велізниця не має виглядів на оплачуванє ся.

Атини. Вчера посвячено в торжественний спосіб новий будинок австрійського інститута археологічного в присутности короля, наслідника престоло і міністра просвіти.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Синетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 6. с. м.: о. Ганицький Володимир, Прус; Чубатий Володимир, Дрогобич; Сохан Михайло, Новосілки; о. Чумак Петро, Озерянка; Сінгалевиць Яків, Романів; Калитовська Марія, Ряшів; др. Лагодіньський Никола, Делятин; Скварко Захар, Мостиска; Тимко Кордівка, Вербів; Іван Кивелюк, Копичинці; Козій Ольга і Степа Жегестів; Цвєтковський Михайло, Львів; Гаасівна Евстахія, Бродки; др. Найман Вільгельм, Підгайці; Вацлав Арльт, Хшанів; Кароль Воевода, Ягольниця.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчаснійше можна набутти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведєне

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Синетуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вписки ритовані і ляпі, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (15—?)

Замовлєня на

Жасіне ярин, цвєтітів і наші

в найславнійшій фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Софія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в овльомбованих торбочках.

Цінник ошатно і дагом.

З поважанєм

Софія Голубінкова

Краків, Зелена 28.

(6—16).

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купувє і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі, не числячи ніякої провізії.

Працюйте і шадіть!

Товариство взаємного кредиту

„Джїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джїстрі“.

З зисків уділив „Джїстер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'є, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуєриях.

(21—24)

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 кр.
 за рік . . . 10 кр.
 за чверть року . . . 5 кр.
 за місяць . . . 1-70 кр.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Кожне число по 10 сот.

РУСЛАНА

Держави ми оти і думи на вершок, а на волі ми молоді і віра не волями,
 до рука ми серце і віра руска. — З Руслава псалми М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херун-
 цини). Експедиция місцеві
 в Агенції Соколовського з
 пасажі Гавриана.

Рукописи звертає силля
 на попереднє застереження —

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення значайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надслани» 40 с.
 від стрічки. Подяки і по-
 дяки донесення по 30 с.
 від стрічки.

Вибори до галицького сейму в світлі дневникарським.

(Дальше).

Наші москвичі мають озивидно не-
 чисте сумління що до «сделкі» з «Радю
 Народновою», коли аж відомий добре ві-
 денський дописувач «Галичаніна» вна-
 жав потрібним поспішити «русько-народ-
 ной партії» з апологією. Він запер-
 няє,

„что формальной(!) сделки русско-
 народной партии с польским обще-
 ством совсем не было нужно, но что в
 польско-русских (не польско-украино-
 фильских) отношениях замечается не-
 действительности и который по-
 ворот к лучшему, создаю-
 щийся на почве возникшего по русской
 и польской сторонам внутреннего убь-
 ждения относительно необходимости
 примирения обеих народно-
 стей в Галичинѣ. Ходъ и исходъ сей-
 мовыхъ выборовъ являются проблескомъ
 искреннего стремления к такому прими-
 рению“.

Отже хоч не прямо, але посередно
 признає він, що такий «поворотъ къ
 лучшему», себ то порозуміння між москви-
 чами а Радю Народновою, котрою кер-
 мує п. Ценьский, відбуло ся. А поклада-
 ючи на се дальші надії і вигляди мос-
 квичів, витичує дописувач «Галичані-
 на» мету дальших їх змагань ось як:

«Отношения в галицкомъ сеймѣ
 вследствие новыхъ выборовъ значительно
 изменились, но господство польского кон-
 сервативнаго большинства является обез-
 печеннымъ. Образование сеймового „Рус-
 ского клуба“ слѣдуетъ приветствовать
 съ отраднымъ чувствомъ. Можно надѣ-
 яться, что изъ среды его будетъ избранъ
 членъ краевого съѣзда. Относительно
 кандидатуры со стороны русско-народной
 партии на это достоинство не можетъ
 быть ни малѣйшаго разногласія. Канди-
 датомъ нашей партии можетъ быть толь-
 ко д-ръ Ганчаковский, котораго кандида-
 тура выдвигалась и прежней сеймовой
 сесіи и, такъ сказать, не перестала въ
 данномъ случаѣ составлять point d'hon-
 neur партии. В виду того о другой канди-
 датурі со стороны русско-народной пар-
 тии и рѣчи быть не можетъ».

(Значить, нехай п. Криницький, котро-
 го знов дехто инший з Поляків і москви-
 чів висував ще перед виборами і підчас
 акції виборчої кандидатом на члена ви-
 ділу кр., не влазить в дорогу дру Ган-
 чаковскому!)

Що таке порозуміння між теперішні-
 ми керманічами польської політики в Га-
 личині а нашими москвичами переведено
 і то з обчисленням на внутрішню політич-

не положене в Росії, се найвиразнійше
 стверджує віденський дописувач пє-
 тербурского дневника (давнійшого тиж-
 невника) Kraj, котрий в ч. 39 п. з. «Ru-
 sini między sobą» пише:

„Starorusini przez kilka lat ostatnich nie
 dawali już prawie znaku życia, tak że krzy-
 kliwa grupa «ukraińska» uchodziła za zwy-
 cieżką prawie na całej linii. Ale w ostatnim
 czasie kierownictwo partii staroruskiej objeli
 ludzie młodzi, zdolni i nie ustraszeni, jak dr.
 Markow, dr. Hlibowicki, dr. Dudykiewicz i
 inni, i walka rozpoczęła się na nowo. Wszy-
 stkie wiadomości o krwawych zajściach przy
 wyborach odnoszą się właśnie tylko do tej
 wewnętrznej w obozie ruskim walki. Prezy-
 dent gabinetu, bar. Bek, nagabywany i przez
 jedną i przez drugą stronę, nie może sobie
 dać rady; rząd wszakże zachowuje się biernie
 a jeśli stronnictwa ruskie nawzajem by sobie
 rozbijają, to jest to ich «konstytucyjne» pra-
 wo. Niechajby tylko rząd wystąpił energicz-
 niej i wysłał siłę zbrojną przeciwko awantur-
 nikom, wnet miałby przeciwko sobie i jednych
 i drugich. Bar. Bek, przyjmując posła staroru-
 skiego, d-ra Hlibowickiego, starał się skłonić
 rusinów do zgody. Odpowiedź, jaką otrzymał
 nie wiele daje nadziei. Dr. Hlibowicki przed-
 stawiał mu jasno: my (t. zw. starorusini) nie
 uznajemy żadnych rusinów i żadnych ukraiń-
 ców. Jesteśmy rosyjanami. Zgodzimy się z tam-
 tymi, jeśli także przyznają się do narodowości
 rosyjskiej. Warunek ciężki. Z ust dra Hli-
 bowickiego usłyszał minister jed-
 nak rzecz cenniejszą, mianowi-
 cie przyznanie, że walki z Pola-
 kami niema. Ale tego właśnie wyznania
 prasa niemiecka słyszeć nie chce; wydrukował
 je tylko jeden jedyny dziennik niemiecki, a i
 ten zapewne przez nieuwagę. Dobrze by było
 żeby przyjęła to do wiadomości przynajmniej
 prasa rosyjska“.

Ось вилазить тепер шило з мішка,
 показує ся наглядно, для кого і для чо-
 го переводило ся і переводить ся се по-
 розуміння між галицькими керманічами
 польської політики, а галицькими москви-
 чами.

Отже потверджує також Gazeta Nar-
 odowa, орган керманічів Ради Народнової
 в статі про вислід виборів в Ч. 48. Ви-
 снуваючи з вислуду виборів, як звичайно
 dodatni objaw, że Polacy cieszą się dalej
 zaufaniem ludu (сим звичайно любив ве-
 личати ся в сеймі п. Ценьский і его
 однодумці), впевняє Gaz Narodowa,

„iż ukraińcy tracą wśród ludu ruskiego
 popularność na korzyść partii staroruskiej,
 która nie prowadzi przeciw nam szowinistycz-
 nej walki narodowościowej, ani nie prowadzi
 wywrotowej walki klasowej i z którą współ-
 działanie na polu ekonomicznym i społecznym
 dla dobra obu narodowości, kraj zamieszkują-
 cych, jest możliwe“.

Отже видно добре, куди веде стежка
 в горіх. Крім того висловлює Gaz. Nar.
 радість в інтересі сего нового курсу
 польської політики, що

„Starorusini wchodzą do przyszłego sejmu
 wzmocnieni liczebnie i wzmocnieni intelek-
 tualnie. Będzie ich bowiem 10 (лише 9, бо Вин-
 ничук вступив до укр. клубу), a w tem gro-
 nie jest dwóch adwokatów, trzech sędziów,
 dwóch księży i trzech tylko właścian, gdy
 ukrainofile, którzy ton nadawali w ruskiej po-
 lityce w starym sejmie, już po złączeniu się
 z radykałami będą mieli 11 głosów (з Винни-
 чуким 12), a w tem pięciu z inteligencji, 6
 zaś właścian (тепер 7). Wobec starorusinów
 będą więc mieli dość trudną pozycję“.

Щоби москвичам, а тим самим і Ра-
 ді Народовій та керманічам нового кур-
 су польської політики улегшити справу,
 рада би Gazeta Nar. долати нашим мос-
 квичам авторитету і заангажувати в їх
 користь руский єпископат і тому зазда-
 леді вже висуває питанз, на котре ми
 вже давнійше відповіли:

„Najciekawszem jest jednak pytanie, na
 którą stronę przechyli się episkopat ruski?
 Czy na stronę ukrainofilów, którzy solidaryzu-
 ją się stanowczo(?) i otwarcie(?) z kierunkiem
 socjalistycznym(?) i gdzie niema ani jednego
 z tych księży ruskich, którzy od ludu otrzy-
 mali teraz mandaty? Wszysey ci księża są te-
 raz w stronnictwie staroruskiem — ks. Koł-
 paczkiewicz, i ks. Kornel Senyk, gdyż ani je-
 den z księży-ukraińców nie otrzymał teraz
 mandatul“.

Gaz. Nar. хоче отже такою тактикою,
 змішавши все, що народно-руске (укра-
 їнське) з соціалізмом, а сховавши Дуди-
 кевича, отвертого ісповідника обеди-
 ненія, православія і самодержавія
 за плечі о. Сеника і Колпачкевича,
 представити москвичів яко консерватистів
 і руский єпископат витягнути для декора-
 ції і скріплення становища клубу москви-
 чів, а тим самим і нового курсу польської
 політики в Галичині. Полякам треба те-
 пер в Росії мирити ся з російським пра-
 вительством, з російською думою, щоби
 приєднати собі союзника в боротьбі про-
 ти Німеччини, отже там они мирять ся
 і еднають ся навіть з славянофілами, а
 тут з москвичами. В тім однак змаганю
 забувають, що галицькі москвичі не є ні-
 якою народністю, а лише ренегатами,
 відступниками, котрих виплекали і году-
 ють всякі благодотворительні комітети і об-
 щества. Такими союзниками не дороблять
 ся нічого польські політики, можуть хви-
 лезо лише спиняти і утрудняти розвиток
 укр. рускої ідеї, культурний і національ-
 ний розвиток руского народу в Галичині,
 сплюгавлять ще одну карту своєї історії,
 але духа народного не прибувають. Спиню-
 ваний такою політикою, він проявить ся
 опісля ще з більшою силою і здмухне
 се москвофільське смітє, як в природі ві-
 тер уносить всяку нечисть і очищує во-
 здух.

(Дальше буде.)

Про наради укр. послів

подало „Діло“ в ч. 52 комунікат, котрому присвяtimo окремі замітки в найближшій числі.

«Вчера відбули ся у Львові, в ко-мнатах т-ва «Руска Бесіда», дві наради українських послів — парламентарних і соймових. З обох нарад одержуємо до поміщення слідуєчі комунікати:

«1. Руско український клуб парла-ментарний відбув дня 6. марця с. р. у Львові засіданя, на котре явили ся всі члени клубу з Галичини і Буковини. Предметом нарад була теперішня ситу-ація політична Русинів, а з окрема по-слідні вибори соймові. Клуб сконстату-вав однодушно, що правительство, по-мимо своїх запевнень і виданого в тім напрямі розпоряження намісника Галичи-ни з 20. жовтня 1907. ч. 20.077/Pr., своєї ворожій системи против Русинів не змінило, а іменно вибори соймові пере-вело незаконно і тенденційно, допуска-ючи ся навіть дуже ярких надужить. З причини сего поведеня правительства клуб висказав своє обуреня і порішив відповідно до того свою дальшу такти-ку. Президія клубу (голова Романчук і заступник голови Василько) заявила, що віддає свої мандати клубови до ди-спозиції, щоби дати йому тим вільнішу руку що до тактики на будуче. Клуб маючи повне довіре до президії без о-гляду на евентуальність зміни тактики, упросив її до задержаня своїх ман-датів».

«П. На зазив д-ра Олесницького яко голови руского клубу в попереднім соймі, українсько-руські соймові послы зі-брали ся дня 6. марця с. р. у Львові на нараду, яка відбула ся під проводом д-ра Олесницького. Зібрані послы укон-ституовали ся як соймовий клуб під на-звою «українсько-руський клуб». До клю-бу зголосило своє приступленя 12 членів (д-р. Е. Олесницький, д-р. К. Левицкий, д-р. І. Макух, З. Скварко, М. Содомора, д-р. І. Куровець, П. Думка, І. Кивелюк, І. Сандуляк, Л. Винничук, Т. Старух і А. Старух). Головою клубу вибрано одно-голосно д-ра Еягена Олесницького, засту-пниками д-ра Костя Левицкого і д-ра Ів. Макуха, секретером п. Захара Скварка. Комісію парламентарну творить ціла президія. Відтак наступив поділ праць соймових поміж продиноких членів».

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Соймові вибори покінчили ся. Вибори до чеського сойму знаменні тим, що там значно занепало молодоче-ске сторонництво, котре перед двома де-сятками літ розпочало таку завзяту бо-ротьбу проти Старочехів. В 1895 р. здо-були молодчехи 88 мандатів соймових, в 1901 зійшли на 68, а тепер на 15 і двох самостійних, так що по висліді ті-снїйших виборів може натягнуть на 40 послів, отже менше як на половину чи-сла, яке мали перед 13 роками. До та-кого вислїду довела їх безнастанна агі-таційна політика, а тепер немогла їх вже подвигнути проголошена в минулім році д-ром Крамаржом позитивна по-літика. Отсе повинні би собі також розмірковувати і наші націонал-демократи.

В галицькім соймі давна сой-мова більшість консервативна змалїла майже о одну третину, так що в новім соймі буде розпоряджати разом з віриль-ними голосами лише половиною послів. Отже якнебудь без консерватистів немо-жлива буде ніяка ухвала, всеж таки до

далекосяглих законів, які вимагають біль-шости двох третин, будуть приневолені глядіти союзників. Яко таких запевнили они собі уже заздалегідь польських лю-довців, в многих справах будуть іти з ними всеполяки і т. зв. демократи, а також клуб москвичів. Огакий склад но-вого сойму додає консерватистам відваги справу виборчої реформи відкладати в довгий ящик. В Gaz. Nar. вже навіть до-раджують її зовсім занехати. Але хочби она і була ухвалена соймом, то вийде вельми кучою.

Б у д ж е т о в а к о м і с і я д е р ж. ради розправляла над бюджетом міністер-ства залізниць, а при сій нагоді міністер Коритовский виступив з важною програмовою річю. Соціаліст Елєнбо-гєн домагав ся на підвишене плат зе-лізничих урядників 20 мільонів корон. Др. Коритовский супротивив ся такому вириваню поодиноких позицій з бюджету і збільшуваня видатків а змен-шуваня доходів без порозуміння з прави-тельством, одвічальним за бюджетову р-вновагу. Бюджет треба уважати цілостію і з того становища оцінювати видатки і доходи. Положеня в бюджетовій комісії вельми заострене. Кожного дня вирива-ють щораз нові і то вельми трудні пи-тання, котрі викликають безмежні розпра-ви, а хоч комісія була скликана по Різ-дві, нема вигляду, щоби упорала ся до 17 го з бюджетом і тому скликане держ. ради відсунено аж до 23. марця. З огля-ду на те, що делегация має бути скли-кана на май (сим разом до Пешту), оста-не держ. радї вельми мало часу для у-хваленя бюджету, так що імовірно знов усе скінчить ся бюджетовою провізорією. Тим способом позбуває ся держ. рада найважнїйшого свого права конституцій-ного. Подібні сумніви підніс міністер Держпата і зазначив, що домаганя підвишеня плат залізн. урядникам зна-чить, переложене залізничною мовою — підвишене тариф. А тимчасом удержаня залізниць останними часами так подоро-жіло, що навіть зростаючий оборот не дає вже чистих зисків і міністерство буде приневолене і без того приступити до реформи тариф, значить, до їх підвишеня.

Заграниця.

П а н с л а в і с т и не перестають ворогувати проти Австрії з нагоди бал-канських залізниць. Они одобрюють ноту російського правительства в справі бал-канських залізниць і бачать в тім позна-ки продуктивної політики російскої на Балкані. «Новое Время» жалує, що Ду-найско-адрийська залізниця визволить ли-ше Сербію зпід австрійського впливу, ко-ли тимчасом Болгария буде зависима від австро-угорської торгівниці. Тимто треба би довести до цлової унії між Сербією а Болгарією, а крім того втягнути Бол-гарию залізницею Варна-Софія Царгород в російско-сербську залізничу сисутму. Крім того думає «Новое Время», що на основі XXV арт. берлінського договору може Австрия будувати лише гостинці, а не залізницї. Славянофільська „Русь“ домагає ся, щоби російська дипломатия заключила договір з Австрією, що залі-зниця в Санджаку може бути відкрита лише рівночасно з Дунайско-адрийскою

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

В третім році мого побуту в духовній се-мінарії пізнав я доперва красоту української поезії і прози. Виключну заслугу в тім мав

Данило Таячків. З его рук я дістав по біль-шій часті лише переписані поеми Тараса Шев-ченка, історичні думи Максимовича і друко-вані повісти Основяненка. Шевченко, Макси-мович і Основяненко зробили рішучий пролом чи переворот в поглядах наших на літературу руську. Твори їх ходили з рук до рук, пере-писувались, твердили ся на память. Не було майже питомця (з виїмкою хіба деяких духо-во зовсім анемічних), який би не мав пере-писаних поем Шевченкових. З другого боку ми почули, що на Буковині явив ся поет но-вий Юрій Федькович. А дізнали ся ми про него з улетної брошюрки «Слово на «Слово», яку хтось (мабуть Кобилянський пізнійший лікар) порозкидав по семінарії. У тій бро-шюрці стояло, що мова «Слова» (Дідицкого) се мертвещина, а Федькович пише живим сло-вом. Відтак дійшли до нас секретні вісти від Ксенофонта Климовича, який був вже в тім часі в редакції «Слова», що Богдан Дідицкий одержує з Москви гроші (рублі), щоби звільна через «Слово» завести нас в Московщину. Виразді в тім самім часі помер вже Денис Зубрицкий (ми питомці співали на его похо-ронах), але вже на II році теології я принай-менше став читати Історію его і міг набрати пересвідчення, що московщина не те саме, що наша рідна мова, що мова Основяненка та Шевченка. Хто зорудував відтак цілу справу — не знаю. Але се знаю, що ми зрозуміли дуже докладно, що Дідицкий (хоч в козацькій шапці на портреті) носить ся в утаєною тен-денцією, повести галицьку Русь в табір мо-сковський. Досить, що небагом появило ся вже перше число літературної газети «Вечерниці» під редакцією Федора Зарєвича як-раз з про-грамою, щоби наша галицька література розви-вала ся лише в чисто народнім наорямі. Хто зорудував видавництво «Вечерниць» — сего ми не знали, як кажу, але видавництво се привитали ми з одушевленем. Нам донесено відтак, що Дідицкий діставши поезії Федько-вича в манускрипті, переробив їх на свій лад і перероблені видав відтак друком. А ріжвили ся поезії Федьковича мимо перерібки дуже від «Буй Тура Всеволода», якого видав Діди-кий вже рік тому назад і від «Співака з Під-ліся» Лісикевича (також видавництво Діди-цкого).

Біля редакції «Вечерниць» згорнули ся в тім часі всі ті, що намірили свій рідний я-зик виплекати на язык літературний без при-мішки московщини, яку Дідицкий звільна у-плітав у своє «Слово», будто «чистив» нашу мову від польонїзмів. При редакції трудили ся крім Зарєвича Володимир Шашкевич, Ев-стах Левицкий, Данило Таячків, пізнійше молодий Могильницький та Лопатинський. Но, і мене зібрала вже охота, дещо написати і я написав тоді критику на поемат Лісикевича, на «Співака з Підліся» (1862).

Щоби ближше познакомити ся з літе-ратурою українською (Дідицкий містив в своїм «Слові» від часу до часу поезії Куліша та Кониського і розправку Костомарова «Дві на-родності») рішив наш кружок семінарицьких народовців спровадити більше українських видавництв, які появляли ся тоді в Петер-бурзі заходом Куліша Паяталаймона, Костома-рова, Білозерского і др. Ми зложили свої лепти на руки купця львівського, Михайла Димета і небагом одержали кількадесят книжок і книжочок, які уміщено в моїм куфрі і над котрим я умістив напис: „Смерть кацапам“. В семінарії (хоч не в цілій, індиферентів було ту дуже багато) почало ся нове жаття. Ми сейчас взяли ся за читаня присланих кни-жок, а відтак: за позитивну роботу, бо стану-ли до написаня німецько-руського Словаря. Відеректор Ільницький призволив на сю роботу. За словар взялись: Данило Таячків, Пар-тицкий Омелян, Пашкевич (пізнійший гімн. професор), Величковский, Іос. Савчинський, Петро Товарницький, Кирило Яворский та і я смиренний раб. Робота шла досить пияво, але йшла при помочи і других товаришів-питомців, яких ми о те і се питали. Ману-скрипт наш передали ми відтак совітникови судейскому (пізнійшому віцемаршалкови сой-

му) Юліянови Лаврівському, з якого рук одержали 100 зл. яко премію від василянна Коссака.

(Дальше буде)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.)

Наперед позволю собі спитати п. М. Л.—ого, які то він знає «наукові підстави» до того, щоби молоді люди висше 15 літ могли читати таку «Хибу» і «Дору» з користю для себе? Та й взагалі, яку користь можуть віднести з читання таких творів навіть і старші читачі? Врештеш естетичного певно там ніхто не найде: характеру людського така лектура не ублагороднить. Ага, збільшить засіб знання; дасть пізнати життя таким, як оно в дійсності є. Може! (хотай о тім много дало би ся сказати). Однак много, дуже много такий приріст знання суспільність коштує. Бо не вільно нам замикає очі на факт, досвідом стверджений, що хто раз засмакує в того рода лектурі, той тратить охоту до здобування відомостей потрібніших і корисніших, тратить енергію і охоту до поважної праці, а навіть часто стає до неї зовсім неспосібним.

А коли ходять о молодіж в віці 15 до 20 літ, то дати їй в руки книжку подібну до «Дори» або «Хиби» — є по просту злочином, дарма, що дало ся їй якісь там уроєні «наукові підстави». Бо що в силі утеречи такого молодця від рижних уяв, подражнень і потягів, яких в тім віці природно при такій лектурі набуває ся? Проте нема ніякої запоруки, що така книжка ушанує молодечу невинність; противно, можна і треба все бояти ся під тим зглядом катастрофи. А що оно значить — утрата невинності в тім віці, то спитайте панове, о те досвідчених лікарів і совісних педагогів. Они вам пояснять, що се значить — зруйноване чоловіка під зглядом фізичним, інтелектуальним і моральним — або иншими словами — моральний морд.

Сам п. М. Л.—ий нарікає на те — (отже уважає се певно недобрим і шкідливим), що діти таких відомостей «вчать ся від прислуги, на улиці, від навчених такимиз способами товаришів чи товаришок, від брукових романів»... Певно, що се річ сумна і є на що жалувати ся. Але нехай нам шан. автор пояснить, в чім оно ліпше вивчити ся всього того з «Хиби» — і «Дори», — ніж з тамтих обскурних жерел. Годжу ся з п. М. Л.—им цілком в тім, що «справа виховання молодих поколінь — се дуже важне і болюче питанє і не перечу також, що молодим людям (дітям і підростаючій молодіж) треба дати в своїм часі і відповідним способом такі відомости, котрі обезпечили би їх перед зінсугем, хотай по моїй думці відомости такі инакше мусять виглядати, як се у являє собі автор. Однак цілком перечу, що таких відомостей достарчать молодцези „твори в роді названих проф. д-ром Копачем“, — або що взагалі „Л. Н. Вістник“ потрапить се зробити в спосіб відповідний. Се є задача виключно виховавців. Они одні, о скільки зуміли позискати собі довіре молодих душ — потраплять дібрати відповідну хвилю і належний спосіб. — І зло не в тім лежить, що родичі не дозволяють дорослій діячності — (або і хлопцези) читати творів неморальних, тільки в тім, що мало займають ся справою виховання своїх дітей, за мало старають ся охороняти їх від небажаних впливів і взагалі цілу справу

виховання трактують досить поверховно. (Річ ясна, що висказ сей не може вносити ся до загалу родичів).

(Дальше буде)

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Порфірія свт.; римо-кат.: 40 мучен. — В середу: руско-кат.: Прокопія Ісп.; римо-кат.: Конст. В. † *Суг.*

— **Крути-верти!** На наші замітки з нагоди соймових виборів «Діло» намагав ся нас учити логіки, котрої якраз у него так мало. Не дивуємо ся сему ані трохи, бо ті вирізки з «Діла», «Гром. Голосу» і «Землі і Волі», які ми зібрали з нац.-демократичної і радикально-соціалістичної ниви, були тим зеркалом, в яке ми приневолити глянути редакторів «Діла» і се довело їх до такого роздратованя. З того всего легко викручувати ся фразами і глузванем, але чому «Діло» не відповіло позитивно на наші замітки, про вислід деяких виборів, про пропаговане ним роками політики консолідаційної з «Старорусинами», котрі ему вирости тепер понад голову ітд. Такими фразами як «збанкотований політик», потрапить воювати і недоук-школяр, а вжеж і само «Діло» перепечатувало статі того збанкотованого політика, але тоді, як они перейшли через *Konserv. Korrespondenz* а відтак пражську *Union*. Незнало бідненьке, що автором статі сей опльовуваний ним збанкотований політик! Інші замітки викравує «Діло» ножичками з „Руслана“ і подає яко свої (ч. пр. недавно про Дашкевича) не зазначивши, що вирізало з „Руслана“. Як се називає ся таке поступованє, на се є вислів в кодексі.

— **Анкета в справі уздоровлення краєвих фінансів** розпочала ся в суботу у Відні під проводом міністра скарбу д-ра Коритовського, який отворив наради. В своїй бесіді мін. Коритовский признав, що краям належить ся поміч зі сторони держави, але можна буде се зробити тоді, коли державний скарб дістане нові жерела доходів. За таке жерело уважає бесідник підвищенє податку від горівки. Поміч держави для країв ділить мін. Коритовский на три групи: 1) переказанє державних податків на край; 2) обняте задач адміністрації країв державою; 3) покритє державою частини коштів поодиноких адміністраційних галузей. По промові міністра забирали слово поодинокі знатоки. Перший говорив пос. до чеського сойму др. Еппінгер. Він заявив ся за увільненєм особисто-доходового податку від краєвих додатків та за покриванєм державою части платні учителів. Др. Герольд був за признаєм краям податку спадкового, переносних належитостей та податків від продукції вугля, мінеральних жерел, водних сил ітн. Бар. Седльницький зі Шлеска радить просити палату вельмож, аби відкинула ухвалений палатою послів закон про зняженє податку від цукру, бо тим чином держава зискала би 28 міль. корон, які можна би переказати краям. Знатор з Буковини проф. Волчинський заявляє, що в разі підвищеня податку від горівки, дохід повинен бути розділений поміж край відповідно до консумції горівки, бо саме найбільшій край зуживають найбільше горівки. На тім перервано наради до понеділка.

— **Українсько-англійська семінарія учительська в Брендоні, Ман.** Отворене руско-англійської учительської семінарії в місті Брендоні, в Канаді, з початком сего року треба уважати важним моментом нашого народного і культурно-просвітнього життя в Канаді. Українсько-русский елемент починає набирати щораз більше ваги в загально народнім, суспільнім і політичнім життю західної Канади. Щоби оправдати се твердженє подамо число населеня

поодиноких західно-канадійских провінцій Альберти, Саскачевану і Манітоби, в котрих наші переселенці з Галичини і Буковини поселили ся і тепер дальше поселяють ся. І так після конскрипції з 1907 р. населенє Альберти виносило 185.412 з того 30 тисяч Русинів, Саскачеван 257.763 з того 35 тисяч Русинів, Манітоба 365.688 з 35.500 Рус. Іміграція до Зах. Канади за послідних 2 роки до тепер буде виносити приблизно 9 до 10 тисяч. Включаючи наших робітників і горетку поселенців в провінції Бритіш Колумбія, Онтеріо і в других провінціях Канади, можна певно і сьміло означити число Русинів на 120 тисяч. Зважаючи дальше, що понад 100 тисяч наших поселенців в Західній Канаді має всякі горожанські права як і инший горожанин конституційної Канади мусимо тимсамим признати українському елементови в сій часті Канади дуже важну політичну і суспільну ролю. Нарід наш в Зах. Канаді, сам вже починає поступовно проявляти свою силу і своє значінє. Вистане навести 50 публичних шкіл в провінції Манітоба з руским язиком викладним побіч англійського. Так само в провінції Саскачеван в кількох школах по наших колоніях уділяють науку нашим дітям в рідній мові. Так само і Русини провінції Альберта приступають тепер до організації своїх шкіл і оглядають ся за своїми учителями. Усі бажають, щоби їх діти крім знання конечної для них англійської мови не забували і про свою рідну. Школою завідує принципал Мг. J. T. Cressey, однак правдивою душею і дійсним покровителем семінарії є Українець д. Т. Ферлей, бувший організатор «Науч. Тов. ім. Шевченка» у Вінніперу. Він уділює науки української мови і літератури і воює в молодих питомців наші народні ідеали. Курс науки має тревати три роки і обнимає загальні відомости з всесвітньої історії, математики, книговодства, англійської і канадійської літератури і історії. Кождий зі студентів підписує контракт на 200 доларів річно, котрі гроші зобовязує ся сплачувати місячними ратами по скінченю семінарії будучи учителем. Тепер є в в школі до 30 учеників, а сподіють ся прийняти ще кількох.

— **3 неділі.** У львівській „Соколі“ відіграли вчєра аматори з великим powodженєм оперету „Чорноморці“, грану вже другий раз на тій сцені. Публики зішло ся повна сая. Артистів-аматорів оплескувано по кождім актї а найбільше співаків. Рівночасно відбував ся в салі друкарів при ул. Пекарській вечєрок в честь Шевченка заходом личаківської Читальні „Просьвіти“. Публики було доволі богато. Найкрасшими з точок був виступ хору дітей; єї точки програми вийшли найліпше.

— **Польське людєве сторонництво** відбуло вчєра в Ряшеві зїзд при участі поверх 1.500 відпоручників. По рефератї пос. Стапінського і 3-годинній дискусії ухвалено одностайно, дозволити послам сторонництва вступити до польського кола. Полагоду єї справи полишено послам до державної ради в порозуміню з соймовими послами сторонництва і начальним видїдом людєвого сторонництва. На зїзді вибрано 90 членів начальної ради, якої головою став пос. Ян Стапінський, а заступниками: др. Бернадзковський, Бойко і др. Грек. П. Сколишевський реферував на зїзді справу зверненя зарібкової еміграції з Галичини до Франції ще в сїм році.

— **Зелізнича катастрофа під Чернівцями.** В суботу, 7. с. м. рано лучила ся під Чернівцями зелізнича катастрофа. Тягаровий поїзд, виїхавши з Жучки, наїхав коло Ленківців на поїзд тягаровий, що їхав з Лужан. Десять возів розбитих на тріски, 1 будинок згинув. Подорожні, що їхали до Черновець ранним особовим і поспішним поїздом, мусіли місце катастрофи обходити пішки. — Урядовий комуїкат про сию катастрофу звучить: Недалеко семафору стації Жучка на шляху до Лужан наступило 7. с. м. коло год. 4. рано ударенє вїздаючого тягарового поїзду ч. 381 з поїздом, що шибував на стації. При тім згинув один будинок, а кілька вагонів сильно поторопчених вивало з шин. До усунєня перешкод,

яке наступило коло 12. год. в полудне, рух подорожних відбуватись ме через пересіданє.

— **Реформа матури в середніх школах.** З Відня доносять, що абітурієнти в гімназіях будуть здавати при устнім іспиті зрілості лише отсі предмети: Латину або греку, після того, з чого ліпше підготовані, даліше викладову мову, географію та історію рідну і австро-угорської монархії, та математику. При іспиті зрілості в реальних школах будуть питати одного з язиків, географії та історії (як в гімназіях) і математики та фізики.

— **Зіниця вбитого** В Сизрані в Росії лучила ся така цікава подія: Перед кількома днями убили незнані убийники багатого дідича Насакіна Коли лікарі різали трупа убитого, побачили, що в дуже розширених зіницях на очах мерця відбило ся якесь лице. Тому зараз відфотографували йому очі. Вийшло зовсім ясне обличчє розбійника Сашка Маузера. А его фотографічна картка вже давно була в поліції, де его розшукували. Нічого нікому про се не кажучи, слідчий судия почав шукати розбійника, якого і небагом зловили.

Оповіді.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Саля «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торгівля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представлення від 6. вечером каса театру).

Ві второк дня 10. марця „Ревізор з Петербурга“ комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст“ опера в 5 діях а в відслонях К. Гунда.

Наука, штука і література.

— **„Народне богатство“** часопис є суспільно-економічна. Вістник Союза руских хліборобских спілок на Буковині „Селяньска Каса“. — Ось так називає ся двотижневник, що виходить в Чернівцях (ул. Петровича 2) і коштує річно всего 1 К 60 с. „Народне богатство“ визначає ся дуже багатим і добірним змістом. Приміром 5. ч. з 5. с. м. на 16 сторонах 4 ки містить отсі статі: Від чого зачинати спілкову роботу на селі? Як нам біду побідити? Що то є спілництво збо кооператизм? Сьвято в Сучаві (Ос. Маковей). Проти податкової шруби. Про сінє машинами до сінєя. Оборот молочарської Спілки в Довжнєві в 1907. році. Бог на землі (індійска казка). Всячина. Мужичке слово. Головний Союз хліборобских спілок в Австрії. — З огляду на порушувані теми і незвичайно низьку передилату повинна ся часопись находити ся в кожній читальні.

Телеграми

в дня 9. марця.

Лісбона. Вчєра по полудні відбуло ся прийняте на королівськєм дворі, перше за часу новго короля. Королеви і его матери складано желаня добра.

Париж. Між Европейцями перебуваючими в мароканськєм портовім місті, Магазан, настала тревога. Боять ся нападу Мароканців.

Гібральтар. Росийска ескадра віділила вчєра під командою Ебергарда до Віго.

Біяріц. Король Едвард прибув ту на довший побут.

Петербург. Кружляють чутки в реакційних кругах, що міністер Ізвольскій буде знова іменованій послом в Берліні, а бувший презид. мін. Горемікин послом в Парижі. Міністерство заграничних справ обійме теперішній посол в Римі, б. міністер судівництва гр. Муравєв.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, ресторація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 7. і 8. с. м.: Підгірський Микола з 3 товаришами, Кийданці; Субтельний Михайло, Кийданці; Хоминський Алексей, Борислав; др. Гвоздецкий Теофіль, Лишиця долишна; Герасимович Іван, Рава руска; др. Сеневицкий Теодор, Старий Самбір; о. Василевич Тимотей, Теревовля; Василишин Михайло, Камінка; Чехович Іван, Миколаїв н. Дн.; Левицкий Роман з жєною, Борислав; Микола Петрицкий, Копичинці; Талей Розвода, Дрогобич; Тимотей Старух, Слобода золота; Феликс Мвїх, Болшівці; Герман Віксель, Борислав; Іван Макаровский, Стрий; Дамян Липципак, Теревовля; Еміль Шоміна, Скалат; Лев Попер, Старий Самбір; Казимир Яворчиковский, Сянок; Василь Фирман, Камінка струмілова, Олекса Іванчук, Львів; Микола Клямко, Бутини; Григорій Муриняк, Городок; о. Йосиф Білвицький, Сквятич; др. Андроник Могилянський, Снятин; Михайло Мох, Бережани; А. Кібіц, Серньки дол.; Іван Карас, Бучач; о. Вол. Сабат, Синевідско; Евгєнія Ганкевич, Дерєнівка.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечєр представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечєром. Шо пятницї High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжя і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а к ристь для погорівших велика.

Шноди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі сєлєни з поміж членів. Дотєпер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сїм і пів мільона корон.

Зиск по скінченї роцї звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечєні члєни по 10 сот. за кождо корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліс „Дністра“ при удїлюваню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні ціли.

Пояснєня до обезпечєнь удїляє Дирекція або агєнти

Агєнції „Дністра“ находять ся в кожнім місті і в многих сєлах; там, де єще не робить инший агєнт „Дністра“, можуть письменні сєлєни старати ся о удїленє агєнції. До тепєр дістали агєнти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	550.110 —
„ на звороти	16.110 —
„ на ріжницю курсів	29.866 35
„ резерви спеціальної	31.040 73
„ ємерит. урядників	185.810 21
инші фонди заосмотрєня	25.000 —

Сєлєни! асєкуруйтє ся від шкід огневих!

при закупні товарів просимо покла

кувати ся на анонси нашої часописи!

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихїм травлєню, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсєвїжующє і оживляющє средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всїх апіках і дрогуєриях.

(12—12)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк

Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папєри вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєній касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключєм, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши заряджєня. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Бракова	7:20	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіля	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рава рускої	7:10	12:40	4:10	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:41+	4:50	11:20
Брухович	10:05+	—	3:21	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Бракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:41
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:11
Любіля	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:45	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поєїзди печатані товєстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означєні + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що дєнь буквою Л

Передплата

«РУСЛАНА» виноситься:
в Австрії:
за чл. рік . . . 20 кор.
п. пів року . . . 10 кор.
ч. чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
п. пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Посилання число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очі і думку ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових исальміх М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. I. п. Дембровського (Хорун-
жний). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесени по 30 сот.
від стрічки.

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарським.

(Дальше).

Зведені нами разом ниточки політич-
ні з «Галічаніна» (віденська допис),
петербурского Край-у і Gazet-и Narodow-
oї в попереднім числі «Руслана» ведуть нас
до клубка, з котрого снує ся тепер но-
вий курс польської політики. А хто ще
міг мати деякі сумніви що до сего, той
може ще більше впевнитися на основі
статі у вчорашнім (58 ч.) Gazet-и Nar-
odow-oї п. з. Przeblyski zgody polsko-ru-
skiej. Залицяня «Галічаніна» приймає
Gaz. Nar. і покликає ся крім того на
львівську телеграму N.fr. Presse про роз-
мову посла Глєбовіцького з бар. Беком
(основа її та сама, яку подав віденський
кореспондент Край-у, що ми навели в по-
переднім числі), а крім того на Czernow.
Allg. Ztg., з котрої подає такий уступ:

„Starorusini, o których mówią, iż zbliża-
ją się pokojowo do Polaków, są, zdaje się,
rozsądniejszymi politykami. Liczą się z fakta-
mi i nie prowokują nieprzyjaciela, którego po-
konać nigdy nie zdołają. Cenią raczej małe
sukcesy; sprawili, iż liczba Rusinów w sejmie
wzrosła o połowę dotychczasowej cyfry“.

На останку знаменитий погляд на
вислід руских виборів подав краківський
Ozas, котрий стоїть в тісній звязи з кер-
маничами польської політики. Він впевняє,
що вислід виборів не був несподіванкою
для людей в Галичині:

„U nas, w kraju, nie dziwi mu się z
pewnością nikt, nie wyłączając — in camera
caritatis — samych przywódców ukraińskich.
Wie bowiem dokładnie, co się złożyło na u-
kraińskie klęski i staroruskie tryumfy wybor-
cze. Dwa główne czynniki.

Pierwszy wyłącznie po stronie ruskiej.
Wybrańcy narodu ruskiego, którzy ludziom
przy wyborach obiecywali złote góry i góry
złota, wrócili do kraju z pustymi zupełnie rę-
kami. Na tle tej politycznej nicości wystąpiły
karczemne burdy, których się Ukraińcy do-
puszczali w parlamencie, jeszcze bardziej jas-
krawo i wstrętnie. Zdawało im się, że doko-
nują bohaterstwa, śpiewając chóralnie: Szcze-
ne wmerła, a nie czuli, że w rzeczywistości
śpiewali Wieczna pamięć swojej powadze i
wpływowi nawet na ruskiego chłopca. P Ba-
czyński nie zdawał sobie sprawy, że rzucając
kawałkiem pulpitu przed siebie, trafił w samo
serce klubu ruskiego.

Wszystko to zaś było następstwem nie-
wolniczej zależności Ukraińców od radykałów
z obozu p. Tryłowskiego, zależności, której
ruscy przywódcy zawsze się wypierają, która
im z pewnością ciąży, której pozbyć się cza-
sem mają ochotę, a nigdy odwagi. Ta faktycz-
na solidarność ludzi osobiście nieraz poważ-
nych, jak p. Oleśnicki z żywiołami, u których
granica między politycznym radykalizmem a

zwykłym bandytyzmem najbystrzejszemu u-
chodzi oku, oddziaływała także widocznie na pol-
skich wyborców we wschodniej Galicyi. Po-
szli bez nakazu i nacisku, ale odruchowo za
kandydatami staroruskimi, gdzie własnego nie
mogli przeprowadzić i w kilku okręgach prze-
chylili szalę na ich korzyść. Nie żeby staro-
ruski program polityczny był im sympatycz-
niejszy od młodoruskiego, nie żeby chcieli
zmienić oryentację polskiego społeczeństwa
wobec ruskich waśni domowych — ale po-
 prostu przeciw hajdamaczyźnie! Tak więc Sta-
rorusini w kilku wypadkach zwyciężyli nie
dla, ale mimo swego programu. Und das ha-
ben die Ruthenen mit ihrem Gesange gethan,
jak powiedział pięknie wiedeński organ p.
Wassilki z okazji awantur w Radzie pań-
stwa.

Wynik więc sejmowych wyborów na Ru-
si, tak niezgodny z rezultatami wyborów do
Radz państwa, nie jest mimoto żadną sprzecz-
nością, ale nauką: — jest nieuniknionem na-
stępstwem polityki ukraińskiej w Radzie pań-
stwa.

В тім самім напрямі висловив ся та-
кож Kurjer lwowski, орган львівців. Він
вправді не бере ся розяснювати, які по-
нуки вплинули на сю радикальну пере-
міну партійних сил в руских таборах,
але кінчить отсею многоважною заміт-
кою:

„Одно лише неперечно, що шовіні-
стичні оклики Українців терять відго-
мін серед руского народу, а наколи у-
кraińські шовіністи не змінять своїєї по-
літичної тактики і своїх відносин до По-
ляків, то підмивані з одного боку мос-
квофілами, з другого радикалами, Укра-
їнці (властиво націонал-демократи — Ред.
Русл.) можуть зовсім щезнути з політич-
ної арени“.

Ми вже при иншій нагоді вказували
на Молодочехів, котрі агітаційною і об-
струкційною політикою довели до такого
занепаду, що жде їх такий кінець, який
предсказує Kurjer Lw. націонал-демокра-
там і над сим повинні они зріло і по-
важно призадумати ся. Та до сеї справи
вернемо ще при иншій нагоді.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Австрійська делегація збе-
ре ся в четвер 12 го на повне засіданє
а на дневнім порядку є справозда-
нє про нунції угорської де-
легации і третє читанє ухвал.
Сего засідання вижидають з незвичайною
цікавістю, позаяк там мають зложити
взглядно повторити міністри бар. Ерєн-
таль і Шєнайх заяви зложені у
військовій комісії, про які ми недавно пи-

сали, що до речинця слідує ч о і
сє с и і і дати поруку, що підвишенє
плат військових буде ухвалєне в маю
без всяких національних
уступок в користь мадярського війська
та що «військова угода» з Уграми послі-
дує відповідно приречєнню даному Короні
угорським міністерством аж по переведєнню
виборчої реформи. Коли мін. Шєнайх
дасть певну поруку, тоді ухвалєнє спіль-
ного бюджету не буде стрічати ніяких
перепон, инакше бо христ. суспільники
будуть змагати до відрочєня трєтєго
читаня. Так само має там рішати ся
ухвалєна комісією резолюция гр. Штір-
ка що до відповіди на угорську рєнун-
цію в справі підвишеня плат військових
і острійше внесєнє Шрафля, котрий
домагав ся потрібної обміни нунцій а на
останку спільного засідання делегацій.

Буджетова комісія держ.
ради має сегодня голосувати над будже-
том міністерства торгівлі, над котрим
переведєно широку розправу. Міністер
Фідлєр давав вельми основні поясне-
ня в справі почтових урядників і вима-
ганого для них підвишеня плат.

В справі язикового зако-
на для Чєх відбувають ся наради і ні-
мецьких і чєських послів з окрема, а в сїм
тижні має бар. Бєк предложити чєским
політичним керманічам основи сєго за-
кона і вислухати їх поглядів в сїй справі.

Заграниця.

На російську ноту в справі
Адрійско-дунайської залізничі відповіли
Англія, Франція і Італія з
небувалим поспіхом протягом 48 годин,
що будуть сї домагання у султана піддер-
жувати. Австрія і Німєччина
заявили, що не будуть робити перепон.
Однакє тим усім невдоволені панслависти
і намагають ся довести до цєлової
унії між Сєрбією і Болгарією, Руму-
нією і Чорногорією, щоби їх визволити
зпід народо-господарського впливу Ав-
стрії і Німєччини. До сєго мають поко-
ристувати ся славянськими кон-
грєсом, що літом має відбути ся в
Росії і на сєй конгрєс запрошують та-
кож представників Румунії, Греції і У-
горщини.

Побут іспанського коро-
ля в Барцельоні викликав там не-
звичайне зворушенє, а правительство було
змушенє для безпєчности до 1000 жан-
дармів стягнути. «Imparcial» остєрїгає
перед тероризмом, який там панує. Рє-
публиканці і катальонські живла уважа-
ють відвідини австрійської флєоти в Бар-
цельоні визиванєм.

В Марокку, як запєвняють фран-
цускі дневники, відбуває ся справдєння
війня. В півдєннїм Альжирі проявляє
ся великє зворушенє серед Арабів, а на
границях мароканських громадять ся о-
ружні товпи. Можна отже сумнівати ся,
чи при тих обставинах дасть ся упоряд-
кувати француско-іспанську поліцію, як
сє ухвалила Європа в Альджежїрас.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з життя.

(Дальше).

Душею всею народного движення був, як я вже висше замітив, Данило Таячківч. Він горів весь для народного діла. Він позикував adeptів для нашої народної ідеї не лише в семінарії, але і на провінції між гімназійною молодіжю. За его починаю постали по різних гімназіях т. зв. «громади», добре, хоч потайно з'організовані. З шефами тих громад Данило переписував ся безнастанно, просто — засипував їх довгезними письмами, якими кріпив їх духа патріотичного. Дануно був славний організатор і не уставав в тій роботі.

Позаяк: «Вечерниці» видавали ся в рідній мові — хлопській — то за те довело ся нам всім небавом із сторони «Слова» вельми почесне ім'я: „хлопоманів“. Ми знова охрестили партію Словістів епітетом „кацапи“, який епітет їм аж по наші дні полишив ся. Жаль лише, що „Вечерниці“ скоро змарніли. А змарніли они з вини самих же редакторів, що вели дуже гуляще хоч бідне життя. Предплатників мали „Вечерниці“ до 600, побільше молодіж, хоч були і старші віком між ними, як оо. Гливський, Заячківський з Лопанки, Рєвакович, Ст. Качала і багато других. „Вечерниці“ ледви удержали ся через півтора року. По смерті їх видавав Климкович „Мету“ а відтак Горбаль „Ниву“ в формі місячників і 10-дневних брошюр. Потім заангажував ся Заревич до видавництва „Руси“, на яку намістник Годуховский Агенор давав які-то субсидія, а яка упала, позаяк Заревич мимо субвенції не йшов під лад кравовому правительству. По брошюрі Данила Таячківча „Отяте ся або щезайте!“ „Русь перестала гиходити, а органом народівців стала (від 1866) „Правда“ під редакцією Лукашевича, відтак Микити (на ділі Ом. Партицкого учителя гімназії Тернопільської). Від вересня 1868 р. переняв я редакцію, хоч ще Микита підписував якийсь час, і вів її до 1870 року яко тижневник, потім підписували її вже інші люди. Але про се вже розкажу пізнійше. Тут лише замічу, що з „Русею“ ми народівці зовсім не солідаризувались, бо знали докладно її генезу.

Четвертий рік богословія я скінчив в Перемішли. Нас було 12-ох: Білинський Ксавер (що умів розказувати про пригоди інфантеріста Войтовича, який служив під „ойцом Радзеким“ (Радецьким — війск. маршалком в Ніталії), Дуркот (тенор але слабодух), Дуб правий хлопець (помер скоро яко добрий св'ященник), Грабовецький Іосиф (мало образований, якого я умістив під псевдонімом „Дубовеньський“ в повістці „Отець Александер“, парох в Шуткові — Носкевич (славний odpuścić по лат. костелах), Ганчаковский (vulgo „Гандзя“, який мало інтересував ся народною справою), Пашкевич (добра голова, пізн. проф. гімназ.), Петро Товарицький (добра голова, який відтак докторизував ся у Августанів у Відні, але оженив ся і не був через те допущений до послідного ригорозума), Іосиф Мохнацький (молоденький та цікавий питомчик, що інтересував ся образовництвом), Петро Кмицикевич (без матури, слаба голова і індіферент на поли народнім), Хил'як Юліян з Кізарів (з Сандецького), що любив лише тарока грати, індіферент. Може я схарактеризував моїх деяких товаришів за остро, а може і ні, позаяк знаю, що жаден з них відтак на становищі своїм не взяв ся за національну роботу. Одні лишили ся може добрими св'ященниками (хоч не всі). Пашкевич став гімн. професором (філологом) і виховав лише сина патріота. Так можна було покласифікувати і других моїх товаришів з епархії львівської. Один Іосиф Витошинський виплинув на верх — о хороший організатор своєї парохії в Де-

нісові, чим і причинив са дуже до розбудження народного духа в Тернопільщині в градушних літах.

(Дальше буде)

Обов'язок перед краєм.*)

Річ про шкільну мову, про її право для особної народности, вже знято в державній думі. Зняв ту річ навіть сам уряд, подавши законопроект про те, щоби в учительських семінаріях, в Польщі й в Холмщині, заведено, при деяких викладах, польську мову. Законопроект передано в думську комісію народної освіти і комісія його ухвалила. При читанню в думі сього доповіді комісії, завзято виступили проти його — праві депутати, але інші висловляли ся за доклад, — щоби польську мову заведено, — і дума більшістю голосів постановила в другому засіданню розглянути доклад комісії по статях. Не відомо, яка саме доля спостигне той міністерський нарис закону і доклад думської комісії, коли дума розглядатиме його по статях, — може бути внесуть різні „оговорки“, то що; але вже важне й те, що в основі — право особної національної мови в школах для учителів признано в урядовому нарисі закону і ухвалено державною думою.

Були голоси в думі в оборону прав польської мови, — і від депутатів не Польків; між іншими говорив, обстоював те право і депутат Українець, д. Лучицький, посол від г. Київ, „обосновавши“ свою промову й на підставі учених дослідів.

Хтож при тій нагоді зняв річ про якесь право уживання в учительських семінаріях — української мови? Ніхто. — А можна**) було з того поводу зняти і загальне читанне про уживанне української мови, що й вона теж моглаб бути заведена в школах.

Навіть коли йшла річ про заведенне польської мови в семінаріях Холмщини, то й тоді озвав ся, обороняючи становище української людности, — тільки один депутат, правий, єпископ холмський, Евлогій. Він просив, щоби справи про мову в холмських семінаріях не рішали, доки не буде вирішено про долю холмського краю, — як саме буде його поділено: які частки його зостануть ся при польському краю, а які становити муть особну країну, холмську губернію.

Отже, хоть би й з свого особного погляду, а всеж таки єпископ Евлогій спогадав, що в Холмщині єсть і инша людність, опріч польської; лівіж депутати про се й не споминули! — Промовчав про се і наш депутат з Києва... і се дуже дивно, бо се було обов'язком проф. Лучицького допомогти ся теж права й української людности в холмському краю — на введенне української мови в школі.

Та й не тільки з поводу обмірковання холмської шкільної семінарської справи, а й взагалі — на депутатови Лучицькому лежить повинність заняти річ про безперечне право української мови на те, щоби вона уживала ся в школах на Україні. Депутат Лучицький повинен пам'ятати, що обранню його сприяли теж і українські виборці, — вони вважали його своїм, сподівали ся, що в однові-

*) Ми недавно подали голос київської „Ради“ в сій справі про заведенне укр. мови в школі, а сьогодні подаємо голос „Рідного Краю“ із справедливим зовсім домаганем до проф. Лучицького. Якжеж хочемо, щоби нас поважали чужі, коли ми самі про себе не дбаємо!

**) Не тільки можна, але й конечно треба! — Ред. Русл.

дний час він піднімає українську національну справу.

До сеї пори ми сього не чули, але ще сподіваємось почути.

Звісна річ, що не тільки з нагоди часткового законопроекту можнаб здійснити річ про українську мову в школах; — можнаж, зібравши відповідне число голосів, виступити й з самостійною заявою в думі. Ачеї же се не така вже неможлива річ, хочби й 3-ій думі! Грань між правами й лівими — рухома, вона під таким чи иншим натиском та надихом — посуваєть ся, та й сами по собі особні спільки, що неначеб то належали до якогось зовсім сталого напрямку, ворожого поступовій думці, міняють той напрямок. Доказом сьому єсть громадка депутатів волинських: вже нащо депутати-волянники були вславили ся „найправійшими“, а ось несподівано одрізнув ся між ними гурток, що виступив з досить лівим проектом в справі продажу землі. Проект той розгнівив усіх правійших депутатів волинських.

Значить, можлива надія й на деяких ославлених „правих“ депутатів наших. Річ багато залежить від того, чи знаходять ся ретельні привідці. Се знов на ту саму річ сходять наші справи, — чи міцно проймає хоть деяких наших депутатів українська національна думка? Чи не буде й далі так, що лише великоросіянин-єпископ, єдин в інтересі православія, буде брати близько до серця справу нашої людности?!

Мають рацію Поляки та Литвини, коли шанують своїх депутатів, за те, що вони пильнують в думі своєї національної справи, — бажаємо їм успіху в тім, — та бажилиб ми, щоб хоч за їх прикладом прокинулось міцнійше і в українських депутатів національне самопіння та почуте своїх обов'язків проти своєї людности.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Прокіпія Ісп.; римо кат.: Конст. В. † Сух. — В четвер: руско-кат.: Василія Ісп.; римо-кат.: Григорія В.

— Наука пожарництва в середних школах. На внесенє гал. Союза добровільних пожарних сторожий міністерство просвіти заявило, що до плану рухових гор можна би в середних школах ввести пожарні вправи. Ті вправи мусіли ти відбувати ся там, де вправляє ся пожарна сторожа, в огляду на недостаток відповідних прирядів в шкільних інвентарях, а провадив би їх інструктор пожарної сторожи в присутности і при співучасті учителя гімнастики згідно управителя рухових гор. Прихильна тій справі кр. Рада шкільна візвала дирекції всіх галицьких гімназій і реальних шкіл до виявлення свого погляду, чи заведенне пожарних вправ є можливе і до предложення внесення на їх введенне по порозумінню з управляючими чинниками місцевих добровільних сторожий пожарних. Скорше чи пізнійше наука пожарництва мусить бути заведена в школах не лише в середних але і по народних разом з руханкою. Молодіж набравши замішування до пожарництва і познакомлена зі способами рятунку при пожарах, могла би в пізнійшій віці віддати велику прислугу своїм співгромажданам.

— В справі еміграції до Парани в Бразилії. Подав ся до публичної відомости, що до нині вільного перевозу через море з європейських портів до паранських в Бразилії нема. Коли той вільний переїзд буде, не знати. Рівнож не знати, чи руских рільників буде паранське

правительство брати на колонізацію до Парани!—Всі дотичні вісти, що агенти пускають межі руский нарід в Галичині, є неправдиві. Правдою є лиш то, що хто тепер на свій кошт приїде до Парани, той може набути через купно землю і прч. в Парані. Але хто має гроші на переїзд з Галичини до далекої Парани і на купно землі тамошньої, дому і інвентаря живого і мертвого, то той хибави не мав розуму, щоби покидав рідний край руский і їхав в чужі світи на непевну долю. (Всі рускі газети зволіють повторити се оголошене). Від руского Товариства св. Рафаїла у Львові. — *Т. Ревакович.*

— **Лист з Холмщини.** Наші громадяни (з більш-менш освічених), довідавшись з газет, що в думі розбиралося питання про холмську і більську учительські семінарії, дуже захвилювалися, і суперечкам, ріжним балачкам про ту диковинну для нас справу нема кінця. Міркують та розважають себе, але всеж одержувє верх жаданє, аби в сих семінариях вчено не по польски хоч би і «для желающих», а обовязково всіх по українськи. І се останнє було би найсправедливіше, бо польська мова, котра потрібна за для вчителів, що працюють між Поляками, стає цілком зайвою для тих, що живуть серед Українців. Сіж останні вже не раз то тут, то там вимагали вчити їх дітий рідною мовою. Треба ще завважити, що й вища влада відібрала проханє від тутешніх селян о «разрѣшеніи» в школах науку українською мовою. І хоч жаданє громадян не здійснило ся поки що, алеж наша людність не губить надії на щасливіші часи. Як возьмемо собі за критерію також історичні зазати, то й вони говорять за те, що в більській та холмській семінариях повинні слухати рідного кождому з нас слова. Сі семінарії були засновані задля «уніятского» люду, а сей останній як недавно засвідчили навіть «Люблин. Губ. Вѣдом.» і підтверла своєю згодою «Братська Беседа», є не хто другий, як «малороссы». Тільки дехто з москалефільтрующих з еп. Евлогієм на чолі вигадують і ширять нове для нас имя: «серединці», а не «Українці», хоч, правду сказати, сі вигадки, окрім усьмішки, не визнають в громадянах спочутя. Отжеж, коли ми й самі себе почуваємо Українцями і урядові сфери признають се право за нами, то булоб зовсім несправедливо, колиб в інституціях, призначених ще при їх перших кроках роботи задля наших потреб, панував польський дух. Ми не проти того, аби в польських семінариях вчено по польски й по німецьки, бо того вимагають сучасні потреби; але викладанє деяких наук польською мовою в українських семінариях булоб нам цілком незрозуміле. І хоч не раз уряду ставлять у очи єго байдужність до всього поступового, але в сему випадку нема чого нарікати: урядові круги навіть «переборщили», навіязуючи нам те, чого ми і в думці не мали вимагати і що булоб нам тільки на гибель. Опилившись між Сцилією й Харибдою, ми одначе повинні вибрати щось одно, а саме: «геть колонізацію!...» Терпіли більш, потерпімо й далі, поки й над намиж засяє сонце правди.

«З Ради».

А. С.

— **Народніх бібліотек в Харківщині** всього в 1907 році, як повідомляє «Утро», було 390. За оден тільки рік волчанське земство завело аж 41 бібліотек. В 1908 році є думка поводити бібліотеки: в сумській повіті — 22, в харківській — 20 і в купянській — всього разом — 43 бібліотеки.

— **Російська дума й селянство.** З Махнівки, бердичівського повіту доносять: З розпуском перших двох дум деє у наших селян і мова про «державне» житє пропала. Третою державною думою вони вже ані трохи не цікавлять ся, так буцім її й нема, неначе вона і не обходить їх зовсім. Балакаючи з селянцями, ви від них про все почуете: і про дорожнечу на все, і про помести, що ширять ся навкруги, і про грабіжи та крадіжи, а про думу — то коли-не-коли хтось запитає, уже так собі між иншим тільки. А то можна навіть таких здибати, що й не знають навіть, що держав-

на дума засідає тепер. Коли про се їм скажеш, то они аж дивом дивують ся.

— **Американські міліонери** походять із здебільша із дуже незможних родів. Батько Андрю Карнегі був ткачем, що від ранку до пізної ночі виробляв адамашкові тканини, щоб бодай скромно удержати свою родину. Як виявлено самоткальні машини, мусів старий Карнегі емігрувати з Англії до Америки, бо не міг вже удержати ся із ручної роботи. Осьвівши в Alleghane City, працював в одній фабриці бавовни. З часом доробив ся оден із єго синів у тій фабриці міліонів. Батько славного Рокфелера в Англії мав лиш кілька моргів ґрунту. Але що сімя була велика, то сини робили по чужих мастках як парібки й форталі. Славний «мідяний король» Джон Кларк, який має нині 30 тис. дол. денного доходу є сином хліборобским із Пенсільванії. Батько Стратона «короля золота» в Кольоредо був так убогизм, що виробляв в Індіяні човенця а свого найстаршого сина, теперішнього міліярдера віддав на тесельську практику. Звісний дука Вандербільд за молоду продавав по улицях часописи, а відтак служив за парубка. Міліярдер Gould, що записав своїм сином міліярди, був сином так бідного рілника, що не міг ходити до школи і пас безрого. Міліярдер Максін був сином мельника і літом мусів жати, щоб причинитись до удержання сімї. Джорж Westinghouse був сином інженера. Кароль Джон Макий походить з убогої ірландської родини, що задля хліба виємігрувала до Америки. По смерті батька рідня остала на бруку. Батько Гордона Бенета, власителя «New-York-Herald» жив у Бостоні літами в голоді і холоді. Раз найшов він монету, яка спасла єго від голодової смерті. Міліярдер Sage був за молоду парібком а Wannamaker є сином цегляра, що носив на плечах цегли так як єго дід, щоб ратувати жінку й рідню від голодової смерті. На питання, як они доробили ся своїх величезних мастків, годі точно відповісти. Певно, що в гру входила спекуляція й ощадність, але найбільшу вагу мало тут, мабуть таки — сніпє щаете.

— **Катастрофа в Клевеленді** в Америці, де підчас пожегу в школі згинуло близько 200 дітий, спонукала віденьський магістрат, зарядити основну ревізію всіх шкільних будинків у Відні в цілі провіреня, чи они є досить безпечні на випадок пожегу. Наслідком тих оглядин ухвалено переробити в багатьох школах двері так, аби отворяли ся на вні а не до середини. Головною причиною нещастя в Клевеленді були як раз двері, яких не можна було отворити до середини задля натовпу утікаючої дїтвори. Перерізка дверей має наступити на вакації, а тимчасом заряджено, аби до того часу двері в школах стояли весь час науки отворені.

— **Відкопанє гробу Обреновичевої.** Управа фундації ім. св. Спирідіона в Ясах розпорядила, щоби гроби малого кладовища, яке знаходиться на обійстю дому недужих, розкопано а знайдені в них кости перенесено на місце кладовище. Зробило велику несподіванку, коли розкопано гріб Марії Обренович а тіло єї знайдено майже не змінєне. Марія Обренович, з роду Румунка, Катаргі, була одною з більших красавиць свого часу. Она віддала ся була за Єфрема Обреновича, але небагом повдовіла. Із сего подружжя походив Мілян, пізнійший король сербский. Марія Обренович пережила свого мужа ще багато літ і остала була любовницею першого князя Молдави і Волощини (теперішньої Румунії) Александра Кузи. Она померла в 1876. р. в Парижі. Тіло єї там забальзамовано і перевезено до Яс, де похоронено з великою парадом. Лікарі кажуть, що тіло задержало ся длятого так добре, що було добре забальзамованє і що спочивало у вапнястїй землі. Румунське правительство розпорядило, щоби перенесенє тіла відбуло ся з такою парадом, яка належить ся княжам особам.

— **Продаж горівки в 1907 році в Росії** «Т.-Пр. Г.» повідомляє, що в грудні 1907 року по всіх місцевостях європейської та азиатської Ро-

сії, де тільки є казенна монополія, випродано 8,184,238 відер казенної горівки, більше від грудня 1906 р. на 167,792 відра. За весь 1907 рік горівки випродано 86,849,790 відер (більше, ніж 1906, на 1,382,893 відра). За грудень продаж горівки дала казні 66,479,941 карб., (о 1,902,541 карб. більше від грудня 1906 р.). За цілий рік (1907) випродано горівки на 704,996,814 карбованців, — більше, ніж 1906 рік о 11,650,902 карб. Поступ! нема що казати! міра культури певна.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Саля «Сокола»). Початок точно 7½ вечером. Білети продає раніше торговля п. Юзичинського і п. Гервого, а в день представляня від 6. вечером каса театру).

В середу дня 11. марця «Фавст» опера в 5 діях а 6 відслонях К. Гунда.

— **Театр аматорів львівського «Сокола»** відіграє в неділю дня 15 с. м. о 7. год. вечером: «Дай серцю волю — заведе в неволю» драму в 5 діях зі співами і танцями Кропивницького.

— **Філії львів. «Сокола»** зволіють чимскорше прислати виповнені квестионарі з діяльності в 1907 р. і відповіди в справі ношеня топірців та спис відпоручників до Союзу. Таразд! — *Старшина «Сокола» у Львові.*

— **Продовженє звичайних загальних зборів членів «Народної Гостиниці»,** стоваришеня зареєстрованого з огран. порукою у Львові, відбуде ся в четвер дня 19. с. м. о год. 4. по полудни в домі «Рускої Бесіди» ринок ч. 10, перший пов., з отсим порядком денним: 1) Відкритє зборів. 2) Звіт дирекції з діяльності за рік адм. 1907. 3) Звіт і внесенє комісії контрольної. 4) Відчитанє звіту комісії колявдаційної. 5) Зміна статута. 6) Доповняючий вибір двох членів Ради Надзираючої на місце вильсованих і сдного на місце уступившого. 7) Означенє марки презенційної для членів Ради Надзираючої. 8) Внесенє і інтерпеляції членів. Легітимациєю для членів служить їх книжочка віділова. — Білянс за рік адм. 1907 вилужений до перегляду членів в канцелярії стоваришеня, а на жаданє висилає ся поштою. Львів дня 30. січня 1908. — *Ярослав Ільницький, предсїдаель Ради. Теодозий Лежогубский, член Ради.*

Посмертні + оповідки.

— **† Антін Хамец,** бувший довголітний посол до держ. ради і сойму, заступник маршалка кр. помер минулої суботи у Львові, Покійний уроджений 1840 р. в королівстві польськїм був студентом київського університету, де товаришував з проф. Вол. Антоновичем, а по 1863 р. переселив ся до Галичини і був в урядовій службі в намісництві і міністерстві. Він був щирим прихильником культурного-самостійного розвитку укр. руск. народу, визначав ся дуже добрим розумінєм нашої справи і на своїм впливовім становищі у виділі краєвїм вельми пособляв нашим змаганням. Земля єму пером!

— **О. Михайло Грушкевич,** парох в Боянці, жовківського деканата, упокоїв ся дня 5. с. м. по короткій недужї в 61. р. життя а в 30. р. священства. В. є. п.!

Телеграми

з дня 10. марця.

Відень. Вчєра відбула ся конференція спільних міністрів Ерєнтала, Буріяна і Шєнайха, на якій ухвалєно текст нунції, котру мін. Ерєнталь і Шєнайх зложуть на засіданю делегаций. По конференції ген. Шєнайх був у цїсаря на аудієнції.

Будапєшт. Вчєрашнє засіданє палати послів виповнила 4-годинна бесїда Румуна Люкачія проти зміни регуляміну.

Барцельона. Прибула ту австро-угорська ескадра. Король Альфонс огляне ескадру в середу. В чєсть короля відбуде ся на адміральскїм кораблі бенкет.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 10. с. м.: о. Антін Слонський, Михалевичі; о. Володимир Янович, Лука; о. Алексей Хтєй, Беньова; о. Григорій Паньчишин, Гологори; Петро Березинський, Мисцова; о. Михайло Паук, Миколаїв; Ольга Паук, Миколаїв; Микола Титор, Рясів; Теодор Яворський, Манаїв; о. Павло Стукач, Тісна; Йосиф Стадник, Бережани; Альбин Добрянський, Волосянка велика; Фішель Гольденберг, Ляцке; Іван Щуровський, Стинава; Кароліна Жук, Рожанка вижна; Теофіля Шуль, Рожанка вижна.

Запрошехе до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладжене до потреби руских священиків Йосифом Мільницьким, почетним пралатом папским, крилошанином греміяльним Митроп. Канітули, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволенем Всесвіт. і Вседост. Митроп. Ординарият. Дві перші части вийдуть еще в сїм році. Третя в слїдуючїм році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші части стоїть лиш тільки 4 К, хотяй около 33 аркушів печатаних в вел. 8^о обнимати будуть. Оскоре переслане предплати на руки автора під повисшою адресою просить ся веїх сприяючих сему видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

Оголошенє.

Звичайні загальні збори тов. „Міщанський рем.-пром. Союз Кредитовий у Львові“ відбудуть ся дня 30. н. ст. марця 1908 о 6. год. з полудня в власних комнатах товариства Ринок ч. 10. І. поверх (дім „Просвіти“.)

Порядок дневний:

- 1) відчитанє протоколу з попередних загальних зборів;
- 2) звіт управи з діл товариства за рік 1907;
- 3) відчитанє справозданя Краєвого Союзу ревізійного;
- 4) справозданє контрольної комісії і уділенє абсолюторії управі і надзираючій Раді;
- 5) розділ чистих зисків;
- 6) вибір 3 членів до надзираючої Ради і 1. заступника на місце вильосованих;
- 7) внесенє і запити.

Наради загальних зборів відбудуть ся при якій небудь скількості членів по мисли статута § 25.

Від Надзираючої Ради тов. Міщанський рем.-пром Союз кредитовий у Львові стор. зареєстр. з обм. порукою.

Филемон Левизкий
секретар.

Михайло Макович
президент.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупні товарів просимо покикувати ся на анонси нашої часописи!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшїм деннім курсї,
не числячи ніякої провізії.

Працюйте і щазїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члені обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділяв „Джістер“ на публичні добродїїні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Замовленя на

Жасіхе ярих, цвїтів і паші

в найславнійшїй фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насїне в опльомбованих торбочках.

Цінник оулатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова
Краків, Зелена 28.

(7—16).

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:43†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Оповістка.

III Звичайні загальні збори

Повітового Товариства ощаджости і позичок „Праця“ в Бучачи

стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуть ся дня 25. н. ст. марця 1908 в середу в комнатах „Рускої Бесіди“ в Бучачи о год. 9. рано зі слїдуючим порядком дневним:

- 1) Отворенє зборів.
- 2) Справозданє Дирекції з діяльності за р. 1907.
- 3) Справозданє і внесенє комісії ревізійної.
- 4) Розділ чистого зиску за р. 1907.
- 5) Затвердженє 3 членів Дирекції і їх заступників.
- 6) Вибір 5 членів Надзираючої Ради.
- 7) Вибір комісії ревізійної.
- 8) Зміна статута §§. 103 і 122.
- 9) Вільні внесенє членів.

Право участи в загальних зборах мають тільки ті члени, котрі вплатили в цілости оден уділ (§. 103. статута).

Наколиби в означенім повисше часї не явило ся приписанє §. 110. статута число членів, відбудуть ся другі (надзвичайні) загальні збори того самого дня о год. 10. рано з тим самим порядком дневним, котрі вже без огляду на число присутних членів двома третинами відданих голосів правосильно будуть рішати.

Справозданє, замкненє рахунків і білянє за рік 1907. можна що днини переглянути в льокалі Товариства в годинах урядових.

За Надзираючу Раду

Повітового Товариства ощаджости і позичок „Праця“ у Бучачи стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою

о. А. Шарковский
секретар.

Іван Борис
предсідатель.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 23 мар.
 за пів року . . . 10 мар.
 за чверть року . . . 5 мар.
 за місяць . . . 170 мар.

За границю:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Дарувати ми бачимо, а тому ми не можемо не показати, а ви не забудьте,
 що руски ми сидимо і виходимо» — в Русланових ісальних М. Пилипенка.

Виходить у Львові що два
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. понодні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сильне
 попереднє застереження.
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки

Рускі парламентарні послы на роздоріжжю.

(Δ) Вислід соймових виборів і парламентарне положення сучасне приневолити руских послів зібрати ся д. 6. с. м. на спільну нараду, про котру ми подали поки що лише ними оповіщений комунікат, застерігаючи собі на пізніше замітки про сю справу.

Рік уже добігає, як рускі послы в побіднім настрою після перших загальних виборів вийшли до нової держ. ради з великими надіями, що там будуть я зичком в парламентарній вазі і маючи таке важке становище, досягнуть значні успіхи. Таких рожевих надій на надзвичайні успіхи ми не покладали, як деякі нові послы з молодечою буйною уявою, але всеж таки думали, що користуючись зручно союзом з іншими впливовими і могутніми сторонництвами, вспіють рускі послы досягнути найконечніші придбання для поступового розвитку руского народу. Ми вказували на те, що лише в союзі з христ. суспільним сторонництвом, наймогутнішим не лише в парламенті, але й в державі, з тою дійсною нині Reichspartei, зможуть Русьни досягнути якісь позитивні придбання і тим способом здобути собі значне супроти правительства і поважне становище в парламенті. А такий союз був на наш погляд вказаним як раз для того, що до парламентарної більшості вийшло польське коло, отже лише приналежністю до сеї більшості, з підмогою христ. суспільників, полудневих Славян і Чехів можна було приневолити польське коло, щоби не ставало в поперек поладок конечних потреб руского народу*). Се було навіть можливе мимо опозиційного становища руских послів, так само як ще недавно і Чехи зазначували опозиційне становище, хоч в раді Корони мали вже своїх представників д-ра Пацака і Форшта. Отже не значило се: Ідім на шлях податливості і опортунізму, як нам докорювали радикальні часописи, але на шлях реальної політики.

Однак ідучи за окликами і напором молодих і горячих послів, і недосвідчених, молодих але загорілих редакторів, руский клуб покладав свої надії на німецьких вольнодумців і соціал-демократів

*) В переговорах ведених останніми часами з правительством, переконана ся президія рус. клубу, що о опір польського кола розбивало ся здійснене придбання для Русинів.

і станув на становищі критика і агітатора, оглядаючи ся на диванкарські оклики і візвання до найострійшої опозиції. Під напором тих окликів і візвань устроєно в держ. раді дві демонстрації, одну із співом під проводом д-ра Трильовського, а другу з розбиванем пультів під проводом д-ра Бачинського, котрі нанесли рускій справі велику шкоду і підорвали значіне і становище руского клубу, як ми се свого часу вказували. Рускі послы пересвідчили ся, що покладан надії на німецьких вольнодумців, а навіть на соціал-демократів їх вповні завели, що руский клуб опинив ся посеред парламентарних сторонництв відосібненим, як се признав прилюдно в «Ділі» пос. Будзиновский, а хоч президія клубу, вступаючи опісля на дорогу реальної політики, навязала переговори з правительством і центральним і краєвим, однак не досягнула ніяких видимих успіхів як раз задля поступовання клубу, зазначеного концертом і розбиванем пультів. Те, що ми перед кількома місяцями в словили, те, за що на нас нац. демокр. редактори метали болотом, зачисляючи нас троха не до ідіотів! прозиваючи збанкрутованими політиками, признав тепер в повні з іменним підписом пос. д-р. Евген Левицкий, здає ся, ані «барвинчук», ані опортуніст, ані сарвіст і поки що ще не збанкрутований політик — в статі «На поворотній точці» в ч. 51 «Діла». Пишучи про демонстрації парламентарні, звертає він справедливо бачність на се, що лише тоді демонстрація може мати успіх, наколи інші партії парламентарні її зрозуміють, бо інакше ліпше вкисити ся за язик, ніж демонструвати. А при тім признає виразно, що така демонстрація більше пошкодить, чим pomoже — як се стало ся з нашими двома послідніми демонстраційними виступами». (А щож пане Цгельский, чи не мав раций «збанкрутований політик», коли про те так сам висловив ся вже давніше?) Не сумніваємо ся ані на хвилю, що такої самої думки були послы Романчук і Василько, котрі таки більше знають ся на політиці як теперішні редактори «Діла» і «Свободи» а навіть, як давніші редактори Будзиновский, Левицкий, Охримович, або Трильовский, Бачинский і Петрицкий. Сеж нам признавали після перших місяців парламентарної діяльності деякі нові послы, що они інакше уявляли собі держ. раду, бо очевидно у-

являли они собі держ. раду неначеб я-кесь віче в Комарні або в Косові і тому намагали ся приміювати там тактику комарнянську або косівську. От задля того, не згоджуючи ся з такою тактикою, вважаючи її шкідною для успішної діяльності, пп. Романчук і Василько вже не вперший раз, отже й дня 6. с. м. на зїзді послів заявили, що віддають свої мандати до розпорядимости клубови.

Отсе стає наглядним доказом, що в клубі борються ся дві струї, одна струя позитивної, реальної політики парламентарної, друга струя вічевої тактики бундючних демонстрацій.**). Розуміє ся, що при таких обставинах, які не можуть бути тайною ані для правительства, ані для інших парламент. сторонництв (тут головнo визискує се польське коло і московський клуб), становище клубу конєчно ослаблює ся на основі добре відомих правил природи. Окрім того вказує на такі відносини в клубі згадана вже стаття д-ра Е. Левицкого «На поворотній точці», в котрій він справді признає, що дотеперішня тактика клубу (демонстрації) нанесла лише шкоду, але мимо того намагає ся доказати, що

«для нас Русинів з нашими 25 по-слами остає ся отже одинокий спосіб впливати з успіхом на правительство, а се борба проти поладоди конечностей державних при визисканню всіх технічних средств, які дає регулямін. Тільки така борба може принести нам в результаті обильніші плоди — розуміє ся, коли буде при тім зручно ведена, й особливо коли її піддержать також інші опозиційні групи, в борбі за інтересовані».

Але як раз в тім ціла тайна, чи піддержать сю боротьбу «інші опозиційні групи», чи ті групи мимо свого опозиційного становища будуть «в борбі (руского клубу) заінтересовані». Дотеперішній досвід поучив нас наглядно якраз о протинім висліді.

Д-р. Е. Левицкий числить на те, що відповідні теми і питання, кинені в парламент, ділають як динаміт і вказує на язикове питання. Однак як відомо, правительство намагає ся обмежити сю справу виключно до Чех, отже, чилучене сеї справи з вислідом галицьких виборів не доведе до подібної безуспішности, як виточуване університетської бу-чі при австро-угорській угоді, се полиша-

**) Нехай тут ніхто не пускає нам тумана, що і пп. Василько і Романчук солідарно брали участь в тих демонстраціях. Очевидно, як д-р. Трильовский почав співати «Ще не вмерла», то приневолит тамтих стати диригентами, коли Бачинский почав розбивати пульты, то й тамті були приневолені притакувати не з переконання а для солідарности.

ємо самим послам до розваги і порішення. Справедливо вказує др. Е. Левицький, що «для обструкції мусить бути вибраний також відповідний момент», але досвід також поучив, що рускі посли вибрали ся з своїми демонстраціями як раз не в пору і тому они не осягнули успіху а принесли шкоду. А чи тепер буде такий «відповідний момент»? Ми думаємо, що ні, бож теперішня держ. рада бажає працювати, навіть соціалістичний клуб, що стоїть у великій мірі на становищі критика і агітатора, і тому всякі обструкційні змагання доводили до зєднання великих сторонниць проти того і до змагань знапрямі заострення регуляміну. Ми згоджуємо ся з д-ром Е. Левицьким що до погляду, «що і ми можемо числити не на плятонічні, але реальні симпатії лише тоді, коли і оскільки покажемо нашу силу в парламенті. Хочемо, щоб заподіяну нам кривду в краю усунуто або приневолено Поляків до уступок в нашу користь, то мусимо показати в парламенті таку силу, аби ми стали правительству не вигідні та щоби правительство виділо в тім свій інтерес навіть й приборкати децю Поляків, щоб заспокоїти наші домагання».

Одначе силу ту покажемо не обструкційними змаганнями, котрими можна в теперішнім парламентарнім положенню лише відтручувати від себе парлям. сторонництва, а єднаючись з великими сторонництвами до парлям. праці. Так свого часу маленький руский клуб з сімох Русинів, що творили з полудн. Славянами союз 35 членів і належали до парлям. більшості, приневолив тим способом Поляків і правительство телеграфічною дорогою відкрити тернопільську гімназію, що з виступленем сего союзу перестала би єствувати парл. більшість. Треба отже змагати до витворення аналогічного положення, бо дотеперішня тактика, а так само дораджуванє д-ром Е. Левицьким не доведе до корисного висліду. Коли отже рускі посли станули на роздорозжю перед новою сесією держ. ради, нехай добре призадумують ся над тим, котрою дорогою піти, нехай не руководять ся популярними і високопарними та бундючними окликами, а потребами народу, котрий бажає позитивної і реальної роботи а не демонстрацій хочби як ефектовних.

З нагоди 47-их роковин Тарасових.

В кийській «Раді» подає Гр. Сьогобочний цікаві і зовсім справедливі помічення «Про наші національні свята» зачерпнені з власного досвіду, з котрими хочемо познакомити і нашу суспільність в Галичині при нагоді нинішних роковин смерті Кобзаря України-Руси. Одначе до того додамо і наші з власного досвіду зачерпнені помічення. І у нас, в Галичині, спершу народні обходи мали ціху інтелігентску, на них збирала ся головно о-свічена верства суспільности. Але перегодом почали ми, як і на театральні вистави, так і на народні обходи втягати селян і міщан без усякої оплати вступу і се вельми причинило ся до розбудження национ. свідомости. Селяни і міщани так залюбували ся в тих театральних виставах, що почали з підмогою інтелігенції по місточках та по селах устроювати такі

вистави і обходи. Тепер уже по многих селах, по сільських чигальнях съв'язують роковини Тарасові і інші народні обходи, а дешеві видання творів наших письменників (н. пр. Тов. «Просьвіта») доходять і під сільску стріху. Отак би треба і нашим братам на Україні поступати. Товариство «Просьвіта» або й поодинокі гуртки народолюбців можуть улажувати такі обходи і запрошувати селян та міщан, а они небавом так зацікавлять ся і розлюбують ся такими обходами, що будуть громадно до них горнути ся і головно пісня, деклямація та й розумні популярні виклади, причинять ся вельми до розбудження національної свідомости в широких верствах суспільности. А тепер наводимо, що пише д. Сьогобочний.

Про наші національні свята.

Степень участі народних мас в тому чи иншому національному святі свідчить про рівень культури, рівень національної самосвідомости та самоповаги даного народу, се — аксіома. Аксіома те, що коли який народ знає власну історію, знає свою батьківщину в минулому і сучасному, знає й шанує колишніх і сучасних борців за народний добробут й бере участь у публичному шануваню національних творів, що породила рідна земля, то такий народ є, безперечно народ культурний. І що більшу акцію виявляють народні маси у шануваню своїх геніїв з якої будь сфери, забувши на той час партійні ріжницї, тим вище, значить, рівень культури даного народу.

Чиж можемо ми, Українці, похвалити ся участю нашого народу в таких національних святах? На превеликий жаль — ні. Спостерігаючи ті випадки, коли наші народні маси мали нагоду виявити степень культурного рівня, степень національної самоповаги під час всеукраїнських свят, мусимо прийти до дуже сумних і болючих виводів...

Ще усім памятно бучне свято, що справила Україна в 1903 році, підчас відкриття пам'ятника творцеві нашої Енеїди, або ювілейні свята музичної праці Лисенка, письменницької праці Нечуя-Левицького. Усі памятають, що свята ці мали чисто інтелігентський характер і що український демос не брав у них майже ніякої участі. Поминуло з того часу де кілька літ і Україна діждала ся нового національного свята — ювілейного свята блискучого таланта, що дала українська нація в особі артистки Заньковецкої. Свято було бучне й гучне, але було воно, як і свято Котляревського та інших наших національних талантів та творців, теж цілком інтелігентске: голо-су українського демоса знов не було чу-тно, як і на попередніх святах, коли не рахувати одного єдиного сільського представника, і то представника не якоїсь сільської громади, а того невеличкого гуртка на селі, що робить там вистави і який знає особисто Заньковецку. Народ український зоставав ся німим і глухим до усіх тих культурно-національних свят.

(Конець буде).

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Професорами нашими були на IV. році (в сїм студіюм domestікум) др. богословія Никорович (умний чоловік, але дивак) — викладав канонічне право; Прокопович (духовник, завзятий обрядовець), Левицький (vulgo „Буда“ чоловік добрий але національне зеро) і крилошанин Григорій Гинилевич, що учив нас

славістики — щирый патриот, др. теології і канонів. В Перемишлі житя питомців плило свободно. Я познакомив ся небавом з проф. гімназії Михайлом Полянським і від него одержував багато українських видавництв. Був се дуже умний чоловік і щирый патриот. Заходячи в єго хату я мав нагоду пізнати єго образовану жену Іосифу, рівнож патриотку і маленького сина єго Васька (Василя), що яко медик на віденськїм університеті і товариш віденської «Січі» рвав ся до політичної діяльности, а остаточно опинив ся в Сербії. Полянський познакомив мене з поезіями Метлинського, якого він дуже цінив. Перемишль мав вже в сїх літах досить рускої інтелігенції патриотичної: Леонтович Антін, Любовичів родина, Диківський (друкар, що з Гинилевичом видав біблію старого і нового завіта), Маркил Лаврівський (суплент іспитований при гімназії), Баньківський (професор гімназії), о. Турчманович (супл. гім.), Федінський (професор), Мик. Устиянович (професор), Царевич (суплент), Кропивницький (директор нормаль. школи). А в околиці жили патриоти: о. Лукасевич (в Вишатячах), єго брат, парох в війську, Антін Добрянський (парох Валяви), о. Конко, о. Шехович (батько тепер. совітника суду Шеховича), Ба, і Василь Ковальський судія в Перемишлі, і адв. Козловський, крил. Лукашевський, Трулицкий і катехит Юстин Желехівський. До Перемишля не зайшла була ще хитра політика «обрусенія» Богдана Дідицького. Доказом сего факт, що катехит Юстин Желехівський мав в себе на складі всі видавництва українські і продавав їх. А і в книгарни Євєня (Поляка) находили ся українські видавництва. Я сам набув собі у Желехівського видавництва українських за 30 ар. У Євєня купив „Ужинунок бідного поля“. Мене спеціально шанував дуже крил. Гинелевич і стала ся печувана річ, що за єго відомостию я випечатав в „Перемишлянїні“ (календарі в 1863 р.) коротку розвідку (слабоньку) про думку Шевченкову: «Чи не покинуть нам, небого» (до музи) — фонетичною правописю.

В Перемишлі мусів я з наказу шефа нашого Данила Танякевича з'організувати «громаду» з гімназійальних учеників. Організація почала ся сим, що я звів до купи співаків учеників, для яких Маркил Лаврівський (з хорощим баритоновим голосом) уложив українські пісні на чотири мужескі голоси, на основі збірничка „Коціпівського“.

Ми співали в духовній семінарії (в музею), а власти наші мусили се терпіти, позаяк я мав значінє у крил. Гинелевича. В мурах семінарії залунала вперве козацька пісня „Ой Січ мати“, „Ой став пугач на могилі“ і т. д. До семінарії в пості приїхав случайно Щасний Саламон, молодий священник з Турчанських гір і привіз нам багато коломийок з сїх сторін (Дідицький видав їх відтак). В громаді учеників визначав ся тоді Теофіл Скобельський. Він перший став носити ся по народному, а за ним надягнули і дьурі стрій козацький. Директор Кундек (der deutsche Culturträger) мусів помирити ся з національною струєю. Більше лютив ся однакож сим зворотом проф. Фішер. Він секував учеників народовців, хоч без успіху. Германізаційна система клонилась звільна але рішучо в могилу. Могікани германізації мали зійти з поля. Іосифинізм чи Марія Терезіянізм доживав свого віку. По III-ім році теології зробив я першу прогульку в гори з моїм щирим другом Іваном Войтовичом в єго родинні сторони, в Савіцкі гори. Був я тоді в сторонах від Ліська почавши в Торінську, Щавнім, в Мхаві, в Балигороді, геть аж до Довжиці і Кривого і в другу сторону до Команьчи. В сїх сторонах застав я на моє здивованє (іменно в Торінську) руські доми. В Торінську в хаті Ярини говорено по руськи. Так само в Довжиці і в Манастирську (під Ліськом) в хаті п. Яминьського (батька Романа, теперішнього сеньора Ставропілії). Тут пізнав я і місцевий діалект гірський і сквапно нотував деякі гопісмата і оригінальні гірські пісні. В Манастирську зайшов я до старого газди Мурдзи і на приспї у него слухав розказів про «Конфедератів», про

се, як Москалі стояли в Ліську проти конфедератів (барських) та оповідання про Кміта, що сидів на замку своїм в Монастирку (руїни замку я оглядав), бив власні гроші за короля Августу. Август обляг его в замку, але Кміта виніс якийсь селянин в околоті соломи на гору „Грушку“ і спас ему життя. На основі розказів старого Мурдзи, що тямив ще тих конфедератів, я написав в 1863 р. до „Вечерниць“ оповідання під титулом „Три ведолі“. Але не лише я, а всі „громадяне“ молоді стали вже в тих часах збирати народні перекази, пісні та казки, щоби пізнавати мову і звичаї народні. В Кривім, приміром, був я на „котах“. З вечера дав ся почути голос тримбіти. О. Лев Бойтович з Кривого (за Тісною) пояснив мені, що тримбітою дано знак, що хтось в селі помер. Таке і було. Я вибрав ся в село, розкинене по горах і провірив з цікавості правду сих слів. Вечером підійшов я під хату, в якій лежав вмерлець на лаві посеред хати, а на диво, побачив я, що довкола лави посідали парібки і дівчата на вперемінну колесом на землі і били ся пральниками по босих ногах, один другого або другу. В хаті було ве село. Ніхто не плакав. Молодіж „била пральника“ (terminus technicus), зійшовши ся „на коті“

(Дальше буде).

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.*)

Конець — кінців Др. Копач має рацию і то велику рацию, закидаючи редакції „Л. Н. Вістника“, що в своїм журналі дає місце того рода публікаціям. Бо хотий журнал сей не видає ся для дїтвори, то однак може попасти їй в руки і — мати на сумліню зіпсує молодих поколінь. Сказати, що „Л. Н. Вістник“ — не є виданєм „для родин“ — се пуста балаканина — і мені видить ся, що сама редакція не була би дуже рада, як би наші інтелігентні родини его проскрібували. Покликувати ся на інтересність таких творів — також беззміслиця. Бо для кого они інтересні? А схлібляти низьким інстинктам тих читачів, що в такій лектурі находять інтересність — се дійсно негідне поважного журналу. Знаю, що у відповідь прийде ся мені почути: „се чисто міщанська pruderie; так промовляє хиба лиш галицький катехит... або неблаганий приклонник суспільних завдань штуки“... Ну, нехай там і так буде. Я щиро признаю ся, що не можу зрозуміти, для чого штука — хоть і не ставить собі „завдань суспільних“ — не має однак завдань сих узглядняти і для чого повинно ся признати штуці право для своїх власних цілей в данім разі посьвятити навіть інтерес суспільний. Мій розум міщанський диктує мені, що не суспільність штуці, але штука суспільности повинна бути підпорядкована.

Але час нам перейти до дальших „пояснень“ п. М. Л-ого, в яких збиває погляд д-ра Копача, що „Л. Н. Вістник“ не повинен причиняти ся до ширеня анархізму між нашим народом. Квінтесенція его відповіді така: „Вістник“ не ширить анархізму, але тільки містить его статі, в яких анархістичні погляди популяризують ся(!). А інтерес так робити лежить в тім, „що редакція „Л. Н. Вістника“ стоїть на становищі міжпартійнім і не тільки допускає, але вважає навіть у високій мірі бажаним, аби ріжні питання біжучого життя освітлювали ся в тім зі становища ріжних суспільнополітичних поглядів“.

Коли редакція „Л. Н. Вістника“ дій-

сно стоїть на такім „міжпартійнім становищі“, то чомуж не постарає ся о праці освітлюючі анархізм також з иншого становища. Прецінь се обовязок редакції, дбати о виконанє заповідженої програми. А коли редакція сего не зробить і через те в журналі всі публікації трактують річ тільки з одного становища — (що як то фактично дїє ся в „Л. Н. Вістнику“), тогді не має она права називати свій журнал „безпартійнім“.

Вирочім оно в загалі не має змислу покликувати ся на своє безпартійне становище, аби на закид д-ра Копача дати вдоволяючу відповідь. Нехай собі становище „Л. Н. Вістника“ буде, яке хоче, то все таки не є він органом фаховим, де вільно дискутувати навіть питання сумніні; де і автори і читачі є звичайно в дотичних питаннях фаховцями і проте можуть кожду публікацію критично осудити. „Л. Н. Вістник“ повинен радше поставити собі задачу, конкретні і певні з добути науки популяризувати, а питання ще не рішені зіставити органам фаховим. Передовсім так повинен робити з тими питаннями, які тичать ся справи для народу дуже важної, де помилка може мати для загалу сумні наслідки. Бо припустім, що н. пр. анархізм є дійсно для народу шкідливий, або хоть би тільки непрактичний, — то чиж се не є в самім зароді страта часу і енергії — его ідеї і засади популяризувати? А коли такий засів принесе плоди, коли від теорії прийде до практики і потворять ся в народі гуртки анархістів, то чиж не вийде з того нова колода у ніг народу, нова запора для его свобідного розвитку? Ба — можливо, що ся запора буде за велика на сили народу і зготує ему гріб, або нову довголітню неволю. Тоді вже не допоможе толкувати ся, що ось то ми сього не замірили, а працювали в найліпшій вірі і охоті служити народови..

Проте редакція такого журналу як „Л. Н. Вістник“ — добре на те повинна уважати, щоби не допускати до него публікації зі змістом сумнівним і для суспільности небезпечним. Бо за всі шкоди, які евенгуально з занедбаня такої осторожності вийдуть, відповідає морально таяж сама редакція, хоть би не знати як перед тим застерігала ся. Спускати ся на авторів — особливо таких як п. М. Л.-ий — на нічо не здасть ся, бо они не все уміють предвидіти наслідки своєї діяльности.

(Дальше буде)

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Василія Ісп.; римо-кат.: Григорія В. — В п'ятницю: руско-кат.: Касіяна прп.; римо-кат.: Розіяна † Суг.

— Ексц Митрополит Шептицький повернув позавчера з Риму до Львова.

— В честь пам'яті нашого безсмертного кобзаря Тараса Шевченка урядили вчера ученики рускої гімназії у Львові (при ул. Сапіги) два концерти, оден рано о 10. год. виключно для учеників, другий вечером о 6. год. для ширшої публіки. Програми обох концертів були ті самі з тим, що на ранішнім було ще слово вступне, виголошене учен. Дацком. Потім йшли музикально-вокальні продукції. Перше місце належить признати великому хоро-ви учеників під проводом проф. Витошинського. Сей хор має вже свою вироблену славу, а вчера на вечірнім концерті своїм співом

заповнив всіх слухачів. Хор виконав три довші композиції: „Бандурист“ доволі удатну композицію Б. Калини (акад. Калиняка, що минулого року здав матуру), хор прях з оп. „Голандець бурлака“ Вагнера і Д. Січинського „Хор невольників“ з оп. „Роксолана“. Богато труду мусіло коштувати проф. Витошинського так знамените вишколене хорів, що співали без нот з пам'яті і вийшли без похибок. В сольових партіях зазначило ся кілька дуже гарних голосів, а між ними звертав на себе увагу красний голос теноровий учен. Хруща. По кождім виступі хору публіка одушевлена добрим виконанєм приволоювала его оплесками до наддатків. П. Калинякови справлено двічі грімку овацію, викликаючи его на естраду. Неменше зіспіваний був мужеский хор учеників під управою учен. Т. Винницького, що виконав поправно Кишакевича „Де Сян пливе“, і Лисенка „Гамалію“. Музикальна часть програми була заступлена трема точками, що також визивали бурі оплесків. Учен. Калитчук і Придаткевич відіграли скрипковий дует в супроводі фортепяну „Осінна пісня“ Мендельзона і потім сам учен. Калитчук виконав концертно Беріота „Фантазію і балет“ на скрипці з акомп. фортепяну. Сольо фортепянове відіграв учен. І. кл. Давидович Лисенка „Сере-наду“. Як на него, 10-літнього хлопця, гра була дуже добра. З деклямаціями виступили учен. Придаткевич і С. Біляк. Перший віддеклямував поезію Шевченка „Іду, дивлю ся“, а другий Прольог до „Гайдамаків“. Обі деклямації вийшли доволі добре. Всі точки приймала публіка гарячими оплесками. Публіки зібрала ся повна велика саля гімнастична в новім будинку гімназії. На естраді поставлено погрудє Тараса серед зелених цвітів на тлі розвішених килимів, чим піднесено св'яточний настрій обходу. Опускаючи сальо публіка і хори відспівали стоячи народний гимн „Ще не вмерла Україна“.

— Конець ювілею в честь св. Івана Золотоустого. На закінченє св'ятоїванських торжеств відправив оноді Кирило VIII, антиохійський патріарх, в Римі, в костелі св. Августина торжественне архієрейське богослуженє, щоби подякувати Богови за наверненє ся на відрог-кат. Церкви кільканайцяти тисяч православних схизматиків в Сирії і Палестині. Се масове наверненє можна уважати великим успіхом унії Церкви східної з західною, чого бажав горячо папа Лев XIII. Підчас памятих торжеств, що відбули ся минушого місяця в Ватикані, починено деякі зміни в торжестві після вказівок папи Пія X. Сим хотів папа Пій X. звернути увагу св'ята на се, що він високо поважає східний обряд. Відомість про наверненє 12 тисячів схизматиків на відрокатолицкої Церкви в малій Азії зробила в св'яті католиці і в Римі велике враженє.

— Будова церкви в Вифлєємі. Як зачуваємо з провінції, то деякі непокликані люди, а навіть на вид чужосторонні монахи, неправно в імени нашим збирають складки на будову церкви в св. Землі. Щоби остережи перед простими обманцями наших жертводателів, заявляємо, що за позволенєм намісництва і за згодою і припорученєм нашого Митрополита лише підписані виключно мають право збирати по цілім краю складки на будову нашої церкви в Вифлєємі з монастирем Братів-монахів Студитів з Скнилівської Лаври св. Антонія Печерського. Рівночасно заявляємо і осьміляємо ся наших Високодостойних Жертводателів повідомити, що еще до тепер задержалисьмо ся у Львові збиранєм складок на сю ціль і що вже на другий тиждень відїжджаємо на провінцію в цілі збираня складок на згадану ціль і просимо о як найласкавійше поперте і поміч. Рівночасно пригадуємо, що ласкаві жертви на сю ціль можна або на руки Хв. Редакції наших щоденних дневників надсилати, або еще ліпше на адресу: „Настоятельства Студийської Лаври св. Антонія Печер.“ в Скнилові, почта Кульпарків. — О. Петро Курий, гр.-католич. парох Вифлєєму. Брат Іоан схимонах Студийської Лаври (ЧСТС).

— Нові церкви після плянів п. В. Нагірного будуть будувати отсі громади: Викоти, Брош-

нів (деревяна), Надітичі, Черниця, Урич, Дідилів, Полюхів, Суховоля, Веринь, Михайлевиці (деревяна), Струтин коло Золочева, Сторонна, Комарно і Голотори.

— **Історично-військова вистава.** Як довідуємося, відбудеся в часі від цвітіння до червня 1909 у Відні — на пам'ятку 100-літньої річниці перемоги під Асперн 1809 — велика військово-історична вистава під назвою: «Архикнязь Кароль і його часи». Протекторат обняв архикнязь Фридерик, внук архикн. Кароля. Є замір представлення докладного образу розвитку австрійсько-угорської армії від р. 1770 до 1847. При тім узгодити ся не лише цілу армію виставою уніформів, зброї, образів і т. п. а також і особи, котрі в який небудь спосіб брали участь в тій згаданій війні. Перше місце під тим зглядом займе архикнязь Кароль з членами пануючого дому, відтак тогочасні вожди, офіцери і жовніри всіх степенів. Особливу увагу буде ся звертати на предмети щоденного ужитку, як пр. філіжанки, тарілки, коробки, вахлярі і т. п., на яких знаходять ся образи, що відносять ся до тогочасного життя військового. Комітет вислав відозви, в котрих запрошує всі верстви суспільности, щоби взяли участь в проєктованій виставі, присилаючи предмети і рідинні пам'ятки, котрі знаходять ся в їх посіданю. Навіть найдрбніший предмет прийме ся, наколи тільки буде міг вийти в обсяг вистави. На бажанє комітету звертаємо ся до наших читачів з проською щоби до виконання причинили ся своєю співучастию. Всякі запити просить ся адресувати: „k. u. k. Heeresmuseum in Wien X/2“ а там уділять всяких близших пояснень.

— **Цукор подорожжє.** Збори властителей рафінерії цукру у Відні ухвалили підвищити ціну цукру о 75 сот. від метр. сотнара.

Оповідки.

— **Звичайні загальні збори „Товариства для розвою рускої штуки у Львові“** відбудуть ся дня 24. марця (н. ст.) 1908 в салі „Сокола“ (будинок „Дністра, ул. Руска ч. 20) о годині 7. вечером отсим дневним порядком: 1) Відчитанє протоколу з попередних надзвичайних загальних зборів. 2) Звіт дирекції з діяльності Товариства і предложенє рахункового замкнення і білансу за рік 1907. 3) Відчитанє звіту інвентарної комісії і внесенє на діленє дирекції і радї абсолютної. 4) Справа чистого зиску. 5) Доповняючий вибір 4 членів надзираючої ради. 6) Внесенє і запити. Народи загальних зборів відбудуть ся при якій небудь скількості присутніх членів (§ 43. статута). Того самого дня рано о год. 8 відбуде ся в Преображенській церкві поминальне Богослужєнє, яке відправить Всч. о. Николай Галант, голова товариства за упокій померших членів: о. Симеона Ткачунка, о. І. Яворського, Ярослав Коритовського і Василя Кривого, на яке членів Товариства запрошує ся. — Від надзираючої ради Товариства для розвою рускої штуки, створеної зареєстрованого з обмеженою поручкою у Львові — о. Николай Галант, голова. Василь Чума, секретар.

— **Іменования.** Президія галицької крайньої дирекції скарбу іменувала офіціалів рахункових Петра Шихульського, Казим. Брвачку, Вікт. Тарнавського, Казим. Шманьського, Едм. Бредера, Ст. Сонєда, Волод. Вейгара, Ів. Нодько і Казим. Михальського ревідентами рахунковими в IX класі рангі: зальше асистент в рахункових: Йос. Лонцького, Едв. Смалянського, Копр. Гавтто, Ів. Пунчерта, Ант. Гербаньського, Йос. Ричака, Евр. Пернарського, Войт. Муржинського, Волод. Мокрицького, Каміля Фаєра, Дезид. Гасє, Гіярія М'двіда, Рад. Вагнера, Стан. Іванюцького і Людв. Курц-Вейра офіціалами рахунковими в X кл. рангі а рахункових практикантів: Вінк. Гартмана, Оск. Пляскера, Кар. Кондратовича, Бол. Кудельку, Стан. Ганума, Каз. Хмєяка, Ант. Бучковського, Бол. Словицького, Ад. Мартику, Рад. Шалєра, Арт. Гайма, Фед. Шляхєвича, Марк. Лазарського, Мих. Гравта, Кар. Драка, Тад. Сонєда, Стан. Свободу, Едв. Чєха, Ів. Бєспіка і Людв. Вєльцького рахунковими асистентами в XI кл. рангі при галицьких скарбових властях.

— **Жертви на будову львівського „Сокола“** зволіли зложити в часі від 1. січня до кінця лютого с. р. отсі Добродії: Пр. ф. Перфеєкий 5 К, Софія Гай-бергер 5 К (за розірваний цеголок); з цушок вибрано: в „Народній Торговлі“ в Перемишлі 4 К 20 с, у п. Марковського

1 К 94 с, в Базарі Сокольськєм 2 К 60 с і в „Труді“ 2 К 22 с. — Жертводателям засилаємо сердечну подяку і просимо всіх о ласкаве поширанє нас в справі будови власної сокольні. — *Старшина.*

Посмертні поповідки.

— **О. Теофан Величко**, парох в Ричигові, горожанського деканату, упокоїв ся дня 8. с. м. в 31. р. життя а в 6 році священства. В. є. п.!

— **Апольон Андрій Залєський**, квієскований податковий асистент, упокоїв ся дня 3. с. м. в Золочеві в 29. р. життя. В. є. п.!

Телеграми

в дня 11. марця.

Будапешт. У презид. сойму була вчера депутация жєнщин з проською о признанє також жєнщинам участи в загальнім голосованю. Потім була депутация у міністра внутр. справ. Гр. Андраши заявив, що на єго погляд винішні обставини політичні і суспільні не промєвляють за уділенєм жєнщинам виборчого права.

Париж. Генерал д'Амад телеграфує з Марока, що загнав Діграсів в яр і побив їх. Діграси потерпіли великі страти, підчас коли страти францускі є лиш незначні.

Льондон. Президент Франції Фалієр має вїхати в маю до Англії, відвідати короля.

На продаж в дорозі парцеляції 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 ліса трийцятлітнього і 20 сїножатин найлучшої подільської семлі. Інформацій уділяє М. Ллєнфельд, Львів, Сикетуска 64 А. (1—3)

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 10. с. м.: Теофіля Шуль, Рожанка вижна; др. Йосиф Мосєр, Станиславів; Йосиф Роздольский, Львів; Х. Щуровска, Нив; Василь Пахольчик, Жоліня; Олекса Пупкар, Хмєнів; о. Корнєль Лотоцький, Литвинів; Іван Хамєк, Судова Вишня; Ів. н. Палій, Бгданівка; Стефан Сїржант, Богданівка; Йосиф Граховина, Брїн; Ф. Блик, Литвинів; Антін Грапчинський, Радєхів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. Щєдєнь і свєята 2 представлєнє о 4. год по н. д. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High Life представлєнє. Бїлєти вчаснїйше можна купити в контор Пльоца при ул. Кароля Людв. 44 ч.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Запрошежє до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладженє до потреби руских священників Йосифом Мільницьким, почетним прелатом папским, крилошанином греміяльним Митроп. Карітули, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволенєм Всєсвїт. і Всєдєст. Митроп. Ординариату. Дві перші часті вийдуть єще в сїм році. Третя в слїдуючїм році. Щоби так важнє дїло скоро розійшло ся, предплата на дві перші часті стоїть лиш тільки 4 К, хотяй околє 33 аркушів печатаних в вел. 8^о обнимати будуть. О скоре перєсланє предплати на руки автора під повисшою адресою просить ся всіх сорияючих сєму видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означити ся.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потрученя провізії або коштів

всякі купони

вильосовакі вартіські папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. маа 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:45	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїя	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:00	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:00	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:15	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:40+	4:50	9:20
Брухович	10:05+	—	3:20	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:40
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїя	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:40
Любіня	6:00	9:00	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	8:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:45	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєтим друком. — Поїзди їдучі лишє в недїлі і свєята означєні + — в недїлі і свєята від 26/8 до 15/9 буквою Н, — в недїлі і свєята від 1/6 до 31/8 що дєнь буквою Л.

При закупнї товарв просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
 за п. рік . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за п. рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Передплатне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виходить він з того і даєть на світ, а не зовсім милостя і віри не зовсім,
 бо руська на світі і була мила» — В Руслановичах псалтир М. Шапкавичка.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херун-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 напередодні застереження —
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Огодо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні доносення по 30 сот.
 від стрічки

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Заострене в австрійській делегації, викликане опором Мадярів проти підвищення військових плат, злагодило ся і на повнім засіданні дня 12. с. м. будуть справи спокійно поладжені, а тим і закінчена сесія делегацийна. Військова комісія прийняла одностайно внесення гр. Штіртка, котре висловлює жаль задля відомого становища угорської делегації, а бар. Еренталь зложив в комісії заяву і повторить її на повнім засіданні, що правительством скличе нову сесію з кінцем мая, вставити в спільний бюджет 1909 р. потрібну квоту на підвищення військових плат, а також змагати буде до того, щоби і за рік 1908 додатковим кредитом поправити материяльне положення військовости.

Давно сподівана злука польських людовців з польським колом, як ми вже на іншій місці звіщали, довершена, бо зїзд сторонництва людовців в Ряшеві 8. с. м. ухвалив одностайно справу віддати парламентарним послам. Польське коло зискує тим самим на чисельній силі в держ. раді, а людовці мають спромогу контролю над політикою кола. Ся злука дає знов перевагу консервативним живлам, випертим всеполяками від проводу і тому в президії кола послідує предвиджувані вже давніше зміна. N. fr. Presse звіщає зі Львова, що предсідателем кола стане на місце Гломбінського др. Бобжинський, а его заступниками др. Дулемба і Стапінський. Тим способом підготовляється ослаблення всепольського сторонництва, котре найбільш ворожо відносило ся до Русинів і прямо заперечувало наше ест-воване.

Язикові питання в Чехах доводить до незвичайного розятрення. Deutschrad. Korresp. вважає наслідком сего розятрення становище міністра др. Кляйна захитаним, а в Prager Tagblatt соймовий посол Петерс вживає до мобілізації обструкції, щоби зовсім спинити діяльність сойму чеського. Чи др. Е. Левицкий думає в тім таборі глядіти союзників для своїх обструкційних змагань і досягнути які успіхи для руского народу? — Як „Den“, орган Крамаржа, звіщає, представив бар. Бекови голова чеського виконного віділу др. Скарда становище Чехів в язиковій справі. Міністер-президент обіцяв пред-ложити обидвом сторонам до одобрення

начерк язикового закону, скоро лише буде виготовлений.

Про виборчу реформу галицького сойму говорив перед виборцями з більшої псеїлости в Станиславові гр. В. Дідушицкий і зазначив, що она може бути переведена лише з великим трудом дорогою компромісу. Демократизация поступати ме ще дальше в будучині, але в тих змаганнях треба дбати головню о подвигнення хліборобського стану, а половина его належить до рускої народности. Тим то на думку бесідника треба довести до згоди між обидвома народностями без „вмішування центрального правительства“, бо тоді виринає небезпечність степенювання розладу. Але вигляди на таку згоду вельми слабкі з огляду на пристрасних агітаторів, котрі сего дня творять більшість представництва руского в держ. раді. Тим пильнійше треба дбати про згоду з руским людом. При тім треба суспільно узгляднити культурні інтереси рускої народности. А передовсім годить ся подбати про спільні економічні потреби польського і руского селянства, а в тій цілі було би бажане утворення спільного хліборобського союзу. — Отсе головна основа промови бувшого презеса кола і міністра для Галичини. Можна одначе вельми сумнівати ся, чи дорога, яку тепер керманичі польської політики вибрали для поборювання українства, представляного ними без розбору і загалом яко крайній радикалізм і гайдамаччина з підмогою пособлювання москвичам доведе до згоди. Ми думаємо, що навпаки таке пособлювання ренегатства руского народу ще більше заострить і розширить радикалізм і принесе шкоду обом народам, країні і державі.

Заграниця.

«Русское Зн.», орган союзу «істинно руских людей» в кождім числі містить відозви до правительства, а навіть до царя. В одній такій відозві домагає ся, щоби цар приказав прогнати посла Мільюкова і кадетів з думи яко ворогів Росії, зрадників і бунтарів. В тім самім числі приписують погром російської флоти під Чусимією польській інтризі і вимагають, щоби офіцерів маринарки Поляків віддано під суд, їх майно сконфісковано. В иншій знов числі домагають ся прогнання жидів. Таким способом Росія мала би бути виключно лише для православних, належних до союзу істинно руских, бо всі інші повинні бути про-

гнані. Се справдження божевільності смішності...

Прозбільшене оружно і сили Росії дбає не лише правия і октобристи, але й констит. демократи починають се розуміти, що Росія повинна бути сильна яко воєнна держава. Один з давних проводирів конст. демократів Петро Струве впевняє, що Росія зробила величезну похибку порікаючи навіть в теорії засаду загальнодержавної могутности. Теперішній провідник конст. демократів Мільюков, на засіданні сторонництва промовляв за konieczністю удержання в руках Росії зелізничної східно-хінської і північної Манджурії і п'янував Японців за їх жорстоку господарку в південній Манджурії. Небавом може в Росії на англійський лад будуть сторонництва бороти ся о внутрішні впливи а на зверх будуть одностайно домагати ся сильної армії для погражу ворогів.

Цар Вільгельм вирушив в подорож на Середземне море і поки що переїхавши скрізь австрійські області без урядового привіту на виразне бажане, опинив ся у Венеції, де пересяде на корабель «Гогенцолерн» а звідтам поїде до Корфу, де жити ме у вілі Ахілейон. З поворотом заверне до Триєсту і Відня. Звіщають також, що має звидіти Альбанію, де зустріне ся з відпоручниками султана, одначе урядово про се ще нічого не відомо. Всеж ся обставина вельми цікава з огляду на пруску політику на Балкані.

З нагоди ухвалення закону про вивласнення подає Köln. Volks. Ztg Полякам такі ради: „Сподіваємо ся, що Поляки супроти сеї авантурничої політики будуть держати ся достойно і поважно. Всякі ворохобні не лише були би шкідні, але се була би вода на млин ворогів. Добре зробили би, колиб пішли за прикладом центра підчас Kulturkampf-у і боронили ся непохитно, але виминали всякої пересадки. Лише зимний, спокійний і рішучий опір пасивний може ударемнити діяльність злих дорадників правительства. Для наших християнських читачів додаємо ще, що хто вірить в Бога, повинен вірити і в его справедливість. Кривда не може остати безкарною, але кара постигне не лише виновників але весь край. Канцлер заявив з легким серцем, що він бере всю одвічальність на себе, але як же скоро щезає німецький канцлер. Опісля, коли засияє сонце „dies itae“, деж буде веселий канцлер Білов? — Отці ради Köln. Volks Ztg повинні би со-

бі з'ясувати сі, що дораджують в Галичині зробити Македонію, і накликають нарід, щоби сам собі зробив право!

Як звіщають гакатистичні часописи, між иншими Ostmark, кольтонізаційна комісія не буде спершу уживати крайних способів вивласнення Поляків, а буде намовляти власників земель до продажу з вільної руки, жертвуючи їм високі ціни. Беззглядне поступоване, нині Ostmark, було би небезпечне з політичних і парламентарних причин.

Італійський парламент ухвалив після довгих розправ на внесення правительства, що в громадських школах буде знесена безплатна обов'язкова наука релігії, але наколи родичі будуть бажали, то за оплатою можуть організувати для своїх дітей науку релігії в шкільних будинках громадських. Тим способом упали внесення недовірок, що вимагали беззглядного виключення релігії із школи. Правительство найшло половинний вихід, що зносить урядову науку, але дає населенню змогу учити ся релігії.

Американці не можуть позбутися думки, що Японія приготує ся до війни з ними і д'ятого вважають, що поява америк. флоту на Тихім Океані викликала певне вражінє. Японці намагаються ся упорядкувати справу переселення японського населення до Зедин. Держав відповідно бажанням америк. правительства, бо впевнили ся, що й Канада ненавидить японських переселенців, котрі відбирають хліб тамошнім робітникам. Одначе Американці таки побоюються ся Японців і тому обидві сторони ведуть дальше воєнні приготування. Положенє стало ще грізнішим наслідком спору між Японцями а Хінами, позаяк Хінці забрали японський корабель а в Лондоні і Вашингтоні побоюються ся, що Японці можуть заволодіти Хінами, поки ще инші держави се спостережуть.

Після невдалого замаху на перського шаха зросло ще зворушенє проти него. Їго обжаловують о ворогованє проти конституції і говорять, що він запродав Персію Росії. Проклямації революційні проти него множать ся з кожним днем і звивають прямо до убийства шаха, а головнo виступає проти него поступове духовенство магометанське.

З нагоди 47-их роковин Тарасових.

(Конець).

Деж причина байдужности нашого народу до своїх тал нтів? В чому власне криють ся причини і чи є се дійсно байдужність? Деякі скептики ладні добачити причину такої байдужности в тому, що народови, мовляв, не до національних св'ят, не до національних гордоців, коли доводить ся пухнути з голоду, коли материяльні нестатки женуть людей з рідної сторони, коли сі самі нестатки виробили в народа погляд на рідну сторону, як на люту мтчуху, бо тут єго, кажучи словами д. Винниченка, „пече сонце, паде дощ, мучить голод, кривдять люде“ і „житя складаєть ся з одних неприємних переживань“. Усе те так, але

міркованя сі не дають абсолютної відповіді на зачеплене питанє. Не дають такої відповіді, кажемо, через те, що не ввесь же народ наш складає ся з тих „сградників землі“, про яких говорить Винниченко у своїх „Контрастах“, є між ним багато й маленьких та великих Пузирів та пузиріків, а нагода виявити пошану до національних творів трафляла ся уже, як згадано вище, трохи не по всіх галузях нашої артистичної творчости: — письменство, музика й драматична умілість. Причиною криєть ся в тому, що сі Пузирі та пузиріки живуть без жадної національної свідомости, з сього боку вони цілковиті невігласи, які жадних культурних завдань не знають й потонули цілком у мріях про закругленє власних ґрунтів, а в останні часи заклопотані ще страховиском „принудительного отчужденія“. Коли культура кого з сієї частини українського демосу й зачепила, то хіба тільки своєю негативною стороною: такий Пузир, коли й читає, наприклад, що небудь, то хіба тільки „Свѣтъ“ або „Русское Знаніє“, з яких звичайно, він нічого не може дізнатись ні про Котляревського, ні про Нечуя, ні про Лисенка або Заньковецку. За те добре навчив ся з сих газет, як засновувати „отдѣлы союза русскаго народа“, як дурити сільску голоту обіцянкю від імени „союза“, дати землю без „принудительного отчужденія“.

Ми не знаємо, як справа стоїть що до національної свідомости в кращому розуміню сього слова та до пошани своїх національних ґеніїв у инших недержавних народів, чи знає там простий народ своїх видатних людей, чи бере він участь у пошанованю їх. Щож до нас, то можна заздалегідь сказати, що усі наші національні св'ята ще довго мати муть характер інтелігентський — городяньський, не вважаючи на те, що наша стихія є народ, а село і наша література і умілість засновані і відбивають собі жите здебільшого не города, а села. Можна з певністю сказати, що доти наші національні св'ята матимуть характер інтелігентський — городяньський, доти на них не буде чути голосу українського села, аж поки сяж таки інтелігенція не доложить рук і не подбає про те, щоб широкі народні маси знали, хто вони, „чиї сини, яких батьків“. Звичайно, що йти під сей час з такою місією до Пузирів — річ небезпечна та й безнадійна, але й поза Пузирями на селі є серед кого працювати. Тільки тоді, коли прокинеть ся у нашого народа те, що звикли ми вважати національною свідомістю, тільки тоді наші народ брати ме активну участь у пошанованю тих таланів, яких родить рідна земля.

Гр. Сьогобичиний.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

„Громади“ видавали з посеред себе людей, що перші звернули увагу на народну мову, її діалекти, на етнографічні прикмети — коротко кажучи — нашого народу. З Громади Самбірської вийшов тоді молодий Володимир Стебельський, хлопець вельми талановитий, який — на жаль — прибувши до Львова, попав в руки Дідицького, розпив ся „за пособія“ і здеморалізував ся. На сего Стебельського покладав Данило Таянчевич великі надії. В него був поетичний дар. Їго розпито у Львові і він служив відтак Дідицькому в гумористичній газетці до нападів на народовців, доки не опинив ся в редакції польського „Szczytek-a“, Зайончковського, де знова кпив і сьміяв ся з

Русинів і кацапів. Зденервований і зжитий поволік ся вкінці Стебельський до Варшави, де і помер, чи застрелив ся. Омелян Партицький хотів Стебельського ще раз завернути до народної роботи і заплатив єму за „Іридіона“ в руській мові, але старання Омеляна зникли*).

В 1863 р. повіяло однакож і в Перемишлі кацапским вітром. А сталось се з приїздом экс-Василиянина Терлецького Володимира. Про него чув я вже в часі, коли був я на III році теології. Дідицький видав тоді переклад пісень поета польського Залеського, зроблений Терлецьким. Нам імпонував Терлецький тим, що був д-ром медицини і Василиянином. Отжеж сей Терлецький явив ся в Перемишлі в хаті Гинелевича в 1863 році. Рівночасно прибули до Перемишля і Ант. Добрянський з Валяви і Никола Устиянович зі Славська, а з місцевих перем. Русинів були на сходинах у Гинелевича Василь Ковальський, Ант. Леонтович, Маркил Лаврівський, проф. Фединський, Юстин Желехівський, Диківський і я яко питомець. Терлецький забрав слово і промовив нам про потребу славянської солідарности в виду германізаційної струї, що йшла з Заходу. Він розтолкував нам політику Германії з давних часів, що ділила полабських Славян, відшувала одні племена проти других, спровадила на Славян ордени німецькі, а відтак покорювала ті племена під свою владу і германізувала їх. Хоч річи сі були нам в часті звістні з історії, то мимо сего річ Терлецького зробила вражінє. А тенденція річи була така, щоби племена славянські, що утратили свою державну екзистенцію, держали ся Росії, що одна змогла би їх оборонити перед згерманізованєм. Такий був тенор річи Терлецького. Що він ще на ухо декому сказав, сего я не знаю, але знаю се, що з того часу Юстин Желехівський, Фединський і Маркил Лаврівський, що якраз перед тим написав брошурку в обороні фонетичної правописі і був діяльним членом „Громади“, що сей Маркил Лаврівський відступив від нас, пішов відтак на професора гімназії до Станиславова, а з відтам до Росії враз з Фединським, Баньківським, своїм братом старшим фільологом і з другими за намовою іменню Якова Голозацького.

(Дальше буде)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Дальше.)

Дивує ся дальше п. М. Л-ий, чому др. Копач докоряє редакції „Л. Н. Вістника“ за поміщуванє єго статей, хоть сам признає, що сі статі „дуже старанні і дуже варті читаня“. Але дивувати ся не має причини. Бо не кожда статя „ду-

*) До Перем. Громади належали ученики: Іван Вахнянин (пізн. проф. гімн.), Орест і Платон Сінкевичі (з Чернави під Перемишлем), Микита Іван (син селянина з Коровник під Перемишлем), Юліан Медвецький (пізн. професор техніки у Львові), Теофіл Скобельський (пізн. парох), Омелян Зубрицький (з Сосниць, пізнійший надсовітник скарбової дирекції у Львові), Мих. Людкевич (з Лежахова, пізн. др. теології і проф. семінарії дух. в Перемишлі), Діоніз Ямільський (пізн. адвокат у Львові і др.). В семінарії відбували ся відчити з деклямаціями. З Данилом переписував ся відтак Платон Сінкевич по моім відїзді з Перемишля. До Громади належав ще і Антін Бачинський (пізн. парох), Іосиф Вітошинський з Болзова, Іосиф Кордасевич (син дяка перемиского), Іос. Шведицький (пізн. гофрат у Відні), Іосиф Вітошинський пішов відтак до Росії і був професором і директором гімназії в Томську. Тепер є на пенсії і настоятелем пансіону шляхотского в Петербурзі. Сини єго омосковщили ся. Проти Громадяни майже всі вийшли „в люде“, хоч деякі скоро повмерали. Орест Сінкевич видавав пізнійше пісні українські, Микита був редактором (Strohmann-ом) „Правди“.

Лист з Холмщини

подає «Рідний Край», котрий тут наводимо, щоби наші читачі бачили, у якому невідрадному становищі опинила ся Холмщина.

Дні минають за днями, а у нас на Холмщині все творять ся так само, як і в давні часи. Здавалось би, що події після 17го цвітня про волю віри повинні були показати що політика „обрусенія“ не доводить до добра, не доводить навіть до наслідків, бажаних „обрусителям“, бо замість „обрусенія“ маємо „ополяченіє“. Були часи (і не так то давно) коли всі признали, що так жити більш не можна, що треба політику „обрусенія“ покинути, коли тільки хочемо бачити Холмщину неополяченою. Се зрозуміло навіть „істинно-руське“ Братство холмеке і почало видавати газету та книжки „на мѣстном нарѣчїі“; почало Братство заводити й деякі обряди уніятські, коли того бажатимуть селяне. Пішла була чутка, що єпископ Евлогій, хоть родом з Великої Росії, уподобав українську мову і сприяв ужатку її в школах нашого краю. Здавало ся, що все налажуєть ся, і всі дожидали тієї хвилини, коли холмеке життя піде правильним шляхом.

Та „не так воно склало ся, як ждало ся“!... Знов повернуло назад, знов повіяло давнішим духом... Ті що недавно були привернули ся до „українства“, — себ то хоть би до найменшого поважання національності місцевого люду, — тепер, почувши, що повіяло з гори иншим духом, взяли ся знов за давніше. Се обявило ся й на долі наших народних пісень. „Чудные мотивы малорусских пѣсень“ почали заміняти ся ще „чуднішими“ російськими; а для того, щоб нарід зовсім покинув свої пісні, деякі з них переложено на російську мову. Пісня „Прощай, прощай, славне товариство, може з ким сварив ся“ тепер співаєть ся ось як:

„До свиданья,

„Милое собранье,

„Можетъ съ кѣмъ поспорилъ“, (Сборникъ пѣсень для начальныхъ школъ). Чи треба казати, що стає з українською піснею, коли її так подати?... А чи се не глум, не збитковане — давати українським дітям співати отаке?! Просто сором! — злість пориває людий, та що робити, коли розсилають отаке по школах і кажуть учителеви розучувать. Сказано: „скажи враже, як пан каже!“ Але всеж у нас ще можна зустріти священика, учителя чи дяка, що учать селян рідної пісні; та се робить ся нишком-тишком, щоб, борони Боже, не довідало ся яке начальство!

Та всі старання „власть имущихъ“ зробити з Холмщини Тульщину чи Московщину, на мою думку, не приведуть до добрих для них наслідків: народ з кожним днем виявляє все більшу охоту мати своїми вчителями земляків, а не чужинців. Се буде ясно, коли ми зрівнаєм вибори у другу думу з виборами у третю: кандидат Українців д. Лоский дістав на виборах у другу думу тільки 7 голосів, а тепер 14; се показує, що селяни по троку визнають, хто їх правдивий заступник. Можна з певністю думати, що д. Лоский дістав би ще й далеко більше голосів, колиб не стояла на заваді його посада комисарска, не популярна взагалі...

Отже не сужено ще було, щоб у третю думу попав від Холмщини депутат Українець, що мав би пильно доправляти ся відродження Холмщини, яко частки України!

Чим пояснити назначене, (за виїздом єпископа Евлогія) вікарієм — Андроника Кіото-вського? чи тим, що не було кого иншого, чи тим, щоби не був на тій посаді „мѣстный“ чоловік... А тим часом наше духовенство на своєму зїзді висловило своє бажанє мати за голову такого чоловіка, щоб знав потреби, мову, та життя холмського краю.

В. Холмишак.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Касіяна прп.; римо-кат.: Розини † Сух. — В суботу: руско-кат.: Евдокії прпм.; римо-кат.: Матильди † Сух.

— Реформа матури, про що ми оноді доносили, представляє ся в подробицях в отсім виді: При письмеvнім іспиті відпадає в гімназіях переклад з викладної мови на латинське, в реальних школах з французького на викладну мову, а в обох школах відпадає математична задача. При задачах з латинської на викладну мову розширено час з двох годин на три і дозволено уживати словаря так як в реальних школах при іспитах з новітніх мов. При задачі з викладної мови будуть подавати ученикам три різні теми до вибору. — Устний іспит обнимає в гімназіях латину або греку, викладну мову, географію та історію, обмежені до рідного краю і австро-угорської монархії, і математику. Замість іспиту з фізики призначено в другім півроці VIII. кл. одну годину тижднево на повторенє. В реальних школах будуть питати при іспиті зрілості з одної мови, історії і географії (з обмеженєм, як в гімназіях), математики і фізики. Вибір язика залежить від ученика. З математики будуть давати лише розвязуванє задач. При іспиті з фізики головну вагу звертати будуть на практичну сторону. Лихі поти з письменних задач не спиняють припущеня до устного іспиту, але ученик мусить дотичний предмет здавати. На свідощтвах не буде нот з поодиноких предметів, лише буде загально сказано: одноголосно або більшостію голосів узнаний за „дозрілого з відзначенєм“ або за „дозрілого“ або за „недозрілого“ Репробованим можна буде бути на пів року або на рік. В першім випадку добрі письменні задачі увільняють ученика від поновного письменного іспиту. Устний іспит має виглядати як вільне колькоквіум. Сей розпорядок міністерства просвіти обовязує вже в сім році.

— Зарібкова еміґрація до Прус приняла в сих днях величезні розміри. З Кракова доносять, що через Мисловиці переїздить що дня по 3 до 4 тисячі робітників з Галичини, Русинів і Мазурів, а крім них багато Словаків з Угорщини і Росіян з далеких губерній. Сей збільшений рух еміґрантів мали викликати німецькі дідичі, побоюючись, що наслідком польського бойкоту не стане їм пільного робітника. В Мисловицях відбуває ся немов би торгівля людьми. Агенти вибирають найліпших робітників, а слабших лишають на Божу волю. Відносини зарібкові в Прусах представляє „Нар. Канцелярія“ в отсім виді: Платня для хлопів і сильних хлопців: до 1. червня 1 марка, від 1. червня до 1. вересня 1 мк 20 ф, від 1. вересня до 20. грудня 1 мк, в жнива 4 тижні 1 мк 50 ф, для дівчат і жінок до 1/4 80 ф, від 1/4 до 1/6 85 ф, від 1/6 до 1/9 90 ф, від 1/9 до 20/12 85 ф, в жнивах 4 тижні 1 мк 30 ф. Окрім платні дождий дістає помешканє, ліжко, сінник, коц, світло і опал за дармо. Крім того дістає кождий готовий вікт з кухні, або фасує кождий для себе на цілий тиждень таку орнарію: 25 фунтів бараболі, 5 1/2 літрів збираного молока (денно 3/4 літра) або каву з молоком, 1 ф. венчового смальцю, 60 феників на мясо, 1 ф. рижу, 1 ф. гороху, 1 ф. муки на запражку, 1/2 ф. соли, 10 ф. хліба для хлопів, 8 ф. хліба для хлопців і дівок. Вікт або орнарію дістає ся за дармо. Виплата що тижня. Важнійші рускі свята вільно обходити. Дорогу до Мисловиць мусить кождий сам платити. З Мисловиць аж на місце роботи платить пан. Хто вибуде контракт, дістане заплачену дорогу до Мисловиць назад. Виїзжаючи до Прус на роботу кождий мусить мати робітничу книжку (не службову) або свідощтво громадського уряду, що зарібник їде до Прус на роботу і є бідний. Виїзджати треба

же старанно“ оброблена, вже тим самим відповідна до „Л. Н. Вістника“. І не все статя »варта читання« сама в собі, є також для всіх читачів. Др. Копач певно не був би противний, коли би сі статі були поміщені н. пр. в відповідній секції »Записок Н. Т. ім. Шевченка«.

Вкінці полемізує автор з висказом д-ра Копача, що анархізм є шкідливий для »історично корисного жити нашого народу«. Перша его увага, що понятє анархізму, яке собі виробив др. К., є невірне і ненаукове. — є що найменше дивне. Бож прецінь др. Копач навів з власної статі автора і егож власними словами сей уступ, де він бажав подати — так сказатиб — повну дефініцію, і описати цілу суть анархізму. Чияж отже в тім вина, коли ся дефініція невірна і описанє ненаукове? Запитує далше: „який звязок заходить між гуртківством серед української інтелігенції, на яке нарікає в своїй статі проф. Грушевський, і анархістичним світоглядом“. Не знаєте — п. Лий — який? Ото такий, що основою одного і другого є ті самі засади, себ то — повна свобода особи — (в гадці, слові і ділі, без всякого обовязку зреченя особистого пересвідчення на річ добра загального) і нествованє всякої власти. Що оно є основою анархізму, се виж самі найвиразнійше сказали. А що до гуртківства української інтелігенції, то раджу Вам перестудіювати уважно уступ статі проф. Грушевського дром Копачем цитований. Там найдете, що саме на сі основні засади — (не допускаючи до сконцентрованя і зорганізованя національних сил) проф. Грушевський так гірко жалує ся, а навіть виразно говорить, що се гуртківство подиктованє »стихийним анархізмом славянської вдачі«.

Ще запитує п. М. Лий: »що значить фраза про »кождий анархізм в кождій історичній практиці«, або твердженє, що »анархізм є запереченєм всякого устрою«.

Коли питає, то може й треба відповісти. Отже: 1. Трапляло ся часом на нашій землі, що в яким там краю міркував собі дехто, що нема причини так дуже слухати власти і свою свободу надмірно вязати якимись там зглядами на загальне добро. Ну — і не слухав та не вязав ся. О сім — здає ся — згадує децо історія. Сей, що так робив, був собі — бачите — анархіст, але не в теорії, бо він анархістичних засад ані по книжках та газетах не виписував, ані на вічах красними словами не проголошував; він був анархіст в практиці, т. зн. в ділі і поступованю. А таке его поступованє можна дуже добре назвати історичним анархізмом в практиці. (Конкретні приклади, щоби далеко не гадіти, міг би знайти автор н. пр. в історії Річи посполитої польської і може ще де).

2. Твердженє, що »анархізм є запереченєм всякого устрою« значить що кождий можливий устрій м е ж и л ю д ь м и т а к и м и , я к і ж и в у т ь н а н а ш і й з е м л і , має деякі свої вимоги і услівя, без котрих обійти ся не може, а саме сі вимоги та услівя анархізм виразно заперечує. Тими услівями конечними кождого тревалого устрою, який можна собі уявити — є власне пошанованє (якої небудь) легальної власти і евентуально зреченє власної особистої свободи там, де того вимагає засада солідарности або згляду на загальне добро.

(Конець буде).

доконче партиями по половині мужчини, а по половині жінки. Їхати просто до Mysłowitz O. S. i zголошувати ся до урядника п. Цапяка. По дорожї стережися всяких агентів і тав. шлеперів з розличних бюр, хоч би Русинів, які стоять на службі наших ворохів. Їхати на Щакову а не на Осьвендїм, бо тудя дешевше“.

— Шістьдесяті православних родин в окоузі Мальгарас коло Адриянополя, як доносить Vaterland ч. 106, перейшло на лоно католицької Церкви.

— Хліборобські розрухи в Румунії. Як звісно румунський парламент ухвалив закон, яким признано селянам частину панських пасовищ. Однак селянам замало сего і жадають орної землі. В деяких сторонах Румунії вибухли з тої причини розрухи. Селяни поставили 8-дневий речинець дворам до розділу орного поля і загрозили насильством. Денеде як в Ботушанах і Дорогої селяни розділили поміж себе панські лани і почали їх орати. То само стало ся в Драганесті і Сірбі. До Сірбі прибуло військо і застрілило двох упертих селян. В Драганесті селяни привитали військо градом каміня. До викликаня розрухів причинили ся російські революціоністи. Румунське правительство задалегідь готувить ся до спиненя розрухів війском. Резервовим офіцерам поручено бути готовими кожної хвилі до служби.

— Доля Портартурців. Возняий трибунал в Петербурзі засудив був одного з портартурських вождів, ген. Штесля, на кару смерти, але узглядняючи лагодячі мотиви, предложив его цареві до помилованя. Цар прихилив ся до просьби і увільнив Штесля від кульки чи стричка а покарав его однорічною легкою кріпостию з полишенем ему всіх ордерів і пенсії. Тепер Штесель заходить ся, аби его зовсім увільнено від кара. Лікарі, що его оглядали, видали свідощтво, що він з огляду на своє підорване здоровле не переживе року вязаниці. На тій основі Штесель вніс просьбу до царя, аби его помилував і дозволив виїхати за границю на лічене. Другий з обжалованих генерал Фок, увільнений в тім процесі, має дістати коменду дивізії.

— До боротьби з дорожничем в Росії. Київська городека дума, зважаючи на страшенну дорожнечу річий споживаня, заходила ся, щоби заборонено було вивіз жита й житньо го борошна за кордон та знижено залізничу тарифу за перевіз хлібних заводів в далекі місцевости держави. І от міністерство фінансів сими днями повідомило начальника краю, що обнижене тариф уже встановлено; щож до того, щоби заборонити вивозити хліб з кордон, то се признано неможливим.

— Дрібні вісти. Ухвалені гал. сеймом закони в справі побираня громадских оплат від алкоголічних напиків громадами Гвоздець (пов. Коломия) і Залізці (пов. Броди) дістали цесарску санкцію. — Львівські Жиди ортодокси дістали ві второк нового рабіна в особі Мойсея Бабада з Теревовлі. — В Празі помер президент чеської Наук. Академії, член палати вельмож, архітект Йосиф Глявка. — В Парижі помер нагло писатель Едмонт де Амїєіс. П. Ярослав Микитка родом з Підбурже, зложив на львівській політехніці другий ієнит державний на виділі будови машин.

Телеграми

з дня 12. марця.

Загреб. Бар. Равх, хорватский бан, вислав був до сенату загр. університету письмо, аби професори уснокоували студентів перед демонстраціями, бо инакше університет буде замкнений на цілий рік. З того приводу сенат ухвалив закінчити нині зимоний піврик, се є, в тижднів скорше як щоріку.

Софія. Нові професори університету ухвалили уневажнити зимоний курс 1907/8 поверх 200 студентам, а натиомсть амнестувати всіх прогнаних в 1904 і 1905 рр. студентів за обструкцію. На ту нараду профе-

сорів ректор не запросив всіх 7 професорів-чужинців. Тому ті професори внесли протест проти поминеня їх до міністра просвіти, а професори: Зобків, Пайгерт, Скурский і Лецевский внесли меморіал до австрійского посла в Софії, гр. Турна. В два дни пізнійше гр. Турн предложив болгарскому правительству остру ноту в тій справі.

Петербург. Задля безнастанних несупоків цар зарядив, аби на Каспійскім морі розтягнуто стан облоги.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжя і продуктів у Львові
від 2. до 8. марця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.30—11.60 K
Жито	10.15—10.35 K
Ячмінь броварняний	7.50—8.00 K
Ячмінь на пашу	6.70—7.20 K
Овес	6.40—6.60 K
Кукурудза	8.35—8.60 K
Просо	8.35—8.60 K
Горох до вареня	9.25—9.75 K
Горох на пашу	7.00—7.50 K
Бобик	6.50—6.80 K
Конюшина червона	80.00—85.00 K
Конюшина біла	35.00—45.00 K
Конюшина шведска	80.00—95.00 K
Тимотка	30.00—35.00 K
Ріпак зимоний	14.75—15.00 K
Насіне конопл.	9.50—9.75 K
Хміль	60.00—70.00 K
Насіне льняне	10.00—10.25 K
Льнянка	11.00—11.25 K

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрація і кав'ярня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 11. с. м.: о. Яворский Стефан, Рудники; о. Кузьмич Василь, Печорна; др. Яблоневский Евгений, Розділ; Литинська Олена, Сокаль; Грачевский Николай, Київ; Козлов Петро Іванов, Різань; Назаревич Омелян, Залісє; Никола Захаряевич Радимно; Нестор Ясенко, Зборів; Юліян Плашек, Дубляни; Мария Стрижовска, Козичі; о. Володимир Кальба, Соколівка; о. Альбин Добрянський, Волосанка велика; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич.

На продаж в дорозі парцеляція 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 ліса тридцятилітнього і 20 сновжати найлучшої подільської землі. Інформаций уділяє М. Лілієнфельд, Львів, Сикстуска 64 А. (2—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. Неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика 5.

Запрошеже до прехумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ прилажене до потреби руских сьвященників Йосифом Мільяницим, почетним пралатом папским, крылошанином гремоніальним Митроп. Карітулі, д-ром Богословія і пр. вже печатася за призволенем Всесвіт. і Вседост. Митроп. Ординаріяту. Дві перші части виддуть єме в єім році. Третя в слідуючім році. Щоби так важке діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші части стоїть лиш тільки 4 K, хотяй околом 33 аркушів печатаних в вел. 8^о обнимати будуть. Оскоре пересланє предплати на руки автора від повисшою адресою просить ся всіх сприяючих сему видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

! Кашель!

Хто любить своє здоровле, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідощтв доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєна устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуєриях.

(22—24)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Олішка шкід відбуває ся в приєутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.88 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1905—1907 виносили п 10 при.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Шадивця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділованю позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 618,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—
Разом сума	K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку красвого
 - 4% листи Банку красвого
 - 5% облігації комунальнї Банку красвого
 - 4% позичку красву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсї денній.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вкисати:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 кор.
 2 пів року . . . 10 кор.
 на зворотну пошту . . . 5 кор.
 12 місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвенки ми бачили і душі ми вивчили. А не похвалюємо мильості ніра не похвалюємо,
 бо руське на серце і віра руська.» — В Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 в 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застережене. —
 Рекламний неопечатаний
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 латні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарським.

(Конець*).

В попередніх статях подали ми виїмки з руских часописів національно-демократичних, радикальних і соціал-демократичних, крім того з москвофільських і польських а навіть німецьких дневників про вислід виборів до галицького сойму, а до тих виїмок дневників, котрі відповідно свому партийному становищу оосвітлюють сю справу, додали ми свої замітки і робили свої висновки. Одначе хоч так широко був обговорений вислід галицьких соймових виборів, не перестав він бути предметом дальшого розважування і обдумування.

В 48 числі подали ми свої погляди про становище руського парламентарного клубу з нагоди зїзду послів д. 6. марця і оповіщення після того комунікату та статі д-ра Евгена Левицького „На поворотній точці“ (в 51 ч. „Діла“) а тепер зно маємо перед собою статю „Гром. Голосу“ з 9. марця н. з. „Повиборчі думки“, котра пояснює відносити радикалів до націонал-демократів і москвофілів.

Коли нац.-демокр. „Діло“ зараз після виборів попало в роздратоване, радикальний „Гром. Голос“ в названій статі є зовсім іншої думки. Автор сеї статі, якийсь М. Вуський (очевидно прибрале назвиско) висловлює ся в сій надісланій статі про вислід виборів ось як:

„Вибори з сільської куриї принесли для всіх українських партій вислід просто страшний. Потерпіли ми невдачу, якої навіть найбільші песимісти не сподівали ся і яку наш народ через кацапську кириню в соймі довго відчуватиме на своїй спині. Прямо вірити не хоче ся, щоби наші вороги мали над нами таку безмежну силу, щоби могли бавити ся нашим народом немов той велитень з байки маленьким ліліпутом, тим більше, що нарід наш в останніх роках так вирубив ся політично. Щоби на 47 східно-галицьких мандатів Поляки з своїми прислужниками москвофілами видерли нам їх аж 26 і то в найкрасших наших повітах як Збараж, Косів, Коломия, — переходить всяке понятє.

„Отсей фатальний, для українських партій вислід виборів викликає сумні думки і спонукує розслідити причину нашої невдачі. Очевидно, найбільше шкоди наробив нам польско-москвофільський альянс, але виключно сам той альянс не видер би нам тільки мандатів. В и н н а

тут також політика українських партій, а також наша міжпартийна тактика підчас виборів. Через партийне непорозумінє межи нац.-демократами а радикалами пропало кілька певних мандатів.

„До послідної хвилі здавало ся, що на Покуття, в осередку радикального руху не повинна би і при найбільших виборчих шахрайствах перейти ворожа нам кандидатура, бо се найсвідоміші і найкрасше зорганізовані повіти. Тимчасом що виходить? В Косові переходить Трач, в Коломій Зячук, в Станиславові Винничук... І вірити не хоче ся! Деж там тільки москвофільських голосів набрало ся, тим більше, що Поляків в тих округах, котрі попірали би москвофілів дуже мало? А то Трач дістає 80 голосів, Зячук 116, Винничук 127. Яка тому причина? А от ся, що ми звикли москвофільство ігнорувати, уважати його за політичного трупа*, котрий не варта, щоби ним займатися, а не предвиділи того, що того трупа Поляки притягнуть до себе і звернуть проти нас. На тій т чці ми помилили ся і програли. Що москвофільські послы виходять в Бродах, Жолкві або Рускій Раві, се нас не так дивує, але на Покуття, в самім серці радикалізму — се аж неімовірне.

Тепер і радикали порозуміли, що та сила їх, якою они так чванили ся перед світом, оснований ся на вельми слабих підвалинах і се признає виразно М. Вуський в згаданій статі:

„Виходить з того, що на Покуття ми не є такі сильні, як здавало ся, що там москвофільство загнізджене не гірш як де інде і ми наперед мусимо використати його, коли хочемо закласти там тривкі підвалини радикалізму. Інша річ, що тепер та робота піде н м тяжше, бо москвофільство, маючи з Покуття своїх репрезентантів в соймі, буде вважати Покуття за свою власну х-ту. Радикальний рух треба звернути н іншу дорогу. Треба його передтим поглубити, бо поверховне ширене радикалізму серед селянських мас, оперте на самій фразеології**, не на багато придасть ся. Не вистарчить ще, коли мужик вишиє ся до „Січи“ і зложить лену. То не не радикал! Треба людям лектури, нехай образують ся нехай з них кождий буде свідомий ідеї радикалізму, а тоді, як будуть з них свідомі, інтелігентні радикали, то своєю умовою висвітлюють можуть впливати і притягати до себе несвідомі.

*) От в т м був справдешний сачообман, що нац.-демократи в „Ділі“ і в „Літер. Навк. Вістнику“ і в київській „Раді“ (недавно М. Лозинський) величали ся виробленем політичним, а москвичів, котрим довголітню консолідацію допомогли скріпити ся і здеморалізувати широкі верстви народні, все представляли трупами. — *Ред. Русл.*

**) Отсе може послужити доказом, що радикалізм справді між нашим селянством поверховний і не так закорінний, як се здавалось би на основі шумної фразеології. — *Ред. Русл.*

мих, запоморочених москвофільством братів. А так як є тепер, де справді інтелігентних мужиків-радикалів лиш не велике число, а більшість тому радикали, бо належать до „Січи“, — то ще за мало і тим селян-москвофілів не притягнемо до себе. Їм треба показати духову висвітлює над ними, тоді вони до нас пристануть“.

Окрім того „Гром. Голос“ приписує значну вину такого вислїду виборів нац. демокр. партії і їх рутенській політиці.

„Щож до укр. нац. демократичної партії, то на ній знов мстить ся рутенська політика ще старих народовців-українофілів, котрої і нині нац. демократи не зовсім ще позбули ся. Та політика мстить ся і на цілїм укр. народі в Галичині. Бо через щож нас нині так Поляки як і правительство вважають хіба за вихоть, як не через рутенство провідників нац. демократії, від попередніх аж до нинішнього Романчука і комп.? Ті провідники все вели політику уступливости, політику „в межах легальности“, щоби, борони боже, нарід не вивести з терпеливості.

Як автор надісланої статі, так і сама редакция „Гром. Голосу“ в примітці доданій на кінці приписує головну вину вислїду виборів на ц и о н а л ь н о - д е м. п а р т і ї:

„Через її кириню перепали найпевніші радикальні кандидати. Націонал-демократичні послы робили на шкоду української ідеї, нац. дем. виборні голосували на кацапських і старостинських мерзавців, щоби тільки повалити укр. радикалів, своїх вірних союзників!“

Відтак пише дописувач „Гром. Голосу“ дальше про народівців:

„Тоді, коли Поляки в найбрутальніший спосіб доптали права нашого народа, а австрійське правительство мовчанкою або ще й обфороною Поляків одобрявало їх поступованє, тоді нац. демократичні „провідники“ товкли ся в рукавичках по кабінетах міністрів, і або же брали від них оборони від давителів*), представляючи наш народ покірним, смирним, врнопідданчим правительству, або перепрошували правительство, як коли з тої причини прийшло до острійшої демонстрації серед радикальних заступників народних в парламенті. А прецінь з самих просьб, жалів, і нарікань а навіть із страшень ворога тим, що „може вичерпати ся“ терпеливість народних мас, ані правительство, ані Поляки нічого собі не роблять. Супроти ворога треба було від самого початку вести політику безглядну а не стримувати

*) Алеж і др. Трильовський звертав ся до тих „рутенських народовців“, щоби „жебрали“ для него у відомім процесі оборони. — *Ред. Русл.*

*) Див. „Руслан“ ч. 47.

обурення народних мас. Як би так було до тепер, вороги не сміли би і не мали би відваги доконувати на нашім народі таких ганебних експериментів, бо бояли би ся гніву народа.

А далше пише він:

»Ми повинні переконати ся вже раз, що дотеперішнім способом нічого не вдіємо, що при таких обставинах треба змінити політику і обрати иншу тактику в борбі з противником. Годі себе далше дурити, що ми політикою, веденою в «легальних» межах потрафимо утримати ся проти бруталної навали зі сторони наших ворогів».

Взиваючи отже послів і суспільність, щоби пронехали політику ведену «легальною» дорогою, вказує М. Вуський, таку тему і тактику:

»В виду сего нас всіх Українців жде борба завзята, беззглядна і тяжка, бо ведена на два фронти. Особливо наших московско-польських заироданців ми мусимо як найрішучійше поборювати і хоронити від них наші селянські маси як від дикої звирини, бо вони тепер хоч самі безсильні і навіть в силі з Поляками не встані знищити нас, але поперані ними можуть нашому національному рухови багато шкоди нанести.

»Рівночасно з борбою в краю ми мусимо і центральному правительству у Відні сказати своє слово. Досить нас накармило ся обіцянками і назводило ся, щоби ми мали з ним панькати ся. Треба Бекови показати, що український народ не дитина, з котрою можна робити, що кому захоче ся, та що він живцем закопати себе в могилу не дасть! Нам на нікого спустити ся в нашій борбі з темними ворожими силами, наші народ і сам зуміє показати ворогові свою силу так, що той задрожить перед нею».

Отсе все лише иншими словами переповіджені погрози, з якими можна було зустрінути ся в «Ділі», «Свободі» і т. и. Ми вже мали приклади виконання таких погроз при хліборобських страйках, університетських бучах ітд. Що тим осягнено, річ відома, отже і тепер нехай і посли і редактори і суспільність тямить латинську пословицю: *quidquid agis, prudenter age et respice finem!* Не в се, як ми вже на иншім місци вказали, накликуване до опортунізму і податливости. Ми вказали иншу дорогу, якою можна дійти до значіня, впливу і позитивних вислідів. Не помагаймо мимохіть москвичам загребувати нашу справу!

Розклад парламентарних робіт.

(+) На основі дотеперішних вістей мала би держ. рада зібрати ся в понеділок 23. марця о 3-ій з полудня на весняну сесию. На першій засіданню має бути внесена правительствена пропозиція про побір новобранців і приділена військовій комісії, одначе найімовірніше після першого читання, котре мало би зараз почати ся, сподівають ся наглих внесень про вибори з боку Русинів, соціалістів кат. народовців і гр. Штернберга, котрі виповнять кілька початкових засідань. Наколиб бюдж. комісія не упорала са до 23. марця з полагодою бюджету і звітом, призначено би ще й перший тиждень цвітня для довершеня

сеї задачі, позаяк друге читання бюджету повинно би розпочати ся 7. цвітня, щоби скінчити бюджетову розправу до 25. мая, коли знов збирає ся делеґація (в Пешті). З огляду на все те великодна перерва тривала би лише тиждень (по лат. великдень).

Після всякої імовірности делеґації будуть радити в Пешті аж до початку липця, а тоді держ. рада вже не збиралаб ся на дальшу сесию, бо в липцю мають бути скликані сойм и галицький, крайньский і чеський для уконститування. Можливо, що літом буде скликана до Відня не уступаюча комісія для наради над предлоґою правительственною про обезпечення на случай старости і робочої неспроможности. Сю предлоґу внесе правительство на весняній сесії держ. ради, а тепер відбувають ся в міністерствах наради про обсяг сего обезпечення. Як зачуваємо, міністри христ. суспільні і чеські настають на се, щоби се обезпечення було розширене і на хліборобських робітників і робітників дрібного промислу.

Делеґації постановлено скликати не певно на 25. мая по Пешту на нову сесию, а Маляри не будуть сему опирати ся, позаяк бажать, щоби ті самі делеґати брали участь в сесії, що не було би можливим в осені, бо угорський сойм має бути по літній сесії зачинений, отже на осінню делеґаційну сесию треба би вибирати нових делеґатів. Спільний бюджет вже тепер укладають і рада спільних міністрів одобрить его в цвітні.

Моравський та істрийський сойм має бути скликаний 28. марця на коротеньку сесию (3—4 засідання) для ухвалення бюджетової провізорії.

Святійший Отець про Росию.

Російський історик, професор Михайло Іванов, котрий перебував в цілях наукових в Римі і був прийнятий на приватнім послуханню Папою Пієм X., подає в «Новое Время» децю з розмови при тій нагоді.

Святійший Отець сказав:

Я хотів би радо мати заступника в Росії — нунцій був би дуже користний як для нас, так і для Росії. Скільки реліґійних справ та питань, яких полагода тягне ся місяцями, можна би тоді полагодити скоро з обоюсторонньою користю. Справу нунціятури порушив мій попередник, але при всій енергії і при найліпшій волі не міг він довести їх до кінця. В Петербурзі відповідали завсіді дуже привязно, але виминаючи. Від тоді не поступило ся в тій справі ані крок наперед. Маємо нунціятуру навіть в малих американських републиках, а в Росії, де проживає стільки католиків, нема ні одной. Жиемо в тяжких часах як для Церкви, так і для держав. Як можна домогатись в державі спокою, де не узає ся konieczности мира і любви? Природно, що до сего потрібна частих, взаїмних уступок. Однак без таких уступок суспільне життя взагалі немислиме. Маю надію, що ласка Божа успокоїть вкінці зворушені уми в Росії. Таке духове заворушення не може довше тривати. Оно мусить добре скінчити ся, а се може скорше стати ся, як надіємо ся. Так було завсіді і так буде завсіді. З моєї сторони, як се діяло ся постійно з висоти папского престолу, послідує лише поклик до успокоєня умів і пристрастий, відповідно наукам, які є основою християнства. Не тільки католики, але також прихильники инших віроіспові-

дань, що хотять слухати мого голосу, можуть бути о тім пересвідчені... (Vaterland ч. 107.)

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

В Росії опинив ся відтак син Анатолія Добрянського (старший) яко сьвященик, Гоповський, Іван Лаврівський (композитор) і ціла плеада духовних і сьвітських людей з всіх сторін Галичини, ось як: Цибик і Поцель (катехити гімназійні), др. Дацан, проф. Насальський і багато других. Всі они прийняли в Росії православє і змосковщили ся. За ними пішов відтак і сам Яков Головацький, що враз з Дідичем вербували нашу сьвітську і духовну інтелігенцію туди за границю будьто для оборони руськості в спольщеній Холмщині. На ділі покинули ті люди Галичину, бо в Росії, іменно сьвящеників в Холмщині, дуже добре плачено. Як звісно, то небавом вислано туди для ратования унії церковної і крил. Куземського, а по его повороті як-раз галицькі емігранти прийняли враз з вірними православє. Галичина, іменно гімназії, втратила тоді багато умних людей. Місця їх заняли Поляки. Виравді, дехто оправдував ся сим, що гр. Голуховський яко намісник его переслідував, але чи других не переслідувано? Голуховський викинув Галичину з насланої німецько-чеської бюрократії, а руські люди інтелігентні самі уступили, а місце їх забрали Поляки. До борби з Голуховського системою не стало в їх охоти, ні сили, бо, бо дуже їх не одушевляла національна ідея і любов до свого народа. Їх «patria» була там, «ubi bene» було.

На IV. році теолоґії загостив літом на гімн. матуру інспектор Амвровій Янівський. Він став інспектором по катастрофі, яка лучила ся Черкавському в Кракові, де его молодіж академічна потурбовала на тілі (під магільом в кам'яниці, куди сховав ся утікаючи) за те, що не пустив гімназійстів на якусь «narodow-y» демонстрацію. Черкавський пішов відтак на інспектора до Градя стирийського. До Янівського пішов я з Іосифом Мохнацьким, спитати его, чи би не дав нам якої суплентури при гімназії. Янівський, видко, сподобав собі мене більше, чим Мохнацького, бо остаточно в падолисті 1863 р. як-раз в день мого весілля (24/11) привіз мені проф. Никола Устиянович з Перемишля декрет на суплента до перемиської гімназії.

V.

Покінчавши теолоґію, я поїхав домів до Сявни. В мене вже від двох літ була своя любка Іосифа Ваньковичівна, з Доброї, донька Іосифа Ваньковича (мати її Юлія з Витопиньської померла давніше, мабуть в 1853 р.). Дівчиною ховала ся моя суджена у свого Стрия (жонатого з чешкою) Віктора, який був комісарем окарбової сторожі в Опаві (на Шлезку), відтак в Оломунці і в Берні моравській. Дитиною пішла туди, тож по повороті говорила лише по німецьки і по чеськи. Подібно і її молодша сестра Емілія, що вийшла відтак за Івана Войтовича, питомця (теперішнього крилошанина в Перемишлі). Молодий вік — веселий вік, а мені спеціально на веселости віколи не бракувало. Тож в часі ферійним я, мій арат Клим, мій пізнійший шваґер Теофіль Ванькович, гуляли по празниках в цілій Ярославщині. Але з тим гулянем вносили ми в сьвященичі хати і руськість. Ярославщина, передтим польська ва скрізь, стала русчитись, бо ми каваліри (питомець мав тоді велике значіня в очах кожної панночки) не говорили инакше, як лише по руськи, а панна стояла о нашу ласку. По празниках сівало ся. Пісеньких учились не лише панночки, але і служба, сільські дівчата. Коротко кажучи — висунена на захід інтелігенція (доми сьвященичі) русчили ся по трохи. Рущина ся пішла відтак в

Снявщину і за Сян, до Лежайска, села Дубна а вкінці і до Миротина, де мій швагер Пашкевич Петро був парохом, отже аж під Переворск, хоч в Лежайску і в Миротині проповідувати мусіли сьвященники по польски, бо парохіяни (іменно в Лежайску) говорили виключно лише по польски, хотя держали ся свого обряду дуже вірно.

(Дальше буде.)

Полеміка про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Ковець).

З того всього виходить, що наш шан. автор знову помилив ся що до адреси, говорячи, що «все, що написав др. Копач проти анархізму... є собі ніщо інше як примітивно-наївна софістерія...» І не розумію, для чого «в науці не дозволяється... говорити про анархію як про хаос, безпорядок?» Чи може для того, що оно правда?

«Пояснення» свої кінчить п. М. Л... ось як: «Кінець кінців—як жеж повинен виглядати „всеукраїнський орган?« Літературний відділ обмежити до тем, які можна читати дітям, а в науково-публіцистичним відділі, щоб і духу анархізму не було, — ось бажане проф. д-ра Копача. Ну, а коли хтось інший забажає викинення з літературного відділу суспільницьких тем, а ще хтось інший з науково-публіцистичного відділу сих чи інших суспільно-політичних тенденцій? А всі ті критики будуть також такими самими добрими і щирими Українцями, як проф. др. Копач, будуть також домагати ся сего чи того в ім'я «історично корисного життя нашого народу?» Ч лише проф. д-ра Копача має послухати редакція «всеукраїнського журналу» — чи когось іншого чи всіх разом і дати публіці замість «всеукраїнського журналу» якісь недогризки, чи може нікого і держати ся і на далі своєї теоретичної програми, змагаючи тільки до того, щоб вона була виповнена як найліпше?!»

Щож на сю краснорічність відповісти? Хиба те, що бідний сей «всеукраїнський журнал» — та єго редакція, коли по викиненню з него тем неморальних і духа анархізму — самі тільки — «якісь недогризки» в ній позісталиб. А кого редакція має послухати? Чомуж би не мала послухати кожного розумного чоловіка, коли що є розумного говорить або радить? Так поступають всі статочні і розумні люди. А на питанні: «як повинен виглядати всеукраїнський журнал?» — відповідаємо словами д-ра Копача: просім «редакцію „Л. Н. Вістника« — щоби радше нічого не друкувала і евенгуально в браку ліпшого матеріялу навіть радше випустила меншу об'ємом книжку, ніж мала би друкувати річи, котрих може й не один член самої редакції не дав би прим власним дітям до рук» і котрі нікому ніякого пожитку не принесуть, а за те неодному можуть накоїти багато лиха.

П. М. К.

— **Скорочене шкільного року.** Кореспонд. бюро дізнає ся, що міністер просьвіти зарядив, аби шкільний рік 1907-8 у всіх середніх школах, учительських семінаріях мужеских і жіночих, торговельних і промислових, як також по інших споріднених заведеннях, в яких шкільний рік кінчить ся звичайно дня 15. липня, виїмково закінчено вже в суботу 4. липня, розумієсь, під тою умовиною, вели перед тим не буде фервай з причини спеки.

— **Русин доктором музики.** П. Станислав Людкевич, професор гімназії і звисний руский композитор, зложив дня 11. с. м. у віденським університеті докторский іспит з музики з відзначенем. П. Людкевич має вибрати ся на дальші музичні студії за границю, між иншим також на Україну.

— **Оо. Василяни в Ярославі.** Ексц. Митрополит Шеніцький набуває в Ярославі давний монастир Бенедиктинок з добре удержаним костелом св. Николая і має осадити там Василяни. В будівках давних монастирів Бенедиктинок і Єзуїтів знаходять ся касарні, котрі військові влади постановили тепер опорожнити.

— **З рускої оселі Антоніо Кандідо** в бразилійській Парані доносить Пилип Терешка до курітубської «Зорі» між иншим, що тамошні Русини будують дві церкви. Обі ще недокінчені. Одна 4 км. від дороги, а друга при дорозі на 11-тім кілометрі від Порто Унії. Місце під церкву при дорозі посвятив Всч. о. Маркіян Шкирпан в р. 1904, а що в тім році вже скінчилисьмо і головний вітар, тож знов посвятив Всч. о. Клементий Бжуховський, за що складає їм Комітет церковний сердечну подяку. — Маємо — пише п. Терешка — і товариство імені Івана Котляревського ще від 1904 року; але щож з того, коли в нас за мало жити. Всьо йде дуже повільно через брак довіри межи нашими Русинами. Тепер почало по трохи оживляти ся життя в нашій товаристві і вже задумали побудувати власний дім, де помістилаб ся і руска школа. Коб Господь Бог осьвітив наших братів, то вже вневдовзі дочекаємось власного дому, бож прецінь дерева не бракує, лишень троха доброї волі, тай хата буде готова. Допоможи нам Боже! В бібліотеці маємо тільки 70 книжок, а в касі ледво 25 мільв. До Старшини вибрані головою Пилип Терешка, заступником голова Григорій Флибак, писаром Максим Флибак, а бібліотекаром Микола Мительський.

— **Оо. Василяни в Канаді.** «Канадійський Фармер» доносить, що законопроект інкорпорована чина св. Василя Великого в Канаді перейшов вже третє читанє в домініяльнім парламенті.

— **Обезпеченє приватних урядників.** Як звісно, примусове обезпеченє приватних урядників входить в житє з днем 1. січня 1909. Оповіщенє виконавчих принципів до пенсійного закона і регуляміну для краєвих бюр має наступити небагом. Предсідателем іменованій бувший міністер рільництва гр. Аверсперг. З групи роботодавців іменованій членом між иншими Самуїл Горюв, президент львівської палати торговельної з групи працюючих Станислав Баль, директор товариства взаємної помочи приватних урядників у Львові. Заступниками членів з групи роботодавців стали гр. Каз. Шеніцький, а з групи працюючих Генрих Шатковський, заступник директора тов. взаїмних обезпечень.

— **Амнестия для дезертирів.** Австро-угорське кольоніальне тов-о у Відні (VII, Mariahilferstrasse 8) оповіщує, що уділяє безплатно інформацій в справі амнестії всім австро-угорським підданам, без ріжниць народности та віроісповіданя, котрі не сповнили військової служби. Згадане тов-о уділяє також інформацій в інших еміграційних справах і повороту з еміграції та веде кореспонденцію у всіх мовах австро-угорської монархії.

— **Цікава загадка.** Дня 12. ст. ст. жовтня минулого року вийшов був від Синоду указ, що по двокласових учительських школах на Поділю можна завести науку української мови, історії та письменства. Указ сей був приємною несподіванкою для Українців, що по-

бачили тут сліда нового напрямку в шкільній справі на Україні. І справді те, що перше було заборонено, зробилось дозволенным. Правда, на невеличкому чомусь клаптику української землі, а не по всій Україні. Та для початку і то добре, — говорили... Минуло кілька місяців, а початку все якось не видко було. Але ось недавно в «Раді» надруковано звістку, що з нового року початок таки буде зроблено: «по двокласових учительських школах подільської епархії, а також в подільській духовній семінарії почнуть ся курси української літератури та історії України». («Рада» ч. 4). Ну, нарешті! таки діждались! — думали собі Українці, читаючи наведену звістку. А то вже непевність брала була, бо, напр., у томуж таки Камянці в гімназії п. Славутинської дозволено було завести лекції українського письменства й історії, а коли до діла дійшло, то й виявилось, що завести їх не можна, бо учителів з дипломами Біг дасть. Мимоволі виринало питання, а якуж собі дасть раду подільське духовенство з тими дипломами? І чи не станеть ся й тут так само: заводити, мовляв, заводь — не боронимо, а тільки справді нічого з сього не вийде, бо законних учителів ні звідки взяти... То й право само собою зникне через сю невеличку формальну причину. Наведена звістка збивала таку непевність, бож категорично сказано, що українська наука таки на щасливому Поділю буде. Нумо знов ждати... І знов діждались. В ч. 15 «Раді» надруковано ще й таку звістку: «Камінець подільська пікільна рада прислала ще перед Різдом в с. Сутиски, винницького повіту, місцевому «совіту» второкласної церковно-парафіяльної школи запитанє, чи має «совіть» які кошти, щоби платити за навчанє української мови учнів у «вінчурное время». Сими днями сутискє правління відписало в Камінець, що нема зайвих грошей ані трохи». Ось - де заковано, як той Німець каже, собаку в сій справі. Синод дозвіл дав — учіть ся, голубята, але тільки «во віч» — урочное время» і місцевим коштом. Час, хоч і се важко дуже було, ще можнаб і знайти, а от кошти... які можуть бути зайві кошти у просьвітньої інституції в Росії? Коштів нема, — нема у Сутисках, нема, можна думати, й по інших школах. А нема коштів, то не буде й української науки. Чиновник знає, що робить. Коли дух часу силує його йти на уступки, він прибере їх в такі форми, за яких уступка всяку ціну свою втратить. Так було з дозволом міністерства, що розбив ся об дипломи; так виходить воно і з дозволом синодским, що напорів ся же на піднодне камінь «місцевих коштів». І не без задньої думки, здаєть ся мені, зроблено отой додаток про місцеві кошти: розумні й вигадливі чиновники сидять у Синоді — не згірш од міністерських... Цікаво тепер розгадати ту загадку, що вигадали синодальні чиновники: чи буде українська наука на Поділю? А про те й розгадувати мабуть нічого... — *Сергій Єфремов.*

— **Арештованє польських обманців в Канаді.** З Монреаль доносять, що канадійська поліція арештувала в половині лютого двох Поляків, які користаючи з ліберальних законів англійських через півтора року обманювали перебуваючих там емігрантів з Галичини і Королівства. Одним з них був знаний у Львові Ян Новицький, 25-літній мужчина, бувший диетар краєвого виділу, який перед двома роками виїхав до Америки, зарвавши ріжні особи на кілька тисяч корон, немовто в цілі видобути міліонової спадщини по давно помершій в Аргентині бар. Гостковським. В Новім Йорку зніхав ся Новицький з голодранцем Стефаном Вернером чи Вагнером, що звав себе гр. Потуліцким або капітаном Парком і разом з ним поїхав до Монреалю. Там вдаючи доктора прав і адвоката, отворив «європейську канцелярію для справ правних, військових ітд.» що до Австро-Угорщини, Росії і Німеччини. Оба обманці почали свої операції поміж польськими робітниками в Канаді, витуманюючи від них величезні винагороди за веденє ріжних справ.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Евдокій прим.; римо-кат.: Матильда † Сух. — В неділю: руско-кат.: Теодота ещм.; римо-кат.: Льонгіна.

Недавно оба „адвокати“ взяли ся на спосіб, що приносив їм сьвітлі доходи. Запевняючи, що є заступниками австрійського правительства, скликували перебуваючих там військових резервістів, аби подали свої адреси в цілі контролі. Від оголошених побирали они по 3 долари, а за увільнене від контролі окремо по 5 до 25 дол. Потім заняли ся обманці висилкою грошей емігрантів до краю і приймали гроші на процент. Крім того отворили бюро посередництва праці і обдерали польських емігрантів, в чім помагав їм оден з канадійських адвокатів. „Зароблена“ тим чином квота виносьть кількадесять тисяч доларів. Канадійська поліція шукає за подібні обманства ще двох Поляків: практиканта львівської дирекції скарбу Добжицького і якогось Корибекского.

— **Європейські армії.** По англійским урядовим обчисленням сухопутні армії європейських держав в 1906 р. представляли ся числово в отсій силі: Англія 993.427 жовнірів, Франція 3.630.363, Австро-Угорщина 2.209.638, Росія 3.249.000, Німеччина 4.010.000. В сих числах містять ся чинна армія і резерва. Найбільшу чинну армію в тім році мала Росія, а се 1.225.000 жовнірів.

Оповідки.

— Почетними крилошанами греко катол. митрополичої капітули у Львові іменував цісар о. Амвросія Полянського, гр.-кат. пароха і декана в Конюхові, стрийського деканата, і о. Анатолія Долинського, гр.-кат. пароха і декана в Бродах.

— **Іменованя.** Міністер просвіти іменував тимчасового головного учителя у учительській семінарії в Тернополі, Івана Боднара, сталим головним учителем в тім заведеню. — Гал. дирекція почт і телеграфів іменувала укінчених гімназіястів: Андрея Боруха і Йос. Стан. Пруса, почтовими практикантами у Львові.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — **В. Цмайло-Кульчицький**, голова кружка. **Матвій Яворський**, секретар.

— **Звіт Тов-а торговельно-промислового „Сокільський Базар“** стоваришєня зареєстрованого з обмеженою поручкою у Львові, за місяць лютий 1908: На уділ вплинуло 57 К. на щадницю 222-57 К. Стан уділів з 29. II 1908 2889 К, стан вкладок 11.455-38 К, стан фонду резерв. 154 К. Торг був о 499-57 К більший чим в лютім минулого року. Оборот касовий в лютім 15039-93 К. В члени Тов. вступив Вп Іван Літинський, учитель з Ожолі. Всіх членів є 78 зі 131 деклярованими уділами. — **Дирекція.**

Посмертні оповідки.

— **О. Тимофтей Дорош**, парох в Росохах коло Хирова, упокоїв ся дня 11. с. м. в 69. році життя а в 35. р. сьвященства. В. с. п.!

— **Василь Бойко**, емерит. офіціал краєвої дирекції скарбу, упокоїв ся у Львові дня 11. с. м. в 60. р. життя. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— **Филип Мисько.** В задумі. Львів 1908. З друкарні уділової. Стор. 91, 32-ки. — Під таким заголовком вийшов збірничок віршів з отсими уступами: На сонівці. Бура з дороги. Бурлацька дума. Tristia. В моім сьвіті. Моя царівна. В вечірню годину. Іде нічка. І знов весна. В альбум. — Під кожним з сих заголовків містять ся переважно по кілька довгих або коротеньких віршів. Пізнаєш, що се перші проби автора, не досить ще вигладжені, але деякі з них вказують на поетичний талант. Позволимо собі навести тут одну на-

стреву поезійку з сего збірника зпід заголовка „Іде нічка“.

Іде нічка, тиха нічка
сонною ходою,
застилає(!) дрібні цвіти
срібною рососою...
Засіває густим росом
дрібосенькі зорі
та вколисусь злегонька
кучеряві бори.
Вколисусь людське серце,
мов дятятко хоре
тай вмовляє: „засни хвилю!
забудь своє горе“...

Телеграми

з дня 13. марця.

Відень. На вчорашнім засіданю делегації п. Романчук появив ся перший раз і підніс справу галицьких виборів, а іменно, що на делегаційнім обіді 26. лютого поінформовано монарха невірною про перехід виборів в Галичині. Підчас тої промови презид. Фукс кілька разів переривав бесідникови і напominав, аби особи монарха не втягав до дискусії. По засіданю були у през. Фукса пп. Василько і Колесса, заявити, що п Романчук чує ся обидженим напminеннями, а се висловом дра Фукса, „що промова п. Романчука має ся так до обговорюваного предмету, як сподні до чобіт“. Др. Фукс заявив, що не мав наміру обидити п. Романчука, або виставити єго на сьміх. Тим справу полагоджено.

Будапешт. Говорять ту про недалеке розв'язанє угорського сойму.

Загреб. Вчора перед і по засіданю хорватського сойму академики урядили на улицах міста демонстрації проти бана Равха.

Старчевичини ухвалили вчора дбати о удержанє в соймі спокою, аби не дати банови і єго правительству причини до надзвичайних заряджень, а з другої сторони не дати хорватско-сербській коаліції причини до жалоби, що була в своїй діяльності звязана а перед всім, аби уможливити соймови працю в хосен хорватського народу.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель реставрація і карчма — ріг ул. Сикстуської і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 12. с. м.: о. Євген Монцібович. Пашівка: Повонич Ольга, Перемишль; Савицькі й Еміль. Тернопіль; Матковский Петро, Ганьковичі; др. Михайло Луцький, Надвірна; Г. Геінріх, Відень.

На продаж в дрові парцеляції 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 діла тинцять і 120 сножат найлучшої подіє кої семлі. Інформацій уділяє М. Лібенфельд. Львів, Сикстуска 64 А. (3—3)

Со о seum
в насажені Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлень. В неділі і сьвята 2 представлень о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

ри закупні товар в просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Запрошехе до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладжене до потреби руских сьвященників Йосифом Мільницьким, почетним пралатом папским, крилошанином грем'яльним Митроп. Карітули, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволенем Всесьвіт. і Вседост. Митроп. Ординарияту. Дві перші часті вийдуть вже в сїм році. Третя в слїдуючїм році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші часті стоїть лиш тільки 4 К., хотїя около 33 аркушів печатаних в вел. 8° обняматї будуть. Оскоре пересланє предплати на руки автора під повисшою адресою просить ся всіх сиріаючих сему видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

СОРІЛ Житки можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Замовленя на

Насїне ярик, цвїтїв і наші

з найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насїне в опльомбованих торбочках.

Цїнник оцлатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова

Краків, Зелена 28.

(8—16).

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і навчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви́скі ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (15—?)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любія	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:00	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:40†	4:30	20
Брухович	10:05†	—	3:20	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любія	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені † — в неділі і сьвята від 26/8 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

в рік . . . 20 пер.
в рік . . . 10 пер.
в чверть року . . . 5 пер.
в місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

в рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Посилкою чистю по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сильно
напередне застереження.
Рекламації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подarki і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Польське славянофільство.

(+) Пруска політика супроти Поляків в Познанщині, що проявила ся відомою колонізаційною системою, примінюваною від довшого часу в сій області, а останніми часами законом про вивлащення, відбиває ся дуже виразно на напрямі політики Поляків не лише в Познанщині, але також в Конґресівці і в Галичині. Ми вже при інших нагодах, а недавно також, обговорюючи вислід соймових виборів галицьких, звертали на се увагу, вказуючи на голоси польського дневника рства галицького і заграничного, а також і на відзиви наших галицьких москвичів.

В марцевім випуску краківського місячника *Swiat Słowiański*, котрий до недавна займав прихильне до Русинів становище, появилася вступна розвідка одного з найвизначніших народолюбців великопольських (як зазначає редакція) п. з. *Program Wielkopolanina*. Автор сеї розвідки намагає ся подати програму нового напрямі польської політики в усіх трьох займанщинах давньої Польщі, отже й в Галичині, а його виводи кидають цїкаве світло на відносини Поляків до політичних сторонників Галицької Русі і тому бажавмо познакомити наших читачів передовсім з основою сеї розвідки, тим більше, що на неї покликують ся також молодоческі *Narodni Listy*.

Автор зазначає, що в польській політиці була доси аксіома польско-російського антагонізму, повязана баламутно з ідеєю незалежності. *Swiat Słowiański* дав понук до напрямі порозуміння з Росією, а се викликало всякі зачіпки, підзори, промовчування і непорозуміння що до того, до чого змагає се польське славянофільство. Щоби розвіяти се непорозуміння не лише серед польської суспільности, але й інших Славян, витичив собі автор задачу, пояснити становище і значіння польського славянофільства, окремленем його цілі і середників. Тим переконає ся тих, що хотять і можуть переконати ся.

Польське славянофільство, се інтерес передовсім для Поляків, інтерес „*per excellence*“ народний, бо лише сею дорогою, на його думку, можуть Поляки дійти до народної самостійности. Самостійність народів проявляє ся тепер в виді державности, а через державність розуміє він повну незалежність внутр народу і його землі, а також на зверх. Що до сего останнього є певні пута: політичні

і торгові договори і т. и., але они не включають незалежності, бо сі договори можна розвязати, змінити і т. д. Таку державну незалежність називаємо невідкладністю. Не є се одинока форма народної самостійности. Н. пр. англійські колонії мають повну самостійність у внутрі, але є підвладні. І невідкладність є двоїста: невідкладність народу з окрема і з іншими народами до спілки.

Польща належить до тих країв, котрі не можуть осигнути і удержати невідкладности з окрема. Невідкладна Польща могла би повстати лише супроти трох держав (Австрії, Росії і Німеччини) а про се годі мріти, а навіть колиб повстала, не могла би довго удержати ся сама в собі. Не можна також числити на Польщу з 1772, р., на державу польско-руско-литовську. Окрім відомої неприхильности Русинів, а найбільш Литовців до такої держави, не можна би навіть уважати польскою. Лише федерація польско-литовско-руська! Але для чого не малаб до неї належати Росія? Для того автор бачить ліпше місце для Польщі у федерації з Росією, як з Австрією. Між обидвома природну границю творять Карпати. Для того бажане є порозуміння між північно-східною а південно-західною Славянщиною, котрі перегодом можуть навіть дійти до державної єдности.

Будучину Польщі бачить отже автор у федерації польско-російській, а притім сама про себе розуміє ся повна внутрішня самостійність.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Голосованє у військовій комісії а відтак і на повнім засіданні австр. делегації, де ухвалено однодушно резолюцію гр. Штірґка під напором христ. суспільників і їх делегата Шрафля, зробило могутний вплив на Мадярів. В Пешті вважають сю ухвалу поразкою мадарських змагань до ународовлення а радше змадарження армії і наслідком того панує в Пешті велике роздратованє, позаяк військову угоду з теперішнім соймом угорським вважають там уже пропащою. Насупроти недавно розповсюджених вістий, начеб Корона згоджувала ся вже на уступки в користь Мадярів, запевняють, що Корона обстає при своїм становищі — перше виборча реформа соймова, а доперва з соймом на тій основі вибраним військова угода. Також мадарське

дневникарство не затаює задля того свого роздратованя.

Бюджет. комісія держ. ради обрадувала про міністерство кр. оборони, а з усіх сторін чуто було домаганя про дволітню службу військову. Міністер Георгі вказував на потребу збільшення засобу новобранців і розвитку кр. оборони. Посол Романчук вказував на потребу частіших урльопів і ліпшої оплати за квартири і підводи, пвизискувані підприємцями і устроюванє різнорічних відчитів для вояків а також строгого виконуваня постанов, які відносять ся до знущаня над вояками. Крім того виступив проти переносин руских жандармів до захід. Галичини, а насиланя чужинців на схід.

В Пешті настав повний заколот. Страх перед виборчою реформою і її нечислимими наслідками пригноблює Мадярів і спинає всяку роботу і діяльність. Особливо прибила мадарських політиків недавня промова Кріштофого. Ухвала австр. делегації стала також сильним ударом і спричинила повну безрадість в політ. угор. кругах. Появили ся поголоски розвязаня сойму а властиво не знати, чи правительство хоче тим способом збути ся обструкції, до котрої само немало причинило ся, чи вплинути на найвищі круги, ударемнюючи тим маеву сесію делегації. Чимало причиняє ся до заколоту повна безуспішність політики мадарської в Хорватії. Замітна тут відповідь д-ра Векерлього (на замовлену очевидно інтерпеляцію), що на основі угорського державного права в Хорватії неконче потреба конституційної управи! Бар. Равхостане отже так довго баном Хорватії, як довго веде там мадарську політику. А колиб Хорватия боронила ся проти такої самовол, то правительство хватить ся найострійших способів. Отак говорить представник 1000 літної конституції. Чи Кошутівці таким поступованєм дійдуть до бажаної мети, можна на певно сумнівати ся. Велике зворушенє викликав засуд селян Роземберських (в парафії о. Глинки), котрим наложено до 50 літ криміналу, окрім того, що кільканайцятьох свого часу там застрілено. Славний Бєрнзон забирає ся знов, розкрити в цілій нагоді мадарську культурність перед Європою.

Заграниця.

Італійський міністер загр. справ Тітоні виголосив в парламенті промову, котра найде милий відгомін в Австрії. Всі інші держави виявили вже своє становище супроти балканських плянів бар. Еренталє, а тепер відозвав ся і Тітоні з незвичайною льояльністю. Він рішучо заперечив англійським докорам, начеб Австрия понехувала македонські реформи і висловив повну згоду в політ. діяльності Італії з Австрією на основі переговорів з бар. Ерентальом в Дезіо і на Семерінгу. При тім зазначив він, що Італія була заздалегідь повідомлена про залізничні наміри Австрії, до котрих она

має повне право на основі XXV арт. берлінського договору.

Король Альфонс вернув щасливо з Барцельони до Мадриту а не устрашимість єг. підчас побуту в Барцельоні додала відваги монархістам і прихильникам династії.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з життя.

*(Дальше).

Та одну важну річ забув я ще розказати. На IV. році теології повіяло в нас семінаристів перемиских і духом обрядовщини. Крилошанин Гинелевич і Прокопович яко духовник семінарії учили нас вже обряду. Іменно Гинелевич піддав нам цінну обрядову розправу єзуїта Горого. Я, Мохнацький, Товарницький і Пашкевич студіювали Горого основно і зрозуміли значіне форм богослуження в грецькій церкві. Очищене обряду нашого від латинських безглуздих (в нашій обряді) новаторств було оправданим ділом. Горе яко єзуїт чейже не клонився до православія. Виучившись, як повинна правити ся наша служба Божа, я з Мохнацьким зважили ся остаточно на се, що в часі служби Божої, яку правив на зелені свята тодішній єпископ Полянський, ми не лише не звонили, але замикали навіть царські врата і засували завісу червону на сих вратах. Як під сей час богослуження по церквах здеправовано, скажу, що в багато ц-рквах св'ященники правили службу Божу майже на лад латинян. По «благословенно царство» співали дяки сейчас «Єдинородний», а св'ященник читав собі тихо Єктенію. Відтак слідувала по амінію пісня „Святий Боже“, потім читали ся апостол і Єктенія, Єктенія опять опускали ся аж до Херувимської пісні (без обходу з даром), потім слідувало Вірую, освященне дарів і сейчас по Тебе поєм і Достойно Отче наш ітд. За границею в Холмщині скорочено ще більше службу Божу, проповіді (в Обші, Тарногороді, в замку — де я був в 1864 н.) держано в язиці польським, а при обходах співано лише польські пісні. Реформа обряду нашого була проте оправданим змаганням. Хиба лежала лише в тім, що почин до реформи не дали наші єпископи, а дехто з посеред клира, та що більше подбано о зверхні форми, ніж про зрозуміння обряду. Св'ященники запускали бороди, але духа обряду не всі зрозуміли і не позбували ся при богослуженню т. званих „naleciałości“ латинських.

Однакож треба признати, що при тім духовенстві почало дбати більше о хоральний спів по церквах, бо реформа веліла, щоби весь нарід брав участь в богослуженню. Тамлю, що в часі вакацій збирала ся свідомо вже молодіж в поодиноких околицях і по празниках співала на хорах будьто з нот, будьто на самолівку, а за нею і вірні. Вже сам факт, що інтелігенція являла ся в крилосах і співала з дяком, причиняв ся дуже до розбудження в народі любови і поважання до руської церкви. Бо були часи, в яких в руських церквах руська інтелігенція зовсім не являла ся, а їхала ся до лат. костелів. За реформою обряду почали св'ященники більше дбати і окрасу своїх церков, ставити іконостаси (які не всюди були) і усувати з церков погані богомази. В Сіянві, в часі ферій, співала наша родина (а всі були музикальні) заєдно на хорах. Ми зближали ся до народа, народ до нас і в тім лежав поступ.

Тамлю ще і те, що я спроважував собі на попіство нераз нашого лірника старого, якого всі звали просто „Лірою“, гостив єго і вчив ся від него співати при лірі. „Ой в четвер Магдуня з Николов гуляла, а на того Звіранського (?) оком споглядала. Магдуню, Магдуню, та що ти думаєш, поной же ти, Магдуненько, иншого кохаєш? Николу, Николу, присягаю Богу, не маю я найкрасчого,

як тебе, Николу“. Заїхавши в гори до Кривого, в Турчаньскім, до батька мого пізнішого швагера о. Пасічинського Романа, я зловив на ярмарку в Сморгім лірника та і виторгував від него ліру. Ми справді були (як «Слово» сказало) хлопоманами, пізнавали свій народ, єго пісню, єго звичай, зближали ся щиро до него, а і нарід став дивити ся на нас иньшим оком та набрав до нас довіря. А давнійша молодіж, що виходила «в люде», покидала своє та приставала до Польщі. Як згідно дивили ся родини св'ященничі в давніших часах на нашу мову, свідчить факт ось такий.

В Добрій, де жила любка, жила і єї старенька бабуса, вдовиця по св'ященнику Витошинська з Грушкевичів. Колиж я і Войтович, що залицював ся до молодшої сестри моєї судженої, стали говорити до них по руськи, то стара бабуса, заломивши руки, сказала собі тихцем: „Świat się przewraca. W pokojach mówią teraz tak, jak czeladź w kuchni...“ Аристократизм (розуміє ся псевдоаристократизм) св'ященничих родин ломив ся.

(Дальше буде)

Чи се легкодушність, чи невдалий дотеп?

Ще поганський, але висококультурний нарід держав ся такої засади: „De mortuis nihil, nisi bene“. Нині така засада стала неможливою, бо колиб єї держати ся, ми не моглиб брати ся до оцінки діяльності людей, які в який небудь спосіб відіграли ролю чи то в історії цілої людскости, чи одного народу і т. д. Оцінювати належить діяльність кожного чоловіка без згляду на добрі або злі сторони сеї діяльності, але оцінка повинна бути оперта на фактах, а не фразах та ще й голословних, які стають тим більше кривдичими, скоро писані про чоловіка помершого, якому вже годі боронити ся самому. На жаль сей останній факт має місце доволі часто не лише в наших щоденних часописах, але навіть в наукових журналах! Пригадаю тут факт з перед кількох літ, полишаючи єго осудови публичної опінії.

В „Записках Наукового Товариства ім. Шевченка“ з 1900 р. т. 38 Miscellanea ст. 1—2 подав якийсь п. „І. К—ий“ замітку п. з. „З віденської революції 1848 року“. Ось що пише п. І. К—ий: „Між судовими актами з 1852 року наділав я приладково згадку про революцію 48 року і про те, як то рускі вояки держали себе супроти неї. Щоби порозуміти сю згадку про революцію, мушу сказати коротенько ось що:

В році 1852 жив єще у Львові канонік старенький др. Мартин Барвіньский. Грошенят мав він гук, і вони були для него відрадою. У него служив Михайло Трембецький з Волиці (Wolica), стрийського повіту. Брат Михайлів Іван Трембецький служив у війську в 48 році при 9 полку. Десь на нещастє вкрав хтось Барвіньському 1000 зр. Нещасний Барвіньский в крик, цілу майже Галичину порушив. Насамперед потягли до суду слугу Михайла. Опісля втягнули також Івана, бо єго зловили в Стрию, як міняв 1000 зр. Отже Іван ось як звиняв ся в суді“. Тут подане в оригіналі єго зізнання, що тих 1000 зр. забрав він в часі революції у Відні в камениці на Леопольдштаді.

Тільки п. І. К—ий. Зі своєї сторони спитаю єго: на яких фактах опер він своє твердження, що гроші були для «старенького» каноніка „відрадою“ і наскільки се причиняє ся до «зрозуміння» згадки про революцію? А що п. І. К—ий, який чомусь то сховав ся за криптонім, мабуть не буде спішив ся із відповідю, тож я сам за него відповім. Отже єї єго слова, що гроші для старенького М. Барвіньского були відра-

дою, не дають нічого для зрозуміння згадки про революцію а до того написав їх п. І. К—ий, не подаючи на се ніяких фактичних доказів! Позволю собі спитати єго також, що в тім злого, що М. Барвіньский робив заходи для віднайдєня втрати, чи й п. І. К—ий не був би нароби́в крику, колиб, припустім, хтось єму вкрав 1.000 зр. тяжко запрацьованих, чи й він не був би удав ся до властей, щоби відзискати втрату?

Дальше спитаю єго: відки він знає, що у М. Барвіньского було «гук» грошенят? Прецізь повинен був п. І. К—ий подати на доказ сєго якийсь автентичний документ, а не вдоволятись голословними фразами! Як гроші могли бути «відрадою» для чоловіка, який 1852 р., як пише сам п. І. К—ий, був «старенький» (М. Барвіньский уроджений 1784 р. мав отже тоді 68 літ)? А впрочім п. І. К—ий повинен був яснійше виразитись, як він розумів се слово „відрада“ і подати докази на се, бо такий голословний закид, зроблений покійникови, треба назвати впрост нечесним ділом. Колиб п. І. К—ий замість уживати пустих фраз, потрудив до бібліографії Івана Ем. Левицького, був би там найшов вказівки, де шукати біографічних дат пок. М. Барвіньского, а тою дорогою й про «грошенята» був би довідав ся, якою то відрадою були они для «старенького».

Др. Мартин Барвіньский, архіпресвітер львівської гр.-кат. капітули, професор теології і бувший ректор львівського університету, член галицьких краєвих станів, помер 1865 р. в 81 р. життя. Завіщання, яке він лишив, а яке напечатане в цілій основі в «Слові» 1865 р. ч. 26 (новинки), є доказом голословности і безосновности твердження п. І. К—го. Зазначити годить ся, що опікуючи ся за свого життя своєю родиною, пок. Мартин зовсім не зложив тільки грошей, щоб їх було «гук», як каже п. І. К—ий. Полишив всего-на-всього 5.860 зр. і то на добродійні, просвітні і ин. цілі: 1.500 зр. яко капітал на основанє фонду, з якого відсотки призначено для побільшення річної платні для духовного сотрудника при св. Юрі (яко префекта захристії); по 500 зр. для «Галицько-руської Матиці», вдовичо сиротинського фонду львівської дисцезії і монастиря СС. Василянков в Словиті; по 400 зр. для чотирох сестрінок; по 300, для заведення сліпих у Львові і фонду церковних півців при св. Юрі 200 зр., сотрудникови св. Юра; по 100 для лікаря і двох півців св. Юра; по 50 для двох дяків; по 30 для двох слуг у св. Юра. Величезну бібліотеку призначив в часті для капітули, в часті для «Народного Дому», а в там незвичайно цінні річи, з яких дещо дісталось і родині Барвіньских, нпр. нині в Галичині незвичайно рідкі Йордана «Slavische Jahrbücher» і ин.

Булоб добре, колиб і для п. І. К—го були гроші такою «відрадою», якою були они для пок. Мартина Барвіньского. А редакції наукових журналів повинніб бути обережнійші в поміщуваню заміток з «історичними фактами» того рода, як у замітці п. І. К—го.

Др. Богдан Барвіньский.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Теодота сщм.; римо-кат.: Льовгіна. — В понеділок: руско-кат.: Евтропія муч.; римо-кат.: Кириак Д. Лю. — В второк: руско-кат.: Герасима прп.; римо-кат.: Гертруди Д.

— **Ексц. Митрополит Шептицький** виїздить в понеділок за границю на лічене, де перебуває довгий час.

— **Товариство українсько-руських правників у Львові.** Ві второк дня 10. с. м. відбули ся у Львові наради над статутами тов-а українсько-руських правників під проводом радника Тита Реваковича. Наради відкрив др. Станислав Двістрянський, пояснюючи потребу такого товариства і відчитав проект статута. По нараді вибрано комісію для переведення товариства в діло. До тої комісії війшли: др. Станислав Двістрянський, радник суду Тит Ревакович, др. Мирослав Здерковський, др. Альфред Говикевич і прокуратор Рожанковський.

— **Новий адвокат Русин в Перемишлі.** Др. Володимир Загайкевич отворив адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Францішканській ч. 13, II поверх. В д-рі Загайкевичу дістає ціла Перемишльщина не лише знаменитого правника і оборонця перед судом, але і першорядного бесідника, енергічного організатора і щирого діяча в народних справах, яким дав ся пізнати др. Загайкевич в часі свого кількарічного побуту у Львові. Своїми пламенними бесідами на неодних зборах у Львові та краснорічними промовами на многих зборах по провінціях яко відпоручник „Просвіти“ по її філіях і читальнях др. Загайкевич поривав слухачів і запалював до єдності і народної праці. Поселяючись на постійнім господарстві в Перемишлі, др. Загайкевич, сподіємось, не приостане в праці для народного добра, тим більше, если перемиска Русь підопре его адвокатську канцелярію. Маючи свого адвоката, годі спомагати різкім жидівським канцеляріям!

— **В обороні релігії.** Професор інсбруцького університету, др. Вармунд, завзятий ворог католицизму, виголосив недавно протикатолицкий відчит і видав его окремою брошурою. Державна прокуратура ту брошуру сконфіскувала. Тимчасом в католицьких кругах в Інсбруці розпочав ся рух за усуненням проф. Вармунда з університету. Тирольські посла з пос. Шрафльом були вчора у президента кабінету, бар. Бека і у міністра просвіти, д-ра Мархета. Оба міністри заявили, що Вармунд переступив всякі межі дозволеної критики релігії і прирекли зарядити дальші кроки. Конфіскація брошури не є ще затверджена, а христ. євangelісти грозять демонстраціями, если би не затверджено конфіскації. Всі католицькі сторонництва в Тиролі скликають на завтрішню неділю велике віче католиків до Інсбруку, для задемонстровання проти Вармунда.

— **В справі захоронки** для міщанських дітей в Комарні доносять: Добродійне братство св. о. Николая в Комарні (затверджене епископским ординариатом в Перемишлі і намісництвом у Львові), яке поклато собі за ціль помагати бідній талановитій молодіжці в науках в школі, та на сю ціль роздало уже повисше 1000 К. за помочи, набуло дім з просторим огородом при ул. Роздольській, де згодом хоче отворити захоронку для міщанських дітей. Що се захоронка в містечку, злишнім розводитись. Дім сей коштує 6000 К. Позаяк братство було в можности покрити ледви третю часть ціни купна, звертаєсь проте з уклінною просьбою до Вив. Родимців, щоби зволили нам ласкаво хочби найменшою жертвою допомогти. З гори уже складаємо Вам глибоку подяку, бо ми певні, що як усе, так і тепер для здійснення так благородної ціли не відкажете нам своєї помочи. Вдячні були би ми дуже, колиб наші патріотичні Родимці зволили нам служити безпроцентовою позичкою на сплату 10 літ в квоті хочби 50 К. — За братство св. о. Николая в Комарні: *О. В. Петрик*, голова. *Гр. Кос*, секретар.

— **Вибори до міської ради у Львові.** Магістрат оголосив отсей регулярні вибори, ухвалений міською радою: 1) Вибори відбудуть ся в однім дні, а се в четвер дня 26 марця с. р. в 10-ох салях ратуша від 9. до 1. год. рано і від 3. до 7. вечером. 2) В кожній салі буде урядувати виборча комісія, зложена з заступ-

ника президента міста яко председателя і з шістьох членів, вибраних міською радою, а се: трох з ради і трох зпоміж виборців. 3) Ко-нець доручування легітимацийних карт буде оголошений з візванем, аби виборці, яким легітимацийних карт з причини якихсь перешкод не доручено, відобрали їх в президії магістрату в урядових годинах поранних до дня 25. марця включно. 4) В тім самім часі можна зголошувати ся до президії магістрату по дуплікати карт легітимацийних. Зголошуючий ся по легітимацийну карту або її дуплікат має на жадане подати доказ своєї тожсамости через свідків. Видане дуплікату буде записане в реєстрі виборців і в листі голосовання дотичної салі в рубриці „Замітки“. 5) Кожний виборець зволить прийти в висте означенім часі до вказаної на легітимацийній карті салі і має показати легіт. карту, виборчій комісії, а карту голосовання (в разі голосовання картою) зложити до урни. Легітимацийну карту задержить виборець при собі на випадок тіснийшого вибору. 6) О 7. годні вечером виборча комісія замкне в кожній салі свою чинність і прийме іде голоси лише від тих виборців, які до того часу в тій салі зголосили ся до голосовання.

— **І на Україні** святкують уже Шевченків вечір на селі. Дня 22. лютого в церковно-парафіяльній школі хутора Нижній-Іржавець, лубенського пов. (на Полтавщині) відбув ся вечір пам'яті Т. Шевченка. Декламували й співали на вечері переважно ученики школи; на дітей і на дорослих вечір зробив велике вражіння.

— **Аматорська вистава в Дербенті.** Гурток Українців залізнодорожних служачих ст. Дербент не що давно урядив у дербентекім „Общественномъ Собраніи“ під орудою д. Бурба українську виставу. Виставлено драму Суходольського „Хмара“. Вистава, відбула ся добре і глядачі, яких була повна сала, були нею дуже задоволені. Чистий прибуток пішов на користь незаможних учениць дербентської жіночої гімназії.

— **Бенефіс Кропивницького.** Дня 24. лютого остання вистава трупи Л. Сабініна поставлена в Харкові була бенефісом Марка Кропивницького, який виступив у пєсі „Доки сонце зійде“ в двох ролях: поміщика Воронова та шевця Хвортуна. Таких овацій, які зробила славетному корифеєви публіка, що заповнила весь театр, Харків давно не бачив. Від трупи єму піднесено вінок на адресу, прочитану на сцені. Взагалі всі три виступи Кропивницького зробили Харківцям, як пише „Южн. Кр.“, велику втіху.

— **Затроєне крові.** Учень II. кл. гімназ. в Бродях, Лука Щудлак, помер оноді нагло за-для дрібної причини. Він мав маленький чирачок на губі і здер его. Здаєсь, палець був нечистий і при здертію чирачка кров затроїла ся. До години, мимо лікарської помочи, хлопець помер. Тіло перенесено вчора до родинного села Боратина.

— **Голод в Київщині.** З містечка Махнівки, бердичівського повіту, повідомляють, що й там уже голод дає себе відчувати. Рідко в кого вже можна забачити житний хліб; більш всього їдять ячмінний напів з вівсом, горохом то що. Багато піль так і змусе незасіяні, та й на весну нема чим їх обсіяти. Селяни чекають за помочи від казни, але все щось нічого не чути.

— **Статистика голодної нужди в Росії.** Як повідомляє „В. В.“, статистично-економічний розслід нужди на Волині, за який взялась продовольча комісія, уже доведено до половини й, треба сподіватись, до нового урожаю его закінчить. Але цікаво, те як він веде ся. Комісія передала сю місію повітовій земській управі, а управа поручила зробити се волонсним властям. І от приходить старшина з писарем до селянина в хату.

— Хліб є? — запитує.

— Нема, — тяжко зітхнувши, відповідає селянин, — зовсім нема хліба.

— А отсе що, каже старшина, побачивши окравець черствого хліба на столі. — Щож

ти брешеш, що у тебе нема хліба. Пиши, що хліб у него є.

І задоволене своєю працею, волосне „начальство“ простує далі, лишивши голодного селянина ні в сих, ні в тих.

— **3 Києва.** Редакцією журналу „Въ мірѣ искусствъ“ організуєть ся в Києві гурток дослідувачів пам'ятників художньої старовини в південно-західному краї. На чолі сього гуртка стояти ме М. Ф. Біляшівский. — З ініціативи тогож журналу засновуєть ся тов-о художників, що має впорядкувати ряд картинних виставок на Україні (в Києві, Житомирі, Харкові, Одесі). В комітеті згодились брати участь: Бенуа, Реріх, Бурданов та інші. Перша вистава буде в Києві.

— **Демонстрації соціалістів в Будапешті.** Тамопні соціалісти приготували ся до демонстрації від поверх тижня. Що дня скликували наради, агітували і ненадійно на вчора вечер заповіли демонстрацію. Розліплени рано афіши звучали: „Годі ще терпіти обманства, доконуваного на народі в справі загального голосовання. Не зносім сего довше! — Соціально демократичне стороництво“. Ті афіши були покликком до великої демонстрації. О год. 8. вечер робітники збирали ся гуртками ва улицях в різних сторонах міста. Демонстрація мала вибухнути рівночасно у всіх дільницях. Одна з груп соціалістів в числі до тисячки хотіла підійти під льокаль Кошутівського стороництва, але розігнала їх поліція шаблями. Богато осіб покалічено. Кількох поліціантів зранено каміннями. У всіх сусідних каварнях вибито ішиби. На площі Карла діяло ся ще гірше. Там товпа робітників наперла на поліцію і дехто почав стріляти. Трех поліціантів ранено револьверовими кулями. Крім того обкинено поліцію градом каміння. Між иншими ранено каменем інспектора поліції. В инших сторонах міста, де зібрали ся демонстрати, стріляно також до поліції. Демонстрації тривали до 11. год. в ночі. Арептовано поверх 50 осіб. Шкода заподіяна демонстрантами виносить кілька тисяч.

— **В Варшаві** вийшла перша книжка нового, виключно-художнього, польського альманаха — „Сфінкс“, в якому беруть участь найбільш талановиті і поступові діячі сучасної польської штуки: Жеромский, Реймонт, Тетмаєр, Пшибишевский, Серошевский, Данилевский, Савитрі і т. и.

— **Варшавський університет в 1907 році.** „Рѣчь“ бере інтересні цифри із звіту про становище варшавського університету в 1907 році. Професорів ординарних числилось 36, екстраординарних та инших — 23, а всіх разом 59. Гулящих катедр ще з 1906 року було 20, і в 1907 р. нічого не робило ся для того, щоб вони не гуляли, бо університет увесь час сей стоїть зачинений. На 1. січня 1907 р. в університеті було чотирнацять студентів та 1 сторонний слухач (фармацевт). 1907 року нових студентів не приймали, бо університет зачинений. Ті, що були (14+1) студенти, покинули університет, і таким чином на 1. січня 1908 р. в університеті не було й одного студента. За 1907 рік на варшавський університет видано з казни 388.816 карбованців.

— **Гумористичний кутки.**

Добрий понеділок!
В понеділок вели цигана на шибеницю, а він так зайойкав: Но! і сей тиждень добре починає ся.

Стара любов.

— Що то є стара любов?

— Як пан старий і пані стара, то тоді є стара любов.

Оповідки.

— **Людвий концерт** в честь Тараса Шевченка відбуде ся у Львові завтрішньої неділі по полудни з отсею програмою: 1. Філ. Колесса: „Козаки“, хор „Бандуриста“, 2. Промова, Л. Цегельский, 3. „Carnaval de Bukarest“, фортеп. сольо, О. Я., 4. Т. Шевченко: „Іван Підкова“ деклямація, С. Б., 5. Б. Вахнянин: „Три дороги“, хор „Бандуриста“, 6. Вінцковський: „Ой нависли“, 6) „Народні пісні“, сольо-спів З. Л. 7. Лепкий: „В світ за очі“,

деклямація, І. Л. 8. Лисенко: «Ой Дніпре», сольо барит, Ю. Юхнович, 9. Grieg: «Norwegianische Tänze», trio С. К. Яр. П. Т. Д., 10. Ярославенко: а) «Ви хотілиб спинити»; б) Людкевич: «Смільо други» хор «Бандуриста». — Урядженем концерту займає ся «Кружок Українок», у яким можна дістати запрошенє на се свѣто, тому що концерт відбуває ся на основі § 2. зак. про збори, з огляду на салю.

— **Театр аматорів львівського «Сокола»** відіграє завітній неділі о 7. год. вечером «Дай серцю волю, заведе в неволю» драму в 5 діях а 6 віделонах зі співами і танцями М. Кропивницького.

— **3 драмат. Тов-а ім. Котляревського.** Засіданє Виділу відбуде ся в понеділок дня 16. с. м. о 7. год. вечер в льокалі Висш. музич. Інститута в «Народнім Домі».

— **Збори виборців до міської ради з IV.** (личаківської) діляниці відбудуть ся в неділю, д. 15. с. м. о год. 6. по пол. в льокалі читальні «Просвіти» (Гавзнера ч. 10 в партері). Просить виборців о як найчисленнішу участь — *Комітет.*

Посмертні поповідки.

— **О. Дмитро Райт,** завідатель парохії Яблониця, надвірянського деканату, упокоїв ся дня 2. с. м. в 29. році життя а в 2. р. свѣщенства. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— **Нова угро-руська граматика.** Авт. Волошин. редактор «Науки» по мадяреки написав нову практичну угро-руську граматику, котра сими днями вийшла з друкарні. Граматика ся старає ся подати правила чисто народного малоруського язика, етимологічного письма. Складає ся із чотирох частий. В I-ій навчає читати, виводити звуки, познакомлює ученика з головнішими граматичними формами угро-руської бесіди, в II-ій подрбно пояснює походженє слів, в III-ій подає найважніші правила складу слів, в IV-ій містить словар. В граматичі поміщено більше число примірів з прози і поезії, розговори подані паралельно з руським і мадяреким текстом. Приміри взяті по більшій часті із щоденного життя, з пословиць і співанок народа. Обєм книги 13½ аркушів (висше 200 ст. 8°). Ціна 2 К. Замовляти можна у автора: Volosin Agoston, Ungvar (Rakoczi u. 34). (За «Наукою»).

— **В. Винниченко.** Великий Молох, пєса на три розділи. Передрук з журналу «Літературно-Науковий Вістник». Київ, 1907, стр. 76, ціна 40 коп.

— **3 неволі,** літературний збірник. Видавництво «Запомога». Вологда, 1908, стор. 228, ціна 1 карб.

— **Павло Смуток.** Під стелями Думи, нарис. Спб., 1907, стор. 47, ціна 5 коп.

— **Т. Г. Шевченко.** Кобзарь. Друге видання «Общества имени Т. Г. Шевченка для вспомоществования нуждающимся уроженцам Южной России, учащимся въ высшихъ учебныхъ заведенияхъ С. Петербурга» та «Влагодотворительнаго Общества изданія общепользныхъ и дешевыхъ книгъ». Спб., 1908, стор. 612.

Телеграми

з дня 14. марця.

Відень. Рускі, хорватскі, словінскі, італійскі і румунскі члени бюджетової комісії мали вчєра спільну нараду в справі установаєня пляну діланя при нарадах над міністерством просвіти і судівництва. Ті спільні наради будуть відбувати ся далше.

Прага. Union доносить, що правительство порішило відложити на необмежений час намір управильненя язикової справи в Чєхах законотатною дорогою.

Мадрит. Король Альфонс повернув ту вчєра з Барцельони. Разом приїхали до Мадриту яко гості, австро-угорскій амбасадор Вельзергаймб, контрадмірал Зіглер і 9 офіцерів австро-угор. ескадри. Вечером відбув ся в їх честь обід в королівській палаті. Перед обідом король вручив їм ордери за заслуги коло мореплавання.

На продаж в дорозі парцеляції 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 ліса трийцятлітнього і 20 сїножаті найлучшої подільської семлі. Інформаций уділяє М. Лілєнфельд, Львів, Сикстуска 64 А. (3—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свѣта 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Запрошехе до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладжене до потреби руских свѣщенників Йосифом Мільничким, почетним пралатом папским, крылошанином Гремільним Митроп. Карітули, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволенєм Всєсвѣт. і Всєдост. Митроп. Ординаріяту. Дві перші часті вийдуть єще в сїм році. Третя в слїдуючїм році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші часті стоїть лиш тільки 4 К., хотїя около 33 аркушів печатаних в вел. 8° обнимати будуть. О скорє пересланє предмѣти на руки автора під повисшою адресою просить ся всїх сприяючих сєму видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

Замовлення на

Насїне ярих, цвѣтїв і паши

з найславнїшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків, Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насїне в опльомбованих торбочках.

Цїнник оилатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова
(9—16). Краків, Зелена 28.

Поручає ся дешево і сѣвисне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Синстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — виїски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (16—?)

СОКІЛ Мутки можна набувати в «Сокільскім Базарі» у Львові і паперці і у всїх торговлях в краю.

! Кашель !

Хто любить своє здоров'є, той хорить єго.

5245 нот. дол. свѣдоцтв доказує помічний вислїд

**Кайзер'а
Brust-Caramellen**

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всїх антиках і дрогуєриях.

(23—24)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

**вартісні папери
і МОЖЕТИ**

по найточнїшїм деннім курсї,
не числячи нїякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжя і паши против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростю. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченїм році звертає ся членам. Звороти за р. 1906—1907 вносили п. 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлї приймають поліси «Дністра» при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківскім Товаристві.

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о удїленє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000—
Разом сума	К 1,964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

до «РУСЛАНА» вкласити:
в Австрії:на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожнє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми єди і думу ми варимо, а не варимо милости» — 8 Руславох псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слухати наперед застережене.

Рекламації неопечатає вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Польське славянофільство.

(Дальше).

Познанський Поляк-славянофіл означає навіть обсяг ділання спільного правительства такої славянської федерації. Відносини до заграйниці, краєва оборона і комунікації повинні належати до обсягу спільного правительства, а чи федерація буде республікою чи монархією, се річ байдужна. Однак кравий устрій повинен обходити ся без бюрократії, як в Англії, бо се лише забезпечує свободу горожанську.

Се вважає автор максимальною програмою польського славянофільства, а се вважає також якотаким для Польщі, бо окремішні не підвладність скінчила би ся навіть утратою народної самостійності. На його думку не може бути ся програма без посередньою указкою для польської суспільності, ані для ніякого сторонництва, може бути лише заключним змаганням політичним. На разі однак бажає він вказати такі засади поступовання польської політики, котрі би довели до спроби, зробити сю максимальну програму актуальною, яко безпосередньою ціллю. І тому хоче він подати програму на нинішній день. А позаяк давня Польща розділена між три держави, отже для кожної області треба окремої програми.

Головною перепоною для Польщі є Пруси і Німеччина. Яко окрема організація одно побіч другого не може вступати. Тому треба перемогти, зломити Пруси. Одиноким способом згноблення Прус і Німеччини вважає автор російсько-австрійсько-французький союз — се в політиці Кавніца. Поляки мали би отже обняти ролю Кавніца. (Пригадуємо, що в сегорічній делегації др. Гломбінський в своїх промовах виступав проти тридержавного союзу, і що др. Крамарж не лише тепер, але і в давніших сесіях делегацийних проповідував сю ідею).

Німеччина загрожує германізацією не лише всім ненімецьким народам у себе, але й в Австрії, а Drang nach Osten сягає і до Росії. Поляки повинні отже будити свідомість сеї грізної небезпеки, в Австрії і в Росії і довести до зірвання тридерж. союзу а заключення союзу з Францією і Росією. В Росії повинні Поляки довести до перестрою держави на констит. основах, щоби замість централізму і німецького

чиновництва само населене радило собою.

В подрібности домагає ся автор розв'язки з славянського становища руского питання в Галичині і се для нас найцікавіше, бо кидає яскраве світло на сучасні погляди Поляків, та розяснює нам тим способом прояви найповійших політичних подій в Галичині. Він думає, що пособлюване а outrance*) українського руху посеред Русинів не було ані оправдане, ані розумне, бо се роблено головню задля вороговання з Росією і дбалість була звернена на те, щоби Русини не змосковщили ся.

Наслідки проявили ся наглядно: ми (каже автор) виховали собі на східних межах непримирених ворогів в Українцях**). Поляки не мають взагалі ані права ані обов'язку мішати ся у внутрішні справи інших народів, отже й Русинів (сего однак не придержують ся в дійсности — Ред. Русл.). Наколи Русини сего бажають, найбутуть Москалями, або Українцями. Отже треба чим скорше за-завернути з хибної дороги. Сегодня галицькі Русини розпали ся на дві народности, на Москалів і Українців. Українці мають повну(?) рівноправність, Москалів (Rosyan) не хотіли тут зовсім узнати (бо таких в Галичині зовсім нема, се повинен би Wielkopolanin бодай з якого небудь підручника географічного, хоч би німецького або польського, знати. — Ред. Русл.)

Щоби дати таку рівноправність нашим москвичам, домагає ся автор: Сю бравду(!) треба направити. Насамперед треба російський язик (московський) рівноуправнити з українським в школі, суді і уряді. (Се вже проповідував тепершній всепольський посол др. Бузак у Львові — Ред. Русл.). Не хай громади, котрі сего забажають, мають московські (rosyjski) школи. В українських гімназіях треба завести рівнорідні класи побіч українських — московські, наколи найдуть ся ученики і професори охочі (треба ще перед тим самих редакторів „Галичаніна“, „Русского Слова“ і т. п. посилати на доповнюючу науку московщини в Росію, щоби навчили ся поправно говорити і писати московщиною замість ломаного язичія. — Ред. Русл.). На університеті треба лишити доволі професорам і доцентам руским, чи хотять викладати

по українськи, чи московщиною (др. Іван Добрянський доцент карного права таки не втне инакше, лише язичієм — Ред. Русл.) а також оснувати катедру московської мови, як є катедра української мови. Так само в судах і урядах треба на домагане сторін уживати московської мови, побіч української (тимчасом ті сторони, які у нас являють ся в судах, говорять рускою (українською) мовою, а хіба виїмки язичієм, але ніхто московщиною крім Дудикевича — Ред. Русл.). Також в галицькій соймі і в державній раді домагає ся автор рівноправности російського (московського) язика з українсько-руським.

Отак уявляє собі автор розв'язку руского питання в Галичині. Дальші його виводи і замітки що до тих его поглядів відкладаємо до слідуячого числа.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджетовій комісії вели ся наради про міністерство внутріш. справ на основі звіту п. Морсея, а тимчасом правительство робить всякі заходи, щоби видобути ся з клопотів, які ему станули в дорозі з полагодою університетського і язикового питання. Останніми днями пражська Union і інші днівники звичали, що бар. Бек після переговорів в язиковій справі з представниками чеських і німецьких сторонництв рішив ся відпочити язикову справу до неозначеного часу. Тимчасом N. fr. Presse запевняє, що в міністерстві займають ся дуже пильно виготвленням язикового закона (відносин би ся він, як ми вже давніше звичали, лише до Чех) і небагом буде сей начерк поданий до відомости представників обидвох сторонництв. Сим способом бажає правительство промостити собі дорогу до полагоди бюджету міністерства судівництва. Однак не менше болючою справою є університетське питання. Не лише Чехи домагають ся засновин другого університету чеського, на Моравії, але й Італійці настають на те, щоби і їх університетське питання було полагоджено. Крім того Словінці виступають з домаганем словінського університету, коли знов москвичі висунули питання московських катедр. В суботу нараджували ся в парламенті представники христ. сусп. Італійців, христ. сусп. Словінців, Румунів, Москвичів, укр. рус. клубу і слов. лібералів над спільною резолюцією, яку би бажали про національні домаганя в універс. справі внести при роз-

*) в найвищій ступні.

**) Автор поясняє, що під Русинами розуміє етнографічну масу, а під Українцями індивідуалізований наріс.

праві над Судж. міністерства просвіти в комісії. Італійці заявили, що вони не могли би прилучити ся до спільної резолюції, позаяк їм розходить ся лише о приверненні виділу правничого, котрий уже мали, коли тимчасом інші клуби домагають ся засновин окремих університетів. В дальшій нараді намагали ся учасники довести до згоди, щоби ніяке з заступлених там сторонництв не дало ся ужити до переголосованя домагань иншого сторонництва.

Справу чеського університету бажалиб міністер през. бар. Бек і др. Мархет полагодити резолюцією без означеня часу і місця і переговорували в тій справі з Чехами і Німцями, одначе ані одна ані друга сторона не хотіла такою полагодою вдоволити ся. Тимто знов виринає гадка засновин чеського університету на Королівським Полі під самим Берном, але чи на се буде обопільна згода, не можна ще знати.

Намірене скликанє державної ради на 23. марця показало ся наслідком наведених в горі трудностей неможливим і тепер звичають з парлям. кругів, що держ. рада може найскорше зібратися 26. марця, щоби знов не треба глядіти виходу в бюджет. провізорії, яку вже деякі політики вважають неминучою. Нар. Listy знов запевняють, що деякі сойми, як моравський і крайньський мали би тепер ще зібратися на коротку сесию і наслідком того держ. рада зібралася аж в цьвітні.

Нове університетське заворушенє виринуло, сим разом в Інсбруку і то з яскравою протикатолицкою закраскою, а се вяже ся з розправою, яка була переведена в держ. раді з почину проф. Масарика. В сій розправі напав др. Масарик остро на д-ра Люегера за его промову на катол. вічу, а проф. університету інсбруцького Майр виступив тоді з рішучим протестом проти надуживаня універ. катедри для протикатолицкої пропаганди і навів для прикладу такого надуживаня професора Вармунда, котрий в Інсбруку викладає церковне право. Проф. Вармунд виголосив наслідком того 18. січня виклад про «катол. світогляд і свободну науку», з такими напастями на катол. Церкву і християнство взагалі, що коли одна катол. часопись подала виїмки з сего відчиту, її сконфісковано, але професорови не стало ся нічого. Одначе він сам зрозумів, що загнав ся за далеко і видав сей відчит окремо з пропущенєм яскравих місць. Віденська прокуратура сконфіскувала сей відчит, а наслідком сеї події тирольські христ. сусп. послы під проводом Шрафля звернули ся до бар. Бека і д-ра Мархета з жалобою на проф. Вармунда, домагаючи ся вдоволення і звертали увагу міністрів на розяренє катол. населеня в Тиролю. Міністри запевнили, що подбають чим скорше о полагоду сеї справи і вдоволенє для обиджених католиц. почувань населеня. Проф. Вармунда покликувало наслідком того до одвічальности до Відня.

Пораженє Кошутівців одностайною ухвалою на останнім засіданню австр. делегації довело їх до великого роздратованя, позаяк вони не можуть діждати ся здійсненя своїх національних домагань (війскової угоди), котрі бажали би вимусити ще перед виборчою реформою. Тимто тепер звернули свої змагання проти спільних міністрів а передовсім міністра Шенайха і бар. Еренталя, щоби їх повалити, хоч би се мало стати ся навіть пожертвованєм власного міністерства Векерле-Кошута. Рішенє мало би послідувати на коронній раді 5-го або 6-го цьвітня, на котрі спільні міністри будуть домагати ся рішучої поруки

для полагоди внесенє Лятура-Шрафля (війскові плати) і скликаня делегацій на май. Угорське міністерство має відказати свої поруки, а се довело би до спору між спільним а угорським міністерством. Мадяри числять, що Корона перехилить ся на бік мадярський, а се довело би до подібного висліду, як свого часу боротьба Банфіога проти Кальнокого. Такі надії покладають Кошутівці, а їм потакує Wiener Allg. Ztg. Одначе навіть N. fr. Presse, котра доволі вторувала Мадярам, стає супроти сих змагань мадярських, позаяк рішуча постава австр. делегації, щоби дальше не позволяти на ослабленє одноцілости монархії уступками в користь мадярських домагань, не остала без вилаку на цілий настрій австр. делегації і держ. ради і се головна заслуга христ. суспільників.

Хорватський сойм, як можна було предвидіти, відрочено, хоч він наслідком великих демонстрацій проти бана Равха не уконституовав ся і не вибрав делегатів до угорського сойму. Поражений на голову при виборах соймових, побачив бан, що з тим соймом нічого не вдіє, а позаяк угорське правительство не хотіло уєунити бана, було приневолене відрочити сойм, бо розв'язанє і нові вибори довели би ще до погіршеня положеня. По відіоченю сподіває ся угорське правительство переміни поглядів, а крім того не хотіло мати нових делегатів, бо з давних 40 делегатів, остало доси лише 26 а тим способом не буде мати з ними правительство стілько клопоту. Одначе надії і обчислення угорського правительства покажуть ся безосновними, позаяк події, які розіграли ся в загребським соймі, стають певним доказом, що обірченє щораз зростає, а угорське правительство тим способом не розв'яже хорватського питання.

Заграниця.

Балканські плани бар. Еренталя починають зближати ся до здійсненя. Як звичає в N. fr. Presse заводчий знавець сих справ, має вже в цьвітні почати ся трактованє зелізниці, а комісія дотична буде працювати під начальством старшого інженера орієнтальних зеліниць і двох інженерів турецьк. генер. штабу. Ред. Reichpost розмовляв що йно з одним сербським державником і дипломатом про сю справу, а сей заявив, що спершу була Сербія немило вражена заявою бар. Еренталя, одначе, коли европ. держави запевнили про свою прихильність до будови Адрийско дунайської зелізниці, Сербія не має причини відносити ся недовірливо до Австрії, а навпаки може бути лише вдячна бар. Еренталеві, що і Дунайско-адрийська зеліниця небавом буде здійснена. Що до заміру Англії, щоби в Македонії установити генерал-губернатора, висловив ся сербський державник, що найлучше держати ся мірштегської програми під зверхністю Туреччини, позаяк введенє автономії в Македонії вимагало б передовсім розмеженя національних областей.

Цісар Вільгельм любить писати листи а недавно висланий его лист до міністра англійської флоты, в котрім радив ему не помножувати кораблів, бо Німеччина не думає воювати з Англією, наробив багато шуму в двеникарстві.

Англичани заворушили ся проти такого вмішуваня нім. монарха у внутр. справи Англії, а в парляменті появила ся інтерпеляция до міністра маринарки. Міністер запевнив, що лист мав зовсім приватний характер, але певно подумав собі, щоби Бог боронив его від таких листів прихильних ему монархів.

Дипломатичні відносини між Японією і Америкою уладили ся знов добре. Головним поводом заострення була справа переселюваня японських робітників до Зєдин. Держав Америки і побиранє науки дітий японських переселенців в деяких школах Каліфорнії. Роздратованє навзаходами чужих приходців американське населенє обурювало ся проти чужинців. Японське правительство спинило переселенє Японців до Америки, а американське правительство зрєкло ся наглядати японських плянів в Манджурії. Опір Хін, який вони ставили Японцям з нагоди захопленя ними японського корабля, не удає ся, позаяк Хіни почувають ся ще немічними супроти Японців. Одначе нема сумніву, що їх сили а також почутє достїнства власного у них зростає, і може в найближшій будучині треба буде поважно числити ся з Хінами. Заводові знавці запевняють, що хінське населенє, з природи вельми уздібненє, присвоює собі дуже скоро всякі нові винайденя і помисли, а заповіджена там конституция прийме ся і вже та видасть красші плоди, як в деяких всьпятих державах європейських.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

Весіля моє з Юсифою Ваньковичівною (шляхтянкою гербу лис, 24/11 1763) було гучне. Зїхала ся не лише вся околиця, приїхав мене повінчати і крил. Гинелевич з Перемишля і хлопців молодців назїздило ся доста. З перемиської дух. семінарії приїхали в козацьких строях: Роман Пасічинський, Філяс Сінкевич, Поручник (хороший хлопець-питомець), Криницький; відтак ученика Витошинський Юсиф (з Болозви), Кордасевич, та ще багато других. Коли явили ся на двірці в Ярослави, сей час їх арештовано, думаючи, що се польські повстанці (в Конґресівці було тоді повстанє) з Обші (зза границі приїхав Алекс. Черлюнчакевич, що утік яко Русин перед польськими жандармами, що его на силу брали до повстанців). Музика жидівська грала і грала від вторника до суботи, а ми гуляли і гуляли в щирім домі старого Ваньковича. Хлопці посідали другого дня на коні тай гайда в поля. Гнались, а Філяс Сінкевич, упавши з коня, вивихнув руку. Руку ми натягнули, кість в локоті зайшла на своє місце, бідному дали ми тимбляк, а він сейчас пустив ся коломийки. Завзяте було! Тоді почув я в кутику розмову двох економів: „Bestye Rusini hulają, a nasi bracia waleczą. Ale nie doczeka się ten pan młody parafii“. Я маючи декрет на суплєнта в кишені звернув ся до них та подякував за їх жовч до нас.

По весілю поїхав я сейчас до Перемишля на суплєнтуру і то в козацьким строю. Старий Тома Кунцек подивив ся на мене великими очима, але на разі змовчав. Сеж була невидана річ, щоби ц. к. професор гімназії являв ся в школі в національним костюмі. Тільки пізнійше замітив він мені, що я яко «deutsches Kind» по матері, не повинен так убирати ся. Та ба! Катехит латинський справив собі небавом потому (в слід за моєю козацькою шапкою) конфедератку, а проф. Устиянович — чамару. Мені велено учити латини в II класі, польське в V (старопольське), а в цілій гімназії руської мови і старославянщини (в висших класах мабуть в VII). Суплєнт в австрійських гімназіях мусить розуміти ся на всіх предметах науки; іспитований професор учити звичайно лише свого предмету, до якого кваліфікував ся; директор опять мусить знати всі предмети, а інспектор — во то вже має навіть контролювати, хоч нефаховий викладає фахових професорів. Ось аномалія! Латина приходила ме-

ні не тяжко яко теологові, що учив ся майже всіх предметів по латині. Але звідки мав я знати основно руську мову, старословенщину та старопольський язик? Тож мусів я взяти ся сам добре за науку. Тяжко, що сейчас закликав я брата мого Івана, що учив ся старословенського язика під Мих. Полянським і учив ся від него, заким зміг розчитати ся в граматиці Мікласіча. Граматику руську учив я вже на основі підручника Осадця. Се вже легше пішло, а до історії літератури руської спровадив я собі Шавірева і дварічники «Основи» петербурскої. До руського язика була лише давня читанка Вас. Ковальського, з котрої я ще сам в гімназії учив ся руської мови. Але я давав собі раду тим, що на годинах читав сам, або велів читати повісті Основаненка та Маркововча, а до деклямації мав вже множество поем Шевченка, Артямовського та Метлиньського. Хоч «словопроізведення» треба було учити в III класі на основі підручника Осадця, то в других класах я, не багато надумуючи ся, запровадив в задачі фонетичну правопись. Се не подобало ся ні Желехівському, ні Устияновичеві і — пішов донос до Львова, до інспектора кравого і до губернії. Янівський сейчас зїхав на інспекцію, вправ найперше до IV класу, де хлопці деклямували Шевченковий «Плач Ярославни», а відтак до VI на «Слово о полку Ігоревім» і до VII на науку старословенщини. О скільки мені здає ся, то з моїх прелекцій був Янівський вдоволенний. Деклямація «Плач Ярославни» мусіла йому більше подобати ся ніж поемат з читанки Ковальського: «Кіт зїв чотири воли». «Слово о полку Ігоревім» я мав в перекладі Маркисяна Шашкевича, який переклад дістав я від питомця Крушинського, котрого рідна тета була видана за Марк. Шашкевича, (шкода, що я собі сего перекладу не переписав, а звернув єго Крушинському. Коли пізнійше проф. Ом. Огоновский хотів видобути сей переклад від Крушинського, пароху коло Яворова, то дістав відповідь, що манускрипт згорів, коли поїзство горіло). тож і виклад мій в VI класі не міг не подобати ся Янівському, а в VII класі я виводив як-раз в часі інспекції слово дочер аж з грецького *θυγάτηρ*, що також могло Янівському подобати ся. Інспекція закінчила ся сям, що Янівський забрав з собою до Львова задачі шкільні (зошити) обох Подольських (Мирона, тепер. крилошанина в Перемишлі і єго покійного брата Юліана), писані фонетичною правописю Куліша. По якійсь часі наспіло на руки директора Кунцека письмо з губернії (Ради шкільної ще тоді не було), в котрім запитано мене, якої правописі я уживаю і учу в школі. Кунцек, що не розумів ся на руській мові, считав мене, що він має відповісти на офіційальне запитанє? Тоді я подиктував єму до протоколу: Beim Unterricht der ruthenischen Schreibweise halte ich mich an die deutsche Rechtsschreibungsart und Regel: „Schreibe, wie du sprichst“. Кунцек одушевив ся сею відповідою, бо чейже „die deutsche Rechtsschreibungslehre“ і ві наслідовав було архієпископальним ділом в єго понятю. На сїм покінчила ся перестрілка в справі правописній. Хлопці писали дальше фонетикою.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Герасима при.; римо-кат.: Гертруди Д. — В середу: руско-кат.: Конона м.; римо-кат.: Едварда М.

— **„Діло“ помиляє ся зовсім,** думаючи, що „Руслан“ в оцінюваню сучасної політики руских послів і голосів дньовикарства, руководить ся злорадством. Кожний народець (а є таких чимало і між опозиційними) жаліє лише над тим вислідком, до якого довела сліпа загорілість деяких одиниць. Ми би вельми радували ся, наколиб руский клуб справді о-

сягнув важні народні придбання хоч би сею тактикою, яку вказує „Діло“, „Гром. Голос“ і др. Е. Левицкий. Але хоч на наші виводи „Діло“ не має иншого аргументу як глузоване, то всеж таки наші виїмки з різних часописей, котрими так роздратоване „Діло“, може матимуть і для него добрі наслідки, бо ось доперва після зроблених нами виїмок з „Гром. Голосу“ звертає ся оно з таким упійменем до радикальних членів клубу: „Справді — радикальні члени парламентарного і соймового українського клубу повинні би постарати ся, щоб їх орган поводив ся лояльнійше супроти їх союзників в соїмі і парламенті, а бодай щоб не перевертав правди горі дном, людям в живі очі!“ (А вжеж признаєть „Діло“, що „Руслан“ ніколи не виступав проти руск. клубу в таких тоні, як єго радикальні союзники). А чиж не є то також перевертанє правди горі дном, коли „Діло“ вмовляє в нас, що ми так ніби то перекрутили статю д-ра Е. Левицкого, начеб він вказував клубови ту саму дорогу, якою ішов п. Барвіньский. Миж подали виїмки д-ра Е. Левицкого про дораджувану ним тактику і висловили поважні сумніви, чи она доведе до успіху. Алеж і др. Е. Левицкий мимо своєї заяви в „Ділі“, що він не осуджував демонстрацій руск. клубу, не випре ся, що в своїй статі сказав дословно, говорячи про демонстрації, що така демонстрація (яка стала би незрозумілою парламентови) більше пошкодить чим pomoже, як се і стало ся з нашими двома послідніми демонстраційними виступами“. Сеж власні слова д-ра Е. Левицкого!

— **Обхід в пам'ять бл. п. Анатолія Вахнянина!** „Львівський Боян“ задумав устроїти в перших днях цвітня с. р. величавий концерт в пам'ять свого незабутнього голови бл. п. Анатолія Вахнянина, а дохід з того обходу призначити на стипендію імені Покійного, яка за старанєм виділу тов. імені Лисенка ще сего року має вийти в житє. Обхід буде складатись з лекції про музичну творчість Покійного і з концертної часті, до якої вйдуть виключно твори бл. п. Анатолія Вахнянина. Музичну часть виконають мужескі і мішані хори сполучених товариств „Львівського Бояна“ „Бандуриста“ і хору учеників академічної гімназії, при супроводі повної оркестри 15. пп. а працю свою уже розділили поміж себе пп. М. Волошин, проф. Вітошинський і Безкоровайний і п. Березовский і Конопасек. — Докладна програма появить ся не бавом.

— **Популярний концерт в честь Шевченка** урядили вчєра по полудни наші дівчата з „Кружка Українок“ в салі львівського „Сокола“. Публики зібрало ся доволі багато, але не тої, для котрої вечєрок був призначений. „Кружок“ був в комплекті, решту салі вповнили академики, ученики гімназійальні та кількадесят старших осіб. Програму вечєрка виконано бездоганно. Промову вголосив ред. Цегельский. В популярній, поверх годинній бесіді, представив долю нашого народу і значіне Шевченка в історії України. Публика опускаючи салю відспівала з одушевленєм народний гимн „Ще не вмерла Україна“.

— **Театральний кружок львівського „Сокола“** виставив вчєра з поводженєм драму Кропивницького „Дай серцю волю, заведе в неволю“. Красної гри, як була вчєра, не можна би жадати навіть від заводових акторів. Ролі були виучені, збірні сцени повні житя і природні, а співи зустрічали ся з грімкими оплесками. Саля була переповнена по береги міщанської публикою, а багато осіб вернуло від кася не діставши білетів. Театр „Сокола“ сповняє знаменато своє многоважне посланництво будженя народної свідомости в широких кругах спольонізованих руских міщан у Львові і заслугує з того згляду на повне признає. В слідуючу неділю відбуде ся 25-те, отже ювілейне представленє театру львівського „Сокола“. На той вечєр вибрано славнозвісну оперету „Запорожець за Дунаєм“.

— **З „Львівського Бояна“.** На надзвичайних зборах „Львівського Бояна“, які відбули ся дня 10. с. м., вибрано, на місце бл. п. Анатолія Вахнянина, головою товариства секретаря

суду п. Йосифа Дрималика; заступником голови дотеперішного бібліотекаря п. І. Доманика, урядника „Дністра“, а секретарем товариства п. Богдана Вахнянина, укінченого студента філософії.

— **Віче католиків в Інсбруці** для запротестованя проти напастий проф. Вармунда на католицьку Церкву відбуло ся вчєра при участі кількох тисяч осіб. Перехід віча був спокійний. Численні бесідники, а між ними посол до держ. ради Нідріст острими словами осудили брошуру Вармунда і в тім дусі ухвалено відповідну резолюцію. Також ухвалено висказати правительству недовіре, що не зробило належних кроків проти проф. Вармунда і в справі охорони католицьких студентів на університетах в державі, чим понизило повагу і значіне найвищих місць науки в державі.

— **З шематизму станиславівської єпархії р. 1908.** витягнув якийсь Ів. П. цікаві статистичні дати і помістив їх в „Ниві“, чим з одної сторони доказав велику витривалість в збираню статистичних дат, а з другої виказав, як ті дати в шематизмі є неповні і не дають цілости образу, о який редакції шематизму мусіло ходити. Статистик подає отсі дати: Деканатів 21, парохій 433, парохів 389, завідателів 44, експозитів 22, сотрудників екс. 10, сотрудників сист. 40, сотрудників приватних 31, катехитів 19, сьвященників жонат. 426, сьвященників-вдівців 89, сьвященників безжених 17, монахів ЧСВВ. 16; церков материчних 430, церков дочерних 293, каплиць 59; парохій над. ціс. 67, парохій над. орд. 42, парохій приват. 324; членів тов. св. А. Петра 3.020. Питомців в семінарії львівській 35, питомців в семінарії станисл. 40, питомців в семінарії в Римі 5; дім прєсвитер. 8; монастирів ЧСВВ 4, монахів ЧСВВ 14, монастирів інокій 2, інокій ЧСВВ. 10, домів СС. Служебниць Пр. Д. М. 14, сестер Служебниць 55. Шкіл з язиком викл. руским, однокласових 337, двокласових 162, трикласових 11, чотирокласових 17, разом 527 (?), не всюда точно подано, є много парохій о півторатисячі душ, де нема зазначеної школи. Читальні „Просьвіти“, де голова душпастир 264, де голова мірський 120, де голова невідомий 121, разом 405; Чит. Общ. Качковського, де голова душпастир 70, світський 24, разом 94; тов. „Сокол“ 37 (?), тов. „Січ“ 16 (?), шпихлїрів 94, крамниць 80, кас системи Reifeisen-a 57, инших брацких, читальняних громадских 163 разом 220 (?); Брацтв Апостольства Серця Ісусового 63, 1 бр. „Біла Лелія“, 1 бр. „найсв. Тайн“, 1 бр. украшеня богослужєня і церкви, 1 бр. „Божого Серця“, 1 бр. „Прєсв. Родини“, 1 бр. „для вспомаганя бідних учеників“, 1 бр. „милосердія св. Іоана Крєст.“, 2 бр. „св. Іоана Милостивого“, 1 тов. жіноче для украшеня церкви, 1 бр. „дійальної милости ближнього“, 3 читальні парохіальні, 2 читальні св. Володимира, 1 читальня св. Петра і Павла, 3 Рускі читальні, 1 читальня народна заможїйна, 1 читальня (з власними стат.), 3 читальні народні, 2 читальні міщанські, 10 народних Спілок, 6 тов. „Народний Дім“, 2 тов. „Власна Поміч“, 1 Тов. жіноче (200 чл.), 4 тов. „Родина“, 6 тов. „Руска Бєсїда“, 2 тов. „Клуб“, 1 тов. „Воскрєсенє“ (екон.-госп.), 1 тов. „Руска хата“, 1 тов. „Спілка господарска“, 5 тов. „Боян“, 8 Тов. педагогічн., 2 тов. Гостинницї христ., 1 тов. Молочарня уд., 2 тов. „Пожарна дружина“, 1 тов. „Кружок драмат.“.

— **Повиборча справа.** Дїстаємо з просьбою о поміщенє отсю заяву: На згїрдливу увагу в 52 ч. „Діла“ в дописи про вибори в Гусятинщині, де було написано: „Ймось Ганкевичева дала повновласть окономови Голуховського Сьвірському і той голосував на Голуховського“ маю честь заявити слідуюче: Маю з кількома співвластителями спільний голос вірильний в Васильківцях, а не сама одна. Я за себе повномочія ні ко му не підписувала. Протєс відомість подана в ч. 52 „Діла“ є безпідставна і неправдива. — *Марія з Брильєвских Ганкевичева* жена сьвящ. в Краснім коло Грималова.

— **Площа для забав шкільної молодіжи у Львові.** Як в 50-тих роках мин. столїтя карано

ще учеників за невинні гри в мяча, кичку (гляди «Спомини з життя» Н. Вахнянина), так тепер змагають всюди у цивілізованих народів, аби молодіж шкільна виховувала ся такою фізично сильною і закладають для неї боїща на забави. У Львові така площа є в стрийським парку на горі, але она невелика і не призначена виключно для учеників. Для того заряд польського «Тов-а рухових забав», якого головою є віцепрез. кр. Ради шкільної др. Ігнатий Дембовський, видав відозву до радних м. Львова, щоби на рухові забави для шкільної молодіж місто подбало о відповідну площу. У відозві зазначено, що для молодіж 39 шкіл виділових і народних, 10 середних шкіл, для молодіж університетської, торговельних і промислових шкіл, 2 учит. семінарий ітд., загалом для всеї шкільної молодіж у Львові, потреба призначити 25 до 30 моргів площі на забави, та крім того заложити парк Йордана і уділити запомоги „Тов-у рухових забав“ на відповідне уряджене місця до забав. Думка ся повинна найти прихильне принятие в міродатних кругах, бо молодіж потребує руху і воздуха для свого здоровля.

— **Килими й ручники паперові.** Небавом має повстати в Чехії перша в світі фабрика килимів й ручників паперових. Саскому фабрикантови удало ся винайти спосіб виробляти тканини з убитої паперової маси. Назвав він ту тканину «Хуолін» і уживає єї на разі до вироблювання килимів, ручників, хідників, мат і т. д. Ті вироби є о много дешевші від тканин вовняних, бавовняних або шерстяних, а мають ще й сю прикмету, що не чіпають ся їх хворобні заразки. Також і порох держить ся їх дуже легко, та можна їх легко відчистити. Сильне тріпанє і змиванє їм не шкодить. Килими хуолін-у виглядають все свіжо й чисто, ними можна застелювати дуже хорошо під ноги. Такі ручники прим. прийняли ся так в Німеччині, що за кілька місяців зужили їх понад сім мільонів штук. Тузін коштує 60 кр. Тепер уживають тої маси до вироблювання капелюхів для обох полів, хороших чобіток, стійних прикрас і т. д. Бракує хіба того, щоб зачали робити паперову одіж... Булоб легко ходити, а притім дешево... Може ще доживемо тих блаженних часів... І се нехай не дає нам малювати чорними красками нашої будучини...

Посмертні оловістки.

— **Михайло Методий Коцюба**, професор тернопільської гімназії, упокоїв ся по двій і тяжкій недужі, прийнявши св. Тайни, у Львові дня 13. с. м. в 28 р. життя. Похорони відбудуть ся в Тисмениці дня 17. с. м. рано. Покійник полишив глибокий жал в кругах своїх товаришів і учеників. Був се щирій патриот і великий приятель молодіж. Вічна єму пам'ять і земля пером!

— **К сть Петрицкий**, міщанин в Копичинцях, батько сімох синів, з яких двоє є св'ященниками, двоє народними учителями, оден послом, оден в Бразилії а сямий асекур. аквізитором, упокоїв ся дня 13. с. м. в 78. році життя, В. в. п.!

Наука, штука і література.

— **Т. Ярославейко.** Пісні на мужеский хор ч. 7. «Стяг», слова П. В-й, ч. 7. «Фіналь» слова В. Пачовського, появились і можна набувати в кожній книгарні в ціні по 80 сот. за оден примірник партитури. Є се 7. і 8. випуск пісень на мужеский хор, що становлять окремий відділ зв'язної музичної наклади „Торбан“. Обі пісні визначають ся гарною мелодією і віддуть хутко в репертуар наших хорів.

Телеграми

з дня 16. марця.

Відень. Цісар Франц Йосиф з причини сильного катару, якого набрав ся перед тижнем, не виїздить з Шенбруну, і не брав участі в обіді, данім в честь вел. кн. Сергія. Недиспозиция монарха не є зовсім небезпечна.

Загреб. На суботнім засіданню хорватского сойму по відчитанню протоколу з першого засідання бан передав президії королівське писмо, яким відрочено сойм на час несбмежений. Підчас відчитування сего рескрипту в салі-наста гамір і крики: Геть з баном! геть з Векерльом, геть з Угерциною!

Париж. Агенция Гаваса доносить з Барцельони, що вчора наступив там вибух бомби, причім згинуло кілька осіб.

Християнія. Норвежский кабінет подав ся до димісії, яку король прийняв.

Оголошене.

Звичайні загальні збори тов-а „Міщанський рем.-пром. Союз Кредитний у Львові“ відбудуть ся дня 30. н. ст. марця 1908 р. о 6 год. з полудня в влас их комнатах товариства Ринок ч. 10. I. поверх (дім „Просвіти“).

Порядок дневний:

1) відчитанє протоколу з попередних загальних зборів;
2) звіт управи з діл товариства за рік 1907;

3) відчитанє справоздання Краєвого Союзу ревизійного;

4) справозданє контрольної комісії і уділенє абсолюторії управі і надзираючій Раді;

5) розділ чистих зисків;

6) вибір 3 членів до надзираючої Ради і 1 заступника на місце вильсованих;

7) внесенє і заняти.

Наради загальних зборів відбудуть ся при якій небудь кількості членів по мысли статута § 25.

Від Надзираючої Ради тов. Міщанський рем.-пром. Союз кредитний у Львові стов. зареєстр. з з. обм. порукою

Филемон Лесичкий
секретар.

Михайло Макович
президент.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Гоґел, реставрация і карґари — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові

Приїхали дня 16. с. м.: Авдрій Швал, Мечинців; Володимир Ван „Лежайск“, Лев Кишакевич, Л. жайск; Володимир Шарко, Київ Стефанія Лівоиска, Х. дорін; Б. Яцевский; Петро Шуман, Сланск; Іван Кваш, Славско; Михайло Керницький, Орелсь; Анн. Дуняковска, Камінка стум; Фімель Гальдберг, Лянке; Николай Пелех, Мечинців; Андрій Замба, О. сьвенцім; Іван Малиновский, Жуків; Теодор Яскуляк, Копичиний; др. Никола Ладдинський; Делятин; Никола Івасюк, Доліна; Авдрій Марко, Підволочиска; Михайло Біланський, Сокарчиці; Марія Рудницька; Ольга Янос, Сокарль, др. Александер Колесса, Відень; Іван Палій, Перезовець; Зофія Ко-ачек, Ярчів; Марія Штайн, Ярчів; о. Владимир Сабат, Синевідско; Іван Кишакевич, Стрий; Николай Теодорович, Пробіж; о. Н. Куницький.

На продаж в дорозі парцеляції 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 ліса трійцятлітнього і 20 сїножати вайлучшої подільської землі. Інформацій уділяє М. Іллієнфельд, Львів, Сикстуска 64 А. (3—3)

СОВІЛ **Митки** можна набувати в „Сокільським Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлень. В неділі і свята 2 представлень о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлень. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річних домашних і господарських, збіжя і лаші протів шкід від пожару.

Шноди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 1907 вносили п 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадница в Перемішлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківським Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кожнім місті і в многих селах; там, де еще не робить лаший агент „Дністра“, можуть писемени селани старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон пролізі.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ризикую курсів	„ 3.137—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
пінні фонди заосмотреня	„ 40.000—
Разем сума	K 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновель	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновель	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломій	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:30	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	9:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Вимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновель	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновель	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломій	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:35	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Вимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

ПЕРЕДПЛАТА

до «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на чл. рік . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подорожнє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреши ми очі і душу ми вирешим: а не возьмем милої, шире не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових вальсах М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. понодудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
 на попереднє застережене.

Рекламації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсладі» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки

Польське славянофільство.

(Конець).

Наостанку переходить автор до справ в Польським королівстві і якнебудь стоїть за автономією, то вважає сю справу передчасною і радить її відročити задля запутаних відносин в Росії. Натепер радить домагати ся в Королівстві рівноправности польської мови в школі, суді і уряді побіч московського, отже народних і середних шкіл, удержуваних коштом краю або держави, з викладною польською мовою і з таким управненем як російські школи. Взагалі до того самого, що Поляки признають „Росіянам“ (єго власний вислів) в Галичині (тут у нас крім консуля Пустошкіна таких нема — Ред. Русл.) треба змагати і в Королівстві. На Литві радить домагати ся рівноправности польської мови з литовською і білорускою, а на Україні бодай приватного польського шкільництва. Все те можуть Поляки на єго думку одержати лише від конст. Росії, але Полякам не вистарчає лише конституційна Росія, а повинна ще бути і могутна, а такої Росії, каже він, потребують Поляки ще більше, як самі Москалі. Тимто треба трудити ся над відродинами Росії без огляду на гноблені і кривди. Обовязки супроти держави треба спокняти ревню і освідомлювати російську суспільність з підмогою дневникарства, найкрасше засновинами російського дневника.

В прускім заборі, найбільш загроженім і знімченім до половини, треба для єго виратовання доложити всіх сил і то не тільки польських але і по змозі славянських. Найбільше таких сил має ще Росія і тому треба приєднати для Поляків російську суспільність. Належить залишити всяке докорюванє і оклики *medice cura te ipsum*, бо докорами ще ніхто не вспів погодити противників. В Королівстві не легко погодити Москалів з Поляками, бо там одні гнобителі а другі гноблені. Але легка се справа перевести згоду між Москвою а Познаньом. Вхід російських військ до Познаньщини був би радісною для Поляків хвилею, отже згода польско-російська на познаньським ґрунті, але не на основах а на ділах. Російська суспільність могла би багато допомогти нпр. бойкотом пруских товарів ітп.

Крім того пише автор, що в усіх трьох заборах давньої Польщі треба почати ще иншу діяльність. Звичайний польський патріотизм проявляє ся відвратно-

ю стороною, ненавистю до Росії. Треба отже визволити ся знід того і замість того, що нас ділить від Росії, акцентувати се, що нас єднає, бо через історію треба нам іти разом або разом пропасти. Взиває отже, щоби скінчити з традицією ненависти до Росії, бо се робота *pour le roi de Prusse*.

Отсе головна основа розвідки познаньського Поляка К. І. К. Як бачимо з сего, промовляє автор за розривом тридержавного союзу, головно задля того, що до него належить Німеччина (з Прусами) а за утворенєм союзу Австрії з Францією і Росією, себ то за злукою Австрії з т. зв. дводержавним союзом, до якого довів свого часу цар Олександр III. А щоби єю задачу Полякам улекшити, намагає ся автор приєднати галицьких москвичів признаєм рівноправности москвичині (або як они самі висловлюють ся «русскому литературному языку») в Галичині з польською і укр.-руською мовою. Дораджує отже завести рівнорядні класи в руских школах з московскою викладовою мовою, засновини катедри московської літератури в університеті і управління московщини в уряді і суді побіч рускої мови.

Що до засновини катедри московської мови і літератури в львівським університеті ми не тільки не можемо змагати ся але навпаки бажаємо сего тим більше, позаяк з одного боку переконають ся і наші москвичі (чи т. зв. тепер *Starorusi* ni), що московська мова се не їх язичіє, яким они звичайно послугують ся і впеvняють ся, що окрім кількох одилиць ніхто з них не уміє говорити ані писати сим літературним язиком (ми вже вгорі зазначили, що колиб до того дійшло, щоби на університеті мала бути московщина викладною мовою, та ані др. Іван Добрянский, ані др. Мишковский, ані др. Комарницький не зуміють викладати московщиною, чи там «русскимъ литературнимъ языкомъ», бо не уміють, так як і редактори „Галичаніна“, „Русского Слова“ і „изданій общества им. Качковского“ не навчили ся ще поправно писати, а намагають лише на московщину і калічать її нераз немилосердно.

Засновини катедри моск. літератури в тут. університеті причинилось би також до поглиблення дослідів нашої літератури, на котрої розвиток впливало не лише польське але й московське письменство. Можемо навіть поділити ся з нашими читачами відомостю, що філос. виділ львівського університету ухвалив виступити з таким внесенєм до міністер-

ства, а крім того також з внесенєм заведеня лекторату моск. мови. Одначе і на катедрі і на лектораті буде викладною мовою — польська і неперечно будуть обидві посади наділені Полякам, яких уже виділ має на приміті.

Одначе, що до введеня московщини в народних і середних школах, в судах і в урядах рішучо проти того застерігаємо ся, позаяк виводи познаньського Поляка показують різке незнанє національно-політичних і етнографічних відносин в Галичині. Ми вже нераз зазначували, що в Галичині східній руске населенє говорить такою мовою, як і на Україні, з малими нарічевими різницями і тому Маркіян Пашкевич за прикладом Котляревського підніє єю мову до значіня літературної, так що протягом XIX. ст. виробив ся спільний літературний язик українсько-русский і він є тут краєвою мовою (*landesüblich*) побіч польської. Московського (або, як де хто називає, великорусского) населеня нема в цілій Австрії, окрім кількох громад на Буковині т. зв. Липованів, яких наш нарід зве *кацапами*. Але й на Буковині їх мова не є *landesüblich*. Отже не може бути й думки про якісь експерименти з московщиною в наших народ. і серед. школах та в урядах задля того, що політ. відносини Поляків приневолюють глядіти союзу з Росією.

Обговорена нами розвідка з *Świata Słowiańsk*-ого показує, що на цілім обсягу Поляки роблять заходи до згоди з Москалями, а до сего уживають і наших москвичів, котрих висунули тепер на політичний овид. На се вказує також стаття в петербурській часописи *Краї*, з котрою також познакомимо нашу суспільність.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджетовій комісії вєдуть ся дальше розправи про міністерство внутр. справ. а при сій нагоді промовляв також голова руск. клубу пос. Романчук, вказуючи на се, що політ. адміністрація в Галичині є спеціальною мішаниною бюрократизму і всепольського федералізму. Головною метою політ. адміністрації, особливо в східній Галичині є скупленє власти, щоби беззглядно заволодіти населенєм. Політична адміністрація намагає ся дістати у свої руки громади і се по найбільше удає ся, але не на користь громад, але на користь бюрократії. В галиц. громадах па-

нує великий нелад, але начальники, зовсім зависимі від старостів, можуть бути певні їх опіки, наколи лише ідуть їм на руку при виборах. Коли в громаді випадуть вибори некорисно для старости, тоді уневажнєє ся їх, а давня зверхність громадска урядує даліше 6 літ, а часами 12 і більше. Останні соймові вибори стають певним доказом, що східно-галицька система адміністрації звертає ся проти руского населення і намагає ся его ослабити і спинити его культурний і народогосподарський розвиток. Колиб вибори до сойму переведено безсторонно, згідно з законами, то Русини на 46 округів, в котрих мають більшість, здобули би бодай 35 мандатів. Одначе деякі округи застережено з гори для інших кандидатів. Галицька адміністрація переводить вибори по своїй волі і зовсім не перебирає в способи. На вибори впливає ся а одному начальникови громади приобіцяно, що остане досмертно на своїм становищі, наколи по мисли старости випадуть вибори. Супроти виборців послугувано ся напором і тероризмом. В многих місцях правибори відбули ся перед означеним речинцем, в інших слідуєчого дня. Бесідник подав способи, якими послугувано ся при укладанню виборчих лист. В многих місцях они зовсім не були виложені до перегляду, а рекламаций не увзгляднювано. В громадах, де сподівано ся, що вибори випадуть по мисли старости, позволювано вибрати більше виборців, в інших — менше. Сотки тисяч правиборців не допущено до вибору. Голосованє відбувало ся нераз в інших льокалях, як спершу заповіджено, хочби навіть установлені там для вибору жандарми ждали. В інших громадах відбували ся вибори день перед речинцем. В одній громаді назначено вибори на 9 годину, але виборці зійшли ся вже о 8¹/₂, тимчасом комісар виборчий, котрий приїхав вже о 7-ій, заявив, що вибори замкнені. На замітку, що ще нема 9 ої, виняв годинник і сказав: „у мене вже 11-та“. Бесідник виказав опісля фалшованє висліду виборів, а наостанку запитав міністра внутр. справ: чи єму відоме поступованє галиц. краєвих властей і що думає зробити, щоби таке нарушуванє законів не повторяло ся?

Словінець Житник згодив ся з п. Романчуком що до реформи політич. адміністрації і обговорював опісля справу підмог задля живлових шкід та домагав ся вставляюваня щорічної квоти на ту ціль до бюджету. На тім перервано розправу.

В Інсбруку відбуло ся кількатисячне віче, котре рішучо запротестувало проти напасти на катол. церкву, якої допустив ся проф. Вармунд виданєм брошури, про яку ми вчера писали. Бесідники осуджували дуже строго сего професора, а один з них висловив, що Тирольці не длятого проливали кров в 1809 р., щоби тепер перший лїпший професор поневіряв катол. віру і церкву, а наколи правительство не спинить такого поступованя недовірків, і не дасть вдоволення обидженим почуванням католицкого населення, то тирольські хлібороби вже дадуть собі раду. Ухвалено відтак одноголосно резолюцію, осуджуючу Вармундову брошуру, а правительству висловлено недоіре за те, що не виступило проти проф. Вармундови і за охороною катол. студентів, чим обнижає ся повагу і становище сьвятинї наук.

Заграниця.

Окружна нота англійского правительства в справі іменованя македонского генерал-губернатора налякала Туреччину. Султан видав приказ, щоби запобігти небезпеці, яка грозить турецкій владі в Македонії і велів повідомити дипломатичні

круги, що згоджує ся на продовженє мандатів европ. органів, які переводять реформи в Македонії, до 12. липня 1914. Одночасно сказано в ноті, що ті органи будуть мати виконну силу що до всіх реформ, які будуть спільно обдумані, а нота кінчить ся словами: Порта не сумніває ся, що представники великих держав належно оцінять сей новий доказ доброї волі турецкого правительства, і его сталої постанови, щоби довести до ладу справу реформ у макед. вілятах. Сучасно появило ся ігаде султанське, що продовжає на 6 літ урядованє генерал-губернатора Гільмі-паші, обидвох его сьвітеских дорадників (австр. і російск.), межинародної фінан. комісії, команданта жандармерії зюсеред европ. війскових і всіх інших европ. офіцерів жандармерії в Македонії.

В Аргентинській республиці проявили ся недавно заворушення. На президента Алькарта кинено бомбу, котра однак не вибухла. Опісля поліція, котра прибігла на відгомон припадкового вибуху бомби киненої в Розаріо, найшла одного убитого і кількох ранених, від котрих дізнала ся, що революційники приготували ся взяти керму управи у свої руки. Урядові часописи запевняють, що в Аргентині спокій і тепер там відбувають ся вибори до парламенту, в котрих переходять прихильники правительства.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

Яко суплєнт гімназії в Перемишлі з'орудував я при помочи молодих „громадян“ в 1862 р. перший концерт в пам'ять смерти Шевченка в сали під „Провідінем“. Ми співали всяких пісень, я співав і деякі соля, а притім деклямував „Титара“ з „Гайдамаків“ і „Глека“ та „Смерть козача“ Метлинського. Саля була повна. Руська пісня залунала мабуть вперве на руськім концерті в Перемишлі*). (Справозданє з сего концерту помістила відтак „Мета“ львівска Климкевича. Товариске руське життя розвивало ся в сїм часі в Перемишлі не согірше. Крил шанє і духовенство при катедрі говорили вже по руськи. Доми професорів гімназійальних: Баньковского, Лаврівського Маркила, о. Турчмановича, Ник. Устияновича, директора нар. шкіл Кропивницького, проф. Фединського (ще не жонатого тоді), Царевича були руські. Родини збирали ся що суботи по черзі в сїх домах і розправляли вже про руську справу, а молодіж з малими виїмками патріотизувала по своему, убиралась по козацки та сходила ся в хаті Юл. Медвєцького на відчити, переписуючи ся заєдно з шефом укр. громад, з Данилом Танякевичем**).

В р. 1865 загостив до Перемишля руський театр під дирекцією Бачинського. Руський театр завдячує головню своє заснованє пок. Юліянови Лаврівському (в 1863/4 році). Впрочім історія его повстаня звїсна. Персонал театру мужеский складено головню з руської молодіж. Тямно, грали тоді оба брата Бучацькі (сини сьвящ. з Яргорова), старший правник (теперішній совітник найв. суду у Відні) і молодший (технік, який став відтак інжиніром на озері Тихвинці і Каналі, в Росії), Сироїчковский (пізн. проф. в Росії), Ніжанковский (добрий гуляка, пізн. урядник

*) Дохід з концерту призначили ми тоді на будову церкви на „Боловах“ під Перемишлем.

**) Професорів-Поляків було тоді при гімназії мало, катехити Студзінський і Круліковский. Вітвицький був de nomine Русином. Прочі були Німці: Тунст, Фішер, Кундек і Блянїк (Чех).

рустикального банку) і др. Перші ролі женські града знаменита артистка Бачинська, жена директора. Она була мабуть з Каменця Подільского, відтак якась п-на Лукашевич і др. Перемишль одушевив ся руською сценою. Саля під „Провідінем“ (власність руськ. капітули) була заєдно битком набита. Громадяне наші молоді не лише закуплювали цілу галерію на представленя, але і грали на сцені дрібніші ролі. Виставлено в Перемишля тоді, (о скілько тямлю) Адама і Еву (оба Бачинські грали знаменито головні ролі), „Сватаня на Гончарівці“ з Стецьком Бачинським (класично), „Марусю“, „Сатана в бою“, „Наталку Полтавку“ і „Москаля чарівника“ Котляревського і други. На представленя зіздились фірами сьвященники не лише з околиці, але і з Самбірських та Турчанських і Сяніцьких гір. Руська мова завзвїла вперве із сцени в Перемишля. В „Верховинцях“ молодіж (громадяне) брали живу участь на сцені, між другими: брат мій Іван. Заснованє руського театру мало дуже велике значінє для всієї Галичини: Юліяна Лаврівського заслуга буде вічна. Мих. Вербицький написав тоді для сцени 12 своїх сїмфоніят, в більшій часті на темати народні. За ним пішов і Іван Лаврівський. Домородні літерати почали децю компонувати. Взагалі руське житє набирало чимраз більше сили. Бачинська з своєю знаменитою грою стала на довгі часи взірцем для наших артисток, хоч жадна з них (а було їх багато) не переросла єї.

(Дальше буде.)

З України.

Про українську мову в школах.

Українські послы російської думи здобули ся на вельми важне домаганє, щоби ввести українську мову до науки в народних школах по всій Україні. Задля того виготовили они заяву себ то внесене, яке подали до думи.

Основа сеї заяви ось така:

Трийдцять три депутати внесли в державну думу таку заяву про користуванє українською мовою в початкових школах, в тих сторонах, що заселені Українцями:

„Нижчепрописані депутати, на підставі 55 ст. заснованя державної думи, вносять в думу заяву про користуванє українською мовою в початкових школах в сторонах, що заселені Українцями, і прохають державну думу, щоби сю заяву передано в комісію по народній осьвітї, для обміркованя отаких пунктів:

1) В місцевостях з українським населенєм наука в початковій школі повинна відбуватись українською мовою, особливо з початку, з тими дітьми, що тільки-що прийшли до школи.

2) Російска мова, яко мова державна, повинна обовязково викладатись в початковій школі.

3) В початкових школах на Україні вживають ся підручники, приладжені до розуміня та житя і стану українського люду.

До заяви додано пояснюючу записку; в ній говорить ся пролихе становище народної осьвіти на Україні; найбільш понизилась осьвіта на Україні тоді, як в українських школах перестали вживати рідну мову. В XVII століті український люд дивував чужоземців своєю осьвітою, бо тоді мало не всі Українці вміли читати, вся Україна пишала ся великим числом шкіл. Український люд любив школу і підтримував її, бо она була його самостійним твором, она не була такою одірваною од народу, як тепер. Щоби підняти осьвіту на Україні, слід вживати в школах українську мову, ту мову, що український люд нею говорить, думає нею, виявляє нею своє духовне житє.

Далі депутати покликають ся на відомих педагогів, що все вказували велику потребу викладів в українських школах українською мовою, та на заяви самих селян Українців про бажання мати свою українську школу.

Про сю заяву українських послів пише „Рідний Край“ в ч. 8. от що:

„Звістка про те, що українські послы до держ. думи внесли вже в особну комісію свою заяву 33-их, щоб у початку вій нашій школі йшла наука українською мовою, повинна надзвичайно втішити кожного свідомого Українця. Правда, заява та ще знаходить ся в початковому стані, але перше всього вже само те, що така думка виникла між нашими послами, — було багато для кого несподіванкою дуже милою. „Правість“ послів з України була так широко вславлена, — отже можна було боятись навіть ворожих відносин депутатів з України до думки про українську мову в школі. А от як то кажуть — „з несподіваного часом буває сподіване“. Заяву — зложено; вона, кажуть, на черзі. Коли саме вона зявиться в думі, як їй там поведеть ся, — се вже инша річ. Можна однак сподіватись, що повинна она пройти; особливо можна сего сподіватись після того, як пройшла з успіхом у думі справа з польською мовою в семінаріях у Польщі. В татарських початкових школах уже й тепер учать по татарському. Чи вжеж би то ми були послідніші за всіх?!

Отже від добрих заходів послів-Українців сподіваємось доброго наслідку.

Дехто не задоволений малим обширом того, чого зажадали в своїй заяві послы-Українці; — себ то, кажуть: для чого вони бажать лише самої початкової мови в українській мові? чому не бажать більше, чом не доправляють ся дальшого вжитку нашого слова в школах? На що самим так обмежувати свої бажання?!...

Ми сього дорікання нашим послам не кинено. Бажати можна й дуже багато, та що з того? — колиб ще часом не сказали на ті бажання: „отсе вже — як мед, то й ложкою“!...

До тогож, здобути права вжитку у української мови хоть би й на самому першому ступні шкільної науки річ зовсім не така мала й пуста, як може кому здає ся. Се — був би камінь у „краю угла“ нашої української шкільної науки. Се признане найпершого права ужитку рідного слова підніме його з поневірки, з ганебного затоптання. Не буде більше того несвітського становища, що є тепер, — що дитина, ледве переступаючи поріг шкільний, перше всього повинна відцурати ся, відкаснути ся від рідного слова, як від чогось негідного; вона звикне складати якусь повагу тому рідному слову. От се був би перший надто цінний здобуток. Нехай навіть перейде дитина згодом до иншої мови, але та підмурівка науки рідної мови вже буде заложена в дитячій пам'яті, в дитячому самопізнанню, — і дитина тої науки не забуде.

Для учителя, — колиб українське слово було „допущено“ хотьби в найпершу групу, — се слово перестало б бути якоюсь контрабандою: — воноб уже лунало в школі!

До всьогож з певністю можна сказати й те, що на першій здобутку справа не може стати: **с т у п і н ь з а с т у п н е м** — **б у д е з д о б у в а т и с я**. Найтяжше — зробити перший крок.

І от сей перший крок зроблено. Витяємо той крок, не поменшуючи його ваги. Колиб тільки справді здійснило ся те, що тимчасом витає в обсягу „чуток“. Колиб здійснилось! Колиб нашим послам удало ся провести своє домагане, колиб

воно щасливо перейшло через всі пороги на шляху своєму!*

Змаганя до введення української мови в народ. школах — проявляли ся ще й в доконституційних часах. Іменно в Чернігівському земстві за сим побивав ся дуже щиро д. Ш р а р, опісля голова українск. клубу в першій думі, та не досягнув ніякого успіху.

Ми з свого боку висловлюємо щирі радість, що українські послы тепер рішили ся на таке важне діло і бажємо їм як найкрасших успіхів. Коли рідне слово віде до народної школи, тоді всенародня просвіта піде широко між народом, а рідне слово промостить собі перегодом вхід в середні і висші школи, а після того і в суди та уряди. *Paulatim summa petuntur*. Отже сердешне помагайбіг!

Н О В И Н К И

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Кона м.; римо-кат.: Едварда М. — В четвер: руско-кат.: 42 муч. в Аморії; римо-кат.: *Йосифа Обр.*

— **Недуга цісаря.** З Відня доносять, що цісар перевів вчерашній день дуже добре. Горячки нема, а кашель, який прилучив ся до катару, устав. По сніданню відвідала монарха его дочка архікн. Марія Валерія з дітьми. О 1. год. по полудни прийняв цісар на приватнім послуханню, що тривало поверх години, кн. Фердинанда болгарского а потім прийняв на послуханню міністра кравової оборони і архікн. Франца Фердинанда.

— **Ювілейний похід** в честь нашого цісаря, на котрий вже цісар згодив ся а котрий передефілює перед ним, відбуде ся 15. червня с. р. у Відні. Кошти урядження того походу обчислено на 2 мільони корон; окрашене уличміста Відня буде коштувати 600.000 К. Артистична управа сего походу буде спочивати в руках товариств „*Secession*“ і „*Hagenbund*“. На улицах, котрими буде похід переходити, буде уставлених 250 трибун на поміщенє 200.000 людей. В поході возме участь около 10.000 осіб, поділених на 21 груп. Похід вирушить з Ротунди, будинку оставшого ся в Пратері по всеєвітній виставі 1873 р., і піде улицями Пратерштрассе та Рінгом, широчезною улицею, що іде довкола середини міста і попри цісарську палату та верне відтак назад до Пратеру.

— **Пастирський лист.** З Праги доносять, що князь єпископ пражський, кс. кардинал Скрбенський видав пастирський лист, в яким обговорює ся 60-літній ювілей пановання нашого монарха і 50-літній ювілей священства Пала Піа Х.

— **Український вечір в Петербурзі.** В п'ятницю 6. с. м. в Петербурзі відбув ся вечір на користь українського клубу „Громада“ — „Сорочинський ярмарок“. Вечір упорядковано дуже жваво в величезному помешканню хлібної біржи, т. зв. „Калашнікової Біржи“. Салю чудово пристроєно; на стінах намальовано українське село з вітраками, хатками, що так і нагадували далеку усім рідну Україну, хату з садочком, з сосянками, маком, квітками. Великі листи розмальованих паперів виявляли зовсім справдешні рушники. В ятках йшла безперестанку продаж сала, ковбас, груш, яблук, листовних карток, квіток, полтавських глечиків та свистуноків і т. инше. Етнографія зєдналась з умілістю й надавала усій великій салі натхнений настрій. — Бюет Т. Шевченка, багато декорований і увесь квітками увішаний, панував на високому до колі. Було людно, весело, яскраво заливало усе помешканє гарні українські убраня, за які визначено було конкурсів нагород. Концертна частина була не дуже добре вдала ся, бо артистам приходилось співати на естраді серед ярмарку, де галас перебивав слухати музика. Співав український мішаний хор, грали

бандуристи, лірники, грав оден добродій дуже гарно на сопілці. Серед артистів і співаків надто гарно вражали слухачів своєю музичальністю й натхненим виконанєм голова клубу д. Морекий, пані Біловська, д-ій Афанасев і своїм молодим чудовим баритоном д. Данилов. Танці українські і инші затяглись аж до пізна. Ще добре невідома чиста користь з вечера, але раді старшин можна сказати щире спасибі за гарно улаштований український вечір. („Рада“). *С. Русова.*

— **Тарасові пам'яті.** В 24. ч. „Газеты Гадячского Земства“ за 25. ст. ст. лютого (9. с. м.) у фелетоні надруковано українською мовою вірш П. Мирного: „Пам'яті Т. Г. Шевченка“ та дві статі з приводу 47-их роковин з дня смерті Т. Шевченка — Вас. Барвінка та д. Книшівця.

— **Шевченків вечір** на стації Бухеду, східнокитайської залізниці, відбув ся 8. с. м. в помешканню залізнично-дорожного зібрання. Гуртком Українців-аматорів виставлено „Невольника“, поему Т. Шевченка, перелицьовану на драму Кропивницьким. Перед початком представлення перед портретом Шевченка хор виконав его „Заповіт“ та прочитано коротку біографію поета. Частий збір з сеї вистави призначено на збільшенє коштів для будови пам'ятника Шевченка у Києві.

— **Завіщане чеського патриота.** Померший сими днями член палати вельмож і президент чеської Академії Наук, старший радник будівництва, Йосиф Глявка, лишив около 4 мільонів майна. Проценти з того капіталу, які виносять річно около 200.000 К, записав він на народні ціли, іменно же утворив фундацію свого імені і імені двох своїх померших жінок, з котрої 70 проц. призначив на ціли штуки і літератури для чеської Академії Наук, а 30 проц. на запомаги чеських студентів. Фундацією сею має завідувати чеська Академія Наук і кураторія конвікту студентів, котрий він оснував під протекторатом кравового відділу. Крім того поробив він ще поменші записи на инші народні ціли.

— **Ріжні вісти.** Кн. Юрій Чарториский, вибраний соймовим послом з великої власности в перемисльському окрузі, зложив мандат, а намісництво розписало нові вибори на день 2. цвітня. О сей мандат заходить ся віцепрез. кр. радн. шк. др. Ігн. Дембовский. — Віцепрез. кр. ради шкільної др. Дембовский виїхав в урядових справах до Відня.

— **Рідка хвороба.** В львівській шпиталі помер оноді проф. Михайло Коцюба на хворобу дуже рідку, звану в медицині *actinomycesis*. Є се хвороба худоби, а головні коней. На людях переносить ся она приміром в той спосіб, що хтось викопав зуби солимкою, на якій є бацили тої хвороби. Если до уст чоловіка дістане ся бациль, то в щоді розвиває ся хвороба подібна до туберкулів кости. Є се хвороба тяжка але вилічима. Лічено єї доси вирізанєм кости, а тепер пробують з успіхом лічити єї йодовими препаратами. Хвороба ся дуже рідка, в західних краях Европи незнана, а найчастійше лучає ся серед населення Росії, що займає ся випасом худоби.

— **Аматорська вистава у Казятині.** Дня 5. с. м. в Казятині заходами аматорів „драматического искусства“ виставлено „Наталку Полтавку“ Котляревского та „Вечерниці“ Ніщинського. Вистава особливою успіху не мала, бо актори зовсім не вміють балакати по українському. („Рада“).

— **Нові поштові уряди.** Міністерство торгівлі пристало на отворенє поштових урядів в Пуштомитах (пов. Львів) і в Равхендорф (пов. Низько).

— **Український вечір у Москві.** „Галичані“ мало що не в кождім числі намагає ся доказати безосновність і безсилність українства, щоби тим баламутити галицьку суспільність. Тимчасом по довголітнім гнобленню в цілій Росії мпмо всяких перепон починає по всіх усядах не лише по Україні, але й в Москві і Петербурзі проявляти ся народна свідомість в широких верствах української суспільности. Отся звістка, яку подаємо за „Радою“, стає певним сего доказом: Тоді, як з

України приходять невеселі вістки, напр. про перевод архієпископа Партенія з Подолії у Тулу, тоді як і в столицях такі органи преси, як „Московскія Вѣдомости“ та „Новое Время“ піднімають викрики *caveant consules* проти „україноманства“, те саме україноманство, але без усякої манії, а з простого здорового жерела українського самопочуття виявляє себе чи так чи інак — все більше та більше. Колись, ще не дуже давно, українська інтелігенція, розпорошена по усіх великих центрах, соромилася признавати себе тим, що вона є; тепер же можна бачити і в Петербурзі, і в Москві інтелігентів, котрі розмовляють поміж собою на рідній українській мові, якої ще літ 5—10 назад не чути було ні в яких публичних місцях. Ся дрібниця з життя нашого інтелігентного громадянства може й нічого не означає, але як безсуперечний факт показує, що еволюція того націоналістичного руху, який здається декому за *mania furiosa* божевільних, йде своїм шляхом, хоч і по малу, а йде! Таке прийшло мені в голову, коли я опинився на концертно-танцювальному вечері „въ залахъ російскаго благороднаго собранія“ у Москві. І справді; подумайте: трохи не обік з дзвіницею Івана Великого, трохи не коло царпущки і царя-колокола, — там, де Погодін міг чути тільки одну чисту московську мову від тих, що жили тут же Українців, через що може й думав, що різниця межі українською і великорусською мовою й є тільки у вимові букви (галушка — галушка), — на цьому самому місці лунає голосно мова українська, якої не чути було літ 10 назад і в полтавських, і в київських „благородныхъ собраніяхъ“! Пригадала ся мені розмова моя з старою хазяйкою квартири у Празі, де жив я в 70-х роках. Вона казала, що малою дівчиною не могла собі представити, як се можна було б балакати по чеськи йдучи по пражських вулицях; а на старості літ вона вже бачила, що не тільки по вулицях, а й на почті, і в суді, і по школах, і в університеті, і в політехніці, і в театрі, і вєюди в Празі так само не сором розмовляти по чеськи, як і по німецьки: се стало вже звичайним, а звичай, які виробляють ся помалу, сильніші від усяких правил та регулямінів. Вечір на користь українських студентів у Москві організував оперний артист І. Алчевський — 22. лютого — у той самий день, коли й у Петербурзі collega його такий же оперний тенор Морський Ячницький устроїв „Сорочинський ярмарок“ для земляків петербурських: обидві столиці у один день зібрали у великих хоромах і старих і молодих земляків, які без найменшої ознаки божевілья й безглуздя розмовляли поміж собою тією мовою, що раніше можна було чути тільки у Джурдженях або Почапінцях, чи яких інших сел на Україні. І здається, концерт у Москві з танцями після його не пошкодив ані на крихітку „благородству“ ні „залъ собранія“, ні тих, хто був там. А було там крім земляків багато й московського обивательства, що збігло ся послухати українських пісень і в співах хору, і в виконаню артистів. Найбільші овації з сторони слухачів одібрали І. Алчевський та Придкіна, коли вони виступали чи в дуєтах, чи у solo самостійно, чи в композиціях Лисенка („І широкую долину“, „Ой не сьвіти, місяченьку“), чи Гр. Алчевського („Чого мені тяжко?“), чи Степового („Дивило ся сонце“). Не мало привитали й кн. Дулову, коли вона пр співала „Хусточку“ з проводом віолончелі. Великий хор дівочий і парубочий (коло 200 голосів) робив гарне вражіння силою звука і як би не огріхи у темпах (напр. в кантаті „Бють пороги“), то можна було б думати, що концерт сей не в Москві, а десь у Києві, або в Одесі, бо звідна „Закувала та сива завуля“ викликала тіж самі овації, як і завжди на Україні. Найприємніше було ще й те, що участь у усьому українському вечорі приймав і наш талановитий поет Олесь, який читав свої оригінальні по змісту й настроя поезії з тим щирим сердешним запа-

лом, який одрізняє його від інших наших письменників. Хоч у кулюарах і саях, де весь час був великий натовп народу, і балакало ся, що програма вечора була урізана, але не замітно було, щоб хто небудь вийшов до дому чим небудь незадоволений; так зєднали спів і вірші усіх у одному переконаню, що й музика, й поезія українська — не аби що. На лицях не тільки Українців, а й сторонньої публіки, яка може не все розуміла з тексту пісень і віршів, не видно було втоми або скуки, як то буває на звичайних масляничних вечірках тогож сорту. І треба подякувати нашим артистам імператорської опери та іншим виконавцям, що вони серйозно віднесли ся до того вечора, який упорядкували з належним до того старанем. Думало ся вже після сього справді артистичного вечора, що може недалеко й ті часи, коли згуртується й ціла оперна або концертна постійна трупа українська в додаток до драматичних труп, що стали вже на широкий шлях розповсюдження спеціально-українського художничого хисту. — *С. Русов.*

Оповіді.

— 3 жита академічних товариств Заг. збори „Академічної Громади“ у Львові відбудуть ся в неділю 29. с. м. в III салі університету. На деннім порядку: ревізія виділу, вибір нового виділу і внесення та запити. — Тов-о „Січ“ у Відні сьвяткує 40-літній ювілей свого ієствованія концертом дня 19. с. м. в Josefssaal, VIII, Josefsgasse 12. Початок концерту о 8. год. вечером. — Заг. збори акад. „Січи“ в Чернівцях будуть 22. с. м. о 3. год. у власнім льокалі.

— 3 Калуса. Заг. збори „Руского Народного Дому“ відбудуть ся дня 25. с. м. о 2. годині в салі Товариства.

— „Кружок правників“ у Львові вишукують заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) по р у ч а є спосібних кореспондентів, солідних мундантів для вв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — *В. Цмайло-Кульчицький*, голова кружка. *Матвій Яворський*, секретар.

Телеграми

з дня 17. марця.

Відень. Wiener Ztg оповіщує санкціоноване ухвал делегацій.

Триєст. Вчора отворено триєстеньський сойм. Намісник кн. Гогенльогє заявив, що сойм має ухвалити новий виборчий закон, бо теперішній є перестарілий. Проект виборчої реформи переказано комісії.

Новий Йорк. На острові Гаїті (серед. Америка) висліджено заговор проти правительства. Оноді розстрілено 27 заговірників. Чужинці схоронили ся до своїх посольств в столиці Порто-Прінс. Правительство заявило, що листи найдєні у заговірників писано в посольстві французьким, і там між схоронєними особами є також і такі, що належали до заговору. Для того правительство не дозволить їм свободно вийти звідтам. Коло Порто-Прінс станули французькі кружляки і німєцький пароход „Бремен“, для оборони своїх підданих. Англія вислала там два воєнні кораблі.

НАРОДНА ГОСТИННИЦА.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 16. с. м.: Осип Мартинюк, Тернопіль; Володимир Ринявець, Белз; Ванда Височанська, Коничинці; о. Омелян Євген Козаневич, Мигова; о. Анастасій Лотоцький, Тросянець; др. Тадей Граб, Підгайці; Іван Захарчук, Ляцке малє; о. Богдан Еліяшевський, Гуменєць.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сокільським Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торгівлях в краю.

Оголошенє.

Звичайні загальні збори тов-а „Міщанський рем.-пром. Союз Кредитовий у Львові“ відбудуть ся дня 30. н. ст. марця 1908 р. о 6. год. з полудня в власних комнатах товариства Ринок ч. 10. I. поверх (дім „Просьвіти“).

Порядок денний:

- 1) відчитанє протоколу з попередних загальних зборів;
- 2) звіт управи з діл товариства за рік 1907;
- 3) відчитанє справозданя Краєвого Союзу за ревізійного;
- 4) справозданє контрольної комісії і уділенє абсолюторії управі і надзираючій Раді;
- 5) розділ чистих зисків;
- 6) вибір 3 членів до надзираючої Ради і 1 заступника на місце вильєсованих;
- 7) внесення і запити.

Наради загальних зборів відбудуть ся при якій небудь кількості членів по мисля статута § 25.

Від Надзираючої Ради тов. Міщанський рем.-пром. Союз кредитовий у Львові: стов. зарєєстр. з з обм. порукою.

Філемон Левицький секретар. *Михайло Макович* президент.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папєри вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєвій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перєховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійші заридженя. Прависи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на чотири роки . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 170 пер.
 За границю:
 щільний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписокне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Краще ми очі і думи ми вирок: а не вольєм мистецтва віра не вольєм, бо руське ми серце і віра руська.» — В Русланових поемах М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділь і руских свят о 5½ год. понолюдні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Польско-російське примиренє.

(+) В трех останних числах обговорили ми розвідку познанського Поляка поміщену в краківському місячнику *Swiat Słowiański* і вказали на те, що положене Поляків в Німеччині приневолює їх оглядати ся за союзником, котрий би поміг їм згнобити і ослабити Пруси і Німеччину, а такого союзника бачать в Росії. Що австрійські Поляки настроєні тепер більше ворожо проти Прус і Німеччини, як коли небудь перед тим, над сим нема що розводити ся. Отсей настрій, як ми вже згадували, проявив ся в австр. делегації, в промовах д-ра Гломбінського і г-р. В. Дідушицького, пробиває ся всюди в польськ. журналістстві ріжних польських сторонництв, а виявив ся неприхильним становищем особливо всепольського журналістства супроти бар. Еренталя. Якнебудь польські делегати голосували опісля за спільним бюджетом монархії, всеж таки їх бажання звернені були на можливий союз Австрії з Росією і Францією. А позаяк Росія гнобить укр.-руский нарід і спинає самостійний і окремішний їх розвиток національний, отже *ad captandam benevolentiam* Росії треба також в Галичині зайняти становище неприхильне супроти національного руху укр.-руского, а звернути ся до тих, що спинають і тут самостійний культурний і національний розвиток Русинів, до союзників ідей Каткова *et comp.*, до наших москвичів.

Такими понуками кермувала ся також в останних соймових виборах польська суспільність і її представниця *Rada Narodowa*, піддержуючи наших москвичів, допомагаючи своїми голосами до вибору д-ра Дудикевича *par excellence* представника погодинської об'єднательної ідеї і его трабантив.

Що сею ідеєю польско-російського примирення переняла ся, з малими виїмками, вся польська суспільність, доказує також вступна стаття петербурского журналіста Край в 49. ч., про котру ми згадали в попереднім числі. Сей журнал (первісно тижневик) заснований представниками польско-рускої угодової політики пок. Списовичем, Пільдом і ин., котрі до недавна ще чимало зазнавали наруги від своїх земляків у всіх трех заборах задля своєї угодовості. Сегодня повіяв инший вітер, найгорячіші радикали польські стали москвофілами і угодовцями російськими, а позаяк Росія ворогує з українством, отже й вони грають в сю дуду.

Згадана вступна стаття в 49 ч. журналіста Край н. з. *Metamorfozy*, котру вчорашній «Галичанін» перепечатав *com atome* в цілости, звертає ся до подій «договора союму» галицького (від 23. листопада 1865—28. цвітня 1866 р.), котрий в сій сесії займав ся двома важними справами — шкільною і рускою, що тісно з собою вязали ся. Розходило ся тоді о викладний язик в школах — для Русинів призначених.

На руских лавах сиділи тоді числом, вимовою і здібностями визначні послі, як їх автор статі називає «Святоюрці», «Старорусини», «Москвофіли» — Куземський, Павликів, Качала, Петрушевич, Наумович, хоч з тих лише двох останних можна зачислити до москвофілів, бо Качала був народовець, а Куземський і Павликів представниками ідеї розвитку окремої галицько-рускої літератури на основі церковно-славянщини.

Посеред Поляків проявляли ся два напрями, дві історичні ідеї: Признати чи не признати пробуджений народний руский рух? На однім бігуні стояли «непримиримі»: Грохольський, проводир Подоляків і Земляковский, проводир демократів. Они не хотіли чути про якийнебудь «сепаратизм» (в тім сходили ся зовсім з московськими державниками Катковом *et cons.*) і признавали беззглядну, хочби примусову єдність Русі з Польщею (властиво Русі не признавали — Ред. Русл.) Проти сего перечного табору стояло «краківське коло» з програмою витиченою Юриєм Любомирським і Адамом Потоцьким, що сягала поза галицькі межі і бачила в «рускій справі» на тутешнім ґрунті лише частину великої цілости, великої історичної задачі, якої минувшина не встигла поладити як слід, висновуючи ідею добровільної унії трех народів, недовершеної ще наконечно, вижиданою дальшою діяльністю, обчисленою на далеку, невідому будучину.

Отсі два напрями виступили рішучо проти себе.

В шкільній комісії ставили проф. Малецкий і Йосиф Шуйский внесенє утративизму в середніх школах. Піддержував се внесенє з усею рішучістю Адам Потоцкий, котрий бажав, щоби в цій Галичині молодіж гімн, учила ся другого язика краєвого. Внесенє повалили Подоляки, але головна ідея «краківської» політики побідила: народну окремішність Русинів призначено з цілим рядом послідовностей. Станули рускі школи, край піддержав офіційно культурні, просвітні і наукові інституції «українські».

В сій боротьбі двох напрямів «святоюрці» станули беззглядно по стороні «подільського шовінізму». Коли А. Потоцкий промовляв за рівноправністю рускої мови в школах, г-р. Лешок Боровский глузував з наріччя безписьменства і без умов його витворення, а тоді вторував єму Наумович: «Русь се видумка краківських панів. Нема Русі! Ми лише відломок великого московського (російського) народу, маємо одну мову, одну віру і спільну вітчизну від Сяну поза Волгу, від Карпат по Урал!»

Ся пісня (об'єднательна) гомоніла з того часу цілі десятиліття по сій і по тій стороні кордону. Докорювано нам «створенем Русі», а та Русь здобувала тим часом тисячі шкіл і шкілок, видала почини науки, штуки і літератури під крилами «*polskiego rządu*», виробила своє наріччя на письмений, літературний язик, еконсолідувала ся політично.

Поки перейдемо до другої частини сєї статі журналіста Край, зазначимо, що її автор перенуває тут пізніші події з давнішими, позаяк в згаданій соймовій сесії (1865—66) розходило ся з нагоди ухвалення соймового регуляміну о урядовий язик союму і краєвого виділу, а в сій справі появили ся два внесення: г-р. Лешка Боровського, котрий домагав ся «*językiem sejmu jako całości jest język polski*», а внесенє крил. А. Петрушевича змагало до того, що сойм радить, ухвалює і урядує в язичі польським і руским і для того всі внесення і предлоги правительственні, виділові і комісійні повинні бути предкладані в язичі польським і руским, при другім читаню має бути польський і руский текст зарівно предметом розправи і голосованя, а при третім читаню має бути кожний параграф вірчитаний в польським і руским тексті і обидва тексти мають бути уважані автентичними.

Виділ краєвий на основі нарад над обидвома внесеннями предложив соймові до ухвали такі постанови, котрі мали вийти до соймового регуляміну: Маршалок урядує в польс. язичі. На рускі подання відповідає по руски, на всі инші по польски. Протоколи соймових обряд будуть роздавані в польс. і руск. язичі, за підставу обряд служить справоздане в польс. язичі. Сойм ухвалює в польс. язичі. Виділ кр. урядує по польски, на рускі подання відповідає по руски, на всі инші по польски.

Такі постанови по мисли справозданя кр. виділу ухвалив сойм і они до ви-

ні удержані в урядованю сойму, маршалка і виділу краєвого. Що до шкільних справ, то сойм ухвалив лише закон про викладовий язик в народних і середніх школах з 22. червня 1867, котрий опісля змінено що до деяких постанов законом з 31. мая 1874 і законом з 8. вересня 1880 р.

Внесенє проф. Малецького про утрату в середніх школах виринуло в соймі наслідком внесеня п. Романчука з 2. жовтня 1884 1) що до закладаня руских паралельок при школах народних в місцевостях, де найменше 3000 душ руских, 2) що до закладаня руских паралельок в гімназіях на жаданє родичів 25 учеників. Сойм відослав се внесенє ухвалою з 21. жовтня 1884 р. до кр. виділу, щоби в порозуміню з радою шкільною предложив на найближшій сесії справозданє. Виділ кр. предложив на слідуєчій сесії відкинути перше внесенє Романчука що до народ. шкіл, а що до другого предложив внесенє на заснованє рускої гімназії в Перемишлі. По довгих, оживлених розправах, в котрих широко обговорено руску справу, ухвалив сойм 19. січня 1886 прийняти внесенє п. Романчука що до народ. шкіл з додатком Е. Черкавського, „наколи покаже ся, що в місті є достаточне число родичів, що хотять посилати свої діти до рускої школи; відкинено внесенє п. Романчука що до середніх шкіл а прийнято внесенє гр. В. Дідушицького на введенє руского язика в польских гімназіях, а польского в руских яко предмету зглядно обовязкового; а на останку резолюцію дра Малецького, щоби кр. виділ застановив ся над введенєм утрату в паралельках декотрих гімназій і здав справу на найближшій сесії. Справа утрату в д-ром Малецьким порушена упала одначе і доперва виринула в останніх роках і на тій основі введено утрату в бережанській і стрийській гімназії.

Отсе, навели ми на доказ, як автор статі в „Країні“ перепутав події соймові давніші з пізнішими. Одначе виринуло тоді в перший раз москвофільство (об'єднательна ідея) в промові Наумовича, котрий притакнув гр. Л. Борковському: „Rusi niema, jest tylko Polska i Moskwa“ і в тім дусі оповістив в Слові по пораженю австрійских війск Прусаками під Садовою (в надії, що ось-ось російські війська вийдуть до Галичини) маніфест 1866 р., що ми не є Русинами (Ruthenen) а Рускіє себто Москалі. Було се плодом посіву проф. Погодина від 40-их років XIX ст. і основаної его заходами під покровом Дениса Зубрицького „Погодинський Галицько-руської колонії“ у Львові. Плодом сеї роботи було переселенє многих священників і професорів після 1865 р. до Росії і опрацювання Холмщини єпископом Попелем. Дальшими плодами сеї роботи було змаганє введеня православія в Галичині за почином Наумовича в Гниличках, а на тих основах вирости нині „Starorusini“, котрі і в держ. раді оснували московський клуб, а тепер після нових виборів зложили такий же клуб соймовий. От з тими то, що проклимували народну єдність руско-

го народу в Галичині з Москалями поза Волгу і по Камчатку, підготовляє ся примиренє Поляків.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В модоческім таборі на Моравії настало пересиленє наслідком безнастанних коромол недоволеного чеською політикою д-ра Странського, котрий тепер дневник Ludov Noviny, до тепер орган моравских молодочехів, почав вести на власну руку. Др. Странський почав також агітацію проти духовенства з нагоди усуненя з посади учителя Конечного, котрий публично виступав проти церкви і духовенства. В Берні наслідком того скликано митного віткірка віче, на котрім мали промовляти Масарик, Странський і Лисий, очевидно за вільною школою, проти духовенства, в напрямі ідей проф. Вармунда.

Події в Хорватії відобуть ся також в Австрії. Південно-славянські послы держ. ради приготують зараз по скликаню сесії інтерпеляцію до бар. Бека, чи він не був би схильний порозуміти ся з угорским правительством, щоби застановило гнобленє Хорватів і усунуло бар. Раваха. Се буде вельми трудне питанє, котре вимагає великого політичного розуму. Се річ певна, що абсолютизм Бека похнув Хорватів з рамена Мадярів, а тепер мадярска самовлада зближає їх до Австрії. Від розумного поступованя буде зависиме дальше становище Хорватів супроти Австрії.

Заграниця.

В російській думі відбула ся в перший раз знаменна розправа про заграничну політику, за яким разним дозволом царя. Міністерство заграничних справ в Росії не належить іменню до обсягу російської думи. Тим то можна переведену розправу про загр. політику вважати соняшним промінем дня констит. устрою Росії і его утриваленя.

Міністер загр. справ Ізвольський покористував ся справою переміни дипломатичної місії в Японії на посольство задля змінених відносин зросту значіння Японії. Міністер Ізвольський говорив про положенє Росії на далекому Сході і взаємини з Японією і заявив, що договори заключені між обидвома державами забезпечили мир на довгі літа, не вкоротивши нічого з російської спадщини. Росія має там тепер вільні руки до утриваленя тих взаємин, до чого причинили ся також договори заключені з Англією союзницею Японців і договори Японії з Францією союзницею Росії. Так само Америка і Німеччина роблять все можливе для удержання мира на Великім Океані. Поза ті межі не пішов в своїх виводах Ізвольський, хоч многі раді були почути дещо про Балканську політику, а инші знов про відносини Японців до Кореї, Манджурії і Хін. Замітною була промова его тим, що нею розвіяв всякі заміри відплати супроти Японців і признав прилюдно похибки зроблені Росією.

А чого не доповів у своїй промові Ізвольський, доповнив провідник конст. демократів п. Мілюков, котрий промовляв зараз по міністрі. Він вказав на те, що міністер висловив погляд, що Росія опираючи ся на свої сили і па-

триотизмі може спокійно глядіти в будучину і вести діяльну політику. Отже Мілюков висловив велику журбу що до сили і могутности Росії, остерігав перед авантюричною політикою на європейськім Сході, до якої може довести замір накинєня генерал-губернатора Македонії. Політика така моглаб довести до того, що вмішав би ся der ehrliche Mäkler (Німеччина), отже треба всего виминати, щоби до сего недопустити. Мілюков з признанєм підніс добрі взаємини з Америкою, а зовсім обминув Німеччину, про котру в своїй промові згадав Ізвольський. Се знаменитий настрій теперішньої думи і російської суспільности.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

З Перемишля їздив я яко професор руского язика в р. (мабуть) 1865 на збори „Руської Матиці“ до Львова. Збори відбули ся в сали „Народного Дому“ під проводом пізн. крилошанина Жуковського. Він мав славу літерата. На сих зборах бороли ся ми вже за введенєм чистого народного язика в літературу нашу. На зборах промовляли в тім дусі Ксенофонт Климкович, Володимир Шашкевич, я та ще дехто. Але мертву „Матицю“ годі було напутити на народну путь. Она пішла відтак своєю дорогою поступової уніфікації нашої мови з московською. Впливи Дідицького і Петрушевича Антона були сильніші. Дідицький, великий неук на поли лінгвістики і філології фантазував заєдно про „адін язик“, хоч сам не володів московською мовою. Свої аргументи про „адін язик“ основував він виключно на фантазії далекий від науки, хоч заставляв ся тим, що колись слухав Мікльовіча викладів у Відні (мабуть в 1858/9 роках). На зборах „Матиці“ був мабуть і Лозинський, парох Яворова, але він став вже плисти по часті руслом Дідицького.

Під конець 1865 року я рішив ся за намовою Кунцека і Евг. Згарського, що вернув як раз з Відня по іспиті на гімн. професора, поїхати до Відня на науку історії і географії. У Відні перебув я від падолиста 1865 р. до перших днів марта 1868 р. і зложив іспит з згаданих двох предметів на цілу гімназію з німецьким викладовим язиком.

У Відні, куди я поїхав від жінки сам, взявши з собою 50 зл., розкрив ся мені новий світ. Мій протектор тихий, крил. Гинелевич (і Антін Леонтович в часті), постарав ся тихцем о те, що я примістив ся в хаті тодішнього ректора віденської руської семінарії, о. Якова Ціпановського. Ціпановський полюбив мене ще в духов. семінарії у Львові і сам предложив мені, щоби я в него замешкав; а за 14 зл. місячної плати і за науку, яку я мав уділяти его братаничеві Ціпановському (в IV. гімн. класі) дав він мені комнату і вікт ректорський. Вільний від буденних клопотів я міг віддати ся зовсім науці, тим лише, що „Barbareum“ (руська семінарія) містилось в одній кам'яниці, де був і старий університет. Від 8 години рано до 1 в полудне, а відтак від 4—6 міг я бути на викладах таких знаменитих професорів, якими під той час були: Ашбах (для все-світної історії), Гер (Jäger) для австрійської, Льоренц (для німецької), Сімоні (для географії) з множеством доцентів. Доси не слухав я ніколи викладів історії, бо на теології будучи, слухав лише історії церковної (Делькевича) і історії літератури руської (Головацького). Сей послідний (поминувши вже язичів, в якім подавав свій предмет) не виїхав ніколи поза часи Нестора. Кунцек давав мені деякі підручники до історії Греції, але всі мої відомости на поли історії рівнала ся великому зерови. Коли я вперше явив ся на історичнім семінарі Ашбаха і почув розправку (якогось Німця) про

питане чи Белізар, вожд Юстиніяна в боях в Остроготах, був осліплений чи ні? — з масою грецьких та латинських хронікарських цитатів, тоді я став свідомий свого історичного аналіфетизму і мало що не рішився повернути в своїй і пасти Христові вірці. В гімназії не чув я навіть (під проф. історії Левинським), чи жив коли на світі Белізар а тут розправляють на тему, чи він був осліплений чи ні? Я страшно засоромився сам перед собою, але витревав в своїй пам'яті, бо повернути домів було сполучене ще з більшим соромом. Я учився пильно і пильно (як кажуть в Сінявщині) знайомився з широким предметом історії. Результат в першій півроці був такий, що у обох професорів історії я зложив з успіхом три кольоквія, та що мене і мого товариша Целевича (який вже слухав історії на університеті у Львові під Цайсбергом) Німці наділили навіть стипендією für Lehramtsandidaten в річній квоті 300 зр. А сталося це досить випадково.

(Дальше буде)

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско кат.: 42 муч. в Аморії; римо кат.: *Йосифа Обр.* — В п'ятницю: руско-кат.: Василя м.; римо кат.: Евфилії, Теод.

— **Недуга цісаря.** Стан здоров'я нашого монарха був вчорашнього дня зовсім вдовольний. Катар вправді ще не уступив, але апетит і гумор мав цісар добрий. По полудні прийняв монарх кн. Кумберляндського на послуханню, яке тривало 20 хвилин. Потім проходжувався цісар по галерії замку.

— **Судова розправа проти Сенкевича,** яка мала відбутися дня 23. с. м. перед віденським судом за обиду руских академиків, буде відложена, бо обжалований занеміг на інфлюенцу і не може приїхати з Варшави. Розправа має бути аж при кінці слідуючого місяця. („Czas“).

— **Львівські Русини перед виборами до міської ради** почали організуватися і мають вже зв'язаний міщанський передвиборчий комітет. В неділю відбулися на Личаківській дільниці перші передвиборчі збори при значній участі виборців. Порішено голосувати на руску лістку. Москвичі також зліпили свій передвиборчий комітет і підуть, розуміється, до спілки з випехоляками. Як по числі руского населення у Львові Русини жадають для себе 20 мандатів радних, то москвичі вдовольняються навіть нічим, аби лише киришити.

— **Рекорд матури.** Оної оголошено урядово подрібні приписи, містять в собі нові постанови що до іспитів зрілості в школах середніх. Крім званих вже постанов показується з тих приписів, що в будучності можуть при іспитах зрілості бути присутні делегати властей і інституцій, які причиняють до удержання середньої школи. Крім того буде дозволений вступ до салі іспитової також родичам зглядно опікунам абітурієнтів. Висказано також бажання, щоби іспити зрілості відбувалися, оскільки це можливо, в присутності цілого персоналу учительського заведення, в виду чого виклади в інших класах мають бути в тих днях застановлені. Іспит ученика має тривати найбільше годину.

— **3 Одеси** пишуть до „Ради“, що там розпочинається похід проти українського руху. 9 го лютого ст. ст. в місцевій чорносотенній газеті „Русская Рѣчь“ якийсь „Громадянин Великої Російської Імперії“ умістив лист до редакції, в якому зазиває 1) декана істор.-філологічного факультету, 2) ректора Новоросійського університету, 3) попечителя округу і 4) міністра народньої освіти: „на якому основанні приват-доцент Новоросійського університету г. Грушевський читає в університеті, т. е. в рускомъ государственнымъ учрежденіи, лекції на жаргоні, називаємомъ українськимъ языкомъ?“ Далі сей д-ій нагадує виїмками із університетського статута в сій

єрархічній драбині, від декана до міністра освіти про їхні обов'язки і питає: „Гдѣ тотъ особый законъ, который давалъ-бы право ввести преподаваніе на иностранномъ жаргоні (даже не на мѣстномъ языкѣ или нарѣчіи) въ высшемъ учебномъ заведеніи...?“ На запит „громадянина Великої Російської імперії“ відозвався попечитель учебного округа і зажадав на протязі 3-х днів пояснень з приводу сього від декана істор.-філологічного факультету та від пр.-доцента О. Грушевського; а ректора д-ій попечитель просить дати ще до сього свої „заключенія“. — Коло тутешньої „Просвіти“ ще й раніш почали збиратися хмари. То про „драгомановщину“ натякали, а нещодавно видлудили померлу „Спілку“ і мали одеській „Просвіті“ почитати. Оттакої! „Спілка“ і „Просвіта“ — гарна пара, мовляв, — та не спарована! Чиновники особних доручень почали добачати вже і в співах крамолу: найкрамольнішими для них являються пісні або вірші про зиму і весну, а що до весняної річки — то зовсім погано! Офіційно було заявлено виділові, щоб „впереді не касаться вопросовъ федеративного характера“.

— **Український концерт у Харбині.** В ч. 571 газета „Харбинъ“ подає звістку про український концерт, уряджений українським клубом в салі купецкого зібрання. Концерт пройшов з надзвичайним успіхом. Публіки зібралося дуже багато.

— **Запомог для навіщених живловими нещастями.** З кредиту призначеного соймом в квоті 500.000 К признав краєвий виділ в 1907 році запомог 20.940 К і призначив 25.000 К до диспозиції патронату кр. виділу для спільок ошадности і позичок на поміч для населення, або разом 45.940 К. Тепер признав краєвий виділ ріжним повітовим виділам запомог в загальній квоті 339.860 К так, що разом розділив кр. виділ 385.800 К. Спосіб ужиття тих запомог полишив кр. виділ рішенню повітових виділів, однак з засторогою, аби ті фонди ужито згідно з ухвалою сойму, се є, аби служили або яко беззворотні запомог при закупні збіжжя і паші, або на публічні роботи, даючи заробок населенню навіщеному живловими нещастями в 1907 році.

— **Зїзд представників сільсько-господарських товариств.** Дня 15. лютого ст. ст. в Києві має відбутися зїзд представників сільсько-господарських товариств з України. На сьому зїзді, між иншим, мали обмірковувати питання про те, щоб організувати якусь особливу сільсько-господарську спілку для боротьби з експлуатацією фабрикантів, які постачають землевласникам південно-західного краю сільсько-господарське знаряддя та продукти.

— **Ліки подорожжі.** До дорожжя, яка не дає вже дихати, прилучається тепер ще й дорожня ліків. Що правда, не були вони й досі такі дуже дешеві, а всеж таки в новій таксі ліків на 1907 р. підвищено ціну на 194 ліків, під час коли знижено єї лиш для 42 артик. антикарських. Крім того підвищено ціни флашок, слоївків на масти, стерилізованої вати і газифіодформової і дерматолової і т. п. артикулів. За нічне видаване ліків від 10 год. вечером до 6 рано визначено, як ми то вже доносили, 50 с. від рецент неосмотреної лікарським знаком Е. Н. (нічна експедиція). Дальше завело правительство належитість в сумі 20 с. до кожної зложеної рецепти, щоби властителям аптек дати можливість підвищити і управити нити побори службові антикарським сотрудикам. Виходить з того, що антикарі підвищуючи платню своїм сотрудикам, зовсім не страчати на своїх доходах і що дохід н. пр. такої аптеки як Миколаша у Львові, котра залагоджує річно около 60.000 рецент, збільшиться о 12.000 К річно.

— **Клопіт з циганами.** З Бродів доносять: Вночі на 11. с. м. украдено одному з господарів пару коней. Жандармерія в Залізцях, підозріваючи о ту крадіж ватагу циганів, вештаючи по околиці, вислала одного з жандармів в слід за циганами. В Підкамені прилучився до него другий жандарм і оба наступили на п'яти циганам коло рогацьки на гоштинці, що веде до Бродів. Цигани побачивши

здалека жандармів, підогнали коні, потім випрягли їх з воза і всадили на них дві циганки, щоби утікали, а самі розбіглися в сусіднім лісі. Жандарми метнулися шукати циганів і в одній з недалеких корчем найшли цілу зібрану ватагу. Але спіймане їх не було легке. Два цигани кинулися з орчиками на жандармів. Один з циганів вирвав жандармови карабін. Тоді другий жандарм пхнув цигана багнетом в бік. Аж тоді увязнено цілу ватагу і відставлено до суду в Бродах.

— **Про катастрофу осугову в Гопенштайн в Швайцарії,** яка сталася перед тижнем, розповідають ті, що єї пережили: В готелі позасідали були якраз до вечері. В білярдовій комнаті грало кількох гостей в біляр. За хвилику опісля лежав вже біляр в ріці Льонці. Роздався глухий шум снігу з ледом, що сунувся з гори а відтак розкинуло людьми в готелі на всі боки а місце нещастя наповнили крики перестрахи і болю. Кілька осіб удушилося зараз, другі ще лиш крикнули з болю а відтак по довгій часі сконали. Нещасливий інженер Гіллі крикнув: Ратуйте мене, я душусь! — і згинув. Тяжко ранений інженер Сільва, котрому по катастрофі треба було відоймити ногу, мав за кілька днів їхати до Турину на свої заручини. Та й Американец Мерварт мав за дві неділі оженитися. Єго наречена приїхала в неділю по катастрофі і застала вже лиш єго трупа. Замітна річ, що всім тим особам, котрі сиділи при столі і були плечима обернені до надходячого осуга, не сталося нічого, під час коли всі тоді, що були грудьми обернені, погинули. З того можна вносити, що удушене наступило внаслідок сильного напору воздуха а не від снігу. Кухар і кухарка мали на стілько притомности, що поклалися чим скорше на землю і їм не сталося нічого.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Березанях.**

В четвер дня 19. марця с. р. „Різдвяна ніч“ опера в 4 діях М. Лисенка.

В суботу дня 21. с. м. „Барон циганів“ оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю дня 22. с. м. „Серед бурі“ драма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Віторок дня 24. с. м. новість: „Марія“ голосна драма в 3 діях Г. Ібзена (перший раз).

В середу 25. с. м. „Cavaleria rusticana“ опера Масканього.

— **З перемискої єпархії.** Презенти дістали оо.: Стеф. Тарнович на Мшану, Гр. Сприс на Дашівку, Зин. Пасецкий на Турочки і Дам. Городиский на Сілець. — В пропозицію на Папортно, дек. добромільського, прийняті: оо. Мих. Зубрицкий, Ник. Бурмич і Іван Федів. — О. Конст. Гукевич, добромільський декан, увільнений на власну просьбу від ведення деканата, а завідателем того деканата назначено о. Ал. Чайковского з Передільниці. — О. Ан. Дигдалевич, декан порохницький, увільнений на власну просьбу від обов'язку орд. шкільного комісаря для надзора науки релігії в народних школах дек. порохницького, а на єго місце назначений о. Корн. Винницький з Розбора округлого. — О. Ник. Паславский іменований другим сповідником при соборній церкві в Перемислі. — Від конкурсового іспита увільнені оо. Дан. Пиріг з Тихани, Ал. Гукевич з Жегестова і Ігн. Вислоцкий з Лелюхова. Правительство продовжило на дальший один рік плату з релігійного фонду для сотрудикив: в Ожолі, Мишинці, Нижанковичах, Іздебниках, Зіболках, Вороблику королівським, Хашові, Гійчи і Жовтанцях.

— **Красивий союз ревізійний у Львові** пригадує, що загальні збори відбудуться в льокалі товариства дня 25. с. м. о год. 4 по полудні. Стіваришеня, що не висилають свого відпоручника на збори, обов'язані переслати під адресою Союзу (Ринок ч. 10) повновласти, які розберуть поміж себе другі підпоручники стіваришеня, що прибудуть на збори. Коли збори не могли відбутися з причини браку комплекту, вину єго повонести будуть стіваришеня, що залишили переслати повновласть до Союзу.

— **Продовжене загальних зборів членів „Рускої Бесіди“ у Львові** відбудеся дня 21. с. м.

о годині 7. вечером, з отсим порядком дневним: 1) вибір нового виділу і 2) внесення членів.

— **Кружок львівських Русинів** рішив не відповідати на письма, на котрих не буде наліпленої марки Руского Тов-а педагогічного. Уважаємо відповідним повідомити про се загал, щоби хто не дивувався, наколи не дістане відповіді на письмо. Марки можна дістати в Товаристві педагогічнім у Львові, ул. Сикстуска ч. 47, в „Сокільській Базарі“, ул. Руска ч. 20, або в канцелярії Тов. „Взаїмна Поміч учительська“ ул. Чарneckого 26.

— **З Дрогобича.** З днем 16. с. м. обняла в Дрогобичі і на околичні громади агенцію „Дністра“ п-ї Северина Нижанковська, вдова по о. Петрі Нижанковскім, замешкала в домі п. Мельника при улиці Стрийській коло канцелярії д-ра Ярослава Олесницького (побіч суду). Русини дрогобицького повіта, а передовсім наше духовенство, зволить поперти сю агенцію заохочуючи особливо своїх парохіян, щоби туди всі звертали ся. Агенція відчинена цілий день, з виїмком неділь і свят.

— **Іменованя.** Міністер скарбу іменував в етаті галицької прокуратури скарбу адюнктів прокуратури скарбу д-ра Вит. Беляньського, д-ра К. Прухницького і д-ра Вит. Старжинського секретарями, конципієнта д-ра Ів. Спиру конципістом, а конципієнтів д-ра Мар. Кобилянського, д-ра Мар. Губриновича, д-ра Бр. Покорного і д-ра Ад. Карпушку провізорич. конципістами прокуратури скарбу.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукують заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, со-лідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — **В. Цмайло-Кульчицький**, голова кружка. **Матвій Яворський**, секретар.

Телеграми

з дня 18. марця.

Льондон. Daily News доносить з Біяріц, що король Альфонс поїде небагом до Толедо а з відтам відвідає англійського короля в Біяріц.

Атени. Грецький король Юрій поїде в другім тижни на остров Корфу і там буде ждати приїзду цісаря Вільгельма.

Софія. Фабрика цукер Армштонга поробила недавно тому кроки у болгарського правительства в справі основаня фабрики набоїв арматних в Болгарії. Зачувати, що в кругах урядових є намір прийняти в засаді то предложене, але концесія на будову фабрики має бути надана в дорозі конкурсу.

Бомбай. В місцевости Фінвеллі арештовано якогось торговельника туземця, що дало причину до розрухів. Жителі місцевости ограбили ратуш, стацию поліції і будинок судовий. Архів спалено. Поліція стріляла кільканайцять разів. Згинули 4 особи. Зареєстровано войско.

Новий Йорк. З Порто-Прінс на Гаїті доносять: Президент острова Гаїті оповістив, що заговорники мали убити его і всіх міністрів. Спійманих на горячій учинку стрітила заслужена кара за їх анархістичні злочини. Президент буде дбати о удержанє порядку і публичного безпеченства.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Степан Тува, Самбір; Йосиф Гуменюк, Ковів; Макс Фляйшман, Самбір; Андрій Кривокульський, Перемишль; Михайло Луцкий, Лука; Николай Кривнюк, Ясінь герішний; Юрій Чуприсюк, Ясеїнь горішний; Евгенія Цегельська, Голосковичі; др. Максиміліян Цетербавм, Болшівці; Осип Денисюк, Сілець; Михайло Славницький, Перемишль; др. Ярослав Ловатинський, Гологори; Ізидор Білинський, Тернопіль; о. Андрій Шепіурский, Тарнавка; о. Іван Рудницький, Чертиска.

Українське Вугавкицтво

„РЯНОК“

— В КИЇВІ. —

вийшли з друку книжки:

1. Драгоманов М. „Старі хартії вільности“, 2-е видання 40 коп.
2. „Рай і поступ“, 3-е видання 40 коп.
3. „Заздрі боги“, 4-е видання 10 коп.
4. „Швейцурска спілка“, 4-е видання 10 коп.
5. „Про волю віри“, 2-е видання 10 коп.
6. „Євангельська віра в старій Англії“, 6-е видан. 5 коп.
7. „Царство Боже внутри вас“ Л Толстого. 2-е видання 10 коп.
8. Стеценко К. „Ще не вмерла Україна!“, слова П Чубинського, народне нид. (ноти) 15 коп.
9. „Прометей“, слова Ол. Коваленка (ноти) 45 коп.
10. Піменова „Цілість держави і автономія“, переклад Ол. Коваленка 3 коп.
11. Коваленко Ол. „Горбокопик“ казка віршами 20 коп.
12. Лозинський М. „Польський і руський революційний рух і Україна“ І частина 35 коп.
13. „РОЗВАГА“ „Український Декламатор“. Артистичний збірник поезій, оповідань, жартів, сатир і гуморесок для читання і деклямування на сцені, вечерицях, літер. збірках, драмат. школ. і ін. Уложив **Олекся Коваленко**. Том. 1, друге видання, до 600 стор. гарного друку з 62 портретами поетів, письменників і артистів, з малюнками і вінетками. — Ціна 1 карб. 25 коп., в артистичній оправі 1 карб. 75 коп.
14. Теж Том II-ий, в якому надруковані твори, що не увійшли в I-й том, з 50 портретами до 500 стр. — Ціна 1 карб. в оправі 1 карб. 50 коп.

Продають ся в *Київі*, в книгарнях: 1) „Л. Ізвіковського“, Хрещатик 29; 2) „С. Іванова і Ко.“, Фундуклеївська 2; 3) „Українська Книгарня“, Безакінська 8.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 5.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведе

А. ЗІІМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви-віски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (17—?)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найтсачнійшій курсі деннім.

Працюйте шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносіть рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члені обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,84 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	44,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:20	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:43†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:5	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/8 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

за пів рік . . . 20 пер.
 за рік . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

пів рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і вири не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишко
 напередні застережені.—
 Реклямації неопечатані
 вільні від порти.— Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Польско-росийське примиренє.

(Конець).

В попереднім числі подали ми голо-
 вну основу першої половини статі „Meta-
 morfozy“ напечатаної в петербурзькому дне-
 внику Край, в котрій автор, як небудь
 з помилками що до хронології подій,
 подав образ боротьби між польськими і
 рускими послами і зазначив посеред поль-
 ских послів два собі супротивні табори
 — краківський, що домагався рі-
 вноправності і свободи самостійного на-
 ционального розвитку руского народу в
 Галичині, маючи на приміті також Укра-
 їну, і подільський (з котрим стояли
 також польські псевдodemократи) заперечу-
 ючий існування Руси, яко самостійного
 народного організму. Перевагу в соїм
 виборів собі наконечно погляд, що Руси
 заперечувати годі і треба їй дати спро-
 мого національно-культурного розвитку.

В другій частині подає автор образ
 сучасних відносин в Галичині по 40 ро-
 ках очевидно скрізь свою призму.

На політичній явищі, пише автор,
 великанські зміни, не сподівані. Галицька
 Русь перемінилася в оден великий про-
 типольський табір. Оклики випертя По-
 ляків за Сян, знищення шляхотських дво-
 рів бойкотом і рільним страйком, криваві
 напади на університет, пристрасні напади
 на Поляків в держ. раді. Сею стороною
 викидаючою Поляків за Сян, бойкотую-
 чою і страйкуючою, каже автор, се не
 нащадки Наумовичів і Куземських, але
 «витворені краківськими панями», захищу-
 вані Потоцькими, Шуйськими, Любомирськи-
 ми, Малецькими — „Українці галицькі“.
 Ненависть посунена так далеко, що ви-
 пираєся плеємнію спільності супроти
 пруских замахів на польську колибель, не-
 нависть, що посунула ся на віденьським
 явищі до бундючної погрози «витоплення
 Поляків» і тут в краю до захопоти даної
 мужикам, щоби пожежою нищило двори.
 А вінцем усього того, виводить даліше
 автор, дипломатична місія проф. Гру-
 шівського до петербурзьких кружків, з на-
 ушуванням їх, щоби в спільнім інтересі
 Росії і України вивласнити польське жи-
 вло в півд.-захід. Росії. Вказуючи на 25
 мільйонів Українців, намагає ся розвіяти
 мрії петербурзького правительства про мо-
 жливість знищення жизнености українсько-
 го народу, при тім звертає бачність на
 українські резерви в Галичині, де на со-
 ром Росії повстали перші огнища само-
 стійного розвитку українського життя, а
 накликаючи до спільного інтересу, завдає
 могутній удар закордонним Полякам.

Найважливішим питанням внутрішньої
 політики російської називає проф. Грушів-
 ский х л і б о р о б с к у с п р а в у, ко-
 тра вяже ся тісно з польською. Третє сто-
 літє жие вже забрана 1772 р. українська
 область поза Польщею, а однак за нею
 «держить ся оперте на великій власности
 земській даліше існування історичної Поль-
 щі, існування зовсім реальне». Прави-
 тельство безуспішно намагає ся его зни-
 щити. Сей стан, поясняє проф. Грушів-
 ский, буде доси тривати, поки польське живло
 буде в своїх руках держати землі на У-
 країні, Литві і Білорусі. „Лише усунення
 сеї підвалини знід ніг Поляків нанесе їм
 смертний удар“.

Представивши весь український на-
 родний табір яко крайно ворожий існу-
 ванню Поляків, звертає ся автор до та-
 бору львівських москвофілів, з
 котрого гомонять милі для него, несподі-
 вані голоси, яких ніхто по 40 літах не
 причував, так само, як несподівано ся з
 укр. народного табору почути голоси
 гайдамацької ненависти і візантійської не-
 вірности.

Тут покликає ся на „Галичаніна“,
 котрий яко орган спадкоємців Наумови-
 ча, накликає, що було би бажаним по-
 розуміння між двома ворожими доси на-
 родами: польським і російським. Таке по-
 розуміння послідує неперечно, але посте-
 пенно і на се треба довшого часу, а не
 договору... В сім зближенню не бачимо
 для себе нічого обидливого, бо оно мо-
 же послідувати на основі: рівні з рі-
 вними.

Окрім „Галичаніна“ покликає ся ав-
 тор також на відозву передвиборчу „Рус-
 ской Ради“ у Львові і називає поступо-
 ванє москвофілів поправним, бо не від-
 грожують ся прогнанєм Поляків «за
 Сян».

Так само у Відні, де не чуто було
 обидливого голосу, лише голос поважної
 опозиції. До демонстрації в обороні По-
 знаньщани прилучили ся москвофіли до
 інших славянських клубів. Ї між ними
 і нами супротивности, каже автор, чи-
 сленні і великі, але нема непрохідимої
 пропасти. Виводи свої кінчить автор, у-
 казуючи на вельми завзяту боротьбу
 між українсько руским а москвофільським
 табором, яка доходить до небувалого
 доси розятрення. Нічого дивного, каже
 він, що по досвідках з «Українцями»
 польські симпатії звертають ся тепер в
 противну сторону. Польська суспільність
 в Галичині бажає мирного пожиття з
 братнім руским живлом і мимо всякого
 розчаровання не тратить надії на се і не

зрікає ся сего. Однак не може свого
 ідеалу реалізувати у воздуху, а повинна
 оперти на якийсь певній основі. А сю о-
 снову приневолена она глядіти там, де
 її найде.

Отсі виводи редакції дневника Край
 основані на висловах і поглядах оди-
 ниць, котрі узагальнено опісля, щоби
 тим способом цілому укр.-рускому наро-
 дному рухови надати п'ято крайного ра-
 дикалізму, гайдамаччини. А вжеж, коли
 автор покликає ся на відомий оклик п.
 Будзиновського про витоплення Поляків в
 Сян, або прогнанє їх за Сян, то чомуж
 не звернув бачности на поважніший го-
 лос голови укр.-руского клубу п. Ро-
 манчука, котрий перед тисячним
 збором в роковини Шевченкові прилюдно
 виголосив промову (онаж була і випе-
 чатана в „Ділі«), в котрій рішучо зазна-
 чив, що ми не хочемо нікого
 проганяти ані за Сян, ані до Пале-
 стини. А так само десь з каламутного жерела
 зачерпнув Край вість, начеб то porłyneła
 w niej (w walce wyborezej) kilkakrotnie krew,
 padły trupy od «ukraińskich połów». Чи-
 ж годить ся поважному дневникови годува-
 ти польську суспільність такими злобними
 видумками?!

Отак натягає ся події і видумує ся
 небувальщину, щоби умотивувати потре-
 бу згоди з Росією і з тими, що їх в
 Галичині виплекали всякі «благотвори-
 тельні комітети». Але коли Край думає,
 що роблячи з ними згоду, опирає свій
 ідеал на якімсь сталім ґрунті, як ви-
 словив ся у згаданій статі, то дуже по-
 миляє ся. Сей союз Поляків з москви-
 чами може багато пошкодити розвиткови
 народної справи рускої, може її хід спи-
 нювати, однак сим спинюванням, сими
 перепонами і шкодами заподіваними
 розвиткови народному лише пособляє ся
 розвиткови радикалізму. І над сим по-
 винні єї польські політики задумати ся.
 Крім того повинні і се тямити, що зго-
 да з москвичами буде заспокоєнєм осо-
 бистих аспірацій і змагань кількох або
 кількадесятьох Лудикевичів, але не буде
 згодою з руским народом і не мати ме-
 ніякого тривкого значіння.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В комісії бюджетовій про-
 мовляв в розправі над міністерством внутр.
 справ бар. Бінерт, і запевнив, що всі
 жалоби підношені послами розслідить і
 розпорядить в кождім случаю, що нале-

жити. Особливо старає ся в особистих справах поступати предметово і з всіма урядниками обходити ся з однаковою прихильністю. Бажану прагматику службову вже вироблено, але ще пересправляє ся про се з іншими міністерствами, бо не може бути задля ріжнородности категорій урядничих однакова прагматика. Відповідаючи на виводи деяких бесідників, звернув міністер бачність на се, щоби задля поодиноких slučajів за хиб і провини декотрих підвладних органів політичної адміністрації не роблено одвічальним начальника краю. Висловлює він жаль, що допускали ся бесідники вельми строгої критики, котра не згоджує ся із становищем їх в інших справах. Міністер вказав на збільшене числа старостів, а небагом сподіває ся предложити начерк закона що до реформи адміністрації в напрямі утворення окружних властей, котрі будуть творити посередній ступінь політ. адміністрації і зближить до населення висші власті політичні. Вказав також на потребу відповідного образования політ. урядників, а також скоршого діла політ. і адмін. апарату. Обговорював також широко санітарні справи.

Звернувши ся до справи поліційних властей, відповідав міністер Бінерт на жалоби п. Романчука з нагоди останних соймових виборів і в справі надужити при правивобах в східній Галичині. В тій справі внесено в своїм часі жалобу до міністерства, а основні доходи ведуть ся і міністер запевняє, що буде старати ся о справедливе і предметове поступованє. Приневолений одначе замітити, що при того рода дослідях показав ся чисто інший стан річи, як подано в жалобах. Так було н. пр. з численними жалобами при останних виборах до держ. ради. Подрібні досліді виявили, що в значній часті не можна було органам властей нічого закинути і жалобники були приневолені признати, що опирали ся на несправданих донесенях. Там, де погаже ся дійсна провина, не занекав міністер поступити після закона. Всі ті досліді забирають багато часу, справедливисть отже вимагає, щоби ще не вимагано тепер наконечної оцінки подій. Що до деяких недотач і хиб в поодиноких громадах піднесених також п. Романчуком, то дотичні розсліди в значній часті покінчені і міністер буде міг відповісти на цілий ряд інтерпеляцій, скоро лише збере ся держ. рада. Супроти сумнівів п. Романчука, чи з Русинами поступають державні власті зовсім предметово, пригадує міністер виданий галицким намісництвом окружник з 29. жовтня 1907 р. до всіх старостів у схід. Галичині, котрий доказує, що є ще ре змаганє до повної безсторонности і поправности поступованя державних органів. Міністер протестує рішучо проти того, начеб сей окружник не був поважно подуманий і може запевнити, що все з цілим притиском наставляв на те, щоби засади безсторонности в урядованю були строго примінювані. Правительство буде все пильнувати того, щоби урядники поступали законно і справедливо, а там, де би в однім або другім случаю відступлено від засади, видасть відповідні розпорядки.

Що до обезпечень від жилових шкід вказав міністер на великі трудности обовязкового обезпечення і зазначив, що ріжними пільгами і поглибленем державн. нагляду добродійства сеї економічної інституції стануть доступними для найширших верств. Начерк закона про обезпеченє на старість і на случай неспроможности є вже в засаді готовий. Міністер відносить ся також прихильно до обезпечення на старість рукодільників і хліборобів, але тут вири-

нають ріжні потреби в обсягу сих станів і вимагають окремого технічного поступованя в сій справі, а при тім треба також мати на бачности ріжницю між самостійними зарібниками в поодиноких краях. Відповідаючи на порушену справу еміграції, заявив міністер, що внесе небагом начерк закона про переселенців. Одною з головних цілей закона буде упорядкованє подорожжя переселенців морем, а при тім буде запобігати недостачам і організації переселення і що до самої подорожжя. Лише агенції з спеціальними концесіями будуть мати дозвіл займатися переселенцями і цілий рух буде точно контрольований. Начерк стоїть на тім становищі, що переселенє має відбуватися ся з власних пристаней, а о скільки се не буде можливе, з таких заграничних пристаней, котрих підприємці піддадуть ся австрійским приписам. Але якби не були приписи в справі переселення, то в законі не можна умістити постанови що до примусу, щоби переселенці всідали на кораблі лише в певних пристанях. Міністерство внутр. справ займає ся також цільно справою охорони переселенців за границею і старає ся з підмогою органів загран. служби мати докладні відомости, щоби виступити з відповідними внесеннями з підмогою міністерства загран. справ. Вельми корисною показала ся діяльність консулатів в Зедні. Державах з нагоди ріжних нещасних пригод в копальнях і гутах, коли ходило о відшкодованє для позіставших родин. Що до домотаня, щоби з Німеччиною заключити договір в цілі обопільного користування робітників обезпеченєм, вніс міністер начерк закона в палаті, котрий дає повновласть правительству, заключати того рода умови з іншими державами і сусп. політ. комісія вже ухвалила сей закон.

Вправді відносить ся він лише до обезпечень від пригод, бо обезпечення на случай неспроможности до праці у нас ще нема. Що до відносин до Німеччини, то міністер запевняє, що вдоволяє ся обопільними вимогами, а скоро гал. закон буде ухвалений, сї відносини до Німеччини будуть уложені в виді договору. З черги обговорював міністер легітимацийний примус заведений для австр. робітників в Прусак. Міністерство внутр. справ враз з міністерством торгівлі віднесло ся до міністра загран. справ, щоби проти того некорисного для свободи заробкованя австрійских робітників примусу вніс протест до німецького правительств. Пруске правительство відповіло на се, що се є поліційний розпорядок, який не має на цілі обмеження свободи гляданя зарібку або заключуваня умов. Пруске правительство запевнило, що ляндрати дістали порученє, обходити ся з робітниками оглядно і прихильно і виконувати легітим. приписи так, щоби австр. робітники не поносили ніякої кривди.

По міністрі Бінерті промовляв др. Гломбінський в справі політ. адміністрації і зазначив, що й галицка адміністрація має значні недостачі і хиб. Недотача сил і мале розмірно число старостів, а при тім бюрократична писанина причиняє ся до проволоки справ і залеглостий. Треба би видання службової прагматики і реформи адміністрації в новітнім дусі.

Відтак п. Василько промовляв спершу про буковинську адміністрацію, виставляючи їй як найліпше свідощтво і висловив лише потребу більшої бачности в санітарних справах. Упослідженє Русинів бачить бесідник в тім, що в міністерстві внутр. справ нема ні одного Русина. Опісля займав ся п. Василько широко адміністрацією Галичини і висловив жаль, що посеред народів і сто-

ронництв австрійских панує дивна байдужність супроти відносин адміністрації в Галичині, котра може колись строго пімстити ся. Адміністрація галицка має певні цілі, бо стоїть на услугах великого сторонництва, котре намагає ся в теперішнім державно-правнім і народо-господарскім стані задержати власть у своїх руках, щоби остати пануючим сторонництвом в краю.

Намагає ся отже адміністрація передовсім удержати польский характер краю і відтати селянство від культури і не допустити, щоби визволило ся і в яким небудь напрямі стало власновільним. В тім замірі удержаня Галичини в польскім характері піддержують можновладців всі польські сторонництва і тому Русини в борбі о розвиток культурний не можуть найти підпори у ніякого польского сторонництва.

Дальшою ціллю можновладців є удержанє Русинів на можливо низькім ступні культурнім. Сего не піддержують вправді всі польські сторонництва але в східн. Галичині всіми способами дбають о те, щоби воля народу не виявила ся і не найшла послуху ані в держ. раді ані в соймі. Многі начальники громад цілими рядами літ остають в урядованю за виборчі услуги а вимівка, що се поодинокі случаи, не видержує критики, бо се розходить ся о тисячі случаев, котрі є доказом системи плянної тим більше, що спосіб всіх тих надужить однаковий і у всіх повітах типовий. Міністер на численні інтерпеляції в сих справах не відповідає. Так само є посеред старостів кількох особливо ославлених, про котрих можна би навести тисячні случаи яскраві. Сї старости доведуть ще до того, що рускі послы не будуть панами положеня. Нині рух руский є невинний і можна его здержати лише береженєм законів і виказанєм, що перенедење домотань є можливе законною дорогою. Инакше рух сей може дійти до таких подій, як останніми часами в Росії. Населенє руске в Галичині гнобять ся не лише політично, але й економічно, щоби мати дешеві сили робочі. Віденське правительство небагато думає про сї справи і не наміряє запитати найвисших урядників в Галичині, чи свідомі великої одвічальности супроти держави, коли зворушують населенє таким способом, як не зміг би ніякий агітатор і демагог.

В справі виборчих надужить покликуює ся бесідник на промову п. Романчука і домагає ся, щоби правительство більшу вагу клало на се, щоби намісник був австр. урядником і мав на оці інтереси держави. При останних виборах проявило ся змаганє запевнити більшість консерватистам в соймі і зломати і так невеликий вплив руского представництва. Утворено другу нібито руску партію, щоби руский нарід не мав одноцілого представництва. Доси в Австрії все, особливо в пограничних краях проявляла ся незвичайна чуйність для всякого народного руху, який міг би мати яку небудь звязь з народними відносинами сусідної держави. Для того видає ся се неімовірним, що в Галичині відразу утворено російську партію, щоби ослабити австрійских Русинів.

Бесідник вказує на брошуру Маркова, в котрій він заявляє, що чує по російски і все буде підносити спільність з Москвою. Відповіді міністра Бінерта на промову п. Романчука не може бесідник прийняти до відомости, бо в самих обіцянках не бачить способу заради. Так само не вистарчить, сповненє деяких домотань Русинів, а треба передовсім дбати о те, щоби руске населенє могло в Галичині жити в уладжених і ліпших відносинах. Позаяк відповідь міністра була недостаточна, просить п. Ва-

силько, щоби референт бюджету, піддержував домагання Русинів о заведення законних відносин, а о те саме звертає ся і до інших сторонників, щоби ратували руске населення від того, щоб не бачило в австр. державі свого ворога.

Відтак соціяліст Зайц виступав, перебиваний кількакратним накликуванем президента, вельми пристрасно з нагоди інтервенції нунція у міністра загр. справ в справі проф. Вармунда. Виступлене Зайца викликало таке обурення в комісії, що наслідком того замкнено засідання.

Анатоль Вахнянин.

СПОМИНИ З ЖИТЯ.

(Дальше.)

Целевич і я пішли ми разом (бо разом і учили ся часто) до проф. Гера робити конспект з австр. історії. Тямлю, що я мав відповісти на питанні: „Ueber die Religionskriege in den oester. Erbländern. „Виговоривши ся, я замітив, що подібні війни релігійні з примішкою соціального питання велись і на наших руських землях та додавав дещо про релігійну унію і про повстання козацькі в обороні православ'я і в обороні томленого польським правом селянства. Професор слухав цих виводів і мабуть набрав пересвідчення, що він має перед собою вже якогось історика. (Німці, хоч і професори, мало знають нашу історію). Герр вписав нам у свідомості не лише степень „vorzüglich“, але і спитав: „Beziehen die Herrn ein Stipendium?“ На те відповів дотепно пок. Юлько: „Leider nicht. Wir sind aus Galizien“. Герр обрушав ся на сесю відповідь і замітив: „M. Herrn. Ich muss ihnen aufrichtig sagen, dass die Herrn aus Galizien mir die schönsten Erinnerungen immer zurückgelassen. Sie kennen gewiss die Herrn Zharski u. Ludkiewicz. Das waren meine besten Schüler, eben aus Galizien. Bitte nur einzureichen. Ich bin mit ihren Antworten sehr zufrieden“ і т. д. Ми подали ся. Декан др. Zimmermann (філософ) вже знав про нас, прийняв нас дуже ласкаво, чудовав ся, звідки я ношу таке грецьке ім'я Анатолія і додавав (по моїм поясненню, що св. Анатолій був царгородським патріархом): „Den lieben alten Mann kenn ich nicht“. Ми одержали стипендію і то вже від октобра 1865 року, хоч я до Відня приїхав аж під кінець листопада 1865 р. Німці добрі люди! Кінець — кінцем — я учив ся далі, в третім семестрі зголосив ся вже до іспиту, одержав письмений задачі з все-світної історії, географії та з педагогіки (від Цімермана), віддав їх в січні 1868 професорам, а в марті зложив і устний іспит. Диво! Я так страхав ся своєї історії, а устний іспит видав ся мені приватною розмовою з моїми професорами. Правда, пам'ять була молода, а і робило ся денно по 10-12 годин. Тямлю, що для Гера в семінарії історичний я зробив ще і семінарську роботу „про колонізацію Дакий Траяном“. Сю роботу з цитатами в Нестора взяв сам Герр до рецензії, бо другі товариші не тямляли сего язика і бояли ся її рецензувати.

Побіч науки управляв я тоді ще і другі поля у Відні: народне, політичне і забавне. На все якось ставало часу. Отсе оповідання буде і цікавіше.

Передовсім вписав ся я до чеського „sprievackeho spolku“, яким тоді управляв знаменитий діригент, хороший баритон і композитор Ferchgott-Товачовський, Чех, який колись гостив у старого Федоровича в Вікні і там прибирав деякі наші пісні, які відтак вложив у вязанку славянських пісень („Стоїть явір над водою“, „Ой там на горі, малювали малярі“). В хорі давав він мені сольові барітонові партії співати. В чеській „Спольку“ мав я добру нагоду познакомити ся не лише з чеськими студентами, але і з сло-

вацькими, сербськими, хорватськими, словінськими та болгарськими. Відтак одержав я вольний вхід до „Чеської Беседи“, де опять познакомив ся не лише з молодіжю, але і з старшими членами. На „Беседі“ побачив я вперше Івана Головацького, який був п. к. транслятором на московський язык случайних актів, які треба було перекладати. Єго історію знав я вже докладно, т. є., ким був Іван Головацький (і єго брат Яков) зразу, видаючи „Вінок“, а чим став пізнійше? Яж і бачив єго книжку німецько-московську до науки сєйж мови. В розмовах зі студентами славянськими, які нас Русинів держали за „Russen“, мав я нагоду пояснити їм, що ми, Русини, не одно з Москалями... Славянські студенти поодиноких народностей посідали вже у Відні свої студентські товариства з'організовані статутно, мали свої локалі з бібліотеками і часописами. Чехи мали свою „Слavia“ та „Мораву“, Словаки — „Татран“, Хорвати свій „Велебіт“, Сербі — „Зорю“, Болгари — „Балкан“, Словінці, які дуже гарно співали — своє товариство (ім'я призабув я), Поляки — „Ognisko“. Лиш ми, Русини, блукали ся по полі як вівці. Знаю, що всіх товариств славянських студентів було тоді мабуть 9 чи 10. Не дивидя, що і в нас виринула гадка, засновати своє товариство.

(Дальше буде)

НОВИНКИ

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Василія м.; римо-кат.: Евфилія, Теод. — В суботу: руско-кат.: Теофілакта прп.; римо-кат.: Венедикта.

— **Військові відпустки на жнива.** „Дневник військових розпорядків“ у Відні оповіщує, що цісар зарадив, аби всі окрешні коменди в 1908 році до програми вправ в літі ввели на пробу 3-тижневий супочивок і аби в тім часі у війовано воякам відпусток, щоби могли помагати в дома при жнивях.

— **Запомоги для навіщених живловими нещастями.** Вчора ми доносили, що краєвий виділ признав повітовим виділам запомоги для населення навіщеного живловими нещастями. Запомоги ті виносять для поодиноких повітів: 13.000 К Сянок; по 10.000 К дістали повіти: Доброміль, Городок, Коломия, Надвірна, Н. Саня, Самбір, Тернопіль і Жовква; по 8.000 К: Борщів, Броди, Чортків, Горлиці, Грбів, Городенка, Гусятин, Яворів, Ліманова, Мостиска, Камінка струм., Мислиничі, Н. Торг, Підгайці, Рясів, Сянок, Скалат, Ст. Самбір, Товмач, Турка і Теревовля; по 5.000 К: Богородчани, Ясло, Коросно, Ліско, Ріпчиці, Рудки, Стр. й, Величка, Золочів і Жидачів; по 4.000 К: Бібрка, Бережани, Краків, Перемишляни і Рогатин; 2.000 К дістав повітовий виділ Березові, а господарське товариство у Львові дістало 6.000 К. Ті запомоги признано повітам на основі звітів, які дістав кр. виділ від пов. виділів і на основі інформацій, стягнених іншими способами, про економічне положення селян.

— **3 Бережан** пишуть нам про наш театр: Ледви кілька літ минуло з того часу, як в часі пробування нашого театру у Львові, критика закидала тодішньому директору Губчакові, що він більше дбає про свою кишеню чим про театр, що в него нема ні зрозуміння штуки, ні замишування до неї. В того часу минуло ледви кілька літ, а в театрі зайшли величезні зміни. По д. Губчаку обняв дирекцію театру д. Садовський, а коли сей зрезигнував, директором став д. Стадник, давнійший артист і режисер театру. Бачучи великі хибі в нашій театрі, взяв ся д. Стадник єго реформувати, а першим кроком до того було цілковите усунення з репертуару оперетки, яка з театру робила лиш балетове заведення, далішло усунення всякого рода „Відьм“, „Верховинців“, „Підгір'я“, „Пташників“ і т. п. Їх місце зайняли знаменито підготовані та виконані штуки, як „Жиди“, „Надія“, „Вишневий сад“, „Мари“,

з чужих, а зі своїх, „Маруся Богуславка“, „Серед бурі“, „Житейське море“ та другі. Та найбільшою заслугою д. Стадника є введення на нашу сцену опер, між якими бачимо „Фавста“, „Гальку“, „Продану наречену“, „Жидівку“, „Катерину“, „Різдвяну ніч“ і др. Все те, як сказано, виведено на сцені гарно, з повним зрозумінням штуки, в нових костюмах, з новими декораціями, при звуках величавої власної оркестри. Також годить ся згадати про добру гру артистів, а передовсім Ольшанського, Осиповичевої, Стадників, Рубчаків, Петровичів, Юрчака, Григоровича, а з нових артистів Качмариківної і Коссака.

Вкінці кілька уваг з нагоди виступів театру в Бережанах. Бережанські патріоти озлобили ся дуже, що театр грає в салі польського „Сокола“, а не в салі „Надії“, хоч ся остання втрое менша, не акустична та дуже понура, оздобили ся і не ходять до театру. А як до польського „Сокола“ заїде яка польська, нераз і дуже кепська театральна труппа, наші патріоти тиснуть ся там юрбою, бо чейже треба показати ся... Справді цікавий народ наш в Бережанах. — *Фр. Коковський.*

— **Еміграція до Аргентини.** Оноді виїхало з Галичини поперх 1.200 робітників замовлених до будови залізниць з Аргентини до Парани (в полуд. Америці). Половина з них походить із східної Галичини, решта з західної. Вивезеним робітникам платить дорожню підприємство будови залізниць, а на місці за робочий день будуть робітники поберати по 5 К, а ремісники ще виспу платню. Більше робітників то підприємство не потребує і тому ніхто сам най не вибирає ся до полудневої Америки.

— **Український вечір у Симферополі.** Дня 24. лютого ст. ст. місцеві аматори у городському клубі уладили український вечір, з якого дохід піде на пам'ятник Т. Шевченкові у Києві. На вечір прибуло багато публіки; чимало було в українському убранні. Саля була гарно декорована; вечір складав ся з деклямації, співу та музики. При кінці поставлено живі картини, а потім розпочали ся танці...

— **Висші школи і українознавство.** Слухачки харківських висших жіночих курсів просили раду професорів завести на курсах катедри української мови, літератури та історії. Хоча й рада нічого проти сего не має, та тільки зробити сього она не зможе, бо нема кому читати сї лекції. Таку звістку подає київське „Слово“. Невжеж на Україні не знайдеть ся людина котраб могла підняти ся в Харкові сєй задачі?!

При петербурзькому університеті легалізовано українське „Науково-Просвітне Товариство“. Воно взялось уладити при університеті катедри з українознавства і запросило вже кілька лекторів, яких імена ми оноді наводили. Сї лекції почнуть ся відчитом д. Вольдемара „Народність та погляди на її ролі в історії“.

— **Осторога для крамарів.** Намісництво розіслало обіжників до всіх старостів і президентів міст Львова і Кракова, в яким звертає увагу, що жалоби на несовісних агентів торговельних, котрі їздять по краю, прибрали в останніх часах великі розміри. Ті агенти уміють краснорічиво переконувати людей о доброті своїх товарів і намовляють сторони до замовлень переходячих о много їх потребу; часто використовують нерозвагу сторін і виманюють від них відписи на готових друкованих „формулярах замовлень“, котрі бувають виставлені або на більшу кількість, як сторона хотіла, або містять в собі такі услів'я, яких сторона зовсім не хотіла. Але хоч би формуляр замовлень був і правильно виставлений, то буває, що сторони дістають або більшу кількість або по виспій ціні, як було умовлено, бо агент, щоби міг одержати більшу провізорию від фірми, котра єго висилає, змінює замовлення. Сторони підносять також жалоби, що агенти показують иноді прібки добрі і недорогі, а фірми доставляють відтак лихий товар і просто не до ужиття. Згадані тут практики дотикають звичайно сільських людей, крамарів і купців, осівших подальше від

більшого руху торговельного. Пошкодований часто не встиг перевести жалоби в дорозі цивільній, а постанови закону карного не завжди дають ся ужити. Треба для того зарадити злову строгим виконанням постанов закону промислового що до вандрівних агентів. Взиває ся для того пп. старостів і президентів міст Львова і Кракова в наслідок припорушення міністерства торгівлі, щоби на згадані надужити мали бачне око, звертали на них увагу жителів повіта, головню же купців і промисловців та стоваришень та поучали їх в дивнику урядовім. Притім треба строго і правильно розсліджувати легітимациі вандрівних агентів, але так, щоби тота контрола не перешкаджала їх фаховим інтересам; не треба також відмовляти послуханя жалобам пошкодованих сторін на несовісність агентів, а в данім случаю карати виноватих з цілою строгостію закона.

— Кооперативний рух на Полтавщині. Недавно за підмогою полтавського сільсько-хазяйственного тов-а, на Полтавщині почали заводити сільсько-хазяйственні товариства, тепер їх вже щось біля 75. Деякі з них працюють серед селян дуже щиро — відкривають склади сільсько-хазяйствених машин та насіння, бібліотеки з книжками про сільське хазяйство, організують сесии хліба, окрім того уладжують лекції, на яких повітові агрономи читають про сільське хазяйство, як его красше вести і т. ин. Ні в одній губернії нема такого числа сільсько-хазяйствених товариств, як на Полтавщині.

— „Чудотворне средство“ на ослаблений слух заборонене. Розпорядженням з дня 7. с. м. заборонило міністерство справ внутрішних в порозуміню з міністерством торгівлі і скаргу зі зглядів санітарно-поліційних привозу і продажі „чудотворного средства“ на ослаблений слух або так званої „електричної батареї“ слухової фірми Кейт-Герве в Лондоні“ яко шкідливого для людського здоровля.

— Водна пара на Марсї. Звіздар Левель із Зєднених Держав півн. Ам. повідомив париску наукову академію, що при помочи спектральної аналізи він відкрив водну пару на Марсї. З того вносять, що на Марсї можуть бути живучі бєтва.

Оповідки.

— Репертуар руского народного театру в Бережанах.

В суботу дня 21. с. м. „Барон циганів“ оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю дня 22. с. м. „Серед бурі“ драма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 24. с. м. новість: „Марі-голосна драма в 3 діях Г. Юзена (перший раз).

В середу 25. с. м. „Cavaleria rusticana“ опера Масканього.

— 25-те представленє театру львівського „Сокола“ припадає на найблизшу неділю і призначене на бєнефіс артистів-аматорів. Виставлений буде „Запорожець за Дунаєм“ оперета в 3 діях зі співами і танцями.

— Наданє презенти. Намісництво запрезентувало о. Йосифа Максимовича, гр.-кат. сотрудника катедрального в Перемишлі, на опорожнену гр.-кат. парохію цісарского наданя в Лісковатім.

— Тарасове сьвято в Перемишлі опроведуть в суботу 21. с. м. о 6. год. вечером учениці руского ліцея. Вєтуп за запрошенєм.

— Заг. збори тов-а „Сільський Господар“ відбудуть ся у Львові дня 25. с. м. о 10. год. рано в кімнатах „Р. Бєсїд“. На дневнім порядку: Звіт з діяльности виділу, вибір нового виділу, реферат о. Ост. Нижанков кого і вне сєня.

— „Кружок правників“ у Львові вишукє занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вов. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Матвій Яворський, секретар.

Телеграми

з дня 19. марця.

Відень. Korresp. Wilhelm доносить, що здоровлє нашого монарха було вчера добре. Катар зменшив ся, а кашель дуже рідко проявляє ся. Всї позначки вказують на те, що недиспозиция буде небавом усунєна.

Будапешт. Вчерашнє засіданє сойму заняла бесїда пос. Ленделя, який дуже строго виступив проти сторонництва независимости.

Петербург. Вчера рано відбув ся двобій між ген. Фоком а ген. Смирновом, з яких одєн другого обидив підчас недавної судової розправи. Смирнов є тяжко ранений.

Париж. Француске військо побито мароканьских ворохобників коло Уедель Авіну.

Барцельона. Австрійска ескадра відплила вчера до Гібральтару.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готєл, реставрация і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюлка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Чехут Петро, Львів; Коростєвський Роман, Букова; о. Шуль Дмитро, Рожанка вижна; о. Ленчик Йосиф, Яблінка вижна; Кібіц Генрих, Перемишль; Оренштайн Адольф, Ярослав; Слєвак Володислав, Ярослав; о. Матюк Віктор, Карів; Іван Горбацьо, Самбір; др. І. Мозлер, Чортків; др. Маке Зальцберг, Чортків; Давид Мишель, Щирець; Михайло Шевчук, Плєшениць; Євген Гріневецький, Тернопіль; др. Кирило Трильовський, Коломия; Кирило Шевчук, Станиславів; Осип Савицький, Пільзно.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Запрошеє го прекумерати.

БОГОСЛОВІЄ ПОРОВОСТВЕННЕ приладженє до потреби руских сьвященників Йосифом Мільницьким, почетним пралатом папским, крилошанином греміяльним Митроп. Карітулі, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволенєм Всєсвіт. і Всєдєст. Митроп. Ординаріату. Дві перші части вийдуть єще в сїм році. Третя в слїдуючїм році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші части стоїть лиш тільки 4 К, хотяй около 33 аркушів печатаних в вел. 8^о обнимати будуть. Оскоре перєсланє предплати на руки автора під повисшою адресою просить ся всїх сприяючих сєму видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

! Кашель!

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідочтє доказує помічний вислїд

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флєгми, закатарєня устної ями, дишавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дїстати можна у всїх антиках і дрогуєриях.

(24—24)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дїм власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річєй домашних і господарских, збіжжя і паші против шкїд від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скорєстїю. Оцїнка шкїд відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотєпер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мїліона корон.

Зиск по скінченїм році звертає ся членам. Звороти за р. 1906, 1907 виносячи п 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадница в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківсїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні сєляни старати ся о удїєнє агенції. До тепєр заробили агєнти 1,142,108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ ємерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—

Разєм сума K 1,964,824—

Сєляне! асекуруйте ся від шкїд огневих!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшїм деннім курсї,
не числячи ніякої провізій.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
за пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 170 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Почесне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент ми оти і думу ми виносим: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових писем М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо
напопередне застережене.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсіланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Справа проф. Вармунда.

(X) Університетська справа, викликана в державній раді минулої осені нібито в намірі запоруки свободних наукових дослідів проф. Масариком і товаришами вольнодумцями, виринає тепер знов у яскравім світлі наслідком поступовання професора катол. церковного права в університеті в Інсбруку д-ра Вармунда. Ми вже згадували і про його виклади і про брошуру ним видану, а сконфісковану прокураторією державною. І у викладах і в брошурі, в котрій повторяє погляди висловлені на викладах, станув проф. Вармунд в різкій суперечності з засадами кат. Церкви, а тим самим стратив право викладати катол. право церковне. Річ зовсім зрозуміла, що ці події викликали велике зворушення передовсім між католицькими студентами тамошнього університету, а також в широких кругах католицького населення Тиролю і в державі, котра заселена так переважно католицьким населенням. А так само річ зовсім природна, що представник кат. Церкви і св. Отця у Відні, нунцій о. Бельмонт, звернувся до міністра закордонних справ бар. Еренталя із становища свого духовного обов'язку і зробив йому представлення, що проф. Вармунд, розійшовшись з засадами кат. Церкви, не може надалі викладати католицького права церковного. Що нунцій о. Бельмонте не звернувся прямо до міністра просвіти д-ра Мархета, котрому проф. Вармунд підлягає, се річ зовсім ясна, бо яко дипломатичний представник римської курії у Відні може зносити ся лише з міністерством загр. справ, з котрого відтак вийшло письмо в тій справі до міністерства просвіти. Не видавав нунцій усунення д-ра Вармунда з унів. професури, однак мав право і обов'язок вимагати, щоби не викладав церковн. кат. права, станувши в яскравій суперечності з кат. Церквою. Міністерство просвіти може надати проф. Вармундові якусь іншу катедру, однак скоро станув на становищі супротивним засадам кат. Церкви, не може викладати церк. кат. права.

Представлення нунція о. Бельмонте у міністра бар. Еренталя викликало незвичайне зворушення в ліберальних деньниках, котрі справу представляють горі-

длом, начеб дійсно була загрожена свобода наукових дослідів. Як поступить міністер д-р. Мархет і міністер президент, поки що не відомо, однак нема найменшого сумніву, що справа може лише так бути подагоджена, що проф. Вармунд не буде викладати церк. кат. права. А може сего сподівати ся по промові міністра д-ра Гессмана, виголошеній в понеділок у Відні і присвяченій справі проф. Вармунда. Міністер зазначив виразно, що промова проф. Вармунда, видана опісля окремою брошурою, є справді безличним змаганем до заколоту публичного супокую. Ліберальне деньникарство представляє сю мову Вармунда так, начеб она дійсно мала щось спільного із свободою науки і умілости на університетах. Оповіщення порнографічних анекдот під покришкою наукових дослідів мусить обидити релігійні почування тим більше, коли се зробив «муж науки». Католики не повинні терпіти таких хоробливих прояв, котрі мають на цілі хоробливу жадоу реклями. Міністер вказав, що католики найдуть ще досить сили, щоби постанови закону о підбурюванні проти віри (§. 303) не були односторонньо приміювані, але також приложені в обороні кат. віри.

Так само на вічу виступив рішучо христ. сусп. посол Кунчак проти такого топтання католицьких переконань і глузів з кат. віри і звернувся до правительства з домаганем, щоби міністер-президент висловлене з тої нагоди обурення виявив ділом і зробив раз лад в тій справі.

Брошура проф. Вармунда сконфіскована, отже не доступна широким верствам. Але колиб они пізнали її зміст, тоді (як запевняють її, що її читали), викликала би она таке загальне обурення, що навіть протикатолицьке деньникарство не мало би відваги далі ставати в обороні професора Вармунда, бо навіть чоловік іновірець але з якою такою культурою з огидливістю буде відносити ся до такого поступовання.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Речинець скликання держ. ради ще урядово не порішений, а вже в парламенті появляють ся вістуні недале-

кої бурі. Між парляментарними сторонами невдоволене і розлад. Нема провідної ідеї в державній політиці, яка би лучила разом сторонництва і не допускала до розтичі. Так н. пр. між німецькими сторонництвами розстрії, а змагання Німців з судетських країв, щоби довести до якогось спільного ділання, розбивають ся о опір і загорілість деяких німецьких народівців з альпійських країв. Здавало ся, що язиковий спір в Чехах зединить усіх Німців, що они будуть іти спільно навіть з христ. суспільниками, тимчасом справа проф. Вармунда згуртує всіх німецьких вольнодумців до боротьби проти христ. суспільників, що виступають в обороні свободи і рівноправності катол. Церкви.

Невідрадні політичне положення проявляє ся також в сумацім ході бюджетової комісії, так що тепер марніє надія на полагоду бюджету до кінця марця або перших днів цвітня. А тимчасом нагнать справа побору новобранців, якого не можна перевести без ухвалення дотичної предлоги в держ. раді. Виглядає все так, начеб правительство вже не числило на полагоду в своїм часі бюджету в повній палаті. З кінцем мая повинні зібрати ся делегатиї в Пешті найменше на 4 тижні, а в такім разі не можна держ. раді відбувати засідань. Таким способом не можна перед кінцем півріччя сподівати ся парляментарного ухвалення бюджету в комісії і в палаті. Причини сего проволікання зовсім очевидні. Соціал-демократи виступають як правительственне сторонництво, користаючи ся привілеями парляментарної більшости, але хотять також відгравати ролю опозиційників. Інші сторонництва не хотять знов бути тим щитом, в котрий би звертали ся всі стріли народного невдоволення. До погіршення політ. положення причинило ся багато новіших подій. В Чехах язиковий спір заогнив ся а кожний день приносить нові несподіванки. До того виринула знов боротьба вольнодумців в виді справи проф. Вармунда. Як правительство дасть собі раду, щоби обминути всі ті перепони, годі предвидіти, хіба що виступить рішучо і покаже виразну краску, инакше бо може перший рік народного парляменту закінчити ся вельми сумно §-ом 14-им.

Реформа військового закона, як звичають з Відня, виготовлена вже міністерством війни. Має бути заведена дворічна служба і така система побору новобранців, щоби все був засіб жовнірів потрібний до удержання армії на мирній основі в такій силі, яка буде ухвалена. При нинішній системі поборовий доходить недобір до 16.000. Колиж має бути заведена служба дворічна, а стопа мирна має бути така, як тепер, то треба буде брати о 1/3 більше, як доси. Задля того начерк реформи постановляє, що будуть покликвані до побору

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСІННЯ

Ярин, цвітів і паші з найславнішої фірми францускої **Vilmorin-Audrieux**. За доброту і певність ручить ся, насіння в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно і даром. З поважанем **Зофія Голубінкова** — Краків, Зелена 28.

приймає

Зофія Голубінкова
КРАКІВ — Зелена 28.

всі обов'язані до служби а неспосібні до військових вправ підуть до ремісничих коменд, до пекарень і інших військових закладів, а доперва зовсім до нічого не здатні будуть увільнені. Міністерство війни обчислює отже стан новобранців на 210 000, а тепер бере ся їх що річно до спільної армії, до кр. оборони і гонведів майже 130 000. З заведенням дворічної служби мусить отже збільшити ся запас новобранців. Другою справою є підвищене плат офіцерських і жовнірів, на що потреба згоди угор. сойму. Спільні міністри приобіцяли перевести се в делегації в маю, але се мало викликати бучу в угор. соймі. На се сказав Векерле в кошутівськмія клубі: «Не робіть сего! Се нас не обходить, що там хоче австр. делегація. Буде се, на що ми згодимо ся!» Гр. Андраші сказав знов приватно групі послів: «Ми не менше дбаємо о добрі офіцерів і війська, як Австрія. Одначе нічого не признаємо без уступок. Се наше політичне становище, на котрім мусимо витривати, не руко одачи ся чутливістю». Отже з сего виходить зовсім ясно, що ніяка реформа військова не поведе ся без призову Мадярів.

В президії міністерства відбували ся наради про язикову справу в Чехах при участі намісника чеського і президента висш. кр. суду. Тимчасом чеські радикали виступають різко проти німецьких урядників а віче недільне в Празі ухвалило ось які засади в сій справі: Молоді урядники в Чехах і Моравії повинні без огляду, на місце урядованя володіти обидвома кр. язиками і ними урядувати без огляду на розмежені області язикові. Для країв чеської корони має бути утворений окремий найвищий трибунал, намісники, кр. маршалки і найвищі урядники в Чехах, Моравії і Шлеску повинні бути чеської народности, а також власти до лішнь о-а в стрийскі повинні приймати чеські подання там, де є чеські народні меншости. Як знов подає Deutsche Volksztg, домагаються Німці національного окремішнього стану урядничого. Вправді не сподівають ся в президії міністерства, увзглядити сї домагання, але при укладі закона про урядників треба держати ся засад, на котрі зважали міністри-земляки при іменованях урядників, так що при обсадах місць в Чехах приймають убігтелів після певного ключа відпо відного відноsinам національного заселеня. Засади, які ухвалють на згаданих конференціях, будуть подані до відомости чеських і німецьких послів по попереднім одобренью тих засад міродатними начальними краєвими властями. Начерк язикового закона що до тексту ще не уложений.

В розправі над бюджетом в комісії промовляв др. Крамарж, щоби побіч обезпеченя робітників заведено також обезпеченя рукодільників і дрібних селян. Що до реформи адміністрації вимагає, щоби для зменшеня агенд центральної управи введено в краях третю інстанцію. В намісництві повинно все те зосередити ся, що належить до його обсягу; краї повинні одержати краєве правительство одвічальне перед соймом. Колиб ще утворено окружні репрезентації, можна би розумно вести управу країв.

Італієць Кончі виступає проти нападист Зайца на папського нунція і висловлює, що сї виводи обидили кожного католика. Тут не може бути мови про неправне вмішуване в чужі справи. Апост. Столиця не має області своєї, але за те має моральну і релігійну область впливів, котра відноситься до всего катол. світа, а наколи реліг. інтереси обиджені, тоді представник Апост. Столиці має право робити представлення. Задля того на

пасти Зайця на нунція зовсім безосновні і бесідник вважає своїм обов'язком за протестувати проти сего і відперти рішучо сї напасти.

Пол. Сильвестер зазначає супроти виводів п. Маштальки, що не було наміру утворити союзу вольнодумців німецьких з христ. суспільниками, а є лише намір згідного поступованя в чисто народних справах. Бесідник домагає ся також строгого нагляду над товариствами обезпечень.

Пос. (соц.) Аглер висловлює радість, що міністер внутр. справ заявив, що з технічних причин є виключена злука обезпеченя робітників на старість з обезпеченем інших станів заводових. Соціаліст Бер заявляє, що его сторонництво не є ворожо настроєне для загального обезпеченя широких верств населеня; одначе з огляду на різноманітність відносин промислових робітників з одного боку, а рукодільників і хліборобських робітників з другого не можна сї справи рівночасно полагодити. Чех Машталька обстає за рівночасною полагодою обезпеченя обидвох родів робітників. Соціаліст Зайц обстає при своїх виводах осуджуючих вмішанє нунція; колиб навіть не був засадничим противником інституції а був притім вірним католиком, протестував би проти вмішуваня чужої держави у внутр. справи.

Справознавець Морсей заявляє ся за загальним обезпеченем на старість, бо побоює ся, що як буде переведене лише обезпеченє робітників, то для дрібних хліборобів і рукодільників нічого не зробить ся. Вказує також на конечність обезпеченя від живлових шкід і порушує справу заведеня монополію сігників. Відтак ухвалено бюджет міністерства внутр. справ з многими резолюціями.

Посол Гофман-Веленгоф представляє справознає про пособлюванє рукодільництву і домагає ся скорого утвореня центрального союзу кас і вносить різні резолюції в справі пособлюваня рукодільництва. Пос. д'Ельвер домагає ся також як найскорого введеня центр. союзу кас. По промові пп. Сильвестра і Віттека відрочено наради бюджетової комісії до п'ятниці.

Заграниця.

Канцлер Більов мав нагоду розмовляти з дописувателем „Нового Времени“ і заявив рішучо, що австрійско-угор. правительство сучасно повідомило Німеччину і Росію про сан джацку залізницю. Хибний є погляд, начеб понука до того вийшла з Берліна. Наміри Австрії згідні зовсім з Берлінським договором і мають мету о торгові справи. Тимто Німеччина віднеслась до них прихильно. Німеччина має також свої інтереси торгівлі на Балкані і бажає заведеня там ладу з підмогою інших европ. держав, отже не думає про ударемненє македонських реформ. Німецький посол підніс в Царгороді лише деякі замітки що до судової реформи, щоби усунути поважні труднощі і послі інших держав згодились на се.

Німеччина держить ся згідно спільної діяльності інших держав. В перській справі зазначив Більов, що Німеччина має лише торгові інтереси в Персії. Англо-російський союз проголосив політику відчинених дверей і Німеччина користує ся тим, придержуючи ся засади свободної конкуренції. Німеччина не думає Багдадської залізниці, котра кінчить ся на перській границі і йде через турецькі краї, уживати для овлади Персії, а так само не думає колонізувати Малі Азії або набувати пристань в перськмія заливі, думає однак, що та залізниця причинить ся до економічного

подвиження Мезопотамії, а там бажає Німеччина утворити для свого промислу торговіції. Не бажаючи нікого нападати, Німеччина яко велика держава повинна бути приготовлена на всякі можливости, щоби берегти своїх границь. Вісти про вмішуванє Німеччини у внутр. справи Росії назвав він смішними.

Побут австр. ескадри в Барцельоні зеднав їй там прихильність іспанського двора, а король Альфонс вислав привітну телеграму віцеадміралови архікн. Карольови Стефанови з нагоди знаменитої постанови фльоти. Король Альфонс відвідає відтак Толеду а в Біарісу зустріне ся з королем Едвардом. Тимчасом події в Барцельоні піддає в ісп. сенаті сенатор Буен строгій критиці, на котру міністер заявив, що добра бомба в Барцельоні проминула. Правительство зробить все можливе, щоби лихо усунути, але навіть опозиція повинна его в тім піддержати.

Більшість російської думи висловила ся проти ухваленя кредиту на флоту, поки не буде переведена реорганізація маринарки. Міністер президент Столипін і міністер маринарки обставали за кредитом. Комісія відкинула кредит 19 голосами проти 14 і тим способом повстав спір між думою а правительством.

Times запевняє, що нова армія хінська вже нині може бути уважана найбільшою на світі. Вд трох років організують ся корпуси на европ. лад. Доси зорганізовано 4, а організацію дальших 16 розпочато. За чотири роки зможуть Хіни поставити армію 4-мільонову, вивчено по европейски. Щорік виходить з кадет. шкіл в Хінах 1500 офіцерів. Артилеристи хінські визначають ся здібностями технічними і зимною кровю. Взагалі Хіни є добрим матеріалом на жовнірів.

В Марокку величає ся генерал Франц Амаде великим „успіхом“ по 13 годиннім бою. Успіх справдений міг би досягнути, колиб заняв Фец, але до того требаб до 40.000 війська, а тимчасом генерал Амаде має ледво кілька тисяч. Правительство домагає ся від парламенту 15 міль. франків на Марокко.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

З другого боку треба знати, що деякі славянські студенти заходили під той час до протопопа при російській амбасаді, славного Раєвського, куди і заходив сам Іван Головацький і куди водив від часу до часу і нашу молодіж. Сей Раєвський спонукав кілька років перед тим (мабуть в 1864 р.), що зі Львова переселив ся до Відня Йосиф Ливчак, недоварений гімназист та став видавати у Відні „Славянскую Зарю“ і „Страхопуда“. Сей Ливчак спровадив до Відня Климковича і Остапа Левицького за добрі гроші на службу для „об'єдинительної славянської ідеї“. Коли Ливчак дізнав ся про наш план, засновати своє окреме руське товариство, захотіло ся ему нам перебігти дорогу і в тій цілі запросив він одного з наших академиків до себе, щоби сю справу обговорити. Ми пішли до него, балакали про дещо, а Ливчак став нам відтак читати якесь письмо (лист) Костомарова, в котрім мало стояти, що Слав'янам треба лучити ся в одно. З письма сего він випускав деякі місця, що не несли воду на его об'єдинительний млинок. На сей підступ звернув его увагу Остап Левицький (vulgo „Драла“). Він теж мабуть читав перед тим се письмо Костомарова, тож і замітив: „читайте весь лист!“ Ливчак змішав ся, та за его нелюбовність

скоро відтак позбув ся Левицького з редакції «Страхопуда».

Ксенофонт Климкович не брав участі в розговорах наших. Ми скоро зрозуміли задум шевчу гадку Ливчака, узнали его простим підручним агентом Развського і попрашали Ливчака. Мимо сего відбули ся небавом збори загальні віденської руської молодежи в однім приватнім льокалі (мабуть «zur Ente»). Там вже розправили ся ми з Ливчаком на добре і порішили засновати своє окреме студентське товариство. Було се в р. 1866. А було нас тоді у Відні на всяких студиях досить хлопців. Юліян Медвецький, Іван (брат мій) і Волощак (пізнійший проф. політехніки у Львові) на науках природописних; я, Юл. Целевич і Калужняцький (пізн. проф. унів. в Чернівцях) на історії; Гапанович і Гладилевич Дамян на студиях філософії; Книгиницький (пізнійший др. медицини у Львові — скоро помер), Ник. Подлуский (лікар в Болехові) і Венгринович на медицині; Лев Шехович і Карманицький (пізн. судові совітники) на правах; Кропивницький (син дир. школи норм. з Перемишля) на науках природи; відтак Загайкевич (пізнійше виїхав) на історії і Йосиф Гавінчак (технік) пізн. інспектор залізниць держ. Ми рішили уложити статут товариства і подали его до потвердження властям віденським.

Так і стало ся. Однакж не всі з поіменованих приступили до нашого товариства, яке ми назвали «Січею». Книгиницький виявив ся рваним кацапом, Децикевич (крайно бідний) і Венгринович (dtto бідний) пішли за Ливчаком, Калужняцький Омелян і Загайкевич станули осторонь. Заким же товариство завязало ся, то ми вже дали в марті 1866 р. перший концерт в пам'ять V. роковин смерті Тараса. Ферхгоф-Товачевський явив ся з своїм хором в салі «zum grünen Thor», я держав річ, а Целевич виголосив деклямацію Шевченкового «Невольника» та мабуть грав ще на флеті народні наші мотиви. По затвердженю статутів «Січа» жила в сей спосіб, що члени її сходили ся звичайно що суботи в комнаті, яку ми собі замовили в якійсь-то реставрації, і де ми ділили ся всякими вістями з Галичини, співали пісень та обговорювали біжучі справи. До «Січи» вступили відтак і деякі люде з становищем. Членами «Січи», якої я був головою, були: о. Бачинський, заступник ректора дух. семінарії (пізнійший крилошанин і ректор львівської дух. семінарії), о. Пелеш (пізн. владика), Іван Витошинський, секретар найвищого трибуналу, оден антикар Русин (імени не памятаю) та з часом і інші.

(Дальше буде.)

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Теофілякта прп.; римо-кат.: Венедикта. — В неділю: руско-кат.: 40 муч. севаст.; римо-кат.: Октавіана.

— **Стан здоров'я цісаря.** K. K. resp. Wilhelm доносить: Через непогоду катар і кашель у цісаря ще не уступив. Стан цісаря також вчора був добрий. Теплоота через день була нормальна, апетит також нормальний. В звичайнім способі життя монарха нічо не змінило ся. В полудне цісар через три тверті години проходжував ся по великій шенбрунській галерії. Коли настане ліпша погода, є надія, що катар уступить.

— **З Ватикану.** З Риму доносять, що Св. Отець Пій Х. відправив вчора в день св. Йосифа Обр., яко в день своїх імянин, о 7. год. рано в Сикстинській каплиці тиху службу Божу. Присутні були: папський двір, сестри Папи, заступники французьких і бельгійських путників та около 2.000 запрошених осіб. По богослуженю Папа уділив зібраним благословенства і повернув о год 8½ до своїх кімнат. Папська гвардія творила шпалір. Сего річне торжество імянин Папи було тим величавіше, що лучить ся з 60-літнім ювілеєм священства Папи. Зі всіх сторін світа над-

ходять до Ватикану тисячі желань для Св. Отця від монархів, єпископів і визначних осіб.

— **До виборів міської ради у Львові.** В четвер дня 26. с. м. відбудуть ся вибори 50 радних на 6 літ і 4 радних на 3 літа. На таку кількість радних звучать легітимацийні карти, які магістрат переважно вже доручив виборцям. Однак на позавчешнім засіданю м. ради зголосив резігнацію радний др. Стечковський, а мандат радного Габерля, директора почти в Сераєві, який є від 3 літ на відпустці, уневажнено. Супроти того вибори відбудуть ся по 4-ох але 6-ох радних на 3 літа. На вчешнім засіданю міської ради піднесено питанє, чи скрутаційна комісія має узнати за важні голоси на поєсках з іменами кандидатів, надіплені на картах голосованя або вибиті печаткою, бо часто лучає ся, що печатка або поєсок з іменами кандидатів переходять впоперек інших імен, так що не знати, котрі імена є важні, а котрі неважні. Сю справу передала рада до рішеня правничій комісії, якої рішенє буде мати значінє ухвали цілої ради.

— **Краєві запомоги на артистичні ціли.** Сойм ухвалив 6.000 К на рік 1908 до розпорядимости краєвого виділу на запомоги для молодіжи, яка образує ся в науках і штуках. З тої квоти кр. виділ уділи: одноразові запомоги: а) на дальше образованє в малярстві: Олені Сімоновичівній, Львів, 400 К; Мар. Сьвитальській, Львів, 100 К; Кар. Герсдорфери 100 К; ученикам академії штук красних в Кракові по 200 К; Теоєри Васикуви, Володимирі Білецькому, Фр. Ящикови, Март. Самліцькому, Ром. Чаплицькому, Йос. Маковському, Ант. Марковському, Ад. Добродіцькому, Тад. Васьковському і Евг. Гросови; — б) на дальше образованє в різьбарстві: учениками крак. акад. штук красних: Жигм. Курчинському 300 К, Волод. Конечному 500 К, Йос. Руфєвови 200 К; — в) на дальше образованє в музиці: Василю Барвінському в Празі 200 К, а по 100 К: Волод. Долянському, Олекс. Станковичови і Марії Витошинській у Львові; — г) на дальше образованє в співі: Ів. Филиповський у Відні 300 К, Мар. Шлезінгерівній у Львові 200 К, Мірі Вілянд у Львові 200 К і Марії Тиссон у Львові 100 К.

— **Реформа матури.** Подрібні приписи що до складаня іспиту зрілости зреформованим способом в середніх школах звучить в головних уступах: Що до клявзури при письменних виборах, яка для викладової мови має тревати пять а для перекладів з латинського і грецького три години, примінено острі приписи. В однім льокалі не сьміє працювати більше як 20 до 25 іспитованих, при чім они стоять під безнастанним наглядом а вийти з іспитового льокалю вільно їм лиш в найконечнійшій випадку. Хто допустить ся якогось підступу при клявзуровім виробі, мусить дотичний виріб евентуально також всі інші повторити; при тяжшій провині або при приловленю на другій, кандидат буде усунений в сім році від іспиту. Кандидат, приловлений тричі на надужитю, тратить раз на все право складаня іспиту зрілости. Що до зверхних формальностей устного іспиту §. 16 розпорядженя постановляє: При устнім іспиті зрілости можуть бути присутні заступники міських і інших властей, дальше корпорацій, що причиняють ся до удержаня дотичного наукового заведеня, а також родичі іспитован х. Присутність на іспиті всіх учителів гімназій буде пожадана. Можна навіть на той час застановити науку у всіх клясах гімназій. Дальше постановляє розпорядженє, що кандидат має бути іспитований пересічно найбільше одну годину. Допускає ся при устнім іспиті ставляти кандидатам питання на письмі, щоб дати тим робом якийсь час до надуми. Що до іспитового материялу, треба зазначити, що хотий фізику властиво виліміновано, всеж таки сей предмет будуть по части вимагати при іспиті з математики. По укінченю устного іспиту і відході присутних гостей оповіщує ся оцінка іспиту. Коли в часі устного іспиту кандидат від дальшого іспитованя відступає, не маючи фактичної пере-

шкоди, на випадок, коли іспитова комісія з дотеперішних результатів іспиту признаєть безсумнівну его зрілість, треба се занотувати в іспитовім протоколі. Іспит зрілости можна повторювати лиш двічі. Всі постанови нових приписів обовязують також при іспиті зрілости женщин.

— **Народний Комітет** оповістив у вчешнім ділі відозву до Русинів Галицької землі, в якій взиває до уряджуваня віч в справі жаданя загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права до сойму, рад повітових і громадських.

— **Напад на хорватского бана.** З Загребу доносять телеграфічно: Коли вчора бан бар. Равх, шеф секції Крукович і наджупан Вухетіч вступили до одної з трафік, купити папіросів, зібрала ся перед трафікою велика товпа народу і почала свистати та кричати. Бан з обома товаришами вийшов спокійно з трафіки і пішов на пл. Єлячіца, а за ним тягнула ся зростаюча товпа і вкінці напала на него. Бан утік до одної з аптек, але товпа не уступила і викрикувала: „Геть з баном! геть з чужинцями! геть з Кошутом і Векерльом!“ Крики і свисти перед аптекою тривали, аж поки не надбіг відділ поліції. Поліція розігнала вчасти демонстрантів так, що бан міг вийти з аптеки і схоронити ся в домі одного із своїх приятелів. Відтак приїхала кінна поліція і прочистила улицю з демонстрантів. На поліцію кидано камінем з товпи і з вікон сусідних домів, при чім одного з поліціянтів ранено.

— **На пам'ятник Т. Шевченкови.** „К. М.“ подає зрістку, що російський поет І. А. Білоусов, що видав Шевченкового „Кобзаря“ в перекладі російських письменників, тепер готує до друку і 2-ий том „Кобзаря“, куди мають увійти всі раніш заборонені твори. Чистий прибуток з сього виданя д. Білоусов збирає ся пожертвувати на пам'ятник Т. Шевченкови у Києві.

— **Премії за праці з области економіки України.** При харківському університеті є комітет заснований задлятого, щоби допомагати в формі грошових премій тим авторам, що працюють на области економіки Харківщини, Полтавщини, Чернигівщини, Катеринославщини, Херсонщини, Таврії, Курщини, Вороніжчини та Донщини.

— **Селяни і українська школа.** В м. Краснополі, волинської губ., селяни добре відчувають потребу народної просвіти на рідній мові. Невдавно вони звернули ся київської «Просвіти» з прошенєм допомогти їм упорядкувати школу, в якій би діти їхні могли вчити ся рідною мовою.

— **Вивіз українського вугля до Австро-Угорщини.** Дати департаменту цлових оплат свідчать про надзвичайний зріст експорту донецького кам'яного угля й антрациту до Австро-Угорщини. В 1906 р. через волочискую комору вивезено всього 3.554 пудів, починаючиж від січня 1907 р. експорт став швидко зростати. Вивезено в пудах: в січні — 900, в лютім — 7.126, в марці — 14.025, в цвітні — 4.277, в маю — 14.406, в червні — 4.589, — в липні — 6.720, в вересні — 46.253, в жовтні — 188.643, в падолисті — 426.568 та в грудні — 370.283. Всього, значить, за цілий рік — 1,082.789 пудів.

— **Конець портартурияди.** Урядовий дневник в Петербурзі оповістив отсей царський указ до армії і фльоти: «Героїчна оборона Порт-Артура, яку весь сьвіт подивляв з причини відваги і бійкості залоги, ненадійно перервала ся ганьблячим переданєм кріпости. Найвищий воєнний трибунал, що покарав виноватих відданя кріпости, рівночасно привернув вповні взнеслу правду про незабуті героїчні чини відважної залоги. Відважні оборонці Порт-Артура! Своїми героїчними чинами, своєю бійкістю, незважаючи на себе, і вірністю давній присязі, яку ви показали при обороні нашої кріпости на далекім Сході, ви здобули безсмертну славу і доклали нову величаву карту до річників героїчних чинів російських оборонців. Вдячна Росія ніколи не забуде

про вапі чини, як ви не забули про свої обов'язки супроти неї. Підписано: Николай".

— **Напад на посла.** Вчора вечером в сінях редакції соціаліст. Arbeiter-Ztg в хвили, коли пос. Пернерсторфер входив до салі, стрілив до него двічі з револьвера якийсь Ігнатий Полляк, торговельник дорогими каміннями, і ранив его легко в рамя. Потім стрілив Полляк собі в скрань і тяжко зранив ся. При поліційнім переслуханню пос. Пернерсторфер заявив, що лично не знає Полляка, який має терпіти на манію переслідуваня.

— **Смерть дивака.** З Градця доносять: Від многих літ промешкував тут старий дивак барон Ріхард Штавадхер. Він займав дві малі кімнатки в однім із старих домів. Ціле его помешканє заповняли старі „ґрати“, оружіє, книжки і хемікалії. Барон 76-літний старець, мешкав сам, як палець а тільки в то-варистві кількох котів. — Старець терпів на безсонність, а тоді мав звичай читати в ліжку при лоївці встромленій до ліктаря, який сам собі зробив. — Оноді, коли заснув, сьвічка перевернула ся, а від єї полуміння запали-ли ся нагромаджені „лахи“. Заким спостере-жено зовні огонь і виважено замкнені двері старець попарив ся так сильно, що привезе-ний до шпиталю помер на другий день.

— **За наругу над мертвим.** Дня 29. лютого в київскім воєнно-окружнім суді розглянено цікаву й незвичайну в судовій практиці спра-ву шпитального надзирателя київского військо-вого шпиталю, підофіцера Дмитра Цигельмана, якого обвинувачувано за те, що він ругав ся над трупом мертвого ген.-майора Моравского Дня 18. листопада торік у Києві, нагло помер привізжий генер.-майор Моравский. У вечері труп помершого генерала чотири слуги з військового шпиталю поклали в домовину та й понесли на катафалок у шпиталь. По дорозі один зі слуг Цигельман, сказав до товаришів: „певно генерал за життя свого їздив на нас давай поїду і я тепер на нім“, і тут сів верхи на домовину й кілька хвилин так посидів. На суді Цигельман заявив, що тоді він був п'яний і зовсім не пам'ятає, що робив. Допитувані три сьвідки заявили, що за перевіз мертвого ге-нерала їм дали «на чай» 50 коп.: по дорозі за них вони купили собі горівки. Але Цигель-ман не був п'яний. Розглянувши сю справу, суд признав Дмитра Цигельмана винним і за-судив его, позбавивши деяких прав по службі та залічивши до розряду караних, до військо-вої тюрми на 2 міс. і 1 тиждень.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Бе-режанах.**

В суботу дня 21. с. м. «Барон циганів» оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю дня 22. с. м. «Серед бурі» дра-ма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 24. с. м. новість: «Мари» голосна драма в 3 діях Г. Ібзена (перший раз).

В середу 25. с. м. «Cavaleria rusticana» опера Масканього

— **3 Коломій.** Загальні збори філії тов-а „Сільський Господар“ відбудуть ся в середу дня 25. с. м. в салі „Народного Дому“. На днев-нім порядку між иншим реферати: В. Ви-твицкого про господарку, И. Смеречинського про практику з зеленими погноями, Л. Кузьми про пожиток штучних навозів і П. Мостовича про хліборобскі товариства. Початок о годині 10. рано.

— **В Кулачківцях,** коломийского повіта, від-буде ся в неділю дня 22. с. м. відкрите Чи-тальні „Просьвіти“ на місце упавшої читальні Качковського, від котрої нечисленні сторонники москвофільства відвернули ся з обмерзінєм. Початок о 2. год. по полудни.

Посмертні оповістки.

— **О. Михайло Свистун,** сьвященик ювілят, радник митрополічої консисторії, емерит. па-рох в Ператині, радехівского деканату, упокоїв

ся дня 16. с. м. в 84. році життя а в 55. р. сьвященства. В. с. п.!

— **Олена з Струтинських** Баришева, жена о. Єронима Б., руско-кат. пароха в Угринові, до-вголітна председателька „Това Руских Жен-щин“, основателька „Рускої Захоронки“ і „Ді-вочої Бурси“ в Станиславові, упокоїла ся в Бозі по довгій і тяжкій недужі в 42. році жи-ття дня 18. с. м. в Ямниці. Похорон відбуде-ся в суботу 21. рано. Вічна їй пам'ять і земля пером!

Телеграми

з дня 20. марця.

Відень. Державна рада має бути склика-на на день другого цвітня.

Відень. В справі інтервенції папского нунція ко. Бельмонте веде ся дискусія го-ловно на тему суперечних тверджень нунція і бар. Еренталля. Нунций стоїть при тім, що жадав усуненя проф. Вармунда з катедри цер-ковного права, а бар. Еренталь, як се видно з листу его до міністра просьвіти д-ра Мар-хета, перечить, немов би нунций поставив та-ке домаганє.

Париж. Сюди доносять з Льондона, що англійске правительство цофнуло свою пропо-зицію що до іменованя християньского гене-рал губернатора в Македонії. Натомість Росія виступила з проєктом повіреня адміністрації Македонії межинародній комісії.

Гамбург. Князь Людвик Менелік, кривний абісінського цїсаря Менеліка арештований за цілий ряд обманств і дефравдацій.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 19. с. м.: Кость Пекний, Оти-вія; Дмитро Буньо, Воля Мостолова; Василь Кухар, Угерско; Ольга Павула, Соснів; Оди-льо Данкевич, Снятин; Йосиф Гавличек, Сам-бір; др. Станислав Бяли, Березів; Ірена Ду-мльова, Ясінь; о. Петро Габляньский, Со-лянка.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по-пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набу-ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людви-ка ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

СОКІЛ

Мужки можна набувати в „Со-кільскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коштів

всіякі купони

вильосовахі вартіські папери.

Працуйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки падничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуля-цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні до-бродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,188 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і инші	46,842 К.
Львокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Гашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зімної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим дру-ком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
у пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
або місяць . . . 1.70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
у пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Послання чл. по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми оти і душу ми варени: а не возьмем мплости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає сялино
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Роздумування безпартійного обсерватора над
політичним положенням.

(Надіслана стаття*).

В політичному життю українсько-руско-го народа від найдавніших часів вид-ніють тільки деякі мужі, що зрозуміли потреби свого народа, обставини та від-носини до сумежних народів і старали ся успішно своєю далекосяглою політи-кою добити ся мети, до якої стреміли в імени добра цілого загалу. Та се було в давних часах, коли ще не було в нас ні своїх середних шкіл, ні колегій, ні зма-гання до свого університету. Колиж ми розійшли ся відтак з гурту, одні під Ав-стрию, другі під Росію, настали для нас інші часи тай «зоря», що онісля стала сходити в Галичині по знесеню панщини, влила в нас надію, що вже «не пора, не пора, не пора»... Серед галицької Русі зростали політики як гриби по дощі — а вслід за тим проявила ся скоро вірна руска вдача «що шапка (чи там голова) — то розум!» А сея теорема стала трів-кою підвалиною ще доси в політичному життю та в збаганю — (не змага-ню) галицької Русі, найпаче галицьких Русинів! Але, як колись, так і в новій добі наїшли ся одиниці, що менше «спі-вали», а більше «думали», і розваживши на чуткій вазі всі обставини життя наро-ду і его силу зглядом кермуючої руки краєвого правительства, йшли ясно собі вимощеною дорогою до ціли, яка прине-сла реальний, позитивний хосен, без про-ливу хлопської крови, для усіх верств суспільности, бо дала їй необхідний чинник до культурного розцвіту: школи

*) Сучасне політичне положенє принево-лює мимохіть не лише політиків-заводовців, але весь наш загал призадумувати ся над по-літикою. Отся стаття надіслана нам з вельми поважної сторони вийшла зіпд пера чоловіка, що стоїть віддалік політичних струй і змагань і тому предметово і спокійно оцінісе політику, єї напрями і висліди. Сї спокійні і предметові роздумування над сучасним політичним по-ложенєм повинні справді звернути на себе бач-ність наших політичних керманічів і застави-ти їх до поважної задуми, що і як дальше робити, не quid respublica detrimenti capiat. Сподіваємо ся, що сї роздумування викличуть може і інші голоси, а з такої обміни гадок може вийти справдешній хосен для нашої на-Родної справи, наколи лише sine ira et studio будемо над нею розправляти. — Ред. Русл.

в рідній мові та скріпила материяльні сили культурних, просвітно економічних товариств. Крім давно заснованої акаде-мічної гімназії виросла гімназія в Пе-ремишлі, в Коломиї, Тернополи, в Ста-ніславові, виплинув «Дністер», розросло ся Товариство педагогічне та зацвило Наукове Товариство ім. Шевченка — і т. д.

Се все дуже гарно нагадує нам одну сотку літ нашого колишнього життя а то половину XVI до половини XVII. ст. То-ді як раз вела ся борба і між «родиною» і між «своєками» а ті, що бажали і до-били ся згоди з сильнішими духово-своєками, принесли реальний хосен цілій родині а що найважнійше двигнули до значіння мову найнижшої братії: створили школи, піднесли віру, виобразували інте-лігенцію і зрівняли ся своїм письмен-ством та культурою з освітленим тоді заходом! Однак більша числом частина великої Родини заєдно осоружно гляділа на се, опонувала сему змаганю, а вказу-вала на свою силу, свою історію тай вкінці не бачучи виходу в своїй політиці, яку зачала вести вже не пером а мечем — лягла до твердого сну-спочинку на руїні і трупах своїх синів! Так учить історія — а historia est magistra vitae. Але на жаль сучасні наші політики не хотять того знати! Переняті завзятем Га-малії, думають, що ще тепер якийсь но-вочасний «ледачий султан» дримає, що козацька воля стане за колишню «колегію» або Острожську Академію, що вже не по-ра деклямувати епілог Шевченкових Гадамаків, про братанє Славян-братів — словом: вся наша бувальщина не в силі навчити поступові голови «ново-західно-європейської ідеї» реалізму й сили. А тим-часом між народом кляче ся нове пискля, що зве ся «зневіра», бо великий розмах булавою понад голови ворогів ні одному з них не задраснув болючо чола, як «прочухана» сподівались завдати ті ви-брані — гірко й болесно потом народу оплачені мужі сучасної політики, мужі, що з новими плянами і золотими надія-ми, гордо дивлячись на своїх товаришів «давньої форми», спішили по золоте руно повної волі і ідеального добра для свого народу! Але час їх охолодив — час їх отямив, однак не зовсім привчив своєї історії, як се доказують найновіші ста-ті їх органу «Діла».

Але мовлять знов: «Спокій — то смерть — борба — то жите». Оно й пра-

вда, але серед відповідних обставин. Ро-зумна одиниця не буде розпочинати бор-бу з ворогом 10 разів сильнішим, не буде поривати ся, як то кажуть: з моти-кою на сонце. Рациональна борба буває тільки з рівносильним або дещо сильні-шим противником. Тим способом кожда з борючих ся сторін закриває ся до ак-ції надією на побіду. Але коли по сто-роні противника з гори предвиджена по-біда, коли серед борби паде безвинно сліпа маса розпалена провідниками а во-рог кепкуючи собі з легким серцем бере верх — тоді борбу таку всякий здорово мислячий мусить звати божевільною! Як раз до такої борби підхохоче «поважний» орган «Діло». Я розумію борбу, коли би: 1) Наша маса селянства була про-свічена однісенькою ідеєю відродження України-Руси. 2) Як би серед нашого се-лянства була хоч половина свідомих учителів в сільських школах. 3) Як би серед їх начальників (окр. інспекторів) була хоч одна третя мужів наших па-триотів. 4) Як би по повітових старост-вах половина була таких же мужів. 5) Як би в Раді шк. кр. бодай 1/3 частина єї складу була руска. 6) Як би по судах і податкових урядах 1/2 становили мужі нашої рускої народности. 7) Як би, що найважнійше, в цілій Галичині не пахло к а ц а п щ и н о ю — тоді борба булаб рациональна і з обох сторін чесна! Бу-лаб емуляція культури а борба о уні-верситет малаб рацию! Однак того всего у нас нема і не буде скоро, бо винні ми у великій части самі! Коли в догідних нам обставинах лануюча верства в Гали-чині робила нам уступки в Раді шк. кр. і в суді, і в народнім шкільництві і на університеті — тоді наші провідники біль-шостою голосів сказали: «Ми не хочемо даровизни — се за мало!» Зовсім як та дитина, що побачивши на столі миску ласощів, хоче загорнути всю і не прийме частини — а в слід за тим плаче та ме-че в очи мамі, іграшкою або чимбудь з мести, що она не вволила єї бажаню!

Дуже гарний примір в сучасній на-ціональній борбі представляє Росія. Хто слїдив і слїдить змаганє польского і у-країнського народу тамже, той чейже мусить признати, що багато ще води у-плине Дніпром, нім Українці дійдуть до такої сили, яку тепер має польський нарід в Росії. До сего становища піднесли его ревні праці свідомого священства, свідомо польска духом а на внї вельми

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСІНЕ ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнійшої фірми фран-цускої **Vilmorin-Audrieux**

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно і даром. — З поважанєм **Зофія Толубінкова** — Краків, Зелена 28.

п р и й м а є

Зофія Голубінкова
КРАКІВ — Зелена 28.

льоальна інтелігенція та буржуазія, шкільництво на вні московске в у внутр польске, міродайні і впливові становища на всіх полях політичного життя зайняті тільки на позір змосковщеною польською інтелігенцією, рационально ведена преса а що найважнійше почуте єдності у спільному змаганю і пошанованє тих мужів, що їм повірено провід всенародного змагання! А що на Україні? Ідеали — ідеали, гурма ріжнотдумних проводирів — жажда проводу і еґоїзм гадок, понеханє праці — тихої — і муравлиної на полі народної оśвѣти — та блиск пануючого паньства, але притім банальна жажда одиниць: одним помахом воскресити Україну!

Та саміська вдача і галицьких українців тільки з додатком сильного завзятя поборювати „языком“ те, що стало тривким, ганити тих, що принесли „добро“ для народа відповідною до обґавин дорогою не наражаючи хлопекого життя, заганяти на поле політики тих, що малиб перше збогачати свої голови наукою та широкими відомостями на місцевих або заграничних училищах — придбати собі європейского образования, до котрого можна доложити українського патріотизму.

А вжеж найновіша подія — іменованє віцепрезидента кр. Ради шк. — виказала яскраво близоруку політику „Діла“. Вже з давен давна звісна була на Русі повість про Соломона і Китовраса.

Погляд Китовраса на громадське житє — се погляди педагогічного сьвіта наших часів: „Мягко слово кость ломить и жестоко слово гнѣвъ воздвизаеть“. На се тямлять тепер добре „кацапи“, — як признає „Діло“ — бо зовсім розумно, що крики, наріканя нераз несправедливі, лайка і тенденційне иредставленє так важної особи в нашім шкільництві перед очами ширшої публіки не є в силі змести тої особи, з того становища, але напоїти її тільки ненавистю до всього, що зве ся „українським“ — чиж се хосенна політика? Чиж тим путем ми придбаємо собі які небудь реальні здобутки на полі нашого шкільництва? Чиж мало ще того напруженя — тої тяжкої атмосфери в наших галицьких польско-руських відносинах? Як відтритимом від себе усіх-усяких людей на найвищих становищах краєвої „автономії“ в надії, що Відень нам подасть „спасєніє“, то зіпхнемо себе в низ у нашому змаганю, роблячи місце на якийсь час тим людям, що під кличем істинно-руської ідеї спричиняють застій в нашому народному житю на яку десятку літ — або викличемо серед неосьвіченої верстви народу — селян таке безкрає обурєнє — ненависть до пануючої верстви, що легко може скінчити ся розливом крови та заведенєм стану, який знівечив би здобутки довголітних праць „старших політиків“.

Такої гадки — я вірю — є певно більша частина наших парламентарних послів, тільки що соромно їм заявити її перед молодими „лицарями“ — а тільки знехотя, обережно виявить дехто з них в „Ділі“ гадку про сучасну політичну тактику — гадку, за яку недавно п. Бар-

віньского називано ворогом руского народу!..

Тож після моєї гадки — безсторонного обсерватора — тямущі наші послі повинні би ще раз призадуматись над сими справами і справити свій орган „Діло“ на праву дорогу позитивної праці — повинні зложити гурток холодно-кровних провідників та представників „народного добра“, котрі би повели діло спокійно-рационально та місто доливати оливи до розніченої політики між обома краєвими народами, старались своєю повагою притишити небезпечний для нас огонь та створити певний *modus vivendi*, котрий би дав спроможність спокійному дальшому розвитку нашого національного життя та укр. культури, а се булоб не без малого впливу і значіння для доси безідейного закордону.

Наші домашні вороги, з котрими ми мимо перестороги п. Барвіньского часто єднались, хватались як раз отверто тоїж „барвінчуківської політики“, в тій тільки надії, що поборюючи на кождому місці Українців, они зможуть добитись таких реальних здобутків, які явно принесла політика сььогодні „Ділом“ анатемізована — а Українцями сліпо зненавиджена!

Вкінци я таки тої гадки, що як ми не поладнаємо наших справ національних в своїм краю — у себе дома — Відень нам не допоможе — як доси не поміг, хиба піддурив...! а прочим народам мало на тім залежить, що дієть ся Русинам в Галичині — они навіть вислухають жалі наші, покивають головою — і навіть пожалують — але вкінци звернуть ся до праці в хосєн свого народу!... Як бував в житю одиниць, так веде ся в житю народів.

Роби небоже — а Бог допоможе — без тяжкої і щирої праці — без братньої любови і помочи убогий ще чоловік не добив ся гаразду.

Так і ми! *Sapienti sat.*

Безпартійний обсерватор.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Держ. рада збере ся на перше весняне засіданє, як звіщає N. fr. Presse, 2. цвітня. Тимто вже заздалегідь запобігають сторонництва парламентарні, що би зєдинити свої сили до дальшої парламентарної боротьби, яка неминучо почне ся задля нагромадженого на ріжних областях пального матеріалу. Німецькі вольнодумці намагають ся відновити давну німецьку *Gemeinbürgerschaft* і приєднати до спільного поступованя в народних справах також христ. суспільників, хоч проти такого союзу повстають деякі загорілі вольнодумці, а справа проф. Вармунда може справді стати клином поміж обидвома сими таборами. В дійсности справді нераз уже виявило ся, що така німецька *Gemeinbürgerschaft* не довго видержала і знов розпала ся. З другого боку видно було змаганя до утворєня славянсько-романського союзу а університетські справи і справа языкова в Чехах були предметом спільних нарад славянських сторонниць, в котрих брали участь також Італійці. Таке змаганє до спільного славянського союзу виринуло було ще давнійше за кн. Віндішґреца за

ходами молодческого посла А й м а, одначе діяльність сю закінчило ся уконституованєм. І тепер годі віщувати слав. роман. союзови тривкійшого життя і успішнійшої діяльності. В новій держ. раді стоять супроти себе не сторонництва, а народности. Народи одначе при сій суплемінній прихильности руководять ся в практиці самолюбством. Се особливо відносить ся до Славян, у котрих „панславизм“ був звичайно лише реторичною фігурою, а всі змаганя до суспільности розбивали ся так само, як і зїзди славян. дневникарів не доводили до позитивних вислідів. Тим труднійше було склеїти славянсько-роман. союз. Русини і так заявляли, що они не хотять приступити до спілки, Італійани знов бажали окремої резолюції в справ свого університету, як ми се перед кількома днями зазначили. Але навіть в славян. таборі не легко довести до згоди. Соймові вибори викликали заостренє між Поляками а Русинами, москвофільська робота ще більше розятрила проти сего табору руских послів, а Словінці також не мають охоти тепер помагати Русинам, щоби відтрити від себе могутнійше значно польске коло. В теперішнім положєню годі отже сподівати ся з одного боку згідного і однодушного поступованя німецьких сторонниць, а так само і славянських сторонництва лише від случаю до случаю опинять ся нераз на спільнім ґрунті. Reichspost звіщає, що слав.-ром. союз вибрав Вуковича головою, а Ричюла секретарем, але можна сумнівати ся в тривкість сего союзу.

В слідуючім тижні має в бюджетовій комісії почати ся нарада про міністерство просьвіти і тут намагає ся правительство обминути всі трудности в університетських справах. Комісія має ухвалити кілька резолюцій, котрі відносять ся до засновин нових університетів і літнього випосажєня давних висших шкіл. Німці домагають ся засновин нїм. університету на Моравії, а се домаганє піддержать крім Німців також Поляки. Чехи підносять знов справу чеського університету на Моравії, а резолюція дотична може перейти лише без означєня місця і речинця засновин. Словінці рішучо поставлять справу засновин правничого виділу в Любляні, а сю резолюцію попруть крім послів правиці також Італійці, наколи Словінці піддержуть їх домаганє о правн. виділ. Рускі послі виступлять з домаганєм розділу львівського університету і утворєня окремого укр.-руського, а москвичі неперечно поставлять своє домаганє на засновини катедри московської мови ітп. Правительство сподіває ся виплунити з тих трудностей ухваленєм ріжних резолюцій, котрі в значній части остануть обіцянками, або відложенєм справ у довгий ящик.

Як звіщає Magyar Hirlap, думає гр. Андраш і вже в найближшій часі внести в угор. соймі закон про виборчу реформу, одначе наколиб наслідком обструкції сойм показав ся неспроможним до роботи, тоді по єго думці не було би змислу таку важну справу віддавати такому соймови. Отже знов викрути!

Заграниця.

Анґлія понехала уже намір установленя окремого генерал-губернатора в Македонії, а тепер виринає знов окрема предлога з боку Росії, щоби в Солуні устанувити межи народну адміністраційну комісію при боці турецкого губернатора, котра би мала вплив на управу краю. Обсяг діяльности сеї комісії має бути докладно определений, щоби султан не почував ся обмеженим у своїх правах володарських

і в тій справі ведуться переговори між Росією і Австрією. Російська пропозиція була би отже розширенням Мірштегської програми.

В справі язикового параграфу до німецького закону про віча дійшло до порозуміння між вольнодумними сторонництвами а правительством. В пограничних провінціях можна буде ще протягом 20 літ промовляти на зборах також не-німецькою мовою, а опісля вийде в ужиток лише німецька мова.

Цісар Вільгельм з цісаревою прибуде 25. с. м. до Венеції і там зустріне ся з італ. королем і міністром Тітонієм. В дальшій подорожжю заверне цісар Вільгельм на оден день до Відня, щоб зложити бажане нашому монарху з нагоди 60-літнього ювілею володарства. До сего мають прилучити ся також німецькі союзні володарі, імовірно король віртемберський, сакський, принц регент баварський і мабуть великі герцоги німецькі.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з жи́ття.

(Дальше.)

Головна ціль «Січовиків» була, сходиться з славянськими студентами і репрезентувати поміж ними Русь нашу яко окремий народ, знакомити їх з нашою мовою і нашою піснею та літературою. Всі товариства славянських студентів (не виключаючи і старших віком) збирали ся дуже часто в різних більших льокалях на т. звані «комерси». Поодинокі товариства тягнули жребій і мали або виступити з річею або співати своїх пісень. Тямлю, що оден з більших комерсів відбув ся в саях „der Garbenangesellschaft“, на яким явив ся і Раєвський з своєю родиною (своїм зятем) і засів на першій місци. Славян, молодіж і старших, іменно Чехів, зібрало ся до 800 люда а може і більше. „Січ“ витягнула жребій, що має виступити з річею. Мені судилось сказати сю річ і я взяв собі за тему питання, на яких основах мають Славяни сполучатись? На примірах історії показав я, що всякі змагання деяких народів європейських до винародовлення слабших націй не мали успіху, почавши від часів Карола Великого, а покінчивши на часах Йосифа II. і Марії Тереси. Кароль носив ся з гадкою, замальовувати романські, німецькі і славянські народи в одну етнічно одноцілну державу, а сейчас по його смерті ся держава розпала ся. Відтак носились німецькі цісарі з тенденцією германізації Італії, а вже Йосиф II. і його наслідники несли сю германізацію геть далеко аж в Смигород і в Судетські та Карпатські краї. А що стало ся? Національні індивідуальности воскресли на ново і кожний з тих народів розвиває ся нині на своїх народних началах. Так само і тенденція «обрусення» всіх Славян в користь Московщини є і буде пустою утопією тим більше, що вродженою прикметою Славян є як-раз національний сепаратизм. Славяни можуть жити побіч себе, але кожде племя мусить розвивати ся свобідно і плекати свою мову та питоменности свої. По сих виводах я поставив питання зібраним: „Чого хочете, братя Славяни? Чи уніфікації в користь Москви, чи федерації?“ Ну і всі Славяни крикнули в оден голос: Хочемо федерації славянської! Результат був такий, що Раєвський сейчас забрав своє шмаття і остентативно вийшов з салі.

Мав я за сю річ трохи клопотів в віденській поліції, але я витолкував якомусь Німчикови, що моя річ як-раз була авернена проти «панславизму», бо чейже Славяни заявили ся за плеканем і розвитком індивідуальностей національних та не хотять йти в московське ярмо. Комісар поліції на „Petersplatz“ був ду-

же вдоволений з сего коментаря і відпустив мене „in Gnaden“. Добрі ті Німці!

Тямлю, що коли я подав до поліції свою річ на Шевченківський вечір в руській язичці, то мене також покликали на „Petersplatz“, щоб урядникови розтолкувати зміст річи. В промові стояло слово «кров». Тоді урядник просив мене, щоб се слово пропустити, weil es unestetisch ist von Blut zu sprechen, da vielleicht auch Damen zugegen sein werden... А якої то праці стояло, щоб Німцєви розтолкувати, хто був сей Шевченко?

Зразу, як ми познайомили ся з славянськими товариствами, гостили на комерсах і Поляки з „Ogniska“, на котрого чолі стояв студент філософії Альфред Згурський (теперішній директор краєвого Банку у Львові). Пізайіше не являло ся вже „Ognisko“ між Славянами. А причина була в тім, що я на однім комерсі „zu den drei Engeln“ зілюстрував режім Голуховського Агенора в Галичині, іменно, що він безнастанно Русинів-урядників переносив до західної Галичини. Згурський виступив проти моєї річи, але всі слав. товариства взяли мою сторону. Товариші з „Ogniska“ вийшли відтак демонстративно і зірвали з Славянами.

(Дальше буде.)

Новинки.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: 40 муч. Севаст.; римо кат.: Октавіана. — В понеділок: руско-кат.: Кондрата муч.; римо-кат.: Вікторіяна М. — Ві второк: руско-кат.: Софрона пат. еру.; римо-кат.: Гавриїла Арх.

— **Стан здоров'я цісаря.** Korresp. Wilhelm доносить, що цісар перевів вчерашній день дуже добре. Поліпшене робить поступи. Температура була цілий день нормальна. Стан був вчора так добрий, що надіють ся в найкоротшім часі уступлення катару.

— **Університетська справа в парламенті.** Оноді відбула ся нарада парламентарних заступників т. зв. менших народів: Русинів, Словінців, Хорватів, Італійців та Румунів. На нараді сих послів, яка відбула ся під проводом рад. двора д-ра Пльоя, обговорювано справу евентуальної спільної тактики при бюджетових нарадах над етатом міністерства просвіти і дійсно порішено поступати в університетській квестії солідарно. Бажання поодиноких національних груп, що згодили ся на се солідарне поступованє є такі: Італійці домагають ся основаня італійського університету в Триєсті, Словінці креованя словінського правничого факультету в Люблянї, рівнож Хорвати признаня православноости державним іспитам складаним в Загребі, Русини, поки що повної утравкізації теперішнього університету у Львові та по пяти роках креованя власного, самостійного університету. Румуни креованя на черновецькій університеті катедри румунської літератури з викладовою румунською мовою.

— **Угорські Русини а Шевченко.** В угорських тижневнику „Наука“ з 19. с. м. читаємо: „Шевченкові роковини. 5-го дня тек. мѣс. въ Галичинѣ торжествовали русины 50-лѣтню роковину смерти кобзаря (поета) Тараса Шевченка. Онъ есть найславнѣйшій поетъ галицко-русинамъ и его творы по цѣломъ свѣтѣ познають и переводять на свой языкъ люде. За его славу и его честь достойно и намъ угро-русинамъ хотѣ лемъ знати за него, кто и что онъ бывать“. — Сим заповідає ред. „Науки“, що познакомиць своїх читачів з життям і творами Шевченка. В иншій місци того самого числа доносить „Наука“ про будову пам'ятника Шевченкови в Київї і познакомлює своїх читачів про діяльність львівського Наук. Тов-а ім. Шевченка.

— **«Посрамленіє кацапов».** „Русскій“ виборчий комітет до міської ради у Львові, завязаний москвичами, розліпив перед тижнем афіши з заголовком „запрошенє на собрание“ до школи ім. Конарського на день 19. с. м. о

7. год. вечер, аби нарадити ся над вибором радних. На тім „собранию“ виявила ся кацапська ничтожність у Львові. Прийшло їх ледве кільканайцять, а решту салі виповнили найчисленніше залізничні функціонарі-Русини, в яких районі лежить школа Конарського. „Собрание“ отворив др. Цавенцький і намагав ся утворити консолідацію, пропонуючи компромісову президію. Однак збори перейшли над кацапами до дневного порядку і вибрали головою зборів д-ра Говикевича а его заступником п. Доманика. По численних промовах, в яких стверджено, що у Львові нема ніяких Москалів (крім утікачів з Росії), ухвалено голосувати на руску лісту і запротестовано проти всякої консолідації з москвичами. По зборах, як доносить „Галичанін“, і уряджено перед „Народним Домом“ демонстрацію.

— **Українське видавництво у Кам'янці под.** Гурток української інтелігенції у Кам'янці под. заходив ся коло виданя українських ілюстрованих карток на мотиви поезій Т. Шевченка. Все виданє цілком буде присвячене Шевченкови й дохід з него піде на збудованє пам'ятника нашому поетови в Київї. Деякі картини, призначені до виданя, вже готові: Се ілюстрації до „Катерини“, „Тополі“, „Назара Стодолі“ та инші. На чолі справи стоїть відомий український артист В. Розвадовський із своєю школою. Будуть друкувати ся картки не в Росії, а за кордоном. Грошей на виданє вже трохи є, а ще треба карбованців 500; тому видавництво приймає до себе і грошеві жертви і пайові внески. Пай може бути й 10 карбованців, які повертають ся після скінчення виданя. Видавничий гурток бажав би, щоб люди заінтересовані звертали ся в Кам'янець до художника В. К. Розвадовського (художествен. классы), або до Т. І. Павловського (губернская земская управа).

— **В справі підмог на рілнничі студії.** По оголошеню конкурсу головним віділом «Просвіти» на підмоги для виобрання людей в різнородних областях сільського господарства вплинуло багато запитів до Товариства, які то треба кінчити загальні фахові студії, потрібні до дальшого образованя в згаданих конкурсом напрямках і де їх треба відбувати. Для поясненя подаєсь до відома, що яко загально фахові студії треба розуміти науку рілництва, яку можна відбуті в рілничій академії в Дублянках, на університеті в Кракові, в академії у Відні (Hochschule für Bodenkultur, відділ рілничий) або в заграничних рілнозначних інституціях. Підмогу на студії молочарства або господарської технології можуть дістати також компетенти, що покінчили на техніці відділ хемічний або механічний. Підмогу на студії в домашнім жіночім господарстві можуть дістати компетентки, що укінчили учительську семінарію або що найменше відділову школу.

— **Театр в містечку Монастирище.** Київська „Рада“ доносить: У нашій газеті вже писало ся, що якийсь українській „трупі“ Радченка довело ся голодувати в м. Монастирищах, бо не було дозволу від губернатора на вистави. Нарешті, по 3 тижнях бідованя прийшов дозвіл і почались вистави. Публика, яка ніколи не бачила „театру“, натовпом почала вчащати на сї вистави. „Артисти“ мали по 100—200 карб. за вечір при невеличких видатках 30—40 карб. Нікому невідомі Радченки, Криловські, Шалонські, Васильви, Гусаченки, як пише „Р. Арт.“, придбали собі велику популярність і мало-мало не зажили слави. Виставляли: „Наталку Полтавку“, „Кодівку вихрестку“ то що. Люди швидко вивчились пісень, які співались у театрі, і от по містечку лунають тепер кольоритні українські мотиви, замість усяких салдацких пісень. Інтелігентна публика в сей „театр“ не ходила, і артисти живились „полтинниками“ простого люду.

— **Вістки з Канади.** Католицький єпископ з Принс Альберту Pascal поїхав недавно до Риму в цілі обговореня з Папою справи гр. кат. Церкви в Канаді. — З Пітсбурга (в Зєдин. Держ.) доносять, що Іван Бодрук, бувший голова (суперінтендант) незалежної церкви в Канаді перебуває тепер в тім місті, де старає ся

„використати“ теперішнє релігійне заворушення між американськими Русинами і заложити там „независиму місію“. — Опущений всіми, притиснений морозом і бідю „єпископ“ Серафим порішив вкінці опустити негостинний Вінніпег і виїхати до теплої Каліфорнії, де перебуває аж до мая. Потім має вернути назад до Вінніпегу і латати понищений дах своєї „катедрі“. Повна фляшка улюбленої „водки“ в одній і повна табакерка в другій кишені становили весь провіант і розраду єпископа на довгу подорож до теплої Каліфорнії. (Доносить „Канад. Фармер“).

— **Іміграція до Америки.** В останнім звіті іміграційного комісара Саржента міститься статистика іміграційного руху з Європи до півн. Америки за останніх 80 літ, з якого виходить, що населення Зєдин. Держав збільшується щороку через іміграцію о 1 мільон душ. З переглядової таблиці видно, що іміграція з Австро-Угорщини почалася в 1861 р. 13-ма особами. В 1870 р. зросло се число на 4.425 осіб, в 1880 р. на 17.267 осіб, в 1890 р. виносило вже 56.199 осіб, в 1900 р. 114.874, в 1903 р. 206.011, а в 1907 році 338.452 осіб. Число імігрантів з Німеччини за останніх 50 літ змаліло: в 1857 р. виносило 86.407 осіб, а в 1907 лише 37.807, а найвище було в 1882 р. (250.630). Російських емігрантів приїхало до Америки в 1857 році 74, а в минулім році 248.943. Величезно збільшилося також число італійських імігрантів (з 1.046 в 1857 році на 285.731 в 1907 р.). Загальне число імігрантів від 1820 до 1907 р. в Зєдин. Держ. виносить 25 міль. 318 осіб. Підчас цих 80 літ вислали до Зєдин. Держав:

Англія-Ірландія	7,502.190
Німеччина	5,262.463
Австро-Угорщина	2,575.021
Італія	1,559.102
Росія	1,927.237
Швеція-Норвегія	1,833.468
Франція	448.011
Хіни	288.398
Швайцарія	227.993
Голяндія	157.751
Япанія	132.969
Інші краї	2,403.559

— **Обід на виворот.** Серед різних дивацтв, в яких любуються американські мільяртери, виправляючи різні ексцентричні заваби, вирішився останнім часом обід, який видала пані Бернгаймер, жєна одного з нєвойорєкських богачів. Запрошеним на пир, в числі 28 осіб, подавали все в відворотнім порядку. Обід зачався від чорної кави, по ній появили ся сьухарі і сир, а ціле принадне меню закінчило ся юшкою з остриг. Гості сиділи на столі а їли з посуду, яку уміщено на кріслах. Одивокою уступкою для вигоди столових гостей було підрізання столів в той спосіб, що навіть особи малого росту могли стопами досягнути до підлоги; у крісел ніг не підвишувано.

Оповіді.

— **Репертуар руского народного театру в Березанах.**

В неділю дня 22. с. м. „Серед бурі“ драма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 24. с. м. новість: „Марі“ голосна драма в 3 діях Г. Ібзєна (перший раз).

В середу 25. с. м. „Cavaleria rusticana“ опера Масканього

— **25-те представлення у львівськїм „Соколі“.** Театр аматорів львівського „Сокола“ уряджує завітрішньої неділі о 7. год. вечером 25-те з черги представлення, на яке призначив одну з найгарніших наших опереток „Запорожець за Дунаєм“.

— **Перенесєня.** Дирекція пошт перенєсла асистєнтів: Миколу Івасюка зі Снятина і Кар. Корницького з Н. Санча до Тарнова.

— **Конкурс.** По мысли ухвали „Анкєти для неграмотних“ з дня 11. марта 1908, затвердженої Головним Виділом Товариства „Просьвіта“ на засіданню дня 17. марта 1908, розписує ся отим конкурс на зладженє „Букваря для неграмотних“ під слїдуючими

услївьями: 1) Буквар має бути так уложений щоби можна було вести науку читаня і писаня рівнобіжно. 2) Що до методу укладу букваря лишає ся свободу авторови. 3) Порядок укладу має бути слїдуючий: а) малі букви друком і графікою, б) великі букви друком і графікою. 4) Наука має опирати ся на ілюстраціях до типових слів. 5) Материял має бути поділений на 30 лекцій і узгляднити пізнанє чисел до 100. 6) При кінци букваря мають бути поміщені яко додаток найчастїйше уживані типи друку. 7) Обєм букваря має виносити 5—6 аркушів друку формату видань „Просьвіта“. За дві найлучші праці визначає ся премія по 200 К і 100 К. Преміювані праці переходять на власність Товариства „Просьвіта“. Рєчєнєць до надсиланя праць назначає ся до 30. червня 1908. За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“: *Петро Огоновский*, голова. *Др. Іван Брик*, секретар.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — *В. Цмайлє-Кульчицкий*, голова кружка. *Матвій Яворский*, секретар.

Посмертні оповістки.

— **Гонората з Лопушанських Ступнича**, вдова по декані і пароху в Молотові, упокоїла ся дня 18. с. м. в 80. році житя. В. і. п.

— **Іван Гайдучок**, емерит. народний учитель в Рогатині, упокоїв ся дня 14. с. м. в 82 році житя. В. е. п.

Телеграми

з дня 21. марта.

Цельовець. Щадничка каса призначила 450.000 К на добродійні ціли з нагоди цїсарского ювілею; між тим 100.000 К припадає на захоронку для дїтїй.

Відєнь. В кульоарах посольської палати розповідають, що президент міністрів в найблизших днях предложить провідникам сторонництва начерк язикового закона до заопініюваня.

Загреб. З поручєня бана шеф поліції відобрав всім часописам в Загребі право кольпортажі

Вашингтон. Япанський амбасадор перєслав секретарєви війни Ротови запросини Япанії для флоти Зєдинєних Держав (яка виїхала проти Япанії!), аби в повороті вступила до одного з япанських портів. Рот приняв в імєня правительства то запрошенє. Флота Зєдан. Держав загостить, здаєсь, до Йокогами.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кафєрня — ріг ул. Сикєтускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 20. с. м.: Граб Тадей, Підгайці; Кочиркевичєва Е., Ярослав; Калитовский Филемон; о. Боклащук Николай, Нагіряни; Алексєвич Марія, Батятичі; Гайовский Йосиф, Озеряни; Войсковский Йосиф, Белзєць; Виханський Сергій, Золочів; Марищук Семко, Озеряни; др. Чаплицкий Здислав, Закопанє; Іван Януш, Самбір; о. Іван Войнаровский, Соцїв; др. Антін Гарасимів, Стрий; др. Йосиф Френкель, Журавно; Василь Щербанюк, Калущ.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з віррю. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марта 1908.

Щодєнно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набутти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешєвє і совіснє

Артистично ритівничє заведєнє

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикєтуска ч. 14. —

Робітня металєвих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — виїски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (18—?)

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничї на 4%, уділяє позички на скупити за інтабуляцією на 6 пр.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Вексї приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 пр. до 7 пр.

Членами можуть бути позичку і дієстати тільки члєни обезпечєні в „Джїстрі“.

З зисків уділив „Джїстер“ на публичні добродійні ціли квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795.183 К.
Позички уділені	3,410.684 К.
Удїли члєвські	234.398 К.
Цїнні папєри	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцєлярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотєчного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотєчні
 - 4½% листи гіпотєчні
 - 5% листи гіпотєчні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігацій комунальнї Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігацій пропінацийні і всїлякі ренти державні
- Тї папєри продаємо і купуємо по найточнійшїм курсї деннім.

Попередплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на чотири роки . . . 36 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

на чотири роки . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми отч і душу ми виреш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише напереднє застережене. — Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Критичні глави

(X) В понеділок починає ся в б у д ж е т. к о м і с і ї розправа над двома критичними главами бюджету, іменно міністерства просвіти і судівництва. До тих глав відносять ся найважливіші і найдражливіші національно політичні і культурні питання і домагання поодиноких парламентарних сторониств а також народів поселених в державі. Нічого отже дивного, що на сї дві глави звернені всі змагання парламентарних представників поодиноких народів і всі їх зусилля, щоби тут довести до здійснення тих змагань. Творці виборчої реформи покладали надії на те, що в держ. раді вибраній на основі загального права виборчого затихнуть національно політичні змагання а бодай усунуть ся на далекий плян і уступлять місця суспільно-політичним і народо-го сподарским справам. Тимчасом показало ся наглядно, що надії сї змарніли зовсім а національне питання ані трохи не ослабло і виринуло знов на першій місці в держ. раді і стануло знов в дорозі правительству, домагаючи ся наконечного рішення. Отсїй обставині треба приписати, що розправа в бюджетовій комісії так проволікають ся, що ще нема певности, чи комісія упорає ся з бюджетом перед кінцем марця і чи взагалі правительсто не буде приневолене вдоволити ся бюджет. провізорією.

Причину проволіки такої добачають політичні керманічі головнo в говірливості послів. Нема сумніву, що половина нової держ. ради зложена з послів не вишколених парламентарно, так що не легко їм удержати ся в рамках звязлого представлювання своїх домагань. Перестарілий регулярин парламентарний у великій часті причиняє ся до марнозання дорогого часу, так що держ. рада не може сповнити важного обовязку законодавчої роботи. Одначе і се неперечно, що нерозв'язане доси в Австрії національне питання виринає при всякій нагоді і спинає правильну роботу, а висуває ся оно на перше місце якраз при названих двох главах бюджету, при міністерстві просвіти і судівництва.

Окрім просвітних, культурних і національних справ виринають ще й ісповідні справи, котрі розятрують парламентарні і політичні сторониства і путають успішну діяльність їх, доводять до справдешнього електричного напруження як от в останніх часах справа проф. Вармун-

да. Занепадаючий в Австрії лібералізм намагає ся погасаючий полумінь піддержувати безнастанним доливанєм олію до огню і користує ся всякою до того можливою наодою. Лише з великим трудом удає ся правительству виплинути зпосеред усіх тих перепон і трудностей, одначе усунені на одній місці, виринають опісля на другій, поки не будуть наконечного, рішучо і справедливо полагожені.

Отакою пекучою сипавою, яка вимагає неминуcho полагоди, є я з и к о в о н а ц и о н а л ь н е п и т а н н є, з котрим в'язуть ся не лише всякі справи в урядованю судових і адміністраційних, а відтак і автономічних властей, але також і цілий обсяг культурних, а особливо шкільних справ. Неперечно розв'язка сего питання в много і ріжнoязичній Австрії належить до найтрудніших задач державних. Неодно правительсто брало ся до рішення сєї справи і не спромогло ся довести до вдоволення народів поселених в Австрії. Теперішнє міністерство зрозуміло велику досаглість сего питання для правильної і успішної роботи в держ. раді і задля того також забрало ся до єго порішення. Одначе й міністерство бар. Бека не вишло поза методу примінювану давнішими правительствами в тій справі і взяло ся поки що до розв'язки німецько-чеського язиково-національного спору. Ми вже згадували про наради, які в тій справі відбували ся в президії міністерства і з німецькими та чеськими представниками парламентарними. Основи язикового закона мають бути готові а що уложені в порозуміню між обидвома спірними сторонами, мали би вигляди здійснення.

Одначе всеж таки треба віднести ся до подаваних в тій справі вістий з певною обережністю. Так само запевняють, що правительству повело ся в шкільних справах, іменно що до університетських питань дійти до порозуміння з партійними сторонами з підмогою кількох резолюцій. Розправа в бюджетовій комісії над згаданими обидвома главами критичними покаже, на скільки змагання правительства вспіли вдоволити домаганням представників поодиноких народностей в державі.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вісти про утворення с л а в я н ь с к о - р о м а н ь с к о с о ю з а, котрі викликали певну тривогу в німецьких пар-

лямент. кругах, виринули з нагоди довгих нарад, які відбували ся між представниками т. зв. національних меншостей в держ. раді а іменно: Р у с и н і в, Словінців, Хорватів, Італійців і Румунів. Наради сї мали метою, дійти до певного порозуміння і спільного та згідного поступовання особливо в розправі над бюджетом міністерства просвіти, а найбільше в університетській справі. Окрім нарад сих сторониств відбували ся переговори їх з правительством. В справі руского університету переговорювали з бар. Беком і дром Мархетом послі: Василько, Дністрянський і Колесса, одначе переговорів не покінчено, а дальші переговори відбудуть ся сего дня.

Правительсто намагає ся виплинути зпосеред тих трудностей резолюціями. Як запевняють, резолюції що до університетів чеського і німецького на Моравії мають забезпечену більшість, одначе з виключенєм місця осідку університету. Правительсто намагає ся спонукати Чехів, щоби згодили ся на К р о м е р и ж, а тоді побудувало б оно там академічний дім. Німці знов бажали б мати свій університет в Б е р н і. Поляки домагають ся значного випосаження львівського і краківського університету і рішучо опирають ся утравізації львівського університету. Словінці вимагають засновання філософ. і правн. виділу в Л ю б л я н і а поки се послідує, стипендий для образования доцентів і управнєня іспитів зложених в загребській університеті. Як звіщають, мають також резолюції дотичні польських і словінських домагань забезпечену більшість. Іменем Р у с и н і в предпоставив п. Р о м а н ч у к резолюцію:

«Взиває ся правительсто, щоби найпізнійше до пяти літ утворено самостійний руский університет у Львові. Поки що, починаючи від найближшого шкільного року, треба всі рускі катедри, котрі вже єствують і котрі мають до того часу повстати, відокремити в самостійну організацію [колегію].»

Отся резолюція викликала завзяті напасти всеполяків, котрі радіб Русинів виперти зі Львова, природного і історичного осередка Галицької Руси і єдино можливого для єствования руского університету. Наскільки обезпечена більшість для наведеної резолюції, поки що не відомо. — Італійці домагають ся управління іспитів складаних в Італії, а Румуни вимагають філос. виділу в Чернівцях.

Можна сподівати ся, що правительсто протягом розправи в комісії над сими справами доведе до якогось порозуміння.

Б у д ж е т о в а к о м і с і я полагала в п'ятницю розділ міністерства торговлі про пособлювання ремеслу. Пос. М а ш т а л ь к а домагав ся утворення прибічної ради ремісничої. Пос. Г л о м б і н ь с к и й витає з признанєм, що міністерство приступило до утворення інститутів краєвих, котрі мають також повстати у Львові і в Кракові. Тим зроблено

перший почин до примінення чинности ремісничої служби до потреб населення в поодиноких краях. Треба дбати о те, щоби змагання держави згоджувалися із змаганнями країв, громад і корпорацій. Краї видають на пособлюванє ремесла около пів мільона корон (а сама Галичина 150.000, Чехи і Моравія около 80 тисяч, Тироль 50 тис. ітд.). Булоб отже бажане, щоби до краєвих інститутів прилучено краєві ради ремісничі, до котрих належалоб покликати відпоручників кр. виділів, промисл. і торгових палат Львова і Кракова і союзу ремісничих товариств. Краєвим інституціям ремісничим і прибічним радам належалоб віддати розділ підмог. військових достав і т. д. Домагає ся на останку підвищення підмоги для галиц. кр. союзу промислового і промислової ліги.

Пос. Колішер вказує на те, що спосіб пособлювання ремеслам ціхує найкраща обставина, що на цілі набування машин і поліпшення технічної натури цілого австр. стану ремісничого у всіх краях коронних вставлено в бюджеті 100.000 корон. Очевидно, що такою квотою годі заспокоїти найпильніші потреби поодиноких країв, ані досягнути розвитку ліпшої техніки промислового стану ремісничого. Бесідник не може згодити ся на становище занате міністром що до центрального банку союзного. Рільничого кредиту не можна рівняти з ремісничим, бо хлібороб має ґрунт і спроможність гіпотеч. позички, а крім того мобільного кредиту і тому так гарно розвивають ся рільничі каси задаткові. Ремісник звичайно не має сталого осідку, отже організація для него дешевого кредиту є вельми трудна; мимо того она є конечна і творить підвалину для естнованя ремісничого стану, котрому можна помогти лише кредитом і підмогами на основі того кредиту. Заборонами похатної торгівлі не може ся ремісникам.

Міністер Фідлер заявляє, що справедливим домаганням краєвих інституцій для пособлювання ремеслам що до покриття $\frac{1}{3}$ коштів і видатків легко можна буде вдоволити при відповіднім підвищеню засобів, які міністерство має до розпорядимости. Видане дотичних приписів є ще передчасне, бо справа ще не є доспіла.

Покликанє членів до прибічної ремісн. ради не послідувало з початком року, позаяк пособлюванє ремеслам приділено міністерству робіт публичних (котре входить тепер в житє). Нове міністерство буде могло з підвищеного кредиту пособляти ремеслам більше, як міністерство торгівлі, котре на ту ціль мало скупі засоби. Що до твореня прибічних рад при інститутах для пособлювання ремеслам, то кр. сойми взглядно торгіві палати мають спромогу творити такі інституції. Відтак обговорював міністер Фідлер широко постанови уміщені в угоді з Угорщиною що до похатної торгівлі. Тривка полагода сих справ може послідувати лише через зміну закона про похатну торгівлю. Відтак обговорював справу центр. каси союзної і вказав на те, що спілкам ремісничим не достає фінансової підвалини, а кредитова організація реміснича находить ся на невідповідній дорозі. Ремісничі спілки кредитові могли би черпати засоби з інституцій кредитових мійських, отже не потребували би турбувати ся фінансовими засобами, лише мали би задачу обнимати поруку за поодиноких членів і контролювати їх відносини зярбкові.

Розвитком тих спілок в краєві організації сотворено би услівя до успішної діяльности центр. каси союзної. Доки однак такої організації, кредитової в ремісничім стані нема, доти не можна утворити центр. каси союзної.

Оісля переведено ще розправу і ухвалено розділ „промислові і торгові та заводові школи“.

В комісії для печати подав радн. міністр. Мілер вимаганє виясненє що до становища правительства супроти знесеня концесії в печатнім промислі. Він заявив іменем міністерства торгівлі, що управильненє сеї справи зависиме від зміни промислового закона. Колиб комісія обставала за знесенем концесії, то якраз через те міг би упасти цілий закон. Після того приняла комісія внесенє п. Скедля оперте на системі концесіонованя, так, що правительство мати ме і дальше спромогу обмежувати виконуванє ествуючих печатних підприємств. Відтак принято і дальші параграфи що до предкладаня обовязкових примірників. Дальше засіданє в понеділок.

Заграниця.

До грецких дневників пишуть з Солуня, що там Болгарини несуть ся з намірами замахів. Поліція мала дізнати ся, що консулі двох великих держав (Австрії і Росії?) мають бути убиті. З достовірних жерел потверджують, що дійсно в Македонії готувлять ся до якихсь великих подій, щоби тим способом звернути бачність Європи на невиразні відносини сего краю. Говорять навіть, що чужі гроші і впливи в Македонії ділають, щоби улекшити змішане посторонне в македонські справи і вимусити від султана певні уступки. Однак сї поговори треба приймати з великою обережністю. В кругах, що мають зносини з македонськими комітетами, запевняють, що смерть Сарафова означає відновленє македонського революційного руху. Сарафова посуджувано, що він штучно сплював сей рух і був підкуплений чужими грошми. Неперечно Сарафов займав останними часами невиразне становище, але сї обжалованя тепер труднійше доказати, як коли небудь. Однак нема сумніву, що Македонія небавом знов відозве ся.

Тимто вельми імовірною показує ся вість подана бюром Райтера з Лондону, що англійське правительство не думає понехати наміру (о чім ми вчера звіщали) що до установи окремого генерал-губернатора для Македонії. Вправді англ. правительство не повідомляло про сей замір ніякої иншої держави, але й нікому не висловило, начеб думку про генер. губернатора македонського понехало. Затвердженє султаном органів для переведеня макед. реформ не стає зовсім в суперечности з намірами Англії, котра змагає до настановленя генерал-губернатора і помноженє жандармерії. Окремі заміри Росії що до Македонії не ідомі ще урядово правительству.

Католицкі Альбанці, як звіщають з Солуня втихомирили ся, а Шемсі-баша запевняє, що він усе полагив з музулманами. Але позаяк в комісії музулманських нотаблів находять ся люди непевної слави, тому булоб потрібно більшу бачність звернути на охорону балканських католиків.

Під заголовком „Кавказ розпадає ся“, пише корінно-російський публіцист Меншиков статі, в котрих доказує, що губернатор Кавказу Воронцов-Дашков, окружений вірменськими політиками, підготує для Кавказу свободну самоуправу, а тимчасом не бачить, що в краю кипить від розладу і що султан турецький зібрав на границі 183.000 війська. В Баку безнастанна різня і пожежі. Меншиков уявляє собі, що держави можуть небавом зажадати устанавленя межинародної жандармерії, як в Македонії. Отак то алярмує ся політичні круги!

Оден з японських професорів, що

свого часу дораджували цісареві війну з Росією, Сакуї Такагаші, вернув з подорожи по Зєдин. Державах і висловив ся, що війна Японців з Америкою не мала би ніякого змислу. Америка ціла, крім Каліфорнії, не ворогує на Японців, особливо інтелігенція. Лише каліфорнійські робітники зненавиділи японських заходців наслідком навзаводів на полі праці. Тепер ся ненависть злагідніла наслідком розпорядків виданих з Токіо і переселенє з Японії до Каліфорнії значно зменшило ся. Війна з Японцями видає ся отже практичним Американцям безцільною, а Японці вважають зовсім непотрібною війну з Америкою, котра їх в нічім не загрожує.

Ювілей віденської „Січи“.

(Допись з Відня).

Ой зійшли ся всі бурлаки до чужої хати...

Дня 19. л. марця о год. 8. вечером почала заповнювати ся простора сая товариства віденських учителів при Josefsgrasse молодими Січовиками, репрезентантами старшої віденської кольонії та їх родинами, послами і давнішими членами віденської „Січи“.

З посеред віденської кольонії бачили ми генерала Павлюка, родини паньства Кулачковських, Вітошинських, Гриневецьких, Кузелів, Романчуків, панни Шихівні, судию Дністрянського, мініст. урядника п. Мазуркевича та інших. З послів прибули на Січове сьвято др. Окуневський, др. Колесса, др. Дністрянський і Будзюновський з женами та о. Войнаровський. З давних Січовиків явили ся др. К. Студанський і Мих. Лозинський зі Львова, др. Клявдий Білинський з Чернівців, др. Орест Зарицький, др. Яків Турин і др. Мирон Кордуба з Відня. Взяли також участь в Січовім ювілею члени „Кружка земляків“ і товариства „Поступ“. Зі Славян не прошено нікого. З Німців бачили ми поміж иньшими д-ра Бруннера.

Ювілей розпочав ся концертом. Складний хор „Січовиків“ зложений з 14 співаків заспівав Січову пісню під вправною рукою дірігента п. Прокоповича, печім голова товариства, п. В. Кузьмович, виголосив промову. Він привітав гостей, кинув оком на минувшину Січ, згадав про її основателів, пок. Анатолія Вахнянина та радника Льва Шеховича, та кинув цілий ряд гадок на будуччину. Говорив бесідник щиро і тепло, тому принято його промову з великою симпатією. І знов залунав цілий ряд пісень хору Січовиків. Найкраще відспівано Анат. Вахнянина „Гей по горі ромен цвите“ і Колесси „Зїздив я коника“. Менше вправно випали пісні А. і Б. Вахнянина „Хор Запорожців“ і Людкевича „Вічний революціонер“, може й тому, що они обчислені на більші хори. Хорови аплявдовано щиро і зневолювано до повторюваня поодиноких точок програми. Дірігент п. Прокопович дав нагоду пізнати публіці свій гарний барітоновий голос, яким відспівав з сердечним теплом кілька Лисенкових пісень. Між хорами виголосив студ. прав, п. Галушинський сьвяточну промову. Бесідник говорив палко, з жаром, краснорічиво. Він поривав за собою публіку ставлячи перед її очі ідеал незалежної України. Не з одним однак, що проголосив бесідник, згодити ся не можна. Так прим. пересвідчений бесідник, що ані сучасна родина, ані школа, ані церква не в силі дати молодіжці нічого, щоби з неї витворити свідомих горожан... На мою гадку вплив родини, школи і церкви неможливий часом з огляду на одянці, які не реагують на їх розумні і спасенні науки. Здаєсь мені, що сам бесідник розумів сї енуціяції як фрази, модні не лише в устах молодших, але й старших людей, бо хіба пересвідчити ся про правду своїх поглядів бесідник ще не міг, хотьби тому, що жив за коротко. Всеж таки бесіда його зробила самою проуніціацією дуже добре вра-

жінє. Можна надіятися, що з літами долучить ся до гарного проголошення в устах бесідника ще й рівно влучний зміст.

Мала відбутися на концерті ще й про- дукція на фортеп'яні пані Дністрянської, яка навіть засіла до інструменту та кількома влуч- ними ударами почала живо інтересувати пу- блику. Та на велике здивування публіки пані Дн. по кількох пасажах встала від фортеп'яну. Чи завинив тут фортеп'ян, чи нервовість кон- цертантки — не знаю. Коли виною був ли- хий фортеп'ян, то шкода було до него сідати — але як на перепоні станули нерви — то можна ще більше жалувати, бо з нервових людей артисти рідко виводять ся.

Коронаю концерту був спів пані з Під- ляшечьких Гриневецької. Лисенкові спів: «Ой люлі, люлі» і «Садок вишневий коло ха- ти», віддані з прецизією та глибоким чутєм викликали так щирі овлески, що концертантка мусіла додати кілька нових пісень. Голос ши- рокій і звучний. Проголошуване слів йшло в парі з гарним, дуже гарним співом.

Відчитано ще кільканайцять телеграм, як від посла Цеглинського і дир. Паньківського зі Львова, від д-ра Куровця з Калуша і дру- гих. Не вичислюю всіх, бо відчитано їх так тихо, що всіх прізвиськ годі було дослухатись. Піснєю „Ще не вмерла Україна“ закінчено першу часть ювілейного свята.

Друга часть обходу, комерс відбув ся в салі „Zum Magistrat“. До столів засіло по верх 150 осіб. Головою комерсу вибрано генерала Павлюка, що на вступі зложив „Січи“ желаня від „Кружка Земляків“. Вслід за сим попли- ли промови. Голова „Січи“ пошамував память першого голови товариства бл. п. Анатолія Вахнянина. Всі учасники комерсу повстали з місць. Дальше промовляли: проф. Студинський, проф. Ол. Колесса, п. Лозинський, др. Мирон Кордуба, дальше репрезентант тов. „Поступ“ і багато інших. Проф. Студинський вказав, що багато з посеред давних Січовиків зняло гарні становиска. як професори університету, як письменники, як послі і публічні та су- спільні діячі. Нехай же їх слідами йде най- молодша генерація, нехай наслідують Ростан- дових кадетів з Гасконії, свідомих своїх обо- в'язків, готових душу покласти за свою зем- лю... В ваші руки кадети з Гасконії, в ваші руки козацтво з Січи, підношу сю чарку! закінчив бесідник, а його промову прийнято гримкими оплесками. Не менше щиро при- вчано промову д-ра Колесси на тему політич- них подій на Україні з останніх літ. За- кінчив її бесідник тоаством в честь на- шого патріотичного жіноцтва. Дуже до- брим були промови дра Кордуби і Ло- зинського, які вказали на темні сторони дав- нійшого життя в „Січи“, з якої побіч високо заслужених одиниць виростили люди байдуж- ні для народної справи, люди, що воліли блу- кати на чужині, як вертати на службу до рідної землі, люди, що з свого рода погордою дивили ся на своїх товаришів, що не уміли випити по кілька бомб пива, Лозинський радби, щоби молодіж і старші люди менше бавили ся у фрази, а більше займали ся ре- альною роботою. Спеціально не рад бесідник тому, що чує часто з уст різних людей апо- теозу революції, для якої вони не причинили ся ніяким вкладом своєї енергії, чи праці. А революція се не дрібниця. Там гине багато людей і ллєсь багато людської крові... Коли відпоручник „Поступу“ підніс чарку в честь „Січовиків“, які одинські ширли свідомість і образованє між робітниками, п. Лозинський побажав, щоби Січовики ще живійше інтере- сували ся робітниками та їх долею. Після всіх сих промов почала ся забавна часть, що протягнула ся до год. 3. з рана. Дісовансєв не було, а се хіба найкрасша сторона свята. Можна би лише побажати, щоби найближше Січове свято відбуло ся серед Славян, в яких житю „Січ“ відіграла дуже гарну роль. А хоть сї Славяни нині торгують нашою скірою — то може в тім і наша вина, бо ми за ма- ло вкладаємо роботи в те, щоби їх освідомити з нашою долею і житєм.

За дуже гарні хвилі прожиті серед най- молодшого Січового козацтва і серед віден- ської, руської кольонії може кожний учасник ювілею бути сердечно вдячним. До побачення на найближшій ювілею „Січи“!

НОВИНКИ

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Со- фрона пат. еру.; римо-кат.: Гавріїла Арх. — В середу: руско-кат.: Теофана при.; римо- кат.: *Благ. Пр. Д. М.*

— **Здоров'є цїсаря.** Цїсар перевів ніч з су- боти на неділю дуже добре. Вчєра рано був на службі Божій в шенбрунській каплиці, а в полудне проходжував ся в галерії палати при отворених вікнах.

— **Скликанє соймів.** N. fr. Presse доносить, що нововибрані сойми зберуть ся в цілі укон- ститування аж по великодних святах.

— **Міністерство публичних робіт.** Вчєрашня Wiener Ztg оголосила два цїсарські письма, одно до президента кабінету бар. Бака, яким призволено утворити міністерство публичних робіт і внести в державній радї дотичний про- ект, а другим письмом цїсар іменує д-ра Аль- берта Гесмана міністром публичних робіт.

— **Тарасове свята в Харкові.** Харківська сту- дентка „Громада“ урядила дня 10. с. м. в уні- верситетській салі вечер в роковини смерті Шев- ченка. Салю вбрану жалібно заповнили по береб студенти. Голова „Громади“ відкрив свята про- мовою про значінє Шевченка і закликав усіх ша- нувати поета з найбільшою почесністю продовжа- ючи єго роботу на українськєм полію. Потім співа: хор „Заповіт“ та інші пісні проде- клямовано кілька творів Шевченка, а одєн із студентів говорив про ідеали Шевченка, порі- внуючи відносини на Україні з часів Шевчен- ка з нинішніми.

— **Тов-о „Просвїта“ в Кам'янці подільській,** розв'язанє в літі мин. року, оснувало ся на ново на мало що зміненіх статутах. Задачою поставило собі закладанє народних шкіл у- країнських, бібліотек та читалень по селах, видаванє книжок, газет і листків, відчити і т. п.

— **Як будуть святкувати память Шевченка в Києві?** Тов-о „Просвїта“ в Києві уряджує в середу 25. с. м. в театрі „Соловцов“ кон- церт в 47. роковини смерті Тараса Шевченка з отсею програмою: Перед концертною части- ною буде реферат С. Єфремова. В концерті беруть участь найкрасні артистичні сили му- зики, опери, драми: В. Валерик (декл.), Зоріна Міронович (спів), Н. Дорошенко (декл.), А. Потоцка (спів), Є. Сагуцка (спів), М. Старицка (декл.), арт. М. Багров (декл.), арт. ім. т. С. Брикін (спів), І. Дуван-Торцов (декл.), А. Жар- ковський (спів), Микола Лисенко (форт.) Юр. Лисенко (декл.), арт. ім. т. М. Медведєв (спів), Ю. Пуліковський (екрипка), арт. варш. ім. т. Ол. Філіппі-Машуга (спів). Співатимє великий мішаний хор (150 душ) під орудою П. Злобіва. Жива картина: „Садок вишневий коло хати“ (3 відслони) поставлено буде укр. художни- ком.

— **Протикатолицка демонстрація.** З нагоди річних зборів Товариства протикатолицких селян моравських в Бернї зробили соціялісти і ра- дикали в злучі з жидами демонстрацію пе- ред ческим домом, де відбували ся збори. Демонстранти мали чинно зневажити кількох св'ящеників. Напасників розігнала поліція, потім збори докінчено в спокою.

— **Всєславянський зїзд.** В Петербурзі ради- ли оноді думські послі суспільного сторон- ництва над всєславянським зїздом. Бєсідники промовляли за тим, аби зїзд скликано під кличем: „Свобода, рівність і братерство“, та аби покликано послі до думи і держ. ради (рос.) в цілі зорганізованя комітету, до якого мали би належати також виначні російські і польські славісти, учені і писателі. Комунікат з Петербурга додає, що бєсідники висловлю- вали ся за конєчностю угоди з Поляками!

— **Осторога перед еміграцією до Чіле.** В о-

станнім часі численні емігранти австрійські дали ся намовити оповіданням, які одержали з Бу- енос Айрес о знаменитих відносинах зарібко- вих в Чіле, до виїзду з Аргентини до Чіле. Край той однак находить ся тепер в тяжкій економічній кризі і в послідних часах заста- новлено рух в многих підприємствах, а обста- вина та і брак капіталу потягнули за собою значнє зменшенє нагоди до зарібку та дійма- ючє обниженє денної платні. В чілійскім пар- ламенті візвано навіть правительство, щоби предложило средства законні в цілі недопу- щеня дальшої іміграції аж до часу, коли на- стануть нормальні відносини. В виду тих об- ставин треба як найусильнійше остерігати пе- ред еміграцією до Чіле.

— **Людовці вступають до польского кола.** В Кракові відбув ся зїзд нарляментарних і сой- мових послів польского людового сторонни- цтва і по довгій дискусії ухвалив в засаді, що послі мають вступити до польского кола. До переговорів з колом вибрано окрему комісію. Соймовий клуб людовців вибрав своїм провід- ником д-ра Бєриадзїковського.

— **Коломийські Поляки свищуть!** В минулім тижни приїхала до Коломиї польска театраль- на трупа зложена, як єї описують, з хористів і хористок прогнаних з різних театрів, і за- грала „Веселу вдовичку“. Публіка виповнила салю Щадниці, але невдоволена грою висви- стала „артистів“. Директор того театру набив мошонку грішми і „свистав“ на публіку. В останній четвер заїхала до Коломиї німецка оперетка з „Чаром вальса“. „Патріотична“ молодіж — як доносить Gaz. koł. — свиста- ла, аби не допустити до представлення, але поліціянти „висвиснули“ демонстрантів за двері. Саля каси щадничої була і сим разом набита публікою — німецкою і рускою, а По- ляків мало бути не богато. Так потішає ся Gaz. koł., реєструючи сї „героїчні“ подвиги.

— **Українські вистави у Козятині (Київщина).** Товариство українських артистів 6. марця ст. ст. виставляло „Нечисту силу“, фарсу на на 4 дії Рутковского; 9. марця ст. ст. виста- влено „Сватання на Гончарівці“, 15. марця буде „Жидівка вихрестка“, а 16. марця „Не- щаснє кохання“. Трупа готує ся до вистави оперети „Кам'яне серце“ і до вечера в память Т. Шевченка; половину чистого доходу з се- го вечера призначено на пам'ятник Шевчен- кови.

— **Трупа Сагатовського в Усмані (тамбовск. губ.)** В лютім в м. Усмані давала свої виста- ви українська трупа Сагатовського при участі знаменитої артистки Затиркевич. Виставено отсї пєси: „Запорожець за Дунаєм“, „Вій“, „По рев'зії“, „Утоплена“, „Гейша“ та інші.

— **Почтовий рух у Львові.** В сїчни надано на- львівській почті близько 10 мільонів листів, листків і посилок під опоясками. В тім місяці наспіло до Львова 1½ міль. листів. В касовім обороті вплачено 8¼ міль. корон. а виплачено по верх 7½ міль. корон. Телеграм надано 26.091, надійшло 26.758, а перетелеграфовано 189.374 телеграм.

— **У страха великі очі.** В жидівскім театрі в Новім Йорку підчас представлення, розніс ся якийсь чух начеб загар. Тоді хтось крикнув з кута, що горить. Се страшно занепокоїло і так дуже „відважну“ жидівську публіку, яка кинулась до виходів. Грозил катастрофа. Гро- зу її зрозуміла улюблена публікою комічна акторка п. Берта Калішівна. Вибігла она отже швидко на сцену і почала сьмі- ятись, але так голосно і весело, що се зрівноважило публіку, яку захопив сьміх. Ак- торка не переставала сьміятись і далі публі- ка собі також почала з нею сьміятись. І в сєй спосіб публіка осталась на своїх місцях і цілком успокоїлась так, що представленє від- булось далі. Бо пожару ніякого не було, а се був лиш страх, який все має великі очі.

— **Весна.** Вчєра бачено над Львовом ключ журавлів, що летіли з полудня.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Бе- режанах.**

Ві второк дня 24. с. м. новість: „Марі“

голосна драма в 3 діях Г. Ібзена (перший раз).

В середу 25. с. м. «Cavaleria rusticana» опера Масканього.

— Тов-о укр. техніків «Основа», хочаби розбудити серед нашого загалу живіше заінтересоване здобутками техніки і промислу та їх приміненем до наших обставин, устроєє в саях „Бесіди“, Ривок ч. 10, цикль відчитів. І так читати будуть: Ві второк 24. с. м. п. інж. Віктор Лучків на тему: „Про культурно-географічне значінє рік, та про їх розвій яко доріг комунікаційних“. — В середу с. м. п. інж. Волод. Бартош на тему: „Про сили водні і приміненє їх у нас в Галичині спеціально на Опорі і Стрию“. — Початок кожного відчиту точно о 6. годині вечером. Вступ 20 сот., для академиків і учеників 10 сот. Просить ся о як найчисленнійшу участь, там більше що чистий дохід призначений на будову бурси Рус. Тов-а педагогічного.

— Відзначенє. Міністер просвіти надав емеритованому старшому учителеви школи народної в Риботичах Стефанови Боберському титул директора.

— Краєва рада шкільна затвердила вибір о. Лукіяна Січинського на духовного члена руско-кат. обряду до окр. ради шк. в Городку, Меч. Завадзкого на відпоручника повіт. ради до окр. ради шк. в Косові, Ант. Ференцога, управит. 2-кл. шк. в Перемилові, на представителя учительського звання до окр. ради шк. в Гусятині; — іменувала: Корн. Яворського директором 3-кл. школи виділ. полученої з 4-кл. народн. шк. ім. Собієского у Львові, Мар. Фрухтмана управителем 5-кл. муж школи в Підволочисках, Теодора Маряновича управ. і Йос. Шілерівну учит. 4-кл. жін. шк. в Козовій, Григ. Коссака, Кар. Томчика і Рих. Бачинського учит. 4-кл. муж. шк. в Козовій, Зоф. Вагнерову учит. 4-кл. шк. в Майдані граничн.; управителями 2-кл. шкіл: Стеф. Чесника в Микуличині, Ант. Скиру в Сідлисах, Волод. Крупу в Залужу, Ів. Жмуду в Верівці, Ів. Байора в Витковицях, Ів. Собкевича в Навсі, Григ. Децку в Дорожеві і Йос. Рогоша в Скородинцях.

— 3 пошти. З днем 1. цвітня заводять ся поштові складниці в Хпшевицях (пов. Рудки) і в Чемеринцях коло Дунаєва, а в Вільшаниці коло Золочева заводять ся тижнево 6-разову службу сільського листоноса для Вільшаниці (полуднева сторона), Визори, Пригоди і Новосельце.

— 3 залізниць. Сим подає ся до відома, що оголошені в червці 1906 зарядженя в ціли усуненя застою товарного на стациі Львів, як скороченя вільного часу від складового і підвисшеня складового при посилках, котрі залізниця може перевозити в отвертих возах, зносить ся з днем 23. марца 1908.

Телеграми

з дня 23. марца.

Капо д'Істрия. Істрийский сойм прийняв новий виборчий закон, яким удержує ся куріяльну систему, але додає ся курію з загальним голосованем і заводять ся безпосередні і тайні вибори. Число мандатів підвищено з 33 на 47.

Букарешт. Князь і княгиня болгарські прибули тут вчера вечером і зараз по приїзді взяли участь в родиннім обіді в королівській палаті. Нині відбуде ся в їх честь свіданє в палаті Котрочені а вечером галевий обід в дворі.

Петербург. Комісія для справ віроісповідних признала за доуєкаєму пропаганду також інших віроісповідань крім православного серед чужоплеменців та інших віроісповідань серед православних.

Тангер. З Фезу доносять, що там в мечеті проголошено знова «святую війну» проти всіх Європейців в Марокко.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 16. до 22. марца 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.10—12.35 К
Жито	10.40—10.75 К
Ячмінь броварняний	7.00—7.40 К
Ячмінь на пашу	6.50—6.80 К
Овес	6.50—6.70 К
Кукурудза	8.10—8.35 К
Просо	8.35—8.60 К
Горох до вареня	9.75—10.75 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.40—6.60 К
Конюшина червона	87.50—98.75 К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведска	80.00—95.00 К
Тимотка	32.00—35.00 К
Ріпак зимовий	14.00—14.25 К
Насінє конопл.	9.50—9.75 К
Хміль	50.00—62.50 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м. 1908: Левицкий Василь, Буск; Стадник Микола, Перемишль; Калитовский Еміль, Ряшів; Недільский Софрон, Коломия; Апол. Мочульский, Рогатин; Кароль Шипайло, Коломич; др. Ен. Гвоздецкий, Вібрка; Никола Нельникович, Галич; Касян Лещиняк, Теремовля; Михайло Галана, Белз; Іван Завідовский, Потік зол.; Михайло Васишин, Камінка струм.; Пасічник Петро, Снас; Тит Решетилевич, Косів; о. Василь Масляк, Сервири; Франц Стенішка, Калущ; Евстахий Стебецкий, Ставиславів; др. Еміль Савицкий, Тернопіль; Петро Манастирский, Угнів; Йосиф Грибовский, Янів; Давид Цурковский, Станиславів; Микола Яцків, Станиславів; др. Евген Олесницький, Стрий.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і щазіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки шадниці на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в «Джістер».

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2.791.188 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Коріж Житки можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марца 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом пороєв Банк гіпотечний як найдогіднійш зарадженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.20	9.45	—	8.40	2.31
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.55	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломия	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50+
Рави рускої	7.10	12.40	4.00	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.15	10.10+
Брухович	7.10	12.40	1.41+	4.50	8.20
Брухович	10.05+	—	3.20	5.30	9.35H
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Ряшева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.10
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломия	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.26	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10+	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34H
Брухович	9.05+	12.41+	3.45	7.10	11.35+
Зимної води	3.45	8.40	4.15	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чл. рік . . . 39 кр.
 за п. л. року . . . 10 кр.
 за чл. рік . . . 5 кр.
 за місяць . . . 1-70 кр.

За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за п. л. року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвеш ми очи і думу ми варвеш: а не варвеш милости і віри не варвеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславова псалма М. Шапкавича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

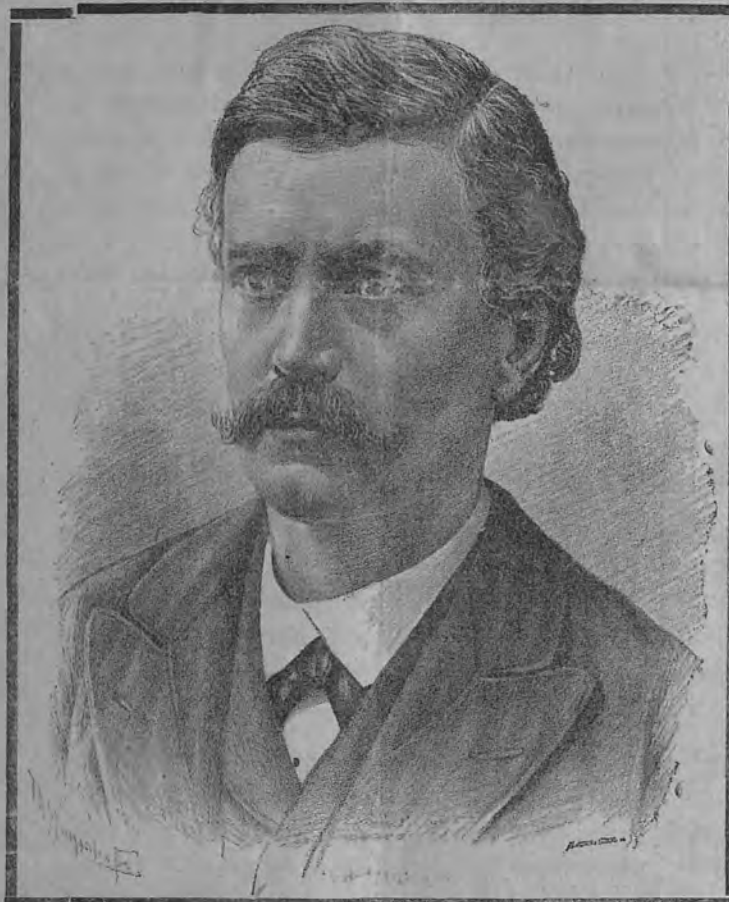
Володимир Антонович

заслужений професор університету сьв. Володимира в Києві, доктор рускої історії, член-основник Українського Наук. Товариства в Києві, почесний член і б. голова істор. Товариства літописця Нестора в Києві, член-коресп. Академії Наук. в Петербурзі, почесний член Товариства любителів природознавства, антропології й етнографії в Москві, дійсний член Товариства Історії і Старинностей в Одесі, дійсн. член Імперат. геогр. Товариства в Петербурзі ітд. ітд.

Дійсний і почесн. член Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові, почесний член Товариства „Просвіта“ у Львові, почетний член Руск. Товариства педаг. у Львові ітд.

великий історик і археолог і народний провідник України-Руси, ур. 1834 р., помер в Києві дня 21. марця о 3-тій год. Похорони відбудуть ся сьогодні ві второк.

Отсею невимовно сумною і важкою для всего українсько-русского народу вістію ділимо ся з нашими земляками. Не стало славного ученого й історика, великого громадянина і сьвідомого мети та незвичайного політичного і житєвого досьвіду провідника України-Руси, відомого і високо поважаемого не лише між его земляками, але й в широкім сьвіті, особливож між Поляками й Москалями, хоч між ними мав чимало противників. Якнебудь чимало писано про покійника, яко ученого, історика, археолога і громадянина, та народного провідника, годі вже сегодня в цілій досягlosti оцінити его значінє і сю невіджаловано велику втрату, яку з его смертю понесла вся Україна-Русь.

Особливож значінє Антоновича яко громадского діяча і народного провідника задля політичних відносин в Росії мало ще відоме ширшим кругам нашої суспільности. Багато ще справ, які відносили ся до его діяльности, оставало тайною, а навіть дещо з его писань крило ся під прибраними іменами, а коли все те буде можна зібрати, коли не одно, що ще находить ся у найблизших его знайомих, буде можна оповістити, тоді доперва в цілій своїй поста-ти стане перед нами сей народний величень. Можна лише вельми жалувати, що покійник тільки що почав писати свої спомини з житя і не спроміг ся їх докінчити. Сегодня над відкритою его домовиною, котру небавом покрий сира земля, годить ся пригадати найважнійші хвилини з его житя і всесторонньої діяльности яко професора, ученого, письменника, громадского діяча і народного провідника. Его ціле житє, з виїмкою кількох останних літ, і его діяльність відноситься до минулого XIX столітя, і так

тісно сплело ся з національно-політичним, культурно-просьвітним і громадським житєм України, що історія его житя і діяльности євразом історією сеї доби українського народу. Тимто покійник є справді незвичайною, справді історичною постатю в нашім народнім житю і розвитку.

Володимир Боніфатієвич Антонович родив ся в 1844 р. в Махнівці, бердичівського повіту, київської губернії, з української шляхотської семі, котра наслідком історичних обставин опісля спольщилась. Гімназійні науки скінчив він в Одесі і в 1850 р. поступив у київський університет, де скінчив лікарський виділ, а опісля історично-фізіологічний. Лікарські науки придались ему опісля чимало при археологічних дослідах.

В 1860 вийшов він з київського університету кандидатом істор. наук і ви-

кладав спершу яко учительський кандидат латину в київ. гімназії а від 1862—65 всесьвітню історію в київ. кадетскім корпусі. В тім часі вступив на службу 1863 р. до канцелярії генерал-губернатора, де его приділено у „Временный комитетъ для разбора древнихъ актовъ“. Тут зараз виявив ся істор. талант Антоновича і він заняв місце головного редактора археограф. комісії для видаваня актів, котре доси займав проф. Іванішов, а на тім становищі остав Антонович до 1882 р. В 1870 р. оборонив він свою дисертацію „Послѣднія времена козачества на правой сторонѣ Днѣпра“ і став доцентом в київскім університеті а оборонивши в 1878 р. докторську дисертацію „Очеркъ исторіи вел. княжества литовскаго“ став тамже звичайним професором, а з 1890 р. аж до останнього часу був вислуженим професором з титулом „заслуженого“. На тім становищі і яко головний редактор київ. археогр. комісії розвинув він незвичайно живу діяльність. За 20 літ видав він 13 томів актів п. з. „Архивъ Юго-зап. Россіи“, а між тими 13 томами було 7 его власних, опісля аж по его уступленю видано ще 2 томи пізнійше з его власних збірок. Крім того зредагував він в сій комісії три окремі збірники літописий. До кожного тому додав він вступну розвідку на основі актів написану, між иншими ось які:

„Исслѣдованіе о козачествѣ по актамъ 1500—1648“ (1862—3), „О происхожденіи шляхетскихъ родовъ въ юго-запад. Россіи“ (1867), „Послѣднія времена козачества на правой сторонѣ Днѣпра“ (1868), „Исслѣдованіе о городахъ въ юго-зап. Руси“ (1869), „Акты объ экономическихъ и юридическихъ отношеніяхъ крестьянъ въ XVIII в.“ (1870),

»Акты об'єднанія і состоянія православной церкви съ половины XVII в.« (1871), »Исследование о гайдамачествахъ« (1876). Крім того вже значно пізнійше (1902 р) Ант. написав розвідку по тому Архиву з актами »О мнимомъ крестьянскомъ возстаніи въ юго-западномъ краѣ в 1789 годѣ«. Деякі з тих подані перекладом на нашу мову в »Рускій Історичній Бібліотеці« у Львові.

Окрім того брав Антонович живу участь в інших наукових виданнях, в котрих містив розвідки з історії, археології і етнографії а іменно в »Запискахъ« і »Трудахъ юго-зап. отдѣла геогр. Общества«, »Кіев. универс. извѣстіяхъ« і »Кіевской Старинѣ«, в »Трудахъ« археол. з'їздів, в »Чтеніяхъ общества любителей Нестора«, котрого довго був головою і ин.

Побіч історичних дослідів звернувся Антонович опісля на поле археології і тут здобув собі визначне ім'я в європейській науці, а его заходами улажено при києв. університеті вельми цінний археол. музей.

Він положив підвалини і промостив дорогу до археолог. дослідів в Росії, так що справді можна его назвати батьком археології. Без него від 1870 не відбувся ні оден з'їзд археологічний а рік-річно появлялися висліди его розкопок ведених по Україні разом з відомою на полі археології дослідницею д. Катериною Мельник, з котрою він опісля одружився. На полі істор. етнограф. дослідів появилося знамените виданє в спілці з Драгомановом »Истор. пѣсни украинскаго народа«. Крім того читав Антонович приватно лекції з історії України-Руси, а вислідом сих лекцій було виданє, що появилося в Чернівцях п. з. »Бесѣди про козацкі справи« видані на основі записок одного з его учеників, а небавом мають появилися его університетські виклади. Також читав він в університеті »Исторію Галицкой Руси« (XVIII лекцій) аж до найновіших часів і сі виклади також є списані.

Володимир Антонович виступав також в обороні українства з нагоди появи повісти Генрика Сенкевича »Ogniem i mieczem« і дав вельми основну оцінку [видану також окремо рускою мовою] а в Київській Старині дав належну і рішучу відправу проф. Фльоринському.

Побіч сеї велитеньської роботи наукової, що поставила нашу історію в яснім світлі, був Антонович справжнім народним провідником України і осередком, около котрого скуплялося все національне житє в тій найтяжшій добі, коли указ 1876 р. наляг цілою вагою на національно-культурний розвиток укр. народу. Він не лише витворив наукову школу історичну, але був творцем національної організації, котрої нитки збігалися до останних часів у его руках. Чоловік глибокої науки, великого і ясного розуму, незвичайного досвѣду і знання політичних відносин, був для всіх приступним, щирим дорадником, добрим товаришем і великим учителем. Ему завдячує також Галичина бистрий розвиток національно-культурний, бо і сюди

сягала его тиха діяльність, поки що мало вельми відома.

Видавництво »Руской Істор. Бібліотеки«, відновленє місячника »Правди«, в котрій також містив цінні свої праці, організація »Наук. Товариства ім. Шевченка«, засновини рускої катедри історії на львівськ. університеті (спершу для него призначеної), зворот в 1890 р. до реальної політики в Галичині, — все те зв'язане тісно з его іменем. Тимто і Галичина Русь пошанувала его почесами в усіх наших товариствах.

Отсеих поки що кілька слів кидаємо неначе грудку рідної землі на домовину великого покійника, котрого нині вкресила могила. А нині, коли вся Україна-Русь зросить слезами глибокої і щирої вдяки великому євому народному провідникові, шлемо і ми з глибини серця наших горячі спочування і позістайі Семі і нашим Землякам на Україні та бажамо, нехай ему пером буде рідна земля, котру він так горячо полюбив і для неї так пильно трудився, і вічна пам'ять!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На парламентарнім овиді все ще стоїть грізна хмара, що насунула наслідком відомого поступованя проф. Вармунда. Вільнодумне дневникарство визискує сю справу з одного боку в політичнім напрямі, начеб справді грозило якесь вмишуванє заграничних держав у наші внутрішні справи, з другого боку же у великий дзвін, начеб якась мара »клерикалізму« грозила »вільній науці і свободним науковим дослідам«, а в тім напрямі зверненє вістрє сих напастей вольнодумців головню проти христ. суспільників. Передовсім брошура Вармунда не має нічого спільного з науковими дослідями і дуже сумно було би з наукою, наколиб она лише такими річами кормила і »освѣдомлювала« суспільність. Тимто й христ. суспільники стоять також за наук. дослідями, одначе не можуть допустити до того, щоби під окликом нібито свободної науки обиджувано катол. почування, а так само почувають ся до обов'язку стояти за рівноправністю катол. студентів на університетах. Коли Шенериянцям і иншим вольнодумним студентам інсбруцкій сенат дозволяє на всякі можливі маніфестації, грозив катол. студентам дисциплінарками, наколиб они в справі Вармунда зробили яку демонстрацію. В тих справах отже кн. Ліхтенштайн, Віттек, Шрафль, Доекслер і Аксман були під прозодом міністра Ебенгоха у бар. Бека і дра Мархета, а відтак мали спільну раду з міністрами Гессманом і Ебенгохом, в котрій виявила ся повна згідність що до сеї справи.

Між чеським народним клубом і зєдиненими в нїм сторонництвми а бар. Беком осягнуто, як запевняє пражска Union (давна Politik) порозумінє що до поступованя в будж. комісії в розправі про міністерство просвіти. На тій основі сподіваються, що розправа перейде спокійно і без великих труднощій. Резолюція про засновини чеського університету на Мораві і візванє до правительства щоби чим скорше приступило до здійсненя, буде ухвалена всіми голосами проти німецких вольнодумців. За засновинами німец. університету на Моравії будуть голосувати також чеські члени будж. комісії. Так

само бар. Бек має надію, що й бюджет міністерства судівництва перейде без великих клопотів, а переговори при участі міністрів Фідлера і Прашка з Машгалькою, Крамаржом, Удржальом і Станьком доведуть до порозуміння.

Христ. суспільники переводять і на Буковині, котра підлягала жидівсько-вольнодумним впливам, організацію і небавом появиться там дневник Bukowinaer Volksblatt, під редакцією Вислужиля, котрий буде заступати христ. суспільний напрям.

В триєстенськ. соймі внесло правительство 16. марця пропозицію про виборчу реформу, до сойму в напрямі розширеня заступництва інтересів і охорони народних меншостей.

Чеський кр. сойм має відбути коротку сесію, як запевняють чеські дневники, зараз після лат. великодня, а так само в тім часі мають зібратися сойми тирольський, галицкій, Польскі дневники заперечують сю вість, одначе справу сю мав обговорити намісник гр. Поттокий з бар. Беком і на тій основі можна сподіватися певного ршеня.

Коли Мадяри з нагоди смерті старого Кошута обходили великі поминки, надійшли з Хорватії немілі для них вісти, що там відживає дух Бляича. Тимто Мадяри намагаються всякими способами пригнобити духа в Хорватії. Начальник поліції видав заборону продажи прилюдної опозиційних дневників, позаяк тим способом загрожений публічний спокій. Прокуратура починає вельми строго поступати з конфіскаціями. Наслідком сего в Загребі проявляє ся велике зворушенє, так що правительство стягнуло там значне число жандармів. Хорватско-сербска коаліція видала задля того маніфест до народу, в котрім представляє становище своє супроти правительства і бана Равха. Сим маніфестом взивають нарід витривити в обороні найдорожших дібр народних але й заховати спокій і лад.

Намірений привіт нашого монарха з нагоди 60 літнього володарства німецькими союзними князями, про який ми згадували, має, як пишуть з Монахова, відпасти не лише з огляду на стан здоров'я і підхожий вік цісаря, але також для обминення політичних толків, які би з тим можна лучити.

Заграниця.

Македонія є костию незгоди між Греками і Болгарами, котрі добиваються захопленя сего краю у свої руки. Тимто наміру Англії, щоби там установити генерал-губернатора, не прийнято прихильно в Атонах, бо сего вже давно домогалися Болгари і тому булоб се в очах Греків новим доказом, що Англія піддержує болгарську політику. Але й султан не одушевляє ся сим наміром Англії, бо знає, що се перший крок до відокремленя Македонії.

В Зєдин. Держав. ах оповіщено урядово, що велика американська флота, що виплинула під начальством адмірала Евенса на Вел. Океан, має відбутися подорож около світа і вернути домів через Сан Франціско, Філіппіни, Австралію і Суєський канал. Ся вість викликала велике вражінє. Як то? А війна з Японцями? А безнастанні вісти про уоруженє Зєдин. Держав і Японії? Показує ся, що розум статистів в республіці атлантійській і в державі мікада єсть більший, як припускає все дневникарство цілого світа. Америка зробила рід морської демонстрації, виславши стільки кораблів на вправи і подорож, а Японці глянули на сю демонстрацію з холодним розумом — і спокій.

В муринській республіці Гаїті дійшло до ворохобні, яка там майже щорічно повторяє ся.

Європейських купців і промисловців обкладають там високими податками і гноблять. Проти поступованя президента республіки Алексіса і его міністра внутр. справ Леконта, завзятого ворога білих а особливо Французів, мав утворити ся заговор. Міністер, котрому впали в руки мнимі заговорники числом 27, велів їх зараз розстріляти. Президент Алексіс посуджує особливо німецьких підданих о участь в заговорі і що одна каварня німецька давала гроші заговорникам на закупно оружия, і грозив, що велить розстріляти всіх Німців, котрі ему попадуть в руки. Америка і інші держави вислали кораблі для демонстрації, одначе там побоюють ся що причаленє кораблів до острова причинить ся до ще більшого озвирення муринів проти Європейців. Як звичають, мають там дальше тривати убийства Європейців. Тимто багато Європейців скрило ся до європ. посольств, але республ. правительство заборонює їм виїхати звідтам. Положенє там стало по важнійше, як можна було припускати.

Анатоль Вахнянин.

Спомина з життя.

(Дальше*)

Яко член славянського співацького товариства взяв я з розказу дірігента Ферхго-Товачевського участь в концерті на дохід будови чеського дівадла в Празі. Тоді (1866 р.) приїхала до Відня з Загребу паністка пані Задробількова. Вона зложила була в честь єн. Штросмаєра пісню сольову в хорватській мові. Я співав сю пісню та ще Михайла Вербицького сольову пісню на смерть своєї жени. Пісня ся починала ся від слів «Ой, дайте ми покой, небесні кріпкі сили, що сумно поглядаєте на земські могили». (Пісня ся забула ся між Русинами, хоч була дуже красна. Я єї відтак нігде не чув, а переписана лишила ся у Ферхгота). Я співав обі єї пісні wie mir der Schnabel gewachsen ist, без всяких претенсій на артіам. Пісні і мій голос барітоновий подобав ся однаков так дуже, що сейчас на другий день приїхали до мене редактор дневника славянського „Die Zukunft“ і хтось з редакції „Fremdenblatt-y“ і завезли мене просто до Гельмесберґера, музика. Перед ним співав я Шуберта „Der Wanderer“ (від єс басового до ас високого — повні дві октави). Гельмесберґер сподобав собі мій голос і предложив мені даром науку в консерваторії віденській і 80 зр. місячної підмоги, щоби я лише зобов'язав ся через три роки по студіях співати в опері цісарській. Предложення сего я не міг прийняти ся раз яко жонатий вже чоловік (жінка моя лишила ся у свого батька, Йосифа, пароха в Добрій, з малим сином Омелянном, що родив ся в вересні 1864 р. а помер на ангину по Дмитрию в 1866 р.) а відтак соромив ся я пристати до театру замість кінчити студії історії. Та чи був бав би я відтак зміг послужити мому народови яко оперовий співак?

Як симпатично відносили ся до горетки Русинів академиків славянські товариші, замічу лише те, що коли «Січовики» (хоч би трех-чотирох) явились колинебудь на славянських сходинах, то всі Славяне витали нас заєдно грімким: „Живілі Русіні — живілі!“ Других товаришів они не витали так щиро.

Літом 1866 року заскочила нас у Відні війна австрійсько-прусько-італійська. Австр. військами проводив на нівночи нещасливий Бенедек, на полудни архієпископ Альбрехт Бенедек били Пруси раз по раз, аж добили его під Садо-

вою. В тім бою поляг мій вуйний брат, Гнат Veith, сина Вільгельма Veitha (жена его була з роду Старосольських з Перемишля) яко молоденький офіцер. Прусали приперли наші війська під Відень, занявши Чехію, Мораву і Шлеск. Віденьчуки затрівожились, бояли ся, щоби Прусак не бомбардували міста. Та вже по перших невдачах Бенедека вони всю вину приписували самому Бенедекови і заметушили ся. Тямлю, що товпа Віденьчуків потягла (я з ними) тоді до бурґу та і стала горлати „Nieder mit Benedek!“ хоч сей „Handegen“ мало був причастен сих невдач воєнних, а причина лежала в тім, що Прусак посідали нову скорострільну зброю (Zündnadelgewehre) а наші бідні вояки свої стрільби набивали ще Ladestock-ами (що 2—3 минути раз), та що мадярські полки неохотно вярнули на боєвище з причин політики централістичної Шмерлінґа et compagnie. Наші бідні вояки падали як мухи від цілих стріл пруських. Тоді заключено скоронько з Італійцями мир, відступлено Італії Венецію, а архієпископ Альбрехт покликано на північ. Альбрехт з своїми полками та недобитками Бенедека був би ще зміг здушити Прусаків, бо Чехи рвали ся до Landsturm-у і могли знищити комунікацію Прусаків з Берліном. Треба було лише видержати і не боятися того, що Кляпка з Мадярами організував на Угорщині повстанє. Але егоїзм віденський знищив єї пляни. Віденьчуки бояли ся бомбардації міста. І стало ся, що під Blumenau розпочала ся нова битва, коли нараз прийшов розказ, залишити дальшу оборону, хоч і дунайські береги були вже обваловані. Я чув тоді з уст Німців слова зради: Na, was g'schiet uns, wenn der Preuss auch nach Wien kommen sollte. Wir bekommen statt der schäblichen Gulden blanke Thalerstücke. Австрія не хотіла оперти ся на Славянах, що горіли ненавистю до Прусаків, а протеговані Німці зрадили єї.

(Дальше буде)

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Теофана прп.; римо-кат.: Благ. Пр. Д. М. — В четвер: руско-кат.: Никифора прп.; римо-кат.: Емануїла.

— **В справі руского університету у Львові** відбуло ся вчера у Відні продовженє сьоводішної конференції. Конференція тревала півчверта години, а взяли в ній участь: президент кабінету бар. Бек, міністер Коритовский, міністер для Галичини Абрагамович, презес польского кола др. Гломбінський, голова руского клубу Романчук, місто голова Н. Василько і намісник гр. Потоцкий. N. W. Tagblatt доносить, що на тій конференції прийшло до порозуміння. — До сего містять польські часописи комунікат з Відня отсего змісту: „Презес польского кола др. Гломбінський заявив редактові Poln. Korresp., що в справі львівського університету не наступить ніяке рішенє без відома і дозволу польского кола. Зі всею певністю можна прияти, що бюджетова комісія не прихилить ся до утравляції львівського університету“.

— **Передвиборчі збори у Львові.** В неділю 22. с. м. відбули ся в Читальні „Просвіти“ на городецьким передмістю (пл. св. Юра, 5), збори виборців до міської ради у Львові. Виборців зійшло ся доволі багато. Реферував о. Лежогубский, який в своїй цілогодичній знаменитій бесіді взивав виборців до віддання приголошованю рускої лісти. Збори булиб закінчили ся зовсім поважно, колиб між виборців було не вихалось кількох невиборців, наганячів соціялістичної партії. Були се панове Сіак, Паламар та еще якісь три чи чотири безвусі „виборці“. Не забув прийти і комічний бесідник соціял-демократії — п. Зубач. Сі то „товариші“, збившись як вівці в купку, стали оден за другим зголошуватись до слова і в своїх промовах величати соціял-демократичну партію. Та трапили не на своїх. Львівські рускі міщани се не темні мешканці Косівщини

ни та Надвірнянщини. Кожний невірний висказ панів наганячів стрічав ся сейчас з рішучою відправою котрогось з присутних міщан. Передовсім крутились панове соціялісти в часі промов п. С. та п. Д., а вже найбільше самого о. Леж. Не помогли їм ані іронічні сьміхи та кпини, ані цілком некультурні дотепи. Показалось, що панове Сіак не доросли еще до того, аби туманити мешканців Львова. Хоч вони чванились, що будім то Львів цілий соціялістичний, та якось по недільних зборах годі було се пізнати. Вкінці не можна не висказати докору о. Леж., що він згодив ся на присутність невиборців на зборах виборців, бач навіть допустив їх до голосу і відповідав на їх інтерпеляції. Така толєрація зглядом соціялістичних наганячів зовсім невісна. — **Виборець.**

— **Вибори до міської ради у Львові.** Руский міщанський комітет видав отсю лісту своїх кандидатів: На 6 літ: 1. Др. Озаркевич Євген, 2. др. Кулачковский Ярослав, 3. о. Лежогубский Теодозій, 4. Павлишак Михайло, 5. Макович Михайло, 6. Ревакович Тит, 7. Грозик Григорій, 8. о. Стефанович Александер, 9. Пісецкий Александер, 10. Стоцкий Михайло, 11. Спужарский Євген, 12. Паньківский Кость, 13. Ганкевич Микола, 14. Ахт Казимир, 15. др. Ашкенази Товія, 16. др. Лілієн Едвард, 17. Слівинський Іполіт, 18. Павлевский Броніслав, 19. Чарнецкий Володимир, 20. Солеский Іван, 21. др. Янік Михайло, 22. др. Папе Іван, 23. Літвинський Михайло, 24. Філіп Едмунд, 25. др. Шлейхер Филип, 26. Більвін Станіслав, 27. Прухницький Здзіслав, 28. Мареш Станіслав, 29. Завойский Михайло, 30. др. Сталь Леонард, 31. о. Хенціньский Іван, 32. Янковский Александер, 33. Гудец Йосиф, 34. др. Бубер Рафаїл, 35. Брейтер Ернест, 36. Тенненбаум Озіас, 37. Кемпф Антоновий, 38. Сальвер Генрик, 39. Лаский Казимир, 40. др. Гофмоць Франц, 41. Брандштетер Маврикий, 42. Хаєс Виктор, 43. Котович Йосиф, 44. Григашевский Іван, 45. Мокрицкий Станіслав, 46. др. Гойнацкий Владислав, 47. Холодецкий Йосиф, 48. др. Обмінський Станіслав, 49. Крох Яків, 50. Байзер Яків. — На 3 роки: Балек Альойзій, Костшевський Владислав, Зелінський Людвик, др. Унгар Виктор, Гарчинський Стефан. — На лісті «міського комітету» (т. зв. „Стрільниці“) находять ся з Русинів отсі кандидати: Мих. Макович, Мих. Павлишак і о. Адольф Василевский на 6 літ, а з москвоців др. Лев Павенцкий на 3 літа.

— **Санкція закона.** Цісар санкціонував галицький закон в справі фінансової підмоги будови залізниць льокальної Львів-Камінка струмилова Стоянів.

— **З Рогатина** доносять, що тамошня міська рада з нагоди цісарського ювілею ухвалила подарувати під будову загального шпиталю три морґи ґрунту, а два морґи ґрунту подарувала під будову гімназії, яку там мають отворити.

— **Жидівські руховики а рускі.** З міста пишуть нам: По році єствованя урядили жидівські руховики свій попис в неділю 22. с. м. Дали 11 точок в програмі, а з того аж 9 рухових. Саля Яд Харузім переповнена. Сама молодіж, переважно ученики. Буквально, ані одного старшого чоловіка. Ту і там видно голубі кокарди на грудях членів і учеників, обох полів. Заняте велике, що хвиля хтось підносить ся з крісла, щоби подивити ся на естраду, нетерпеливість змагає ся, бо се новість у Жидів. Очи видців звернені уперто на двері, зноза яких мають вийти за хвилю перші борці фізичного відродженя жидівского народу, який доси цілу силу свою ума віддавав лише на спекуляцію в цілі здобуття матеріяльного добробуту. Цінн, Цінн... чути з кожного кутка салі. Се назвиско двоох братів, які засновали товариства рухові у Львові і Тернополі. В перших хвилях товариств звернули ся Цінни до руских «Соколів» о винайм салі на рұханку. «Сокол» у Львові не згодив ся задля недостатку вільних годин, а «Сокол» в Тернополі примістив їх у себе. У Львові є 25 членів, самі молодці, вправляючих є 143. Вправи відбувають ся в „Товнібегалі“. — Музика заграла марша Під проводом Цінна входить

на сально 12 руховиків і вузем переходять естраду. Карність і повагу з завзятем східних народів видно на їх лицах. Відділ карних Жидів зробив симпатичне вражінє над сподіванє. Се річ невидана, нечувана, якби з часів біблійних. Хто зачув про руховиків Жидів, усміхав ся лише з пожалуванєм, а колиб той скептик порівняв сей рух з руховим поступом у Русинів, які вже поверх 10 літ ширять замилованє до руханки, був би сказав, що мимо сего Жиди вже не далеко нас. Чи у нас старші не сторонять від «Сокола», як Жиди, чи ми не годні стреміти до ідеалу кріпкого, здорового, та в дальшій розвою гарного тіла людского о гармонійних формах? В ідеалах готові нас, ідеальних, поетичних Славян, Жиди полишити позаду. Розляг ся голос польської команди, похід задержав ся. Тепер мож було лучше приглянути ся жидівським руховикам, які випружені як струни ждали дальших приказів. Нараз настунає вибух шалених оплесків і окликів. Щось незвичайного мусіло стати ся. Гусит, гасит ортодоксе — чути голоси. Дійсно! оден з перших стояв руховик з пейсами. І сьмішно і дивно, а рівночасно якось мило було дивити ся на сю статть мовчаливу і поважну. Кілько разів пізнійше виходив сей гусит, або виконував вправи, все витали єго видці бурєю оплесків. Були вправи на поручках і дручку, а образи (піраміди) на поручках і кони. Малі дівчатка від 6—14 літ в строях о красках жидівських с. є голубих або синих з білими берегами виступали більше для вражіння, а коли з лісок уложили зв'язку Сіону, сяля аж трясла ся від оплесків. Найлучше випали вправи мужчин на дручку, між якими відзначували ся братя Цінни, а оден з руховиків приковавав через пів години увагу видців до себе, бо виконував вправи зі зручністю майже цирковою. Вправи на поручках йшли досить гладко, хотій поручки були так легкі, що з руховиком ходили то взад то вперед. За кілька місяців годі жадати більшої, справности. Вправи на поручках і на дручку кінчили ся в сей спосіб, що кождий руховик виконував що сам хотів, щоби лиш пішло удачно. При образах троха рушали ся голови, але се дасть ся тим оправдати, що загальне одушевленє уділювало ся також руховикам східно-полудневої палкої раси. — На конець слівце до нас, Русинів: Не даймо ся випередити! Добаймо більше, як доси, о здоровлє, щоби наслідники наші недокровні і нервові не кинули на нас каменєм, Здоровлє є підвалиною супкою і рівноваги духа.

Катастрофа на залізничній рампі. Оної вечером коло стації Хоростків наїхав поїзд на віз, на яким сиділо 7 осіб. Оден з їдучих, Марко Розенштраух, згинув на місці, а прочі вийшли з житєм але тяжко покалічені.

Телеграми

з дня 24. марця.

Відень. На вчерашнім засіданю бюджетової комісії палати по лів, в яким взяли участь також президент міністрів бар. Бек і міністер просьвіти, др. Мархет, при главі «центральный заряд і університетів» промовляв справоздавець др. Біліньский. Зазначивши, що справу університетів взято за політичну справу, звернув увагу, що єне дасть ся полагодити резолюціями, але дорогою мирових, прихильних порозумінь всіх поодиноких народностей і сторонництв. Потім бесідник обговоривши справу засновин університетів чеського і німецького на Мораві, словінського в Люблянї та італійського прав. виділу у Відні звернув ся до справи руского університету у Львові і представив єї (після донесеня Бюра коресп.) ось як: Що до університету у Львові, бесідник зазначує, що в 1871 році дійсно були поставлені засади для утравкізації університету. Єсли тепер є мало руских катедр, то винні сему самі Русини, котрі мають старати ся, аби рускі

католики були обсажені. Тимчасом всі катебри обсажені Поляками і в 1879 р. появиив ся цісарський розпорядок, яким заведено польску урядову внутрішню мову. Тим самим стверджено польський характер університету. З певністю зі становища народних і політичних прав Русинів єствує неприязний стан з причини малого числа руских катедр, однак поправа в тій справі може вийти зі сторони Русинів. Єсли теперішній польський характер університету буде затверджений законодавною дорогою, то з польської сторони нема замітів, аби професорські колеції кваліфікували руских кандидатів на доцентури і професури і пропонували їх міністерству просьвіти. Однак правительство не може творити професорів, єсли Русини самі не дадуть ініціативи. Інша річ є утворенє окремого руского університету. Справоздавець особисто нічого не має до закинення, а буде річею правительства подати до сего відповідні условини. Руских студентів найде ся досить, але правительство мусить дбати, аби на сей університет не вийшло за багато радикальних живел з заграниці. Задачею самих Русинів буде, подбати о достаточне число професорів до обсади всіх руских катедр, бо утворенє нового руского університету не може бути обмежене до деяких катедр, але той університет мусить відразу розпоряджати бльоком професорів.

Потім бесідник обговорював справу проф. Вармунда, закинувши єму разячу неумістність проголошування на публичних зборах (не студентів ані професорів) своїх протирелігійних поглядів, що тяжко діткнули почутє міліонів католиків. В тім дусі що до Вармунда промовляв ще пос. Вальхер, почім засіданє комісії замкнуло.

Відень. Wiener Ztg оповіщує цісарський розпорядок, яким скликано сойми Країни, Моравії і Передарулянії на день 27. с. м.

Відень. Пос. Франц Шукле став іменованим краєвим маршалком Країни.

Пекин. В полудневих Хінах вибухли розрухи проти Япанців і губернатора Кантона. Япанці утїкають з тих сторін.

Мадрид. El Mundo доносить з Лізбони, що молодий король Мануїл втратить руку, в яку єго пострілено при недавнім замаху. Спершу рана не видавала ся небезпечною, але тепер так розятрила ся, що лікарі радять чим скорше відтяти руку. Король і єго матір противлять ся сему.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Кесцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Штрунелъ Антін, Київ; о. Дворянин Юстин, Дубівці; Попель Михайло, Комарянки; о. Полянський Амвросій і Полянська Марія, Самолуки; о. Юліан Дрогомирецький, Ягрові; Адам Филиповський, Підкамінь; Ізидор Біліньский, Тернопіль; Озьяш Гайнберг, Борислав; Яцко Остапчук, Збараж; Никола Захаряевич, Радимно.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. свідочтв доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельни)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуєриях.

(24—24)

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі,
не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченні роцї звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемішлі приймають поліси «Дністра» при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківській Товаристві.

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—

Разєм сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

CORIL

Митки можна набувати в „Сокильськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торгівлях в краю.

Передплата
 на «РУСЛАНА» виноситься:
 в Австрії:
 на чл. рік . . . 20 пер.
 на рік . . . 10 пер.
 на чл. рік . . . 5 пер.
 на рік . . . 1'70 пер.
 За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми оти і дуну ми вареш: а не возьмем милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. І. п. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє. —
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парламентарний тиждень, який почався в понеділок розпавою про міністерство просвіти, над розділом «університети» на основі реферату д-ра Л. Білинського, має незвичайно велику вагу, бо тут мають рішити ся сі критичні справи, які з такою грозою нависли були над парламентом. Про положення теперішнє висловив ся оден з християнських суспільників. В сім тиждні повинні рішити ся усі ті важні справи. Се рішенє буде відносити ся не лише до справи Вармунда і рівня правности катол. студентів на університетах, але також до язикового і університетського питання для різних народностей. Від чотирох тижднів пересправляє міністер-президент з представниками різних сторонництв по кількох годинах щоденно. Тепер розходить ся о те важне питання, чи ся парламентарна система покаже ся відповідною, щоби суперечности на стілько вирівнати і забезпечити парламентарному правительству більшість для цілого бюджету, особливо для бюджету міністерства просвіти і судівництва.

Зараз після скликання держ. ради 2. цвѣтня збере ся нарада представників клубів, щоби уложити розклад і порядок робіт в держ. раді. Не тільки правительство, але й парлам. сторонництва повинні наставати на те, щоби бюджет в цілости був ухвалений парламентарно в повній палаті. В тій цілі має бути уложена не лише докладна ліста бесідників, але має бути визначений час для обрання над кожною главою.

До Prager Tagblatt-у доносять з Відня, що бар. Бек вже в найближчих днях предложить провідникам сторонництв і знавцям язиковий закон (для Чех).

Як дізнаємо ся з достовірного жерела, галицький сойм має бути скликаний на червень (після делегацийної сесії) і закінчити свою сесию до перших днів липня.

В Істрії повело ся правительству по довгих переговорах довести до порозуміння між італійською більшістю а хорватською меншістю в справі соймової виборчої реформи. Тепер ухвалив тамошний сойм на основі сего порозуміння вироблений начерк нової ординації виборчої і нового кр. статуту одного лосно. Сойм буде числити (замість 33 послів, як се було тепер) 44 і трех вірилєстів. Відповідно тому помножено чи-

сло членів кр. виділу о одного. Також має бути обезпечено пособлюване культурним і народо-господарским справам обох народів, охорона меншости заведенєм кваліфікованої більшости для ухвал соймових про бюджетові, громадські і законодатні питання. Окрім вірилєстів буде сойм складати ся з 25 італійських і 19 хорватських послів, коли доси було лише 9 хорватських а 21 італійських. Виборчі округи будуть по змозі національно одноцілі.

На основі цісарського рішеня введено в житє нове міністерство робіт, на чолі котрого стоїть др. Гессман, має оно розпочати як найскорше всі роботи, що є в звязи з регуляцією рік на Моравії. Повинні би і рускі послы подбати, щоби і про галицькі ріки не забуло нове міністерство, бо у нас не багато ще в тім напрямі зроблено.

Христ. суспільники здобули при понедількових виборах до міської ради всі 48 мандатів з III-ої курії, як і перед 6 роками.

Молодо-чеські послы соймові і парламентарні відбули вчора нараду в Празі під проводом Скарди. Др. Крамарж здавав справу про парламентарне положенє, а збори прийняли се до відомости і ухвалили довести до порозуміння з послами інших сторонництв, котрі без понехання своєї програми хотіли би взяти на себе одвічальність за чеську політику.

Міністер Кошут має при нагоді послухання у монарха зложити заяву (як звичає дневник Ланделя A. Nap), що сторонництво независимців не хоче дальше оставати в коаліції і не бажає коаліційного міністерства, але само хоче обняти керму державну і утворити міністерство виключно з независимців. В заміну за те має Кошут приречи удержанє спільности банку і згоду независимців на підвижку офіцирських плат. Згаданий дневник зазначає, що імовірно з урядової сторони заперечать сим вістам, але він обстає, що єго вісти правдиві.

Заграниця.

Між німецьким парламентом а дневниками обидженими одним послом повстав спір і сі останні хватили ся безробітє та не подають парлам. справоздань. Ту суперечку вихиснував Більов для себе і виявило ся, що він стоїть по стороні дневників, бо всі дневники крім центрових висловлюють ся про Більова з великими похвалами. Особливо приєднала дневників для Більова обставина, що він не виголосив запо-

відженої попередно промови про політичне положенє. Безробітє триває дальше, але англ. часописи Times і Daily Mail не прилучили ся до того і подають справозданя, чим німецькі дневникарі вельми зворушені. Парламент німецький провадив дальшу розправу про бюджет канцлера.

В Греції викликала велике огірченє обставина, що поштовий уряд в Яніні від початку марця видає марки з написом «Albania», бо з сего виходилоб, що Італія не признає сеї постанови Берлінського конгресу, після котрої Епір має дістатися Греції. Італія уважає Епір лише частиною Альбанії, котру радаб для себе захопити. Сі марки були вже перед 5 роками напечатані, але гр. Голуховський вплинув на те, щоб їх не пускали в світ, а тепер виводять з сего здогад, що Італія задля сучасного політичного положеня постановила, не зважати на давнїше своє приреченє.

Португальський король Мануїл занедужав так наслідком рани нанесеної єму підчас замаху, що лікарі дораджують відтяти руку, однак король не хоче на се згодити ся. — Бувший міністер-президент Франко вернув знов до Лісбони, а правительство зарядило все можливе для обезпечення єго житя.

Цісар Вільгельм має сего дня прибути до Венеції, однак задержить ся там лише оден день, позаяк сили італійської поліції не вистарчилиб на довгий час, щоби охоронити єго перед анархістами, хоч з Німеччини прибуло також чимало тайних агентів поліційних.

Володимир Антонович

яко письменник і учений.

(Δ) Вже вчора зазначили ми, яку невимовно важку втрату поніс укр.-руський нарід із смертю великого народного діяча і провідника. А сьогодні бажаємо докинути ще слів кілька про ту велитенську працю на різних царинах науки, особливо історії й археології, на яких трудив ся покійник мало що не половину століття. Зараз в 1862 р. ставши учителем історії в 1-ій київській гімназії, вступив він і на полі письменства з полемікою спершу проти «Варшавської Бібліотеки» і вчинків п. Маріяна Гержковського («Основа» р. 1861 кн. VII.) а далі з полемічною статєю проти п. Падалиці («Основа» р. 1862 кн. I.). Імя автора «Моя исповѣдь», зміст і ідея тої сповіді — зразу залунали не тільки по Україні, але

і по всій Росії і по Галичині. То було не тільки нове, живе, енергічне і щиро правдиве слово, таке, до якого суспільність не звикла ще тоді, найпаче не звикла польська шляхта; але то була указка на ту єдино певну і спасенну стежку, якою повинні простувати всі ті українські Русини, що дідів, чи батьків їх умови історичного життя примусили винародовити ся.

Вельми страшних, моральних, чисто пекольних мук довело ся зазнати Володимирови Антоновичови за ту „Исповѣдь“, найпаче підчас революції польської 1863 р.*) Алеж ніяка ворожа сила, ніякі заходи доносчиків, клеветників і обскурантів з обох таборів — ні тоді, ні потім, скільки не силкували ся, не спромогли ся побороти незвичайно міцну духово-моральну натуру Володимира Антоновича! Яким моральним велитнем він вийшов тоді, таким перейшов увесь час, таким і зійшов у могилу! А щоб побачити нам той справді великий образ щирости і горожанської відваги, приведемо тут кілька власних слів Володимира Антоновича, промовлених ним в „Исповѣдї“, яко відповідь на дорікання Поляків за те, що він зробив ся „перевертнем“.

„Судило ся мені — писав тоді Вол. Антонович (ibid. стор. 94)—родити ся шляхтичем на Україні: дитиною були у мене всі навички паничів і довго тримав ся я всіх станових і національних неприхильностей тих людей, поміж яких виховав ся. Колиж прийшов час моєї самосвідомости, я розважно оцінив своє становище в краї; я зважив усі недостачи, усі пряминована громади, серед котрої доля мене постановила, і побачив що моральне становище її не має виходу, коли вона не відцураєть ся своїх виметних думок, своїх пиндючних замірів на край і народність! Я запевнив ся, що ті Поляки шляхтичі, що живуть по Україні, перед судом власного сумління мають тільки два виходи: або покохати народ, серед котрого вони живуть, переняти ся інтересами его, вернути ся назад до тієї національності, якої колись відцурали ся їх предки, та запопадливою працею і любовою по спроможности спокутувати те лихо, що заподіяли народови, котрий вигодував кілька їх поколінь. Колиж на таку річ бракуватиме у Поляків сили, тоді перебрати ся на польську землю, заселену народом польським. Всеж я пристав до першого виходу; бо хоч я був попсований шляхотским вихованєм, звичаями і мріями, але мені лекше було відректи ся від них, ніж від того народу, серед котрого я зріс, котрий я знав, котрого тяжку недолю я бачив на кожному селі. Сей народ я полюбив більш, ніж власні шляхотські навички і мрії... Я став „перевертнем“.

З таким прапором виступив син ополчених колись Русинів! Не диво, що проти его виступила була та шляхта, котрій він указував єдино певну і спасенну

*) До речи буде тут навести доказ великої благородности і любяности Антоновича, відомий нам з оповідання самого покійника а також з уст недавно у Львові помершого его товариша університетського Хамця. До 60-их рр. належав Антонович до т. зв. хлопоманської громади польської, а коли підготовляло ся повстанє польське, виступив з сеї громади і утворив окрему українську громаду. Всеж таки оставав і далше в приятних взаєминах з давними товаришами. Пок. Антін Хамец був членом революційного гзду і певного дня вислав курером революційні відозви і письма, а жандарми революції сего курера. Письма писані рукою Хамця опинили ся у генерал-губернатора, почали ся докопання після почерку письма і Хамец був би упав жертвою на основі доразного суду. Антонович найшов спосіб, щоби відвернути сю грозу від свого давного приятеля. Пок. Хамец, згадуючи про се, заявляв з великою вдякою, що живе в ласки і приятни Антоновича.

стежку! Від сего символу віри Володимир Антонович не то, що не відрік ся за довгий вік своєї праці, але ні разу, ні в чому не змінив єму. Сей символ — став загальним символом по цілій українсько-руській землі у відносинах і бажанях тубольців-Українців до всіх поселенців на Україні. За сим символом пішло немало „перевертнів“.

Року 1863 В. Б. Антонович бересть ся до праці в київській комісії давних актів і до р. 1881 працює там яко головний редактор; а р. 1870 бачимо его на університетській кафедрі, спершу — яко доцента. Небавом (1878) університет київський надає єму зване доктора історії, робить его професором, а потім (1880) деканом історичного факультету.

І от за сей час Володимир Бонифативич вславив себе на цілий світ яко науковий письменник, історик і археолог. Таким чином треба нам зробити оцінку праці Вл. Антоновича: яко професора, яко археолога і яко історика.

Що до першої — то тут річ коротка: задля оцінювання її треба тільки згадати хоч невеличку частину учеників Володимира Антоновича, що відомі яко професори або письменники. Таким чином поміж професури київського університету бачимо учеників Вол. Антоновича — пок. д-ра Дашкевича і Голубовського; в Харкові — професора д-ра історії Багалія; в Москві — проф. Линиченка; в Варшаві — проф. Любовича і Ромашкевича; у Львові проф. М. Грушевського; зпоміж численної сили професорів гімназійальних, що були учениками Володимира Антоновича, досить згадати хоч тих, що відомі в історичному і инчому письменстві, як от Левицький Орест, Миколайчик, Науменко і инші.

Що до наукових праць Антоновича по археології і історії України, то хтож не відає їх з освічених людей, а найпаче з освічених Русинів! Заслуги его яко вченого археолога і історика добре оцінені вже сам м вибором его ріжними науковими товариствами на свої — де дійсні, де поважані товариші! н. пр. російськими товариствами: Географічним (в Петербурзі), Археологічним (в Москві і у Львові), Церковно-Археологічним (у Києві), Історичним [в Одесі], Антропологічним (в Москві), Правничим (в Москві і в Києві) і инч. Нарешті треба додати, що Володимир Антонович був одним з організаторів і президентів Географічного товариства у Києві (скасowanego урядом р. 1876) і Історичного „Нестора“ у Києві і Українського Наук. товариства в Києві.

Не тільки в Росії не відбув ся ні оден з осьми археологічних зїздів, де не виступив з рефератами Вол. Антонович, але доводило ся єму бути депутатом на таких зїздах і поза Росією; н. пр. на зїзді в Лісабоні р. 1880 він репрезентував і київський університет і московське Археологічне товариство.*)

Одначе не вважаючи на такі компетентні оцінювання вчених заслуг Володимира Антоновича, ми відважуємо ся й собі вимовити наш погляд — звісно загальний і короткий на его наукові праці.

На нашу думку буде се щирою правдою, коли скажемо, що Вол. Антоновича треба вважати батьком археології і документальної історії України-Руси. До Антоновича археології не було, були лишень випадкові знаходки. Історія України-Руси складала ся звичайно на літописях тільки і в більшості переказувала лишень инчими словами літописні оповідання і літописні помилки. Відкинути помилки, полагодити річ, завести самі

*) З тої поїздки написав він „Лист з Мадриду“ до „Правди“ 1889 ви. VI. стор. 478—481.

лишень правдиві факти — не можна було без певних документів історичних. Треба сказати, що ще Максимович був свідомий, що самих літописних жерел занадто мало задля України-Руси; але у Максимовича не було спроможности залагодити отсю прогалину. Спроможність, або певніше мовити, жерело, задля такої спроможности зявило ся тоді тільки, коли задля науки відчинили ся двері центрального архіву у Києві, з її дорогоцінним історичним скарбом, захованим в 6000 актових книжок і більш за пів мільона окремих документів. Першим робітником в архіві був професор університету Іванішів — яко головний редактор організованої з початком рр. 50-х Археологічної комісії. Алеж Іванішов не був спеціалістом істориком, він був правник. До тогож его спокусило „обрусеніє“ Поляків і він проміняв діяльність і працю наукову, на діяльність адміністративну в царстві Польському. Одначе его вчені праці, як „Князь Курбский“, про унію, та про суди копні, списані на основі архівних документів, ясно показали, яких великих добутоків можна досягти працею в архіві; тількиж задля тих добутоків треба робітника талановитого і щиро прихильного до тієї роботи. Отаким як раз робітником доля і постановила Володимира Антоновича.

(Конець буде).

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Нам ніяк не можна вже було вертати на ферії домів північною залізницею, а мусіли ми їхати через Угорщину. Але як, de quibus? Тоді вислано мене до міністра просвіти і сей велів нам виплатити нашу стипендію за 3 місяці з гори (75 зр.). Ми пустили ся в дорогу шляхом залізничним на Раб, дотерли до Дунаю в Найсені, а відтак Дунаєм до Пешту, звідси до Ниредьгаза ще залізницею, а вкінці фірами через Мункач і гори до Галичини. В дорозі до Раб і в Найсені ми чули ще громіт пушок з бою під Blumenau. З нами, у старих, давних вагонах, їхали Саси (мароди). Саксонія станула тоді по стороні Австрії. В купе ми співали з ними пісню, яку они почали: „Wer will unter die Soldaten, der muss haben ein Gewehr“. В вагоні подирав я і одного мародера (вже реконвалесцента) Русина — капраля. Сей розказував нам, як виглядали тоті воєнні стрічи з Прусаками. Пруські кулі — казав — летіли градом на нас, а ми відповідали їм дуже слабенькими шаржами. Заким наш вояк зміг набити гвер, то тривало кілька хвиль. Неоден, забувшись, вистрілював і свій лядешток і став відтак гей фізик та лише перед кулями пруськими засядно хилив ся. Нам велено кілька разів бігти до штурму та ба — коли Прусаки все цофали ся. Годі було їх настигнути. А стріли падали раз-враз. В однім атаку повело ся нам надігнати Прусаків. Почав ся бій майже на вкучачки. Хлопці обертали гвери кольбами до гори і били як довбнями. Передімною станув якийсь пруський офіцер, хлоп як дуб. Я вдарив его колькою в саме лице, він повалив ся на землю, але в тій самій хвилі я вже обомлів і не знаю, що зі мною далше діялось. Мене наїшли ще живого на побоєвищі з перерізаною рукою на рамени і віддано деє до шпиталю. А тепер їду вже домів.

В Пешті і за Пештом по залізничних двірцях чули ми циганську музику, що вигригивала чардаші, неначе би не було ніякої війни, а туг і там на стінах сих двірців видніли плякати велічезні, на яких ми змогли вичитати „Ellen kiral Karoll“ Мадяри проклямували своїм королем пруського архієпископа, мабуть другого сина старого Вільгельма, а в нагороду

за се одержали відтак з рук гр. Бейста пановане над Словаками, Русинами, Сербами, Хорватами, Німцями та Румунами. Чи не іронія? Оправдала ся теорія, що в Австрії ті народи приходять до своїх прав, які йдуть перебоєм.

Зі мною через Угорщину їхали: Юлько Целевич і два питомці віденської семінарії: Теофіл Скобельський і Іван Пулюй (пізн. проф. фізики на німецькій політехніці в Празі). Пешт виглядав тоді ще дуже мізерно. Вайценштрассе була ще обведена парканами занециченими. Улиці Андрація ще не було. Хати низенькі і т. д. Зеліницею ми зіхали лише до Ниредьгаза, близько Токая, і розумів ся, що покошували тут підтокайських добрих вин. Всюди де заїхали ми, співали своїх пісень, іменно в готелі в Мукач. Тут відвідали ми монастир Василянів. В нім проживав тоді Краліцький. Запрошено нас на обід. Тамлю, що на першій місці засів ігумен, біля него по обох боках посаджено Скобельського і Пулюя як питомців, відтак мене і Целевича. За нами сиділи священники, а відтак низше „новаки“. День був пісний. В наві поставлено рибу юшку, в котрій плавав оден кнедель. Сего вилловив ігумен. Ми їли чисту юшку. По якимсь часі „новаки“ помолити ся і поклонивши ся глибоко настоятелеви відійшли з рефектара. Нам, що ще лишали ся, дано ще більше страв і вина легкого, т. зв. „Schillerwein“. Василяни говорили по руськи, діалектом угорських Русинів. Краліцький не зробив на нас великого вражіння, хоч після „Слова“ львівського его величано дуже ученим чоловіком. Василяни жили достатно, мали свої поля і ванницю.

(Дальше буде)

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Никифора при.; римо-кат.: Емануїла. — В п'ятницю: руско-кат.: Венедикта при.; римо-кат.: Руперта.

— **Скликане державної ради.** Канцелярія посольської палати повідомила послів, що засідання палати відбуде ся дня 2. цвітня.

— **В справі руского університету у Львові.** Вчора відбула ся нова конференція президента міністрів бар. Бека з посл. Романчуком, Васильком і Дністрянським в справі руского університету. Вислідом сеї конференції, як доносять телеграми з Відня, має бути, що рускі послі не поставлять резолюції в справі утратізації львівського університету а вдоволять ся резолюцією з жаданем заложення окремого руского університету. Про місце і речинець его засновин телеграма нічого не згадує.

— **Ювілей цїсаря.** У Відні утворив ся комітет, який поставив собі метою здвигнути пам'ятник цїсаря Франц Йосифа I. обо Рудольфа Габсбурского в замку Габсбург в Швайцарії.

— **Конференція директорів середних шкіл** радила в останніх двох днях у Львові в гімназії Франц Йосифа. Наради отворив в поведілок рано віцепрезидент кр. ради шкільної др. Дембовский. Зазначивши, що остання така конференція була ще в 1899 році, бесідник перейшов до обов'язків школи взагалі, потім переходив обов'язки професорів, згадав про реформу шкільництва та про способи втворення приятних відносин межи учениками польських а руских шкіл середніх. Потім поодинокі референти зноміж директорів обговорювали справи середнього шкільництва. Найважливіші внесення референтів першого дня нарад були отсі: Піддати приписи що до умундорования під осуд знатокам-гігієністам, завести відзнаки для учеників кожної середньої школи інші, завести легітимації для учеників, доповнити приписи замітками про обов'язок учеників дбати о здоров'я, додати параграф, яким вимагає ся безпроволочного повідомлення школи домашнім надзором на випадок неприсутности ученика в школі, заборонити ученикам уряджувати танці, заборонити їм участь

в уличних демонстраціях і в виборчій агітації, заборонити безумовно курити тютюн і пити алкоголь з огляду на здоров'я, жадати від учеників повідомлення про зміну кватари, не карати ученика шкільним арештом більше як двічі в році, лише примінити найостріїшу кару і т. ин. Дискусія над рефератами була вельми оживлена. В конференції брали участь з Русинів: члени кр. ради шк. радник Барвинський і проф. Студинський та директори всіх руских гімназій і управитель філії руск. гімн. у Львові.

— **Охорона перед польонізацією Холмщини.** З Петербурга доносять, що на запит холмського братства православного відповіда канцелярія міністра внутрішніх справ, що на випадок виділення Холмщини з Королівства польського буде безпроволочно внесений дозвіл на викладки польської мови в семінаріях в Холмі і Білій. Щож до справи самого виділення Холмщини, то она є в засаді ухвалена адміністративними властями, однак доси не знати, коли і в який спосіб вийде в житє.

— **Санітарні автомобілі для красвої оборони.** О скільки дозволять грошеві засоби, кождий з 36 полків красвої оборони дістане легкі санітарні самоїзди, що можуть служити також до перевозу малокалібрового пального оружя і провіантів. Віз буде так уряджений, що буде можна в нім поставити дві парі ношів для тяжко ранених, або зробити місце для 8 легко ранених а навіть перемінити на тягаровий віз, се є до перевоження трупів. До кермованя кожного воза буде призначених 2 до 4 кауралів з кожного полку.

— **Переселенє в Росії в 1907 році.** „Сиб. Отг.“ доносять, що в 1907 році в Сибір прибуло 550.000 переселенців з 47 губерній російської держави. Більшість їх — мало не 56 проц. — поселило ся в томській губернії. На 1908 рік можна сподіватись не менше, як 500.000 переселенців. — На запитанє міністерства внутрішніх справ та головної хліборобської управи від деяких губернаторів прийшли відомости про те, скільки хазяїв зовсім порішили переселитись 1908 року на наділи, за ними записані. Томська губ. так само, як і раніше, найбільше приваблює переселенців. Окрім сього, як заявила адміністрація Донської області, з сего краю має охоту виїхати в Сибір не менше як 500 родин.

— **Сучасне становище кам'яно-вуглевої промисловости на Україні.** З початкових обрахунків статистичного бюра ради зїзду українських гірнопромисловців видно, що в листопаді минулого року здобуто в копальнях кам'яного вугля та антрациту на Україні 100 мільонів пудів. Всього за перших 11 місяців минулого 1907 року здобуто вугля та антрациту 936.81 міль. п. (проти 823.97 міль. пуд. 1906 р.), так що можна сподіватись, що цілий 1907 рік дасть не менше одного мільярду пудів. Продукція коксу також зростає дуже жваво: за 11 місяців 1907 р. здобуто коксу 97 міль. п., а за сей самий період 1906 р. — тільки 86 міль. п.

— **Праця дітей.** Віденський субкомітет для справи праці дітей усталив ряд принципіальних питань в тій справі, особливо, щоб діти до 12. року життя уживано о стільки до заріркової праці, о скільки се не шкодить їх здоров'ю або умовому розвитку, ані не перешкоджує їм в сповнюванню обов'язку ходження до школи. В рішництві дозволяє ся уживати дітей до легких робіт по укінченю 10. року життя, з деякими обмеженнями з огляду на обов'язок ходження до школи.

— **Незнане племя Індіан** відкрив університетський професор Гордон з Пенсильманії під час своєї подорожи по незвісних сторонах Аляски. Те племя має много спільного з племенем, що замешкує Атабаску, але відрубним роблять его замітні ріжницї в мові, звичаях і обичаях. Проф. Гордон назвав те нове для нас племя Кушвамутами.

Оповідки.

— **Стипендійні підмоги львівської „Просьвіти“.** Головний віділ тов. „Просьвіти“ у Львові розписав був конкурс на отсі одноразові підмоги на рік 1908: 1) На одну запомогу з фонду

стипендійного ім. Т. Шевченка в квоті 200 К, 2) на 1 запомогу з фонду стипендійного ім. Теодора Качали в квоті 240 К, 3) на 20 запомог з фонду стипендійного ім. Станисл. Новосада по 240 К, 4) на 5 запомог з фонду запомогового ім. Мих. Спожарского по 180 К, 5) на 2 запомоги з фонду стипендійного ім. Ольги з Гузарів Левицької по 24 К. На се вплинуло 211 подань. Головний віділ тов-а „Просьвіти“ у Львові на засіданю дня 10. і 17. марця 1908 уділав стипендійних підмог отсим патентам: І. др. Юліян Гіряк, хемік у Відні 200 К з фонду стипендійного ім. Тараса Шевченка; П. Задорожний Михайло, ст. філ. Львів 240 К з фонду стипендійного ім. Теодора Качали; П. 10 підмог з фонду стипендійного ім. Стан. Новосада, призначених для дівчат, розділено в сей спосіб: а) Учительська жіноча семінарія Руского Тов. педагогічного у Львові: 1) Демчишинівна Олена, уч. II. року, 2) Касиян Марія уч. IV. р., 3) Левицька Іванна уч. IV. р., 4) Михалович Стефанія уч. IV. р. і Комарнянська Петронеля уч. II. р. одну підмогу по половині; б) Ліцей в Перемишлі: 5) Дудикевич Марія уч. V. кл., 6) Коблянська Зофія уч. IV. кл., 7) Возняк Параска уч. IV. кл. і Кмицикевич Наталія уч. II. кл. (по половині). Приватна жіноча гімназія Василянук у Львові: 8) Садорович Савина уч. II. кл. г) Приватна жіноча гімназія в Станиславові: 9) Ганкевич Володимира уч. III. кл., 10) Паранкевич Ірина уч. III. кл. IV.) 10 підмог з фонду стипендійного ім. Станислава Новосада для учеників шкіл середніх: 1) Кметик Юліян уч. II. кл. акад. гімназії у Львові (філія), 2) Цюропалович Тома, уч. VIII. кл. акад. гімн. у Львові (заведене головне), 3) Дутка Гринь уч. II. кл. і Тивоняк Олекса уч. III. кл. гімн. в Бучачі (по половині), 4) Соловка Марія Ярослав, уч. VI. кл. гімн. рускої в Коломиї, 5) Горачук Михайло уч. I. кл. і Левицький Іларіон уч. VII. кл. реальної школи II. у Львові (по половині), 6) Заморока Гриць ул. IV. кл. гімн. в Новім Санчи, 7) Лошій Павло ул. VII. кл. гімн. рускої в Перемишлі, 8) Добуш Андрій ул. I. р. учит. семін. в Станиславові, 9) Мухкевич Омелян уч. II. кл. гімн. в Стрию, 10) Гуцайлюк Василь уч. IV. рускої гімназії в Тернополі; V.) 5 підмог з фонду запомогового ім. Михайла Спожарского, для учеників низших клас гімназійальних: 1) Глібовицький Сильвестер ул. III. кл. гімн. в Бучачі, 2) Федаш Іван уч. III. кл. рускої гімн. в Перемишлі, 3) Княжинський Антін уч. III. кл. гімн. в Самборі, 4) Кисілевський Михайло уч. III. кл. рускої гімн. в Станиславові, 5) Ніжанковский Омелян уч. III. кл. гімн. в Стрию. VI. Крім того уділено з фонду стипендійного ім. Анатолія Сінкевича одноразову підмогу в квоті 80 К., Володимирови Заневичови, уч. V. кл. гімназії в Сяноці (по раз перший).

— **Віче кухарів** зі всіх австрійських провінцій відбуде ся дня 28. марця 1908 у Відні в льокальностях палати торговельно-промислової (Stubenring 8/10 I. Bez.) зі слїдуючим порядком дневним: 1) Загальне положенє кухарів. — 2) Справа відпорядкованя кухарів під закон промисловий з 1783 р. (Дн. зах. дер. ч. 39). Львівські делегати виїжджають нині вечером на то віче. Зголошеня приймає до нині Товариство братної помочи кухарів-стрів „Згода“ у Львові ул. Хорунщини ч. 11.

Звіт комітету будови бурси Руского Товариства педагогічного у Львові

за час від 1. червня 1906 до 31. грудня 1907.

Приходу було	К 193.083 77 с
З того:	
на жертви	К 57.088 18 с
на довжні записи по К 100	К 20.907 18 с
з позичок	К 114.000 00 с
з відсотків від льокацій	К 560 50 с
з видавництва карток з видом бурси	К 405 46 с
зі звороту порторій	К — 45 с
на „рахунок ріжних“ — гроші, які прийшли на руки Комітету на інші цілі	К 122 00 с
Разом	К 193.083 77 с

з того 16.931 К 06 с прийшло чеками через Щадницю поштовою у Відні а решта переказанами, через курсорів і через Красвий Союз Кредитовий.

Жертви 57.088 К 18 с складають ся: з фонду Кард. Сембратовича 18.000 К, фонду Тов-а Руслан 14.000 К — решту зложили: Братства церковні К 1100, громадські Ради

К 4.500, повітові виділи К 155, Читальні К 410, Тов-а фінансові К 2.244, дар Вп. Малецкого, властителя дібр 2.101 К 79 с, дар Олександра Мишуги в Києві К 2.016 і запис 2.000 К бл. п. Льва Герасимовича, радника суду в Стрию.

Деклярованих записів довжних по 100 К з кінцем 1907 року було 735 на загальну суму 73.500 К; на то сплачено: 20.907 К 18 с а то: 115 Добродіїв сплатило цілковито свої зобовязання на загальну суму 11.500 К а остала решта 9.407 К 18 с вплинула яко рати. Рати впливають досить правильно.

Позичок затагнув Комітет на загальну суму 114.000 К, з того 60.000 К в „Віденськім Банку звязковім“, 35.000 К в „Дністрі“, 5.000 К в „Народній Торговлі“, 11.000 К в „Кравім Союзі Кредитовім“, 2.000 К фонд стипендійний Добр. К. Лещишака а 1.000 К фонд стипендійний Товариства.

Розходу було К 164.072 51 с з того:

на будову (з всіми дрібнішими видатками, як звичаєм прийняті гратиски для мулярів, робітників і теслів, направа дороги і т. д.) К 158.381 79 с

в тім підприємстві проф. Ів.

Левинському К 157.525 65 с на видавництво (наклад карток з видом бурси) К 537. 60 с

на відсотки від затагнених позичок і есконт К 2.237 51 с

на посередництво при розпродажі скриптів довжних, карток з видом бурси і курзорам у Львові і на провінції за збиранє рат і жертв К 715 72 с

за чеки К 500 — с

за друкованє відозв, заяв і записів К 424 60 с

портория К 446 49 с

(вислано відозви з чеками до всіх громадских Рад, повітових Виділів, Церковних Братств, Читалень, Товариств кредитових і економічних, організаторів в краю і до знайомих Русинів і Товариств в Америці, а крім того вислано кілька разів чеки з часописями: Ділом, Русланом, Нивою, Учителем, Дзвінком і в окремих кувертах)

Провізія і належитість маніпуляційна поштової Щадниці у Відні К 198 96 с

виплачево з „рахунку ріжних“ гроші які прийшли на руки Комітету на інші цілі К 122 — с

на видатки канцелярийні як: книжки, векслі, кошти получені з виробленем позичок, куверти, кількократна висилка відозв і чеків з часописями, послугу, новорічне, листареви і інші дрібні видатки К 507 84 с

Разом К 164.072 51 с

Віднявши розходи від приходів останє надвижка з котрої уміщено: К 29.011 26 с

на книжочку щадничу Кравового Союзу Кредитового ч. 1.740 К 16.613 23 с

в Щадниці поштової у Відні К 3.371 32 с

в Товаристві педагогічнім (позичка на удержанє шкіл) К 7.516 42 с

уділ в „Дністрі“ К 50 — с

кавця в „Дністрі“ К 190 50 с

кавця трамваєва К 600 — с

в підручній касі К 669 79 с

Разом К 29.011 26 К

Дорогі земляки! Предкладаючи отсей звіт за 19 місяців своєї діяльності, дякує Комітет

великодушним Землякам за ту щедрю жертволюбність, якої дізнавав від почину діла до тепер і просить о дальші підмоги, що про їх konieczність говорять наймогутнійше іменно ті два числа: довг 114.000 К. і заплачені до 31. грудня 1907. р. проценти К 2.237 51 с.

Від 31. грудня 1907. до нині змінив ся стан о стільки, що з сальда — надвижки — яке лишило ся на рік 1908. і нових приходів сплачено довг 11.000 К в Кравім Союзі Кредитовім, підприємцєви дано повисше 12.000 К, так що довги наші виносять тепер 103.000 К, а підприємцєви дано доси разом 169.525 К і 75 с. Крім сего мусів Комітет звернути в марті о. р. зверхности громадській в Підкамени к. Рогатина 2.950 К, присланих через похибку до нашого Комітету — чеком — замість до уряду податкового в Рогатині. Були се гроші податкові, які зверхність громадска в громаді зібрала, а що случайно мала тоді і наш чек, присланий їй з просьбою о субвенцію, тож замість ужити до вислання тих податкових грошей чєку уряду податковго, ужила похибно нашого чєку. В наслідок того сума субвенцій від громадских Рад зменшила ся о 2.950 К і вивосить тепер не 4.050 К, як виказано в приходах, але лише 1.100 К.

Від тепер будемо подавати наші звіти що три місяці до публичної відомости. Нехай наша суспільність сама себе тим чином контролює і радить, що дальше робити. Весна надходить: будинок, що стоїть від осені під дахом, чекає внутрішних робіт і виправи. Тепер посклеплено коритарі, кладуть камінні сходи, стелі, кують вікна і двері (майстер Русин, Стефанівський). Належитість підприємцєви ростє з дня на день, а тут ми маємо в протягу цьвітня заплатити від вексєлевих довгів самих процентів понад 1500 К!

Конець буде.

Телеграми

з дня 25. марця.

Відень. Президент кабінету бар. Бек конферував вчєра з хорватскими послами в справі резолюції, яку мають внести що до признання в Австрії іспитів, зложених на загребській університеті.

Будапєшт. По переведеню загальної дискусії над зміною регуляміну нарад сойм ухвалив 168 голосами проти 27 перейти до подрібної дискусії. Проти голосували дисиденти, послаи немадарські і бар. Банфі. Сойм відкинув в поіменнім голосованю 173 голосами проти 30 внесенє на заяву недовіря для правительства.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикєтєускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Вас. Лопатинський, Тернопіль; Василь Сідельник, Чертіж; Володимир Медвєцький, Біла чортківська; Евстахій Хмільєвський, управитель дібр, Кринос; о. Іван Ковальчик, Сілець самбірський; Еміль Яремкевич, Рожджалів; Марвян Вєлєжинський, Дрогобич; Іван Вікович, Творів; Стефан Войко, Кривче горішне; Петро Базюк, Кривче горішне; Іван Михас, Мановичі самбірські; о. Іван Яворський, Стрільбичі; Іван Воронюк, Устє єпископске; Іван Щєрбанюк, Барш; о. Ярослав Карпак, Ліско; Александер Карпак, Перемішль; Володимир Карпак, Перемішль; Павло Ковальчук, Топорів; Алексей Саган, Топорів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєнє. Бїлєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

порукає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4 1/2 % листи Банку кравового
- 4% листи Банку кравового
- 5% облігації комунальні Банку кравового
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні і всїлякі ренти державні
- Тї папери продаємо і купуємо по найточнійшим курсї деннім.

Працюйте і щазїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, удїляє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах шіврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечєні в „Дністрі“.

З зисків удїлив „Джістер“ на публичні добродїйні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички удїлені	3.410.684 К.
Удїли члєнські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновєць	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновєць	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїя	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновєць	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновєць	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїя	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:23	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєтим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означєні + — в неділі і свята від 26/8 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/8 до 31/8 що дєвє бу

РУСЛАН

«Смисел ми отче і діти ми переміст, а ми новиме малість і віра не розмисл.
бо руске ми серце і віра руска» — 8 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Передплата

на «РУСЛАНА» виноситься:

в Австрії:

на 1 рік . . . 20 пер.
на 6 міс. . . 10 пер.
на 3 міс. . . 5 пер.
на 1 міс. . . 1-70 пер.

За границею:

на 1 рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на 6 міс. . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожче чиста по 10 сот.

Виходить у Львові що для
крім поділь і руских сьвіт
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шені звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Б у д ж е т о в а р о з п р а в а про університ. справи вельми оживлена. Рішуче домагане христ. суспільників звернене до міністра просвіти устами пос. Вальхера в тригодинній живій промові що до рівноправності катол. студентів на університетах викликала роздратоване і завзятий опір між соціал-демократами, німецькими радикалами і лібералами, а за ними неперечно стануть Масариківці і Кльофачівці а мабуть і сионісти. Міністер Мархет буде отже приневолений заняти становище в сій справі, а христ. суспільники, котрі над сею справою передвчєра нараджували ся, не думають вдоволити ся загальниками, але будуть домагати ся рішучого пояснення справи і виразної заяви, що правительство признає повну рівноправність католіцких студентів на університетах і запоручає їм обезпеченє академічної свободи супроти напастий радикальних живел. Питанє рівноправності повинно бути раз виразно рішене. В такім случаю справа Вармунда сама про себе буде полагоджена. Христ. суспільники дійшли в згаданій нараді до повної однодушности в сій справі. Окрім них також німецько-вольнодумна девятка нараджувала ся з д-ром Мархетом і Пешкою. Сї сторонництва будуть виступати проти чеського університету на Моравії (дадуть ся переголосувати), а в справі Вармунда будуть домагати ся за порученого основними держав. законами свободного висловлювання думок, одначе в тій заяві будуть виминати пересуджування судового рішення. З Праги звіщають, що міністер Прашек переговорював з ріжними чеськими послами, а в будж. комісії має бути поставлена резолюція з виразним названєм Берна яко осідку чеського університету. Правительство, як запевняють звідтам, має обезпечену більшість для сеї резолюції. Німці будуть голосувати проти сеї резолюції, але на тім скінчить ся їх опір. Що до руского університету, запевняє N. fr. Presse, що рускі члени будж. комісії після переговорів з правительством і представниками польского кола що до полагоди університетских питань будуть держати ся в рамках уложених великими сторонництвами парламентарними.

В дальшій розправі про бюджет

просвіти домагав ся христ. сусп. посол Шмід рівноправности католицких товариств академічних. — Соціаліст чеський Немец вказував на те, що христ. суспільники хотять повалити міністра просвіти, бо він для них за мало клерикальний. Вношені в справі університетській резолюції мають метою єї проволіканє. Ческі соціалісти в за чеським університетом в Берні. Вармунд не ужив, на їх погляд, обидливих слів і та справа має може обходити лише прокуратора а не правительство і нунція. — Пос. Жачек внїс резолюцію, щоби правительство поробило приготування до як найскорших засновин чеськ. університету в Берні. При тім зазначив, що тим загальним формулюванєм резолюції Чехи не зрікають ся утворення університету в Берні і не вдовольять ся самою резолюцією та запротестував проти того, начеб університет міг бути заснований лише за згодою Німців моравських. — Посол Д'Ельвер (нім. поступ.) остерігає парламент і правительство перед виповідженєм осуду в справі Вармунда, поки суд не вискаже свого. Справа чеськ. університету, як і інші подібні можуть бути полагоджені лише в порозуміню обидвох народів. Німці піддержують всякі культурні змагання, однак не можуть згодити ся на засновини чеськ університету в Берні, бо тим був би нарушений німецький історичний характер міста. Тому буде проти резолюції Жачка. — Пос. Крамарж висловлює жаль, що попереднє міністерство заняло в унів. справі перече не становище. Чехи стоять при тім, що університет може бути лише у великім місті, і не вдовольять ся резолюцією, а від будучого бюджету зроблять зависим своє поступованє. В справі Вармунда заявляє ся за повною свободою науки і застерігає ся проти вмішування посторонної держави. Треба виждати в тій справі оречення судового.

Бар. Бек і др. Мархет переговорювали в унів. справі з п. Васильком, Романчуком і Дністрянським.

Хорватско-сербська коаліція видала маніфест до хорв. народу, як ми вже згадували, в котрім протестує проти відрочення сойму, яскраво критикує поступованє бана Равха а спір між Угорщиною і Хорватією називає спором двох королівств і двох народів. Коаліція буде законними способами вести дальше боротьбу з теперішнім і кожним подібним правительством в Хорватії а також із спільним в Пешті, поки не будуть усунені причини сеї боротьби і поки не буде державно-правне

становище Хорватії уладжене так, щоби була обезпечена єї самостійність і свобода. — Бан Равх переговорював з др. Векерле і має в найближшій часі в Кошутом поїхати до Відня на послуханє до монарха.

Заграниця.

Н о в о е В р е м я знов накидає ся на політику, яку веде Німеччина на Балкані, а за єї впливом і Австрія. В Петербурзі ожидали нетерпеливо промови, яку Більов мав проголосити про політ. положенє в парламенті. (Більов, як ми вже вчєра згадували, не виголосив сеї промови). Н о в о е В р е м я критикує остро поступованє Туреччини, котра лише зволікає справу реформ в Македонії, і тому Росія буде змагати до здійсненя, хоч опір Туреччини є піддержуваний Берліном, і що Австрія для збудованя залізничї підлягає волі Берліна. Як довго Відень не покине сеї дороги рішучо, не може бути довіря між Віднем а Петербургом.

Володимир Антонович

яко письменник і учений.

(Конець).

Певна річ, що лишень будучина видасть свій певний суд і оцінку великої праці Антоновича біля історичних скарбів, занесених архівним порохом. Щоби зрозуміти великанську працю покійника, треба знати, що на тому безкраєм архівному морі, де Вол. Антонович добував історичні документи, останні можна добунати тільки з такоюж працею важкою, з якою добувають перли з моря. Незвичайно великою силою любови до праці, до науки і правди треба орудувати на те, щоби за такий довгий час не втомити ся коло дрібного збираня і розгляду документів. А скільки до того треба знання, розуму і спритности на те, щоби роздобувши зпід пороку дрібні, розрізнені документи, вміло покористувати ся з них, перепустити через сито критики і на підставі їх змалювати певні, виразні і ясні малюнки минувшости? Отже усім отаким хистом, любовю, працею, талантом і т. и. природа щедро наділила Володимира Антоновича. Тим то він сам єдиний спроміг ся зробити стільки, скільки ледви чи зробилоб кілька робітників менш за єго талановитих і менш ніж він замилованих в своїй роботі. Від часу надрукованя I. тому актів з монографією Вол. Антоновича про козаків (1863) доси видано до 20 томів актів і збірників історичних актів і напечатано, не вважаючи вже на невеличкі замітки і рецензії, більш 50 монографій покійника і всі вони належать до археології або історії України. Видат-

нійші між ними: Історія Литви*), Гайда-маччина і ін. Трудно вказати таку сторону життя історичного України-Руси, котру би минув в своїх роботах В—р А—ч! Не звертав він тільки уваги на історію зверхню, на історію державну, на війни, союзи, на блискучі перемоги, що своїм «блиском» (властиво кровю) так ваблять до себе істориків звичайних; за теж він з видатною любов'ю і працею зупинився біля історії внутрішньої, народно-громадської: родовід козацтва і єго остання доля, умови і обставини життя, що викликали гайдамаччину; історія міст, селян, доля рускої церкви, колонізація, заботи людности, промисли і т. п. — от ті мети, що вабили до себе увагу Антоновича! На сій ниві не було у него попередників, се була віковична цілина і він першим почав її орати, і виорав на славу! Того не досить! на сій ниві він показав нові стежки і певні пляни задля своїх наступників...

В писаннях Волод. Антоновича не знайдемо тієї художественности, яку бачимо в писаннях незабутного Миколи Костомарова, але коли брати глибину спостереження і аналізу історичних фактів, логічність і виразність плану, певність характеристик, то помітимо, що твори Вол. Антоновича ледви чи можна ставити хоч трохи нижше першорядних істориків західно-європейських.

Історію України пізнали люди не тільки з творів писаних, але і з уст Володимира Антоновича! Він перший і досі єдиний професор в Києві, та здається, і на Україні, що почав читати з катедри історію України, він познав перше своїх учеників з історією Галичини від часів найдавніших до часу наших відродін національних.

Такі заслуги Володимира Антоновича! Але се не всі заслуги єго. Зпоміж багатьох інших, вкажемо ще тільки на одну, властиву усім високоталановитим людям: він ніколи не гонився за популярністю, вона сама йшла до него. Він тямив, що популярність — придбана дешевим коштом черноті фрази — дим, мана; тим то він не ганявся за фразою, за модними тенденціями, що надають дешевої слави, але затемнюють наукову і історичну правду, а часом і вельми шкодять, найпаче молодіжці. Фраза, думки, якимиб вони не здавалися поступовими, але коли вони не відповідали історичній правді — вони не знаходили собі захисту ні в творах, ні в лекціях Володимира Антоновича: задля придбання популярности, задля задоволення самолюбства — він не поступався ніже єдиним зерном правди історичної, до історії він не примішував публіцистики. Тим то суцільна популярність єго зросла високо, розповсюдилася широко і стоїть міцно!...

«Я сподівався, що працею і любов'ю — писав Володимир Антонович в своїй «Ісповіді» — заслужу коли-небудь, що Українці признають мене сином народу, бо я готов усе поділити з ними».

До такого часу, до такого признання давно вже дожив Володимир Антонович! Україна-Русь давно признала єго своїм найліпшим, щирим і певним сином. Дожив Володимир Антонович і до того, що справділося потроху друге єго сподівання, те, що віщував він в «Ісповіді», кажучи: «З часом і серед польської шляхетської громади, що сидить по Україні, раніш, чи пізніш стане моральною потребою повертання до народу і свідомість неминучої потреби працювати на користь

народу і свідомість неминучої потреби працювати на користь народу, і що така свідомість перейме не окремих лишень осіб, а взагалі усіх, хто спроможен буде виробити своє становище і свої обов'язки, і дасть перевагу не мріям, а справжньому ділу, викликаному власним сумлінням».

Дай Боже, щоб українсько-руські Поляки переймалися такою свідомістю і ставали щирими братами і помічниками нашого народу, улаштувати на українсько-руській землі загальний добробит і свободу, однаково потрібні Русинам і Полякам.

Можна сподіватися, се булоб вельми бажаною справою в інтересі науки, що розкинені по великих виданнях наукові праці Б. Антоновича появлять ся окремих збірних видань, а тоді стане у всій величч перед нашими очима незабутий покійник і се був би найкрасший для него, справді нерукотворний пам'ятник.

Анатоль Вахнянин.

СПОМИНИ З ЖИТТЯ.

(Дальше).

В Мункачі дістали ми в якогось шваба (колоніста) фіру з трема шкапами (Тоні, Фані і Нані). Я запевнив шваба, що знаю дорогу через Карпати та що до Красного (де жив о. Роман Пасічинський яко парох) недалеко. Під вечір рушили ми з Мункача ще рівною на північ та наспіли на ніч до якоїсь корчми, де була виправді яка-така обстановка домашня, де однак ніхто не сидів, а за те розсіяна була темна блоха. Переночувавши в тім зідливім товаристві і умившись рано просто в ріці ми рушили в гори, що дуже стрімко двигались. В горах стрів нас дощ, який провадив нас аж до Красного. В Альза Веренка (Веречку) понаесли ми коні, начили ся у старого жиди Данила вина, попоїли крихту і під ніч пустилися на перелай через Бескид. Ніч була темнісенька, дорога щезла, ми виїхали по наших вже боці в якусь ріку, їхали нею по камінях поза північ, бо виїзду з ріки нігде не могли подибати. Їхали просто носа. Я, що ручив всім, що знаю дорогу, мусів брести водою поперед коні і будьто показував дорогу. Бідний погонич наш кляв на нас і на всіх богів, доки по довгій блуканні не повелося мені знайти якийсь виїзд з сеї проклятої ріки. Чи се була Кривка, чи Смержанка — не тямлю. Я в сих сторонах був перед 4 роками та їздив з старим Романом Пасічинським з Кривого до Веречки, але дорогу мало тямив. Яким світом ми відтак опинилися на повістві в Красіві, се лише Бог святий знає. Тут наїїли ся на нас два вівчарські пси і нам годі було злізти з воза. Колиж хтось із нас свистнув на свиставці з горошком в середині (жандарській свиставці), пси щезли, але за те на повістві (як нам розказувало відтак) настала тривога. Там чули, що хтось віхав на обійстя та що пси уїдали. Але їм було дивно, що пси на голос свиставки затихли. Жена о. Романа збудила чоловіка і сина (Кирила) а ті сейчас узброїли ся, щоби відперти напад нічних гостей. Як лише пси відбігли, я підскочив до хати і виліз на драбину, що вела на дах. Тут почав я стукати палицею, оглядаючись заєдно, чи не підбіг брисько до мене. «Хто там?» — роздався голос ізза зачинених сінешніх дверей. Я став вже відважніший і почав жартувати, відповівши лише: «се я». Що за я? — Я! Аж чую, а старий о. Роман каже до сина: Кириле, мавш сокиру? Тоді доперва я назвав себе по імені. Двері розчинилися і ми всі ввійшли до хати. А пси як не було, так не було. Так щож? Хата о. Романа була старенька. По одній стороні спала мати з дитинкою при грудях, по другій о. Роман під одною стіною, де ще не капотів дощ із стелі крізь діраву крівлю. Тількиж нам

молодим тоді нічого не могло вадити. Ми поклали ся струджені дорогою (я по пояс мокрий) і виспались до сита. Бодай то молоді літа! Впрочім у добрих людей, а такими були обоє Пасічинські (батько мого швагра Романа, що минув ся сего року), всім добре. О. Роман пригадав собі на мій побут в него перед чотирма роками та сам згадав, що сей дідусь, в якого я тоді ліру купив, так затужив за інструментом, що небагом і попрацював сей сьвіт. «Від часу, як сей молодий пан долів купив від мене ліру, пішло мені все в долину» — казав умираючи.

З Красного дістав ся я підвізками жидівськими аж до залізниці в Перемишлі. По дорозі біля Старого Міста мав я лише нагоду бачити стару жінку, чарівницю, як вона серед ночі в лісі при дорозі шукала за яким-то зілєм. На палиці був увязаний глечик, в якому горів огонь. Сим глечиком світила она собі поміж травами та корчами і шукала зілля. Я підійшов до старої і з цікавості розпитував її про се та про те. Зразу вона мовчала, але відтак виявила мені, що шукає за зілєм, яке лише в ночі зірване помагає людям.

В Добрій счудували ся, звідкіля я взяв ся, бо вчитали в дневниках, що Прусакі підійшли аж під Відень. Гроші, що вислала мені жінка на дорогу, почта звернула, а те ще більше всіх затрівожило.

(Дальше буде).

НОВИНКИ

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Венедикта при.; римо-кат.: Руперта. — В суботу: руско-кат.: Агапія і Діонізія; римо-кат.: Сикста папи.

— **Здоров'я цісаря.** Останні телеграми з Відня доносять, що цісар почуває ся вже зовсім здоровим, а легка перестуда цісаря, яка затрівожила була всі народи нашої монархії, щасливо проминула.

— **Лисенко про бл. п. Анатолія Вахнянина.** Проф. др. Студинський дістав від д. Миколи Лисенка з Києва отсе письмо:

Київ, лютого 18. 1908.

Високоповажаний Добродію! Великим, тяжким сумом обняла моє серце вістка про смерть достойного, великого патріота нашого, Анатолія Вахнянина, ціле життя своє оддавши для щастя й розцвітту своєї вітчизни. Особисто я мало знав його, але в ті небагаті хвилини нашої знайомости в Львові і в Чернівцях, я постерігав його отверте серце до всього рідного, його щире серце у всякому ділі, до якого лишень він брав ся. Ніколи, поки життя мого, не забуду його ласкавих, повних відданого серця листів до мене, в яких він запрошував і закликав на святкування мого ювілея в Львові. Йогож невтомними заходами довершило ся святкування тих незабутніх для мене днів, принаймні, о скільки я можу догадувати ся, з боку музичної програми концертної, де він безперечно брав саму діяльну участь. Найгорячіші мої симпатії викликала його тиха, проста і пліхна (скромна) натура, яка горяче тим часом відчувала естетичні враження, якими переймала ся душа його. В його сентенціях не помічав я нічого екзальтованого, але правдиво-щире відчуття в сфері умілости. Я мало знаю з життя того Інститута музичного, який зобов'язаний йому своїм існуванням, але саме вже існування сего закладу, солідного по своєму завданню і вельми користного для краю, служить найкращим пам'ятником його надзвичайно корисної і великої праці й діяльності, яка не повинна забути ся вдячними гадками, бо його ім'я нерозривно злучено з самим Інститутом. — Тяжко миритись з втратою такого невсипущого діяча, коли їх взагалі у нас така обмаль...

З тяжко враженим серцем дозволю собі вимовити Вам, Високоповажаний Добродію й усім Високоповажаний родині небажчика, моє глибоке й сердечне співчуття горю Вашому, моему особистому й нашому загально-українсь-

*) Надрукована в перекладі на нашу мову в VI. т. Рускої Істор. Бібліот. Ол. Барвінського. Там напечатано монографії про селян, про стан правосл. церкви, а в Літерат. наук. Бібліотеці про чари і про повість Сенкевича Ogniem i mieczem.

скому. Земля йому пером, вічна пам'ять і вдячне узнане й незабудь в далеких нащадках молодежи нашої україно-руської вітчизни! Прощу Вас, Високоповажаний Добродію, а через Вас і всю Високодостойну родину небіжчика, прийняти від мене ознаки найглибшого поважання мого. — *М. Лисенко.*

— **Вибори до міської ради у Львові** відбуваються нині в 10 ох саях ратушевого будинку. Голосоване на 56 радних відбуває ся тайно, картками, через те в саях нема натовпу, а виборці не потребують ждати ні хвилини. За те на коритарях незвичайний рух і страшний натовп агітаторів, що треба силою перенихати ся поміж товпу. Вступ до ратуша дозволений лише за показанем легітимації. Перед входом до ратуша, як звичайно при всяких виборах, усталили ся в шпалірах послугачі, в задних рядах з великими таблицями захвалюючими листи різних комітетів, а послугачі з передних рядів вникають переходячим виборцям до рук листи голосованя. Тих лист тільки, що комітетів виборчих, — всіх поверх двацять, як: „міська (Стрільницька)“, „купців, промисловців і торговельників“, „торговельно-промислова“, „загального комітету горожанського (вшехпольська)“, „організації народова“, „дільниці II“, „дільниці VI“, „реформи міської господарки“, „независимих виборців“, „народова“, „християнська“, „католицка“, „католицко-народова“, „Уряднича“ і т. д. „Руский міщанський комітет“ видав листу кандидатів, яку ми оноді перепечатали. Також виступили львівські кацани з окремою лістою, на яку посадили попри своїх Івасечків, Добрянських і Федашів та ин. також вшехпольяка Гломбінського. Товариство не-аби яке, добірне, — мета їх однакова і дорога їм спільна до тої мети. — На ринку повно так званих виборчих гіпс, особливо вшехпольських. Агітація відбуває ся по улицах цілого міста. Промислово-торговельний комітет випустив для агітації кільканайцятьох послугачів, які довгим хороводом несуть на дручках пестро мальовані кулі з бунчуками на верху і з відповідними агітаційними кличами. Сей похід викликає сенсацию. їздить також улицями самохід вбраний на вид парадного корабля, обвішаного хоругвами, з написами по боках анонсуєчими кандидатів. По всіх дільницях міста отворено локалі різних виборчих комітетів, а наганячі звозять лівних або вигідних виборців фіакрами. Загалом весь Львів стоїть нині під знаком виборів.

— **Увільнення з війська на час жнив.** Оноді доносили ми, що міністерство війни поручило територіальним комендам давати відпустки воякам на час жнив. Тепер видано вже в тій справі подрібні приписи, а се: 1) Відпускане вояків на головну пору жнив постановляє ся принципіально, відповідно до різних округів. Однак територіальні коменди можуть відповідно до пори жнив в окрузі корпусу пересувати, евентуально устанавляти час відпусток. 2) Відпустка може тревати найдовше три тижні, довшої не вільно давати під ніяким услівем. 3) Обмежати час відпустки можна тільки із спеціальних локальних причин, або коли таке обмеження покаже ся ко-
нечним із службових причин. Зазначує ся притім, що при кінниці з огляду на конче потрібну скількість вояків до обслуги ковей а при технічній службі з огляду на спеціальне виобразоване відпусток можна давати дуже мало. 4) Що до вояків, котрі мають дістати відпустки, треба узгляднювати передовсім тих котрих присутність підчас жнив дома ко-
нечна. Тому відпускати можна вояків: а) котрих родичі мають справді власне господарство, однак не можна відпускати вояків з околиць, навіщених заразливою недугою, ані звичайних рільних зарібників; б) міністерство війни старає ся для вояків, що ідуть на жнива і вертають з них, о знижки цін їзди на залізницях. 5) Відпустки на жнива впроваджує міністерство війни в 1908 р. на пробу, а досвідди покажуть, чи можна їх завести постійно з економічного огляду, або чи військове образоване не потерпить занадто через такі відпустки.

— **Загадочна смерть місіонера.** В місцевості Дема в Малій Азії убито оноді італійського місіонера, о. Юстина. Агенція Стефанія в Римі доносить про сей випадок отсі подробиці: Дня 22. с. м. коло 3. год. рано найдено неживого о. Юстина в его мешканю. На тілі було 8 ран від штилета. Голова ледви тримала ся тулова. Коло ліжка найдено револьвер з двома вистріленими набоями. Хатна обстановка була ненарушена. Нема взагалі ніяких слідів, по яких можна би вносити про мотиви убийства. Місцеві власти розпочали слідство. Італійський амбасадор рішучо виступив перед Портою з жаданем строгого слідства і покарання убийників.

— **Реформа духовної школи в Росії.** Серед правосл. духовенства в Росії ходять чутки, що в висших церковних кругах напевне рішено приступити до реформи середньої та низшої духовної школи. Низша школа, теперішня бурса, по новій реформі має бути знесена. Замість неї та перших 4-х клас духовних семінарий є думка утворити так звані „духовні гімназії“ з восьмилітнім курсом науки. Замість же 5. та 6. класи духовних семінарий організує ся так звана пастирська школа, з відповідною програмою та чотиро-літнім курсом.

— **Женьські семінарії в Росії.** „Рѣчь“ вже повідомляла, що в раді міністрів лежить проект жіночих учительських семінарий, виготований міністерством народної просвіти. До сего часу за державні гроші ествують самі тільки мужескі учительські семінарії. Є тільки приватні семінарії та школи такого типу в Петербурзі, Москві, Казані, Самарі та в Твері. Тим часом, давно вже настигла потреба таких семінарий. До міністерства просвіти давно вже вдавались з проектом заснувати такі школи земства та окружне шкільне начальство. І от, зважаючи на се, міністерство ще 1902 року взялось до відповідного законопроект. Раз-у-раз не вистарчає правоспособних кандидатів на учительські місця в початкових школах: спеціально підготовлених учительок для початкових шкіл міністерства обмаль, бо досвід довів, що учительки-гімназистки ніяк не можуть навикнути до діла. Законопроект міністерства має в собі 57 точок. Основні риси проекту такі: жіночі учительські семінарії засновують ся на те, щоби давати учительок для народної школи. В семінарію приймають ся дівчата не молодші 16 літ без усяких обмежень за віру. Для практики учениць кожна семінарія має в себе початкову школу. Наука тягне ся 4 роки так само, як і в мужеских семінариях і по тій самій програмі. („Рада“).

— **Почтові чеки** Комітету будови бурси Р. Тов-а педаг. долучуємо до нинішнього числа а пояснення що до їх призначення найдуть пов. ытачі в статі п. з. „Звіт...“

Оповіді.

— **З тов-а україн. техніків „Основа“.** В неділю 29. с. м. відбуде ся в кімнатах „Бесіди“ дуже інтересний відчит інж. Посадкого на тему: „Підбій землі“. Вступ 20 с. для акад. і учеників 10 с. Чистий дохід на будову бурси Тов. педагогічного. Початок точно о 6. год. вечером.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — *В. Цмайло-Кульчицький*, голова кружка. *Матвій Яворський*, секретар.

Наука, штука і література.

— **„Мари“.** Семейна драма Г. Ібзена в трьох діях. — В нашій театрі, що гостює тепер в Бережанах, виставлено 24. с. м. премієру „Мари“, що була заразом премієрою першої штуки Ібзена на українській сцені. Зміст „Марів“ такий: П-ї Альвінг (р. Осиповичева) бажає окупити вини свого чоловіка і буде величезним коштом захоронку, яка має звати ся захоронкою ім. капітана Альвінга. Але коли вона величає так свого чоловіка перед сьві-

том, дома у себе не може вона мовчати, вона мусить відкрити перед своїм приятелем пастором Мандерсом (п. Ольшанський) всі муки, які вона зазнала від чоловіка розпусника, який довів врешті все до того, що коли вона в одній кімнаті сиділа, то він в другій кімнаті знасилував покоївку — і коли пані Альвінг все те розповідає пасторови, з другої кімнати роздаєть ся стукіт перевертаного крісла: се покоївка Регіна (Рубчакова) боронить ся перед сином п-ї Альвінг, Освальдом (п. Стадник), так як колись її мати перед его батьком... Мари...

Та п. Альвінг не має сили виявити всего синові, не має сили навіть тоді, коли довідуєть ся, що син її терпить страшну хворобу, що его жере, хоч знає, що він терпить з вини батька, якого він ідеалізує... Вагаєть ся між ідеалами а правдою... А правда зобиджена страшно метать ся, „не буде з тебе нічого красивого над правду“ — каже Ібзен. — Тимчасом захоронка горить, а з нею горить остання пам'ять про капітана Альвінга — лишаєть ся лише его слід — напів зідотілий Освальд, в якому зі зворушень та пиянства хвороба розвиваєть ся сильніше. Він хоче конечно одружити ся з Регіною, бо думає, що лише вона одна зможе его виратувати — але Регіна його сестра... І знов правда довго зобиджуєна метить ся... Регіна кидає дім пані Альвінг, Освальд доходить до останньої стадії своєї хвороби — божеволіє, а пані Альвінг пізнає, що всі ті ідеали, вся та псевдо-мораль не о-
стоять ся перед правдою.

Про саму гру артистів та вирежісероване штуки можна сказати одним словом, що воно було знамените. Всі артисти почавши з Освальда, а скінчивши на більше епізодичній фігурі кривовогого столяра гіпокрита (п. Юрчак) грали дійсно чудово. Я бачив „Мари“ на сценах столичних театрів і можу сміло сказати, що наші артисти можуть сміло з ними рівняти ся. *Фр. Коковський.*

— **„Як збути ся ярів та пісків“.** Написав Б. Іваницький. Видання Тов-а „Просвіта“ у Києві, р. 1907. стор. 23, 16^о, ціна 4 копійки. — З огляду, що на території України так часто й густо трапляють ся всякі провалля та яри і стільки землі гине під непридатними для хліборобства пісками, з якими наше селянство зовсім не вміє бороти ся, — видане книжечки д. Іваницького дуже на часі і потрібне. Автор минаючи зайві подробиці, коротко й дотепно дає практичні вказівки, як запобігати тій шкоді, що чинять землям піски та прирви. Правда, поради переказані трохи сухо, без ілюстрацій прикладами, місцями подані й такі, яких навряд чи можна вжити селянам „своїми силами“, але се не дуже шкодить книжці й не зменшує її вартости. Написана книжечка доброю й зрозумілою мовою, окрашена багатьома малюнками і безумовно буде корисною для селян-хліборобів. До тогож видана она чепурно й коштує не дорого. Годи́ло би ся, щоби і наші читальні в Галичині заосмотрили свої бібліотечки в сю книжочку, яку можна сировадити через книгарню Наук. Тов-а ім. Шевченка (Львів, Театральна ч. 1).

Звіт комітету будови бурси Руского Товариства педагогічного у Львові за час біг 1. червня 1906 до 31. грудня 1907.

(Конець).

Дорогі земляки! Хотяй Ваша жертволюбність за півтора року була досить видатна (зібрано з жертв і записів 45.995 К і 36 с.) — але таки при добрій волі могла би бути ще успішнішою. Ми до діла сейчас взяли ся, без проволоки, тому й поміч потрібна нам неминучо скоро, щоби не впадати в нові весклеві довги. Хто знає, як тяжко було о кредит в кінцевих місяцях 1907 р., які високі проценти мусіли ми сплачувати від позичок, той буде подивляти нашу смілість і благо-

словити судьбу, що так удає ся дім під дах вивести.

До сеї відозви знова долучуємо свої чеки: нехай жаден з них не пропаде марно; просимо лише подивитись, тільки ми доси заплатили Шадниці почтовий за чеки (500 корон!) і належитості маніпуляційної. Тай експедиція їх з часописями щось коштує й почта за додаток бере відповідну належитість. Оден добродій прислав нам був чеком 10 сот.; ми й за се були вдячні, бодай вернулись кошти вартости чеку і експедиції.

Просимо о читке письмо на чеках і зазначувати на середній части чеку, чи квота, яку висилаєсь, становить жерству (Ж), чи може рату на запис (Р), щоби в книгах рахункових і вказах не закралась похибка, о які дуже легко з огляду на се, що дрібні позиції (часто сотикові!) — дають книговодцеві багато заняття і мучать ему очі, тим більше, що свою роботу має можливість виконувати лише вечером при лампі. До кінця 1907 р. було в нашій книзі ліквідаційній до 5.000 позицій, фахові книговодці знають, що труду коштує обробити тільки позицій!

Просимо о терпеливість і вибаченє, наколи часом друкованє вказів припізнати ся, або в них закраде ся яка похибка, часом мимовільна, друкарська. Ложне відчитанє і втягненє в книгах чиегось імени потягає досить клопоту для нас, тому ще раз просимо о виразне письмо. Часом і схожість або тотожність імен збаламучує: прим. одну рату вписано П. Йосифови Пеленьському з Жовкви замість О. Йосифови Пеленьському з Улашковець; імя п. Гомика зі Львова відчитано раз ложно і вписано его одну рату 20 К. як жертву від чоловіка иншого імени; дра Льва Коссака записано раз в канцелярії — мабуть з памяти — під іменем Михайло, а до дрови Львови вислано пригадку о дальші рати на скрипт, хотяй у него той скрипт довжний був вже в руках, виставлений секретарем Комітету, що про сплату сіх рат дром Львом знав від курсора. Провіренє тих похибок коштує не раз дуже багато шуканини. — Від курсора знова дістає канцелярія посвідки і вкази ціломісячні — але гроші зібрані переймає що кілька днів секретар і квітє в книжочці юкстовій — наколи нема инколи часу всіх позицій в контові книги повтягати, то втягає ся їх лише в ліквідаційну, тому раз стало ся, що пригадки партиям, пороблені на основ контової книжки — без помочи ліквідаційної упрощені до того чоловіком, не обізнаним ще добре з діловодством Комітету, дістали ся й таким особам, що на руки курсора свої рати складають — прим. о дрови Боцянови, п. Рожанковському, о. др. Бартошевському, Й. Максимовичеві. Але що діяти? Розірватись годі! Адміністрація коштує нас й так досить багато, а якби хотіло ся оплачувати такого книговодця, корий би кожного дня сейчас цілу роботу полагджував, то ми би муліли йому місячно платити найменше з яких 100 К. — З досвідуж з аємо, що навіть і тоді такі, формальної натури похибки могли би лучати ся.

Комітет просить дуже усердно, прийняти ті поясненя до ласкавої відомости і присилати та доручувати ласкаво жертви і рати і зднувати нам ревно нових прихильників і жертводавців. Нехай ті, що не мають ще довжнього скрипту на 100 К, зголосять ся ще до него — сплачувати можна ратами — маємо їх ще до розпроданя 250 штук, а тих наших великодушних Добродіїв, що сплатили вже по одному, сьміємо просити о ласкаве набуванє нових скриптів на рати, як се вже кількох панів робить! Всіх, що зобовязались ласкаво платити рати, просимо о точне присиланє рат. Звертаємо однак увагу, що рати на записи захищуємо лише тим Ви. Добродіям, що прислали нам підписану заяву, якою обовязали ся платити, всьо инше втягаємо під рубрику: жертви.

Нам потрібно помочи не лише загальної, всенародної, але й скорой, дуже скорой, що-

би з початком вересня с. р. могли бурсаки той новий будинок вже замешкати. А можна їх буде там помістити, як тепер показує ся, найменше 300.

Комітет має безсумнівну надію, що наша патріотична і жертволюбива суспільність відізве ся, так як все, голосним відгомоном на сей наш скромний голос о підмогу для нашої бідної а образованя жаждучої молодежи. — Комітет будови Бурси Руского Товариства Педагогічного у Львові, Сикстуска ч. 47.

Телеграми

з дня 26. марця.

Будапешт. З Відня доносять, що там прибули вчера міністер Хорвації, Йосипович і бан бар. Равх, щоби представити політичне положенє в Хорвації.

Венеція. Вчера рано стрітили ся ту з собою німецький цісар Вільгельм з італійским королем. По сердечнім привіті обох монархів поїхали до палати дожів, де відбуло ся двірське свіданє. Оба монархи підносили взаїмні тоасти на здоровлє своє і повожденє обох держав. Перед год. 3. цісар з цісаревою відплили двірською гондолею на свій яхт «Гогенцолерн», яким поїдуть на острів Корфу.

Рим. В палаті послів п. Сантіні зазначив в промові політичну вагу приїзду німецького цісаря до Італії, чим доказано скріпленє приязних відносин між обидвома монархіями.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 26. с. м.: Макс Гібнер, Коломия; МIRON Бугера, Сянок; Розалія Бравне-рова, Гусаків; Марія Скороцка, Рогатин; Тома Павлишин, Тисьмениця; Елька Присташ, Рава Руска; о. Микола Герасимович, Сильвестер Герасимович, Лешнів; о. Григорій Мороз, Бориня; о. Онуфрій Гадзевич, Старий Самбір; др. Лесь Кульчицький, Коломия; Володимир Уляницький, Ланівці.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сенсацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помчаний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуєриях.

(24—24)

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — ви-віски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожний і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (19—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів члєців. Дотепер виплатив «Дністер» 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся члєнам. Звороти за р. 1906—1907 виносилї по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемішлї приймають поліси «Дністра» при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківськім Товаристві.

Аґєнції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший аґєнт «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє аґєнції. До тепер заробили аґєнти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—

Разем сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потрученя провізії або коштів

всякі купони

і

вильосовахі вартіські папери.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

в «РУСЛАНІ» виходить:

в Австрії:

на чотирі роки . . . 30 кор.
 на рік . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.

30 франків:

на рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на чверть року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Нарешті ми отримали і думку на вибір: а не зовсім милою і віра не зовсім, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шапковича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщина). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманн.

Рукописи звертає слідкувати на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані вільні від податку. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надселяні» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджетовій комісії забрав голос пос. Зайц і виказував, що випосажене існуючих вже університетів є більше кінечне, як творення нових. В тім взгляді повинно правительство довести до порозуміння. П. Коросец мотивував кінечність утворення полуднево-славянського університету і поставив резолюцію, в котрій взиває правительство, щоб безсторонно розслідило услів'я утворення нових університетів і виділів а по укінченню сего приступило до утворення нових закладів наукових. Бесідник є за рівноправністю католицьких і неїмецьких студентів.

Міністер просвіти др. Мархет забрав голос і наявив, що бажає зайняти ся виключно справами, котрі в теперішній дискусії порушено. На чолі стоїть афера Вармунда. Міністер хоче обговорити то, що порушено публічно в тій афері, бо після єго гадки має се принципове значіння. З нагоди тої справи зачіплено також о справу обсаджування професорських катедр на університетах. Покликаючи на часописи тверджено між иншим, що в 1906 р. єпископський ординарият в Відні інтервеніював у правительства при обсаді катедри церковного права на правничім відділі віденського університету. Тому міністер рішучо заперечує і підносить, що є неправдою, будьто би іменоване д-ра Гуссарка наступило з инших причин, як з чисто річевих і що єпископський ординарият у Відні не думав зовсім ані посередно ані безпосередно протестувати против іменування одного з кандидатів, пропонованих рівночасно з др. Гуссарком. Дальше заперечив міністер, будьто би високий заграничний дипломат домагав ся від міністра просвіти усунення професора Вармунда з єго катедри. Такого жадання ніколи не ставлено а було би се вмішуванням ся у внутрішні справи, належачі виключно до австрійських органів. Міністер мусить сконстатувати, що Вармунд є професором церковного права на правничім відділі університету в Інсбруку а не професором теологічного відділу тамже, з чого виходить, що професор церковного права на євangelісмі правничім відділі має ту саму свободу ученя і наукових дослідів, як кожний професор права на тім відділі. Міністер покликуює ся на свою заяву, зложену недавно в парламенті; з того слідує також відповідь на питанє, чи професор університету мусить бути усунений зі своєї катедри, позаяк зробив ужиток з прислугуючого єму права свободного наукового досліді і тим способом станув в суперечности з иншими. Відповідь випаде в уємнім дусі. В справі брошури проф. Вармунда, високо цінений муж, яким є справознавець і инші потвердили, що деякі вискази в викладі і брошурі сего професора обиджають релігійні чувства. Однак не можна мені забувати о

тім, що брошуру проф. Вармунда сконфіскувала прокуратура і що не відбулася ще судова розправа що до управлення конфіскувати як також евентуальної вини проф. Вармунда. Позаяк справу віддано тепер судови, не можу видати опінії о проф. Вармунді, тим більше, що автентично навіть не стверджено, що проф. Вармунд взагалі висказав.

При тій нагоді мушу зазначити мое загальне становище в подібних квестіях в слідуєчий спосіб: Свобода наукових дослідів мусить являти ся і розвивати ся без перешкоди на кождім релігійнім полі. Однак належить вистерігати ся всего, що стає без потреби в суперечности з релігійними переконаннями, глибоко закоріненими в життю многих людей.

В справі католицьких студентських союзів підніс міністер високе значіння академічної свободи. Міністер боліє над тим, що академічна молодіж дає ся пірвати до поступків, що противлять ся академічній свободі. Правительство стоїть на становищі, що всім слухачам університету, якої небуль народности чи ісповідання они суть, належать ся ті самі права. Правительство потрапить в порозуміння з академічними властями запевнити признание тій рівноправности.

В справі заложення нових університетів зложив міністер заяву, коли всі внесені, що відносять ся дотого, будуть поставлені. Відтак обговорював міністер піднесені доси спеціальні жадання і висказав надію, що пересправи о поправу материяльного положення краєвих інспекторів шкільних як найскорше доведуть до добрих вислідів.

Опісля промовляв п. Вальхер і по тавив внесенє, щоби зі взгляду на важну заяву міністра просвіти і кінечність занятя становища поодинокими сторонництвами замкнено засіданє. Внесенє то відкинуто.

П. Віттек ставить резолюцію в справі поправи системізації при державній, центральній комісії.

П. Шлегль домагає ся рівноправности всіх студентів на університетах. Бесідник протестує рішучо против того, будьто би християнсько-суспільне сторонництво підхопило з задоволенням безперестанні забурення на університетах і аферу Вармунда, щоби заатакувати університети. Сторонництво то не бажає зовсім культурної борби. Колиб однак праса змогла дійсно викликати погубну, культурну борбу, то християнсько суспільні займуть в тій борбі відпорне становище, до чого обовязують їх власні засади і будуть вести ту борбу без згляду на наслідки. Що дотичить афери Вармунда, то підчеркує бесідник, що при характері університетів яко державних закладів, не є річю рівнодушною, що викладає ся на університетах. Заяву міністра в справі католицьких товариств студентів витає бесідник з вдоволенням, але бажав би, щоби міністерство просвіти нашло також енергію до здійсненя тої заяви.

На тім замкнено засіданє.

Заграниця.

Заява Більова в справі заграничної політики Німеччини. На засіданню німецького парламенту 24. марця продовжувано наради над бюджетом канцлера і державної канцелярії. В двірській ложі засів наслідник трону. Канцлер князь Більов розпочав бесіду тим, що в жовтні має зібрати ся в Берліні „парламентарна унія“ і заявив, що він готов взяти участь в прийнятті тих панів, які бажать довести до згоди між народами. Обговорюючи марокканську політику підніс канцлер, що Німеччина має дбати про те, щоби не нарушено економічного рівноуправленя і не легковажено економічних інтересів Німеччини в Марокку. Француске правительство не може німецькому зробити закиду, що оно, не узнаючи повисшої обставини, виконувало акт з Альжесірас в дрібничковий або вузькоглядний спосіб. Бесідник не буде сего чинив і в будучности, надіє ся одначе, що Франція зі своєї сторони рівнож буде тримала ся рішень акту в мировий і приязний спосіб.

Обговорюючи відносини в Македонії заявив канцлер, що за сада удержання status quo є тим огнивом з якого виходячи держави будуть старали ся о поліпшенє положеня. Впоряді удержанє status quo в тім краю не найближше обходять Німеччину, але Німеччина є в тім зарівно інтересована, як кожда инша держава. Міжнародною основою в тім згляді є берлінський трактат. Австро-угорський проєкт продовженя боснійської залізничної лінії до Митровиці повитала Німеччина з симпатією, бо єї союзник робить лише ужиток з права, яке єму прислугує на основі міжнародного договору. Супроти ріжних фалшивих поголосок заявив канцлер, що в македонській справі Німеччина не накидала Австро-Угорщині ані своєї ради, ані свого попертя, ані Австро-Угорщина о них не просила. Канцлер в тої гадки, що задля розбурханого віявсту не повинно прийти до спору, а через те до кровавої війни між державами та що сеї думки є мабуть всі кабінети. Є проте надія, що європейський концерт буде удержаний.

Відтак перейшов канцлер до обговореня листу німецького цісаря до лорда Твідмавса. Сей лист був що до форми і змісту приватним листом. Твердження, начеб лист цісаря мав на цілі вплинути в німецькім дусі на міністра, відічального за бюджет англійської маринарки і мав бути вмішуванням у внутрішні справи Британії, є безосновне. Канцлер підносить, що хибним є рівнож твердженє, начеб то фльотова політика Німеччини мала агресивний характер, а особливо звертала ся против Англії. Німеччина бажає жити з Англією в згоді. Тенденція і зміст листу цісаря не противили ся в нічім міжнародним звичаям і канцлер з вдоволенням ствердив, що всі стараня хибної інтер

претації листу в Англії однодушно відперто. Загранична політика Німеччини мусить ґрунтуватися на чуйній повздержливості, на єдності і витривалості, як се піднесли послы барон Гергліґ і Бассерман супроти підозрінь, кинених за границею на Німеччину.

Похорон Антоновича*).

Вчера, 11. марця, в 9-год. ранку при невеликому числі почитателів і близьких друзів покійного українського вченого, винесено з квартири його тіло. По дорозі до університетської церкви натовп зростає, а біля входу в університет чекало багато народу. Сумну процесію зустріло духовенство і тіло небіжчика внесено в церкву. В університетській церкві одправлено службу і похорон. Сила народу заповняла церкву і університетські коридори. Після служби студенти, професори й представники українських громадських інституцій понесли труну з дорогими останками в аванс-салью університета, яка зараз заповнилася людьми, що оточили останки покійного. До труни наблизився ректор університета М. М. Цитович.

В короткій промові ректор вказав на великі наукові заслуги В. А., але, не спиняючись на характеристиці небіжчика як ученого й громадського діяча, промовець од імені професорської корпорації заявив: „какъ представитель университета, выражаю свое глубокое сожалѣніе, что угасть такой свѣтлый и глубокий умъ, такой выдающийся ученый. Миръ праху твоему, честный и незабвенный товарищ!“

Декан історико-філологічного факультета пр. Бувнов, зазначивши, що хоча вже давно університет не бачив в своїх стінах В. А., сказав, що всеж таки важко помириться з думкою, що вже більше немає Володимира Антоновича. „Не скоро наступить время, когда равносильный человекъ выступитъ на сцену науки. Онъ былъ и останется навсегда нашей гордостью, не мы и не здѣсь оцѣнивать его заслуги. Его труды были оцѣнены при его жизни, тутъ же я только могу сказать, что филологическій факультетъ утратилъ одного изъ самыхъ видныхъ его руководителей. То, что онъ сдѣлалъ впродолженіе своей жизни, останется ся лучшимъ украшеніемъ его памяти и будетъ славою всего нашего университета“.

Далі проф. М. Довнар Запольский в короткій промові зазначив, що покійний Антонович перший розбудив інтерес до студіювання „западно-руської“ (білоруської історії).

Од імені українського студентства коротку, але сердешну промову, сказав студент Міхра: „Сумна доля випала нам провозжати в далеку дорогу видатного українського діяча, що все життя своє й сили присвятив на користь рідній Україні. Алеж ми певні, що холод смерті не заморозить, не задушить того, за що боролися наш учитель, наш кращий товариш... І тоді здійсниться ся його мрії й надії, тоді настане краща доля рідної України, коли ми, студенти, скажемо голосно: — Так! Ми зробимо все те, до чого ти кликав нас, великий народний трибун!“

Далі од редакції „Ради“ говорив Ф. П. Матушевский:

Тисячі народа зійшли ся біля твоєї домовини, наш дорогий покійнику, щоби виявити у останнє свою пошану до тебе і останній раз побачити твоє кротке і благородне обличчя, а ще більше тисяч

людей, що пробувають поза межами Києва, вболівають душею по тобі і своїми думками, своїми серцями — повними туги й тихого смутку — витають біля свіжої могили...

Ледве чи міг би хто назвати на ймення когось иншого, хтоб, присвятивши увесь свій вік науковій роботі в тишині свого кабінета, здобув собі більшої популярності, більшої любови, більшої поваги до себе, од тої популярності, од тої любови і од тої поваги, якими були оточені імя і особа покійного В. А. В чому ж причина такого дивного явища?

Окрім величезних заслуг покійного в сфері науки, опріч незвичайно симпатичних рис його особистої вдачі, що приваблювали і прихилили до себе людей своєю чарівною силою, покійний мав ще одну прикмету, у якій виявила ся велич його душі, саяво його розуму і взагалі велич всієї його духовної істоти.

Пів сотні літ тому, коли в Росії впали кайдани кріпацької неволі, перед очима інтелігентних поступових сил її повстав цілий ряд нових серйозних і великих завдань. Трудність становища інтелігенції перед тими завданнями, що поставила рука історії, в значній мірі полегчувалась од того, що кращі і освічені люди попередніх поколінь російського громадянства вже заздалегідь не мало поклали праці на те, щоби вияснити головні завдання і обовязки інтелігенції що до народу і на те, щоби показати їй певні стежки до мети.

Щож до України, до її інтелігенції і її відносин до народу, то тут стан річей був за тих часів гірший од гіршого. Перед самісеньким світанням на новий період життя зійшов у могилу великий український апостол правди — Шевченко. Він полишив по собі великий і глибокий слід. Слід сей осяяний був саявом його мученицького життя, його геніяльної творчости і слави.

Але саява того не міг уздріти темний український люд, і не мав змоги швидко уздріти, бо не було кому зняти полуду в його з очей через брак своєї інтелігенції, що з давних давен відчахнула ся од його.

В сю трагічну добу історії українського народа стало ся велике диво. Молодий вчений, шляхетського роду, що подавав вже й тоді великі надії, виступає прилюдно з своєю „Сповідю“, в якій одрікається ся од свого шляхотства і міцно сполучених з ним історичних традицій і претенсій, визнає їх за великі і морально-шкодливі помилки, прилучається до українського народа, дає прилюдно обітницю увесь свій вік працювати на користь сього народа, вимагаючи од його за сій великий вчинок занадто скромної нагороди: щоб Україна і її народ узнали його за свого сина. Од того часу впродовж всього свого життя і по день своєї смерті він сьвято додержує раз дане слово. Ми не будемо перелічувати тут всіх заслуг покійника, якими він прислужив ся своїй матери-Україні і її народови, з котрим він побратав ся, працюючи на широкій ниві науки і громадської діяльності: тут не місце і не час се робити. Та навряд чи й є потреба в тому, бо заслуги сї такі великі, що їх з давна знають і друзі і вороги українства. Ми не будемо спиняти ся і на характеристиці особи небіжчика, бо кому пощастило хоч раз на віки зустрінути ся з ним, той і повік не забуде чарівної сили розуму, надзвичайної делікатности, доброти серця, надзвичайної скромности і простоти його.

(Конець буде).

Кілька споминів про пок. проф. Вол. Ахтоховича.

Ненадійна смерть проф. Володимира Антоновича привела мене на гадку кілька споминів про Покійника, які остануть для мене дорогою пам'яткою. У перше довело ся мені побачити Покійника 1885 р., коли він загостив був в Тернополі до моїх Родичів. Я був тоді ледви п'ятилітнім хлопцем, тож крім симпатичного лица, яке я собі запам'ятав та часто опісля оглядав в альбомі на фотографіях, не стало мені з тих часів ніяких споминів про пок. професора. Зачував я тільки, що в „Рускій Історичній Бібліотеці“, видаваній тоді моїм батьком Олександром, буде печатати ся історія Литви Покійника. І справді, коли печатанє розпочало ся (1887 р.), я ловив дитячим ухом цікаві події з історії литовсько-руської держави, які долітали до мене у перше при читаню „коректи“ моїм батьком.

Імя Покійника не затерало ся в моїй пам'яті і пізнійше. В бібліотеці мого батька мав я нагоду бачити кожної днини історичні праці Покійника і грубі томи „Архіву того западної Росії“, видані ним, з власноручними присвятами мому батькові. Невдовзі загостив Покійник до Львова. Було то зимою 1890/1 р. Мої родичі були тоді вже у Львові. Не забуду ніколи сєї хвилі, як одного ранку Покійник був у нас та в часі, коли мій батько був у школі, переглядав єго бібліотеку. Я з молодим братом оглядав Шевченкові „Гайдамаки“, ілюстровані Сластьоном (видані в Петербурзі 1886 р.). Оба ми прилягнувши побіч канапи в сальоні поясняли собі своїм діточим розумом незрозумілі для нас ілюстровані картини з нашої сумної минувшини. В тім надійшов Покійник, прилякнувшись побіч нас та став нам пояснювати, що згадані ілюстрації зображають.

Се мої спомини з діточих літ. Від сего часу минали літа, я сгав познайомлювати ся основно з творами Покійника та на університеті посвятив ся історичним студіям. Покійник оставав в моїй пам'яті всеяко взір великого історика. Зимою 1900 р., коли я був вже на третім році філософічного виділу, довело ся мені побачити Покійника в третє, а заразом у останнє. Він їхав тоді для поратования здоров'я на Сицилію й по дорозі загостив у Львові до моїх Родичів. Ще нині бачу сухорляве лице вправді фізично хорого, але духово кріпкого Покійника. Зійшла бесіда на мої студії. Я приготував тоді семінарійну працю про Галицько-волинську літопись. Покійник заохочував мене до сєї праці і казав, що „се дуже вдячна тема“, та радив мені читати критичні розбори літописи, а на перший раз передмову Бельовського до літописи Нестора, виданої в „Monumenta Poloniae historica“. Думки про критичний розбір Г.-в. літописи я до нині не покинув і працюю над ним, а заохотою до сего для мене слово великого Покійника.

Тоді власне зладив я в німецькій мові працю про „Прешбурський зїзд 1250 р.“, на семінарі проф. Редліха у Відні, а печатану в „Руслані“ і „Записках Науков. Тов. ім. Шевченка“. Я показав сю працю (тоді ще в рукописи) пок. Професорови. Він взяв її та обіцяв прочитати. Дня 24. н. ст. грудня 1900 р. писав Покійник з Катанії до мого батька: „Роботу Вашого сина придержу може до нового року и проглянувши уважно відішлю Вамъ“. А 1/4 січня 1901 р. писав він рівнож з Катанії: „Статію Вашого сина я прочитав: на мій погляд робота добре написана а обидві гіпотези про короля Вацлава и про рік зїзду науково поставлені и мотивіровані. Напишіть,

*) Подаємо за київською „Радою“ опис похорону — Ред.

чи саму рукопись треба Вам відіслати, чи може можна передати на повороті". Рукопис остала у покійника (я мав відпис її). І сі стрічки з листів Покійника остануть для мене дорогою пам'яткою.

В 1905 р. задумано обходити 45-літній ювілей літературної праці проф. Антоновича. І я поспішив на зустріч ювілеєви Покійника з скромним, але походячим від щирого серця дарунком, присвячуючи йому свою монографію „Життємонта Кейстутовича“, написану під впливом історії Литви Покійника.

Нині нема вже проф. Антоновича між живими та пам'ять про него не вмере, не загине, а його могутній вплив відіб'єся ще на неоднім поколінні Русинів — істориків.

У Львові, 25. марця 1908.

Др. Богдан Барвінський.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ

— Календар. В суботу: руско-кат.: Агапія і Діонісія; римо-кат.: Сикста папи. — В неділю: руско-кат.: Савина і Юл.; римо-кат.: Кирила.

— Преосв. Єпископ др. Хомишин виїзав зі Станиславова на десятиденний побут на провінцію.

— Заяви спочуття. Родина бл. н. проф. В. Антоновича в Києві дістала багато телеграм з заявами спочуття. Між иншими нашіли отсі телеграми з Австрії, які подаємо за „Радою“:

З Відня. Український Клуб послів державної Ради, глибоко зворушений смертю знаменитого дослідника історії України, що своєю трудолюбивою діяльністю причинився до відродження нашої нації, віддає поклін і честь його пам'яті. *Романчук*

Зі Львова. Великого сина України, що беріг національне огнище в найтяжчі часи, супроводжаємо на вічний спочинок з найбільшою пошаною його пам'яті за його непохитну віру в безсмертність ісповідуваної ним ідеї: кличемо над свіжою могилою: „ще не вмерла Україна... Родині покійного просимо заявити глибоке спочуття. *Редакції „Діла“ і „Свободи“.*

Народний комітет езекутива українського національно-демократичного сторонництва складає поклін пам'яті великого народнього робітника, Володимира Антоновича. *Доктор Охримович* товариш председателя. *Льонгин Цегельський* писар.

З приводу смерті великого громадянського діяча України та історика української минувшини, управа політичного товариства „Народна Рада у Львові“ пересилає заяву глибокого спочуття. *Др. Кость Левицький* голова; *др. Володимир Бачинський* писар.

Засилаємо найглибший вираз спочуття жалю до втрати славного історика України, Володимира Антоновича. *Редакція „Народного Слова“.*

Другому Несторови-Літописцю, патріархови української історії найлітшому синові України, шлють вічну пам'ять Українці *урядники „Дністра“ зі Львова*. Британ, Бачинський, Іванець, Сполітакевич, Величковський, Лотоцький, Пньовський, Гозиян, Хомицький, Павлюк, Галушак, Котович, Несторович, Головчук, Рутковский, Колтунюк та інші (ще 28 підписів).

Ми кидаємо грудку землі на могилу заслуженого діяча України. За товариство „Дністер“ *Кулачковський, Федак, Охримович.*

Найглибші спочування по поводу смерті народнього провідника України-Руси. *Редакція „Руслана“.*

З важким смутком приймаючи прикривість про смерть одного з найідеальніших синів України, великого її історика і найенергійнішого робітника в напрямі національного

освідомлення, спішимо од імени нашого товариства зложити на руки високоповажаної добродійки вирази щирого спочуття і глибокого жалю... За Виділ Рускою Товариства Педагогічного — *Шапелевський* — голова. (Має бути *Чапелевський*. — Ред.)

Найщиріші спочування по невимовній втраті для всієї України-Руси. *Бачинський*. (Має бути *Олександр Барвінський*. — Ред.)

З Стрия. Український клуб Галицького Союму виявляє глибокий жалю по причині смерті Володимира Антоновича, великого речника науки і прав українського народу. *Олесницький*.

З Черновець. Но моглилу великого Українця глибоку честь його пам'яті складають редакції буковинських часописів: „Буковина“, „Руска Рада“, „Народне Слово“, „Хлібороб“.

Українське студентське товариство „Союз“ на Буковині прилучається до смутку України над могилою свого почесного члена Володимира Антоновича. *Артим Галін* голова.

Просимо переказати шановній родині і усій громаді наш щирий жалю по утраті великого Сина України, професора Антоновича. За „Народний Дім“ *Ясеницький*; За „Руску Бєбєду“ *Попович*; За „Українську Школу“ *Руснак*.

З Коломиї. Українська гімназійна молодіж в Коломиї влітає у вінець на могилу незабутного труженника Антоновича глибокий жалю.

З Женєви (Швайцарія). Не можу особисто окропити гіркими сльозами свіжої могилу доброго Сина України. Прийміть же знак щирого жалю. Професор *Стоцький*.

— **Вибори до міської ради у Львові.** В голосованю брало участь 8.099 виборців. О 7 год. вечер голосованє замкнено, а комісії почислили лише лісти поодиноких комітетів; подрібно обчисленє голосів скінчить ся за 5 до 6 тяжнів. Всіх відмін ліст було 24. Поміж ними найшло ся найбільше ліст міського комітету (Стрільниці) 1.556, потім „загальн. громад. комітету“ (вшехи.) 1.357 ліст. Ліст „торгов.-промисл. комітету“ було 901, „реформи міської господарки“ 856, „урядничо-учительського ком.“ 534, „урядничого“ 460, „VI. округа“ 399 і т. д. Руских ліст було також 399; комісії взяли на гурт всі рускі лісти, тому поки що не звіати, кілько було ліст укр.-русках, а кілько кацапських. Всі лісти почеркані і поправлювані, тому годі із них точно обчислити, хто зістав вибраний. Догадують ся лише, що вибрано 33 до 38 радних на 6 літ, а 3 до 5 на 3 літа. Вибори решти радних відбудуть ся по укінченю скрутинії. Між назвисками вибраних радних нема ні одного Русина, навіть Павлушака і Маковича. До тіснійшого голосованя міг би прийти др. Озаркевич.

— **Нова політична організація буковинських Русинів.** В черновецькій „Буковині“ з дня 27. с. м. напечатано начерк організації „української поступової партії на Буковині“ і відозву до всіх буковинських Русинів, щоби вписували ся в члени тоїж партії. У відозві заповідає ся скликанє великого віча до Черновець, якого речинця ще не назначено. Під відозвою підписані за тимчасовий красвий комітет: Антін Клим, голова, і др. Осип Маковей, заст. голови, дальше всі 9 руских послів до держ. ради і сойму, та 86 членів „пост. укр. партії“ з Черновець, самі інтелігенти з виїмкою одного міщанина.

— **Додаткові кредити для Галичини.** З Відня довосять: Розісланий тепер послам доповняючий бюджет на 1908 рік з додатковими кредитами признає Галичині крім цілого ряду дальших рат давнійше ухвалених інвестицій, ще отсі перші рати: На будову і перебудову кількох мостів і доріг в перемиськім повіті 66.000 К. на розширенє і перебудову подільського гостинця державного в золочівськім повіті 20.000 К. на будову при Сяні 500.000 К. на регуляцію Дністра від Журавна до Окопів 550.000 К. на водні будови на Пруті і Вислоці по 100.000 К. на водні будови при Вислі 800.000 К. і кільканайцять дальших рат на інші будівлі. В бюджеті міністерства просьвіти вставлено для Галичини на наукові середники помічничі квоту 3,015.000 К. В рубриці загальних видатків стрічаємо між иншим квоту

200.000 К. на запомоги для тих громад, які задумують утворити громадські склади вугля.

— **Кардинал о. Касалі дель Драго** помер оноді в Римі. Покійний родив ся в 1838 році яко син родини римських патриційів. За Папи Пія IX. був парохом базиліки св. Івана Лятеранського, потім парохом церкви св. Петра. В 1878. р. Лев XIII. іменував его пралатом, в 1895. р. став латинським патріархом титулярним в Царгороді, а в 1899. кардиналом.

— **Загальні збори Красового Союзу Ревізіяного** у Львові відбули ся дня 25. с. м. при участі 120 відпоручників союзних стоваришень. Збори ухвалили утворити безпроцентний фонд позичковий для ново основуючих ся стоваришень заробкових і господарських та скликувати частійші надзвичайні загальні збори в цілі обговорюваня пекучих економічних питань. Головою товариства вибрано д-ра Костя Левицького; в склад ради увійшли: др. Стефан Федак, Александер Сероїчковський, Кость Паньковский, др. Теофіл Кормош, др. Іван Дрогомирецький, Никола Заячківський, др. Ярослав Кулачковський, Василь Нагірний, о. Остап Нижанковский, др. Евген Олесницький, Юліян Січинський і др. Никола Шухевич.

— **Нові польські гімназії** на основі цісарського розпорядку отвиряють ся в осени с. р. у Львові VIII, в Новім Санчи II і в Тернополі II (польска).

— **Зїзд австрійських адвокатів** буде радити в днях від 11. до 14. жовтня с. р. у Відні. Предметом нарад будуть як правничі справи так і чисто заводові. Особливо займе ся зїзд справою реформи цивільного права, справою карного слідства і слідчого арешту, справою зміни конкурсного права, а вкінці квестією переведеня в судовім і езекуційнім поступованю тих змін, які показались потрібними на основі практики в останних 10-ох літах. Зїзд буде радити також над організацією найвишого касаційного трибуналу, над справою публичних агентів і справою зміни обовязуючої тепер адвокатської тарифи.

— **Збори чеських католиків.** З Праги доносять: Вчєра відбули ся ту дуже численні збори чеського католицького сторонництва. Пос. др. Бакса реферував справу нинішньої політичної ситуації. Секретар партії Свед в довгій промові піддав строгій критиці міністра Прашка закидаючи єму, що не вміє заступати чеських справ в раді Корони. В дискусії над сими рефератами п. Свед заявив зпоза, що послі того сторонництва не будуть голосувати за католицьким університетом в Сольногороді, єсли христ. єсєційне сторонництво буде противне заложеню чеського університету в Берні моравськїм. На кінци зборів ухвалено резолюцію зі строгим осудженєм брошури проф. Вармунда і з жадаєм усунєня его з катедри.

— **Спадщина по історику М. Костомарові.** Дня 16. лютого с. р. померла в Києві вдовиця по звїснїм історику Костомарові, а дня 14. с. м. отворив в полуднево-російськім банку в присутности повновластника наслідника небіжки адв. Брілянта і одної наслідниці п. Григорович, судовий пристав Лобко Лобановський скринку для переховуваня дорожцїнних річий та зробив опис всего того майна, яке там знайшло ся. В тій скринці були процентні папери та льотерійні льоси на 35.000 рублів. По заповіту небіжки капітал і недвижиме майно (маєток в Полтавщині) передають ся найблизшій родині: дітям і внукам. Всю літературну спадщину (право на виданя творів М. Костоматорова уже друкованих і тих, що поки що в рукописях) передано товариству для підмоги бідним літератам та вченим. Але на се товариство небіжка склала ось які обовязки: 1) усі гроші, що наберуть ся від виданя творів єї чоловіка, треба повернути на незайманий фонд ім. М. Костомарова; 2) на проценти з него товариство повинно при харківськім університеті на історично філльольогічнім факультеті утворити дві стипендії для студентів по 360 рублів; 3) товариство повинно в чистоті удержувати то місце, де поховано М. Костомарова в Петербурзі і берегти пам'ятник над ним від руїни. Усеж широке листованє небіжчика історика і власноручну єго „Авто-

біографію» заповіщено зятєви М. Костомарова, членови ради міністерства фінансів В. Г. Котельникову, колишньому товаришеви голови „Литературного фонду“, аби єї видано не раніш 1910 року, наколи припадають 25-ті роковини з дня єго смерті. Заповіт сей повинен ще затвертити київський окружний суд. Бібліотеку по небіжчику передано київському університетови ще за життя Г. Костомарової.

— **Конкурси** на 72 посади дійсних учителів середніх шкіл розписала кр. рада шкільна з речинцем вношеня подань до кінця сего місяця. До обсаджєня є отєї посади: Катехитів руских 3, польских 4, учителів клясичної філльоогії 22, польскої мови 11, рускої 2, німецкої 7, історії і географії 8, математики і фізики 7, природописних наук 4, вичеркної геометрії 1, францускої мови 1, відручних рисунків 2.

— **Дрібні вісти.** З ІІІ поверха готелю Жоржа у Львові скочив вчєра в нощі Фридрих бар. Еренбург і згинув на місци. Він має походити з Курляндії, а приїхав з Київєа. З наперів, найдєних при нїм, не можня здогадати ся, що було причиною самобийства. — Оплата при іспитах зрілости підвищено — як доносять з Відня — на 50 К для екстерністів, а звичайні учєники будуть платити 20 К. — В Баранові окрадено поштовий уряд на 3.000 К готїкою. Підозріного о участь в крадіжці Горюдинського арештовано на вел. стації в Дембиці в хвили, коли виберав ся в дорогу до Америки. При нїм найдєно 1 600 К. — В Закопанім відобрав собі жите через підрізєне горла профєсор львівської політехніки др. Станислав Кемпінський. Причиною наложеня на себе руки було здєнервованє задля слабости єго жєни, перебуваючої в Закопанім. — В Переводові, сокальського повіта, згорїло оводї 5 сєлянських загород, вартости 12.000 К.

Оповідки.

— **Реколекції для пань.** Заходом Товариства пань під покровом Пр. Дїви Нєпорочно Зачатої відбудуть ся в церкві СС. Василїянок у Львові, ул. Зибликевича, в днях 30. (понєділок), 31. марця, 1, 2. і 3. цвѣтня с. р. реколекції для пань. Порядок отєй: Кожного дня о год. 4. по полудни наука, по науці суплїкация. 4. цвѣтня (субота) о год. 4. сновідь. 5. цвѣтня (неділя) о годинї 8. торжєственна служба Божєа, на котрій відбудєсь спільне св. Причастє і закінчєнє реколекцій.

— **Театр аматорів львівського „Сїкола“** виставить в неділю дня 29. с. м. о 7. год. вечєром „Жидівку вихрєстку“ драму в 5 дїях Тогобочного. Білєти продєє від нинї „Сокільський Базар“.

— **Іменованя.** В округї львівської дирекції скарбу стали іменовані радниками скарбу отсі скарбові ініспектори: Андрей Чабан, Йос. Махницький, Сев. Курись, Йос. Чарн. к. др. Стан. Грабшайд, Юл. Фїшер, Мар. Ключ, Викт. Якубовський, Влад. Красуцький, Мар. Дайман, Йос. Навроцький, Фел. Шелїгєвич, Йос. Печонка, Ів. Тшєска, Мих. Тепфєр, Кєз. Літєвський, Мих. Рудницький, Теоф. Чабан, Стан. Камєньський, Кєз. Яросєвич, Едв. Патрин, Йос. Старушкевич, Чєсл. Попєль, Йос. Зоммер і В. Флях. — Секретарями скарбу іменовані комїсарї: Лев Дзєдзїц, Ант. Куржєя, Юл. Подчаский, Франц Радухович, Фридр. Гофман, Ів. Мєєвський, Авт. Евстахєвич, Вал. Маркєвич, Сем. Цильний, Ів. Врубєль, Стан. Грушєцький, Сем. Отт, Ант. Бурко, Йос. Маначинський, Максим. Найгоф, Ів. Годєк, Вой. Огоржалєк, Влад. Гєлчинський, Ів. Влошинський, Лев Товарицький, Влад. Фїшер, Мєч. Прашїль, Едм. Коман, Леоп. Брем, Юл. Галатєк, Тад. Рєгульський, Лев Чачковський, Стан. Обжуд, Леоп. Скурєвич, Тома Рєзум, Ів. Жєураковський, Стан. Матїє, Мєч. Шаблєвський, Влад. Матковський, Ів. Лунєвський, Генр. Копєль, Стан. Кєгауль, І. Джуржєвський.

— **Відчит п. М. Яцкова** відбудє ся в суботу 28. марця о 6. годинї на „Бєсїдї“. Дохїд призначєний на Захоронку у Львові.

— В Раві руский відбудє ся в понєділок 30. с. м. народнє вічє і загальні збори політичного товариства „Равска Руєска Рада“ в салї „Нар. Дому“. Початок о 1. год. з полудня.

— В Рожнітові відбудуть ся заходом чичальні „Просьвіти“ в неділю 29. с. м. вечєрєницї в чєсть Т. Шевчєнка в салї Вайсмєна. Початок о год. 7½ вечєром.

— **Філія „Просьвіти“ в Ст. Самборі** обняла з початком сєго місяця нагляд над плєканєм садівництва і пчїльництва під управою міщєнина п. Івано Федоровичєа в Ст. Самборі. Протє хто схотїв би набути добірних щєп, як яблїнок, груш, орїхів, вишєнь, крім того слив, агрєсту, а також пчїв з пчєлами, нєхай удасть ся до п. Івана Федоровичєа, котрий з раменї товариства тим зарєджєє. Щєпи на 2½ м. високї, шїєстїлїтні, можня купити по 1 К, а о кожний одєн рік молодшї о 10 є дешєвшї.

Телеграми

з дня 27. марця.

Відєнь. Здає ся, що правитєльство будє муєло предложити повній палатї буджєтову провїзорию на липєнь, бо, як доси видно, комїсія на час не викїнчить буджєту.

Софіє. Межи профєсорами сироваджєними з Авєстрїї а болгарским правитєльством прийшло до умови. Профєсори дістануть частиннє відшкодованє і задержуть право викладу яко звичайні профєсори за згодою сенату. Умова є устна і не назначєє часу служби.

Париж. Тутєшні днєвники доносять, що стан здоровля бєльгїйського корольє Леопольдєа є дуже лихий.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готєль, рєстєвращия і казарня — ріг ул. Сикєтєської і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 26. с. м.: Завадович Михайло, Присївці; др. Цєттербаум Максимїлян, Болшївці; Копєрт Леонтїй, Супранївка; др. Сєнєвський Теодор, Ст. Самбір; Савулова Клявдия, Снович; о. Ганєс Алєксїй з жєною, Печєнїя; Антїн Попєль, Туєтановичї; Михайло Яринуд, Горинєць; Максим Калинич, Жукотин; о. Щєсний Рєстєвєцький, Сїлєць великий; Іларїон Боцюрків, Перемишль; о. Василь Андрухів, Гарбузів; др. Зєзїслав Чєплїцький, Закопанє.

Colosseum

в пєсажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щодєнно о год. 8. вечєр предствєлєнє. В недїлї і сьвятєа 2 предствєлєнєа о 4. год. по пол. і о 8. год. вечєром. Що пєятницї High-Life предствєлєнє. Білєти вчаснїйше можня набути в конторї Пльєона при ул. Карольє Людвика ч. 5.

В книгарнї Тов. ім. Шевчєнка можня купити:

- 1) Розєжєаня про терпїня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К бєз п. пер.
- 2) Розєжєаня про терпїня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. бєз п. почт.
- 3) Борєтьба Дрєпєрєа з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. бєз п. почт.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купувє і продєє

вєськї

вартїснї папєри і МОНЄТИ

по найточнїйшїм дєннїм курсї,
нє числячи нїякої провїзїї.

Працїютьє і шалїтьє

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмежєною порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щєдницї на 4%, удїляє позички на скрїпти за ітабуляцїєю на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 рєтах пїєрїчних вноєсьє рєта амортизацийна на капїтал і відєотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Вєкслі приймають ся тїлькє 3 місячнї, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Члєнами можуть бути позичку і дієтати тїлькє члєни обєзпєчєні в „Днієстрі“.

З зисків удїлив „Днієстер“ на публичні добродїїні цїли квєту 45.835 корєн.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички удїленї	3.410.884 К.
Удїли члєнєскї	234.398 К.
Цїнні папєри	130.452 К.
Фонд рєзєрвовий і пєнші	4.842 К.
Льєкації	182.206 К.

Кєнцєлярїї Товариства при ул. Руский ч. 20 отворєні перед полуднєм від 8—2 год.

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновєць	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновєць	—	—	3:45	—	12:20
Станиславєва	5:55	—	—	—	—
Коломїї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:00	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїя	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рєви рускої	7:10	12:40	4:00	—	—
Яновєа	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:44	4:50	11:20
Брухович	10:05+	—	3:20	5:30	9:35Л
Зимної водї	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновєць	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновєць	—	—	—	—	2:51
Станиславєва	—	—	—	5:50	—
Коломїї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїя	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рєви рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Яновєа	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної водї	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатанї товєстим друком. — Поїзди їдучї лише в недїлї і сьвятєа означєні + — в недїлї і сьвятєа від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в недїлї і сьвятєа від 1/6 до 31/8 що дєнь буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» виласить:
в Австрії:
на члн рік . . . 30 пер.
на рік . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

30 границю:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Предплате число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Сарвешт ми от» . . . «В Руславохт псалмх М Пашкевича»

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялине напередне застережене. — Рекламія неопечатана вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджет. комісії ведено дальшу розправу, в котрій п. чеськ. Станіск указав на потребу ліпшого вивінованя висших шкіл, особливо чеської техніки в Брні. Словенець Житник домагав ся більшого узягнення язика словінського в середніх школах і засновин словін. університету а на разі бодай правн. виділу в Люблянї. Нім. людовець Гофман-Велленгоф назвав гадку засновин нових університетів розстрілюванем сил, заявив ся проти словін. університету в Країні, де передовім треба подбати більше про народні школи. Христ. сусп. п. Дрексель зазначив, що его сторонництво в справі Вармунда домагає ся лише береження законів. Христ. сусп. Морсей домагав ся рівноправности катол. студентів, заявив, що брошура Вармунда викликала велике зворушене в катол. кругах і вважає заяву міністра загр. справ і просвіти зовсім відповідною. Нім. людовець Сильвестер обговорював справи студентск. товариств і іменем девятки заявив ся за засновинами німец. університету на Моравії.

Пос. Романчук признає, що референт др. Білинський неперечно належить до Поляків найбільше уміркованих і об'єктивних зглядом Русинів. Але і він виказує ту недостачу, як і всі інші, що інформує ся о руских відносинах лише з односторонньої шовіністичної польської преси. Пос. Білинський вказав на деякі ухвали галицького сойму, котрі мають бути доказом, що дбає ся прецінь і о потребу Русинів. Очевидно нема жадного сойму, в котрім нарід, заступлений в більшости міг би відмовляти всього меншости. Ходить о се, як виглядають ті уступки. Приглянувши ся ближше, бачимо, що Русини одержують ледви чи не десяту часть того, що для аналогічних цілий дістають Поляки. Даток галицького сойму для руского театру злучено з такими услівями, що Русини мусіли радше зречи ся сего датку. Є то унікат, якому нема рівного в жаднім краю, що не можна утворити жадної рускої гімназії без дозволу галицького сойму. Наслідком того мають Русини 5 гімназій а Поляки понад 40. Супротив 4 Русинів в галицькій Раді шкільній кр. засідає 20 Поляків. В міністерстві просвіти нема ані одного концентотого урядника Русина. З 13 краєвих шкільних інспекторів є 11 Поляків а 2 Русинів; з 89 окружних інспекторів шкільних є ледви 4 чи 5 Русинів, хотяй Русини посідають вже завдяки діяльності своїх громад понад 2.000 народних шкіл, а тих 4 чи 5 мусить виширати ся своєї народности.

Що дотичить висших шкіл, то бесідник признає конечність повного випосаження існуючих університетів. Віденьський університет, котрий хоч натурально заховати мусить свій німецький характер, існує не лиш для Німців, але також для всіх народів в державі, котрих члени хотять побирати науки в перкорядній академії, повинен бути так вивінований, що би не уступав жадному заграничному університетови. На то не можна пристати, що би всі існуючі німецькі університети в Австрії були так само виніновані а що би доперя потім приступовано до закладання нових університетів. Так само вистане Полакам, коли їх оден університет буде випосажений а другий знайде ся на певній середній уровни. Рівнож, если буде заложений другий чеський університет, вистане, коли оден буде лучше випосажений а другий займе середне становиско. В Італії припадає оден університет на 2 міліони мешканців, в Німеччині на 2½ міліона, в Австрії на 3¼ міліона. Но і університети належить закладати в Австрії без взгляду на народности. Позаяк в Австрії оден німецький університет припадає на 1-8 міліона Німців, польский на 21 Поляків, чеський на майже 6 міл. Чехів, то ясим є, що нема властивої потреби закладання 6-ого німецького університету і що тут децидують лише політичні і культурні згляди. Тим не хоче бесідник виступати против закладання нових німецьких університетів, противно, добре є, если прибуде ще оден німецький університет, але нехай се не діє ся коштом інших народностей, котрі мають більш потреби і більше право до нового університету. Русини суть одним поміж чотирма найбільшими народами в Австрії, котрий не посідає жадного університету. Услівя, які можна поставити що до повстаня університету, суть: відповідне число студентів, наукові праці і відповідні народні учительські сили. Всі ті три основні услівя Русини посідають. До сего приходить еще момент історичний що до руских катедр на львівським університеті, котрою то справою бесідник основно займає ся. Для того беззглядно належить доматати ся утвореня руского університету у Львові. Потреба та є більша і скорше належить ся, як жадане котрого небудь иншого народу в Австрії, навіть Чехів.

Відділене руских катедр від львівського університету було би для обох сторін дуже корисне. Бесідник звертає ся отже до міністра просвіти з жаданем, що би руский університет повстав в можливо найкоротшім часі. Тимчасом належить креовати нові рускі катедри і відповідно їх обсадити а існуючі і нові рускі катедри відлучити від львівського університету і надати їм віддільну організацію. Резолюції в тім дусі не буде бесідник ставити.

Запропоновані дотеперішні резолюції суть так загальні, що Русини не можуть тим вдоволити ся і мусіли би внести конкретну резолюцію, котра давала би запоруку утвореня руского університету — если яка небудь резолюція взагалі може се аділати. Зредагована в сей спосіб резолюція не мала би найменших виглядів прийнятя в комісії і в палаті. Русини не хотять давати оружия до рук правительству, і так їм не прихильному тим, що їх резолюція була би відкинена. Зрештою бесідник привязує невелику вагу до резолюції. Правительство не журить ся о численні рік річно ухвалені резолюції. Будоб се обманюванем самого себе, колиб на підставі резолюції роблено собі яку надію. Резолюції мають вартість лише тоді, коли сторонництво, котре їх переперло, має також силу вимусити їх виконане. Тої сили не посідають Русини; колиж би її посідали, не треба би було резолюції, бо тоді могли би і без неї здійснити свої жаданя.

Русини не відступлять від своїх жадань і зарядять всі средства, що би їх впровадити в чин. Если Поляки поважно о тім думають, що би прийшло до ліпших відносин між обома народами в Галичині, чого бесідник як найусильнійше бажає в інтересі культурного і економічного розвою обох народів, то нехай не роблять трудностей в утвореню руского університету, але радше помагають, що би Русини могли здійснити свої культурні жаданя.

Пос. Гломбінський вказує передовсім на потребу ліпшого вивінованя університетів львівського і краківського і техніки, заявляє ся за резолюцією словін. посла Корощеца і на основі невірної інтерпретації впевняє, наче тепер львів. університет був відновленем заснованої 1661 р. королем Яном Казимиром у Львові Академії. (Ми вже при нагоді обговорювання сеї справи мин. року на основі історичній виказали хибність сего погляду). Відтак забрав слово пос. Василько.

Пос. Василько полемізував з выводами попередного бесідника. Зазначив, що справа руского театру не є так невинною. Будь-що-будь, ходило о контролю театру, а коли ніхто з Поляків не буде обурювати ся, що їх інституції контролюють Поляки, то Русини що до руского театру мусять ся проти сего застеречи. З певністю зі становища академічного галицький Виділ краєвий не є польською властю, але в тім виділі кр. засідає на 7 членів лише оден Русин.

Коли презес кола польського стоїть на становищі, що львівський університет є польський і коли з цісарської постанови дедукує право Поляків до сего університету, то супроти такого погляду стоїть погляд п. Романчука, до якого бесідник прилучає ся. Одне через таке проти-

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСІННЄ

ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнійшої фірми французкої **Vilmorin-Audrieux** — Цінник оплатно і даром. З поважанем **Зофія Толубінкова** — Краків, Зелена 28.

приймає

Зофія Голубінкова
КРАКІВ — Зелена 28.

ставлене відмінних поглядів ся справа не буде розв'язана.

Доки нема устави що до польскости львівського університету, доти він не є польським. З другої сторони є справедливим, що Поляки в теперішности є так могуті, що не дозволяють Русинам на випосаженні руских катедр, а також при будучім утворенні руского університету можуть їм робити перепони, як перед тим не дійде до порозуміння. Колиб виводи попереднього бесідника треба було так розуміти, що він жадає уставового усталення польского характеру університету у Львові попри рівночасне признанне Русинам права до українського університету, то на тій основі буде могло прийти до взаємно вдоволяючого вислідку. Колиб однак гадку попереднього бесідника треба було так розуміти, що має наступати усталення польского характеру львівського університету дорогою уставу, а Русинам і надалі роблено би перепони в узисканні власного університету, то серед таких умовин годі буде дійти до сего уставового усталення польскости львівського університету. Не є згідним з правдою, що до львівського унів. прилучено кілька руских катедр, противно є фактом, що рівнорядно до поодиноких катедр, які єстували для польского язика, утворено катедри для тих самих предметів в руській мові. Нині львівський університет власне через ті руські катедри, яких зі світа годі спрятати, вже в часті утравістичним і не має вже чистого польского характеру, доки єствають ті руські катедри на рівних правах, як польські. Річ инша, колиб сповнено жадання Русинів що до осібної організації тих руских катедр, колиб такою спеціальною організацією усталено основу для будучого руского університету, то Русини зреклись би ся утравістичного характеру львівського університету. В кождім разі входить ту в рахунок велике питання, бесідник думає однак, що осібну організацію можна би утворити, на входячи в справу місця. Нині однак Русини стоять зовсім ясно на становищі, що Львів є самотнім і найважливішим місцем на руській університет.

Булоб пожаданим, щоби Поляки з Русинами порозуміли ся так само, як Німці з Чехами що до університету. Очевидно стремління Поляків, щоб виперти Русинів зі столиці Галичини унеможливує подібні пересправи.

Бесідник звертає ся до міністра просвіти з рішучим завзяттям, щоби сповнив жадання руского народу що до утворення основ для львівського університету. Під тими основами треба розуміти випосажені і помножені руских катедр на львівському університеті і то сейчас, попиране стипендіями зголошуючих ся руских доцентів, основне розслідування справи плянованої нової осібної організації через відділені дотеперішних руских катедр від львівського університету і прилучення до них катедр, які мають ще бути утворені.

Пос. Кончі вніс резолюцію з візванням правительства до як найскоршого усунення браку університетських викладів в італійській мові для італійських студентів в Австрії.

Заграниця.

В німецькій парламенті в часі наради над бюджетом канцлера і державної канцелярії заявив кн. Білов в справі прускої виборчої уставу, що не може знести щоб якийсь державний орган, переступаючи свій обсяг діляння, старав ся впливати на конституцію поодиноких держав. Вказав відтак на заяву пруского

державного правительства, зложену в пруській сеймі, в яких не було зовсім критики виборчого права до парламенту. Пруске правительство заявило ся лише проти виборчого права до парламенту, яке після переконання правительства не вийшло би на добро пруській державі. Обговорюючи виборче право до парламенту підніс канцлер, що нема взагалі виборчого права, котре так мало узгляднювало би зрілість думки, духове обрешення і поліпшене досвідчення, як власне рівне, загальне і безпосереднє право голосування.

Притім запевнив Білов, що правительство не має на думці ніякої зміни єствуючого виборчого права до парламенту. В виборчій праві до парламенту пробиває ся народна думка супроти федеративного характеру звязкової Ради. На всякий спосіб нема в Прусах потреби розширяти поле до діляння сторонництву, що опирає ся на засуді класової боротьби. Стремління соціальної демократії до заведення в Прусах загального права голосування є річню зрозумілою. Соціальна демократія працює в сей спосіб, що ширить ненависть, невдоволене та кличі до всіх матеріальних інстинктів і веде агітацію без всяких скрупулів.

Нема виборчого права, яке для всіх країв і всіх відносин булоб безглядно добре. Частина лібералів стремить силно з соціальною демократією до сего, щоби при помочи виборчої справи викликати настрій, ворожий для Прус. Сема однак лише той оден конкретний вислід, що соціальна демократія виявила для лібералів погорду. Канцлер не неречить, що новочасний економічний розвиток витворив нові відносини зависимости і нові аргументи против явности віддавання голосу. Загальне виборче право неможливе до заведення в Прусах безострійшого спору. Якжеж тут поступати, чи дорогою державного замаху, чи дорогою революції з гори в користь революції з долини. Пруске правительство признає konieczність реформи виборчого права, але відкидає жадання, які можуть підкопати пруську державу, яка довела німецький наріз до єдності, сили і свободи. Заява Бебля, що не булоб нещастя колиб пруска держава зсезла з видівні, а колиб Німеччина стала республікою, як Франція, а іменно дорогою поразки від заграниці, така заява справляла все найбільшу радість всім ворогам, що завидують успіхів німецькому народові.

Похорон Антоновича

(Конець).

Стоючи біля розкритої домовини, котра незабаром ось вже має закрити ся і сховати в собі дорогий для нас прах, і окидаючи мисливим поглядом пройдену небіжчиком життєву путь, в своєму останньому слові, сказаному нами поки що ще в присутности В. А., душа якого ще витає над нами, нам хотілоб ся тільки зазначити і підкреслити те, що працюючи увесь свій вік в сфері минулого нашої вітчизни, будуючи її історію, покійник вкупі з сим щиро й запопадливо працював коло будівлі її сучасности і будучини. Відома „Сповідь“ В. А., що в свій час счинила так багато шуму, була одною з перших підвалин, що поклав покійник як основу під будівлю українства, як певного комплексу поступових ідей справжнього і глибокого демократизма, і які помірно, але певною ходою йшли все наперед, розвивали ся і вкореняли ся. І хоч українство ще не сказало свого останнього слова, але В. А.

судило ся на власні очі побачити, що він не помилив ся, коли при світлі наук набрав на стежку українства. Послухавши свого ясного розуму і совісти, які привели його до історичної і соціальної правди, він вступив на неї і йшов нею цілий свій вік. Занявши постать на убогій ниві, щоб посіяти на ній перші зерна українства в той час, коли на небі ледве заїмала ся зоря його, а в передрозсвітньому тумані де-не-де ледве маячили наші непевні статі переживши найтяжші часи, яких українству довело ся тільки зазнати на своєму віку, В. А. перейшов разом з ним через межу попереднього історичного періоду і вкупі з молодшим виплеканим ним поколінням вступив в новий період життя. В. А. закривав очі тоді, коли рідна земля, на якій він ввесь свій вік працював, вкривається колосом і посилає йому своє материнське благословення, дякуючи йому за його велику, незабутню і щирю працю.

Нехай же земля України, з першого дня твого нового народження рідної, а не названої матери, земля мільйонів твоїх рідних братів — будь тобі пером, славним, дорогим і незабутнім наш батьку і брате!

Після д. Матушевського виступив проф. львівського університету М. С. Грушевський. Промовець характеризує небіжчика, як одного з двох покійних проводирів (В. М. і А. Драгоманова) українського громадського і культурного руху 70—80-х років, який серед найтяжчих репресій і масового дезертирства з національного ґрунту найбільше енергійно і соціально настроєних елементів, — на своїх плечах удержував українську ідею.

Антонович репрезентував культурно-науковий, історично-етнографічний напрям; Драгоманів — суспільно-політичний. Для сучасників се було дві антитези. Новіший український рух зв'язав воедино обидва ці напрями і обом провідникам їх дав визначне місце в історії українського національного життя.

Потім промовець згадав обставини, при яких покійник з своєї пануючої верстви і народности перейшов в ряди українського народу — демосу, бажаючи показати дорогу всім тим, хто, фізично зв'язаний з нашою землею, хоче не бути духово чужим йому.

Всі сили свого ума обернув він на те, щоби розкрити зміст і значіння великих змагань українського народу і зясувати історичну провідну ідею народу — демосу.

„Нині, — сказав проф. Грушевський, — спочивши від трудів і болів життя, епи, друже, епи, брате. Тіло твоє ми віддаємо нашій землі, яку ти так палко любив. Київські гори, — гніздо старого українського життя, котре ти так любив досліджувати, — любовно приймуть твоє тіло — слабкий і немічний посуд твого духа. Сей же дух невмирущий, могутний, в працях твоєї мисли зостанеть ся вічно жити в українському життю, поки житиме українське ім'я“.

Останнім говорив студент Поліванос од імени української молоді.

„Дорогий учителю, земляче і друже! Я прийшов сказати тобі останнє наше — „прости!“ Я не буду торкатись твоєї діяльності, як мужа науки і громадського діяча, бо з сього боку все було вже сказано раніш і більше нічого додавати, я пригадаю тут инший бік твого життя. Вийшовши з чужого народу, ти став справжнім сином України; віддав всі свої сили, все життя на працю рідному краю. Ні! Ти віддав ще й душу і твоє незмірно добре, чуле серце, віддав ти його українській молоді. Ти був її проводирем і справжнім учителем життя. Ти завше дбав про неї і покладав всі свої сили, щоби виховати для рідного краю вірних

синів, не по назві тільки, але й по ділу.

Забуваючи про себе самого, про свою втому і неміч, ти працював, аж доки смерть не стулила тобі очі. Одриваючи іноді у себе останню копійку, ти ділив її нею з убогою молоддю. Ти робив це часто так, що права рука не віддала, що творить ліва.

І тут, перед твоїм холодним тілом, таким близьким і дорогим нам, ми голосно кажемо: дорогий наш духовий батьку, твоє горяче, палке слово не вмере ніколи! З покоління до покоління воно перейде, як заповіт.

Спасибі тобі за все, що ти робив. Велика подяка хай буде тобі, наш рідний дорогий небіжчику. Земля рідна тобі пером*.

Після промов тіло небіжчика було винесено на вулицю. Великий натовп провожав останки В. А. аж до Байкового кладовища. Весь час труну покійника несли на руках представники укр. громадянства. Віко несли слухачки вищих жіночих курсів.

Сумна процесія прибула в початку третьої години на Байкову гору, де тіло було віддано землі. Довго ще прихильники й приятелі покійного ученого стояли навколо сьвіжої могили...

Анатоль Вахнянин.

СПОМИНИ З ЖИТТЯ.

(Дальше*).

По фєрилх вибрав ся я онять до Відня. Зі мною поїхав і мій брат молодший, Іван, на філософію. Він кивув ся на природопись, математику і фізику. Тепер жило ся мені веселіше. При помочи семінаристів Скобельського Теофіля, его брата (Василиянина), Івана Пулюя, Мелетія Гладішовського, мого брата, Івана, одного питомця угорського, Такача дяка і одного папятаго Німчика ми устроїли в церкві св. Варвари нотний хор. В Теофіля був хороший тенор перший. Хор наш громадив що неділі множество народу, переважно Німців, хоч були і руські парохіяне. Ми співали неначе ангели, спокійно, поважно. О. Ціпановський знав ся на співі і гостив нас майже що неділі. Небавом загостив до Відня і Литвинович єпископ (суфраган) з руськими послами до парламенту та він одушевив ся нашим співом так, що жертвував на бідніших Січовиків (до „Січі“ вступив тоді і поківнений питомець львівський Павлусевич) цілих 50 зр. Від часу до часу співали ми на хорах і по грецьки з грецьким наспівом. Ноти одержали ми з грецької церкви (на Fleischmarkt-і). Маючи повне довіре у ректора Ціпановського і маючи ключ від головних дверей семінарії (Schönlaterngasse Nr. 10), мені удало ся від часу до часу брати з собою і Теофіля Скобельського на сходинах з славянськими товаришами. Тямлю, що одного разу приїхали з Морави Ганаки в депутації до цїсаря, щоби пожалувати ся на архієпископа Шварненберга за те, що він до їх чеських сіл насилав цімецьких святихників. Мене повідомлено, що в честь депутатів відбуде тя комере „zu den drei Engeln“. Я викрав Скобельського з семінара і взявши гітару під паху, ми пішли вечером повитати Ганаків. Що вже там говорило ся, те не цікаве, але коли ми в двійку почали співати наших пісень, то вже всіх очі звернули ся на нас. Ми співали і співали. Менше о те, що ми співали, але Славяни сізнали, що Русини посідають так гарні пісні та ще о чисто славянським характері. Бож і треба знати, що Чехи затратили вже в своїх піснях славянського духа, а переняли ся духом німецьких пісень. Тямлю, що пісню „Ой став Пугач на могилі“ і другу

„Ой, Морозе, Морозеньку“, ми мусіли повтаряти, хоч співали лише в дуеті. А коли ми відтак заспівали і чеську пісню „Тече вода проті водою, вітер до ні фока, ма міленка модроока з окенечка кока“, то вже жівки — Чешки мало що не цілювали нас. О, Філько Скобельський був гарний хлопчик і тенор-соловейко! Співав з густом неначе той тробадур. Нас тішило іменно се, що Русини вибивали ся чим раз більше ва верх в очах Славян.

В карнавалі в 1867 р. ухвалили всі 10 славянських товариств студентських дати в „Sophien-Saale“ славянський бал. Було нас 20 комітетових. Мене (я мав футро) вибрано скарбником. Кождий комітетовий зложив на кошти 20 зр. Ми рішили на сей бал запросити цїсаря і архикнязів, бо не хотіли, щоби ми Славяни були гірші від Німців. Для цїсаря виписали ми запросини на шовку. На бали мали ми вивести всі славянські танці. В тій цілі вистарали ся ми, що споре число дівчат і академиків порішило учити ся всіх національних танців у якогось танцюриста на Віденю. Коломийки учив нас Ганінчак, якийсь Поляк — мазура, якийсь Чех — „беседу“, а Хорват своє „коло“. Сала була хорошо удекорована трикольорами, а наші хлопці по змозі прибрали ся в народні убори.

Ганінчак, а брат мій Іван, Комарницький, Шехович, Кропивницький та деякі Чехи, Словаки та Хорвати (всіх 12) станули до коломийки. Ганінчак вів її. Ми гуляли з завязетом і коломийка визначила ся з поміж всіх танців. Вирадї ми доложили ще на покриті коштів (кождий комітетовий) знов по 20 зр., але показали, що жиємо. З двору цїсарського не був ніхто, бо чеські посли тоді були в неласці в горі.

(Дальше буде).

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Савина і Юл.; римо-кат.: Кирила. — В понеділок: руско-кат.: Алексея чол. Бож.; римо-кат.: Квірина. — Ві второк: руско-кат.: Кирила арх. єрус.; римо-кат.: Бальбіни.

— На домовині бл. п. Вол Антоновича в Київї зложено кількадесят вінів від отсих інституцій та осіб: Від українського парламентарного клубу у Відні (Будителю української політичної мисли), від Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові (Своmu дійсному почесному членови), від редакції „Ради“ (Вірному синові України), від „Літературно-Наукового Вістника“ (На вічну память), від „Народної Ради“ у Львові (Славному громадському діячеві України), від Тов-а „Просвіта“ у Львові (Своmu почесному членови), від Українського педагогічного Тов-а у Львові (Учителю поклін), від „Товариства прихильників української літератури, науки і штуки“ (Славному історикові України), від Редакції „Діла“ (Славному українському громадянинові), від українського петербурского клубу громад., від історично-археологічного подільського тов-а (Почесному членови В Антоновичу), від Старої київської громади (Щирому товаришеви В. Антоновичу), від студентів-Українців київського університету (Незабутньому учителю і землякови Володимирові Антоновичові), від київської політехнічної громади (Великому вченому, непохитному борцеві свого українського народу), від одескої „Просвіти“ (Славному історикові України), від подільської „Просвіти“ (почесному членови подільської „Просвіти“, Володимирові Антоновичу, від відродженої подільської „Просвіти“), від катеринославської „Просвіти“, „Світлови української науки — кубанська українська громада“, від чернігівської „Просвіти“ (Славному синові України, Володимирові Антоновичу), від петербурского благодійного товариства видання дешевих і ко-

ристиних книжок та петербурского товариства ім. Т. Шевченка (Ти був найкрасшим сином України), від Полтавців (Найкращому сичові України, великому учителеві Володимирові Антоновичу), від „Просвіти“ у Київї (Своmu першому почесному членови), Київське товариство „содїйствія начальному образованію“ постановили замість вінка передати 30 карб. „Обществу Нестора Лїтописца“ на премію імені проф. В. Антоновича за труди по археології та історії України; від слухачок київських вищих жіночих курсів (Дорогому професори і учителю), „Апостолу правди і науки, незабвенному В. А. оть благородного ученика 1882—1887“, від редакції „Кієвських Вїстей“ (Славному Сыну України), „Дорогому другови й учительови“ від матери і дітий Вовк-Карачевських, „Учителю правди і науки“ від А. Н. Александровського, „Незабутньому Володимирові Антоновичу“ від семі Тадея Рильського, „Дорогому отцу и дїду“ оть дїтей и внуков“, від історико-філологічного факультета харківського університета, „Оть семьи Є. Г. Финкельштейнъ, пашедшей нравственною поддержкою и прїють 17—18—19 октября 1905.

— Осторога перед еміграцією до Парани. Ми нераз остерігали наших селян перед виїздом до Парани, де нашим емігрантам поводить ся щораз гірше. Аж отсе урядово з Відня приходить осторога перед виїздом до Парани. „Господарский розвиток колоній в бразилійскім стані Парана був в другій половині 1907. р. з причини величезної маси саранчі гірший. З огляду на те належить дуже перестерігати перед виїздом до Парани“. Так пише урядовий комунікат безперечно на основі звіту австро-угорського конзуляту в Курітибі. Як тепер погодити зміст сего комунікату з писанем п. Петрицького в курітибській „Зорі“, в якій нічого иншого не найдеши, як безосновні напасти на оо. Василян і заохоту до еміграції до Парани. Певно, п. Петрицькому ходить о власну наживу, бо чим більше буде мати овечок до стрижєня, тим ліпше буде стояти грошево. Однак в виду остороги, най віхто з Галичан не їде до Парани, если не хоче зазнати гіршої бідї, як на рідній землі. З огляду на заповідану з весною ширшу еміграцію з Галичини до Парани, повинна наша сільська інтелігенція енергично відраджувати селянам виїзд до Бразилії.

— Справа руского університету у Львові пішла вже на дальший плян змагань нашої віденської репрезентації. Отсе N. W. Tagblatt доносить, що рускі посли по переговорах з правительством і з польським колом відступили не лише від внесення резолюції що до утравкізації львівського університету, але навіть не поставлять резолюції що до основаня окремого руского університету. В заміну за те дістали рускі посли приречене утворєня двох нових катедр з рускою мовою викладною на львівскім університеті.

— Зі Старого Самбора пишуть нам: Перед кількома днями приключилась тут нещаслива пригода. В суботу йшли діти шкільні на науку церковного співу, котрого удїляє місцевий руский катехит. Діти йшли дорогою, а по дорозі бавились в лапанку, от як дїтвора. Ненадїйно надїжджас на ровері п. Ката, вислужений жандарм, а тепер повітовий післанець. Надїхав в такім розгоні, що діти не могли утечи і одну дівчину міщанина п. Волосіянського переїхав так нещасливо, що зломил на місци ногу. І замість встати і підняти нещасливу дитину, п. Ката пігнав чим скорше домів, щоб ніхто его не пізнав. Старий Самбір славний зі своїх непорядків; наколи треба десь Русина покарати, або найти собі на нім якої зачіпки, то власти до сего готові, але подбати о порядок нема кому. Нераз ніч темна, хоч око виколи, а лямпи не позасьвічувані. А коли хтось запитає „чладау гмінну“ чому лямпи не сьвітять ся, то дістає відповідь, що нині місяць має сьвітити! Таж бачите, що не бо захмарєне, то сьвітло місяця нічо не може. А се нас нічого не обходить — і на таке dictum aserbum годї що казати, бо нема з ким говорити. На ринку лежать купи гною, всюди порохи, нечистота і се гігієнічно! Не-

раз літом так курить порохами, та магістрат не скропить улиць водою, бо пієма на то funduszów, але видавати гроші на непотрібні почечні горожанства людей, котрі собі на се не заслужили (Гальгочі, Річчі) в звідки, бо так п. староста собі бажав. Нема, нема кому позамітати в хаті сьміті! — Недавно упився на Посаді старосамбірській оден чоловік так дуже, що упав на землю і ледво лікарі привернули єго до життя. Здавалося, що наш нарід більше розумний; та де там, в торгівні дні можна бачити десятки п'яних селян і міщан, що валяють ся по ровах, або їдуть фірами „під доброю датою“. Тяжко викоринити се між народом, бо самі власти суть сего причиною. Як надходять вибори, то ковбаса та чарка найбільше прсмовляє людям до „розуму“!

— „Смерть з голоду“. „Канад. Фармер“ доносить: Орган вінніпегских соціялістів — інтернаціоналів „Червоний прапор“ перестав виходити. Фонди організації вичерпали ся а надії на підмогу щезли. Місія фанатика Крата на канадійській землі не вдала ся.

— 3 поля техніки. До недавня звана була в мариначі лампа водна, котрої задачею було освітлювати далекі простори на морю і уне можливити торпедовцям зближати ся близько до корабля. Лампа водна складає ся з металового циліндра, що містить в собі всілякі хемічні творива, котрі зіткнувшись з водою, запалюють ся. Однак такі лампи могли освітлювати лише малий простір і користі з них не було великої. Тепер винайшли таку армату, що може кидати лампу зі світлом до 3.000 метрів далеко, не ушкоджуючи її. Лампи ці можуть бути різної великості а сила їх світла виносить від 100—3.000 свичок. Світло їх на воді може тревати від 60 минут до трох годин. Рівночасно при киданю пояса ратункового, кидає ся також лампу, котра зіткнувшись з водою запалює ся і освітлює плесо моря, вказуючи тонучим ратунковий пояс. Світло лампи є так сильне, що може освітити плесо моря в окрузі 5 миль. Ва не є се, що такої лампи не загасить ані буря ані вода і ніколи не може завести. При тім ціна єї не дуже висока тому сей винахід найде скоро широке розповсюдження.

— Число засланців на Сибірі. Після найновіших статистичних дат, оголошених російским міністерством внутрішних справ, з початком 1907. року було на Сибірі 75.963 засланців. В протягу року утікло з них 37.740. З початком 1908. р. число засланців на Сибірі виносило 74.275.

— Еміграція Русинів до Америки. В минулому році прибуло до Зєдин. Дежжав 24.031 Русинів з Галичини, Угорщини та Буковини. Поляків в тім самім часі прибуло 138.033. Що до грамотности то на 24.031 Русинів неграмотних було 12.930 або близько 50 проц., коли на 138.033 Поляків 49.842 не уміло читати.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Тернополі. (Саля Міщанського Брацтва Початок 7½ веч. Білети продає ранше „Народна Торговля“).

Ві вторник дня 30. марця „Надія“, драма з рибачкого життя в 6 діях Гасрманса.

В четвер дня 2. цвітня „Ревзор з Петербурга“, комедия в 4 діях М. Гоголя.

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В недію 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— 3 львівської архієпархії. Канонічну інституцію дістали со.: Вик. Демчинський на Смільно, Сильв. Богачевський на Крсьну, Клим. Каліньський на Головецько, Петро Кордуба на Містки і Іван Насальський на Дунаїв. — Завідателями назначені оо.: Волод. Федів в Побуці, Андр. Декальський в Білявцях, Николай Іванчук в Журові, Ом. Радикевич в Вишенці вел., Роман Каленюк в Надітичах, Ром. Волощак в Волі вел. і Емануїл Підлісецький в Ладанцях. — Сотрудниками назначені оо.: Йос. Рожанський з правом управи в Петранці і Йосиф Филипович ex currendo в Зборові. — За

відателем любінецького деканата іменованій о. Волод. Сабат з Синовідська нижного. — Учитель гімназії в Тернополі о. Іван Сатурський дістав відпустку до станиславівської єпархії. — На конкурсі з речинцем до 16. мая с. р. розписані парохії: Кудобинці, Шили, Кутине, Тростянець вел., Шипківці, Ілів, Сможе, Лукавиця ниж., Межириче, Дубше, Вербів, Гніздичів, Оплучко, Спхів, Черепин, Юнашків, Завалів, Білявці, Кабарівці, Пліснани і Волків. — Кандидати духовного чина, які хочуть одержати св. Тайну сьвященства мають свитись 8. цвітня с. р. в митрополичій консисторії. — Конкурсний приходський іспит відбуде ся 4. і 5. мая с. р.

— Відчит у Львові. Заходом тов-а укр. техніків „Основа“ відбуде ся в неділю дня 29. марця в салі „Бесіди“ Ринок 10. відчит інж. Посадкого на тему: „Підбій землі“. Вступ від о. би 20 с., для академиків і учеників 10 с. Початок о год. 6. веч. Інтересна тема і цілком (весь дохід призначений на булону бурей Тов. педагогічного) повинна стягнути як найчисленніші круги.

— Перенесенє. Намісник переніс концерт практиканта намісництва, Данила Родіха де Берліненкамф, зі Львова до Коломиї.

— Іменованє. Намісник іменує в ветеринарний асистента Стан. Солецкого в Гусятині. поісторим ветеринаром. — Цісар надав директору учит. семінарій в Ряшеві, Іванови Кравчику, VI кл. ранги.

— Пригадка. Сим пригадує ся членом Міщанського рем.-пром. Союзу Кредитового у Львові, що загальні зб. ри сегож т. в. ариства відбудуть ся в понеділк 30. м. р. с. р. о 6. год. з полудня в власних к. м. н. а. т. а. (Ринок 10).

— „Кружок правників“ у Львові вишукуює заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода.

— В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка Матвій Яворський, секретар.

Посмертні оповістки.

— О. Йосиф Димбчевський, парох в Викторіві коло Галича, упокоїв ся дня 27. с. м. в 58. році життя, а в 31. р. сьвященства В. в. п.!

Телеграми

з дня 28. марця.

Берно моравске. В отворенім вчера моравским соймі прийшло до великої бучі зі свистами і криками, яку урядили молодочехи, чехкі радикали і соціялісти, коли маршалок заявив, що після регулярніу дискусія над заявою намісника є неопускаєма.

Любляна. Нов. обраний сойм Країни на вчерашнім першим засіданю вибрав комісію з 12 членів до реформи соймового виборчого закона.

Берлін. Кн. Більов приїде в неділю до Відня відвідати міністра загр. справ бар. Еренталя.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 28. с. м.: о. Волод. Полянський, Тренча; Евген Свистун, Болшівці; др. Михайло Ковюшецький, Самбір; Іван Стасина, Жидачів; Володимир Полянський, Тренча; Евгеній Свистун, Болшівці; Вільгельм Цванггейм, Самбір; Іван Головецький, Іван Козьмин, Іван Шестак, Головецько; Василь Винар, Бучач; Володимир Дудкевич, Рогатин; Петро Ліницький, Сокаль; Евстахій Мединський, Ляшів.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Русики!!!

СТАРАНЕМ КОМІТЕТУ
БУДОВИ ЦЕРКВИ в СЕНЯВІ
заложено

Першу галицько-руську фабрику
„ЗГОДА“
паперців і туток цигаретових

Евгенія Билиньского
в ЗБАРАЖИ.

50% на народні ціли, се є: будова церкви, товариство педагогічне і проче.

Русини! Жадайте всюди і все тутот і паперців з фабрики „ЗГОДА“. Крамарі повинні мати лише з сєї фабрики товари. Розсилаєм стало найліпше кадило ладан в 5 kg. посилках по 6-50 К. оплачено. Кожда церков повинна лише ту купувати, бо гроші з сего ідуть на будову церкви.

Стала розсылка медів з власної і найбільшої пасіки галицької.

Від кожного руского замовлєня 20 сот. на церков в Сєняві.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вивіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (19—?)

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на чл. рік . . . 20 мар.
 на пів року . . . 10 мар.
 на чверть року . . . 5 мар.
 на місяць . . . 1-70 мар.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми бач і думи ми варени: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руски ми сердце і віра руска.» — З Руслакових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи зберігає слідство
 напередодні застереження. —
 Рекламації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджетовій комісії по-
 велося правительству перевести без ве-
 ликої боротьби ухвалу бюджетову міні-
 стерства просвіти, а тепер з
 черги почалася розправа про бюджет
 судівництва. Виявило ся отже, що
 заповідана лібералами буча, яку ніби то
 мали зняти з нагоди справи проф. Вар-
 мунда христ. суспільники, була їх видум-
 кою. Міністер Мархет був приневолений
 зложити заяву, котра вправді не зо-
 всім усіх вдовольнила, всеж таки відчули
 се ліберальні прихильники Вармунда яко
 „колїноприклоненіє“ перед христ. суспіль-
 никами. Не повелося отже сподіване і
 бажане лібералами розбитє держ. ради
 на два супротивні табори для Kultur-
 kampf-у, котрим они хотїли підкріпити
 занепад своїх сил і впливу.

Так само відрадною проявою можна
 вважати обставину, що представники сла-
 вянських народностей отже й Ру-
 сини видержали згідно разом в уні-
 верситетських справах, запев-
 нивши собі поступенне осягнен-
 нє висловлених в розправі домагань.
 Таким способом мара національ-
 ної боротьби, що виступила була
 перед почином розправи про бюджет міні-
 стерства просвіти в комісії, усунула
 ся, але тепер виринає наново при роз-
 праві про бюджет міністерства
 судівництва. Від кількох тижнів в таборі
 чеських хліборобників і молодочехів ки-
 пить, а мовний спір в судах Чехії мо-
 же стати поважною перепорою в даль-
 ших роботах держ. ради. Чим більше
 зближала ся хвиля, коли бюджет міні-
 стерства судівництва мав прийти на чер-
 гу в бюджет. комісії, роздратоване
 проявляло ся в чеськім дневникарстві і на-
 вічах. Тимчасом бюджет міністерства про-
 сьвіти полагоджено скорше і гладше, як
 спершу можна було сподівати ся, а че-
 ські сторонництва нараз опинили ся, су-
 проти нового питання і видно між ними
 певне замішане. Раз грозять відкликанєм
 обидвох своїх міністрів, то знов заперечу-
 ють таким вістям, а безнастанні пере-
 говори чеських представників з їх міні-
 страми і бар. Беком вказують, що Чехи
 не думають на правду про перехід до о-
 позиції. Вправді подала пражка Union
 вість про зірване переговорів між бар.

Беком а д-ром Крамаржом і Удржалем,
 також про остру пересправу Бакси з пре-
 зидентом висш кр. суду Веселим, одна-
 че все те лише настроєві поголоски. До
 таких поголосок можна зачислити також
 вість подану градецьким нац. нїм. дневни-
 ком, начеб бар. Бек мав зробити місце
 тимчасовому урядничому міністерству, що-
 би марно не зуживати ся. Розійшли ся
 також вісти про можливе уступлене обох
 міністрів земляків, Прашка і Пенки, ко-
 трі не доросли до трудних задач. Розпу-
 щено також вість, що становище міністра
 судівництва д-ра Кляйна стало немо-
 жливим, а єго місце мав би зайняти тим-
 часово бар. Бек.

Серед такої повени різнородних, чи-
 сто суперечних вістей відбувають ся
 дальші переговори, а бар. Бек не тратить
 надії перевести також ухвалу бюджету
 міністерства судівництва, над котрим уже
 веде ся розправа.

Міністер Кляйн має в понеділок про-
 морляти і зазначити, що практика при-
 мінювана в судах в Чехії в останніх
 часах не може бути відразу змінена і
 самовільно усунена і тому сторонництва
 повинні дорогою угоди довести до обо-
 пільного порозуміння в тих справах.

В розправі про бюджет міні-
 стерства судівництва після
 промови референта дра Гломбінського,
 всенімець Малік жалувал ся на
 уживанє чеського язика у внутр. урядо-
 ваню в судах, а др. Крамарж вказував
 на обуренє викликане в Чехах практика-
 ми останніми німецьких судіїв і домагав
 ся повної рівноправности чеського язика
 в цілїм краю. Чеські послы не позволяють
 на те, щоби випирано в краю чеську мову
 а управа судівництва повинна положити
 кінець відмові виміру справедливости із
 сторони німець. судіїв, бо анархія, яка
 вдомашила ся в області формального
 права, перенесе ся також на область пра-
 ва материяльного. Се, що Німці роблять
 тепер, має метою розбити політичну си-
 стему. Коли виявить ся, що теперішній пар-
 ламент не доріс до задачі, то не Чехи
 будуть винні. Находимо ся на критичнім
 звороті в цілїм внутр. розвитку. Колиж по
 стороні Німців не буде зроблено се, що
 повинно стати ся для удержання коалїції,
 то одвічальність не спаде на Чехів. Пос.
 Д'Ельвер домагає ся законного упра-
 вильнення для усунення мовного непоро-
 зуміння в Чехах. Всякі самовільні розпо-
 рядки будуть Німці завзято поборювати.

О н ч ю л домагає ся утворення висш. кр.
 суду в Чернівцях. В о л ь ф заявляє, що
 всякі уступки в користь Чехів будуть
 Німці вважати виповідженєм війни. Ди я-
 м а н д (соц.) жалувє, що национ. спори
 спиняють полагоду важних справ і тому
 вимагає, щоби сю справу полагоджено.
 Домагає ся знесення ранг в судівництві
 і виступає проти іменованя прокураторів
 судьями, а заявляє ся за прилученєм
 прокураторії до міністерства внутр. справ
 і вносить резолюцію о увільненє від об-
 жалованя тих, що завинили в борбі о за-
 гальне право виборче. Потім відрочено
 засіданє до понеділка полудня.

Заграниця.

Побутови кн. Більова у Відні
 намагають ся надати значінє звичайної
 ввічливости супроти бар. Еренталя. Колиж
 має ся на тямці, що під ту хвилю цісар
 Вільгельм був гостем короля Віктора
 Емануїля у Венеції, то можна собі уяви-
 ти значінє сеї зустрічи міністрів. Як зізд
 монархів у Венеції, так і зізд міністрів
 у Відні треба вважати зверхною заявою
 дійсного вствованя тридержавного союзу.
 Kreuz Ztg. називає виразно зізд Більова
 з бар. Еренталєм доповненєм німецько-
 італійської зустрічи у Венеції. Се річ зо-
 всім зрозуміла, що коли оба міністри зу-
 стрінули ся то й обговорювали непере-
 чно загальне політ. положенє. В першій
 половині цвітня має кн. Більов відвідати
 в Римі міністрів Тіттонього і Джолїт-
 того.

З Петербурга звіщають, що
 австро-угорська відповідь на російський про-
 ект реформ там наспів. Австро-Угорщина
 домагає ся деяких поправок, а коли буде
 осягнена що до того згода, тоді сей на-
 черк буде предложений всім державам
 підписавшим берлін. договір, яко спіль-
 ний е ля б о р а т австро-угорський і
 р о с і й с ь к и й.

При національній тини хароджі*).

(Розвідка Володимира Антоновича).

Здіймаємо річ про українсько-руську,
 польську і велико-руську національність,
 властиво про те, чим вони одна від одної
 відрізняють ся.

*) Отся розвідка пок. Володимира
 Антоновича появила ся під прибраним
 іменем Низенко в грудневім випуску
 „Правди“ (1888 р.). Як небудь невеличка об-
 ємом, одначе вельми цінна змістом, творить

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСІНЕ

ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнішої фірми фран-
 цускої **Vilmorin-Audrieux**

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно

даром. — З поважанєм **Зофія Толубінкова** — Краків, Зелена 28.

п р и й м а є

Зофія Голубінкова

КРАКІВ — Зелена 28.

Відповімо спершу: що таке національність? За національність треба вважати суму таких прикмет, якими одна група людности відрізняє ся від цілого роду інших груп. Прикмети бувають двох родів: одні природжені людям, спадкові, що залежать від складу раси, від впливу природи місцевої; їх можна знайти стежкою антропологічною, дослідом з анатомії та з фізіології чоловіка. Другі прикмети здобувають ся вихованем і залежать від вижини розвитку культури та від минулого життя народу, себ то від його історії. Сума таких прикмет виявляє нам етнографічну індивідуальність, окрему національність. Слика, що в усіх сучасних розправах про національність, як на найголовніші прикмети окремености, що можуть дати право на самостійний розвиток, указують на мову, на побит, на характер національний і инше. Немає що й казати, що, наприклад, мова є вельми значною прикметою національності; а про те не можна її вважати за найголовнішу; не вона перша річ, щоб розпізнати національність.

І перше були і тепер єсть нації з такою безталанною історією, що власну мову стратили і переняли чужу, а про те національність свою задержали та все почувують себе і вважають за народ цілком окремий від інших. Огні приклад хоч би Ірландії: у їх тільки де-неде задержала ся ще власна мова, а взагалі не тільки за урядову, але й за родинну мову вживають вони — мову англійську. Не вважаючи на це, Ірландії і на склад мисли, і на характер і на темперамент зовсім окремі від Англичан. Або знов Янки (в Америці): вони теж вживають англійську мову, але ні самі вони, ні хто хто инчий не скаже, що то Англичане. Теж саме треба мовити і про инчі прикмети національні: звичаї, жите родинне і громадске і инше все таке, що стало ся добутком з глибших ієрвісних корінних особливостей та однієї одної групи людности від другої, себ то про те, з чого складається річ антропології. Антропологія твердо свідчить нам, що унітарні теорії, теорії зєднання, котрі проводять і крайні праві і крайні ліві, не встоюють перед критикою. Кажуть, що найскористішим і найкращим для новішого розвитку людей буде той стан, коли втратять ся або цілком знищать ся і викорінять ся усі особности і прикмети національні, себ то, щоб усіх людей приподобити до одного типу. Не будемо чепляти ся до питання, чи користнійша була асиміляція, чи ні, а вдамо ся до антропології; там побачимо,

она вєначе pendant до Костомарової розвідки «Дві русскія народности» і написана на основі антропологічних дослідів, якими так пильно займав ся покійник. Сьогодні, коли ще всякі публіцистичні і півучені недоріки все ще торочать або про національну єдність Русинів з Москалями (як от у що й во виданій брошурі др. Марков) або намагають ся Русинів загорнути яко ріжновидність Поляків, не буде лишнім пригадати нашій суспільности і ученому світові сю розвідку і задля того, щоби переконатись, що й проф. В. Антонович висав українською мовою глибоконаукові річи. При сій нагоді наведу з моїх споминів про пок. Антоновича розмову, яку з ним мав про «Дві русскія народности» Костомарова. Я спитав А-ча, чому Костомарів, вазначивши так ясно ріжницю Українців-Русинів і Москалів, закінчив свою розвідку якомсь невизначно і нерішучо. «Треба тямати, відповів мені пок. Антонович, що ми пишемо для цензури, отже, щоб річ не видала ся цензорові вельми яскравою і неупала жертвою его олівця, треба звичайно під кінець троха замазати. Отак зробив і Костомарів». Тимто коли якому не припала до впадобі свого часу в «Київській Старині» напечатана Антоновичем відповідь Фльоринському задля єї нібито нерішучости і неясности, нехайже опіює її так, як опіює Антонович розвідку Костомарова. Ол. Варв'яцький.

що таке приподоблюване усіх людей до одного якогось типу річ цілком не можлива, просто абсурд. Безбоязно і користно можна дбати лишень про поліпшенє індивідуума, себ то розвивати те, що в нему вже маєть ся доброго, найкращого і відкидати вихованем та культурою те, що вважаємо за лихе, невідповідне духу поступовому.

Нация — се група людей рідних і близьких між собою натурою, хистом, вдачею, дотепом, вдатністю, темпераментом. В отсій близькості і ріднині треба спостережати дві річи: — одну — ті особности та відміни, якими сама природа людей наділила, з якими чоловік починає жите своє, як з природженим, з своїм власним; другу — се ті особности, що зявились і виростили на ґрунті перших не самі по собі, а вироблено їх історією нації. Її культурою і історичним вихованем. Вони більші чи менші бувають оригінальні і залежать від того: чи щасливо, чи безталанно переходила історія нації.

Роздивімо найперше відміни та ознаки, якими сама природа наділила людей. Задля краешного досвєду будемо тримати ся методу порівняня.

Відшукуючи і показуючи прикмети українсько-рускої національности, нам доводить ся розбирати материял доволі убогий і занедбаний. Материял антропологічний єсть великий: дві-три книжки (праця Коперніцького в «Київських Університетських извєстїях», та в виданях краківської Академії Наук, кілька статей тогож автора, та Маєра: «Антропологічне порівнянє галицьких Русинів та Поляків»). Про Русинів українських маємо тільки працю доктора Емме в виданні полтавского земства: «Наблюдєнія въ Кобелянскомъ Уѣздѣ»; як додамо ще книжечку доктора Дебольта в Дерпті, то і все!

Отже хоч який ні є убогий материял, а проте антропологічні прикмети так важні, що покористуємо ся з того, що маємо.

Коли в звичайній розмові вживаємо ми слово народ, так розуміємо околицинні прикмети его: мову, віру, звачаї і т. и.: отже сї прикмети усі залежать від прикмет, чи причин глибших внутрішних.

Перед нами три споріднені нації, що історія поселила їх одну попліч одної, а инде і одну між одною: вони одна на одну мали вплив, що відбив ся на кожній з них більше чи менше: ведемо річ про Русинів, Великорусів, або Москалів і Поляків. Всі вони Славяни; алеж від впливу і примусу всяких обставин географічних, історичних і инших, вони так поріжнилились між собою, що тепер мають більше ріжного, свого власного, аніж схожого однакового, загального. Запевнимось в сему, рівняючи їх.

Русини опинили ся в обставинах доволі оригінальних: з двох сусід ні оден, а найпаче той, що на півночі, не хоче признати їх яко за окремого індивідуума етнографічного; в Австрії Поляки кажуть хоч тепер вже не всі, що Русини ніщо більш, як ріжновидність Поляків; в Росії Москалі правлять, що Русини тільки вітка Великоросів. Тимто нам зручнійше буде збирати прикмети нації українсько-рускої або просто рускої національности, рівняючи їх до прикмет наших сусід-братів.

(Дальше буде)

Дописъ.

З Старого Самбора.

Відклик до Є. Е. ч. н. намісника Цотоцького).

Справа виборів до ради громадської в Старім Самборі тягне ся вже третій

рік і нема з тим кінця. Проте звертаємо ся до Є. Ексцелєнції з просьбою, щоби зволив вглянути в сю справу і положити кінець надуживаню терпеливости народа. Жаль п. Річчому, що половина населєня в місті, яке становлять Русини, вибрала собі 5-ох радних в 3-ім колі. Всіх радних є 30, чейже годі завидувати Русинам 5-ох на 10 радних, коли Русинів в місті єсть більшість. Може би Ексцелєнція зволив вглянути основно в господарку старости Річчого, котра там викликає загальне невдоволенє і огірченє населєня, а се чайже не лежить в інтересі спокою і ладу в краю.

Оден з радних.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше*).

Гей, гей! Який то щирий дух панував тоді між славянськими студентами у Відні. Здавало ся, що як ті молоді хлопці колись займуть у себе дома становища, то і виробить ся щира взаємність між австрійськими Славянами. Не так однакож склалось, як ждалось... Словаків бідних віддано на поталу Мадярам, а Чехи — они і за Рігера і пізнійше за Енгля, Кайцля та Крамаржа, вели такі все егоїстичну політику в віденськїм парламенті, зявляли ся з Лахами яко автономістами коронних країв, а Русинам ніколи не прийшли в поміч. Більше симпатій мали Русини вже у полудневих Славян. Рігер, приміром, заявив послови Озаркевичови, коли сей звернув ся в ері Таффого до него: «Ja, meine Herrn, wir bedauern euch, aber — wir kennen euch nicht helfen». Коли Рігер був на львівській виставці, а я, яко его провідник по виставці, заінтерешував его в сій справі (о сю відповідь негативну, дану Озаркевичови), то почув опять з уст сего будьтоби «першого Славянїна», і зятя Паляцького, що Чехи звязали собі тоді руки Поляками. Они стояли і будуть заєдно стояти при автономії країв коронних, а ми можемо і мусимо стояти заєдно в політиці при «автономії народів». Тому я ніколи не хотів яко член парламенту (від 1893 р.) вважати ся з віяжками Енглями, ані Кайцлями, ані Крамаржами та Пацаками, бо се була би бурійка для нас. Тому і увійшли ми яко руський клуб в близші зносини, лишє в Словінця) ми та Хорватами. В політиці єуть максими, від яких політики годі відступати.

Шкільний рік 1867 зузав я на письменні роботи до іспиту на гімназїального професора з групи історії та географії, але побіч того ходив і на прелекції в університеті і інтерешував ся справами «Січи», де вибрано мене головою. В сїм році приїхали до Відня два Українці, Іван Іванович Білозерський і Імєцький з Борзни, оба молоді патріоти. Білозерський впровадив мене в хату Миларадовича, статної жєнщини, жєни генерала Миларадовича. Миларадовичка була мабуть з роду Скоропадських. Вона заїхала до Відня, щоби шукати лікарської поради для свого відай 13-літнього сина, що крихту не дочував, а мешкала при Baesckergasse. Була се богата панї та і українська патріотка. Вона подала мені манускрипт пєсьма. «Посланія до Зорі» сербського товариства, писаний по московськї і просила, щоби я сей манускрипт видав на єї кошт друком у Відні під псевдонїмом. Я зволив єї волю. При сій нагоді я міг їй розказати про наші національні заходи, як у краю, де видавали тоді «Правду» так і у Відні, а з розговорів вийшло те, що треба би доконче у Львові заснувати свою печатню, де би можна друкувати все те, чого у Росії не вільно. Миларадовичка зобовязала ся придбати гроша на друкарніс у Львові. З того часу я був у

Милорадовички досить часто та з нею кер- жив одну цікаву історію. Іменно сполукала она мене, щоби а її товаришів на масковий балі в Blumenstraße. Вона перебрала ся за форту- ну, а мене прибрала в костюм Гермеса. Коло 11. год. год. в ночи ми поїхали на маска- раду.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Кп- рила арх. ерус.; римо-кат.: Бальбіни. — В се- реду: руско-кат.: Хризанта; римо-кат.: Гу- гона.

— **Здоров'я цїсаря.** З Відня доносять, що цїсар зовсім подужав і мав в суботу вийти на прохід по вільнім воздуху. Однак за порадою лікарів задля сильного вітру не виходив з замку, а проходжав ся годину перед полуднем в замковій галерії при отворених вікнах.

— **Редактор київської „Зорі“ ликує.** доно- сячи в останнім числі, що Василиянна о. Клементія Бжуховського, додамо, велимъ за- служеного організатора паранських Русинів, відкликає телеграфічно до Галичини. Стало ся се певно на основі доносів п. Стефана Пе- трецкого або его компаньїонів. Его „Зоря“ взяла собі за ціль викурити всіх Василиян в Парани, а тактику веде в той спосіб, що на- пастуючи всю тамашну Василиянську місію, спеціально зацікавляла ся особою о. Бжухов- ского, не називаючи его інакше як „дурним Климом“. О. Бжуховський провинив ся в очах п. Петрицького тим, що остерігав паранських Русинів перед агітацією „Зорі“ за утворенем радикальної партії і находив послух по всіх колоніях. Тепер буде мати п. редактор сво- бідний руку. Вже в тім самім числі він пи- ше між иншим ось як: „Ні часом не нової розпочинати, ні Зорі частійше видавати не можемо, бо тепер маємо тільки одного зеце- ра, другого віддалили ся для того, бо бояли- ся ся не добору через шалену агітацію наших хриїв“. А в иннім місці: „З числом 10-тим розпочне ся тактика роз- сміха в наслідок сатисфакції, якої удосто- йли ся (!) наглим відкликанем о. Клемен- тия. Тепер заходить питання, яким напрямом поводити ся муть. Всі о. Маркіян (Шкириш, ігумен Вас. монастиря в Прудентінополі) і его То- варіші, бо се не вистарчає бути прихильним нашим Зорі, але тра горіло накликувати з ам- боны і при кожній okazji так до предплати Зорі, як і до складок на машинну друкарську. Обширїйше в 10-тім числі“. „Зоря“ ставити до оо. Василиян занадто сміле жаданє, щоби поперали орган, який проти них в рогує і ор- ганізує радикальну партію. При таких обста- винах можна джидати дальших несподіванок.

— **Ріжні вісті.** Цїсар затвердив вибір п. Леопольда Баченського, властителя дібр і про- мисловця, на предсїдателя, а Валеріяна Кне- чуповича власт. дібр, на заступника предсїда- теля львівської повітової ради. — Кравий за- кон нафтовий дістав вже цїсарську санкцію і буде в найближчій часі оголошений. — Пра- вительство Данії іменує своєм генеральним консулом у Львові Ал. Захаревича.

— **Пасобія за літературний творенія.** В натиїцію, як доносить „Галичина“, роздала ко- місія „по ділам літературного фонда ім. Кач- ковського“ нагороди за найлуччі „творенія“ на „азично галицьких кацаров“. І так дістали ре- дакції „Посланника“ 200 К., „Науки“ 300 К., „Веночка“ 400 К. і „Русского Слова“ 511-50 К. Сьвянц. о. В. Залозецькому признало 800 К. за „історическіє розкази“ „Зволиміра“ і „Ростислава“, Богд. Ділянському 600 К., д-ру Ник. Антоновичеві 300 К., а Ер. Луцкиові 100 К. Крім того комісія розписала конкурє з наго- родами 1000 К., 500 К. і 300 К. на „подлинныя русскія літературныя сочиненія“

кої І. Гімназії Філіппа Давидовича. По- рок поліційну дирекцію, що на него плано- вано замах. Перед полуднем в его неприя- тності приніс листonos маленький пакетик до его помешканя. Коли професор повернув зі школи, передала ему жінка пакетик, на яким побіж точної адреси професора було написано: „взорець без вартости“. Під адресою було по- дано, що в середині містять ся „хемікалії“, які посилає: Розенберг Комп. дрогуєрля, ул. Головна ч. 22. а. По розв'язаню кнуточка по- казалась в середині шнурком обв'язана зеле- на скринька. По відірваню шнурка отвори- лась скоро накривка. Оглянувши добре, поба- бив професор, що то була не кілька машина, яка однак лише тому не експлодувала, що була не конче добре сконструована. Поліція сконстатувала також, що то була не кілька машина. Вона складалась з скриньки дов- гої на 8½ цм., широкі 7 цм., і високої 2½ цм. зі звичайною накривкою і була зроблена з дощечок цигаретової скриньки і обліплена зеленим папером. В середині найдено частини шкла, цвяхи та ин.; всего 137 кавалків. Ко- либ машина була експлодувала, тоді потерпів би не лише професор але й его окруженє. Почали ся як найточїйші дохожденя в цілі вишуканя злочинця. Сконстатовано, що в не- ділю перед полуднем явив ся около 17-літній хлопчина в однім з черновецьких скленів і жа- дав чверть фунта порошу ему не продано, че- рез то, що він був за молодий а також з тої причини, що він казав, що потрібно ему по- роху на весїля, котрі тепер не відбувають ся через піст. По пів години вернув він назад і триумфуючи, показав скриньку з порохом, яку набув в иннім склені. Поліція робить без уперу дохожденя і думає, що тут має ся до діла з мєстєм студентів, які не люблять про- фесора задля секатур. У богатох студентів зроблено домашню ревізію. Також мала полі- ція арештувати 6 студентів.

— **Вломники до поштової каси в Олеську,** про що ми свого часу доносили, удало ся вже львівській поліції вислідити і деяких з них навіть арештувати. Показує ся, що була то ватага, котра займалась головнє крадежами по ярмарках і малих місточках, а члени єї перебували або на селі, або в деяких малих місточках. Агєнтові львівської поліції Вайншто- ков і канцєліст Козловському удало ся пере- ловити листи, які писали до себе члени тої ватаги, а в котрих називали собі сходища для залягоджуваня всїляких інтересів, і остаточно їх самих дістали в свої руки. В Ляшках ко- ролївських арештовано Лейбу Надельштєхєра, котрий подавав себе за торговельника кїньми. У него знайдено 580 К. потїякою, компро- мїтуючи его листи і велике число зелїчних билетів, котрі доказують, що Надельштєхєр був завжди на розїздках. В Білці, шляхотській арештовано знов якогось Зельмана Бенєна, також ніби то торговельника кїньми, а в домі его сконфісковано листи, що свідчать о до- конаних крадежах. Третій з тої спїлки є якїсь Станіслав Лєляняна, званий „напом лїсничим“. Є то молодий, хороший мужчина, котрий убивав ся елегантно по мїйски і ме- шкав постійно в селі Адамі, каменецкого по- віта. Він жив собі вигідно, їздив заєдно, а на селі удавав студєнта лїсної школи у Льво- ві, задля чого й називано его на селі „напом лїсничим“. Головного члена тої спїлки поки що ще не зловлено. Поліція догадує ся, що тога ватага допустила ся крім крадеж в Олеську ще й кілька инших великих крадежій.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Тернополі** (Сяля Міщанського Брацтва Початок 7½ веч. Білєти продає ранше „Народна Торговля“).

Ві второк дня 30. марця „Надія“, драма з рибацького життя в 6 діях Гаєрмїєса.

В четвер день 2. цвітня „Ревизор з Пе- тербурга“, комедія в 4 діях М. Гоголя.

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В неділю 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Стариц- кого.

10 і 11 цвітня 1908 два рази денно по 10 год. і 1. перед полуднем і о год. 4. по полудни. Вхід через захристію.

— **Відзначєня.** Цїсар надав віцепрезидентови окр. суду в Тернополі, Мечисл. Ляхавцеві, з нагоди перенесєня его на власне бажанє в стан супочинку, титул радника двора. — Цїсар на- дав емер. професорови гімназіальному, Ада- мови Антонови Кроньському, з нагоди обнятя ним викладів славянської філїології на львів- ськїм університеті, титул звичайного професора університету.

— **Заг. збори тов-а Народний Дім в Стани- славові** відбуде ся дня 8. цвітня в садї тов-а „Кредит Зв'язковий“ о год. 6. вечер з отсим порядком денним: 1) Відчитанє послїдного протоколу. 2) Звіт кєсовий за рік 1907. 3) Звіт комісії ревізійної. 4) Поділ чистого списку. 5) Вибір Ради надзираючої. 6) Затвердженє 9 заряду. 7) Зміна статутів. 8) Внесенє. — **Рада Надзираюча.**

— **Будова церкви Рожд. в Вефлєємі.** Сердеч- ну подяку приїждно сим засилаємо ласкавим жертводателям в церкві св. о. Николая у Львові, які при помочи і жертві Впр. о. сотруд. і катєх. Стефана Мохнацького від себе і за же- ну Наталію 10 К., зложили 100 К.; 2) ласка- вим жертводателям в часї богосл. вечїрного в церкві св. Юра по другий раз 70 К. і 3) та- кож сердечну подяку пересилаємо ласкавим жертводателям в церкві оо. Василиян в часї спів. служби Божої по другий раз, які зложи- ли 156 К. Окрім того еще сердечно дякуємо тим жертводателям, що будьто лично будьто поштою зволіли зложити отсї датки: Хв. Тов. „Дністер“ 50 К., на руки Впр. о. Мартинюка ЧСВВ. від вірних ц. о. Василиян 33 К., на ру- ки Впр. о. Гавришака, катєдр. сотруд. і насто- ятеля бурси дяків 11 К. від Апостольства Мо- литви в Улашківцях. На руки о. Впр. о. Мох- нацького сотр. д. п. св. Николая від вірних сєї церкви як. Лих. Гулика і Катєрина Г. 3 К., Івана Павлюка 1 К., Алекс. і Ант. і проч. по 1 К. разом 15.40 К. Надїслали отсї Добр.: зложили по 20 К., п. др. Косєак, Всєсвітл. о. Ар- хїмандрит Сарпський, Всєсвітл. о. пралат кри- лошанин Білинський, парох. в Зарваниці, п. Вас. Гіряк і п. Здеркова: по 10 К. зложили отсї Добр.: Тов. „Краєв. Стовар. кредит.“, Впр. о. катєх. Рудович, Стефанида Агнєшка, Сте- фан і Наталія, Теодор і Юлія, Дмитро, Семен Білоухїй і п. Лопатинський Емїл. По 6 К.: п. ради. Матїїв, Василь і Марія, Николай і Бар- вара, Всєсвітл. о. др. Алексєвич, Йосиф, Ни- колай Сивуля, Атаназій Гіряк, Николай Жук, Онуфрій Гіряк, Іван Мурєль, Теодор Панидоха, п. Сьвєтєлович, проф. Мрид. з Тернополя; по 5 К. зложили: дирекція Народної Торговлі, п. Кость Паньківський, директор Тов-а кред. п. Дітмар, склєп з лямпами і нафтою Тов-а „За- щита землі“, Впр. о. ради. і канцєлян війск Касіян Кувицький, п. Вітєвський, цукорник, Катєрина і Зофія Петрушка, Анна Савїїка Анна Грибовєска і Кєєня Яцькович. По 4 К. зложили о. Бобрович зі Львова, Юліян і Леонтая Левіцький, др. Мороз, Марія і Василь, Олекс. Трієска, Петро і Францішка, п-ні Автонія Пе- так, Текля і Зофія, і Анна і Ангєлія злож. по 3 К.: у паньєства Дїнерів зі Львова, П. Антїн Кучма, о. директор Баргут, о. Кміш- кєвич Григорій і Каролина, Николай і Ева, Зофія і Теодор, Терєса; по 2 К. злож. по.: Балєє зі Львова, Стеблєцький, Матєй і Гаври- їл, Ілля, Магдалина і Анна, Йоан і Йосиф Вєстл. о. Яремко настоят. дух. сем. і редактор. „Ниви“, п. Гаск артист-сївак Львів. опери, п. проф. др. Магулович, о. др. Конрад, сов. За- градник, п. Чубатий, Марія Шелїнга, Солїма Антонович, Адамєк, Теодора, Варвара, Ма- крина, Горак, Авдєк, Стефан, Михайл, Ан- на, Марія, Іїнн, Стефан, Мірта, Павло, Колявковський і Теофіл. Михайлович. По 1 К. зложили: др. адв. зі Львова Шухєвич, п. др. Сохакський, п. сов. Лукавський, о. проф. Вадик, о. проф. Застїрець, о. проф. Сатурє- кий, о. пар. Мєленович, о. проф. Бак., Пакна Ольга Мрид, Йосиф, Дєчїє Костів зі Львова,

п. Лютовиска 15 К і від п. Дмитра Пиганецького на руки п. Костева 5 К: о. Петро Курій парох Вєфлєєму і бр. Йоан схимонах ЧССТ.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, со-лідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нота-рів і для фінансових інституцій всякого рода. — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Ма-твій Яворський, секретар.

Телеграми

з дня 30. марця.

Відень. Вчєра відбула ся під проводом бар. Бека конференция що до управильнення язикової справи при участі міністрів: судів-ництва Кляйна, внутр. справ Біверта та намі-сника Чєх Кудєнгова, шефа секції Зіггарда, президента висш. суду краєв. в Празі і інших. Конференция тривала від 10. год. рано до 7. год. вечер з одногодинною перервою.

Відень. В суботу вечером приїхав ту пре-зидент угорского кабінету др. Вєкерле Вчєра о 11. год. перед полуднем був на одногодин-нім послуханю у цїсаря. Одному з дєвникарів ваявив др. Вєкерле, що єго послуханє у цїса-ря не мало нїякого політичного значіня, бо він здав лише звїт з біжучих справ угор-ских.

Відень. Вчєра рано приїхав до Відня ні-мецький канцлер кн. Більов, а по полудні мав довшу конференцию з міністром заграничних справ бар. Ерєнтальом. Нині рано кн. Бі-льов поїде до Шєнбруну до цїсаря на авдї-єнцию.

Магдебург. Magdeb. Ztg. доносить, що в Лієбоні кружляє уєрєта чутка про лихий стан здоровля короля Мануїла. Думають, що куля, якою ранєно єго при замаху, була затрєвна.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрация і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 28. с. м.: Новотний В., Сам-бір; Пазюк Петро, Чорнокінці великі; Никифор Даниш, Бучач; Роман Левицький; Борислав; Володимир Сабат, Перегінсько; Теофіль Ха-люпка, Перегінсько; Микола Стронський, Дро-гобич; Андрій Кривокульський, Перемишль; Йосєф Сальц, Перегінсько; Володимир Ди-динський, Заліщики; Галя і Николай Дигдалє-вичі; о. Стефан Онискевич, Хишевичі; Арка-дій Надвишочний, Росия.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щодєнно о год. 8. вечер представлєнє. В недїлі і свята 2 представлєнє о 4. год. по-пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїйше можна набу-ти в конторі Пльєона при ул. Кароля Людвї-ка ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклати і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до пере-хованя папєри вартїсні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в інституциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-но, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужит-ку і під власним ключем, де безпєчно і дискретно переховувати може своє май-но або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядження. Привиси дотично того рода депо-зитів одержати можна безплатно у від-ділі депозитовім.

Працуйте і шалїть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вклатки на книжочки щадничі на 4%. уділяє позички на скрипти за інтабуля-цією на 6 прц; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизацийна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Вєкслі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Члєнами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обєзпєчені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні до-бродїйні цїли квоту 45.835 корон.

Вклатки	2.795.188 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи члєнські	234.398 К.
Цінні папєри	130.452 К.
Фонд резервовий і инші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Оповістка.

XIII звичайні загальні збори

Каси Задаткової в Стрию стоваришенє зарєєстрованого з обмеженою порукою, відбудуть ся дня 16. цвїтня 1908 р. о год. 1. по полудни в салї „Народного Дому“ в Стрию, а в случаю недостаточного числа члєнів того самого дня т. є 16. цвїтня 1909 о год 2. по по-полудни.

О годині 9. рано відправить ся благодарєтєвнє Богослужєнє в парохіяльний цер-кві міській.

Порядок дневний:

- 1) Відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів.
- 2) Справозданє Дирекції з діяльности і рахунків за рік 1907.
- 3) Відчитанє справозданя лїєстратора Краєвого Союза ревїзійного.
- 4) Справозданє комісії ревїзійної.
- 5) Розділ зиску з року 1907.
- 6) Вибір 4 члєнів Совїта управляючого, а то 3 на три роки, а 1 на два роки, і 1 заступника на три роки.
- 7) Вибір комісії ревїзійної на рік 1908.
- 8) Рміна всїх §§. статута.
- 8) Внесєня Дирекції і члєнів.

Стрий, дня 31. грудня 1908.

Совїт управляючий Каси Задаткової в Стрию.

За Предсїдателя:
Тома Красїньський.

Секретар:
Іван Ревакович.

Розклад залїзничих поїздів важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станєславава	5:55	—	—	—	—
Коломїї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:4†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:2†	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станєславава	—	—	—	5:50	—
Коломїї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим дру-ком. — Поїзди їдучі лише в недїлі і свята означєні † — в недїлі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в недїлі і свята від 1/6 до 31/8 що дєнь буквою Л.

Артист-малєяр

Євген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрєти і т. д.

CORIJ Житки можна набувати в „Со-
і папєрці і кільськїм Базарі“ у Львові
і у всїх торгєвлях в краю.

При закупнї товарів просимо покли-
кувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за цілий рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1/20 пер.
 За границею:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареник ми їсти і душу ми вимовити: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руська ми серце і віра руська.» — В Руських псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руських свят
 о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає силити
 напереднє застережене.
 Рекламациі неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надїсланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Розправи в комісії бюджетовій добігають до кінця, бо вже в четвер збирає ся на дальшу сесію посольська палата, однакє як раз під сам кінець роботи в комісії виринають найбільші труднощі і перепони, так що розголошено вісти про часткове, а навіть повне пересиленє міністерске і про замір утворення тимчасового міністерства урядничого. Головної причини сего роздратованя політичного треба глядіти в неустаючій національно-язиковій спорі, який останніми часами особливо заострів ся в Чехах наслідком поступованя німецьких судій, котрі відкидали чеські подання. Задля того в чеськім клубі, котрому проводить др. Крамарж, настало велике невдоволенє і огірченє. Особливо молодочехи, котрі в останнім десятиліттю понесли вельми значні втрати на політичній полі під напором крайних і соціал демократичних живел, проявляють велике роздратованє і погрожують, що не тільки відклинуть з ради Корони своїх міністрів, але також домагають ся усуненя міністра судівництва дра Кляйна. Посеред сих поговорів і вістий появила ся також вістка про мнимі різниці поміж міністром-президентом бар. Беком, котрий нібито стоїть на основі язикових розпорядків Штремаєрських, а дром Кляйном, котрий нібито опирає ся сему і задлятого мав би др. Кляйн упасти жертвою невдоволених Чехів, а его теку мав би тимчасово обняти бар. Бек.

Але довголітній досвід поучує, що звичайно в часі розправ сі дві глави бюджету (міністерства просвіти і судівництва) заострює ся парляментарне положенє, виринають вісти про міністерске пересиленє, а відтак усе кінчить ся менше або більше вдовольючими заявами і резолюціями та втихомиренем розгорячених умів. Після всякої імовірности такий буде кінець і теперішнього парляментарного заострення. Міністер судівництва др. Кляйн не думає подавати ся о відпустку, бар. Бек не має наміру обтяжати себе ще текого судівництва, а чеські міністри др. Фідлер і Прашек не мають охоти уступити із своїх становищ і доводити до пересиленя якраз в хвилі, коли по довгих переговорах з обидвома спірними сторонами правительству повело ся зложити начерк язикового закона, котрий має бути сими днями предложений представникам чеського і німецького клубу, а по обопільнім порозуміню відтак в посольській палаті.

В такій хвилі, як небудь др. Крамарж ударяв в струну найострійшої опозиції, інші впливають на втихомиренє, бо не схочуть прийняти на себе важної одвічальности за ударемнене полагоди язикового питаня. Тим то з вістною о пересилени не витворить ся пересиленє справдешне.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністер-президент др. Векерле прибыв в суботу вечером до Відня і був в неділю на довгім послуханю у монарха, котрому здав справу про важнійші сучасні діла в Угорщині. Про справу самостійного язика угорского і про підвишенє офіцирських плат не було зовсім мови, як запевняють дневникарі, що розмовляли з міністром-президентом. В тім часі зложив д-рови Векерльому візиту ки. Більов, а офісїя переговорював др. Векерле з міністром Коритовским про підвишенє податку горівчаного.

В справі підвишеня сего податку відбула ся також горівчана анкета триднева у Відні.

Отвираючи обради анкети в справі розділу контингенту спиритусу, виголосив міністер скарбу др. Коритовский обширну бесіду. Міністер заявив, що задля великої ваги тої справи уважав відповідним не обмежувати ся до скликаня прибічної Ради, але розширити круг експертів покликанєм заводовців, в чім узгляднено і ті групи інтересів, котрі не мають достаточного заступництва в прибічній Раді. Від досить давна не є тайною, що правительство наміряє підвишити податок від горівки. Жаданя, ставлені державному бюджетові, котрий перейшов цифру двох мільярдів, ростуть з кождим роком, так, що удержанє рівноваги бюджету вже в нормальних услївах і при нормальній господарчї насуває великі труднощі. Для того робленє нових значних видатків державних є зовсім виключене без рівночасного значного підвишеня доходів. В останніх часах появил ся цілий ряд таких нових видатків, з котрими не можна вже зволікати, а котрі вимагають значних сум. Пригадую наприклад — говорить міністер — нетерпячу проволоки акцію в цілі направи краєвих фінансів, підвишенє плат офіцирських і жовнірам, відшкодованє родинам резервістів, покликаних на вправи, потребу значного побільшеня залізничих сітей а вкінці обезпеченє на старість. Ті видатки в найменшій лише часті можуть бути покриті нормальним розвитком існуючих доходів і для того отворенє нових жерел доходів є конечне.

Горівка представляє вже нині значне жерело податкове в порівнаню з іншими

великими державами, однак належить ствердити, що вимір горівчаного податку в Австрії є ще значно менший, як в переважній часті інших держав. Звертаю увагу на Францію, де податок від горівки з виїмком Парижа вносить 210 К за гектолїтер, в Парижі 380 К, в Англії вносить навіть 456 К, в Бельгії 190 К, в Голандії 240 К, в Швеції 128 К, в Норвегії 204 К, в північній Америці 230 К; в Росії, де — як відомо — існує горівчаний монопол, ціна гектолїтра вносить 510 К, в чім податок становить найменше 400 К. В Німеччині податок від горівки є вправді незначно вищий, як у нас, але і там відбувають ся переговори в цілі значного его підвишеня. Правительство рішило ся підвишити податок від горівки о 50 сот. за літер чистого алькоголю. Притім додаю, що угорське правительство задумує впровадити підвишенє о 40 сот., так, що супротив існуючого вже на Угорщині 10 сотикового податку по переведеню того підвишеня буде податок в обох державах рівний.

Що дотичить існуючих рільних горалень, то мушу заявити, що правительство в порозуміню з угорським правительством запропонує зниженє існуючих боніфікацій, а іменно за спиритус контингентовий по 4 К, за ексконтингентовий по 2 К, так, що на будуче боніфікації для рільних горалень виносити будуть по 2, 4 і 6 К за гектолїтер контингенту а по 2 і 4 К за гектолїтер ексконтингенту відповідно до пересічної денної продукції.

Як з того показує ся, відріжнюване теперішнє боніфікації рільних груп горалень лишить ся дальше. На се зарядженє рішило ся правительство тому, що протягом літ контингент рільних горалень спиритусу, отже також і видатки державного скарбу на боніфікації значно збільшили ся, з другоїж сторони премія обнята системою контингентованя, запевняє від ряду літ значну охорону рільничій продукції спиритусу. Щоби дати за то якусь рекомпензату, правительство готово в порозуміню з угорським зменшити різницю між обома стопами консумційного податку від спиритусу о суму контингентової боніфікації то зв. підвишити податок з 20 на 24 К за гектолїтер.

Система експортних боніфікацій за горівку має бути змінена а іменно буде знесене обмеженє річної суми а замість того має бути установа боніфікаційна стопа в квоті, пересічній з послїдних літ, виносячій округло 7 сот. за літер алькоголю. Зміна, котрою виплата боніфікацій буде значно упрощена, відповідає бажанню промислу, бо через се стає положенє для промислу о стілько яснійше, що дотепер можна було доперва в кілька місяців по замкненю кампанії одержати відомість о дійсній сумі боніфікації. Вкінці буде знесене теперішнє обмеженє, що горівка в цілі продукції оцту може бути зужиткована як вільна від податку лише при вчисленю до контингенту а крім того буде

знесена контрольна оплата за спиртус вільний від податку.

Уважаю я конечним — каже міністер — пояснити се основно, бо справа податкової стопи і рілничої боніфікації буде мала велике значінє в осуді питаня контингенту.

Відтак розпочала ся загальна розправа над виводами міністра скарбу.

По тридневих нарадах анкета закінчила свою роботу і признала, що запроваджене підвищенє горівчаного податку приневолить до обниження виробу о яких 3000 гектолїтрів. Члени анкети вибрали комітет, котрий має боронити прав продуцентів.

„Deutschnationale Korresp.“ доносить, що заходами правительства і голови бюджетової комісії відбула ся конференция, в котрій взяли участь майже всі міністри і проводирі парламентарних стороництв. Президент міністрів вказав на повільний біг обряд бюджетової комісії, наслідком чого є неможливим полагодженє бюджету і апелював до комісії, щоби без шкоди для обряд знайшла спосіб на прискіпшенє своїх праць. По довгій дискусії згоджено ся на се, щоби всі бесідники, котрі записані до голосу два рази, зrekli ся одного голосу і постановлено старати ся, щоби бесідники промовляли коротко і річево.

Міністер президент бар. Бек конфірував з ріжними проводирями всіх стороництв, причім заявив, що ферії великодні в радї державній розпочнуть ся 11. цвітня. Отже до полагодженя нагалих внесень і контингенту рекрутів, котрий прийде також яко нагле внесенє, остає лише 9 днів. Ферії потревають до 25. цвітня.

З парламентарних кругів доносять, що дискусія над етатом міністерства справедливости, буде вельми остра. »Die Zeit« доносить, що вигляди сеї розправи не представляють ся дуже спокійно. Не улягає сумнівови, що запевненє о пізнішій розв'язаню аязикової квестиї не вистарчає вже тепер. Настрій зглядом міністра справедливости є некористнійшим як давнійше. В парламентарних кругах твердять, що конфіската брошури Вармунда слїдувала наслідком безпосередної директиви міністра, що викликає велике невдоволенє в кругах радикальних і поступових німецьких послів.

Заграниця.

Побут кн. Біллова, котрий був прийнятий в Шенбруні на послуханю у монарха, є зв'язи з македонським питанням. Англія домагає ся установленя окремого генерал-губернатора македонського, а супроти того виступив міністер Извольский з новим проєктом, на основі котрого фінансова комісія в Македонії установлена з рамени Австро-Угорщини і Росії мала би також догляд над судівництвом, а крім того мали би таке саме управленє до догляду представники інших европ. держав, що підписали берлінський договір і були би рівноправні з російським і австрійським представником. Російська проєкта є отже полишенєм гадки мірцштегської програми, на основі котрої Австро-Угорщина і Росія мали порученє переведенє реформ в Македонї. Тим способом отже віднято підвалину порозуміню бодай на основі мірцштегської програми. Отсе ставище Росії приневолило кн. Біллова вже тепер явити ся у Відні, щоби тут довести до порозуміння між Австро-Угорщиною а Німеччиною в сій справі.

Три національні типи народів.

(Розвідка Володимира Антоновича).

(Дальше).

Почнемо з прикмет анатомічних: твердою заснвою тіла людського єсть кістки: найголовнійша частина їх зветь ся черепом. Коли поглянемо на череп Русина зверху, так формою своєю він походить на яйце, повернене носком на перед; у Поляків череп дуже довгий за українського, а в Москалів навпаки, формою він наближуєть ся ближе до круглого. — Коперніцький подає такі цифрові дати: череп Москаля має заввишки 75½ мм., череп Русина 76 мм., череп Поляка 77½ мм. Завширшки руский череп має як і польський 80 мм., а череп Москаля 78 мм., себ то на два мм. вище за українського і польського. Що до висини, так український і великоруский черепи трохи не рівні, а польський на 1½ мм. вище за українського, а великоруский на 2 мм. нижше за польського. Бачимо, що різниця тут не вельми велика, а про те, як звернемо увагу на те, що отсі три нації рідні між собою, діти одно семі, або раси славянської, так отся невелика різниця покажеть ся тоді геть — характерною. Такуж саму різницю добудемо і тоді, коли черепи порівняємо системою графічною. Робить ся так: череп покривають з чотирох боків посудиною, зробленою з мутного скла; тоді різниця виступає в тих контурах, які покажуть ся на шклі, коли, обвести їх олівцем: дивлячись зверху побачимо, що череп Русина удає форму яйця, поставленого носком на перед; череп Москаля, далеко менший спереду, удає з себе овал; на останку череп польський удає овал більш довгий. Опріч того останні два черепи мають ще і такі особливости: у першого потилиця стоїть дуже перпендикулярно, а в останнього біля стрілко видного рубця, що іде посеред голови, де тімя, трохи підвищуєть ся, маючи гребінь.

Склад лица ще характернійший і більш цікавий. Наука, щоб поміряти лице, чи твар, бере три діаметри: перший так званий подовжний діаметр, що іде вдовж твари, починаючись з долинки поміж брів зразу над перенісцем, аж до краю підбороддя; другий — в попереку тварі — діаметр верхній поперечний від processus zygomaticus і третій діаметр низовий поперечний від внутрішнього краю м'язу овалного »musculus mastoideus«.

В черепі польському подовжний діаметр, сливе що на 1½ раза довше за діаметрів поперечних, а поперечні рівні між собою, через що форма твари вузкої, овална, профіль видаєть ся.

Другі дві народности мають тут дещо похогого: протяжний діаметр однаковий в обох з діаметром верхнім поперечним. У Русина поперечний низовий діаметр трохи не вдвоє менший ніж верхній, через що і лице Русина має форму трикутника; у Москаля через те, що всі три діаметри однакові, вид твари — чотирикутник.

Коли порівнаємо довжину ніг з довжиною всего тулубища, так матимемо вельми цікавий добуток: у Поляків ноги довші ніж тулубище, у Москалів коротчі за него; а в Русинів рівні з тулубищем. — Різниця є і в околишних (зверхних) покровах тіла: як візьмемо типічну шкіру, то в Поляка вона буде окрашена найменше і тонша, через що дає ясні та живі румянці; шкіра Русина видаєть ся найбільшою пігментацією, через що і тип Русина чорнявий, тільки без румянця; у Москаля шкіра пухка нееластична з помірною пігментацією; типічна краска її бура і в субєктів молодих, повнокрових — просвічуєть ся не там тільки, де найбільш зібрано кров'яних посудин, а

грає рум'янець на все лице. У малокрових же заміняє кров — лімфа, окраска зникає, являєть ся блідість.

Гладчанє чоловіка залежить від підкової клітчатки: тут збирають ся жирові частки. Не в тих самих місцях тіла являєть ся гладчанє в усіх трьох типів: у Поляків найчастійше і на більше гладким буває черево; у Москалів — потилиця; а в Українців бюст, себ то та частина підкової клітчатки, яка лежить поверх грудної клітки.

Що до краски очей та волося, то для Москалів ми не маємо цифрових дат; над своєю антропологією вони не турбують ся ще досі. Про Русинів та Поляків є дати в краківських виданнях, а про Українців, властиво про Кобеляцький повіт маємо працю доктора Емме. Коли ми краску очей поділимо на три групи: на сірих, голубих, та карих, то побачимо що буде:

	сірих,	голубих,	карих:
Поляків	50%	25%	25%
Русинів	20%	40%	40%
Так само і з волосєм			
	білявих	русявих	чорнявих
Поляків	45%	36½%	18½%
Русинів	32%	34%	34%

З того, що бачив доктор Емме в Кобеляцькому повіті, знати, що там Українців білявих 1½%, русявих 66%, чорнявих 32½%. Отже виходить, що Поляків найбільше білявих, а Русинів найбільше русявих, та чорнявих. Шкода, що про Москалів нема таких дат, але здаєть ся мені, що переважної типічної краски між ними нема: по губерніях, наприклад, Рязанькій або Тамбовській переважує пігментація чорна, а далі — на північ вона світліша і вже по Московській губернії, або ще більш по Олонецкій волосє краскою своєю нагадує жменю вичесаного лєну.

Геть більшої ваги та частина етнографії, що працює вияснити функціонуванє системи нервової якого будь народу, себ то працює над інервациєю народною. Від міри чюлости, від того, як народ переймаєть ся вражіннями околишних, залежить характер народу, его суспільність і стан політичний, на останку вдатність его до розвитку. Обмежувавши ся з початку речами найзагальнішими, спостерегаємо, що нервова система Москалів не вельми чюла, а через те і реакція до вражінь околишних не велика і безсила. Се тип флегматика малочулого до вражінь околишних. Навпаки у Поляків: чюлість у них дуже велика і рефлекс починаєть ся безпосередно, зразу за роздраженєм; — се чистий тип сангвініка. Русини теж дуже чюлі до вражінь; але реакція у них прокидаєть ся після довгого перегаду за роздраженєм; Русин — тип меланхоліка. Отже і різниці в інернації, в особистім, в громадськім і в суспільнім житю сих трьох народів залежать від різниць зараз наведених нами. Найвиразнійше характер народний показуєть ся в звичаях. Звичай — се те, як чоловік живе, як він поводить ся з людьми, як відносить ся до них, як він орієнтуєть ся в усяких обставинах житя.

На малій чюлости Москаля засновані его прямота і грубіянство: він не вважає на те, щоб там когось не зачепити, не образити; він міряючи усе на власну мірку, гадає, що і всі инчі люди, так само як і він, повинні бути необразливими. А щоб образити кого-небудь, Москалеви треба більше вражіння надати; отсе і єсть жерело непоштивости і грубіянських відносин Москаля. В суспільности польській через велику нервову чюлість виробляєть ся характер відносин такий: кожен Поляк, без жадного лихого заміру силкуєть ся вдати з себе найкращого, і тим самим вказує на те, чого в інших людях

бракує; кожен Поляк силкується показатись ліпшим, ніж він єсть справді і звернути на себе найбільшу увагу у всіх. Отже силкуване малювати ся, отся пиха цілком залежать від потреби. нерви свої задовольнити вражінням безпосереднім. Русин не вміє зразу відповісти на роздражнене; він відповідатиме на него за день, за тиждень, або що, за теж увесь той час почуватиме вражіння. Тим то в характері Русина з'являється сумірність, гумор і нещирість. Гумор виробляє у него поривання спинити і відіхнути від себе яку будь прикрість; тим то чоловік пильнує в прикрасі знайти що будь сьмішне, глумливе і тим чином хоч трохи зменшити недобре вражіння. Навіть у любязностях та в лайках з'являється народний характер.

(Дальше буде)

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше*).

Милярадовичка хорошего росту та і світова жінка походила в костюмі дуже на тодішню артистку віденську Geistinger-ку. Ми проходилися по саях, коли враз приступив до нас високий державний достойник *) і павязав з Милярадовичкою розмову по французьки (якої я не розумів). Сей достойник дуже цікавився особою замаскованої Милярадовички, що говорила по французьки хорошо париським діалектом, а відтак став говорити по німецьки та счудовався, що маска говорила і по німецьки. Він запитав Милярадовичку: Kennst du mich, schöne Maske? — Wie soll ich dich nicht kennen? відповіла Милярадовичка: Du bist ja der Absalon von Sadowa. Der wahre Absalon hat sich auf der Flucht an seinen langen Haaren an einem Baume erhängt und du hast dich bloss an der Stirne geritzt (натяк на легкий стріл в голову, одержаний тим достойником в прусько-австр. війні) Милярадовичка в дотепі сказала, будьто він утікаючи, задер ся о гіляку. Достойник обиджений сим дотепом сказав: Du vergisst dich, schöne Maske. Bedenke, dass ich zu meiner Disposition die Polizei habe. Милярадовичка не напалохала ся сих слів і відповіла: Ich muss dir sagen, dass ich mit Napoleon auf Hofbällen promenierte und wenn ich ihm ein unangenehmes Wort gesagt habe, so wusste er mir immer eine geschickte Antwort zu geben, dass ich als Frau schweigen musste. Sag mir auch einmal ein geschicktes Wort... По сих словах достойник розгніваний відступив від нас, але велів слідити, хто під маскою криє ся?

Ми пішли до буфету і засіли до перекуски. Небагом сів біля нас старий якийсь генерал, підслухував нашу українську розмову, якої не розумів і старав ся заговорити до Милярадовички. Але вона зміркувавши наміри генерала, сказала ему прямо: Du willst erfahren, wer ich bin? Lass das fahren. Dazu bist du zu alt. Geh lieber schlafen. Schöne deine alten Knochen. Відтак по генералі навізав ся до нашого товариства молодий, статний офіцер гусарин в малярському костюмі. І сего відправила Милярадовичка коротко, сказавши: Du bist auch neugierig zu erfahren, wer ich bin? Herzlicher Attilamann! Du bist von denjenigen, die glauben, dass der liebe Herrgott im Himmel magyarisch spricht? Indessen ist das eine Sprache, die man bloss zu den Pferden spricht.

Мадяр відвізав ся рівнож скоренько від нас, а ми бачучи, що нас слідають, рівнож скоро забрали ся до виходу, сіли у свого фіякра, та веліли везти себе у Пранер. Але за

нами їхав безнастанно другий фіякер. Куди ми не скручували, він троп за тропом гнав ся за нами. Тоді з розказу Милярадовички пустив ся наш візник опять у місто і гнав вже шалено, що лише коні встигли. Сим способом ми уйшли потоні і завернули в Baesker-gasse.

Коли я відтак в 1869. році був вже у Львові суспендом при польській гімназії Франціска Йосифа, загостила Милярадовичка до Львова, розпитала у Славіцького, завідача книгарні ставропільської, мою адресу і явила ся в нашій хаті на Замарстинівській улиці. Я відвідав її відтак в готелі Європейським, де познакопив ся з її стареньким чоловіком у темних окулярах, та де ми опять обговорили справу заснованя у Львові окремої друкарні. Славський доніс сейчас Дідицькому, що за Вахнянином розпитувала якась богата Русинка, а сей, стрінувши мене відтак на «Бесіді», страшно цікавив ся, з ким то я «хахол» стою з так близьких зносинах з людиною з Росії. Та мабуть доси він не заспокоїв своєї цікавості.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Хризанта; римо-кат.: Гугона. — В четвер: руско-кат.: Лазарева; римо-кат.: Франціска.

— **Обхід в пам'ять бл. п. Анатолія Вахнянина,** про який недавно була загадка, заповідаєсь величаво. Концерт сам відбуде ся в найближший вівторок дня 7. цвітня с. м. о годині 7:30 вечером в великій салі „Народного Дому“. На програму концерту сего зложать ся виключно твори покійного Анатолія, а то: „Ура у бій“ — „Хор Норманів“ — „У сні я снів“ — „Збірка народних пісень“ — „Гей по горі ромен цвіте“ а крім сего з опери „Купало“: „Терцет“ сольо-снів „Нема мені порадовки“ — „Хоровід купальний“ і „Під твій покров“. — Сі послідні два хори будуть виконані в супроводі оркестри 15. п. п. Докладна програма буде оголошена в завтрашнім числі нашої часописи. — Отся загальна програма говорить сама про себе і уже нині дає повну запоруку, що вечер 7. цвітня стане одною великою маніфестацією для особи покійного Анатолія і его чудових пісень, та що почитателі пісень тих і особи Покійного заповнять по береги велику салю „Народного Дома“. — Білети на концерт сей продає від завтра книгарня Тов-а ім. „Шевченка“ у Львові.

— **Конкурс на афіш Народної Гостиниці.** Надзираюча рада „Нар. Гост.“ у Львові по розгляненню надісланих конкурсних шкідів на афіш „Нар. Гост.“ наділила першою нагородою п. І. Куриласа, артиста-малюра, а другою п. Недільського, техніка.

— **Українське Євангеліє.** „Подолія“ повідомляє, що подільський єпископ Партеній, разом із своїми співробітниками, вже викінчив редагування з порушення св. Синоду український переклад Євангелія. Тепер саме йде коректурна робота тексту Євангелія від св. Луки та підготовляє ся до друку переклад Євангелія від св. Івана.

— **Зїзд ветеринарів в Перемишлі** відбув ся дня 22. м. м. при участі кількадесятьох осіб з різних сторін Галичини. Обговорювано справу суспільного положення автономічних ветеринарів і поліпшення матеріального стану людей, що маючи академічне образование і працюючи з хістом для краю, не дістають відповідної нагороди і не користують ся обезпеченою емеритурою для себе і своїх родин. Зїзд порішив домагати ся від центральних властей переняття сеї категорії публичної санітарної служби в управу краю.

— **Курси для народних учителів в Київщині.** Від 5. мая до 1. липня ст. ст. сего року в Умані при середній школі садівництва й хлібо-

робства відбудуть ся для учителів та учителок народних шкіл курси садівництва, огородництва, шовківництва та бжільництва.

— **Важне для історії відкрите.** Як доносить „Голос Москви“, у відділі рукописий Публичного і Румянцевського музею в Москві відкрито незвісну доси редакцію „начальної літописи“, званої літописом Нестора. Текст сеї рідкої рукописи буде надрукований в одній з найближчих книжок „Чтеній общества історіи и древностей российских“. Кажуть, що се відкрите може викликати переверот в розумінню старинного періода рускої історії.

— **За катастрофу під Букачівцями.** Кур. Stanisl. доносить, що каса станиславської дирекції залізниць виплатила доси ріжним особам, які понесли шкоду в катастрофі під Букачівцями, около мільон корон. Сі відшкодованя виплачено в мировій дорозі, а другий мільон або і більше буде мусіла заплатити залізниця в дорозі судових процесів.

— **Відчит про В. Антоновича в Харківщині.** Дня 23. марця у Харкові в бібліотечній салі в університеті ректор Д. І. Багалій прочитав для студентів істориків лекцію про проф. Володимира Антоновича, що 21. марця помер у Києві. В своїй лекції Д. Багалій зобразив ріжносторонню учену діяльність небижчика та її глибокий вплив на розвиток української історичної науки, археології та етнографії.

— **Про машину до лету.** Дня 23. січня Генрі Фарман здобув рекорд машини до лету, перелетівши у воздухі кілометр там і кілометр з поворотом без задержання. Припало ему за то 50.000 франків нагороди Деакона. Оноді повело ся ему подвоїти дорогу лету, а другого потім дня перелетів він простір 8 клм. Тепер видно, що аероплани тяжкі від воздуха можуть побідити газові балйони. Онодішна проба відбула ся в Ісси-Ле-Муліно на площі військових вправ, 1.000 м. широкій а 2.500 м. довгій. В леті взяли участь два воздухоплавці, різбар Делягран і Фарман, на машинах з робітні братів Воззін під Парижем. Коло 10. год. рано витягнуто з шопи машини і точно огляне-но їх, чи всео функціонує. Делягран, з папіросом в зубах, сів на машину, спочиваючи на двох парях коліс, якими машина їде по землі, заки підлетить. Закручено подвійну шрубів з двома крилами в заді машини, пущено мотор, — машина рушила з місця зі зростаючою швидкістю. По 10 секундах підносять ся задні колеса, а за хвилику машина летить вже у воздухі. Летить з тихим шелестом, то піднімаєсь, то опадає, а на кіцці площі злітає на землю. Потім сів на машину Фарман і кружляв у висоті 4 метрів докола площі. Лет і звороти були спокійні, так що видці відносили вражіння безпеченства такої подорожи. Праця над поліпшенем машини до літання не вгаває. Если власть ся зменшити тягар мотору, а піднести при тім его силу, то справу літаючих машин можна би уважати за розв'язану.

— **Дрібні вісті.** Дня 6. цвітня відходить до Відня 2. і 4. батальон 24. п. піх. зі Станиславова і 3. батальон з Заліщик. — В Станиславові застрілила ся 26. марця Бальбіна Кшепільська, вдова по капітані і властителька реальності. Причиною мав бути нервовий розстрій. — У Львові застрілив ся їдучи фікром Маріян Шкодлярський з Бучача. Причина самоубийства незвана. — У Wiener Ztg оголошено надане концесії на будову льокальної залізниці Львів-Камінка стр.-Стоянів.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Тернополі** (Саля Міщанського Брацтва. Початок 7½ веч. Білети продає ранше „Народна Торговля“).

В четвер дня 2. цвітня „Ревізор з Петербурга“, комедия в 4 діях М. Гоголя.

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В недію 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— **Тарасове съзятю в Станиславові.** „Станиславський Боян“ в сполучі з иншими українськими товариствами уладжує торжественний концерт в честь Т. Шевченка в четвер,

*) Імя подане в рукописі пропускаємо з цензурних зглядів. Ред.

дня 2. цвітня в салі тов. ім. Монюшка. По концерті комерс у Гавбенштока. Білети скорше можна набувати в „Народній Торговлі“ а в день концерту від 6 год. вечером при касі.

— 3 **Тернополя.** Товариство „Тернопільський Боян“ разом з другими українськими Товариствами устроює дня 12. цвітня сьвяточні вечерниці в честь Т. Шевченка. Точну програму оповістимо пізнійше. — *Виділ.*

— 3 **Гвіздця.** Звичайні загальні збори філії Руского Товариства педагогічного в Гвіздці відбудуться в неділю, дня 5. цвітня в салі тов. а „Сокол“. Початок о год. 3. по полудни. Вечером о год. 7. відіграють члени аматори на дохід товариства комедію в 3 діях Івана Франка „Учитель“.

Сокільський театр.

(Кілька слів пояснення).

Львівський „Сокол“ розтаборившись в осени 1906 р. в будинку „Дністра“, уряджував концерти з відчитами майже що неділі через зиму, заробляючи на покриті господарських видатків як чинш (129 К), сьвітло (до 60 К), паливо (60 К), услуга, поминувши інші дрібні видатки, що все разом виносить до 400 К місячно. Концерти, приладжувані доволі прихланцем, часом вдавалися, часом виходили менше артистично, але мали матеріяльне powodженє. Театр аматорський видавав ся далеко хосеннійшим підприємством не лише з грошевого боку, але й морального, бо міг ширити народну сьвідомість і любов до рідного слова між низшою верствою руского населення Львова. Кермуючись тими зглядами справлено декораций коштом близько півтора тисячі корон, беручи всьо на кредит (тепер вже майже всьо сплачено). З осенню мин. року почали ся вистави, але по двох перервано їх, коли приїхав руский театр до Львова на півторамісячний побут. Аж по виїзді театру п. Стадника сокільський театр почав грати що неділі і протягом 5 місяців дав вже 26 представлень.

Замітна річ була з публікою. Перші вистави мимо анонсованя граво майже при порожній аудиторії з касовими недоборами. Потім почалась, так сказатиб, виробляти ся публіка сокільського театру. Розкидувані сотками афіші перед самим представлєм поміж жовнірами на Рускій ул. і в Ринку стягали по кількадесят капралів лінії і жандармерії, які звичайно купують сидячі місця. Гімназіяльна молодіж, прості вояки, наймички, зарібники виповнювали стоячий партер, а розліплювані афіші приєднували театрови видців зпоміж міщанських родин.

Інтелігенция уряднича там ніколи не заходила від самого початку і доси до сокільського театру не заглядає, з виїмком кількох родин. З кожним представлєм круг видців ріс поступенно аж до останних вистав, коли вже для всіх гостей не стає білетів. Як глянути бувало по зібраній публіці, то видко самі незнакомі, чужі особи, але являючі ся правильно що неділі. Є між ними навіть такі, що для них каса театру мусить на кожне представлєнє резервувати сидячі місця. Видко з того, що та публіка є вдоволена з театру і грою аматорів; без огляду, яка та гра була — для неї була она вдовольюча. Нераз сая лунала від оплесків і окликів „славно“, нераз та публіка усміяла ся сердечно з комічних креаций на сцені, а не оден зі слухачів нераз під вражінєм драматичної акції отерав слезу з очей. Публіка виповняє тепер саяю що неділі, зваючи, що там стало що неділі грає театр. Сокільський театр не повинен вже для самої ідеї не грати що неділі.

Що до аматорів годить ся признати, що є між ними вироблені таланти, які вже тепер грають не гірше заводових акторів. Але передовсім треба у всіх аматорів подивляти запал і посєвату, з якою они всі, талановиті і з меншими талантами, працюють для „Сокола“ без сотика винагороди. Просімо зважити: Що вечера (з виїмком понеділка) відбуваєть ся в

тісній кімватці проби, а в неділю виступ; і так тиждень за тижнем без перерви. Таж ті люди в день мусять заробляти на щоденний хліб, они мають з дому до „Сокола“ по 3—5 кілометрів дороги і тратять пересічно по 5 годин часу щоденно на пробу, поминувши виучуванє ріль дома, характеризують ся шмінками, переодягають ся в костюми нераз бувало при низькій температурі і не рідко наслушують ся притиків що до своєї гри.

Они все те зносять для ідеї, працюють даром, тішать ся, як сая повна, а сумують як почують, що в касі дефіцит. Оплески, які дістають часом може і незаслужено, є для них ціннійші, як для не одного ціломісячна товста пенсия на 1-го. Кілька слів прихильної згадки в часописях додає їм сили і заохоти на цілий слідуючий тиждень до праці в приготуваню нової штуки.

З когож складає ся та дружина театральна? — питає не оден. Се переважно міщанські дівчата з жовківського передмістя; там найскорше повстала читальня „Просьвіти“ і найскорше загостила національна сьвідомість в пороги тих руских родин, що давнійше навіть по польски говорили. Мужеский персонал складаєть ся з ремісників, академиків і кількох урядників. Дружина зпочатку нечисленна комплетує ся тепер все новими силами і числить вже до 30 осіб, які з огляду на наші штуки народні з великим числом дієвих осіб, мусять виступати що неділі майже в комплеті.

При таких обставинах нема що дивувати ся, що не кожда штука виходить на сцену як слід викінчена і вистудіована. Тут треба ще раз зазначити, що проби відбувають ся не на сцені, бо сцену уставляє ся лише на неділю в суботу по 8 ій год. вечер, а в понеділок рано сліду по ній нема, бо „Сокол“ яко гімнастичне товариство передовсім мусить плекати руханку, а театр толерує задля хісна, який з него має.

Що представлєня не виходили так, як би можна жадати від кожного театру, винен режисер (одинокий платний функціонер сок. театру), який між иншим також ради власних амбіцій не завдавав собі труда у вишколеню аматорів, може з обави, щоби єго, заводового актора, не переросли. Що до сего автор рецензії в „Ділі“ з 25-ого представлєня, п. В(олодим)ир (не сотрудник „Діла“), має слушність, зазначуючи, що театральному кружкову „хибує якогось соліднійшого інтелігентного проводу“. Інші єго доволі тяжкі заміти на адресу сокільського театру подиктовані нещиростію, можливо за то, що на тімже представлєню попрошено єго делікатно, аби не заваждав за кулісами. *Оден з Соколів.*

Телеграми

з дня 31. марця.

Відень. Цісар відбув оноді і вчера в полудне проходи по парку, які мали дуже спасенний вплив на здоровлє монарха.

Відень. За доведене до кінця господарської угоди між Австрією а Угорщиною цісар наділив міністра Коритовського і мін. Кошута великою лєнтою ордеру Леопольда. Міністри Дершата і Дарані дістали цісарські подяки.

Берлін. З Монахова доносять, що 16 німецьких князів поїде до Відня, зложити желаня цісареві Франц Йосифови з нагода ювілею 60-літнього володарства. Ціле торжєство буде мати родинний характер, а князі побудуть у Відні лише оден день.

Каракас. З причини що кілька днів тому назад в уряді почтовім Ля Гваєра отворено три міхи почтові, призначені для американського круляка „Такома“, американський посол зажадав від венецельського правительства вьясненя. Правительство то відповіло, що була то проста похибка уряду почтового, котрий уважав то за звичайні посилки почтові. Коли тепер кружляк „Такома“ вернув до Ля Гваєра викликало то в Каракасі занепокоєнє. Урядова

часопись „Constitucional“ помістила статю, в котрій сказано, що Сполучені Держави наміряють розвинути в полудневій Америці прапор підбою.

Оголошенє.

Загальні збори „Повітового Товариства Кредитового“ Стотаришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся віторок дня 5. н. ст. мая 1908 о год. 4. з полудня в домі „Просьвіти“ Ринок 10 у Львові з отсим порядком денним:

- 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів;
- 2) Справозданє Дирекції з діяльності і білянс за рік 1907;
- 3) Розділ чистого зиску;
- 4) Доповняючий вибір 2 членів Ради надзираючої і
- 5) Внесєня та інтерпеляції членів.

Василь Горбай,
секретар.

Др. Кость Левицький
пред. Ради Надзир.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і караня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 30. с. м.: Михайло Мельник, Самбір; о. Григорий Содомора, Новосілка; о. Іван Пастернак, Вацовичі; о. Володимир Кальба, Соколівка; о. Теофіль Любінецький, Вербів; Ізидор Ваньо, Камінка струмілова; Омелян Дольницький, Баворів; о. Григорий Ковч, Лисівці; Роснер Юдашкевич, Росія; др. Еміль Савицький, Тернопіль.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприн. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацию

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2 % листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2 % листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігацій комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігацій пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті паперя продаємо і купуємо по найтсчнійшій курсі денним.

СОКІЛ

Штукки можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

чл. чл. рік . . . 20 пер.
 чл. чл. рік . . . 10 пер.
 чл. чл. рік . . . 5 пер.
 чл. чл. рік . . . 1-70 пер.

36. фран. дею:

чл. чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 чл. чл. рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подписное число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варени ми єсть і душу ми верем: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що два
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. понодудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо
 напередє застережене.—
 Рекламациі неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення зазначні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надіслаім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Весняна сесія держ. ради.

(+) В четвер, 2. н. ст. цвітня зби-
 рає ся посольська палата держ. ради на
 весняну сесію. Хоч бюджет. комісія не
 упоралась з своєю роботою, правитель-
 ство скликало держ. раду, щоби тим при-
 неволити комісію до скоршої полагоди
 бюджету і до прояснення парламентарного
 і політичного положення. Одначе показа-
 ло ся, що і сею принудою правительство
 не досягнуло бажаного успіху. Бюджет.
 комісія таки не готова з своєю роботою
 а парлям. і політ. положення не тільки не
 прояснило ся, розгукані філії політич-
 ної бурі не лише не втихомирили ся,
 але так розколисали ся, що міністерський
 корабель опинив ся в грізнім положенні,
 недалекім розбиття, наколи керманічови
 не поведе ся найти якогось виходу. Те-
 перішньому керманічови австр. внутр.
 політики, бар. Бекови, не можна відка-
 зати великої справності. Зумів він обми-
 нути небезпечні скелі виборчої реформи
 і міліни австро-угорської угоди і при тих
 нагодах виявив незвичайно багато праці
 і великої справності. А без тих прикмет
 не може удержати ся керманіч австр.
 внутр. політики серед роздроблення на
 малі народні групи парламентарних пред-
 ставників, серед безпастанної грози пар-
 лам. безробітня і недостачі висшої полі-
 тичної ідеї в парламенті. Отже в хвилях
 коли нераз сам парламент змагає до
 політ. самоубийства, може рішати лише
 справність і безсторонність керманіча
 міністерства. Єму не можна і не вільно
 перекинути ся на оден або другий бік,
 а треба конечно задержати в заявах, які
 таке мають значіння у парлям. сторон-
 ництв, повну рівновагу не лише що до
 змісту але й способу її проголошення. Бо
 коли лише одно сторонництво більше бу-
 де вдоволене або невдоволене сею зая-
 вою як друге, тоді вже парлям. рівно-
 вага захитана і може довести до пере-
 силення. Тимто справедливо замітив оден
 журналістський справознавець, що для о-
 цінки парлям. положення не вистарчає
 вже стенографічний протокол, а треба
 би ще й фонографу, котрий схопив би і
 передав вірно тон, в яким певна заява
 проголошена.

Отак і тепер опинило ся правитель-
 ство перед самими відчиненими дверми
 держ. ради в неяснім і вельми непевнім
 становищі. В поведілок з полудня вижи-
 дано в комісії бюджетовій важної і рі-
 шаючої заяви міністра д-ра Кляйна в
 розправі про бюджет судівництва, котра
 мала втихомирити розбурхані хвилі ні-

мецько-чеського язикового спору, виклика-
 ного рішенням хебського суду і роздмуха-
 ного по цілім краю. Одначе міністер
 Кляйн не проголосив сеї заяви, позаяк
 ще вели ся переговори дальші і на слу-
 чай непокінчення мало бути і засіданя ко-
 місії відложено на пізнійше. Терпеливо-
 стию і відрочуванем думає отже прави-
 тельство видобути ся з трудного поло-
 ження, може поведе ся розятрені сторон-
 ництва заспокоїти відповідною заявою,
 котрою обидві сторони були би рівно
 вдоволені або невдоволені. Заява, яку
 має проголосити др. Кляйн, буде нене-
 речно схожою з вторинною, котрою пра-
 вительство відказало права вмішування в
 справи судівництва впливів сторонництв
 політичних і запевнило, що правитель-
 ство доложить всіх змагань, щоби до су-
 дівництва не допустити партійної агіта-
 ції. Від тону проголошення сеї резолюції
 буде зависимий успіх правительства, а
 також і дальша успішна праця держав-
 ної ради і істтованя міністерства, над
 котрим повисли грізні хмари.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджет. комісія радила даль-
 ше над бюджетом судівництва. Молодочех
 Машталек застерігав ся проти об-
 ид, начеб то чеські послы вишукували
 нові спори для заколоту спокою. Прави-
 тельство повинно найти способи заради
 на систематичне нарушування прав чеського
 народу німецькими судьями. Чеський нарід
 буде всіма можливими способами бороти
 ся задля досягнення язикової рівноправно-
 сти. Чеський нарід. сеціал. Кльофач
 вказував на огірчене чеського населення і
 взивав міністра судівництва, щоби, кори-
 стуючись своїм надзорчим правом, при-
 казав судам приймати чеські подання та-
 кож в німецьких судах.

Пос. Романчук запитав передо-
 веім міністра, які є вигляди на виданя
 нового карного закона, наводив відтак
 приклади, що в східній Галичині адміні-
 страція політична впливає на судівництво.
 В році, коли почав ся в Галичині рух
 в користь виборчої реформи, видала пре-
 зидія висп. кр. суду розпорядок, в ко-
 трім виразно сказано, що президія на-
 місництва звернула ся до президії висп.
 кр. суду і звернула увагу суду, що посе-
 ред того руху склало ся багато беззакон-
 ностей і переступів прасового закона і
 закона про збори. Розпорядок домагає ся
 строгих дослідів і строгої інтервенції
 властей судових проти мнених пере-
 ступств. Вимагано, щоби всі вироки пер-
 ших інстанцій предклядано президії висп.
 кр. суду. Коли в яким случаю занехано
 слідство, то мало бути предложене пре-
 зидії висп. кр. суду справоздане з по-

водами занехання слідства. Наслідком то-
 го розпочато ряд процесів тенденційних
 проти Русинів, а інтерпеляція внесена в
 тій справі в держ. раді остала без відпо-
 віди. Крім того виточувано Русинам тен-
 денційні процеси з причини рільного
 страйку а також проти руских студентів.
 Суди не зважають на розпорядки, котрі
 вимагають узгляднення в судах рускої
 мови. Президія висп. суду кр. не вида-
 ла в тій справі ніякого унімнення. Руским
 судьям виточують дисциплінарки задля
 дрібних причин. Виною тих невідрадних
 відносин є також недостача знання рускої
 мови у галицьких судий, а ще більше у
 маніпуляційних і канцелярських урядни-
 ків. Бесідник звертає також бачність на
 те, що особливо в східній Галичині за-
 мало є судів, а се відноситься ся як до
 повітових, так і окружних судів, порушив
 справу судової служби особливо тимча-
 сової, домагав ся ліпшого уміщення судів
 в Галичині і примінення об'єктивного по-
 ступовання. На тім перервано засіданя.

Супроти непевного політ. і парлям.
 положення є непевною річю, чи в маю
 збере ся д е л а т. с е с і я. Die Zeit за-
 певняє однак, що сесія збере ся, бо
 инакше в спільнім правительстві наста-
 лоб пересилене а тим легше може відбу-
 ти ся сесія в маю, бо не требаб виби-
 рати нових делегатів.

Заграниця.

Приїзд цісаря Вільгель-
 ма до Відня відрочено на пізнійший
 час, як запевняють італійські дневники,
 для того, позаяк він наміряє з 16-ма ні-
 мецькими князями прибути і так збірно
 зложити ювілейні бажання цісареві Франц
 Йосифу з нагоди 60-літнього володарства.
 Перед тим ще зустріне ся цісар Вільгельм
 з архікн. Францом Фердинандом в Полі.

В урядових кругах німецьких відно-
 сять ся прихильно до плянів реформ ма-
 кедонських оброблених російським прави-
 тельством. Одначе сї пляни вимагають
 ще деяких змін. Італійське правительство
 приняло, як запевняє Tribuna, з вдоволе-
 нем предлогу рос. правительства в макед.
 справі, бо она відповідає поглядам італ.
 правительства, котре не хоче згодити ся
 на змонополізоване Балкану одною дер-
 жавою, а опирає ся на засадах європ.
 концерту, змагає до розширення обсягу
 діланя зреформованої жандармерії в Ма-
 кедонії і розширення обсягу діланя фі-
 нанс. комісії.

З Ван в Арменії звіщають, що
 там виявила ся кровава боротьба між ар-
 менськими революційниками а Турками, в
 котрій упало около 30 осіб. Догадують
 ся, що арменську ватагу підбурювала Ро-
 сия проти Туреччини.

Швеція почуває ся до вдяки для
 Німеччини, що она вимогла на Росії по-
 неханя укріплення Аляндських островів, як
 се постановляє париский договір з 1856
 р. Сї острови не будуть отже грізні для
 Швеції, але в дійсности не допускаючи
 до укріплення Німеччина обезпечила для
 себе — Балтійське море.

Безробітє дєвникарів в нїмєц. парламенті скінчило ся, бо посол Гребєр, котрий назвав їх свинґухами, відкликав сю обиду прилюдно і перепросив представників дєвникарства. Дєвникарі ухвалили отже 70 голосами проти двох вернути до роботи.

В італійскім парламенті проголошувано високопарні промови при нагоді побуту Вільгельма II. у Венеції, в котрих називано єго дорогим гостєм Італії. Неперечно Вільгельма вважають наймогутнійшим монархом і по нїм сподівають ся найпевнійшої запоруки мира.

З Старосамбірщини.

Кілька уваг про Русь в містах і містечках.

Річ загально звісна, що міста і містечка є для нас Русинів найбільше загрожені з національного і релігійного згляду. Всі елементи містові як: польська власть та взагалі Польща почавши від діда та старости а скінчивши шведом і възним, жидами, школа та всі уряди винародовлюють Русинів, а навіть польське духовенство своїм душехватством та перетяганєм на латинський обряд збільшає число своїх вірних не для чого иншого як лиш для польского інтересу.

Під впливом вікового гнєту і переслідованя зі сторони Поляків підупало руске міщанство до того стєпеня, що протягом віків загинула у него торговля та промисл, а з колишнього богатства та добробиту полипилась біднота, в якій лєдво дїшуть останки колишнього оборотного руского міщанства.

Руске міщанство відсуває польська суспільність всілякими нєлєгалними способами (Ст. Самбір) від участи в радї громадській, так що помимо сєго, що в деяких містах руске населєнє становить що до числа половину або і більшу часть всего населєня, то мимо сєго на десятки радних нема в радї ані одного Русина.

Наколиж Русини завдяки організації перепруть лєгално і слушно бодай кількох своїх радних, то вибір уневажнєсь (Ст. Самбір), чекаєсь цілими літами на новий вибір а як єго дїждєсь, то так поведєсь, що Русин не вийде! Та на що Русина в раду? по що має сєй знєнавиджений і погорджений руский гєльот вглядати в мійську господарку.

Всі наші міста східної Галичини мають характер польський і то завдяки штучним способам польщєня рускої землі, а забуває ся о тїм, що тими способами не спольщить ся рускої землі, лишє засїває ся нєнавість мєжи двома сусїдними народами, котра може принєсти сумні плоди. Згоди не будувєсь винародовлєнєм лишє наданєм і пошанованєм рівного права кожного народу.

Для короткозорої політики винаходять ся в Галичині московський нарід, котрого тут не було, нема і не будє. Але щож, тим хотять польські політики приподобатись Москалям в Росії, і звідси то тепідпиранє москвофільства. Як з одної сторони сєй спосіб політики є нечесний, фалшивий, облудний, бо ніхто не вірить в ту удавану любов до Moskali, так знов з другої сторони примилуванє ся та явне попиранє москвофільства в Австрії є зрадою держави, бо в случаю якої війни Австрії з Росією, ся послїдна малаб тут своїх домашних агєнтів, котрі цілою душею радї би, щоби границєю Росії були Карпати! Сє непевний огонь, з котрим не трєба грати ся!

Єсли хочемо ратувати наші міста від загибєли, то мусимо на них звернути більшу увагу. Найбільшу задачу в тїм зглядї має церков і школа. Істория нашого

народу дає нам наглядні докази, що церков і наш обряд удержали людий при своїй народности.

Та сє не такі у нас в Галичині давні часи, що Русин в місті там ріжнив ся від Поляка, що сєй був лат. обр. а сєй грецк. обряду, а в прочім все було польське. І наколиб не церков і наш обряд, не булоб вже що ратувати.

(Конець будє).

Три національні типи харогні.

(Розвідка Володимира Антоновича).

(Дальше).

Москалі виплекали собі вдачу великої практичности. Той час, що дві другі народности віддають на любязности та на щиросерді розмови, Москалєви лишєть ся вільним. Він мало вважає на контрагєнта свого, або взагалі на того, з ким вєдє справу, а пильнує лишєнь про інтереси власні. І тут причиною мала нервова чулість: уся любязність у Москаля далі хвалєнє сили, практичности, авторитєту не йдє; бо тилько щось дуже здоровє робить на него відповідний вплив, а на малє, не гучнє, нерви єго не обзивають ся.

Поляк в любязностях иноді доходить до утрїровки: „радаш до пòг“, „całuję rączki“ — стало звичайним привитанєм у Поляків, Русин мало коли промовляє любязности, тай то найбільше до власної родини, та до людий близьких і то все помірно. На любязностях Русина відбиваєть ся лїризм.

Що до лайок, то тут абсолютна перевага за Москалєм. Лайка єго вельми плодуча, грубіянська і занадто цинїчна. Поляк, коли і лаєть ся, так не забуває повєличати ся: лайка у него кучєрава, театральна, не натуральна. Русини лаєчись, часом теж не цїрають ся цинїзму, але звичайно переважною лайкою буває лайка мітольоґїчна: чорт, трєстя, яронуд, та бажанє чогось будь лихого.

Що до відносин родинних, так і тут спостєрегаємо ріжницю. В родині Москаля найперше помічаємо, що і всякому кидаєть ся в вічі — велику численність родини і абсолютну безконтрольну власть голови (большака) яко ініціатора в семї. Ініціатива єго все одно, що закон для останних члєнів родини, через що всі инчі члєни родини доволі таки обезличують ся, найпачє жіноцтво. Здаєть ся чєрез свою малу чулість нервову жіноцтво лєгко піддаєть ся, переносить утиски і не помічає браку власної самостійности. В родині польській, де і чоловік і жінка бажають пишати ся та вєличати ся, з самого початку прокидуєть ся люта усобиця. Річ звичайна — що хтось, або чоловік, або жінка бєрє гору, запєвнивши другого своєю перевагою, а чєрєз неї і правом на верховодство. Від дїтий вимагають, щоб вони були абсолютно слухняними і часто жінки одна перед одною пишануть ся, та хвалять ся своїми дїтьми. В родині Русина вражає нас нєвєлика численність єї: при великій нервовій чулості і вразливості житє щодєннє надає багато материялу до суперєчок, клопоту і сварок. Русин пильнує стояти дальшє від грїха, а чєрєз тє, як тилько трапляють ся перші сприяючі обставини, семя Русина дїлить ся і розходить ся. Звичайна річ, що батько, міркуючи одружити сина, вже заздалєгїд збираєть ся єму на хату. У відносинах батьків до дїтий бачимо богацько всяких комбїнацій, відповідних характеру народному: батько і мати иноді все добре бачать і відано, але вдають з сєбє, буцїм вони нічого не тямлять і не помічають. Дївчата і хлопцї, наприклад, беруть крадькома у матерок і несуть на вєчєрницї, або на досьвіткї

всяку всячину; а батько і мати немов би то нічого не помічають.

Коли звернемо увагу на особисті відносини дружби і ворогованя, так помітимо, що у Москалів найчастїше дружба ламаєть ся чєрєз обставини практичних інтересів; а ворогованє доходить до лютої необмежованої: „Скрутить вь бараний рогь“. Дружба у Поляків більше стала і твердїща; а вже коли приятелї зроблять ся антаґонїстами, ворогованє їх тягнєть ся дуже довгий час, але лютим не буває і зводить ся воно на раз-у-разний глум та на посїданє на свого супротивника усякими дрібницями. Русини нє скоро і трудно братають ся і ніколи дружба їх не заходить до зайвої інтимности. Ворогованє їх не буває лютим, за тє тягнєть ся довгий час без устанку.

Бють ся люди отїх трєх типів теж кожен по своєму: Москаль поперед усього пильнує своєму супротивникови якомога більше заподїяти болю фізичного „заїхать вь ухо“, „розможжить“. Бїйка у них буває лютою, нєлюдською. Основою бїйки у Поляків — зручність: увєсь інтерес в тому, щоб супротивника ударити а самому випорєнути. Бїйка вєдєть ся у них з відпочинком. Русин стєрєжє не тильки того, щоб супротивникови наробити болю фізичного, скільки того, щоб зменшити єго: супротивники, схопивши одєн одного „за груди“, доволі довго отак водять ся і сє вже вважаєть ся за велику образу: „Взяв мєнє за груди“.

Що до асоціаций то вони є, як в Українцїв, так і у Вєликорусїв. Вся ріжниця тилько в значїню товаришів. Українська асоціация (чумацтво, рибальство, чабанство) видаєть ся своєю малочисленністю і рівноправністю товаришів. В тих же асоціациях, дє трєба голови або отамана (чумацтво), товариші обирають єго і слухають ся о стілько, о скілько єму звїрились. За більшу знаємість в дїлї, обметаність єго й привід — надгородою буває шана й повага і ніколи нє більший пайок з заробїтку.

У Поляків асоціаций зовсїм не водить ся — нє в характері народу.

Вєликоруский „большакъ“ єднаєть ся сам за всіх і сам порядкує, скілько куди трєба робїтників. Від роботи сам ухиляєть ся зіставляючи собі тильки право указчика, право проводири й доглядчика за роботами. За комісією, за привід і догляд єму видїляєть ся найбільший пайок з заробїтку.

Щє яснїше обявляєть ся характер народу в тих політичних ідеалах, які він при відповідних обставинах намагаєть ся реалїзувати, виконати.

Вєликоруси охочі слухати тилько авторитєту і слухати абсолютно, бєзперечно. Вони проти авторитєту не тилько не мають нічого нєзгїдного, суперєчного, а навпаки щє знаходять таку підлєглість дуже потрібною, позиточною й користною.

Русини мають инший ідеал — сє правда, правдивість громадска рівноправність. Такий ідеал вбачаєть ся в стародавнім вічі, в козацкій радї, в Запорожі, дє члєни мали повну волю і рівноправність — всі були однакові й рівні.

Поляки обявились прихильниками ідеї аристократизму: вироблєна ними суспільність була аристократичною.

Звернемо увагу на відносини до віри.

У Русина віра живе чутєм інтимним. Він мало звертає уваги на обрядовість. Релігійнє чутє єго видаєть ся великим теплом і щиростю. До сєго щє характерним зявляєть ся поважанє віри другого: нє чїпай мого і я нє займу твого. В польській релігії трудно впізнати, що зявилось впливом з народного характеру, а що придбанє, як готовє, від католицкої церкви. Як там не було, а можна сказати,

що Поляки видавалися релігійною нетерпимістю. Вони спрavedовують ся не аналізом та мислуванем, а здаючись на готові, давно вже вироблені афоризми у їх гнобленя всего, з ним незгідного. Поляк думає, що єго віра абсолютно правдива. У Великорусів головне місце займає обрядовість; вони щиро стоять за всякий, навіть дрібний обряд, букву (роскольнічі спірки про те, чи казати „Господи помилуй“, чи „О, Господи, помилуй“, про сугубе і трегубе аллилуя, чи „рожденна не сотворенна“, чи „рожденна а не сотворенна“ і инше. Дякуючи великому поважанню авторитету, Великорус видаєть ся великою нетерпимістю в вірі, як і Поляк. Різниця в тім, що Великорус не терпить иншої віри через те, що ся инча віра не придаєть ся єму і не вважає на готовий уже авторитет Великоруса.

В штуці у кожного народу є свої особности і виявляють ся вони у всяких сферах штуки різно.

Оглядаючи архітектуру, чи будівництво, порівнаймо ті памятники, які маємо. Своєї власної архітектури ні в жадного з сих трьх народів немає: всі архітектурні форми перейняті, а згодом перероблені відповідно народному характерови. Найменше виявились в архітектурі Поляки. В польській церковній архітектурі два типи: 1) готичний та 2) пізнійший на лад renaissance, псевдоклясичний (єзуїтске рококо). Обидва єї архітектурні типи цілком перейняті і не відрізняють ся нічим від типів германських і інших західно європейських. Засовною українсько-руської та великорускої архітектури стала візантійська архітектура за часів занепаду. Однак обидва народи таки доволі переробили її на свій лад. На великоруску церковну архітектуру в XVI та XVII в. зробила свій вплив буддийська архітектура. Найвидатніша признака — се баня, що мов цибуля ширшає од заснови. Додатки архітектурні — фронтон прикрашуєть ся бочками. Ще особний архітектурний тип шатро, що був у великій моді за Олександра II. Тип сей нагадує юрту, шатро — восьмиребра піраміда, стовби (колонни) — глечиками.

(Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з жи́тя.

(Дальше).

В часі 1867 р. явив ся у мене нечаяно панок в польськiм строю і заявив мені, що граф Аґенор Голуховський, намісник Галичини, хоче зі мною бачити ся в готелі Zum König von Ungarn (у Відні). Я пішов туди і вперше побачив Голуховського. Він писав при столі, встав і заговорив до мене дипломатично, потираючись рукою по чолі: Proszę Pana, kłóś mi mówić, nie pamiętam już kto, że Pan tu studyujesz ruską literaturę? Czy tak? Я відповів, що учу ся від 1½ року на віденськiм університеті історії і географії і що вже нахожжу ся в стадії іспиту. Во мовіло ми — перебив Голуховський, że Pan byś mógł objąć katedrę ruskiej literatury na lwowskim uniwersytecie... Я адвиг плечима. Во proszę Pana, Hołowacki idzie na pensję, a właściwie ja nie mogę ścierpieć tego, że on formalny „Werbebezirk“ założył u siebie i profesorów gimnazjalnych werbuje do Rosyi. Я опять здвиг плечима і мовчав. А przecież Pan na suplenturze w Przemyślu uczył w gimnazjum ruskiego języka? Я potwierдив се питанє, але додав, що учити руської мови в гімназії не те само, що на університеті. Так, tak, ja to rozumię, ale Pan byś mógł objąć suplenturę tej katedry? Я опять замітив, що вже небагом піддам ся іспитови з історії і географії, та що добиваючи ся трівого становища гімназьяльного професора годі мені йти на суплентуру

в університеті. A jeszcze o jedno chciałbym się Pana zapytać, t. j. czy profesor literatury ruskiej musi wykładać i starosławiański język? Я відповів, що наша література тісно звязана з літературою старословінською та староруською та що взагалі знання старословінщини вимагає ся від університетського професора руської літератури. Во to, widzi Pan, ten Hołowacki prrremysa pod pozorem staroruszczyzny (sic) język moskiewski na uniwersytecie i bałamuci młodzież ruską, a teraz (повторив ще раз) werbuje mi profesorów do Rosyi. Więc, proszę Pana, jak byś się Pan starał o katedrę ruskiego języka na uniwersytecie lwowskim, to ja Panu będę pomocny, bo ktoś mi mówił, że Pan bardzo dobrze władasz ruskim językiem... aha! czy nie Janowski?

Я не дав Голуховському рішучої відповіді. З полудня, ледви я вернув домів, прибіг опять сей панок в польськiм строю до мене на Schöntalergasse N. 10 (до ректора Цілановського) і представивши ся яко Abancourt, докорював мені: Czemu Pan tak chłodno przyjął propozycję pana namiestnika? Я розтолкував Абанкурви, що історія і географія не мають нічого спільного з руською літературою і тим покінчив цілу справу.

Як звісно, то катедру руської мови і літератури за форсовним старанем єв. Литвиновича одержав по суспензії Головацького — Омелян Огоновський, чоловік, що в 50. роках находив ся в таборі Дідицького та писав вірші в Шеховича „Ладі“ чи „Семейний Бібліотеці“ паламарщиною. Огоновський аж пізніше пристав до народного гурту та виявив ся вельми роботящим чоловіком. На мене давив ся він заєдно довгі літа зкося, думаючи, що я старає ся о катедру на університеті, хоч я собі сего в голову не покладав. Пізніше дізнав ся я, що мою кандидатуру руської мови і літератури піднесено в „Руси“ Заревича.

На кілька вів перед іспитом устроїла віденська „Січ“, якої я був головою, свій інавгураційний вечір, на які запросили ми всі славянські студентські товариства. Було се мабуть під кінець лютого 1868 року в роковини смерті Тараса. Не тямлю вже, в котрій з віденських саль ми устроїли сей вечер, але він випав досить сьвітло. Ми співали своїх пісень, деклямували, а в програму крім вступної річи увійшов також спів (мій) при лірі. В перших днях марта покинув я Відень і моїх товаришів. Головою „Січи“ вибрано Юліяна Целевича, (По Целевичу був головою Михайло Подолинський і другі). Я загостив до „Січи“ аж в 1883 році при нагоді, коли львівські Русини вислали мене до Відня яко делегата на торжество працяня Микльосіча з становима професора віденського університету. „Січ“ тодішня була досить численна і складала ся з поважних людей, іменно д-ра Сільського обох Окуневських та других академиків. „Січ“ віденська стояла заєдно на прапорі нашої національності проти москвофільських ренегатів. І в згаданім році на комерці в салі Gartenbangesellschaft, де почтили Микльосіча річями, вінцями і співами, наші Січовики заняли поважне становище. На тім торжестві говорив я в імени „Просьвіти“ і співав дві пісні.

Відтак був я у віденськiй „Січи“ аж в 1901 році в повороті з виставки праської. На комерці в салі на Türkenschanze бороли ся наші Січовики з кацапами, якими проводив тоді Дудикевич.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Лазарева; римо-кат.: Франціска. — В п'ятницю: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Рихарда.

— В справі посту пише нам оден із сьвящеників: В 67. числі „Діла“ читаємо між по-

винками про шкідні наслідки посту. Ту приписує ся постови такі хороби як голодовий тиф, шкорбут, куряча сліпота і инші. Кождий, хто прочитає таке, подумає собі, що піст для людей є дуже шкідний, а дальше, що Церква нерозумно поступає, накладаючи такий піст і обовязуючи людей до дохованя строгого посту. Дійсно, більше злої волі не могли показати панове з редакції „Діла“. Во прецінь кождий здорово мислячий чоловік знає, що у кождий річи може бути надужите. А як раз се діє ся з постом. Всі люди, що ходять до церкви, знають, що у нас строгого посту нема. У нас обовязує лише повздержність (abstinentia) від мяса в понеділок, середу і п'ятницю, але набіл вільно їсти, крім першого і послідного тижня вел. посту, коли то у згадані дні їсть ся з олієм а в прочі дні з вабілом. Але если хто хоче добровільно постити і сам собі накладає піст, не уважаючи на своє здоров'є і сили — чи сему винна Церква? А як раз так діє ся у нас. Наш напід дуже часто морить себе постом задля дурних забобовів, як пр. щоби знати, коли умре, постить 12 п'ятниць. Постить також зі звичаю, бо годі єму вяснити, що у вел. піст може їсти з набілом. Він знає, що єго діди і прадіди строго постили у великий піст, тому і він сего не кидає. А чи ж сему нерозумови наших людей винна Церква? Є ще одна причина, чому наш напід нераз так строго постить, та на жаль, она дуже часто трапляє ся. Є деякі сьвященики по селах, а особливо з „твердої партії“, що самовільно накладають на напід строгий піст так, якби їх не обовязували ніякі синодальні ухвали або розпорядки Церкви. Такий сьвященик у себе дома не додержує посту, а народови каже постити, навіть не „білити“. Чи ж ту знов винна Церква, що такий сьвященик замість поучати напід про пости і познакомити єго з розпорядками Церкви, утримує єго в темноті і забобонах? Є се просте і каридостойне надужите, але не воля Церкви. Проте такі хороби, які подає „Діло“ в своїй новинці, не є наслідком посту, який Церква приписує, але наслідком надужитя посту, якого допускають ся нерозумні люди. І в сім як раз криє зла воля панів з редакції „Діла“, що они підсувають катол. Церкві се, чого она не приказує, а оправдують і милосердять ся над ними, що є дійсно самі причиною лиха.

— „Русское Слово“ — „Галічанін“ — „Gazeta narodowa“ а за нею инші шовіністичні польські днєвники розносять щоденно клевети на наше духовенство і загалом на Українців. Клевети єї йдуть у висше наведеним Dienstwege. З „Русского Слова“ передруковує їх „Галічанін“ а Narodówka приперчує і подає як „делікатеси“ до дальшого ужитку. Вдавати ся в простованя тих всіх клевет, шкода, бо названа компанія тим дихає і з того жие і тому ніякий аргумент до неї не промовить. Наведемо лише зразок тону, в яким Gaz. nar. трактує дурниці виписувані кацапскими мужиками в „Рускiм Слові“: Widownia zajścia jest wieś Szofomyja koło Bóbrki. Są tam dwie ruskie czytelnie: jedna — imienia Michała Kaczkowskiego, staroruska(!), a druga hajdamacka(!) „Proświty“. В тім дусі переказує Gaz. nar. інтригу з Шоломії, що немов там Русини роблять в церкві „kociu muzyk-y“, не даючи співати хором кацапської читальні. Наконець передруковує Narodówka премудрощі письмаки з „Русского Слова“ в роді сего: „Pora więc, ostateczna pora, ażeby ukraińscy agitatorowie opamiętali się. Pora zastanowić się nad tem, że oni już tem samem wielką czynią krzywdę naszemu narodowi, gdy podstępny sposobem wydzierają mu nawet jego nazwę: „ruski“, „Rusin“, „Ruś“ i chcą go przerobić na inny jakiś naród, jakiego dotąd nie było na świecie“ і т. д. На се хіба здвигнути плечима і спитати: Для кого се? — В нинішнім „Галічаніні“, з якого ріжні клевети так запонадливо видьобує Gaz. Nar., найде она допись, в якій нібито-„уніяти“ з Серета на Буковині грозять переходом на православє за то, що Виреосьв. єписк. Хомишин наділив тамошного пароха о. Злепка крилошанськими відзнаками за ревну оборону

католицької Церкви перед православними. «Галичанін» зовсім не криєся зі своєю православною і царською пропагандою; чи і в сім разі найде побрехачів в польській прасі?

— **Масарський страйк у Львові.** Масарські робітники і помічники у Львові, урядили оноді збори в справі недільного відпочинку. Ухвалено резолюцію з жаданом звільнення їх від праці в неділі, почавши від 1. цвітня. Єслиби властители масарень на се не пристали, то ухвалено загально застрайкувати до часу прихильного порішення їх жаданя.

— **Язва мотилів і гусільниць.** В літі минулого року появило ся було у нас множество білих мотилів званих Неряс глодинець (*Agrotis crataegi*). Самочки того шкідника поназносили мільярди яєчок особливо на овочевих деревах. Нашим садам грозить тепер велика небезпечність від виляглих гусільниць глодинця, вельми пажерливих. Поки ще дерева не розвинулись і гусільниці не розлізлились, належить обломити галузки занечищені куклами і спалити. Треба заопікувати ся не лише деревами овочними по садах але очистити також всякі інші дерева, щоби винищити глодинця та інших шкідних мотилів. Найвідповіднійшою порою до того є перша половина цвітня, бо потім буде за пізно.

Оповідстки.

— **Репертуар руского театру в Тернополі.** (Саля Міщанського Брацтва Початок 7½ веч. Білети продає ранше „Народна Торговля“).

В четвер дня 2. цвітня „Ревізор з Петербурга“, комедия в 4 діях М. Гоголя.

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Мовюшка.

В недію 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— **Наданє презент.** Намісництво запрезентувало о. Юліяна Туркевича, руско-кат. пароха в Поникві, на опорожнену парохію цісарского наданя в Городку коло Львова. — Намісництво надало о. Францови Рабієви, руско-кат. катехиті виділових шкіл в Самборі, презенту на опорожнену парохію цісарского наданя в Самборі.

— **3 Золочева.** Укр.-руські тов-а в Золочеві уряджують в суботу дня 4. с. м. в міській театральній салі вечерниці в честь Тараса Шевченка. Початок о 8. год. вечер.

— **Перенесенє.** Люстратор лісів, Стефан Ціпсер, перенесений з Добромиля до Надвірної.

— **Виназ жертв на бережанські бурси.** На руки комітету будови руских бурс в Бережанах прислали отсі Вп. Добродії жертви в часі від 1. січня 1907 р. до 1. січня 1908 р. (в коронах): о. Михайло Винницький, Новосілка Ленч. 4, п. Александер Сероцьковський, Львів 10, п. Ілія Кукуруза, Лапшин 2, п. Александер Бородайко, Бережани 8, о. Захарій Лехицький, Новий Санч 1, о. Віктор Кончило, Дністрик дубовий 1, о. Михайло Жарський, Циків 2, о. Петро Савіцький, Грушів 1, о. Теодор Савойка, Селиска 2, о. Іван Царилевич, Злоцке 2, о. Стефан Онішкевич 2, о. Яків Язно, Заліцке 1-60, о. Петро Плешкевич, Бабин 2, о. Володимир Гоцький, Колоденець 6, о. Симеон Кульчицький, Воцанді 3, Хв. Громада Підгородє 100. Всім Високопов. Добродіям засилаємо сердечне Спаси-Біг. За комітет: *Гришко Бабяк, Микола Бачинський.*

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — *В. Цмайло-Кульчицький*, голова кружка. *Матвій Яворський*, секретар.

Телеграми

з дня 1. цвітня.

Петербург. Оводішної ночі переведено ту по передмістях багато ревізій і арештовань з причини викриття якогось заговору на жите високих державних достойників.

Букарешт. На вчерашнім засіданю палати послів міністер судівництва предложив проект закона, на основі якого не вільно буде одній особі арендувати більше як 4.000 гектарів поля.

Відень. Zeit доносить, що міністерство війни відступило від наміру побільшення числа штабових лікарів військових о нових 140 посад. Буде утворених лише 25 посад штаб. лікарів, а між тям 2 лікарів-генералів.

Гельсінґфорс. Всі члени адміністраційного департаменту сенату одноголосно ухвалили повідомити фінляндского генерал-губернатора, що хочуть внести свою резигнацію.

Оголошенє.

Загальні збори „Повітового Товариства, Кредитового“ Стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся вівторок дня 5. н. ст. мая 1908 о год. 4. з полудня в домі „Просвіти“ Ринок 10 у Львові в отсам порядком денним:

- 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів;
- 2) Справозданє Дирекції з діяльності і білянє за рік 1907;
- 3) Розділ чистого зиску;
- 4) Доповняючий вибір 2 членів Ради надзираючої і
- 5) Внесеня та інтерв'єляції членів.

Василь Горбай,
секретар.

Др. Кость Левицький
пред. Ради Надзир.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарни — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 31. марця: Олексинин Анна, Суховоля; Цимбалюк Олекса, Пасічна; Омелян Констанкевич, Горлиці; Юрій Кмит, Звиняч горішний; о. Волод. Сельський, Стрий; Антін Яців, Махнів; Яків Федоришин, Пасічна; Данило Геґна, Пасічна; Василь Гринишак, Пасічна; Алексей Брен, Томашів; Олена Левицка, Коломия; Михайлина Коростілева, Коломия; Іванна Радкевич, Бучач; Елеонора Терлеца, Бучач; о. Григорій Тимчишин, Кропильники; Ольга Чумак, Озерянка; Стефанія Лопатинська, Стрий; Михайло Василишин, Камінка струм.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 16. до 22. марця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.45—12.70 К
Жито	10.45—10.75 К
Ячмінь броварняний	7.50— 8.00 К
Ячмінь на пашу	7.00— 7.30 К
Овес	6.55— 6.75 К
Кукурудза	8.15— 8.40 К
Просо	8.75— 8.60 К
Горох до вареня	9.75—10.85 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Бобик	6.40— 6.60 К
Конюшина червона	95.00—100 К
Конюшина біла	37.50—47.50 К
Конюшина шведска	85.00—100 К
Тимотка	32.00—35.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насіне конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	53.00—60.00 К
Насіне льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. до пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коштів

всякі купони

і

вильосовані вартісні папери.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. Одівка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906—1907 виносять п 10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськ Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить ніший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
інші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломий	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любін	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50†
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10†
Брухович	7.10	12.40	1.43†	4.50	9.20
Брухович	10.05†	—	3.25	5.30	9.35H
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Ряшева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломий	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.26	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любін	6.00	9.05	2.10†	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35†
Янова	6.58	9.15	1.35†	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34H
Брухович	9.05†	12.41†	3.45	7.10	11.35†
Зимної води	3.45	8.40	4.05	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

РУСЛАН

«Сарвеш ми отч і душу на вирешеті а не возьмеш милоста і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — В Руславових псалмів М. Пашкевича.

Передплата

«РУСЛАН» виходить:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 пер.
на п.ч. року . . . 10 пер.
на члн рік . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

місний рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на п.ч. року . . . 8 рублів
або 18 франків

Кожен рік число по 10 сот.

Виходить у Львові що два
крім медіа і руских сьвіт
о 5½ год. понодудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатаніс
вільні від порта. — Оголо-
шенє звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесенє по 30 сот.
від стрічки.

Розв'язка політичного пересилежя.

(X) Наслідком язикового спору в чеських судах положене парламентарне і політичне так було заострило ся, що не лише міністри чеські і міністер судівництва були би приневолені уступити, але й становище цілого міністерства було так загрожене, що вже виринала знов мира § 14-го і урядничого міністерства. До найвишого розгорячення дійшло в будж. комісії після промови міністра Кляйна, котрої основу подаємо на іншій місці. Тимчасом вчорашній день приніс розв'язку сего пересилежя. Перед полуднем бар. Бек переговорював з представниками Чехів і Німців і предложив їм основу промови, яку мав проголосити в комісії (подаємо її на іншій місці). До внесення язикового закона вимагає президент міністрів розуму, на що Німці згодили ся, побоюючи ся очевидно упадку теперішнього міністерства, а наслідства христ. суспільного міністерства з кн. Ліхтенштайном або гр. Туном на чолі. Чеські сторонництва постановили також прийняти до відомости заяву бар. Бека і голосувати за бюджетом. Вправді деякі чеські послы були за тим, щоби при голосуванню часть їх вийшла, а часть голосувала проти бюджету, одначе гадка ся упала. Після проголошеня заяви міністром-президентом в комісії радив дальше чеський клуб над сею справою і можна сподівати ся, що також після сеї бурі втихомирить ся та не схоче приймати на себе одвічальности за поворот § 14-го, якнебудь дневник Union, обговорюючи заяву бар. Бека, докоряє, що міністер-президент не згадав ані словом, чи язиковий закон буде опирати ся на рівноправности і не подав речинця, коли буде внесений в держ. раді. При всім тим можна одначе вважати політ. і парл. пересилежє полагодженим.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Буджетова комісія радила дальше над міністерством судівництва. Після промови Словінця Житника, котрий виступив проти німецької системи в судівництві зверненої в некористь словінського населеня, забрав слово пос. Василько і висловив домаганє, щоби управління язикову справу в судах, правительство не думало лише о Чехах, але також о інших краях держави, де побіч себе живуть різні народности. Особливу бачність треба звернути на Галичину, де весь адміністративний апарат працює в службі певної тенденції і в таких случаях прокуратурия державна є лише злучником між адміністрацією а судами. Бе-

сідник вказує на численні в тім часі тенденційно передені процеси. Не перечить, що міністер не міг впливати в тих усіх случаях на суди, але його обовязком було впливати на прокураторів і в кожній іншій часті Австрії був би се міністер вчинив. Але здає ся, що як міністер внутр. справ, так і міністер судівництва боять ся намісника і прокураторів галицьких. Бесідник не вимагає, щоби міністер видавав розпорядки, котрі би нарушували незалежність судів, але домагає ся, щоби там, де адміністрація впливає на прокуратурию, суди були охоронені від такого впливу. На останку вносить резолюцію з домаганєм засновин судів І інстанції у Вишніці і Радівцях або Кімполонгу і виш. кр. суду в Чернівцях, відтак іменованє таких судів, котрі крім нім. язика знали би добре язык дотичного округу судового — і напису в трех языках для цивіль. суду в Чернівцях.

По промові п. Василька міністер судівництва др. Кляйн проголосив запевненє на понеділок заяву на засіданню будж. комісії в і в т о к о к, що він бажає вдоволити після спроби потребам всіх народностей і відперав докори зроблені єму з нагоди хебекої справи, позаяк міністерство не може впливати на суди. Дальше виказав він шкоди, які виходять на політичній і народогосподарській полі з язикових спорів і зазначив конечну потребу уложеня докладних постанов що до уживаня краєвих язиків, щоби запобігти безнастанним спорам. Ясний, докладний язиковий закон, се одинока дорога до осягненя спокою і охорони судів від політ. впливів. З тих самих причин є конечне управління законодатне внутр. урядового язика. Відтак заявив ся міністер за покликуванєм помічних референтів до найвиш. трибуналу. Що до того почали ся пересправи, щоби там утворити кілька нових посад, а тоді без нарушеня інтересів судів, можна би покликувати адвокатів на ті посади знаних з визначної практичної і наукової діяльности. На виводи пос. Романчука заявив др. Кляйн що до виданого президиєю вис. кр. суду розпорядку в звязи з рухом о виборчу реформу, що в оригіналі сего розпорядку сказано, що „начальник повинен зважати не лише на скору, але також правну і законам відповідну полагоду карної справи“. З того випливає безосновність закиду що до односторонного впливаня президії вис. кр. суду на мериторичну полагоду того рода карних справ. Президент вис. кр. суду сим заявив, що сповненє обовязку нагляду видавало ся

для него при пануючій в краю розятреню і народній політичній тим кориснішим, бо на жаль тим рухом дало ся привати також кількох судів, котрі брали діяльну участь у вічах виборчих. Міністер заперечує, начеб сей розпорядок дав привід до численних судових доходжень і яскравих арештовань. Що до мнимого нарушуваня прав руск. мови в судах заявляє др. Кляйн, що в р. 1901 президія вис. кр. суду у Львові ствердила, що в усіх судах схід. Галичини рускі поданя полагоджують по руски, з виїмкою кількох случаях. Стан сей від 1901 не змінив ся в некористь руск. мови. Жалі на мале число руских судів є неоправдані, бо польські і рускі суди в схід. Галичині є майже рівномірно розділені, а коли в деяких судах є перевага польських судів, то приписати се треба обставині, що при обсадах звертало ся бачність передовсім на кваліфікацію і рангу а не народність. При великих трибуналах старає ся міністер о добір добрих сил в карній праві. Покутне писарство можна найліпше поборювати не приписами, але неприймаєм їх подань судових. Відтак обговорював др. Кляйн справу помноженя судів в Галичині і на Буковині і справу поліпшеня відносин службових в судівництві і служби судової. Карний закон на основі нарад анкети буде можна небавом внести в палаті. На останку заявив, що міністерство не руководить ся нічим іншим, лише потребами загалу і добром населеня і прихильне є всім бажанням тих, що єму підлягають.

Пос. Сильвестер невдоволений заявою міністра і домагає ся скорої прологи язикового закона. — Пос. Козловський висупає проти виводів пос. Василька і застерігає ся проти нарушеня язик. розпорядку з 19. липця 1867 без згоди галицк. сойму. Чехи можуть зрікати ся прав сойму в управлінню язикової справи, але ся виїмка не може бути прецеденсом нарушеня прав галицького сойму.

Чех Веліх також невдоволений заявою міністра і іменем клубу заявляє, що они не мають інтересу допомагати до ухваленя бюджету.

Др. Король домагає ся предлоги язикової і як найскоршого внесеня в державній раді. В Галичині язикова справа також не розв'язана і спір між обома народами тут на дневнім порядку. Права руск. мови нарушує ся нечуваним способом. Правильно тут урядує ся по польськи і видає ся польські вирокі, не зважаючи на розпорядки міністерські. Тому домагає ся законодатного управиль-

нення сеї справи. При кождім суді повинен бути хоть оден Русин, а від всіх судов. урядників треба вимагати знання руск. мови. На начальних становищах в судівництві нема Русинів і в міністерстві судівництва.

По промовах Кончіого і Малаїка закінчено засідане.

В середу радила будж. комісія дальше про міністерство судівництва. Др. Адлер вважав на те, що населенє має інші потреби як язові спори і домагав ся утвореня людских судів, Гофман-Веленгоф прилучив ся до заяви д-ра Сильвестра; Немец (чеський соц.) зазначив, що теперішній заколот є наслідком пораженя молодочехів на політ. полі, Коропец (Словінець) домагав ся утвореня кр. суду в Люблянї а Пльой (Слов.) застеріг ся, щоби язикова справа мала бути управильнена лише в Чехах.

Відтак міністер-президент бар. Бек навязуючи до заяви д-ра Кляйна заявив: Радби і я, не звязаний тісними рамами сего ділу, маючи ширше політичне поле праці і свободнійший рух, висловили кілька заміток. Стан непевности що до уживаня в Чехах обох язиків в судових властях є також з політичного огляду тим небезпечнійший, позаяк язикові питання сягають своїми наслідками далеко поза границі Чех. Признаю, що представники чеського народу опинили ся в труднім положеню, бо станули перед фактом, що деякі судії, мимомодноцілого поступованя в практиці від многих літ а признаного також висшими судами і найв. трибуналом, вступають на нові дороги. Але й представники німец. народу жалують ся, що уложенє язикового питання в Чехах витворило для них невдоволяюче положенє. Неперечно сучасні відносини не дають сторонам певности і сталости, що до уживаня язиків, але й із становища державної адміністрації треба жалувати, що такі відносини обнижають повагу судів і наражують інтереси горожан на шкоди. Держ. управа має обовязок охорони правного добра горожан, але також невдоволене, котре звертає ся проти надзору судівництва, повинно бути понукою до направи відносин. Коли намість сего непевного стану настане законний лад, обнимаючи обсяг уживаня язиків в держ. властях, тоді суперечні вирокі мусять уступити одноцілій юдикатурі і буде забезпечене одноціле примінюванє права. В тій цілі правительство підняло ся виробленя начерку язикового закона, котрий вже є уложений що до основ, але вимагає останного перегляду. Правительство є свідоме того, що точка тяжести сеї діяльности не лежить в тім, щоби утворити начерк закона о уживаню язиків в Чехах, але щоби довести до такої констеляції, котра би уможливила остаточне приняте начерку.

Правительство поробить заходи, щоби принято сей начерк в парламенті і висловлює бажанє, щоби до ухваленя нового закона всі інтересовані чинники держали ся status quo ante і не робили важних змін. Перед заключенєм мира повинен настати розем. Моє змаганє ве-

де до того, щоби лодку парламентарну зробити спосібною до сповненя великого діла, отже допоможіть до управильненя уживаня язика в чеських судах кермуючи ся духом справедливости і слухности а вийдемо до ціли. Правительство не може всего зробити, одвічальність мають також послі і спільною працею довершимо діла.

Кльофа ч зазначає, що заява бар. Бека є для него виповідженєм війни і єго сторонництво примінить ся до сего. Предсідатель Кіярі відрочує засіданє на четвер.

3 Старосамбірщини.

Кілька уваг про Русь в містах і місточках.

(Конець).

Та на жаль і межи Русинами вступають політики, котрі хотілиб усунути церков від всякого впливу на вихованє свого народу, бо після їх думки, она заскорузла в своїм вузкогляднім клерикалізмі. Деяким людям, стовпам рускої політики, припадає більше до вподоби український радикалізм та соціалізм чим праця народна в дусі християнським. Та був собі пан, що розказував всім і всі єго слухали, та як почав за багато розказувати, то незабаром не стало кому розказувати; таке може статись із нашими «стовпами політики». Церков і школа в спільній гармонії повинні ратувати рештки міщанської Руси.

Де як де, а по містах повинні бути пообсаджувані парохії, сотрудництва, та катехитурі людсьми свідомими, енергічними, з тактом, та відповідними даними до веденя тяжкої праці.

Погляньмо на Поляків. Они не мають на стільки клеру, щоби могли пообсаджувати всі опорожнені місця — та мимомодно в містах і в місточках в східній Галичині і на окраїнах всі посади хотай би найменші не остають порожніми, бо они знають вагу таких становищ. А у нас годі нераз діждатись обсадженя в місті катехитурі або сотрудництва. Нераз руска дітворя з конечности мусить ходити на польську релігію і до костела на богослуженя, бо парох не жєлає собі сотрудника, помимо того, що сам не може дати всему ради. Таке дієсь в Мостисках епарх. перемискої, де є 6-кл. школа мужеска і жіноча та філії і дітвори руска бачить свого сьвященника лиш кілька разів в році, а впрочім ходить на польську релігію і до костела. Про сю справу вже кілька разів писано в часописах, але годі чогось діждатись. Діти в таких случаях забувають по руски говорити, бо всі виклади відбувають ся в польській мові, а на годинах рускої мови учительки уживають против уставу і у виспих клясах виключно польської мови.

Рівнож єсьмо противні практиці, щоби оден і той сам сьвященик мав за багато обовязків. Приміром, лучаєсь таке, що оден і той сам сьвященик є і сотрудником і катехитом при кількох школах, настоятелем бурси, інституту, урядником в касі, помічником катехитом при гімназії і Бог знає ще чим (Львів, Перемишль). Се впрост неможлива річ, щоб такий чоловік міг виповнити свій обовязок як належить!

Крім сего маємо до мійського духовенства деякі вимаганя а то: щоби сьвященик в місті більше дбав про чистоту, порядок в церкві та уважав на якусь естетику Сьвященик є господарем церкви і він за все відповідає. На жаль по деяких (не по всіх) церквах в місті нема найменчої чистоти та порядку.

Пороху по лавках стільки, що годі на них сісти в поряднім убраню, одежа сьвященика, обруси, ручнички брудні, то всьо разить кожного, хто бодай трошки розумієсь на естетиці. Сьвященик повинен уважати, як єго паламар убере, не спішитись, повинен оглянути сьвічники, сьвічки, слєвом заглянути в кождий кутик, щоб той дім Божий був чистий.

Рівночасно треба звернути увагу на обслугу церковну, щоб і она уміла відповідно заховатись, і на порядок богослужень, щоби ті відправлялись в точно означених годинах. В місті більше значить годинник як дзвін церковний.

Також булоб поради, щоби в містах, де є двох сьвящеників, не відправлялись служби Божі, співана і тиха, рівночасно, лиш одна приміром о 7. год. а друга пізнійше. Тоді і лучше можна вислухати служби Божої і більше скористати, бо не єсть ся так розсіяним і відриваним від уваги. Приміром співає сьвященик Євангеліє, а тут дзвонять на осьвященє і не знати чи клякати чи стояти. Се даєсь відчувати передовсім в менчих церквах.

Нераз жалують ся отці, що деякі вірні ідуть стояти або сідати коло головного престолу. Тому то повинно ся так урядити церков, щоби було відповідне місце для всіх, а престол лиш для сьвященика і обслуги церковної так як, дійсно повинно бути, бо се є Сьвята-Сьвятих.

Крім сего і світска інтелігенция повинна більше горнутись до церкви, щоби дати добрий примір для простолудина і самому в вірі кріпитись, та захочувати руске міщанство до посилення дітвий до школи. Чим більше буде рускої дітвори в школі, тим більше можемо від всіх жадати.

Берім ся до спільної праці а Україна-Русь стане на добрі ноги.

Мірянин.

Три національні типи харогі.

(Розвідка Володимира Антоновича).

(Дальше).

Українсько-руска церковна архітектура виробилась теж із середньо-візантійського типу, тільки додала своїх власних особностей. Візантійська церква має фундамент хрестом і 5 бань; згодом на Україні почали будувати і з трема банями. Фігура української бані відрізняєть ся од візантійської тим, що ся має форму півкулі, а в українсько-руській архітектурі сі півкулі складають ся немов з трьох перерізаних сегментів півкуль, злучених між собою перпендикулярними стінами. Тип церковної дзвінниці трехповерхий і що поверхом вище, то вікна меншають. Найвищий поверх має вікна малі, середній — доволі таки більші за найвищого, а найнижчий иноді стоїть на арках. Ще одна українська особність — що й тепер залишилась по деяких стародавніх церквах, — се пристроєні кругом церкви галерії н. пр., як в Межигорській церкві, що поставив Кальнишевський.

Переходячи до живописи, зупинимось на живописи церковній і світській. Я не казатиму про Поляків, бо в їх живописі нічим не відрізняєть ся од західно-європейської. Іконопис зайшла до нас з Візантії. У візантійській живописи форми були заведені і притверджені канонічними правилами і через се для самостійного витвору було мало волі. Для Великорусів се прийшло як раз до смаку, бо було відповідним народному характерови, поводити ся з авторитетами й здаватись на них; у Русинів же помічають ся спроби реалізму. Як ортодоксія заборонила варіації, то, звичайно, що до сьвятого,

намальованого по схемі, підходять за благословенням миряни і отут то український маляр давав широку волю своїй фантазії. Осібний простір для вигадливості маляра був ще при мальованню страшного суду: драконова паща, куди спроваджують ся грішники; біля неї малюють ся комічний а не грізний чорт; тут же не рідке знаходила місце й власна сатира а іноді підписувались і ймення грішників, н. пр. малював ся ткач Іван з основою, що її вкрив. Є й такі образи, де архангелів Михайла і Гавриїла намальовано в запорожському уборі або грішників у пекло спроваджують Запорожці і саміж таки стережуть двері в рай. Так в українсько-руській церковній живописи, хоч обмежованій і здавленій канонічними формами, все таки іноді пробиваєть ся примоване до реалізму.

Сьвітська живопись національна великоруска має сюжети не свої а перейняті у західній Європі, наприклад „миші ховають kota“, або „котята грають ся з раками“. Щож до роботи, то нечепурна робота — се вже їх власне. Українська народна живопись має сюжети свої власні. Найчастіше можна побачити картини з таким сюжетом: узброєний „Мамай“ — козак верхи на коні; дід Джур і баба Кваша — двоє стареньких а веселих, мов би молоді; козак Мамай під дубом сидить, біля него стоїть кінь, на дубі висить шаблюка, рушниця, зброя вся, а з боку на дубі намальовано запорожський герб. Козак сидить, не горівку. Під картиною вірші.

Між російськими малярами дуже багачко Українців-Русинів і се дуже відбиваєть ся на характері живописи Українсько-руські живописці кохають ся найбільше в пейзажах або сценах заснованих на ліричних мотивах, тоді як у Великорусів панує жанр, а в Поляків живопись історична.

В більшості до штуки належить і орнаментика. Як ми звернемо увагу на орнаментику і порівняємо її в сих трех племен, то примітимо тут велику різницю в підбиранню красок, їх кількості й мотивах орнаментики. Поляки кохають ся в палких красках, та ще щоб самих красок було мало, а краски багачко. Зразком національного смаку Поляків може стати краківське народне убранє, де еднають ся синє з червоним; в убрані помічаєть ся особлива й велика хіть до металічних бляшок; через з металічними перстнями; закаблуки вицяцьковані мосьжаними бляшками і цвяшками — все намагаєть ся на ефект. У Великорусів так само дуже великий смак до палких красок, тільки до сего помічаєть ся ще велика хіть до пестроты, щоб аж ряботіло, та горіло 7—8 красок. Зразок сего можна побачити, де завгодно, на виліплених або вирізаних прикрасах будівель як на пр. на церкві св. Василя блаженного, що в Москві: на неї без того, щоб не зарізало в очах, і глянути не можна. Українсько руска орнаментика має невелику кількість прикрас і все з помірністю: кількість кольористого на фоні невелика. В українсько-руській орнаментіці два ґрунтовні типи: 1) геометричне перехреснуване рівних та ламаних ліній — се можна часто зустрінути, а кривих дуже рідко. 2) Форми рослини, тільки не все, а фрагменти її (ламанці): лист, квітка, гілочка. У велико-руській орнаментіці беруть гору звирячі форми: головки, лапки, а перейнято се, мабуть, від Фінів. Як же прикрашають що небудь рослиною, то вже цілою: вазон з деревом, ціла церква, трійка коний з саньми і людьми, тут же з боку й хата.

Про польську орнаментику знаємо не багачко.

(Конєнь буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ

— **Календар.** В лятницю: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Рихарда. — В суботу: руско-кат.: Василя; римо-кат.: Ізидора.

— **Концерт в пам'ять Анатолія Вахнянина** відбуде ся в великій салі „Народного Дому“ у Львові вівторок дня 7. цвітня заходом тов. „Львівський Боян“ і тов. акад. хор „Бандурист“ при співучасті оркестри 15. п. н. Дохід з концерту призначаєть ся на музичну стипендію ім. Покійника. Програма: 1) Оркестра. 2) Вахнянин: „Ура у бій“ хор мужеский з солями теноровим і баритоновим. 3) А. Вахнянин: „Купальний хорівід“ хор мішаний з 1. дії опери „Купало“ в супроводі оркестри. 4) А. Вахнянин: „Нема мені порадонок“ сольо—спів з опери „Купало“ відспіває п. О. Вахнянинівна. 5) А. Вахнянин: II. „в'язанка народних пісень“ хор мішаний. 6) А. Вахнянин: а) „У сні я снів“, б) „Хор Норманів“ хор мужеский. 7) А. Вахнянин: „Терпет“ з опери „Купало“ відспівають п. на О. Вахнянинівна і п. В. Козак і Ю. Юхнович. 8) А. Вахнянин: „Під Твій покров“ хор мішаний з 2. дії „Купало“ в супроводі оркестри. Діріґенти пп.: М. Волошин і В. Березовський. Супровід фортеп'яновий обняли пп.: О. Ясеницька і Б. Вахнянин. Початок точно о год. 7:30 вечером. Ціни місць: Крісла першорядні по 3 К, другорядні по 2 К, треторядні 1:50 К; вступ на салю 80 с, галерія 40 с Білети продає книгарня тов. ім. Шевченка, а в день концерту від год. 5. по полудни при касі.

— **3 Нового Йорку** доносять: Дня 29. лютого с. р. відбуло ся віче тутешних гр.-кат. парохіян в справі узнання Преосв. еписк. Ортиньського за голову рускої церкви і перепису церковного маєтку під его опіку, та запротестованя проти вікчемних нападів та клеветкиданих на Владику так зі сторони деяких фалшивих греко-католиків як і цареславних запродавців. По відмовленню молитви „Царю небесний“ місцевий душпастир о. Н. Підгорецький пояснив присутнім справу перепису церкви, а іменно, що лиш церкви переписані в трост нашого Епископа по переведенню деяких правних формальностей будуть творити греко-католицьку дієцезію в Америці. Вже тепер — говорив бесідник — кождий чесний священник і кожда чесна громада вповні узнає свого Владику за голову гр.-кат. Церкви і нічого спільного не має з тутешніми латинськими єпископами. Велика радість огортає наші серця, що ми дочекали ся свого греко-католицького єпископа. До приїзду Владики панував в Америці великий нелад в справах церковних. Одні громади і священники віддали ся цілком латинникам (прим. парохія в Тревтон), другі не піддали ся латинникам в тім переконанню, що они повинні мати свою гр.-кат. єрархію, як се є в старім краю. Треті не утверджені в вірі так священники як і нарід будь скрито, будь отверто стали схизматиками, найстрашнішими єретиками і ворогами гр.-кат. Церкви“. Потім згадав о. Підгорецький про папську булю Ea semper і поставив резолюції, які ухвалено однодушно. Поміж резолюціями находять ся отсі: I. Заявляємо синівську любов і привязанє їх Преосвященству Сотерови і поручаємо церковним тростісам весь наш маєток церковний вартости 50.000 доларів переписати в опіку (trust) нашого Владики. II. Висказуємо як найщирішу подяку Преосвященному Сотерови, що сміло боронить прав і привілеїв нашої гр.-кат. Церкви помимо інтриг і перешкод, ставлюваних не лишень чужими ворогами, але також виродними декотрими священниками, та ними побаламученими декотрими сьвітськими верховодами. В дальших резолюціях висловлено обурєне тим священникам, що зломали присягу вірности для Преосв. еп. Ортиньського, підписану ними власноручно на духовнім зборі в Н. Йорку, а також запротестовано проти

кацапських нападів на католицьку Церкву і духовенство в „Свѣт-ї“, „Поступ-ї“, „Правд-ї“ і „Галічавині“.

— **3 руского клубу** з Відня доносять ранішні телеґрами: Руский клуб вибрав вчера головою знова пос. Романчука, его першим заступником пос. Василька, а другим пос. Цеглинського. До парламентарної комісії вибрано крім президії пп. дра Костя Левицького, дра Бачинського і дра Петрушевича. Клуб видав комунікат, в яким заявляє, що є огірчений на правительство за недодержанє прирєченя про чистоту виборів. Тому клуб внесе три наглячі внесенє.

— **3 Коломиї** пишуть нам: Оноді помер ту в шпиталі Симовоник Іван, ученик VI. кл. тутешньої рускої гімназії в 20. році життя. Покійний, син селянина з Балинець під Коломєю, визначав ся пильністю і зискав собі велику симпатію своїх товаришів, чого доказом щирий жалє після него. Та его смерть потрясла умами цілого міста ще з нищої причини. Ото він упав жертвою лихої господарки в місті. Звісна річ, що заряд міста не дбає ні раз про заосмотрєне мешканців у воду. Воду розвозять людям — за добрі гроші — жиди в неохайних бочках. А що майже, всі ті водонеси незвичайно зухвалі, кождий мусить стояти о їх ласку, отже неоден не дістає води зовсім, коли образить такого „пана“. А вже про суботи та жидівські сьвята не говоримо, тоді ший, що хочеш. Не диво отже, що многі вирікають ся тої одинокої в більшій половині Коломиї води до питя, а пють воду з керниць по подвір'ях, воду зовсім зіпсуту і повну бацилів заразливих недуг. Така керниця находила ся і на подвір'ю рускої т. зв. „Балинецької бурси“. Магістрат замість засипати сю калюжу і подбати о правильну доставку питної води, допуслав до того, що питомі сеї бурси пили ту погану воду. Наслідки не дали довго ждати на себе. В послідних тижнях вибухла в бурсі страшна пошесть черевного тифу, яка завела в шпиталь до 15 учеників тутешньої рускої гімназії, а пок. Симовоник відпокутував несовісність магістрату житєм. Доперва тепер почало ся замиканє керниць, палене соломи і т. д. А тимчасом пошесть ширить ся по місті дальше. А хто відповість за се? Одна добра керниця відвернула би може се лихо, та магістрат не подумає якось про се!..

— **Зелінична катастрофа в Краснім.** О год. 2³/₄ вночі на вчера лучила ся на стації Красне-Буськ велика катастрофа. Два тягарові поїзди оден з Підволочиск а другий з Бродів наїхали на себе. Зудар був страшний. Машина і тендер тернопільського поїзду вискочили із шин, а 17 возів обох поїздів розтощило ся. Управитель поїзду Кароль Стампурский і маніулянт Онуфрій Кіт тяжко поранені. Хорими зголосили ся ще кондуктори Чернецький і Розенштраух. Решта обслуги поїздів вийшла з катастрофи ціло. Зі Львова прибув ратунковий поїзд з лікарями, робітниками і слідчою комісією. Ранених привезено ранішнім поїздом особовим до Львова і відослано до шпиталю. Ціла стація в Краснім виглядає тепер як одно велике звалище. Вози накопичені в одну стирту з полонаними стінами, дахами і осями. Оба поїзди були наладовані рогатою худобою і безрогами закупленими в тих сторонах на понеділкових ярмарках. В катастрофі згинуло поверх 200 штук живого товару, які заряд зелізниці вчера розпродував. Багато худоби розбігло ся по околиці. Нині вечером має скінчити ся спрятуване румовища зі шлиху, а до того часу удержує ся рух поїздів в напрямі до Підволочиск через пересіданє в Краснім. Причина катастрофи: переочене машиністом тернопільського поїзду знаку, яким заборонено візд на стацію. Машиніст звиняє ся, що він вже сім ночей не спав і був так змучений, що не бачив нічого, що коло него діє ся, і також не доглянув червоного сьвітла при візді на стацію.

— **Господарські ради на цвітєнь.** В городі садити ранну бараболю найліпше дві або три сорти, але не в суміш, лиш одну сорту побіч другої. Бараболі люблять пісковатий але не занадто сухий ґрунт; мокрий ґрунт не до-

гідний під бараболлю. При садженю треба уважати на догідну пору, щоби приморозки не пошкодили. Коли садить ся в марцю, треба садити глибоше; коли прийде ся садити аж в маю або з початком червня, треба брати ранні сорти. Бараболя любить обірник, але буває ліпша і смачніша, коли не саджена на свіжо погноєнім полі. До садження треба брати середно великі бараболі а в кожду ямку можна садити лиш одну. В розсадниках з початком сего місяця сіяти капусту просту і волоску, калірепу і каліфіори, а на грядках: моркву, редьковку, салату. Насіне моркви треба мішати з піском або сухою землею а редьковку найліпше сіяти що дві неділі свіжу, щоби мати її через довгий час для власного ужитку або на продаж. В саді щепити і очищувати дерева від гусільниць та інших шкідників. Рани на деревах вирізувати аж до здорового місця і замащувати мастію городничою. (Масть городничу студено-плинну можна зробити отсим способом: Стопити у великім для безпечности горшку 66 і пів грама білої смоли, 10 гр. чорної смоли, 5 гр. воску і 3 гр. бараняч. лою. Топити на граві або на блясі, щоби поломінь не засягнула і добре мішати. Додати 5 гр. житної муки і пів грама червоного окру та знов добре мішати і відставити мішанину, щоби пристигла. Відтак огріти спіритус в незатканій фляшці в той спосіб, що ставить ся его в горнець зі студеною водою і огріває ся, лиш не треба, щоби вода кипіла. Треба огрівати 10 гр. спіритусу і доливати до повисшої мішанини, коли ще тепла, та добре мішати. Осторожність при робленю.) — На годівлю худоби повинен кождий господар дуже уважати і в теперішних часах братись більше до годівлі худоби. Для того сіяти конюшину і льоцерну або вику (ленчу), також мішанки і садити буряки пашні.

— **Скарб морських піратів.** В маленькім містечку Паряделла коло Лісабони зроблено оноді дивне відкритте. Мале се містечко лежить на березі моря і вже від віків виставлене на пакости моря. Оноді зірвала ся сильна буря, наслідком чого розхвилюване море відірвало частину побережа. Рибакі не мало здивувались, коли побачили, що шал елементів приїс їм цінний скарб. Увиділи місце, що колись мусіло служити за скарбницю, бо найдено силу старинних монет з золота і срібла, дорожні хрести, перстені, золоті і срібні церковні річі і медальони. Населене з лопатами і рискалями збіглось на місце чуда, щоб копати за дальшими скарбами. Один з рибаків захопив для себе золотих монет вартости 4000 марок. З дня відкриття мешканці містечка занехали всяку иншу роботу і займають ся лиш шуканем скарбів. Португальські пірати морські, що в давніших часах пльондрували іспанське побереже, закопували свою добичу здовж побережа на тайних місцях і вже нераз викрито такі скарби чи то случайно чи подіями в природі. Знайдені коло Параделли предмети походять мабуть також зі скарбу морських піратів.

— **Дрібні вісти.** П. Антін Гарасимів, родом з Іванкова, одержав на львівськім університеті степенъ доктора прав. — При вчерашнім тягненю турецьких лосів в Царгороді головна виграна 600.000 фр. упала на лос ч. 968.573, друга виграна 60.000 фр. на лос ч. 1.441.637. — При вчерашнім тягненю лосів Тиси з 1870 р. головна виграна 180.000 К упала на лос с. 2749 ч. 20. — В Сучаві отруїли ся фосфорним розтвором Іда Загачинська і її донька Мальвина, не могучи довше терпіти нужди.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Тернополі.** (Саля Міщанського Брацтва. Початок 7½ веч. Білети продає ранше «Народна Торговля»).

В суботу 4. цвітня «Галька», опера в 4 діях С. Монюшка.

В недію 5. цвітня «Маруся Богуславка» історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— **Тарасове свята в Самборі.** Рускі товариства в Самборі уряджують дня 9. цвітня в

салі «Рускої Бесіди» святаочні вечериці в память 47. роковин смерті кобзаря Руси-України Тараса Шевченка. Початок о 8. год вечер. Ціни місць по 1-50 К і 1 К, а вступ на салю 50 с. Дохід на добродійні ціли. Білети продає «Народна Торговля».

— **Устні іспити зрілости** відбудуть ся в літнім речинци с. р. в отсих днях: в гімназиях руских: в Коломій 5. червня, у Львові 21. мая, в Перемишлі 1. червня і в Тернополі 21. мая; в інших гімназиях: Бохня 9. черв., Броди 9. черв., Бережани 25. черв., Хирів 22. мая, Бучач 5. черв., Дембиця 29. мая, Дрогобич 19. черв., Ярослав 9. черв., Ясло 1. черв., Коломия 25. мая, Краків: св. Анни 21. мая, св. Яцка 15 черв., III 21. мая, IV 1. черв.; Львів: II 1. черв., Франц Йосифа 5. черв. (для дівчат 19. черв.), IV (головн.) 21. мая, IV. (рівноб.) 12. черв., V (головн.) 16. черв., V (філія) 16. черв., VI 1. черв., Новий Санч 22. мая, Подгуже 9. черв., Перемишль 21. мая, Ряшів 2. червня, Самбір 25. червня, Сянок 21. мая, Станиславів I 5. червня, II 11. червня, Стрий 9. червня, Тернопіль (головн.) 1. червня, філія 21. червня, Тарнів 9. червня, Вадовиці 9. червня, Золочів 23. червня; в I жіночій гімназії в Кракові 15. черв., в II 16. червня, в гім. Шталковської у Львові 8. липня; в реальних школах: Ярослав 1. червня, Краків I 1. червня, II 15. червня, Коросно 21. мая, Львів I 29. мая, II 25. мая, Станиславів 1. липня, Тернопіль 21. мая, Тарнів 10. червня; в діцях жіночих: Уршулянок в Коломій 21. мая; у Львові: Недзьялковської 26. червня, Загурскої 22. червня, Назаретанок 4. липня, Філіппі 8. липня. Письменні іспити відбудуть ся у всіх названих заведень три тижні перед устним іспитом.

Телеграми

з дня 2. цвітня.

Відень. Wien. Ztg. оголошує цісарську санкцію закона ухваленого галицким соймом в справі управилення видобування земного воску.

Петербург. З Кііва доносять, що в тамошнім військовім штабі викрито крадіж фортифікаційних плянів. Виновник утік за границю.

Петербург. Оноді увязнено ту поверх 200 осіб і сконфісковано много оружя і вибухових материялів. Мабуть викрито заговор на жите вел. кн. Миколи Миколаевича. Замах мав бути виконаний для 29. марця, коли вел. князь мав їхати до школи їзди. Тайна поліція за вчасу остерегла вел. князя і ударила замах.

Оголошене.

Загальні збори «Повітового Товариства Кредитового» Стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся вівторок дня 5. н. ст. мая 1908 о год. 4. з полудня в домі «Просвіти» Ринок 10 у Львові з отсим порядком денним:

- 1) Відчитане протоколу з послідних загальних зборів;
- 2) Справозданє Дирекції з діяльности і білянс за рік 1907;
- 3) Розділ чистого зиску;
- 4) Доповняючий вибір 2 членів Ради надзираючої і
- 5) Внесеня та інтерцеляції членів.

Василь Горбай,
секретар.

Др. Кость Левицький
пред. Ради Надзир.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кафарня — ріг ул. Свєтускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 2. с. м.: Мария Гайдучок, Рогатин; о. Волод. Клюка, Гвоздець; Іван Щербанюк, Барш; Роберт Чехович, Миколаїв н. Дн.; Давид Обергард, Самбір; Кость Данилович, Золочів; Андрій Марко, Підволочиска.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлень. В неділі і свята 2 представлень о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлень. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людовика ч. 5.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скріпті за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах швірічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в «Джістрі».

З зисків уділяв «Джістер» на публичні добродійні ціли квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	45,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купув і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

РУСЛАН

«Виходить як і думу на марш і як і вільно вільно» — 8 Руслава в псалмі М. Пашкевича.

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
на чл. рік . . . 10 пер.
на чл. рік . . . 5 пер.
на чл. рік . . . 170 пер.

За границю:

на чл. рік . . . 16 рубл.
на чл. рік . . . 36 франк.
на чл. рік . . . 8 рубл.
на чл. рік . . . 18 франк.

Подписок тисно по 10 сот.

Виходить у Львові що для крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше на попереднє застережене. — Рекламациі неопечатані вільні від порту. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Тимчасове порозуміння. Між правительством а Чехами дійшло до тимчасового порозуміння. Правительство згодило ся, щоби до 11. цвітня полагджено лише нормальний контингент рекрутів, а підвишене краюї оборони о 5.000 людей відрочено на сесию по святах. Сейчас по скликаню парламенту по святах, що наступить около 23. цвітня с. р., предложить правительство парламентови проєкт языкового закона. Від его змісту, а радше від становища сторонництва до его змісту, буде залежати дальший розвій випадків.

Послїдне пересиленє полагджено тимчасово в сей спосіб. Міністер Кляйн лишає ся на разі, але его становище дуже підкопане і не відомо, чи довго ще буде міг удержати ся.

Правительство предложило проєкт устави в справі за помог для родин резервістів, покликаних на військові вправи. Устава має на цілі усуненє нужди посеред членів родин резервістів, покликаних на вправи і узгляднює бажання широких мас людности. Проєкт устави поминає наданє тим даткам характеру заосмотреня убогих і признанє за помози лише членам тих родин, котрих удержанє залежне від заробку покликаного на вправи. Право побираня за помози устає, коли покликаний на вправи побирає дальше свою платню або не дізнає зменшеня своїх доходів. Запомога буде виносити 50% звичайної денної платні в данім судовім окрузі. Найвищу денну платню означено на 4 корони. Родина покликаного на вправи буде побирати за помозу не лиш за кождий день вправ, але також за кождий день подорожи на вправи і з вправ. Коли резервіст набавить ся хороби підчас вправ, без власної вини, то запомога не уступає аж до хвилі усуненя тої перешкоди в повороті покликаного на вправи до місця замешканя.

Міністерство торговлі внесло до посольської палати предложенє, котре в формі новелі до промислової устави регулює квестию часу праці в промислі і торговлі а особливо час замиканя sklepів вечером.

Авдиенції угорского міністра торговлі Кошута у цїсаря приписують велике

значінє. Що до тої авдиенції кружать дві поголоски. Одна, що та авдиенція є початком рішучого звороту у внутрішній політиці Угорщини а іменно в тім напрямі, що Кошут має зістати президентом міністрів і що керму в парламенті і в державі обійме виключно незалежне сторонництво; друга, що ходить тут лише о полагдженє угорских військових жадань зі стороны військової адміністрації. Та поголоска оперта на тім факті, що міністер торговлі Кошут поїхав по авдиенції у цїсаря до міністра війни і конферував з ним довгий час.

Заграниця.

В часі побуту нїмецкого цїсаря в Венеції подали італійські офіціальні часописи вельми прихильні статі про цїсарські відвідини, а навіть опозиційні і противні тридержавному союзови часописи оказали велику повдержливість. Тепер одначе наступив вже досить значний зворот і появляють ся ріжнородні вістки про невдоволенє на дворі. Розказують, що причиною неприязни королеві Єлени були якісь мотиви особисті. Також король Віктор Імануїл не був в Венеції в дуже добрім настрою. Одна часопись подає, що якась непокликана особа була свідком довгої телефонічної розмови, яку вів король з Палати Дожів з нїмецьким цїсарем, який находив ся на помості Гогенцолерна. На се мав дуже гнївати ся король, хоч треба припустити, що без зізволєня цїсаря сей факт не був би можливий. В кождім разі криє ся поза тим якась нечиста тайна. Чи на тім є що правдивого, годі довести. Але й в політичнім згляді панує невдоволенє. „Messaggero“ подає зі здивованєм, що підчас коли нїмецький цїсар сам хоче відбувати прогульки до Альбанії, робить Італінцям предлоги що до Триполісу. Се ствердженє, що нїмецький цїсар без ніякого поводу в часі пересправ з Тітонієм звернув бесїду на Триполіс і говорив про претенсії Італії що до «мирного заволодіння» тим краєм. Коли він хоче в сей спосіб відвернути увагу Італії від Альбанії, то італійський нарід не може бачити в тім доказу приязни. Також широко обговорюють мнимий висказ цїсаря про брак розуміння штуки серед італійського духовенства. Офіціальний орган Ватикану Corrispondencia Romana заявляє, що вороги Церкви просто видумали сі цїсарські сло-

ва, щоби висміяти духовенство, та подобати ся масонському міністрови віроісповідань, який нещодавно оголосив розпорядок в справі історії штуки.

Три національні типи народів.

(Розвідка Володимира Антоновича).

(Конець).

Вжеж не можна минути й танців.

Кожен танець вийшов з якогось воєнного, релігійного, чи любовного, чи иншого якогось мотиву.

Польський народний танець — мазурка — має воєнний мотив, кавалерійська атака; краковяк — партизанська війна; польонез — представляє релігійну церемонію. Великорускі народні танці — „бичок“, та „комаринської“. Справді се не тії а всякі викрутаси, зовсім вільні і які завгодно («праву моему не препятствуй»). Українсько-руські танці: коломийка, метелиця, горлиця — трохи не всі любовного виходу.

Наука й література в усіх трьх народностей відрізняють ся й змістом і заходами. Великоруси найбільше обявилися прихильниками до натуральних і технічних наук — се спеціальність Великорусів. Поляки в науці до недавного часу вживали метод доктиверський, скрізь велика пристрасть до абстрактної філософії та історії, яка й займає три четвертини всеї польської науки й літератури. У Русинів велика хіть і пристрасть до наук гуманітарних — право, історія культури, література, політична економія і инші.

На останку кілька слів про метод і заходи в науці й публіцистиці.

Поляки найбільше хітні до мислування афоризмами. В більшости польських літераторів можна помітити ряд покладів зовсім мало звязаних і зєднаних між собою, за те таких, що не терплять суперечок. Характер Великоруса найбільш релієфно видаєть ся й малуєть ся в его заходах публіцистичних. У великоруских публіцистів водять ся дві маніри: 1) маніра авторитету, видатним представником якої був Катков: він становить ряд покладів і не зробивши ще ні жадного виводу, наперед уже лає всіх, хто з ним не згодить ся; 2) друга маніра зявляєть ся в простованю, зруйнувати всі льогічні методи мислування — се великоруский нігілізм. Перші змагають ся за заскоружлі поклади і підтверджують лайкою, а останні, знизивши всякі мотиви мислування, все плюндрують та руйнують, нічого не даючи на місце поруйнованого і, як і перші, кінчають лайкою.

Українець має велику прихильність до аналізу й скептицизму. „Се діло треба розжувати“. Обережність до всяких теорій та покладів а прогі — національна

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСНІЄ ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнійшої фірми французької **Vilmorin-Audrieux**

За доброту і певність ручить ся, насніє в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно і даром. **З поважанєм Зофія Голубінкова** — Краків, Зелена 28.

п р и й м а є

Зофія Голубінкова

КРАКІВ — Зелена 28.

українсько-руська особність, особність Українця-Русина.

Народний характер складається з яковитостий природжених і вжитих культурою. Звісна річ, що в характері кожного народу єсть яковитості, як бажані, так і небажані, як позитивні, так і негативні. Ніяка культура не в силі, знищити природжених яковитостий, алеж мета всякої культури повинна бути в тім, що культура матиме вплив на характер народу, що дасть спроможність розвинути бажаним, позитивним яковитостям і одведе відповідне місце для яковитостий небажаних негативних. З тих психічних яковитостий Русина, які здають ся авторів ідеальними позитивного характеру — се етичний крігерій. Етика — річ вселюдська, тільки етика у різних народів складається неоднаково, ріжно. В заснові етики в усіх народів покладено невідоме шукання того, як то по правді, що таке правда, а що кривда. Українець Русин вважає за етичне все те, що справедливо. У Великоруса виступний етичний пункт сила: він поперед усього звертає увагу на те, чи факт дужий, чи не дужий. У Поляків виступний пункт — приемність: коли який небудь факт приемний — він повинен бути, а прикрий — не повинен. Етика в суспільнім житті — се одна з найголовніших заснов людського життя, поведження і на останку добробиту.

Допись.

З Самбора.

Руска мова, яко надобовязковий предмет.

Щож дорожнього над рідну мову? Любов єї висисає дитина з грудий матери, з уст найдорожших осіб, з уст окружаючого его населення, чує її в церкві і она стає ся могутним середником, що промовляє до нас.

Як для кожного народу не менше і для нашого має она первостепенне значіння, тому бере ся наш нарід о пошанованні єї, а нехтоване або зневагу відчуває сильно, та будить оно чувство огірчення, обурення.

Се зрозуміле для кожної честної душі чувство повинно знайти пошанованне, а тим більше можемо сего жадати по школах, яко осередках виховуючих підрастаюче покоління.

Заданем нинішньої школи не є саме лишень вивінування в відомості, скріплюване сил духа, але обуджуване також шляхотних чувств, між котрими непослідне місце займає і любов своєї мови, своєї минувшини. Занедбаймо оживлюване сего природного чувства, а що гірше подопчим его, або вирвем з его душі, тоді виховається безідейна молодіж, котра з легким серцем готова буде після обставин позбутись і других чувств.

Тим то толкує ся, що кождий нарід рішучо вимагає від шкіл плекання своєї рідної мови, своєї минувшини, а в реформі шкіл кладе се жадане поруч перших.

Гляньмо тепер, як виглядає наука українсько-руської мови по середних школах польських, до котрих ходять тисячі нашої молодіжи задля недостачі руских шкіл. Коли всі предмети, а навіть наука гімнастики є предметом обовязковим, наука рускої мови, навіть для молодіжи рускої є предметом надобовязковим, котрої може учить ся, або ні, з котрої легко може виписати ся після вподоби.

Заданем школи є молодіж вести, учить її поважати і цінити свої народні сьвятощі, виробляти у неї сталу колю до доброго і гарного, а тут лишає ся їй до вподоби учить ся, або ні свого найбіль-

шого, народного скарбу. Таку свободу лишає ся людям старшим з виробленими поглядами, а ніколи недозрілій молодіжи.

Через надобовязковість рускої мови мимохіть вціпляєсь легковажене для неї у дітий, котріб навіть як найкрасіші засади винесли з дому родинного, а молодіж польська мимохіть призвичаює ся уважати мову руску меншевартною, коли не є она навіть обовязковим предметом для молодіжи рускої; в душі знов молодіжи рускої витворює ся жаль з причини легковаження єї мови, стає ся податливийшою на посторонні впливи, з чого користають часто-густо несумлінні люди і зміцняють ними кадри перевертнів.

Стан сей наносить шкоду рускому народови, але пожитку польско-у не приносить, бож такі настають Поляками, алише напоєні жовчию, бачать своє спасення в злуці з народом московским, поневеряють свою рідну мову, свої сьвятощі, відцурують ся свого народу.

Гляньмо докладно, звідки підливають збаламучені молодці, а пересвідчимось, що як раз з сих шкіл, де мали можливість неучити ся своєї мови, де крім сего знайшли ся несумлінні люди, що їх від сего відтягали.

Так нестерпимий стан гангренований нашого народного організму з підмогою школи годі довше терпіти, наука українсько-руської мови повинна для молодіжи статись обовязковою, як рівнож з цілою рішучістю виступити мусимо з жаданем усунення гуртів москвофільських, яко пропагаторів сего напрям серед молодіжи по школах середних, усунення одиниць, котрі єго впливом своїм серед молодіжи попирають і хоронять.

Наколи вже силою обставин не маємо в достаточнім числі своїх шкіл, а повіряємо польским школам свої діти, то маємо право вимагати від них хоронення від шкідливих впливів і надавання можности штучного витворювання перевертнів, а навіть ворогів свого народу.

Закид сей опираєсь на реальних фактах, котрі в послідних часах прибрали по декотрих містах ніколи передтим небували форми, тож вимагають рішучої санациї.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше*).

По іспиті вернув я домі, до жінки та якраз застав мого другого сина на смертній постелі. Перший мій син, Омелян, що родив ся в Перемишлі в вересні 1864 року, помер мені в 1866 році по св. Димитрію на ангину (круп). Жінка поїхала була з ним на празник до Цівкова, до свого стрия та там він перестудив ся. Я приїхав лише на его похорони в Відня. Другий син вродив ся в Добрій на Стефана в 1866 році, та той занедужав на запалене мозку якраз, коли я по іспиті (в марті 1868 р.) мав вертати домі. Він умер на моїх руках небагом по моїм приїзді. А шкода мені було сих діточок дуже, а ще більше жінки, що падала ся над ними як та квочка. З Доброї виставив я просьбу до Ради шкільної у Львові о посаду суплента при котрій-небудь гімназії у Львові, у сам взяв ся поки що до історичної розprávки про «відносини козаків (за Петра Сагайдачного) до Персії та до кавказьких князів. На сю тему напутила мене хроніка Швайцара Vallen-a „Reisebeschreibung nach dem Orient“, яку я роздобув на ліцитації якоїсь бібліотеки у Відні. Della Valle згадував в сій хроніці про Стефана, козака, що прибув на двір шаха перського Аббаса від

козаків і старав ся наклонити его до відступлення козакам Требізонта, звідки козаки змогли би наручайше нападати побережя турецькі. В Требізонті хотіли козаки зібрати свою флоту та звідки непокоїти Турків. Помічні книжки до розprávки найшов я в бібліотеці князя Володислава Чарторийського в Сінаві. Бібліотекар Друзевич був для мене на прислузі. Я склеїв сю слабенку розправу та вислав єї до редакції „Правди“ у Львові, де єї надруковано. Розглядаючи ся по бібліотеці Чарторийського, я найшов там багато друків з церковної літератури з XVI та XVII віка, Статут литовський, Острожські видавництва і і Скорини кілька толковань „Vulgar-u“ видані у Празі в роках 1518, 1519 за пановання Ягайловича. З сих книжок порибив я собі хороші виписки та у перше пізнав літературу нашу з тих часів. На сій роботі зійшов мені час аж до вересня 1868 р., до хвилі, коли зі Львова одержав я вість, що мене призначено на суплента до польської гімназії Францішка Йосифа у Львові. Я поїхав сюди з жінкою та маленькою донечкою Олександрою, що погінила нас по смерті двох синів.

У Львові жилось нам бідно. Місячна плата моя виносила 36-75 зр. Я мешкав зразу на Замарстинівській улиці за залізничним мостом, а відтак в камениці Сермака при улиці Галицькій, де платив за помешкане 26 зр. Щасте хотіло, що в тім самім часі перенесено Омеляна Партицького, суплента з гімназії тернопільської до академічної у Львові, де рівночасно обняв дирекцію Вас. Ільницький, та що сей Партицький замешкав у нас та платив нам за сніданє, обід і станцію 20 зр. місячно. Мав я проте 30 зр. на житє. А їли ми, що Бог дав: Кусник мяса та пироги і клясочки з сиром на перемену. Партицький не був перебірчивий.

У Львові застав я «Громаду». На чолі єї стояв Андрій Січинський та Коряило Сущевич, конципіст прокуратури скарбу. Сейчас по приїзді моїм до Львова обняв я редакцію «Правди», яку підписував до кінця року 1868 академик Микита (Він мав вже понад 24 літ в «Громаді» — прочі були ще молоденькі). «Правда» стала виходити яко літературний тижневник вже в 1867 році під редакцією Лукашевича, а по році під редакцією Партицького, якого Stromann-ом був згаданий Микита. Був се орган не лише народовців галицьких, а інтересували ся сим видавництвом і Українці наші, іменно Павл. Куліш і Білозерський з Варшави. Колиж я переняв редакцію, тоді намірено орган сей розширити і в тій цілі зїхав ся я з Кулішем і его женою в Кракові якраз на Йорданські сьвята. З Кулішем уложив ся я так, що він буде присилати материяли до друку з України, а ми будемо усе порядкувати та старати ся о передилативків. Рік 1868 почав ся друком «Домонтаря» Кулішевої (Ганни Барвінок) почім містив я повість Нечуя (Левицького) „Причепи“. Куліш поїхав з Кракова до Італії, сидів якийсь час у Фльоренції, а відтак переніс ся до Відня, де через Мих. Подолінського та Пулюя впливав користно на Січовиків. З Кулішем переписував ся я правильно раз або двічі в тиждень.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Василия; римо-кат.: Ізидора. — В неділю: руско-кат.: Никона преп.; римо-кат.: Вінкентія.

— Реколекційні науки в церкві оо. Василиян у Львові будуть голосити ся на днях від 5—12. цвітня с. р. В неділю по вечірній дня 5. цвітня наука вступна. В прочі дни с. є в понеділок, второк, середу, четвер, п'ятницю і суботу

*) Гл. ч. 66.

наука о годині 6. вечером. Сповідь зачне ся в п'ятницю по полудні.

— **Доповняючий вибір посла** до сойму з великої посілости відбув ся вчера в Перемишлі. Вибрано на 62 голосуючих одноголосно віцепрезидента кр. ради шк. д-ра Ігнатія Дембовського.

— **3 конференції директорів середніх шкіл**, яка відбувала ся оноді у Львові, писали ми вже про хід нарад і ухвалені резолюції першого дня тої конференції. Тепер виймаємо з виданого урядового звіту нарад, що відбували ся другого дня, справу втворення приязніших відносин між учителями і учениками польських а руских гімназій. Реферували: дир. Голінський з Перемишля і дир. др. Сабат зі Станиславова. Перший закінчив свій реферат такими резолюціями:

1) В містах, де побіч польських гімназій є також рускі, бажати треба, щоби учителі обох шкіл зближали ся до себе і познайомили ся;

2) щоби бодзй раз на місяць учителі обох шкіл збирали ся під проводом своїх директорів і, старанно оминаючи всякі національні і політичні справи, застановляли ся лише над справами молодіжжі і над справою приязного пожиття молодіжжі обох народностей. В сій цілі треба би учителям заохочувати учеників; улажувати під проводом учителів обох шкіл спільні прогульки, гри і забави. спільні обходи шкільні в честь визначних мужів обох народів. Багалось би, щоби учителі польського язика і історії з притиском і безсторонно зазначували при науці ті хвилі з історичного життя Польщі і Русі, в котрих визначувала ся єдність і згода обох народів, та вказували на блаженні наслідки тої згоди для обох сторін.

3) Багалось би також, щоби Поляки, котрі віддають ся учительському стану і знають руску мову, здавали учительській іспит у вивкладовій мові польській і рускій, так щоби опісля діставали місця в руских гімназіях, як Русини дістають доси місця в гімназіях польських.

4) Добре було би видавати для молодіжжі часопис в польській і рускій мові, де побіч статей і вістей, якими цікавить ся молодіж, простовано би тенденційні дописи дневників, роздуваючих обоюсторонню ненависть, і ширилось би засади взаємної любові і згоди.

До сих резолюцій додав дир. др. Сабат еще отсі:

1) Старати ся треба, щоби наша молодіж разом з учителями глибше переняла ся засадами правдивої християнської етики, а то: а) через відповідне згармонізоване учительських зборів; б) через виразніше витиснене на наших школах п'ятна католицкого духа, котрим повинна бути овіяна кожда шкільна година науки; в) через відповідне противділане шкідливим струям суєвієм при помочи смілих горожанських виступів учительства в обороні тих засад словом і письмом.

2) Заціпляючи ученикам гарний патріотизм, треба їх заразом хоронити від політикування і від упереджень національних, а то: власним прикладом учителів в урядових і товариських відносинах та відповідним впливом на учеників при нагоді шкільної науки і в позашкільних зносинах з учениками.

3) Не сходячи з національного ґрунту виховання, треба заціпляти ученикам також честь для мови, гарної літератури, ясної народної минувшости і високих ідеалів братнього народу, а то: через розбуджуване свідомости братерства при кожній нагоді; через заведенне обовязкової науки братнього язика у всіх гімназіях східної Галичини; через приділюване тої науки учителям вправним і люблячим молодіж, котрі давали би поруку, що особистам своїм впливом зуміють заґріти учеників до тої науки.

4) Щоби ухилити погубний сепаратизм між молодіжжію обох народностей та злучити інтереси Поляків і Русинів в межах середнього шкільництва, треба у східній Галичині закладати гімназії з рівнорядними відділами польськими і рускими з одноділним учительським організмом і під управою одного директора.

5) Бажати треба, щоби директорами польських і руских гімназій в тім самім місті оставали з собою в як найтісніших зносинах; їх близькі зносини урядові і товариські немало вплинуть на втворення таких самих зносин поміж учительськими зборами. Директори особистою своєю повагою повинні на підвласні собі учительські збори впливати в дусі національної згідливости.

6) Для взаємного зближення учительських зборів польських і руских гімназій треба: від часу до часу улажувати спільні конференції в справах, що дотикають місцевих відносин; улажувати спільні товариські зібрання; заохочувати до живої участі в тих товариствах і інституціях, котрі не зважаючи на суспільно-національні різниці, мають на меті лише спільні заводові і педагогічні інтереси.

В дискусії між иншими бесідниками висловив п. Герман бажання, щоби гадки, кинені на сих зборах, пішли в край, а заразом і віру, що в борбі двох культур побідить та, котра уживати буде благородніших средств. На его внесенне одноголосно ухвалено резолюцію, висказуючу певність, що настоятелі наукових заведень будуть всіма силами старати ся довести до згоди між обома братніми народами в учительських зборах і серед молодіжжі по мисли виводів обох референтів.

— **Нова укр. часопись**, що звати меть ся „Українець“, має виходити в Петербурзі. Видавець її В. Мороховець виїе прошенє до начальника города о дозвіл на те видавництво. Буде се літературно-науковий місячник.

— **Х. загальні збори „Красв. Союза кредитового“** відбули ся дня 25. марця с. р. у Львові. Збори відкрив предс. надзираючої Ради, радник двора Григ. Кузьма. По прийнятю протоколу з попередних загальних зборів без зміни, слідував звіт дирекції за дев'ятий адміністративний рік 1907. З причини, що друкований звіт находив ся в руках присутніх членів, звільнено дирекцію від здавання подробного звіту, лише член дирекції, Кость Паньковский, давав членам жадачі пояснення. На 570 членів стоваришення припадає: інтелігенції світської 150, священників 104, інституцій (стоваришень) 180, господарів 75, промисловців 32, жевци 12, инших 17. Висота заявлених уділів виносил в р. 1907: 114.150 К, вплачених 97.383.25 К. Приріст уділів зголошених 17.550 К, вплачених 16.670.77 К. Маєток власний виносил на уділах 97.383.25 К, фонд резервовий 8.623.75 К, разом 106.207 К. Стан вкладок до обороту 1.489.780.36 К на 1.250 книжочках (на 4½%). Стан уділений позичок (кредиту) в р. 1907.: 1) На скриптах 76.156.40 К 2) На векслях прив. осіб і інституцій 213.578.35 К. 3) На кредиті союзових стоваришень 1.069.102.15 К. 4) На кред. парцеляц. (посереднім) 188.123.— К. 5) На кредиті в Орелці 153.281.76 К. Разом 1.700.241.66 К. Загальний оборот виносил 10.312.979.17 К. Відтак іменем контрольної комісії проф. Ілля Кокорудз предложив звіт сеї комісії, яка переводила контролю книг, каси, рахунків і білянсу стоваришення за рік 1907, почім збори згідно з внесенем контрольної комісії одноголосно прийняли звіт з діяльности, замкнув рахунків і білянс „Красного Союза кредитового“ за р. 1907 до відомости, одобрили его і уділили дирекції і надавляючій Раді абсолютного. На внесенне надзираючої Ради збори ухвалили розділити чистий білянсовий зиск за р. 1907. в квоті 7.625.33 К, в той спосіб, що на 5 процент. дивіденду від членських уділів призначено суму 4.017.63 К, на резервовий фонд 1.086.57 К а на спеціальну резерву страт при позичках 2.521.13 К. Відтак приступлено до вибору двох членів надзираючої Ради і трох членів контрольної комісії, голосованем картками. До надзираючої Ради вибрані поновно: др. Стефан Федак, адвокат у Львові і о. крпл. Іван Чапельский у Львові. В склад контрольної комісії увійшли поновно: Юліян Січинський, ст. рахунковий радник Дирекції домен у Львові, Ілля Кокорудз, гімназ. проф. у Львові, Микола Заячківский, інспектор „Народної Торговлі“ у Львові.

— **Др. Зобків** доносить до віденьск. Zeit-у,

що справа спору болгарского правительства з заграничними професорами, Лецевским, Скурским, Пайгертом і Зобковим скінчила ся. Они зрекли ся третини належного їм гонорару і уступили з катедр софійского університету. За згодою правительства задержали собі формальне право викладати на тім університеті, через три законтраговані роки, але безплатно і за дозволом колеґії професорів. Два французські професори, Жюле і Сцеля, ще не заключили угоди.

— **Маніфестация проти мадярских варварств**. Дня 27. с. м. відбуде ся в Празі велике народне віче в цілі запротестованя проти останних мадярских насильств на Словаках. Се віче скликають всі ческі сторонництва.

— **Цукор подорожів**. Здавало ся, що по зниженню податку від цукру спаде его ціна. Тимчасом не лише не настала знижка ціни цукру, але фабриканти ще почали підносити его ціну. Доси вже подорожів цукор о 6 сот. на 1 кгр.

— **Про студентский пролетаріат в Петербурзі**, в Москві і инших російських університетах оповідає „Петербургская Газета“ сумні річі. В університеті в Томську висить оповіщенє, що якийсь студент пошукує кравецкої служби, инший фризирської. В першій анонсі каже ся: „Шю не гірше як кожда пшавка, в кождім разі старанніше“. В другій анонсі стоїть: „Стрижж волоос і голю лише за половину того, що беруть инші, за добру роботу ручу; прошу за те комітентів приходити до мене“. На чорній таблиці в московскім університеті можна прочитати ось яке оголошенє: „Поручає ся увазі властителів домів! Студент медицини наповняє ледівні снігом за мірну платню. Прошу товаришів набути мені такого занятя!“

— **Зїзд акторів у Москві**. Рос. міністерство внутр. справ дозволило урядити в Москві зїзд театральних акторів. Задачею зїзду є розглянути сучасне становище театральної справи в Росії і винайти спосіб на поліпшенє доді акторів.

— **Страшна траґедия**. В Бурдуженах жила спокійно від довгих років заможна сім'я Жибачинських. Панна дому — красуня мала багато поклонників і оден австрійський офіцер старав ся о її руку. Тому що офіцер був бідний, матір спротивила ся подружжю. Панна так взяла собі до серця зруйнованє свого життєвого щастя, що кілька разів хотіла відобрати собі житє і вкінці збожеволіла. Се стало ся перед 10 роками. Батько помер а божевільна донька жила з 70-літною матір'ю під одною стріхою. Дня 25. марця божевільна донька всипала матери, в каву добру дозу отруї, яку набула собі не знати яким способом. Отровна жінка померла серед страшних болів а донька придивляла ся передсмертній агонії матери, побігла опісля на дорогу і кричала з утіхи, що матір померла. Збігли ся сусіди, щоб зловити божевільну, однак вона сховала ся в покою, замкнула двері і так само отруїла ся. Дня 27. марця поховано матір і доньку.

— **Любитель залізничних білетів**. В особовій касі залізничній в Перемишлі пропадали від довшого часу білети. Касирки замітили крадіж, ало боялись її виявляти і покривали шкідку своїми грішми. Аж оноді викрито злодія. По відїзді віденьского поїзду прийшов до каси молодий панок і просив звернути гроші за куплений до Відня білет. Касирка знаючи, що нікому не продавала білету до Відня, казала арештувати того пана. При слїдстві виявило ся, що брат одної з касирок, в часі, коли она була дома а каса була замкнена, витягав їй з кишені ключі до каси і викрадав білети та сам їх пристемплював потрібною датою і відтак продавав по знижній ціні, або сам їх уживав. Виновинка, відко з ліпшої фамілії, бо перемиска кореспонденція подає лише перші букви его імени, Е. Г., відставлено до слідчої вязниці.

— **Дрібні вісти**. Аптекарске тов-о у Львові отворило у своїм льокалі при ул. Театральній 22. школу для виобразованя фармацевтів. Поки що наука буде тревати два місяці, до кінця мая. Виклади з хемії, фармакогнозії,

ботаніки і фармації, та практичні вправи ведуть магістри фармації др. Блюменфельд і Габріель. — Галицький сойм має бути скликаний аж в осени на довшу сесію. Літної сесії не буде

Оповіді.

— Репертуар руского театру в Тернополі. (Саля Міщанського Брацтва. Початок 7½ веч. Білети продає ранше «Народна Торговля»).

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В неділю 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— Театр аматорів львівського „Сокола“ відіграє в неділю дня 5 с. м. „Не ходи Грицю та на вечерниці“ образ з народного життя в 5 діях зі співами і танцями Александрова і Старицького. Музика військова 15. п. п. Ціни місць: крісла по 1 К, 1-20 К і 1-60 К, стоячі місця по 40 і 50 с. Початок представлення о 7. год. вечером.

— Відозва до жертволюбних сердець. Слава Ісусу Христу! Дорогі в Христі Братя і Сестри! На далекій окраїні нашої Руси в свящій повіті лежить село Прусік. Село бідне, винищене жидовою, яка розпоювала людей довгі часи. Нарід дуже убогий та й церквця в селі деревляна, дуже убога похилила ся від довго вічності і требаб поставити нову, а ту нема дуже за що. Узбирали ми трохи гроша свого та то все за мало, щоби розпочати будову нової церкви. Тому відзиваємо ся тою дорогою до всіх Русинів, до всіх християнських сердець та просимо, щоб помогли нам в Божому ділу. Присилайте жертви на будову нашої церкви, шліть хто що може, а ваші вдячі серця будуть в новій церкві благодати у Бога для Вас неба. Жертви просимо слати на руки председателя церковного комітету о. Петра Мекелити, пароха в Сянічку, п. Сянік

— 3 «Академічної Громади» у Львові. Надзвичайні заг. збори товариства відбули ся дня 29. марця с. р. До виділу на рік адміністративний 1907/8 війшли: голова Замора Федір ст. філ., заступник голови В. Цмайло Кульчицький ст. прав, секретар М. Яворський ст. прав, касиєр оборотового фонду Степан Дмитро ст. прав, касиєр запомогового фонду Лешій Юліян ст. пр., контролор Сохацький Іван ст. прав, бібліотекар Ставничий Богдан ст. філ., яко виділові: Пятлик Володимир ст. філ., Мутичка Андрій ст. філ., Грех Володимир ст. філ., і Стефанович Ярослав ст. філ. Заступниками виділових: Ушакевич Станислав ст. філ., Танчаківський Юрій ст. прав, Федусевич Володимир ст. пр., Апостол Матій ст. пр. До шквотрующей комісії вибрані: Тимотей Шурак голова, ст. філ., Гасюк Стефан ст. пр., Фелюк Микола ст. прав, Максимович Антін ст. прав: члени комісії.

— „Кружок правників“ у Львові вишукують заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка Матвій Яворський, секретар.

Посмертні оповістки.

— Анна з Кишиків Мацюракова, жена парона в Порудні, упокоїла ся в 29. році життя в домі своїх родичів в Опаці. В. і. п.

— Адам Мриглоцкий, емер. учитель народний в Куликові, упокоїв ся в 70. році життя. В. в. п.

Телеграми

з дня 3. цвітня.

Відень. Палата послів зібрала ся вчора о 3½ год. по полудні През. Вайскірхнер присвятив згадку помершим послам в часі парламентарної перерви. Потім відчитувано впливи. Наглячі внесення поставили: п. Цеглинський в справі адміністр. системи в Галичині; пос. Петрушевич в справі останних соймових виборів; пос. Остапчук в тій самій справі; кс. Лондзіна в справі виборів в І. окрузі на Шлеску; пос. Погачнік (слов.

катол.) в справі уповажнення правительства до до військової бранки; пол. Малаховський в справі прискорення нарад над правит. предлогодом що до міністерства публичних робіт. Перший п. Погачнік поперав своє внесення. По промовах пп. Свободи, Діаманда і Фресля засідане замкнуто. Наступаюче ний о 11. год.

Відень. Польські людовці переговорюють з польським колом в справі вступлення до него. Між иншим застерігають собі вільну руку при верифікації галицьких виборів, жадають відповідного заступства в комісіях і зміни статутів кола в тім напрямі, аби за народні справи, в яких мають поступати солідарно, уважано ті справи, які ухвалить коло двома третинами голосів.

Тегеран. Оноді в ночі стрілено 5 разів до повозу російського полковника Сахова, але кулі хибилі. Насасника не викрито.

Гонкон. Рух за бойкотом японських товарів зростає в Хінах. Приїхало ту кілька японських кораблів, але не можуть виладувати товарів, бо хінські робітники відказали помочи.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річй домашніх і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідуює і виплачує „Дністер“ з найбільшою шкідливістю. Одніш шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.88 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Зворотні за р. 1906 1907 виносили п 10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадності у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уцілюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківському Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть писемні селяни старати ся о уцілені агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон проізізі.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364 —
„ резерви премій	„ 613.720 —
„ спец. на звороти	„ 51.939 —
„ на ріжницю курсів	„ 3.437 —
„ резерви спеціальної	„ 35.000 —
„ емерит урядників	„ 218.364 —
инші фонди заосмотреня	„ 40.000 —
Раз м сума	К 1.964.824 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

! Кашель!

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помчний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуеріях.

(24—24)

Житки можна набувати в „Сокильській Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4½% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4½% листи Банку краєвого
- 4% листи Банку краєвого
- 5% облігації комунальні Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінційні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ришева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:15	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Нустомит	7:29	11:0	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50H
Рави рускої	7:10	12:40	4:0	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:15	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:4H	4:10	10:20
Брухович	10:05H	—	3:2	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ришева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Нустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:1
Любін	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Зимної води	3:45	8:40	4:15	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/8 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/8 до 31/8 що день буквою L.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

РУСЛАН

Поредплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на чл. рік . . . 20 пер.
 на чл. року . . . 10 пер.
 на чл. трим. . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.
 30 грам. ценою:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на чл. року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписокі число по 10 сот

«Гарне ми бачу і думу ми вносим, а по змільнені мови, віри не вольмем,
 бо руске ми слово і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. поноудки.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялиши на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатанє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Парл ментарна недуга.

(Δ) „Не так ждало ся, та так скла-
 ло ся“, може тепер сказати собі міністер
 президент бар. Бек і всі ті державники,
 політики та парламентаристи, що споді-
 вали ся в загальнім праві виборчим най-
 ти живуший і цілющий лік для уздоров-
 лення недужого парламентаризму. Звичай-
 но добачувано причину сеї недуги в ку-
 рияльній, застарілій і духови часу невід-
 повідній системі, в національних і язи-
 кових спорах і покладано надії на те,
 що вибрана з широких верств народних
 посольська палата побуде ся сих недуг,
 а верне ся до народо-господарских і по-
 літично-суспільних питань.

Цлорічний майже досвід розвіяв
 основно всі ті рожеві надії, бо від само-
 го почину нова державна рада виявила
 ті самі недуги, на які протягом останних
 десятиліть так тяжко западав курияльний
 парламент. Міністерство просвіти, шкіль-
 ні справи і національні на тім полі до-
 магання, міністерство судівництва і язи-
 кове питанє в урядованю — отсе, ті бо-
 лячки, які не дадуть спокою парламен-
 тарному і державному організмови, поки
 з них не вилічить ся сей організм о-
 сновно.

Але чиж має спроможність і снагу
 до такого вилічення сеї протяглої недуги
 правительство, чи має потрібні до того
 сили сам парламент? Останні події в
 бюджет. комісії саме перед скликанєм
 весняної сесії держ. ради показали зо-
 всім недвозначно, що міністер-президент
 бар. Бек, як небудь виявив вельми ба-
 гато справности, послугує ся давною,
 випробованою гр. Таффе метою і не
 вмів иншим способом здержати парла-
 ментарного і міністерского пересилєня,
 як спонукую спорячих сторонництв до
 тимчасового розєму до часу предлоги на-
 черку язикового закона. Таким лише
 способом запевнив собі бар. Бек спро-
 могу ухваленя в держ. раді конечної і
 пильної предлоги про побір новобранців
 перед великоднем, бо до того часу спо-
 діває ся виготовити начерк язикового за-
 кону. Одначе по внесеню сего начерку
 опинить ся і правительство і держ. рада
 перед великим знаком запитаня, чи в тім
 найде ся лік на тривкий спокій, на по-
 лагоду національно-язикового спору і на
 тривке уздоровленє держ. ради.

Алеж так само, як правительство не

може найти ліку на тривке уздоровленє
 парламентаризму, бо лічить недугу лише
 симптоматично а не основно з внутра,
 намагає ся лише в деяких краях втихо-
 мирити национ. язик. спір, замість при-
 ступити до основного рішеня национ.ль-
 но-язикового питаня в цілій державі, так
 і теперішній парламент показав ся не-
 спроможним до виконаня сеї великої і
 трудної задачі. Вже заведене п'ятої курії
 і збільшене число послів на 425 зроби-
 ло держ. раду самим числом неспосіб-
 ю до трудної, законодапної роботи, а
 вжеж новий виборчий закон помножив
 се число на 516. Наслідком того зросли
 також числом і комісії, а найважнійша
 з них бюджетова комісія перемінилася
 в справдешній сойм. В практиці показа-
 ло ся, що таке тяжке тіло, зложене з
 більш як пів тисячки членів, не може
 правильно працювати і тому головну ро-
 боту перенесено до бюджетової комісії,
 котра не лише полагоджує бюджет, але
 веде політичні розправи, викликає і від-
 рочує міністерські пересилєня і т. п. По-
 сольська палата зійшла тепер на друго-
 рядне місце і правительство рідко скли-
 кує її і то на короткий час. Цілими мі-
 сяцями посольська палата не працює, а
 відтак збирає ся на тиждень, два, щоби
 чим скорше прийняти ухвали комісії і
 знов розіхати ся.

Тимто справедливо в суспільности
 виробив ся погляд, що послы зійшли на
 становище побирачів диет, а такий по-
 гляд тим більше вкорінює ся, що самі
 послы домагають ся, щоби і за час, ко-
 ли не відбуває ся сесия, виплачувано їм
 диети, бо многі з них лише з того жи-
 ють. І тепер вигляди на весняну сесию
 невідрадні. Імовірно не вміє держ. рада
 парламентарно ухвалити навіть бюджету
 а про законодапну діяльність на ширшій
 розміри нема що навіть думати. Отсе
 стає наглядним доказом, що і новий на-
 родний парламент не двигнув ся до ви-
 соти своєї задачі, що парламентаризм
 став бурливійший, але не заповідає справ-
 депіних законодапних плодів.

Державна рада.

На вчорашнім засіданю пос. палати
 подав др. Марко в внесенє о управиль-
 ненє язикової справи в зал. судах, а та-
 кож запитанє в справі рівноправности мо-
 сковського (русскаго) язика в суді в Жми-

городі; п. Л а з а р с к и й запитує міні-
 стра внутр. справ в справі розпочатого
 пруск. правительством забудованя берегів
 граничних Висли; п. Л у к а ш е в и ч в
 справі признаня дорожняного додатку
 практикантам, аскультантам і суплєнтам
 на Буковині; п. Ш т р а в х е р в справі
 надужить в черновецькім кр. суді.

Відтак приступлено до розправи над
 наглим внесенєм п. П о г а н ч и к а над
 предлогою про побір новобранців. Пос.
 Д а ш и н с к и й (соц.) застерігає ся і
 що до часу і що до форми, яку вибрано
 для сеї предлоги. Се не є спосіб вихованя
 народного парламенту, наколи дає ся єму
 три місяці дармувати. Calendarium пар-
 ляментарне в Австрії є твором легководу-
 шности. Сойми не мають часу на наради.
 Соціялісти не дозволять на таке само-
 вільне скликуванє парламенту і соймів.
 Бюджет. комісія служила лише параваном
 для шахерок між парлам. сторонництвами.
 Дальше виступає він проти наглости вне-
 сеня о поборі новобранців. В заколоті
 політ. і национ. спорів затрачують горо-
 жани змисл політичний. Побір новобран-
 ців, котрий накладає на голову 9-6 корон
 тягару, а 30 000 молодих горожан біль-
 ше потягає до служби військової, не мо-
 же бути політ. справою. Докч іде спір о
 zde, так довго деякі послы ричать як лєви
 а скоро язикова справа буде вилучена,
 думають они, що ся справа рекрутів вже
 є політична. Соц. демократи не дадуть
 Австрії ані одного новобранця, ані одно-
 го сотика. П. Б е л ь о г л я в е к (христ.
 сусп.) зазначив, що Австрії потреба силь-
 ного війська, котре дає охорону для май-
 на горожан і перед демонстраціями со-
 ціялістів і домагав ся нової війск. про-
 цедури карної.

Пос. Г а к е н б е р г вказав на те,
 що робітники терплять під тягарями, я-
 ких вимагає удержанє війська, коли на
 культурні і соц. політичні ціли нема гро-
 ший. Пос. Д і д у ш и ц к и й зазначає,
 що не відповідає се достоїнству парла-
 менту, що доперва наглими внесеннями
 треба помагати в полагоді держ. конеч-
 ностей і що парламент тим способом
 зрікає ся важного права контролі. Але
 єго клуб буде полюсувати за предлогою,
 бо лише в Австрії народи і ісповіданя
 можуть числити на свободу, бо хоч де-
 які сторонництва невдоволені, то в дій-
 сности не є гноблені (пос. О к у н е в-
 с к и й: Ого!) Як колись прийде предло-
 га про вивласненє Русинів і заборона
 руским дітям говорити своєю мовою, то-
 ді зможете там кликнути. Колиб Поляки
 в Прусах і в Росії мали такі права, як
 Русини в Австрії, булиб ми вдячними і
 підпорами держави (гримкі оплески поль-
 ські. Пос. О к у н е в с к и й: алеж нас
 вивласнюєте). Деж є сей закон? Ваше
 сторонництво осьміщує ся такими твер-
 дженнями; тепер можна зрозуміти, що в
 пруск. соймі говорить ся неправду про

ЗАМОВЛЕННЯ на НАСНІЄ ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнійшої фірми фран-
 цускої **Vilmorin-Audrieux**

За доброту і певність ручить ся, насніє в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно
 і даром. — З поважанєм **Зофія Голубінкова** — Краків, Зелена 28.

п р и й м а є

Зофія Голубінкова

КРАКІВ — Зелена 28.

Поляків. Твердження Дашиньського, що Англія з меншим засобом війська ліпше забезпечена як Австрія, є невірне, бо сила Англії в маринарці. Австрія могла б зменшити військо, колиб Німеччина виступила перше з таким прикладом. Бесідник домагає ся новітніх приписів у війську і острого карання офіцерів і підфіцерів, що знущають ся над жовнірами.

Домагає ся узгодження продуцентів при доставках для війська і устроювання виправ військових і набору новобранців з узгодженням польних робіт. По промові Штарка перервано засіданя. Слідуюче відбуває ся сего дня.

Бюджетова комісія радила про розділ: середні школи і бібліотеки. Справознавець Гломбінський вказує на потребу утвореня нового типу середн. школи женської. Крім того домагає ся приміненя шкіл середних до різних форм і заводів новітнього житя. Колиб витворив ся новий такий тип серед. шкіл, то треба б узгодити міста, котрі найбільше достарчають учеників до гімназій. Для середних шкіл треба б ставити власні будинки а лише виїмково містити їх в найманих. Посол Корощець домагає ся утвореня словін, гімназій з рівнорядних клас в Цилей. Пос. Гофман-Велентоф виступає проти того.

Пос. Романчук висловлює признаня за скликаня гімназ. анкети і видає розпорядку що до іспитів зрілости; вказує на переповненя гімназій в Галичині а також, що на 51 польських є лише 5 руских. Відповідно населеню повинні би Русини мати 22 гімназії, а колиб лише узгодити руских учеників в теперішніх гімназіях, то належало б заложити 3 нові рускі. Правительство повинно вплинути на сойм, бо кр. закон, що руска гімназія може повстати лише з волі сойму, стає тут перепоною. Русини що до серед. шкільництва гірше поставлені як інші народи Австрії.

Пос. Василько зазначає, що шкільна анкета видала користний вислід, а розпорядок про іспити зрілости займе визначне місце в історії австр. шкільництва. При тім висловлює ся проти домаганя Німців що до засновин німец. рівноряд. клас в Кімполонгу.

По промові п. Дреклея відрочено засіданя комісії на нині пополудні.

Параньська справа.

Львів, дня 31. марця 1908.

Обзнакошений з положенем Русинів в параньскім краю, уважаю за свій обовязок, відповісти на напасти, кидані в видаванні п. Стефаном Петрицьким бразилійській „Зорі“ на оо. Василияна в Бразилії, як слідує:

Бразилійська „Зоря“ доносить, що о. Клима Бжуховського ЧСВВ відкликано з Бразилії до Європи і тішить ся з того. На підставі кореспонденцій, одержаних в останніх днях з Бразилії, заявляю, що о. Клима, дуже потрібного до душпастированя Русинів в краю параньскім, не відкликано до Європи, але поручено єму з Риму через апост. нунціятуру в Ріо де Жанейро, щоби без проволоки виїхав до Аргентини, де Русинів-увійтів, що не могли допросити ся своїх рідних руских священників, прийняв під опіку „Святейшаво Сінода в Петербурзі“ протосерей Константин Ізрящов, котрий замовив вже православного священника з російської України. Отож о. Клим ЧСВВ поїхав до Аргентини утвердити Русинів в руско-

католицькій вірі. Редактор „Зорі“ бразилійської п. Стефан Петрицький зле прислугує ся цивілізаційному і організаційному ділу Русинів параньських, коли безустанно юдить Русинів против оо. Василияна, одиноких добродіїв, цивілізаторів й організаторів параньських Русинів. Коли в 1895 році над 50.000 Русинів ввемігрувало з Галичини до Бразилії, постарали ся аранжери еміграції Поляки о то, щоби ані оден руский священник не поїхав з ними до Бразилії, а се в тій цілі, щоби Русинів злятилізувати і спольщити. Далше постарали ся о то, щоби не тільки було білому духовенству руському осідати яко душпастирам межі параньськими Русинами. На безустанні просьби Русинів параньських вислав в р. 1896. пок. кардинал С. Сембратович до Бразилії на свою власну руку против волі Риму бл. п. о. Нікона Роздольського, котрий осів спершу в Прудентополіс, а потому в Ріо Слаго. Відтак удало ся пок. кардиналові Сильвестрови Сембратовичови по великих трудах вислати в Римі дозвіл на допущеня оо. Василияна до душпастированя в Бразилії. Аж в 1897. році виїхали до Бразилії яко місіонарі Василияни, що збудовали велику руско-католицьку церкву і заложили монастир в Prudentopolis. Відтогда починає ся апостольська і культурна праця Василияна межі Русинами в параньскім краю. Тут були Русини розсіяні на такім просторі, як Галицка Русь-Україна.

Не завадить зазначити, що в переїзді через море і в початках побуту свого в Бразилії померло через страшно невідгуду їзду італійськими кораблями, що тривала повних 5 неділь, через дуже злий тилий харч так на кораблях, як і на вікні ряду в Бразилії, через черевні тифи, жовті фебри, померло над 10.000 Русинів. В кожній колонії рускій застали Василияни вже 1897. року великі цвинтарі рускі, в самім Prudentopolis було вже 1897 над 3 000 руских гробів на цвинтарі.

Русинам дав параньський рад 1895. року на виплат ґрунт під управу, але се були відвічні праліси, де треба було стінати грубезні дерева, що росли від пралісів і що повязані з собою були пнучими рослинами, що такі грубі були, як рамя сильного мужчини. Коли Василияни 1897. приїхали до параньського краю, застали в многих сторонах такий стан, що Русини не брали ся до вируббваня пралісів, лиш ходили та плакали, та нарікали на свою долю. Василияни доперва ободрили їх, вляли в них духа, відвагу і аж за їх намовою взяли ся Русини в тих сторонах, де перше сего не зробили, до витинання пралісів і до дуже тяжкої праці. Так стало ся, що Русини прийшли з часом до куска власного хліба. Ба не досить на тім. Оо. Василияни їздили — по більшій часті верхом — по страшенно злих дорогах передпотопових, виглядували Русинів, скріпляли їх вірою, учили їх, вказували їм дорогу у всім як поступати, сповняли одним словом велику культурну задачу, щоби в так дикім краю, як є Бразилія, привести Русинів до морального житя, до освіти і до доброго бутя. Коли Василияни бачили, що чотири священники Русини не дадуть ради, щоби на такім просторі як Галицка Русь-Україна, Русинів освідомити, позакладаги для них церкви, школи і щоби їх довести до культури, тоді вислав 1901. року перший ігумен Василиян бл. п. Сильвестер Кизима, розумного, енергічного й патріотичного братчика ЧСВВ бл. п. Софрона Горощука з Бразилії до Львова, щоби тут винайти руских священників і учителів і фонди на руску друкарню. Та праця впала разом із сецесією рускої академічної молоді із львівського університету. Понеже та сецесія вимагала великих гро-

шевих жертв, тож не дивниця, що на фонд параньський призбирано мало, так, що не було за що ані учителів до Бразилії вислати (священники не зголошували ся), ані друкарняні черенки і машини справити. Але і з того дрібного фонду постановив „параньський комітет“, котрого збір Русинів вибрав в листопаді 1901. для зреалізованя повисшої ціли, вислати одного Русина, котрий би учив Русинів параньських читати, писати, котрий би їх просвічував і Василиянам помагав, руский нарід в параньскім краю зорганізувати.

Межі Русинами, котрі подали ся внаслідок конкурсу на се місце, мав студент медицини Стефан Петрицький найвищні студії, держав тоді якийсь конвікт студентів, і був представлений визначним Русином, своїм товаришом з медичних студій, яко дуже порядний чоловік. А коли ще п. Стефан Петрицький, запрошений на нараду „параньського комітету“, в котрій взяли участь і Василияни о. Маркіян Шкирпан і о. Мірон Хмельський і інші в тій цілі упрошені визначні Русини, дав слово чести через подане руки згаданим оо. Василиянам і кождому з присутних кільканайцять Русинів-мирян, що буде для добра й піднесеня просвіти й добробуту параньських Русинів працювати в згоді з Василиянами в параньскім краю, тоді постановив „параньський комітет“ вислати п. Стефана Петрицького до Бразилії коштом „фонду параньського“. В тій цілі поніс велику офіру комітет, бо дав з того фонду п. Стефанови Петрицькому 1.000 К для того, щоби міг разом з Василиянами їхати першою клясою (на кораблі) і щоби мав з чого жити, нїм собі найде місце платного учителя. Надто того позичив п. Стефан Петрицький з „фонду параньського“ 200 К, котрих до нинішньої днини не вернув. Крім того передав єму „параньський комітет“ велику скриню книжок українських (450 книжок), котрі мав роздати межі руский нарід в параньскім краю; а до нинька п. Стефан Петрицький звіту не зложив, що він з книжками зробив. При тій нагоді зазначає ся рівнож, що рештуючий так званий „фонд параньський“ виносить тепер коло 400 К і є зложений на книжочку „Дністра“ ч. 1799. Та книжочка є на разі в депозиті нашої інституції кредитової „Товариство урядників і священників у Львові“, а буде віддана в недовгім часі до депозиту „Товариства Просвіта у Львові“. Як жеж виконав п. Стефан Петрицький своє приреченя, що в згоді з Василиянами буде працювати над освідомленем, просвітою, піднесенем добробуту й взагалі над культурним двигненем українського народу в параньскім краю? Ото так, що коли ще в червні 1902 не доїхали Василияни з С. Петрицьким до Бразилії, С. Петрицький почав з ними ще на покладі сварку, котру продовжає в видаваній тепер ним в Курітібі „Зорі“ до сих пор. О щож ходить п. Петрицькому? Прочитайте „Зорю“ бразилійську від першого до останного числа (в моїх руках остає ч. 9). І щож вичитаєте? Безустанні зазиви до складання грошей — але здає ся мені — не для заспокоєня загальних культурних потреб параньських Русинів.

А далі вичитаєте безустанні лайки на Василияна в параньскім краю — як сказано — одиноких добродіїв і учителів параньського народу українського. Кілько то руских церков і руских шкіл побудовано в параньскім краю з ініціативи Василияна? Кілько то десятків ба й соток корон присилає кождий з Василияна особно що року на мої руки до Львова, щоби я їм вислав українські книжки і газети для читалень, що Василияни позасновували в параньскім краю й для поодиноких Русинів. Золотими буквами будуть

виписані в історії у райнського народу в параньскім краю імена Василян бл. п. о. Сильвестра Кизими, даліше о. Мартинюка Антона, о. М. Міхняка, о. Маркіяна Шкирпана (теперішного ігумена в Prudentopolis), о. Кліма Бжуховського, о. Кирила Сімкова, о. Авксентого Титли, брата ЧСВВ. бл. п. Софрона Горощука, як також і білого духовного о. Никона Роздольського, що через мене закупив був 1904. для Русинів в Ріо Кляро українських книжок вартости 1.000 К (Тут зазначую, що інтриги в. Стефана Петрицького і збаламучених его прихильників привели до того, що громада руска в Ріо Кляро роздвоїла ся, що не хоче допустити о. Кирила Сімкова до заміняння будинку для руского пароха в Ріо Кляро побудованого, що бібліотека українська від року замкнена і що її миши розгризають і що відправлений сварливий дяк не хоче уступити ся з ґрунтів, що суть призначені для дяка, що справді сповняє дикий ківський уряд).

Те все подаю до відомости українського нашого загалу на підставі кореспонденцій, котрі веду з бразилійськими Русинами від літ. а котрі то кореспонденції вложу в своїм часі в архіві тов. „Просвіти“, або „Наукового Тов. ім. Шевченка“. — як також на підставі устних і формаций віродостойних осіб. І кінчу з зазивом до п. Петрицького Стефана: „Залишіть роботу Герострата; виповніть дане параньськ му комітету і Василянам слово; учіть руский нарід в параньскім краю читати, писати і працюйте позитивною благотворною працею а не юдженням і розєдиненем над его просвітою, осьвідомленем, піднесенем добробуту і над его організацією спільно і в згоді з Василянами!“

Титко Ревакович.

голова б. „Параньського комітету“.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Небавом стали ми яко додаток до „Правди“ видавати і „Пептатевха“ Мойсєєвого та заходив ся я і біля „Псалтиря“ Кулішевого. Бувало, що в оден тиждень замість одного аркуша видано два і півтретя. Куліш обіцяв ся на все те присилати гроші, але у тім згляді він був дуже неточний. Фінансові клопоти мучили мене. Ставропігія, де печатала ся „Правда“, впоминала ся грошей за кожде число з окрема, а з передплати самої сего гроша не було. Нераз і арештовано нам число, доки не придбали ми гроша на викуп. Я писав і писав до Куліша, та не міг діждати ся грошевої присилки. Через те заквасили ся наші дружні відносини дуже і виправдали ся слова Кулішних, які она сказала до мене в Кракові: „Я вас жалую, бо Ви з моім чоловіком не довго видержите“. Друковало ся багато, а гроша не було. А додаю, що для контролю я не вів сам адміністрації, а вложив єї з академиків. Тоді я і розійшов ся з Кулішем. Він звернув мені всі мої листи, а я звернув цілу его переписку зі мною.

Побіч „Правди“, до якої писали Федькович, Шрам (старший Воробкевич, що був тоді православним попом у Львові) та Данило Млака та і деякі Галичани, приміром Лучаковський з Тернополя, що вистачав п вістку „Боніфат“ (я переробив єї з ґрунту) я заявив ся і заснованем „Просвіти“. Гадка заснувати товариство для „шваня народа і просвіти его“ жила вже від довшого часу посеред львівської громади та нікому було взяти ся за єї осушенє. Коли я познакомив ся з Корнилом Сущкевичом і спитав его, чому він яко голова „Громади“ не возьме ся за заснованє товариства, то одержав від него класичну від-

повідь: „Не мішайте ся в се діло, бо Ви наших справ не знаєте. Нас народовців є лише маленька горстка, ми не хочемо компромітувати ся перед „святотурцями“. Мимо того „Громада“ рішила приступити до заснованя товариства, щоби пізнавати нарід наш та взяти ся за его просвіту. До уложеня статута взяли ся старші Русини, іменню побіч Сущкевича та мене: Партицький, Юл. Романчук і Борковський (мабуть). Був вже з старіших Русинів тоді у Львові: Ільницький (директор гімназії), Димет (купець), Михайло Коссаєк (приватист), учитель з Підбережець Врецьона, Лукашевич, Климкович, Заревич, Горбаль та Микита. З академиків були: Андрій Січинський, Желехівський Маркил (суплєнт руськ. гімназ.), Желехівський Євген (соколик), Навроцький (бузько) та ще кілька.

Зложивши статут „Просвіти“ ми скликали збори на „Стрільниці“ міській, бо Совіт „Народного Дому“ салі не дав. На голову зборів запросили ми Русина-купця Товарицького. Він жеж мав кам'яницю на дикастерійській улиці і снів за найбогатішого купця у Львові. На зборах явилось 72 членів, неначе 72 учеників Христа. Товарицький відкрив збори, але опустив небавом місце провідника, побачивши, що нема на зборах святотурців. Правда, був на зборах і проф. університету, Омелян Огоновський, але молодіж не мала до него ще в тім часі великого довіря, бо Огоновський таки держав ся ще старої партії, а колись навіть писав в „Семейній Бібліотеці“ паламарщиною. По Товарицьким об'явив провід зборів, а по всяких програмових річах вибрано мене головою. Се стало ся в падолісті 1868 р. Народовці засновали перше своє товариство у Львові — зорганізували ся.

Заснованє „Просвіти“ яко товариства статутного мало свою вагу. З того часу народовці розростали ся в краю яко народне сторонництво в супротивности до „Слова“ Дидицького, що вело хитро звільня Русинів галицьких в табір московський. Заснованє „Просвіти“ повитало щиро і багато священиків з провінції, що доси були „невиразні“. Стефан Качала прихилив ся до нас сейчас з всею щирістю. Так само старенький о. Заячківський, котрий на зборах виголосив коротеньку, але ядрну, неначе програмову річ, згадавши про того „грецького героя, що доторкнувши ся матери землі набрав нової сили до борби. І нам треба оперти ся на народі — сказав віщим словом — щоби остояти ся в всіма, хто противний нам“. Дивним дивом написав тоді до мене письмо з похвалами для „Просвіти“ і Іван Наумович і обіцяв ся писати популярні книжочки. (Пізнійше, як звісно, сей сам Наумович засновав кацапське товариство ім Качковського, щоби киринити в народі.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Нико-на преп.; римо-кат.: Вікентія. — В понеділок: руско-кат.: Захарія, Артимона; римо-кат.: Келестина. — Ві второк: руско-кат.: Благовіщенє Пр. Д. М.; римо-кат.: Германа.

— **В музичнім Інституті тов. ім. Лисєнє** відбув ся минулої неділі квартальний іспит елевів п'ятих перших років науки в присутності їх родин, збору учительського і членів виділу; (елеви трьох найвищих років пишуть ся на прилюдних продукциях, улажжуваних Інститутом кожного місяця). На 48 елевів згаданих п'ятих років науки піддало ся іспитови 26, значить більше як 50%. Прочі не є ще на стільки приготовлені з причини за короткого треваня їх науки в Інституті, щоби могли вже теєр строгому і напів прилюдному іспитови піддати ся; їх класифікують кожного

кварталу учителі. Повисший корисний результат належить завдячити умілій і невтомимій праці б. директора бл. п. Ан. Вахнянина і членів учительського збору, що докладають уєїх старань, аби поручені їх проводови молоді адепти музики винесли як найбільші користи оперті на основах теперішних вимог музики, а тим самим утримати наш Інститут на висоті свого завданя. З огляду на се можемо надіятись, що і ті адепти музики, які доси будь то в інших інститутах будь то приватно побирають науку музики, в слідуючим роком запишуть ся до нашого Інститута, над котрого способом научаня має не тільки дирекція і виділ товариства, але і сама суспільність як найліпшу контролю а плян науки є такий сам як в консерваторнях, бо підлягає контролі властей до того покликаних.

— **Промоція.** З Відня пишуть: Дня 1. цвітня відбула ся на віденьскім університеті промоція о. Николая Нагоряньського, прєсвитера львівської архієпархії і катехита народних шкіл в Підгайцях, на доктора св. Богословія.

— **Золоті 100-коронівки** появили ся — як доноєть краківські часописи — в кількох тамошних банках, а певно також є вже они і у львівських банках. Державна менниця чеканить ті гроші лише на замовленє за окремою оплатою від штуки по 4 К (разом 104 К). Нові золоті 100-коронівки угорського стемпля є дуже артистично виконані і мають величину срібної 5-коронівки. Рисунок представляє сцену коронації цєсаря Франц Йосифа на угорського короля. Сі ювілейні 100-коронівки будуть незвичайною рідкістю, коли вже ювілейні 1-коронівки срібні, яких пущено в курс 200.000 тисяч штук, мало де можна стрітити. До того ще державні каси мають стягати видані однокоронівки для того, що на них голова цєсарска не має лаврового вінця, як на звичайних коронах. Неповний рисунок замічено аж по випущеню корон в обіг і приказано їх стягати з обігу.

— **Загальний страйк робітників** вибух в Римі, а его причина була ось яка: Позавчера відбував ся похорон якогось робітника. По похороні товпи робітників хотіли урядити демонстрацію перед домом мін. Джіолітті. Поліцію, яка старала ся недопустити до демонстрації, обкидали робітники цеглами і ранили деяких поліціянтів. Тоді поліція дала до робітників кілька сальв карабінових і убила 5 робітників а 11 ранила. Ранених поліціянтів є 21. До страйку прилучили ся також трамваєві кондуктори. Рух в місті станув, лише торговлі отворені. Спокою не нарушено.

— **Польско-росийські залицянки.** З Праги доноєть, що там прибув генерал Владиміров з дарунком від міської думи петербурскої для міської ради праскої. На пирі, який видано в честь гостя, ген. Владиміров сказав, що в Росії утворила ся нова славянська ліга, яко метою є довести до порозуміння між Москалями а Поляками.

— **Кілько мільонів їде з димом?** Після оголошеної суми двяма урядової статистики приїєс монополь тютюневий у Франції в посліднім році 377 мільонів франків або о 6 мільонів більше як попереднього року. Продано 2½ мільона кільограмів цигар, майже таку саму скількість папіросів і 28½ мільона кільограмів тоненько крайного тютюну — всего разом 33½ мільонів кільограмів. Табачники у Франції винюхали за оден рік 5 мільонів кільограмів табаки, а з того виходить, що навичка заживаня табаки є ще далеко більше розширена, як то загально припущєкано. Наконєць і любителі „мачки“ попризли більше як мільон кільограмів тютюну. Найбільше любителів знаходять папіроси а скількість проданих папіросів збільшає ся з дня на день. Продаж папіросів в 1872 р. принесла лєдві мільон франків, а вже в 1882. дала 17 мільонів і через кілька літ удержала ся на тій самій висоті; в посліднім же році дала не менше лиш 72 мільонів франків. Із сего можна мати хиба найліпше поняте, які то суми пускають люди з димом. Так само збільшила ся значно в послідних трох роках продаж табаки. Зато зменшила ся трохи продаж цигар, іменню же де-

шевих, крайного тютюну і тютюну в скрутках до жутя. Пересічний зужиток тютюну в Франції в минулім році розділяється так, що майже якраз оден кілограм а то 872 грамів тютюну до куреня і жутя і 122 грамів табаки припадає на голову. Взагалі минає ся у Франції на уживок тютюну 493,457.000 фр., значить ся 12'66 фр. на голову всего населеня. З тої суми одержує держава 92 процент або 11'66 франків від голови.

— **3 американського університету.** З Нового Йорку доносять, що всі що до одного студента тамошного університету застрайкували. Причина була оригінальна. На університет зголосив ся молодий слухач, син міліонера і при хав під університет самоїздом зі службою в ліберії та поводив ся дуже арогантско. Студенти вкинули его до ставу, що находиться ся коло університету. Він пожалував ся перед ректором, а оної прийшов на університет з тайними агентами та грозив, що буде стріляти, як его хто зачепить. Студенти огірчені зарядженим слідством проти тих, що вкидали студента до ставу, всі застрайкували.

— **Дияментовий страйк.** Найбільші на весь світ фабрики огладжування дияментів находять ся в Антверпії. З тих фабрик вийшли всі найкрасші і найбільші брильянти. Робітники там мають бути дуже високо платні, але мимо того тою платнею не вдоволяють ся і застрайкували. Страйк ухвалено 1855 голосами проти 313 на протяз місяця. Жадають 20%-ового підвищення платні.

— **Дрібні вісти.** Громада Угерско, стрийського повіта, купила від В. Домашевського в Стриганцях 183¼ моргів ліса за 114.000 К. — В товмацькій повіті можна набути в дорозі парцеляції з дібр Яцівка під Товмачем 433 моргів дуже доброго орного поля і сіножатий; ціна орного поля (чорнозему) від 550 К до 1000 К за морг, а сіножатий від 1200 К до 1400 К. Крім того можна набути довільну кількість моргів ліса всякого роду по вигідженій ціні. З дібр Бортники можна купити 400 моргів ліса по ціні від 500 К; з дібр Надорожна 60 моргів глибокого ліса по ціні 100 К за морг; з дібр Товмач до 300 моргів дуже знаменитої землі по ціні 1000 К і 130 К за морг. Близні інформації подасть др. Іван Макух, адвокат в Товмачі. — Емерит. радник висш. суду кр. Філімон Калитовський отворив адвокатську канцелярію в Заставні на Буковині.

Оповіді.

— **Репертуар руского театру в Тернополі.** (Салі Мшанського Брацтва Початок 7½ веч. Білети продає ранше «Народна Торговля»).

В неділю 5. цвітня «Маруся Богуславка» історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— **Репертуар театру аматорів львівського «Сокола».** В неділю 5. с. м. о 7. год. вечер: «Не ходи Грицю та на вечерниці» народ. образ в 5 діях Александрова і Старицького, при військової музиці.

— **Тарасове свято у Львові.** Читальня «Прогресу» на жовківській передмісті уряджує завітної неділі в гімнаст. залі школи ім. Соколя при ул. Замарстинівській вечерніці в пам'ять 47. роковин смерті Т. Шевченка. Участь в вечерниці беруть хор «Бандурист», пп. Яцків, Б. Вахнянин, Жмур і ин. Початок о 6. год. Ціни місць: крісла по 50 с, 70 с і 1 К, вступ на сальо 30 с.

— **На руску захоронку у Львові.** Завтрінної неділі о 3½ год. по пол. відбуде ся в салі «Сокола» (ул. Руска 20) діточий вечерок. Будуть хори хлопчиків і дівчаток, деклямації, продукції на фортеп'яні, на скрипці, а все те виконують діти.

— **Із Стрия.** Аматорський кружок «Рускої Бесіди» відіграє в неділю, 5. с. м. о 7. год. ½8 вечером в салі «Народного Дому» «Украдене щастє», драму в 5 діях І. Франка.

— **З перемискої єпархії.** Кановичну інституцію дістали оо.: Йос. Максимович на Лісковате, Мих. Артемович на Близянку, І. Сорокевич на Щутків, Вас. Крайчик на Цеперів, Юл. Криницький на Шмитків, Валерій Ольшанський на Завадів, Юрій Кмит на Звиняч, Мирослав Усцький на Пяткову, Петро Кузик на Будів,

Петро Ярославич на Звертів, Ник. Висневський на Босько і Корн. Кузик на Радимно (оба в дорозі заміни), Сим. Дуткевич на Грушову і Андрей Децко на Дорожів. — Завідательства дістали оо.: Іван Бирка в Боянці, Сев. Ільницький в Грозьовій, Мих. Була в Росохах, Теод. Серединський в Михайлевичах (дек. комарнянського), Волод. Насальський в Піддубцях, Йос. Горчицький в Брусні і Іван Рудавський в Речигіві. — Сотрудництва одержали оо.: Стефан Волянський з правом управи в Фльоринці, Евстах Михальчук з правом управи в Радванцях, Стефан Кийко нонопост. пресвітер з правом управи в Посаді риботичкій, Мих. Тесля самостійне в Вислоку вижнім і Ем. Крайчик самост. на Яворівськ. малім передмісті. — О. Василь Левицький із Сокала іменованій сокальським деканом на місце увільненого на власну просьбу о. Мих. Миколаевича. — О. Айталь Ковальський з Новосілок гостинних іменованій к марнянським містодеканом, а о. Лев Калужняцький з Риботич ордін. сервітутовим комісаром на добромільський деканат.

— **Іменования.** Міністер судівництва іменував судов адюнкта Володислава Яворського в Перемисль ах, заступником прокуратора в VIII кл. рангі в Стрию.

— **Перенесення.** Дирекція пошт перенесла старш. поштового офіціяла, К. риніла Петровича, з Го. одка к. Льв. до Снятина.

— **«Кружок правників» у Львові** вишукує занятія для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — **В. Цмайло-Кульчицький**, голова кружка **Матвій Яворський**, секретар.

Посметні оповістки.

— **О. Теофіл Турчманович**, комарнянський декан і парох в Купнівцях старш, упокоїв ся дня 1. с. м. в 60. році життя а в 42. році св'ященства. В. в. п.

Телеграми

з дня 4. цвітня.

Відень. Цісар Вільгельм з сюзними князями німецькими прибуде до Відня зложити желаня нашому монарху дня 10. червня.

Берлін. З Петербурга доносять, що при слідстві проти Павлова вийшла на яву велика компромітація російсько-фінляндського банку. Показало ся, що банк, який виплачував на рахунок правительства доставникам гроші, по числив пів мільона рублів за бог то.

Відень. На нинішнім засіданні палати послів сьоністичний посол Габель вніс інтерпеляцію в справі заборони уживаня жидівско жаргону в Снятині і в справі заборони науки єврейської мови в Самборі.

Прага. Чеський сойм має бути скликаний на довшу сесію в червцю або в липцю, а потім в вересні.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарна — при ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 3. с. м.: Петро Каракут, Сороцько; Ілько Мудрий, Сороцько; др. Здзіслав Чапліцький, Закопане; др. Ар. Бачинський, Ягольняця; Іларіон Бошорків, Перемишль; Ольга Полянська, Вибранічка; Григорій Щирба Яворів; Кость Пекний, Отипія; Михайло Демчук, Завича; Семен Грех, Яролав; Віктор Маєрановський, Броди; Віктор Грех, Ярослав; Петро Бойчук, Борщів.

CORTEL

Житки можна набувати в «Сокольському Базарі» у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведєне

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — виписки ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (20—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Артист-маляр

Евген Турбацький

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк

Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістав в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійші зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чотирьох рік . . . 30 пер.
в рік . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

щорічно . . . 16 рублів
або 36 франків
за рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент ми очі і душу ми тирем: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руське ми серце і віра руська» — В Русланових іспавіях М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
в 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Emil Combes про потребу католицької преси.

(а) Неімовірно — а правдиве! Еміль Комб, бувший французький президент міністрів, фанатичний ворог католицької Церкви, той, що публично чванився, що він перевів розділ держави від Церкви — з чого наше „Діло“ так дуже тішилося — той сам Комб, що думав, що Церков без опікунчого рамени держави мусить загинути — він відкрив того страшного бациля, який цілу суспільність французьку точить. В тім напрямі виповів він свою гадку в жидівській „N. Fr. Presse“ з 29. марця.

Після него католицька Церков у Франції є вже на вигасненню, бо не стало їй трьох головних підпор: церковної гієрархії (?), французького королівства і живої віри в народі. По королівстві займила місце з засади ворожа Церкві республіка, народ по найбільшій часті стратив віру, а церковна гієрархія перед часом сама собі копає гріб, „уперто не допускаючи до Церкви найменшого впливу свободи і шого духа“. Так думає пан Комб, але історія вчить нас, що вороги Церкви при таких своїх гадках завсіди руководилися більше своїми розбурханими пристрастями, як спокійним розумом, і що правда завсіди була по другій стороні.

Впрочім для нас байдуже, що старий Комб думає про будучу судьбу Церкви у Франції. Церков з вини своїх вірних може десь хвилює знемагати, але маючи за свого керманя Христа Господа, як свідчать Неронові переслідування і історія двох тисяч літ, не впаде ніколи! Натомість для нас є вельми інтересно, яким способом після Комба французький народ втратив віру.

Комб отверто визнає, що радикальна і соціалістична преса своєю свідомою цілю роботою систематично підкопувала Божу віру в народі. Вже за часів цісарства, коли було ще небезпечною річю займатись політикою, преса в релігійнім напрямі не потребувала нічим вязатись.

Combes пише дословно:

„І власне тому, що поле політики було для преси заказане, виростала вона тим буйнішче на полі релігії. Католицька віра, котру була зачепила філософія вісімнадцятого віка лиш в сальонах і мнотомових та дорогих ділах, нині зістала виставлена на щоденний удар зі сторони вільнодумства (Freidenkerei) в популярнім крейцаровім дневнику (Soublatt) і в такій брошурі.

Та робота критики, така небезпечна а така успішна, бо втискаючись в глущину мас, розбуджує загальне зацікавленє, вела ся далі від проклямації третої республіки натурально тим ревнїше, чим більше чуло ся, що діло вінчалось успіхом. Можна сміло твердити, що радикальна і соціалістична преса пірвала католицькій Церкві дві третини, може три че-

твертини її вірних. На кождий случай ріжниця між числом прихильників католицької віри нині, з перед 40 або 50 літами є дуже велика (ganz enorm). Ми би дуже милили ся, хочаби число вірних обчислювати після тит осіб, що більше або менше часто беруть участь в церемоніях або поодиноких актах культу. Коли возьмемо віру в значінню щирого визнання, то число вірних є лише скрайно обмежене. Женьський пол домінує нині між вірними в величезній більшості. Але ту більшість становить відай лише меншість в відношенню до загального числа французьких невіст».

Combes говорить тут щирю правду: релігійний упадок в Франції є ділом злої преси. Розділ Церкви від держави, викиненє релігії зі школи, рабунок домів Божих*) і дібр церковних, вигнанє монахів були лише тому можливі, що преса наповнила велику часть народа байдужністю або ненавистю до Церкви, що вона видерла народови віру. Католики занедбали супроти повени ворожої для релігії преси поставити таму сильної католицької преси; вони радше своїми грішми допомогли, що зла преса стала ся великою і могутною. Тепер збирають гіркі овочі.

Але бодай можуть так слушно пише Linzer Volksblatt — католики інших держав з сего прикладу вчитись. В католицьких околицях є красний звичай всюди при дорогах і стежках хрестами і іншими побожними предметами звертати гадку подорожного до неба. Але нині віддай чи не здало би ся конечно якимсь публичним знаком звертати увагу на власть злого, і передовсім в кождій католицькій околиці здало би ся на камені виписати ляпідарний висказ ворога релігії Combes-а: „Можна сміло твердити, що радикальна і соціалістична преса пірвала католицькій Церкві дві третини, може три четвертини її вірних“.

Combes має зовсім слушність, коли злу пресу вважає яко успішну ширительну атеїзму. Прецінь се ясне, що коли радикальні або сициалістичні часописи день в день будуть вдиратись до католицьких домів і родин, то католицька віра сею прасою пляново побороювана і хулена, мусить затратити ся і остаточно зробити місце безвірству і ненависти до віри. Передовсім dorостаюча молодіж паде жертвою сеї трутини, яку ссе з тої часописи. І так ліберальна і соціалістична преса викликає в тисячах душ хутко страшні спустошеня. Combes досконало се схаактеризував.

Наші псевдонатріоти, що допускають, щоби Громадські Голоси, Землі і Волі і „Діло“ затрували наш і так нещасливий

*) „Діло і єго прихильники закинули раз були „Русланови“, що злочин поповнюваний на Церкві і вірі називає по імені, добачуючи в тім некультурність. Коли возьмемо під уваду, що „Діло“ своїх політичних ворогів і їх факти клеймить без порівняня острійшими епітетами, то зрозуміємо причину, що воно для ворогів Церкви є таке льоальне лише з ненависти до Церкви.

народ найбільше виворотовими засадами а навіть безвірством, най застановляють ся, яка тяжка одвічальність тяжить на їх сумлінню. Коли вже втратили честь і послух для духовенства, то най бодай повірять таким ворогам Церкви, яким є Emil Combes.

Відай ніхто не доказав потреби католицької преси так наглядно, як Combes в тім своїм висказі. Учім ся отже від ворога, що маємо чинити!

Політичний огляд.

В моравскім соймі виявив ся також наглядний доказ занепаду парламентаризму. Ледви скликаний сойм, зараз треба було відрочити по другім засіданню, бо дійшло до такого роздратованя поміж сторонництвами, що не можна було сподівати ся спокійної роботи. Замітно, що се роздратованє проявило ся при бюджетовій нараді де предметові ухвали є тим конечнійші, позаяк в тих днях кінчила ся бюджетова провізорія. Але ще замітнійше, що відтак інтересована сторона виступила з домаганєм, щоби правительство дорогою розпорядку помогло кр. виділови видобути ся з сего безбюджетового пересилєня. Що правительство в останнім десятиліттю хватало ся з конечности таких розпорядків, се ще можна зрозуміти, але щоби автономне тіло накликувало правительство до заради такими способами, се вже означає очевидний занепад парламентаризму і автономних почувань. А се тим сумнійше, що краєві фінанси в невідраднім положенню і правительство мало би прикладати руки до піддержання сего положеня.

В таборі христ. суспільників в настала незгода задля відомої справи проф. Вармунда. Члени давного кат. сторонництва докоряють христ. суспільникам, що они поступали вельми нерішучо в сій справі, замість домагати ся зараз усунєня Вармунда з катедри. Але мимо того протести проти виступленя Вармунда в Тиролю проявляють ся дальше. Так на цвітну неділю заповіджено велике віче в Бріксен, друге в Тоблях, на котрім христ. сусп. посли Шрафль і Гугенберг пояснять становище в сій справі христ. сусп. сторонництва і змаганє до рівноправности катол. студентів на університетах.

Політичне положенє в Угорщині задля розправи над реґуляміном вельми заострило ся. Національне сторонництво подає щоденно понад 100 внесень, вимагає іменного голосованя над

ними і тим вельми спинає хід варад. Тепер виринув новий клопіт для коаліції наслідком демонстрації проти цивільних шлюбів. Міністер. радник Баркочі, будиши сьвідком цивільного шлюбу, не встав з місця свого підчас відчитування формули присяги, аж по візванню проваджачого метрики. Відтак не хотів він підписати протоколу шлюбного. В тій справі пос. Бродивіс інтерпеляцію в соймі. Дневники накиннули ся на Баркочого і домагали ся єго усунення з міністерства а се довело до розятрення міжлюдовцями і независимцями в соймі, що могло довести до розриву коаліції. Переговори між людовцями а міністром Апонім довели до того, що Апоні заявив, що поступованє Баркочого є доганне задля демонстративного наміру, але єго не можна усувати. Людовці ухвалили вдоволюти ся такою полагодою і небезпечність для коаліції поки що проминула.

Австро-Угорщина.

В Римі перед трема днями підчас похорону муляра, в котрім брало участь кілька тисяч робітників з прапорами, поліція бажала здержати робітників від переходу певними улицями і з того дійшло до ворохобні. Поліція почала стріляти а при тім убито 3 особи (між тими двох анархістів) а кільканайцять рапено. Задля сего поступованя поліції проголосили робітники загальне безробітє в Римі. Здержано рух трамваїв і інших возів на улицах; около 8000 робітників, приналежних до соціялістичних і робітничих товариств устроїло похід з 50 прапорами і 20 вінцями о 9 год. рано. Похід дійшов без перепони до кладовища. Piazza del Gezu був обсаджений війском, щоби не допустити походу до площі, на котрій перед кількома днями дійшло до ворохобні. Взагалі на улицах багато війска. Склепи при улицах, котрими ішов похід, були позачинювані, інші були відчинені. Не вийшли також дневники окрім Ророло Романо. Робітничі палати інших міст заявили ся проти загального безробітє. Також більша часть членів крайної лівіці осуджує проголошенє загального безробітє.

Французькому правительству також уже надішли революційні союзи. Echo de Paris звіщає, що президент міністрів Клеменсо думає розв'язати революційний союз робітників, позаяк він займає ся лише політ. агітацією, як се проявило ся з нагоди спору між підприємцями будівельними а робітниками. Клеменсо вказує на ту обставину, що союз сей має звязи з роялістичними сторонництвами. Справу обговорювала міністерска рада, на котрій всі були за розв'язанєм крім міністра робіт.

Державна рада.

В дальшій розправі про побір новобранців на основі наглого внесеня п. Потачника промовляв христ. сусп. Словінець Демшарі вказав на те, що середній стан найбільш двигає тягарі наслідком мілітаризму і тому сї верстви не можуть давати податку рови, не виявляючи своїх домагань. Бесідник домагає ся зпеканя релігійного і

народного духа у війску, а також, щоби жовніри з хліборобского стану не відчувались своєму заводу. Війскову службу треба конечно обмежити на 2 роки а також і війскові вирави.

Пос. Окуневский вважає призволюванє на побір новобранців не найпершим правом парламенту. Знаменно, що наймолодший парламент на суходолі: російський, що не є людовим але паньским, розсліджував питанє, чи адміраліція заслугує на те, щоби їй дати засоби на будову фльоти і відказував сему домаганю, коли у нас не згадано ані слівцем, що маємо право відмовити новобранців. Промовляємо як прошаки і благаємо помочи проти всяких немог війска, але хоч єсьмо народним парламентом, не маємо відваги сказати: ні! Відповідаючи їр. Дідушицкому, перечить сему, начеб військо служило для охорони свободи, бо в дійсности уживають єго для гноблення, коли творили ся держави в Італії, Німеччині а навіть в Угорщині, висилано наші війска проти людових струй, одначе сила народної ідеї була так велика, що хоч ми побідили н. пр. в Італії, треба було відступити італійські краї, хоч побороли ми Мадярів з підмогою Росії, треба було дати свободу, хоч заняли ми Босенію, кличуть там: геть з Австрияком! Наша балканська політика є так нещасна, що там вважають нас визискувачами, а царя російского освободителем і в службі такої політики стоїть наше військо. Чи розходило ся о свободу, питає бесідник їр. Дідушицкого, коли бомбардовано Львів. В Австрії все розходило ся о охорону висших а ніколи о охорону людових верств, але тоді били Поляків, а тепер они бють. (Справедливо! на руских лавах). Тепер нема в Галичині виборів, при котрих не надуживалиб війска. При кождім виборі видно жиди, як купує голоси і шахрує, а для охорони такої свободи приходить військо. Ѓр. Дідушицкий вказав на терпінє Поляків в Прусах. Хтож там терпить, чи їр. Дідушицкий, чи панове з польск. кола? Перед терпінєм тамошних Поляків і ми маємо пошану, але ми близше до них стоїмо, як ви, бо і ми терпимо (Притакнування на руских лавах). Правда, що Поляки в Галичині не сотворили законів про вивласненє, але охоти їм не бракло, лише руки були за короткі. Хвалити Бога є они лише панами в краю, але не в державі, але що можуть зробити, се зроблять. Коли Німець хоче когось гнобити, творить собі закон, бо німецький судия каже, що не може карати без закона. Галицькі судії роблять се инакше, бо они не потребують закона. У віденьскім процесі засудив найвисш. трибунал лише 5 руских студентів, а галицькі суди держали 80 студентів цілий місяць, поки они не визволили ся голодованєм. Основний закон каже, що не можна нікого приневолювати, учити ся другого языка. Русинів приневолює ся до того протизаконно.

Військова управа могла би багато вчинити. Бесідник вказує на лихі висліди стріляня у нас в порівнаню з Швайцарією, а се походить звідси, що селянам заборонює ся носити оружє, бо у нас треба охорони для польского заяця. В Галичині повинен також настати мир, але не дорогою ненависних докорів, які вчера виголосив оден з бувших міністрів на велике зачудованє. Сим не прислужив ся мирови. Бесідник знає, що військо є потрібне, але адміністрація повинна змілити весь свій надрям, не повинна боронити лише стану посіданя, але закони; поки се не настане, сторонництво єго не ухвалить ані одного сотика, ані одного жовніра (оплески на руских лавах).

Удржалъ (чеськ. хлібороб.) відпирає обиду кинену Бельоглявком на Тол-

стого. (В легітим. комісії Перперсторфер покликував ся на слова Толстого, що «одинокую хатою, в котрій може приличний чоловік жити в Росії, є тюрма», на що Бельоглявек кликнув: „хто таке каже, є старим туманом!“) Вертаючи до предмету, домагав ся новітнього уладженя війска і узглядненя бажань населеня.

Міністер кр. оборони Георгі заявляє, що введенє дволітної служби можливе лише при підвищено контингенту новобранців з 120.000 на 180.000. Так само знесенє обох останних війск. справ можливе при підвишеню чинного стану кр. оборони на мирній стані. Музикам війсковим поручено, щоби не робили конкуренції цивільним. Міністер просить о скорє ухваленє закона, позаяк з відложеня речинця побору вийшла би велика шкода для поборових і для хліборобских родин.

Пос. Штернберґ ударяє на чеський клуб, що не використав обрад про побір новобранців, щоби приневолити правительство до вдоволення чеським домаганням. Він є прихильником війска, але буде проти закона задля системи, що заневолює чеський нарід.

Пос. Берґман (чеський хлібор.) полемізував з выводами Штернберґа, а відтак відложено засіданє до понеділка пополудні.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Першу книжочку „Зорю“ видали ми в двійку з Партицьким, а наклад дав я таки, позичивши 60 зр. товариству на вічне відданє. „Просьвіта“ була солею в оці Дідицькому і єго кліці. Він нападав на нас в „Слові“, кажучи, що Вахнянин — се агент Чарторийського і Польщі. А я Чарторийського не бачив тоді на очі, а коли пізнійше єго пізнав в Сїняві (він був колятором мого батька), то і пізнав в нїм чоловіка не широкого горизонту. Хоч Владислав Чарторийський був дипломатом польским для Іспанії та Франції, то про справу руську він не мав ні найменшого понятя. Дідицький промахнув ся грубо, назвавши мене агентом Чарторийського, так само як промахнула ся Gazeta Narodowa, назвавши мене за мої виступи у Відни moskalofil-ем.

Маючи зорґанізованє товариство і видаючи популярні книжочки, рішили ми сейчас застукати о субвенцію до галицького сойму. До сего мали ми повне право. В тій цілі вивабрав ся я яко голова з Корнилом Супкевичом на авдієнцію до тогдішнього маршалка краевого, старого Льва Сапіги. Старий дипломат похвалив наші наміри, але поставив притім питанє, чи не було би добре печатати видавництва „Просьвіти“ латинським абетцалом. На сю пропозицію відповів я так само хитро старому Сапізі, як хитро він до нас заходив: „що впроваджинє латинського абетцала убило би „Просьвіту“ в зароді, причім я указав на рік 1859. і пропозицію Іречка, проти якої повстала в цілїм народі сильна опозиція. Сапіга зрозумів, здає ся, сю відповідь дипломатичну і рішив ся вставити в бюджет крайвий 1000 зр. для „Просьвіти“. Сям часом сторонництво наше росло з дня на день на гризоту „Слова“ і цілого св. Юра, де мене дукє незлюблено за видавництво Пентатевха і за виданє катехизма Дегарбена в народнім язичі в перекладі о. Сілецького. Кривош. Малиновський, з котрим я сходив ся на „Бесіді“, грозив мені анатемою за оба видавництва. І дивно! Саме духовенство не брало ся за переклад сьвятого Письма, а на нас поставало! А се характеристична проява з тим св. Письмом! Перше толкованє св. Письма зорудовав доктор медицини Франціск Ско-

рина з Полоцька; катехизис (хоч протестантський) видав Будний, а Пентатевха видавав Куліш. А духовенство наше спало сном блаженным та метушило ся, коли за него роблено роботу. „Як ви могли написати в катехизисі, що рожденного Христа повитали перші «пастухи», коли Ёго повитали «пастиріє» — кричав Матковський на «Бесіді».

З часом на сій «Бесіді» яко центрі то вариського життя львівських Русинів приходило до завзятих розправ між нами „Просвітниками“ а старою гвардією Дідичького, іменню завзятим Малиновським, Вас. Ковальським (головою „Бесіди“) і маленьким але добрим крилошанином Кульчицьким. Всі они не любили нас дуже за наш народний напрям в літературі. Але ми росли заєдно в силу та вкінці і переросли їх, а перерісши числом на „Бесіді“ ми на загальних зборах вибрали головою „Бесіди“ віцемаршалка кр. сойму Юліяна Лаврівського замість Вас. Ковальського, почім всі крилошани і дехто з євїтських виписали ся з товариства, а нам лишили не тільки «Руську Бесіду» але і «Народний театр», що стояв під управою «Бесіди». »Zwei Fliegen auf einen Schlag« удало ся нам сим способом зловити.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. Ві второк: руско-кат.: *Благовіщення Пр. Д. М.*, римо-кат.: Германа. — В середу: руско-кат.: † Гавріла Арх.; римо-кат.: Діонізія.

— **Ексц. Митрополит Шептицький** перебував останні три тижні у Відні на ліченю хорої ноги і мав повернути в середу до Львова. Однак, як дізнаємо ся, Ексц. Митрополит задумує поїхати на дальшу курацію до Вісбадену, не вступуючи до Львова.

— **Завтрішний концерт в пам'ять бл. п. Анатолія Вахнянина** викликав незвичайне заїнтересоване серед музикального сьвіта нашого міста, чого вимовним доказом є великий попит за білетами. Головну увагу звертають усі на точку 3. (Купальний хорівід), точку 4. (сольо-спів „Нема мені порадонок“) і точку 7. програми (Терпет) — бо се найкрасші місця голосної опери покійного: „Купало“, — а сольові партії обняли перші сили співучі „Львівського Бояна“. Звертаєсь увагу, що початок концерту означений на год. 7:30 вечером, і концерт точно о сій годині розпочнесь. З огляду на се, що цілий дохід з концерту призначений є на музичну стипендію імени Покійного, каса приймає з подякою добровільні надатки.

— **3 неділі дня 5. цвітня.** Вчорашнього пополудня були у Львові аж три представлення, котрі завдяки порозумінню поодиноких товариств були так уложені, що оден і той сам патриот міг був бути на всіх трох, а іменню: О годині третій з полудня давало товариство Захоронка в салі „Сокола“ концерт на добродійні ціли, о годині 6½ зачав ся концерт „Читальні „Просвіти“ на Жовківськім передмісті в салі школи Собіського при Замарстинівській улиці, а о годині 8. зачалось представлення в салі „Сокола“ театру аматорів „Ой не ходи Грицю та на вечерницю“. На першім квертєті було публіки доволі багато, а дїтвора своїми деклямаціями, співами і відобразами сценічними образками одушевила зібраних. На Шевченковім вечерку виголосив вступне слово п. О. Гайдукевич, директор школи. Бесідник сплїв з уривків поезій Тараса своєю бесідою, в якій зобразив життя поета, его любов до України та его ідейні поклики до усіх верств української суспільности. По промові наступали на череміну сольо-спів п. Жмура, деклямація молодої члениці читальні; відтак виступив на естраду хор „Бандуриста“ який з життям і чу-

тєм відспівав хор Норманів, „Косаря“ і „Смільо други не теряйте“. Перлиною краси на вечерницях була деклямація п. з. „На Різдво“ виголошена п. Яцковом і надпрограмовий вірш якогось румунського поета. Були ще відтак продукції лірника (п. О. Ігнат), спів „Реве та стогне Дніпр широкий“ в супроводі ліри, в окруженю дїтвори і промова на закінчене вечерниць, яку виголосив п. І. Ігнат. Хоч хори і деклямації виведено дуже гарно, то зате публіка не дописала. Крім кількох осіб з інтелігенції було ледво кількавайцять людей з гурту робучого. По концерті я пішов до „Сокола“ на „Гриця“. Саля була битком переповнена, що ледви можна було дотиснути ся до свого крісла. Аматори грали і співали при акомпанїяменті оркестри військової з завзятем, оплескувані що хвиля публікою. З представлення я вийшов вдоволеній, що театральна дружина „Сокола“ змогла собі приєднати так великий гурт видців, які що неділі заповнюють салю. — *К.*

— **Шевченко між укр. засланнями.** По всій широкій російській Україні, по містах і по селах, подібно як у нас, сьвяткують 47. роковини смерті Тараса Шевченка. В великий день всеукраїнського сьвята 26. лютого ст. ст. і в далекому Наримському краю (над фінським заливом) політичні засланці Українці зібрались пошанувати свого незабутнього Тараса. Сьвято уряджено в с. Колпапєві, а прибули на нього товариші з Н. Ілїнського, Тогура, Запикки і навіть з юрти Чигари, котра від Колпашева в 100 верствах. В „салі“, себто в невеликій „чалдонській“ халупинці зібралось коло 100 осіб. З стїни дивив ся невеликий портрет Тараса, до речі сказати, намальований одним товаришем маляром олівцем. Замість барвінку він був обвинений кедровим вінком. Половина з присутних були Українці, а половина товариші—представники майше всіх націй Росії; окрім Великоросів були Поляки, Лотиські, Естонці, Чуваші та багато инш. Словом, склад був досить міжнародний, який тільки в змозі дати заслани. Українці також були з усієї України, але всі почували себе рідними, неначе з одного села, „всіх веднала однака недоля“. Сьвято розпочав д. Краснокутський промовою, в котрій окрім біографії Т. Шевченка сказав коротеньку історію України. Сумно було, але й радісно, як оден селянин-Українець після сеї промови підійшов до одного з інтелігентів і здивований сказав: „Тепер і я буду знати, хто він отой Шевченко, а то і доси не знав“. В програмі були деклямації, хори, сольо-співи і „оркестра“, як зазначає автор сеї вістки. Вечерок протягнув ся поза північ. — Коли читати, як горячо і з яким пієтизмом сьвяткують пам'ять Тараса аж на далекій півночі російських окраїн, то приходить на думку: Чому по наших місточках і по селах уряджують так мало вечерків в роковини Шевченка?

— **Нові українські товариства в Київі.** Оної відбуло ся засіданє київського губернского „присутствія“ в справах товариств та спілок. Предсїдателював київський губернатор. Затверджено статуту 17 товариств, а між ними двох українських: 1) „Украинское общество содїйствія науки, литературы и искусства“ (офіціальна назва), район якого поширює ся на пять губ.: київську, подільську, волинську, полтавську та чернігівську, 2) „Кіевское украинское общественное собрание“ (український клуб).

— **Закон проти пияниць.** В румунськім парламенті ухвалено тепер дуже острій закон, що має на меті спиненє пиянства. Після сего закона будуть тепер мати в Румунії право отвирати гостинні доми та торговлі з алькоголічними напїтками лише громадські уряди. Число коршмє буде зменшенє, а нові буде заводити не легко. Хлопцям низше 16-ти літ не вільно буде видавати пїяких алькоголевих напїтків. За пиянство визначено строгі кари. Імена неоправних пияниць, які чотири рази провинили ся проти постанов закона, буде ся поміщувати в окремім списі під назвою „Спис пияниць“. Списи єї будуть вивішені по гостинницях та в громадській канцелярії на публі-

чний вид; кого в тім списі вже поміщено, не сьміти ме й носа показати до коршми. Се здадо би ся і у нас.

— **Пожар церкви.** Дня 16. марця згоріла гр. кат. церкв св. Петра і Павла в Ансовія (Америка. Огонь вибух коло 2. години по пол. з незвідної причини; догадують ся, що імовірно пожар повстав від нагрітої печі. Св. Дари, серед полуміня і диму, виніс з горючої церкви о. Макар. Церкву була обезпечена на 5.000 долярів.

— **Колесникам під розвагу.** Такий чоловік, що має так званий ровер або колесо, думає, що єму вільно шибати ся дорогами, о скільки можна, як найшвидше, та ломати людям ноги. Тепер йде літо, пора їзди на колесах, тимто годить ся занотувати сумний випадок колесника, що лучив ся в суботу у Львові, на пересторогу другим. Від личаківської рогацьки по стрімкій похилости в напрямі міста їхав колесом офіцар артилерії Франц в найвишнім розгові. Коли вже доїздив до рівної дороги, колесо наїхало на кусень цементової рупи каналової, що лежав посеред улиці. Стала ся катастрофа. Колесник упав на брук, вивертаючи кілька кзлів і ляг без пам'яті. Прохожі заняли ся нещасливим, перенесли его до сусідньої брами і покликали військову стацію ратункову. Лікар оглянув нещасливого, а коли підніс єму голову, з уст бухнула кров. Вечером того дня помер Франц в шпиталі.

— **Трагедія в домовині.** З Перемишля доносять: Як великою є темнота, яка панує серед саян, сьвідчить о тім страшний випадок, який лучив ся перед кількома днями під Перемишлем в селі Мацьковичах. В неділю, дня 29. марця помер там Тимко Новак, 70 літний багатий селянин, а его похорон відбув ся з великим торжеством дня 31. По зложеню домовини до гробу розійшли ся учасники похорону домів, а лишив ся тільки гробар, що мав засипати домовину. Коли вже гріб був майже цілий засипаний, учув гробар якийсь ломот в домовині, а сей ломот кріпшав щораз більше. Перестрашений гробар лишив лопату і побіг до сьвященика з запитом, що має робити. Товпа народу довідавши ся про випадок — зібрала ся сейчас на цминтарі, щоби переконати ся о правді слів гробаря. З гробу виходили глухі голоси ударів о домовину. Намість сейчас відкопати дріб і видобути домовину, почали присутні нараджувати ся, що почати. Більшість була за тим, щоби домовини не видобувати, бо небіщик міг ми їм лиха накоїти. Народи відбували ся доволі довго, а тимчасом стукіт в домовині не уставав, але щораз тихшав, а вкінці замовк... Аж тоді рішено відкопати і видобути домовину. По отвореню домовини представив ся видцем страшний вид. „Небіщик“ лежав мертвий боком в домовині, одну руку мав підложєну під голову. Одїж на нїм була в стряпці подерта, тіло на руках подрапанє і погризєне. Стїни домовини були подрапані. Які муки переходив нещасний, заким другий раз умер, видно по викривленім лиці, а можна собі уявити єї муки ще ліпше, коли зважимо, що від вложеня домонини до гробу до єї викопаня минуло близько 3 години.

— **Клуб московских черносотенців.** В Київі завязало ся товариство під назвою „Клубъ русскихъ націоналистовъ“, що поставило собі метою ширити серед громадянства ідеї російського національного пізнаня і обєдинєня. В програмі сих націоналістів зазначєно, що полудн.-зах. край себто землі заселєні Русинами-Українцями є „споковівчий, щиро-російський край“ і що російський народ є тільки оден. Нїякого малоруського чи українсько-руського народу нема, а є тільки південно-російська парость „єдного“ російського народу. Найголовнішою задачею „клуба“ є боротьба з „українофільством“ а також з Поляками. На чолі „клуба“ стоїть звисної ворог українства проф. Флоранський, якийсь Ант. Савенко, протєрей Прозорив і тим подібні.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руського театру в Тернополі.** (Саля Міщаньського Брацтва. Початок

о год. 7½, вечером. Білети продає раніше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

Ві второк дня 7. цвітня „Житейске море“ комедия в 4 діях Карпенка Карого.

В середу дня 8. цвітня „Фавст“ опера в 5 діях К. Гунда. Гостинний виступ Андрія Гаска, тенора міського театру у Львові.

В четвер дня 9. цвітня „Любоші“ штука в 3 діях А. Шніцлера.

В суботу дня 11. цвітня „Барон циганів“ оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 12. цвітня „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Ві второк дня 14. цвітня „Мари“ родинна драма в 3 діях Генріха Ібсена.

В середу дня 15. цвітня „Різдвяна ніч“ (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лисенка.

В четвер, п'ятницю і суботу представлення не буде.

— **Концерт** на дохід дешевої кухні для шкільної молодіж і на захоронку відбуде ся в четвер с. є. 9. цвітня в салі „Народного Дому“. Всі точки концерту будуть виконані самими діточими силами. В програму входять гра на фортеп'яні, сольо скрипкове, квартет смичковий, деклямація і уценізовані байки Глібова, а крім сего бере участь симпатично знаний у Львові хор учеників нашої гімназії. Важна ціль обох тих товариств, як також нова програма концертова, повинна зацікавити ширші круги нашої суспільности, котрі прибутем на сей концерт дадуть доказ прихильности для бідної молодіж. Початок о годині 6. вечер. Ціни місць: крісла І-рядні по 1 К 50 с, Пр. по 1 К, Ш-р. по 60 с, вступ на салю 20 с. — *Комітет.*

— **3 Тернополя.** З причини місцевої перешкоди заповіджений на 12. с. м. концерт в честь Т. Шевченка відбуде ся по сьвятах.

Телеграми

з дня 6. цвітня.

Париж. Figaro доносить, що Папа управильнив на будуче справу іменованя французких єпископів в той спосіб: кождий єпископ що року, без огляду, чи якесь єпископство є опорожнене, має предклатати терно сьвященників, яких уважає за відповідних кандидатів на єпископске достоїнство. Ті всі назвиска будуть переказані комісії зложеній з 8 кардиналів, яка буде розглядати тих кандидатів. Потім Папа без жаданя нової оінії французкого єпископату на основі тих списів буде обсаджувати опорожнені столиці єпископські, причім застерігає собі право також вибрати сьвященника вепоміщеного в тім списі.

Штокгольм. З Гельсінгфорсу доносять, що царским указом розвязано фінляндский сойм. Нові вибори будуть 1. липця, а новий сойм збере ся 1. серпня с. р. Вибори відбудуть ся на основі нового виборчого права за веденого царским указом.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 4. с. м.: Гвоздецкий Евген, Бібрка; др. Олесницький Евген, Стрий; Рудауска Емілія, Карликів; Балицка Софія, Карликів; Рудауска Емілія, Пяткова; Антін Ріпа, Відень; Михайло Глушко, Перегінсько; Олена Сіменович, Білобожниця; Ольга Радловська, Білобожниця; Теофіл Карачевський, Старий Самбір; Іван Калин, Тернопіль; Теодор Підлужний, Глиняни; Ілія Струк, Більче золоте; Володимир Клишко, Ливніків; В. Фішер, Відень; Лілі Крушельницька, Чернівці; Текля Петрицка, Товстенке; о. Іван Рудауский, Ричилів; Адольф Орнштайн, Ярослав; Володимир Сабат, Синевісько.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальній Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації промінаційні і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курей деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот, від кождих 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	180,452 К.
Фонд резервовий і інші	46,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Подяка.

Тяжке горе зіслало нам Провидінє Боже. По дуже довгий та прикрій слабости — мимо помочи і поради найздібніших лікарів, що тричі збирали ся на конзіліум, мимо особлившої оініки ВПов. Пана Радника Двору Професора Людвика Рідігера, що з повною своєю умітністю і зі всюю щиростию заняв ся долею хорого, за що йому передовсім складаємо отсим сердечну подяку, — до послідної хвилі життя притомний — розпрацав ся з нами предорогий серцям нашим бл. п. Михайло Кодюба, учитель гімназії тернопільської.

Почуваємо ся до обовязку подякувати Тим Всім, котрі в сїм великім нещастю нас навідували, розраду давали, помагали, та зволили участь взяти в похоронах. Передовсім ВПр. і Веч. Духовенству всіх трех св. обрядів: оо. Пралатови Дольницькому (за приготованє Покійного в далеку позагробову дорогу), Крилошанови Білинському з Зарваниці, Деканови Калиньському з Чорнолозець, Деканови Ступницькому з Товмача, Совітникови Маєвському з Товмача, Совітникови Кульчицькому з Підпечар, оо. Домініканам монастиря тисьменицького, Бобровичеві у Львові (за молитви при замкненю домовини), Дурделови з Хомяківки, Ільницькому з Тисьмениці, Манугевичеві з Тисьмениці, Дурбакови з Тернополя, Клішови з Соколова (за проповідь в церкві), Іванцєви з Пшеничник, Галаєви з Тисьмениці, Калиньському сотр. з Чорнолозець.

Дякуємо ВП. Професорам Сидорякови, Дурбакови і Бриковичеві, що зволили ласкаво прибути яко представителі збору учительського гімназії і громади тернопільської. ВП. Професорови Бриковичеві також за щирі слова виголошені на цвинтари по зложено домовини в гробовець.

Дякуємо щиро сердечно ВП. Кіслінґерам у Львові, а ВП. Бауманам в Тисьмениці, що мов рідні ві всім нам помагали та поражджували — як не менче ВП. інтелігенції з Тисьмениці, околиці тай подальших за численну участь в похоронах та співчутє.

Щирі слова подяки шлемо ВП. Міщаньству, Брацтвам і жителям Тисьмениці за громадну участь та поміч в сїм сумнім торжестві. Як старші міщани взяли на свої рамена домовину, так немов помогли нести тягар в серцях наших, колиж приступили моторні „Соколи“, так живо нагадали нам молодечий вік покійника.

Красенько дякуємо зарядови і членам хору, що своїм жалібним співом до глубини нас зворушили.

Признаємо отверто, що ми не в силі належито подякувати Всім, що будь особисто, будь письменно оказали та виразили нам своє співчутє, жєлаєм лиш від серця, щоби Всевишній хоронив їх від подібних тяжких ударів — та від себе кличемо: Велике Спасєніє Вам!

Тисьмениця 2. цвітня 1908.

Родина.

Передплата

на «РУСЛАНА» внісши:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 170 пер.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирини ми очи і душу-ми вирини: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руси-ми серце і віра руска.» — В Руслакових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застережене. —
 Реклямації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Темні хмари внутрішнього пересиле-
 ння, які нагромадили ся були останніми
 часами і занепадали якусь грізну тучу,
 нараз розійшли ся а не лише Чехи з
 дром Крамаржом, але й Німці втихоми-
 рили ся і правительству повело ся ща-
 сливо в бюджетовій комісії обминати най-
 більші небезпечні бюджету, але й переве-
 сти дорогою наглою внесення пропозиції
 про побір новобранців в посольській пала-
 ті величезною більшістю (303 проти 122).
 Очевидно повело ся бар. Бекови заспоко-
 їти обидві снірні сторони-язиковим законом,
 котрий приготував правительству. Тим
 способом пересувано пересиле на по-
 великодний час.

Гноблені Мадярами народности
 звертають ся з надіями на свого монарха
 і викидають нетерпеливо рішення в справі
 виборчої реформи. Одна півден-
 но-угорська часопись подає вістку, котра
 вельми яскраво освітчує тамошні відно-
 сини. «Як думає наш король? пише сей
 дневник. В двірських кругах оповідають
 поговор, котрий викликав велике вражінє.
 Король мав уже двічі звернути гр. Ан-
 драшому начерк виборчої реформи. Імен-
 но мав монарх висловити поважні сумні-
 ви що до цензу угорської інтелігенції і
 мав сказати: Згадайте се собі, що мені
 німецький і румунський хлібороб так само
 милий, як мадярський. О скільки сей ви-
 слов правдивий, додає згадана часопись,
 годі на левно перевірити».

Тимчасом Мадяри не устають в зма-
 ганнях мадярення Словаків навіть з під-
 могою церкви і богослуження. Так н. пр.
 в суді повіт. в Ковач обжаловано 97
 Словаків і Словачок, що не хотіли допу-
 стити мадярського богослуження в церкві.
 Пятнадцятеро людей з тій громаді, що
 не вміють по словацки, домогали ся ма-
 дярського богослуження. Сему оперли ся
 інші громадяни з священником Чанло-
 вичом, котрого єпископ Шольц суспенду-
 вав і велів завести мадярське богослужен-
 нє. Зібрані вірні остали по скінченні бо-
 гослуження в церкві і співали по словацки.
 Староста війшов з жандармами до цер-
 кви, розігнав зібраних і увязнив многих
 а 97 згаданих стоїть тепер перед судом
 за богослуження в рідній мові. В Чехах і
 Моравії відбуло ся минулої неділі 730
 віч, котрі протестували проти такого гно-
 блення немадярських народностей. В тих
 вічах, як звичайно, мало взяти участь
 около 650.000 людей. В самій Празі на

вічах тих в різних місцях устроєних ма-
 ло участь 35.000 людей. До гр. Апоньо-
 го вислано телеграми, в котрих висло-
 влено, що гнобленем немадярських наро-
 дностей держава угорська підкопує підва-
 лини своєї народности і незалежності.

Заграниця.

Змагання Англії до спільного по-
 ступованя з Росією в македонській
 справі не повело ся, як заперечують в
 дипломатичних кругах. Англія перебрала
 мірку в тих змаганнях а остра нота Гре-
 в тій справі до европ. держав звернена з
 погрозами і обидами нечуваними в ди-
 пломатичнім світі від часів Наполеона.
 І. викликала як раз противні наслідки.
 Кн. Більов був вельми вдоволений тим,
 бо бачив, що Англія тим способом про-
 грала справу, цар був вельми невдоволе-
 ний, а також в Римі заявлено, що евро-
 пейські держави не думують бути прислу-
 жниками Англії. Отсе було причиною, що
 європейські держави ухилили ся не відпо-
 відати на сю ноту, лише потвердити її
 дорученє. Сій обставині треба приписати,
 що російський начерк що до македонь-
 ских реформ, про який ми недавно пи-
 сали, значно злагоджено і примінено до
 вимог Берліна і Відня.

З другого боку знов звичають, що
 між Петербургом а Царгородом нагро-
 мадило ся стільки пального матеріалу,
 що легко могло би дійти до оружної роз-
 прави між обома державами. Росія, як
 звичає Reichspost, буде намагала ся втя-
 гнути в сю справу Болгарію, а се могло
 би довести до загального запутаня на
 Балкані. Треба також тямити, що й від-
 носини в Боснії вельми поспунали ся від
 часу смерті Калая а під управою міні-
 стра Буріяна великосербська пропаганда
 ведена з Сербії з Чорногори довела там
 до вельми сумного дню Австро-Угорщини
 положеня. Наслідком того має уступити
 Буріян і військовий комендант Боснії. Під
 плащиком союзника знов Італія веде свою
 роботу в Альбанії і тим способом поло-
 женє на балканському півострові містить
 в собі стільки несподіванок і небезпечно-
 сти, що може там дійти до вельми по-
 важних подій.

Німецький парламент прийняв
 мимо великого опору відомий §. 7. зако-
 на про товариства, котрий постановляє
 деякі виїмки що до уживаня ненімецьких
 мов на вічах. Оноді відбуло ся о Берлі-
 ні вельми численне віче польське, на ко-
 трім промовляли учасники ще польською
 мовою. Тимчасом канцлер Більов пере-
 справляв з ватиканською дипломатією,
 а хоч заперечують, мов би він мав ти-

кати там і польську справу, буде непереч-
 но обговорювати не лише заграничні, але
 й внутрішні політичні справи. Імовірно
 заходить ся кн. Більов, щоби з Ватикану
 впливали на поставу німецьк. центра, ко-
 трого опір для него не вигідний.

Державна рада.

На засіданню понеділковім (по полу-
 дні) подав президент до відомости пала-
 ти, що др. В. Охримович зложив мандат
 а на его місце входить его заступник
 Василь Стефанік. Відтак в дальшій
 розправі про побір новобранців промов-
 ляв др. Хоц (чеськ. рад.) і докоряв че-
 ским послам, що піднесли наглість вне-
 сеня п. Погачника, бо милітаризм нано-
 сить чеському народови шкоду з політ.
 народ. і держ. прав. становища. Тому є-
 го сторонництво буде голосувати проти
 пропозиції. Вільний всеїмець Стран-
 ский заявляє, що его сторонництво з
 огляду на велику вагу, яку привязує до
 союзу Австро-Угорщини з Німеччиною
 буде голосувати за нормальним контин-
 гентом. Однак се не означає довіря до
 правительства, котрим він невдоволений
 задля языкової справи. Він критикує по-
 ступованє соціал-демократії, що нарікає
 на строгість у війську а сама тероризує і
 тому проявляє ся домаганє видання зако-
 на для охорони охочих до праці.

По замкненню розправи промовляв
 яко генераль. бесідник проти п. Шу-
 маєр, вказує на те, що самі підприємці
 противні виданню такого закона. Дальше
 зазначає, що військова управа вимагає в
 одній пропозиції нормального контингенту
 новобранців, а в другій збільшеного кон-
 тингенту для кр. оборони, але сама не
 зважає на найважливіші потреби населеня.
 Міністер війни заявив, що начерк закона
 про дворічну службу готовий, а міністер
 кр. оборони говорить про услівя, які пер-
 ше треба доповнити, а се виходить на
 відроченє справи так важної. Мимо вида-
 них розпорядків знуцають ся над жов-
 нірами так часто, як і перше. Не заря-
 джено також нічого, щоби запобігти недо-
 стачі війск. лікарів. Треба з цілою рішучі-
 стю домогати ся сповнення домагань
 населеня від війск. управи.

Генерал. бесідник з а пос. Кунча-
 к (христ. сусп.) згоджує ся іменем свого
 сторонництва на підвищенє контингенту
 рекрутів кр. оборони, наколи будуть зне-
 сені вправи в 11 і 12 році служби. У
 відповіді Шумаєрови звертає бачність на
 внесенє будж. комісії що до дворічної
 служби. Зазначає також, що військо по-
 винно бути переняте новітнім духом лю-
 дяности. Після кінцевого виводу рефе-
 рента Погачника перервано обради
 над сею справою.

Др. Глєбовіцкий запитує пре-
 зидента, чому не скартав заподіяної оби-
 ди Толстому. През. Вайскірхнер

заявляє, що підчас промови Дашиньско-го, коли упали обидливі слова з уст Бельоглавка, проводив др. Жачек, але те-пер він висловлює свій жаль задля того і просить палату, щоби такі події не по-втарили ся. Б е л ь о г л а в к зазначає, що він висловив се в комісії і не хотів обидити Толстого, а лише звернув ся проти Пернерсторфера, котрий сказав, що найгарнішим мешканцем чесного чолові-ка є тюрма. П е р н е р с т о р ф е р стверджує, що наводив ці слова Толсто-го. Президент просить, щоби бесідники обмежували ся до запитань і назначає слідуєче засіданє на второк о 11-й пе-ред полуднем.

На 58-ім засіданню заявив презид. В а й с к і р х н е р, що пос. д р. М а р-ков вніс петицію, котру палата ухва-лила в цілій основі випечатати в додатку до стеногр. протоколу. Опісля виявило ся, що ся петиція написана н е к р а є в о ю м о в о ю (московскою) і тому президент не міг виконати ухвали па-лати.

На засіданню ві второк подав п. Г а-б е л ь внесєнє в справі веденя стати-стики народностей, О н и ш к е в и ч за-питує в справі відносин в рудецькім ста-ростві, д р. О л е с н и ц к и й в справі надуживань адміністрації в одній грома-ді, д р. Т р и л ь о в с к и й в справі екзе-кцій податків, Б р а й т е р в справі ги-гієнічних відносин на головній почті львівській і на філіях.

Відтак приступлено до розправи про побір новобранців, а по виголошенню спростовань (д р. Окуневський заявив, що уважає справу, про котру пишемо на иншім місці між міністерством кр. оборо-ни а д-ром К. Левицьким, полагодженою) ухвалено на внесєнє д-ра Хоца іменне голосованє. Перед тим ще п. Зайц засте-рігає ся проти того, щоби полагода та-ких важних справ в трех читанях не пересуджувала поступованню в будучині, після чого презид. Вайскірхнер запевняє, що се не може пересуджувати що до будучини. В іменнім голосованя 303 го-лосами проти 122 ухвалила палата побір новобранців.

Концерт

В пам'ять бл. п. Жамалі Вахняки.

Мимо рівночасного виступу в поль-ськім театрі знаменитого баса Дідура саял «Народного Дому» виповнила ся майже по береги львівською руською інтеліген-цією, яка прибула на концерт, щоби по-шанувати пам'ять Анатолі Вахнянина, як музика. Перші місця засіла родина По-кійного. Побіч дочки, сина, зятя і внуків бачили ми брата Покійного, проф. Івана Вах-нянина з родиною, дві сестри Покійного, пані Пасічинську і Терлецьку, паньства Туринів, Сьвітальських і багато инших.

На естраді посеред цвітів був уста-влений портрет Покійного, який на борзі дуже влучно вималювала п-ї Доманікова, діяльний член „Львівського Бояна“.

Концерт розпочав ся увертюрою, по-чім хори «Бояна» і «Бандуриста» відспі-вали цілий ряд пісень покійного компо-зителя. Мужескі хори віддали з великою прецизиею пісні: «Урра у бій», «У сні я снів» і «Хор Норманів». В першій і третій пісні лише темпо було за повільне. Голоси сольові п. Іванця, Козака, Руда-вського, Береста і других виступили в по-вній красі. Мужеским хором проводив симпатичний дірігент «Бандуриста» п. Бе-резовський. Незвичайно гарно випали два виймки з опери Покійного «Купало» п. заг. «Купальний хорівід» і «Під Твій покров», які виведено при повній військовій орхе-

стрі. На вповні артистичне виконанє сих двох мішаних хорів зложила ся не лише їх незвичайна краса, але і сей подиву гідний пієтизм, з яким дірігент п. Мих. Волошин та учасниці і учасники хору старали ся вивести перед публіку ком-позиції Покійного. Орхестра грала дуже рівно і складно. Хори держались знаме-нито. Цілість була в повнім того слова значінню заокруглена. Сольові партії п-ни Олі Вахнянинівної, Озаркевичівної, Коза-ка, Рудавського випали знаменито. Не менше чудово відспівали п-на Оля Вах-нянинівна, п. Козак і п. Бобанич прегар-ний терцет з опери «Купало», в яким прибраний батько благословить дівчину Одарку і козака Степана.

Голоси достроювати ся знаменито. Мягкий, прегарний голос п-ни Вахняни-н вної зливав ся гармонійно з красним голосом п. Козака і сильним басом п. п. Бобанича. Не диво, що оплескам не було кінця і лише можна мати жаль до молодих артистів, що терцету не повто-рили, чого публіка так щиро домагала ся. В голосях всіх трех співочих сил ви-дно нині школу. Панна Оля Вахнянинівна і п. Козак є елєвами проф. Баронча, од-ного з найзнаменитших нині львівських мєстрів сольового співу, якого заанга-жував пок. Анатоль Вахнянин до свого «Висшого Музичного Інститута».

Пан Бобанич учив ся сольового співу протягом одного року у Відни. Не менше чудово відспівала панна Вахня-нинівна дві пісні з опери «Купало» — «Нема мені порадоньки» і «Темна ніч». Душу і серце вложила співачка в пісні свого стрийка. Красшого виконання пісень не можна навіть собі бажати. Колиб По-кійний жив і чув сі артистично відтворе-ні пісні, певно не бажав би красшого виконання.

Щира подяка голові «Бояна», п. Дрималикови, дірігентам п. М. Волоши-нови і Березовському, і сій гарно зіспіван-ій дружині «Бояна» і «Бандуриста» та їх солісткам і солістам за сей артистич-ний пир, яким одушевляла ся львівська громада та за се повне пієтизму поша-нованє пам'яті пок. голови «Бояна» і композитора Анатолі Вахнянина. Форте-пьяновий супровід вели артистично проф. Ясеницька і п. Богдан Вахнянин.

Парламентарні справи.

В присутности бар. Бека відбула ся н а р а д а п р е д с т а в н и к і в парлям. клубів. Др. А д л е р соц. жалує ся, що предлога про новобранців, а також друга про міністерство робіт входять до палати в формі наглих внесєнь. Такі важні спра-ви не повинні рішати ся без комісійних нарад. Др. Л ю е г е р заявив, що супроти теперішнього регулямінума иншого вихо-ду. Др. Г е с м а н вказує на се, що тепер 20 послів може спинити хід справ, отже годі инакше поступати в так важних справах, а до того сі внесєня наглі вийшли від послів. Презид. В а й с к і р х н е р зая-вив, що в справі міністерства робіт спро-сить ще представників клубів на на-раду.

Др. К о с т ь Л е в и ц к и й подав був перед кількома місяцями міністрови кр. оборони пропам'ятне письмо в справі вислуж. полковника Р е г о р о в и ч а у Львові. На основі сего письма міністер-ство війни обжалувало дра К. Левицького о обиду чести. Сей поступок викликав роздратованє в руськім клубі, котрому дав вираз др. Окуневський у своїй промові. Після поясненя даного клубови міністром кр. оборони дійшов клуб до переконання, що міністерство війни без відома міні-стерства кр. оборони се вчинило і тому

др. Окуневський при кінці засідання висло-вив свій фаль задля зроблених міністро-ви кр. оборони докорів. Тимчасом міні-стерство війни відступило від обжалованя і тим способом полагоджено цілу справу.

С а н і т а р н а к о м і с и я занима-ла ся внесєнєм що до виданя лікарського закона. Пос. М і х л ь (нім. рад.) здав справу про се внесєнє і вказав на те, що лікарі і публічність вижидають на закон-не управильненє сеї справи.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Лаврівського вибрали ми також головою «Просьвіти» з П. році єї ествованя. Се був зручний політичний шах з нашої сторони, бо Лаврівський дав нам собою поважну фірму. Маючи «Бесіду» і «Театр» в своїх руках ми витворили з сих інституцій два нові центри до роботи народної. «Просьвіту» спровадили ми навіть до комнат «Бесіди», а «Бесіда» вже таки остала ся осередком товариського життя львівських Русинів. Старі сходили ся вправді в канцелярії Совіта «Нар. Дому», але там життя не було. Розуміє ся, що з того часу театр наш вигнано з великої салі «Народного Дому» та він мусів заїхавши до Львова, грати в салі на «Стрільниці» міській, але грав на пакієть і грижу сьвятоюрців. З антагонізму до нашого театру зорудували відтак наші «обеди-телі» свою сцену під дирекцією Моленцького. Народною сценою управляв зразу Бачинський, а відтак Романовичка. Тут додам, що нам не-бавом повело ся загарбати і Моленцького тру-пу театральну. Ми викупили єго з довгів, да-ли єму субвенцію краєву, а «обединителі» о-стали ся на леду. До сего діла приложив я тим радше руку, що Моленцького група була чистою пародією руського театру. Сам Мо-ленцький був дуже добрий комік, та, на жаль, дав ся увести ворожій нам кліці. По тім фа-кті він небавом помер, а сцена наша перей-шла в руки згаданої Романовички.

Хто би схотів розслідити, з якою злобою відносила ся сьвятоюрська та ренегатська кліка до нас народовців і до наших інститу-цій, най завдасть собі труд та повідчитує «Слово» і папквільний будьто гумористичний листок, видаваний Стебельським за гроші Ді-дицького. Сего Стебельського розволочив Ді-дицький, а відтак уживав за орудє проти нас.

Лаврівський вів «Просьвіту» досить до-бре, се значить: Ми трудили ся а він давав свою фірму. Субвенція краєва була, тож мо-жна було видавати більше просьвітних кни-жочок. Папквіль «Слова» ми байдужили собі, а ренегатам сьміяли ся ми в очі. Табор наш зростав. Галичина осьвідомляла ся національ-но. Що року сьвяткували ми Тарасові роко-вини смерті концертами, на які я яко радний міста Львова діставав даром салю чи то ма-гістратську чи на Стрільниці. На вечерницях Тарасових являла ся не лише спора громада народовців львівських та з провінції духо-венство, приходили до нас в гості і Поляки та любовали ся нашою піснею. Мені повело ся тоді зложити співацьке товариство «Те-орбан». Я помістив єго таки у себе в хаті. Наймив фортепьян, приняв на науку школярів, а учителем на скрипках та фортепьяні був з ласки та по знакомству тодішній львівський музик Гунєвич. Він і мешкав у мене, бо жив в крайній біді. На скрипках грали тоді Яюс (лікар теперішній в Сокалі), Дрималик (мо-лодший), старший Лапівський грав на чельо. Сей Гунєвич дав мені перші поаята про гар-монію. Він учив і Бажанського. Колиж раз почув Гунєвич мої власні пісоньки при гітарі, він захопив мене до композиції. Я складав пісні, а він справляв їх через якийсь час, до-ки я не навчив ся складати ті пісні без по-хибок. Гунєвичеві виробив я також місце

учителя музики (співу) в академічній гімназії. Він грав за те на вечерках Тарасових, а я управляв хором. А співали тоді в тім хорі добрі співаки: молоденький Закревський (пізнійший оперовий артист) та другі молоді хлопці. На концертах, які давали ми в «Бесіді» грала моя вуйна сестра Файтівна на фортеп'яні, а я співав всяких пісень. Пізніше нав'язав я знакомство з кружком співацьким Signio-го, де я, Витошинський Аїталь, Ардан та ще деякі Поляки, як Цетвінський, Льоренц (син Льоренца з Перемишля), Кульчицький (баритон) і другі співали всякі квартети руські Лаврінського та Вербицького.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Матрони М.; римо-кат.: Марії Клеоп. — В п'ятницю: руско-кат.: Іларіона Прп.; римо-кат.: Євекіїла прор.

— **Де має стати руський університет?** Над сим питанням дебатувє від кількох днів польська преса. „Nowy głos przemyski“ доносить, що місцем сим має бути Перемишль, за чим промовляє незначне віддаленє від Львова, оселя руського єпископату і півофіційна опінія ряду, який мав бутьо би рішучо заявити ся против основаня руського університету у Львові. За Перемишлем, по гадці названої газети, мали би промовляти також парламентарні польські круги, які противлять ся основаню руського університету у Львові, щоби столиця краю не стратила польського характеру. Руський університет мав би стати на поцивитарнім ґрунті, де на разі побудують приміщенє для коменди корпусу, а коли коменду з Перемишля перенесуть, її місце заняв би університет. Стільки „Nowy głos przemyski“. Інша газета „Słowo polskie“ велить Русинам вже від року дбати о університет в Чернівцях, або Коломиї. На тобі, Даниле, що мені не миле! „Gazeta Kołomyjska“ доносить, що руські послы Василько і Романчук мали заявити, що питанє про вибір місця для руського університету поки що відкрите. Натомість сама від себе противить ся она, щоби університет креовано для Русинів в Коломиї або Перемишлі і є: а тим, щоби вго основано у Львові, бо вслід за університетом перенесено би до Перемишля або Коломиї часть Ради шкільної, намісництва, судівництва etc. Проговорив також „Dziennik polski“, який у своїй культурности зве Русинів „mniej kulturalnym narodem“ та дорікає нам, що посеред нас є 90% анальфаветів (чи лише з нашої вини?), що назву міста Львова виводить не від князя Льва, але бачить в ній лише „ześlowiańszczyzną nazwą niemiecką“ (отсе культура „Dziennika polsko-го“) — сей орган дивує ся взагалі, як Русини, такий „prymitywny“ під оглядом культури нарід сьміє навіть думати про свій університет, а ще до того у Львові. Все те писанє немовби на доказ, що лише руська преса „podjudza i drażni“, а польські дневники „łagodzą sprzeczności“. Нотуємо всі ті голоси, а від себе додаємо, що між руським народом нема двох гадок в сій справі. Руський університет може стати лише там, де є митрополія, де є архіви і бібліотеки, яких сотками тисяч корон не заложити, а без яких ніяка наукова робота немислима.

— **Руска гімназія у Вижниці.** Черновецька „Буковина“ пише: Посол Спинул доносить нам, що наслідком заходів руских послів мін. Мархет приобіцяв, що з днем 1. бересня с. р. буде у Вижниці отворена напевно чисто руска гімназія. В сїм зміслі дасть міністер сими днями відповідь на дотячну інтерпеляцію п. Н. Василька.

— **В справі передвиборчих зборів під голим небом** і нового закона про виборчу охорону ви-

дав оноді найвищий трибунал касаційний важне ореченє. Окружний суд в Цилєї, в Стирії, засудив був на арешт одного учасника передвиборчих зборів, що відбула ся під голим небом, за то, що він кидав піском і каміннями на зібраних і перепиняв наради. Свій засуд опер цилєцький суд на §. 15. нового закона про охорону виборів, а не узгляднув звинуваченя обжалованого, що ті збори були незаконні, бо про них не повідомлено перед тим власті. Найвищий трибунал касац. був иншого погляду ніж цилєцький суд: звіс той засуд і увільнив обжалованого від вини і кари. В мотивах свого ореченя найвищий трибунал зазначив, що всякі збори під голим небом підлягають коаліційному закону і можуть дізнавати правної опіки лише в тім випадку, если про них наперед повідомлено власті. Та обставина, що то є передвиборчі збори, є узаконює їх скликаня, а впрочім якраз тому, що новий закон про охорону виборів признає виборчим зборам висшу опіку, належить про скликанє кожних зборів під голим небом в час повідомити власті, аби дати їй можливість, зарядити відповідну охорону, бо урядженє таких зборів є виставленє на більшу небезпечність, чим збори в замкненім льокалі.

— **Туманенє мужиків.** „Галицко-русская Матица“ розсилає по краю друковані петиції о признає російської мови краєвою, а ті петиції мали би кацапи підписувати і висилати до сойму. В комунікаті в тій справі, поміщенім в „Галичаніні“, зазначено, що такі самі петиції внесло до державної ради много мужиків, а інтелігенція і „общества“ дуже мало. Темне кацапске мужицтво не знаючи отже навіть добре о що ходить, підписує ся, думаючи певно, що в петициях розходить ся о признає права рускій народній мові в галицких урядах. Інтелігенція знова не має сьмілости жадати заведеня тої мови, якою зона на то що не говорить, але навіть добре єї не розуміє.

— **3 укр. театрів.** Театр Саксаганьського як доносить „Рада“ виїхав з Херсона до Єлисаветгорода, де буде грати до Великодня. Театрови поводило ся дуже добре. Публика валом ходила до театру, щоби побачити чарівні образи Бариленка, Копача, Печериці й инших осіб, котрі їй були вже відомі по попередних гостинах Саксаганьського; коло театральної каси здебільшого був такий натовп, що доводилось ждати черги по скілька годин, а багатьом так і не пощастило ся потрапити в театр, бо бракувало місця, і їм довело ся тільки пожалкувати, що товариство приїхало на короткий час, а не зостало ся в Херсоні ще на тиждень другий. По відомости театральної комісії в городську касу поступило за 12 вистав (10% з загальної суми збору) 528 карб. з половиною, тобто всього збору було 5.286 карб., а переїсно за оден вечір — 440 карб. 40 коп. Найбільше дав бенефіс Саксаганьського («Сто тисяч» — 617 карб.); зверх п'ятисот дали: „Зимовий вечір“, що йшов разом з „Наталкою Полтавкою“, „Крути та не перекручай“, „Гандзя“, „За двома зайцями“ й „Запорожець за Дукаєм“ і „Панна Штукарка“ з „Чорноморцями“; зверх 400 дала „Суєта“ й „Панна Штукарка“ з жартом „Як ковбаса та чарка“; зверх 300 карб. „Кума Марта“ (двічі) й „Мартин Боруля“, а найменше — „Житейске море“ (211 карб. 50 коп.). Если повернати сї касові збори театру Саксаганьського зі зборами російського театру в Херсоні — по 70 до 100 рублів на оден вечер, то аж тоді можна представити собі, з якими симпатіями витано в Херсоні український театр.

— **В справі маніпуляток на залізницях** замістав урядовий дневник міністерства залізниць розпорядок, яким нормує ся їх службові відносини. Крім дотеперішної категорії маніпуляток заведено нову категорію „залізничних офіціанток“. Маніпулянтки будуть побирати денну платню 2-60 К до 3-20 К відповідно до літ служби, що з огляду на малі вигоди що до їх наукових відомостей, які відповідають плянови науки народних шкіл, є доволі високою платнею. По пяти літах без-

доганної служби і по вложеню службового іспиту маніпулянтка може стати постійною функціонаркою залізницї з титулом офіціантки і річною платнею 1200 до 1960 К. Офіціантками можуть бути лише особи вільного стану або вдовиці.

— **Наукова подорож самоїздом.** Німецький подорожник і писатель, Рудольф Цобель, звісний із своїх знаменитих описів далекого сходу, виїхав оноді з Франкфурту над Меном в подорож самоїздом. Цілюю подорожи є економічно-географічні студії. Подорожника супроводять жінка і два рисівники. Цобель вибрав собі дорогу крізь Монахів, Відень, Будапешт, Букарешт, Одесу, Батум, Тифліс і Тебріс до Тегерану, а звідтам крізь Афганістан до Індії.

— **Щедрі жертводавці.** Американський мільярдер Карнеджіє призначив знова 25 мільонів франків на заложені ним наукові інституції. Разом доси видав Карнеджіє на ті цілі 750 мільонів франків. — Померший недавно інженер Йосиф Полляк в Наймарктль в Країні записав 100 тисяч корон на словінську Матицю шкільну.

— **Дрібні вісти.** Лікар др. Василь Гукевич переселив ся зі Львова на постійний побут до Одеси. — П. Дмитро Юркевич, родом з Залуча над Черемошом, осягнув в суботу на львівським університеті степенє доктора прав. — У віденським парламенті явила ся депутация повитух, зложена з 50 членів. Депутация жадала певного рода numerus clausus, обмеження свободи переселеня, так, аби в кожній громаді була одна повитуха, та жадала розширеня студій для повитух на 2 літа.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** (Саля Міщаньського Брацтва. Початок о год. 7½ вечером. Білеті продає раніше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

В четвер дня 9. цвітня „Любощі“ штука в 3 діях А. Шніцлера.

В суботу дня 11. цвітня „Барон циганів“ оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 12. цвітня „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Ві второк дня 14. цвітня „Мари“ родинна драма в 3 діях Генріха Ібсена.

В середу дня 15. цвітня „Різдвяна ніч“ (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лисенка.

В четвер, п'ятницю і суботу представлення не буде.

— **Наданє презенти.** Намісництво запрезентувало о. Семена Билинкевича сотрудника в Микуличині, на опорожнену парохію цісарсько-го наданя в Яблониці.

— **Стипендії.** Намісник надав опорожнені стипендії з наукового фонду, призначені для Русинів, в квоті по 210 К річно, почавши від 1907-8 р. отсим слухачам львівського університету: Миколі Срібному, слух. II р. прав, Адамови Миколаевичеві, слух. IV р. філософії, Іванови Демчукові, слух. IV р. філос., Теодорови Заморі, слух. I року філософії, та Ізидорови Булі, слух. II року прав на університеті в Кракові.

— **Звіт товариства торговельно промислового „Сокільський Базар“** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць марець 1908: Торг був більший о 1395 К 78 с чим в марці минулого року. На уділи вплинуло 69 К, на вкладки 1122-50 К, на фонд резервовий 6 К. Стан уділів з 31/III 1908 р. 2958 К, стан вкладок 12546-88 К, стан фонду резерв. 160 К. До товариства приступило нових двох членів Вп. Петро Сеньюта, артист маляр зі Львова з 1 уділом і А. Дорош, урядник заліз. з Борислава з 1 уділом. Всіх членів є 80 з декларованими уділами 133 на квоту 3325 К. Уділ виносить 25 К, вписове 2 К, стопроцентова від вкладок 5%. — **Дирекція Тов-а „Сокільський Базар“ у Львові.**

— **3 залізниць.** Дирекція залізниць державн. у Львові розписала ліцитацію на доставу нафти, олію мінерального до смазованя, олію з сімени і олію з костий, мила, лою, лосевих і стеаринових свічок на рік 1908/9. Близші усливія і формулярі оферт можна дістати в бюрі 4 Дирекції від 10. до 29. цвітня. Оферти можна вносити до 30. цвітня с. р. 12. година в полудне.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, со-
лідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нота-
рів і для фінансових інстатудий всякого рода
— В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Ма-
твій Яворський, секретар.

Посмертні [†] оповістки.

— **Евгенія Марія** із Скопляків Ващишинова
жена руского пароха, упокоїла ся дня 31. мар-
ця в Стрілкові по короткій, а тяжкій недужі
проживши 29. літ. В. і. п.!

Телеграми

з дня 8. цвітня.

Берлін. Черногорський князь Микола ви-
їхав звідси вчера до Петербурга.

Лісбона. З загального числа 146 послів до
португальського парламенту вибрано доси 98;
всі належать до монархічної концентрації.

При виборах в Лісбоні прийшло до за-
ворушень, при чім військо ужило карабінів і у-
било та ранило кільканайцять осіб. Також в
кількох місцевостях на провінції прийшло до
заворушень.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 30. марця до 3. цвітня 1908:

за 50 клг.

Пшениця	12.25—12.50 К
Жито	10.25—10.50 К
Ячмінь броварняний	7.50— 8.00 К
Ячмінь на пашу	7.00— 7.30 К
Овес	6.50— 6.75 К
Кукурудза	8.00— 8.25 К
Просо	8.75— 8.60 К
Горох до варення	10—11.00 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Бобик	6.40— 6.70 К
Конюшина червона	95.00—105 К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведська	85.00—100 К
Тимотка	32.00—34.00 К
Ріпак зимовий	13.75—14.00 К
Насіння конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	45.00—60.00 К
Насіння льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

Надіслане.

Я маю в Гусятинщині голос виборчий
вірильний разом спільно з 2 Польками замуж-
ними за Поляками, котрі при виборах соймо-
вих 1908 дали повновласть п. Сьвірекому, у-
правителеви дібр гр. Голуховського. Я тої пов-
новласти не підписала. Той факт сконстатова-
ла комісія виборча підчас голосовання, а Внов.
о. Сев. Матковский яко предсідатель комісії
жадав, щоби голос п. Сьвірекого уневажнити,
понеже моєї повновласти не було. Той факт
ясний і ноторичний перекутив злобно і фаль-
шиво кореспондент в 52 ч. „Діла“, де написав
з кніжками „Ймось Ганкевичева дала повно-
власть Сьвірекому, окономови Голуховського і
той голосував на Голуховського“. Те поступо-
ване кореспондента уважаю за нечесне; рів-
нож поступоване редакції „Діла“ уважаю за
некоректне, бо моїх спростовань не помістила.
Бези закон прасовий того не вимагає, то обо-
в'язок моральний і гоноровий сего вимагає,
щоби покривдженому дати як найбільшу са-
тисфакцію. — *Марія з Бриліньських Ганкеви-
чева* в Краснім на Поділю.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і калярня — ріг ул. Сикстускої
і Косцюшка у Львові.

Марія Виханьська, Золочів; Климентина
Бловчакова, Задвіре; Мечислав Малявський,
Будилів; Олекса Хавлюк, Торговиця; Михайло
Басараб, Ляхинці; Лаврентій Федорняк, Дрого-
бич; Константин Лех, Горожанка велика; Гри-
горій Гуменюк, Тернопіль; Александер Фирак,
Ріпнів; Іван Ярема, Глиняни; Бронислава Гольд-
берг, Демня вижня; Емануїл Шустер, Коростів;
Роман Давилук, Чернівці; Омелян Терлецький,
Тернопіль; др. Іван Дрогомирецький, Золочів;
о. Дмитро Хомяк, Самбір; др. Корнато Тер-
лецький, Бережани; Марія Фрейнд, Бережани;
Ізидор Билиньський, Перемишль; Лев Левиць-
кий, Сколе; Михайло Іл. Богославець, Богород-
чани; Василь Богославець, Заріче; Петро Кан-
дїр, Цитків; Мілтон Темницький, Усте зелене;
Юлія Клецанова, Оттиневичі; Ірина Дидиць-
ська, Оттиневичі; Іван Маденько, Ферескуля; Х.
Крисько, Понелі; Михайло Ковюшецький, Сам-
бір; Х. Тишовницький, Довголука.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоро-
нить єго.

5245 нот. дол. свідочств доказує
помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені
проти кашлю, хрипки, катару, флегми,
закатарення устної ями, дихавиці і ко-
клюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Ді-
стати можна у всіх антиках і дрогу-
ериях.

(24—24)

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашеннях церков; образи
до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
ховання папери вартісні і дає на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдогідніший зарядження.
Принцип дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено.
В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-
пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life
представлено. Білети вчасніше можна набу-
ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-
ка ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий до-
машніх і господарських, збіжжя і паші против
шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою скоростю. Оцінка шкід відбу-
ває ся в присутности 2 господарів членів.
Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-
вань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле-
нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносять п.
10 при.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, Руска Шадниця в
Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при
уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через
„Дністер“ в Кранівськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де єще не ро-
бить ниший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділене агенції.
До тепер заробили агенти 1.142.108 корон
проізвіні.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003.364 —
„ резерви премій	„ 613.720 —
„ спец. на звороти	„ 50.939 —
„ на різницю курсів	„ 3.437 —
„ резерви спеціальної	„ 35.000 —
„ емерит. урядників	„ 218.364 —
ниші фонди заосмотреня	„ 40.000 —

Разом сума К 1,964.824 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Яшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломні	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50†
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10†
Брухович	7.10	12.40	1.45†	4.50	8.20
Брухович	10.05†	—	3.25	5.30	9.35L
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Яшева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломні	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.26	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10†	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35†
Янова	6.58	9.15	1.35†	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34L
Брухович	9.05†	12.41†	3.45	7.10	11.35†
Зимної води	3.45	8.40	4.05	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означає
†. — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, —
в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

за чотирьох рік . . . 28 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

щорічний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Початковий час по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми от і душу ми виреш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових вісників М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше
 на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 зати донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Справа руского університету у Львові.

(+) Справа руского університету не дає спати спокійно польським днявникам і політикам. В своїх выводах польські днявникарі доходять нераз до такого безглуздя, яке може бути лише впливом крайної загорілості і засліплення, що затемнює в цілості спокійне і здорове думанє. Вчєра навели ми виїмки з львівських і провінціональних польських часописий, котрі свідчать про безмежну загорілість і засліпленє. Одначе ми вже привикли до того, що того рода часописи, в котрих найпоганійші відпадки з рускої суспільности заангажовані для реферованя про рускі справи і видаваня про них прилюдного суду, не можуть вже здобути ся на тверезу оцінку відносин. Алеж навіть петербурский Край (до недавна тижневник, нині перемінений в днявник), котрий до недавна доволі предметово оцінював політичні і національні відносини в Галичині, вступив на ту саму дорогу, що й тутешні загорілці днявникарські. В ч. 65 присвятив Край вступну статію справі руского університету і вмовляє в посла Романчука і Русинів, начеб они не думали щиро про засновини руского університету, бо тут нібито розходить ся лише о боротьбу проти Поляків, о те, щоби львівський університет зутраквізувати, а відтак зовсім зручити і забрати Полякам. Край сушить собі голову тим, що Русини булиб приневолені fabrykować на oczekaniu profesorów, бо таких ще нема і нагадує часи сполящення львівського університету, коли мабуть senat miał raczej za wiele profesorów (польських) do dyspozycji (і наводить хеміка Радзіншевського, ботаніка Ростафінського, хірурга Ридігера, що працювали на заграничних катедрах). Але наконечно то див би ся Край на руский університет, бо lepiej więc już, jeśli otrzymają uniwersytet własny, a że będzie lichy, nie nasza to już troska, lecz rządu.

Отже ми на се передовсім приневолені звернути увагу Край-у, що він помішав пізнійші часи з давнішими. Коли сполящено львівський університет, тоді також обсаджувано доцентами катедри з молодих концепістів намісництва (др. Пен-так, др. Рігнер, др. Білінський і ин.) або адвокатів (як др. Кабат) а наведені Край-ом професори прийшли значно пізнійше сюди (Ростафінський же є в Кракові). Алеж і Русини мають уже давно професорів, котрі на заграничних університетах служили або служать по 20 кілька літ і там

вже були вибирані ректорами та діждали ся ранги радників двору (як проф. Горбачевский на медичнім виділі в Празі, проф. Пулюй на техніці в Празі або пок. проф. Борискевич в Градці, проф. Зобків в Софії перед тим доцент в Загребі), не згадуючи вже про українських професорів на російських університетах. Некай же польські професори у Львові не роблять трудности при габілітації руских доцентів (сим разом якось пішли до голови по розум, габілітуючи д-ра Ст. Рудницького), то найдуть ся зовсім поважні сили (маємо тут на думці проф. д-ра Копача, проф. д-ра Володимира Левицького і ин.), котрі належно виявжуть ся з своєї задачі. Одначе тут все висуває ся аргумент, а те саме робить і Край, що Rusini żądają dziś tej, jutro owej katedry — z polskiego uniwersytetu chcą zrobić mieszany, a z mieszane go ruski. Отсим показує Край і всі ті, що нібито не противлять ся утвореню руского університету, що они що иншого говорять і пишуть, а що иншого думають і то думають не щиро. Бож очевидно рускі доценти можуть тут габілітувати ся на готовім тутешнім університеті і тим способом побіч польських катедр повстане перегодом значнійше число руских катедр. Алеж через те не перестануть вєствувати теперішні польські катедри, ніхто їх Полякам не забере. Тоді лише наспіє хвиля розділу тих катедр на два окремі університети польський і руский. Не чужого ми бажаєм а свого то права, нераз ми повтаряли за нашим поетом Шашкевичом. А тоді нехай не болить голова польських днявникарів і політиків що до руского університету, że będzie on lichy — се вже наша журба. А при тім нехай не послугують ся польські днявникарі і політики оружем позиченим у німецьких загорільців, котрі не хотять допустити чєского університету в Берні під позором, що він був би огнищем винародовлюваня німецького населєня. Руский університет не може бути деінде, лише — у Львові.

Політичний огляд.

Бар. Еренталь виїздить в п'ятницю до Пешту, щоби порозуміти ся з угорським правительством в справі делег. сесії, яка малаб відбути ся в маю, і що до підвищення військових плат. При сій нагоді, як запевняють, має дати відповідь цісаря на вручені монарсі Кошутом домаганя підчас останнього послуханя в справі військовій. Як з иншого жерела знов запевняють, відповідь ся має зву-

чати: передовсім виборча реформа. Як звичає малярский днявник „Keleti Ertesítő“, угорське міністерство внутр. справ вже викінчує предлогу про виборчу реформу.

Незвичайне вражінє викликало у в'язненє в Сараєві поважних вісьмох Сербів під закидом зради стану задля іридентистичних змагань. Ув'язнєних мають поставити перед воєнний суд. Наслідком того захитанє вельми становище міністра Буріяна, а також військового коменданта в Сараєві.

Мадярські вольнодумці поступають зовсім безоглядно з представниками немадярських народностей. На вчєрашнім засіданю сойму (на порядку днявним справа зміни регуляміну) відобрано всім бесідникам инших народностей голос і они тому рішили вийти з салі і не брати дальше участи в розправі та вернути домів. Так поступають величані нашими нац. демокр. редакторами представники «масової політики»!

Державна рада.

На початку вчєрашнього засіданя посол палати помянув президент помершого бувшого віцепрезидента палати проф. Кайзера. Відтак приступила палата до розправи про організацію міністерства робіт публичних. Референт Малаховський вказує на konieczність скорого ухваленя сего закона, бо тимчасовий стан справи наносить немалу шкоду, багато справ не може бути поладжених задля сумнівів що до обсягу діланя властей, а одна власть не хоче вдирати ся в обсяг другої. Нагле внесенє в тій справі складає ся з двох частин: одна часть змагає до упорядкування обсягу діланя властей наслідком утворєня нового міністерства, друга відносить ся до бюджету нового міністерства. Референт домагає ся ухваленя першої части в трєх читанях, а що до другої ухвали в першім читаню. Др. Адлер (соц.) є за утворєнем нового міністерства, але противить ся поладжє сеї справи дорогою наглого внесеня, бо се недостойне парламенту, а також критикує утворєнє сего міністерства дорогою цісар. розпорядку. Задачею нового міністерства є розвиток великого промислу, а на чолі єго стоїть представник дрібного ремесла. Бєсідник витає утворєнє з тої нагоди при міністерстві торговлі окремої секції суспільно-політ. справ, з чого перегодом повстане соц. політ. уряд. Противить ся переказаню всіх кредитів нового міністерства дрови Гесманови, бо се булоб неначе диспозиц. фондом і критикує придленє промисл. шкільництва сему міністерству. Пос. Офнер (жид. вольнодумець) вказує на недостачу системи в складі нового міністерства і противить ся також приділеню промисл. шкільництва до єго обсягу. Пос. Прокоп вимагає, щоби

ческі справи в сім міністерстві полагоджували ческі урядники і щоби оно пособлювало рільництву. Домагає ся реґуляцій рік і каналізації в Чехах і Моравії, але противить ся будові водних доріг, що отворять дорогу чужим капіталістам до краю. На тім перервано розправу. Міністер кр. оборони відповідав відтак на ріжні інтерпеляції, між иншими на інтерпеляцію Дияманда що до шкідної поживи у військовім шпиталі у Львові. Вислана несподівано слідча комісія переконала ся, що хорі вдоволені подаваною їм поживою, а що декотрі бажалиб більших порцій, то се з огляду на реконвалесцентів булоб шкідливо, колиб давано їм більше їди, як приписують лікарі. Слідуюче засіданє назначене на нинішній день.

Парламентарні справи.

Б у д ж е т о в а к о м і с і я полагодила бюджет середних шкіл і приступила до наради над бюджетом народних шкіл. Міністер М а р х е т обговорював справу переповнення шкіл і заявив, що в звязи з тим є справа ревізії управління, котру він лишає до полагоди межі міністерияльним конференціям. Виданий розпорядок про іспити зрілости насуває певні небезпечности що до надуживання, але міністер зверне пильну бачність на те, щоби єго виконувано так, як оно подумане і на се будуть вважати кр. інспектори.

Зміна пляну наук в середних школах є предметом основних нарад в міністерстві, котра намірає утворити новий тип, або нові типи середних шкіл. Іменно утворено би нові середні школи, з котрих усунено би греку, а введено замість неї оден з живих язиків або другий краєвий і значну вагу положено би на реалія. Другий тип був би так подуманий, що по четвертій класі послідувалоб розвітленє науки, для уможливлення вибору заводу. Позаяк все змагає до університету, а наука латини починалаб ся в тім другім типі від 5. кл., отже требаб сему предметови визначити більше годин, а природничі науки і реалія троха обмежити. Над сею промовою міністра розвинула ся відтак широка розправа. Відтак прийнято розділ про середні школи з многими резолюціями.

На вчерашнім засіданю легіт. к о м і с і ї зложив Ш і р і н г е р реферат про вибір С т а р ж и н ь с ь к о г о задля незнання рускої мови. Вибрано референтом Левенштайна 20 голосами проти 14, котрі упали на Трильовського. Предсідатель Шустершич заявив на домаганє Дияманда що до переслання судових актів, що все потрібне зарядив.

Поміч для убогих хорих.

(X) Неперечно найстрашнійшою недугою, котра пориває між людьми більше жертв, як яка небудь грізна пошесть, є г р у з л а в к а (туберкульоза), на котру звернено останними часами в цивілізованім світі пильну бачність задля єї поборювання. Особливоз великий процент недужих припадає тут на найбільшійші, непорадні, несвідомі великої грози сеї недуги і тому безпомічні убогі верстви населеня. Засноване недавно у Львові „Товариство борби з грузлавою“ ввело тут „Опіку над хорими грузлавокими“, а має намір устроювати такі інституції і по инших містах в краю. Суспільність наша повинна сім людян змаганя піддер-

жати як найгорячіше, а передовсім дивенікаретво повинно освідомлювати в тій справі убогі верстви населеня. В тій цілі містимо понизше поясненє і просимо й инші часописи подати се до відома своїх читачів.

Засноване перед кількома роками „Товариство борби з грузлавою“ (туберкульозою), зібравши відповідні фонди, приступило до устроєня у Львові „Опіки над хорими грузлавокими“ на взір французских dispensaires. Цілю сеї опіки буде, запобігати розповсюдженю грузлави з підмогою вивідувания і обмежування огнищ зарази, з підмогою відкриваня початкових ступнів сеї хвороби, з підмогою відповідної поуки і помочи уділюваної недужим і їх родинам. Хорій, що зголосить ся до „Опіки“, буде найдокладнійше оглянений лікарем, відтак відповідно вишколена опікунка хорих удає ся до мешканя хорого, розсліджує гігієнічні условини мешканя і масткові, зарібкові і родинні відносини хорого, здає з сего справу лікарєви; на основі сего справовзданя лікар дає відповідні вказівки опікунці, котра буде обовязана в певних часах відвідувати хорого, відповідно єго поучувати і єго оруженє, а заразом дбати про виконанє лікарских поручень. Окрім самого хорого оглядає лікар „Опіки“ цілу єго родину, а то в цілі дослідженя вчасних форм хвороби і переконання родини про конечність вчасного лічення. Властивим ліченням „Опіки“ поки що не буде займатися. „Опіка“ бажає навязати взаємини з мійскою секцією публичної добродійности, з касами хорих і з иншими добродійними товариствами, щоби з підмогою тих товариств подати материяльну поміч хорому.

„Опіка над хорими грузлавокими“ містить ся в нарожнім домі при сході улиць Баторія і Паньської в партері, з входом від П а н ь с ь к о ї улици ч. 10 (станция електр. трамваю). „Опіка“ почала вже свою діяльність. Спершу буде приймати ся хорих лише два рази ти ж н е в о. Окремі оповіщення подадуть дні і години прийнять.

„Товариство борби з грузлавою“ стрічало при винаходжуваню відповідного поміщення для „Опіки“ на певні трудности, бо наєм уміщення на таку ціль викликував у властителів домів і у мешканців побоювання. Отже вже сама обставина, що сею справою займає ся „Товариство борби з грузлавою“, зложене переважно з заводових лікарів, повинно успокоїти публичність. Товариство, котре витичило собі задачу, поборювати грузлаву, не могло би нічого такого предпринимати, що грозило би мешканцям дому або найближшим єго сусідам, якою небудь небезпечностю для здоровля. Уміщенє „Опіки“ є так устроєне, а сама інституція буде так ведева, що всяка можливість перенесеня хвороби в окрєженє є виключена. Противно „Опіка“ відповідним вишколенем і поукою хорих найліпше обезпечує окрєженє перед заразою грузлави. Устроєнем уміщення „Опіки“ заняв ся вельми уміло і з ласкавим оглядом на фонди товариства відомий архітект львівський професор Левинський.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

Відтак удало ся мені навязати знакомство з співочою школою Правнової (Правнова, жінка начальника огневої сторожи міської,

колишня артистка сцени в Градци, учила дівчат львівських співу сольового), то і єї учениці брали участь в наших руських концертах. Я співав в їх товариствах, а за те они помагали нам охотно в наших концертах. А треба знати, що спів був і буде завжди дуже добрим средством до будженя національної свідомости. Вступ на наші концерти був заєдно ґратисовий, тож слухачів було аж надто, а за співом ті слухачі слухали і наших річей про Шевченка та про нашу національну програму і одушевляли ся деклямаціями. „Бесіда“ була тоді центром руського житя, „Просвіта“ йшла досить скоро в народ, а „Народний театр“ одушевляв провінцію. Гунєвича (який на жаль сильно наживав) взяв я був з собою в р. 1870 на вакації на село до тестя мого, до Доброї та тут поміг він мені до зложеня півтора акта моєї опери „Купало“. Я творив лібретто і мелодії, складав все в цілість, а він справляв гармонію та показував мені способи інструментованя. Під єго рукою студіював я Львобого науку гармонії і інструментациї та довів до того, що вже і для нашої сцени я децоклав під ноти, приміром піснї з „Бондарівни“ Зарєвича. Гунєвич переніс ся відтак до Познаня, де була єго донька на польській сцені артисткою, став там директором музичного товариства і помер небагом, не відвикши від чарки. Коли я по єго відїзді дав відтак концерт у Львові, на яким випровадив при помочи обох панен Любовичок та деяких хлопців гімназияльних і старших співаків 1 акт моєї опери „Купало“ то несовістний Матюк написав тоді до „Слова“, що се не моя робота, а робота Гунєвича. Матюк пробрехав ся, бо ж Гунєвич не витворив ні одной мелодийки в моїй опері, не розумів ні слівця по руськи, а лише справив мене тут і там, чого я не соромлю ся, бо ж учити ся у такого мєстра, яким був Гунєвич, не було би соромно і Матюкови. По 1870 році я спорадично доповняв „Купала“ частина по частинці довгі літа, бо і часу не було за шкільним занятєм, а вже тоді Гунєвича не було в живих. Покінчивши сю мою роботу, є переробляв єї та достовняв тричи, поки не надав їй теперішній вид. Не мав я ніколи претенсії звати ся музиком або композитором, я був і лишив ся слабеньким автодидактом, що не змарнив дрібка музикального таланту та не соромив ся учати ся від людей — музиків з заводу. Яж учу ся і доси гармонії та форм музичних. Ich sang und componierte, wie mir der Schnabel gewachsen.

В 1870 р. вичитав я в Gazet-i Narodow-ій конкурє на зложенє піснї до слів, які треба було підняти в редакції сегож дняника. Я зайшов туди і дістав текст піснї: „Чи така вже наша доля, чи така судьба вже нам? щоб сей гарний край Подоля все служив чужим панам? Що Татари не спалили, те нам видер Німець—Жид, а всі край наш руйновали, тепер нужда, що аж гидь. А вже прецінь може час лучшой долї і для нас! Од вік — віка ті поля руська сїяла рука, а широкий степ Подоля витоптав кінь козака; Німці степи поміряли, в поле, в хату Жид іде; а де наші батьки жили, синам жить нема вже де! А вже прецінь і т. д.

„Козак з віка власну церков і свій власний загін мав, Татар не був в єї порозї, Німець патент прибивав: щоб забрати срібло-злото і стопити сьвятий дзвін; тепер жидівська голота бере цвинтар на вигін. А вже прецінь може час... і т. д. Козак з віка власну мову і свій власний закон мав, старші слали установи, старших сам він вибирав. Нанї право тра платити, нїби право якийсь дар, навіть і смерть заплатити, щоб не зіхав жид-нотар. А вже прецінь може час лучшой долї і для нас“.

Я до сеї піснї доробив мелодию з супроводом фортепяну і вислав під шифрою на конкурє. По якімсь часї загостив до мене (я мешкав тоді в кам'яниця Сермака) якийсь молодий панок, представив ся Володиславом Федоровичем, сином автора тексту, властителем Вікна і вручив мені 100 зр. премії за пісню. Батько єго написав сю поезийку в часах, коли Німці загорнувши Галичину, стали в ній по

своєму газдувати. Під сю мелодію підложив відтак за призволом Федоровича Омелян Партицький другий текст і єї виконувано зідтак на концертах в пам'ять Шевченка і при других нагодах.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Іларіона При.; римо-кат.: Єзекіїла прор. — В суботу: руско-кат.: Марка Еп.; римо-кат.: Льва I. п. р.

— **Здоров'я цїсаря.** З Відня доносять, що цїсар зовсім подужав і що дня проходить ся в замковім огороді в Шенбруні. До бургу поверне монарх по Великодніх святах і буде уділювати послухань. На свята поїде монарх до своєї доньки, архіки. Марії Валерії до Вальзе і перебуде там від 15. до 21. с. м.

— **В Пісках коло Щирця** відбуває ся комасация ґрунтів. Місцевим аграрним комісарем для сеї комасациї іменованій секретар намісництва Людвик Каспарі з урядовим осідком у Львові а єго діяльність розпочала ся з днем 5. с. м. Від того дня набувають обо язуючу власть всі постанови закона з дня 9. грудня 1899 р. в ціли переведення загального поділу спільних ґрунтів в громаді Піски межі громади Щирець, Лани, Піски і Острів, львівського повіта.

— **До спадщини по Полуботку** пишуть з Полтави до «Кіев. Вїстий»: На конти веденя справи зложили спадкоємці гетьмана Полуботка 4.000 рублів. На засіданю, яке відбуло ся дня 23. марця, вибрана спеціально в тій ціли комісія постановила запросити двох визначних адвокатів в Росії та Англії і безпроваочно вислати до Англії присяжного адвоката та члена комісії, щоби напевно вивідатись про полуботківську спадщину та рішити, що робити далше. Час прийняття дальших наїв від спадкоємців продовжено ще до 1. мая. Ті, що не затягнені до спису спадкоємців у проф. Ал. Рубця і не були на першій зїзді в Стародубі, також можуть причинитись своїми грішми до комітету на веденя спадкової справи, але разом з грішми мають предложити докази свого посвояченя з Полуботком.

— **Православна прогаґанда.** З Бродів пишуть нам: Ученик III. кл. в Бродах гр.-кат. Кушнета, зголосив свій перехід на православ'я в ц. к. старостві в Бродах. На сей перехід в першій ряді вилинула гадка родичів, як зачуваємо, котра є конклюденною політики Марковів та Дудикевичів. Загалом в нас панує дуже цікава атмосфера, здає ся, манить наших твердяків мовековський кнут, котрий о пів години до кордону лестить своїми рублями. (К).

— **Мало що не катастрофа.** На стації в Краснім, де оподі зударили ся два тягарові поїзди, мало що не стала ся нова катастрофа. Позавчера вечером їхали проти себе два особові поїзди, оден з Бродів, а другий з Тернополя. В останній хвилі машиніст одного з поїздів здержав їзду, замітивши грозу положеня і тим чинном запобіг нещастю.

— **Огні.** В Бичківцях, чортківського повіта, вибух дня 1. с. м. в полудне огонь в хаті господаря Казимира Шенанського і до пів години знищив 7 господарств. Найбогатший між ними погорів Михань Андрейчук, котрий має шкоди до 10.000 К. Загальна шкода виносить до 30.000 К. Обезпечених було в Краківесім товаристві 5 господарів на суму 5.500 К, два прочі необезпечені. Ратунок був трудний через віддалену воду, посуху і легкий вітрець. В часі пожежі попекла ся Варвара Ситків мати Шенанського і до трьох годин померла. Огонь повстав через хибну будову комина. — В Желдці, жовківського повіта, згоріло дня 29. марця 6 господарських загород. Шкода на яких

10.000, К обезпечена. З весною починає чим раз частійше горіти по наших селах. Тимто завчасу повинні громади, де ще нема пожарних сторожий, подбати о їх засноване. По статуту належить писати до «Сокола» у Львові, ул. Руска 20. Статуту висилає ся даром.

— **Виїзд кацапів на Сибір.** Буковинські Липовани, правдиві кацапи, а не такі як наші галицькі перевертні, виїздять на Сибір. Збірку роблять в Сереті. Там зїхало ся їх доси около 200 родня, а небавом прибуде там кількадесят липованських родин з Румунії. З Серету поїдуть они до буковинської Новоселиці, а звідтам забере їх окремий російський поїзд і повезе на поселенє в Сибірі.

— **Катастрофа на морю.** Велике вражінє викликала в цілій Англії вість про страшну катастрофу, яка стала ся оподі підчас воєнних маневрів з торпедовцем «Тігер». Катастрофа лучила ся серед густої мраки. «Тігер», котрий мав за задачу підплисти до лїнії ворожих пароплавів, гнав зі швидкістю 27 вузлів і внава пливучий з противної сторони на рівножшвидко пливучий контр-торпедовець «Бервік». Зудар був страшний. «Тігер» зістав цілковито перетятий на дві половини, з котрих передна в тій хвилі пішла під воду, а друга половина затопилась в протягу кількох минут, завдяки чому можна було виратувати часть залоги. На розбитім «Тігері» затонуло до 40 людей із залоги і командант торпедовця. Решту залоги забрав з морських філь на свій поміст «Бервік».

— **Венеція в Варшаві.** На Вислі під Варшавою є 72 доми збудовані на човнах. В тих плаваючих домах живе поверх 500 осіб, переважно убогих родин. Між ними мали находити ся різні анархістичні заволоки і розбишаки, тому поліція частійше тепер заглядає до варшавської Венеції і заострила мельдункові приписи.

— **Дрібні вісти.** У Відни помер в 58. році життя бувший віцепрезидент палати послів Август Кайзер. Покійний був професором історії і німецької філїології в різничій школі на Шлеску і вандрівним інструктором Райфайзенка. — Посол М. Петрицький перенїс свій осідок зі Львова до Копичинець, де буде мешкати постійно, о скілько не буде у Відни.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** (Саля Міщанського Брацтва. Початок о год. 7½ вечером. Білеті продає раніше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

В суботу дня 11. цвітня «Барон циганів» оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 12. цвітня «Серед бурі» історична драма зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Ві второк дня 14. цвітня «Мари» родинна драма в 3 діях Генриха Ібсена.

В середу дня 15. цвітня «Різдвяна ніч» (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лисенка.

В четвер, п'ятницю і суботу представлення не буде.

— **Великопістні реколекції** для всіх станів відбудуть ся в днях 12. до 18. с. м. в Преображенській церкві у Львові при улиці Краківській в отсім порядку: дни 12. цвітня в неділю о 4. год. по пол. Вечірня, перша реколекційна проповідь, акафист і благословенє Святими Дарами. Дня 13, 14, 15, 16 і 17. цвітня о 6½ вечером Молебен до Пресв. Богородиці, реколекційні проповіді і благословенє Святими Дарами. Дня 18. цвітня в суботу Лазареву о 6½ год. вечером Вечірня і Литія, послїдня реколекційна проповідь і благословенє Святими Дарами. Св. Сповідь дня 17. і 18. цвітня, в п'ятницю і в суботу від 4. год. по пол. почавший — *Уряд парохіальний Преображенської церкви.*

— **3 Москалівки коло Косова.** Реколекції для інтелігенції відбудуть ся в церкві в Москалівці в днях 13., 14. і 15. цвітня (т. є в понеділок, второк і середу). Початок щоденно о год. 5. по полудни. — *Гр.-кат. Уряд парох. в Москалівці.*

— **Із станиславівської єпархії.** О. Ігнатій Щуровський з Вашковець іменованій ординар. делегатом в окруж. раді шк. в Вашківцях. — На конкурє розписані: Сухостав з речинцем

по конець цвітня і посада другого душпастиря при карнім заведеню в Станиславові з речинцем по 15. цвітня. — Канонічну інституцію дістали оо.: Іларій Сіменович на Білобожницю, Константин Ткачевич на Кийданів, Николай Бутковский на Шидлівці, Григорий Ковч на Кошилівці, Володимир Озаркевич на Березів вижний, Софрон Глібовицький на Кончаки, Іван Билинський на Оришківці, Емануїл Княгиницький на Вербоваць, дек. городенського, Роман Копилянський на Григорів і Ілля Чорнодоля на Заліщики. — Увільнені оо.: Теодор Мицько від прив. сотрудицтва в Дзвинячи, Николай Бутковский від сотр. в Монастиреках, Леонтий Коростіль від сотр. в Коломиї, Григорий Дурделла від сотр. в Кулачківцях і Іван Лабач від завід. в Серафинцях. — Введені оо.: Іван Лабач яко сист. сотруд. в Серафинцях, Григорий Дурделла, яко прив. сотруд. в Ласківцях і Іван Волошин, яко сист. сотрудник в Коломиї. — Увільнені з духовної звязи для прийнятя до львівської єпархії: укінчений богослов Ігнатій Плешкевич і сотр. в Борщеві о. Іван Купчинський. — Намісництво призвало дотацию для приватних сотрудників: в Косові к. Чорткова, Єрмаківці, Улашківцях, Пядиках, Гирильч, Жабю-Ільця і Косові старім і для третого сотрудника в Коломиї.

— **Наданє презенти.** Намісництво запредентувало о. Антона Мануляка, гр.-кат. сотрудника в Кобаках, на опорожнену парохію цїсарского наданя в Микетинцях.

— **Академічне віче у Львові** в справі концесій на львівесім університеті відбуде ся — як доносить «Діло» — дня 14. с. м. Час і місце подасть ся пізнійше.

— **Красва рада шкільна** затвердила Здисл. Культиса, дійсного учителя гімназії в Дрогобичи, в учительесім званю і надала єму титул професора; затвердила вибір кс. Л. Мочаровеского на духовн. члена римо-кат. обряду до окр. ради шк. в Городку; іменувала учителями 4-кл. муж. шкіл народних у Львові: Михайла Коця в школі ім. св. Антонія, Ігн. Гіжевеского в шк. ім. кс. Кордецького, Мар. Мальсеского і Бол. Поповича в шк. ім. св. Мартина, Антона Владика в шк. ім. Собісеского, Льва Адамовича і Ферд. Вальтоса в шк. ім. цїс. Єлисавети, Альб. Гавліка в шк. ім. Пирамовича; заіменувала в народних школах: о. Петра Патрилу учителем руско-кат. релігії в 3-кл. шк. виділ. в Тернополі, о. Стефана Хировеского учителем руско-кат. релігії в 3-кл. жін. школі виділ. ім. св. Ядвиги в Стрию, Стан. Бжезнінну і Леонт. Круг учителками 6-кл. жін. шк. в Галичи, Ант. Лісовеску управителькою 5-кл. жін. школи в Комарні, о. Ярослава Карпяка учителем руско-кат. релігії в 5-кл. муж. школі в Ліску, Дмитра Малицького і Мих. Цетнера учит. 5-кл. муж. школи в Скалаті, Стан. Савича управит. 4-кл. школи в Таурові, Анну Гардолінську учителькою 4-кл. в Озірній, Ник. Юрчика учителем 4-кл. школи в Королівці; управителями 2-класових шкіл: Сильв. Батюка в Стриганцях, Мир. Дутку в Дрогомишли, Вінк. Коваржа в Дорогові, Йос. Зенкевича в Дулибах, Волод. Грицишина в Микетинцях; учителями (льками) 2-кл. шкіл: Ол. Трентіну в Оліві, Вит. Стелігу в Лосячи, Ольгу Буркевичівну в Золотій Слободі, Дион. Стелігову в Шупарці, Вас. Бабія в Кудринцях, Мар. Батюкову в Стриганцях, Ван. Кендзерску в Іздебках, Мар. Савчаківну в Замочку, Ант. Сікорску в Ревіннику єписк.

— **3 Нового Санча.** Заг. збори «Лемківеского Банку» відбудуть ся дня 18. с. м. о 2. год. по пол. в комнатах банку.

— **3 залізниці.** Після оголошеня заміщеного в «Wiener Zeitung» роздасть ся в дорожї офертів за загальну суму роботи і доставки для будови залізниці льокальної Аґоніц-Клявз. Дотичні офerti приймає ц. к. Дирекция будови залізниці у Відни VI Gumpendorferstrasse Nr. 10 в імени Товариства «Steyrertelbahn» яко концесіонара залізниці льокальної Аґоніц-Клявз. Близші услівя і пляни можна переглянути у висше згаданій Дирекції.

Шевченкови

від жінки-Українки *).

Сотня літ уже минає,
Як слова твої сьвятії
Розійшлись по Україні,
Мов ті перли дорогії.

І в тих перлах-самоцвітах
Є найкращії перлишки:
То слова про тяжку долю,
Долю жінки-Українки.

Ти убрав її квітками.
Ти умив її сльозами
І уславив всьому світу
Що-найкращими думками;

Чарівний дівочий образ,
Карі очі, стан тоненький,
Чорні брови, ясний погляд,
Сьміх веселий, молоденький;

Образ матери сьвятої,
Що дочку її єдину
Пан покриткою пускає...
Відає в салдати сина;

І дівчину-сиротину —
Не словами, а сльозами,
Батьку славний, незабутній,
Змалював ти перед нами.

І за те, аж поки буде
Україна істнувати,
Не забудуть Українки
Тебе, батьку, шанувати.

І од пишного палацу
До найменшої хатини
В щирім серці Українки
Вдячний спомин не загине.

Людмила Волошка.

Житомір 1908 р.

*) Вірш прочитаний на Шевченковому сьвяті, урядженім житомирською „Просьвітою“.

Посмертні [†] оповістки.

— О. Антін Біржинський, парох в Посаді рибницькій, добромільського деканата, упокоївся дня 5, с. м. в 87. році життя, а в 51. р. сьвященства. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— К. Горбачев. Гнилець і боротьба з ним у дуплянках та рамкових вуликах. З 4 малюнками в тексті. Видання часописи „Українське Бжільництво“ у Петербурзі, 1908. Ціна 3 коп. Стор. 13, 16-ки. Замовляти можна в ред. „Укр. Бжільництва“ в Петербурзі (Конная 5), або через книгарню Тов-а ім. Шевченка у Львові.

— „Чорна Рада“. Під сим заголовком почав виходити у Відні накладом д. Івана Тивоновича півмісячник, який у вступній статі ставить собі цілю між иншим об'єктивну контроль укр. націонал-демократичної партії.

Телеграми

з дня 9. цвітня.

Відень. Дневники доносять, що вищий суд краввий прихилив си до відклику прокураторії і затвердив конфіскацію брошури проф. Вармунда в повній основі.

Берлін. Правитори до пруского союму назначено на 3. і 16. червня.

Білгород. Вибухло парламентарне і кабінетове пересиле з причини обструкції в скупщині проти торговельної умови з Австро-Угорщиною. Презид. мін. Пасіч просив короля о розв'язанє скупщини, але король на се не пристає. Тому кабінет подаєть ся до димісії, нове правительство розв'яже скупщину і розпише нові вибори.

Петербург. Чорногорского князя Миколу привитав на двірці в Царскім Селі цар і міністри. По щирім привіті з царем князь пої-

хав до палати і зложив поклін цариці, потім повернув до Петербурга, де его відвідав вел. кн. Володимир. Князь замешкав в зимовій палаті царській.

Оголошене.

Загальні збори „Повітового Товариства Кредитового“ Стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся віторок дня 5. н. ст. мая 1908 о год. 4. з полудня в домі „Просьвіти“ Ринок 10. у Львові з отсим порядком денним:

- 1) Відчитавє протоколу з послідних загальних зборів;
- 2) Справозданє Дирекції з діяльності і білянс за рік 1907;
- 3) Розділ чистого зиску;
- 4) Доповняючий вибір 2 членів Ради надзираючої;
- 5) Зміна статута і
- 6) Внесеня та інтерпеляції членів.

Василь Горбай,
секретар.

Др. Кость Левицький,
пред. Ради Надзир.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 9. с. м.: Др. Теодор Соневицький, Старий Самбір; Ю. Е. Яремківч, Розджалів; о. Ю. Серединський, Михайловичі; Стефан Цибульський, Тернопіль; Григорій Малик, Цішанів; о. Августин Арсенич, Ясенів горішний; Марія Герасимовичева, Рогатин; Ірена Кудрик, Рогатин; Т. Желехівська і О. Желехівська, Гливиці; Ярослав Возвідка, Серки середні; о. Антонін Уляницький, Ланівці; Володимир Карпович, Краковець; Озаяс Гайнберг, Борислав; Володимир Галя, Баличі подорожні.

Реальність у Львові складаюча ся з одноповерхової камениці, партерового дому і огорожу, недалеко середмістя, побіч трамваю, оказийно дуже дешево до продажу. Ціна 25.000 кор. Потрібна готівка 15.000 кор. Ближшій інформації в складі вин Братів Дідоліч, ул. Чарнецького ч. 3.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведе

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви́єски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожик і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (21—?)

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрити за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і инші	45,842 К.
Львокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені [†] — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Попередня

«РУСЛАНА» виноситься:

в Австрії:

на чл. рік . . . 20 пер.
 « п.ч. року . . . 10 пер.
 « чверть року . . . 5 пер.
 « місяця . . . 1-70 пер.

30. границю:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 фразків
 « п.ч. року . . . 8 рублів
 або 18 фразків

Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варшави ми от і думку не варшави. А от чимось молимо» — В Руславіні псалтир М. Шапковича
 «Бо руске ми селце і віра руска» — В Руславіні псалтир М. Шапковича

Виходить у Львові що для
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. І. л. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
 напереднє застереження. —
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звычайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланих» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Польське коло, як звістили вчорашні нечірні телеграми, скріпило ся вступленням людовців, на котрих домагане поревередено зміну статута, що більшістю 3/5 може коло поодиноких послів або групи звільнювати від солідарности при голосованню. Вправді се троха може ослабити карність і солідарність внутрішню, одначе зєдиненем всіх сил коло значно піднесло значінє своє в парламенті.

Тимчасом в чеськім таборі язикова справа викликала внутрішню уособищу, звернену головнє проти теперішнього провідника чеської політики і Народного клубу д-ра Крамаржа. Чоловік се великих спосібностей, одначе сам за молодших літ незвичайною честливістю понукуваний причиняв ся до демагогічних поривів, котрі наносили чеському народови немало шкоди, а Німцям справляли радість. Розважна політика пок. д-ра Енгеля не принесла сподіваних і можливих успіхів лише наслідком хвилевих поривів д-ра Крамаржа, котрий в нераз в найневідповіднійшій хвилі пірвав чеський клуб до крайної опозиції і обструкції. Наслідком сего усунув ся др. Енгель з політичного поля, а тепер дізнає др. Крамарж таких самих напастей від моравского вихреста д-ра Странского, чоловіка вельми спосібного, але честливого інтриганта, як свого часу др. Енгель.

Странский, невдоволений, що не може дійти до якогось переогодового становища, ворухить і пре до крайної опозиції якраз в хвилі, коли Чехи можуть осягнути певні успіхи. Др. Крамарж, в котрого обороні виступив вельми рішучо др. Жачек, виїздить на довший час на полудне, роздратований напастями д-ра Странского, а чеські радикали з Кльофачом на чолі, старають ся вихиснувати сей розлад в свою користь. Одначе двайцятиліте такої радикальної політики молодоческої показало, що успіхи, які осягнено в користь чеського народу, здобувано лише дорогою, якою ішли старі чехи Рігер і Паляцкий. Чи й тепер політична розвага побідить, чи демагогічні змаганя, виявить ся в найблизній будучині. Такий розлад викликано як раз в хвилі, коли бар. Бек відбуває наради з міністром Прашком в справі чеського університету на Моравії як звіщають, з виглядами корисними для Чехів.

Заграниця.

В Англії послідувала важна зміна. Міністер-президент Кампбел-Баннерман, що висловив ся свого часу окликом: „Дума умерла, най живе дума“ і вельми щасливо кермував заграничною політикою, уступив наслідком підхожого віку і недуги, а его місце заняв приемник его політики Аскіт. Не так щасливим був він у внутрішній політиці, де викликав живий рух протестів між католиками і англіканцями своїм вільнодумним законом шкільним і був приневолений сей начерк закона змінювати.

Теперішній керманіч, а дотеперішній міністер скарбу Аскіт є чоловіком в силі віку, був уже міністром внутр. справ за старого Глестона і неперечно здобуде собі небавом в концерті народів поважне і вплиове становище.

В Лондоні з певним зацікавленням споглядають на становище хінського правительства супроти Японців і Росії. Якраз наспіла там вість, що правительство в Пекіні постановило утворити цісарську хінську воєнну флоту і вийшло в переговори з правительствами в Лондоні і Вашингтоні що до роздачі замовлень. В обидвох державах мають для Хін побудувати чотири воєнні великі кораблі і шістнайцять торпедовців.

Оноді звіщали ми, що між Росією а Туреччиною заострили ся взаємини до того ступня, що кожної хвилі можна було сподівати ся воєнних кроків. Тимчасом з Петербурга доносять, що отоманське правительство запевняє через свого амбасадора російского міністра загранич. справ, що вісти про оружні підготовлення Туреччини не відповідають дійсній правді. Як запевняє турецький амбасадор, не послідувала концентрація турецької флоти на російській границі, а висилка кількох баталіонів війська до Ван була споводована лише можливими в тім окрузі розрухами.

В Португалії переведено вибори до парламенту, а переважна часть вибраних належить до монархістичної концентрації. Мимо того положенє внутрішнє є вельми непевне і для того з провінції стягнено військо для скріплення столичної залоги. Правительство не перенує депеш, котрі звіщають про внутрішнє положенє. Останні вісти, які наспіли, вельми невідрадні. Підчас виборів прийшло до поважного заворушення. Товпа кинула ся на виборчі льокалі, знищила виборчі акти, побила виборчих комісарів а в тім розладі убито одного жовніра.

Державна рада.

На вчорашнім засіданню пос. палати подав др. Евген Левицкий наглед внесене в справі розвязки язикового питання законодатною дорогою.

Закон сей має опирати ся на отсих основах: 1) Цілу державу ділить ся на одностайні народні округи язикові на підставі етнографічного розміщення населеня 2) Єствуючий поділ на політичні і судові повіти має бути на т. зв. язикових границях двох округів народних відповідно змнений і примінений до границь язикових округів. 3) Урядовою мовою внутрішньою всіх властей адміністраційних і судових є мова даного язикового округа. У внішній службі зі сторонами мають бути допускальними і признаними за рівноправні всі мови уживані (landesüblich) в тім окрузі; як уживана мова в тім значіню уважаєсь ся мову, якою в данім окрузі говорить понад 15% населеня. 4) Столиці країв, які обіймають кілька мов, уважає ся як округи під язиковим зглядом мішані а питанє урядової мови в тих столицях має бути осібно управильнене. 5) Сей закон відносить ся до всіх властей I. і II. інстанції. Власти II. інстанції, які обіймуть кілька округів язикових, повинні у всіх справах, які їм підлягають, послугувати ся тою мовою у відповідім язиковім окрузі, яка на підставі сего закона є урядовою; 6) На случай, колиб тимчасом наступило порозумінє між сторонами що до язикової справи в Чехах, то сї постанови сї умови повинні бути втягнені до спеціальних постанов державного закона. До переведеня сего закона має бути установлений максимальний речинець 10 літ.

Інтерпеляції внесли пп.: Петряк и й в справі пригод на залізниці Хоростків-Копичинці, і доскулювання населеню Коничинець жандармами, Стахура про відносини на двірці в Самборі; Онискевич про поступованє інспектора кс. Дудкевича в Рудках; Курілович про заборону прийманя Русинів до III гімн. у Львові; Марков про надужитя староства в Яслі. Відтак приступлено до дальшої розправи про міністерство робіт публичних. По промовах Горнофа (соц.) і Граского (молодочеха) забрав слово бар. Бек. Утворенє міністерства нового є правом Корони. Наша конституція згідна що до того навіть з конституцією републик держав. Всі нові міністерства в Австрії повстали дорогою найв. постанови. До прав Корони належить також організ. статут і справа обсягу діланя міністерства. Що до видаваня фондів потреба ухвали парламенту і се находить ся в предлозі. Правительство старало ся все законодатною дорогою управильнити обсяг діланя міністерств і сему становищу відповідає правит. предлога. Наглість внесена є формою для прискореня справи в інтересі упорядкованя адміністрації.

Після бар. Бека промовляв др. Гессман (міністер робіт) і вказав, що в інтересі населення лежить скорше введення вжиття сего міністерства, бо тут розходиться о пособлюваннє витворчости і добробитови населення. Не можна всіх сусп. політ. справ переказувати тому самому урядови. Міністерство буде старати ся творити власні краєві будівельні влади. Потреба також упорядувати вугляну справу, щоби не визискувано населення. Великим містам треба признати кредити на склади вугля. Як доси, так і тепер буде старати ся служити потребам населення.

Пос. Піхлер піддержував наглість внесення, а соц. Бер заявив, що его сторониство не має довіря до дра Гессмана. Бельоглявек відпирив несправедливі закиди соціялістів. Відтак замкнено розправу а генер. бесідник проти Массарік виказує, що нове міністерство устроєне в душі централістичнім. По виводі референта Малахонського ухвалено 292 голосами проти 99 наглість внесення про міністерство робіт. В запитанях до президента о. Давидяк застерігає ся проти нарушеня свѣят великодних і домагає ся розширення ферий на гр.-кат. Великдень. През. Жакчек заявляє, що справа буде пізнійше рішена. Дальше засіданє відбуває ся сьогодні.

Справа Вармунда

не сходить з дневної черги. Видану чеською мовою брошуру его в Празі сконфісковано. Сам Вармунд вибирає ся, що він не причастний зовсім в найновішій виданю его брошури „Katholische Weltanschauung und freie Wissenschaft“. Вищий суд затвердив конфіскацію сеї брошури. Не лише в Тиролю, але й в землі Форарльберг справа буде введена в соймах і на вічах. З того згляду наводимо тут допис, яку з Інсбруку в сій справі одержала „Нива“:

В Інсбруці 18 січня с. р. виголосив проф. Вармунд на вічу скликанім тов. „Freie Schule“ бесіду на тему „Katholische Weltanschauung und freie Wissenschaft“. Бесіду сю випечатав пізнійше під тим самим заголовком осібною брошурою. Вільнодумці почали вже ликувати і широко розписали ся в своїх орґанах, бо ось то — говорить професор університету. Та скоро показало ся, що та брошура не має нічого спільного з наукою, що се є чистий напад на католицьку Церкву. Leopold Fonck видав критику тої брошури та вказав на цілу її „наукову“ вартість. — Fonck се одна з найповажніших сил тутешнього університету і має вже вироблену свою славу науковими творами.

Ми хочемо навести декілька місць з критики проф. Foncka, яка вийшла осібною брошурою під зар. „Kath. Weltanschauung und freie Wissenschaft“ — Das wissenschaftlichen Arbeiten Professor Wahrmonds, Innsbruck 1908 — щоби читачі побачили, як виглядає „вільна наука“ теперішніх лібералів.

Вармунд зазначає на кількох місцях своєї брошури, що він се робить в ім'я „вільної науки“, тому проф. Fonck лише з того становища видає свій осуд, піддає критиці лише наукове представлєнє его виводів.

Загально прийнято — каже Fonck — і під тим зглядом є в науковім світі загальна згода, що першим услівем кожної науки є: щоби знанє свого предмету черпати з певних і віродостойних жерел. Другим конечним услівем є: щоби се певне знанє предмету також згідно з фактом представити.

Проти одного і другого Вармунд сильно проґресивив ся.

Що до першої точки, то Fonck закидає Варм. насамперед літерацку крадіж. Він уживав ріжних жерел не подаючи, звідки їх бере. Проф. Fonck порівнює его вискази виказує, що першим таким жерелом є брошура Hoensbroech-a під загол. Papsttum.

Вармунд присвоїв собі вискази і твердження Hoensbroech-a і видає яко самостійні „Forschungen“. — Що до науковості самого Hoensbroech-a, то критика — як каже Fonck — вже давно перейшла над ним до порядку дньового. На попертє свого висказу наводить осуди ріжних учених. Ми подаємо лише кілька. Між иншими др. Victor Nauman, протестант, висказує про „Papsttum“ Hoensbroech-a в сей спосіб: „В цілій історичній літературі а навіть в літературі загальній не пригадую собі, щоби було друге, принайменше в приближенню так несовістне діло, як є Hoensbroech-a. В першій часті старав ся автор в разячий спосіб сфаліувати історію папів, в другій знов змішав з болотом католицьку науку морали. Ся книжка є разячою наругою над слідженєм правди (ist ein Hohn auf redliche Wahrheitserforschungen)“. Другий критик др. Йос. Mausbach кінчить свій осуд словами: „Тисячі літерацких крадіжжй, фалш і лож служили Hoensbroech-ови яко доводовий материял его „наукового“ викладу. — В подібний спосіб висказують ся і инші критики о науковій вартості діла Hoensbroech-a. З такого жерела зачерпнув проф. унів. Вармунд свою мудрість, числячи видко на теперішню безкритичність.

Другим неназваним жерелом є „Welt-rätsel“ Гекля. Проф. Fonck переходить і ту реченє за реченєм, слово за словом, порівнюючи вискази Гекля з твердженнями Вармунда і виказує, що Вармунд знов лише відписав від Гекля і мудрість німецького філософа подає яко свої наукові здобутки.

Що до стійности аргументів самого Гекля, проф. Fonck наводить знов слова найповажніших критиків-спеціаліст. Paulsen висказує ся в сей спосіб: „З великим встидом докінчив я читати ту книжку Гекля, зі встидом, що в нашім народі ще так низький стан загального образованя і філософічного знаня. Що в народі, який видав Канта, Гегего, Шопенгавера, така книжка є можлива, написана і друкowana та що декотрі їй вірять — се дуже боляче“.

Відома річ, що Гекель опер свій філософічний систем на фізиці. Він видумав так зв. „Substanzgesetz“ се є право про утримуванє сили і матерії. Ні один порошок в всесвіті — каже він, не може згинуті ані повстати; жадна сила не може бути з нічого сотворена ані нічим не може бути знищена.

Тож проф. Fonck наводить найповажнішого теперішнього фізика проф. D. A. Chwolsona, який каже: „Все, дословно все, що Гекель говорить офізичних питанях, є ложне, або опираєсь на незрозумінню або свідчить о неімовірнім незнанню вайелементарніших питань. Власне в тих питанях, що суть основою его філософії, Гекеля не має найелементарнішого шкільного знаня“.

Так говорить про основи філософії Гекля найповажніший професор фізики.

Fonck наводить голоси ще много инших поваг, які висказують ся про „Welt-rätsel“ Гекля подібно як Paulsen і Chwolson Вармунд, однак що не є ні філософ, ні природознавець, ні фізик ані біолог а лиш звичайний професор церковного права на виділі правничім, який до тепер не видав ні одного поважного діла, бере єї твердження, яких наукову вартість зредуковано до зерна, відписує від Гекля, надає їм агітаційну, найбільшою ненави-

стию до Церкви заправлену форму і гомосить, що се его наукові „Forschungen“.

Крім тих неназваних жерел є много таких, які Вармунд цитує. Та ту знов проф. Fonck приходить до дуже сумного спостереженя. Fonck справджує всі цитовані Вармундом місця та виказує, що в жерелі або таких цитатів зовсім нема, або Вармунд подає текст зовсім змінний, або фалшує відповідно до своєї цілі.

Дуже гажним доказовим материялом були для Вармунда також агітаційні ліберальні брошури, та качки дньовикарські, які по якімсь часі були спростовані, о яких науковости, розумієсь, не може бути бесіди. А за се на найповажнішу літературу, з якої повинен був користати, він навіть не звернув уваги. — Таке поступованє свідчить лише о свідомій ложі, або о крайній іґноранції — а для науки приносить лише нечесть.

Що до другого, конечного услівя наукової праці с. є що до вірного представлєня річи, проф. Fonck закидає ему крайню несовістність і свідоме перекрученє фактів. „Як не встидав ся — говорить на кінці — проф. Вармунд своїх учеників, виступаючи з таким „твором“, від них певно більше вимагає ся при кождім іспиті. — „Если би мені — каже дальше — якийсь член мого семінаря предложив таку „наукову“ працю і еслиб зробив лише десятю часть тх блудів проти наукового методу, то я мусів би відкинути єї яко зовсім недостаточну“.

Так виглядають „наукові“ здобутки проф. Вармунда в свѣтлі критики.

* * *

Як лиш появилася критика, всім отворили ся очи. Тим більше, що се написав дуже поважний проф. Fonck. Ціла опінія звернула ся проти Вармунда. Вільнодумці напірали на свого шефа, щоби відповів на сю критику. „Що відповість, коли не має як“ — ходила поголоска. Вкінці появилася в „Tirol. Nachrichten“ заява, де Варм. каже, що Fonck его зле зрозумів і запитує Fonck-a, чи він не знає нічо про его ученість. Fonck на се відповів, що не хоче зовсім вдавати ся з ним в полеміку на фрази і зажадав доказу. На се Вармунд замовчав і мовчить доси.

Розумів ся, велика компромітація і професора унів. і „Freie Wissenschaft“ і провідника лібералів.

Щоби якоесь справу ратувати, взяли ся ліберали самі боронити Вармунда. Розліплюють великі афіши та скликають віче, щоби запротестувати проти нападу на „свободу“ науки і на професора унів. На вічу підносять заслуги ороф. Вармунда, висказують, кілько він причинив ся для „freie Wissenschaft“ та ухвалюють резолюції проти клерикалів. — Сего, розуміє ся, не могли стерпіти католики Інсбрука. Кілька днь пізнійше скликають своє велике маніфестацийне віче.

Говорило кількох бесідників між иншими селянин, посол до парламенту. „Ми — каже — селяни в 1809 р. наставляли свої груди в обороні нашого краю і нашої католицької віри. Ми платимо на університет і професорів на те, щоби вони учили нас правди а ні на те, щоби фалшували науку та баламутили темний нарід“. — Ухвалено в сій справі вислати сейчас депутацию до намісника і до міністра.

* * *

У Відни папский нунций повідомив про ту цілу аферу міністра справ заграничних. До сего яко заступник інтересів Церкви мав повне право, а що є представителем чужої держави, повідомив про се міністра справ заграничних. З сего

факту скористала ліберальна преса. З початку, щоби затушовати сю компромітацію ліберального професора, мовчала. Колиж справа мимо сего стала голосна, ліберали, щоби відвернути увагу від особи Вармунда, голосять *urbī et orbī*, що то все інтрига нунція, що нунцій не мав права мішати ся в внутрішні інтереси держави. Така льогіка і така аргументація видко взята також з підручника „freie Wissenschaft“.

Додати належить, що Вармунд походить з жидівської родини, (яго отець був жидом). Часописи подають, що він покінчивши студії записав ся до Leo-Gesellschaft та старав ся о згляди бріксенського єпископа, Симона. За порученням того єпископа дістав він катедру церковного права на правничім факультеті інсбруцького університету.

Інсбрук 28. марця 1908.

Волод. Л.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з жи́тя.

(Дальше).

Але я відійшов крихту від хроніки нашої народовецької роботи в сих часах. Тож верну до року 1869.

В тім році руські послы соймові (а було їх мабуть 29) поставили внесенє на унорядкованє національних прав в краю між Русинами а Поляками. Со́йм переказав се внесенє кр. Виділови, а сей скликав „анкету угодову“ для скодифікованя закона національного. Провідняком анкети був старий Бадені, батько нинішнього маршалка та б. намісника і президента кабінету. З руської сторони покликав тоді крилошанів і послів соймових Павличкова та Петрушевича, відтак д-ра Шараневича, дир. Ільницького, проф. унів. Сроковського, Юл. Лаврівського, Корнила Сущкевича та мене, суплента гімн. Франціска Йосифа. З польської сторони були: посол Пашковський з Кракова, адв. Кабат, проф. гімн. академічної Ткасовський, Штаркель (літерат) і др. — всего також 8 мужа.

Анкета поділила ся на дві секції: правничо-адміністративну і шкільну та взялась за кодифікацію національного краевого закона. Про закон не говорю тут, бо він був надрукований. Цікаве було лише те, що Петрушевич, Павличків та Шараневич — три заступники старших Русинів — визнали зараз на однім з перших засідань, що они (іменно Петрушевич) узнають нарід руський окремою нацією не лише від польської але і від московської нації. Се знаменне! Анкета відбула над 20 засідань в Виділї краєвім (при улиці Конєрніка), скодифікувала все як слід, мусіла признати і признала Русинам досить широкі права національні, які відтак мали прийти під ухвалу галицького сойму. Для нас народовців була се важна хвиля, бо ми у перше стали елементом політичним. Ільницький, Лаврівський, я, Сроковський та Корн. Сущкевич репрезентували в тій анкеті сторонництво народовецьке, хоч Сроковського зачисляли старі до себе. Та ба! Заким ще зібрав ся со́йм, пішла кліч між старими (в „Слові“), що они не потребують договорювати ся з Поляками о права національні, та що послы підписані на внесеню стягають свої підписи. Доки — сказано — Москалі не помирять ся з Поляками чи Поляки з Москалями за кордоном, доти „єдина Русь Галицька“ не може договорюватись з Поляками в Галичині. Так аргументовано на ухо і в тім дусі писано в „Слові“. „Ми „тверді Русини“ не будемо мирити ся з Поляками, а тих, що хотіли миритись (на певних основах), назвали „мяркими“. Послы соймові руські цофнули проте свої підписи на внесеню з 1869 року з вимогою послів Юл. Лаврівського, Стефана Ка-

чали та ще кількох. Полякам сей крок був дуже на руку. Виділ краєвий скористав з сей заяви та оперши ся на тім, що не всі §-фи скодифікованої устави перейшли в анкеті одноголосно, а лише більшістю голосів, або в окремії кодифікації. — Виділ краєвий сказав відтак соймові, що задля сих причин ціла справа стала безпредметовою. Хоч ми не вірили в щирість Поляків і знали добре їх наміри супроти нас, то таки — по мой думчі — заява „твердих“ була політичною похибкою, позаяк зірване переговорів приписано Русинам, а Поляки удержали ся в німбі, що они радо признали би Русинам їх права, та — на жаль будьто — Русини самі не хотять сих прав для себе. Ми однак добре розуміли маневр наших „твердих“. „Тверді“ бояли ся розросту і скріплення народовецького елементу в Галичині, бо закон проєктований признавав національні права лише Русинам а не Москалям або москвофілам. Їх програма „обєдинення“ була би лише потерпіла, а на се не могли призволити Каткови і Аксакови wraz з хитрим Малоросом Богданом Дідицьким. Шило з мішка вилізло.

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Марка Еп.; римо-кат.: Льва І. п. р. — В неділю: руско-кат.: Івана Лїст.; римо-кат.: Юліяни.

— **3 тов а „Руска Бєсїда“ у Львові.** На загзборах, які відбули ся дня 14. і 21. марця с. р., вибрано новий виділ, який дня 28. марця уконституовав ся в сей спосіб, що вибрав з поміж себе: Льва Шеховича, радника суду, головою; Ілію Кокорудза, гімназійального професора, заступником голови; Йосифа Дрималика, секретаря суду, театральним референтом; о. Николу Галайнта, катехита, касиєром; Володимира Штогрину, скарбового урядника, господарем; Михайла Рибачка, гімназійального учителя, секретарем; Михайла Волошина, кандидата адвокатури, завідателем бібліотеки. Заступниками виділових вибрані: Петро Берест, почтовий урядник, Ярослав Колтунюк, урядник „Дністра“ і Стефан Чарнецький, інженер.

— **Нові церковні приписи про супружество.** Єпископські ординарії оповіщують в своїх дієцезіях новий декрет про заручини і супружества. Сей декрет видано з розпорядку і згодою Папи Пія Х конгрегацією Тридентського зїзду в серпні 1907. р. Декрет заводить деякі зміни в дотеперішних приписах про заключуванє заручин і супружеств католиками всего сьвіта та починає ся словами: „Ne temere inirentur claudestini conjugia (Щоби легкодушно не заключувано покутних супружеств). Від своїх початкових слів декрет називає ся „Ne temere“. На основі останного уступу він обовязує від Великодня (лат.), се є від дня 19. с. м. Від того дня мають до него примінювати ся всі католицькі душпастирі при уділюваню вінчань, та всі католики при заключуваню супружеств. Декрет „Ne temere“ встановляє що до заручин, що від тепер лише ті заручини буде Церква уважати за важні, які стверджено письменним актом про заключене заручин. Сей акт мають підписати обє заручені, а крім того або дотичний парох, або яго заступник, або бодай два сьвідки; отже коли підписує парох, то підписи сьвідків непотрібні. Если обє або одно з заручених не уміють писати, то в акті мусить се бути виразно зазначене, і мусить ся покликати ще одного сьвідка до підпису. Доси Церква для важности заручин не вимагала коначно письменного акту. Але що заручини в деяких випадках могли уневажнювати со́пружество, заключене пізнійше з иншою особою і звідти впливали спори і непорозуміння

що до признаня факту зірваних заручин, тому декрет „Ne temere“ хоче на будучину зарадити тим спорам.

— **Процес Сенкевича.** З Відня доносять, що судова розправа против Генрика Сенкевича, обжалуваного рускими студентами о обиду чести, відбуде ся дня 18. мая. Розправу буде вести радник двора др. Файгель, руских студентів будуть заступати др. Окуневський і др. Роде, а Сенкевича боронити муть проф. др. Розенблат з Кракова і віденьський адвокат др. Рабенлехнер.

— **Театри всіх народів** поселених в Австрії мали в сім році цісарського ювілея виступити з представленнями у Відні. Однак з причини протиславянської аґітації у Відні, здавсь, театри нїмецькі тудя не пойдуть. Краківський театр польський дав вже відмовну відповідь дирекції театру An der Wien, яка тими представленнями займала ся. Також ческий театр зрезигнував з поїздки до Відня. Ческа „Bohemia“ доносить з міродатвих кругів, що у Відні взагалі не буде театр. представлень в янших мовах крім нїмецької.

— **Недалеко заїхав.** Нїмецький подорожник і писатель Рудольф Цабель, про якого подорож самоїздом з Франкфурту над Менем до Індії ми оноді доносили, не далеко заїхав. Подорож закінчила ся в Баварії страшною катастрофою. На гостинці межі Інгольштадтом а Пфаффенгофен хотів самоїзд, в котрім їхав подорожник з жінкою, виминути якийсь віз і притім вїхав на дерево та зовсім розбив ся. Пані Цабельовій при тій катастрофі розбило шок, шофер зломив собі руку і нарушив лопатку, а сам Цобель набрав ся лиш страху. Розбитий самоїзд казав собі Цобель умисно зладити до подорожи до Індії. Другому самоїздови, що їхав з заду з пакунками, не стало ся нічого.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** (Саля Міщанського Брацтва. Початок о год. 7½ вечером. Білеті продає раніше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

В суботу дня 11. цвітня „Барон цаганів“ оперета в 3 діях Стравса.

В неділю дня 12. цвітня „Серед бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Ві второк дня 14. цвітня „Мари“ родинна драма в 3 діях Генриха Ібсена.

В середу дня 15. цвітня „Різдвяна ніч“ (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лєсенка.

В четвер, п'ятницю і суботу представлення не буде.

— **Репертуар амат. театру львівського „Сокола“.** В неділю 12. с. м.: „Кара совісти“ народна драма в 5 діях Григорія Цеглинського. Початок о 7. год. вечер. Ціни місць: І-рядні крісла по 1-20 К, II-рядні по 1 К, III-рядні по 80 с; стоячі місця по 50 с, для учеників, війська і селян по 40 с. Білеті продає від нині „Сокільський Базар“.

— **На дохід товариств „Вакаційна Оселя“ і „Захоронка у Львові“,** відбуде ся з початком мая равт. Всім знані високо гуманні і патріотичні цілі обох товариств, тож комітет сподіє ся, що тутешні і замісцеві Русини численно прибудуть на равт, щоби в сей спосіб прийти нам з помічю. Дохід з сей завази дасть Оселі спомогу вислати більше число хорих дітей на село, а Захоронці заопікувати ся дітьми і підчас вакацій. Наколи діти маючих родичів користати будуть з краси і воздуха сїд, нам пам'ятати треба, щоби вихованки наші безпомічна дрібнота діти зарібників, не тиняли ся тимчасом улицями, а мали у нас приют і опіку.—Від Виділу Захоронки і Оселі.

— **З Висшого Музичного Інституту.** Третій з ряду прилюдний виступ елевів науки фортеп'яну Вис. Муз. Інститута відбуде ся у сю неділю 12. н. ст. цвітня в льокалю товариства („Народний Дім“ 2 пов.) о годині 4. по пол. Програма: 1) Sinding: Frühlingsrauschen, О. Курп'яківна (кляса п. Старосольської); 2) Rubinstein: Polka Es dur, Ірена Селезінка (кляса п. Криницької); 3) Grieg: Sonate e-moll — Finale, Grieg: Heimweh, Т. Демчишинівна (кл. п. Ясеницької); 4) С. Chaminade: Pas de Voile, О. Бандрівська (кл. п. Криницької); 5) Mendelssohn: Clavierstück Nro 7, О. Ядичинівна (кл. п. Криницької); 6) Grieg: Carneval, Озаркевичівна (кл.

п. Кривецької); 7) Schumann: Andante con variazione, Яцишинівна і С. Левицька. Вступ безплатний. Виділ тов. імени М. Лисенка запрошує отримати Вп. Родимців до численної участі.

— **Краса рада шкільна** іменувала учителями (-льками) 1-класових народних шкіл: Йос. Гляса в Пищатинцях, Йос. Бернате в Зілиничках, Вінок. Сторожинського в Лядзкім, Омел. Корибутяка в Краснолі, Омел. Вільківну в Ільнику, Марию Ференцівну в Хлопчихах, Кристину Гавилку в Гуті старій, Олену Близнякову в Розгірчу, Ів. Шерстилу в Сулимові, Кар. Скурську в Печихвостах, Мих. Креховича в Підлісся; перенесла учит. Брон. Климкову з Туринки до Деревні, а Йос. Ленківну з Деревні до Туринки; перемінила 2-кл. школу в Рівні польській на 4-класову, а 1-кл. на 2-кл. в Вовчій (окр. Турка), в Збоїсках і Вруховичах (окр. Львів); порішила будову 1-класової школи в Метенові (окр. Зборів) і призвала безпроцентову позичку на будову школи громаді Мшана (окр. Городок) в квоті 8.000 К.

— **Іменованя.** Львівський висший суд краєвий іменував ведучими книги ґрунтові: Сильв. Де Льюжа, офіціяла канцеляр. в Добромилі, для Самбора і Ант. Малика, офіціяла канц. в Коломиї, а старшими офіціялами канцелярийними: Мих. Дениса ведуч. книги ґрунт. в Коломиї для Городка; офіціяла канцеляр. Менаш. Остерна в Станиславові для Добромиля; Ів. Калина, нач. канц. в Тернополі і офіціялів канц.: Петра Юл. Хржановського в Бережанах, Аполін. Мочульського в Рогатині для Сянока і Конст. Глуховського в Станиславові для Теребовлі; — офіціялами канцелярийними в Х. кл. ранґи іменував канцеляристів: Ів. Калігу в Козовій, Ром. Вінклера у Львові, Льва Ротштайна в Дрогобичі, Хаїма Каганого в Ходорові, Казимира Соболту в Тисмениці, Сем. Максимовича в Перемишлянах, Германа Найманна в Гусятині і Івана Салаягу в Теребовлі. — Міністер судівництва надав учителеви карного заведення в Станиславові, Евгенови Якубовичови, ад personam Х. кл. ранґи.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує вання для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Матвій Яворський, секретар.

Посмертні оповістки.

— **О. Амврозий Кадайський**, парох в Деяві, товмацького деканата, упокоївся дня 8. с. м. в 44. році жити а 26. р. св'ященства. В.с.п.!

Телеграми

з дня 10. цвітня.

Відень. Вчора відбула ся конференция бар. Бека з чеським міністром-крайном Прашком в справі утворення другого чеського університету. В чеських кругах ходить чутка, що та конференция скінчила ся для Чехів добрим вислідом.

Будапешт. Сойм ухвалив решту параграфів що до зміни соймового регуляміну. Завтра наступить замкнене сойму.

Берлін. Тутешні дневники доносять з Тегерану, що в тамошнім гарнізоні вибухли розрухи з причини невиконання від довнього часу жолду. Дня 7. с. м. жовніри напали на міністра війни і тяжко єго потовкли.

Відень. Вчора помер ту б. комендант IV. корпусу в Будапешті, член палати вельмож, генерал-поручник, кв. Людвик Любковид, в 68. році жити.

При закупні товарів просимо поклакувати ся на анонси нашої часописи!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

CORIJ Житки можна набувати в „Сокільськмі Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

XVI ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства Взаїмних Обезпечєнь

„Дністер“

Відбудуть ся в четвер гхя 14. х. ст. мая 1908 о год. 10. перед полуднем

У ВЛАСНІЙ САЛІ ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ (при ул. Рускій ч 20).

Порядок дневний:

1. Відчитанє протоколу XV Загальних Зборів з 9. мая 1907.
2. Справозданє Дирекції і Ради надзираючої і замкненє рахунків за XV рік адміністративний (1907).
3. Справозданє Комісії ревизийної і уділенє абсолюторії Дирекції за XV рік адміністративний (1907)
4. Внесенє Ради надзираючої в справі ужиття надвижки з р. 1907 в сумі 302.782 корон. *)
5. Вибори:
 - а) почетного Президента Товариства на 3 роки (§. 18. стат.).
 - б) 6 членів надзираючої Ради на протяг 6 літ на місце уступаючих ПП. Д-ра Івана Гробельського, Йосифа Гурика, Григорія Кузьми, Д-ра Евгєна Олесницького, Рафаїла Стебленського і Д-ра Стефана Федака (§. 32. стат.).
 - в) 5 заступників членів Ради надзираючої на 1 рік (§. 32. стат.).
 - г) 3 членів комісії ревизийної і 1 заступника на 1 рік (по мисли §. 45. стат.).
6. Інтерпеляції членів.

*) З надвижки 302.782 кор. вносить Рада надзираюча призначити:

1. 20% до фонду резервового по мисли §. 9. б. статута	60.557 К — с
2. звернути членам по мисли §. 52. статута 10% премій заплачених за рік 1907	215.990 „ — „
3. на публичні добродійні цілі по мисли §. 29. л. статута до розпорядимости Ради	2.000 „ — „
4. на фонд безпроцентових позичок і запомог на огнетревалє покритє для погорівших членів	20.000 „ — „
5. а решту приділити до фонду спеціального на звороти членам по мисли §. 52. і 17. стат.	4.235 „ — „

Перед Зборами о годині 8. рано відбудє ся Богослужєнє в Церкві Успенія Прєсв. Богородиці.

Президент:

Тригорий Кузьма.

Дхя 14. х. ст. мая 1908 о годикі 4. по полудни відбудуть ся

XII Звичайні Загальні Збори

Товариства взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришеня зарєєстрованого з обмеженою порукою у Львові

У ВЛАСНІЙ САЛІ ТОВАРИСТВА, УЛ. РУСКА Ч. 20.

Порядок дневний:

1. Відчитанє протоколу XI Загальних Зборів з 9. мая 1907.
2. Справозданє Дирекції і Ради надзираючої і замкненє рахунків за XI рік адміністративний (1907).
3. Справозданє Комісії ревизийної і уділенє абсолюторії Дирекції за XI рік адміністративний (1907).
4. Внесенє Ради надзираючої в справі розділу зиску за р. 1907 в квоті 26.881 К 83 с. **)
5. Інтерпеляції членів.

**) З чистого зиску 26.881 К 83 с вносить Рада надзираюча призначити:

1. до фонду резервового по мисли §. 15. статута, округло	5.000 К — с
2. на дивіденди від уділів членських (по 6%)	11.942 „ 83 „
3. на публичні цілі до розпорядимости надзираючої Ради	5.000 „ — „
4. перенести на слідуєчий рік решту	4.939 „ — „

Паредплата
 «РУСЛАНА»
 в Австрії:
 на чотирьох місяцях 10 кор.
 на шість місяців 15 кор.
 на дев'ять місяців 20 кор.
 на рік 30 кор.
 З границею:
 на рік 16 рублів
 або 36 франків
 на шість місяців 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варше, ми єти і думу ми варшем: а не варшем милости і віри не варшем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунжии). Експедиция місцевая в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає сядиню напереді застережене.

Реклямації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Славянський зїзд.

(+) Одеський професор Борзенко, бувший літом на злеті Соколів в Празі, так одушевив ся всеславянською любовю, що написав до міністра-президента Столипіна лист і обіцяв жертвувати 100.000 рублів, щоби відсотки сеї фондації обертаю на устроюванє славянських зїздів. Столипін відповів, що прийме сю фундацію, наколи зїзди мати будуть культурний і добродійний характер. Вість про сю жертволюбність Борзенка викликала великий шум в слав. деньникарстві, котре переважно прихильно віднесло ся до справи зїздів. Особливо радо повитали сю гадку москвофільські Narodni Listy а також наш «Галічанін». Навіть деякі польські деньники роздратовані прускою політикою протипольскою почали трубіти у всеславянську дуду, хоч недавно все ще голосили: „my nie Słowianie, my Polacy!“ Тимчасом крайні російські деньники відозвали ся легковажно про такий зїзд всеславянський, а конст. демократичні деньники назвали се плястром, який має відтягнути увагу від внутрішньої реакції в Росії. «Русск. Знамя» знов відозвало ся проти зїзду в Росії, бо се заострило би внутр. розлад, а Славяни почнуть домагати ся автономії для „привислянських губерній“.

Невдоволений відповідю Столипіна проф. Барзенко не зложив до банку обіцяних грошей, але звернув ся до різних інституцій о почин до такого зїзду. Найшов ся зараз відомий загально Вергун, котрий в «Клубі суспільних діячів» в Петербурзі радив утворити організаційний комітет, але наради над тою справою розплили ся в клубі в одах на честь «Славянського благодотворит. Общества».

Тимчасом петербурска рада мійска вислала генерала В л а д и м і р о в а до Праги, щоби завіз Соколам чеським дариміста. В Празі знов виявило ся під впливом німецько-чеського розятрення велике одушевлення для Росії, якому дав вираз п. Герольд, а навіть в австр. держ. раді під провідом по москвофільски настроєного д-ра Крамаржа відбули ся збори, на котрих зазначено потребу взаїмного зближення Славян на демократ. основах окликів рівности, братерства і свободи, що змагання Славян не полишають підвалин єствуючих держав. Відтак поручено д-рови Крамаржови довести чимскорше до скликання славянського конгресу. Чехам розходить ся головню о приєднанє Поляків для сеї ідеї, що з огляду на пруску політику видає ся їм можливим.

Одначе „Новое Время“, котре вправді признало, що будованє славянської взаїмности на етичний засаді релігійної єдності було би невідповідне часови, а ви-старчає „свідомість плеїмної спільности“, з другого боку облило зимною водою Поляків, вказуючи на те, що «від них буде зависіти вибір собі ролі щирих синів, а не злобних пасербів Славян». Після того можна сумнівати ся, чи взаємини між Поляками а Москалями уложать ся так, щоби й представники Поляків явили ся на такому конгресі. Пропасть ще за велика, щоби мимо антагонізму до Прус, так легко дало ся її вирівнати.

Ми не перечимо, що такий зїзд славянський міг би мати велике значінє. Алеж на нашу думку, пора ще не наспіла, щоби він міг видати справдешні користи. Ще потреба крім того також вирівняня відносин між Москалями а Українцями, між Поляками а Русинами, між Хорватами а Сербями а навіть між Поляками а Чехами (Шлеск). Поки се не буде переведене, скінчить ся все на шумних промовах без висліду, як не оден вже подібний зїзд.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З нагоди недалекого ювілею 60-літнього володарства цісаря Франц Йос. фа прибудуть німецькі союзні князі з цісарем Вільгельмом до Відня, щоби зложити нашому монарсі ювілейні бажання і чолобитню. Якнебудь вість сю нами вже давнійше подану заперечувано, запевняє N. fr. Presse, що сей зїзд є вже справою наконечно постановленою на день 7. мая. В тій цілі роблять на цісарськім дворі великі приготування, а також всі архі-князі й архікнягині Габсбурского дому зїдуть ся до Відня, щоби витати німецьких гостей. Іменем всіх союзних князів німецьких має промовляти цісар Вільгельм.

Коли на цісарськім дворі роблять такі приготування до сего обходу, коли також сам Відень 22. мая устроює перед Шенбрунським замком похід і співацькі пописи 80.000 дітей шкільних, німецько-чеські взаємини так розятрують ся, що чеські сторонництва з огляду на неприязне становище Німців супроти виставтеатральних, які мали відбути ся з нагоди ювілею цісарського у Відні в усіх славянських языках, отже й в чеськім, видадуть відозву, щоби Чехи у Відні здержали ся від учаси в ювілейних торжествах.

Л ю д о в ц і вступили до польського кола, а третім віцепрезесом вибрано їх провідника п. Стапінського.

Угорський соїм ухвалив о-

станні параграфи нового регуляміну і після того сесию зачинено. Budapesti Napl звіщає, що Кошут на недавнім послуханю у монарха заявив, що независимці згодять ся на підвишенє плат військовим і на підвишенє побору новобранців, наколи одержать запоруку, що після теперішнього переходового стану буде покликане до керми державної міністерство з сторонництва независимців на случай, коли оно мати буде більшість в соїмі. На сю предлогу монарх не дав зараз відповіді, одначе сю справу має полагодити бар. Еренталь, що виїхав до Пешту. N. W. Journal звіщає, що монарх в засаді не є противний сему, щоби коаліційне міністерство Векерлього було заступлене міністерством независимців з Кошутом на чолі, одначе сему противить ся наслідник престолоа. Ся вість видає ся неімовірною тим більше, що N. W. Journal не зачисляє ся до деньників добре поінформованих а основує свої вісти на здогадах. Вжеж відомо, що коаліційне міністерство, обнимаючи керму державну перед двома роками, зобовязало ся перед монархом ввести виборчу реформу. Після всякої імовірности отже відповідь, яку бар. Еренталь повіз до Пешту, буде звучала, як ми се вже зазначили: передовім виборча реформа!

Заграниця.

Кн. М и к о л а Ч о р н о г о р с к и й гостює в Петербурзі, де єго в часі приїзду повитав в. кн. Миколай. В честь Черногорского князя відбув ся в Царскім Селі великий обід, на котрім цар виголосив промову і вказав на те, що спорідненє княжого дому з царским тісно зєдинять з Росією спільністю віри і плеїмности. А історична приязнь ся ще більше скріпить ся між Росією а Черногорою теперішнім побутом князя.

Тимчасом, коли Черногорский князь гостює в Петербурзі, єго сусід король сербський Петро не виходить з клопотів. В Білгороді настало подвійне пересилєне наслідком острого становища, яке заняла опозиция супроти правительства Пасича як і сторонництва супроти себе. Опозиция домагає ся розвязання скупштини і віддання керми державної підчас виборів коаліційному міністерству, бо лише коаліційне правительство може запоручити свободу виборів. Відмовою бюджетової провізорії на цвітєнь з боку опозиції виключена можливість парламентарної полагоди бюджету і розвязанє скупштини стало неминучим, позаяк опозиция не годить ся також на відроченє скупштини. До такого заострення в Сербії довів міністер-президент Пасич, котрий править по диктаторски і мріє про велику Сербію та розвів агітацію і в Боснії, а король Петро є справдешним єго вьзнем в конаку, відокремлений від сьвіта і родини, без власної волі. Пасич домагає ся від короля розвязання скупштини або відпустки, одначе король боїть ся заворушення в краю наслідком виборів і не знає, що вибрати, чи боротьбу з краєм, в котрім

уже лунають оклики і геть з Караджорджевичами! — чи боротьбу з королеубийниками. Правит. сторонництво не згодило ся на утворення коаліційного міністерства. Сербія опинила ся отже посеред великого переселення. Імовірно буде зреконструоване міністерство Пасича, під проводом Никовича, міністра ісповідань.

Російський міністер внутр. справ звернувся до балтійського генерал-губернатора з письмом такого самого змісту як виданий обіжник до губернатора Польщі в цілі обсади урядів в пограничних краях корінними російськими людьми. Потверджує се урядова «Россія», доказуючи, що пограничні краї повинні бути зєдинені з центральною владою людьми знаними з «іскренного патриотизму».

На се замічає німецька St. Petersburg Ztg, що годі зрозуміти, як така політика може розбудити патриотизм. Лише сей, що в найтіснішій кружці родинним на рідній землі може трудити ся для держави, може бути патриотом і відчувати вдяку для держави. Так було перше в балтійських краях, а обрусительна політика відчинила двері для апостолів міжнародної соціал-демократії. Відбираючи населенням краю спромогу служити близькій вітчизні, підкопує ся також здоровий, природний патриотизм.

В петербургській думі розведено недавно розправу про віроісповідні питання при бюджеті сьв. Синоду. Оберпрокурор синоду Ізвольський доказував, що православна церква повинна задержати самостійне становище і нерозпливати ся в державности, а се висловив з огляду на те, що думська комісія бюджетова домагає ся контролю над етатом синоду, позаяк господарка фінансова дійшла в синоді до того, що між иншим мільон франків, жертвованих за Олександра III бар. Гіршом на церковно-приходські школи, ще з без сліду. В розправі доволі спокійній і річевій всі бесідники домагали ся церковного собору, а на контролю над бюджетом синоду згоджували ся і октобристи. Пристрасть виявила ся аж тоді, коли заговорив посол з Сідлеччини Димша і вказав на те, що в Холмщині особливо надає ся правосл. церкві політичне значіння. В Холмщині одна парафія припадає на 1289 православних, а є парохії, де є ледво кілька-десять душ і священники не маючи душпастирських занять ведуть пропаганду політичну. — Рівнож таку саму пропаганду ведуть і церковно-приходські школи закладаючи особливо в місцях, де живе мішане в реліг. згляді населення, де єсть багато ще т. зв. «упертих» уніятів, котрих не годилоб ся так звати від часу толеранційного маніфесту. Се викликало острі напади з правиці, розярений Пуришкевич вилетів в салі і не вернув аж до кінця виводів, а холмський владика Евлогій, котрий надумав ся відповідати Димші аж при подрібній розправі, опинив ся в немилім положенню, бо президент думи Хомяков був приневолений безнастанно взивати его, щоби промовляв „до річі“.

В Лісбоні проголошено військову диктатуру. Ув'язнено кількатор осіб і уміщено в твердні, та пороблено всякі заходи для безпечности. Монархічна концентрація при виборах досягнула значну перевагу. Але минулого візтірка прибуло до Мадриту багато підозрілих осіб з передмість і сусідніх громад для грабованя на случай розрухів. Напали они склепи з дорогими товарами, але поліція в часті ув'язнювала їх, в часті розігнала.

Дописуватель париского Tempsa розмовляв в Хінах з визначним революційником Супом, котрий впевняв его, що революція наміряє усунути з престолу династію, яка довела Хіни до занепаду і пониження. Революційники хотять з Хін

утворити новітню державу а в тім посягають їм Англія, Америка, Франція і Японія, а може й Німеччина. Одначе сили революційників не вистарчають. В боротьбі з мандаринською машиною можуть они числити лише на тайні хінські союзи. Населення осьвідомлює ся по мало, зневіра до манджурскої династії росте.

Державна рада.

На вчорашнім засіданню вніс др. Трильовський інтерпеляцію в справі переслідованя «Січій» в Галичині, др. Олєсницький о зачисленя Сколього до висш. актив. додатку, др. К. Левицкий в справі забезпеченя на старість рільних робітників і дрібних хліборобів, а також в справі заборони руск. товариства „Провидіння“, Петрицкий в справі поступованя надінспектора Пясецкого в дирекції заліз. в Станиславові, Корощец в справі усуненя проф. Вармунда з катедри канон. права. Відтак приступила палата до розправи дальшої про міністерство робіт. Промовляли пп. Зільберер (христ. сусп.), Гінтер (нім. пост.), Гостінчар (слов. христ. сусп.), відтак Чех Кафтан зазначив, що нове міністерство повинно мати технічний характер і домагав ся утвореня краєвих дирекцій будівництва яко другої інстанції і техніч. ради прибічної та міністерства сусп. політичних і промислових справ і забезпечень робітників і хліборобів на старість. Пос. Ствертня побоює ся, що в повім міністерстві задля приділеня ему різних справ настане змішане, а з тим підтяжність в будівельних справах. Указує при тім на заважненя справи будови доріг водних в міністерстві торгівлі і домагає ся прискореня будови каналу Відень-Краків. Дальше виказував потребу віддання в новім міністерстві окремії секції надземних будівель доріг і мостів, а инший будівель водних. Промислові школи повинні остати при міністерстві просвіти. По замкненню розправи промовляв генер. бесідник за п. Станек (чеськ. хлібор.) і заявив, що его сторонництво буде голосувати за внесенем, бо утворенем нового міністерства довершено розділ роботи. Домагав ся управління копалень угля і осуджував поступок міністра Пешки, котрий прилучив ся до ухвал «девяти» проти чеського театру у Відні, генер. бесідник проти Зайц (соц.) є засадничо за новим міністерством, але проти хаотичного складу его ділів і проти самого міністра. По спростованях ухвалено закон в трьох читаннях.

На вчорашнім тайнім засіданню пос. палати домагали ся соц. демократи відчитаня цілої брошури Вармунда. Проти того виступили Морсей і Паттай (христ. сусп.). Сей останній різко виступив проти Гока, котрий яко член адміністр. трибуналу вносить інтерпеляції, які мають метою підступним способом унеможливити спосіб вироків инших трибуналів. Коли президент на домаганя соц. демократів велів відчитувати брошуру, п. Гок підняв ся посередництва і пояснив внескодавцям, що се відчитуванє є муккою для всіх сторонництв і соц. демократи відступили від відчитуваня решти брошури. По 3-годиннім тайнім засіданню почало ся знов явне. На внесенє о. Давидяка слідує засіданє назначено на 30. цвітня. Віцепрез. Жачек зачинив засіданє висловивши послам великодні бажаня.

Підчас голосованя над наглим внесенем про міністерство робіт в четвер вийшли посли руского клубу з салі, московський клуб голосував за законом.

Др. Евген Левицкий взяв назад нагле своє язикове внесенє, а також инші наглі внесеня, які приготовав, позаяк міністер-президент бар. Бек запевнив руский клуб, що введе в житє приреченя дані рускому клубови.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше).

З сего часу Русь галицька таки дуже виразно поділила ся на два табори національно-політичні. Тут мушу перевірити, що Павликів та Шараневич одушевляли ся в часі розправ анкетових нашими внесеннями та проектами до закону національного. Они чули потребу скріпленя нашого елементу. Павликів в приватних розговорах зі мною був навіть досить щирим народовцем. Він розумів, що треба використати хвилю та згодив ся навіть на мій проєкт, щоби Львовяни дали почин до засновин першого політичного товариства „Руської Ради“, що мала нас на виїзді репрезентувати. В часі засідань «угодової анкети» я виробив навіть статут для сего проєктованого політичного товариства і ми позбавивши людей зійшли ся вже були в малій салі „Народному“, щоби прийняти сей статут та вислати его до одобреня краєвими властями. Та знов склало ся лихо, придумане хитро „твердяками“. На зборах мав проводити крилош. Кульчицкий. Він явив ся в салі, однак побачивши, що наших є більше, чим мертвих «Словістів», заявив, що з поліції не прийшло ще призволенє на збори, хоч се була свідомо лож, яку ми сейчас перевірили. Тверді симчасом сконсолідували ся і на других зборах вибрали вже свій виділ, а товариство назвали „Русскою Радою“. Тоді кинули ся ми до Перемишля і там при помочи крил. Григ. Шашкевича і б. січовика Шеховича засновали „Народну Раду“ яко антідотум проти „Руської Ради“. Мене вислано тоді до Перемишля та і діло повело ся добре.

„Правда“, що виходила у Львові яко літературний тижневик, не була в силі заступати наші національно-політичні інтереси та простувати ті всі клевети, які Дідицький враз з Площанським кидали на народсців. Нас осуджено за рянних польонофілів, какографів, зрадників Руси сьвятої і т. д. Провінцію баламучено на всі боки. Ми мусіли проте подбати о свій політичний орган, щоби інформувати провінцію про наші змаганя. Тоді за нашою спонуккою рішив ся Юліян Лаврівський видавати двічі в тиждень «Основу» яко політичну часопись. Гроші на те мав він з т. зв. «рустикального Банку», а редактором настановив Ксенофонта Климковича. До сего органу написав я і довшу статтю під титулом: «До чого ми добороли ся?». В розправці сій, опертій на актах, я перевів доказ, що віденьське міністерство дурило і дурило наших політиків від часів Шмерлінга аж до 1868 р. та що руська політика вдовольалась через весь час лише писанем проаматних письм до міністрів, а для народу руського реальних користей дуже мало зуміла придбати. Якимович, Литвинович та Куземський служили вірно Німцям, надіяли ся на Шмерлінга, відтак на Bürgerministerium Lasser-Giskra-Auersberg. а симчасом Голуховський з Земляковським повели діло так, що Русини опинили ся в дурнях. Поляки вправді абдикували з т. зв. «резолуцій галицького Сейму», але одержали за те національні права в урядах і школі та загарбали для себе режим в Галичині. Не могла нам і льояльність, яку політики наші в державній раді мали завжди на устах, бо остаточно діла наших хитрих але перехитрених Голуховським провідників руської політики вложили Поляки і міністерству як доказ в руки, що gros Галицької Руси також зітхає до національного, релігійного та державного

„обєдинєна“ з Москвою. А зложили ся на сей доказ діла такі, як і обрядовщина, проголошенє адін народ від Карпат по Камчатку по Садовій та еміґрація католицьких попів до Холмщини, щоби єї оправдославити. Трицять вісім доносів Голуховського до міністрів австрійських та до цїсарської канцелярії та зручна політика польських менерів політичних під проводом Флорка зробили се, що Відень пустив Русинів в „трубу“, що Земляковський зміг пересвідчити Корону (як сам каже в своїх записках, виданих женою по єго смерті), що в Галичині треба державі оперти ся не на хитрих Малоросах Дидицького, а на польським елементі, що обіцяв ся стояти при Короні (przy Tobie, Panie, stoimy i stać chcemy). Москвичі наші наварили пива, а Русь Галицька мала се пиво випити і не єго мабуть доси.

(Дальше буде)

сток, тому вечером засїв собі на Дуткевича з орчиком від воза і так почастував Бачинського, що той упав на землю неживий. Збіглись люди, але не могли привести нещасливого до цїлковитої притомности. Лікар оглянув страшну рану в голові і не робив надії на удержанє єго при житю. В стані непритомнім відлежав нещасливий кілька днів, а опісля відвезено єго до шпиталю. От такі то наслідки пиянства. Сьвященство повинно всіми способами викорінювати сей блуд між народом. А способів на се має багато, як: не приймати таких до брацтва церковного, за кумів прикресті, не давати шлюбів в парадю, та не ховати їх з парадми, а се булоб пострахом для других. — О. Г.

— **Язва хрущів.** Намісництво видало, як що року, окружник до всіх повітів в Галичині, в яким звертає бачиість на язву хрущів, і взиває до нищеня їх. Про розміри язви хрущів мають староства предложити звіт намісництву.

— **Убийник цїсарєвої Єлисавети.** Люккені, що понав в божєвільність, як доносять з Женєви, умирає на паралїж.

— **Розбій на гладкій дорозі.** З Мостиск доносять нам: Дня 27. марця поїхало двох господарів з Ліничи великої, старосамбірського повіта, на закупню коний до міста Мостиск. Се не подобалоє мостискому гандляреви коний жидови, „Червоному Йосєкови“, що они єму можуть робити конкуренцію і тому намовив він батярів мостиских, щоби їх побили. Селяни зрозуміли, що коло них щось недобре, тому повідомили о тім поліцію та спитались, чи вільно їм в Мостисках купувати коні. Поліціянт відповів, що вільно, але лучше зроблять, як підуть собі з міста, бо тут хотять вас бити. Оба братя Николай і Павло Винар пустились сейчас домів. За містом напало на них ціла шайка батярів і жидів і страшно їх побили. Один з селян дістав сїм дїр в голову. О тій пригоді повідомлено пос. Скварка, котрий сейчас удав ся на місце розбою, забрав на фіру покалїчених і відвіз до суду а вивних казав арештувати. От так збиткуєсь на біднім руским хлопц, хто хоче. За свої гроші не вільно єму нічо купити, бо на се треба призволеня жидів. Тепер най зрозуміє руский хчоп, хто єго „приятель“ і най годує дальше тих „приятелїв“ своєю кєрвавницею!

— **Нові аптики у Львові.** Львів дістане в найближнім часі нові 4 аптики, а се: при горішній ул. Личаківській, при ул. Бема, при ул. св. Зофії і при ул. Замарстинівській. Намісництво наділило концєсиями на ті аптики довголітніх фармацевтів львівських.

— **Посол до двох соймів.** Проф. львів. універс. др. Гальбан є послом до буковинського сойму і до галицького з міста Дрогобича. В тій справі вели польські дєвники дискусєю, чи проф. Гальбан може рівночасно сидіти на двох посольських етільцях. Ваборча ординация про то нічого не рішає, але рішаючий голос мають виборці. Буковинські Вірмено-Поляки, більші властителі, з рук яких дістав п. Гальбан посольський мандат, радили вже в тій справі а остаточне рішенє западе на зїїдїтих виборців при кінци сєго місяця в Чернівцях.

— **Москвичі організують ся.** Майже в кождім числі „Галїчанїн“ взиває своїх одномишленників до бойкоту народних інституцій кредитових, промислових і торговельних і т. д. а до закладаня своїх того рода стоварищєнь. В останнім числі тогож органу якийсь безіменний „комитет“ накликає зза плота „русько-народное учительство“ до заложеня „русько-народного педагогического общества“ і гукнувши собі „долой рутєнство — да живїот Русь! вперед!“ заповідає віче учителїв у Львові 22. апріля

— **Вибори до міської ради у Львові.** Доси скінчено обчислюванє голосів в 5 саях, а се в I, II, III, V і VII. В тих саях голосувало 4.419 виборців. Абсолютну більшість в тих саях дістало 36 кандидатів на 6-літний час радних, а 3 на 3-літний. Вислід скрутинї з решти саль може багато змінити дотєпер уложєну лісту вибраних радних. З поміж Русинів після дотєперішнього вислїду скрутинї віхто не перейшов, навіть Павлишак і Макович, які

доси засїдали в міській ралї. Видко, що й ті, які самі їх помістили на лістї, потім їх вицеркнули. За те можливо що на 3 літа буде вибраний Москвич др. Павєнцький. Новий курс польско-кацапської політики!

— **Уведєне хлопця бандитами.** В Одесі викрали в сих днях незвісні бандити сина багатой родини Манїєра, щоби під загрозою убийства дитини, зневолити батька до зложеня окупу Отець, щоби спасти сина, виплатив жаданих тисяч рублів.

— **„Гогенцолєрн“ розбив ся.** До льондонських газет доносять, що великаї пароплав німецького „Льойда“ „Гогенцолєрн“ розбив ся в дорозі з Александриї до Марсєлії. Близших вістий про катастрофу нема. Може бути се також жарт апрілевий, нущений в сьвіт проти німецького цїсаря Вільгельма, який на своїм яхті „Гогенцолєрн“ виїхав на остров Корфу, що лежить в тих сторонах, де мав розбити ся пароплав нім. Льойда.

— **„Жидівське військо“.** „Гол. Моск.“ доносить, що російське міністерство війни задумує утворити чисто жидівські полки, щоби жиди не могли вести революційної агітації поміж християнськими салдатами. Цікаво, що стало би ся з тими пейсатими полками на війні?

— **Судові репрєсії в Росії.** „Наша Газета“ дає статистику судових репрєсій в справах революції та опозиції за два місяці — з 1. сїчня до 29. лютого 1908 року. На смертну кару засуджено 417 осіб: в сїчни 179, в лютім 238; покарано смертю 198; у сїчни 84, у лютім 114. Смертну кару замієнено на каторгу 41 осіб. До инших кар за два місяці присуджено скільки людей: 1) Каторга не вічна 438, каторга вічна 46. 2) Поселєне 81. 3) Арештанські роти 143. 4) Дисциплїнарні бат. 16. 5) Тюрма 236. 6) Кріпость 252. 7) Арешт 69. Разом 1184. Окрім сєго в сїчни подано в суд на 16 редакторів опозиційних газет і в лютім на 12. Адміністративно припинєно опозицій. газет (і тижневників) у сїчни 18, у лютім 6; судом: у сїчни 2, у лютім 2; покарано, на підставі циркуляра 3. червня 1907 року, у сїчни 38 редакторів опозиційних газет на 24.100 карб. та в лютім 15 редакторів на 9.306 карб. За ріжні політичні справи судом покарано в сїчни та в лютім 13 депутатів першої, другої і третьої думи. Синод позбавив Гр. Петрова сьвященства. Таким чином у сїчни та в лютім за революцію та опозицію покарано 1615 осіб. За сєй час було 7 судів за єврейські погроми і покарано: арештанськими ротами 40 осіб, тюрмою 65. На трох редакторів чорносотєнних газет подано в суд адміністративну; припинєно адміністративно одну чорносотєнну часопись; покарано 2 редакторів на 1500 карб.; до тюрми та до арешту присуджєно 3 редакторів на 4 місяці.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** (Саяя Міщанського Брацтва. Початок о год. 7½, вечером. Білетї продає раньше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

В неділю дня 12. цвїтня „Сєред бурі“ історична драма зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Ві второк дня 14. цвїтня „Мари“ родинна драма в 3 діях Генриха Ібсєна.

В сєреду дня 15. цвїтня „Рїздвяна ніч“ (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лєсенка.

В четвєр, пятницю і суботу представлєня не будє.

— **„Кара совісти“** нар. драма в 5 д. Гр. Цєглинського будє виставлєна завтрїшньої неділі в салї львів. „Сокола“ (ул. Руска 30). В антрактах грамофонові продукції солїстів і хорів руского народного театру, які, граві перед кількома місяцями, подобали ся булі воім слухачам.

— **Театральний комітет** для міста Львова, сповняючи бажанє многих патриотів, запрошує прихильників будови театру, що складала на ту ціль свої жертви, на збори, які відбудуть ся в сєй поведілок, 13. цвїтня, о 6. годині вечером в салї „Рускої Бєсїди“ (Ринок ч. 10). На дєвнїм порядку будуть: 1) Звіт з дотєперішньої діяльности місцевого комітєту

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Калєндар.** В неділю: руско-кат.: Івана Лїст.; римо-кат.: Юліяни. — В поведілок: руско-кат.: Іпатія П.; римо-кат.: Юстина М. — Ві второк: руско-кат.: Марії Єгип. При.; римо-кат.: Валєріяна М.

— **Конференция в справі руських шкільних підручників** відбула ся дня 9 го цвїтня 1908. року під проводом президента Ради шкільної краєвої, дра Дємбовського. В конференції, яка відбула ся в бюрі Ради шкільної краєвої, взяли участь: члєни ради шкільної о. пралат Білинський, ради. Барвінський, проф. Студинський, дир. акад. гімн. Харкевич, профєсори Ілля Кокорудз, Остап Макарушка, др. Мих. Коцюба, Філарєт Колєсса, Михайло Рибачєк, др. Стефан Рудницький, др. Іван Копач, др. Володимир Левіцький. Реферєнтом був др. Тадей Левіцький. Обговорювано передовсім акцию виданя сих книжок, що мали би появити ся до 1. верєсєня 1908 р., а в дальшій ряді сих підручників, що мали би вийти до 1. верєсєня 1909 р. Члєни комісії висказали єдинодушно гадку, що з огляду на заповіджену реформу наукового пляну по сєредних школах належало би виждати з видавництвом нових підручників. На разі рішєно сєйчас взяти ся до виданя читанки для III. класи сєредних шкїл і взорів поезії і прози для V. класи гімназії, які найдуть ся в руках молодежи вже по фєриях. Дискусия була дуже жива. Взяли в нїй участь мало що не всі учасники конференції.

— **На будову руского театру у Львові** зібрано в сїчни с. р. 966 К 27 с., в лютім 1632 К 55 с., а в марцї 521 К 23 с. Загалом зібрано доси на ту ціль 203.351 К.

— **Нові суди в Галичині.** З Відня доносять, що міністерство скаргу згодило ся, уділити потрібних фондів на утворєнє окружних судів в Жовкві і в Ярославі.

— **Зі Старої Соли,** старосамбірського повіта, пишуть нам: Закладав тут одєн міщанин підвалини під хату. По звичаю запросив сьвященника, щоби поблагословив закладини. Сьвященник прийшов, відправив відповідну молитву, пожелав щастя і відійшов. Та у нашого християнина нема нічого без почастунку. При хрєстинях горівка, при шлюбі горівка, при похороні горівка, при купнї та продажі „литку“, то чомуж би не вишити і при закладах, та инших „оказиях“. Тому спросив господар сусїдів на почастунок. Гості частувались та попили ся на добре і гейже показати якусь штуку. Двох з гостей Дуткевич, що недavno приїхав з Америки, та Бачинський почалиєь закладати, хто кого подужє; той тому має записати цїлий свій маєток, котрий будє переможєний. Почалась „глядняторська“ борба двох запятих сватів. Дуткевич побідив а Бачинський зажурился, бо треба будє записати ма-

для міста Львова, 2) представлене всего нинішнього стану театральних фондів. — За львівський місцевий комітет: о. Александер Стефанович.

— Краєвий Союз кредитовий у Львові пригадує своїм членам, що 5% дивиденду від уділів за 1907. рік буде виплачувати до кінця 1908. року. Невіднята в сім часі дивиденда зістане дописана до уділів. — *Дирекція.*

— 3 залізниць. З днем 1. цвітня 1908. замкнено для руху товарового перестанок особовий і ладівню Тисовець, лежачий поміж станціями: Комарівці, Слободза і Панка на шляху вуковинських залізниць льокальних.

Наука, штука і література.

— „Економіст“. Останнє число сего економічно-господарского місячника містять отєї статі: Про кооперативний рух в Росії. — Про обезпеченє худоби. — О кредиті парцеляційнім. — Біжучий рахунок — і інші дуже цінні статі. Шкода, що у нас на сю часопись так мало звертаєсь уваги, про що свідчить невелике число її передплатників. (Передплата виносить річно 5 К; адр.: Львів, Ринок 10).

Телеграми

з дня 11. цвітня.

Відень. З Будапешту доносять, що загальну бачність звертає обставина, що з міністром загран. справ бар. Еренталем прибули до Будапешту австро-угорський амбасадор в Царгороді Палайвічіні і австро-угор. посол в Білгороді Форґач. Думають проте, що предметом нарад буде балканська справа, яку бар. Еренталь хоче обговорити також з угорским правительством. Угор. бюро коресп. заперечує сим чуткам.

Відень. В парламенті появила ся вчера депутація румунських студентів, які були у мін. Мархета з просьбою о утворенє катедри румунської історії на черновецькім університеті.

Берлін. Кн. Більов виїхав вчера вечером до Риму. Їдуть з ним пос. Фльоттов і два урядники бюро.

Петербург. Рос. державна рада поробила зміни в ухваленім думою проєкті закона в справі заведеня польської мови викладної в учительських семінаріях в Холмщині. Уживанє польської мови обмежено і відослано проєкт назад до думи.

Корфу. Вчера перед полуднем прибула туїсарска пара німецька. Грецька королівска родина відвідала гостей на яхті „Гогенцолерн“.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 10. с. м.: Марія Королик, Усте зелене; Йосиф Праховина, Берно; о. Онуфрій Кончевич, Тухолька; Феликс Мук, Болшіяці; Валерія Уске, Германія; др. А. Куровець, Калуп; др. Здзіслав Чапліцький, Закопане; о. Володимир Гординський, Кульчиці; Олекса Романчукевич, Перегінсько; Яків Романчукевич, Перегінсько; Роман Зобків, Книгиничі.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Реальність у Львові

складаюча ся з одноповерхової каменниці, партерового дому і огороду, недалеко середмістя, побіч трамваю, оказийно дуже дешево до продажу. Ціна 25.000 кор. Потрібна готівка 15.000 кор. Близші інформації в складі вин Братів Дідоліч, ул. Чарнецкого ч. 3.

СОКІЛ

Мутки і паперці

можна набувати в „Сокільськім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі, не числячи ніякої провізії.

Поручає ся дешеве і сьвісне

Артистично ритівниче заведене

А. ЗІГМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравюри — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (22—?)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

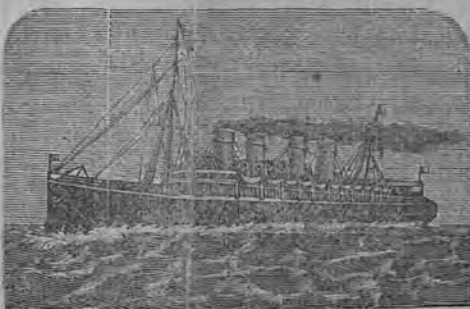
Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:34
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Нустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Нустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Дешево, безпечно, скоро
без пересіданя

до

Півн. Америки, Канади,
Бразилії

величезними поспішними кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86:10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103:60
Львів — Бразилія	злр. 85:60
Антверпія — Канада	злр. 70:50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецка 95.